AUGUST SEDLÁČEK

ČESKOMORAVSKÁ HERALDIKA.

— ČÁST ZVLÁŠTNÍ —

V PRAZE 1925.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ.

Úvod.

Od té doby, co vydán byl první díl tohoto díla, uplynulo drahně let, než ukončen druhý jeho díl. Příčinou toho byly nemalé obtíže, jež byly spůsobeny dlouhým sbíráním a snahou, aby bylo dílo co možná úplné, ale poznal jsem, že by k úplné dokonalosti bylo potřebí tolik let, že by na to ani můj věk nestačil; i obmezil jsem se tím, co bylo na ten čas možno.

K oddělení prvnímu a druhému měl jsem vše potřebné již sebráno před kolika lety, dokud jsem měl dosti síly, objížděti a pochoditi potřebná k tomu místa, také jsem vše, čeho na rozličných místech vytěženo, náležitě srovnal, tak že se při spisování těchto dvou oddělení nevyskytovaly obtíže a celou věc jsem měl takořka vyloženou a připravenou. Při oddělení třetím vyskytují se výtěžky mých badání v Praze, ve Vídni, Třeboni a Jindřichově Hradci a to dosti úplné; je také mnoho ze zemského a městského archivu v Brně, úplně z knížecího arch. v Kroměříži, kapitulního v Olomouci, a kníž. Lichtenšteinského, ale k jakési takési úplnosti mělo se badati ještě v zemském arch. v Brně a po venkově na Moravě (něco z Olomouce a Jihlavy mám), k čemuž již z nejedné příčiny nemohlo dojíti. Nejméně úplnosti je při čtvrtém oddělení. Tam se měly přibírati rodiny dílem po r. 1527 přistěhovalé, dílem erbem a heslem skrze milost královskou obdařené (ale nikoliv těch, které nás škrtily). Prohlížel jsem sice ve Vídni velkou část k této věci se nesoucích a to ještě za doby, kdy byl neb. M. Kolář živ a já doufal, že sám vyplní tento úkol svého života; proto jsem si poznamenal, co jsem pokládal za důležité a potřebné a to snad více probráno, nežli pro mne bylo potřebí. Jak jest viděti, sebral jsem toho dosti, ale je toho proti tomu, co mělo býti, málo. Snad se podaří jednou doplniti to, čeho se na ten čas nedostává.

Ku konci oddělení druhého a třetího přidán jest *ukazovatel* k poznání erbův starousedlých rodin v Čechách a na Moravě. Protože je stará heraldika spůsobu prostého, je tu hledání mnohem snazší, než při ukazovateli následujícím.

Ku konci oddělení čtvrtého přidán jest *druhý ukazovatel*, který má býti pomůckou, kdyby se měl erb neznámé rodiny určovati. Je samozřejmo, že to není úplný a povšechný prostředek k poznání, ale pomůže aspoň s jakousi jistotou pro starší erby a zejména domácích rodin, ovšem jestli k tomu budou také pomůcky vzaté z dějin neb listin; neb bez takové

pomůcky nesnadno hádati při nějakém znamení, které má 20—30 rodin. Prohledáváno k tomu, aby se rychle hledalo nejen po jednotlivých znameních, nýbrž i po dvojích a trojích znameních a tak, že ku př. je-li položeno, že je ruka s mečem, neb kyjem neb kladivem aneb čímkoliv, najde se nejen u ruky, nýbrž i u meče, kyje a kladiva. Proto radno při složitých erbech hledati především podle štítku uprostřed štítu se nacházejícího, poněvadž tu bývá prvotní erb radou a pak podle znamení vzácných neb nečasto se vyskytujících, tedy nikoliv začínati lvem a orlicí, jež často se vyskytují, hledání prodlužují a stěžují. Také netřeba hledati tam, kde je několik znamení, podle toho, jak je štít rozdělen, nýbrž podle toho, jaká znamení se na něm vyskytují.

Připomenutí.

V Heraldice započaté l. 1902 pokračováno sice po všechna pominulá léta, avšak žádoucího konce nedoděláno. Příčina toho spočívá ve věci samé, jejíž obtíž jest každému, kdo si jen trochu omočil, na snadě, také i v tom, že jsem měl péči o to, aby věc byla dobrá a spravedlivá, neb dnes poberouc vše, co mají Král, Meraviglia, Kadich a Blažek, bylo by snadno udělati velkou heraldickou sbírku. Ale přesvědčil jsem se nejednou, že šlechta ani dobře neznala svého erbu a malíři malovali, jak se jim zdálo býti nejhezčím. Konečně se zdržela věc tím, že jsem nedostal z knihovny našeho Musea odpovědi, když jsem žádal jako člen 1918, 2. srpna za zapůjčení 3 heraldických děl a nedostal odpovědi přes stížnost ústní v kanceláři musejní. Že mi konečně dotčená díla půjčena, děkuji jedině tomu, že se Č. Akademie (tuším p. Dr. Niedrle) o to přičinila.

Dbal jsem o dvě věci. Předně o to, aby bylo *zprávně* a *pravdivě* vylíčeno ze zřídel pravdivých a uvarováno chyb. Kde to nešlo, připomenuty nesrovnalosti, neb nebylo možné vystříci se omylův a najíti všude pravdu. Pomáhala mi při tom moje dobrá paměť a zkušenost získaná dlouholetým díváním, neméně vpravování do starých zvyklostí heraldických. Za druhé pudila mne snaha, vypsati erby všech domácích rodin, aby bylo dobrou pomůckou při budoucím badání; i pojal jsem do toho i přistěhovalé rodiny, protože nejedna z nich přizpůsobila se našemu cítění a myšlení a splynula s námi, kromě jen svého příjmění. Kruté Brédy, vrahy Buttlera, Gordona a jiné schválně vynechávám, kdo by si to přál věděti, najde to v heraldických sbírkách.

Vzácnou pomůckou byla mi Jakubičkova sbírka. Jakubíčku pamatuji jako adjunkta u okresního soudu v Mladé Vožici. Nepřivedl to v soudní službě výše, než za adjunkta, ale byl to muž spravedlivý, jenž z neznámých mi, ale dobrých pamětí sebral množství genealogií (zprávných a nezprávných, jak je právě našel) a erby, jež si psal na osmerkách klíženého papíru (konceptního) snad zase Bůh ví z jakých sbírek, ale opis psal s velkou bedlivostí.

Heraldická kniha Meravigliova by byla výbornou pomůckou, kdyby byla založena na pravých a nepokrytých předlohách. Co je tam dobrého, vzato bezpochyby ze starých erbovníkův a vývodův, ale z těchto se tam vloudily také nepravé kusy, čehož vinu mají staří skladatelé. Kromě toho scházela Meravigliovi znalost řeči a starých pamětí (obyčejnou češtinou

bydle v Strakonicích uměl mluviti). Lepší v té příčině jest Blažek, jehož jsem sám viděl ve Vratislavi bedlivě pracovati.

Králova Heraldika mohla by býti dobrou pomůckou, kdyby bylo hodno Královi ve všem věřiti. Král byl muž nadaný, ale lehké krve; jsa zaměstnán u zemského výboru, mohl si získati snadno příležitost viděti staré a dobré sbírky; zrak měl dobrý, ruku dovednou, ale přes obtíže vynášel se s lehkostí, jako pták.

O mnohých jeho věcech přesvědčil jsem se, že jsou věrně nápodobeny z dobrých předloh, u jiných odchylných. Domníval jsem se, že jej klamala předloha tak, jako každého, kdo jí nedovedl opraviti. Ale když nacházím na str. 359 Lešetické z Lešehradu a dovídám se odjinud, že tak byl nobilitován 1889, 10. května Josef L., hejtman, rodilý z Netolic, pojalo mě podezření, jestli tam nejsou také erby jiné moderní šlechty Rakouské.

Co se týče *terminologie*, nedržel jsem se té terminologie, která se nachází v německých spisech. U nich totiž jest provedeno, že je popis krátký, ale mně se zdá, že v heraldice nejde o krátkost, nýbrž o to, aby byl popis zevrubný a zřetelný. Stručný popis je dobrý, protože se vynechávají zbytečná slova, ale krátký popis, neřekne-li se dostatečně co jest, není k ničemu. Poznal jsem dobře praksi, jak byla v naší dvorské kanceláři a přispůsobil jsem si ji tak, aby byla i stručná bez ujmy zřetelnosti, protože jsem poznal, že nynější spůsob zkracovati je na ujmu zvučnosti a lahodnosti řeči.

Tak na příklad mluvím stručně o štítu polovičném jen, že je polovičný. Je-li tak na příč nebo na zdél, pozná čtenář ihned, čte-li o vrchním neb pravém poli, z čehož také usoudí, jak jde čára, jestli na zdél neb na příč; jen dělí-li čára pošikem, je tak poznamenáno. Je-li někde pokosem (t. j. na druhou stranu) je podlé staré heraldiky zbytečno, poněvadž měníce pečeti, rádi zaváděli nějaký nový rozdíl.

Jsou pak v naší staré a české heraldice věci, které se musejí zachovávati, má-li býti českou. Tak na př. orel má vždy dvě hlavy a orlice jednu a to se rozumí bez říkání. Růže je vždy o pěti listech a proto se tak neznamenává, jen je-li více listův, nežli pět, je třeba to poznamenati. Tak se i patří psáti o hvězdě, která má obyčejně 6 špic, ale někdy se maluje o 8 špicích. Zvíře divoké obyčejně se maluje tak, že má ústa rozzavena (t. j. divoce otevřena, týž kořen jako zívati), jazyk červený vypláznutý, tak že by nebylo třeba to poznamenávati, ale přece se druhdy poznamenává.

Naše stará heraldická mluva vyznačuje se někdy něžností. Zvíře má buď ústa nebo pysk. Lev, vlk, pes mají ústa, labuť, husa mají pysk, orel a sup též ústa. Všechna zvířata mají hrdlo a žádné z nich krk. Já se níže také toho držím.

Zkratky.

Zkratka H. znamená dílo Hrady a zámky, mnou sepsané.

Zkratka MKB znamená díla, která sepsali Meraviglia Kadich a Blažek.

I. ODDĚLENÍ.

Rodové velcí a rozšíření.

a) Obsah článkův, jak jdou za sebou.

1. růže
2. ostrva
3. lvice
4. sviní hlava
5. orlice
6. zavin. střela
7. poloutrojříčí
8. lekna
9. hrabě
10. střela
11. pruhy pošikem
12. pruhy vrchem
13. hvězda
14. labuť
15. trojlist
16. čtyři střely
17. zubří hlava
18. beraní rohy
19. křidlo
20. hřeben
21. lev na hůrkách
22. lev na hradbě
23. cimbuří
24. jelení rohy
25. poloutrojčáří
26. jelení roh
27. polovičná orlice
28. byčí hlava
29. beran
30. poloupruh
31. supí hlava
32. kolo
33. bojovník
34. kohout
35. kůň
36. husí hrdlo
37. bradatice
38. lidská hlava
39. mnich
40. meče
41. rys
42. holubice
43. hříč
44. medvěd
45. pluh
46. pinta
47. korbel
48. klíče
49. kůl
50. polovičný štít Dobrohostů
51. svěrček neb N
52. dvě ryby.
53. pruh pošikem
54. šachovnice
55. trojpeří
56. lilie
57. pruh s koulí
58. měsíc
59. tří nohy
60. kotouč

b) Též články v abecedním pořádku.

Beran 29
beraní rohy 18
bojovník 33
bradatice 37
byčí hlava 28
Cimbuří 23
Hlava 4, 17, 28, 31, 38
holubice 42
hrábě 9
hřeben 20
hříč 43
husí hrdla 36
hvězda 13
Jelení rohy 24
Klíče 48
kohout 34
kolo 32
korbel 47
kotouč 60
koule s pruhem 57
křidlo 19
kůl 49
kůň 35
Labuť 14
lekna 8
lidská hlava 38
lilie 56
lev 3, 21, 22
lvice 3
Meče 40
medvěd 44
měsíc 58
mnich 39
muž v. bojovník
Nohy tři 59
orlice 5, 27
ostrva 2
pinta 46
pluh 45
poloupruh 30
poloutrojčáří 25
poloutrojříčí 7

polovična orlice 27
polovičný štít Dobr. 50
pruhy 11, 12, 53, 57
Rohy 18, 24
růže 1
ryby 52
rys 41
Střela 10
Střela zavinutá 6
čtyři střely 16
supí hlava 31
svěrček (N) 51
sviní hlava 4
šachovnice 54
štít polovičný 50
Trojlist 15
trojpeří 55
Zubří hlava 17

1. Růže.

Letopisci 14. st. jmenovali mocné rodiny podle jejich erbu. Proto ku př. se čte v kronice Boleslavské k r. 1109: „Od toho boje Róže vzhóru pojide, leň mně mluviti, kak ten rod vznide.“ (Font. rer. Boh. III, 120.)

Erbovní znamení někdy prvního rodu v Čechách byl květ růže, šípku (rosa canina) rozličných barev. Nedůvodně byla domněnka vyslovena, že to květ vodní růže (nuphar luteum), neb na pečeti Voka z Krumlova l. 1283 v archivu Drkolenském spatřují se při růži větev a dva lístečky šípkové. (Obrazy růží H. III, 58 a tab.)

Přední větev tohoto rodu byli páni *z Rožemberka*, jichž prvotní erb *červená růže na stříbrném štítě* spatřuje se na paláci Píseckého hradu a popisuje se v staré básni takto:

„Tu črvená róže ktvieše majíc rubínovo stkvěnie. Jádro jejie podlé chtěnie z arabského zlata bieše.“

V Richenthalově popisu Kostnického sněmu spatřují se u ní též zelené lupínky kalíšku, což se nezřídka i na pečetěch shledává.

V rukopise č. 9327 c. k. soukr. knihovny našel Kolář vyobrazení erbu Rožmberského takové: červ. růže na bílém, korunovaná helma a na ní bílé křídlo s červ. růží.

Rozhojněný erb totiž štít červ. pruhem na příč rozdělený, v horní polovici starý erb a v dolní 3 červ. a 3 stříbr. pruhy pokosem neb pošikem, nad korunovanou helmou růže a to vše drženo dvěma medvědy, nosili teprvé poslední dva Vilém († 1592) a Petr Vok († 1611). Pan Vilém totiž se dal klamati od Ursinův, jako by rod Rožemberský byl s nimi stejného původu a štít svůj změnil beze všeho král. nadání jako věc samozřejmou. Majestátem cís. Matyáše (1614, 24. Febr.) pojat byl prvotní erb rodu Rožemberského na štít Švamberský.

Na pečetěch mají první páni z Rožemberka buď štít s růží (1257 a t. d. Vok, 1274 Jindřich) a ještě častěji nad ním helmici s růží. Jindřich (1291—1309) a Petr (1313—1322) mají nad helmem dvě růže, Petr 1341—1347 jednu a tak i potomci jeho.

Odchylky nejsou časté. Jan z Rožemberka má na své pečeti (1357—1389) štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli má jakési ploty (tři tyčky proutím opletené), v 2. a 3. růži. Zajímavé jest, že podobné znamení je dvakráte na pečeti Vítka z Hradce (1255). S neb. Kolářem jsme nejednou o té

věci mluvívali, ale žádný z nás ani domněnku, proč tak bylo, nedovedl vymysliti.

Oblíbená písmena ℳ, okolo růže vyskytují se u Petra (1354, čtyřikráte okolo růže a vždy pod korunou), u téhož Petra v l. 1356—1384 (pět M okolo růže) a u druhého Petra (1399—1403, (také pětkráte). Do výkladů se nepouštíme.

Jošt z Rožemberka jsa nejv. převorem řádu sv. Jana míval štít křížem rozdělený, růži v 2. a 3. poli, v 1. poli obyčejný a ve 4. maltézský kříž.

Pečeti pánův jsou od dobrých mistrů ryty a vyznamenávají se heraldickou elegancí a uměleckým bohatým ozdobením. (Obrazy pečetí H. III, tab. mincí, H. III, 23 a tab. erbu H. III, 48. Viz i H. VII, 100.)

Páni *z Hradce* z počátku a obyčejně nosili *zlatou růži na modrém štítě*. Tak ji má Aula Caroli (s červeným puntíkem v jádře), tak se popisuje v staré pověsti o rozdávání růží (nejstaršímu Jindřichovi dal zlatou růži v modrém poli), tak se i spatřuje v erbích několika měst. Ale Hradečtí páni nepřestávali na tomto erbu, nýbrž často si přidávali štíty a znamení. Již Vítek z Hradce (1255) vyobrazen jsa na pečeti, an štít drží, má po obou stranách hlavy jakási znamení na spůsob plotů.

Na pečeti Oldřicha z Hradce (1267) jsou dva štíty s růžemi, nad oběma jedna helmice a po stranách koule s vějířovitou ozdobou. Oldřich z Hradce v l. 1292—1300 má také podobnou pečet a tedy také dva štíty, ale jen na jednom růži a na druhém kotvici (má býti zlatá v modrém) a dotčené již klenoty ozdobené peřím. Z větší části pak mívali Hradečtí páni růži na štítě a nad helmou, ale jsou také odchylky a přídavky.

Jindřich mladší z Hradce (1382) má štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli růže a ostatní prázdné; nad štítem jest ℳ pod korunou, které se i samotné na starých svornících v Jindřichově Hradci spatřuje. Jan z Hradce (1384 1385) má úplný erb na pečeti a podlé něho na levé straně ℳ pod korunou. Totéž znamení má r. 1385 Oldřich po obou stranách.

Heřman z Hradce (1384—1388) byl první, který růži ze štítu vyvrhl a jen na helmici ponechal. Štít jeho je na příč rozdělený, vrchní třetina zlatá, spodní dvě třetiny červené. Tak se to i spatřuje na jiných jeho pečetěch z l. 1384—1391, též na pečetěch Jana z Hradce (1384—1414), Menharta z Hradce (1414, nikoliv 1424, a zase 1428—1441) Oldřich z Hradce volil si také týž erb a přidal si k němu ℳ pod korunou (1395—1411). Tím znenáhla z neznámých nám zřídel sbírány částice pro pozdější erb pánův Hradeckých. Již Jindřich mistr Strakonický je l. 1402 na štítě křížem rozděleném sebral. Do 1. pole dal kříž svého řádu, do druhého růži, do 3. kotvici a do 4. vrchní pruh. Týž pán ale volil si v l. 1404—1414 povrchní pole za štít, ale do zpodního pole dal kříž (tuším tedy zlatý neb stříbrný v červeném) a růži dal za klénot. (Pečeti v archivu velkého převorství a v Jind. Hradci.) Pan Jindřich z Hradce pečetíval jen štítem a růží, ale asi l. 1491 dal si na pečet tento erb: Štít křížem rozdělený, v 1. poli

růže, v 2. vrchní pruh, v 3. kotvice, ve čtvrtém Ω pod korunou; za klenot si dal dvě křídla a mezi ně věnec. Byla to takřka jeho velká pečet, s níž pečetil do smrti.

Adam z Hradce v mladších letech (1516, 1521) míval prostou růži, ale od r. 1524 měl týž erb jako jeho otec s tím toliko rozdílem, že měl kotvici (nikoliv vyzdviženou, nýbrž spuštěnou) ve 4. poli a Ω v 3.). Podobný erb se ustálil za syna jeho a vnuka a pravnuka a často se spatřuje v zámku Hradeckém. Když erb týž na rod Slavatovský přešel (majestát 1616, 9. Novb.) popisuje se takto: Čtyři rovné pole příčkou i na dél linií zlatou rozdělené, mezi nimižto uprostřed štítek malý, lazurový a v něm zlatá růže o 5 listech, v tom pak dolejším pod týmž štítkem po straně pravé lazurovém poli lilium žluté neb zlaté duplované, vzhůru vyzdvižené a nad ním koruna zlatá královská (prvotní Ω s korunou) a v druhém po straně levé též lazurovém poli kotev zlata a v třetím hořejším po straně pravé lazurovém věnec zelený bobkový a v čtvrtém po straně levé dva díly, vrchní zlaté a spodní červené barvy. Klenotem byla dvě křídla modrá, na nichž byla srdíčka. (Arch. Hradecký. Obrazy pečetí H. IV tab.)

Páni *z Landšteina* od prvotního erbu *stříbrné růže na červeném štítě* nikdy se neodchylovali. Tak jej připomíná Aula Caroli, na paláci Píseckého hradu má jej pan z Lansteina (Mikuláš z Lanšteina má tam bílou růži na žlutém štítě, ale barvy jsou vybledlé). Ne všichni z této rodiny pocházející psali se z Landšteina, ale patřili k nim ok. l. 1240 Vítek *z Klokot*, ok. 1250 Pelhřim a Ojíř ze *Třeboně*, l. 1265 Vítek ze *Skalice*, 1279—1300 Ojíř *z Lomnice* odjinud *ze Svin*, 1291—1302 Smil *z Nového hradu*, 1293—1300 páni ze *Třeboně*, 1339 Lidmila *ze Svin* a Jaroslav *z Borovan*, 1366—1414 páni *ze Želče*, 1372—1417 (obr. pečeti H. VII tab.) páni *z Borotína* v Čechách, a 1432 a t. d. páni *z Moravan* na Moravě. Ti všichni nosili růži na štítě, ale jestli se v barvách lišili, nevíme. Jisto jest a vývody lze doložiti, že všichni byli z pošlosti Landšteinské. (Obrazy pečetí H. IV. tab.)

Páni *z Krumlova* podle svědectví Beneše kronikáře měli růži zelené barvy. Jest to taková vzácnost pro onu dobu, že ji neradi věříme. Na svých pečetech a štítech na nich vyobrazených dopouštěli velikou rozmanitost Vítek z Krumlova (1259—1277), Vok (1283 z Krumlova, 1290 *z Frydlantu* odjinud *ze Strunkovic*) měli na štítě lva vzpjatého an hlavu obrací k pozorovateli a růži jen ve vrchním koutě. (Obraz H. III, 49 a VII tab.) Slavný Zaviše *z Falkenšteina*, jenž se tak nazýval po hradě, z něhož matka jeho pocházela, a jehož bratří psali se *ze Skalice* (u Sepekova) a *Ledenic*, l. 1272 měl na štítě sokola na vršku stromu sedícího a jen v hořejším levém koutě růži, v l. 1284 a 1286 měl růži i na štítě i nad železným kloboukem, avšak klénot ozdoben jest pěti bohatými kytami. (Obraz pečetí III, 12.) Týž erb má i bratr jeho Vítek 1284—1290 (Originaly ve Vídni, Mnichově, Krumlově a Vyšním brodě).

Sezimové z Ústí a páni *ze Stráže* měli jeden erb totiž *modrou růži na zlatém štítě.* Tak je popsán v Aule Caroli u Ústských a na Píseckém paláci má jej „pan ze strazye"; tak je i v erbu městečka Stráže, ve vývodu Srbickém, jehož popis jest v Jindř. Hradci, v rukopise soukr. c. k. knihovny Vídeňské a v erbovníku na Nových hradech, tak je i psáno v majestátu l. 1683, 12. Jan., jímž se potvrzuje jiný majestát (1642, 12. Jun.) na spojení Ústského erbu s Kounickým, totiž zlatý štít a na něm modrá růže ze zl. jádrem.

V staré pověsti o dělení růží praví se, že Sezima, pátý syn Vítkův byv z neoddávané obdržel černou růži a dostal za díl panství Ouštecké, ale že potomstvo jeho vymřelo. Zajímavé je, že i v Aule Caroli se praví o pánech ze Stráže, že mají na stříbrném štítě černou růži s červeným jádrem. Pro posouzení mnohých následujících otázek dlužno si zapamatovati, že v lidu byla v 16. neli již v 15. st. víra, že syn z neoddávané mohl míti erb otcův ovšem s jeho svolením. Ústští a Strázští vždy se drželi jen prosté růže. (Obrazy pečetí H III, 267 a tab. a IV. tab.)

V Sedlčanské krajině zůstala pošlost pocházející od bratří Jindřicha *z Hořic* (1272—1293) a Přibyslava *z Kosovy Hory.* Na pečetích Ješka z Kosovy hory (1365—1372) a Bernarta odtud (1418) spatřuje se růže. Barev neznáme.

Erbu růže byli také páni *z Bernartic* zejména Bušek l. 1347 a Dobeš l. 1375; tento psal se l. 1380 *z Mezimostí* († 1387). Také na pečetěch synův jeho *Buzka* a *Jindřicha* (1387—1437), kteří se psali *z Maršovic* a odjinud *z Drahova,* spatřují se růže. Příjmí pak z Maršovic vede nás k tomu, že Bušek a potomci jeho pocházeli z rodu pánů *z Maršovic* a odjinud lze dokázati, že tito se psali prvotně *z Ústupenic.* Jan z Maršovic pečetil l. 1405 a 1418 pečetí, na níž jest štít s růží a v písmenech 14. st. nápis, že jest to pečet Přibika z Ústupenic. (Arch. Novohradský a Kaplický.) Přibyslav aneb Přibík (žil l. 1318—1327) byl synem Janovým a synovcem Ctibora *z Drahonic* (a Rynarta *z Kovářova*?), kteří tedy také byli erbu růže. (Tab. vetust. 121, 223.) Hroch z Maršovic (1352—1418) a synové jeho Jan a Hrošek také nosili růže na štítech. Pokud je známo měla růži poslední l. 1471 Majdalena z Drahova, Buzkova dcera.

Z Načerace psávali se starší Vítkovci Krumlovští, jako v l. 1252—1272 Vítek, jehož potomstvo však l. 1302 vymřelo. Tím zajímavější je, že na pečeti *Načka z Načerace* (1436) spatřuje se také růže. Nelze to jinak vysvětliti, nežli, že tato schudlá větev také pocházela z neoddávané. Tak se to asi také má s Jiřím *z Prochoda,* schudlým zemanem, který měl dvorec Prochod u Hluboké. (Pečet jeho l. 1452 v Třeboni. Viz H. VII tab.)

Ondřej *z Řečice* (1364—1370) erbu růže patří do pošlosti Ústské. (Obraz pečeti H. IV tab. 4., č. 10.)

Obrazy erbův těchto větví spatřují se v dílech, jež sepsali Meraviglia, Kadich a Blažek (zkracujeme M., KB. a B.).

2. Ostrva.

Slavný byl rod, který měl na štítě dvě ostrvy křížem přeložené. V kronice Boleslavské vypravuje se o Chvalovi, jenž „na štítě ostrvu jmějieše". Německý vykladatel překládá to slovem ronn a hned dodává, že odtud zván byl Ronovský rod. Tím se vysvětluje, proč páni tohoto rodu se zálibou zakládali hrady a města, která měla pojmenování po tomto znamení, jako Ronov, Ronovec, Rumburk (t. j. Ronburg). Tím si vysvětlíme i ostrvu na pečetěch slezských rytířů Kunrata (1373) a Hynce z Ronova (1431), které lze viděti v arch. Vratislavském. V starých popisech čteme k l. 1379 duo rami per modum crucis, qui in vulgari boemico ostrvy dicuntur (Cod. dipl. Mor. XI, 128) a k r. 1398 „duo frondes arboreae in vulgari boemico ostrvy nuncupatae„ (Lib. erect. XII, 195) „Po ostrvách" (v Bol. kronika) vykládá Němec „vf den stockin". Z pravidla vyobrazeny jsou černé ostrvy o 6 sucích na zlatém štítě. Tak v řadě erbů v Jindř. Hradci, na zámku Housce, v Aule Caroli a j. V Jindř. Hradci jsou ještě jednou červené na bílém (?) štítě, v Píseckém paláci jsou červené na zl. štítě a při tom psáno „czeniek z Klimstina". Zřídka se najde, že jsou jen čtyři suky. (Obrazy starých pečetí H. X a XII na tab. starý obraz H. IV. 64.)

Páni *z Lichtemburka* byli ve 13. st. tohoto rodu nejvzácnější, protože skrze stříbrné hory u Německého Brodu došli velikého jmění. Smil z Lichtemburka († 1269) měl knížecí dvůr a psal se pánem z Boží milosti. Pečeti jeho z l. 1259—1278 trojího rázu vyznamenávají se svou velikostí. Potomci jeho obyčejný měli erb štít s ostrvami o šesti sucích, na helmě obraz kapra a nad ním paví kytu. Podlé pověsti si Pan Smil již dotčený červeného kapra v Němcích kláním získal. První ho měl na své pečeti (1302) Václav z Lichtemburka a *ze Žleb* a potom se vyskytuje tak vždy, kdykoliv se na pečetěch celý erb jich spatřuje. Krásné jeho vyobrazení je v moravských deskách zemských na kvaternu Jana Bítovského z Lichtemburka. (Viz i vyobrazení u Paprockého o st. pan. 137, též H. II a VI tab.) Hynek Krušina (1354), Jan *Bítovský* (1363—1372) a Václav Krušina (1385) mívali na pečetěch jen helmici s kaprem a kytou.

Jim nejbližší byli páni *z Ronova*, kteří seděli na hradě Ronově nad Doubravou. Heřman a Čeněk *z Přibyslavě* (1283), Zdeněk a Albert *z Borové* (1314), Smil z Ronova (1329) a všichni téhož hesla, též Smil *z Letovic* (1402) mají štít s ostrvami.

Z pečeti Čeňka z Ronova (1415 v Něm. Brodě), na níž jest celý erb, lze shledati, že se erb těchto pánův od Lichtemburských ničím nelišil.

Na pečeti Záviše *ze Stroužnice* (1281 v arch. Drážďanském) spatřují se dvě ostrvy, ale v kolenkách pod suky jsou jahůdky. Potomci jeho byli páni *z Klinšteina*, píšíce se druhdy i *z Roztok*. (Obraz erbu H. VII, 471.) V. Břežan poznamenal o Bedřichovi Míčanovi z Klinšteina (1557—1588), že měl štít křížem rozdělený v 1. a 4. poli ostrvy a 2. a 3. lva. Pilnému

a svědomitému Březanu musí se věřiti, avšak kromě něho ani na obrazech ani v majestátech nelze takového erbu najíti. Aby byl lev po matce neb bábě, nelze mysliti, protože Jaroslav, otec Bedřichův, měl manželky z rodů Tetovských a Kořenských a děd Čeněk Johanku z Valečova. Bedřich ovšem měl od r. 1580 druhou manželku Apolenu z Valdšteina. Kolář našel v rukopise 8330 c. k. soukr. knihovny obraz erbu: černé ostrvy na zlatém štítě, nad helmicí složena dvě křidla zlatá s týmiž ostrvami. Na pečeti Markéty Kokořínské z Klinšteina (1533) jsou za klénot pouhé ostrvy. (Arch. min. vnitra.)

Řada pečetí a erbů pánů *z Lipého* začíná se rokem 1308, a první úplný erb nachází se na pečeti l. 1322 přitištěné. Zajímavý jest její popis r. 1379. (Viz Cod. dipl. Mor. XI, 128.) Od té doby často se vidívá celý erb, totiž štít s ostrvami a kapr s kytou. Zajímané jsou některé odchylky. Pertolt, probošt Vyšehradský, má v l. 1337—1341 na štítě křížem rozděleném čtvery ostrvy. Na pečeti Jindřicha z Lipého (1337) spatřuje se korunka na helmě, na pečeti Čeňkově (1347 a t. d.) jsou korunky dvě po stranách erbu. Páni *Ptáčkové z Pirkšteina* jsouce jen větví pánův Lipských byli téhož erbu.

Páni *z Dubé* a pocházející od nich páni *z Frydlantu, Berkové* a *Škopkové z Dubé*, odjinud *z Liběšic, páni z Náchoda* a *Adršpachu*, druhdy i *z Červené hory* řečení štítem svým srovnávali se s ostatními větvemi. (Viz obraz v H. V, 53.) Klénotem se lišili. Púta z Frydlantu (1316) měl za klénot ostrvy, a tak to držel i potomek jeho Hynek Náchodský l. 1337. Ale potomci jeho Hlaváčové z Dubé dávali si je na křidlo neb lépe složená křidla. Albert z Frydlantu předek Škopků z Dubé vzal si za klénot tři věníky, ale synové jeho (z nichž Jindřich *z Vinařic* na pečeti (1319) klénotu nemá), totiž Zbyslav z Frydlantu a Albert z Liběšic měli za klénot rohy, jež ozdobeny byly po obou stranách třemi a třemi korouhvičkami (1319). Tak i Aleš z Dubé l. 1346. U Berků našli jsme jen jednu zajímavou odchylku. Hynek mladý Berka z Dubé (1345, v Bělé) a Hynek Berka (1347—1353, arch. říš. Mnichov. a býv. dvorský) mají za klénot pannu, která ostrvy drží, zvláště u onoho jest to zřetelné. Sice se potom Berkové drželi klénotu dvou křídel složených a na nich ostrví, tak již Jan z Dubé (ok. 1410 v knize bratrstva sv. Kryštofa) má zl. složená křidla o 11 perech, na nich ostrvy a zl. pokryvadla. Tak je erb i vyobrazení u Paprockého (o st. pan. 135) a popsán v Pam. ach. VIII, 426 (Bohuchvala Berky 1619). (Obraz erbu Berkův H. I, 77.)

Když byl Jindřich Adolf Berka z Dubé (1637, 15. července) do stavu říšských hrabat povýšen, dostal tento erb: Zlatý štít a na něm černý burgundský kříž, na němž uprostřed štítu červený štítek a na něm na bílé příkré skále černý lev s dvojím ocasem, tři helmice s korunami a černozlatými a černočervenými přikryvadly, na pravé a levé helmici dvě křidla orličí, levá křidla černá, u pravých levé křidlo červené s černým lvem

na skále, pravé zlaté s burgund. křížem. (Klénot prostřední je v majestátu vynechán. — Reg. I. Ferdinandi III, f. 125.)

Větví těchto pánů byli páni *z Malovar*, jmenovitě Jindřich z Dubé a z M. (1333), jehož syn Habart byl v l. 1336—1353 farářem na Bezdězi a pak kanovníkem Pražským (až 1381). Na pečeti jeho (1344, bibl. Praž.) spatřují se ostrvy.

K rodu tomuto patří bezpochyby *Sakové z Bohouňovic*. Erb jejich dvě (černé) ostrvy o 4 sucích křížem položené v zlatém poli nad helmem pak tré per pštrosových spatřuje se l. 1523 u Jana, l. 1580 u Anny a l. 1643 u Jindřicha (Pam. arch. VII, 356. Viz i M. tab. 21.) Kolář poznamenal (bez udání pramene) k r. 1698, že Sakové měli 2 ostrvy o 4 sucích křížem přeložené černé na bílém štítě a za klénot 6 per pštrosích černých a bílých. Majestátem d. 1721, 14. Octb.) dan Antonínovi Sakovi z B. hrabský stav a potvrzen erb: Bílý štít, na něm dvě ostrvy hnědé barvy, helmice s korunou se zelenými přikryvadly a tři péra pštrosí, červené, zelené a červené. (Reg. královská 147, fol. 371.)

Obrazy v dílech M., KB. a B.

3. Lvice.

Mocným rodem byli Markvartici aneb potomci Markvarta, jenž žil asi v prostředku 12. st. Prvotní jich erb byla lvice, jak již ve všeobecné části napsáno. V kostele Levinském za velkým oltářem jest velmi starý obraz z kamene vytesaný nějakého čtvernohého zvířete, jemuž se posměšně Levínský kocour říká. Levín patřil k panství Úštskému, které ode dávna bylo majetkem pp. z Michalovic erbu lvice. I jest domnění, že v Levíně vyobrazeno erbovní jich zvíře, mnohem důvodnější, než všechny posavádní domněnky, kterými se nic nevysvětlilo. Při témž zvířeti jsou starodávné písmeny z 13. st. (neb dříve) pocházející, jichž smysl ještě nikdo nerozluštil. (Obrazy Mitth. CCM. XIX, 129, Mitth. ndbm. Exc. Cl. XV, 251.)

Lvice (viz obr. H. III, 226 a IV, 64, též pečeti H. X tab.) spatřuje se na pečetěch l. 1237 Havla Markvartice, 1245 Beneše purkrabě Budišínského, 1281 Jaroslava z Lemberka a Jana z Michalovic l. 1283 Zdislava a Jaroslava z Lemberka a Beneše z Vartemberka, l. 1284 Jana z Michalovic a Zdislava z Lemberka, l. 1294 Jana a v l. 1306—1317 Beneše z Michalovic a pak jen u některých potomkův tohoto a pánů z Valdšteina. Stala se totiž vzácná věc, že větší část rodu štít zaměnila, staré erbovní znamení opustila a nový štít přijala. Příčina toho jest nám neznámá; jen tolik lze říci, že se změna ta okolo l. 1300 zběhla. V pověstech vypravuje se, že Havel Markvartic (1233—1253, z Lemberka řečený) erb ratištěm si dobyl. (Font. r. Boh. III 184, 476), ale ten erb nevyskytuje se před r. 1300, také nikoliv jen u potomků Havlových, nýbrž i u jiných větví.

Jan *z Michalovic* († c. 1300) známý svými dobrodružnými cestami měl prý bílou lvici na červeném štítě (Heinrich v. Freiberg). Týž erb ne-

příliš dlouho po jeho smrti malovaný spatřuje se též v zajímavé řadě erbů v zámku Hradeckém. Potomci jeho dokud se lvice drželi, měli za klénot křidlo rozložité. Poslední, který tímto erbem (ale lvem) pečetil, byl l. 1339 Ješek z Michalovic, dávaje výsadu městu Boleslavi. Avšak lva se držela větev pánů z Michalovic, totiž páni *z Velešína*, majíce na štítu lva a nad helmou křidlo. Tak je to i na náhrobku Jindřicha *z Velešína* († 1355) v Zlaté koruně a zajímavo při tom je, že štítek polovičný vytesán jest na křidle. (Viz obr. H. X, 34.) Vymřením pánů z Velešína vymřel i lev u pánů z Michalovic. Z těch, kteří drželi Michalovice a Boleslav a oblíbili si polovičný štít, byl první Jan l. 1345 (arch. Drážďanský), tak že se změna erbu ok. l. 1340 zběhla. Měnil tedy erb Jan Správný, jenž se od l. 1327 připomíná a l. 1354 zemřel. Potomci jeho mají na pečetěch štít polovičný a nad helmicí složená křidla a to až do svého vymření. Barvy štítu jsou černá a stříbrná. Tak svědčí se ve sbírce Frankově v Roudnici, kamž zpráva ta přešla z erbovníku Frant. Helf. Voračického z Paběnic. V Richenthalově popisu Kostnického sněmu, kdež jsme vzácné novinky našli, malován jest erb Jana z Michalovic takto: Štít jest křížem rozdělen, v 1. a 4. poli je pravá polovina bílá, levá černá, 2. a 3. pole jest červené a v něm prostý bílý lev. (Obr. M. tab. 68.) Týž erb vymalován jest také v zámku Strakonském a pochází od Václava z Michalovic velkého převora. Nacházíme zde tedy spojení nového se starým erbem. Na pečetěch má však dotčený Václav polovičný štít, kromě, že si l. 1424 na bílé pole kříž svého řádu položil.

Páni z Michalovic byli nejstarší pošlostí Markvarticův. Po nich podlé stáří následovali páni *z Lemberka*. Též oni opustili lvici a přijali polovičný štít a za klénot si přidali složená křidla. Kdy se to stalo, není známo. Ještě Havel z Lemberka velký převor měl na své pečeti l. 1359 (arch. mus.) lvici s přední nohou vykročenou a na břiše jejím jest štítek polovičný, ale Hašek z Lemberka (1386) měl jen polovičný štít. Pošlost tato brzo po Velešínských vymřela.

Příbuzní jim páni *ze Zvířetic* psali se druhdy také *z Lemberka* a *ze Zvířetic* a od sklonku 15. st. *Zvířetickými z Vartemberka*. Předek jich Zdislav (1272—1318) nosil l. 1284 lvici, ale syn jeho Heřman měl l. 1321 polovičný štít a za klénot železný klobouk s bohatou kytou (arch. býv. dv.). Potomci jeho oblíbili si za klénot složená křidla a od tohoto prostého erbu se neodchylili, jen Hereš ze Zvířetic velký převor (1399) jedno pole si zdobil křížem. Barvy čtou se v rukopise (E. 1. I, 1.) Roudnické knihovny, kdež jest popsán erb Markéty Zvířetické z Vartemberka, štít v pravo zlatý, v levo černý, přední křidlo zlaté a zadní černé. (Obraz erbu H. X tab.)

Za větev Markvarticů kladou se také páni *z Polné*. Paprocký (o st. pan. 152) vypravuje ze staré paměti, že první syn Markvarta (1197—1228) byl Chval a ten zanechal po sobě syny Voka ze Všeně, jehožto syn byl Vykart. Tak se i píše v rukopise Budišínském. V starých pamětech, které byly půjčeny Březanovi, píše se však, že Nachval měl syna Vykarta z Polné,

což by se spíše na vnuka rozuměti mělo. L. 1282 píší se Vykart a Zaviše bratři z Polné, že jsou dědici a synové Jana z Polné, ale Jan z Bračic řečený zakladatel kláštera Drobovského nazývá se l. 1326 (Reg. III, 455) Vykartovým „eidem", což by se tu muselo vykládati na tchána, ač nemá-li se čísti „emen", což by znamenalo ujce či matčina bratra. Ale protože Vykart pečetil l. 1282 pečetí Jana z Polné, jehož nazývá otcem (Reg. IV, 737, 746) totiž štítem, v jehož pravé polovici jest lvice a v levé tři lupeny leknové, vidí se, že sloučil erby dvou rodin (Markvarticův a pp. z Tyrné), ale na pečeti jeho l. 1303 vytištěné (Arch. zem. Mor.) spatřuje se jen lvice. Patrně tedy Vykart, jenž bratra přečkal, pocházel z Markvarticův a znamení na levé polovici štítu Janova pocházejí od pp. z Tyrné, u nichž bylo jméno Vykart oblíbeno. Bohužel se nedostává dokladů, aby se tato příbuznost náležitě poznala.

Páni *z Vartemberka* opustili lvici nejdříve a Beneš starší z Vartemberka již l. 1303 (Břevnov. arch.) pečetil polovičným štítem a za klénot měl široké křidlo. Tak se spatřují i jiné pečeti těchto pánův z doby krále Jana. Barvy byly zlatá a černá. Tak je obsahuje Aula Caroli. Pravé zlaté, levé pole černé bývalo malováno v erbovní síni Krumlovského zámku (Březan) a popisuje se v majestátu 1758, 16. Aug. daném rodu Valdšteinskému; pravé černé a levé zlaté spatřuje se ve staré řadě v Jindř. Hradci a na paláci Píseckém a popisuje se v rukopise Čabelickém (XVII, D. 34 Praž. bibl.).

Nejstarší pošlost těchto pánů byla pošlost Ralská. Ti se od prvotního prostého erbu neodchýlili, kromě že na pečetěch si přidávali konvici a číši, znamení svého úřadu, jako l. 1337 a l. 1349—1354 a 1356. Vaněk a l. 1432 vnuk jeho Jan z Ralska. Také pošlosti Veselská, Kumburská a Kostská se držely prostého erbu. Jen Čeněk Veselský odchýlil se, an jsa v l. 1413—1420 vladařem domu Rožemberského, rozdělil si štít křížem na 4 pole a do 1. a 4. přibral si růži (červenou v bílém).

Nejvíce se odchýlila pošlost Děčínská, totiž potomci Janovi (1325—1326). Již Jan vzal si za klénot postavu, která sedí v loďce, drží veslo a po pás z loďky vyniká. Týž erb měl i vnuk jeho Jan (1391—1401) a pravnuk Zikmund († 1438), ale potom vůbec potomci této pošlosti. Již u Zikmunda (1428 a t. d.) vyobrazena jest postava ta jako panna a l. 1570 dána jest za erb městečku Chřibské, totiž „loďka rybářská, v kteréž panna černým rouchem oděta a v bílý hrbol (na obraze čepec) s fáchy zádu visícími zavitá, držíc v obou rukou veslo spůsobem plavců". (Orig. s vyobrazením ve Chřibské.) Kolář vypsal si z rkpsu 8330 c. k. soukr. knihovny, že je panna zlatá na zlaté lodičce, ale zavitá v bílý šat od něhož dva fáchy daleko na zad odletují. Kromě toho tu viděl i jiný erb Vartemberský, jehož klénotem byla složená křidla a na předním 27 srdíček čili lipových lupenů. Vyobrazení dobré je u Paprockého o st. pan. str. 241. Tam, jako i v rukopise Čabelickém a též v dotčeném rukopise Vídenském spatřuje se zelený ještěr ovinutý okolo štítu. Ozdoba tato vyskytuje se teprve v pozdních památkách a ne-

našli jsme ji na žádné pečeti 15. st. Poprvé jsme ji spatřili k. l. 1607 u Zikmunda z Vartemberka děd. číšníka († 1608), ale bratr jeho Jan má za klénot jen dvě složená křidla (Arch. DZ. IX 3), avšak týž Jan stav se po smrti bratrově nejv. číšníkem také l. 1611 s pannou a ještěrem pečetil. (Arch. v Č. Kamenici.) Zdá se tedy, že týž erb měl nejstarší syn a v pozdější době ten, který byl číšníkem. (Obraz. pečetí H. X tab.)

Páni *z Rotšteina* věrni zůstali lvici až do vymření, ovšem tak, že si ji přeměnili na vyskakujícího lva, jako ku př. u Jana z Rotšteina (1407) posledního z nich spatřujeme. Barev neznáme.

Páni *z Valdšteina* zůstali lvici aneb lvu, který z ní po r. 1337 vznikl, věrnými až do tohoto dne. V Balbinově rukopise Aula Caroli popisuje se zlatý štít a na něm modrý lev s korunou. Tak je i vyobrazen na paláci Píseckém. Všichni, kteří se potom psali z Valdšteina neb z Dětenic neb ze Štěpanic, i v Čechách i na Moravě po celé 15. století měli jen jediného lva a za klénot si přibírali složená křidla. I na počátku 16. st. měl Jindřich Šťastný (1515 a 1520, v Roudnici) jen jediného lva, ale v 16. století Valdšteinové si lvy zčtvernásobili a měli modré na zlatém a zlaté na modrém. Týž erb („čtyry lvice v štítu" a nad helmou dvě péra. — Pam. arch. VII, 71) byl vytesán na náhrobku Zdeňka z Valdšteina († 1525). Podobný erb byl i na zámku v Dobrovici (dvě křidla, na sebe položená, hořejší modré, dolejší zlaté. — Viz Pam. arch. VIII, 251).

Císař Ferdinand II. polepšil majestátem d. 1621, 20. Sept. erb Adama z Valdšteina a takto míti rozkázal: Štít křížem rozdělený, první a čtvrté pole modré, druhé a třetí zlaté a v nich čtyři lvi ve skoku, s rozzavenými ústy, vyplazenými jazyky a dvojími ocasy vzhůru pozdviženými, modří ve zlatém, zlatí v modrém poli. Uprostřed štítu medalie okrouhlá, trochu obdélná bílá otočena routovým věnečkem své přirozené barvy a v ní císařský orel černý, an drží levicí zelenou ratolest palmovou, pravicí zlatou kotvici špičkami dolů obrácenou a na prsou téhož orla pod zlatou korunou písmena F II; přikryvadla modrá a zlatá a nad korunou dvě orličí křídla, vrchní modré, spodní zlaté. (Reg. královská 32, fol. 17.) Císařová Marie Terezie dovolila (1758, 16. Aug.) Josefovi Jiří hrab. z Valdšteina, aby měl také jméno a erb pánů z Vartemberka. Při tom erb jeho polepšen tak, aby nad štítkem a pod ním byli dva ovální štítky v pravo zlaté, v levo černé a okolo nich zelený ještěr. (Barvy štítu jsou změněny 1. a 4. pole zlaté, 2. a 3. modré.) Nad štítem tři helmice korunované, nad pravou modrý lev, nad prostřední dvě křidla orličí nad sebou, modré a zlaté, a vedle nich zase dvě křidla taková, černé a zlaté, z nichž černé 14. zlatými srdíčky jest posázeno, nad třetí loďka a v ní vyniká po kolena muž maje roucho v pravo zlaté, v levo černé a hlavu, bílým šatem otočenou, veslo v rukou drže. Nad tím vším modrý knížecí plášť s chramostejlovou kožešinou, zlatou šňurou a zl. třapci. Štít drží lvi, modrý a zlatý. (Reg. královská 209, f. 118.)

Obrazy erbů, kterých užíval Albrecht V. E. z Valdšteina i jako kníže Frydlantský i jako Žehanský a Meklenburský, lze spatřiti v díle Miltnerově „Privatmünzen" na tab. 69—72. Jeho i ostatních větví obrazy v dílech M. KB. a B., též H I 84, V a X tab.)

4. Sviní hlava.

Páni erbu tohoto, kterým Palacký dal jméno *Buzici*, pocházeli od Jetřiška Buzovice neb Buzice (1109—1110), jehož erb podlé staré pověsti byla sviní neb vepřová hlava (Font. rer. Boh. III, 125, starý obraz H. IV, 64), ale rozrodili se ve dvou pošlostech, z nichž jedna pocházela od Jiříka Jiříkovice (1148—1209) a druhá od Jaroslava (1193—1211). Od onoho pocházeli všichni ti, kteří se nazývali Zajíci, od tohoto páni z Březnice, z Rožmitála a j. Společným erbem všech byla hlava divokého vepře černá s ústy rozzavenými a jazykem vyplazeným, ale jen někteří zůstali při tomto prostém erbu. Neb páni z první pošlosti přibrali si zajíce, ti z druhé pošlosti lva.

Nejstarší vyobrazení spatřuje se na pečeti Oldřichově (1269, v arch. kapit.). Podobný je i erb na pečeti syna jeho Zbyslava *z Třebonně*, odjinud *z Bobovic* (1284, Kor. arch.). Potomci Zbyslavovi († 1290) byli *Zajícové z Valdeka*, potomci Oldřicha staršího bratra Zbyslavova skrze vnuky jeho Oldřicha *ze Žebráka* a Zbyňka odkudž byli *Zajícové z Pihle* (od onoho) a *z Hazemburka* (od tohoto). Erb oněch byl tuším týž jako těchto; barev neznáme. Předek Pihelských Oldřich měl l. 1322 na pečeti své sviní hlavu za znamení a zajíce sedícího za klénot (1379, chybně: galea, in qua canis apparebat, Cod. dipl. Mor. XI, 128).

Páni *z Hazemburka*, kteří tak hrad Klapy podlé svého zajíce přejmenovali, měli asi do r. 1340 jen sviní hlavu na štítě. Taková totiž černá ve zlatě spatřuje se v Jindřichově Hradci, ač patřili jim, a v Balbinově rukopisu Aula Caroli popisuje se jako černá hlava na stříbrném štítě. Od dob Zbyňka Zajíce († 1368) měli obyčejně štít křížem rozdělený, v jedněch polích byla černá sviní hlava v zlatém poli, v druhých zlatý zajíc v modrém poli. Tak se spatřuje erb ten v paláci Píseckém a ve věži Blatenského zámku, týž byl také Kateřiny Smiřické z Hazemburka (v Černém Kostelci a též u Paprockého. Viz i M. tab. 56). Kolář našel ve vývodu Cílů ze Svojšic (ve Vídni) vyobrazení prostého erbu, totiž černou hlavu sviní na zl. štítě, týž klénot a přikryvadla černá a zlatá. Někdy bývá zajíc v prvním, někdy v druhém poli. (Obrazy erbu H. X tab. a XIV, 15.)

K *Zajícům z Valdeka* dlužno počítati Heřmana *z Drahlína*, odjinud *z Litně* (1324), Oldřicha *z Kostelce nad Sázavou* (1334) a dědice jeho Diviše a Špacmana odjinud *ze Zalužan* řečené. Jak se zdá pocházela od Heřmana pošlost Litenská, od Oldřicha Medka *z Lešan Medkové z Valdeka* a od těch, kteří se psali *z Vranovic Vranovští z Valdeka*, vesměs páni schudlí. K Valdeckým patřil i Vilém *ze Zaluží* (1375). Někteří z nich drželi se

prvotního erbu, jiní jej rozšířili zajícem. Oldřich Medek (1373) lišil se od nich tím, že měl tři sviní hlavy, ano Jan Litenský (1412) a Hynek (1430), Zdeněk (1453), Oldřich Medek (1460) a Protiva (1464) měli lva na místě zajíce. Zajíc jest vždy zlatý v modrém, ale sviní hlava jest na stříbrném poli. Tak se maluje erb Viléma Zajíce z Valdeka (1415) v Richenthalově popise Kostnického sněmu a týž erb vymalován jest také v Houseckém zámku.

Páni *z Březnice*, pokud pečetili štítem, měli tři svinské hlavy, a pokud klénotem, jen jednu. Jindřich z Březnice (1411) vzal si na štít lva a sviní hlavu ponechal za klénot. Jaké barvy si oblíbili, není známo, vždyť i pečetí jejich se asi jen 6 zachovalo.

Páni *z Rožmitála* oblíbili si k černé hlavě sviní na zlatém poli zlatého lva v modrém poli a přikryvadla modrá a zlatá. (Tak našel Kolář v rukopise 8330 c. k. soukr. knihovny a jest také v rukopise Čabelickém.) Sezima z Rožmitála (1347) pečetil jen svinskou hlavou, Zdeněk z Rožmitála (1382—1398) vzal si na štít tři sviní hlavy. Od počátku 15. století přibírali si lva. První byl Jan (1424), ale nad bránou Blatenského zámku zasadil rb, na němž jeden lev nahrazen jest střelou pánů ze Strakonic. Týž erb měl již l. 1424 Zdeněk a l. 1492 Hedvika, ale potom to přestalo. (Obr. M. tab. 78 a 105, H. XI, 182 a tab.)

Páni *z Třemšína* bezpochyby se odštěpili od Březnických, ale možná také, že souvisí s Valdeckými, protože se ve 14. století také Zajíci jmenovali. Beneš l. 1349 měl prostou hlavu sviní, Jan Zajíc (1410) erb Rožmitálských se lvem, a Mikuláš Vepř 1443—1473 buď jen prostou hlavu (1443) aneb se lvem (nebo zajícem? 1458—1473). Beneš l. 1423 udělal to tak, jako Jindřich z Březnice l. 1411.

Od které z obou pošlostí pocházeli páni *ze Šelmberka*, pro nedostatek pamětí nelze říci. Erb jejich byla černá sviní hlava na zlatém štítě týž klénot a přikryvadla černá a zlatá. (Viz M. tab. 120.) Obyčejně měli na štítě jen prostou sviní hlavu, ale vyskytují se také odchylky. Drslav ze Šelmberka (1371) přibral si zajíce na svůj štít křížem rozdělený a Přibík Šíp (1412, 1413) zase lvy, ano Jindřich (1387—1399), jenž měl Dřevohostice, a Kraví horu, odřekl se sviní hlavy na dobro a vzal si jelení hlavu s velikými rohy o třech parozích. Za to má *Jan ze Šelmberka* (1503) jízdeckou pečeť. (Arch. Boleslavský.) Obrazy erbu H. IV 222, 249 a tab. a X, 87.)

Erbu sviní hlavy byli i schudlí páni, jichž spojitost s ostatními není zřejmá. Sem patří Jan praotec pp. *z Homberka*, jehož pečetidlo se nachází ve sbírkách musejních. Asi jeho příbuzným byl Jaroslav *ze Štěnovic*, jenž l. 1343 svinskou hlavou pečetil. Až do 16. st. udržel se rod *Humburků z Homberka*, maje na stříbr. štítě černou hlavu s červ. jazykem a touž hlavu za klénot. (Jak. sb.) Konečně sem patří i Vilém *z Šebířova* (1491) snad z odnože pánů ze Šelmberka, protože jest Šebířov pod Šelmberkem.

Hájek, který mnoho lhal, ale proti současným poměrům lháti nesměl, vypravuje, kterak král Přemysl l. 1225 nesvorné Vepříky rovnal a rozhodl,

aby Košťalovští, Klapští a Vlastislavští si přibrali zajíce, Třemšínští, Drštkovští a Lopatští při samotné sviní hlavě zůstali, Vranovští, pak Hůrkovští a Truslovští při hlavě svinské lvíci nosili. Z toho jde tolik na jeho, že ještě v 16. století věděli, že páni *z Truskova* (u Vysoké), *z Vranovic* a *z Hůrky*, kde stála tvrz Vranovská, byli Buzíci. Co se týče ostatních, Drštkovské, Lopatské a Klapské si Hájek přilhal, nevěda, že Klapého dostali teprv od krále Jana; o Košťalovských a Vlastislavských prozatím se nechceme příti.

Obrazy v dotčených třech dílech herald.

5. Orlice.

Palacký nazval rod ten Janovici, jsa domnění, že předkem jeho je Jan syn Zbyslavův a dokládaje se pečetí jeho v klášteře Oseckém; ale na té je sice jezdec se štítem, ale na štítě není orlice, nýbrž znamení nám neznámé, s nímž si nevíme rady. V kronice Boleslavské vypravuje se, že Vlastislavovi rodiči (příbuzní neb z jednoho rodu s ním pocházející) seděli prvotně na hradě Klapém a později Vlastislav drželi a že nosili v zlatě dvě spoletné orlice (Font. r. B. III, 47). Erbu dvou orlic nikdy nebylo ani v Čechách ani na Moravě, ovšem ale orlice takové, která byla barvami zhora dolů rozdílná. Vztahuje-li se tedy paměť starého kronikáře na tento erb, erbovníci ti měli by se právem *Vlastislavici* jmenovati. Potomstvo Vlastislavovo sice vymřelo již synem jeho, ale není nemožností, že zůstali příbuzní, od nichž držitelé Vlastislavě za dob krále Janových původ svůj odvozovali.

Erby orlice máme dvojí. U jedněch je orlice jedné, tmavé barvy, u druhých je obyčejně z polovice stříbrná, z polovice červená se zlatou pružinou na modrém štítě. Vedlé toho vyskytuje se na pečeti Řehníka z Vlastislavě a z Jablonce a Haška a Jana odtudž (1420 v Drážďanech) orel se dvěma hlavami. Patří-li oboje erby orlice jednomu rodu aneb dvěma, není sice na jisto postaveno, ale některé známky nasvědčují, že patří jednomu rodu.

Nejstarší vyobrazení panské orlice našli jsme v býv. dvorském archivu na listě dd. 1238, Aug. (Reg. I, 443), kdež Mladota mistr a jiní bratří kláštera sv. Maří prodávají Přeštice klášteru Kladrubskému. Na první pečeti jest orlice a nápis mladota pr(ior) boemie.

Nejznamenitější ratolestí tohoto kmene byli páni *z Kolovrat* posud žijící. Erb jejich byla orlice v pravo stříbrná, v levo červená s zlatou pružinou a zlatou korunkou na hrdle na modrém štítě a klénoty dvě složená křidla, přední černé, zadní stříbrné, ale korunka na starších pečetích se nespatřuje (snad nejsouc zřetelně vyryta). Na starých vyobrazeních (ku př. v rukopise Roudnickém) má orlice jejich také pysk a pazoury zlaté. Erb ten měly všechny větve, tedy Libšteinští, Krakovští, Kornhauzští, Bezdružičtí, Novohradští, Mašťovští, Žehrovští a Černomičtí z Kolovrat. O stáří koruny svědčí majestát (1497, 17. Jun.) daný Buštěhradu na erb,

totiž „s vorlem polovicí červeným a polovicí bielým, majícím na hrdle korunu zlatú". (Arch. býv. v Toskan. domě.)

Od tohoto prvotního erbu odchylili se tři větve. Císař Ferdinand II. polepšil (1624, 5. April) erb Zdenka Lva *Libšteinského* z Kolovrat tak, aby na své orlici v pravo červené a v levo stříbrné měl pod korunou štítek rodu Rakouského (stříb. pruh na červeném). Znamení toho užívala hraběcí větev Libšteinských až do svého vymření.

Erb *Novohradských* byl až do polovice 17. st. takový, jako byl prvotní. Avšak pozdější Novohradští měli takový erb jako Libšteinští a nad to byl orel (o dvou hlavách a hrdlech). Obdarování na to jsme nenašli přes pečlivé hledání ve Vídni.

Páni *Krakovští*, kteří se psali svobodnými pány z Újezda, zdvojili erb svůj přirozený s erbem Jeníškův. Štít jejich potom měl v pravé polovici orlici, v levé (z dola nahoru šikou rozdělené) spatřoval se jednorožec, vyskakující svrchu zlatý v černém u zpodu černý v zlatém poli. Nad štítem byly dvě helmice korunované, z pravé vynikala dvě křidla složená, přední červené s polovicí pružiny, zadní stříbrné, nad levou byl říšský orel maje na prsou štítek Rakouský s písmeny F III. Povolení k tomu dáno majestátem 1725, 20. dubna a to Janovi Josefovi svob. p. z Újezda, aby jméno a erb mohl komukoliv odkázati. (Reg. král.) Obrazy všech erbů Kolovratův H. II tab. a VIII tab. jsou pečeti Krakovských tamže.

S pány Kolovraty srovnávali se docela *Žďárští ze Žďáru* posud v král. Saském žijící. Kusé obrazy a popisy jsou v rukopise Roudnickém VI, F. d. 14 též v rukopise 16. st. (23. K. 4 bibl. Pražské. M. tab. 116, H. VIII tab.) Z říšské kanceláře dán majestát (1622, 4. Aug.) Floryanovi Jetřichovi Žďarskému a erb jeho polepšen totiž na modrém štítě orlice v pravo červená, v levo stříbrná s zlatou pružinou a na ní zlatou korunkou, přikryvadla stříbrná a červená, na zl. koruně dvě křidla červené a stříbrné, každé s polovicí pružiny a mezi nimi štít domu Rakouského s písmenou F. (Reg. král.)

Týž erb měli také *Čejkové* a *Dvořečtí z Olbramovic* a popisuje se v dotčeném rukopise Roudnickém. Majestátem d. 1713, 18. Jul. potvrzen bratřím Čejkům a strýci jejich starožitný erb, totiž modrý štít a na něm orlice v pravo stříbrná, v levo červená se zlatou pružinou, přikryvadla stříb. a červ. dvě křidla, bílé a červené s polovičnými pružinami. Majestátem dd. 1748, 6. Mart. polepšen týž erb Václavovi Jáchymovi Čejkovi z Olbramovic a synovcům jeho tak, aby měla orlice korunku na hlavě a na prsou štítek domu Rakouského s písmeny M T (Reg. král. Obr. M. tab. 3 a 60, H. II tab.)

Erbem s předešlými srovnávali se páni *ze Chřenovic*, kteří žili ve dvou pošlostech, *Zruckých* a *Martinických*, jakož i starší jich předkové řečení *Kolovratové z Myšlína* a *Kolovratové ze Zbraslavic* odjinud ze Chřenovic. V majestátu d. 1610, 17. Maj. popisuje se erb jich takto: Štít modré barvy, v němž greyf pták s rozletitými křidly po pravé straně bílé, po

levé červené barvy maje nohy rozložené, hlavou od levé k pravé obrácenou s vyplazeným jazykem, přikryvadla bílá, modrá a červená modrá, korunu zlatou, tři péra pštrosová: zlaté, modré, stříbrné. Tento erb přešel na Jana Sedleckého, kteréhož Aleš poslední ze Zruckých k erbu a titulu přijal a psal se odtud take Zruckým ze Chřenovic. (Reg. král.) Odchylně popisuje se týž erb (půl orlice bílé v černém a půl černé v bílém) v Pam. arch. VIII, 269 a to bezpochyby nedopatřením. (Obr. erbu Zruckých H. XII tab.)

Nejistota jest u pánů *z Janovic*. V Balbínově rkpse Aula popisuje se orlice půl stříbrná a půl červená, ona v červeném, tato v stříbrném. Ale v listu d. 1502, 8. prosince, jímž Jan z Janovic nejv. purkrabě, poněvadž rod jeho všechen sešel, přijal Jana Špetli z Prudic za syna a erbovního strýce popisuje se erb ten takto: orel půl bílý a půl červený v modrém poli s roztaženými křidly mající štrych zlatý od jednoho křidla k druhému. (DZ. 6. D 13.) Špetlové pak píšíce se také z Janovic měli týž erb. (Jeho obraz H. X tab.) Chybně jest malován v rukopise Čabelickém jako červená orlice na modrém štítě. V rukopise VI. F. d. 14. knihovny Roudnické sice jsou barvy tak jako v listu l. 1502, ale orel jest dvouhlavý a nad oběma hlavama jest zlatá koruna. Klénotem i Zruckých i Janovských byla dvě křidla složená. Tím jest vyčerpána řada těch, kteří měli orlici stejných barev.

Do druhé řady patří černá orlice. Páni *Valkounové z Adlaru* měli na stříbrném štítě černou orlici se zl. pružinou, jak se spatřuje na obrazích ve Zlonickém kostele, ale libovali si již od r. 1320 v tom, že ji na štít tak sázeli, aby šla hlavou do jednoho z horních koutů. Klénotem byla tři péra bílá. (Paproc. o st. ryt. 291, M. tab. 122, H. X tab.)

Krásný erb pánů *z Žirotína* spatřuje se v Pnenském Týnci. Jest to nejkrásněji vytesaná orlice, kterou jsme kdy viděli a také je položena hlavou do rohu. Barvy štít stříbrný, orlici černou, pružinu, pysk, drápy zlaté, jazyk červený svorně obsahují i Aula i rukopis Roudnický, také o nich svědčí erb Lobkovského rodu, do něhož Žirotínská orlice pojata. (Viz Pam. arch. IX, 8.) Klénotu jsme ani na pečetěch ani na obrazech neviděli. (Obr. erbu H. VIII tab. a pečeti tamže.)

K nim se druží orlice vladyk *z Nechvalic*. V rukopise E. 1, I 1. bibl. Roudnické vyobrazen jest erb Anny Lobkovské z Nechvalic totiž na stříbrném štítě černá orlice (bez pružiny) se zlatým nosem, zlatými drápy, ale přes brky křidel jdou bílé pruhy. Klénotem jest táž orlice a přikryvadla týchž barev. (Obraz H. VIII, 170.)

Páni *z Vlašimě* odedávna nosili na štítě orlici a nad helmou složená křidla, jako l. 1353 Hynek a l. 1363 Beneš z Vlašimě. Avšak Zdislav z Vlašimě (1385) měl za klénot člun, jakési dědictví po starších pánech z Vlašimě a to po těch, o nichž se čte v staré písni: „z Vlašimě člun polovičný.“ (Font. r. Boh. III, 240.) Zajímavé pak jest, že i páni z Jenšteina v tu dobu, když Vlašim drželi, si člun jednou pod své supí hlavy položili. Prostá orlice spatřuje se ještě na pečetěch Jana (1477) a Jindřicha Jankovského z Vlašimě.

Z vyobrazení v Paprockého Zrcadle (str. 152) a v majestátu d. 1615, 24. Octb. uděláme si obraz erbu, jak mu Jankovští z Vlašimě na Moravě přivykli. Na štítě stříbrném černá orlice rozletitá se zlatými nohami a přes touž orlici pošikem čtyři pruhy, nejspodnější a druhý od něho modrý, ostatní zlaté. Přikryvadla byla zlatá a modrá, klénotem dvě orličí křidla (černé barvy) jedno na druhém a přes ně pošikem dva pruhy, na vrchním křidle hořejší a na spodním dolejší zlaté a ostatní modré. Majestatem dotčeným povýšeni byli do panského stavu a potvrzen erb jich rozšířený erbem Jenšteinských pánů z Vlašimě, tak že měli pak štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. dvě červené supí hlavy a krky ve stříbrném poli, přikryvadla po levé stříb. a červená, po pravé modrá a zlatá a na křidlech přes nadepsané pruhy dvě supí hlavy.

K těmto rodinám, jichž barvy nám známy jsou, přidáme Moravana *Albrechta z Kurvic*, tuším dobře *z Krhovic* (1397 a 1413), na jehož pečetěch se spatřuje orlice. Ve sbírce (Conrad Grunenberg's Wappenbuch) jest erb jeho vyobrazen, totiž na zlatém štítě modrá orlice s červ. pružinou, jazykem a nohami též barvy. Zrovna tak je malován erb jeho v knize Arlberského bratrstva (fol. 178.).

U následujících rodin nám barvy známy nejsou a erby jich viděli jsme jen na pečetěch. Jindřich *z Bělušic* odjinud *z Chodžova* (1408) měl na štítě orlici, jejíž hlava obrácena jest k pravému koutu. Zrovna tak pečetili potomci jeho Hrádkové z Chodžova.

V archivu křižovnickém zachovala se utržená pečet Petra *z Bítova* s krásnou orlicí ze 14. st. pocházející. Bítov jest u Králova Dvoru a nedaleko bylo zemanské sedění Litohlavy. Držitel jeho Jan *z Litohlav* (1373) také nosil orlici na štítě.

Ve Vltavsku byli erbu orlice vladyky *ze Zahrádky*, l. 1407 Diviš l. 1413 Brus z Trutmaně (1433 ze Zahrádky), 1433 a t. d. Svojše a potom Šturmové ze Zahrádky na Moravě. Orlice jejich často bývá vyobrazena s hlavou k pravému koutu namířenou (u Šturmů ještě l. 1507). Tak i nosil orlici Mikuláš *Krchlebec z Krchleb* (1432—1441) slavný válečník a krajan předešlých. Soudíc pak z pečetí zachovaných patřili k témuž rodu Přibík *z Předbořic* odjinud *ze Lhoty* (1429, obraz pečeti H. VIII tab.) a Přibík Hema *z Libčic* (1430) a Jan *Léva z Chlumu* (1489).

Vladyky *z Nemyčevsi* byli bezpochyby větví pánů z Vlašimě. Petr z Nemyčevsi (1452) nosil na štítě orlici, a týž erb měl l. 1450 Petr *z Tuří* a později Čéčové z Nemyčevsi.

Erbu orlice byli i páni *z Pecky*, zejména l. 1418 Léva, 1422 Jan, 1450 Jaroslav a 1482 Kateřina.

Odolen farář v Křemži (1383—1398) měl na pečeti také orlici, ale nevíme na jisto, zdali za znamení svého rodu aneb z jiné kterékoliv příčiny. Rodem se psal z Košína.

Erbu orlice byli také vladyky *z Komařic* totiž ti pozdější, kteří se do Komařic přiženili; zejména ji nosili 1404, 1407 Beneš, 1436 Odolen,

1456 Beneš, 1470 Jan Odolen, 1472—1484 Beneš Odolen a 1482 Řehoř Odolen. Soudíc podlé jména Odolen pocházeli od pp. z Olbramovic, u nichž bylo jméno Odolen oblíbené. (Obr. pečeti H. III tab. č. 6.)

Ondřej *z Popovic* (z těch, které jsou u Benešova) pečetil l. 1361 orlicí. Potomek jeho Svatomír z Popovic byl l. 1419 seděním na Milíkovicích (Arch. býv. dvorský) a odtud *Svatomírové z Milíkovic* (1458 Petr) pečetívali orlicí.

Na Moravě z téhož erbu vyskytuje se *Oldřich z Ostrova*, jenž koupil l. 1378 Martinice. Měl syny Jindřicha (1386—1418) a Alberta (1386—1418), kteří se psali z Martinic. Na obou pečetěch (1401—1411) spatřuje se orlice, která ještě l. 1444 je na pečeti Janka z Martinic.

Také se spatřují orlice na pečetěch Moravanův Přecha *z Kojetic* (1409), Jana *z Bačkovic* 1461) a Hynka odtudž (1477—1488). A protože později *Pavlovští z Pavlovic* měli na štítě orlici (Mitth. XXIV, 187) dosti možná, že byli potomci některého z tuto jmenovaných.

Naposled promluvíme o vladykách *z Vraního* v Čechách. Na Vraním seděli tuším dva rodové. Z jednoho pocházel *Bedřich* (1346), na jehož pečeti se spatřuje ruka a rameno s dobytým mečem. Druhý rod nosil na štítě orlici jako l. 1365 Ondřej a l. 1375 Vilém. I zdá se, že tito erbu orlice podědili první a přijali po nich ruku s mečem za klénot. Tak jest viděti na starožitném pečetidle Habarta z Vraního, které nalezeno u Žichova a je uschováno v Roudnickém zámku, tak pečetil l. 1406 Mikeš z Vraního a v potomních dobách Slovičtí, Kopanští a Vejcové z Vraního (avšak sem nepatří Tatousové a Lunikovští z Vraního). Týž erb se spatřuje také na pečeti Livína *z Nedřeva*, odjinud *z Čívic* (1475. Obrazy pečetí H. VIII tab.

O sobě je *Michálek z Dubu*, l. 1393—1397 *z Orla* řečený. Nosil orlici týmž spůsobem jako vladyky z Bělušic; l. 1393 měl kromě toho korunu nad helmou a nad ní orlici. Dub ten je tuším u Vlašimě.

6. Zavinutá střela.

Vzácný tento rod ode dávna rozšířil se po Čechách, na Moravě a v Opavsku a záhy se tak rozvětvil, že nemožno jeho vývod od prvního předka sestaviti. Palacký mu dal jméno *Benešovici*, poněvadž mezi jich slavnými předky byli Benešové a od nich založen dvojí Benešov, jeden v Čechách u Prahy a druhý v Opavsku. Benešov u Prahy mohl by se pokládati za jejich původiště, neb sem přinesl (1162) nábožný Beneš vzácné památky z Italie, které obětoval kostelu Benešovskému, ale záhy (1234) vyskytuje se i druhé sídlo Náměšť na Moravě a od konce 13. st. vyskytuje se drahně sídel rodu tohoto od Prahy až za Opavu.

Od Beneše z Benešova (1220 atd.) pocházeli páni z Benešova, Bechyně a Dubé skrze syny jeho Voka (1222—1239), Drslava a Matouše.

Páni *z Benešova*, psali se druhdy i *ze Cvilína*, *Branic* a *Lobenšteina* (jen ve 13. st.). Z jejich rodu pocházel také Milota *z Dědic* († 1307) a bratr

jeho biskup Dobeš. Milotovi potomci psali se také *z Konopiště* a vymřeli za krále Jana. Na pečetěch Miloty z Dědic (1286, 1297), Dobeše z Benešova (1327), Beneše a Budiše z Benešova (1383) a Anny z B. odjinud z Kvasic (1437) jest zavinutá střela. Barev neznáme.

Na pečeti Dobeše *z Bechyně* l. 1284 a 1303 spatřujeme kromě zavinuté střely také za klénot rybu (tuším kapra), což jak se zdá, dědičným se stalo. Neb též znamení spatřujeme l. 1347 u Dobeše *z Kamenice* (vlastně z Bechyně řečeného), kdežto na pečetěch potomka jeho Zbynka (1382—1387) klénotu není. (Obr. pečeti Bech. H. VII, 1; VIII tab.)

Z téhož rodu pocházel také slavný Tůma *ze Štítného*. Pečeť jeho se zachovala v listu sestry jeho Peltraty (1414). Obraz její H. IV, tab. 4 č. 5.

Páni *z Dubé* nosili na štítě stříbrném střelu červené barvy. Tak erb ten má Aula Caroli, je vymalován v paláci Píseckém a v Richenthalově popsání Kostnického sněmu. Nejstarší vyobrazení jsme viděli na pečeti Ondřeje z Dubé l. 1284. Potomci jeho měli střelu také za klénot jako l. 1357—1385 Ondřej, 1367—1385 Vaněk, 1371 Beneš, 1387 Jindřich. Mračtí z Dubé měli za klénot křidlo (DZ. 60; D. 2). V Jakubičkově sbírce jest bílá střela v červeném, klénot páví kyta proražená střelou. Pod. M. tab. 108, obr. pečetí H. III, tab. č. 4, XII, tab. pečeť Roháčova H. IV, tab. 4, č. 2.

K pánům z Dubé druží se některé schudlé větve také z jižního Kouřimska, jako oni pocházející, jako zejména vladyky *z Lopřetic* neb *Opřetic*. (Viz Pangerl G. U. 446.) Též na pečeti Prokopa *z Ostrova* (1387), Marše *Skřečky z Pětichvost*, odjinud *z Ruprechtic* (1390) a Havla *z Přepych* probošta Broumovského (1444) spatřujeme zavinutou střelu.

Ve východních Čechách žily také rodiny tohoto erbu, avšak možná, že sem přišly z Moravy. Patří sem Jan *Tele z Dašic* (1398) a Jan *Střela z Výklek* (1398), kterýžto má přijmění po svém štítu a Oldřich *Flaška z Lazec* (1408). Snad od některého z nich pocházejí *Opitové z Maličína*. V Roudnici (ve sbírce pečetí č. 6794) nachází se otisk pečeti Jana Opita. Střelu má také za klénot, avšak obrácenou zavitím nahoru a hrotem dolů, kdežto ve 14. st. hrot k pravé straně obrácen bývá. Dobře je také viděti tato znamení na pečetěch Jiříka z Maličína (1509—1513 v arch. mus.) Kolář našel malovaný erb v rukopise 8330 c. k. soukr. knihovny ve Vídni a poznamenal, že střela jest stříbrná (štít bezpochyby červený).

Hrochové z Mezilesic jsou bezpochyby potomci Jana Telete aneb Střely. Na pečeti Jana Hrocha z Mezilesic l. 1460 spatřuje se zavinutá střela, celý štít obsahujíc. (Obraz H. I, tab.) Pozdější erb byl jiný. Jak jej Kolář našel v dotčeném rukopise č. 8330 a v Salmovském erbovníku (MS., 23. K 4. bibl. Prag.), není pochyby, že štít byl na příč rozdělený, svrchní část červená a ve zpodní stříbrné černá zavinutá střela. Odchylná jsou vyobrazení v Jakubičkově sbírce. Na jednom zlatá zav. střela v zeleném, na druhém bílá přes tři pruhy příčné, dva červené a prostřední bílý. Nesouhlasí také M. tab. 100 a 133. Zajímavý je majestát dd. 1678, 6. Novb.,

který dal císař Leopold Petrovi Jindřichovi *Hrochovi z Pěšic*, kr. radě nad apelacími, v němž jej povýšuje do rytířského stavu (protože předkové podle svědectví Paprockého od králů byli erbem darováni) a potvrzuje jejich starodávný erb, totiž polovičný štít, horní pole červené a v něm prastará pohanská střela, ve zpodním bílém močál a nad ním tři zelené pahrbky, přikryvadla bílá a červená a nad korunou zase střela. (Orig. u sv. Jiljí v Praze s vyobrazením.)

Na Moravě vyskytuje se zavinutá střela záhy totiž na pečeti Budiše *z Naměšti* l. 1234. (Reg. I, 401.) Tuším že tento Budiš a Budiš z Budišova l. 1240 (Reg. I, 458) jsou táž osoba. Soudíme tak proto, že se zavinutá střela l. 1397 u Budiše *z Budišova* opakuje.

Nejstarší Kravařské pečeti našli jsme u Beneše *ze Štitína* (1282) a Voka *z Kravař*, odjinud *z Benešova*. (Reg. II, 550.) Na pečeti jiného Voka r. 1340 spatřují se rohy jako klénot, ale pozdější Kravařští dávali si za klénot buď střelu aneb křidla. Krásně jest vyobrazen ve dskách zemských erb Petra z Kravař a ze Strážnice. Na červeném štítě jest stříbrná střela zavinutá, přikryvadla jsou stříbrná a červená a klénotem jsou dvě složená křidla, spodní zlaté, vrchní černé a to je kromě krku posázeno zl. lupínky lipovými. (Obraz erbu H. VI, tab.)

Těmto pánům nejbližší byli páni *z Tvorkova* (l. 1367 Zbyněk), kteří se později Tvorkovskými z Kravař psávali. Majestátem dd. 1781, 23. Decmb. potvrzen erb poslednímu toho rodu totiž Karlovi svob. p. z Kravař na Sucholazci, totiž na červ. štítě stříbrná střela s rohy, přikryvadla červ. a stříbrná, dvě černá křidla složená a na vrchním 10 stříbrných srdíček. Před helmicí jest cedulka s černým slovem Odrovasius, kterou drží dva diví mužové majíce život a hlavu otočené listím a dlouhé stříbrné holi držíce. (Reg. král.)

V Slezsku se erb Tvorkovských několikráte ve dskách spatřuje, tak 1526 v II. knize Krnovské erb Oldřichův, 1555 v VII. knize Opavské Jiříkův (s černým křidlem), 1581 v III. knize Krnovské Jiřího Bernarta (s dvěma žlutými křidly), 1586 v VIII. knize Opavské Mikulášův (s dvěma černými složenými křidly, 1625 v XI. knize Opavské Pertoltův (s dvěma černými křidly a na nich zlatými lipovými lístky).

Z pánův *ze Štraleka* prvního tohoto erbu jsme našli Zbynka (1336). Týž má heslo to na pečeti, ale v listu slove *ze Svrčova*. (Reg. IV, 105.) Za klénot mívali též střelu, ale položenou, jako páni z Dubé ve 14. st.

Na pečeti Hruta *z Kněžic* (Cod. dipl. Mor. IX, 103, k r. 1359) spatřuje se jako klénot zavinutá střela. Týž byl bratrem Dobeše, Herše a Voka a otcem Ondráka a Půty. Soudíc ze jména Hrut přiženila se rodina tato ke starší rodině vladyk z Kněžic, u níž jméno Hrut bylo oblíbeno.

Od pánů z Benešova pošli páni *z Budčovic*. Kolář našel na (netištěném německém) listu n. kláštera Starobrněnského (1334) pečet Voka „von Budeschewitz", na níž jest nápis s. wokonis. de Beneschau. Pečetí Čeňka a Rudolfa bratří z Budčovic jsme neviděli, ale Čeňkovi synové Čeněk

a Heralt nosili na štítě také zavinutou střelu. Klénotem této rodině byl kapr, jako u pánů z Bechyně.

Na *Kvasicích* záhy seděli páni tohoto rodu. Souditi tak lze ze jména Miloty z Kvasic (1269, Reg. II, 257), zamilovaného u pp. z Benešova. První pečeť našli jsme u Budiše z Kvasic (1385, arch. Třeboň.), ale pečet nebyla jeho, nýbrž jakéhosi Dobeše „de Morisaw" a s tímto nevíme si rady.

Téhož erbu byl také l. 1397 Straš *z Bilečova* (Cod. dipl. M. XII, 161). Z nápisu na pečeti zdá se, že se psal také *z Lelekovic* (?)

Nejistý je původ pánův *z Doubravice*. Zdá se, že jich předkem byl Ješek Doubravička z Doubravice, který l. 1378 hrad a městečko Doubravici prodal. U Zbyňka Doubrávky, který l. 1415 Osové koupil, našli jsme erb střely a tu měli Osovští z Doubravice do vymření. V Jak. sbírce jest štít červený, střela bílá, klénot páví kyta s prostrčenou střelou. (Obraz erbu H. II, tab.)

Ještě temnější jest původ *Sedlnických z Choltic*. V Čechách nenašli jsme jediného téhož erbu. Poměrně dosti pozdě (1440) vyskytují se bratři Petr a Jindřich z Koltic, kteří tehdá získali Huštěnovice (Arch. č. VII, 596), též Mikuláš a Jiří bratří a Jan l. 1448 jsou na Sedlnici. Ve dskách zemských Opavských štít červený, střela bílá a nad helmou páví kyta střelou prostřelená. Tak 1602 v IX knize Albrechtův erb, 1691—1699 v XVII. a XVIII. knize Františka Viléma.

Ze kmene pp. z Kravař pocházel bezpochyby Vok *z Kopidlna* v Čechách, na jehož pečetích l. 1340 a 1341 se zavinutá střela spatřuje.

7. Poloutrojříčí.

Palacký pojmenoval rod tento Drslavici, protože z předků osobní jméno Drslav oblíbeno bylo, ale počítal k rodu tomu omylně také pány z Potštejna a z Litic, jichž předkem byl Drslav kmet Plzenský 1160—1165. (Sveden k tomu byl tuším pojednáním Jindřicha Švihovského, jenž Potštein za německý název hradu Rábí pokládal.) Kolář následuje ho napsal do Pam. arch. VIII, 81 Rozrod Drslavicův, do něhož shrnul nejen všechny rodiny, které byly erbu poloutrojříčí a Potštejnského přibral i drahně z jiných rodin, u nichž našel táž osobní jména, jako u Ryžember, ských a Potštejnských. V posledních letech, když jsme spolu promlouvalií ustoupil od toho a zejména uznal za pravé, že Ryžemberští a Potštejnští za jeden rod se pokládati nesmějí pro rozličnost erbu a že není kromě podobnosti osobných jmen žádné příčiny, aby se za jeden rod pokládali a rozdílnost erbu měněním jeho vykládala. Z těch příčin i já se tak zachovávám.

Podstata toho erbu jest taková, že štít jest polovičný a levá neb pravá polovice protkána jest příčnými pruhy dvojí barvy. Paprocký (o st. pan. 102) podlé pověsti, kterou slyšel vypravovati, udává toho tu příčinu, že Děpolt Přemyslovec vzav spravedlivý díl dědictví svého bydlel

v kraji Plzenském a Prachenském a nechtěje míti společnosti s knížaty, i erb sobě změnil, neb nosil za znamení rytířské tři štryhy bílé, které tři řeky vyznamenávaly, Otavu, Úhlavu a Vltavu, skrze panství jeho běžící. Že Paprocký nepsal z hlavy, o tom svědčí starší pojednání Jindřicha Švihovského z Ryžemberka, jenž svůj rod také od Přemyslovcův odvozoval.

Přední rodina tohoto erbu byli *Švihovští z Ryžemberka* a všichni ti, kteří s nimi sice z jednoho předka pošli, ale po rozličných sídlech se jmenovali. Nejstarší jich pečeť našli jsme u Děpolta komorníka (1279, Reg. II, 507), jenž má na pečeti nápis „de risnberc". Štít tu není rozdělen než tři pruhy táhnou se až do jeho polovice, jsou vyvýšeny a mřežovány. U potomků jeho ve 14. st. nachází se i to, že štít jest na polovice dělen úzkým pruhem. Tak se spatřuje nejen na pečetěch, nýbrž i v Hradeckém zámku, kdež jest dělicí pruh zlatý, pravá polovice červená a v levé tři červené a tři bílé pruhy. Aula Caroli (pruhy v pravé polovici v erbu p. *ze Švihova*) a obraz v Blatenské věži se shodují. (Obr. M. tab. 76 a 142, H. IX, 67 a tab.) V rozličných polovicích spatřují se pruhy i na erbech v Rabském kostele. Co se týče klénotu, měl Děpolt l. 1360 široký toul barvami tak rozdělený jako štít, tedy pruhy v levé polovici. Břeněk *ze Skály* (1378 a t. d.) míval dvě křidla složená a druhdy přes ně pruh, ale potomci jeho oblíbili si dvě křidla proti sobě obrácená. Na obraze Břeňka z Ryžemberka (ok. r. 1400, v knize bratrstvo sv. Kryštofa na Arlberce) spatřuje se pán, an levicí drží štít, v jehož levé polovici jsou tři bílé a tři červené pruhy a pravá strana červená, a pravicí korouhev, kdež pruhy jsou na opáčné straně. Přikryvadla na helmě jsou červená, nad tím zl. koruna a dvě křidla; pravé jest celé červené, levé pruhované, třikrát červené a třikrát bílé. Půta ze Skaly (1406) dal si na složená křidla tři pruhy, ale Jan ze Skály (1408) zavedl to tak, že měl dvě křidla za klénot a na každém z nich pruhy, na jednom pokosem, na druhém pošikem tak, že prodloužení jich by se nahoře v úhel sbíhalo. Tak to i činili jeho potomci.

Moravská větev rodu tohoto, zejména zakladatel její Břeněk z Ryžemberka 1409) vzala si za klénot dva jelení rohy o třech parozích.

Páni *z Dolan* (1339 Protiva a Jindřich, 1378—1391 Půta, l. 1440 Děpolt) též se hlásí k tomuto erbu a od 15. st. psali se z Ryžemberka, jako ku př. Břeněk, který u Sudoměře padl. Tak to i vedli páni *z Výrova* (1391 Jindřich), jichž potomci se nazývali *Výrky* a *Úsilovskými z Ryžemberka.*

Páni *z Malesic* pocházeli od Děpolta z Malesic, nejmladšího syna dotčeného Děpolta, komorníka. Z této pošlosti jsou nám známy erby Děpolta (1318), Břetislava (1339) a Doroty (1432).

Z téhož rodu pocházel také Ojíř *z Kornberka* (1318 pečet v univ. knih.), ale spojitost jeho ani se staršími, ani s pozdějšími není známa.

K rodu pánů *z Vřeskovic* patřil tuším Jaroslav *ze Skočec*, odjinud *z Poříčí* (1334). Týž si na štít svůj Ryžemberský přibral sokola, položiv

jej na levou polovici. Prostý štít Ryžemberský nosili l. 1362 Bohuslav Hrubec *ze Šonangru* (tuším německého názvu Úporu, části Vřeskovic) a l. 1375 Černín *ze Skočec*. Týž erb měl také l. 1375 Zdebor ze Vřeskovic, ale Racek ze Šonangru (1392) rozhojnil jej klénotem ryby a dvěma divými muži štít držícími. Tato ryba připomíná nám klénot dvou ryb křížem přeložených, jak jej spatřujeme na pečeti Oty *z Bířkova*, odjinud *z Vřeskovic* (1339). Obr. pečeti H. IX, 203.

Úličkové z Úlic byli schudlá větev tohoto rodu. Erb Ryžemberský je na pečeti Jana z Úlic (1374), Lvika a Markvarta odtudž (1387) a Markvarta odtudž (1470—1482). Zdeněk z Úlic (1515) měl za klénot dvě křidla s pruhy na ten spůsob, jako pověděno o Janovi ze Skály (1408). Na manské knize Křivoklatské z r. 1566 vyobrazen jest erb Václava Úličky z Úlic, totiž štít poloviční, jehož levá polovice jest červená a pravá třemi černými a třemi zlatými pruhy příčnými rozdělená. Týž erb s točenicí červené a černé barvy a přikryvadly červenými zlatými a černými červenými (klénot?) našel také Kolář v dotčeném rukopise č. 8330. (Obraz erbu H. VIII a IX tab.)

Jiná schudlá rodina byli vladyky *z Sulislavě*. Sem patří jmenovitě Ješek (1382) a l. 1448 Jan Polák, tak že i tu se ukazuje řada. Touž řadu pozorujeme i u vladyk *z Blahust* srovnáváme-li pečeti Půty z B. (1412 na týž spůsob jako Děpoltova l. 1279), Pavlíka Mnicha (1427) a Jana Mníška (1492).

Jako odstřelkové velkého rodu objevují se l. 1339 Půta *ze Svrčovce* a l. 1482 Dominik *z Újezda*. Týž má na pečeti (v říš. arch. Mnichov.) erb Ryžemberský a za klénot sedm ječných klasů. Avšak tento samotný klénot vyskytuje se již l. 1427 na pečeti Purkarta z Újezda a bezpochyby je přejat od nějaké starší rodiny z Plzenska.

Černínové z Chuděnic jsou druhou znamenitou větví tohoto rodu. Starodávný jich erb vyobrazen jest v kostele Chuděnském, totiž poloviční štít, jehož pravá polovice jest červená a levá má čtyři modré a tři bílé pruhy. Klénotem jest křidlo též poloviční v pravo červené v levo modré s dvěma bílými pruhy a vršek jest zelený, ale na pečeti Viléma Černína (1499) jsou složená křidla a přes ně tři pruhy pošikem. V Paprockého Diadochu (o st. ryt.) jsou pruhy v levé polovici štítu a klénotem jsou dvě křidla proti sobě obrácená, na nichž jdou pruhy pokosem a pošikem. Když Ferdinand II. (1623, 15. Mart.) Heřmana Černína do stavu starožitných rodin panských vyzdvihl, ozdobil štít jeho štítem rodu Rakouského s korunou a písmenami R M F vždy jednou na každém pruhu a mezi křídla (modrá se stříbrnými příčnými pruhy) vložil bílé rameno se šavlí (se zlatou rukojetí) a palmovou větev na památku poslání jeho do Cařihradu. (Reg. král. Pod. M. tab. 60.) V zámku Hradeckém nachází se drahně starých a nových vyobrazení Černínského erbu, z nichž vývoj jeho (díky dobrému spořádání) hravě stopovati lze. (Obr. erbu H. II. tab., starý H. IV, 64.)

Z Plzenských Drslavců zbývají nám kromě následujících ještě vladyky *z Hrádku*. Jsou dvě rodiny Ryžemberského erbu, totiž *Sulkové ze Hrádku* a *Stachové ze Hrádku*. Na pečetích Sulků spatřují se jako klénot složená křidla s 3 pruhy pošikem položenými. Erb Stachů malovaný kdesi Kolář viděl a poznamenal, že pravé pole bylo černé, v levém tři stříbrné a tři černé pruhy, na helmě, dvě křidla rozložená třemi bílými a třemi černými pruhy ozdobená.

Erb *Čejkovských z Čejkov* byl červeným pruhem rozdělen, pravé pole bílé, v levém tři bílé a tři červené pruhy, nad helmou dvě křidla složená, vrchní barvami rozdělené, zpodní červené. (Tak v rukopise Salmovském 23. K. 4 bibl. Pražské a v rkpse Vídenském.) Vilím Čejkovský (1576) měl za klénot složená křidla a na vrchním tři pruhy pošikem.

V bývalém Vltavsku byli zemanští rodové, kteří mívali týž erb, ale nevíme, máme-li je sem počítati, poněvadž v nejstarších pečetěch pruhy nejdou rovně, nýbrž pošikem; jen mimořádně nacházejí se u některých osob rovné pruhy. Z těch příčin klademe je pro sebe na jiném místě. (I, 25.)

Možná že sem patří také *Horové z Ocelovic*. Na nejstarší pečeti Jana Hory (1449, v Dražďanech) jsou v pravé polovici štítu tři pruhy; na pozdějších ku př. 1583 Jiříka Hory a 1612 též Jiříka jsou jen dva pruhy. Na poslední pečeti spatřuje se též klénot, totiž rohy. Barvy popisuje Kolář (podlé Štampachovského vývodu v měst. mus. Praž.) takto: pravá polovice stříbrná, v levé dva modré a dva stříbrné pruhy, nad helmou rohy, v pravo modrý, v levo stříbrný a mezi rohy zlatá růže na zlatém stonku. Trochu jinak M. tab. 9. Trochu od předešlých odchylný štít má Jan H. z O. (1479 v arch. Drážďanském) totiž pravou třetinu vyvýšenou, z ní vybíhají tři pruhy v levo končíce se ostřím, z levé pak třetiny vybíhají v pravo též pruhy týmž spůsobem. (Obraz erbu H. IX tab.)

8. Lekna.

Erb rodu, z něhož zbyli poslední hrabata z Kounic, staročesky takto se popisuje „dvě bielě lekně na ratolestech visiechu, kteréž z kořene kmenného v červeném poli vychodiechu". (Font. rer. Boh. III, 243.) Pokud je známo, byly barvy u všech rodin tohoto erbu stejné. Nejstarší nám známá pečeť je Oldřicha *z Drnholce* (1268) (viz obr. H. VII tab.); u zpodiny listů vyskytuje se tu znamení o třech lalocích, jež se spatřuje též na pečeti Hroznaty *z Úžic*, kdežto u pozdějších nahrazeno bývá třemi tečkami na každém lupínku. Prosté znamení nachází se na pečeti Heřmana otce Arnošta *z Rudvikova* (1289).

Páni *z Újezdce* a *z Kunic* za klénot si brávali složená křídla, na jichž vrchním bylo malováno znamení štítu, jako učinil l. 1352 Albert *z* Újezdce a z Chrašťan. Avšak Štěpán Poduška z Újezdce na svých pečetích (1366—1394) má prostá lekna za klenot.

Páni *z Talmberka* starodávný svůj erb rovnající se erbu ostatních rodin tohoto erbu udrželi až do vymření. (Obr. M. tab. 120, a H. IV tab.) Větví jich byli páni *z Černčic* na Hradecku, zejména 1364 Jan, 1382 atd. Vítek. Předek jich byl asi Arnust z Talmberka, jehož pečetidlo se našlo v Černčicích a jest nyní v Pražském museum.

Erb *Černčických z Kácova* (viz obr. pečetí H. V a XII tab.) rovnal se Talmberskému. Předek jich Arnošt (1432) má kromě štítu prostá složená křidla. V Jakubičkově sbírce jsou lekna bílá, štít červený, křidla černá.

Klénotem odchýlili se *Rychnovští z Rychnova*. Na pečetěch již rozmazaných Heřmana a Jetřicha z Rychnova (v Dobrušce) podobá se týž klénot páví hlavě; aspoň tak lze souditi ze tří spaliček, které z jakési hlavy vynikají, ale na pečeti Jana z Rychnova (1454, v arch. Hradeckém) zdá se býti psí hlavou. Barvy jsou červená a bílá. (M. tab 116. Obraz pečeti 1364 H. V tab. II, 13.)

Páni *z Martinic* snad se odštěpili od Újezdeckých. Erb jejich totiž štít s lekny a dvě křidla rozložitá a na každém po leknu rozhojněn byl l. 1621, 10. dubna majestátem z říšské kanceláře daným, když Jaroslav Bořita byl mezi říšská hrabata vyzdvižen, totiž že byl dán mezi křidla nad korunovaným helmem štít korunovaný domu Rakouského, v jehož třech polích byla zlatá písmena E. M. R. (potvrzeno l. 1622, 6. ledna z české kanceláře). Hrabata z Martinic mívali také na štítě mezi lekny hvězdu. (Obr. M. tab. 68, H. VIII, 128 a tab. pečetí VIII tab.)

Páni *z Kounic* v dřívějších dobách měli dvoje přijmění, totiž *Šiška* a *Stoš*. Obojí mívali týž erb jako Talmberští a Martiničtí. (Obr. H. X tab.) Staré pečeti Stosů známy jsou 1378 Hynčíka Stoše *z Posutic* a Mikuláše *z Hošťalkovic*, 1384—1399 Oldřicha Stoše *z Branic*, 1399 Oty Stoše z Branic, 1437—1440 Oldřicha z Branic a *z Dřevohostic*, 1487 Petra Stoše z Kounic. V III dskách Opavských jest erb Jana mladšího Stoše z Kounic na Petřikovách sudího (1486) se složenými křidly. Odchylně M. tab. 64. Kašpar Stoš majestátem l. 1701, 17. ledna povýšen do panského stavu a potvrzen a polepšen jeho erb, totiž: červený štít a na něm dvě lekna stříbrná, křížem přeložená, každé s 3 kořeny a nahoře velkým lupenem proti sobě postavená, dvě kolčí helmice bez korun s přikryvadly červenými a stříbrnými a na každém dvě lekna křížem přeložená. (Reg. král.)

L. 1642 dne 12. června dán majestát Lvovi Vilémovi z Kounic (potomku Šišků), aby připojil ke svému erbu erb Sezimů z Ústí. (Reg. král.) Nový tento erb potvrzen l. 1683, 12. ledna z císařské kanceláře a byl: štít křížem rozdělený, 1., 4. pole červené s lekny, 2., 3. zlaté s modrou růží (a zlatým v ní jádrem), tři helmice s pokryvadly červenými, stříbrnými a zlatými, modrými, nad prostřední helmicí modrá růže, na pravé zl. korunovaný lev s dvojím ohonem, na levé dvě křidla složená černé barvy. Po podědění Rittberského a Questenberského rodu dán l. 1761 dne 3. prosince Dominikovi hrab. z Kounic nový erb, totiž: štít, zhora dolů třikráte dělený. V pravo červené pole se zlatým orlem, v levo černé s zl. orlem, který má

panenskou hlavu pod korunou a korunou na prsou a dvěma hvězdami nahoře i dole; prostřední pole jest křížem rozděleno, 1. a 4. zl. s černým medvědem se zl. obojkem, 2. a 3. modré s dvěma biči křížem přeloženými a ostruhami na nich visícími. Uprostřed prostředního pole jest štítek též křížem rozdělený tak, jako štít l. 1683 potvrzený a v tomto opět štítek křížem rozdělený, v němž 1. a 4. pole zlaté, 2. a 3. modré s černým lvem (s dvojím ohonem). Nad korunovaným štítem 4 helmice se stříb. červenými a modrými, zlatými pokryvadly a na těch helmách od pravé zl. lev, modrá růže, dvě černá křídla a černý lev.

Při udělení knížecího stavu Václavovi Anton. Jozefovi z Kounic (1776, 27. června) erb tento polepšen. Štít zase na tři pole rozdělen. V prostředním zlatém černý orel s panenskou hlavou a zlatými hvězdami v rozích a na prsou téhož orla štítek, takový, jako je v potvrzení l. 1683. Pravé pole červené se zlatým orlem, levé na čtyři pole rozdělené, 1. a 4. modré s dvěma zlatými praporci na spůsob burgundského kříže přeloženými, 2. a 3. zlaté s černým medvědem se zl. obojkem, bílým jazykem a bílýma očima. Šest helmic a na nich růže, dvě černá křídla složená, zlatý lev korunovaný s dvojím ohonem, dvě černá pera pštrosová a mezi nimi lilie zlatá (t. j. lekno), dvě černá křidla a mezi nimi orel, modrá lilie a za ní praporce přeložené. Štít drží zlatý lev a černý medvěd a jest zdoben knížecím kloboukem a pláštěm.

9. Hrábě.

Přední rodinou tohoto erbu byli páni *z Oseka*. Nejstarší pečeť Kojaty Hrabišice z l. 1227 ukazuje dvě hrábě přeložená. Podezřelá jest svým okrouhlým tehdá neobyčejným tvarem. Prvá bez odporu pravá jest Borše z Oseka z r. 1275, na níž pán sám vyobrazen jest, an drží štít a na něm prosté hrábě. Barvy jsou neurčité, aneb snad se podle vkusu držitelů měnily. Aula Caroli obsahuje černé hrábě na stříbrném štítě. Týž erb bez udání komu patří, jest také malován v Roudnickém rukopise E. 1. I, 3. Město Bochov má stříbrné hrábě na červeném štítě. V Paprockého Zrcadle na str. 92 jest popsáno červené hrábě v zlatě a konečně v dotčeném Roudnickém rukopise je malováno též černé hrábě v zlatém poli.

Na pečetěch je nejednou vyobrazeno hrábě s rukou, která je drží, tak ku př. na pečetěch Bohuslavových (1315 a 1316), Boršově (1340), Borše mladšího (1393), Borše l. 1397 a na otisku, který je v museum ve sbírce pečetí. Jako klénot milovali l. 1333 křidlo, jehož spodek je posázen lipovými lupénky.

Někteří rozhojnili si ve 14. st. ten erb a ten se v 15. stol. ustálil a zůstal rodu až do vymření. Obyčejně mívali v 1. a 4. poli lva a v 2. a 3. hrábě, avšak u Jana Borše l. 1419 je to obráceno. Erby takové měli zejména 1375 Boreš, 1394 Boreš starší, 1394 atd. Boreš mladší, 1394—1402 Boreš Bečovský, 1404 Boreš komtur, 1416 Boreš Hrabě, 1419 Jan a Vilém

a 1428 Boreš. Barvy popisují se v Paprockého Zrcadle na str. 92. Hrábě jsou červená ve zlatém, lvi zlatí v modrém a každý drží červené hrábě (což na pečetěch nebývá). V dotčeném rukopise Roudnickém jsou černá hrábě v zlatém a červení lvi v zeleném. Za klénot brán k tomuto štítu klobouk s kytou ve 14. století vysoký, v 15. stol. nízký. (Obrazy erbu a 2 pečetí v H. XIII na tab.)

Soudic podlé erbu patří k tomuto rozrodu také *Kostkové z Postupic*, kteří se teprve ok. l. 1379 na Postupice dostali. Barvy jich erbu nejsou na jisto postaveny. V Gruenenberkově sbírce jest erb zlaté hrabě na černém štítě a černém křidle nad helmicí a nápis her Kosga her zu der mergischen Tribau. Za klénot zvolili si vlčí hlavu, která se na pečetěch Zdenka K. (1433), Bohuše (1440) a Zdenka (1454) spatřuje. U dvou posledních je podložena korunou. (Obraz erbu H. V, 351.)

Ve východních Čechách vyskytuje se od 14. stol. několik rodin, které měly hrábě v erbu. Ve sbírce Aula Caroli popisuje se erb pana Hájka, totiž zlaté hrábě na modrém štítě a týž erb bez udání rodiny je také vymalován v dotčeném Roudnickém rukopise. Je to erb Bohunka *Hájka z Tismic*, na jehož pečeti (1358, arch. gub.) spatřuje se jako klénot železný klobouk a nad ním dvě kladiva křížem přeložená. Týmž erbem hrábě patří sem i Bohuněk *z Chrastu* (1358), Roštěk *z Tismic* (1371), Bohuněk odtudž (1388), Bohuněk Hájek *z Pertoltic* (1392), Jindřich Roštěk *z Hoštky* (t. j. Hoště 1418) a Petr Hájek *z Popovic* (1455). Jiná pošlost začíná se s Dománkem *z Popovce* (1339, Reg. IV, 245), na jehož pečeti jest kruh s pernatým ozdobením za klénot. Jeho potomky, soudíc podle erbu a hesla, byli 1402 Boreš *z Martinic*, odjinud *z Pušic* aneb *z Trojovic*, Frenclin a Jan z Trojovic, 1404 Ješek z Popovce a z *Čívic* a Frenclin z Popovce. Třetí pošlost počíná se Jaroslavem *z Krupé* (psaným de Kropna 1378), přítelem Žižkovým a téhož erbu ještě l. 1461 byli Čeněk a Litolt z Krupé. Osamělí erbem hrabě jsou na Moravě Oldřich *z Levňova* (1387—1397) a v Čechách Martin Puš *z Malotic* (hrábě na křidle 1396), Petr *z Miletína* (1415 na stížném listu) a Mikeš *ze Sezemic* (1450).

Sem patří též rod Zikotů *z Perknéřova Ostrova*. Kolář našel (tuším v Brandýse n. O.) pečeť Jiřího Zikoty, na štítě hrábě o pěti zubech, nad helmou tři pštrosí péra (1575). Taková je i pečeť Burjanova r. 1596. Ve Frankově sbírce v Roudnici udány jsou barvy černé hrábě v zlatém a připsáno, že je vzato z památní knihy Mírků ze Solopisk.

10. Střela.

Erb střely rozšířen byl v jižních Čechách. (Starý obraz H. IV, 64.) Nejznamenitější jeho rodina byli páni *ze Strakonic*. Na nejstarších pečetěch téhož rodu (1243 a 1253) od p. Bavora přivěšených jest střela tenká, hrot též tenký se všemi konci ostrými, u dolního konce po stranách jsou křidélka a konec jest rozevřen jako k nasazení na tetivu. Bavor (1274—1308) oblíbil

si široké střeliště, hrot též takový a rovně usečený, Bavor ze Strakonic (1312), Vilém odtudž (1318—1345), týž (1353—1359), Bavor neb Bašek *z Blatné* (1353—1358) oblíbili si za klénot křidlo. Ve farní vsi Boleticích u Krumlova nalezeny v oltáři cihly s tímto erbem rázovitým, jež pocházejí z počátku 14. století. Barvy seznáváme z řady erbův v zámku Hradeckém a sbírky Aula Caroli. Štít jest zlatý, střeliště černé a ostatek modré. Červené střeliště spatřuje se na zajímavém obraze Jana von Strolenburg (asi z r. 1400 v pam. knize bratrstva sv. Kryštofa na Arlberce). Pán stojí, drže pravicí štít a levicí zlatou korouhev, na níž jest střela tak vyobrazena jako na štítě. Nad helmou má korunu a nad ní dvě zlatá křidla složená. Heslo Stralenburg si přimyslil, aby znělo po německu, sice se psal ze Strakonic a pečeť jeho (1397) se také zachovala. (Viz Arch. č. I, 139. Obraz toho H. IX, 67 a jiného XI tab. Obr. pečeti H. VII, 90.)

Druhým znamenitým rodem tohoto erbu byli páni *z Pořešína*. Předek jich Přibík *z Vítějovic* oblíbil si na pečeti helmici s šesti střelišti ukončenými kytami. (Obr. pečeti H. VII. tab.) První střela spatřuje se l. 1337 na pečeti Přibyslava z Pořešína. Zajímavý klénot má Přibík l. 1346, totiž psí hlavu. (Viz Notizenblatt 1854, S. 128.)

Tudíž se zdá, že to zvíře, které se sokolem erb na pečeti Verněře z Pořešína (1364—1375) drží, také jest pes. Přibík z Pořešína si l. 1364 dal na pečeť štít křížem rozdělený; do 1. a 4. pole dal střelu a 2. a 3. pole ozdobil mřežováním. Obyčejný klénot u Verněře (1364—1375). — Vernéř *z Pláně* (1366) má na štítě prostou střelu — Markvarta (ok. l. 1418), Jana (1431), Jana (1466) a Přibíka (1482) jest křidlo buď se střelou aneb bez ní (ač není-li otřena). Na náhrobku Moniky z Poběšíná († 1529) v Bubovicích spatřují se dvě střely křížem přeložené. (M. tab. 141 klade zlatou střelu na modrém a tak i přikr. a složená křídla). (Obraz erbu H. III tab. pečetí 1364, 1384, H. III tab. č. 23. a 28.)

Třetí pošlost psala se po Chlumu a Křemží u Krumlova. Nejstarší pečeť zůstavil Jindřich *z Chlumu*, totiž střelu na plamenném kotouči. Beneš *z Křemže* (1378—1384), Přibík odtudž (1380), Přibík z Chlumu (1383) a Smil z Křemže mají střelu za klénot. Jan Smil z Křemže (1424 atd., obr. H. III tab. č. 20. a 30.) zvolil si za klénot křidlo, jež bývá ozdobeno střelou. U Přibíka staršího z Chlumu (1487—1495) jest křidlo střelou prostřeleno. Barev erbu Dubenských z Chlumu, potomků jich známe z obr. M. tab. 132 (červená a bílá). Viz i H. III tab.

Jinou pošlost tvoří vladyky z Újezda. K předkům jich snad patří Albera *ze Stropnice*, odjinud *z Baršova* (1279—1286), na jehož pečetěch střelu spatřujeme. První nám známy z Újezdských, totiž *Brum*, okrášlil svou helmici (1363—1402) tak, jako Přibík z Vítějovic l. 1317 (obraz H. III tab. č. 9.) a Vilém z Újezda dal si střelu na křidla. Bušek *z Poříčí* (1389), Racek *z Maškovce* (1402), Jindřich Kosovec z Poříčí, odjinud *z Kosova* (1389—1404), Vilém *ze Stradova* (1415) a jiní Újezdští dávali si střelu na štít. Barev neznáme.

V blízkém okolí Strakonic vládla Střela na Štěkni, zejména Bohuslav neb Bušek *ze Štěkně* (1337—1359) a příbuzní jeho Racek (1358) a Jaroš (1375). Avšak téhož rodu byli také Mareš a Vernéř *ze Srdova*, tvrze jen malý kousek od Štěkně vzdálené a Předota *ze Dvorce* (nynějšího Slaníku) a Kačka z Nalžov (1397). Potomci Štěkenských byli Racek Odranec *z Drahonic*, Jan a Racek odtudž (1425) a pověstný Jaroš (1436 a t. d.), jenž okolní kraj nemálo pobouřil. Adamem z Drahonic (1466—1482), jenž si střelu také za klénot oblíbil, začínají se *Ploskovští z Drahonic*. Také Domin, farář v Řepici (1360), měl střelu na štítě, ale, poněvadž se píše Dominem ze Strakonic, lze za to míti, že pečetil znamením svého bývalého pána.

Na Moravě nosil střelu Zaviše *z Třeště* (1358), ale hrot její byl srdcovitý; Janek *z Rosičky*, syn Benešův *z Hrádku* (1379) a Smil z Hrádku (1379), měli střelu za klénot. S touto moravskou pošlostí snad souvisí vladyky *z Velimovic* (u Tábora), zejména Jan (1432), Mikuláš (1443) a Jan (1446—1448). Mikuláš položil si střelu odchylným způsobem na štít, kdežto u všech předešlých obrácena jest hrotem k jednomu z vrchních rohů, stojí u Mikuláše rovně nahoru. L. 1446 ji vidíme i za klénot. Také Mikuláš Choustník *ze Vrance* (1438) má střelu na štítě.

O sobě beze vší spojitosti s jinými vyskytují se Bohuslav (1457) a Václav *ze Tmaně* (1500), nosíce též střelu.

Ze všech pošlostí *Střely* nejdéle trvali *Benedové z Nečtin*. Soudíc podlé erbu města Mašťova, který jim v 15. věku patřil, měli stříbrnou střelu na červeném štítě, ale Kolář našel v Salmovském rukopise (XXIII k 4 bibl. Praž.) zlatou střelu na modrém štítě, přikryvadla téže barvy a křidlo černé, střelou proražené. V Jak. sbírce jest modrý štít, zl. pruh pokosem a na něm střela a slož. křidla týmž způsobem zbarvená, jako štít. Podobně M. tab. 1. Téhož erbu byli také 1373 Heřman *z Jeřně*, odjinud z Nečtin (1373) a Racek ze *Zhoře*. Ti jako i Vilém (1419—1422) a Jan (1419) z Nečtin nosili ji nakloněnou k rohu štítu, ale Beneš (1430) přímo vztýčenou, od čehož zase l. 1444 ustoupil. (Obraz erbu Benedův H. I tab. a VIII, 304.)

11. Pruhy pošikem.

Erb tento měli vzácní rodové. Původiště jeho je Plzenský kraj, odkudž se někteří přestěhovali do Hradeckého kraje a tu moci a jmění nabyli. Proto máme dvojí Potštein a Litice, jedny na Plzensku, druhé v Hradecku.

Páni *z Litic*, *Potšteina* a *Žinkova* byli jednoho rodu pocházejíce od Drslava, purkrabě Plzenského (1160—1165), syna jeho Oldřicha ze Žinkova († 1192) a vnuka Protivy (1183—1219). Skrze syny Protivovy rozdělili se na Litickou a Potšteinskou pošlost. Onino měli na červeném štítě tři stříbrné pruhy pokosem položené, aneb obráceně v bárvách, aneb směru pruhů. Onen erb vymalován jest v řadě Hradecké a popsán ve sbírce Aula Caroli. Vilém ze Žinkova odjinud z Litic (1265) položil pruhy středem

štítu, Soběhrd (1287) přibral si za klénot křidlo. Pozdější Litičtí psali se také *z Lopaty* a naposled z Potšteina a následujíce strýců svých příkladu, přibrali si za klénot jelení rohy, jako má poprvé Heřman (1389—1400) a potom (1413—1423) syn jeho Vilém Lopata. Druhdy si brávali hesla od jiných míst jako l. 1343 Oldřich *z Mítrvaldu* a l. 1368 Heřman *z Nevida.* (Pečeť Litických H. IX tab.)

Potšteinští pocházeli od Půty (1245 a t. d.) syna Protivy Žinkovského a skrze syny jeho Půtu a Procka rozdělili se na dvě větve. Onen (1287—1317) psal se l. 1287 z Mladého Potšteina a l. 1304 *z Boru*, tak se psali synové jeho, kteří Bor a Žinkov s Potšteinem drželi. Potomstvo jich vymřelo ok. l. 1437. Také tito páni oblíbili si jelení rohy za klénot a má je l. 1409 Bavor, poslední z nich.

Procek dotčený († 1312) jest předek těch pánů z Potšteina, kteří seděli ve východních Čechách. Erb jich krásně vytesaný nalezen byl v ssutinách kláštera ve Vysokém Mýtě. Na štítě jest pět pruhů pošikem položených nad helmicí hrncovitou točenice, jejíž svislý konec má třepení, nad tím koruna a dva jelení rohy o třech parozích. (Obraz v Soupise Vysokomýtska 148. Viz i H. II tab. IV, 64, IX, 242.) Barvy byly jako u Litických a rohy červené. Mikuláš (1323) syn Prockův měl nad helmou prkno a přes ně tři pruhy, jako na štítě; Ješek, syn jeho, přijal za klénot rohy a l. 1359 dal si mezi ně ptáka vyletujícího na spůsob orlice. Jednoduchého štítu s jeleními rohy drželi se do konce 15. věku. Janem z Potšteina (1507) začíná se rozšířený erb. Podle Roudnického rukopisu E l. I l. byl štít křížem rozdělen a v polích střídaly se 3 červené pruhy ve stříbrném a pět zlatých růžic v modrém, točenice červená a stříbrná, zlatá koruna a červené rohy. Kolář našel již v psaném rukopise 8330 tento erb: štít křížem rozdělený, tři stříbrné pruhy na červeném, pět zl. růžic na modrém, stříbrné parohy a přikryvadla červená, bílá a modrá, zlatá. Takový erb nachází se na pečetěch všech pozdějších *Žampachů z Potšteina*, na př. l. 1564 Jana Burjana, l. 1569 Viléma. (Viz i Paprockého o st. pam. 345. Pod. obraz M. tab. 37.) Když byl Zdeněk Žampach l. 1622 dne 23. dubna do stavu říšských hrabat povýšen, polepšen jeho erb tak, že měl v 1. a 4. poli černém zl. korunovaného lva s dvojím ocasem, 2. a 3. červené se stř. pruhy, štítek s černým orlem pod korunou a zlatým F na prsou, dvě helmice, přikryvadla černozlatá a červenobílá, na levé helmici zl. lva, na pravé černého orla.

Druhou vzácnou rodinou tohoto erbu byli páni *z Dobrušky* a *z Opočna*, jichž spojitost s předešlými není známa. Erb jich byl týž, jako Litických. Zachoval se v erbu města Dobrušky, dva stříbrné pruhy pokosem na červ. štítě, jak se objevuje na pečeti 15. stol. též v erbu městečka Sezemic (tři červené pruhy na stříbrném). V kostele Sezemském, z bývalého kláštera pocházejícím, vidí se týž erb, totiž dva červené pruhy pošikem a dva stříbrné. Týž erb, tak jako poslední, ale pruhy pokosem viděti jest na starožitném náhrobku v Bohuslavicích. Rovná se docela erbu, který měl l. 1284 Mutina *z Kostomlat*, předek jich a podobný jest erbu Mutiny z Do-

brušky (1320 a 1359) a Perchty z Kostomlat (1351). Sezema z Dobrušky vzal si za klénot křidlo, přes něž jde pruh (tedy stříbrný na červeném). Ke sklonku 14. st. přijati jsou od pánů z Choustníka na spolek erbu a jmění (stalo se asi l. 1395), pročež oboje rodiny měly pak stejný štít a jen klénotem se lišily. Páni *z Opočna* (jak se teď jmenovávali také) měli křížem rozdělený štít, ve dvou polích po žebříku a ve dvou po dvou pruzích a za klénot křidlo s pruhem pokosem položeným. Štěpán (1396), Jaroslav (1398, 1400, 1402, 1408), dali žebříky na přední místo, Jan (1400) na druhé. Jaroslav l. 1400 novotu začal, že měl jen po jediném pruhu a Jan Městecký zavedl si l. 1427 i to, že měl přes celý štít nerozdělený jediný pruh a nad ním a pod ním žebříky. Jeho žebříky na korouhvi malované (1419) připomínají se též ve Starých letopisech na str. 28. (Obraz H. V tab. 2, č. 1. a 6., viz i H. IX tab.)

Třetí vzácnou rodinou tohoto erbu byli páni *z Častolovic*, kteří se oblíbeným svým jménem Půta druží k pánům z Potštejna. Štít byl stříbrný a na něm tři modré pruhy pokosem (Aula Caroli. Tak i M. tab. 95.) Na nejstarší pečeti Půtově (1351) jsou jen dva pruhy pošikem a klénotem jest křidlo též s dvěma pruhy. Tak se to shledává na všech jejich pečetěch až do vymření, kromě Půty l. 1422, který měl tři pruhy pokosem i na štítě i na křidle. (Obr. H. II tab.)

Kromě těchto panských rodin patří sem dvě vladycké. Mikuláš *z Kařeza* (1441) měl na štítě dva pruhy pošikem a Jindřich *Hvozd z Horoušan* (1437) tři pruhy týmž spůsobem a na helmě vysokou kytu. Konečně jest v Drážďanském arch. (1450) pečeť jakéhosi Drslava, na níž jsou tři pruhy pokosem, ale na pečeti nelze nic více přečísti, než jeho jediné jméno křestné.

12. Pruhy vrchní.

Vzácný a starožitný rod, který nám daroval krále Jiříka, měl štít stříbrný a od vrchu jeho až do polovice položeny byli napříč tři černé pruhy. Barvy jsou na jisto postaveny sbírkou Aula Caroli, obrazem v Písecké paláci a Paprockého Zrcadlem (na str. 32). První předkové Smil a Boček (1255) psali se *ze Zbraslavě* a bratr jich Kuna na pečeti se jen píše, že je Bočkův bratr. Kuna má tři pruhy na štítu souměrně rozdělené, ale bratří jeho mají je v horní vrchní polovici a zaokrouhlené, jak by se kreslily na štítě hodně vydutém. Arkleb *ze Stařechovic* (1261) má štít jako Kuna a první za klénot křidlo se třemi pruhy. Heralt *z Obřan* (1279—1287) zvolil si zase pruhy v horní polovici, ale Kuna *z Kunštátu* rozložil si je zase po celém štítě. Heralt z Kunštátu (1325—1346) zavedl si za klénot rohy peřím ozdobené, v němž ho následoval (1351) nejstarší jeho syn Smil řečený *z Cynarodu* (Kunarode?). Tento spůsob pak opuštěn hned potom a zavedena jako klénot křidla složená se třemi pruhy na vrchním. Poslední z nich dávali si i křidla rozložená s pruhy na každém z nich, jako 1521 Jan Kuna z Kunštatu, ano Prokop Zajímáč (1491) položil si pruhy mezi

křidla. Podle sídel svých psávali se někteří *z Jevišovic, z Lestnice, z Poděbrad.* (Obrazy erbův H. II a XII tab.)

Drnovští z Drnovic byli stejného erbu s Kunštátskými, ale spojitost obou není zřejma.

(Obrazy Kunštátských K B tab. 50 a 51.)

13. Hvězda.

Diviš kmet, který žil na poč. 12. st., byl předkem dvou rodin, z nichž jednu lze do r. 1224 (skrze bratří Bohutu, Diviše a Jindřicha a Jindřicha, Petra a Bohutu, Jindřichovy syny) stopovati; ona první dosud žije. Erbem jich byla ode dávna na modrém štítě zlatá hvězda buď o šesti neb osmi špicích. Tak svědčí řada v Hradeckém zámku, Aula Caroli, palác Písecký, věž zámku Blatenského a kromě starých popisů i nynější spůsob (Viz M. tab. 76.) Hvězda o osmi špicích je starší; je třikráte na pečeti Jaroslava ze Šternberka (1284), Alberta (1296) a jiných pánů 13., 14. a 15. st. První hvězdu o šesti špicích našli jsme u Jana *ze Chvojna* (1409), ale i po něm jsou hvězdy o osmi špicích častější.

Albert *ze Šternberka* (1287) vzal si za klénot hvězdu, jejíž špice každá na konci ozdobena byla třemi kytami. Podobné ozdobení na klénotu oblíbili si i Albert (1297), Boleslav (1297), Jan (1349) a Jaroslav (1353). L. 1375 ozdobil si Jaroslav konce špicí lipovými lupeny. Po vymření moravských větví udržely se v Čechách dvě větve, z nichž Holická také dávno vymřela. Od 16. st. bylo zvykem, že si za klénot dávali dvě složená křidla, mezi nimiž vynikala hvězda, jako vyobrazeno v Paprockého O stavu panském na str. 171. (Viz k tomu i, co psáno v Pam. arch. II, 34.)

Šternberkové zachovali svůj krásný a jednoduchý erb posud. (Obrazy erbu H. II tab .a IV, 64.)

Rod vladyk *Korkyňů z Drahkova* měl na modrém štítě zlatou hvězdu, ale klénotem byl čáp. (Paprocký o st. pan. 399. Joh. Orphei Idyllion, Farrag. II. Viz i Soupis Klatov., str. 95, a M. tab. 135 a Frankovu sbírka v Roudnici.) Na pečeti Odolena z Drahkova l. 1356 spatřuje se hvězda o šesti, l. 1357 o osmi špicích; čáp jest na obou pečetěch. Tím tuším, se dává znáti, že byli stejného původu krevního se Šternberky, ale po jiném rodu erbu čápa dědili.

Na pečeti Bohunka *z Vesce* (v listu 1366, 4. Aug. Zdenka z Ronova v bibl. Pražské) spatřuje se hvězda o 10 špicích.

Na Moravě žili Heřman a Jan *z Kunžaku* (1392, 4106 Jan *z Rauspruku*). Oba měli na štítě hvězdu o osmi špicích a onen za klénot dvě polovičné hvězdy, každou o čtyřech špicích, zády k sobě obrácené. Téhož erbu byl l. 1370 „Hartlibus de Lechnicz" (tuším *z Lechovic* — Kolář z pam. Louckých).

Zvláštní hvězdu měl l. 1364 Jan *z Ledenic*, totiž o šesti špicích a každou špici kytou ozdobenou a to jen za klénot. Jindřišek *z Kladrub* (1436) měl též znamení na štítě ale o osmi špicích.

14. Labuť.

Erbu toho byla jen jediná rodina, ale ve 14. a 15. st. velmi rozvětvená. Starý popis erbu tohoto obsahuje Aula Caroli, totiž stříbrnou labuť na červeném štítě; tak je i vymalován na paláci Píseckém a v erbu města Boru. (Viz i obr. H. III tab.) Majestátem d. 1602, 4. Sept. potvrzen Borským nad obrazem města štít červené neb rubínové barvy a v něm labuť se zlatými nohami a pyskem k pravé straně obrácena stojí, nad týmž štítem kolčí helm a okolo přikryvadla bílé a červené barvy, nad tím krk labutí až po prsy se zlatým pyskem, k pravé straně obrácený. (Arch. Borský. Obr. M. tab. 76.) Nejstarší pečeti jsou l. 1257 Ratmíra *z Lestkova*, l. 1286 Bohuslava *z Boru* a l. 1320 Dobeše a Buška odtudž. Bohuslav ze Švamberka (1361—1385) přibral si za klénot hlavu a krk labutí tím spůsobem, jako je popsáno v erbu Borském. Od dob Hynka Hanovce ze Švamberka stalo se zvykem dávati za klénot celou labuť. Erbem labutě také pečetili 1364 Ratmír z Lestkova, 1362 Racek z *Věžky*, 1362 Jaroslav a Oldřich *z Milikova* a na Moravě 1437 Matěj Švamberk *ze Skřína*. Jan ze Švamberka (1472 a t. d.) jsa mistrem převorství, přibral si na štít kříž a měl v 1. a 4. poli kříž, v 2. a 3. labuť.

Jaký byl erb Švamberský v 16. st., viděti jest u Paprockého. (O st. pan. 212.) Když pošlost Borská pod obojí jmění Rožemberské poděděla, došlo ke spojení erbu Rožemberského se Švamberským. Podlé majestátu (1614 24. Febr.) daného Janovi Jiřímu ze Švamberka, byl nový erb takový: Štít poloviční, v pravé bílé polovici růže červená Rožemberská o pěti listech a v druhé červené, labuť své přirozené barvy bílé, vzhůru k pravé straně obrácená, krk přiohnutý s pysky, též nohami zlaté barvy, z nichžto na levé stojí a pravou jako k chodu přivyzdviženou má. Nad štítem dvě otevřené turnýřské helmy k sobě obrácené nad každou štítu polovicí, na pravém koruna zlatá královská, z níž růže vyniká, na druhé labuť; přikryvadla bílá a červ. (Reg. král. M. tab. 76.) Týmž erbem pečetil l. 1647 Petr ze Švamberka (Arch. Hradecký.) a l. 1656 Adam, bratr jeho. (Arch. mus.) Když tento zemřel, přešly všechna jeho práva a tudíž i erb, k němuž již Adam jediný měl právo, na jeho nejbližšího příbuzného Karla hrab. z Paaru a s královským povolením (1665, 28. Novmb.) vsazen do jeho erbu jako prostřední štítek na čestné místo totiž štít poloviční, v levo červený a na zeleném pahrbku bílá labuť s pravou nohou pozdviženou, v pravo dvě polovice, ve vrchní, bílé červená růže o pěti listech, zpodní červená s třemi pokosem položenými bílými pruhy.

Erb tak zvaných Kruchynův neb Krušinův jest vymyšlen a padělán podle erbu Krušinův z Lichtenburka a ze Švamberka. Nenajde se na žádném originálu. (Obr. M. tab. 12.)

15. Trojlist.

Krásný erb Říčanských, totiž tři leknové lupeny (1433 tria folia, quae in aquis supernatare videntur.) s prodlouženými řapíky uprostřed štítu tak spojené, že dva lupeny směřovaly ke koutům a třetí ke zpodu štítu. Barva štítu byla červená, listy stříbrné a bílé. Tak je viděti v starých erbovnících, Píseckém paláci, v Ledeckém kostele a u Paprockého O stavu pan. 206. Někdy, a to zřídka, se nachází, že řapíky nesbíhají se v prostředku štítu, nýbrž jdou od lupenu k lupenu, tvoříce trojhran. Takový erb vyobrazen jest v Paprockého Zrcadle na str. 155 a nachází se na pečeti Chvala z Říčan l. 1442.

Krásná jest pečeť Ondřeje komorníka (1266, 1267, Arch. Břevnov. kap. Praž.) Rapota (1279 purkrabě Pražský, Reg. II 507) má trojlist obráceně (jedním lupenem nahoru) ve hvězdě o 7 špicích, z níž 7 kladiv vyniká. Též takovou pečeť, ale trojlist, jako všude jinde, má Oldřich z Křivsoudova (1279) tamže. Z množství pečetí zachovaných vybíráme jen následující: Na pečeti Rudolfově *z Cehnic* (1342, Arch. bibl. Prag.) jsou lupeny na krajích jako ohnuté a na každém u stopky tři bouličky do trojhranu. Heřman *z Tehova* (1349, 1353, Arch. kapit. a Třeboňský) má též kraje jako ohnuté, ale bez bouliček. Jimram *z Průhonic* (1349, Arch. bibl. Praž.) má též trojlist. Erb Jana, faráře v Souticích popisuje se: Clypeus triangularis, in quo tria folia ermodactilli ad quemlibet angulum protensa. (Lib. erect. XII, 30.) Ješek Bláznice z Říčan (1398, Arch. Břevnov.) má kromě dotčeného znamení na štítě ještě zvláštní klénot, totiž vrš položenou, z níž kornout vyniká. Téhož erbu trojlistu jsou i 1415 Chval *z Hostovlic*, 1430 Heřmánek *z Hrádku*, 1743 Jan Honcovský *z Klenovic* a Říčanští na Moravě v 15. století. Karel z Říčan (1434, Arch. Třebonský) měl za klénot křidlo a na něm tři lupeny, však každý o sobě. Chval z Říčan pak (1442, Arch. města Ledče) měl trojlist týmž způsobem, jako má Paprocký v Zrcadle na str. 155. Konečně měl Burjan Ledecký z Říčan (1511, Arch. Hradecký) kruh na tom místě, kde se stopky sbíhají. (Obr. M. tab. 20, H. IV. tab. tři pečeti H. XII tab.)

16. Čtyři střely.

Erbovní znamení rodu tohoto, jehož přední rodina byli *Švabenští ze Švabenic*, byly čtyři střely do čtyr stran postavené a střelišti uprostřed štítu do čtverhránku neb kruhu spojené. Barvy našel Kolář v dotčeném rukopise č. 8330, totiž černý štít, čtverhran (t. j. kolo) a střeliště zlaté, hroty střel stříbrné, na helmici zlatý a černý roh a přikryvadla černé a zlaté barvy. V jiném rukopise, někde na Moravě, našel k r. 1628 malovaný erb, na němž byl modrý štít a střely zlaté. (Srovnej i Pam. arch. VII, 440—441.)

Erb ten měl l. 1262—1268 Idik *z Úpy*, odjinud *z Úsové* a l. 1277 Vítek *ze Švabenic*, odjinud *z Rodenberka* (nějakého hradu neznámé polohy).

Potomci byli hlavně na Moravě. Pěkný štít na své pečeti má Hrabiše *z Bobrové* (1286). Vítek z Úpy (1286) první přijal křidla za klénot; tak se i spatřuje na pečetěch (Obr. H. V tab. 1, č. 13.) Vítka *ze Švabenic*, odjinud *z Heřmanic* (1303—1311), ale Ujman *z Nepolomě* (1301) vzal si za klénot rohy, jež ozdobil kytami. Švabenského erbu byli také Milota *z Račic* (1285) a Vilém *z Drnovic* (1307, jenž pečetil pečetí Kojaty odtudž), Milič *z Náměšti* (1318—1337), Kadolt odtudž, též *z Vrbětic* aneb *z Olomučan* řečený (1318, 1323), Vilém z Náměšti (1318), Vilém *z Koběřic*, odjinud *z Dobročkovic* (1376). Jan ze Švabenic (1317—1326) přijal za klénot rohy, péry ozdobené a téhož erbu byli i ti potomní, kteří se psali ze Švabenic.

17. Zubří hlava.

Erbem rodu tohoto, jehož přední rodina byli páni *z Pernšteina*, byla černá hlava zubří s červeným jazykem vyplazeným a zlatým kruhem, skrze chřípě prostrčeným na stříbrném štítě, přikryvadla černá a stříbrná a za klénot táž hlava s krkem. Nejstarší malovaný obraz jest z l. 1460 na dskách zemských v Brně.

Štěpán *z Medlova* (1286) má na pečeti prostou hlavu, ale Filip z Medlova, odjinud *z Pernšteina*, volil si za klénot rohy ozdobené věncem pěkným z lipových listů. Na pečetích Filipových z l. 1303—1325 jsou rohy ozdobené toliko kytami, v čemž ho Vojtěch z *Otaslavic*, odjinud *z Medlova* (1309) následoval. Erbu zubří hlavy byli také Jimram z Medlova (1293), Jimram z Pernšteina (1325), Adam odtudž (1325), Jimram odtudž (1360—1374), Jimram a Filip bratří *z Jakubova* (1360—1379) a jiní z Pernšteina, jichž drahně pečeti se shledává v arch. města Brna a býv. dvorském archivu. Obrazy erbův H. II 5, 23 a tab. VI tab. a VII, 205, mezníku H. IV, 86.

Ve knize bratrstva sv. Kryštofa na Alberce spatřuje se malovaný erb: černá zubří hlava se zlatým kruhem a zlatýma ušima, nad helmicí zlaté rohy a na každém tři černé kyty. Při tom je psáno: Sebisch und Tobko gebruder von Rogaschitz.

18. Beraní rohy.

Prvotní erb rodu tohoto z Moravy pocházejícího byly dva beraní rohy, každý koncem svým k sobě zkroucený. Jejich zpodní zakončení na pečetěch 13. st. bývá takové, jako by byly od lebky odlomeny. V starší době jsou dole spojeny, ve 14. st. každý o sobě. Od počátku 15. st. vyskytuje se pod nimi koruna (u pp. z Popovic a Veteřova).

Nejstarší pečeť je Arkléba komorníka (1268—1270). Kromě toho vyskytují se pěkné pečeti Bohuše *z Bítova* (1278), Hartmana z Holštejna (v l. 1279—1297 troje) a Bohuše *z Drahotouše*. Z pozdějších dob znali se k tomuto erbu Černín *z Popovic* (1318—1336). Jaroš z Drahotouše a Bohuše syn jeho (1353), Machník odtudž, Fryduš odtudž (1380), Černín z Popovic (1385), Heralt z Drahotouše (1387), Černín a Arkleb bratří z Popovic

(1389), Čeněk z Drahotouše (1398), Arkleb z Veteřova (1406—1435), potom páni z Drahotouše. (Ještě l. 1688 slečna Barbora Karolina. — Arch. DZ. III, 21.) Barev neznáme.

K témuž rodu patří také vladyky *ze Kněnic*, kteří se vystěhovali v 15. st. do Čech, tudy statku Okrouhlice nabyli a psali se *Okrouhlickými ze Kněnic*. Erb jejich byl zlatý štít a na něm černé beraní rohy. (Paprocký, Zrc. 287 a Kadich-Blažek tab. 71, v Jakub. sbírce červený štít. Viz i H. II. tab.) V 16. st. si dávali pod rohy kus lebky, tak že vyhlížel zpodek štítu jako kopeček. Tak našel Kolář na pečeti Václava staršího r. 1557. (Arch. DZ. VII, 2.) V Čechách byli podobného erbu i *Sudlicové z Hrachovic*.

19. Křídlo.

Erb rodu tohoto z Moravy pocházejícího obsahoval jedno z nejkrásnějších a nejozdobnějších znamení našeho heraldického bohatství. Podnět vzat od křidla ptačího, ale toto vtipem heraldickým tak souměrně a úpravně rozloženo, že pokrývalo celý štít. Rovněž tak pěkně rozloženo bylo jako klénot. Na obrazech a starších pečetěch bývá na kraji křidla (kde by kost měla býti) pružina. Křidla jsou černá, štít stříbrný, pružina též taková aneb zlatá. (Jan z Lomnice 1415 a 1420 ve dskách zemských Moravských.) Obrazy se spatřují též v kostelích v Sezemicích, Ledči a na Rábí. (Viz obr. H. VI a X tab.) Tas *z Tasenberka* (1281—1293) měl za klénot křidlo, jehož končiny ozdobeny bývaly pavími kytami. Podobněž si vedl Vznata *z Lomnice* (1293). Dmitr *z Bukova* (1285) má na štítě křidlo, jež se na obou stranách koulí končí, na místě kosti jest jako spletený provaz a každý brk křidla jest pečlivě vyryt a otištěn. Též jest ozdobný erb na pečeti *Dobeše z Tasova* (1317—1322). Téhož erbu byli také 1322 Jan *z Meziříčí* a Vznata *z Lomnice* (Cod. dipl. Mor. XI, 128), 1323 Tas *ze Skuhrova* a 1325 Půta z Tasova. Vznata měl l. 1333 klénot takový, že končiny per ozdobeny byly lipovými lupínky. Téhož erbu byli Tas z Lomnice (1333), Půta z Újezda (1333), Vznata *z Křižanova* (1342), Jan z Tasova, Buzek *z Mostiště* a Beneš z Meziříčí (1344), Vznata a Ješek ze Skuhrova (1359), Tas z Újezda (1360—1371), Vznata *ze Sazovic* (1362), Buněk z Mostiště (1368), Jan z Meziříčí (1368), Jan z Meziříčí (1368), Zdeněk ze Skuhrova (1375), Ondřej z Meziříčí (1377), Jan z Meziříčí a Bohuše z Ivanče (1375—1383), Tas z Tasova (1375), Vznata ze Skuhrova (1384), Buzek z Mostiště (1390), Dobeš z Ivanče (1392), Sezema z Tasova (1397), Jan z Lomnice (1406—1412), Vaněk *z Deblína* (1405), Jan z Křižanova (1433) a jich potomci, též l. 1496 Zikmund *z Zatora*.

20. Hřeben.

Erbu toho byla jediná rodina, páni *z Bozkovic*. Erbovní znamení jich ve starší době vyobrazovalo se jako řada ostnů z lomené čáry vystupujících, na pozdějších obrazech jest trojhran, jehož dvě strany posázeny jsou

ostny. Barva hřebene jest červená, štít stříbrný. (Conrad Gruenenberg.) V Píseckém paláci jest černý hřeben, ale tuším skrze zkažení barvy. Klénotem byly dva věníky zelené barvy, které se jako koule na nejstarší pečeti Oldřicha z Bozkovic (1312) spatřují. Kolář popisuje erb Dobeše Černohorského z Bozkovic z erbovníku Volfa z Landenberka (č. 9327 c. k. soukr. knihovny) takto: na helmici jest viděti kus bílého hřebene šikmo postaveného z levé strany a v rohu čtyři zuby, pátý zub dopadá do vysokého pravého věníku ze čtyř listů dubových složeného, jakoby srostlé byly, levá strana hřebene stojí před levým věníkem; na helmici jsou červená bílá přikryvadla; hřeben bílý o 9 zubech a štít červenýi (Obraz erbu H. I. tab.) Na pečetěch Ješka z Bozkovic (1337), Jana (1351). Tasa a Vaňka (1367) a Jana Bozkovce *z Brandýsa* (1409), jako i jich potomkův není nic zvláštního pamětihodného.

Na věži kostela Žumberského je památný kámen ze 14. st. z neznalosti věci obráceně zasazený. Na něm jest vytesán štít a na tom 6 štítků, totiž při vrchu od pravé Lomnický (I, 19), Bozkovský a Šternberský (I, 13), v druhé řadě Vartemberský (I, aneb snad Otaslavský) a Říčanský (I, 15) a nejzpodněji Doubravský a Vildenberský. Vykládáme to tak, že hřeben náleží Vaňkovi z Bozkovic, pravý erb mateři jeho Anně z Lomnice († 1372), levý ženě jeho Markétě ze Šternberka; erby pod tím by byly matek těchto paní a nejzpodnější báby Vaňkovy a mateře Janovy z Bozkovic. (Viz i KB. tab. 8.)

21. Lev na hůrkách.

Erb rodu tohoto, jehož přední rodina byli páni *ze Žerotína*, byl štít, u jehož zpodu byly tři hůrky aneb skalky, za nimiž vynikal lev po kýty, maje přední nohy ke skoku natažené a ocas vztýčený. U pánů ze Žerotína byl štít modrý, hůrky zelené a lev zlatý s korunou na hlavě. (Paprockého Zrcadlo f. 89, majestát r. 1740.) Kolář našel v rukopisu 8330 c. k. knihovny dvorské jiné barvy, totiž černého lva na červeném, skalky bílé, přikryvadla černá a červená. Obraz v H. II. tab.

Nejstarší erb jest na pečeti *Předbora z Bolelouce* (1287). Krásně jest vyřezán na pečeti Onše *z Šomvaldu*, odjinud *z Čistého Slemene* (1297—1301), méně pěkný na pečeti Přibíka neb Psida (1297), na níž jest šest skalek. K nim se druží Milič *z Cítova* (1301), František *ze Sukolomě* jinak z Šomvaldu (1318), Adam z Čistého Slemene jinak ze Šomvaldu (1323), Chřel a Slajbor ż Bolelouce (1347), Dětoch ze Sukolomě, Oneš *z Újezda*, Zbor ze Sukolomě a Beneš ze Šomvaldu (1352), Dětoch dotčený odjinud *z Vlkoše* (1358), Zbor ze Šomvaldu odjinud *z Žerotína* (1353), Beneš dotčený (1353—1369), Hynek *z Buzova* (1359), Zdeněk, Lucek, *z Domaželic* (1360), Bun, Zaviše a Jiřík odtudž (1369), Přech *z Rakousek* (1373—1396), Jesek z Rakous, odjinud *z Klobouk* (1391—1396), pak Šomvaldští: 1380 Ješek

1396 Jindřich, 1402 Bohuše, 1416 Hynek a Bohuše, 1451 Viktoryn, pak Ješek a Vítek bratří ze Žerotína (1381) a všichni jejich potomci téhož jména, pak Zbyněk *z Vrahovic* (1412).

Majestátem d. 1740 dne 20. února povoleno Janovi Ludvíkovi hraběti ze Žerotína, aby se psal svob. p. z Lilgenova a přidán mu erb Lilgenovský, tak že nový erb jeho byl tento: Korunovaný štít polovičný, v pravé modrý a na zeleném spodku lev vzhůru postavený zl. barvy s korunou a rozdvojeným ocasem. Levá (Lilgenovská polovice) má čtyři pole 1., 4. červené s zlatým korun. lvem, který má rozdvojený ocas a v přední noze drží černé žezlo, 2., 3. modré se stříbrným příčním pruhem a stříbr. liliemi po obou stranách, 3 helmice s černými zlatými a červenými zlatými přikryvadly a červený hermelinový plášť. Na helmicích jsou klénoty černý korunovaný orel, Žerotínský lev, dva černé rohy a mezi nimi stříbr. lilie s dvěma křížem přeloženými praporci zlaté a červené barvy. (Reg. král.) Obrazy v dílech KB. a B.

22. Lev na hradbě.

Erb *Kokorských z Kokor* vyobrazen jest v Zrcadle na str. 327, totiž hradba ve zpodní polovici štítu a za ní vyniká půl lva ve skoku do vrchní polovice. Podle Jak. sbírky jest lev červený, vrchní pole bílé a hradba zlatá. Týž lev jest klénotem. Týž erb měli l. 1347 Unka *z Majetína* odjinud z Kokor, Doman *z Čekyně* a Pabeš z Kokor, l. 1354 Muka z Čekyně a Sobín z Kokor, l. 1359 Janek z *Kyjovic*, 1364 Zbyněk z Kokor, 1372—1373 Unka z Čekyně a Majetína, 1373 Vyknan z Majetína, pak z Čekynských 1379 Zdeněk a Diva, z Kokorských 1373 Bohuška, 1379 Zdeněk, Bohuše, Zbyněk, Mukař a Doman, 1396 Stach, 1406 Doman, 1411 Bartošek, 1407 Mikšík, 1444 Bohuše a 1453 Mukař.

Na VI. knize desk zemských Brněnského práva jest pěkně malovaný erb Unky z Majetína, sudího téhož práva. Štít jest modrý, hradba o 4 stínkách zlatá, lev polovičný stříbrný, ale korunka na hlavě, oči, zuby a drápy zlaté barvy.

Z *Kyjovských z Kyjovic* téhož erbu známi jsou kromě již psaného 1466 Vilém a l. 1531 Jan seděním na Kobylnicích. Obr. KB. tab. 133.

Téhož erbu také byli 1464 Jan, Ozvald a Jiřík *ze Somarova*.

Pány *z Konice* též sluší sem počítati. Nejstarší erb jest Adama *z Konice*, odjinud *ze Strazištka* (1326—1356), na jehož pečetěch jest lev za hradbou. Na pečeti Janka z Konice jest štít polovičný, v horní polovici jest půl lva, zpodní jest mřežovaná. Na pečetěch Sulika (1387—1421) a Petra z Konice (1427—1440) jest týž erb tak vyobrazen, jako by lev byl na skále. Jest dosti možná, že erbovníci pod číslem 22 jmenovaní prvotně také patřili k Žerotínskému rozrodu a že se jen tím odlišili, že si dali hradbu o třech stínkách na místě tří pahrbků. Tomu nasvědčuje

to, že Beneš ze Šomvaldu (1353, Cod. dipl. Mor. IX, 391) pečetí pečetí, na níž se čte nápis . . . i. d. kokor, ale poněvadž se nic takového v následujících jeho pečetěch nenachází, jest také možné, že si pečeť Kokorského vypůjčil.

23. Cimburí.

Přední páni tohoto erbu pojmenovali po něm hrad, který si založili, jménem Cimburk (t. j. Zinnenburg). Předek jich Miroslav založil v polovici 12. stol. klášter Sedlecký, jenž jehož erb za svůj přijal, totiž dvoje cimburí nad sebou. Takový erb byl vytesán na mezníku nalezeném pod Kutnou horou, který dělíval statek kláštera Sedleckého a kapitoly Pražské. V řadě erbů v zámku Hradeckém vymalován jest erb jejich, totiž od zpodu červené cimburí o třech stínkách, pak bílé a pak zase červené o tolikéž stínkách a ostatek štítů bílý. Cimburí je tak malováno, že je stínka nad stínkou. (Starý obraz cimburí v H. IV, 64.) Nejstarší vyobrazení spatřuje se na pečetěch Bernarta *z Cimburka* a Ctibora *z Lipnice* (1316). Na pečetěch Bernarta z Cimburka a Alberta *z Poděhus* (1320) spatřuje se čtvero cimburí nad sebou a když byl Bernart r. 1330 v Prusích, pečetil štítem, na němž jest jedenácte cimburí nad sebou. Sabina *z Koryčan* měla štít poloviční, v pravé polovici byla růže otcova, v levo čtvero cimburí nad sebou (1349). Zajímavá jest pečeť Ctibóra z Cimburka z r. 1379. (Arch. zem. M.) Tu jsou cimburí tak nad sebou postavená, že se štít podobá šachovnici, ale na jiných pečetěch téhož pána jest patero cimburí nad sebou. Na náhrobku Kryštofa ze Švamberka († 1534) v Bechynském klášteře jsou troje cimburí, ale ne jedno na druhém, nýbrž vrchní dvě dole usečená.

Klénot prvních pánův jest rozdílný. Bernart (1320) měl klobouk jako toul, nahoře širší než dole, na němž jsou dvoje cimburí. Týž pán měl l. 1324 na pečeti za klénot psí hlavu s ušima svislými. Kdyby jen zdání bylo, že to hlava liščí, mohli bychom se domnívati, že k nim patřili starší držitelé Poděhus. Zajímavé jest, že žilo v Čechách několik rodin téhož erbu, z nichž jedna se psala také z Cimburka a později vymřela, než moravská pošlost. K nim patřili i *Divocí* neb *Dívůčkové z Jemniště*. Na kostele Zbraslavském zvenčí jest náhrobek, na němž psáno, že l. 1400 dne 16. ledna zemřel Johannes de Czimburk dictus Dywoky. Mikeš a Jan z Jemniště mají l. 1397 na pečetěch svých troje cimburí. (Obraz erbu pp. z Cimburka H. II. tab.)

Zajímavý jest klénot Ješka *z Dalkovic* (1354). Rovná se úplně klénotu Bernartovu (1320), jen že ale na klobouku jsou troje cimburí nad sebou. Bušek *z Pětichvost* (1371) měl štít s trojím cimburím a Majnuš *z Chvatlin* (1373) šest cimburí nad sebou, Bohuněk *z Roudného* (1440) zase čtvero. Tito byli v Čechách.

Téhož původu byli také vladyky *ze Střimelic* (v Čechách). Na pečeti Janově (1432) spatřuje se patero cimburí. Ve vývodu zámku Srbického

býval erb Sáry Chmelíkové ze Střimelic (báby pp. z Bubna), totiž žluté a černé cimbuří, každé dvakráte od zpodu štítu.

Sem patří také *Vojslavští z Vojslavic* Čechové. Na nejstarší pečeti Markvarta z Vojslavic (1424—1437) spatřuje se troje cimbuří, hořejší o třech stínkách, prostřední o dvou a zpodní o jedné, ale kromě tohoto jest každé cimbuří dole usečeno. Vrstevník jeho Mikuláš Něpr (1427) má čtvero cimbuří nad sebou. Z následujících mají Mikuláš (1449, 1455) čtvero, Prokop (1459) osm, týž (1466) šest, Jan (1459—1477) pět a Mikuláš, Něpr (1490) čtyři cimbuří. (Obraz pečeti H. IV, tab. č. 1.)

Na Moravě jest ještě několik rodin, jež mají cimbuří, ale dole usečené, tak že se rovnají příčným pruhům, které mají cimbuří na vrchním kraji; podobně jako je Cimburské cimbuří na náhrobku Kryštofa ze Švamberka. První má takový erb Radslav *z Heraltic* (1272) a tak i potomci jeho Oldřich a Janek l. 1368, Oldřich l. 1446, v 16. st. rodina Heraltických z Heraltic. Na náhrobku Anežky z Heraltic († 1485, 30. Sept. v kostele Němčickém) jsou cimbuří zvláštním způsobem vytesana. (Viz obraz v Soupise Prachaticka na str. 150, též v H. VII, 277.) Vrchní a zpodní je na venkovské strany usečené, prostřední na obě strany zubaté.

Téhož erbu jako Heraltičtí byli l. 1348 Oldřich *z Račic* a Ctibor *z Ratibořic*, l. 1353 Olkeš z Račic, 1409 Petr Jechanec *z Odunce*, 1435—1451 Jan *z Lipníka* a 1444 Ctibor *z Olřeřic*. Tito byli Moravané.

Byl to rozvětvený rod, v obou zemích rozšířený a proto po většině schudlý.

24. Jelení rohy.

Erb tento měl troje jelení rohy na štítě, dvoje ve vrchní jeho polovici a jedny ve zpodní. Nejstarší takové znamení spatřuje se na listu, jímž Hroznata ze starého knížecího rodu pocházející založil Teplský klášter. Podlé zlomku zachovaného a starých popisů byly tu troje parohy a nápis s. principis. groznata. List je pravý a je-li také pečeť pravá, což se mi nezdá býti, je to nejstarší šlechtická pečeť.

Páni *z Krašova* připomínají se z tohoto rozrodu první, ale záhy dopouštěli se téže zvůle, jako někteří Markvartici. Jako tito opustivše lvici, přijali poloviční štít zhora dolů, tak zase tito přijali štít pokosem neb pošikem poloviční, jako první Sezima z Krašova l. 1284. Na listu l. 1287 v bibl. Praž. má býti pečeť Jetřicha z Krašova, ale jest tu pečeť Jetřicha z Gutšteina, kdysi na poč. 15. st. přivěšená. Týž nahradil také pečeť ztracenou Racka z Krašova na listě r. 1313 (arch. býv. dvorský). Jetřich, Bušek a Sezima z Krašova (1313) mají troje rohy, ale Bušek z Krašova a Jetřich z Krašovic l. 1319 zase poloviční štít. Bušek slove l. 1339 *z Fusperka* (Pušperka) a má poloviční štít, ale Sezima, poslední, který se psal z Krašova (1344), troje rohy. Zbyněk farář Polenský, Racek, Bohuslav z Fusperka (1364) mají troje rohy a Bušek z Fusperka kromě nich za

klénot jedny rohy. Vilém z Fusperka (1377) měl polovičný štít, na kterýž si posadil rohy bez helmice.

Bušek z Fusperka odjinud *ze Svrčovce* (1391) měl polovičný štít a za klénot rohy. (Lib. erect. XII, f. 87. Obraz H. IX. tab.) Zikmund Bolechovec z Pušperka (1432) měl na štítě troje rohy a za klénot jedny.

Soudíc podlé též zvůle byli Krašovským blízci páni *z Bělé*. Kdykoliv měli rohy na štítě, byl štít zlatý a rohy černé. (List 1437, 28. April. v arch. Hradeckém.) Předkové jich Sezima a Racek (1319) mají polovičný štít. Takový i Racek z Bělé odjinud *z Nekmíře* (1358) a jedny rohy za klénot, ale jiný Racek z Bělé (1358) jen polovičný štít. Sezima z Bělé (1375) zase měl troje rohy na štítě a týž Sezima v l. 1381—1385 spojoval oboje erby ve štít, křížem rozdělený, tak že na dvou polích byly troje parohy a na dvou polovičný štít. Sezima z Nekmíře měl za klénot jedny rohy a Petr 1410 a Petr Brada l. 1446 troje rohy na štítě.

Z těch, kteří se psali *z Krašovic*, nachází se k r. 1390 pečeť Petrova a na ní prázdný štít (neb otřený?) a za klénot rohy tím způsobem, jako u Viléma z Fusperka (1377).

Ješek *z Frumšteina* l. 1358—1362) má štít polovičný, ale potomci jeho Vilém (1406) a Jetřich (1436) mají na štítě troje parohy.

Páni *z Vrtby* všechny větve tohoto erbu přetrvali. Předek jich Petr (1344) měl na štítě troje rohy, ale Petr l. 1375 polovičný štít; tak i l. 1381 Sezima, a l. 1410 Sezima a za klénot jedny rohy na levém rohu štítu položené. Od 15. st. ustálil se u rodu tohoto stálý zvyk, míti na štítě troje rohy. Štít byl zlatý a rohy černé. (M. tab. 78 má týž štít a rohy na štítě i nad korunou červené, tak i přikryvadla.)

Páni *z Gutšteina* nikdy neustoupili od erbu tří rohů. (Obr. H. IX. tab.) Aula Caroli dává jim stříbrný štít, ale podle malby v Krumlovské erbovní síni (Břežan) a erbovníku Kunrata z Gruenenberka byl štít zlatý a rohy černé. Kolář našel ve Vídenském rukopise č. 8330 tento erb: troje černé rohy na zlatém štítě, nad tím starou vévodskou čepici s beránkem, přikryvadla černá zlatá a klénot černé jelení rohy o 6 parozích. V Blatenské věži jsou také troje černé rohy na zlatém štítě, ale rohy jsou křížem přeloženy.

Zajímavé jest, že klášter Teplský zdědil Hroznatův štít, ale rohy jsou červené na zlatém štítě. (Viz Pam. arch. I, 28.)

Držikraj, syn Hroznaty *z Alběnic*, měl také troje rohy. Pečetidlo jeho se našlo, ale zase ztratilo. (Vlasák Místop. bibl. I, 101. Držkraj žil l. 1359 (Viz lib. conf.)

25. Poloutrojčáří.

Erb tento shoduje se s erbem Švihovských z Ryžemberka, jen že pruhy jsou pokosem. Přední rod tohoto erbu byli na Moravě páni *ze Sovince*. Kolář našel popis jich v dotčeném rukopise č. 8330, totiž štít polovičný, pravá polovice červená, levá modrá s 3 pruhy (černými)

pokosem položenými, přikryvadla černá, modrá a černá, červená, klénot, dva rohy, jeden červený a druhý černě a modře pruhovaný. Týž štít jest také v Ledeckém kostele malován, jen že tu jsou pruhy černé a bílé. V Jak. sbírce jest pravé pole bílé, v levém pruhy bílé a černé a týchž barev, jako polovice, jsou i rohy a přikryvadla. (Obraz KB. tab. 105 a H. VIII. tab.) Nejstarší erb našli jsme u Ješka Rutovice *z Kněžic* (1278, 1279), druhý u Oty *z Boleradic* odjinud *z Branišovic* (Frenspitz), l. 1310. Tento má za klénot čepici na spůsob polokoule, z níž vychází kyta. Týž erb má také Žibřid *z Újezda* (1324), ale čepice je tak rozdělena jako štít a levá polovice pruhovaná. Týž štít mají také Vok *z Úsové* (1329 tuším předek Sovineckých), Oneš *z Charvat* a *z Loučky* (1353), Vok a Pavel ze Sovince (1353) a Štěpán kanovník Olomoucký (1356).

V potomních dobách nacházíme tento erb okrášlený klénotem dvou rohů (kromě Kuníka *z Suchohrdel* 1381). Ze Sovineckých patří sem Pavlík (1374, 1381), Jan (1419, 1421), Pavel (1440) a jich potomci. Druhý rod byli páni *z Holšteina*, totiž Půta (1376), Ješek Kropáč (1378—1380), Štěpán (1386, odjinud *z Vartnova*), Vok (1377—1407), Půta (1377), Vok (1419) a jich potomci.

Týž erb nachází se také v Čechách. Není sice nutno mysliti na krevní spojitost obou erbů, ale považíme-li, že je mnoho erbů krevně společných pro Čechy a Moravu, můžeme tak souditi i o tomto erbu. Aula Caroli popisuje erb takový u vladyk *z Bernartic*, totiž pravou polovici stříbrnou a v levé černé a stříbrné pruhy. Nejstarší takový erb našli jsme u Dobeše (1284) a Ješka (1307), kteří měli přijmení po hradu *Zvíkovu*. Ješek měl za erb křidlo na spůsob prkna a na něm tři pruhy pokosem. Týž erb měl také l. 1308 Albera, číšník králův. (Dobner Mon. IV n. 102.)

V potomních dobách vyskytuje se několik rodin tohoto erbu. Z Bernartických připomínají se 1399 Jan odjinud *z Borovan* a l. 1418 Jan a Buzek.

Hlavní skupina byla v okolí Sedlčan. Z té pocházeli Kunrát *ze Chvojna* (1333, 1341), Hynek *ze Kňovic* (1333) a Hynek *z Jedly* (1357). Sem se musí také počítati Buzek *z Osečan* (1382), jenž však má pruhy příčné. Kuneš ze Kňovic (1418) a Odolen *z Kravařovic* (1418) drželi se starého erbu, davše si pruhy do pravé polovice, ale Petr ze Kňovic l. 1462 zase se uchýlil a dal si příčné pruhy. K tomuto rodu patří též vladyky *ze Zvěřince*, zejména Martin (1388).

Téhož erbu byli také předkové *Valovských z Úsuší*. Jan (1418) měl v pravé polovici tři pruhy pokosem, Jarohněv z Úsusi měl v l. 1457—1470 ty pruhy pošikem v pravé polovici a týmž spůsobem křidlo na helmici zdobené, ale na pečetěch v l. 1466—1475 měl Ryžemberský erb. Téhož erbu s příčnými pruhy se Valovští nespustili a nacházíme jej zejména l. 1529 u Kunráta a Bohuslava. Barvy byly: polovice černá, pruhy černé a zlaté, dvě složená křidla, zpodní černé, vrchní zlaté a černě pruhované. (Jakub. sb. Obraz erbu H. VII tab.)

Předkové *Tučapů z Tučap* byli téhož erbu. Kunrát (1381) sice měl Ryžemberský erb, ale Václav l. 1417 takový jako Dobeš l. 1284, a tak i 1428—1450 Jan a 1424—1439 Václav. Pozdější Tučapové, zejména 1487—1511 Václav a 1529 Václav pečetili Ryžemberským štítem, ale Hynek l. 1609 zase týmž, jako měli l. 1417.

Sem patří také *Hořičtí z Hořic*, zejména Mikuláš 1432—1439 a Saloména (1560). Onen měl za klénot křidlo s 3 pruhy na pravé jeho straně, tato tři pera.

Z Vltavska byli téhož erbu kromě již jmenovaných ok. l. 1458 Jan Jedlice *z Obděnic*, ale té doby odchylili se Jan (1457—1467) a Kunrát *z Petrovic* (1465—1476) od prvotního erbu a pečetili Ryžemberským erbem. Konečně budiž připomenut Mikuláš *z Plasné* odjinud *z Makovic* (1446—1457) a Jan *z Hostišova* odjinud *z Nového dvoru* (1463). K nim patří též *Lašovští z Lašovic*, jichž erb s příčnými pruhy a na helmici perutě též s pruhy vytesán jest v Lašovicích v kostele. (Kolář.)

Konečně sem patří *Nahorubští z Nahorub*. Mikuláš (1544, Arch. min. vnitra) měl poloutrojčáří na příč a na složených křidlech tři pruhy na příč.

26. Jelení roh.

Na Moravě byl vzácným erbem jelení roh o třech parozích, druhdy dole jako od lebky ulomený, druhdy usečený. Vznik svůj má v západním koutu Moravy, ale záhy vyskytuje se též ve východní Moravě. Nejstarší pečet jest Smila *z Bílkova* l. 1257. Z r. 1279 též je známa pečet Smila odtudž, kromě toho vyskytují se téhož erbu 1286 Crh *z Krasonic*, 1301 Arkleb *z Cižkrajova*, 1302 Smil *z Krumvaldu*, 1338 *Smil ze Slatiny*, 1349—1352 Ratibor kanovník Olomoucký, 1368 Oldřich *ze Želetavy* a Jindřich *z Loučky*, 1379 Sezema *ze Stonařova*, 1391 Štěpán *z Pece*.

V 15. století všude jeden roh na štítě nahrazen dvěma. Počátek toho učiněn tím, že příslušníci tohoto rodu za klénot si nebrali samotný roh, nýbrž pro souměrnost dva rohy. Tak to činili 1345 Beneš *z Krumvaldu*, 1346 Beneš *z Budče*, 1364 Dobeš farář Bílovský, 1364—1381 Hereš *z Rokytnice*, 1370 Hrzek z Budče, 1389 Bohuše *z Bačkovic*, 1397 Mikuláš a 1399 Štěpán *z Chudobína*, 1397 Jan *z Veleně* odjinud *z Bařic*, Jindřich *z Jarohněvic* odjinud *z Brněnce*, 1416 Václav z Pece, 1422 Mikuláš a Beneš z Chudobína. První, který si dva rohy na štít vzal, byl 1396 Beneš *z Chudobína*, jeho příkladu následovali 1428—1446 Jan Drha *z Dolan* a z Kněžic, 1439, 1448 Václav z Pece a z Tulešic a l. 1547 Petr Pražma z Bílkova. Majestátem d. 1625, 30. dubna Karel, Beneš, Jan a Vilém bratří a strýcové Pražmové z Bílkova povýšeni do panského stavu starožitných rodin a potvrzen jejich starodávní erb, totiž: Štít modrý, v něm dva rohy jelení, od sebe vzhůru stojíce, každý o 4 parozích své přirozené barvy (tedy prvotně zlaté) turn. helm, přikryvadla zlatá modrá, koruna královská a dva jelení rohy.

Ve východní Moravě vyskytuje se l. 1281 Jenec *ze Šumberka*, maje na štítě jelení roh jako do kruhu svinutý. Nepočítali bychom jej ani do tohoto rodu, kdybychom nebyli našli podobný roh u Crha z Krasonic l. 1286. Týž erb pak jsme našli k. l. 1349 u Ratibora, kanovníka Olomouckého a l. 1453 u Prokopa *z Prusinovic* a Hynka Podstatského z Prusinovic. Že mají pozdější Podstatští dva rohy, toho je příčina již vyložená. Když Kryštof Karel Podstatský l. 1627, 17. května do panského stavu povýšen a štít jeho polepšen byl rozdělením na kříž, dán starodávný erb, dvojnásobně proti sobě stojící danělové rohy bílé o 6 parozích, do 1. a 4. pole modré barvy (Paprocký v Zrcadle 273 mluví o červené), do ostatních černých dán lev zlatý ve skoku drže v předních nohách červené srdce, z něhož trojnásobný plápolající oheň vyskakuje, přikryvadla černá zlatá a modrá bílá, koruna, z níž vynikají danělovy rohy bílé, mezi nimiž lev zlatý po kýty se vidí. Když udílen byl l. 1744, 28. listopadu Janovi Podstatskému hrabský stav, polepšen jeho erb (tu se mluví o jeleních rozích a zl. lvu v červených polích) tím, že mu dány dvě helmice a na pravé jelení rohy a na levé lev. Majestátem d. 1762, 6. února povoleno Aloisovi hraběti Podstatskému z Prusinovic, aby si přibral název a erb vymřelých hrabat z Lichtenšteina a erb jeho změněn docela, totiž: štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole modré se zl. lvem (českým), 2., 3. červené s bílými jeleními rohy, štítek uprostřed modrý dělený bílým kamenem třikráte špicovaným, přikryvadla červ. bílá a zlatá modrá, tři helmice, v pravo rohy, uprostřed štítek popsaný s 3 pery pštrosovými (modrým, bílým a modrým), v levé lev. Druhé pošlosti schudlé dostalo se panského stavu teprve majestátem dd. 1804, 23. prosince a dovoleno Vilémovi Františkovi Podstatskému, aby si mohl přibrati erb a jméno svob. pánů z Thonssern. Erb jemu propůjčený byl: Štít, na němž štítek na kříž rozdělený, 1. a 4. pole modré s zl. lvem, 2., 3. červené s jeleními rohy (spíše mají býti barvy polí obrácené). Štít jest také křížem rozdělen, první a čtvrté pole má ve zlatě černou orlici, v 2. a 3. červeném jest bílý klín dolů ostřím obrácený; i v klínu i vedlé něho jsou dvě holi křížem přeložené, bílá v červeném a červená v bílém poli, tři helmice, na prostřední (s černými přikryvadly) orlice s říš. jablkem na prsou, na pravém lev a modrá zlatá přikryvadla, na levé jelení rohy a červ. bílá přikryvadla. (Reg. královská. Obrazy KB. tab. 80 a 81.)

27. Polovičná orlice.

Erb tento v Čechách a na Moravě rozšířený byl štít na zdél polovičný, v jedné polovici orlice (jen z polovice) na venkovskou stranu obrácená, v druhé tři pruhy pokosem neb pošikem. Vyskytuje se od starodávna na různých místech, hlavně ale v krajině od Slaného k Žatci a Žluticům. Zde se vyskytují s tímto erbem 1301 Albert Procek a Jan *z Malíkovic*, 1372 Vilém a 1377 Jindřich *z Hluban*, 1372—1387 Fremut *z Krasného*

dvora, 1372—1387 Petr *z Buškovic,* 1372 Jan ze *Soběsuk,* 1377 Habart Markvart *z Řebříka,* 1387 Oldřich a Jan z Krásného dvora, 1427 Drslav odtudž, 1431 Petr z Buškovic a z Chrašťan, 1434 Fremut z Krásného dvora. Kolář (podlé Arch. DZ. XVI, 8) popisuje erb *Pětipeských z Krásného dvora* takto: v pravé polovici půl orlice, v levé tři pruhy pokosem položené, na helmici lodička nahoru otevřená a na pravé i levé straně vychází rostlina o třech listech.

S tím se srovnává Jak. sbírka, černá orlice v zlatém, pruhy černé a zlaté, přikryvadla téže barvy, loďka zvenčí zlatá, uvnitř černá a lupeny byliny zlaté a černé. Obraz v Soupise Rakovnicka II, 268.

V severních Čechách vyskytuje se téhož erbu (1333) Chřen *ze Rtína* neb *ze Rtyně,* ve východních Čechách, (1398) Hroch *z Sloupnice* maje toliko dva pruhy.

V Čechách vyskytuje se od konce 15. st. rodina *Loreckých ze Lkouše,* která měla týž erb, totiž v pravé modré polovičnou stříbrnou orlici a v levé stříbrné tři červené pruhy. (Paprocký o st. ryt. 3, 19, 20, 21.) Klénot dvě černá křídla a mezi nimi zlatý sloup (Jak. sb. Viz též obraz v Soupise Písecka str. 56. Odchylně M. tab. 137.) Zdá se, že k tomuto erbu byla přijata.

Na Moravě vyskytuje se týž erb velmi záhy a že sem přišel z Čech, tímto se dovozuje. V listu, d. 1307, 17. září připomíná se Slavata synovec Soběna z Tešnovic, ale na pečeti je jeho přijmení Slavata *z Očíhova.* Očíhov jest ves nedaleko Buškovic a Krásného dvora. Týž erb měli 1366 Maršík *z Rataj,* 1389 Vilém *z Kožišic* a l. 1421 Markvart z Rataj. Vlašek *z Petromině* (1496) má tři pruhy vodorovné a na konci usečené.

28. Býčí hlava.

Erb byčí hlavy s hrdlem rozšířen byl na Moravě. Nejdříve se nachází u Vlka *z Plavče* (1278—1284), Oldřicha *z Martinic* (1305 vlastně Vavřince z M.) a Zdenka z Plavče (1310). Týž erb mají 1322 Jaroslav *z Kněhnic* a Valter *z Mikulovic,* 1336 Zbor, probošt Olomoucký, 1337 Zdeněk z Plavče, 1342 Bušek a Heřman bratří *z Lelekovic,* 1343 Herbort *z Biskupic,* 1363 Vznata a Albert bratří z Lelekovic, 1373 Boček z Hořejšího Plavče, 1390 Ješek *z Rajce* a z Rostáně, Bušek ze *Spíšova,* syn jeho, Mikeš a Hereš z Lelekovic (tito i l. 1390). Potomkem Plaveckých byl snad Jetřich Plavec *z Bacišovic,* jenž týmž erbem pečetil (1411).

29. Beran.

Erb tento prvotně byl vyobrazován, jako by byl beran vztýčen, později, jako by chodil neb stál a naposled zase ve skoku. V Aule Caroli připomíná se tento erb tak, že pan Zdeslav měl stříbrného berana na červeném štítě. Týž erb nejdříve se vyskytuje l. 1324 u Zdenka, Benedy

a Uhy *z Blíživy*, 1326 Zdeslava a Viléma ze *Žďáru*, 1353 u Viléma, 1360 Protivy, 1432 Jana a 1445 Viléma ze Žďáru. (Viz obr. H. IX. tab.)

Nejznamenitější rodinou tohoto erbu byli *Dobrohostové z Ronšperka*. Předek jich Zdeněk *z Držtky* pečetil l. 1431—1437 beranem ve skoku, nad helmou měl korunu a na ní půl berana. Potomci jeho přijali přijmení *z Ronšperka*, které se již ve 14. st. u některých vyskytuje bezpochyby z té příčiny, že podobný erb měli bavorští rytíři von Ramsperg. Pojmenovav Poběžovice tím jménem (Ronšperk) odkázal Dobrohost témuž městu svůj erb, totiž půl berana bělorouného s rohy a kopyty pozlacenými. Týž Dobrohost ok. l. 1470 (snad s papežským dovolením?) rozhojnil svůj štít, tak že odtud nosil na štítě křížem rozděleném v 1. a 4. poli berana, v 2. a 3. jelena ve skoku. V Jak. sbírce jsou udány barvy: beran v modrém, bílý jelen v černém, přikryvadla modrá a černá, dva helmy, pravý s beranem, levý s jelenem. (Obrazy erbu v H. IX a XIII na tab.)

Kateřina Švamberkova *z Kamýka* (1459) pečetila též beranem. Za klénot přijala labuť erb svého muže. V Pražském museum jest pečetidlo kněze Nachvala (darované J. Seifertem, notářem v Hořovicích), na kterémž jest beran stojící. (Obraz viz H. IX. tab.) Nachval bylo oblíbené jméno u Ronšperských ve 14. st. (Viz děje Osvračína v IX. díle Hradů.)

Sem patří také pečet Petříka *z Tisova* l. 1430 (v bibl. Praž.).

Následující skupina nosila také berany na štítech; ačkoliv je možné, že byli jednoho rodu s Dobrohosty, přece nechceme tak určitě tvrditi. Přisnak *z Poříčí* (1363) psal se také *z Kouta* podlé části městečka Poříčí k západu ležící. Téhož erbu byl pak Odolen *z Pyšel* (1382—1407). Vladyky *z Radiče* mívali stříbrného berana na červeném štítě. Tak bylo malováno v starém vývodu Srbickém. (Obrazy v Jindř. Hradci.) Sem patří i Jetřich (1449), Jan (1450) a Jan (1480), vše z Radiče. Jan l. 1450 měl na helmici korunu a na ní beraní hlavu. (Obraz pečeti H. XIII. tab.) Konečně budiž připomenuto, že Žibřid *z Polomě* l. 1455 beranem pečetil a rodina *Klenovských ze Ptení* měla na modrém štítě černého berana ležícího se zl. rohy a kopyty. (Vývod Čabelický.)

30. Poloupruh.

V Slavětínském kostele vymalován jest štít poloviční, jedna polovice (levá neb pravá) stříbrná, druhá červená a v ní stříbrný pruh. Může býti také obráceně jedna polovice červená a druhá stříbrná s červ. pruhem. Tak se popisuje erb pp. *z Prostiboře* (Aula Caroli, Paproc. o st. ryt. 242) a *Kočovských z Kočova* (vývod Srbický, Frankova sbírka v Roudnici, Atlas Voračický v bibl. Pražské. Chybně M. tab. 18. Obrazy H. VIII,, IX., XIII. tab.)

Z Prostiborských znali se k tomuto erbu 1345—1362 Habart, 1436 a t. d. Jan Hvozdíř z Pr., odjinud *z Pakoslavě*, 1473—1492 Jetřich,

1557 Jan. Kdykoliv tito pečetili celým erbem, měli za klénot složená křidla, ale Tomáš z Prostiboře (1520) volil si za klénot brk.

Z Kočovských buďtež připomenuti 1361 Gumpert *ze Svržna* a na Kočově, 1379 Vilém Kočovec *z Míňkova*, 1384—1388 Jindřich Kočovec ze Svržna, 1414 Humprecht, 1415 Radslav, 1419 Sezema, 1425 Zbyněk, 1426 Radslav, 1430 Smil, 1445—1459 Jan, 1450 Racek z Kočova a pak všichni, kteří se psali Kočovskými z Kočova. V erbovníku musejním, z Březnice pocházejícím, jest vymalován jich erb, z něhož lze znáti, že za klénot měli složená křidla a na nich obarvení takové, jako na štítě. V Jak. sbírce jest výkres štítem s předešlým se srovnávající, červ. polopruh v bílém, za klénot jsou křidla, každé tak barvené, jako polovina štítu, pod ním a mezi nimi dvě ostrvy přeložené hnědé barvy. Z ostatních Plzeňských rodin patří sem 1302 Dobrohost *z Mělnic* a Petr *z Vildšteina*, 1375 Štěpán *z Ejpovic*, 1375 Sezema a 1419 Habart *z Podmokl*, 1427 Jaroslav *z Čečovic*, 1432 Bohuše *z Tasnovic*, 1464 Jan odtudž.

Ofka z Tasnovic má na obraze erbu u Paprockého (o st. pam. 395) za klénot křídlo s příčným pruhem.

O sobě stojí Jan *z Lestkova* (1407—1413), jeden z milců krále Václava, o jehož příbuzenstvu nic nevíme. Štít měl jako předešlí a za klénot 2 rohy.

Týž erb (štít) mají 1353 Huk *z Donršteina*, 1406 Jindřich *Kolman z Křikavy* a 1415 Kolman z Donršteina. Kolář našel jich erb ve Vídeňském erbovníku č. 9002 mezi bavorskými rodinami, totiž pravou polovici bílou s červ. pruhem, levou červenou, křidla složená bílá s červ. polopruhem, přikryvadla týchž barev. Podlé toho ovšem se zdá, že to rodina přistěhovalá, ač i to je možná, že byla domácí a nějakého Donršteina v Bavořích nabyla.

V kostele sv. Jana v Jindřichově Hradci jest vymalován starodávný erb. Levá polovice štítu jest červená s bílým pruhem, pravá taková, jako by modrá bývala, přikryvadla červená a za klénot kolo nyní jako ocelové barvy (prvotně snad černé). Není ani zdání, čí by to byl erb. V l. 1368—1374 měl týž erb Henzlin *ze Zvíkovce* (u Hluboké), ale na pečetěch jeho klénotu není.

Na Moravě našli jsme týž štít, ale s klénotem ptáka u Václava *z Mladějova* odjinud *z Radičova* (1372—1376).

31. Supí hlava.

Často jest viděti na starých pečetěch hlavu a krk jeřabatého ptáka dravce s otevřeným nosem a vyplazeným jazykem. Nazýváme jej supí hlavou. V Salmovském erbovníku nakreslena jest bílá supí hlava v modrém a připsáno Cztyborz, čemuž nerozumíme. Krásně je ten erb malován v knize bratrstva sv. Kryštofa na Arlberce, totiž bílý štít, na něm červená supí hlava s žlutým nosem a korunou, a též znamení za klénot. Připsáno je (1403), že to erb Ješka *z Hostišova*. Jako klénot nacházíme touž hlavu

na pečeti Pavla z Hostišova a z Prašivé l. 1457, ale l. 1482 a 1492 pečet erbem štítu na zdél polovičného a klénotu supí hlavy korunované. Týž štít polovičný a klénot měli 1433 Janek a 1472—1491 Mikuláš *ze Sedlce.*

Erbu toho byla starožitná rodina vladyk *z Němčic* (u Budějovic), u níž bylo oblíbené jméno Svatomír již ve 13. stol. Známe pečet Svatomíra z Němčic z r. 1346. K potomkům jeho, soudíc podlé pečeti a posloupnosti statku patří 1362 Mikuláš a 1375—1387 Oneš *z Vlhlav.* Obraz erbu a pečeti H. VII. tab. Též se váží k Němčickým *Býšovci z Býšova.* Erb jich byl jako Hostišovských, ale v obrácených barvách (bílá hlava v červeném bez koruny). Za klénot měli dva rohy, pravý bílý, levý červený a mezi nimi zl. střelu, dědictví po nějaké prabábě (Frankova sbírka v Roudnici ze sbírky Frant. Helf. Voračického z Paběnic 1715.)

Erbem a sídlem byli blízci vladyky *z Todně,* 1425 Nedamír a Míchal, 1443 Přibík, 1448 Matěj, 1483 Jan, majíce kromě supí hlavy na štítě rohy za klénot. Týž erb se také v 16. st. u *Lítvínů z Todně* vyskytuje. Také patří k této skupině Ješek *ze Včelnice* (1368).

Že skupina z okolí Otického se také k Němčickým váže, dokazuje erb a jméno Svatomíra *z Kouta* (1376). Téhož erbu byl také (1388) František, opat Milevský a l. 1424 Zbyněk *z Buchova* maje supí hlavu na štítě, ale Mikuláš odtudž přijal pak takový erb jako Hostišovští a Sedlečtí maje za klénot supí hlavu, l. 1434 bez koruny a l. 1449 s korunou. Polovičného štítu se drželi také l. 1487 Zbyněk a l. 1523 Burjan Buchovci z Buchova. Týž erb jako Mikuláš měl 1434 také Jan Nadějka *z Nadějkova* a *Vyhnanic,* jestliže se v rozmazaném klénotě (v Soběslavi) nemýlíme, jakož i za takový pokládáme málo zřetelný klénot u Jakuba *z Moravče* (1411, v Jindřichově Hradci).

Jinou skupinu máme ve východních Čechách. K té patří 1396 Zbyněk Opršal *z Ledec* a potomci jeho *Opršalové ze Žher,* 1402 Petr *z Blyně* a *ze Semtěše* a vladyky *z Petrovic* na Čáslavsku. Pečet jednoho z nich přivěšena jest v Ledči k listu, který byl sestrouhán a novým písmem popsán. Ve vývodě Srbickém jest erb Anny *z Jevišovic,* manželky Otíkovy z Bubna, totiž černá supí hlava na stříbrném štítě a klénot paví kyta.

32. Kolo.

V řadě erbů v Jindřichově Hradci vyobrazeno jest kolo na červeném štítě, jak se zdá, bílé barvy; na staré tabuli byl erb Anny Škopkové z Onšova zlaté kolo na červeném štítě (Jandera, Miletin, 124) a totéž se spatřuje i na erbu městečka Kamberka, které Onšovským patřívalo. Tak i v Jakubičkově sbírce. V Pam. arch. V, 358 popisuje se erb Onšovských mlýnské kolo palečné bílé barvy na modrém štítě, klénot též kolo, z něhož vyniká tré bílých per pštrosových (barvy patrně chybné). Týž erb má na pečeti Jan *z Onšova* 1412 (Arch. Břevnovský), ale lze za to míti, že jej měli

Onšovští již ve 14. st. jako i Onšovští 16. st. (1523 v Jindř. Hradci, 1533 a arch. města Brna, obraz erbu H. XII. tab.). Téhož erbu byli také vladyky *z Jenišovic*, zejména l. 1359 z Vykéř, 1405, 1406 Vykéř, 1416—1429 Vykéř *z Myšlína*, 1429 Soběn z Jenišovic odjinud *z Božejova* (v Jindř. Hradci). K témuž rodu patří také erby svými 1362 Matěj *z Chýstovic* a 1401 Zikmund *z Kramolína* (pečeti v Želivě). Též sem patří Mikuláš *ze Strhařova* (1468, arch. Třebon.). V Jindř. Hradci jest odstřihnutá pečet nějakého vladyky *z Babčic* (vsi u Pacova) s kolem (1436), týž erb má 1467—1475 Zdebor z Babčic, hejtman na Strakonicích.

K témuž rodu patří také *Popovští z Bezejovic*. Kolo na štítě a nad helmou mají 1444 Zdebor, 1446 Přech, 1446—1464 Mrakeš z Bezejovic (Arch. min. vnitra) a l. 1488 Jan Popovský z Bezejovic. Týž erb spatřuje se v starých vývodech i na štítě Aldegundy manželky Václava Budovce z Budova. (Arch. zemský. Též vyobrazen v Soupise Prachaticka na str. 130.) V Petrovském kostele (u Čestína kostela) jest vytesán erb zdánlivě jako sedmilistá růže, ale tuším kolo znamenající. Mohl by to býti erb vladyk *z Tichonic* (u Kacova); 1430 Diviš, 1450, 1454 Zdeněk z Tichonic pečetí kolem. (Arch. Třebon.) Konečně sem patří erbem svým Mikuláš *z Nedrahovic* (1436) až z krajiny Sedlčanské a l. 1450 Bůvol *z Radonic*, Jan *ze Psář* a Mikuláš *ze Hrádku*. (Třeb.) Všichni jmenovaní pocházejí z krajiny mezi Benešovem, Kutnou horou, Jihlavou a Táborem a nelze pochybovati, že byli jedné krve.

Druhá skupina rodin téhož erbu vyskytuje se v kraji Prachenském. Souvisí-li s předešlou, ovšem nelze tvrditi, aniž zapírati. Sem patří *Řesanští* a *Štěnovští z Kadova*. Onino měli na modrém štítě bíle kolo (Paprocký o st. ryt. 360.) V Jakubíčkově sbírce mají Řesanští poloviční štít zhora modrý, zdola zlatý a stříbrné kolo, Stěnovští pak zlaté kolo na modrém, podlé toho pak i klénot a přikryvadla. Tak se i popisuje erb Anežky z Kadova. (Joh. Orphei Idyllion, Farrag. II. Viz i Soupis Klatov, str. 95 a M. tab. 30.) Vyntíř *z Žihobec* (1356 arch. býv. dvor.) má za klénot kolo s kytou, Racek l. 1359 též a l. 1368 kolo na štítě; tak i 1400 Vyntíř z Kadova, 1443—1447 Smil ze Žihobec, 1448 Purkart odtudž, Černín, Mikuláš a Vyntíř z Kadova, 1468 Burjan odtudž, 1490 Vyntíř Řesanský z Kadova. (Viz i náhrobek v Soupise Stříbrska na str. 89.) Téhož erbu byl i 1419—1435 Jan *Koc z Dobrše*, 1431 Vyntíř, 1466 Václav, 1487 Jindřich a jiní Kocové. Prvotní erb Kocův bylo zlaté kolo o čtyřech pístech na modrém štítě a též kolo za klénot. (Paprocký o st. ryt. 343, vývod Srbický, tabule v zámku Orlickém. Obraz v soupise Sušicka, na str. 27 a M. tab. 12., též H. IX. tab.) Majestátem d. 1631, 14. Mart. polepšen Diviši Kocovi z Dobrše, jakožto členu panského stavu erb tak, že byl štít modrý na kříž rozdělen a uprostřed štítek se zlatou obrubou prvotní erb obsahující. Štítek ten drželi dva zlatí gryfové. Přikryvadla byla zlatá a modrá, na koruně dvě křidla, pravé zhora modré, zdola zlaté, levé zhora zlaté, zdola modré a mezi nimi kolo. Týž erb platil jen pro panskou větev a majestátem

dd. 1767, 31. Jul. udělen i Janovi Markvartovi Kocovi z Dobrše, když byl povýšen do panského stavu. Obraz M. tab. 47.

K této skupině, kterou rozhodně za jednu krev pokládati lze (čemuž i oblíbené jméno Vyntíř nasvědčuje), patří svým erbem Bohuněk *z Tuchonic* a *ze Bzí* (1378, arch. Třebon. Obraz pečeti H. III, tab. č. 14). Kolo to o šesti pístech, spatřuje se i na pečeti Herky vdovy Dobcovy *z Oblanova* (1387, arch. Třeboň.) vedle svinské hlavy, která byla erbem Herčiným po otci. Mikuláš *z Miřetic* (1362) též z kraje Prachenského pocházející má na pečeti své dvě kola za klénot. (Obraz pečeti H. VII. tab.) Konečně vyskytuje se kolo téže tuším skupiny i na Plzensku. Zejména je mají l. 1387 Unka a Oldřich *z Kvíčovic* (obraz pečeti H. VII tab.), l. 1421 Jan *ze Sedlce* (z okolí Domažlic), 1428—1435 Jindřich Švejda a 1468 Hanuš odtudž. (Pečeti v Mnichově a Třeboni.)

Třetí skupenina kola vyskytuje se na Litoměřicku a Žatecku a možná také, že s předešlými souvisí. V Balbínově Aula Caroli popisuje se štít pana Bavora, totiž stříbrné kolo v černém. Kolo to o více než čtyřech pístech vyskytuje se na pečetěch 1380 Jiříka *z Března*, 1419 Jana řečeného Kolo *z Žichova*, 1423 Přecha *z Třebívlic*, 1474—1480 Bavora z Žíchova a z Citolibé a 1530 Matouše z Žichova odjinud z Třebívlic (tohoto otisk v Roudnici). U samého Žatce pečetil Václav Kavka *z Soběsuk* (arch. mus. 1458) také kolem. Téhož erbu byli i *Vlčkové z Mínic* a *Nečamští z Mínic*. Soudíc podlé majestátu dd. 1623, 20. Aug. Koutkům bylo zlaté kolo na červeném. Kolo o šesti pístech spatřuje se na pečetěch 1417, 1420 Kryštofa, 1441 Jana Vlčka, 1482 Vlčka a 1499 Mandalény z Minic. (Král. H. IX. tab. nakreslil erb nějakého „z Krásného dvora" (snad Vlčka.) Také na Moravě se kolo dosti často vyskytuje. Kolo o čtyřech pístech bylo erbem *Oderských z Lideřova*. (Paprockého Zrc. 66.) Štít byl modrý, kolo zlaté, též kolo také nad helmicí a na něm tři péra, prostřední bílé, ostatní modré. (K.B. tab. 70 a B. 28, Jakubíčkova sbírka.) Tak i kromě barev je na pečeti Adama staršího Oderského z Lideřova. (Arch. býv. dvorský.) Téhož štítu byli 1357 Bohuše *z Kopařovic*, 1369 Ješek Kluš *z Milovic*, 1371—1373 Sezima *z Platišovic*, 1372 Oldřich *z Maryže* odjinud *z Radčovic*, 1372 Ješek *z Olešné*, 1372—1373 Oldřich *z Olešné* odjinud *z Radovesic*. Jan Tišnovský *z Věže* (1483) také má týž štít, ale loukoti jsou jako knoflíky pobíjeny. Kolo o šesti pístech nosili 1373 Vojslav *z Otína*, 1378 Macek *z Kunovic*, 1435—1451 Oldřich *z Maryže*, 1451—1492 Václav z Maryže, 1482 Oldřich, tohoto syn a 1521 Barbora z Osečan rozená z Maryže. Jest to tudíž stejný erb s předešlým a všechny osoby naposled jmenované jsou jedné krve.

Zvláštním erbem jen na Moravě bylo kolo o třech pístech. Jestliže se dávalo za klénot, ozdobeno bývalo kytou. Téhož erbu byl 1359—1367 Bušek *z Prus* odjinud *z Dolního hradu Melic* a synové jeho Smil (1359—1366), Vojtěch (1362—1367), Radslav (1366) a Jiřík vše *z Melic* řečení a l. 1405 Vojtěch z Melic. Týž erb měli 1378 Ješek *z Velečína*, 1398 Ješík Veletka odtudž, 1398 Zaviše Veleta *z Lipové*. A protože Oldřich Hovora

z Prus (1377—1380) má na štítě palečné kolo o několika loukotěch, lze za to míti, že jeho rodina patří snad k jiné skupině na Moravě se vyskytující, která měla na štítě palečné kolo.

33. Bojovník.

V jižních Čechách velice oblíbeno bylo erbovní znamení buď celého muže aneb části jeho. Jedním takovým znamením byla vrchní polovice muže držícího v pravici dobytý meč. Nejstarší takový erb vyskytuje se u Markvarta *z Vyšního*. Na jeho nepříliš zřetelné pečeti (1337, Pangerl Gold. Urk. 90) objevuje se muž a zdá se, že drží kopí. Zřetelné jest znamení na pečeti Oldřicha *z Šafléřova* odjinud *ze Žďáru* (1349, arch. Vyšňobrodský), na níž jest helm a na něm muž polovičný s dobytým mečem. Podobně je u Ludvíka *ze Světví* (? Zwetlarn, 1350—1361) a Bernarta *z Žestova* (1354). Po nich vyskytuje se týž erb u vladyk *z Dubového*, totiž 1371—1383 Jana, 1371 Jenlina, 1402—1404 Johanka a 1375 u Jendlíka a Ješka *z Chvalin* (týchž jako svrchu). V potomních dobách mají též znamení čtyři rodiny.

Mikuláš Plachta *z Baršov* (1378) a Jan Plachtík odtudž (1414) mají téhož muže za klénot, ale Beneš Plachta z Baršov (1426) má jej na štítě. Téhož erbu byli pak i *Barchancové z Baršov*. (Barvy jsou v Ottově Slov. Nauč. III, 373.)

Druhou řadu zahajuje Oldřich Plachta *z Trojanovic* odjinud *z Jivovice* (1383—1385) s Modlišem *z Veselé* (1383). K nim se řadí 1385 Pešek, 1385 Jindřich, 1408 Vojtěch, 1444—1456 Mikuláš Sudlice z Jivovice, kteří mají na štítě oděnce s mečem zřetelným, ale v potomních dobách nacházejí se odchylky. U Vojtěcha z Jivovice (1472, v Krumlově a Třeboni) vidí se štít zhora polovičný a nad helmem muž, jenž drží sudlici čili kopí na spůsob vidle; a Beneš, Vojtěch *ze Chvalkova* má jen poprsí bez meče. (Obraz pečeti 1383 H. III. tab. č. 3.)

Zemané *ze Žumberka*, totiž 1443—1456 Vilém a 1484 Ludvík mají polovičného muže s mečem i na štítě i nad helmem.

Předkové *Pouzarů z Míchnic* 1446 Vilém, 1446—1476 Erazim, 1484—1488 Vilém pečetili týmž erbem, který se i spatřuje u Paprockého O st. ryt. 344.

V 16. století vyobrazoval se týž oděnec v brnění, jaké bylo v obyčeji; barva se mu dávala ocelová, rukověť na meči byla zlatá a pole bylo modré. (Jak. sb.)

34. Kohout.

Rodin erbu kohouta máme několik skupenin i v Čechách i na Moravě, protože znamení tohoto bojovného zvířete bylo velice oblíbeno. Balbin ve své Aula Caroli má erb ten dvakráte, jednou u pánů *z Pardubic*, bílého kohouta ve zlatě a pak bílého kohouta na černém domini de Trzeboticz, což bychom rádi na *Třeboc* vyložili.

První skupinu v jižních Čechách poznáváme z archivů Vyšňobrodského, Třebonského, Krumlovské fary a j. Tu se objevují s kohoutem nad helmou 1349 Mikuláš, 1349 Linhart, 1363 Jan Světlý vše *ze Světlíka*. Rynart *z Žestova* (1374) má kohouta na štítě, Petr Žestovec *ze Světví* (1387—1390), Zachař *z Žestova* odjinud *ze Svébohův* (1387), Oldřich *z Klažar* (1401) a Petr Žestovec *z Olbramův* (1405) mají jej nad helmou a Jan z Klažar (1405) a Vaněk *z Trojan* (1408) zase na *štítě*; ale potom nastala změna taková, že za štít volen příčný široký pruh a kohout dáván nad helmu; první to měl l. 1408 Petřík ze Světlíka odjinud z Trojan, po něm 1427 Oldřich ze Světví a odjinud *z Kropšláku* a l. 1439 Jan Žestovec ze Svébohův. Týž pak na pečeti své l. 1445 (v arch. Novohradském) má na štítě tři úzké příčné pruhy, čímž asi řezbář ohraničení vrchního a širokého pruhu naznačiti chtěl. *Ryneš z Žestova*, farář Vodňanský (1415 *ze Sedlce*), pečetil 1429 podobně jako Petřik ze Světlíka r. 1408 a Jan Žestovec *ze Svébohův* r. 1439. Týmž erbem, jako osoby l. 1405—1439 jmenované pečetil také Chval *z Újezda*, jenž l. 1413 panství Písecké, Hlubocké a Protivínské zpravoval. Téhož erbu byli potom *Dobrovítovští z Újezda*, jak bude řeč při třetí skupině. Také mají týž erb 1411—1420 *Hájek z Hodětína*, 1444 Petr Kohout *z Vlasenice*, 1483 Kašpar, 1492 Jan a 1514 Johanka též z Vlasenice. Kohouta na štítě podržela Markéta *ze Klení* (1513, arch. Novohradský).

Stejného asi původu jsou jiné rodiny, které též znamení kohouta nosily, zejména zemané Ješek Podlavička *z Domanína* odjinud *ze Lhoty*, 1374 Jan jeho syn, 1378 Ondřej a 1378—1382 Mikuláš Podlavička *z Víceníle*, 1378 Zdinka *ze Sobětic* a Jindřich bratr její. (Viz obr. pečeti H. III, tab. č. 19.) 1397 Vojslav *z Bukovice* a 1412—1417 Jan purkrabě na Třeboni. (Obrazy pečetí H. IV, tab. 4 č. 7 a 9.)

Osamotnělé erby kohouta na Prachensku patří buď k předešlé neb následující skupině. Kohout totiž se spatřuje na pečeti Budnově *z Benešovy hory* (1362) a měli jej prý na štítě také vladyky *z Tažovic*. (Frankova sbírka v Roudnici.) Také měl kohouta podlé Březanova poznamenání v regestech Švamberských l. 1524 Václav *z Řetče*. Jan Nosek *z Jedla*, odjinud *z Němčic* (1413) a Zdeněk z Němčic (1488—1496) erbu kohouta pocházeli z Němčic u Planice.

Druhá skupina Plzenská patrně obsahuje rodiny jedné krve. Přední rodiny tu jsou *Kořenští z Terešova* a *Harantové z Polžic*. (Obr. H. II. a V. tab., VII, 165, 177.) Předek oněch Petr z Terešova měl na pečeti (1411, bibl. Praž.) kohouta nad helmou, Petr (1470), Václav (1504—1511) a Jiřík (1496—1505) mají kohouta i na štítě i za klénot. Tak je i na náhrobku v Němčickem kostele. (Viz Soupis Prachat. str. 151.) Barvy popisují se v majestátu d. 1705, 5. října. Janovi Antonínovi K. z T. na hrabský stav; byl černý kohout s červ. hřebínkem na pravé noze stojící s levou nohou k vykročení vyzdviženou na zlatém štítě. Erb byl polepšen tak, aby byl štít pošikem poloviční; v horním poli stříbrném byl císařský orel s korunou, v dolním starý erb, přikryvadla černá a zlatá a za klénot orel.

(M. tab. 11 a 65.) Když pak Rudolf hrabě K. z T. se stal nejv. korouhevníkem, dovoleno mu (1724, 13. Maj.), aby měl za štítem dvě korouhve panského stavu křížem přeložené. Na pravé korouhvi byl vyobrazen sv. Václav jako dědic království jsa otočen vavřínovým věncem, na levé erb království též vavřínovým věncem otočený a okolo erby, nahoře Moravy a Slezska, dole Lužice, Kladska a Lucemburska. (Obr. M. tab. 11 a 65, KB. 45.)

Předek Harantův byl Bušek *z Bezdružic*. (Obr. viz H. XIII. tab.) Na pečeti (1360, v Teplé) má štít pošikem protkaný pruhem a týž pruh dvojí barvou na čtyři pole rozdělený a za klénot kohouta. Racek z Polžic (1473—1490) má i kohouta na štítě. Štít byl červený, kohout stříbrný s černým ocasem, přikryvadla stříbrná a červená. (Hrady V, tab. 2, M. tab. 7.) Jako výstřelky těchto rodin objevují se Jan *z Bernartic* (vlastně Pernartic, 1410; viz Balbinovu Aulu), 1412 Jan Štpice, a 1432 Oldřich *z Lužan*, Otík *z Žernovníka* (1461, v Teplé), a Heřman odtudž (1491, v Plzni). Soudíc z příjmení, patří sem také Bohuslav Kokútek *z Mydlné*. (Lib. erect.) O sobě jsou Vaněk *z Kamenice* (1444, tuším ze Slanského kraje) a Zikmund *ze Chmelic* (1500 a t. d. z okolí Žatce). Barvy Chmelických ze Chmelic byly: štít stříbrný, kohout černý se hřebenem a jazykem červeným. (Jak. sb.) Krásný kohout zelené barvy s červeným hřebínkem na červeném štítě jest vymalován v kostele Chuděnském.

Třetí, velmi rozšířená skupenina, vyskytuje se ve východních Čechách. V Čáslavsku vyskytuje se (1370 v Drážďanech) Lambin Jakobin *ze Sluh* maje na štítě kohouta, ale přijmení své vzal od Sluh, dále k Praze ležících. Potomci jeho byli *Cidlinští* a *Hlubojedští ze Sluh*. (Obraz v H. XII. tab.) Barvy erbu popisují se rozdílně; štít jest modrý, kohout někde bílý, někde černý. (Jak. sbírka.) Na Čáslavsku vyskytují se *Kraličtí z Krsovic*. V majestátu (1534, středu po veliké noci) daném Burjanovi K. z K. na přijetí erbovního strýce popisuje se erb takto: štít červený a v něm kohout ohnivý maje nos, ostruhy a pazoury zlaté, přikryvadla červená a černá a za klénot týž kohout. V moravských pamětech připomínají se (1533) Jan a Filip Kr. z K. téhož erbu. V okolí Kolína vyskytuje se v l. 1395—1416 *Bohuněk Kozlík z Drahobudic* maje kohouta i na štítě i nad helmou a ještě l. 1460 pečetil týmž znamením Bohuše jeho potomek. Z Chotěborského okolí patří sem 1380 Beneda, 1408 Hrzek a 1412 Jan, vše *z Markvartic*, ze Želivského Mikuláš Zrubek z Humpolce l. 1452 *z Jiřic* řečený. Erbu kohouta byl 1362—1370 Vítek *z Žehušic* z okolí Čáslavského, jenž se před tím *z Nového dvoru* (u Kutné hory) nazýval. Jeho příbuzní byli 1356 Jetřich, 1369 Kuneš *z Selmic* a 1369 Jetřich *z Telčic*, majíce jako on, kohouta na helmě. Téhož erbu byli vladyky *z Lipky*, 1347 Bleh, 1370 Oldřich a Zdeněk, též vladyky *ze Slepotic*, 1398 Filip, 1447 Smil. Osoby tyto jsou z Chrudimska, jako i Jindřich *z Kladrub*, Jan a Jiří *z Vyšehněvic* l. 1412 jmenovaní, kteří mají též kohouta na pečetěch. Z dotčeného Újezda přišel nějaký zeman této skupiny na Dobrovítov (u Čáslavě). Potomci jeho zvali se *Dobrovitov-*

skými z Újezda (l. 1515 Jiří erbu kohouta), avšak který Újezd to byl, není nám známo; kdyby se mohla poloha jeho určiti, byl by to zajímavý doklad o rozšiřování rodů, poněvadž předek jich Chval se již l. 1411 v jižních Čechách vyskytuje. Erbu kohouta (viz obraz H. XII. tab. a pečeti II. a V. tab.) byli také *Dašičtí* a *Vyšehněvští z Borchova*, jako 1466 Čeněk Vyšehněvský a l. 1512 Trystram. Erb jich malovaný ve Smečně (na starém vývodu pp. z Martinic) ukazuje černého kohouta se zl. korunou na krku, nosem a pazoury zlatými a hřebenem červeným na stříbrném štítě. (M. tab. 131 má štít zlatý, kohouta téhož a přikryvadla černá stříbrná.) Nepochybujeme, že sem patří též *Králové z Dobrévody* u Hořic (viz obr. H. V, 140 a tab.) a *Strakové z Nedabylic* (u Chlumce n. C.). Erb oněch jest na modrém štítě bílý kohout s černým ocasem, červeným hřebínkem a červenými nohama, přikryvadla bílá a modrá a za klénot týž kohout. (M. tab. 28, Hrady V, tab. 2.) Když byl l. 1721 6. května Janovi Karlovi Strakovi z Nedabylic panský stav udělen, potvrzen mu jeho starodávný erb, totiž modrý štít se zl. krajem, u zpodu zelený vršek a na jeho temeni kohout z černa červený s červ. hřebínkem, maje pravou nohu vykročenou, přikryvadla modrá a bílá a klénotem týž kohout. Zdeněk rychtář v Jasenném přivěsiv l. 1416 pečet Racka *z Kokotova*, pečetil též kohoutem. (Arch. kapit.) Konečně sem patří *Holovouští z Holovous*, jichž erb byl černý kohout na červeném a klénot černá křidla. (Jandera Miletín 125; v Jak. sbírce štít zelený. Pečetidlo Otíka Holovouského je v musejních sbírkách.) Ještě pak jest dodati, že měli *Voděradové z Sekyřic* (1443 Jan, arch. v Kutné hoře) kohouta na štítě i za klénot.

Z Boleslavska známe erb Šimona Daliboha *z Vodic* (1498, kohouta na helmě). Kolář našel ve Vídenském rukopise č. 8330 vyobrazení erbu vladyk Zdalboha, totiž modrý kohout se stříbr. ocasem, stř. nohama, červ. hřebínkem na červeném štítě, přikryvadla červená a modrá. V Jakub. sbírce jest štít bílý, kohout černý, přikryvadla týchž barev a nad helmou dvě černá křidla. Konečně připomeneme, že erbem kohouta pečetili také 1415 Mikásek *ze Pnětluk* (neb Netluk) a 1446 Hanuš *z Dubův*.

Na Moravě jest kohout málo zastoupen a to hlavně na západní straně k Čechám. *Višňovští z Petrovce*, kteří měli zlatého kohouta na modrém (Frankova sbírka v Roudnici), přišli snad z Čech oddělivše se od Markvartických, Lipeckých a t. d. Kohoutem pečetili 1412 Beránek *z Petrovce*; 1433 Jan Beránek z Petrovce, 1434 Zikmund Beránek z Višňového, 1451 Jan a Zikmund bratří Beránkové, 1465 Zich, 1479, 1480 Zikmund a l. 1533 Volf Beránek. Sice mají kohouta na své pečeti jen Jindřich *z Beranova* (1376) a Buzek *ze Sněhotic* (1399).

35. Kůň.

Erb půl koně s uzdou byl sice rozšířený po celých Čechách, ale je to tak vzácný erb, že neváháme všechny tohoto erbu za jeden rod pokládati.

Nejstarší pečeť téhož erbu našel jsem v listu 1269, 2. Maj. (Reg. II, 253) u Drslava sudího kraje Plzenského. Týž erb se pak vyskytuje nejen na Plzensku, nýbrž i na Prachensku, záhy v Kouřimsku a potom ve východních Čechách. Na Moravě byl vzácný.

V Plzensku byli potomky Drslavovými bezpochyby *Netoničtí z Nebílova*, jichž předek Protiva z Nebílova (1406) má koníka na štítě i nad helmou. Tak i pečetili 1430—1449 Vilém *z Netonic*, 1507 Ctibor, 1563 Jan Netoničtí z Nebílov a Markéta Netonická, jejíž pečetidlo je v museum. Kolář našel erb v erbovníku Dírenském, totiž štít křížem dělený, v 1. a 4. poli (modrém) bílého koně s uzdou a pokrytím, ve 2. a 3. poli tři černé pruhy (příčné?), též v modrém poli.

Rozvodovští z Něšova měli též bílého koníka na modrém štítě. (Frankova sbírka v Roudnici. M. tab. 141, H. XIII. tab.) Tak pečetili 1412 Jaroš Něšovka *ze Skupče* (bibl. Praž.), 1424 Jan z Něšova (arch. min. vnitra) a jich potomci. Větev tohoto erbu psala se po Záhořanech u Domažlic, jako 1449—1453 Jindřich a 1458 Jan Kytlice *ze Záhořan*. (Obr. pečeti H. IX. tab.) Z jejich sousedství měl také týž erb Amcha *ze Spaňova* (1490, otisk v Roudnici).

Nejvíce se erb tento rozšířil na Prachensku. Předním jeho tu rodem byli *Malovci*, jichž erbem pečetí posud městečko Borotín. (Obr. erbu H. VII. tab., pečetí H. VII. a VIII. tab.) Pěkný jich erb spatřuje se na kostele Pacovském a k uzdě je přitesána ruka ji držící. Barvy byly zlatý kůň s červenou uzdou na modrém, klénot týž a přikryvadla týchž barev. (Paprocký o st. ryt. 123, Vídeňský rkps. č. 8330, M. tab. 48.) Když byl l. 1638, 13. října Jiří Malovec z Chýnova do panského stavu povýšen, polepšen erb jeho a starý erb ponechán v levé polovici polovičného štítu; do pravé zlaté dán mu černý korunovaný orel, dvě helmy s přikryvadly černozlatými a zlatomodrými, klénoty v pravo orlice a v levo koník. Když l. 1781 14. února Jozef Kosoř Malovec z Malovic do panského stavu povýšen, potvrzen starodávný jeho erb, zlatý koník s červ. uzdou v modrém, helma s korunou a modrozlatými přikryvadly a klénot koník. Barvou koně odchýlila se jen Skalická pošlost Malovců z Chýnova. Když l. 1760 13. září bratří Ferdinand, Ignác a Arnošt Vilém Malovci a strýc jich Jozef panský stav starožitných rodin obdrželi, potvrzen jim erb: modrý štít *s bílým* koníkem a červ. uzdou, ale přikryvadla zlatá a modrá. (Tak a správně v Jakubičkově sbírce.) Znamením polovičného koně pečetili 1313 Bohuslav z Malovic, 1364 Petr z Libenberka, t. j. Libějovic, 1371 Petr z M., 1374 Hanek, 1387 Petr, 1424 Jan, 1443 Jan Kosoř a Jan *z Nestanic* a j. Pečetidlo Lidmily Žeberkové roz. z Malovic je v Pražském museum. K Malovcům náleží také (1362) Mikuláš *z Bělče*.

Jiná skupina téhož erbu Malovcům blízka z Prachenska se rozšířila do Bechynska až za Bechyni a Týn n. Vltavou. Po Dobronicích nad Lužnicí psali se 1347 Vlček, 1358—1366 týž, 1373 Zdenka a l. 1385 Diviš *z Dobronic* pečetíce koněm. (Viz obr. pečeti H. VII. tab.) Příbuzní jim i rodem i erbem

byli Bláha *ze Žimuntic* (1358), Přibík *z Bečic* (1378) a Přibík ze Žimuntic (1394—1403). Po Dobronických a Žimuntických dědili *Kraselovští z Kraselova*. Jich předkem byl tuším Lipolt *z Tourového* odjinud *z Dražova* (1358, 1359). Bratří Vojtěch (1395—1412), Jan (1407—1422) a Lipolt (1412) pečetili znamením koně, majíce jej buď na štítě, aneb nad helmou, ano Vojtěch míval jej i na štítě i nad helmou. Po nich erb ten změněn. Na červeném štítě spatřuje se stříbrný kotouč a jako klénot stříbrný koník s červ. uzdou. (Paprocký o st. pan. 393, 394, o st. ryt. 208.) První tak pečetili l. 1430 Lipolt, Arlam a Jan z Kraselova, l. 1463 Jan odtudž a pak všichni jejich potomci. Také Markéta (1437) a Aléna (1455) z Kras. pečetily jen kotoučem na štítě. Patrně dědili kotouč po Dlouhoveských.

Malovci chlubívali se, že pocházejí od pánů *z Pardubic*. (Obr. erbu H. X. tab.) Není potřeba o tom pochybovati, ač spojitost mezi oběma rody již dávno zřejma není. Barvy erbu Pardubských byly červený štít a stříbrný koník, bezpochyby se zlatou uzdou. Svědčí o tom posud erby měst Pardubic a Hlinska. *Arnošt ze Staré* pečetí 1340 jen klénotem, totiž rohy, z nichž každý byl posázen čtyřmi kytami. (Arch. fary v Kladsku.) Kuník *z Hostyně* odjinud *ze Staré* (1346) měl na štítě koně a nad helmou rohy peřím ozdobené. Smil *z Pardubic* (1350—1356) a bratr jeho Bohuše (1356) mívali koníka na štítě, Vilém *ze Staré* (1350—1360) na štítě i nad helmou. Tak i pečetil l. 1393 Smil. Markéta *z Rychemburka*, ač vdaná, podržela koníka na štítě (1416, bibl. Praž.).

Kromě těchto skupin vyskytuje se znamení koníka osaměle. Tak má jej 1350 Vadek *z Byšic* (u Mělníka) nad helmou, ač je-li to koník, a Jan *ze Hlohova* (u Vlašimě, 1403) a Mikuláš *z Hořan* (u Kolína, 1438) mají na štítě koníka s uzdou. Mezi odpovědníky pana z Rožemberka (1450, 15. Maj. arch. Třebonský H. 1296) nachází se i Jan *ze Lhotky* (někde z východních Čech) a na pečeti má půl koně s uzdou. Na Moravě vyskytuje se toto znamení vladycké jen u Ješka *z Kopařovic* (1337, v arch. kn. Lichtenst.). Každý z koníkův svrchupsaných jest poloviční.

36. Husí hrdlo.

Erb dvou husích hrdel vyskytuje se záhy i v Čechách i na Moravě a to v místech od sebe odlehlých. *Z Bělčic* na Prachensku pocházel Oldřich řeč. Jahoda, který se také v severních Čechách vyskytuje. Tamže vyskytuje se l. 1346 Jetřich *ze Sloupu* odjinud *z Újezdce*, jenž má dvě husí hrdla nad helmou.

Oldřich *z Újezda*, kuchmistr královský, jenž l. 1403 na Újezdě sv. Kříže seděl, má na pečeti své l. 1382 k listu známého bratrstva přivěšené dvě husí hrdla, proto také, „duo cornua“, která má míti Přibyslav z Újezdce, arcijahen Horšovský, nejraději bychom vyložili na husí hrdla (1377, rkps. kapitulní).

Ostatní v Čechách téhož erbu se vyskytující lze pokládati za jeden rod s moravským. Na Moravě vyskytuje se poprve Bohuněk *z Olšan* řečený Zerze (1337) poprvé s dvěma husími hrdly nad helmem, l. 1368 mají týž erb Ronovec a Jan bratří *z Boršic*. Téhož erbu jsou 1388 Bedřich *z Kojšova*, Svatobor, Bohuněk a Domanek *ze Zavořice* a l. 1397 Janek *z Babic*, Petr *z Lichtnova* a Vyšek ze Zavořice. Posledního Moravana téhož erbu známe Bohunka *z Maršova* (1419, Hradec).

Z příbuzenstva předešlých vyskytuje se l. 1312 (arch. Třebon.) Bedřich *ze Lhoty*, tuším té, která jest Černovicům nejbližší. Téhož erbu pak byl Mikšík ze Lhoty (1380) a týž l. 1390 *z Mečíkovic* (u Budějovic) řečený (arch. Vyšňobrodský a města Krumlova). Ti nosili to znamení buď na štítě, aneb za klénot. Lhotských potomci snad jsou *Chvalové z Kolenec* (1499 Chval, 1538 Jiřík Ch. z K.), kteří měli to znamení i na štítě i nad helmou. Rodina, která z Moravy přišla aneb taková, která z Čech do Moravy zasáhla, usadila se na Štítném a zvali se *Štítní ze Štítného*, rozdílní pouze erbem i původem od rodu Tůmy ze Štítného (I, 6). Jan ze Štítného (1412) měl husí hrdla nad helmou, Jan (1424) a Václav (1445) na obou místech a Václav l. 1448 jen na štítě. Jan a Jan syn jeho l. 1447 mají štít zhora poloviční a prvotní znamení nějakým nezřetelným předmětem rozšířené ponechali si za klénot. (Arch. arciděkanství Krumlov.). Barvy jsou v Jak. sbírce takto udány: hrdla černá, štít stříbrný a přikryvadla týchž barev. Mikuláš *Mrakotický z Mrakotic* 1474—1495 pečetil jako Štítní polovičným štítem a husími hrdly. Vanček *z Lovčic* a *z Mezného* (1415—1424) a Ctibor *z Černic* (1447) patří také k tomuto erbu. Vladyky z Lovčic a z Mezného mají později za klénot supí hlavu a štít s pruhem pošikem položeným, tak že snad se má Vaněček z rozrodu husích hrdel vyloučifi. Na pečeti l. 1415 (u sv. Jiljí) má dvě husí hrdla jako jiní na pečeti l. 1419 (v Třeboni), hrdla jsou sice jeřabatá, ale nos a hlava přece jen husí.

37. Sekery.

Erb dvou seker křížem přeložených, vzácný byl v Čechách a již na počátku 14. st. byla pověst, že páni erbu toho pocházejí od Vršovců. V kronice Boleslavské se vypravuje, že kníže Bedřich Vršovce přijal k milosti, ale aby svou hanbu měli na paměti, kázal jim bradatici na štítě míti. (Font. r. B. III, 155.) Přísně berouc, nemělo by se toto na erb dvou seker vztahovati a jestliže se ta věc tu připomíná, děje se proto, že Sekerkové z Sedčic mající na štítě sekery se od Vršovců odvozovali a přímení Vršovec posud mají. Sice jest zemanů s jednou sekerou po skrovnu.

Slovo bradatice vykládá se obyčejně jako halapartna. Ale něco takového se v pamětech současně s Boleslavskou kronikou nenachází. Ratibor z Sedčic (1305, Arch. kapit.) měl na štítě zbraň podobnou srpu, zřejmá jest rukověť s povrchem stočeným, aby byla pevně držena, též

kříže s jablíčky na koncích a dva tenké srpy odtud vybíhající. A též znamení, ač nikoliv tak ozdobně vyřezávané má i Budivoj *z Jehnice* na Moravě (1292, Arch. velkého převorství).

Erb dvou zlatých seker na červeném spatřuje se na svornících kostela ve Zbraslavicích a též na jednom kameni, tudíž vytesané. Jest to bezpochyby erb starých držitelů ze Zbraslavic, nežli je měli páni z Kolovrat; odtud si i vysvětlíme jméno Zdeňka *Sekyrky ze Zbraslavic*, jenž byl l. 1394 v jižních Čechách. (DD. 13, f. 145.)

Původiště erbu jest krajina mezi Louny, Roudnicí a Prahou, tedy ta, kde Vršovci statky mívali. Jedna větev rodu toho seděla na Hořešovicích a odtud zvali se *z Hořešovic*, když již dávno Hořešovic neměli. Erb jich byl: na červeném štítě dvě sekerky stříbrné barvy s držadly zlatými (Frankova sbírka v Roudnici „e MS. Balbini" a tabule na zámku Orlickém). V Jak. sbírce odchylně jsou na štítě polovičném v pravo červeném, v levo stříbrném, dva praporce týchž, ale proměněných barev a též nad helmou. Na pečeti Purkarta z H. (1459 v arch. Třebon.) jsou zřetelné dvě sekery a nad helmem křidlo. Na pečeti Jana Purkarta z H. l. 1486 (arch. býv. dvorský) již jsou sekerky takové, že by se i na praporce vykládati mohli.

Sekerkové *z Sedčic* nosili na modrém štítě dvě sekerky stříbrné barvy (M. tab. 124.) Později malovali stříbro jako ocel a rukověti zlaté. (Král v Hradech VIII a X., Jak. sbírka.) Klénotem bývala dvě černá křidla a mezi nimi sekerky. V Jak. sbírce jest též erb Vršovců Sekyrků, totiž štít polovičný; v pravém modrém poli zlatá vrš, v levém modrém dvě zlaté halapartny, dvě helmy s přikryvadly týchž barev, na pravé modrá a zlatá točenice s bílým čápem, na levé dvě černá křidla s halapartnami na kříž přeloženými. (Pod. M. tab. 124.) Protože starší držitelé Sedčic jiný štít měli, zdá se, že Sekerkové sem z Rakovnicka neb Slánska přišli; Ratibor z Sedčic (1417) první měl sekerky nad helmou; Bořita (1441) položil je na štít vedle sebe a následující (Bušek 1456, Beneš 1456, Ladislav 1534 a j.) nosili je křížem. Pěkně vytesané a pravé sekery téhož rodu spatřují se na kostele v Kostelci n. L. (Obraz erbu H. VIII. a X. tab.)

Osaměle se vyskytují 1367 Styr *z Beřkovic*, 1367, 1368 Hynek *z Ředhoště* (sekerky nad helmou, v arch. Hrádeckém, obraz erbu H. XIV tab.), 1403 Jindřich *z Trhlav* (Drážďan.) a Jan *z Buděhostic*, odjinud *z Chlumčan* (otisk pečeti v Roudnici).

Také na Moravě se erb ten rozšířil a možná, že pošel ze společného kmene českomoravského. Mikuláš *z Kralic* (1310) měl dvě sekerky křížem přeložené na štítě a za klénot bradatici peřím ozdobenou. Týmž štítem pečetili 1341, 1343 Blud, 1365, 1371 Vicen a Mikeš, 1375 Jimram a Ješek, 1475 Vít z Kralic a l. 1539 Jindřich Kralický z Kralic.

Petr *z Budče* (1387) má dvě sekerky křížem přeložené nad helmem, Bořita odtudž (1446) má je na štítě. Potomci jeho měli přijmení Bořita z Budče a nosili „dvě sekery bradatice" bílé na modrém poli, nad helmou korunu a dvě křidla a v nich též znamení. (Zrcadlo 289.) Ve sbírkách

zemského arch. v Praze jest týž erb poněkud jiný, totiž štít poloviční v pravo modrý, v levé bílý a sekerky na něm proměněných barev, přikryvadla týchž barev a jen koruna. Ještě jinak KB. tab. 8.

Hynek z Bystřice (1347), Alšík *z Bystřice* odjinud *z Mrzkles* (1381, 1382) pečetili tak, že měli dvě sekerky za sebou ležící a ostřím vzhůru obrácené, ale Vítek (1381—1397), jeho vrstevník, měl na štítě dvě sekerky křížem přeložené. Tak i pečetili 1437 Jan Tlačisvět, 1453—1495 Jan Bořita z Bystřice, 1454 Jindřich z B. a z Muchnic, 1455—1495 Všebor z B. a potomci jich Bystřičtí z Bystřice. Barvy prý byly: červený štít, sekery bílé se žlutými topůrky, přikryvadla červená a bílá. (Jakubičkova sbírka.)

Osaměle s týmž erbem se vyskytují 1337 Boleslav *z Veselé* (dvě sekery čepci k sobě), 1347 Bohuše *z Malé Senice*, 1409 Vilém *z Litenčic* (též tak), 1378 Alšík *z Heroltic* (křížem), 1397 Hynek *z Otradic*, 1398 Vítek *ze Stražovic* se syny Těmou a Pešíkem, 1410 Hynek *z Týnce*, 1417 Arkleb *z Říčan*. Zvláštní jest erb Jana Kytle ze *Lhoty* (1533, arch. města Brna), totiž dvě bradatice na štítě a za klénot dva háky, jako mívají ke strhání větví. Když l. 1551, 17. dubna Jiříkovi Kytlovi erb jeho potvrzen, již není řeč o bradaticích; erb popisuje se: Štít červený, v něm dva háky medařské na kříž, jeden bílé, druhý modré barvy, přikryvadla bílá červená a nad helmou dva háky týmž způsobem.

38. Lidská hlava.

V jižních Čechách velmi oblíbeno bylo znamení lidského těla aneb jeho vrchních částí. Kromě vrchní části bojovníka, mnicha neb muže s růžencem a postavy veslující, často se vyskytuje pouhá lidská hlava, ale zase s rozličnou spůsobou. Druhdy je jen hlava s hrdlem, druhdy i kus prsou. Nejstarší pečeť je u Mikuláše *z Němče* (1338 H. U.). Hlava je tu rouchem zahalena a od strany vyryta; u Bedřicha z Němče (1372—1379) je z průčelí. Dvořata *z Cipína* (1366, H. U.) má holou hlavu s ústy pootevřenými, tak i l. 1380 Veclín z C., ale týž Veclín má l. 1397 hlavu tak řezanou, že mnoho ptačí hlavě s krátkým a tlustým nosem neodevzdá a z té hlavy dole usečené visí třasně. Týž, aneb jiný Vecl má nad helmou hlavu zahalenou a část roucha visí z ní, zatáčejíc se v kličku (1406). Petr odtudž (1422, Orlík) má průčelí holé hlavy a těla až po ramena. Kunrát *z Trojanov* (1372, H. U.) má hlavu, která se kohoutí hlavě trochu podobá, ana má pod bradou lalok, ale v zadu jeřabaté kštice, ale týž Kunrat má l. 1389, jak se zdá, holou hlavu. Podobně pečetil l. 1407 Čeněk, syn Jindřichův, z Trojan. Kunrát z Trojan (1457, H. U.) má na štítě hlavu s jeřabatými vlasy a kus těla po rameno, a na prsou je viděti 3 knoflíky, nad helmem je nádoba (becher = kopf). Erbu hlavy byli i l. 1375 Mikeš *z Řevňovic* odjinud *z Perného*, 1397 Řehoř *z Pasovar*, 1397 Beneš *z Konratce* a v Lužnici. Možná

že sem patří také Beneš Papák *z Návětří* (1454), jehož pečeť jediná v arch. Třeboňském není dost zřetelná.

Patrně sem patří Beneš *z Heršlaku* (1372, H. U.), jenž na místě hlavy má rovnou nádobu neb koflík a okolo něho čtyři obroučky. Že tomu tak, svědčí pečeť Domina *z Doudleb* (1429, v Budějovicích), jenž má na štítě koflík s jedním silným obručem a nad helmou poprsí muže, jehož ruce jsou na prsou přes kříž složeny. Sice mají vladyky z Doudleb vždy jen hlavu jako 1366 Trojan a Mikuláš, 1395 Pešík a Jindřich, odjinud *z Borovnice*, 1407—1413 Čeněk, 1407 Domin a Hroch, 1407 Jindřich *z Jívovice* a 1412 Petr. Jindřich z D. (1407) má zase hlavu takovou, která se z předu kohoutí podobá a v zadu má jako dvě péra svislá. Čeněk z D., odjinud z Trojan (1414), Hroch (1415), Vilém (1446, 1482), Jan (1493) a j. v. mají hlavu lidskou z průčelí a Diviš (1505) ze strany. Potomci jich *Doudlebští z Doudleb* odchýlili se od spůsobu předkův svých a přiklonivše erb svůj k Pouzárům z Michnic a Sudlicům z Jívovice, měli na modrém štítě poprsí rytíře v ocelové zbroji s mečem dobytým a totéž znamení jako klénot (Jak. sb. M. tab. 95.), jak se to také na pečetěch 17. st. (1643, Arch. DZ. VIII, 1.) spatřuje.

Týž poměr vyskytuje se také u *Lipanských z Lipan.* Mikeš z L. (1380, Břevnov) má nad helmou toliko hlavu, Čeněk, jeho vrstevník, poprsí muže bradatého s čepicí na hlavě a pláštěm okolo ramen (tak i 1380 Havel *z Chraštan*), Mikeš z L. poprsí muže, jemuž s krku kukle neb kapí visí (1415, Orlík). U Buzka *z Pašiněvsi*, faráře v Bychorách (1396, rkps. kapit. Praž.), popisuje se týž erb jako „figura cujusdam monachi barbati". Pozdější *Lipanští z Lipan* a vladyky *Studenečtí* a *Zachařové z Pašiněvsi* (viz obr. náhrobku H. V, 314.) také ten erb změnili. Lipanští měli na modrém štítě mnicha oděného hnědým rouchem na lodičce jedoucího a veslujícího, přikryvadla modrá a zlatá a nad helmou tři péra, černé, zlaté a modré. (Jak. sb. Viz i Janderův Miletín na str. 127.) S tím se shodují pečeti Jetřicha L. z L. (1584) a Lidmily Bukovské z Lipan (1628, arch. DZ.), ale u Lidmily je klénot takový, jako znamení na štítě. Vladyky z Pašiněvsi obrali si na červeném štítě oděnce na loďce přirozené barvy veslujícího, přikryvadla červ. a stříbrná, nad helmou dvě péra, v pravo červené, v levo stříbrné. (Jak. sb.) Tak je i vytesán erb na náhrobku Zachařově († 1555) a vyryto na pečeti Jana z Pašiněvsi (1545, Jind. Hradec).

V musejním rukopise o rodině Přichovských jest erb Adama Studeneckého z Pašiněvsi takto popsán: Na červeném štítě 4 štítky černé se zlatou obrubou, nad helmem rytíř pod kolena s mečem dobytým.

Hlava samotná vyskytuje se také ve východních Čechách u některých rodin. Souvislost jejich s Doudlebskými je možná. Jako ku př. se dostali vladyky z Prostiboře na Brandýs n. O., tak se mohla větev Doudlebských do východních Čech vystěhovati. Znamením lidské hlavy pečetili 1376 Hanek *z Křižánek* (nad helmou), 1402 Pavel *z Člupku* (nad helmou), 1447 Mikeš *z České Libchavy* (na štítě i nad helmou). Na pečeti Mikuláše *z Člupku*

(1428, v Litomyšli) vyhlíží ta hlava jako ovčí hlava, na pečeti Bohušově (1516) jest lidská hlava nad helmem zřetelná, ale štít jest zhora polovičný.

V jižních Čechách vyskytuje se také znamení hlavy, která se dávala za klénot mezi rohy, ale též i s rohy na štít. Oboje je u Jana *z Mysletína*, první l. 1368, druhé l. 1378. Téhož znamení užívali také zemané v Kouřimsku. Tu se vyskytují 1385 a 1390 Albert neb Alber Sirotek *ze Chvalovic* odjinud *z Jezeřan*; soudíc podle příjmení byl téhož erbu také Jan Sirotek *ze Semína* (1405). Kdežto předešlí měli hlavu mezi rohy jen jako klénot, měl ji Jan Vrbík *z Tísmic* i na štítě i nad helmou (1415). Potomci jeho měli na štítě dva rohy a mezi nimi poprsí panáka, an má ruce v bocích podepřené, jak se spatřuje na kostele Tísmickém. (Viz Soupis Č. Brodska 191.)

I na Moravu erb ten zabloudil. Nacházíme u Ondřeje *ze Želetic* (1390), Jindřicha *z Dambořic* (1397) a Petra odtudž jinak z *Rokytnice* (1410) hlavu mezi rohy buď nad helmem aneb na štítě; na pečeti posledního je na hlavě korunka.

V jižních Čechách a v západní Moravě vyskytuje se také hlava obklíčená kruhem. U Oldřicha *z Myslkovic* (Myskovic u Soběslavě, 1371) a Jeniše odtudž (1379) vyhlíží jako zvířecí hlava. U Beneše *z Jilma* (1383) spatřuje se hlava bradáče a okolo ní do tří čtvrtin kruh. U Jana *ze Dvorce* odjinud *ze Zahrádek* (1383, onen na Moravě, tyto v Čechách) jest poprsí, nad hlavou kus kruhu, který jest zdoben kytami. Téhož erbu byl i 1457 Jan ze Zahrádek.

39. Mnich.

V jižních Čechách byl oblíben na štítech erb mnicha buď majícího ruku pozdviženou, aneb držícího růženec, anebo knihu, avšak zdá se, že jsou to znamení jednoho rodu, jak ukáží popisy. Nejstarší erb je u Mikuláše *z Pasovar* (1312—1317, Pangerl H. U.). V pozdějším zápise se popisuje jako imago ad umbilicum una manu erecta (Lib. erect.), ale popisovatel přehlédl, že postava má kápí viseti a v levici drží hůl. To viděti na pečeti a doplňuje se pečetí Domina z P. (1341), která je zřetelně vytištěna; na této má mnich také bradu. Markvart *z Metlína* má l. 1360 poprsí muže držícího růženec, l. 1363—1367 mnicha bradáče s kápí svislou a růžencem, l. 1372, 1375 poprsí muže držícího oprátku a l. 1377 mnicha s kápí na hlavě a s pravicí pozdviženou. (H. U. arch. Třeboň.) Nedamír z Metlína (1380, město Krumlov) dal si na štít celého člověka. Odolen *z Větrní* (1372—1389) má nad helmicí mužíka, který má pravici vyzdviženou a levici o bok podepřenou a Mikuláš *z Malotína* má poprsí muže s čepicí držícího levicí růženec.

Druhé skupení osob téhož erbu vyskytuje se v okolí Trhových Svin. Přech *z Rankova* (1371), Oldřich *z Pašinovic* (1371—1375) a Čeněk odtudž mají poprsí muže, jemuž ze zad kápě visí; u Přecha drží levicí podobný předmět jako na pečeti 1312—1317. Poprsí takové má i Beneš Papák *z Návětří* (1388) z okolí soběslavského. Čeněk *z Klení* (1402—1407) a Mikuláš

Drkule *ze Lhoty* (1412—1417, z okolí Jistebnice) mají poprsí muže s růžencem. (Obr. pečeti Drkulovy H. VII. tab.) Tak to i potom mají vladyky *z Nežetic* a z celého toho rozrodu nejvíce změn prodělali. Jan Cajzlach z N. (1412) má ještě mnicha s kápí svislou a pravicí pozdviženou, ale Zachař (1441—1448) má panáka s čepicí na hlavě a růžencem v ruce, Jan Karlík z N. (1546) přidal si loďku a má prázdný štít, ale muže s růžencem na loďce stojícího nad helmem. Tak vznikl erb Karlíkův, totiž modrý štít, na něm zlatá loďka a v té žena s korunou na hlavě, a spuštěnými vlasy v červeném rouše klečíc a majíc ruce sepjaté; na pravé ruce má viseti růženec, přikryvadla červená a modrá. (Kolář z rkp. 8330 ve Vídni.)

Jakubička našel dvoje vypsání; jedno se srovnává s Kolářovým popisem kromě toho, že na místě modré barvy již vybledlé položena bílá a panna stojí, jako na starých pečetěch. Jinde našel zlaté pole, šaty panny mající ruce na zádech svázané modré a přikryvadla zlatá a modrá. (Obraz erbu H. IV. tab.)

Jiná skupenina vyskytuje se v okolí Kamenice n. L. Oldřich *z Boztěchova* (1397) má mnicha s kápí a pravicí pozdviženou, Sudík odtudž (1400—1402) má jednou mnicha s kladivem neb nahoře uříznutým křížkem a jednou s knihou (pečeti v Třeboni a Hradci). Tak i pečetila (1397, 1400) Škonka z B., manželka Jaroslavova z Vranína a to pečetí Oldřicha z B., snad svého otce.

U všech těch rodin zdá se býti souvislost, ale nevíme, zdali sem patří vladyky z Horňovsi, Předbořic a Osečan a proto jsme je sem nepojali.

40. Meče.

Městečko Žiželice má posud v erbu svém dva stříbrné meče se zlatými rukověťmi křížem přeložené v červeném poli a patrně jej zdědila po svém zakladateli Dětochovi *z Hořepníka* odjinud *ze Žiželic*, který žil na předělu 13. a 14. století. Hořepník a Žiželice jsou daleko od sebe a protože Dětoch oba statky držel, zřejmo je, jak snadno se některý rod rozešel po celé zemi. Týž erb a v týchž barvách mělo několik rodin.

V jižních Čechách a druhdy i na Moravě žili potomci bratří neb strýců Dětochových, totiž 1353 Hynek *ze Štramberka* (dva meče křížem nad helmou. Viz H. XIII tab.) 1365 Albert *z Buřenic* odjinud *z Cerekvice*, 1366—1382 Oldřich z Buřenic, 1370—1371 Oldřich Tluksa *z Kamene*, 1376 Oldřich *z Vokova* (obr. III. a IV. tab.), 1382 Přibík *z Božejova*, 1395 Hynek *z Čechtic*, Zdeslav z Buřenic a Přibík z Božejova, 1428 Mareš z Vokova, 1432 Kuneš Tluksa z Buřenic, 1450 Léva Tluksa z Čechtic. Erb Tluksů z Kamene vymalován jest v erbovníku Březnickém v Národním museum (von der Stein aus Behem) a v erbovníku Kunráta z Grunenberka (hern von Klussa vom Stein), jak jsme jej svrchu popsali. Týž erb je i u *Hostačovských z Vokova*. (Jandera Milet. 126.)

Téhož původu jsou i *Vrabští z Vrabí* majíce také přijmí Tluksa a stejný

erb (tabule Orlická, Paproc. o st. ryt. 116. Viz i Soupis Karlínska 176 a M. tab. 36, kdež jest štít černý, a H. XI. tab.) Na pečetěch jej mají 1360 Rynart z Vrabí, 1442 Jetřich, 1450 Vaněk, 1453—1458 Jan, 1453 Diviš, 1487 Jan Tluksa, 1472 Jan, 1508 Hašek a 1539 Adam.

Rod tento dostal se záhy do Plzenska. V první polovici 14. st. seděl tu Jeník *z Mečkova*, jehož potomci se psali druhdy z Mečkova, druhdy *z Předslavě*, druhdy *z Nedanic*. Ok. l. 1411 se vyprodali a od r. 1420 vyskytují se ve východních Čechách. Jeník z Mečkova má na pečeti (1433) dva meče na štítě a tolikéž nad helmou. Tak i pečetili 1437 Vilém, 1474 Vrbata a jich potomci *Bradlečtí z Mečkova*. Erb jich byl týž jako Tluksův až do nejmenších podrobností. (M. tab. 94 tu červený štít.)

41. Rys.

Starým Čechům byl rys tolik co panthera neb pardus, více báječné než skutečné zvíře, řečené i *ostrovid*, o němž se pravilo, že tak ostře hledí, že skrze zeď hledí. (Tkadleček.) Prvotně vyobrazován byl jako štyrský panther. Na pečeti Bohuslava purkrabě Zvíkovského (1284) spatřuje se jako zvíře čtvernohé, vztýčené s dlouhým husím krkem, lvím ocasem a drápy roztaženými, asi tak, jako na tab. IX. č. 86 díla Hohenlohova Sphragistische Aphorismen. V pozdějších pamětech nacházíme jen půl rysa; zpravidla má korunku na hlavě, ale divokost jeho pro nedovednost řezbářů není patřičně poznamenána, jen veliké oko na znamení ostrého zraku bývá druhdy naznačeno. *Ze Sedlce* u Vodňan a Hluboké pocházel Zdímír (1382), jenž byl léta purkrabí na Lokti. Týž má rysa nahoru, kdežto Jiří Zdímír z Sedlce (1514), pečetě pečetí svého předka Václava, má rysa v levo vyskakujícího. Téhož erbu byl též Jošt *z Dubného*, odjinud *ze Sedlce* (1390, Třeboň), jako i potomci jeho Bašek (1411), Beneš (1424) a Prokop (1426). (Obraz pečeti H. VII. tab.) Z nějakého *Březí* v jižních Čechách pocházeli Petr (1390 de Pyrchel) a Albrecht z Březí (1411), jichž klénot se od koně Malovců jen korunkou na hlavě rozezná. *Z Újezda* (tuším u Vodňan) pocházel Vilém (1387), odjinud *z Poděhus* a jako on pečetil i Chval z U., farár v Chelčicích. (1405, Pangerl GU. 346.) Potomci Vilémovi byli *Kozští z Kozího*, tak řečení od hradu Kozí u Tábora. Na pečetěch Jana (1457), Viléma (1463), Zdebora (1477—1483), Markvarta (1483) a Mikuláše (1506) jest rys dílem nahoru, dílem na stranu vyskakující. Barvy erbu nejsou známy. (Obraz H. VII, 206, obr. pečetí tamže na tab.) Týmž erbem patří sem 1422—1428 Přibík a 1466 Jan *ze Lhoty*. Oba mají rysa i na štítě i nad helmem; u onoho, který má na helmě také korunu, jest pěkně vyřezán. (Arch. min. vnitra a Třebon. Obraz peč. H. VII. tab.) Také sem patří *Litvínové z Todně*. Na pečeti Jana L. z T. (1542, v Třeboni) spatřuje se půl zvířete vzhůru vyskakujícího s velkým okem, nad helmem rohy a mezi nimi vysoká kyta. Bezpochyby sem patří také Jan *ze Mnichu* (1374 arch. městský v Jindř. Hradci), jehož pečet není dosti zřetelná

42 Holubice.

Erb holubice vznik svůj vzal v bývalém Kouřimsku. Nejisto jest, patří-li k tomuto rodu také ti, kteří měli příjmení *Holub*. Vyskytují se 1340 Střezivoj neb Střížek Holub *z Komořan* a 1347 Vítek, Petr, Oldřich a Petr Holubové, bratří jeho na Moravě. Onen má na štítě tři ptáčky, tito po jednom, jenž má na zádech kytu. Z přijmí jich z Tachova lze souditi, že přišli z Čech, z krajiny tachovské. Tu se udržel ještě dlouho rod Holubů píšících se *ze Štokova*. (Obraz H. XIII. tab.) V Grunenberkově erbovníku jest vymalován erb rodiny „von Stokau genannt Holup", na modrém štítě stříbrný holub s červeným nosem a jazykem a červ. nohami, přikryvadla bílá, modrá a nad helmou pět per, prostřední bílé, ostatní modré.

Na Kouřimsku vyskytuje se s tímto erbem (1279) Bohuslav *z Horky*. Pták stojící na jeho štítě sice by se mohl vykládati ku př. za kosa aneb jiného ptáka, ale soudíc z následujícího hodí se na holuba. Jedna větev rodu toho seděla na Klučově, totiž Petr (1371) a Petr (1415) *z Klučova* odjinud *z Tuchoraze*. Jiná pošlost rozvětvila se ze Zásmuk po Kouřimsku, Boleslavsku a jižních Čechách. Ctibor *ze Zásmuk* (1351—1368) má na štítě holubici k pravému rohu vyletující. Z téhož rodu byl i Bohuněk, farář v Českém Brodě. Na jeho pečeti (1368, Orlík) je holubice kráčející. (Obrazy pečetí viz H. IV. tab. dvakráte.) Podobnou má Pešík (1387) odjinud *z Bukovna*. Ondřej ze Zásmuk (1388—1414) psával se také *z Vlčetína* a na pečetěch míval psáno *de Jenczenslag*. Jeho potomci Ctibor Zásmuk z Vlčetína (1436—1447), Tůma z V. (1440), Jan (1462—1491 též Vlčetínský ze Zásmuk) měli holubici vyletující i na štítě i nad helmem. Tak i pečetil Kuneš ze Z. (1460). V 16. st. začal spůsob holubici dávati do úst olivovou větvičku, která jest u Jana Zásmuckého z Zásmuk (1534) nad hlavou. Barvy popisují se v majestátu (d. 1594, 25. dubna), jímž se Matyáši Z. z Z. na Hoř. Lišně povoluje, aby Jana Šípaře z městečka Lomnice k erbu přijal, totiž modrý štít a v něm holub sivý hřivnáč drže v ústech ratolest olivovou. Druhdy se kreslí také tato holubice sedíc na větvi, jako ku př. na starém náhrobku v Jindř. Hradci. (Též v Jak. sb.) Také erb *Lhotských ze Zásmuk* se od předešlého ničím nelišil, kromě, že v starších dobách měla holubice bílou barvu. (Jak. sb.) Také *Přebozští z Zásmuk* měli týž erb a bezpochyby také týchž barev. (Pečeti v arch. DZ.)

Soudíc podlé Pešíka z Bukovna odjinud ze Zásmuk (1387) byli téhož rodu a erbu *Hradečtí z Bukovna*. Na pečeti Viktoryna Hradeckého z Bukovna spatřuje se ptáček na větvi sedící i na štítě i nad helmem (1585). Tak i na pozdějších pečetěch. Barev neznáme.

Na Mlékovicích seděla třetí pošlost toho rodu. Majnuš *z Mlékovic* (1360—1378) má nad helmou holubici vyletující. Rod jeho rozvětvil se po Moravě a jižních Čechách. Majnuš z Mlékovic a synové jeho Hanuš, Hereš a Vznata pečetili l. 1387 holubicí vyletující. Vznata, jsa l. 1405 manem na Melicích, pečetil také tak a psal se *z Melic*. Podobněž pečetili

1427 Majnuš z Melic odjinud *z Prus* a 1439—1444 Vznata z Prus. Podobnéž jsou pečeti Mikuláše *z Březnice* (1428), Majnuše (1432) a Buška (1458) odtudž (z okolí Tábora). Petr Majnuš z Březnice (1493) má na štítě holubici vyletující a držící ratolest v ústech. (Obraz pečeti H. VII tab.)

Jiná pošlost seděla na Neveklově a Tloskově. Z té pocházeli 1383 Ctibor *z Neveklova* (holubice vyletující nad helmem) a Kuneš *z Tloskova* (1468, 1480), u něhož se také vyskytuje s větví v ústech. Také Míchal Drštka *z Sedlčanek* a Bohuslav odtudž (1401) pečetí holubicí vyletující. Osaměle se vyskytuje u Oldřicha Nohy *z Krchleb* (1387) a Jana Kluka *ze Všenor* (1372—1379). Tento jsa hofmistrem arcibiskupovým a místoproboštem kostela Pražského měl na štítě modrém bílou holubici. (Tomek, Zákl. IV, 36.)

43. Hříč.

V kostele Slavětínském vyobrazen jest tento erb, totiž tři háky neb pušťadla stříbrné barvy na červeném štítě. Protože klénotem býval jen jeden hák, vyskytuje se na pečetěch jen samotný nad helmicí Chotibora *z Brloha* (1365, Třebon.) a Václava Hříče *z Malíkovic*, odjinud *z Jimlína* (1406, Mnichov). Úplný erb na pečetěch mají Protivec *z Nehasic* (1410), Jaroslav *z Opočna* (1410) a Aleš Hříč *z Pozdně* (1415). Ti mají k vrchu dvě ramena a háky na pravo; na pečeti Byčena *z Hříškova* odjinud *ze Hřivic* (1418) jdou háky na levo. Téhož erbu byli 1418 Jan Skubele *z Jimlína* (obr. H. VIII tab.), 1420 Hrzek *z Lipna*, 1429 Zdeněk Sladký *z Touchovic*, 1434 Kryštofor *z Většího Lipna*, 1436 Zaviše *z Jimlína* (jedno rameno nahoru, dvě dolů), Protivec z Touchovic, 1441 a t. d. Zaviše z Jimlína a 1461 Albrecht Kekule *ze Stradonic*. (Obraz H. VIII tab.)

Z tohoto rozrodu vyvinulo se několik rodin. *Slatinští z Hořan* měli týž erb, ale při klénotu ještě tři péra. (Obraz H. VIII tab.) Tak na pečeti Mikulášově (1482, v Třeboni). *Kozelkové ze Hřivic* měli stříbrný hříč na červeném štítě, nad helmem tři péra, dvě bílá, prostřední červené a na něm hříč. (Jak. sb.) *Slachové ze Hřivic* a *Kekulové ze Stradonic* měli týž štít a za klénot jeden hák. (Viz Pam. arch. VII, 70, VIII, 379, M. tab. 25), ale jak z obrazu u Paprockého (o st. ryt. 257) viděti, přidávali si charvátský meč se štůlou a ozdobný květník s květinou (v Jak. sb. meč bílý, jilec a štůla zlatá, květník zlatý, listy zelené, květy bílé). Květník spojuje s helmou zlatý řetěz a na něm jest (modré) říšské jablko se zlatým obručem a křížkem. Okolo štítu je zlatý ručník neb pentle z korouhve. U prostředku hříče na štítě malovali také druhdy tři zelené laloky. *Zlíkněží z Lipna* také měli týž erb (zejména 1570 Vilém) a bezpochyby i týchž barev.

Na Moravě se také týž erb vyskytuje, ale nelze se domýšleti souvislosti s českými rodinami. Spatřujeme jej na pečetěch Čeňka (1440) a Jana *z Mošnova* (1460, 1466). Týž erb měli *Bítovští ze Slavikovic*, ale klénot byl mezi dvěma rohy. (Zrcadlo 345.)

44. Medvěd.

Erb tento byl oblíben v jižních Čechách. Prvotně se vyskytuje jen prostý medvěd; tak 1342 u Albery *z Dobeve*, 1365 u Diviše a Oldřicha *z Brloha* a Oldřicha Štěněte z Dobeve. Předota *z Komonice* (někdy vsi u Horažďovic, 1409) má prostého medvěda, ale potomek jeho Bušek z Komonice (1426) má jej na řetězu a s kruhem okolo krku. U Diviše z Dobeve (1428) jest na štítě prostý medvěd, ale nad helmem medvěd s kruhem a řetězem. Medvěd jest též na pečetěch Mikuláše z B. (1430), Jana z B. a z Oseka (1442), Buška (1442) a Mikuláše (1448, 1459) Lhotských z Brloha a 1473 Buška Zaborského z Brloha. Ve vývodu Petra Cíle ze Svojšic (ve Vídni) jest vyobrazen erb Doroty Cílové z Brloha medvěd jdoucí černý s řetězem na červeném štítě; nad helmem týž medvěd stojící, přikryvadla černá a červená. (Vypsal Kolář, neznamenal barvy řetězu, který má býti zlatý.) Jakubička si vykreslil týž erb (Záborských), ale pole jest modré a přikryvadla žlutá a modrá; medvěd jest hnědé barvy. (Pod. M. tab. 144.)

Z Mladotic (vesnice u Písku) pocházel Vilém *z Mladotic*, ale usadil se na jižních koncích Čech. Týž má na pečetěch (1389, 1390) stojícího medvěda, ale potomek jeho Petr (1408, 1412) má medvěda vzhůru lezoucího. (Obraz pečeti H. IV, tab. č. 4.) Nepochybujeme, že od něho pocházeli *Sudkové z Dluhé*, jak svědčí pečeti Petra (1433), Jana (1462, 1472), Jindřicha (1484 a t. d.) a Adama (1541). Štít byl zlatý, medvěd sedící černý neb tmavohnědý, přikryvadla černá a zlatá, klénot týž medvěd se zlatým kruhem (a zl. řetězem. — Jak. sb.).

45. Pluh (radlice).

Znamení pluhu rozšířilo se z jižních Čech po celých Čechách, ano zašlo i na Moravu. Již v listu Oldřicha z Hradce (1267, v Drážďanech) připomíná se Vlricus dictus Aratrum Ssar, v čemž jednak se shledává i slovo Pluh i slovo Žďár neb Žár (u Řečice = Pluhův Žďár). Možná, že i jihočeské Žžár přimělo držitele voliti si znamení, které se jmenuje německy Pflugschar. Oldřich Pluh (1317—1322) má na štítě větev s květy a helm jest ozdoben dvěma pluhy. Jan Pluh, kanovník (1327, Praž. kapit.) má na štítě pluh. Ctibor Pluh (1329) má dva pluhy nad helmem a tak i l. 1332 Oldřich Pluh. Tento má na pečeti l. 1345 (Jindř. Hradec) na štítě větev, nad helmou dva pluhy ozdobené na konci kytami. Od hradu Rabšteina přijali přijmení *z Rabšteina*, které mají podnes. Oldřich P. z R. (1358) měl nad helmem dva pluhy, ale bratří jeho Smil, Henslin a Hynek po jednom na štítě (Vídeň). Hynčík Pluh z Orlíka (1379, Arch. křižovníkův) měl štít křížem na 4 pole rozdělený, v 1. a 4. poli větev a v 2. a 3. radlici, nad helmem dvě radlice, ale potom (1386) měl sice týž klénot, ale štít pokosem na tři pole rozdělený a v prostředním větev. Na Moravě

žili l. 1383 Jindřich a Ctibor, kteří měli radlici na štítě. Pozdější Pluhové měli erb takový, jako popsán k. l. 1376, totiž štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli železná radlice v červeném, v 2. a 3. ostrva své barvy s 3. zelenými listy v stříbrném poli, přikryvadla červená a bílá, nad helmem dvě radlice, každá sedmi pštrosovými pery stříbrné barvy ozdobená. (Salmovský erbovník, Jak. sbírka, rkps. Roudnický, též obraz v Hájkově kronice. Viz i M. tab. 112, H. IV. tab. a VII, 191.) V rkpse. P. Vincentia je větev v modrém poli. Prvotní erb stříbrný pluh v červeném připomíná Balbínova Aula Caroli.

Kromě těchto Pluhů vyskytují se i jiní. Sudek *ze Lhoty* (1329) měl nad helmou dvě radlice. Jeho potomky byli tuším *Sudkové z Dolu.* Takový klénot měl i Příbek *z Budislavě,* jenž byl l. 1361 purkrabí na Hrádku. Vilém *z Neustupova* (1372) měl radlici na štítě. Posud je v erbu Neustupova modrý štítek se zlatou radlicí. Podobný erb měl l. 1379 Oldřich *Pluh z Dírného* a l. 1450 Mstích *ze Záhoří. Vitanovští z Vlčkovic,* kteří teprve v 17. st. vymřeli, měli v erbu zlatou radlici na červeném štítě, přikryvadla týchž barev a nad helmem radlici třemi péry ozdobenou, zlatým, bílým a modrým. (Jak. sb. Pam. arch. VII, 423. Obraz H. XI. tab.) Erb ten l. 1666, 28. února polepšen Hynkovi V. z V. tak, aby byl štít poloviční v pravém poli starý erb, v levém v modrém lev český, drže v pravé přední noze zlatou hvězdu, dva helmy, na pravém s žlutými a červenými přikryvadly starý klénot, na levém půl lva jako ve štítě a přikryvadla týchž barev. (Podobně i Jak. sbírka, ale barvy polí spletené.)

V Keblovském kostele jsou náhrobky, na nichž jest na štítě radlice a nad helmem dvě, ale nápisy jsou docela ošlapány. Bezpochyby patří Sudkům z Dolu, a nikoliv Opršalům, jak v XI. díle Místop. bibl. na str. 59 udáno.

Na Moravě má klénot dvou radlic l. 1378 Jan Rous *z Lipnice.*

46. Pinta.

V bývalém Bozensku a v sousedním Vltavsku rozmohl se rod, který si dával na helm nádobu řečenou pintu a štít jen barvami dělil. Pinta ta má podstavec, hodně vypouklé bříško, hrdélko nahoru rozšířené, na něm příklopec a ucho k držení. Takové znamení nad helmem má 1397 Jan Mirovec *ze Skvořetic* a 1404 Ondřej *z Mirovic.* L. 1418 měli je na Vltavsku Přibík *z Obděnic,* na Bozensku Albert *z Tušovic* a Oldřich *z Bukovan* a v okolí Milevska Petr Houska *z Vratišova.* (Arch. Hradecký.) Ondřej z Mirovic měl l. 1420 pintu i na štítě, i za klénot, ale Ondřej Pinta z Tušovic, odjinud *z Řetce* (1418) a Jan Široký z Mirovic (1434) měli štít křížem na horu a na příč rozdělený a pintu nad helmem. K témuž rodu také patřili Přibík Pinta z Tušovic (1428) a Jindřich Pinta *ze Rtišovic* (1511). Zvláštní odchylky dopustil se l. 1445 Jan Široký z Mirovic. Nad helmem si ponechal pintu, ale štít rozdělil zhora dolů na polovici a na příč dal přes celý štít

tři pruhy, tak že se střídaly polopruhy svými barvami. (Arch. ve Vratislavi.) Jan Baštin *z Porostlé*, někdy vsi na Podbrdsku (1433) měl pečet podobnou jako Ondřej Pinta l. 1418. (Arch. města Vratislavě.)

Možná, že větví tohoto rodu byli vladyky *ze Klení* za Budějovici. Jetřich z Klení (1446) měl štít na kříž pokosem a pošikem rozdělený a pintu nad helmou. Jan a Jindřich bratří z Klení (1482) měli nad helmou konvici, ale na štít si dali dvě klanice pošikem přeložené.

Do 16. st. udrželi se Houskové a Bukovanští. Jindřich Houska z Vratišova měl l. 1509 koflík na pečeti. (Arch. Třebon.) Barvy byly: Štít křížem na příč rozdělený bílé a červené barvy, nad helmou koflík s kytou na způsob travných klasů. (Joh. Orphei Idylion, Farragines II.) Bukovanští z Bukovan měli štít křížem na zdél a na příč rozdělený, 1. a 4. pole červené, 2. a 3. bílé a ve čtvrtém poli zlatou pintu se stříbrným obručem, přikryvadla červená a bílá, nad helmou touž pintu a na ní tři zelené květy. (Erbovník Novohradský, Jak. sbírka, Paprocký o st. ryt. 219. Viz i Hrady II. díl, tab. 3 a M. tab. 2.)

47. Korbel.

Na Plzensku bylo oblíbené znamení kus kola, totiž píst, dvě špice a jedna loukoť. Píst jest uprostřed vypouklá jako sloupek, kterému staří Čechové korbel říkali. Že tak i tomuto znamení říkali, o tom svědčí přijmení, které měli Korbelové z Bukové.

První téhož erbu byl Markvart Vavák *z Komonice* (1368) n. vsi u Horažďovic. Jiřink *z Čívic* odjinud *ze Lhoty* (1406—1420), a Jan *z Čívic* (1406—1420) též pečetili korbelem. Rodem byli nejbližší vladykám z Chockova, neb Čívice a Chockov jsou od sebe nedaleko. K neznámé skupině náležel Jaroslav *z Chrančovic* (1436), jenž měl korbel na štítě.

Chotkové z Chockova (obr. H. II. tab.) pošli, jak se zdá od Čívických a první pečeť se nachází teprve l. 1450 u Jana z Chockova. (Arch. Drážďan.) Jejich prvotní erb byl červený štít a na něm stříbrný korbel, nad helmicí tři péra a na nich korbel. Tak pečetil l. 1570 Zikmund Chotek (Arch. DZ.), ale dcery Kašpara Chotka z Chockova měly štít polovičný a půl kola jen v levém poli. Chotkové, jsouce mylného domnění, že jsou stejného původu s Chotky z Vojnína, osvojili si jejich štít i přijmení. Majestátem d. 1723, 13. května to schváleno a Václavovi Chotkovi potvrzen erb, totiž štít polovičný, ve zpodním poli červeném půl stříbrného kola s loukotí dolů obrácenou (což jest zvrácení starého způsobu). Horní pole bylo zase kolmo rozdělené, v pravo stříbrné, v levo červené, přikryvadla červená a bílá a tři péra, bílé, červené a bílé. (Pod. obr. M. tab. 133.) Při udělení říšského hrabství (1745, 4. Octb.) rozšířen erb takto: Starý štít přišel jako štítek do prostředku; ostatek štítu rozdělen křížem na 4 pole, 1. a 4. zlaté s černým říšským orlem, 2. a 3. modré se zlatým medvědem vztýčeným, majícím červený jazyk vyplazený. Nad štítem korunou hraběcí

ozdobeném tři helmice otevřené; na prostřední s přikryvadly bílými a červenými jsou známá tři péra, nad pravou s přikryvadly zlatými a černými říšský orel, nad levou s přikryvadly zlatými a modrými medvěd až po kýty. Štít drží dva zlatí medvědi. (J. Ledr, Hrabata Chotkové str. 35—36. S malou odchylkou M. tab. 60.)

Lažanští z Bukové (viz obraz H. VIII. tab.) zachovali si prvotní jednoduchý štít, stříbrný korbel na červeném štítě, nad helmou tři péra, dvě červená a prostřední stříbrné. Týž erb mívali také *Korbelové z Bukové.* (Obr. M. tab. 66.)

Vladyky *z Nestěva* (pusté vsi u Šťáhlav) odstěhovali se ok. l. 1420 do Čáslavska a psali se tu z Nestějova a Nestajova. Na pečeti Jana Chotuna (1440) spatřuje se korbel na štítě. Potomci jich *Žehušičtí z Nestajova* měli štít jako Lažanští, ale nad helmem dvě černá křidla rozložená. (Kolář z erbovníku č. 8330 ve Vídni, ale M. tab. 3 křidlo červené.)

Chuchelští z Nestajova měli prý na červeném štítě zlatý korbel, nad helmou červená složená křidla a na nich korbel. (Jak. sb. Obr. viz H. II. tab.)

Předek *Lehomských z Malevic* Jan psaný z Malejovic (1436) měl na štítě korbel, též znamení nad helmou loukotí nahoru obrácené a na loukoti kytu. Tak je i pečeť Jana z Malevic, l. 1442. Štít Lehomských byl červený, korbel stříbrný, přikryvadla týchž barev a nad helmou složená křidla s korbelem. Jinde se spatřují za klénot tři péra červené, černé a bílé (Jak. sb.) a s tím se shoduje pečeť Adolfa Floryana L. z M. (1699, Arch. DZ.)

Rodina Rousů kvetla ve dvou větvích. Jan Rous *z Čemin* (1429—1460) měl týž erb jako Lehomští a korbel loukotí nahoru, ale Anna z Čemin (1495, 1496) sice měla klénot také tak, ale loukoť na štítě obrácena byla k levé straně. Jindřich *z Lipna* (1436) a Rous odtudž (1462) pečetili tak, jako Čeminský. Barvy štítu byly u *Rousů z Lipna* červená a bílá, nad helmem byla červená složená křidla. (Jak. sb. Obraz viz H. XIII. tab.)

Větev rodu tohoto seděla také na vsi Kornaticích u Šťahlav. Jan *z Konratic* (1418) měl sice štít zhora polovičný, ale korbel nad helmou; týž Jan měl l. 1419 korbel na štítě, l. 1437 též a měl jej dvěma kytami ozdobený. Přech z K. (1449, 1453) měl jej i na štítě, i nad helmem. Barev neznáme.

Žitínové z Myslovic nosili též znamení na štítě; pečetil jím 1551 Jan Z. z M., purkrabě na Karlšperce (Kolář z arch. Kašperských hor). Barvy byly bílá na červeném, přikryvadla týchž barev,, tři křidla též tak, z nichž prostřední červené. (Jakub. sbírka.)

V téže sbírce jest načrtnut erb *Radkovcův z Radkovic,* totiž na červeném štítě bílý korbel s loukotí, přikryvadla týchž barev a bílé péro za klénot.

Vladyky *z Čechtic* nabyli statku Stanovic (u Dvoru králové) a psali se Stanovskými z Čechtic. Erb jich byl zlatý korbel na černém štítě. (Kolář z erbovníku v Dírném.)

Diviš *z Dubu*, rychtář v Domašíně (1430), měl na štítě korbel, jehož loukoť byla ozdobena kytou. Potomek jeho Václav Boreš z Dubu a na Jezeře přijal k erbu Jiříka *Skalského* a tomuto majestátem (1528, 22. Sept.) propůjčen erb: štít a v něm pole bílé a v štítu píst, kus kola se 2 špici nahoru stojí a na nich jedna loukota a svrchu na loukotě hřeb v něm vězící, vše černé barvy, přikryvadla bílá a černá a nad helmou píst, jako na štítě. Potomci Jiříkovi byli *Skalští z Dubu*.

48. Klíče.

Erb dvou klíčů vedle sebe postavených se zuby od sebe oblíben byl na Prachensku. Na zámku Lnářském posud jest vymalován velký klíč na památku, že takový klíč býval i na staré tvrzi. L. 1568 byl nad mostem nad vraty ve zdi erb z kamene vytesán, klíč jeden šikem přes pole. Týmž způsobem vytesán byl erb v kostele Kasejovském. (DZ. 58. P. 12.) Když t. r. ohledány erby na domě ve Volyni, spatřen tu i erb Kateřiny *z Nebřehovic*, totiž ve štítu pole všecko červené a v tom poli v prostředku klíče dva žlutá, hřbety proti sobě postavená, každý klíč o třech vroubcích a nad helmou též dva klíče týmž způsobem nahořepsaným. (DZ. 58. P. 11, tak i M. tab. 139.) S tím se shoduje malba v rkpse. c. k. dv. knihovny ve Vídni č. 8330. V Jakub. sbírce jest pole modré a klíče bílé. (Obraz erbu H. XI tab.)

Znamení to často u mnohých rodin se vyskytuje. Nad helmou mají klíče 1359 a 1360 Bušek *z Pole*. (Obraz pečeti H. VII. tab.), 1360 *Petr z Tažovic*, 1361 Václav *z Čekanic*, 1368 Přech *z Hostic*. Bušek *ze Smiradic* (1374) má klíče i na štítě, i nad helmou. Jako klénot spatřují se pak u Mikuláše *z Truskovic* (1387), Jana *ze Štítkova* (1390) a Jana Černína *z Kraselova* odjinud ze Štítkova (1393). Erbem svým patří sem také Mikuláš *z Vranína* (1404), Petr Štítkovec *z Čabuze* (1411), Jan (1442) a Mikuláš (1466, 1477) z Nebřehovic. Ti všichni měli klíče hřbety k sobě. Svatoslav *z Úloha* (1503) měl na štítě i nad helmou klíče a vruby k pravé straně obrácené. Kolář popisuje pečeť Jana z Úloha (1468; z arch. Třebon.), totiž pravou polovici nějakého hmyzu s dvěma nožkami dolů a dvěma nahoru, tedy patrně znamení dvou klíčů, ale hřbety k sobě. Také Otík *ze Spaňova* (1481, arch. Svatovácslavský) má ty klíče na štítě a nad helmou, ale scházejí jim kruhy dole. Přibík *z Krutěnic*, též z Prachenska (1400, 1409) má dva klíče křížem přeložené.

49. Kůl.

Na Plzensku rozšířen byl štít, jehož prostředkem šel svislý pruh neb kůl. Takový měli na pečetěch 1352 Hněvek *z Jívjan*. (Obraz H. XIII. tab.), 1362 Ota Rys *ze Svinné* a Dobrohost *z Vidic*, 1391 Něpr *z Roupova*, 1390—1402 Oldřich *z Ošelína*, 1398 Mikuláš *ze Skočec* a ovšem také Olo-

moucký biskup Jan († 1403), jeho bratr, 1402 Lvík *z Týnce*, 1403 Častovoj ze Svinné, 1408 *Drslav z Čachrova* odjinud *z Dešenic*, *Jenec* a *Vilím z Čachrova* a 1412 Jan Kus *ze Stropčic*.

Z Ošelínských byl téhož erbu také Mikuláš (1455, 1461), z Jivjanských Lvík (1431) a Racek, ze Stropčických Zdislav (1455, 1458). V potomních dobách vynikly z tohoto rodu tři rodiny.

Páni *z Roupova* měli ve 14. st. na zlatém štítě černý kůl. (Aula Caroli, de Dupowa.) Tento jednoduchý štít s klénotem rohů měli na pečetěch 1442 Jan, 1453 Hynek (Figura clypei tripartiti, supra galeam duo cornua bovina), 1482 Jan, ale tuším se stříbrným štítem. Od 15. st. povstala změna, jejíž příčina a původ nám nejsou známy. Roupovští měli na svém dřevním štítě (stříbrném s černým kolem) přes celý štít zlatou orlici, přikryvadla černá a stříbrná a nad helmou mezi dvěma stříbrnými rohy touž orlici. (Rkps. Salmovský XXIII, K. 4. Praž. bibl. Jak. sb., též Paprocký o st. pan. M. tab. 73. Obraz pozdějšího erbu H. VII tab.)

Kaničtí z Čachrova měli týž erb jako Roupovští, totiž černý kůl v stříbrném, přikryvadla a nad helmou rohy týchž barev (pravý černý, levý stříbrný. (Rkps. Salmovský, Paprocký o st. ryt. 248, vývod Srbický). V atlantu Voračickém (Praž. bibl.) našel Kolář modrou barvu na místě černé, což bezpochyby z omylu pochází. M. tab. 134 zobrazuje červený kůl, tak i pravý roh a přikr. modrá (!) a bílá. Viz i H. IX. tab.)

Fremutové z Stropčic neb *Tropčic* měli štít a přikryvadla jako předešlí. Klénotem jim byly dva rohy buď černé a čtyřmi stříb. pery na každé straně posázené, aneb pravý stříbrný s černými a levý černý se stříbrnými pery. (Atlas Voračický, Jak. sbírka, M. tab. 121, též H. II. tab.)

Miřkovští ze Stropčic měli týž štít, černou a bílou točenici a 2 černé rohy. (Rkps. 8330 ve Vídni, vývod v zámku Valči.) Týž erb (bez barev) měli 1455, 1458 Zdislav a l. 1478 Otík Kamýčtí ze Stropčic. (Arch. Třebonský.)

Téhož erbu byli *Řenečtí*, *Sudové* a *Lukavští z Řeneč*, zejména l. 1439 Lvík, l. 1474 Jan Suda a 1481 Suda. Na štítě stříbrném černý kůl, přikryvadla týchž barev, pravý roh stříbrný s černými, levý černý se stříbrnými pery. (Jak. sb.) V kostele Tchořovském u Tupadl jest votivní obraz Petra Sudy z Reneč, manželky a dětí s erby. (Obraz erbu Lukavských H. IX. tab.)

50. Poloviční štít Dobrohostův.

M. Kolář uveřejnil v Pam. arch. VIII, 481 rozrod Dobrohostův. Opíraje se o pouhé křestné jméno Dobrohost sloučil tu rodiny polovičného štítu s těmi, které měly berana na štítě. (Viz čl. 28.) Vyloučíme-li tyto, patří sem ostatní rodové v témž článku jmenovaní. Balbin v Aule připomíná štít „domini Mutina", tuším pána *z Mutěnína*, svrchu zlatý a zpodu černý; týž erb měli i vladyky *ze Šanova*, jak lze shledati na Orlické tabuli

a s obrácenými barvami v ruk. knih. Praž. 23. K. 4 , kdež jest také klénot pěti pštrosových per tří zlatých a dvou černých, postavených na klobouce. (Tak i na pečetěch 16. st.) V Jak. sbírce jest štít svrchu zlatý, ze zpodu černý, klobouk černý se zlatou stuhou a tři péra jen černá. V Slavětínském kostele jest štít polovičný, svrchu bílý, u zpodu červený. Týž zpodek jest také na štítku erbu Hostounského, ale svrchní pole vyplněno jest znameními vzatými od pp. z Gutšteina a Rabšteina, tak že lze barvy bílou a červenou pokládati za barvy vladyk *z Hostouně*.

Nejstarší pečet našli jsme u *Zdislava z Darové* (1266, Břevnov). Svrchní pole jest prázdné, dolejší posázené liliemi. Podobným spůsobem jsou zdobeny štíty následujících. Svrchní pole bývá prázdné, dolejší jest více méně ozdobně mřežováno. Druhdy bývá vrchní polovice menší. Jsou to totiž 1333 *Borník z Hostouně, Dobrohost mladší* odtudž a Protiva *z Mutěnína*, 1334 *Dobrohost starší* a 1343 Půta *z Plané* (u Tachova) a dva Dobrohostové odtudž. (Pečeti ve Mnichově a bibl. Praž.) *Půta* má týž erb l. 1361, ale nad helmem křidlo (tak i 1374, ale křidlo obrácené), ale l. 1368 přes svůj štít polovičný dal si helm a křidlo, tak že onen je ve zpodním, toto ve svrchním poli. Pečeť *Oldřicha z Plané* (1385) podobá se té z r. 1361.

Aleš ze Šanova má l. 1453 štít, jen že vrch jest prázdný a tři čtvrtiny ostatni plné. Polovičný štít nachází se u Jiříka *Vikharta z Šanova* (1510, s pěti péry), *Václava Čečelického z Š.* (1532) a *Šebestiana Šanovce* (1585)

51. Svěrček neb N.

Na Moravě milovali písmena na štítech a to více než v Čechách. Nejrozšířenější byla písmena *N* čili tak zvaný svěrček, jak mu Paprocký říkal i v starším i v novějším tvaru. Již *Albert ze Zdounek* (de Noneken, 1298 v arch. Svatomář.) má štít polovičný na příč, ve vrchním poli písmenu *N* (nikoliv *A*), nad helmem klobouk špičatý s třemi kostkami a za kloboukem dvě péra. Týž štít má: *Bohuše ze Ždanic* (1341). *Mikuláš* a *Vojslav z Mašovic* (1354) mají znamení to přes celý štít nedělený a tak i potomní. Jako klénot mají je 1364 *Luban* a *Zdeněk z Trsic* a 1369 *Alšík ze Zdenik* odjinud *ze Všechovic*. Týmž znamením pečetili 1377 *Všebor z Podole*, 1367—1388 Jan syn Štěpánův *z Melic* (1397 i *z Pavlovic* řečený), 1378 Petřík, 1382 *Pavlík z Žiranovic*, 1383 *Bohuše z Fryštáku* odjinud *z Sázavy*, 1412 *Štěpánek z Pavlovic*, majíce je buď na štítě aneb za klénot. *Zaviše z Kunčic* (1444) má týž štít jako Bohuše ze Ždanic. Týž štít má i *Jaroš Kunčický z Kunčic* (1540, arch. Třebon.). Zvláštností jest pečet *Jindřicha z Nevojic* (1378—1387), totiž písmena *N* a okolo ní ozdoba na spůsob palečného kola.

Do Čech přišel toho erbu jediný, totiž *Přibík z Dobřemilic*, jenž držel l. 1423 Hlubokou a Borovany.

KB. na tab. 43 a B. tab. 16 a 17 kladou sem také *Kladrubské*.

52. Dvě ryby.

Erb dvou ryb vyskytuje se v Prachensku a kromě toho ve východních Čechách. Na souvislost obou nelze tak snadno mysliti, za to je souvislost těch, kteří seděli od Čáslavě až za Králové Hradec víře podobna. Nejstarší z nich *Naček z Tupadl* (1347) má nad helmou dvě ryby ocasy vzhůru, jako by se vymrskly. Podobný erb mají *Petr ze Zhoře* a *Vavřinec z Michalovic* (1361) z krajiny u Ledče. Na rozhraní Čáslavska a Chrudimska seděl 1356 *Jan z Lipoltic*, u Chrudimě vyskytují se *Jan z Orle* (1402) a *Jetřich z Orle*, odjinud *z Žestok* (1402—1404). *Jetřich z Žestok* má též znamení na štítě i nad helmou (1440). V téže krajině byl téhož erbu *Hertvík ze Mnětic* (1453) maje na štítu dvě ryby hlavami dolů obrácené. Z blízkých Nemošic pocházeli *Holcové z Nemošic*. *Matěj* (1423) měl dvě ryby nad helmou, ale týž měl l. 1437 tři ryby na štítě hlavami k pravému rohu obrácené. Jestli se tím nenaznačovala různost rodu, jest to pouhé měnění čísla znamení. *Jan Těchlovec z Dobřikova* (1438) měl na štítě dvě ryby vzhůru a nad helmou dvě dolů obrácené hlavami. Z Chotěborské krajiny sem patří *Jiřík ze Slavíkova* (1489), jenž měl na štítě dvě ryby dolů obrácené. Erb *Jana Burjana* potomka jeho (1639—1653) byl (podlé poznámek Kolářových) dvě ryby vodorovně nad sebou na štítě, a dvě nad helmou ocasy od sebe a hlavami k sobě. Barvy *Slavíkovců z Slavíkova* byly modrý štít, ryby stříbrné. (Jak. sb.) Týž erb měli *Obědovští ze Štěpánova* (Frankova sb. v Roudnici), jichž předek *Petr Štěpánovec* (1515, 1517) má na štítě dvě ryby hlavami vzhůru obrácené; tedy také libovolné měnění. Z krajiny Častolovské patří sem *Zdeněk Kroupa z Uhřiňovic* (1402), maje nad helmem dvě ryby hlavami dolů. Nejdále k východu seděli *Ostrovští ze Skalky*, *Arnošt Kvis* (Quidvis) *z Ostrova* a *ze Skalky* (1450) má nad helmem dvě ryby. Vilém Ost. ze S. (1598) má týž erb jako Jan Burjan Slavíkovec. Štít Ostrovských byl červený, ryby stříbrné, přikrývadla týchž barev. (M. tab. 127 a H. V tab.)

53. Pruh pošikem.

V Bechynsku hojně se vyskytuje štít a na něm pruh pošikem neb pokosem položený. Klénot bývá rozdílný a poukazoval by k rozličným rodinám, ale protože rodiny některé společně vykonávají právo podací kostelního v Hoděticích a Hlasivě a jiné rodiny s nimi erbem souvisí, pokládáme je za jeden rod.

Otičtí z Otic měli štít zlatý, pruh modrý, a týmž způsobem zbarvené křidlo nad helmem. Tak lze souditi ze štítku v erbu města Otic a pečeti *Racka* (1418) a *Jana z Otic* (1519).

Břekovci z Ostromeče měli štít červený, pruh stříbrný a nad helmou křidlo bezpochyby týmž způsobem zbarvené. (Paprockého Zrcadlo 282 a pečeť Petrova l. 1440.)

U vladyk *z Lovčic* známe jen štít bez barev Johanky, manželky Beneše z Kalenic. (Paprocký o st. pan. 396.)

V krajině Pacovské měli týž štít 1378 *Fráněk Provázek z Pošně* (pošikem) 1382 týž a 1395 *Oldřich odtudž* (pokosem). Obraz pečeti H. IV tab., č. 10.) V krajině Vožické týž štít měli l. 1371 *Bušek* a l. 1391 *Příbec z Hlasiva*. Klénotu neznáme.

Těmínové z Těmic měli stříbrný štít a červený pruh, jak vyobrazeno na tabuli v kostele Novoveském. Z pečetí Oldřicha (1570), Bohuslava (1595) a Šimona (1601) lze souditi, že měli za klénot dvě křidla složená s týmž pruhem. (Tak i M. tab. 12. Viz obr. erbu H. II tab. náhrobkův V, 244, V 86, 93.)

Vladyky ze *Stajic* lišili se od předešlých klénotem, kterýž snad přejali dědictvím po dřívějším rodě, kterýž Stajice držel. Balbin v Aule popisuje erb p. *Ctibora*, totiž na modrém štítě tři měsíce, rohy k bokům štítu obrácené. Na starodávném pečetidle *Beneška ze Stajic* spatřuje se helm a za klénot tři měsíce, též rohy ven obrácené. *Jech z Prosenic* (1386, 1389) má týž klénot a na štítě pruh, jednou pohosem, podruhé pošikem. (Obr. pečeti H. IV, tab. 4, č. 4.) Potomkem Stajických byl *Albera z Těchobuze*, jenž měl l. 1417 pruh pokosem a nad helmou křidlo týmž spůsobem.

Mrakšové z Noskova měli prvotně štít s pruhem pošikem položeným. Na pečeti *Petra z Noskova* l. 1466 jsou rohy s třemi péry za klénot, na pečeti jeho z l. 1472, 1473 jelení rohy. (Arch. Hradecký a Svatomářský.) Kolář našel v Ličově erb Václava M. z L. (1592), totiž štít křížem rozdělený, uprostřed bílý štítek s červeným pruhem (není určitě doloženo jakým, 1. a 4. pole polovičné, černé a žluté, v 2. a 3. rohy s pštrosími pery. M. tab. 67 popisuje erb takto: 1. a 4. červený kůl v bílém (?), 2. a 3. zlaté a modré, přikryvka týchž barev, pravý klénot černé rohy s pštr. péry ozdobené, levý 4 pštr. péra, dvě zlatá, dvě modrá.

Několik rodin v jižních Čechách téhož štítu měli chrta za klénot. Snad byl přejat od starších vladyk Křečovských. Takový erb měl l. 1406 *Jarohněv z Křečovic*, předek Koutských, pouhý štít l. 1422 Petraš Vejhák a l. 1473 *Svatomír z Kouta*. Barvy byly bezpochyby jako v následujících.

Týž štít a klénot chrta měli 1414—1424 *Víta ze Rzavého*, 1424 *Jan z Vražného*, 1429 *Mikuláš ze R.*, 1439 *Víta ze R.*, 1443—1463 *Jan Dobronička z Dobronic*, 1447—1459 *Víta ze Rzavého* a j. Druhdy měl chrt obojek a poutko k zachycení do smečky. (Erb Sádlův z Vražného, M. tab. 21, obr. pečeti H. IV, tab. 3., č. 2.) *Vítové* a *Lapáčkové ze Rzavého* měli štít bílý, pruh červený, bílého chrta s zlatým páskem na červeném polštáři sedícího. (Jak. sb.) Paprocký (o st. ryt. M. tab. 136, obraz pečetí 1448, H. III, tab. č. 18) klade štít červený, pruh bílý a polštář zlatý.

Erb *Chrtů ze Rtína* srovnával se s erbem Vítův, Lapáčkův a Sádlův. (Salmovský rkps., ale s červeným páskem.) Kolář našel ve Vídeňském rukopise č. 8330 týž erb, ale polštář zlatý a pásek též zlatý. (Obraz erbu H. VII tab.) Místa tu jmenovaná leží v krajině u Sedlčan a Tábora.

54. Bořkovská šachovnice.

V okolí Jičína, Hořic a Hradce Králové velmi rozšířen byl štít poloviční, jehož jedna polovice pravá neb levá byla šachovnicí. Všichni téhož erbu nazývali se *Bořky*, ale psali se po rozličných sídlech. Skorem všichni měli za klénot pannu aneb její hlavu. (Viz mou sbírku hist. pověstí.)

Nejvíce vynikli *Bořkové* neb *Pardubští z Miletínka*. *Diviš* (1437) a *Vaněk* (1433—1440) drželi se prvotního erbu. U Soběslava (1459—1463) nacházíme jej rozhojněný. Štít byl křížem na příč rozdělen, v polích střídal se starý štít s orlicí, vedlé níž jest žebřík, nad štítem byly dvě helmy a na nich hlavy lidské mezi křídly. Zdá se, že Soběslav si erb ten vysloužil někde v cizině a snad l. 1456, když obdržel od císaře právo červeným voskem pečetili. Orlice pochází bezpochyby od pp. z Janovic a žebřík od pp. z Choustníka. Město Bohdaneč podrželo po nich erb, totiž štít poloviční s červenou a bílou šachovnicí v levém a zlatým žebříkem v pravém poli černém (tuším modrém). Podobný erb (pravé pole modré, levé s červenou a žlutou šachovnicí) vymalován jest v Soboteckém kancionálu. (Obraz erbu H. X tab. pečetí H. V tab. 2, č. 2, 9.)

Erb *Bořků Dohalských z Dohalic* l. 1580 obci města Vysokého Veselí propůjčený popisuje se: „Štít na poli rozdělený, po pravé straně šachovnice černé a zlaté barvy, po levé straně celé zlaté, jak rod Bořků týž erb užívá. Klénot popisuje se v majestátu dd. 1726, 5. Sept. Vratislavovi B. D. z D. na stav panský starožitných rodů totiž: mouřenín až pod kolena s rukama v boky zasazenými, černým šatem, zlatými knoflíky a límci a zlatým opásáním. Prvotně to byla panna. (Obraz M. tab. 61, H. V tab. obraz náhrobku H. V, 299.)

Podobný štít s poprsím panny měli l. 1413 *Bořek, Šarovec z Nové vsi* a l. 1433 Diviš *z Lukavce*, 1434—1451 *Bořek z Hrádku*, 1460 *Martin z Hrádku* a z Boharyně. (Obraz pečetí 1451, H. V tab. I, č. 2.) Ti všichni měli šachovnici v pravém, ale *Diviš Boharynský z Hrádku* (1494) a potomek jeho *Jan* (1520), v levém poli, *Boharynští* a *Radikovští z Hrádku* (soudíc z majestátu l. 1580) měli též barvy, jako Dohalští. Tak i bylo u *Bořků z Poličan*, *Nepoliských* a *Zachrastských z Zachrašťan* (obr. M. tab. 140), u nichž má mouřenín černý klobouček s červenou pentlí. (Jak. sb.) Konečně patří k rodu Bořků i *Hamzové ze Zabědovic*. Na pečetěch jich 16. a 17. st. spatřuje se štít Bořků a klénotem jest panna, ana má ruce v bocích. Barvy jsou jako u Dohalských. (M. tab. 7.) (Náhrobek manželky Diviše Borka z Hrádku a erb Divišův jest vyobrazen v Soupise Novopackém na str. 64.)

55. Trojpeří.

V jižních Čechách oblíbený a rozšířený erb byla koule neb kruh uprostřed štítu, z něhož ke třem rohům péra vyčnívala. Nejstarší pečeť našli jsme u *Oldřicha z Vyšního* (Vyšně, Višně), jenž měl nad helmou železný

klobouk a na něm 3 péra, malebně ztočena (1300). Dotčené znamení na štítě měli 1311, 1317 *Buzek ze Slavkova*, 1317 *Albera z Harachu*, 1337—1349 *Ješek z Čákova*, 1336 *Menhart ze Štěkře*, 1349 *Beneš z Harachu*, 1357 *Nedamír ze Slavkova*, odjinud *ze Zvíkovce*, 1356 *Přibyslav z Petrovic*, 1375 týž s *Ješkem ze Zvíkovce*, 1370—1394 *Buzek z Petrovic*, farář ve Svinech. *Racek z Harachu* nebo *z Hor* měl l. 1372 dvojí pečet; na jedné byly rohy posázené péry po obou stranách, na druhé byl štít popsaný a nad helmou znamení na spůsob dvou danělových rohů. Kdežto *Jan ze Slavkova* (1375), *Přiblin z Petrovic* (1380) a *Bohuslav* odtudž (1394) se starodávného spůsobu rovných per neb brkův drželi, dali si *Ješek ze Zvíkova* (1388—1407) a *Markvart* a *Racek z Harachu* (1397) na svůj štít kouli, okolo níž se péra roztáčela. Více méně malebná byla ta znamení u *Jana ze Slavkova* neb *z Mezipotočí* (1407, 1408), *Racka z Harachu* (1412), *Bohuslava z Petrovic* (1412), *Viléma* odtudž (1412—1417) a *Petra Harachéře* (1412). *Buzek z Rovného* první měl novověký spůsob, totiž péra rovná a na špičce přiohnutá, nad helmou měl rohy se 4 péry na venkovskou stranu posázenými (1425). Tak i pečetil 1496—1538 *Markvart ze Hřebene*. Kromě toho svědčí o témž rodu pečeti 1430 *Bohunka z Čákova*, 1441 *Jana ze Hřebene*, 1443 *Buzka z Rovného*, 1459 *Markvarta ze Hřebene*, 1465 *Jana z Petrovic*, 1471—1474 *Jana* a 1472 *Oldřicha ze Hřebene*. Týž Jan měl l. 1477 pečet, na níž byla uprostřed koule a každé péro bylo o sobě položené, dvě podlé boků a třetí podlé zpodu.

Harachéři z Petrovic měli na červeném štítě troje peří stříbrné do zlaté koule vsazené. Tak to viděl Březan v kostele Třeboňském. V knize bratrstva sv. Kryštofa na Arlberce jest dvojí erb *Bernarta Harachéře* z počátku 15. st. Na pravém červeném štítě jest zlatá koule s třemi stříbr. péry, přikryvadla a rohy jsou černé a na každém rohu jest 5 per vnitř i zevnitř. Na druhém erbu jsou rohy vypsané na štítě, přikryvadla červená a zlatá, dvě křidla červená složená a na nich koule s péry. Tyto dva erby sloučeny pak u *rakouských Harachův*, tak že měli štít červený se svým znamením, na něm měli dvě helmy, totiž jednu s černými rohy (přidej k tomu stříbrná péra) a přikryvadly černými a stříbrnými a druhou se 2 červenými křidly složenými s týmž znamením jako na štítě a přikryvadly červenými a stříbrnými. (Obr. KB. 30 a 31. M. tab. 63, H. III tab. pečeti vl. z Rovného H. III tab. č. 7 a vl. ze Zvíkovce tamže č. 25.)

Na Moravě byl také tento erb, ovšem nelze tvrditi, byla-li krevní pospolitost s Harachy, ač jest možna. Trochu podobný erb měl l. 1297 *Velislav z Dlouhévsi*, cudař Pracovský. Čistě Harachovský štít měli 1345 *Jenec z Rauspruka*, dobře *ze Strachotic*, (1345 kouli a tři péra ohnutá, 1354 kruh a tři péra rovná, rozpeřená) a 1401 *Přibík z Bělovic*. L. 1402 má *Jan Sokol z Lamberka* na štítě kruh, z něhož vybíhají tři předměty pérům podobné. Na pečeti je opis „*z Verlic*“. (Arch. býv. dvorský.)

56. Lilie.

Erb heraldické lilie jen samotné vyskytuje se v Čechách na kolika místech. Na krevní souvislost lze mysliti jen u rodin, bydlících v krajině od Čechtic k Táboru. *Čechtičtí z Čechtic* měli na červeném štítě stříbrnou lilii, jak svědčí erb městečka Čechtic (též Čestína kostela) a pečeť Vácslava z Č. (1495). Lilií pečetil (1395) *Přibík z Odlochovic* maje pečetidlo po nějakém Janovi, také měl týž erb l. 1403 *Mikuláš ze Hlohova*, oba z krajiny ke Vlašimi. U Tábora měli lilii 1436 *Petr* a *Ctibor z Pohnání* a potomci jich *Chval* (1472) a *Protivínští* a *Pohnanové z Pohnání* v 16. století. Že barvy byly stříbr. lilie a modrý štít, dokazuje se majestátem (1593, 27. Octb.), jímž se dává povolení Vácslavovi a Petrovi bratřím Pohnanům, aby k témuž erbu přijali Pavla Ledeckého. Vladyky *od Dubu* blízko odtud měli také lilii a klénot ruku snad lze vysvětliti tím, že se přiženili k nějaké starší rodině (z Uzdičova?). *Košínové z Košíně* jako 1454 *Markéta* a 1485 *Jan* měli také lilii a *Jiří* (1578) měl za klénot půl lilie a na ní tři péra. Pocházeli bezpochyby z Košína u Tábora, ač se psali z Košíně. *Měděnci z Ratibořic* měli prvotně na červeném štítě stříbrnou lilii. (Obraz H. X tab.) Kolář našel v erbovníku musejním erb Jana Měděnce z R. a v Jilmě takový: štít zhora polovičný modrý a červený, dvě stříbrné lilie, dole jedna, v pravo a v levo v obou polovicích, nad helmem červený jezdec na trůně sedící. Podobně (3 lilie v červeném a jezdec) i M. tab. 138. Z nějaké Lomné u Vožice pocházeli *Bedřichovští z Lomné*, kteří měli na modrém štítě zlatou lilii a též znamení za klénot. (Frankova sbírka, Kolář z ruk. 8330.) Tak i na pečeti Vácslavově l. 1587. *Ze Šebířova* u Vožice pocházeli *Beřkovští z Šebířova*, kteří měli na červ. štítě stříbrnou lilii a nad helmou tatarský klobouk červený se stříbr. střechou ohnutou, na něm zl. knoflík a kytu z drobných per (barvy?, Paprocký o st. ryt. 129. Obraz viz H. IV tab., Kolář z ruk. mus., Jak. sb.) Tak ještě l. 1670 na pečeti Jana Jaroslava. V Jindřichově Hradci (1579) nachází se pečeť s písmenami A. B. Z. S., na níž jest klénotem také lilie. (Obr. M. 93, KB. 6, B. 3, 77.) *Chval ze Chmelného* (1417—1436) na trojích pečetích míval lilii i na štítě i nad helmou.

Tak i pečetil l. 1445 *Jindřich z Hojovic* a týž erb měl *Jan z Kralovic* (1440—1445) z neznámé vsi téhož jména, po němž také Čechtice týž erb děditi mohly.

57. Pruh s koulí.

Erb tento oblíben byl u rozvětveného rodu v kraji Plzenském, kdež u vsi Svíňomaz nedaleko Stříbra stálo hlavní sídlo jeho *Hrádek*. Pouhý klénot, totiž zářící koule spatřuje se na pečetěch *Sezimy z Hrádku* a *Petra z Luhova* (1379), úplný erb totiž štít s pruhem na příč a zářící koulí u *Benedy ze Slavic* (1374), jenž l. 1384 jen prostým štítem pečetil. Podobná pečeť, ako 1374, spatřuje se i u *Chvala z Očína*, jen že má nad helmou korunu

a koule by se i na prostou kytu vykládati mohla. *Drzděř z Olbramova* (1402), předek Drzdéřů z Hrádku a *Sulek*, probošt Chotěšovský (1406) pečetili pouhým štítem.

Lopatové ze Hrádku, zejména *Maršík* (1405—1415), *Jan* (1406), *Sezema* (1406), *Jan* (1415) a *Habart* (1431—1440) drželi se starého erbu. *Jan Kule ze Hrádku* (1433—1452) měl kromě štítu korunu nad helmou a prostou kouli. Tak i 1470 *Jan Soběslav z Očína* a *Hrdibor ze Slavic.*

Markvartové ze Hrádku měli štít červený se zlatým pruhem a nad helmem černou neb železnou kouli, z níž šlehají tři neb čtyři plameny. (Jak. sb. erb v Týně Horšovském, ale tu je pruh bílý snad od vyblednutí. Obraz v Soupise Sušicka, str. 217, M. tab. 133. H. III, IX tab.) Tak i na pečetidle Polyxeny Malovcové z Hrádku (v museum). Barev Drzdéřův neznáme, ale měli za klénot pouhou kouli, jak viděti na Roudnickém otisku Janovy pečeti (1563).

Smolíkové ze Slavic měli podobný erb a tuším týchž barev. Koule, která měla jako u Markvartů na vrchu bílý lesk, pokládána později za granát s bílou (!) dutinou, a malováno pak též znamení se zl. plameny i na červeném štítě. Pruh a ohnivou kouli měli na pečetěch *Lvík* (1445), *Zikmund* (1451), *Smil* (1494), *Zdeněk* (1600) a *Jiří Albrecht* (1627).

Dlužno do rozrodu tohoto také připočísti *Žďárské z Chrastu.* Erb jejich byl štít trojdílný, z vrchu stříbrný, u prostřed černý, u zpodu červený, přikryvadla červ. bílá a černobílá, nad helmem koule modravá (černá?) s bílým leskem, z níž plameny vyskakují. (Jak. sb.) Sem by patřil *Racek z Věžky* (1364) štítem svým, ač má za klénot jelení rohy. Trojdílný štít je u *Jindřicha*, faráře Všerubského (1364), poněvadž každé z polí na pečeti je jiným spůsobem označeno. Podobný štít má *Bavor ze Všerub*, (1364) a ke sklonku 15. st. *Oldřich z Chrastu* sed. na Žďáře.

58. Měsíc.

Erb půl měsíce byl oblíben na Moravě, kdež jej měli na pečetěch 1373 *Beneš* a *Vlček z Opatovic*, 1389 *Velislav z Meziboří*. 1395, 1407 *Vícek z Opatovic*, 1407 *Jan z Dlouhé vsi* odjinud *z Opatovic*, 1417—1421 *Jan House z Krumsína* a 1419 *Přibík z Palupína.*

Též znamení, ale na rozích kytami ozdobené nosívali 1364—1386 *Medvídek z Dubčan*, 1372 *Ješek Ochozka z Ochoze*, 1386 *Zbyněk z Dubčan*, 1391 *Jícha Pešek z Držovic*, 1406 *Všebor z Dubčan*, 1412 *Ctibor* a *Janek Doupníkové z Nětkovic.* Ti všichni předepsaní měli rohy k vrchu obrácené.

Ctibor a *Michek* bratří *z Ratibořic* (1348) měli půlměsíc pokosem položený s rohy dolů. Tak i 1388 *Míchek ze Lhoty.*

Jak se zdá, byli předepsaní jednoho kmene, ale v 15. st. se odlišovali. *Bareš z Čihovic* a *z Dubčan* nejmenovaného léta má měsíc a nad ním klobouk. Doupníkové přibrali si nad měsíc kříž. Tak 1447, 1448 Jan.

Prvotního měsíce drželi se v 16. st. ještě dvě rodiny. Rod *Plachých z Voděrad* a *Puc-hartové Voděradští z Voděrad* měli na modrém štítě zlatý měsíc, nad helmem paví kytu a na ní měsíc. (Paprockého Zrcadlo, 371, Jak. sb.) Tak i na pečeti Janově (1489), který seděl na Hor. Chlevskem a Puchartův v 17. st. Není pochyby, že z nějaké zaniklé vsi pocházeli *Vřesovci z Vřesovic*, z nichž první Jakoubek přišel z Moravy do Čech za husitských válek. (Font. r. B., V, 615.) Jejich prvotní erb shodoval se s erbem Voděradských (Paprocký o st. ryt. 61), ale rozcházel se klénotem. (Obraz v H. IV tab.) Na pečetěch Jakoubkových (1432 a t. d.) jest křidlo a syn jeho Jan (1450) má čtverhranaté prkno s šachovnicí. Když Vilém, Volf Ilburk a Jan Hubert byli do panského stavu říšského povýšeni (1622, 12. Decb.) byl erb jich takto polepšen: štít poloviční, dole modrý se zlatým měsícem, nahoře bílý s červeným pruhem na příč a přes to pole černý korunovaný orel se zlatým F na prsou. Týž štít obdrželi majestátem 1668, 30. května i *Kyšperští ze Vřesovic*. (Obr. M. tab. 123.)

Jednoduchý měsíc vladyk z Palupína svědčil by o tom, že téhož původu jsou *Martinkovští z Roseče*. Měli na štítě také půl měsíce, ale nad ním a pod ním po hvězdě a za klénot paví kytu s týmž znamením jako na štítě. (Paprockého Zrcadlo 356 a pečeti ze 17. st.)

V Čechách bylo znamení půl měsíce roztroušeno a souvislost těch, kteří je měli, jest nejista.

59. Tři nohy.

Rod *Milhosticův* jest jeden z těch několika, jež až do 12. stol. nazpátek doložiti lze. Předek jich Milhost, zůstavil syny Petra (1175—1194), Milhosta (1175—1225) a Ahně († 1179), z nichž Milhost, pokud je známo, měl potomstvo syny Ahně a Petra (1196 a t. d.) a z Ahně vnuky Petra (1234) a Jindřicha (1252—1269). L. 1303 žili bratří Ahně, Englhart a Vítek z Rabšteina. Jetřich *z Brda*, Vítek *ze Stvolna*, Líděř *z Rabšteina* a Ivan *z Bržína* (1321) měli tři brněné nohy bezpochyby stříbrné na červeném, jak se posud spatřuje v erbu městečka Mašťova. Potomci jich nemajíce co činiti s Rabšteinem psali se po něm, ale hospodařili na drobných zbožích.

Jedni dostali se v držení Lozy a pečetí třemi nohami zbrojnými, jako Jan z R. a *z Lozy*; potomci jeho pak se nazývali *Lozskými z Rabšteina*, ale opustili prvotní svůj erb a přijali poloviční štít druhých pánův Hostounských z Rabšteina. Tak pečetil 1550 Bořivoj Lozský z R. (Arch. DZ. VII, 2.) Barvy štítu byly černá a zlatá, přikryvadla a složená křidla týchž barev (přední černé, zadní zlaté. Jakub. sb.)

Jiná větev seděla na Marticích, jak svědčí pečeti Burjana (1460—1475) a Ctibora (1505) *z Martic*. Potomci jejich nazývali se *Martickými z Rabšteina*. Albrecht M. z R. (1586) měl starodávné znamení na štítě a za klénot pět pštrosích per. Tak se popisuje erb i v Jak. sbírce, totiž stříbrné brněné nohy na červeném, přikryvadla týchž barev a pět pavích per. (Obraz erbu H. XIII tab. tamže i obraz pečeti.)

Třetí větví byli *Mašťovci z Mašťova.* V Arlberské knize sv. Kryštofa jest erb Hanuše z Mašťova (1409) štít červený s třemi nohami zbrojnými bílé barvy, přikryvadla červená a žlutá a za klénot dvé křídel složených žluté barvy. Jak již řečeno, spatřuje se týž štít i v erbu městečka Mašťova a kromě toho na pečetěch Lévy z Mašťova (1463—1483).

Ojediněle vyskytuje se též znamení u Bedřicha *z Prohoře* (1360) a Jindřicha mladšího *z Údrče* (1449). Doložiti dlužno, že byli i v cizině rytíři téhož znamení a přijmení z Rabšteina.

V Čechách byli téhož znamení také *Píškové z Hradenína* (viz v II. odd.), ale krví nesouviseli s předešlými.

60. Kotouč.

Kotoučem vyrozumívala se okrouhlá deska, jejížto kraj byl oblý a prostředek zdobený byl boulí neb puklicí. Druhdy bývá kraj rovný a nachází se kroužek okolo prostředku, aneb jest prostě v prostředku otvor, tak že se kotouč podobá žernovu. (viz obr. H II a IV tab.)

Zvláštní kotouč jest *kotouč hořící,* totiž takový, který jest posázen plameny, druhdy tak dlouhými, že se podobá středověkému obrazu slunce neb plamenné hvězdy, jaká je vyobrazena v Rukopise o Zjevení sv. Jana (v kapitulní knihovně). Druhdy jsou plameny těch kotoučů krátké a vypadají jako palce u jistých kol mlýnských.

Nejstarší kotouče spatřujeme u *Svojše ze Vzdouně* (1290), jinak *ze Stetlina,* což lze vykládati na nyn. Kolínec. Jsou po obou stranách helmy a posázeny plameny. On i syn jeho Oldřich (1312), který také tak pečetil, byli předkové pánův z *Vilhartic,* kteří podrželi kotouč za klenot.

Dříve bylo znamení kotouče oblíbeno v jižních Čechách a kromě toho v Čáslavsku. Zdali všichni Kotoučové pocházejí od jednoho praděda nebo od několika, nelze již rozluštiti pro nedostatek pamětí z 12. a 13. století. Z l. 1360 pochází list bratří Jetřicha, Vojtěcha, Lipolta a Jana *z Čejetic* u Strakonic (v arch. arcikněžství Krumlov.), kteří rozdílně pečetili. Jetřich má na štítě věnec jako pletenec, Vojtěch a Jan mají hořící kotouč a Lipolt má zcela jiný erb, jsa snad bratrem jednobřišným. Zdebor Čejka z Č. (1413) má prostý kotouč. Tito patrně souvisí s Dlouhoveskými. V listu oněch (1360) svědčí Lipolt a Zdimír *z Dlouhévsi.* Onen pečetil klénotem dvou rohů, kteří byli posázeni každý třemi kotoučky na spůsob kroužků. Zdimír má na pečeti hořící kotouč, podobný hvězdě hořící, jak je vyobrazena v kap. 8. zjevení sv. Jana. Týž Zdimír má l. 1370 kotouč, obtočený září, která jej činí podobným kolu s mnohými a dlouhými zuby. Pozdější Dlouhoveští oblíbili si prostý kotouč, totiž Racháč (1400—1416), jinak *ze Lhoty,* Buzek z D. (1416) odjinud *ze Sedla,* Jan (1426) odjinud ze Lhoty, Petrman (1428), Racek (1442) a Blaislav (1446). Jan z Dlouhé vsi obdržel z říšské kanceláře majestát (1456, 2. April) na polepšení svého erbu, tak že k posavádnímu erbu (železnému kotouči na černém štítě, přikrývadlům bílým a černým, křídlům rozložitým

s kotoučem) přidána zlatá koruna a do štítu i klénotu kopí přiroz. barvy topor zlatý), které šlo skrze kotouč přes roh. Polepšení to, kromě koruny, potomci zavrhli. U následujících Dlouhoveských (1456 Mikuláše a Jana Lhoty, 1459 Jana star., 1461 Petra, 1468 Jana, 1490 Lipolta a 1503 Jindřicha) užíváno jen prostého kotouče. V 16. století přijali zaň okrouhlý štít se hrotem uprostřed půl z profilu. Pole, které se l. 1450 jako černé popisuje, bylo modré, štít železné barvy se zlatými hřeby. (Jak. sb.) Za klénot přijali koníka Kraselovských, tak jako tito kotouč jejich za znamení. (Obrazy M. tab. 3.)

K Dlouhoveským lze počítati i vladyky *z Kanic* a *z Pačejova*. Mikuláš Tista z Kanic (1368) má sice za klénot tři hořící kotouče, ale Hynek z K., farář Čestický pečetil (1411) prostým kotoučem na štítě (Arch. Přečinovský ve Vimberce). Oldřich z Pačejova (1382) má kotouč podobný žernovu za klénot a Zachař (1413) má kotouč na štítě.

Jiná skupina byla v severním Prachensku a přilehlé krajině za Vltavou. Tu pečetil Přibík *z Chotěřiny* (1365) štítem na němž jest helm s kotoučem. K jeho potomkům patřili bezpochyby Hroch *z Předbořic* (1403) a Mareš *z Kovařova* (1407), kteří pečetili prostým kotoučem na štítě. Sem patří erbem i Jošt *z Počapl* u Březnice (1418, 1419) a Jetřich *ze Zaluží* (1429), jakož i Petr Micák ze Zaluží (1445).

Třetí skupina táhne se od Trhových Svin a Netolic až do okolí Táborského. Ješek *z Jedovar* měl kotouč na spůsob hořící koule a současně Otík *z Čeřejova* prostý kotouč (1371, Arch. ve Svinech a města Krumlova). Procek *z Rakova* odjinud *z Třebče* (1375—1379) měl hořící kotouč na štítě. (Obraz pečeti H III tab. č. 17.) Pešík *Kabele z Chvališovic* (1387) pečetil helmou a hořícím kotoučem, avšak Setěch odtudž (1411) měl prostý kotouč s dvojí obrubou. Jan *z Milikovic* (1397) měl na štítě kotouč s dvojí obrubou. Mikeš a Diviš *z Vesce* pečetili l. 1397 hořícím kotoučem, ale již 1404 prostým. Léva *ze Mnichu* odjinud *z Mezného* (1428) pečetil takovým kotoučem jako z počátku popsán. Pešík *z Bělé* (1441) měl podobné znamení na štítě (sice viz II z Běle), jakož i Jan Krása *z Jedlan* (1429).

K této skupině patří též *Žišovští z Udimě*. První z nich Vykart z U. (1443) má kotouč, v jehož středu je boule. Ale týž má l. 1454 štít, na němž jest okrouhlý, jezdecký štít s bodcem. Hroch (1458) má na štítě jen bouli neb kouli. Matěj Borotín z U. (1462) má kotouč s boulí a vyvýšeným krajem. Nabyvše Žišova a Kutné hory, změnili si kotouč na štít, jako Dlouhoveští. První jej má Peltram z U. (1454). Obraz erbu Žišovských jest v Nepomuckém kostele, ale barvy nejsou známy.

Jiná skupina jde od okolí Jihlavskeho ke Kutné hoře a ke Chrudimi. Oldřich a Mikuláš Hamrové *z Cejlův* (proti moravskému Kostelci) mají na štítě prostý kotouč. Petr Bohdal *ze Smrdova* (1452) má hořící kotouč nad helmou a co je na štítu rozmazaném nelze rozeznati. (Arch. Želivský.) Jakub *ze Šlechtína* u Ledče (1450) má kotouč. Jan Čejka *z Sezemic* (1523) má pletenec okrouhlý, ale patrně okraj kotouče, protože uprostřed jest koule.

V Klucích viděl Kolář znamení, podobné hořícímu kotouči a za klénot tři péra (1506), jenž jest patrně téhož rodu. Ačkoliv pak dán erbovní list Šlechtínům z Sezemic, v němž se popisuje znamení jich jako zrcadlo, přece pečetí Matyáš Š. z S. (1580) kotoučem a koulí s dvojím okrajem. Kotoučem pečetil ok. r. 1360 Ješek *z Vícemilic*, až před tím s bratrem pečetil ohnivou koulí. Také Jan *Ronovský z Líbice* (1479) pečetil kotoučem s okrajem a koulí. (Arch. Vratislavský.) Z okolí Chrudimského patří sem Pešík *z Rozhovic* (1358), jenž má za klénot znamení podobné žernovu.

Zajímavé jsou proměny u vladyk *z Čestína kostela, z Křešic* a *z Ostředka*. Předkem jich byl Mojek (1360), jehož bratří byli Zdeněk a Mikeš. Týž Mojek měl syny Zbyňka 1359—1412), jenž byl nějaký čas farářem v Čestíněkostele, Ahníka (1375 atd.) a Mikuláše (1375 atd.), jenž seděl na Petrovicích. Zbyněk pečetil 1381 kruhem hořícím. *Ahníkové z Křešic* byli potomky Mikulášovými skrze syna jeho Zbyňka († j. 1436). Daniel A. z K. (1568) pečetil znamením podobným žernovu, jenž jest posázen péry ohnutými. (Arch. býv. dvorský.) Barev neznáme. Jan Zoul z Ostředka 1397 měl za klénot hořící kruh, Petr Zoul odtudž 1427 měl též znamení na štítě. Pozdější *Chobotští z Ostředka* měli štít modrý a v něm kruh posázený červenými, žlutými a bílými péry. (Obraz v H XI tab.) Též znamení opakuje se jako klénot. Vyobrazení toho nachází se v arch. musejním mezi Běšínovskými spisy, ale lze za to míti, že erb tento i odchylně vyobrazován, zejména jako hvězda složená z per. Taková hvězda modrá, červená a žlutá vidí se v Jak. sb. Konečně sem patří vladyky *z Tichonic*, totiž Diviš 1432, Mikeš 1442, Zdeněk 1450 a Petr Majnuš *ze Psar* 1450. Ti všichni pečetili kotoučem do vnitř prohnutým a ve středu boulí ozdobeným, majíce jej i za znamení i za klénot.

Ojediněle vyskytuje se kotouč v ostatních Čechách. Čeněk *z Kříčova* (1468) u Bydžova maje jej na štítě jako žernov a za klénot jakousi bylinu neb vysokou kytu. Petronila *z Přezletic* (1565) pečetila takovým pletencem, jako Čejka ze Sezemic. Na pečeti Zikmundově *ze Stodůlek* (1449) spatřuje se kotouč s dvojí obrubou po kraji a okolo prostředku. Mikuláš Strýc *z Libošovic* (1430) měl za znamení i klénot kotouč podobný žernovu.

Možno sem počísti i vladyky *z Kralovic*, protože Martin odtudž (1444) má prostý kotouč se širokým okrajem. O nich a Blahotických bude jednáno v II. oddělení. Také čtyři kotouče (z Dědibab), kotouč jako slunce z Jíkve, Nemyčevsi, Čachovic a Valečova) a kotouč s šachovnicí neb sítem anebo jiným předmětem zůstavujeme k II. oddělení.

II. ODDĚLENÍ.

Staré rodiny v Čechách.

Albrecht *Adlaf*, štít s šachovnicí (1465, arch. býv. dvorský).

z Adlaru Valkaunové a Osovští, viz I. oddělení č. 5. *M.*, tab. 122.

z Adršpachu erbu ostrví, viz I, 2.

z Adršpachu: Tamchyn, 1398 (lib. erect. XII, f. 195), štít s šachovnicí. Na pečetidle Bohunkově (někdy majetek Dr. Ed. Čermáka) jest týž štít a za klenot jsou dva kruhy. U Pavla (1504, arch. Kutnohorský) jest štít s šachovnicí. (Obr. pečeti H. V, tab. 1, č. 7.)

z Aichu (Hans von der Aich, 1434, arch. Drážďanský) má na štítě štiku. Podobný erb mají i jiné rodiny na Loketsku, jako Plikové, Rausengrynerové, Prysnárové, Vinklerové, Hysrlové z Chodů a Zumrové z Herstošic.

z Alamsdorfu, rodina z Míšně pocházející, jež ve 14. století v okolí Chomutova seděla. Erb: Dva chrti proti sobě na zadních nohách stojící, majíce na hrdlech obojky s kroužky. 1324, Dětřich (arch. Drážďanský) 1356 Hanuš a Huk (arch. Drážďan.), 1359 Jindřich (Arch. gub.), 1416 Dětřich (Arch. Drážďan). Jiného erbu je Dětřich Alemsdorf (viz Brüxer Stadtbuch č. 216.)

z Alběnic (vsi u Otic), viz I, 24.

z Albenreutu, rytíři řečení *Lamingárové* (z Chebska): na červeném štítě stříbrné znamení (později na třech stříbrných kopcích postavené) jako hrábě, které má na obou stranách zuby, vlastně kříž, který se na cestě otáčí od pěšího, ale který vůz nepropustí (angl. turnpike turnstile), též znamení, jako klénot, přikryvadla červ. a bílá. (Jakubička.) Vyskytuje se již 1390—1393 u Františka a Lipolta (říš. arch. Mnichov). Totéž znamení u i ryt. z Hertenberka. Nazveme jej *rohatinou*. Obr. M., tab. 136 a H. IX tab.

z Alberovic (vsi u Dol. Kralovic): Zříš l. 1354 má na pečeti helmici a na ní 2 rohy. (Arch. Vyšehradský.)

z Alberovic, Maršík a Pešík (1415) měli na štítě prkno jako čtverec, jehož rohy jsou posázeny kytami (jako vl. z Podvek). Zřejmo je to na pečeti Pešíkově, jež vlastně patřila Mikuláši.

Alder, viz z Lošan,

Purkart *z Altenburka*, měšťan Pražský (1414, arch. bibl. Praž.) má na erbě tři znamení jako písmena Z postrčená.

Otík *z Artmštorfu* (1506) má znamení nepříliš zřetelné, jako nějaké lupení (Kutná hora).

Oldřich *Baban* (?) má modrý štít a na něm pruh pokosem stříbrný se 3 kříži (1415, Richenthal).

z Babčic, viz I, 32.

z Báně Jiří Kromešínský (l. 1530) má v erbu kolovrat. (Arch. Třebonský.)

z Barchova, Dašičtí a Vyšehněvští, viz I, 34.

z Baršova erbu střely, viz I, 10.

z Baršova neb Baršov erbu oděnce, viz I, 33.

z Barnšteina, rodina, jež se v 15. stol. z Míšně přistěhovala. Erb zlatý medvěd na zadních nohách stojící na modrém štítě, klénot týž medvěd, ale jen po kýty. (Paprocký o st. ryt. 171 a součást erbu hrabat Chotků). Téhož erbu byli 1465 Jan Špán mladší z B. (arch. kapit.) a 1494 Mikuláš Charvát (arch. Kutnohorský) jako i potom všichni Charvátové až do vymření. (Obr. M. tab. 95.)

Odchylný jest erb Lidmily z Barštejna (ve vývodu Petra Cíle ze Svojšic), totiž štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole tři listy dubové zlaté barvy na stoncích do 3 koutů obrácené (do čtvrtého koutu stonek) v modrém, v 2. a. 3 poli medvěd vzhůru stojící v bílém, nad korun. helmicí křídlo o 15 pérech šedivé barvy a stonek s listy dubovými, přikryvadla modrá a bílá. (Obraz H. VIII, tab.)

z Bartoušova Jan, odjinud z z Jičiněvsi (1403), z rodu vladyk z Labouně, štít polovičný a pravé pole zase pošikem rozdělené a jako klénot kotouč s šachovnicí (Arch. Drážďan).

z Bašnic Jan řeč. Kule (1385) měl na štítě hlavu kozlí (Lib. erect. XIII, f. 7.)

z Baště Jan sed. v Chrabřích (1455) měl štít na příč polovičný a za klénot rohy s nějakými výběžky (snad jelení rohy — arch. Svatom.).

z Bavorova Martin obdržel l. 1429 erbovní list a erb zlatou korunu na modrém štítě. (Viz I. díl, kap. 16.)

z Bečic, viz I, 35.

z Bečvář Matěji (1450, arch. Třebonský) připisuje Kolář erb pp. Říčanských.

z Bedrče Oldřich (1373, arch. kapit.) pečetil helmou, jejímž klénotem byly dva železné klobouky, vrchy k sobě obrácené.

z Bedrče Aleš Radvan (1488, arch. Třeb.), měl štít ve štítě, t. j. štít se širokou obrubou jiné barvy a za klénot rohy.

z Běhařova Bohuslav (1473—1484) měl na štítě tři koly neb svislé pruhy, nad helmou křidlo tak zbarvené, jako štít.

z Běchar Jan Halama (1524, v Kopidlně) má polovičný štít, v pravé polovici tuším orlici (viděti jen křídlo), v levé dva pruhy pošikem. (Obraz viz H. X, tab.)

z Bechlina Janek, Vaněk a Budivoj (l. 1430), měli štít a u spodu tři zuby, jako měli Vchynští a Rostové v Praze. V Slavětínském kostele jest takový štít a zuby jsou červené.

z Bechyně erbu střely zavinuté, viz I, 6.

z Bělče, Martin (1542, v Dobrušce), má štít na kříž dělený, v 1. a 4. dva kluky (paličky), v 2. a 3. železný klobouk.

z Bělče u Prachatic rodu Malovcův I, 35.

z Bělče Jan Kalus (1443) a Bohuslav a Jaroslav, bratří (1488), mají štít zhora polovičný, klénot křídlo (z krajiny západně od Prahy).

z Bělče se l. 1371 psal Vítek ze Šelmberka a pečetil sviní hlavou,

z Bělčic (u Blatné) Oldřich Jahodka pečetil l. 1345 štítem polovičným, v jehož levé polovici byly dva pruhy pokosem (arch. Drážďan.). ale l. 1349 měl na štítě dva husí krky proti sobě (arch. kapit.).

z Bělé (sev. od Plzně) I, 24.

z Bělé (v hrabství Kladském) Jan (1353), kroužek a z něho tři kladiva vycházející.

z Bělé Rohovlad (1382, Vyšehrad), má na štítě znamení na způsob klíčky, ale jsou to rohy stočené, jako mají Bukůvkové z Bukůvky. Mikuláš a Jiřík bratří (1555(a Mikuláš (1572) Rohovládové nosí rohy dvakráte stočené.. Bělá ta u Pardubic.

z Bělé (u Chýnova) Pešík (1441) měl na štítě okrouhlý štít lícem k pozorovateli obrácený, totiž uprostřed pupek a okolo tenký kruh. Ale týž Pešík již l. 1433 a zase 1414 má štít vojenský okrouhlý, z něhož nahoru zub vyniká. Mikuláš Pešík z Bělé dal si l. 1474 vyrýti pečeť, na níž jest štít okrouhlý se zubem k pravé straně obráceným, v profilu položený na štítě a totéž znamení i nad helmam. Téhož erbu vladyky z Údimě. Viz I, 60.

z Bělušic (Žatec) erbu orlice, I, 5.

z Benešova erbu zavinuté střely, I, 6.

Mikuláš Benešovský (1360), má štít zhora polovičný, přes něj jde na příč široký pruh a v něm jsou dva měsíce. Týž erb měl Jan biskup Litomyšlský (1400, 1413). Barvy štítu byly bílá a černá a pruh byl modrý. Tak vyobrazeno v Richenthalově kronice, kde jest také vyobrazen zlatý kříž v černém, erb biskupství Litomyšlského. Ty oba erby ve čtyřech polích měl týž biskup na své korouhvi.

Mikuláš *Benešovský* (1335) měl na štítě lví nohu.

z Benešovy hory erbu kohouta, I, 34.

z Bergova páni přistěhovali se do Čech z Říše na počátku 14. století. Kunrat z Grunenberka dává pánům „von Bergo" na červeném štítě stříbrnou rybu okřídlenou, přikryvadla týchž barev a za klénot touž rybu hlavou dolů, kdežto na štítě jest hlavou do pravého rohu. V rukopise Roudnickém (E. 1. I, 3.) je táž ryba červené barvy na modrém, ale bez podpisu jména. Ota z B. a z Lohdeburka ve dvojích pečetěch (1322, 1337, v Drážďanech a Kralovci) má rybu vztýčenou s hlavou k pravé

poohnutou, u Oty l. 1383 (ve Vídni) jde hlava k pravému koutu. Ota z B. (1390—1400) vzal si na štít pruh pokosem položený a rybu ležatou s křídly pozdviženými na helmici. (Obr. erbu H. X, tab. pečeti IX, 36.)

z Beřkovic Styr (1367, Arch. Praž.) má dvě sekery křížem přeložené. Viz I, 37.

z Beřkovic Ješek (1367) má nad helmou jelena běžícího. Téhož erbu zemané z Čečelic, Hoholic, Bohnic, Liběchova a Ovence.

z Bernartic erbu růže I, 1.

z Bernartic erbu tří polopruhů, I, 25. (Ty obě z okolí Bechyně.)

z Bernartic Jan Malohrádecký (1450, arch. Třebon) jeden z bojovníků Táborských má na štítě beránka Božího.

z Bernartic (Pernartic na Plzensku), erbu kohouta, I, 34.

z Bernvaldu Mikuláš, rychtář nového města Pražského, má medvěda stojícího (1402, bibl. Praž.)

z Běrunic Řehoř a na Strkově (1603), má štít na příč polovičný, v hořejší části půl medvěda, v dolejší tři klíny, nad helmou půl medvěda (Gen. sbírka v Zem. arch.)

Hertvík *z Běsti* (1468, z Býště?), nad helmou jelení rohy (Pardubské museum).

z Běstviny Jan Sudlice (1440, arch. Hradec.) má myslivecký roh neb trubku bez šňury.

z Běstviny Hertvík a Arnošt (1450, Třeb.), pruh pokosem, nad helmou rohy, jako vladyky z Ostružna a Rušinova.

z Běšic viz z Loun.

z Běšic Běšičtí: Zdeněk z Běšic (1496, Třeb. arch.) má pruh pošikem a nad helmou rohy s korouhvičkami. Tak i na náhrobku Víta Běšického z Běšic a na Bělé († 1571), ale na náhrobku Jiříka „z Byssicz" († 1591) je týž pruh na příč položen. (V kostele Lhotickém u Želiva.)

Běšínové z Běšín mívali štít polovičný, v pravo zlatý a v něm černou medvědí nohu, v levo černý a v něm bílý roh, přikryvadla zlatá a černá, nad helmou nohu (v levo) a roh týmž způsobem. Tak 1768, 11. března Janovi Filipovi B. z B. potvrzen a vymalován na tabuli Orlické, též v rozmanitých sbírkách, avšak v památníku Višerovském v Písku jsou přikryvadla černá bílá a černá žlutá. Jeník Mnich (1382) a Milota (1395) měli též znamení nad helmou. (Arch. Třebon.) Jestliže se u Jiřinka z Běšin (1429, acta Žitav.) erb ten popisuje jako rohy spojené (duo cornua conjuncta) je to patrná chyba. U Jana (1473) a Jindřicha (1498 atd.) objevuje se erb z počátku popsaný. Stejného erbu byly vladyky ze Sedlce a Veselí. (Obr. M., tab. 1, H. IV, tab.)

Běškovci z Běškovic měli na štítě jednorožce vzhůru vyskakujícího. Balbin (Aula) popisuje jej jako zlatého na černém. V Slavětínském kostele je zlatý na modrém (ovšem není jisto, je-li to Běškovcův). V Jak. sbírce jest bílý na modrém, přikryvadla týchž barev, nad helmem dvě křidla černá, a mezi nimi půl muže v modrém oděvu, držícího nad hlavou

čekan (buzikán). Nákres shoduje se s pečetí, kterou našel Kolář ve Vídni, a popisuje: jednorožec vyskakující s hlavou v hoř. koutě, nad helmem mezi rozloženými křidloma panák pod pás, maje levou ruku k boku podepřenou a pravou vyzdviženou. Jednorožce měli kromě vladyk z Neumětel a Valdeka a vl. z Kamýka 1344 Ješek, 1361—1374 Jan, 1361 Smil a Jan, 1414 Jan nejstarší, 1414—1432 Albrecht, 1429—1432 Mikšík, 1440 až 1444 Albrecht, 1442— 1477 Smil a 1515—1520 Bohuslav. A poněvadž klášter pod Mělníkem týž erb měl, lze za to míti, že předkem Běškovců byl Smil z *Cítova* (1268. Reg. II, 238), zakladatel jeho. Obraz pečeti viz H. VIII. tab.)

*z Bezděd*ic Janek (1418, arch. Hradec.) měl štít polovičný a v pravém poli šachovnici, nad helmem křídlo s šachovnicí. U Jana (1420, 1437 na Kokoříně) byla šachovnice v levém poli.

*z Bezděd*ic erbu psí hlavy osedlí byli v Kouřimě. Drahně listů jejich v museu kr. Č.

*Bezděd*ičtí z *Bezděd*ic mívali na štítě měsíc a nad ním hvězdu též Volanic). Viz Paproc. o st. ryt. 264.

Barvy byly zlaté na modrém, přikryvadla týchž barev, nad helmou zelená kyta (paví?) s měsícem a hvězdou zlaté barvy. (Jak. sb. Obraz erbu H. VIII, a IX,, na tab.)

z Bezděkova (u Rychnova), kačice bílé a sivé promíšené barvy (tedy prvotně stříbrná), jakoby vzlétnouti chtěla, na modrém štítě, přikryvadla bílá a modrá, točenice modrá a nad ní kačice. Ten erb potvrzen (1562, 17, Jan) Janovi Dobešovi jinak Hladkému, kterého Voršila a Anna sestry z Bezděkova k erbu připustily.

z Bezděkova (u Lnář?), měli na štítě stříbrné kolo palečné na modrém. Tak vymalován byl erb Aldegundy z Bezděkova ve vývodu Srbickém. (Arch. Hradecký.) Podobně v Jak. sb. (Kolo též za klénot, ale zelené?)

z Bezdružic erbu kohouta, viz I, 34.

z Bezejovic erbu kola, viz I, 32.

z Bezna, viz ze Smržova.

z Beztahova Smil a Hroch (1378, arch. Třebon.), maji toliko rohy nad helmou.

z Beztahova Hroch, sed. na Zrubku (1404, arch. Třebon.), má na štítě tři routy. Tak i 1406 Ctibor (Dv. arch.) a nad helmou rohy po každé straně jednou kytou zdobené.

z Bezvěrova Bušek (1464) má štít polovičný pokosem, v horním poli šachovnici, klenot rohy též se šachovnicí. (Jinak obraz v H. XIII, na tab.)

z Bibršteina připomínají se v Gerlově sbírce (Die here von benersteyn). Na zlatém štítě jest červený roh jelení stočený do kruhu, (proto u pozdějších korál jmenovaný). Paprocký (Zrcadlo 342) praví: užívali za erb červeného korálu na zlatém, nynější užívají ho na zeleném štítě. To platí tuším o moravské větvi. V Čechách nosili poslední erb jak je

v Diadochu na str. 327 vyobrazen, totiž štít na kříž rozdělený, v prvním poli starý erb, v 2. a 3. jelena stojícího, ve čtvrtém tři kosy položené ostřím vzhůru, klénotem byl roh. (Viz X. díl Hradů.) Rulek z Bibršteina měl kr. 1278 pěkně vyřezanou pečeť s rohem; na pečeti jeho r. 1290 v Drážďanech spatřují se kromě štítu nad helmem tři věníky t. j. tyčky na konci roztříštěné. Jan z Bibršteina (1385) první přijal roh za klénot. (Obr. M. tab. 57.)

Na Moravě byla větev, z níž pocházel l. 1643 Stanislav Bibrštein z Bojšov; ta měla toliko roh na štítě. (Viz K M., tab. 7 a H., X, tab.)

z Bílehory (u Chocně) Slašek (1398) měl štít křížem rozdělený a v každém poli znamení jako strom (figurae admodum arborum), nad helmem rohy. (Lib. erect. XII, 195). Na pečeti své l. 1407 (bibl. Praž.) má jen helm s 2 rohy. Slaškové z Bílé hory žili ještě na poč. 16. věku.

z Bílska (Blska u Vodňan) Ondřej (1389, fara Krumlov.), měl nad helmou sekeru a na ní kříž. Tak i z Kestřan a z Mladějovic.

z Bílska vladyky měli dva kluky křížem přeložené. Tak ve vývodu Škopkovském na štítě Anny Hořenovské roz. Bílské z Bílska (Jandera, Miletin. 124). Týž erb našel Kolář též v erbovníku Novohradském (znamení bílé, barva štítu nepoznamenána). Jiného erbu byla erbovní rodina Bílských z Bílska.

z Bířkova (u Klatov), viz I, 7.

z Bítova, (u Berouna) erbu orlice, I, 5.

z Bítova (u Berouna) Bořivoj (1361) býčí hlavu, jako vl. ze Svinař a Svarova.

Bítovští z Bítova měli dva saky křížem přeložené na štítě i nad helmicí jako l. 1564 Jakub, l. 1596 týž a Marek (Kolářovy poznámky z arch. musejního).

z Bítovan (u Chrudimě) měli nad helmem vějíř z 8—9 per zdobených tu a tam malými kytami, zejména l. 1329 a 1347 Mstislav (Břevnov).

z Blahotic (u Slaného) byli větví vladyk z Kralovic a měli proto v erbu dva kotouče. U Jaroše z Blahotic (1406) jsou nad helmem a jako koule posazené knoflíky a po krajích koule peří. Jetřich z B. (1402—1413) má je jako dva žernovy posázené na krajích kytkami. Václav z B., farář Ustský (1399—1413), má štít shora polovičný, v každém poli kotouč jako žernov vyhlížející a nad helmem dva takové kotouče ozdobené.

z Blahust (u Stříbra), viz I, 7.

z Blanice (u Vlašimě) měli štít koulemi posazený a nad helmem rohy. U Markvarta z Bl. (1412) je 9 koulí, u Jana (1450) šestnácte, u Markvarta l. 1500 zase devět. (Obraz H. VIII, tab.)

Blatenští z Blatna nosívali na modrém štítě dvě medvědí nohy černé, křížem přeložené (Paprocký, o st. ryt. 266). U Jištrbských z B. kladou se medvědí nohy přirozené barvy na zlatém, týž klénot a přikryvadla černá a zlatá. (Jak. sb.) Tak (bez barev) i na pečeti Jindřicha Libenského z Blatna (1536, Roudnice) a Anny, dcery Zikmunda Sloupka

z B. (1612, Arch. DZ.) Snad jsou jednoho původu se zemany z Hertenberka.

z Blatné erbu střely, I, 10.

z Blaždice (vsi u Seče plz.) vladyky, v 16. st. *Žitínští* z B. zvaní, měli červeného raka vzhůru obráceného dle jedněch na stříbrném štítě (Frankova sbírka v Roudnici e MS. Balbini), dle jiných na modrém, přikryvadla modrá a červená a nad helmem jelení rohy přiroz. barvy. (Jak. sb.) Týž klénot o třech parozích spatřuje se i na pečeti Oldřicha Ž. z P. (1569, Arch. D. Z.)

z Bliživy (u Horš. Týna) erbu berana, I, 29.

Bliživeští z Bliživy měli na modrém štítě dva zlaté jelení rohy křížem přeložené o 3—5 parozích, přikryvadla týchž barev a snad helmem ty rohy (Paprocký, o st. ryt. 270. Jak. sb.) Tak na pečetěch Jana (1492 a 1496). Vacslav Heraklius z B. obdržev nadání, aby se psal z Kumburka a z Bliživa, dostal do klénotu mezi rohy orlici (tak poprve 1628, Arch. D. Z.), ale majestátu na to ani v říšské ani v české kanceláři jsme nenašli. (Obraz H. IX, tab.)

z Blyně (u Kouřimě), viz I, 3.

s *Bobovic* erbu sviní hlavy, I, 4.

de Boczerzejow, záhadný nápis na pečeti Ctibora ze Švamberka (1375, bibl. Praž.) snad z Kaceřova.

z Bohdanče (u Ledče) Ropert (1402) erbu šraňk, předek Bohdaneckých z *Hodkova.*

z Bohdanče přijmení některých pp. z Chřenovic erbu orlice. Viz I, 5.

z Bohnic Jan Šešelka, odjinud z Potlištína (1468, Vyšehrad) má na štítě jelena aneb srnce.

z Bohova neb Zbohova nápis (1410) na pečeti Petra Žabky ze Žďáru erbu orlice.

z Bohuňovic (u Kolína) Vacslav a Zdislav (1333, arch. gub.) mají na štítě helmu a nad ní znamení, jako horní polovice kříže, jehož konce jsou kytami zdobené.

z Bohuňovic Sakové erbu ostrví, viz I, 2. M., tab. 21.

z Bohušic Čakovcové, v jižních Čechách osedlí, měli štít polovičný, jehož pravá polovice byla červená a levá stříbrná, přikryvadla týchž barev, nad helmem rohy, vpravo stříbrný, v levo červený. (Jak. sb.) Týž erb mají na pečetěch 1484—1442 Jindřich, 1487 Bohuněk, 1567 Petr a 1620 Přibík. (Obr. M., tab. 131.)

z Bolehoště, přijmení některých *ze Žampachu.*

z Bolechovic Jindřich (1450, arch. Třebon.) měl (podle poznámky Kolářovy) hlavu nerohatého zvířete se širokými pysky.

Přibík purkrabě na Landšteině (1365, arch. Třeb.) měl na pečeti dvě znamení na způsob husích noh (jelení rohy?), z nápisu čtou se toliko písmena *de Boli . . .*, což na Bolikov, Bolinu a j. vykládati lze.

z Bolkova Veronika, manželka Diviše Černína z Chuděnic (podlé vývodu Srbického), měla na štítě ptáka, z jehož prsou vyniká psí hlava.

z Bolu Jan Adam (1640, arch. gub.) měl pruh přes štít, pod ním celou lilii, nad ním dvě polovice lilií, lupeny k krajím obrácené.

z Bontensee Ramfolt (1393 sed. na Zaluží u Mostu, arch. Dražďan.) měl štít polovičný a levou polovici mřežovanou.

z Bořejova Martin Zlý jinak ze Stakor (1391) měl nad helmem loďku (Lib. erect.)

z Bořic Šimon (1504, sed. v Borkách u Kralové Dvoru, arch. Třeb.) měl na štítě ptáčka na větvi sedícího.

Petr Snopovský *z Borku* (plz. 1547, arch. Třeb.) má na štítě tři podobná znamení, jako mají Mezenští z Mezného.

Jan Borek *z Borku* (1564) měl na štítě oblouk na příč a pod ním dva obloučky vedle sebe, nad helmicí panáka pod pás, jak vyzdvihuje ruce. (Poznamenal Kolář ze sbírky pečetí v Roudnici 90—2811.)

z Borotína erbu růže, I, 1.

Borotín z Údimě, viz z Údimě.

z Borovan (u Budějovic) erbu růže, I, 1.

z Borovan (u Tábora), I, 25.

z Borové (u Něm. Brodu) erbu ostrví, I, 2.

z Borovnice (u Budějovic) erbu hlavy, viz I, 38.

z Borovnice Amchové měli modrý hřbelec na červeném štítě a též znamení nad helmem (M., tab. 92 a Jak. sb.) V 16. st. jsou zuby téhož hřbelce nevysoké, ale u Bernarta z B. (1379, 1383) jsou velmi vysoké. U Jindřicha (1480) a Beneše (1484) jest na kolmém nasadišti příčné dřívko, z něhož 5 vysokých zubů vyniká.

Zachař *z Borovnice* (1465, arch. Třebon.) má za znamení tři rostliny jako chrpy.

z Borovnice Pešík a Jindřich, bratří (1391, Třeboň. arch.), mají poprsí muže.

z Borovnice Beneš (1454, Třeb.) má pruh pošikem položený.

Sudličkové z Borovnice měli na černém štítě zlatou vrš a na ní stříbrnou kytu. Tak vymalován byl erb jejich ve Zvíkovské síni podle poznamenání Březanova v Rajhradě uloženého. V Jak. sbírce jest pole bílé a vrš hnědé barvy. Shoduje se v tom pečeť Mikuláše S. z B. (1557, arch. DZ.)

z Boršengrynu Mikuláš Fras (1434) měl na štítě pruh na příč, ostatek štítu obdélníky šachovaný. (Podlé poznámky Kolářovy z arch. Dražďanského.)

z Boršic (n. vsi u Strojetic na Žatecku) Otík (1452, arch. min. vnitra) měl na pečeti trojzub se zuby rovně nahoru vztýčenými, l. 1469 a 1473 Otík Hromada jiného způsobu trojzub a nad helmem tři péra. *Hromadové z Boršic* a *Boršičtí z Boršic*, jich potomci, měli dvojzub neb ostruhu stříbrné barvy na zeleném pahrbku stojící v modrém poli, přikryvadla

týchž barev a tři péra, z nichž dvě modrá a prostřední stříbrné. (Jak. sb.) Podobná i pečeť Petra Vácslava B. z. B. (1640, Arch. DZ.)

Matěj Boršík *z Boršíkova* (1448, arch. ve Svinech,) měl na štítě měsíc rohy vzhůru obrácený.

z Boru (pod Přimdou) erbu labutě, I, 14.

z Boru (Velkého u Horažďovic), předkové pp. z Potštejna, I, 11.

z Boru (téhož), Bašek (1334, Arch. Praž.) měl páva, držícího v pyscích prsten. Tak potom i vl. z Ojnic neb Vojnic. (Obr. H., XIII, tab.)

Jan *z Boru*, též *Borovec z Rovného* řečený 1372—1408) měl na štítě půl kozla jako vladyky ze Dvorce. Bor ten v jižních Čechách a Rovný u Krumlova.

Pečetidlo s nápisem s + waczlaw + borythki našlo se v Žatci. Na štítě byl pruh napříč mřežovaný.

z Bosyně Karel Haras (1379) odjinud *z Sedlce* má nad helmem kotouč mřežovaný na spůsob sýta a na něm tři kladívka. Homut odtudž (1455) má týž kotouč a na něm kytu. Znamení to bylo klénotem Hrzanů z Harasova.

z Bošilce (Veselí n. L.) vladyky měli dva oštěpy rozličné spůsoby někdy se hrotem jako lipový list, někdy s úzkým hrotem jako Jaroslav z B. (1387 Třeboň), 1392 Jeník z B. odjinud *z Lužnice* a Ondřej z B. 1392, Jeník z B. farář v Žimunticích († 1395), Jeník (1409 sed. ve Hlině), 1414 Ondřej, 1441 Ondráček z B. oba odjinud *ze Bzí*. Téhož erbu byli ze Světlíka, Třebína a Svatbové z Otradovic. (Obraz pečeti z r. 1414 viz H III, tab. č. 5.).

Fráněk *z Bošína* (1450) má štít dělený s lilií, která jde do pravého rohu.

Bošínští z Bošína měli za erb klobouk kardinálskému podobný a na helmě 2 pštrosí pera. Tak na pečeti Jana Šťastného l. 1637 (Arch. DZ.)

z Boztěchova erbu mnicha I, 39.

z Božejova Hamerníkové měli dvě motyky havířské křížem přeložené. (Viz Pam. arch. V. 356.) Potomci jich psali se *Bošínskými z Božejova*. V Jak. sb. jsou ty motyky neb kladiva ocelové barvy se zlatými rukověťmi na červeném štítě, přikryvadla týchž barev, nad helmou křidla složená, přední bílé, zadní červené. S tím se srovnává i pečeť Jana Diviše B. z B. (Arch. DZ. XVI, 5. Viz i M, tab. 93. a H. I, tab.)

z Božejova erbu kola viz I, 32.

z Božejova erbu dvou mečů I, 40.

z Božejovic erbu kola jinak z Bezejovic I, 32.

z Božetína stará zemanská rodina u Tábora. Erb jich byl černý kohout na bílém štítě, přikryvadla týchž barev a týž kohout nad helmou. (Jak. sb.) S tím se srovnává erb Vácslava Červa z Božetína (1610, sb. pečetí v Roudnici).

Božičtí z Božic (1540 Jarolim sed. na Břvech) měli pruh pošikem položený a v něm tři měsíce s rohy v pravo obrácenými. (Museum z. Č.)

z Božího domu (t. j. z nynějšího Nového hradu u Vys. Mýta) Petr Krtek jinak *z Zalešan* měl tři podkovy rohy ke koutům štítu.

Beneš *z Bračic* (1449) měl na štítě tři ryby hlavami vzhůru a týmž spůsobem i nad helmou.

z Bran Dobeš (1402) měl na štítě dvě kosy vzhůru postavené s ostřím ke krajům štítu a tak i nad helmou. (Drážďany)

z Brandýsa rod prvotně z Plzenska pocházející a po hradě Brandýse n. O. pojmenovaný, Jindřich z B. (1286, arch. býv. dvorský) měl na štítě dva jelení rohy o čtyřech parozích, jichž konce jsou jako paličky, nad helmem prkno do polokruhu a nad ním 6 květův, totiž kotoučkův na kraji perličkami obsazených. Gozvin, Vyntíř a Fryduš (1312) měli celou jelení hlavu rohy k levé a ústy k pravé straně obrácenou. (Arch. sv. Vácsl. Obraz její H. V, tab. I, č. 11.) Oldřich z B. (1323) měl zase jelení rohy křížem přeložené, prkno nad helmou šachováním rozdělené a na něm nejvýše 8 kytek čili kotoučkův (arch. dv.) Takové rohy o čtyřech parozích a pěkně narýsované měli 1402 Jindřich z B. na Libchavě a Jan z B. na Bystrci. Podobně 1432 Jan z B. odjinud z *Sudslavě*. Z moravské větve téhož rodu pocházel *Jan Jiskra z Brandýsa*, na jehož pečetěch (1448, 1453 v arch. Třeboň.) též se jelení rohy o čtyřech parozích spatřují.

z Brandýsa viz I. 20.

z Branišova (neb Branišovic) Jan Pehm (1459) měl pokosem průřez brán polních a podobně 1514 Kateřina vdaná Papákova, Anna, Markéta a Anna z Branišovic. (Pečeti v Třeboni a Nový hradech.)

Vojslavové Branišovští z Branišova měli na modrém štítě dvě nahé ruce i s rameny své přirozené barvy, vzhůru postavené, přikryvadla modrá a bílá a nad helmem ruce týmž spůsobem jako na štítě (Erbovník Salmovský Jak. sb.). Vojslav z B. (1464) měl na štítě jen jedinou ruku bez ramene ale Mikuláš Vojslav (1545) měl znamení, jak bylo z počátku popsáno, a tak to zůstalo až do vymření.

z Branné u Třeboně Albert a Mikuláš (1370, arch. Třeboň.) měli nad helmou dva rohy, tak i l. 1382 Jan (Arch. gub.).

z Bransudova Heřman (1370, arch. Želiv.) měl nad helmou dva rohy.

z Branže (Branžež v Bol.) měli na štítě muže sedícího na koni běžícím a kopí držícího. Tak Vácslav Tuhanský z Branže 1737. (Vypsal Kolář tuším v Dobříši.)

z Bratřence Otík (1837 v Drážďanech) měl na štítě klobouk, z něhož kyta vyniká (klénot rodu Lobkovského.)

z Bratříkovic měli na zlatém štítě černou lišku s jazykem vyplazeným na zeleném drnu sedící (Jak. sb.). Na pečeti Bohunka z Br. (1455) vyhlíží jako pes na dřevě sedící, ale že to liška, jde na jevo z příjmění Ondřeje Lišky z Br. (1527.)

z Bratronic Jan (1488) měl na štítě i nad helmou dva rohy (bibl. Praž.).

Mikeš *Bravid* (c. 1453) má tři routy do rohů štítu se rozcházející (v Drážďanech).

z Brda Jetřich (1321) z rodu pp. z Rabšteina erbu tří noh. Viz I. 59.

z Branné viz z Cidliny.

z Březí Bušek měl l. 1382 korunu k levému rohu štítu, ale l. 1385, pruh s korunou pokosem přes celý štít. Stejného erbu z Vilhartic, Letov, Lomce, Domanic.

z Březí (u Týna n. V.) 1367 Rynart, a 1387, 1388 Přibík měli nad helmou křidlo, Trojan z Březí, (1373 arch. Přib.) také měl křidlo a přes něj pokosem pruh, pročež snad patří k Netvorským. Křidlo bylo u vladyk z tohoto Březí pocházejících jen klénotem; štít byl zhora polovičný a spatřuje se l. 1421 u Rynarta z Březí a Albrechta, biskupa Litomyšlského (1421, arch. min. vnitra).

z Březí Přech Kus (1362, mezi listmi Strakonickými arch. Svatomářského) nad helmou rohy.

z Březí erbu rysa viz I, 41.

z Březí příjmí některých vladyk z Veselé čili *Březských z Veselé*. Erb koflík. (Obraz pečeti 1478 H. III, tab. č. 11.)

U vladyk *z Březí* jest pruh někdy pokosem někdy kolmo položený. Pokosný je malován na štítě Apolony z Břízí ve vývodě Srbickém, Netvorských z Březí na tabuli Orlické. (Viz obraz H. XI, tab.) Kolmý se spatřuje u Paprockého (o st. ryt. 298) a ve Frankově sbírce v Roudnici (z tabule Malovcův). Pro oboje jsou starší doklady. *Bušek z Březí* (1388, arch. Netolický) má pruh pokosem. Týž pocházel bezpochyby ze vsi Březí u Týna n. V. Jan z Březí (1454, arch. Třebonský) má kůl neb pruh kolmý. Tento erb nacházíme u *Netvorských z Březí* aneb *Břízí*, vždy totiž na červeném štítě zlatý kolmý pruh, přikryvadla týchž barev, nad helmem červená složená křidla, a přes vrchní křidlo pruh týmž spůsobem. Tak v Atlantu Voračickém, Frankově a Jak. sbírce. Tuto i variant červené, zlaté a černé pole zhora dolů, křidla těmiž barvami rozdělena, též M. tab. 16.) Tak je ještě na pečeti Jana Vojtěcha N. z B. (1757, Arch. DZ.)

Zdá se, že se pokosný pruh mylně připisuje Netvorským a že patří *Břízským* a *Koupským z Břízy*. Na pečeti Jindřicha K. z B. na Hvožďanech (1535, arch. min. vnitra) spatřuje se pruh pokosný a nad helmicí složená křidla. Tak i na pečeti Albrechta B. z B. na Outěchovičkách (1601, arch. mus. ale 2 křídla proti sobě). Barvy jsou jako u Netvorských, a přes křidlo též jde pruh (Atlas Voračický, Jak. sb. a Král ve Hradech.)

z Března erbu kola viz I, 32.

z Března neb *Březnice* jiné příjmění vladyk *z Kyc.*

z Březnice sviní hlavy a lva I, 4.

z Březnice Štěpán (1353—1363) též na Moravě osedlý pocházel z Březnice u Bechyně a nosil na helmě rohy.

z Březnice Vchyna (1358—1363), vlastně *z Ledenic* řečený, jenž Březnici od předešlého převzal, měl štít příčným pruhem rozdělený a horní

pole dvěma pruhy protkané. Týmž spůsobem bylo upraveno i křidlo. Potomci jeho psali se *z Pacova.* (Obr. pečeti 1363 H III, tab. č. 27.)

z Březnice erbu holubice viz I, 42.

z Březové Vavřinec měl na pečeti (1404, ve Vídni) biskupskou berlu.

z Březovic Kroměšínové erb svůj měnili. Jindřich (1438) měl na štítě pruh na příč, nad helmou věnec a nad ním tři péra; Přibík (1440) měl na štítě dva pruhy; jeden jde skrze prostředek pokosem a druhý po vrchu štítu; nad helmou je železný klobouk a na něm tři péra.

z Bříšťan (u Hořic) Mikuláš Okáč (1480, arch. Boleslav,) kozí hlavu s krkem.

Bříštští z Bříště měli muže na lodi sedícího a veslujícího a týž klénot (1481 Kutná hora).

z Brloha (u Loun) erbu hříč viz I, 43.

z Brloha (u Čáslavě) měli na štítě železný klobouk jako 1460 Matěj, 1510, 1515 Jiřík.

z Brloha (u Písku) erbu medvěd viz I, 44 a M. tab. 144.

Vaněk Drnovský *z Brloha* (1535, arch. bibl. Praž.) měl rybu k vrchu štítu ohnutou.

z Brodce Václav Šatný (1487, 1495 Praž. kapit.) měl štít poloviční a dolejší polovici s šachovnicí.

z Brodu (u Plané) Bedřich (1308, Mnichov) měl na štítě pětilistou růži.

z Brodův (Brody u Krásného dvoru) (Ctibor 1436, Drážďany) měl na štítě toulec.

z Broumovic mívali buď nad helmou aneb na štítě nůžky ke střihání ovec, jako 1387 Jan Brum a 1432 Václavek, tento měl na nůžkách kytu. Stejného erbu z Křečovic, Petrovic, Počepic, Holešic, Losyn. (Obraz H. IV, tab. 4, č. 3.)

Lévové *z Brozánek* (u Teplice) měli na modrém štítě k vrchu dvanácte červených kostek ve třech řadách, pod tím černá ptačí noha na kýtě opeřená, přikryvadla červená, bílá, nad helmem tři křidla, pravé červené, prostřední bílé, levé modré. (Jak. sb. jinak M. tab. 137, H. XIV, tab.) Tak i na pečeti Václava Duchoslava L. z B. 1738), Arch. DZ III, 14.

z Brti (u Bečova) Litolt (1380) měl dvě kohoutí hlavy s krky na kříž přeloženými a dole spojenými.

z Bržína Ivan (1321) erbu tří noh z rodu pp. z Rabšteina. Viz I, 59.

z Bubna vladyky a naposled hrabata, byli větví vladyk z Hrádku Sviňomazského na Plzensku a mívali ve 14 st. jako oni za klénot kouli, zejména l. 1390 Štěpán Buben z Hrádku a l. 1393 Stach B. z H. (Pangerl GU) Václav Buben z Frymburka (1435) pečetil již tak, že měl štít zhora poloviční a nad helmem kouli s kytou. Tak i pečetil Jan Buben z Bubna (1436), jenž měl Ždánice na Moravě, jen že koule u něho vyhlíží jako kotouč. Kateřina z B. (1448) měla na štítě prostou kouli a Racek Varlych

z Bubna (1490) oblíbil si kouli s kytou. Ještě Otík z Bubna (1541) měl na štítě hořící kouli a nad helmem prostou kouli s kytou. Uprostřed 16. stol. stala se změna taková, že se na štítě vyskytuje znamení jako kotel neb rejtharský buben. Jindřich z B. (1568, v Boleslavi) má jako polokouli dutou, Mikuláš z B. (1585) jako rendlík bez ucha a Jan starší z B. (1612) kulatou mísu s řetězem nad ní. Když majestátem dd. 1629, 8. listop. Litická pošlost do stavu panského vyzdvižena, polepšen erb její takto: štít na dva rovné díly anebo pole od svrchu až dolů rozdělený, v prvním pravém zlatém buben hřebíčkové barvy vzhůru, v druhém modrém nad korunou zlatou král. hlava lva a až pod kyčle zlaté barvy, tváří k pravé straně obrácená s otevřenými ústy a červeným vyplazitým jazykem, nad štítem dva otevřené helmy s přikryvadly modrými a zlatými, nad každým helmem král. koruna a nad ní po pravé straně buben s 3 péry pštrosovými, modrým, bílým a žlutým, po levé hlava lvová modré barvy. *Varlychové z Bubna* drželi se erbu, jak vznikl v 16. st., měli červený kotel (buben) na modrém štítě, přikryvadla červenobílá a modrobílá, za klénot týž buben a na něm tři pera, červené, bílé a modré (Jak. sb.), ale týž kotel si přece změnili na vojenský buben, jak je nyní. Tak pečetil 1729 Vilém V z. B. (Arch. DZ XVI, 8. Viz i M. tab. 33, H. II, tab. VIII, 246.)

z Bubovic viz I, 4.

z Bučovsi viz z Budčevsi.

z Bučovic Jarohněv jinak z Koutů (1450) měl na štítě chrta.

z *Budákův* (v jižním koutě Čech) měli kozí hlavu s krkem, zejména 1509 Markvart a kněz Martin bratří (Třeboň).

z Budčevsi Bohuslav (1433) měl na štítě od pravé do horního levého rohu hůlku s třemi stínkami (jako cimbuří) a nad helmou v témže spůsobu křidlo (Arch. zemský v Brně.)

z *Buděhostic* viz I, 37.

z Budějovic Čéč měl troje háky ohnuté, vždy dva a dva k sobě přiložené (1263 ve Vyšním brodě). L. 1266 psal se z Velešína a měl jen jedny háky křížem přeložené (v klášteře Světelském). Téhož rodu pp. ze Železnice.

Boleslav *z Budenic* (1328) měl tři sekery nad sebou jako páni z Peruce.

z Budihostic viz I, 37.

z Budislavě (u Soběslavě) Ebrhart (1366) erbu hlavy s oslíma ušima, jako Dráchovští.

z *Budislavě* (odtudž) Příbek l. 1364 purkrabě na Hrádku patřil k rodu Pluhů z Rabšteina. (Viz I, 45.)

z Budislavě Ondřej (1382) má rohy ozdobené střelkami, třemi na každé straně.

z Budislavě Oldřich Babka (1384) má štít poloviční a ve spodním poli šachovnici (vlastně z Kvasejovic).

z Budislavě Jan Zoubek (1402—1407) má na štítě znamení jako červa

v prostřed ohnutého, jednou na štítě a jednou nad helmou; Václav syn jeho (1402) má též to znamení. Podobný klénot u vladyk ze Lhoty a Vřesné.

z Budkova Vojtěch (1373) jinak z Milonovic má nad helmou kobylku (středověký fantastický tvar ptáka s lidskou hlavou, jak vyobrazena jest kobylka v kapitulním rukopise Scriptum super apocalypsim). Potomek jeho Jeniš z Budkova (1416) má štít poloviční a dolejší pole s šachovnicí, a nad helmou poprsí ženské s hlavou zahalenou.

Budkovští z Budkova měli štít modrý a v něm na příč červený pruh, přikryvadla týchž barev a křidla složená týmž spůsobem jako štít. (Frankova sbírka v Roudnici, též Jak. sb. a pod. v Salmovském erbovníku.) Tak pečetil l. 1416 Hrzek *z Tourového*, předek jich, l. 1443 Hynek, 1468 Hynek starší a l. 1473 Hynek vše z Budkova a jich potomci.

z Budkovic Přech (1448—1454) měl na štítě kozla ve skoku a nad helmou kozla vyskakujícího.

Budovci z Budova měli červený štít a na něm dva stříbrné pruhy na příč, přikryvadla týchž barev, nad helmem dvě péra, v pravo bílé, v levo červené (Paprocký o st. ryt. 143 vývod Srbický, též Jak. sb.). Jsou snad jednoho původu s Doupovci z Doupova. (Obraz H. VIII, tab.)

Buchovci z Buchova erbu ptačí hlavy a štítu polovičného I, 31.

z Buk (u Trutnova) Mikšík, vlastně z Jmnic [1379] měl štít na příč poloviční.

z Bukova Zbramír (1484, arch. gub.) měl na štítě kouli na postavci a na ní jako trojlist, snad roch znamenající.

Muchkové z Bukova měli na modrém štítě koňskou kýtu (s černým kopytem a zlatou podkovou) stříbrné barvy, přikryvadla modrá a bílá, dvě křidla složená, přední modré, zadní bílé (MS. P. Vincencia, tabule Orlická, M. tab. 139, H. VIII, tab. Jak. sb.) L. 1571 spatřen hrobový kámen Jana Muchka z Bukova († 1547) a na něm kýta neb noha zadní koňská (DZ 60, B 30). Jiného kamene obraz v Soupise Písecka na str. 315.)

z Bukovan erbu pinty viz I, 46.

z Bukové erbu korbel I, 48 M. tab. 67.

z Bukové (vsi u Ml. Vožice) Jan (1382—1396) měl na helmě kytu a po každé straně drvoštěpskou sekeru ostřím ven. (Arch. Třeboňský.)

z Bukovice erbu kohouta I, 34.

z Bukovice Petr (1397, arch. Třeboň.) měl nad helmou tři květiny (chrpy ?), jako Mezenští z Mezného.

z Bukoviny Zbyněk (1340—1349) měl na štítě dvě plechovnice pentlí spojené. Tak ze Sendražic. Viz i ze Sloupna.

z Bukoviny Jaroslav (1418) měl na štítě třmen jsa z rodu pp. z Ryzemburka.

z Bukovky Sezima (1460) a Ctibor (1497—1511) měli rohy stočené okolo holi, na jejímž horním konci je palička. Potomci jich byli na Moravě a píší se *Bukůvka z Bukůvky*. Když dostali l. 1719, dne 19. února majestát

na panský stav, potvrzen jim erb, totiž červený štít a na něm dva rohy dolními konci k sobě, hořejšími od sebe, dvakráte stočené své přirozené barvy, přikryvadla týchž barev a nad helmou znamení štítu se opakuje. Při propůjčení stavu hrabského (1800, 7. Aug.) přidáni dva zlatí lvi, aby štít drželi. (Obr. M. tab. 59 a H. II, tab.)

z Bukovna erbu holubice viz I, 42.

z Bukovníka Hroznata (1419) měl na helmici dva rohy.

z Buksic (u Plzně) Markvart (1427—1434) měl na štítě pokosem tři předměty málo zřetelné (kulaté a dole s třepením) a nad helmou kytu. Rod *Kladrubských z Buksic* v Plzni osedlý měl přední polovici jelena.

z Buřenic erbu dvou mečů viz I, 40.

z Buškovic viz I, 27.

z Bušovic (u Plzně) Ješek řeč. Bušovec (1382) měl nad helmou 6 klasů, jako z Letin, Kozolup. Lužan. Pšovlk.

z Butovic (u Prahy) Jan (1432) měl na štítě měsíc s rohy vzhůru a nad ním kříž; totéž znamení nad helmou.

z Buzic (u Blatné) Předota řečený Němec a Petr (1397, bibl. Praž.), měli štít křížem na 4 pole rozdělený, a nad helmou korouhvičky, každou na polovice barvami rozdělené. Podobný erb jest na pečeti Buškově (1404, arch. Svatom.), ale na korouhvičkách nelze rozdělení znáti. Téhož erbu byli i 1467 Bušek starší z Buzic, 1482 Alexander a jich potomci *Buzičtí z Buzic*. Na náhrobcích v Paštikách (viz obrazy H. XI, 185) jsou štít i koruhvičky na čtyři pole děleny a nad korouhvičkami jsou kyty. Při ohledání erbů na domě ve Volyni (1568) popsán erb Alexandra Buzického takto: Tři pole v štítu, jedno pole barvy černé, druhé červené, třetí bílé (a čtvrté dodej zase černé) a nad helmem tři píra nápodobná k pávovému peří a v tom každém píru u vršku jsou vymalovány maličké erby, toliko samý štít, a tím spůsobem v štítu pole barvy svrchu psané. (Pam. arch. VII, 70.) Tento nedostatečný popis komorníka, jenž snad zašlé malby dobře nerozeznával, doplňuje se obrazem ve Vídenském rukopise 8330. Tu jsou pole černé, modré, červené, bílé, nad helmou tři korouhve, modrá, bílá a červená za sebou a za nimi tři pštrosová péra černá, přikryvadla černomodročervená a červenomodročerná a pod nimi červenobílá a černomodrá. (Kolář. Nedobře M tab. 130.)

z Bydlína (u Pacova) Petr (1433 v Třeboni) měl na štítě škopek a takové znamení měla i Kateřina dcera jeho na své pečeti (1444) v arch. Želivském. O Kláře z Bydlína (1499) poznamenal si Kolář z arch. Třebonského, že měla na štítě radlici (?) Stejného původu ze Semtina a Otradovic.

z Bydžína, německý rod, jenž se ku konci 15. st. do Čech přistěhoval. Erb jich byl štít poloviční, v pravo červený, v levo stříbrný a přes obě pole zlaté kružidlo, končinami vzhůru obrácené, přikryvadla v barvách štítu, klénot jako znamení na štítě a za ním tři stříbrná péra. (Jak. sb. M. tab. 111, viz i tab. při II díle Hradů.) Erb ten měl již l. 1431 Hans Zirken-

dorfer. (Kolář z pamětí Valdsaských.) První pečeti u nás jsou z počátku 16. st. V 16. st. se psali *Pecingáry z B.*

z Bychor Hereš a Aleš (1393) měli nad helmou křidlo a přes ně pokosem pruh. Týž Aleš (1395—1413) a Hereš (1398) měli štít, a na něm přes příč široký pruh.

z Bykanče (u Kutné hory) mívali na štítě kozí hlavu a krk, nad helmem hůlky křížem přeložené. Tak se spatřuje na pečeti Vícslava Bykaneckého z Bykanče 1528. (Arch. Kutnohorský.) Marta Stonka z Bykanče (1614) měla přední polovici berana vyskakujícího. (Arch. DZ. IV, 6.) Snad tato pocházela z erbovní rodiny, jíž erb l. 1556 udělen.

z Bysně (u Slaného) Otík a Hašek (1417) a Oldřich (1496) měli na štítě tři klasy; potomci jich *Malikovští z Bysně* měli na červeném štítě tři péra, dvě bílá a prostřední modré, přikryvadla červená a bílá a nad helmou táž péra. (Jak. sb.)

z Bystrce Jan (1402) měl erb pp. z Brandýsa, jelení rohy. Viz I. 26.

z Bystřice (u Jičína) Přibík Náklo (1433, arch. zem. v Brně) měl na štítě kohoutí hlavu s krkem.

z Bystřice Bohuše (1411) měl na štítě dvě ptačí nohy, totéž nad helmem a mezi nimi kříž řádu sv. Jana, ku kteremu náležel.

z Byšic erbu půl koně, viz I, 35.

z Byšic Pavlík a Rameš (1350, Praž. mus.) měli nad helmou do polokruhu prkno a na něm dva háky křížem přeložené, z prkna vyčnívala tři kladiva.

Byšičtí z Byšic mívali prvotně za klénot psí hlavu s krkem, jak se spatřuje na pečeti Bětky z B. 1462—1474 v arch. kapit. Pražské. Hanuš B. z B. má na své pečeti štít shora poloviční a na příč pět pruhův barev střídajících. Přes vrchní tři polopruhy pravého pole jest položena přední třetina psa vyskakujícího. (1527, arch. Třeb.) U Jana (1544), Vácslava (1553) a Karla (1578) jest pes buď poloviční neb celý ve vrchní polovici a zpodní polovice štítu je na čtyři pole křížem rozdělena. Barvy byly černý pes s červ. vyplazeným jazykem v stříb. poli, pod tím pole černé, stříbrné, stříbrné a černé, přikryvadla a točenice týchž barev, klénot pes vzpřímený. (Kolář z rkp. 8330 ve Vídni, Frankova sbírka v Roudnici, Jak. sb. Viz i Soupis Příbramska 86, 87.)

Býšovci z Býšova erbu supí hlavy I, 31.

z Býšova Přibík (1494) měl na štítě pilu.

z Býšova Bušek (1443, arch. Hradec.) měl na štítě úzký pruh pošikem a nad helmou tuším dvě křidla.

ze Bzí erbu kola I, 32.

ze Bzí erbu dvou oštěpů viz z Bošilce.

ze Bzové Jitka (1420, Třeboň) pečetí pečetí nějakého Velislava, na níž jsou dva rohy.

z Cách Jan, odjinud *ze Sluh* (1385 bibl. Praž.) měl na štítě dvě medvědí nohy, proti sobě postavené.

z Caisperka Mikuláš (1448) měl na štítě tři kluky pokosem přeložené. (Vypsal Kolář v Třeboni.)

z Caltova Lvík (1443) měl na helmici 3 rostlinky, každou o jednom stonku. (Vypsal Kolář v Třeboni.)

z Cedvic měli od starodávna erb takový, jako jim majestátem 1794, 9. října při udělení hrabského stavu potvrzen, totiž štít na příč na tři pole bílé a červené a černé rozdělený, přikryvadla týchž barev, klénot vysoký špičatý klobouk s knoflíkem na konci mezi rohy a to týmž spůsobem, barvami rozdělené, jako na štítě. Štít měl l. 1461 Kunc, klobouk a rohy viděti l. 1528 na pečeti Pankrácově.

z Cehnic psali se někteří Říčanští, I, 15.

z Cejlův Oldřich Hamr (1365, arch. Želiv.) měl na štítě kotouč.

Celný Jan z Prahy (1414, Louny) měl na štítě radličku (lopatu).

z Cepu (u Třeboně) měli husu. (Snad sem patří Jan 1412—1417 purkrabě na Třeboni, jehož znamení se jednou podobá huse, po druhé kohoutu.) Na pečetěch husu měli 1441 Barbora pečetící pečetí Ondřejovou, 1443 Mikuláš a 1448 Jan odjinud *z Kroucova* (arch. Hradec. a Třeboň.).

z Cerekvice Dolní viz I, 40.

z Cerhonic Henzlin (1401, Břevnov) měl pruh středem štítu a nad helmou křidlo týmž spůsobem.

Cetenští z Cetně měli tři řemdihy, palicemi ke koutům obrácené a ve středu štítu v jedno spojené. Někdy bývají pravé řemdihy s ostny, někdy čekany. Na pečetěch je mají 1514—1519 Jan, 1526—1539 Jan Procek (před tím vladyky z Kolomut). V 16 st. se maloval erb jich takto: Na štítě červeném tři zlatá žezla ve středu spojená, nad helmem dvě červená křidla rozložitá a mezi nimi tři žezla podle sebe, přikryvadla ovšem týchž barev. (Rkps. Vídeňský 8330, v Jak. sbírce modrá barva.) Pěkně vytesán jest týž erb na náhrobku v Nové Cerekvi. (Obr. H. X. tab.)

z Cidliny Václav, jinak *z Brenné* (1363—1388) nad helmou křidlo a přes ně pošikem pruh. Tak i na pečeti Zbuda Cidliny (1388), ale na pečeti Jana z C. 1388) prosté křidlo.

z Cidliny Jan odjinud *z Lazec* (1438, Vratislav) měl tři pruhy pokosem, které vyplňují jen dvě třetiny štítu.

z Cidliny Staškové měli na štítě meč dolů obrácený a přes něj na příč půlměsíc, nad helmou péro. Podobný erb se nachází již l. 1536 u Markéty z Cidliny. (Arch. DZ. IX, 2.) Dobře je viděti na pečetích Jiříka S. z C. a z Březí (1600—1620).

z Cipína (u Krumlova) erbu hlava I, 38.

Církvický farář Oldřich (1395, lib. erect.) měl na štítě zvíře kočce podobné (animal ad modum cathi).

z Citolibě měli na štítě kolo. Předkové jich psali se ze Žíchova. 1474—1480 Bavor z Žíchova a z Citolibě.

z Citolibě Jan Bavor (1505, 1514) měl tři háky (oštěpy s háky) nahoru obrácené a dole k sobě přikloněné.

z Cítova erbu jednorožce viz *z Běškovic.*

z Cítova měli lva ve skoku, ale s hlavou k pozorovateli obrácenou, zejména 1361—1389 Byčen, 1374—1376 Bavor. Téhož erbu z Račiněvsi a z Chlumu. V Balbinově Aula Caroli pokládají se barvy totiž štít polovičný, od vrchu modrý, od spodu červený, přes celý štít lev týchž ale proměněných barev. V majestátu d. 1593, 16. října, jímž se Jindřichovi *Selmickému z Cítova* povoluje, aby za strýce přijal Jakuba Steinmüllera Litoměřického, popisuje se týž erb jako štít modrý a v něm lvík vzhůru na zadních nohách porozložených postavený, červené barvy s pozdviženým ocasem, maje nohy přední rozložené, ústa otevřená a jazyk vyplazený jako ve skoku, přikryvadla červená a modrá a nad helmem polovice lva po zadní kýty. Viz i co je psáno o Běškovských.

ze Ctěnic Jan (1456) měl na štítě půlměsíc, nohy vzhůru obrácený a nad ním hvězdu. Týž erb je malován v Ledči nad Sázavou na stropě kostela, štít jest modrý, znamení zlaté, ale je o hvězdu více pod měsícem.

ze Ctiměřic (u Boleslavě Ml.) Petr Kabát (1387—1390) měl křidlo nad helmem a přes ně kůl. Téhož erbu z Ujkovic, Pěčic a Telibě.

ze Ctiněvsi Janek (1432) měl štít zhora polovičný a nad helmem dva beraní rohy. Potomek jeho Mikuláš (1505) měl beraní rohy s kusem lebky i na štítě i nad helmem.

ze Ctiněvsi Bohuněk (1518) měl býka s hlavou k pozorovateli obrácenou. (Vypsal Kolář z arch. mus.)

Ctinští ze Ctiněvsi mívali prý na modrém štítě zlatý příční pruh, přikryvadla týchž barev nad helmou čtverhranaté prkno, zhora dolů a na příč na 9 polí rozdělené, prostřední modré a ostatní modrá a zlatá. (Jak. sb.) ale potvrzení pro to odjinud není. *)

z Čabuze erb klíčů I, 48.

z Čachovic vladyky (1340) měli na štítě tři hořící kotouče. Dva nahoře, jeden dole. Tak na kšaftu Arnošta z Pardubic v arch. Kladské fary. (Svědek z Nemyčevsi má na pečeti nápis Ješice z Čachovic.)

z Čachovic Bohuslav má l. 1434 nad helmem ruku ohnutou s mečem dolů obráceným a l. 1450 ruku s mečem vzhůru obráceným na štítě. Tak i pečeti 1453 Jana a Jindřicha, bratří z Čachovic v arch. Drážďanském. Pocházeli tuším od vladyk z Lilče na Moravě.

z Čachrova Veronika má na vývodu Srbickém červený štít, přes něj na příč dva bílé pruhy vedlé sebe a na každém čtyři červené kostky na rozích stojící.

z Čachrova Kauičtí I 49. M. tab. 134.

z Čákova Ješek (1337—1349) byl rodu a erbu Harachovského I 55.

z Čankovic Hylbrant (1438, arch. Olešnický) měl na štítě vlčí hlavu.

z Čanky Příbek odjinud *z Nedabylic* (1410, arch. v Rejhradě) měl na helmě rohy posázené hroty střel, na každé straně po třech.

*) V arch. mus. je na pečeti Bohunkově vůl, ale to je erb Václava Předbora z Radejštína, jak svědčí list.

z Čáslavek Maršík Salda, odjinud *z Robous* (1382, arch. univers.) měl na helmě kozí hlavu.

z Částkova Bohuše (1483) vlastně z Otěšic měl na štítě ostruhu. (Arch. Třeboňský.)

z Častolovic (u Hradce Králové) I 11, M. tab. 95.

Čbánovští ze Čbánova měli na štítě dva meče křížem přeložené, na helmici též dva meče a po krajích tři péra pštrosová; jilce jsou k vrchu. Tak je viděti na pečeti Vilémově (1622, arch. min. vnitra), též na náhrobcích. (Viz Pam. arch. I 295, VII, 356 a Soupis Benešovska str. 18.)

z Čečelic někteří měli na štítě jelena, zejména 1341 Hašek, syn Litoltův. Ješek (1367) měl na helmě jelena běžícího. Rameš (1414) na štítě kráčející laň. Jelena měli též 1414 Mikuláš a Kuník a l. 1448 Jeronym a Jan.

z Čečelic Mikuláš (1414) byl rodu vladyk z Kunvaldu erbu dr ka.

z Čečelic Ješek Plch (1367) měl na štítě chrta s ocasem nahoru přiohnutým. (Praž. bibl.)

z Čečovic viz I, 30.

z Čečvic rodina přistěhovalá z Mišenska. Erb měsíc popisuje Kolář neurčitě, vypsav z atlantu Voračického.

Čechočovští z Čechočovic nosili na štítě ruku v lokti ohnutou, držící kladivo, klénotem byly dva bůvolí rohy. (Arch. mus.)

z Čechtic erbu dvou mečův, viz I, 40.

z Čechtic Stanovští, viz I, 47.

Čechtičtí z Čechtic měli na červeném štítě stříbrnou lilii, jako má posud městečko Čechtice. Téhož erbu byl l. 1495 Václav z Č. Viz I, 56

z Čechtic Kateřina má štít polovičný v pravo červený, v levo zlatý a přes celý černý pruh pošikem. (Na vývodu Kapounovském v Starém Bydžově.)

z Čejetic (u Strakonic) Jetřich, Vojtěch a Jan (1360) mají za klénot hořící kotouč a na štítě kotouč na způsob věnce. Viz I, 60.

z Čejetic Lipolt (1360) má tři hlavy pod židovským kloboukem, jako vl. z Truskovic.

z Čejetic (u Boleslavě) Ctibor Drštka (1387, 1389) má nad helmou kotouč s šachovnicí (jako z Bosyně a Harasovští).

z Čejevic neb *Čívic* viz I, 9.

z Čejkov (u Sušice) erbu poloutrojříčí I, 7.

z Čejkov Ojíř odjinud *z Vlčkovic* (1426) má na štítě pět pruhů a nad helmem kus kola tolikéž péry ozdobeného.

z Čejkov Tomkové, kdysi ke sklonku 15. st. obdrželi erb, totiž na červeném štítě ptačí nohu uťatou s chlupatou kýtou zlaté barvy a totéž nad helmou (ale tu rána červená. Jak. sb. M. tab. 32, H. IX tab.)

z Čejkov Ctibor Pták (1543, Třeboň. archiv) měl štít polovičný v pravo s šachovnicí, nad helmou složená křidla.

z Čejova Ctibor (1370, Želiv) měl nad helmou rohy.

z Čejova Jakoubek (1452, Želiv) měl orlici s lidskou hlavou, jako Močihubové z Kralovic.

z Čekanic viz I, 48.

z Čemin viz I, 47.

z Čenova viz z Činova.

z Čenovic Milota (1449, Drážď. arch.) erbu orlice. (Zdali chybně psáno na místě ze Chřenovic?)

Čapští z Čepě měli na štítě tři ryby nad sebou jako 1455 Jan (Drážď.) Téhož erbu z Nemošic.

z Čeradic Vojslav (1485) a Petr (1496) měli štít zhora polovičný.

z Čeřejova Otík (1371) měl na štítě kotouč. Viz I, 60.

z Čermné Cikánové měli na červeném štítě poprsí cikánovo s uťatými rameny, an má bílý pásek okolo hrdla a bílé náušnice, přikryvadla červená černá a nad helmem poprsí jako na štítě. (Vývod v Tábor. arch. Jak. sbírka.) Na pečetěch vyskytuje se často jen hlava s hrdlem jako na náhrobku Bonifácově († 1572) v Hostinném, kdež viděti i hlavu bradatou, a na pečetěch Frant. Albrechta (1685) a Viléma Rudolfa (1706) v arch. DZ.

z Černčic erbu lekna I, 8.

z Černčic (u Loun) měli štít modrý, pokosem pruh červený s dvěma květy červenými proti sobě stojícími a na témž pruhu tři zlaté hvězdy, přikryvadla modrá, nad helmou modré křidlo s týmž pruhem. (O tom srovnej v I. díle seznam majestátů 1483, 1506.4. Jul.) Tento prvotní erb Černčických z Černčic přešel pak na *Hubky* a *Světecké* dosud žijící, jimž také Jan Kýhar z Č. l. 1591 pečetil. (Arch. Třeboň. Jinak M tab. 131. Viz i H. VIII tab.)

z Černé Zbyněk (15. věk) měl štít zhora polovičný, nad helmou kotel. (Pečetidlo ve sbírce p. Mikše.)

z Černé Petr *Zahrádka* (1539, arch. gub.) měl na helmici loveckou trubku, štít prázdný,není-li pokosným pruhem rozdělený. (Vypsal Kolář.)

z Černic (u Bechyně) erbu husích krků I, 36.

z Černic u Horažďovic měli na štítě půl měsíce, zejména 1401 Dobrohost a Mikuláš *Puchník* a 1401—1412 Volfart z Č. Téhož erbu ze Závsí, Zbynic, Kotouně, Žďáru, Krašovic, Želče. (Obraz pečeti H VII tab.

z Černíkova. Na pečeti Polyxeny Františky Dohalské roz. z Černíkova a na Odlochovicích (1692) spatřují se dvě křidla ptačí, dole spojená, objímající půlkruhem rostlinku o třech výhoncích i na štítě i nad helmem. (Vypsal Kolář z arch. DZ III, 5.)

Petr rychtář *Černílovský* (1416, arch. kapit.) má na štítě tři koule, dvě nahoře, jednu dole.

Černínové z Černína měli na štítě střmen jako páni z Ryzemburka. Zřetelně jest viděti na pečeti Janově (1432) v arch. Drážďanském Vaňka (1537—1558) a Jiříka Bohuslava. (1614 v arch. mus.) Na některých starších pečetěch je to znamení nedostatečně vyraženo(aneb snad rytcem přeměněno) a vypadá jako dva rohy dole spojené (1432, 1434 v Třeboni

arch. min. vnitra.) Na pečeti Bohunka Černína (1513, arch. gub.) podobá se hadu. (Viz obraz H. XII tab.) Barev neznáme.

z Černožic Malešičtí měli na červeném štítě hada šestkráte stočeného modrého, dole bělavého (jinde zelenožlutého), přikryvadla červenobílá, nad helmem kýtu z pavích per s týmž hadem. (Kolář z rkp. Vídeň. 8330, Jak. sb. Tuto je klénot z 5 per, tří červených, dvou bílých a had na prostředním červ. péře.)

z Černuce Bohuslava (1237) má na pečeti ženskou osobu, která má na životě štítek a znamení na něm příliš drobné nelze rozeznati (připomíná kahánek — arch. křižovníků).

z Červeného dvoru Krynesové měli štít polovičný, v levo zlatý a pravou polovici na příč rozdělenou na vrchní bílé a zpodní černé pole, přikryvadla černá zlatá, černá stříbrná, nad helmou dvě křidla rozložitá, pravé zlaté, levé takové jako levé pole. (Jak. sb. M tab. 136.)

z Červené hory erbu ostrví I 2.

z Červeněvsi Měničtí měli na červeném štítě dvě kopí křížem přeložená s topory dřevěnými a hroty ocelové barvy, přikryvadla červená a bílá, nad helmem zlatý půlměsíc, a na něm strom s kořeny a zeleným listím. (Jak. sb. M. tab. 15.) S tím se srovnávají pečeti 1593 Václava, 1663 Adamova a 1462 Lidmily ovdovělé z Vlkanova. (Vypsal Kolář z arch. DZ III, 23, VII 1 a arch. min. vnitra.)

z *Čestic* vladyky měli na modrém štítě stříbrného kapra, přikryvadla a klénot týmž spůsobem. (Obraz v kostele sv. Jiljí v Milevsku. Paprocký o st. pan. 396 M. tab. 131.) Jako klénot jej měli 1387 Přech a 1387 Jan, farář na pečetěch, Štěpán l. 1413 úplný erb a kapra hlavou dolů, Mikuláš Příšek 1449—1461 téhož kapra hlavou do levého kouta, (1457 do pravého). Přech 1466—1484 úplný erb s hlavou dolů. Téhož erbu Hodějovští. Obraz erbu H. XI tab.)

z Čestína kostela viz I, 60.

z Číčova Petr (1416—1428) měl na štítě čtyři pruhy na příč, nad helmem půl kola posázeného pěti péry. Jan (1421), potomek jeho, má tři pruhy a půl kola bez ozdob. Barev erbu Číčovcův z Číčova neznáme. (Téhož erbu z Čejkov, Vlčkovic, Čimelic, Rakovic. Obraz viz H. XIII. tab.)

z Čihoště (u Ledče n. S.) Hanek (1347, 1357), Ctibor (1347) měli tři zuby k pravému rohu a Hanek, Pešek a Milič (1362) k levému rohu ostřím svým obrácené.

z Čihovic Štěpán Chvojice (1362, Želiv) má nad helmou bránu (šraňk). Stejného rodu z Zalešan, Malešova, Hodkova.

Čichalovci z Čichalova měli na modrém štítě muří nohu zlaté barvy, přikryvadla a klénot týmž spůsobem. (Jak. sb.) Na pečeti Herše z Čichalova (1396) vyhlíží znamení to jako u Malesických z Poutnova, jen že je ostřím dolů obráceno. Petr odtudž (1429, v Třeboni) má úplný erb, totiž na štítě muří nohu a za klénot vysoký klobouk s kytou. Hanuš (1455),

Purkart a Oldřich (1502) mají pečeti tak, jak je erb poprvé popsán. Téhož erbu z Vahanče.

z Čichalova Hereš (1393, 1395 Třeb.) má štít na příč poloviční.

z Čichtic vladyky mají za klénot kruh a v témž kruhu kříž o třech ramenech stojící na půlměsíci, jehož rohy dolů obrácené postaveny jsou jeden za kruh a jeden před něj. Tak pečetili 1422—1432 Jan Stebňák a 1466 též Jan. Soudíc z příbuzenství k nim Mikuláše z Husi, byl tento téhož erbu.

z Čijevic viz *z Čívic.*

z Čímě Nosákovci dostali erb od krále Vladislava. (Viz seznam majestátů v I. svazku.)

z Čimelic týž erb jako vl. *z Rakovic.*

z Činova (*Čenova*) Václav Vlček (1476—1487) měl na štítě vlka stojícího s přední nohou k vykročení pozdviženou, nad helmou křidlo.

z Činova (Činov) Dorota měla na štítě ptáka. Tak pečetí Eliška vdova po Bartošovi z Tachova (1495, arch. kapit.).

Činovští z Činova měli volskou hlavu. Tak na pečeti Václavově (1530, Kutná hora).

z Čisté Chotibor má l. 1357 štít zhora poloviční, ale léta 1405 má Chotibor odtudž štít, po jehož vrchu jde pruh a nad helmou rohy. Jinak v H. XIII. tab.

z Čívic (na Plzensku) Habart (1302) má nad helmou pouhou kytu (bibl. Praž.).

z Čívic (na Plz.) erbu orlice viz I, 5.

z Čívic (na Plz.) erbu korbela I, 47.

z Čívic (na Chrudimsku) erbu hrábě I, 9.

ze Čkyň Boztěch (1422) měl za klénot dvě koule, po obou stranách kyty na helmě připevněné, postavené. (Arch. gub.)

ze Člupku erbu hlavy I 38.

Čotrové rod Pražský, měli půl koně, jako Malovci (pečeť 1385 v bibl. Praž.).

ze Čtiřína Jan odjinud *z Kasalic* (1466 arch. Olešnický) měl na štítě kartasa a nad helmou palečné kolo, jako Košíkové z Lomnice a z Rožďalovic.

ze Čtiřína Havel (1400) měl na štítě tři kluky vedle sebe paličkami k vrchu, nad helmou kytu a přes ní kluk paličkou k pravé obrácený.

z Daliměřic (bol.) vladyky (později *Fryckové z D.*) měli erb složený z kozí hlavy a orlíce. Na pečetích *Jana Dmychla z Chlumku* a *Jeniše* z *Daliměřic* jinak *z Odic* (1387, arch. Novohradský) spatřuje se toliko klénot kozí hlava. *Vaněk z Odic* má na štítě orlici a nad helmou půl kozla (1452, arch. Vratislav.) ač jen málo před tím (1447) měl týž erb, ale s kozí hlavou (Kroměříž). Týž erb jako k r. 1452 nachází se také na zámku Smečanském. (Vyobr. v Hradech VIII 133.) *Mikuláš Frycek z D.* (1480 Ml. Boleslav) má štít poloviční s orlicí ve vrchním poli a nad helmou půl kozla. Potomek

jeho *Markvart* (1498) má zase podobný erb jako l. 1452. (Obraz viz H. X tab.).

z Dalkovic (u Vlašimě) viz I 23.

z Dalkovic Beneš Čapek (1494) měl na štítě muže na loďce veslujícího, jak jest níže popsán (Frant. mus. v Brně). Týž erb udělil král Ferdinand (1556, 4. Máji) Tomáši komorníkovi a Janovi Veisovi, aby se psali z Dalkovic, totiž štít modrý, v němž lodička a na ní osoba mužská s červ. bradou k pravé straně obrácená a v župici oblečená, majíc veslo zlaté barvy v rukou a klobouček špičatý černý, kterémuž kalpak říkají, točenici a přikr. zl. a m. tři péra pštrosova bílá vzhůru stojící. (Reg. Král.)

z Daltic Tyzlové. Viz obraz v H. XIII tab.

z Damětic Václav (1468, arch. Třebon.) má na štítě jakési plamenité ozdoby, kteréž nelze určiti (snad 3 péra).

z Damníče Petr (1469, arch. Třeb.) též má neurčité znamení, jako by bylo průřez stolu s dvěma suky na noze.

z Darové (u Radnice) viz I, 50.

z Dašic erbu střely viz I, 6.

z Dědibab vladyky střídali kotouč s koulí. *Martin* (1358, arch. min. vnitra) má za klénot dvě koule. Týž Mareš má l. 1374 (kapit.) štít křížem na příč rozdělený a v každém poli kotouč posázený pěti srdíčky. Jan kanovník Vyšehradský (1409) má podobný štít, ale kotouče prosté a barvy polí a kotoučů se střídají. *Zdeněk* a *Léva* (1409, Vyšehrad) mají týž štít a čtyři kotouče.

z Děkova vladyky snad patřili ke skupině I, 50. Lze tak souditi z pečeti Jana, faráře v Drahoňově Újezdě (1411), jenž měl l. 1387 dědiny v Děkově. (Lib. erect.)

z Dešenic viz I, 49.

z Dešenic Dešenští měli na štítě jelení hlavu v průčelí a za klénot jelení rohy o 3 parozích. Tak popisuje Kolář pečeť Jiříkovou (1601, Museum). V Jak. sb. jest štít modrý, hlava hnědá, rohy zlaté. (Obraz v H. IX tab.)

z Deštného, přijmení Petra Maksanta, jenž l. 1434 list erbovní obdržel (viz díl I.).

z Dětenic erbu lvice viz I, 3.

z Děvína viz *z Ronovce.*

z Dírného Jan (1366, Třebon.) měl štít křížem na příč rozdělený a v prvním a čtvrtém poli po 6 kuličkách. Přítelem jeho byl l. 1371 *Petr ze Dvorce.* (Paprocký o st. ryt. 138.) seděním na Dvorci u Soběslavě. Potomci obojích byli téhož erbu. *Jan z Dírného* l. 1404 měl toliko čtyři prázdná pole, ovšem barvami se střídající. Štíty s pěti neb více kuličkami na dvou polích měli l. 1404 *Ctibor z Dírného*, odjinud *z Hvozdna, Petr ze Dvorce a Jan ze Soběslavě*, l. 1424 *Petr ze Dvorce.* Tento měl l. 1436 a 1437 na místě kuliček kroužky a nad helmem rohy, okrášlené kuličkami. (Arch. Třebon. Soběslav. a u sv. Jiljí. Obraz pečeti H. IV tab. č. 11.)

z Dírného erbu pluhu I, 45.

z Dírného vladyky, potomci nějakého měšťana, který měl příjmení *Roth.* Předek jich *Mikuláš Rot z Lasenice* měl znamení podobné hřebenu, jako býval v branách (1382, arch. univers.). U *Albrechta* (1436, 1449) a *Viléma* (1493) objevuje se znamení plotu z kolů, proutím opletených a k rohu štítu směřujících. Také *Anna z D.* (1449) má na štítě plot o 4 kolech z dolejší pravé strany k levému rohu směřující a na helmě domeček. *Albrecht* má 1546 plot dvě třetiny štítu zaujímající. (Arch. Třeboň. a min. vnitra.) Barvy se udávají rozličně; plot zlatý o pěti kolech (Paprocký o st. ryt. 136) a štít modrý, přikryvadla týchž barev a za klénot týž plot (Jak. sb. a M. tab. l. 16. Viz i H. IV tab.) Chybné jsou bezpochyby barvy (stříbr. plot na červeném) ve vývodu Zahrádeckém. (Paprockého Zrcadlo 282.)

z Dívčic Diwssycz *Kateřina* (1556) měla ruku s mečem dobytým v lokti ohnutou. (Vypsal Kolář tuším ze sbírky pečetí v Roudnici.)

z Divic vladyky (u Loun) měli prvotně pupen neb lépe řkouc výhon o třech pupenech. Tak na starém pečetidle (s. leonis de dbicz) a na pečetěch *Lva* (1346) a *Lva mladého* (1365) a *Jana* (1477). Téhož erbu i někteří z Lukova a z Klobuk. (Obraz pečeti H. VIII tab.) L. 1528, 18. Aug. dán erbovní list *Janovi z Divic* a erb: štít modrý a žlutý, rozdělený na poli, v modrém poli půl suku žlutého se žlutým břečťanovým listem, v druhé žluté polovici modrého suku s modrým listem bř., přikryvadla týchž barev; nad helmem 2 suky křížem přeložené jako v štítě, jeden modrý, druhý žlutý. L. 1544 8. Febr. dostal *Hron Divický z Divic* týž erb, s pravým polem modrým, a levým žlutým a listy (nikoliv listem), ale nezdá se, že by to bylo propůjčení nových, nýbrž potvrzení starého. již pozměněného erbu.

z Divišovic Jan Racek (1524, arch. Žlutický) měl poloviční štít, jako ku př. Krajířové.

z Dlouhé vsi vladyky drží se posud kotouče. Viz I 60, M. tab. 3.

z Dluhé Racek (1401) měl na helmě rohy. (Pangerl G. U.) *Sudkové z Dluhé* nosili mědvěda. Viz I, 44.

z Dlužína Beneš (1450) a *Jan Lhotka* (1455) měli dvě vidle křížem přeložené, jako Leskovci.

z Dobeve viz I, 44.

Dobranovští z Dobranova měli na štítě červeném dvě bílé válečné kosy (vzhůru čelící), přikryvadla týchž barev, nad helmem též dvě kosy a mezi nimi panna prostovlasá, nad pasem nahá, pod pasem modrosvětlým rouchem oděná a ty kosy držící. (Jak. sb. Tak i na pečeti Janově 1602 v Arch DZ, VII, 1. Obraz viz H. X tab.)

z Dobré měli neurčité znamení podobné ruce, ale na konci jsou hroty střel. Tak pečetil 1450—1459 *Václav Baroch z Dobré.* Též znamení bezpochyby jest také na rozmazané pečeti *Jindřicha z Dobré* a z *Nelechova* (1479) v Ledči.

z Dobřemilic viz I, 51.

z Dobřeně Heřman (1460) má na dél poloviční štít a nad helmem dvě křidla rozložitá.

z Dobřenic Dobřenští, pokud lze pamatovati, měli vždy čápa. Nejstarší pečeť jest Janova (1484, arch. Vratislavský). Majestátem dd. 1744, 21. února potvrzen bratřím Dobřenským starožitný jich erb, modrý štít a na něm čáp své přirozené barvy, přikryvadla modrá a bílá a dvě černá křidla. (Obr. M. tab. 40, H. II tab. náhrobkuv H. V, 45, 47, 55, 90, 91, 122, staré kresby H, V. 349.)

z Dobrévody erbu kohouta I, 34.

Dobřichovští z Dobřichovic měli na modrém štítě bílého jelena na zadních nohách stojícího a k pravé vyskakujícího. Za klénot dva modré rohy a mezi nimi půl téhož jelena. M. tab. 132. Jak. sb., Král na str. 328.

z Dobříkova viz I, 52.

z Dobrkova Mikuláš (1387) měl nad helmou roh. Zajímavé je, že též znamení vyskytuje se l. 1391 na pečeti města Svin.

z Dobročovic vladyky byly potomky Olbramovců Pražských. Menhart Olbramův (1329) měl štít zuby pokosem rozdělený. Tak i pečetil l. 1382 Prokop Bohuslavův, ale zuby mají podobu plamenův. *Olbram ze Škvorce*, arcibiskup měl na pečeti své též tento rodný štítek, totiž „štítek, na němž jsou roztaženy paprsky na spůsob plamene hořícího." (Lib. erect. XII, 174.)

Hornatečtí z Dobročovic měli štít křížem na příč rozdělený, dvě (obyčejně 2 a 3) pole byla červená, dvě modrá a na nich tři plameny zlaté barvy. (Frank a Jak. sb.), přikryvadla byla červenobílá a modrozlatá, nad helmem složená křidla, zpodní zlaté, vrchní modré. Na pečeti Davidově (1608, Arch. DZ VII 1) našel Kolář jako klénot též tři plameny. Viz M. tab. 132. Odchylně H. VIII tab.

z Dobrohoště vladyky (z Vltavska) měli tatarský klobouk, totiž oblinu končitou, do zadu ohnutou a střechu nahoru přehnutou. Tak pečetil v l. 1491—1495 Petr, ale v l. 1488—1499 na jiné pečeti měl oblinu vzhůru stojící a tupou. Erb *Svatkovských z Dobrohoště* byl štít modrý, oblina červená, střecha bílá, přikryvadla červená, modrá, klénot jako na štítě a kromě toho dvě pentle (feflíky) u klobouku, pravá stříbrná, levá červená. (Kolář z erbovníku Direnského, Jak. chybně v Salmovské sbírce a u Krále, [kteří totiž udávají bílý štít, viděli jej vybledlý]. Obraz viz H. VII tab.)

z Dobronic erbu koně I, 35.

z Dobronic Jan Dobronička I 53.

z Dobrovitova měli na štítě železný klobouk se dvěma záponami. Tak 1415 Václav a syn jeho Oldřich (přivěšujíce pečeti své za jiné vladyky) a 1524 Václav.

Martin *z Dobrovítova* měl na své pečeti přivěšené ke stižnému listu (1415) veverku aneb snad jiné polovičné zvíře s vyzdviženým ocasem. Pečeť tu přivěsil za Petra z Brloha.

z Dobrše erbu kola I, 32. M. tab. 12, 47.

z Dobrušky I, 11.

z Dohalic I, 54. M. tab. 61.

z Dolan neb z Ryžemberka I, 7.

z Dolan (u Prahy blíže Chvatěrub) předkové Mladotů ze Solopisk měli pruh na štítě buď pokosem aneb pošikem položený a na něm tři hvězdy. Sem patří *Ješek Prosinka z Dolan* (1337), jehož syn *Vaněk z Prosinic* léta 1349 také tak pečetil. Tak i 1398 *Eliška z Dolan. Oldřich z Dolan* (1395) má na pečeti úplný erb, totiž kromě štítu nad helmem křidlo, týmž pruhem zdobené.

z Dolan (u České Lípy při Holanech) patřili bezpochyby k rodu Šmohářů z Rochova (1392—1405, Hašek Hrachojedek z Dolan).

z Dolan Flašárové a *Branišovští* měli na štítě dva háky křížem položené a nad helmem labuť (husu?) vyletující, rozkřidlenou. (Tak na pečeti 1560 ve Vídni.)

z Dolin na pečeti pojmenování Jana ze Všetat.

z Dolu I, 45.

z Domanic (u Strakonic) Hroznata měl (1388, arch. Svatomář.) na pěkné pečeti lva, ale Hroznata l. 1404 (tuším jeho potomek po přeslici) korunu Velhartických.

z Domanína viz I, 34.

z Domanovic Jaroš (1378) měl na helmě rohy.

z Domaslavic Naček Váva (1408) patřil k rodu vladyk z Labouně, maje týž štít, jako oni.

z Domašic Zikmund (1448) měl týž štít jako Smiřičtí (Kolář).

z Domažličck Jindřich (1532 purkrabě na Krasíkově) měl kolo o 6 loukotěch (Kolář).

z Domousic Jan (1454) měl štít na dél polovičný, ale na jiné pečeti. 1452 na štítě kotouč, který měl býti klénotem.

z Donína purkrabě měli na modrém štítě dva stříbrné jelení rohy (Paprocký o st. pan. 329, M. tab. 95). O pečetěch jich podrobně v rodopisu řečeném „Aufzeichnungen". (Obraz H. II tab.)

z Donína (*Donyně*) u Slaného vladyky měli buď nad helmou aneb na štítě ptáka na spůsob čejky, jako 1410 Jiřík a 1423 Petřík. Protože v rukopise kapitulním (1395) se Johannes Czyrka de Donyn připomíná, není pochyby, že znamení jeho byl pták *čírka* (lat. menula vedlé Přešpurského slovníka). Podobného ptáka měl 1401 Hrzek ze Smědovic.

z Donršteina I, 30.

z Doubravan Anna měla (1556) ptáka s prstenem, stojícího. (Vypsal Kolář.)

z Doubravice psali se na Hradecku *Vranovští, Tamchynové a Slánští* a měli na modrém štítě půl zlatého jelena (Paprocký o st. ryt. 282, M. tab. 123, Frankova sb. v Roudnici). Tamchyna (1450) měl na pečeti celého jelena stojícího, na pozdějších pečetěch spatřuje se jen polovice. Za klénot snad měli dva oštěpy. V Jak. sb. jest erb Slanských dva stříbrné oštěpy na červeném štítě, který i Král připomíná. (Obraz H II tab.)

z Doubravice (u Budějovic) Trojan má l. 1357 na pečeti helm a křidlo

s pruhem, pošikem položený, což předpokládá i takový štít. Tak i z Hluboké a z Březí.

z Doubravice Jan Zub (1455) měl štít na zdél poloviční a nad helmem rohy. Týž erb našel Kolář u Hynka z Doubravice.

z Doubravice (na Práchensku) měli štít křížem rozdělený a nad helmem dva rohy. Tak na pečetěch Volfa (1450, Kolář) Markvarta (1498) a Václava Doubravského z D., hejtm. na Chlumci (1554).

z Doubravy vladyky měli štít poloviční, zpodní pole červené, svrchní červenými a stříbrnými routami v třech pruzích posázené, ze dvou rohů pravý červený, levý stříbrný. Štít také na pečeti Janově (1523).

z Doudleb I, 38 M. tab. 95.

z Doupova měli prvotně čápa aneb snad volavku. Polovice podobného ptáka je na pečeti Benešově (c. 1280), jako klénot helmice. Tak i z Hrušovan a z Moravěvsi a jako klénot u Hořešovských.

Doupovci z Doupova měli na štítě červené a stříbrné pruhy, jichž si dobyl Jiřík Stanovic (Font. r. Boh. III, 130, u Paprockého o st. ryt. 139 tři štrychy červené v bílém štítě. Klénotem byla složená křídla týmž způsobem zbarvená (Jak. sb.) Na pečeti *Beneše z Tučína* (na Moravě, 1361) jsou čtyři pruhy. Do tohoto rodu patří (podle pečetí) 1383 *Beneš Doupovec z Valče*, 1410 Beneš, 1419 Vilém, 1427 Kadolt, 1431 Erhart, 1441 Jindřich, 1462 Jan. Jan l. 1471 neměl pruhův na křidle na příč, nýbrž pokosem. Pečetidlo Viléma z Doupova daroval l. 1839 Karel Žďárský ze Žďáru do Praž. musea. (Obr. M. tab. 5 a H. VIII tab.)

z Dožic Černín (1432) měl štít křížem na příč rozdělený (jako z Buzic, Doubravice a Záboří).

z Dračova Blažek (1504) měl štít na příč 4 pruhy rozdělený a přes něj muže po kolena, an oběma rukami dlouhý nějaký nástroj k uhození napřahuje (Kolář).

z Drahanova Mareš (1362) měl nad helmou znamení jedněch vidlí.

z Drahenic Šicové měli na modrém štítě dvě kratce křížem a pošikem přeložené se stříbr. železy a hnědými topůrky, též znamení i za klénot. (Jak. sb., Kolář podlé pečeti r. 1620). Též z Dvořetic a Mirovic. (Obraz viz H. III tab.)

z Drahkova I, 13.

z Drahlína I, 4.

z Drahobuzic I, 34.

z Drahobuze (v Litom.) starší vladyky z rodu Sršův měli poloviční štít, avšak první pečeť našli jsme teprve k. r. 1420 u Václava z D. a k r. 1426 u *Hrzka z Nebílova. Nebílovští z Drahobuze* měli štít poloviční, pravo černý, levo stříbrný, nad helmou rohy, pravý stříbrný, levý černý. (Jak. sb. tabule na Orlíce. Obraz v. H. IX tab.)

z Drahobuze vladyky, po předešlých následující měli na štítě ptáka vránu. Potomci jejich se psali z *Roztok.*

z Drahonic erbu růže I, 1.

z Drahonic erbu střely I, 10.

z Drahoňova Oldřich Otka měl na štítě kozoroha zvíře rohaté s rohy na spodní straně zubatými. (1436, Třebon.)

z Drahoraze Zdeněk (1434) erbu kozla viz *z Kopidlna.*

z Drahova erbu růže I, 1.

z Drahovic Satanéřové měli prý týž erb jako Štampachové. Tak v H. XIII tab.

Předkové *Dráchovských z Dráchova* byli Ebrhart *z Vyhnanic*, odjinud *z Budislavě* (1366) a synové jeho, majíce lidskou hlavu s oslími ušima. Otec a syn Jeniš mají podobnou hlavu v průčelí. Druhý syn *Jan Bažant* (1366) má nad helmou hlavu, která se telecí hlavě Karlů ze Svárova podobá, třetí syn Litolt má hlavu ze strany s malými ušima. *Jindřich z Vyhnanic* (1396, 1412) má hlavu k pravé hledící a veliké uši. Na pečeti *Matěje z Třebče* (1412) jest nad helmou poprsí a uši jsou na příč roztažené. (Obrazy těch pečetí H. IV tab. 3, č. 8, 11, tab. 4, č. 12.) *Jiřík z Vyhnanic*, odjinud *z Dráchova* (1434, 1436) má na štítě hlavu s ušima v pravo a v levo rozloženými a podobného znamení drželi se i potomci jeho. Barvy byly: štít stříbrný, hlava černá, točenice týchž barev, tři péra, dvě stříbrná, prostřední černé. (Jak. sb. neb i jinak M. tab. 132.) Kolář našel v rukop. Vídenském, 8330, týž erb, ale mužíka tmavohnědé až černé barvy nahého pod srdce s oslími ušima. (Obraz v. H. III tab.)

z Dráchova viz *z Drochova.*

z Drasova v. z Dražova.

z Drast Brož Prus (1456) měl na štítě koflík nahoře se rozšiřující, dole rovný.

Drastští z Drast řečení *Pštrosové* měli divého muže stojícího buď pod pás aneb po kolena, an má na hlavě 8—9 pér, v pravici střelu, levici k boku podepřenou a na těle sukni. Totéž znamení nad helmem. Tak na pečeti Jana z Drast (1557) a v erbu Matěje (1652), Arch. mus. a zemský, Král na str. 318.

z Dražic páni měli na modrém štítě tři vinné listy zlaté na větvi. Tak vytesáno na kostele sv. Jiljí a vymalováno v rukopise musejním. Viz i Pam. arch. VIII, 301. V erbu Nových Benátek jsou chybné barvy, totiž stříbrné na červeném. Týž erb spatřuje se již na pečeti *Řehníka z Litovic* (1279, Reg. II, 507 a obraz v. H. VIII, 280). Jan *z Dražic* (1341) má na štítě tři lupeny jako lipové a nad helmou rohy. Na pečeti jeho r. 1349 jest znamení odchylné (jako tři bobule a jeden vinný list, na rozích je po třech ozdobných jetelovitých lupenech a v prázdném poli při pečeti slovo „pomny". (Obr. erbu H. X tab. a pečeti tamže.)

Dražičtí z Dražic měli štít červený, na něm obrněná ruka železné barvy s mečem, jehož rukověť jest zlatá. Tak erb Markéty Berkové roz. Dražické v rkp. Čabelickém. (XVII D. 34 bibl. Prag. Srov. i v Hájkově kronice list 192.)

z Dražiče Jan Bartošovic (1580) měl na štítě ptáka s prstenem v zo-

báku, na větvičce holé stojícího a totéž nad helmou mezi dvěma křidly. (Vypsal Kolář z arch. gub.)

z Dražkovic Půta (1412) měl na štítě železný klobouk čtyřmi kýtami posázený. Potomci jeho *Stříčkovští z Dražkovic* měli na zlatém štítě červený klobouk se skříženými pentlemi, každá o 2 třapcích, na konci nad helmou týž klobouk se 3 stříbr. péry. (Rkps. 8330.)

z Dražova erbu koně I, 35.

z Dražova Brunclík (1443) měl na štítě přední část kozy. (Vypsal Kolář z Třeb. arch., snad předešlý erb?) V Jak. sb. jest erb modrý štít, na něm černý medvěd vztýčený, držící halapartnu stříb. barvy. Tak se čte i v Pamětech Dačického II, 46, avšak z Drasova.

z Dražovic (Dražejovic) Buden (1356) měl nad helmou dvě střely křížem přeložené a *Dluhomil* odtudž (1445) měl též znamení i na štítě i za klénot. Viz obraz pečeti H. VII tab. Viz i Paprockého o st. ryt. na str. 59. *Cerhenští z Dražovic* měli na modrém štítě zlaté střely, a tyto i za klénot. (Frankova sbírka v Roudnici z tabule Malovcův.) Tak i erb *Močidlanských z Dražovic* v Jak. sb. a M. tab. 139.

ze Dřela jinak *z Orle.*

ze Dřeně (*Dříně*) *Martin* (1449) má štít poloviční a ve vrchním poli toulec neb klobouček čtverhranatý, z něhož vyniká kyta.

ze Dřenic Bohuslav Bánský (1528) má na štítě dva předměty křížem přeložené (snad udice. — Vypsal Kolář z arch. gub.).

z Dřeváče Adam Kropáč (1562) měl dvě medvězí nohy křížem přeložené. (Kolář z arch. mus.)

z Drhonic měli na štítě ptáka. Tak na pečeti r. 1565. (Kolář z arch. mus.)

z Drhovic Petr (1450) měl na štítě dva rohy.

ze Dříně viz *ze Dřeně.*

z Drnova Markéta (1455—1462) měla štít na zdél poloviční.

z Drobnice Pešek bydlem v Praze (1396) měl vlčí hlavu jako vl. z Podnavec a Kamenice.

z Drobovic Mstislav Šram (1362) patřil k rodu Slavatů *z Chlumu.*

z Drochova neb *Dráchova* Oldřich, odjinud *z Květonova* (1349) měl nad helmou železný klobouk s rohy, tak i 1361—1367 a 1374—1381, když se psal *Drochovec z Omleničky.* Tak i Drochovci na Skoronicích, Trutmani, Střítěži a Pláni, vl. z Tiché a z Keblan.

z Drštky I, 28.

z Druhotína Bolek (1443) měl erb Borníků ze Štítar. (Vypsal Kolář v Kutné hoře.)

z Duba (Dubu) I, 5.

z Duban vladyky měli na štítě beránka, jak je vyobrazen v Hájkově kronice (1483, ovce, neb rohů nemá. Pam. arch. VII, 225.) *Dubanští z Duban* měli na zl. štítě stříbr. beránka, za klénot zlatou lilii, přikryvadla modrá a stříbrná. (Rkps. 8300.) S tím se srovnává popis v Salmovském rukopise,

vyobrazení v Horšovském Týně a Frankova sbírka podlé vývodu Bukovských a j. A poněvadž *Žichovci z Duban* měli týž erb, lze za to míti, že jej měli také *Souští z Duban.* Na pečeti Jindřicha z Duban (1442) spatřuje se jako ovce, na pečeti Oldřichově (1480) má beránek kravské rohy. Tito všichni pocházeli z Duban u Libochovic, kdež jest posud krásný náhrobek. Obr. M. tab. 37, 96, H. I a XIV na tab.

z Duban Markvart (1393, z Chrudimska) měl kačera. V knihách erekčních sice se popisuje erb jeho jako „na štítě figura na spůsob labutě, nad helmou křidla rozložitá", ale štíty vladyk ze Štětina a z Choltic poučují nás o pravé podobě tohoto znamení.

Dubečtí z Dubče měli na štítě pruh na příč položený neznámých barev. Tak to měli 1329 Jindřich Jetřichovic, 1341 Jan a Bedřich Jetřichovici v Praze, 1370 Matěj od věže (na pečeti měl věž a v pravo a v levo štítky), 1434—1449 Matěj z Dubče (klénot složená křidla).

z Dubé erbu ostrví I, 2, M. tab. 39.

z Dubé erbu střely I, 6. M. tab. 108.

z Dubečka Jan (1440) měl štít poloviční na příč dvěma zuby rozdělený a na každém zubu lilii. Podobný štít měli l. 1350 Lemperfulerovci. (Popsán v Pam. arch. VII, 436.)

z Dubňan (u Chřiče) Hrdoň 1413—1431 měl štít poloviční, jako z Čisté, Modřejovic, Kokořova a j.

z Dubného erbu rysa I, 41.

z Dubnice Petr Bratroš (1377—1386) z Boleslavska pocházející měl nad helmou psí hlavu, jako ze Zásady a Byšic.

z Dubové erbu muže I, 33.

z Dubu erbu orlice I, 5.

z Dubu erbu korbela I, 47.

z Dubu Zikmund (1411) měl půl jelena rohy k levému rohu vztýčeného. Dub ten jest u Plas.

od Dubu vladyky psali se prvotně *z Uzdičova* neb *Údičova* (u Tábora). Pešík odtudž měl l. 1390 ruku k levé, l. 1397 ruku vzhůru a l. 1406 a 1407, když se psal také *z Pasovar,* měl ruku nad helmou. *Petr z Uzdičova,* jinak *z Dubu* měl na štítě lilii, nad helmou ruku a na ní kytu. Podobné erby na pečetěch Petra od Dubu (1436) a Rynarta odtudž (1455, 1487). *Sedlečtí od Dubu* měli štít červený, na něm stříbr. lilii, přikryvadla týchž barev nad helmou ruku bezpochyby přirozené barvy, držící zelenou ratolest. (Jak. sb.) Obrazy v Soupise Prachaticka na str. 148 a 149, též H. IV tab. č. 3 a VII, 125.

z Dubův kohout I, 34.

z Duchcova Mikuláš (1504) měl na štítě dvě berly (jako biskupské), křížem přeložené. (Vypsal Kolář v Jindř. Hradci.) Vlastně to jsou dva řemdihy, které měl l. 1394 Petr Grosse seděním v Duchcově na svém štítě. Na pečeti Lidmily z Duchcova, 1564 v Boleslavi bydlící, jsou dva oštěpy křížem přeložené.

z Dunajovic Koňata (1378) měl na štítě krkavce s prstenem jako vl. ze Suchdola a Olešnice.

z Dunovic Petr (1375) měl býka neb krávu na štítě. Viz z Chotěřiny a z Kovářova.

ze Dvojic Mikuláš (1403) dal se zapsati do bratrstva sv. Kryštofa na Arlperku a do knihy téhož bratrstva namalován jeho erb: štít stříbrný, přes něj na příč červený pruh a přes oboje zlatý klín ostřím k vrchu obrácený, nad helmou křidlo týmž spůsobem zbarvené. Tak i na pečeti Racka Kobyly ze Dvojic, jak Kolář poznamenal z arch. Vyšehradského (1406). Míní se tu bezpochyby ves Vojice za Hořicemi.

ze Dvorce viz *z Dírného.*

ze Dvorce (nynějšího Slaníka u Strakonic) I, 10.

ze Dvorce u Budějovic mívali na štítě tři i více kuliček. Předkové jich *Jaroslav z Vranína* a *Výšek z Chlebova* odjinud *z Vranína* mají po třech koulích neb chlebích. (1387, Třeboň.)

L. 1392 pečetil *Michal z Lužnice* podobnou pečetí, na níž jest nápis, že jest Jana z Chlebova. Také *Zdeněk z Chlebova* (1409—1441) měl na štítě tři koule, druhdy velké aneb od sebe, druhdy malé při sobě. Tak i 1472—1514 na pečetěch *Oldřicha ze Dvorce.* (Obraz pečeti z r. 1424 H. III tab. č. 16.)

ze Dvorce zemané, kteří seděli na Dvorci před předešlými, měli půl kozla. *Lícek ze Dvorce* (1389) měl jej nad helmou a na štítě jen hlavu a krk. L. 1412 měl jej jen nad helmou a *Jan ze Dvorce* (1443, 1445) měl jej na štítě vyskakujícího.

ze Dvorce u Třeboně *Vilém Pucek* měl na štítě znamení rocha (šachovní figurky), jemuž v jižních Čechách tuším pucek (pro vypouklý prostředek) říkali. (Obraz pečeti H. VII tab.) Vítek ze Dvorce měl l. 1400 u Litoměřic dvůr řečený Roch. (Lib. erect. XIII a f. 46.)

ze Dvorce (u Č. Lípy) *Jan Karas* hofrychtéř (1457) měl na štítě rybu karasa.

ze Dvořetic viz *z Letův* a *z Mirovic.*

z Dymokur psali se někteří z vladyk *Lomnických.*

z Dýšiny Petr (1413) měl na štítě korunu, jako páni Vilhartičtí 15. století a nad helmou kruh.

z Dýšiny Jan (1446) měl na štítě ještěrku rozlezlou, hlavou k pravému rohu obrácenou.

z Ebrnic Lejtoltové měli na štítě kůl, nad helmou klobouček s 3 pery. Tak na pečeti Janově (1513).

v. Eckbeunt, lantrychtář Chebský (1299) měl štít křížem na příč rozdělený. (Gradl, Mon. Egr. Kolář.)

z Egrberka (1322—1332) viz z Chyš.

z Egrberka Mikuláš měl na štítě ptačí (supí?) krk šípem prostřelený. Tak 1405—1410 Mikuláš z Prahy a z Vožice jen na štítě a 1411 Mikuláš z Egrberka i na štítě i nad korunovaným helmem.

z Ejpovic (u Plzně) I, 30.

z Eisenberka viz ze *Žeberka.*

z Ejstebna (zej Stebna) viz *ze Stebna.*

z Ejzíře (zej Žíře?) *Diviš* (1449) měl týž erb jako Ctibor z Dírného l. 1404, ale kuličky v 1. a 4. poli, *Bohuslav Frána* z E. měl podobný erb jako Petr ze Dvorce l. 1436.

z Ejzíře Mikuláš (1463), odjinud *z Pusté Dobré* a *z Krče* měl podobný erb jako *Mejsnárové z Lužné.*

z Elkouše viz *ze Lkouše.*

z Elsnic rytíři, ze Saska (Ölsnitz) pocházející, měli štít zlatý, červený pruh pokosem a v něm tři stříbrné koule, nad helmou dvě křidla týmž způsobem zbarvená. (Paprocký o st. ryt. 177, Jak. sb. Jinak M. 96, H. IV tab.)

z Elstrberka Jindřich (1414—1423, též ze Sas) měl pruh pokosem na štítě a za klénot páva. (Obraz H. XIII tab.)

z Enzidle Týřovští měli štít křížem rozdělený v 1. a 4. poli na příč děleném nahoře černého orla v bílém, ve zpod v bílém tři pruhy pošikem, v 2. a 3. poli modrém tři duty bílé špičkami k sobě a na tři strany se rozbíhající, nad štítem dvě helmy, pravou s přikryvadly modrými a bílými s poprsím muže v modrém oděvu se zlatým lemováním, levou s přikr. červenými a bílými s vysokým červeným kloboukem s bílou ohnutou střechou a (černou) kytou. (Jak. sb. Obšírnější obraz M. 31. — Viz i H. VIII tab.)

z Epovic I, 30.

z Ertmansdorfu M. Verneř, protonotář Pražský (1358) měl štít s pruhem na pokos a na témž pruhu tři růže.

z Ertmansdorfu Kašpar (1382) měl na pečeti dvě křidla rozložitá, nad helmou půlměsíc a za ním táž křidla a mezi nimi jako lupen.

z Falkenšteina erbu růže I, 1.

z Falkenšteina Jan, jenž krále Jana do Prus provázel (1337) měl štít ve štítě a okraj posázený kytami.

z Falknova páni byli z rodu Nothaftův a měli jich štít s pruhem na příč, tak 1298 Albert, 1307 Albert, 1309 Ekhart, 1310—1318 Albert, 1353, 1354 Albert.

z Fictum Kryštof maršálek dvorský (1482) a jeho potomci měli stříbrnou (snad černou) ostrvu s kořeny, třemi suky a třemi růžovými jablíčky na stoncích na zlatém štítě, přikryvadla černá a růžová, nad helmem touž ostrvu a na ní 6 per, dvě červená a jedno zlaté z pravé, dvě zlatá s černým z levé strany. (Kolář z rukop. 8330. Obraz viz H. X tab.)

z Fojcperka (Voitsberg) Jindřich (1322) měl na štítě orlici a přes ní na pokos pruh. (Kolář z Valdsaských pamětí.) Na pečeti Jindřicha (1361) a Hynka (1406—1410), kteří se v Čechách zdržovali, spatřuje se jen orlice.

z Frumšteina erbu jeleních rohů I, 24.

z Frydlantu erbu růže I, 1.

z Frydlantu erbu ostrví I, 2.

z Frydlantu erbu jezevce viz *z Hamršteina.*

z Frydšteina Zvěst Kamenec (1406) měl štít na příč poloviční a nad helmou poprsí oděnce s dobytým mečem. *Hanuš* z F. a z Maršovic (1450) měl týž erb, ale toliko pruh při vrchu štítu.

z Frymburka měli na zlatém štítě černou hlavu osličí, jak svědčí obraz v Jindřichově Hradci. Pěkné jest toto znamení na pečeti předka jich, *Zdeslava z Kasejovic* (c. 1260. Viz obraz H. XI, 263, též obraz starého erbu IV, 64). Tak i *Protiva ze Hrádku* aneb *z Frymburka* (1349). *Kunrát ze Lnář* (1367—1383), *Dobeš ze Střely* (1368), *Svojše* (1368, 1377), *Bušek* (1368, 1375), *Pertolt* (1375) a *Karel* (1377) *ze Frymburka* měli pouhou hlavu osličí na štítě. *Vilém ze Lnář* (1398) měl kromě toho klénot jako dvě smrkové větve či osy s nasazenými na ně pichláky, snad nějakou obměnu klíče, kterou l. 1568 v kostele Kasejovském spatřovali. (Pam. arch. VII, 71.) *Enoch ze Frymburka* měl za klénot loďku, ale v majestátu dd. 1456, 2. April. (Viz I. díl na str. 90.) jinak se erb popisuje a za klénot vyskytují se zlatá křidla a mezi nimi hlava. Poslední pečet našli jsme 1514 u *Václava Buška z Kanic*; tu vypadá ta hlava jako telecí. (Obraz H. XI tab.)

Fulfiš Pešek, zeman v Duchcově (1415) měl půl kozla v pravo obráceného.

z Fusperka I, 24.

z Gablence Petr (1394 v Jiřetíně) měl klín od celého vrchu ke zpodu ostřím svým dosahující a do vnitř prohnutý.

Kelbl z Gejzinku. Rodina tato, jež se ku konci 15. století do Čech přistěhovala a za krátko úplně se počeštila, měla štít na zdél poloviční, v pravo červený, v levo modrý, u samého zpodku pětilistá růže modrá v červeném, červená v modrém, z níž vyniká podivná rostlina se zlatým stonkem a zlatými větvemi, níže pod větvemi jsou růže po obou stranách zase se střídajícími barvami, pak dva jako tulipánové květy s těmiž barvami a konečně u vrchu rozbíhá se stonek ve dva zkroucené lupeny a pupen. Na korunovaném helmě táž bylina, ale bez růží, v pravo modrá, v levo červená, přikryvadla pak týchž barev. (Obraz u Paprockého o st. ryt. 320. Jak. sb. a Král na str. 270 a 352 (málo určitě). Viz i H. X tab.)

z Gerštorfu měli štít poloviční, hořejší pole červené, zpodní na dél ve stříbrné a černé rozdělené, přikr. červená stříbr. a stříbr. černá, nad helmem vysoký černý klobouk se stříbr. střechou ohnutou a na hoře kohoutí pera černá a stříbrná. (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb. vývod Srbický, klénot jinak M. 62.) Majestátem dd. 1701, 17. Mart. erb ten polepšen Jiřímu Rudolfovi svob. pánu a již hraběti z G. radě dvorské komory tak, že dána do horního pole zlatá koruna královská a nad štít dva helmy. Na pravém byla červená uherská čepice s bílým lemováním, nejvýše zlatý knoflík a čtyři bílá a čtyři černá péra na obě strany svislá, na levém osm kopí s červenými praporečky na obě strany vlajícími. (Obr. H. I tab.)

z Gleizentálu měli štít poloviční stříbrný a v každé polovici černý pruh na příč, ale tak, že hrany pravého ke zpodu položeného se s levým vyšším dotýkají. (Paprocký o st. ryt. 90, Frankova sb.) Tak již na pečeti Gotfryda z r. 1329. (Kolář z Valdsas. pamětí.) Obraz erbu na věži Přimdecké ve Hradech XIII, 13.

Globnárové z Globen byli téhož rodu jako Štampachové a stejného erbu. V majestátu 1705, 20. Jan. daném Janovi z G. na hrabský stav popisuje se erb takto: Červ. štít, stříbrná krokev s třemi červ. růžemi o čtyřech listech, přikr. červená stříbrná, dva rohy (černé v Jak. sb.) a na nich po třech perech pštrosích, červeném, stříbrném červeném a mezi nimi dotčená krokev. V Jak. sbírce popisují se péra zprávněji, totiž v pravo stříbrné mezi červenými, v levo červené mezi stříbrnými. (Obraz H. XIII tab.)

z Gusku (Gausk) *Mikuláš* (1427) měl na štítě routu.

z Gutprunu viz *z Ledenic.*

z Gutprunu Václav (1429—1448) měl na štítě celého kozla.

z Gutšteina I, 24.

Habartičtí z Habartic dostali majestátem dd. 1499, 22. Jan. erb, jak popsán v I. díle na str. 95 a Arch. Č. XVIII, 116. Habartičtí 16. st. měli na červ. štítě stříbrný pruh na pokos a týmž spůsobem složená křidla zbarvená. (Jak. sb.) Podobně na pečeti Václavově. (1586, Třeboň. Viz i M. 132 a H. X tab.)

z Habří (u Budějovic) Jan (1377) měl nad helmou tři vidle a konec každé zase byl v malou vidli rozštěpen.

z Habřiny vladyky měli na štítě ptačí hlavu s krkem prostřeleným. Tak na pečetěch Prokopa z Habřiny, místopísaře (1498) a na náhrobku Alžběty manželky Petra Rašína ve Staré.

z Habřiny psal si i Petr z rodu Hustířanských.

z Habřiny (z Čech?, z Moravy?) měli zlatý štít a na něm 5 červených rout do kříže položených, nad helmem dvě zl. křidla a na každém tři červené routy pod sebou.

Habrlant Habart (1413—1418) měl štít na dél poloviční a nad helmou rozložitá křidla.

z Hadrpurka viz *ze Sobučic.*

z Háje Litmírové měli štít jako Gerštorfové (barev neznáme, klénot byl mezi dvěma křidly pět pírek dlouhých, úzkých. Tak na pečeti Václava (1532).

z Háje (v záp. Čechách) měli štít poloviční, v pravo červený, v levo zlatý, na něm dvě střely křížem přeložené týchž barev střídajících, přikryvadla červená stříbrná a modrá zlatá a nad helmou též střely křížem.

z Halže Hanuš Lichtenberger měl na štítě pruh pokosem (1493).

z Hamršteina Dachsové mělil buď pouhou šachovnici jako 1433 *Mikuláš. Bernart Dachs z Frydlantu* (1400) měl štít poloviční pošikem, ve zpodním poli šachovnici a na pravém kraji vrchního pole jezovce.

z Harachu I, 55.

z Harasova Hrzánové měli štít poloviční v pravo stříbrný, v levo rozdělený, nahoře červený, dole černý; klénot řešeto se zlatým obloukem a na něm 6 per, červená, stříbrná a černá, nevždy v pravidelném pořádku. (Paprocký o st. pan. 394, ryt. 184, vyobrazení na zámku Housce, majestát z l. 1624, 10. Sept. a M. 64.) Nejstarší pečeť našli jsme 1404 *Jana Chmelíka z Újezda*, na níž je pravá polovice rozdělena. *Frycek z Harasova* (1450) měl štít při levém rohu vykrojený, nad helmou řešeto s pery. Na pečetích 16. st. bývá erb z počátku popsaný. (Obraz viz H. II, 112.)

Téhož erbu byli i *Homutové* a *Domousičtí z Harasova* a *Němkovští z Medonos*. Starší předkové mívali za klénot jen kotouč s řešetem, jako 1377 Hrzek *z Újezda*, 1379 Karel Haras *z Bosyně* neb *Sedlce*, 1452 Jan *z Domousic* a 1455 Homut *z Bosyně*.

z Hardeka (v Rakousích byli trojí páni). Nejstarší hrabata z Plaien, kteří měli dvě křidla na štítě, do Čech nepřišli. Druzí se psali napřed purkrabími Děvínskými od r. 1262 hrabaty z Hardeka a později purkrabími Magdeburskými (Děvínskými). Tito měli ve 14. st. statky v Čechách a na Moravě. Do Čech nejdříve přišla Maří vdaná Hradecká, která měla za erb orlici (1292). Obyčejný erb jich ve 14. st. byl štít poloviční, v pravém poli červeném půl orlice stříbrné, v levém čtyři červené a stříbrné pruhy. Nad helmou složená křidla s pruhy. (Vyobrazení v Knize bratrstva sv. Kryštofa.) Krásné jich pečeti spatřují se v Jindřichově Hradci. Třetí byli *Prüschenkové ze Stetenberka*, kteří se pak psali hrab. z Hardeka a statky v Čechách a na Moravě mívali. Štít jich byl křížem na 4 pole rozdělen. 1. bylo polovičné, v pravo zlatý lev v modrém, v levo pruhy pošikem zlaté, červené a černé, 2. polovičné, v pravo stř. orlice v červeném, v levo červené a stříbrné kolmé pruhy, 3. zlatá orlice v červ. poli, 4. červený kříž ve stříbr. poli. Nad štítem byly tři helmy. U prostředního červ. zlatá přikryvadla a na něm rozložitá zlatá křidla s červ. příčnými pruhy, u pravého slož. křidla modrá se zlatým pruhem pokosem a přikryvadly týchž barev. U levého s přikryvadly červ. stříbrnými prkno pavími pery posázené, na němž se druhé pole opakuje, v pravo kolmé pruhy, v levo orlice. (Paprockého Zrcadlo 117, Jak. sb. Viz i H. IV tab.)

Hardekar Lipolt (1491) sed.v Mostově měl příčný pruh a nad helmou vysoký klobouk se střechou přehnutou a kytou.

z Hartvikova Ctibor (1452) měl na štítě ptáka.

z Haugvic měli na červeném štítě černou beraní hlavu s zlatými rohy a červ. jazykem, nad helmou půl berana. Později měli dva helmy s přikryvadly černozlatými a černočervenými a na nich dva polovičné berany proti sobě. L. 1779 přidána jim třetí helma prostřední s černými a zlatými křidly. (Majestáty 1723, 4. Octb., 1779, 7. Decb.) Na starém pečetidle Otově jest hlava na příč postavena a velké rohy jdou nahoru i dolů. Na pozdějších jest hlava vztýčená, jako 1405 u Merbota. V Čechách

se psali *Haugvici z Biskupic.* (Viz díla M. a KB. Obraz pečeti H. VIII tab. a erbu II tab.)

z Hazemburka I 4.

z Helfenburka Šofové měli na štítě 4 pruhy pokosem a nad helmou chrta sedícího. Tak na pečeti Jiříkově (1486).

z Heřmanic (ze Švabenic) I 16.

z Heřmanic (u Vilímova) *Madliboh* (1356—1362 a 1397) měl nad helmou vlčí udici třemi kytami posázenou.

z Heřmanic (u Otic) *Vítek* (1378) měl nad helmou rohy.

z Heřmanic Burjan Hora (1539) měl na štítě tři routy na příč jako vl. z Beztahova.

z Hermsdorfu Mikuláš (1499) měl ve vrchní části štítu dvě supí hlavy s krky od sebe, pod tím dvě kostky a nejzpodněji jedinou kostku.

z Herstošic Zumrové měli na štítě zelenou lišku, držící husu za krk, jako vl. ze Všechlap. Tak na pečeti *Jetřichově* (1456) a *Jáchymově* (1569). Klénotem byla hlava liščí s krkem (1497) neb půl lišky. Vysvětliti nelze, proč má týž Jetřich (1455, Žlutický arch.) na štítě a nad helmem rybu (onu pokosem, tuto rovně dolů. Rozšířený erb M. 26. Viz i H. VIII tab.).

z Heršláku I, 38.

z Heršláku Cinišpánové měli na štítě ruku, svazek třísek držící, nad helmem poprsí nějakého člověka. Tak na pečetěch Jindřichově (1487) a Janově (1509—1514).

z Heršova Jindřich (1346) měl nad helmem rohy.

z Heršteina měli zlatého jelena stojícího na modrém štítě. (Obraz v Slavětínském kostele, Balbinova Aula.) Tak i na pečeti *Zdeňka z H.*, odjinud *z Vlkanova* (1361).

z Heršteina jiného rodu měli na štítě dvě nahé ruce s rameny jako měli Branišovští a za klénot Kameničtí. Byliť bezpochyby potomky Chotibora, který se okolo l. 1330 do Litoměřicka přestěhoval. Tamže pečetili 1417 Heník, 1418—1419 Oneš, onen znamením nad helmem, tento na štítě. *Jan Děvečka z Heršteina* žil l. 1484 na Moravě; měl dotčené ruce křížem přeložené, i na štítě i nad helmem.

Nějací páni *ze Starého Heršteina* měli týž erb jako Ebrzvinové z Hradiště. Doklad toho (majestát 1420, 27. Jul.) poznamenán v I. díle na str. 88.

z Nového Heršteina psali se někteří z Vilhartických.

z Hertenberka měli prvotně šraňk popsaný u vladyk z Albenreutu jako 1277 *Hedvika*, 1299, 1300 *Habart*, 1300 *Tut*, odjinud *z Šomprunu*, 1307 *Tut z Kynžvartu.* Na všech pečetěch je to kříž, jenž končí kruhy aneb kuličkami, dole je čep, v němž se srdce otáčí. Přes krátká ramena po obě strany jest tré hřebův.

Pozdější *z Hertenberka* měli na zlatém štítě dvě černé nohy medvědí, křížem přeložené a za klénot též nohy vedle sebe. (Grunenberg, jinak M. 98.) Pečeti nám zůstavili 1300 *Oldřich*, 1303 *Albrecht* z H., 1307 *Tut z Šomprunu*, 1317 *Jaroslav z Kynžvartu*. 1320—1323 *Albert*, *Kunrát*,

Habart z H., 1335 *Englhart* a *Jaroslav* z K., 1350 *Tut z Šomprunu, Habart* a *Albert z H., Englhart* z K. a *Vítek ze Žandova* a drahně jiných pečetí 14., 15. a 16. století. Málokterý vladycký rod tolik pečetí zůstavil. (Obraz erbu H. VIII a XIII tab.)

z Hertvíkova viz z Hartvíkova.

ze Hlasiva I, 53.

ze Hlavatec Roubíkové měli poloviční štít a pravou neb levou polovici mřežováním v routy rozdělenou, nad helmou měli složená křidla. Barev neznáme. Předek jich *Jeniš* (1398) farář Vodňanský měl levou polovici routovanou, *Mikuláš* (1404) pravou. Podobný štít měl 1413, 1414 *Oldřich.* Jan (1425) měl za to v pravé polovici šachovnici s rohy vzhůru, *Vilém Kozák* (1425) měl levou polovici drobně mřežovanou a *Heřman* (1428) dokonce jen tři ležaté routy na všem štítě. *Bernart Roubík* (1434) má úplný erb na pečeti a kostky i v polovici i na křidle. Poloha kostek se mění, ale vždy připomínají routy u Markvarta (1434), *Jana Kozáka* (1459), *Oldřicha* (1467), *Jindřicha* (1474) a *Mikuláše* (1485—1516). *Oldřich* (1521) a *Jan* (1534) mají zase jen pouhé mřežování. Tak i 1549 u Apoleny Kraselovské z Hlavatec. (Obraz pečeti H. III tab.)

ze Hlavatec Pavlík (1443) má na štítě býka.

ze Hlavna Kryštof (1503) měl na štítě dvě čáry na způsob kružidla a nad helmou rohy.

ze Hlažovic Otík, purkrabě v Bernově (1390—1393) a *Štěpán* (1458) měli na štítě husu.

ze Hlažovic Barbora (1430) byla rodem ze Solopisk a pečetila erbem Mladotovským.

ze Hlíny vladyky (u Třeboně) měli na štítě tak zvaný Antonínský kříž. Vilém a Těmík (1383) mají příčné dřevo rovné, Ctibor (1383) ohnuté, ale všichni na něm po třech kytách. Podobně ze Skopytec.

ze Hlohova erbu koně I, 35.

ze Hlohova lilie I, 56.

ze Hlohova (Lohova) Markéta měla na zlatém štítě mouřenínovou hlavu s červ. obojkem na krku. Tak bývalo malováno v kostele Bohdaneckém. (Arch. zemský.)

ze Hlohovčic Oldřich (1361) měl půl berana, ale l. 1370 měl zcela jiné znamení, kterého ani vysvětliti nemůžeme (oboje v Plzni).

ze Hluban viz I, 27.

ze Hlubína Machna (1492) měla na štítě orlici. (Pečeť v Kutné hoře.)

ze Hluboké (u Borovan) *Drslav* (1357) měl na helmě křidlo a na něm pruh pošikem.

ze Hluboké Přibík (1380) měl na helmici kotouč.

ze Hluboké Přibík (1423) vlastně z Dobřemilic I, 51.

ze Hlušec Jan (1364) měl nad helmou palečné kolo.

ze Hlušec Vilém (1385) měl nad helmou ptáka. (Lib. erect. XIIIa. 7.)

ze Hlušec Oneš (1434) měl nad helmou škopek.

ze Hněvsína Ambrož (1432) měl na štítě klobouk vl. z Dobrohoště.

z Hobšovic Mikuláš (1494) měl na štítě jako plameny. (Vypsal Kolář v Kutné hoře.)

z Hoděčína Mikeš (1400) měl na štítě lilii a na ní kytu.

z Hoděčína Jan Burjan (1447) měl na štítě husu.

Hodějovští z Hodějova měli na modrém štítě zlatého kapra pošikem a téhož za klénot svislého. (Hájek list 192, Farragines na mnohých místech, kameny v Strakonicích, Řepici, Arnoštovicích a j. Soupis Klatovska na str. 95, M. 9, H. VI tab. a XI 239.) Kapr ústy kolmo dolů nad helmou je na pečeti *Hněvkově* (1394, 1395), ústy dolů pošikem na štítě *Janově* (1466). *Rous* (1481) má na štítě příčného kapra a nad helmou kolmého, u *Jana* (1484—1492) jest pokosem a ústy dolů, v 16. století bývá také tak, ale ústy na horu.

z Hodětína Hajkové I, 34.

z Hodkova Bohdanečtí měli na červeném štítě zlatý šraňk (zelený trávník jest zbytečný přídavek) nad helmou týž šraňk mezi dvěma červ. křidly. (Ruk. 8330, Jak. sb.) Pečeti se zachovaly *Roperta z Bohdanče* (1402), *Heřmana B. z H.* (1500—1523) a j. Téhož erbu vlad. z Čihovic, Zalešan a Malešova. (Odch. M. 130. Obraz erbu H. V tab. náhrobku H. V 214.)

z Hodonic Jan (1412) měl nad helmou rohy a u každého po hrotu střely.

z Hodusic Lucie (1462) měla příčný pruh, ale *Zikmund* (1461, 1462) a *Jan Chvalenický* (1488) měli štít na dél polovičný a na příč pruh.

z Hogenestu v. *z Hojnestu.*

z Hohenberka Heřman (1284) měl nad helmou dvě křidla do kruhu k helmě ohnutá.

z Hohendorfu Jeronym *Strnad* (1418) měl na štítě měsíc, rohy vzhůru a na nich kyty, dole na měsíci dubový list.

z Hoholic Mikuláš (1396 1402) měl na helmě jelena a za ním kytu. Balbin v Aule připisuje vladykám „de Kuchlicz". Tak i z Beřkovic, Čečelic, Ovence, Bohnic a Liběchova.

Hochauzárové z Hochauzu měli na modrém štítě tři zlaté krokve špicemi vzhůru, nad helmem mouřenína v červené sukni s krejzlíkem na hrdle bílým, nenabíraným, bílými výložky u rukou s turbanem (červeným?) na hlavě, z něhož vlají po obou stranách bílé a červené feflíky. (Kolář z ruk. 8330.) V Jak. sb. a v Králově heraldice je mužík vpůl zlatý (v pravo) a půl modrý, drže zlatý buzikán, na hlavě má modrý špičatý klobouk se zl. ohnutou střechou a k levé jen dva feflíky, zlatý a modrý, Na nejstarší pečeti *Melicharově* (1462) jest jen štít s krokvemi. Obraz v Soupise Rakovnicka II, 268 a v H. XI tab,

z Hojnestu (Hogenestu) *Hošťálkové* měli plamenný kotouč zlatý s červ. a stříbr. plameny na modrém štítě, přikr. stříbr. a červená a nad helmem šest plamenův týchž barev. (Jak sb.) Při listě 1376, 19. Mart. (bibl. Praž.) visí velmi stará pečeť s nápisem „Gotssalk de Hogeniste",

je na ní kruh, okolo drahně korbelů a na každém kyta. Pozdějšímu malování blíží se pečeti *Jetřichova* (1382—1402), *Brožova* (1432—1441, s klénotem pěti plamenů, *Janova* (1436) a *Janova* (1486). Obraz pečeti H. XIII tab.

z Hojovic lilie I, 56.

z Hojovic Přibík (1432) měl nad helmou jelení rohy.

z Hokova Jan (1468) měl kruh a na něm čtyři kyty podlé sebe. Erbu *Hokovských z Hokova* 16. st. jsme se nedopídili.

z Holedče Oldřich (1418) měl klobouk střechou vzhůru, z něhož vyniká kyta. *Janek* (1441) měl podobný i na štítě i nad helmou.

z Holešic (u Orlíka) *Zdislav* (1365) měl stočené rohy, podobně i *Jan Holeška z Kraštic* (1380, na vrchu kytu) a Mareš (1448, na vrchu kroužek).

z Holešic Mareš (1429) měl na štítě kruh a nad ním nůžky ke stříhání ovec.

z Holíšovic Petr Hovorka (1397) měl na helmě vrš na příč a za ní kytu.

z Holíšovic Nevlas (1410) odjinud *z Chudeřic* měl na štítě roh holý a roh beraní a na každém tři korouhvičky.

z Holíšovic (u Prahy) *Frána Rokycanský* (1359) měl štít na příč zuby rozdělený.

Holkovci z Holkova (u Budějovic) měli tři ryby. U *Macha* (1381) jsou nad helmem kolmé a hlavami dolů, u *Matěje* (1398) jsou na štítě napříč, u *Buška* (1425) na štítu vzhůru a kolmo. Později jsou vždy na příč. Na pečeti *Matějově* (1466—1477) vypadají jako okouni, na téhož pečeti l. 1480 vyryté jako kapři. (Obrazy pečeti 1398 H. III tab. č. 8 a téže r. 1425, tamže č. 24.)

z Holohlav Olkmár (1404) měl nad helmou ptáka prsten v zobáku držícího. *Otmárové z Holohlav* měli zlatý štít, černého krkavce se zl. prstenem, téhož také za klénot a přikr. týchž barev. (M. 110, H. II tab.)

z Holovous I, 34.

Jan *Holubář* z Náchoda, informátor krále Ladislava, měl na štítě červeném pruh bílý pokosem od levého koutu a na něm tři vrše hnědé barvy, jednu za druhou, přikryvadla bez helmy běločervená, zl. korunu, složená křidla červená a na nich znamení jako na štítě. (Vydání P. Zahradníka „Slovník pro krále Ladislava Pohrobka".)

Holubové měli na štítě holuba (1347 Vítek, Petr, Oldřich) a za ním kytu. *Střezivoj Holub z Komořan* na Moravě (1340—1345) měl tři holubice, v Grunenberkově sbírce jest erb pána „von *Stokau* genannt Holup" na modrém štítě bílý holub s červ. nohami a červ. zobákem, nad korunovanou helmou pět per, čtyři modrá a prostřední bílé.

z Homberka I, 4.

z Honbic Jindřich Horyna (1484, 1497) měl půl jelena.

z Honcovic (Plz.) Racek (1430) měl na štítě dva rohy.

z Honcovic Bušek (1449), odjinud *z Újezdce* měl na štítě kruh, pošikem na kříž posázený kytami.

z Honic viz *z Řisutě.*

z Hor tolik jako *z Harachu.*

z Hořákov (u Klatov) Petr (1384) měl nad helmou vlašťovku, jako vl. z Jindřichovic.

z Hořan Slatinští I, 43.

z Hořan erbu koně I, 35.

z Horek (někde u Mělníka) Jan a Dorota (1454) měli tři klínovité předměty a na nich kyty. Týž štít Markéty z Horky (zlaté na stříbrném) býval vymalován v Bohdanči v kostele. (Arch. zemský.)

z Horek u *Strenic,* jinak *ze Vtelna* n. J. Viz z Hrádku.

z Hořeměřic Zikmund (1494) měl na štítě koflík. (Kolář z Kutné hory.) Téhož erbu byli *Stříbrní* z H. Zikmund (1494) pečetil koflíkem vysokým s podstavcem a uchem.

z Hřepníka I, 40.

z Hořesedl (u Mirovic) *Zbyněk,* odjinud *z Luk* (1436) měl na štítě dva kratce jako vl. z Mirovic.

z Hořeslavic Bartoš (1357) měl nad helmou ostruhu, jako vl. z Tuněchod u Ledče.

z Hořešovic erbu sekerek I, 37.

z Hořešovic Sezima (od r. 1414 místosudí dvorský) měl na červ. štítě dubový pařez s kořeny a dvěma listy stříbrné barvy. (Obraz ve Hradech II, 217.) Tak i ze Sokolovic, Skorotína.

z Hořešovic Matěj (1432) měl na štítě tři pruhy na příč a klénot čápa jako vl. z Moravěvsi.

z Hořešovic Prokop (1450) měl štít pošikem poloviční a za klénot 4 úzká péra.

z Hořic růže I, 1.

z Hořic I, 25. (Fantast. tuším M. 9.)

z Hořiněvsi Hořiněvští měli štít poloviční, u vrchu červ. a stříbr. šachovnici, u zpodu stříbrný, klénotem byl panák pod kolena v červené sukni, maje ruce v boky podepřené, na hrdle bílý krejzlík a na hlavě černý klobouk s bílým pérem. (Jandera, Miletin 124, Jak. sb.) *Hroch* z H. purkrabě Řečický má týž štít, ale za klénot věnec. *Jeronym* (1450) má na pečeti jen štít. Na pečetěch 16. st. bývá klénotem panák.

z Horky erbu holubice I, 42.

z Horněvsi Mikuláš (1370) měl nad helmou mnicha v kápi držícího berlu.

z Hornšperka měli štít se stříbrným pruhem na příč, na vrchu jednu řadu modrých rout ve stříbrném, dole jich dvě řady, přikryvadla týchž barev, dva rohy modrý a bílý a bílý a modrý na příč dělené. (Jak. sb.)

z Horoměřic měli prý štít na příč poloviční. Viz H. XI tab.

z Horoušan v. *z Lužan.*

z Horoušan I, 11.

z Hořovic Hradištští měli na zl. štítě černého krkavce držícího zlatý prsten s kamenem smaragdem. (Balbinova Aula, rukopis č. 13022 ve Vídni.) Nachází se též jiný druh téhož erbu totiž krkavec stojící na ostrvě hnědé barvy. (Poznámky Kolářovy z rukop. univ. kn.? Jak. sb.) Klénotem jest buď krkavec sám aneb mezi rohy zlatým a černým. Druh erbu s rohy jest i u *Hradeckých z Hradce.* (Paprocký o st. ryt. 263, M. tab. 100.) Na pečeti *Beneše z Hořovic* (1392—1396) jest havran na štítě rozkřidlený, a nad helmem stojící. Týž spůsob zachovává se i v pozdějších dobách. Anna Saloména, vd. Černínova (1631) měla krkavce rozkřidleného na větvi stojícího. (Obraz H. VI a XII tab.)

Vladyky *z Horšova* (u Horš. Týna) měli tuším týž erb jako vl. z Metelska. Na pečeti *Bohuslava z H.* (1403) sice jsou jelení rohy a popis jeho štítu l. 1429 „in clypeo coruna colligata inferius" (Acta Žitav.) jest neurčitý, ale *Jan* z H. (1443—1452) má dva rohy, z níž vybíhají tři hrubé výběžky, jež na parohy vykládati nelze.

z Hostišova I, 25.

z Hostišova I, 31.

z Hostivice Jindřich a *ze Semčic* (1496) měl na štítě tři podkovy, jako vl. z Vlčíhory. V 15. st. jsou dvě podkovy, nahoře jedna, dole druhá a obě nahoru otevřené, později jest naopak, na červeném štítě jedna stř. podkova u vrchu, dvě u zpodu a všechny ke zpodu otevřené. Klénot jsou tři péra; prostřední bílé, ostatní červená. Tak i na pečetěch Žofie Břekovcové z Hostivice (1571—1603).

Horšičtí z Horšic měli v erbu štít polovičný a v každé polovici 3 zuby a ty vše ostřím k levé obrácené, tak že celkový obraz byl jako 2 routy a pod nimi a nad nimi po polovičné routě. Tak na pečeti Jiří Antonína H. (Rodopisné listy v zemském arch.) V Jakub. sbírce je každá polovice zhora dolů rozdělena zubovitou čarou, pravá část je zelená, levá bílá; nad helmem jsou dva rohy, pravý zelený, levý bílý.

z Hostouně I, 50.

z Hostovic Bořičtí měli hlavu a krk jelení i na štítě i nad helmou. Tak na pečetěch 16. st.

z Hostovic Slatinský Adam (1583) měl na štítě péro rovně nahoru a dvě přes ně křížem přeložené.

z Hostovic Jindřich (1511) měl na štítě stojícího býka.

z Hostovlic viz I, 15.

z Hostovlic měli čápa. Tak na pečeti manželky Matěje Strýčka z H. (1528, vypsal Kolář v Kutné hoře).

z Hostýně (z Pardubic) I, 35.

z Hoště hrábě I, 9.

z Hoštic Chval (1347) měl na štítě kozla vl. z Mladějovic.

z Hoštic erbu klíče I, 48.

z Hoštic Zdislav a *Dluhomil* (1378) mají nad helmou rohy. (Hoštice ty u Zásmuk.)

Hoštičtí a *Odolénové z Hoštic* měli štít na zdél polovičný, v pravé polovici čtyři pruhy modré a bílé, v levé tolikéž, ale bílé a modré, nad helmou dva rohy, modrý bílý a bílý modrý na příč dělené. Týž erb potvrzen l. 1544 *Václavovi Odolénovi z Hoštic*. *Jan z H.* (1436) pečetil týmž erbem, tak i 1530 Bernart a 1533 Jiří Strachota. (Obraz H. XIV tab.)

z Hoštky tolik jako z Hoště.

z Hoštky (ltm.) pozdější Nebílovští z Drahobuze.

z Houžné (u Budějovic) *Vyntíř* (1386) měl pruh na vrchu štítu a nad helmou dva klíče. (Viz obr. pečeti H. VII tab.)

Stupenští z Houžné měli na štítě bradatici na příč, jako 1472—1480 *Petr*

Hozlaurové z Hozlau měli štít na zdél polovičný a ještě klínem vzhůru dělený tak, že byla čtyři pole klínovitá, červená a stříbrná, nad helmem zlatý obilný snop. Tak na pečetěch Mikulášově (1426), Oldřichově (1462) a j. (M. 98. Viz i H. III a VII na tab.)

Hraběšínští z Hraběšína měli na štítě páva. Tak na pečeti *Havlově* (1536 a t. d.) a na starém náhrobku na Kostelci u Onšova. (Obraz H. XIV, 208.)

ze Hradce erbu růže, I, 1.

ze Hradce Hradečtí, viz z *Hořovic*.

ze Hradce odjinud *z Přehořova Oldřich* (1483—1487) měl na štítě znamení složené ze dvou střel a půl lilie.

ze Hradce Velek (1453) měl na štítě postavu na loďce veslující, jako vl. z Kamenice.

ze Hradce Pernolt, Hroch a *Ivan* (1352) měli na štítě rybu s kytou Tento Hradec u dvou posledních je u Chotěšova.

ze Hradenína Píškové měli na štítě tři nohy brněné, jako vl. z Rabšteina, a nad helmem dvě složená křídla. Tak 1388 předek jich Jakub z Písku, 1395 Petr odtudž, 1436 Vaněk a 1459 Zikmund.

z Hradešína Diviš (1521) měl půl kamzíka ve skoku, Adam (1600) téhož vyskakujícího ze skal. Barvy byly: skála šedivá, štít červený, kamzík své přirozené barvy, přikryvadla červená, bílá, klénotem týž kamzík. (Jak. sb.)

z Hradišťan Jan Smetánka, odjinud *z Chyš* (1405) měl na štítě hlavu zakuklenou s částí poprsí.

ze Hradiště Ebrzvínové měli tři hůlky s liliemi na koncích v trojhran spojené, tak že každá lilie byla k rohu obrácena. Barvy a klénot byly bezpochyby tak, jak jsou popsány v majestátu d. 1420 bratřím z Ebrštejna (I. díl). První měl týž erb rychtář v Kralovicích (1357). *Jiří E.* (1466) měl za klénot pannu, jak se v majestátu l. 1420 popisuje. Téhož erbu *z Doubravky* v násl. IV. oddělení.

ze Hradiště Jan Švestrzon (1443) osedlý u Horšov. Týna měl na štítě dva rohy, totéž nad helmou, ale rohy byly ozdobené. Kolář vypsal z ruk. 8330, že vl. z Hradiště (u Klatov) měli na štítě dva černé rohy s lidskými

pěstmi po třech okrášlené a z vývodu Cílův, že Anna ze Hradiště měla na bílém štítě dva rohy tmavohnědé, každý s 3 rukami, totéž na helmě, a přikryvadla barev černé a bílé.

z Hradiště Mikšík (1418) vlastně *z Veleně*, měl nad helmou půl kozy.

ze Hradiště psali se někteří *z Turgova.*

z Hradiště Nebozízkové měli štít červený a na něm černého noha s křidly rozkřídlenými, ocasem a pazoury zlatými, přikr. červená a černá a za klénot polovici noha. Po jich vymření dal král Vladislav týž erb Nejedlým z Vysoké.

ze Hrádkova měli štít polovičný, ve vrchním poli zlatém půl černé orlice rozkřídlené, dolejší pole na tři pole, modré, zlaté a modré rozdělené, přikr. modrá zlatá a černá zlatá, dva rohy zlatý a modrý, zlatý a černý (rozuměj na příč) a mezi nimi hlava a krk orlice. (Vypsal Kolář z ruk. Salmovského.)

ze Hrádku Sulkové, I, 7.

ze Hrádku, vlastně z *Řičán*, I, 15.

ze Hrádku erbu kola, I, 32.

ze Hrádku osličí hlavy, v. *ze Frymburka.*

ze Hrádku Boharynští a *Radikovští*, I, 54.

ze Hrádku Bohuchvalové měli na červeném štítě stříbrný pruh příčný třikráte lomený, nad helmou vysoký červ. klobouk se stříbr. střechou, ohnutý, s knoflíkem (dodej zlatým) a pěti péry, třemi červenými a dvěma stříbrnými. (Jak. sb.) Štít měli ve 14. st. předkové jich, vlad. ze *Skrchleb* (Balbínova Aula, Skrchleby a Hrádek u Stankova). Zachovaly se pečeti 1452, 1462 Bohuchvala, 1544 Viktoryna a 1567 Mikuláše. Jedna větev jich psala se *Lukavskými z Hrádku. Jan z Hořejší Lukavice* (1406—1423) měl štít popsaný, na helmě křídlo s týmž znamením, *Bohuslav* (1448—1461) má na pečeti jen štít. Téhož erbu byli i *Oldřich z H.* a v Hořejší Lukavici (1496) a *Zdeněk* L. z H. (1516). Sem patří i *Štěpán z H.* (1456), jenž má pruh tak lomený, že se písmeně W podobá.

Po *Hrádku u Zámostí* psal se l. 1297 *Mikuláš*, jenž měl štít dvěma zuby dělený a to pošikem. *Epík* (1353), *Hereš* a *Epík* (1372) měli štít také tak dělený, ale na příč a nad helmou křidlo, též tak dělené. *Ctibor Věnek z Horek* aneb *ze Vtelna*, a *Jan ze Vtelna* (Jizerního, 1389) měli takový štít; tak i *Epík z Krucemburka* (1440), ale jen s prostým křidlem. *Mikuláš Čech s Hrádku*, jenž na Moravě bydlel, měl tři zuby kančí pošikem a tytéž na křidle pokosem (1533).

Z téhož Hrádku pocházeli Myškové ze H. téhož rodu jako vl. ze *Žlunic.*

Třetí rod odtud pocházející měl štít křížem na čtyři pole rozdělený a nad helmem loďku. Tak 1480 *Pavel Křižan.*

ze Hrádku Štěpán Buben (1390) měl kouli s příčným pruhem a s kytou nad helmou. *Stach Buben* (1390) měl touž kouli bez kyty na štítě. Potomci jich se psali *z Bubna.*

ze Hrádku (Sviňomazského), viz I, 57.

ze Hrádku a *z Valečova Samuel* (1471) měl na štítě i nad helmou lupen leknový a na jeho vrchu srdíčko, ale l. 1481 měl erb polepšený, totiž štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. půl orlice do vnitřku obrácené, nad helmou korunu, dvě křidla rozkřídlená a mezi nimi tuším starý klenot. Tak i pečetili *Pavel* (1497—1511) a *Václav* (1529 až 1568.)

ze Hrádku (Prohořského u Žlutic) *Litolt* (1399) měl stočené rohy nad helmou i na štítě. Týž se psal i *z Ratiboře.*

ze Hrádku Mikuláš Rubáš sed. na Martinicích (1450) měl na štítě tři koruny a za klénot jedinou korunu. *Martin Blatnice z Hrádku* (Arch. č. VII, 641) má tři nepoznatelné předměty na štítě; nesnadno tu mysliti na souvislost.

Hrádkové ze Hrádku (u Pacova a Roučkovic) měli též pruh příčný, jako 1528 Jan. (Obraz H, IV tab.)

ze Hrádku Ondřej (1433) podlé pečeti patří do rodu vl. z Nemyšle. Hrádek ten pod Křečí za Chýnovem.

ze Hrádku Jan Pardus (1434) měl na štítě i nad helmou husí hlavu s krkem. Týž erb měl i l. 1494 *Jan Hrádek z Hrádku* sed. na *Radostově.*

ze Hrádku erbu vlčí hlavy viz *z Kamenice.*

ze Hrádku Jan Fikuleš (1502) měl orlici na štítě. (Kolář z Kutné hory.)

ze Hrádku Linhart Hartmanický, 1554 hejtman na Černém Kostelci, měl prý půl koně s opratí vlající na zad. (Kolář z musea.) Bezpochyby totožný s erbem *Jaroslava Stibora ze Hrádku*, jenž měl na štítě půl kozlíka. (Mus.)

ze Hracholusk Ořibor (1382) měl na štítě brněnou nohu. (Obraz H. VIII, tab.)

ze Hrachovic Sudlicové měli na zlatém štítě dva černé beraní rohy a nad helmem paví kytu. (Jak. sb. Viz i I, 18.)

ze Hřebečnik Jan (1450) měl štít na zdél polovičný a nad helmem rohy.

ze Hřebene erbu per, I, 55.

ze Hřebene v. *z Tiché.*

ze Hřešihlav měli pruh pokosem a na něm tři kuličky a křidlo, týmž způsobem zdobené. Tak *Bušek* (1451—1462); ale *Rous* 1446 měl kuličky bez pruhu. Téhož erbu vl. ze Svinné.

ze Hřib zemané měli velký hřib u prostřed štítu a dva menší po stranách. (Kolář z listu l. 1564 v Praž. mus.)

ze Hříškova, I, 43.

ze Hřivic, I, 43.

ze Hřivic Vaněk (1461) měl nad helmou rohy.

ze Hřivic Zikmund, odj. *z Sedčic* (1478) měl na štítě raka.

ze Hrošky Tas (1422) měl na štítě třmen.

Hrušovští z Hrušova měli štít poloviční, pravo červený, v levo na dvou polích svrchu černý, od zpodu stříbrný, přikr. červená bílá a černá bílá, nad helmem 6 per červ. bílé, černé, červené, bílé, černé. (Kolář z ruk. 8330 Pod. M., 10. Viz i H. II tab.)

ze Hrušova Voděradští měli na štítě červeném zlatý pruh pokosem, který pod levým koutem v půl lilie též zlaté vybíhá, přikr. červ. zlatá, složená křidla tak zbarvená, jako štít. (Votivní obraz v Dobřeni. Jak. sb. V rukop. 8330 jest lilie bílá a přikryvadla červená bílá.)

ze Hrušovan, viz *z Moravěvsi*.

ze Hryzel měli jednorožce. Lidmila z H. ukázala v kostele v Krutech erb svých předků na křtitelnici z r. 1553 a na zvonech (DZ. 69. E 7.)

Hubka ze Staryc, erbovní list 1498, 17. Novb. (I. díl, str. 95. a Arch. Č. XVIII, 99.)

Hulerové měli na štítě pruh pokosem neb pošikem. Tak i na křtitelnici v Lažišti a na pečeti Kunrátově (1316). Proč Zikmund Huler na listě 1400, 28. Oct. (Praž. mus.) dvěma sekerkami na kříž přeloženými spečetil, neumíme vyložiti.

z Hůrky Albrecht (1408) měl nad helmou vlčí hlavu s krkem. *Albrecht Došek* (1436) měl ji na štítě a *Buzek* (1444) samou hlavu.

z Hůrky vladyky (podle Hájka) měli sviní hlavu. Vyrozumívají se vladyky *z Vranovic*.

z Husi Mikuláš, viz z Čichtic.

z Hustířan Bavor (1404) odj. *z Neznašova*, měl na štítě pruh na příč a křidlo týmž způsobem; tak i Jiřík (1418) a *Vilém* (1433) odjinud *z Levína* a *Beneš z Mokrovous* (1440, 1449). Jen křidlo nad helmou měli 1404 *Petr z Habřiny* a *Zdeněk z Levína*.

Zárubové z Hustířan měli štít stříbrný, pruh černý, přikryvadla a křidlo též tak. *Bukovští*, *Chvalkovští* a *Rodovští z Hustířan* se s nimi úplně srovnávali. (Jak. sb., též majestát 1744, 12 Mart. daný Rodovským na panský stav. M. 2, 56. Viz i H. I tab. a V, 44, 54, 58.)

z Huti lesné Vaněk (1455, arch. Drážďan. č. 7419), měl meč nahý ostřím k vrchu. Na listě Waniek Zelein, na pečeti wanyek zhvczyleſnei.

ze Hvozdna, v. *z Dírného*.

ze Hvozdna Keblanští měli štít křížem na příč rozdělený s černými a bílými polemi a rohy týchž barev. (Kolář.) Tak i na pečeti Mikulášově (1525). Ve Frankově sbírce (e ms. Balbini) chybně poloviční štít. (Tak i M. 134. Viz i H. III tab.)

z Hyršova Vítek (1381) měl nad helmou prosné klasy.

z Chabřec Jan (1404) měl nad helmem čtverhranaté prkno s kytami.

Chalupa Mikuláš (1409) měl střelu na příč položenou.

z Chanovic Bušek (1361) podlé zdání měl nad helmou tři ryby.

Charvoj Jan (1434) bytem v Boleslavi, měl na štítě medvědí nohu ohnutou.

ze Chcebuze Janek (1455) odjinud *z Ratiboře*, měl na štítě tři kroužky, dva u vrchu, jeden u zpodu. Tak i 1492 *Jan Březenský ze Chc. Ratibořští ze Chcebuze* měli štít pokosem polovičný, ve vrchním modrém poli zlatý, ve zpodním zlatém dva modré kroužky, přikryvadla týchž barev, dva rohy zlatý modrý a modrý zlatý na příč dělené a mezi nimi modrý kroužek. (Frankova sb.) V Jak. sb. v klénotě zlatý kroužek. Tak i pečeti l. 1618 a 1620. Téhož erbu *ze Vliněvsi*. (Obraz viz H., XIII tab.)

ze Chcebuze Mikeš (1455) měl na štítě znamení na způsob vrše.

z Chelčic Václav Hrůza (1449) měl na štítě polní brány jako potomek vladyk z Vlhlav.

ze Chlebova, viz *ze Dvorce*. (Pečeť H., XIII tab.)

ze Chlevec Jan (1402) měl nad helmou rohy.

ze Chlistova Čejkové měli na štítě modrém ptáka čejku své přirozené barvy, přikryvadla a točenici týchž barev a za klénot čejku. (V majestátu l. 1610, též M. 131.)

z Chlistova Oldřich, farář Chlistovský (1406) měl nad helmou znamení podobné vrši. (Obraz v. H. IX tab.)

ze Chlumčan erbu sekerek, I, 37.

ze Chlumčan Matyáš (1426, 1428) měl na štítě pruh a na něm písmena p m t (páně milost), pod pruhem hvězdu.

ze Chlumčan Jan (1456) měl štít na zdél polovičný.

ze Chlumku, viz *z Daliměřic*.

ze Chlumku Strouchové měli na černém štítě zl. baziliška, a téhož za klénot. Tak 1448 na pečeti Petrově. Zdá se, že bazilišek tento maten býval ze saní. *Aleš z Chlumu* 1387, jenž l. 1358 *Lintwurm* slove, měl na štítě zvíře čtvernohé s oslíma ušima (viz H. VIII na tab.), ale bratr jeho *Bedřich* na témž listě měl na štítě jako ptáka a tak i nad helmou. (Vyobr. v Soupise Slanska 387.)

z Chlumku Ludvíkové měli ptačí hlavu i na štítě i nad helmem. (Soupis Chrudimska 94.)

z Chlumu Mstislav má na náhrobku v Čáslavském kostele na štítě dva pruhy na příč. Tak i *Sezema* l. 1310 a *Jeniš* l. 1350 a l. 1362 *Mstislav Šram z Drobovic*, odjinud ze *Zhoře*. Na Moravě pak se téhož erbu drželi 1366—1376 *Jindřich Huhňa z Chlumu* a 1389 *Mírek* a *Bohuněk Huhňové* ze *Smrčan*. *Jindřich Mírek* (1427) přibral křidlo s pruhy za klénot. V Čechách držel se ještě *Jan* dvou pruhů (1412), ale *Vilém* (1417) začal se třemi a na pozdějších pečetěch jsou obyčejně tři pruhy, které se na křidle opakují. Adam Slavata (1570) měl tři pštrosí péra, Kryštof Šťastný Slavata (1615) měl 6 per, přes něž šly čtyři pruhy. Paprocký (o st. pan. 233) má také takový erb a kromě toho i jiný klénot klobouku obráceného, z něhož pes vyniká. V Grunenberkově sbírce jsou barvy zlatá a modrá, v majestátu daném 1616, 9. Novb. na sloučení erbu Slavatovského a Hradeckého jsou tři zlaté pruhy na modrem poli. (Obráceně M. 75.)

Hrabata Slavatové měli štít na dél polovičný zl. linií dělený, v pra-

vém poli starý erb, v levém čtyři pole z erbu Hradeckého (věnec, polovičný, lilii, kotvici), modrý štítek se zl. růží u prostředku všeho štítu, nad štítem dva helmy, na pravém péra přetažená pruhy, na levém dvě křidla modrá se srdíčky, mezi oběma helmicemi korunovaný štítek domu Rakouského a v těch třech polích písmena F M R. (Pod. M. 75.) Viz obrazy v H. II a IV a pečetí VIII a XII na tab.

z Chlumu vladyky mívali štít stupněm rozdělený, zpodní pole červené, vrchní stříbrné. Tak i z obou složených křidel přední, kdežto zadní ukazovalo obrácené barvy. (Tabule ve Zlonickém kostele, vývod Srbický, erbovník Salmovský. Obráceně M. 117.) Nejstarší pečeť je Mstidruha purkrabě Pražského (1279, Reg. II, 507). Téhož erbu, položení stupně měnice byli 1347 Arkleb *z Sačan*, 1347, 1349 Mstidruh *z Vrbky* odjinud *z Sačan*, 1350—1366 *Jaroš z Lacenboku*, 1396—1410 *Jindřich Lacenbok z Chlumu*, 1434 *Jan Veselík*, 1449 *Vaněk Mutina* z Ch., 1450 *Ctibor* a *Zahař z Slivna*, 1453 *Jan Pancíř z Kosořic* (1480 z Chl.) a 1469 *Smil* z Ch. Z pečetí 16. st. jde na jevo, že téhož erbu byli *Ratiborští*, *Chlumové*, *Litoborští* a *Sluzští z Chlumu*. Erb Jindřicha Lacemboka vyobrazen jest v Richenthalově popsání sněmu Kostnického tak, že jest štít křížem rozdělen, v 2. a 3. poli jest erb rodinný, v 1. a 4. modrém zl. kohout s červ. hřebínkem a lalokem (dědictví po vladykách z Lipky?) Obrazy erbu H. V a VIII tab. náhrobku V, 45.)

z Chlumu erbu střely, X, 10.

z Chlumu v. *z Chlumku*.

z Chlumu Jan (1415), který Husa do Kostnice s Lacembokem provázel, měl štít polovičný, svrchu modrý, od zpodu bílý a přes celý červeného lva (Richenthal). Podle zápisu ve Zbytcích desk I, 598 patří sem také vl. ze *Svojkova*. Téhož erbu z Cítova a Račiněvsi.

z Chlumu Václav Frsuchár (1418) měl na štítě jelení hlavu s nějakým krmením v ústech.

ze Chmelic erbu kohouta, I, 34.

ze Chmelného, I, 56.

z Chockova (Chotkova), I, 47.

z Chocnova: V kostele Jerčanském nad velkým oltářem spatřují se dva erby: na jednom, totiž trojlistu jetelovém na modrém štítě jest nápis Adamus de Chocznova.

Chodourové z Lokte měli na modrém štítě stříbrné rohy, nad helmou křídlo s šachovnicí týchž barev.

z Chodče (u Budějovic) Vojek (1381) a Václav (1397—1404) měli dvě medvědí nohy, křížem přeložené, ale kreslené jako koště.

z Chodova Petr (1450) měl čápa (Kolář z arch. Třeboň.)

z Chodův Hysrlové měli štít na dél polovičný, červené a stříb. barvy, přes obě polovice rybu hlavou a ocasem dolu prohnutou (piskoře?) týchž barev, ale rozdílně, nad helmem roh a touž rybu na způsob rohu postavenou a to tak, že jest nad bílým polem štítu ryba stříb. červená a nad

červeným polem roh červený bílý. *Mikuláš* H. (1434) měl touž rybu hlavou k pravému rohu. Téhož erbu Plikové a Raussengrynerové, Vinklerové a z Pirku. (Obr. M. 44. Viz i H. VIII tab.)

z Chodžova orlice I, 5.

z Chodžova Petr Kovář (1396) patřil do rodiny vl. *ze Strhař.*

z Choltic střely, I, 6.

z Choltic Jaroslav (1306) měl na štítě šestilistou růži.

z Choltic měli kačera jako vl. z Duban, totiž 1401 Markvart a Matěj, 1417 Vaněk Sekyrka a 1447 Jan Štětina.

z Choltic Tůma (1401) odjinud *z Valu,* měl nad helmou vlčí hlavu.

z Choltic Čapští měli na štítě tři ryby pošikem, jako 1446—1455 Jan. Téhož erbu *z Nemošic.*

z Cholupic (Cholpic) měli na štítě okouna a nad helmou křídlo. Tak 1514 Prokop Cholpický z Ch.

z Cholyně Ctibor (1446) měl na štítě 4 pruhy pošikem a nad helmou rohy.

z Chomutovic Broumové měli na červeném štítě ruku brněnou v lokti ohnutou, od zpodu vycházející a středu štítu docházející, ana drží nahou dýku, jejíž konec sahá do rohu pravého a totéž nad helmou (Kolář, Král.) Tak 1511 Ctibor a 1564 Jan na pečetěch.

z Chořov Bračičtí měli na červeném štítě dvě udice stř. křížem přeložené, k vrchu obrácené. (Kolář z ruk. 8330, Frankova sb. v Roudnici „e libro mem. Mirkonum". M. 93 a H., II tab.) Tak 1474 *Jan Sudlice* z Ch.

z Chotče Ješek (1336) měl dolní polovici přelomené střely. Choteč ten u Prahy.

z Chotče (u Jičína) *Kulové* měli štít na zdél polovičný, jehož jedna polovice byla s šachovnicí, nad helmou hlava a krk kozí šachované. (Náhrobek v Chotči. Viz Soupis Novopacka na str. 64 a H. V., 48.) Alžběta „z Lohozce" měla pravou polovici černou, levo černou a bílou, nad helmem půl černého berana. (Bývala tabule v Bohdanči.)

z Chotče, Mikuláš Šust (1560) měl erb asi tak, jako Čabeličtí z Soutic (Kolář z Vídně.)

z Chotčin Vykéř (1443) měl dvě polovičné hvězdy jako vl. z Vitanovic.

z Chotějovic (z Kolína) 1377 měli podobný erb jako Harachové. (Vypsal Kolář v Hostinném.)

z Chotějovic Nakserové (1574) měli půl kozla na štítě.

z Chotělic Slavoj Boharynka (1413) měl nad helmou dva železné klobouky, střechami od sebe a mezi tím kytu.

z Chotěmic (u Soběslavě) měli na štítě tři pruhy na příč a nad helmem husu rozkřídlenou. *Beneš* a *Erazim* (1381) měli toliko husu sedící nad helmem. Úplný erb aneb jen štít mají 1412—1424 Janek, 1432 Tůma, 1433 Beneš, 1440 Tůma a Jiří a 1477 Jan Bába. (Viz obr. erbu H. X tab. a pečeti H. IV tab. č. 2.)

z Chotěřiny Brum (1365) měl býka. Téhož erbu z Kovářova a z Radejšína.

z Chotěřiny Přibík (1365) měl nad helmou kotouč. Viz I, 60.

z Chotěřiny Petřík (1429) měl štít na zdél polovičný, nad helmou želez. klobouk, nad tím klobouk obrácený, z něhož vyniká kyta. Téhož erbu z Vesce.

z Chotěšovic Janek Benedka (1445) měl býčí hlavu. Tak i l. 1482 Otík, odjinud *z Uhřec.*

z Chotětic (u Otic) *Jan Sloup* (1424) měl na štítě čtvernohé zvíře podobné lvu, jež se však vykládati musí na psa braku (se svislými ušima a ocasem nahoru ohnutým) neb tak se popisuje u vl. z Odlochvic. Beneš (1403) má na štítě psa stojícího, na helmě sedícího, Jan (1428—1466) má jej vzhůru skáčícího. V kosmografii nachází se týž erb a za klénot jelení rohy o třech parozích.

z Chotětic (u Poděbrad) ve 14. st. patřili do rodu vl. *z Vlkova.*

Ti, kteří byli po nich na Chotěticích, měli čtverhranaté prkno s kytkami na rozích, na štítě i nad helmou. *Matěj Samochovec* (1406) měl je stranou nahoru, *Pavel* (1436, 1440) rohem.

z Chotětína Petr (1419) měl pruh na vrchu štítu a nad helmem rohy s ušima jako vl. z Čisté.

z Chotětova Václav (1429) měl štít na příč polovičný.

z Chotiměře Barbora měla týž štít, z vrchu stříbrný, od zpodu černý. (Pam. arch. IX, 646. M. 133 zhora modrý, zdola stříbrný, přikr. týchž barev, tak i točenice a modré křidlo za klénot.)

z Chotiše Hereš (1402) měl půl býka.

z Chotkova viz z Chockova I, 47.

Chotkové v Praze bydlící (1405, Bernart) měli na štítě kohouta.

z Chotouně Petr (1402) měl nad helmou křidla.

z Choustníka páni měli na štítě žebřík. V Grunenberkově erbovníku je stříbrný na modrém, v Roudnickém rukopise zlatý na černém; hádáme, že byl zlatý na modrém, jak našel Kolář ve Vídenském rukopise č. 9337. Podlé staré pověsti obdrželi týž erb předkové jich *Poděbradští* pro své hrdinství u Milána (1158). Téhož erbu byl l. 1223 *Sezema z Kostomlat. Beneš* (1352 a t. d.) a *Heřman* (1395) měli týž žebřík s horními konci zaohnutými nad helmem. *Beneš* (1395) zavedl nový erb totiž štít křížem dělený, jehož dvě pole obsahovala starý erb a pruhy pp. z Dobrušky buď jeden neb dva, nad helmou byla vysoká kyta a přes ni pokosem žebřík. Naopak páni z Dobrušky vzali žebříky na štít a proto dí starý letopisce o korouhvi Jana Městeckého, že na ní byly žebříky. (Viz obrazy H. IV, 79 a tab., též pečeti H. V tab. II, 3.)

ze Chrančovic korbela I, 47.

z Chrastovic Arnošt (1502) měl dva kratce jako vl. z Mirovic.

z Chrastu hrábě I, 9.

U vl. *z Chrastu* (u Plzně) objevuje se napřed klénot (dva rohy s ušima)

u *Kunráta* (1326). Držitele Chrastu 14. st. měli pruh na vrchu jako 1384 *Otík Prase* a 1449 *Lipolt* (a snad 1401 Otík mladší). Podobně z Oseka, Volduch, Chotětína, Přehořova, Čisté. Téhož erbu byl l. 1532 *Petr Holý z Chrastu*, maje štít poloviční a na helmici složená křidla. (Obraz H. XIII tab.)

ze Chrastu I, 57.

z Chrastu Všebor (1401) měl nad helmou loďku. Chrast ten u Brandýsa.

Chrastští z Chrastu (u Horaždovic) měli na štítě hlavu lidskou s čepicí (1513, Mikuláš). V 16. st. malována na červeném štítě hlava Turkova s bílými výložkami, turbanem modrým a bílým a čepicí zelenou. (Jak. sb. Jinak M. 133. Viz i H. VIII. tab.)

z Chrastu Barbora (1444, z krajiny u Březnice) měla na štítě čtyři příčné pruhy, jako vl. z Rakovic.

z Chrastu Mandelíkové měli tři ryby nad sebou, za klénot svazek per a na něm na příč rybu.

z Chrašťan Albert (1352) vlastně *z Újezdce* erbu Lekna.

z Chrašťan Havel (1380) měl týž erb jako *z Lipan.* Viz I, 38.

z Chrašťan Petr (1431) vlastně *z Buškovic* I, 27.

z Chraštic viz *z Holešic.*

ze Chřenic Zajíčkové měli štít křížem na čtvero rozdělený v 1. a 4. poli půl zajíce. Tak Jiřík l. 1500.

ze Chřenovic orlice I, 5.

ze Chřenovic Nazové měli na štítě dva pruhy na způsob kříže sv. Antonína, nad helmou trubku a nad ní kytu jako stočené rohy. Tak 1474 až 1479 Jan, 1511—1533 Jindřich.

ze Chřenovic Karlíkové měli na štítě buď tři routy, aneb tři calty k rohům obrácené. Tak 1449 Prokop.

ze Chříče Absolon (1428) měl na štítě jelení roh proražený mečem, jako Mejsnárové z Lužné.

Chříňovci ze Chříňova měli na červeném štítě pruhy pokosem a pošikem s šachovnicí. Šachovnice podlé jedněch bílá, černá, podlé druhých bílá modrá, přikryvadla červená bílá a černá (modrá), bílá, nad helmem páv své přirozené barvy. (Salmovský ruk. Frankova sbírka. Tabule na Orlíce. M. 133, H. IX. tab.) Pečeti zůstavili 1375 Jan, 1406, 1413 Hynek, 1450 Anna. Téhož erbu Krlínové ze Zahrádky.

ze Chřínova Arkleb (1397) měl ptačí nohu, jako je v erbu města Bezdružic.

z Chroustova viz *z Kladrub.*

z Chroustovic v. *z Týnce.*

z Chuděnic I, 7.

z Chudeřic viz *z Holíšovic.*

z Chuderova Ivan (1400) měl nad helmem pannu s dlouhými svislými rukávy, mající ruce vysoko vyzdvižené a nějaký ovální předmět (kouli?) držící.

ze Chvaletic Hereš (1393) měl nad helmem křidlo s pruhem pokosem, jako vl. *z Bychor.*

ze Chvalin I, 33.

ze Chvališovic viz I, 60.

ze Chvalkova muž s mečem I, 33.

ze Chvalkova Přibík (1389) má na pečeti korunu. (Arch. Novohradský.)

ze Chvalkova Lícek (1427—1437) a *Kryštof* (1437) měli štít na zdél polovičný, nad helmou rohy jako *Čakovcové z Bohušic.*

ze Chvalkova Mikuláš (1483—1492, u Tábora) měl na štítě zvon.

ze Chvalovic I, 38.

ze Chvalovic (u Čáslavě) *Jan* (1391) měl na štítě znamení jako od zpodu vyrůstajících a se rozkládajících lupenův a nad nimi tři kyty.

ze Chvatlin I, 23.

ze Chvojna hvězdy I, 13.

ze Chvojna polopruhův I, 25.

ze Chvojence Václav (1510) měl ostruhu s dvěma hvězdami.

z Chylic Jiřík (1474) měl dvě sekerky křížem přeložené, i na štítě, i nad helmou. Tak i Sekáčové z Újezda.

z Chýstovic kola I, 32.

z Chyš měli pruh pokosem, aneb pošikem. Tak 1262 *Vilém z Hustopeče. Odolen z Hustopeče* (1292) měl kromě toho štít ozdobený kuličkami a na helmě křidlo na spůsob prkna s týmž pruhem. *Vilém z Egrberka* (1322) měl štít s pruhem a na helmě rohy; tak i *Frycek* (1332), jenž měl l. 1322 týž štít jako Odolen. K témuž erbu patřil l. 1361 *Bedřich z Pětipes. Pětipeští z Chyš a z Egrberka* změnili si pruh ten na modrou řeku, kterou měli na zlatém štítě (viz Paprockého o st. ryt. 191), nad helmem měli tři péra, prostřední modré, ostatní zlaté. (Jak. sb. Obraz H. VIII tab.)

z Chyš v. *z Hradišťan.*

z Ilburka Ota (1403) a *Vilém* (1468) měli polovičný štít, na vrchu půl lva vyskakujícího, u zpodu tři hvězdy, dvě vedlé sebe, třetí pod nimi. Barvy byly černý lev v zlatém, zlaté hvězdy v modrém, dvě křidla černé a zlaté a mezi nimi lev. (M. 133 a H. VIII tab.)

z Imnic Mikeš, odjinud *z Buk* (1379) měl štít na příč polovičný.

z Jablonce orla I, 5.

z Jablonné Svatopolští měli týž klobouk, jako z Dobrohoště. Tak pečetí 1483, 1488 Alžběta, 1524 Hynek. Jablonná tato u Neveklova.

Jablonští z Jablonné pocházeli z krajiny Manětinské. Erb jich byl štít na zdél polovičný, zlatý a černý a tři řady černozlatých štítků po třech, tak že prostřední řada jde přes čáru štít dělící, pravé černé polovice týchž štítků zůstávají v poli zlatém, zlaté pak polovičky jsou v černém, ostatní dvě řady prostředkem polovic; nad helmem křidlo z vrchu zlaté, ze zpodu černé a na každém z sedmi per polovičný štítek černozlatý. (Kolář z ruk. 8330.) *Burjan z Jablonné* má ty štítky (8) čtverhranaté a celek se

podobá šachovnici, nad helmou má jako 7 klasů (1507), Jan (1564—1577) měl 8 štítků.

z Jankova psali se někteří erbu orlice a někteří erbu leken. Viz I, 5 a 8.

z Jankovy hory Jan (1450) měl pruh pokosem, jako z Rušinova.

z Janovic orlice I, 5.

Janovští z Janovic měli červený štít a na příč pruh s modrou a stříbr. šachovnicí, přikr. červená stříbrná, klénot křidlo téže barvy jako štít. Tak na paláci Píseckém (modrá barva vybledla). Týž erb potvrzen 1772, 13. Novb. Frant. Adamovi, když dostal panský stav.

Téhož erbu z Klenového. Jan z Janovic (1290) má na pruhu perspektivně prohnutém tři řady, Racek (1356) dvě řady kostek. Pozdější mívají tři řady kostek a erb popsaný, jako 1412—1419 Racek Ryžemberský, 1459 Racek, 1480 Oldřich a 1487 Volf. (Polepšený erb, odjinud neznámý M. tab. 45. Viz i H. IX tab.)

z Janovic viz *z Vyšehořevic.*

z Jasenného Zdeněk, rychtář (1416) měl na štítě kohouta.

z Javora (u Šťáhlav) *Čajchan* (1415) měl nad helmou rohy.

Z téhož sídla (ku konci 15. st. Burjan) měli klín špicí ke zpodu.

z Javoré Jan Trouba († 1492) měl sokolí nohu s poutem a rolničkou (Náhrobek v Lounech.) Obraz Hrady VIII, 118.

z Javornice (u Bavorova) *Heřman* a *Jan* (1387) měli rohy nad helmou.

Javorničtí z Javorníka měli na černém štítě nahého muže pod pás se zl. obojkem na hrdle, přikryvadla černá a bílá a téhož muže nad helmou. (Jak sb.) Kolář viděl na pečeti Janově (1622) oslí uši u téhož muže.

z Jazic (kde?) *Jan* purkr. na Zvíkově (1495) měl kotouč. (Kolář z arch. Třebon.)

z Jedian Jan Krása (1429) měl nad helmou kotouč.

z Jedlčan v. *z Jelčan.*

z Jedlice (v již. Čechách) *Jiří Grassauer* (1433) měl znamení jako sumce s ocasem zatočeným.

z Jedly, Jedle I 25.

z Jedovar viz I 60.

z Jedovar Oldřich (1370—1375) a *Mikuláš* (1375) měli nad helmou okouna, jako vl. z Vlachňovic a ze Mnichu. (Obr. pečeti 1375. H. III tab. č. 12.)

z Jehlice Jiří Pšenička (1484) měl tři kluky (střely) nad sebou pokosem položené.

z Jehnědí Mikeš (1432) měl na štítě tetřívka jako vl. ze Ždanic.

z Jehnědna Petr (1429) měl pokosem úzký pruh (čáru) v prostřed štítu dvakráte lomený (jako Z.).

z Jelčan Burjan (1460) měl na štítě klín špicí dolů obrácený, do vnitř přiohnutý.

z Jelčan Jan Kráva (1491) měl lidskou hlavu s poprsím na štítě i nad helmou.

z Jelčan dostali od krále Vladislava zeleného papouška na modrém štítě, nad helmem tři pštrosová péra, bílé, červené, žluté, přikr. červená modrá. (1509, 8. Maj.) Erb ten potvrzen l. 1541. Jelčanským, kteří se psali také *Krčínové z Jelčan.* (Viz Soupis Sedlčanska 67 a H. VII tab.)

z Jelče (Gelče, Kelče?) měli na černém štítě dva zl. hady a dole ptáčka, nad helmou ptáček mezi křidly černozlatým a zlatočerným. (Kolář z ruk. 8330.) Na pečeti Jiříkové (1546) jsou ti hadi jako čáry divně stočené. (Kolář z arch. Třebon.)

z Jelenova Hostišovští měli na stříbrném štítě červené srdce, zlatou střelou, hrotem k pravému rohu obrácenou, prostřelené. Tak i nad helmem. (Erbovník v Dírném a Jak. sb.)

z Jemníka Kunšové měli na štítě dva klíče křížem přeložené a zuby k vrchním rohům obráceé, nad helmem 3 péra. Tak 1593 na pečeti Šťastného.

z Jemniště I, 23.

z Jencenšláku I, 42.

z Jenče Václav (1400) měl na štítě ptáka rozkřidleného.

z Jeníkova (u Malče) *Prokop* (1406) měl nad helmou vlčí udici.

z Jeníkova Václav (1415, 1419) měl na štítě krojidlo, vrch štítu ozdoben zuby.

z Jenišovic kola I, 32.

z Jenišovic Špínové měli pruh pokosem a nad helmou rohy. Tak 1434 Markvart a 1455 Jan. Sice se u nich pokládá štít bílý s třemi zelenými pahrbky a na nich třemi zel. bylinami s červ. růžemi, přikr. červ. a bílá, dvě křídla červené a bílé s květinkou popsanou mezi nimi. (Jak. sb.)

z Jenišovic měli černou supí hlavu s krkem na stříbr. štítě. (Frankova sb. z vývodu Bukovských, erb „Anny *z Jevišovic*" ve vývodu Srbickém. Tak i M. tab. 100, H. II tab.)

z Jenšteina a *páni z Vlašimě* měli na stříbrném štítě dvě červené supí hlavy se zlatými nosy. (Písecký palác.) Týž erb měl (l. 1355) Pavel, písař královský. Na pečeti *Pavlově* (1391) jsou dvě hlavy supí a pod nimi člun. Tento člun pojat pak do pověsti o udatném Vlašimském. (Font. r. B. III, 240.) Dvě supí hlavy mají na pečetěch 1391 Pavel z J. a *Jan z Vlašimě*, 1413—1415, Pavel z J. 1415 Jan a Jindřich z Vl., 1434 Jan z J., 1436 Arnošt z Vlašimě, 1451—1463 Karel z Vl. a potomní Skalští z Jenšteina. (Obraz erbu H. X tab. a XIV, 104.)

z Jeřně střely I, 10.

z Jestřebce v. *z Ryzemburka.*

z Ještětic Talackové měli na zlatém štítě černou telecí hlavu na štítě i nad helmem. Tak tomu nasvědčuje přijmění Talacko. (Pam. arch. VII, 360.) Po vymření pp. z Pernšteina osobovali si jejich erb a majestátem dd. 1702, 2. Novb. potvrzen Leopoldovi Šťastnému, hraběti z J. štít zlatý, v něm hlava buvolova černá s zlatou houžví, s sklopenými ušima

a pozdviženými rohy. Nejstarší pečeť Janova (1468). Viz M. tab. 30 a H. I tab.

Jetřichovici v Praze měli pruh na příč.

z Jetřichovic Opršálové měli na štítě dva pruhy červené a dva bílé, nad helmou dvě křidla týmž spůsobem zbarvená. Tak na pečeti Mikulášově (1562), Janově (1578), Mikulášově (1587), a Jaroslavově (1628). Druhdy bývá počet pruhů větší. (Obraz H. XI tab.)

z Jevišovic Kuba (1437—1460) měl na štítě mořskou pannu korunovanou, ana své rybí ocasy vzhůru pozdvižené rukama drží. (Obraz pečeti 1437. H. V tab. I č. 12.)

z Jezera Sobkové měli štít polovičný, v pravo bílý, v levo červený, nad helmou složena křidla, týmž spůsobem zbarvená. Tak 1592 Václav.

z Jezeřan hlavy I, 38.

z Jezeřan Sezema (1385) a *Markvart* (1388) měli na pečeti člun, z něhož kyta vyniká. Jan (1393) měl to znamení nad helmou. Pod. ze Sendražic.

Jan z Jezeřan (v listě z Jezera) sed. na Veltrubech měl štít na zdél polovičný.

z Ježkovic Jindřich Kaňka (1508—1547) měl na štítě krkavce s prstenem. V Jak. sbírce popisuje se erb Kaňkův takto: Štít modrý a na trávníku kohout bílý stojící, drže zlatý prsten v ústech, přikryvadla modrá bílá, klénot týž kohout.

z Ježova Jenšíkové měli na štítě (bílém, modrém?) jelena, své barvy, jenž má hrdlo proražené mečem (se zl. rukovětí) a krvácí. Totéž znamení nad helmou, ale jen polovičné. (Jinak M. tab. 6.)

z Ježova Jan Sus (1527) měl na štítě dvě rybí hlavy s otevřenými ústy, na horu obrácené, nad helmem rybu s ocasem nahoru. (Kolář z Kutné hory.)

z Jičiněvsi psali se někteří Labounští.

z Jičiněvsi Haléřové měli na červ. štítě stříbr. rýč (vlastně radličku) železem ke zpodu obrácenou, nad helmou tři pera, modré, bílé, červené. (Kolář z ruk. 8330.) Tak i na pečeti Jindřichově r. 1555.

z Jíkve Jindřich (1337—1343) pán na Šimberce moravském, měl hořící kotouč na štítě i nad helmou. *Markvart* potomek jeho na Zpytihněvi (1401) měl prostý kotouč.

z Jíkve Hereš (1412) a *Markvart* (1447) měli na štítě kůl neb pruh na zdél, nad helmou křidlo s týmž pruhem.

z Jiljova Holanové měli kluk s černým opeřením a hrotem podlouhlým čtverhranatým, přímo stojící na stříbrném štítě, přikr. černá stříbrná, nad helmou kluk. (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb.) Tak i na pečeti Václavově (1602).

z Jilmanic měli štít na příč polovičný a vrchní pole zase na dvé dělené. Tak v Kadově na náhrobku Ma..... Záborské z Jilm. † 1595. *Mladotové z Jilmanic* měli štít křížem na čtyři pole červená a černá roz-

dělený, v každém vrchním byla stříbr. lilie a na rozhraní obou zpodních též stříbr. lilie, nad helmem dva rohy, bílý a černý. (Kolář z erbovníku v Dírném, Jak. sb.)

z Jilovice (*Jivovice*) I, 33.

z Jimlína I, 43.

z Jinína Drslav (1336) a *Vilém* (1346) měli rohy řadou zoubků ozdobené.

z Jinína Jan Kus (1412) z rodu Stropčických.

z Jinočan Ondřej (1513) měl dvéře se zámkem a dvěma panty. (Kolář z arch. gub.)

z Jiřetína Mikuláš (1349) měl podobný štít, jako Ebrzvínové z Hradiště. Týž štít měl 1394 Petr Ebrhard, soused Mostský.

z Jiřic kohouta I, 34.

z Jiřic Pelhřim, otec Mikuláše z Horněvsi (1370) měl nad helmou mnicha neb poutníka s berlou.

z Jiter Špulířové měli na červeném štítě půl berana stříbr. vyskakujícího, přikr. bílá a červená, nad helmem půl berana a černé křidlo. (Jak. sb.) Tak i na pečetěch Petra Voka (1630) a Mar. Františky Obytecké z Jiter. (1703. — Obr. M. tab. 142, H. III. tab.)

z Jivjan Hněvek a *Jindřich* (1320) měli židovskou hlavu s kloboukem a kytou na něm. (Srovnej Font. rer. Boh. III, 184.)

z Jivjan I, 49.

z Jivovice I, 33.

z Jivovice I, 38.

z Kácova Černčičtí I, 8.

z Kačice Sulek (1410) měl nad helmou rohy a na každém dvě kyty.

z Kačice Petr (1488) měl na štítě tři žezla, vzhůru vedlé sebe, každé růžicí ukončené.

z Kadova kola I, 32.

Kafunkové (v. Kaufungen) byli saský rod a přišedše do Čech psali se *z Chlumu*, majíce týž erb, jako Chlumové z Chlumu. Pokládali se za jich strýce, tak jako Tetourové se Vchynskými.

Kagerové z Kageru měli týž erb, jako Štampachové. Tak 1394—1352 *Oldřich K. z Leukenberka*, 1394 Oldřich, 1449 Jan.

z Kaišperka (Caisperka, v. Kewschberg) *Mikuláš* (1448) měl dva pruhy pošikem.

Kalenicové z Kralenic měli na červeném štítě stříbrné rohy nespojené, nad helmem však spojené. (Kolář z ruk. 9337, Paproc. ryt. 271, erb města Zruče, Jak. sb. pod. M., tab. 134, ale chybně tab. 101.) Pečeti: 1375 Ješka Kaleničky, 1398 Jana, 1413 Hynka, 1430 Hynka a 1461 Beneše. Též tak z Sedlikovic, Bukovníka, Zahořic, Turné. (Obr. H. III. tab.)

Kamberští z Kamberka měli prvotně orlici s lidskou hlavou jako z Čejova a Kralovic. Tak na pečeti Mikulášově, kterou pečetil 1496 Vác-

lav z Nemyčevsi. Později přijali prostou orlici a Jiří z K. (1534) dal si hlavu za klénot. V 16. st. měli zlatou orlici na černém štítě, nad helmem složená křidla, spodní zlaté, vrchní černé. (Jak. sb.) Jinde se pokládají barvy obráceně. (Obraz nedobře H., IV. tab.)

z Kamena Kamencové (slezský rod?) měli na červeném štítě stříbrné Z, přikr. červ. bílá, tři péra červené, bílé, modré. (Tak i M., tab. 101, též H., II. tab.)

z Kamene mečů, I, 40.

z Kamenice střely, I, 6.

z Kamenice kohouta, I, 34.

z Hořejší Kamenice Jan Okolanec (1378) měl na štítě dva příčné pruhy. (Obr. H., VII. tab.)

z Kamenice (u Horš. Týna) *Olbram* a *Jindřich* (1432) měli štít na zdél poloviční a nad helmou dvě ruce s rameny ohnutými, vzhůru vyzdvižené. Jan Olbram (1492) měl týž erb, ale v každé polovici ruku týmž způsobem jako popsáno.

z Kamenice (tamže) *Bezděch* (1449) a Jan (1454, 1461) měli na štítě plavce na lodi veslujícího a nad helmou pouhou loďku na příč, jako vl. z Hradce. (Obr. H., XIV. tab.)

z Kamenice Jan, hejtman na Klapém (1477), měl jako ruku herald. lilii držící. (Pečeť v Budyni. Obr. z pečeti H., VIII. tab.)

z Kamenice (čsl.) Oneš, jenž pečetil l. 1415 stížný list, má za klénot kohoutí hlavu velkou s tenkým a ohnutým hrdlem.

z Kamenice Martin (1396) měl nad helmem vlčí hlavu jako vl. z Podnavec. Tak *Petr Šturm* z K. aneb *z Hrádku* (1411), ale *Ctibor Šturm* (1468) a *Markvart* z K. aneb *z Nechanic* (1414) měli touž hlavu s ježatým obojkem. *Jan Kamenička*, farář v Kaplici (1428) měl touž hlavu s obojkem a kruhem na něm z koruny vynikající.

z Kamenice Eliška (1489) vdova po Přechovi z Dobrohoště měla na štítě křidlo.

z Kamenice Jan, purkr. na Pelhřimově (1511) a *Havel* (1539, 1542) měli vinnou ratolest s dvěma listy a hroznem.

z Kamenice Jan Kadeřávek (1407) slove odjinud ze *Šárky* a měl proto bezpochyby erb vl. ze Šárky (Kolář).

z Kamenice Jaroslav, syn Robertův, veřejný notář (1333), měl na štítě kolmý pruh.

z Kamenice Baršové měli na červ. štítě oděnce rozkročeného, maje pravici s čekanem vyzdviženou a levici o bok opřenou, nad helmem dva rohy, stříbrný a červený. Tak i na pečeti l. 1564.

z Kamenna Mosta Jan Ptáček (1461) měl klénot ruku s ramenem držící lilii na hůlce. L. 1485 měl na štítě pouhou ruku lilii držící.

z Kamenné hory Caltové měli na štítě caltu (šišku chlebovou), touž nad helmou s kytou, jak lze viděti na krásném náhrobku v Rabšteině. Tak i na pečetěch Buškově (1405 a 1412), Janově (1449 a 1456). Barvy

snad zlatá a červená. Vyobrazení v Soupise Kralovicka 221 a v H., IX. tab. pečeti H. XII. tab.)

z Kamýka, beran, I, 29.

z Kamýka (u Litoměřic) *Jindřich* (1317) měl na štítě jednorožce. Tak i Jindřich l. 1340 a Jindřich Harnušmistr 1391. Potomci *Kamýkové z Pokratic*. Téhož erbu vl. z Běškovic.

z Kamýka (u Sedlčan) *Odolen* (1418) měl člun, z něhož kyta vyniká.

z Kanic oslíčí hlavy, v. *z Frymburka*.

z Kanic, viz I, 60.

z Kaplice Mikuláš měl za klénot dvě střely šipištěmi spojené. Tak pečetil ok. l. 1400 Vlček z Kozího.

z Kařeza, I, 11.

z Kařišova Bílští měli zlatý pruh na příč na červeném štítě, dvě křidla nad helmou zlaté a červené a mezi nimi šachovnice (týchž barev? Kolář z nějakého rukopisu ve Vídni. Obraz H. V. tab.).

z Kasalic Petr (1455) měl snad na štítě kartasa, jistě jej měl a kolo za klénot l. 1466 Jan *ze Čtiřína*, odjinud z K.

z Kasejovic, viz ze *Frymburka*.

z Kavčí hory, tolik co *z Dubé*, erbu střely. Viz I, 6.

ze Kbela Jan, kanovník Pražský a Olomoucký (1398) měl na štítě půlměsíc s rohy na horu. Tak i 1402 *Pardus* ze K. odjinud *z Lipovce* a l. 1450 Hynek Pardus.

ze Kděšic (Zběšičký u Bernartic) *Oneš* (1365), *Chval* (1365—1389)) a *Hněvek* (1367) měli nad helmou křidlo.

z Keblan Filip (1360, 1386) a *Bohuslav* (1397, 1401) měli nad helmou železný klobouk a na něm rohy, jako z Tiché.

z Keblan Vaněk (1445) měl tři leknové lupeny se stonky a kořeny.

z Keblan Mikuláš (1513) měl štít křížem na příč rozdělený, nad helmou rohy ozdobené střelami neb lupeny střelovitými. Srov. *ze Hvozdna*.

Kelnárové měli štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli havrana s prstenem v zobáku, v 2. a 3. po cimbuří o 3 stěnách. Tak l. 1429 Jan a synové jeho sed. v Žandově. (Kolář z pam. Valdsaských.)

z Kestřan Maršík Záraza, odjinud *z Petrovic* měl nad helmou sekeru a na ní kříž, jako z Bílska a Mladějovic.

Kestřanští z Kestřan měli na štítě i nad helmou ozdobené rohy. *Ondřej* a *Jan* měli ozdoby jako lipové lupeny (po třech), *Vojslav* (1490) měl po jich stranách kuličky, tak i Hynek (1551) ale Mandalena (1556) měla prosté rohy. V 16. st. měli na modrém štítě červené rohy se zlatými ozdobami, přikryvadla červená a červená zlatá, nad helmou rohy týmž způsobem jako na štítě.

Údražští z Kestřan měli na červeném štítě modrý pruh pokosem a na něm tři zlaté routy, přikryvadla červená zlatá a zlatá modrá, na helmě 2 rohy, červený a modrý, každý 3 routami posázený. (Rkps Sal-

movský.) Tak 1467—1502 Arnošt, 1592 Jan. (Odchylně M. tab. 1. Viz i H. VII. tab.)

ze Kfelu (von Gefelle) *Bedřich* (1364) měl na štítě znamení jako dva schody.

z Kladna Pavel a *Zdeněk* (1382) měli nad helmou rohy a u každého 4 korouhvičky. V 15i století mívali týž klénot a štít s kolmým pruhem jako 1429—1442 Jetřich, 1442—1480 Václav. Vedlé toho vyskytuje se již záhy erb, totiž štít ve štítě, a klénot jako u předešlých. (Viz obr. H., XIV. tab.) Celý ten erb je viděti již na pečetěch *Zdenka* a *Lukáše* (1367) a l. 1461 u *Jetřicha.* Ten erb podrželi i pozdější Kladenští. L. 1549 dne 3. listopadu potvrzen Jiříkovi a Kryštofovi bratřím Kladenským z Kladna erb, černé pole v bílém štrychu vůkol a vůkol štítu, dva rohy a při každém korouhvice bílé s červ. okrajky.

z Kladrub kohouta, I, 34.

z Kladrub hvězdy, I, 13.

z Kladrub (u Chotěboře) měli podkovu nad helmou (a tuším i na štítě). Tak 1398 Mikuláš a mnozí jiní (1398, 1401) v listech Břevnovských.

z Kladrub Vavřinec Kozel (1505) měl na štítě hada

z Kladrubec Sádlové měli podlé Paprockého (o st. ryt. 251) dva (bílé) rohy na černém štítě, ale možná i že chtěl Paprocký psáti červeném. Klénot byl též takový. (Jak. a M. tab. 116. bílé v červeném, Král bílé v modrém.) Tak pečetili 1398 Jindřich, 1442 Jindřich a Beneš, 1467 Otík, 1472 Jindřich, 1485 Jan (rohy obyčejně nespojené). Obrazy H., IX. a XI. tabule.)

z Klamoše Milota (1401) měl na štítě býka.

z Klaryc Řehoř (1458) měl na štítě orlici rozletitou s hlavou k pravému rohu, ale takovou, že spodek její od křidel byl pouhý pruh.

z Klažar kohouta, I, 34.

z Klenče Mikuláš Mašov, vlastně ze Lhoty (1436) měl klobouk (toul), z něhož kyta vyniká.

z Klenče Vácslav Hoteš (1432) měl nad helmem střelu na příč položenou. Potomci jeho *Valatkové* z K. měli na štítě dvě střely na příč položené a za klénot jen jednu střelu. (Veselého Děje Lovosic na str. 72.) M. tab. 113 má červený štít, na něm na příč dvě bílé střely, mezi nimi třetí obráceným směrem k levé, nad helmou tři péra pštrosova, dvě červená a prostřední bílé.

Klenečtí z Klenče měli zlaté jelení rohy v modrém; tak i nad helmem (Král).

z Klení kohouta, I, 34.

z Klení mnicha, I, 39.

v Klení I 46.

z Klení Jan (1407) měl na helmě člun s kytou.

z Klenového měli týž erb jako Janovští z Janovic. Jako hrabata měli v nejspodnějším poli zelené srdce, nad helmem dvě křidla rozložitá

týchž barev jako štít a mezi nimi zlatá písmena F M. R. (Jak. sb. Podobně M. tab. 64. Viz i H., IX. tab.)

z Klenovic, I, 15.

z Kletečné Jan (1452) měl na štítě dvě čáry jako poutka při visutých zámcích (klatky) a nad helmem železný klobouk.

Klikšové (v. Klux, Kliks) měli ostrvu s vinnými listy, zejména 1414 Rameš (Rampolt). Podlé majestátu 1712, 10. febr. byl štít červený, ostrva a listy své přirozené barvy. V Čechách ještě l. 1651 Karel Rudolf Kliks z Kliksu tak pečetil, maje nad helmou tři péra.

z Klimberka (Klingenberg) páni měli za klénot kolo jako 1317 až 1343 *Jan*, známo jest ze staré básně o bitvě u Kresčaku zlaté kolo Klimberkovo (Font. r. Boh. III, 239). Podlé rukopisu kláštera Světelského byly štíty rodu toho štít polovičný svrchu černý, ze zpodu bílý a jiný černý se stříbrným kolem. Onen štít, přikr. červená bílá, a klénot zlaté kolo na červeném polštáři popisuje se i ve Vídenském rukopise 9327 (Kolář), též v erbovníku musejním a v Grunenberkově erbovníku (Clingenberg zu Hohentwiel.)

z Klinšteina, ostrev, I, 2.

z Klobuk Jan Škrofa (1461) byl rodem Divických, ale pupen vybíhá ve tři vejčité lístky.

z Klokot růže, I, 1.

z Klučova, I, 42.

z Klučova erbu kačice psal se Vilém z Konic (1450).

z Klučova Hynek, děkan, (1376), měl lva.

z Klukovic Jan (1357) měl na štítě konvici k nalévání vína.

Klux, viz *Klikš*.

ze Kněnic Okrouhličtí, I. 18.

ze Kněžic měli dva kard. klobouky, jeden nade druhým. (Kolář z erbovníku v Dírném. Viz obraz v H. IX. tab.)

ze Kněžic Jan, purkr. na Hluboké (1479) měl na štítě ruku s ratolestí a totéž nad helmou.

ze Kněžiček Zikmund (1418) měl klín na štítě špicí dolů a nad helmou rohy ozdobené.

z Kněžmosta Vaněk (1448) měl na štítě jako ruku s mečem (?)

ze Knije Vojslav (1397) měl na štítě ptáka.

ze Knije Vilém Liška (1473) měl kolmý pruh, ale zlomený (zdali jen z přitlačení?) a nad helmicí rohy.

ze Knína Venclin (1373) odjinud *z Obořiště* měl ptačí nohu o čtyřech pazourech (neb ruku bez palce?)

ze Knína (u Hluboké) *Svatomír* (1378) měl nad helmou křidlo.

ze Knířova Mikuláš Fryberkář (1423) měl nad helmou polštář jako půl měsíce, rohy dolů a na něm tři lipové listy a nad tím kytu.

ze Kňovic, I, 25.

z Koberovic měli půl medvěda. (Viz majestát 1506, 16. Jun. v I.

díle na str. 96. a Paprock. o st. ryt. 416, též M., tab. 11.). Tak i na pečeti Matoušově l. 1509 (Arch. mus.).

z Kobershainu měli štít jako Švihovští z Ryzemberka, ale o dvou pruzích.

z Kocléřova (u Třeboně) *Vícemil* a *Oneš* (1387) měli nad helmem muže meč držícího (jako Kunašové z Machovic).

z Kocléřova Sudík (1404, odtudž) měl nad helmem raka, znamení Žižkovo.

z Kocléřova Martin (1459) měl na štítě jakéhosi ptáka.

z Kocourova měli rohy na štítě i nad helmou. (Pam. arch. II, 191, též Soupis Chrudimska 129.)

z Kočova, I, 30.

z Kojic Jirud (též *z Selmic*) (1333) měl na štítě helmu a nad ní dvě čapí hlavy.

z Kojkovic Markvart měl na pečeti polovici zvířete vyskakujícího s ušima vyzdviženýma. Tak v stížném listu r. 1415.

z Kojšic Racek (1456) měl štít poloviční, v pravo pruhy pošikem, v levo pokosem.

z Kojšic Kunrát (1463) měl na štítě loveckou trubku.

z Kokořova Petr, odjinud *z Tatinné* (1401) měl rohy nad helmou. Potomci jeho *Jan* (1452) a *Jan* (1483) měli erb týž jako ze Slatiny, Modřejovic, Rakové a j., totiž štít poloviční v pravo červený, v levo černý, přikryvadla týchž barev, dva rohy, černý a červený. (Jandera Miletín, Paprocký o st. ryt. 193, Kolář z ruk. Vídenského, M. tab. 65, H.,IX. tab.) Při propůjčení hrabského stavu (1680, 28. Maj.) polepšen erb třemi helmy, a dvěma lvy, kteří štít drželi.

z Kokotova Racek měl kokota neb kohouta na štítě. Zdeněk, rychtář v Jasenném (1416) pečetí jeho pečetil.

z Kokotova Bohuněk (1492) měl na pečeti dvě ptačí nohy (?) vsazené do předmětu kupovitého tvaru. (Pečeť v Třeboni. Snad týž erb jako u předešlého?)

z Kokovic Jindřich (1485) měl býka.

z Kokovic Jan (1498) a *Alexander* (1500) měli ptačí nohu.

z Kola Jakoubek (1441) a *Mikuláš* (1507) měli na štítě ostruhu vidlovitého tvaru jako z Libědic a Otěšic.

z Koldic páni měli štít zlatý poloviční, ve vrchní polovici černého lva, dole tři pruhy černé pokosem, za klénot hovězí a jelení roh (Balbínova Aula, obraz v Písku a Blatné s barvou vybledlou, Paprocký o st. pan. 82, 368, M. tab. 102.) Odchylné barvy jsou v erbu města Krupky. Tak pečetili 1322 Těma, 1353—1367 Těma, 1387 Zikmund, 1395 bratří, 1413 až 1440 Albrecht a 1436 Anna. Táž má 1464 štít pokosem dělený.

z Kolenec, I, 36.

z Kolešovic Lipolt (1427) měl štít pošikem poloviční, nad helmou kruh a na něm čtyři kyty.

z Kolešovic Čeněk (1447) měl na štítě podkovu kytami ukončenou.

z Kolník Stach (1391) měl nad helmou kozí hlavu (jako kozoroha).

z Koloděj Rotlébové měli lva nad hradbou s cimbuřím aneb na stupních.

z Koloděj měli na štítě dva pruhy na příč. Tak l. 1515 Jiří. Ale Mikuláš pečetil l. 1450 pečetí Václava ze Skalice, na níž byl jen jeden pruh.

z Kolomut mívali tři čekany neb řemdihy uprostřed štítu spojené a palicemi k rohům obrácené zlaté barvy na červeném štítě, táž znamení ale podlé sebe nad helmem mezi dvěma červ. křidly. (Jak. sb.) V 16. st. znamení ta proměnili v žezla. Procek měl l. 1450 zřetelné čekany, ale l. 1454 řemdihy. Téhož erbu z *Cetně*.

z Kolomut Mikuláš Kojata (1406) měl nad helmou tuším kladivo a na něm kyty.

z Kolomut Jan Loskot (1469—1480) měl býka na štítě.

z Kolovrat, I, 5.

z Kolozruk Pešek (1349) měl na štítě písmenu S, jako ze Štědré, Semtěše, Údrče, ze Zhorce a j.

z Komařic orlice, I, 57.

z Komařic Beneš (1359—1369) měl nad helmou rohy okrášlené z obou stran střelkovitými lupeny.

z Komařic Beneš (1402) měl nad helmou křidlo.

z Komárova Pešíkové měli na červeném štítě stříbrnou nohu brněnou, přik. červená bílá, nad helmem pštrosové péro bílé a touž nohu. (Kolář z ruk. 8330, Paprocký o st. ryt. 202, Salmovský erbovník.) Ostruhy a zdobení na noze mělo by býti zlaté. (Jak. sb. M. tab. 112 klade mylně modrý štít. Viz i H. VI. a XI. tab.) Pečeti v arch. Orlickém jsou teprve z r. 1521. Téhož erbu z Hracholusk.

z Komberka, vlastně *z Nečtin*.

z Komonice medvěda, I, 44.

z Komonice korbelu, I, 47.

z Komorovic Slávek (1415) měl na štítě kohouta kráčejícího, an má jednu nohu pozdviženou. (Stížný list.)

z Komorovic Prokop (1450) měl pruh po vrchu štítu a nad helmou kruh.

z Konařovic Vaněk (1417) erbu kačera z rodu vl. *z Choltic*.

Konecchlumští z Konecchlumu měli na modrém štítě tři stříbrné pruhy pokosem, nad helmem tři péra, modré, bílé, modré (Majestát 1608, 10 Mart., Paprocký o st. pan. 395). Na pečetěch 16. století vyskytují se i dva pruhy (1585 u Johanky). M. tab. 102 má na bílém štítě 3 červené pruhy pošikem a jen jedno bílé péro.

z Konic měli kačici čili divokou kachnu, proto se psal Jan (1458) a jeho potomci Kačice. *Vilém* (1436) měl kačici stojící s křidlem pozdviženým l. 1442 a 1450 měl ji v letu s zobákem do koutu a l. 1486 ptáka, jenž drží větev v zobáku, což by byl holub.

z Konipas Petr a *Jakub* (1401) měli psí hlavu s krkem. (Arch. č. VI, 5). *Aleš Krčma* měl l. 1499 půl psa a psí krk za klénot. *Křčmové z Konipas* měli v zpodní části hradbu s cimbuřím, ze které ve vrchní polovici půl psa vyniká. Pes ten bezpochyby prak (braka). Předkové jich *z Mezimostí.*

z Konobrž Pehmové obdrželi polepšení erbu majestátem l. 1474, 21. Maj. (Viz I. díl na str. 92.)

z Konopiště, I, 6.

z Konratce hlavy, I, 38.

z Konratce Václav Čtvero (1425) měl na štítě dvě křidla jako danělovy rohy.

z Konratic korbela, I, 47.

z Kopce Matěj (1392) měl nad helmou osličí (telecí?) hlavu.

z Kopidlna střely, I, 6.

z Kopidlna mívali na modrém štítě kozí hlavu do polovice černou a z polovice stříbrnou. Tak v erbu města Kopidlna a na oknech kostela Nadslavského. V Třevači býval (1581) malován erb půl kozla majícího čtvrt života černého a druhou čtvrt bílou, jednu nohu bílou, jedno ucho a půl huby tolikéž bílé a malé růžky. (DZ. 65. H., 15.) Kromě toho nacházejí se rozličné obměny na náhrobcích a pečetěch. Bývá někdy štít na zdél polovičný, druhdy pokosem polovičný (Jana † 1522). Též se vyskytuje stříbrný štít s černým pruhem pokosem neb pošikem a nad helmem půl kozla, jak jest svrchu vypsáno (Vavřince †1528, Jak. sb.). *Zdeš* neb *Zdeněk z Třevace* (1340) a *Jan z Kopidlna,* odjinud *z Loučeně* (1414) mají kozí hlavu nad helmem, *Straník* (1414, 1428) na štítě. Tak i *Zdeněk z Drahoraze* (1434). *Zdeněk Loučenský* (1438) a *Zdenata Drahorazský* (1433, 1434) mají štít na zdél polovičný a za klénot onen půl kozla, tento kozí hlavu. Podrobné popisy ještě v DZ. 65. H. 12.)

Krásná památka erbovní po Kopidlanských jest skleněná číše (pokal), jež se nachází v městském museum v Drážďanech. Na něm jest erb štít pokosem polovičný, svrchu žlutý ze zpodu černý, přikryvadla černá zlatá a nad helmem polovice černého kozla. (Barvy se tedy liší od předešlých popisů). Při tom jsou písmena G Y Z K (to jest Gyrzi z Kopidlna, (týž, jenž na počátku 16. stol. byl odpovědníkem zemským) a letopočet 1511. (Viz ještě M., tab. 28, 135. a H., V. tab. Obraz pečeti 1414 H., V. tab., I č. 5, náhrobku H., V 275.)

z Kopist, z Kopisti Václav Prudký, odjinud *z Otvojic* (1440) měl kus štítu pokosem odkrojený.

z Kopist Stolinští měli na stříbrném štítě tři červené calty k rohům štítu obrácené, klénot dva červené rohy (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb.) Tak i na pččeti Mikulášově (1456) a Adamově (1523). (Obraz H., XIV. tab.)

z Koprnik Oldřich (1391) měl muže držícího v ruce sekeru (Lib. erect. XII, 70.)

z Kopytec, v. *ze Skopytec.*

z Kořen Harantové měli na modrém štítě stříbrnou kouli, nad helmou dvě křidla rozkřidlená modré a stříbrné (Kolář z ruk. 8330 a pečeť r. 1613 v arch. DZ.).

z Korkyně Kúrkové měli na modrém štítě zlatou kůrku (korku) neb loďku s okrasou snopovitou (kytou) nad helmou loďku a paví kytu. (Kolář z ruk. 8330 a pečeti r. 1613 v arch. DZ. Paprocký o st. ryt. 109, Jak. sb. Viz i o Zňovských ve 4. odd.)

z Korna (Skorna) Vítek (1391) měl nad helmou rohy.

z Kornatic korbela I, 47.

z Kornberka I, 7.

z Korozluk Pešek (1349) měl na štítě písmenu S jako vl. ze Štědré a j.

Kosořští z Kosoře měli štít s šachovnicí černou a zlatou, nad helmou dvě křídla „drofova" křížem přeložená, černé a zlaté. (Paprocký o st. ryt. 334, Jak. sb. Viz i M. tab. 102.)

z Kosořic v. *z Chlumu.*

z Kosova střely I, 10.

z Kosovy hory růže I, 1.

z Kostelce erbu lva z rodu pp. *z Náchoda.*

z Kostelce sviní hlavy I, 4.

z Kostelce psali se někteří ze *Sádlů ze Smilkova.*

z Kostelce Sekretářové měli štít na zdél polovičný a nad helmou rohy. Předek jich *Jan ze Smržova,* odjinud *z Bezna* (1413) měl kromě toho při rozích kuličky. Bez nich 1437 Jan, 1449 Jan, 1449 Pavel.

z Kostelce Klusákové měli na modrém štítě dva zlaté nástroje, tuším hevery k napínaní samostřílů, nad helmem černá složená křidla s modrým a zlatým pruhem pokosem a podle sebe. (Popis v majestátu 1492. 20. Aug., Paprocký o st. ryt. 279.) Hevery se tu nazývají veřeji, což jest patrně chybné. (Obr. M. tab. 101, H. X. tab.)

z Kostelce Smil (1428) měl na štítě měsíc, rohy k vrchu obrácený. Na jiné pečeti r. 1444 vypadá to znamení jako podkova, která se končí dvěma hlavami husími.

z Kostelce Kostelákové měli na bílém poli kostel s červ. střechou, zl. kříži a vížkou, nad helmem obrněnou ruku, bílý půlměsíc držící. (Jak. sb.) Štít na pečeti Hynkově (1550) a jiných pozdějších.

z Kostomlat viz *z Choustníka.*

z Kostomlat I, 11.

z Kostomlat Beneš (1357) má nad helmou dvě ruce s rameny. Ti trojí z Kostomlat nad Labem.

z Kostomlat pod Řípem *Jetřich* a *Remunt* (1350) měli na štítě křidlo s šachovnicí jako vl. z Řisutě a Honic. (Obraz H. XII. tab.)

z Košetic Chyna (1415) má na stížném listu pečeť stlačenou a zmazanou; znáti helm a snad kousek kotouče.

z Kosíně lilie I, 56.

z Kosíně Odolen farář v Křemži (1383) měl na štítě orlici

z Koštálova Petr (1414) z rodu vl. ze Sloupna.

z Koštěnic Hotart (1450) měl na štítě mořského psa jako z Lukavice.

z Košumberka Bořikovští měli štít křížem a pošikem rozdělený s modrými po bocích a stříbrnými polemi, nad helmem černá slož. křidla (Jak. sb.) aneb tak zbarvená jako štít. Toto na pečeti Protivově (1427). Jest to prvotní erb Voračických z Paběnic.

z Kotelce Johanka (1448) měla na štítě hever k napínání samostřílu. (Zda z Kostelce?)

z Kotenčic Hostek a Jan (1365) měli na štítě i nad helmem ptáka s chocholem na hlavě.

z Kotouně Přibík (1431) měl na štítě půlměsíc jako z Černic.

z Kotvic Frencl (1436) měl týž erb jako Kaplířové ze Sulevic.

Kotvicové z Kotvic měli na stříb. štítě červený pruh na příč, nad helmou půl stříb. žernova s černou kytou (tak i na pečetěch), aneb rohy tak zbarvené jako štít. (Jak. sb.) Erb ten rozšířen majestáty d.: 1721, 22. Mart. a 1724, 19. Febr., tak že byl štít křížem rozdělený, bílý a červený, uprostřed štítek domu rakouského, dva helmy a na každém žernov s kohoutími pery. (Viz i M. tab. 135.)

Koučové z Kouče měli na štítě modrém černé křidlo, nad helmou dvě křidla. Pečet 1472 Melicharova, 1553 Jindřichova, ze 17 st. několik. Jiné barvy M. tab. 134. Viz i H. X. tab.

z Kounic I, 8.

z Kouta supí hl. I, 3.

z Kouta chrta I, 53. (Ten Kout u Smilkova.)

z Kouta viz *z Křečovic.*

z Kouta (části Poříčí nad Sázavou) *Přisnak* (1362) měl na štítě berana vyskakujícího. Pod. z Pyšel a Radíče.

Koutští z Koutův měli tři péra dole spojená. (Kolář z arch. Třeboň.)

z Kovaně měli dva hady na štítě křížem přeložené a nad helmem složená křidla. Tak 1406 Sulek a 1412—1452 Bohuše. Zdeněk († j. 1356) měl znamení trochu jinak, ale nelze je dobře rozpoznati. Anna (1484) měla u zpodu kruh vylomený, z něhož vybíhají dvě hůlky a končí se polokruhy. Starý erb Kovanských na věži ve Skalsku sotva již lze poznati. (Obraz H. X. tab.)

z Kovanic Kovaničtí měli na modrém štítě tři zlaté podkovy, nad helmem tři péra, zlaté, modré, zlaté. (Jak. sb. — M. tab. 135 má na modrém štítě zlaté polní brány.)

z Kovanína Vojtěch a Petraš (1441) měli klín od zpodu do středu štítu dosahující a nad helmem dvě křidla.

z Kovanína Kovaničtí měli na modrém štítě zlatý plot (jako z Dírného), nad helmem tři péra zl. modré a zlaté. Na pečeti Lidmilině (1563) jest štít křížem rozdělený a plot (šachovnice?) jest v třetím poli. (Kolář z Třeboně.)

z Kovářova Mareš (1407) měl kotouč na štítě. Viz I, 60.

z Kovářova Matěj Brus (1415) měl býka stojícího jako z Chotěřiny. Tak i 1455 Machna, dcera jeho.

z Kovářova Mikuláš Smetánka (1423) měl štít na zdél polovičný, nad helmou kytu a po obou stranách po železném klobouku. Tak i z Chotěřiny a z Vesce.

z Kozel Radim (1421) vlastně *z Truzenic.*

z Kozího Vlček pečetil pečetí Mikuláše z Kaplice. Sice byl rodu vl. ze Sedlce.

z Kozího rysa I, 41.

z Kozlova Hes (1456) měl štít na zdél polovičný, nad helmou rohy.

z Kozlova Kozlovci měli na štítě polovičném na levém poli polovici kozla na skále, nad helmem 6 per. Tak 1534 na pečeti Martinově. (Kolář z arch. gub.)

Kozlovští z Kozlova měli hradbu a na ní dvě věže s cimbuřím a okny špičatými Tak 1615 Hynek. (Kolář z arch. DZ.)

z Kozojed měli tři kosy na příč nad sebou s ostrou stranou a koncem všelijak položené, ale vždy všechny tři na jednu stranu. Tak 1413—1429 Jan Puškář a 1456—1477 Aleš. Proto je erb, jejž má M. tab. 131, nepravý. Jiný H. VIII. tab. ale pravý tamže.

z Kozojed Mikuláš (1480—1490) měl pruh na příč a nad helmou křidlo.

z Kozolup Němr a Oldřich měli na helmou klasy jako z Letin a z Bušovic.

z Kožlí (u Ledče) měli štít na zdél polovičný s jednou polovicí mřežovanou, nad helmou křidlo. Tak 1442 Heřman, 1474 Čeněk.

z Kračína Ucháčkové měli na červeném štítě stříbrného, buď beránka neb kozlíka, téhož pak nad helmem. (Vývod Orlický, Jak. sb.) Tak i na pečeti Kryštofa Ucháčka (1495). Obr. H. XIII. tab.

z Kračína Mikuláš (1436) měl nad helmou rohy.

z Krajku Krajířové měli štít pokosem polovičný, stříbrný a červený, nad helmem křidla složená týchž barev anebo černou vysokou čepici se zlatou kytou. (Kniha Arlberského bratrstva, Wappenbuch des Wolf v. Landenberg ve Vídni č. 9327.) Prvnější způsob 1381, 1384 na pečeti Kunrátově a 1381 Gothartově. Sice pečetili s týmž štítem 1405 Kunrát a Lipolt, 1417 Kunrát, Lipolt a Jan, 1464 Volf, 1508 Johanka, 1532 Kunrát, 1552 Volf. (Obr. M. tab. 135 a H. IV. tab. pečeť III. tab.)

z Krajnic Aleš rychtář Většího města Praž. (1420) měl na štítě tři nástroje jako hevery k napínaní samostřílu. (Kolář odkudsi.)

z Krakovan Vesel (1325) měl lišku sedící na helmě.

z Kralovic lilie I, 56.

z Kralovic (u Vraniho) mívali kotouč rozličným spůsobem. Vl. z Blahotic mívali dva. *Václav Farsa z Kralovic,* odjinud *z Loukohořan* (1415) měl štít na zdél polovičný a v každé polovici prostý kotouč. *Martin* (1444) měl na štítě kotouč. *Václav Čelechovec* (1460) měl jej jako kalinu, *Stra-*

chota Ostrovec (1495) měl štít poloviční s dvěma kotouči jako řešety a jeden takový nad helmem. Strachota 1505 měl na štítě dva kotouče pokosem a na každém po pěti kuličkách. Tak pošikem a nad helmou jeden s péry na náhrobku v Borovsku. Ostrovcové mívali štít modrý s dvěma zlatými kotouči a na každém znamení hvězdovité růže, nad helmem jeden kotouč s 6 modrými a zlatými péry. (Jak. sb. Viz i H. II. 33 a V. tab.)

z Kralovic Močihubové měli orlici s panenskou korunovanou (neb paví?) hlavou. Tak 1432 Oldřich.

z Kralovic Dorota (1455) měla na štítě na zdél pruh a nad helmou rohy.

z Kralovic Aleš (1450) měl týž štít jako Lukavečtí z Lukavce.

z Kralovic Oldřich (1483) měl týž erb jako Leskovci. (Bernau, Plaňany na str. 17.)

z Kralovic Pechanci měli na modrém štítě jestřába s pyskem a nohami zlatými, nad helmem modré křidlo se stříbr. čárou pošikem, přikr. modrá stříbrná. (Kolář z ruk. 8330.) Na pečeti Matyášově (1563) jest pták jako husa a nad helmou pera.

z Kramolína kola I, 32.

z Kraselova koně I, 35.

z Kraselova klíčů I, 48.

z Kraselova Racek Mazanec (1356) měl na helmou okrasy, jako malé ostrvy aneb nastrkané střely.

z Kraselova Oldřich (1431) měl na štítě a nad helmou znamení Drách ovských z Dráchova.

z Krasikova I, 14.

z Krasné lípy (na Čáslavsku) na pečetích v l. 1351—1358 měli býka stojícího, ale pokosem položeného.

z Krásného dvora I, 27.

z Krasoňovic Petr (1390) měl nad helmou neurčité znamení (snad vrš) s kytou.

z Krašova I, 24.

z Krašovic I, 24.

Krašovští z Krašovic měli na štítě i nad helmou půlměsíc. (Zvon v Lašovicích.) Předky jich byli 1415 *Otík Rádpil ze Žďáru*, 1437 *Jan Rus ze Želče*, jenž držel Krašovice. L. 1473 pečetil tak Bohuslav.

z Kratošic Petr (1458) měl tři koule Dvořeckých. (Kolář z Třeboně).

z Kravařovic I, 25.

z Krče viz *z Ejzíře.*

z Krčína vlastně *z Ryzemburka* erbu třmene.

e Křečovic I, 53.

z Křečovic Křečovští a Krýsové měli na štítě dva příčné pruhy a přes ně chrta ve skoku. *Jarohněv z K.* jinak *z Koutu* (1450) měl prostého chrta; štít popsaný měl l. 1505 Jan Krýsa (l. 1506 měl tři chrty nad sebou) a 1582 Jiřík Křečovský.

z Křečovic Bárta (1370) měl nad helmou nůžky jako z Broumovic, Petrovic a t. d.

z Křekovic Šebířovští měli na štítě znamení Žižkovo, totiž raka a nad helmou křídlo. Tak 1545 Jiří a 1569 Lidmila.

z Křemyže Slajbor (1419) měl nad helmou tři péra.

z Křemže střely I, 10.

z Křemže Vyntířoné měli na štítě tři pera. Tak 1524 Zikmund.

z Křesyně. Erb má M. tab. 135, není mi známo je-li pravý, tak i v H. XIV tab.

z Křešic Ahníkové měli týž štít jako Chobotští z Ostředka. (Viz I,60.)

z Křešic Smil (1426—1429) osedlý v Prachensku, měl na štítě ptáka jako z Myslína.

z Krchleb orlice I, 5.

z Krchleb holubice I, 42.

z Krchleb Jan Lutina, odjinud *z Vlksic* (1388) měl nad helmou rohy.

z Krchleb Hřebečtí měli supí hlavu na štítě i nad helmem. Tak 1564 Jindřich. (Kolář z arch. mus.)

z Kříčova Čeněk (1468) měl na štítě kotouč a nad helmou kytu.

z Kříčova Mikuláš (1488—1496) měl dva srpy, ostřím proti sobě a nad helmou toul.

z Křikavy I, 30.

z Křimic Točníkové měli štít poloviční na zdél, jedno červ. pole a na příč střib. pruh, v druhém poli modrém přední část bílého velblouda, nad helmem křidla složená červené, modré, přikr. bílá a modrobílá. (Kolář z rukop. Voračického, Jak. sb.) Václav Točník (1462) měl v pravé polovici celého velblouda. Jak s tím lze srovnati, že Bernart Točník, konšel Plzenský (1455) měl štít křížem rozdělený (Acta Zitav.), nevíme. Týž štít pošikem a pokosem na čtvero rozděleným i (1449) Václav Točník. (Arch. Plzenský.)

Křivečtí z Křivec měli na štítě hlavu a krk ušatého zvířete. Tak 1513 Jan. (Kolář z arch. gub.)

z Křivévsi Daniel (1477) měl štít na příč poloviční (spíše pruh po vrchu).

z Křivsoudova I, 15.

z Křivsoudova Beneš (Arch. č. III. 502) patřil k rodu Benedů z Nečtin. (I, 10.)

z Křižánek erbu hlavy I, 38.

z Křižence Mikuláš Zajíc (1420) měl erb Zajíců z Valdeku. Viz I, 4.

z Kropna (vlastně Krupé) hrábě I, 9.

z Kropšláku Štěpán Šprincl (1371) měl na štítě jestřába jsa z rodu rakous. rytířův ze Šprincenšteina.

z Kropšláku kohouta I, 34.

z Krsovic I, 34.

z Krsovic Lešanští měli ruku s prsty vzhůru obrácenými. Tak 1553 Václav. (Kolář z arch. DZ. M. tab. 136 má erb a na něm pruh pošikem.)

ze Křtěnovic Bořkovci měli ruku s mečem málo ohnutou v lokti, tak že pěst do pravého rohu připadá, meč vodorovně s vrchem štítu, nad helmem totéž. Tak 1593 Jiřík. (Kolář z arch. mus.)

z Krucemburka Leo (1366) měl lva vzpřímeného.

z Krucemburka Epík (1440) vlastně *z Hrádku.*

z Krucova Jan (1448), odjinud *z Cepu* erby husy.

z Krumlova růže I, 4.

z Krupé hrábě I, 9.

Domini Krussinae na bílém štítě modré příčné pruhy (v Balbínově Aule), které lze také v Slavětíně v kostele viděti, neumíme vyložiti.

z Krutěnic klíčů I, 48.

ze Kryr patřili k rodu *Planských z Žeberka* majíce jako oni na řece neb pruhu tři leknové lupeny. Tak 1332 Albrecht. (Reg. III, 730. Viz obraz H. XIII. tab.)

ze Kšel Petr Šepletka (1371) měl nad helmou složená křidla.

ze Kšenic Bušek Dlask (1426) vlastně *ze Pšovlk* měl nad helmou tři kyty.

z Kuchlicz vlastně z *Hoholic.*

z Kulče Věvrovští měli na modrém štítě ptáka jako supa s prstenem a kamenem napřed na krku, nad helmem pštrosí péra dvě, zlatá a modrá a mezi nimi téhož supa, přikr. modrá zlatá. (Kolář z ruk. 8330.)

z Kumpolce Mikuláš Šilnik (1433) měl tři pruhy na příč. (Kolář z arch. Třebon.)

z Kunčího Viktoryn (1468) měl na štítě dvě udice křížem přeložené (jako z Vlčnova.)

z Kunčího Jan (1517) měl býčí hlavu s krkem prostřeleným.

z Kunemile Ješek Zříš (1361) měl hvězdovitý tvar, totiž kuličku, 8 hůlek a na konci každé knoflík.

z Kunemile vladyky měli na červeném štítě černou divokou svini. (Paprockého Zrcadlo 282). Tak měl na pečeti 1398 *Bolech.* Téhož erbu z Onšova, Zdislavic a Tožice.

z Kunova nápis na pečeti Beneše Papáka z Návětří (1388).

z Kunova (odkud?) měli stříbrný a červený na příč rozdělený štít, nad helmem dva rohy stříbrný a červený a přikryvadla týchž barev. (Kolář z ruk. 8330.)

z Kunova (? v. Cünou, z Činova?) *Michal* (r. 1410) měl štít polovičný, dole černou a bílou šachovnici, na hoře v bílém půl červeného lva, nad helmou červený klobouk s černou kytou (Arlberské bratrstvo.) Téhož štítu z Kyc. Března a Těchlovic.

z Kunrace v. *z Kondratce.*

z Kunratic I, 47.

z Kunštatu I, 12.

z Kunvaldu měli prvotně baziliška, jako lze viděti na pečeti *Mikuláše z K.* a *z Čečelic* (1414), později měli draka korunovaného, jako viděti

na zámku Smečanském, *Bohuslav* a *Jan*, bratří *Dražičtí z Kunvaldu* obdrželi (1456) polepšení erbu od cís. Bedřicha, totiž že k zlatému draku na modrém štítě obdrželi za klénot křidlo barvy žluté, červené, bílé a černé a na něm draka. *Vraždové z Kunvaldu* měli týž erb a draka i na štítě i nad helmem; když však (1759, 19. Jun.) Jan Václav V. z K. se svými strýci do panského stavu povýšen, obdrželi štít křižem rozdělený, v 1. a 4. poli modrém zlatého baziliška na trávníku stojícího, v 2. a 3. červeném zlatý pruh na příč, k tomu štítek domu rakouského s kloboukem a na něm písmena F III MT a LI, tři helmy s červ. zlatými a modrozlatými přikryvadly, na pravé helmě paví kytu, na prostřední baziliška, na levé křidlo svrchu modré ze zpodu bílé. (Tak i M. tab. 56, viz i H. VIII, 142.)

z Kunvaldu Michal, odjinud *z Morašic* (1428), měl na štítě i nad helmou lilii.

z Kunžáku I, 13.

z Kunžáku Mikuláš Švehla (1492) měl na štítě hrot střely dolů obrácený s kusem trojhranného šipiště.

z Kuřího Heřman (1412) erbu sviní hlavy (z Valdeka I, 4.)

z Kuřího měli mouřenínovou hlavu v pravo obrácenou. (Kolář z erbovníku Dírenského.) M. tab. 136 má erb vl. v. „Kuzi" v červeném černou ruku s bílými prsty a za klénot též znamení na červ. křidlech slož.

Kutnourové z Kutnova (Kuttenauer v. Kuttenau) vyskytují se od l. 1443 v Tachovské krajině, později i na Pecce a vymizeli ještě před polovicí 16. století. Erb jejich byl žlutý štít a na něm pták dravec nahnědlé barvy, maje pod okem červené zbarvení, na helmě čepice červená se zlatým beránkem a třemi zlatými okrasami. (Kolář z Vídeňského rukopisu č. 8330.)

z Kvasejovic (u Soběslavi) měli poloviční štít a ve zpodní polovici šachovnice. *Oldřich Babka* měl l. 1389 kostky rovně nahoru, ale l. 1395 pošikem, l. 1397 a t. d. zase jako l. 1389. Oldřich Babka (1457) měl kostky po celém štítě kromě vrchu a nad helmem křidlo.

z Kvasejovic (u Soběslavě) obdrželi l. 1511 erbovní list, totiž Václav Přehořovský a Petr Svaček. *Přehořovští z Kvasejovic* měli na červeném štítě zelenou ratolest a na ní ptáka sedícího na způsob papouška (zlatozelené barvy) a tak i nad helmou s přikr. červenými a bílými. Týž erb měli i *Pěkníkové z Kvasejovic*. Když Kryštof Karel Přehořovský l. 1643, 25. srpna do panského stavu povýšen byl, obdržel starý štít za štítek, a štít ostatní rozdělen na čtyři pole nerovná, od vrchu dvě červená (vrchní s bílou barvou smíšené) a dvě modrá (zpodní červené největší), přikryvadla modrá červená s bílou, nad zl. korunou červ. lva s rozdvojitým ocasem, pod zl. korunou, držícího v pravé přední noze meč nahý vzhůru obrácený. (Obraz H. IV. tab.)

z Kvasejovic (u Sedlčan) *Jan Sloup* (1424) erbu vl. z Chotětic.

z Květnice Maternové měli na červeném štítě hnědou (lépe černou) býčí hlavu v průčelí s vyplazeným trochu jazykem a bílými rohy; huba

prostřelena jest šípem s modrým hrotem, zlatým šipištěm a bílým opeřením, přikr. černá červená, nad helmem rohy, černý a červený. (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb. M. tab. 14, H. IV. tab.) František M. měl l. 1671 na pečeti mezi rohy písmenu M.

z Květoňova Oldřich odjinud *z Dráchova* (1349) měl nad helmou železný klobouk s rohy.

z Květuše Zbyněk Veliký (1450) měl na štítě husu, jako vl. ze Stříteže.

z Kvíčovic kola I, 32.

z Kvítkova Petr (1335) měl vlka z lesa vyskakujícího, jako *ze Sovynic.* Potomci jeho *Vlkové z Kvítkova* měli na modrém štítě vlka přirozené barvy s přední pravou nohou pozdviženou a za klénot vlka sedícího (Kolář z ruk. 8330, Paprocký o st. ryt. 271, pam. kniha Bořka Mateřovského, manžela Anny M. Vlkovny ve Wolfenbüttlu). Viz i H. IV. tab. Jinde je pole štítu zlaté. (Jak. sb. M. tab. 123 odchylně.)

z Kyc a *z Března* měli štít poloviční, ve vrchním poli půl lva, ve zpodním šachovnici. Tak 1391 Martin. Petr (1400—1404) měl kromě toho klénot dva rohy s ozdobami prutovými.

z Kydlin Mikuláš (1458) měl ostruhu s kytami na konci.

z Kynšperka Planknárové měli týž erb jako Globnarové a Štampachové. Nejstarší pečeti jsou 1352 Albrechtova, 1364 Jindřichova a Albrechtova.

z Kynšperka Ebrhart (1313) měl na helmě 9 per.

z Kynšperka Trost Vinkler (1352) měl rybu (štiku?) prohnutou.

z Kynšperka Frankengrynerové měli ruku brněnou, ohnutou, držící květinu s listy a kořeny. Tak 1431 Zikmund a Jan bratří a 1604 Jiří Zikmund. Pozdější jich pečeť byl štít červený a v něm ruka v žlutém rukávě, v lokti ohnutá, ana drží ratolest rovnou o 7 listech, za klénot na pravé straně touž ruku, na levé slonovou kost pěti lístečky okrášlenou. (Pečeť l. 1659 v arch. mus. též u Krále na str. 329.)

z Kynžvartu viz *z Hertenberka.*

z Kynžvartu Jindřich (1352) erbu *Štampachovského.*

z Kyselova Kamaret (1373, 1383) měl za klénot loďku. (M. tab. 126 má erb Kyselovských v modrém zlatý měsíc a nad ním zl. hvězdu a za klénot paví kytu, mně neznámé. Obraz pečeti r. 1373 H III tab. č. 26.)

z Kysible Zikmund Tos (1445) měl štít polovičný, v levé prostý pruh, jehož pokračování v pravé polovici jest kolmo na pět pruhů rozděleno, nad helmou několik kyt.

z Kyšic Buzek odjinud *z Markvartic* (1340) měl na helmě jelení rohy s kytou. (Arch. fary Kladské.)

z Labouně ustálili svůj erb teprve v 16. st. *Jan z Bartoušova* a *z Jíčiněvsi* (1403) měl štít polovičný, pravou polovici zase pošikem dělenou a nad helmem kotouč s šachovnicí. *Zdeněk* děkan (1410) měl klín na štítě ostřím dolů, tak i *Otík* (pečetí 1455 Markvart) s kotoučem šachovaným nad helmem. *Bradští z Labouně* měli štít křížem rozdělený, ve dvou polích zlatých čer-

veného býka rozkročeného s bílým pásem okolo těla, ve dvou bílý klín v červ. poli (aneb v pravo červeném, v levo černém) nad helmou kotouč s šachovnicí neb routováním zlatým a černým a okolo nastrkaná péra. Že i *Zlivští z Labouně* měli takový erb, svědčí pečeť Janova (1556), v níž jsou klíny v 1. a 4. poli. *Labounští z Labouně* byvše přijati k erbu (1552), dostali býky již psané, ale klíny červené v modrém, šachovnici v kolečku a okolo něho oka pávového peří. (Pam. arch. VI, 26. Viz i M. tab. 136, H. III, 259, V, 269 a tab.)

z Lacemboku v. *z Chlumu.*

z Ladmansdorfu Hanuš (1492) měl jako dvě lopaty křížem. (Kolář z Kutné hory.)

z Lan (u Strašeciho) *Hašek* (1382) měl nad helmou rohy s korouhvičkami, jako z Kladna.

z Landšteina růže I, 1.

z Lánova Ota (1379) měl dvě křidla na štítě a přes ně na příč úzký pruh kraje nedosahující.

z Lasenice v. *z Dirného.*

z Lasenice I, 34.

z Lašovic I, 25.

z Lautrbachu erbu chrta (majestát l. 1456. Viz I. díl na str. 90.)

z Lautrbachu Doubkové měli na štítě křidlo a v horním pravém koutě herald. lilii, nad helmem křidlo. (Kolář z arch. mus.)

z Lazec střely I, 6.

z Lazec Vykéř (1451) měl na štítě dvě péra křížem přeložená.

z Lazec Jan odjinud *z Cidliny* (1438) měl tři pruhy pokosem.

z Lazic (Nové vsi u Ml. Vožice) *Litaš* (1443) měl na helmici tři korouhvičky.

z Lazic Jan Sudlice (1495) měl na štítě vrš pokosem, touž na příč s kytou nad helmem.

z Lažan Bechyňové i po povýšení do panského stavu (1737, 24. Sept.) podrželi starý erb, který drží dva diví muži, majíce hlavu listím ovinutou, štít stříbrný s 3 červenými kapry, přikryvadla červ. bílá, dva rohy bílý a červený, mezi nimi dvě kopí zlatá s praporečky v pravo červenými, v levo bílými. Podobný erb měl již 1416 Jindřich Zejdlic z L. jen že rohy byly otočeny stuhou a každý divý muž držel písmenu *k*. Na pečetěch 15. a 16. st. obyčejně jsou jen kapři a rohy. (Viz Soupis Příbram. 56 a M tab. 1. Též H. II. a VIII. tab.)

z Lažan Žakavci v. *z Žakavy.*

ze Lčovic vlastně *z Čestic* erbu kapra.

z Ledče I, 15.

z Ledec I, 31.

z Ledec Petr Kočvara (1417) měl štít polovičný a v pravé polovici půl lilie.

z Ledec Chvalovští měli na červeném štítě zelené lekno, přikryvadla

bílá červená a červené křidlo nad helmem. V 16. st. lekno vyrůstá ze tři zelených pahrbků. (Jak. sb.) Jinde se popisuje zlaté lekno s ohnutým stonkem, kořeny a dvěma lístky, dvakráte nad sebou na témž stonku (na modrém štítě), nad helmem složená křidla, zlaté a modré. (Kolář z ruk. 8300.) Na zámku Houseckém jest stříbrné lekno na zeleném štítě patrně rodu tomuto patřící. Pečeti jsou 1573 Janova, 1581 Karlova.

z Ledenic růže I, 1.

z Ledenic hvězdy I, 13.

z Ledenic Vchyna (1358—1363) měl na štítě pruh na příč, od něhož jdou kolmo dva pruhy k vrchu štítu, tak i na křidle nad helmem. L. 1364 měl na štítě helm (?) a na něm dva růžky.

z Ledské Jan Kuchynka (1450) měl za klénot rohy s ozdobami, ale nelze je dobře rozeznati, protože jest pečeť rozmazána. Není pochyby, že *Chorynští* pocházejí z této Ledské u Kostelce n. O. (Viz moravské rody.) Podobného erbu byli *Absolonové z Ledské*, majíce štít poloviční v pravo stříbrný v levo černý a v každém roh s račími klepety proměněné barvy, nad helmou též rohy, v pravo všechen stříbrný, v levo černý. (Jak. sb. Tak i ale obráceně M. tab. 92. Viz i H. II. tab.)

z Ledvic Hanuš (1387—1419) měl štít poloviční a na něm pruhy, pravo pokosem, levo pošikem.

z Lehomě Jan Burjan (1618) měl na štítě a nad helmou ptáčka na ratolísce sedícího. (Kolář z arch. gub.)

z Leisneka Albert (1320) měl štít na dél poloviční, nad helmou slož. křidla. Tak i pozdější hrabata. Barvy byly zlatá a černá, nad helmem rohy, černý a zlatý. (Jak. sb.)

z Lemberka I, 3.

z Lenův Petr (1467) měl na štítě pruh na příč.

z Lepejovic Zvěst (1400) měl klobouk a na něm kytu (Kolář).

z Lerojid Václav Baštský (1446) měl dvě křidla i na štítě i nad helmem. Černá křidla v zlatém jsou v erbu městečka Čelakovic.

z Lerojid Podvinští měli tři znamení na štítě jako zámečky. Tak na pečeti Prokopově (1539, v Českém Brodě.).

z Leskovce Leskovci měli na červeném štítě dvě stříbrné vidle křížem přeložené, jako i vl. z Drahanova, Dlužína a Proseči. Tak 1400 Jan na štítě, 1418 Jan nad helmem a 1424 Arnošt i na štítě i nad helmem. Úplný erb spatřuje se na pečetěch 15. a 16. st. Erb ten Jan Kryštof poslední tohoto rodu l. 1668 klášteru Želivskému odkázal, což majestátem 1669, 15. Jan. potvrzeno. (Viz M. tab. 104, H. IV. tab. obr. pečeti H. IV. tab. č. 12.)

z Lestkova labutě I, 14.

z Lestkova polopruhu I, 30.

z Lestkova Chvatěrubští měli na štítě tři žezla, jedno na zdél, ostatní pokosem a pošikem. Tak 1507 na pečeti Zikmundově (v Kutné hoře). V erbovníku Dírenském vyobrazena jest ruka držící tři tulipány s kořínky, bílé v červeném (Kolář).

z Lešan sviní hlavy I, 4.

z Leštiny (čsl.) Jindřich měl za klénot předmět podobný řípě. Tak při stížném listu l. 1415.

z Letin Prostěj (1346) měl nad helmou 7 klasův obilných. Pod. z Kozolup a Bušovic.

z Letošic měli prý červený štít, na něm bílou řeku pošikem, přikr. týchž barev, za klénot dvě složená křidla, vrchní černé, spodní bílé. (M. tab. 13.)

z Letova psali se někteří z Vilhartic erbu koruny.

z Letův Pavlík (1397, 1404) odjinud *z Dvořetic* měl i na štítě i nad helmem dva kratce křížem přeložené. Viz z Mirovic.

z Leubic Kašpar (1418) měl nahou osobu ve škopku se koupající.

z Leuchtenberka (*Leukenberka*) měli páva na bílém štítě. Po vymření toho rodu Albertem dostal se erb ten *Jetřichovi z Pordic* (1360).

z Leukenberka Oldřich Kager (1352) měl erb Štampachův.

z Levína Načerat (1333) patrně z rodu pp. z Náchoda, měl na štítě lva vzpřímeného.

z Levína v. *z Hustířan.*

z Levína Jindřich (1386) měl týž erb jako Podmoklští z Prostiboře. Neznámý erb H. XIV. tab.

Lhotičtí ze Lhotic měli štít poloviční, pošikem přes obě pole dolů meč a v levo od něho v dolním poli dvě hvězdy. Tak l. 1544 Albrecht.

ze Lhotic Janek (1452) měl divého muže s kyjem. Pod. z Řehnic.

ze Lhotic Mikeš (1452) měl psa stojícího.

ze Lhoty orlice I, 5.

ze Lhoty kohouta I, 34.

ze Lhoty koně I, 35.

ze Lhoty husích krků I, 36.

ze Lhoty muže I, 39.

ze Lhoty rysa I, 41.

ze Lhoty pluhu I, 45.

ze Lhoty Boryňové měli na červeném štítě dvě vidle s zlatými držadly a bílým železem, křížem přeložené, přikr. červená bílá, nad helmem 8 per pštrosových, červených a bílých (erbovník Salmovský. Jak. sb.) *Lhotové ze Lhoty* a *Senečtí ze Lhoty* měli štít modrý s těmiž vidlemi, ale nad nimi bílou růži, přikr. zlatá a modrá a nad helmou růži. (Jak. sb.) Tak i na pečeti Jindřicha Lhoty (1593). Obraz erbu H. VIII. tab. náhrobku VIII 257.

ze Lhoty Vesel (1346, 1349) měl nad helmou kozla. Tak i z Mladějovic.

ze Lhoty Racháč (1413) vlastně z Dlouhévsi. Viz I, 60.

ze Lhoty Zdeněk (1355) měl na štítě pruh pokosem, nad helmou znamení jako červa.

ze Lhoty Markvart (1361) měl nad helmou rohy s ručkami.

ze Lhoty Jiřink (1411) měl nad hlavou korbel s loukotí. Viz I, 47.

Bojanové z Kamenné Lhoty měli tento erb: Štít modré barvy, na něm klobouk podobný zvonu hnědé barvy se střechou červenou na vrchu a bílou u spodu, na kterémž klobouku jsou tři zlaté klasy (někdejší kyty). Týž klobouk je i klénotem. (Ze spisu, který obětoval Frant. Bojan (1759) své tetě v arch. zemském, též Jak. sb. a Král na str. 365.) Též na pečeti Jana z Kamenné Lhoty (1511) je železný klobouk.

ze Lhoty Dobeš (1366) měl ruce nad helmou.

ze Lhoty Mikuláš Mašov (1436) měl na štítě klobouk neb toul s kytou.

ze Lhoty Markvart Kus (1391) měl nad helmou křidla. (Lib. erect. XII. 70.)

ze Lhýšova Přibík (1383) měl nad helmou ptáka a chochol (jako z Radostovic).

z Libanic Komárovští měli štít na zdél poloviční černý a bílý a v každém poli roh proměněné barvy, bílý a černý, roh též nad helmem. (Frank. a Jak. sb. Jiné barvy M. tab. 135.)

z Libčan Jan Klamoška (1379) měl na štítě palečné kolo.

z Libčic orlice I, 5.

z Libědic Zikmund (c. 1430) měl ostruhu na štítě i nad helmem.

z Liběchova Jan Kalivod (1396) měl nad helmou kotouč s šachovnicí a kytou.

z Liběchova Zikmund (1455) měl na štítě stojícího jelena. Týž l. 1477 měl půl jelena na štítě i nad helmem. Tak i Jindřich (1556) a Václav (1566). Barvy stříb. v modrém (Král).

z Libějic, Libějovic erbu koně I, 35.

z Liběšic erbu ostrví I, 2.

z Libětic Jan Turně (1455) měl štít křížem rozdělený.

z Libětic Jiří Bílý (1524) měl na štítě znamení jako koflík.

Libětičtí z Libětic měli štít poloviční, horní pole černé s bílým, doln. pole bílé s černým chrtem v běhu, nad helmem bílý chrt sedící se zl. obojkem (Jak. sb. Obraz H. XIII. tab.)

z Libchavy Jindřich odjinud *z Brandýsa* (1402) měl jelení rohy křížem přeložené.

z České Libchavy Mikeš (1447) měl na štítě i nad helmou lidskou hlavu jako z *Člupku*. Viz I, 38.

z Libice Jan Ronovský (1479) měl kotouč. Viz I, 60.

z Libiše Macek (1374) měl štít pokosem a zubatou čárou rozdělený.

Libličtí z Liblic měli štít poloviční, v pravo červený a v levo v modré polovici pruh červený pokosem. (Na kostele Pardubském a na vývodech Pernšteinských.) V síni Zvíkovské nad branou byly barvy černá a bílá (Březan v rukopise Rejhradském), *Kuneš z L.* (1374) a *Ješek* (1391) měli pruh na příč, Frycek (1321, 1374), *Jan* (1440, 1447), tak jak je popsán, měníce polovice. Za klénot vyskytují se složená křidla.

z Libočan Václav Hájek (1541) měl na štítě sokola neb krahulíka, jak je vyobrazen v jeho kronice. Podobně 1524 Jindřich.

z Libodržic Kluční měli na modrém štítě stříbrný pruh na příč a nad helmou černá složená křidla (Jak. sb.). Tak i na náhrobku *Mikše z Třebešic* († 1496), na kostele Kluckém a Lidmily Maternové z Libodržic na hřbitově tudíž, jeho obraz H. XII, 328.)

z Libochovan Jan (1455) měl na štítě podkovu dolů a nad helmou nahoru otevřenou.

z Libomyšle Stach (1414) měl na štítě lilii.

z Libořic Vykart (1393) měl koflík s třemi pružinami.

z Liboslavě Jan Zlatník (1544) měl půl jednorožce (Kolář tuším z Roudnické sbírky). Týž erb měli i *Hlavsové z Liboslavě* s modrým jednorožcem na červeném neb i na zeleném štítě. (Jak., Král.)

z Libosvar Jan Černín (1362) měl na helmici krojidlo.

z Libošína Mareš Vilštein (1410) měl nad helmem mezi rohy leknový lupen.

z Libošína Hořešovci měli štít polovičný, v pravo modrý v levo bílý, nad helmem rohy bílý a modrý. Tak i na pečeti Janově (1548) a Mandalénině (1569).

z Libošovic I, 60.

z Libotyně Kuneš (1384) měl nad helmou dvě spojené ptačí (?) nohy.

z Libotyně Bohuněk (1393) měl nad helmou čtverhranaté prkno s kytami.

z Libře Jaroš (1412) měl na štítě loďku.

z Libšteina Tistové měli pruh na příč a nad helmem dvě péra. Tak 1455 Petr a l. 1491 Jan s třemi pery. Větví jich *Stařimští z Libšteina* nebyli, ač měli týž erb.

z Libverdy Lorenc Finc (1413) měl na štítě ptáka.

z Líčova Markvart (1377) vlastně *z Metlína.*

z Lidic Mikeš (1432) měl na štítě tři podkovy, nad helmou jen jednu.

z Liebenberka Petr (1364), vlastně *z Malovic.* Viz I, 35.

z Lichtenburka I, 2.

z Lichucevsi Martin odjinud *ze Štilic* (1458) měl na štítě husu.

z Lindy Petr měl štít polovičný v pravo černý v levo zlatý, v pravo zelenou větev s lipovým listem dolů, v levo nahoru, nad helmou rohy zlatý a černý a každý posázený, (tuším třemi lipovými listy). Týž erb měl klášter Borovanský od něho založený.

z Linhartic dostali na štít psa. Viz majestát 1499, 10 Octb. v I. díle na str. 95 a Arch. Č. XVIII, 107.

z Lipan I, 38.

z Lipan Melhauzští měli na štítě ptáka. Tak Jan 1547.

z Lipého I, 2.

z Lipky kohouta I, 34.

z Lipna hříče I, 43.

z Lipna korbela I, 47.

z Lipnice cimbuří I, 23.

z Lipničky Hertvík (1369) měl na helmě dva meče jako do něho vražené, tedy kříži nahoru.

z Lipničky Mikuláš (1412) měl dvě křidla nad helmou, l. 1444 na štítě a l. 1448 oboje, ale jako danělové rohy.

z Lipoltic ryb I, 52.

z Lipoltic Václav Kavalec (1391) měl nad helmou nůžky.

z Lipovce v. *ze Kbela.*

Lipovští z Lipovice mají poloviční štít, zpodní pole stříbrné, svrchní modré a v něm zlatý lev až po kýty, klénot týž lev. (Paprockého Zrcadlo 372, o st. ryt. 327.) Druhdy bývá celý modrý štít. V památníku Višerovském je štít poloviční, shora žlutý, zdola modrý a v témž štítu (přes obě pole) polovice lva bílého se zl. korunou a červ. vyplazitým jazykem, přikryvadla modrá, bílá a žlutá bílá, nad korunou polovice lva, jenž je však více podoben rysu, než lvu. (Soukromý majetek v Písku, opis v Píseckém arch. Viz i M., tab. 13 a H. VIII. tab.)

z Lípy Trčkové a *Salavové* měli štít trojdílný, nahoře černý, uprostřed bílý, dole červený (aneb 1. a 3. obráceně), přikryvadla červená bílá, nad helmem dva bílé rohy, každý okrášlený praporečky střídavě bílými a červenými (obraz v Horš. Týně a v Brodském kostele, Paprocký o st. pan. 367, Frank. a Jak. sb. Trochu jinak M. tab. 77). Tak pečetil 1442 ?—1444 Mikuláš z Lípy a z Lipnice a jiní téhož rodu. Téhož erbu byli i *Lipští z Lípy.* (Obrazy H. I, 77,II, 44, 45 a tab. VIII. a XII. tab.)

z Lisova Španovští měli stříbr. štít a v něm černý pruh kolmo, přikryvadla týchž barev a dva černé rohy. (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb. Trochu jinak M. tab. 117. Viz i H. IV., 21 a tab. VII. tab.) Pečetí starých není.

z Lisovic Václav (1365) měl ptáka jako vl. z Kotenčic. Pták jakýsi je i na pečeti *Petrově* (1456.)

z Lišic (u Chlumce n. C.) *Václav* (1410) měl na štítě hák.

z Líštan Jindřich Slejda (1349) měl štít křížem rozdělený. (Obraz pečeti H. VIII. tab.)

z Litic trojčíří I,11.

z Litně sviní hlavy I, 4.

z Litohlav orlice I, 5.

z Litošic měli na červeném štítě černý pruh pokosem a černá složená křidla. (Jak. sb.)

z Litovic v. *z Dražic.*

z Litovic v. *ze Svinař.*

Loreckých ze Lkouše erb I, 27.

ze Lnář viz *z Frymburku.*

z Lobkovic prodělali velké změny s erbem svým. Podrobně o tom Pam. arch. V 339 a Zprávy uč. spol. 1886. Obraz v Soupise Roudnicka II, 262, M. tab. 84, H. VIII, 171, 202, 210 a tab.)

z Lobkovic Václav Kruknár měl na štítě dvě střely pokosem podlé sebe,

z Lochotína Jan (1443) měl na štítě beraní hlavu Haugvicův.

z Lokte Chodourové rodina asi z města Lokte pocházející a v Chodově (cdtud Chodauer) usedlá. Zmohli se u prostřed 15. století a měli statky i v 16. století. Erb jich byl štít a na němž jsou dva předměty na kříž položené. Mohlo by se hádati na meče, ale není nic jiského, poněvadž jediná pečeť Hyncova (Arch. kapit. 1468) není zřetelná. Král na str. 335 udělal z toho dva bílé rohy na modrém štítě.

z Lomce Bolek (1382) měl korunu Vilhartických.

z Lomné I, 56.

z Lomnice růže I, 1.

z Lomnice Košíkové měli na štítě kartasa, tatarského zpytáka, t. j. muže v krátkém rouše a nohavicích a na hlavě s vysokým kloboukem, an drží v ruce dlouhou hůl. (Font. r. Boh. III, 172.) Za klénot přibrali od Rožďalovských palečné kolo. *Sezima z Dymokur* (1378) má na štítě kartasa a vedle je helm s půl kolem. *Jan z Lomnice a z Rožďalovic* (1382) má jej na štítě a kolo nad helmem. Tak jest i na pečetidle *Alšíkově* v mus. kr. Čes. (Viz Jičínský progr. 1857.) Tak i pečetili 1433 *Vrata*, 1434 *Jan Steblo*, 1466 *Jan ze Čtiřína* a *z Kasalic*. V erbu města Lomnice změněno též znamení na oděnce s sekerou a kopím. Obraz pečeti H. V, 223.

z Lomnice Panvicové (z Kladska) měli štít polovičný, svrchu stříbrné a červené pole vedle sebe, u zpodu černé, klénot rohy, stříbrný a černý, červený a stříbrný (Král). Tak i na pečeti Bartolomějově (1613, Kolář z arch. DZ M. tab. 111.)

z Lomu Sezema (1464 z Plz.) měl na štítě lilii.

z Lomu Kerunkové měli štít černý a na příč stříbrný pruh, nad helmem křidlo týchž barev. Krásný jest s tímto erbem náhrobek Kerunkův († 1356) v kl. Oseckém. Když Pavel Kerunk (1545, 16. Febr.) list erbovní dostal, aby se psal z Lomu, dán jest mu tento erb, ale pruh pošikem. (Jinak Král v H. XI. tab.)

z Lopaty trojčíří I, 11.

z Lopřetic střely I, 6.

z Lopuce Bohuněk (1340) měl na štítě znamení jako dva rohy spojené, jež se vykládati musí na podkovu; neb podkovu má l. 1390 *Ješek Hurák* nad helmou.

z Losu Otové, kteří se do Čech nejpozději na počátku 16. st. přestěhovali (ač nejsou-li potomky onoho Kunráta, kterému král Václav Nyžburk zastavil), měli na červeném štítě divokou kočku vzhůru vyskakující. (Paprocký o st. ryt. 278, vývod Srbický). V Jak. sb. je štít modrý, přikryvadla bělomodrá, nad helmem žlutý klobouk neb toulec a z něho vynikají 3 péra, dvě červená a prostřední bílé, z něhož by se mělo souditi, že štít má býti červený. (Pod. M tab. 110.) Bratří Jan, Václav a Adam (1575) mají za klénot jen jedno péro. (Arch. DZ. XVI, 7) tak i Jiří l. (1580) ale Anna Trmalová z Losu má tři. (Arch. DZ. IX, 2.) Obraz erbu H. VIII. tab.

z Losyn Tomáš (1398) měl ovčí nůžky nahoru obrácené. (Obraz pečeti H. XIII. tab.)

z Lošan Alderové měli na příč štítu pruh, v horním poli dvě hvězdy neb růžice (?), v dolním jednu. Tak 1443 Tomáš, 1459 Prokop. Jinak se popisuje jejich erb v erbovním listu vl. z Prachňan.

Loticové z Lotic (i Lutic) měli na stříbrném štítě černou medvědí nohu, později týž erb jen v pravé polovici, levou modrou a nad helmem dvě nohy, přikryvadla bílá modrá. (Majestát 1692, 12. Jul.) Podlé onoho pečetili 1427 Jindřich, 1487 Kryštof, podlé tohoto 1607 Remunt.

z Loučeně viz *z Kopidlna.*

z Loukohořan viz *z Kralovic.*

z Loun Bera (1334) měl medvěda.

z Loutkova Vrchotičtí měli tři bílé pruhy napříč na černém štítě, nad helmou černého kohouta (snad prvotně husu) s červeným hřebínkem a nohami. (Jak. sb. Trochu jinak M. tab. 143.) Tak i na pečetěch 1496 Mikuláše, 1529, 1557 Ctibora a 1611 Ctibora.

z Lovčic dvou husích hrdel viz I, 38.

z Lovčic Mezenští (1457 Václav a 1485—1491 Mikuláš) měli na štítě pruh pokosem zhora od leva k pravé dolů, za klénot pak hrdlo a hlavu paví. (Arch. Pelhřimov. a Hradecký.) Johanka z L., vdaná Kalenicova, měla jen štít popsaný, ale pruh pošikem. (Paprocký o st. pan. 396.)

z Lovětína Buzek (1403) měl za klénot klobouk obrácený. (Arch. Dražď.)

z Lovu a z Běšic Jan (1427—1431) měl na vrchní polovici štítu dva příčné pruhy, z nichž jeden na samém vrchu, klénotem je soudek ležící a na něm kyta. Týmž klénotem pečetil l. 1335 jeho předek Martin. (Arch. Tepl.)

z Lozy Otík a Jan Mímoně měli za klénot rohy. (Arch. bibl. Praž. 1388.)

O vl. *z Rabšteina* a *z Lozy* viz níže.

z Lozy Otík vojenský hejtman 1434 měl na štítě ptáka, jako vl. z Knije a Sedlce. (Arch. bisk. Vratislav.) Pečeť Jana Lozského z Lozy l. 1452 jest rozmazaná.

ze Lstiboře Ctibor a syn jeho Držek (1364, l. 1390 farář v Mukařově) měli za klénot a snad i za znamení koňskou kýtu (galea et supra eandem pes equi. Lib. erect.)

ze Lstiboře Martin (1473) měl samostříl napjatý i s heverem. (Arch. Vyšehrad.)

ze Lstiboře Kamýčtí nosili štít na příč polovičný, u zpodu černý, u vrchu o dvou polích, v pravo červ., v levo bílém. Klénotem byla loď v pravo červ., uprostřed černá, v levo bílá. Pokryvadla černá, bílá a červená bílá. (Paprocký o st. ryt. 220, votivní obraz v Dobřeni, Kolář z Víden. ruk. Jinak trochu M. tab. 45.) Erbem tím pečetili 1480 Petr a 1536 Vilém. (Obraz viz H. XIV. tab.)

z Lub Loubští a *Ježovští* měli štít na příč polovičný, nahoře červený, dole modrými a bílými šupinami pokrytý, přikryvadla červená modrá

křidlo zbarvené jako štít. (Erbovník Salmovský v bibl. Praž. a tabule na Orlíce; náhrobek v Soupise Prachaticka str. 300. Památky po nich v Starém Kníně. Nedobře M. tab. 25.) Když byl (1658 4. Octb.) Adam Jaroslav L. z L. v panský stav vyzdvižen, dostal polepšený erb takto: Štít poloviční v dolejším červeném poli bílý trojhran jedním úhlem se zpodku a druhými horních rohův dotýkající, v němž střídavě byly modré šupiny; v horním žlutém poli černý císařský orel se zl. korunou, helm turn. s korunou, přikryvadla černožlutá a běločervená, dvě křidla, pravé dole půl zlaté a z polovice bílé s modrými šupinami, též svrchu černé, levé svrchu červené a u zpodu bílé s m. šupinami. (Reg. královská. Obraz náhrobku H. IX, 180.)

z Luhova viz I, 57.

z Luk viz z Hořesedl.

z Lukavce šachovnice I, 54.

z Lukavce Lukavečtí měli modrý štít a jednu čtvrtinu bíle, z vrchu vykrojenou, přikryvadla týchž barev, klénotem byla černá lovecká trubka. (Erbovník Salmovský, kde jest výkrojek v levo); na pečeti Trystramově (1582) v Dobrušce je v pravo. Téhož erbu z Kralovic a Žirovnice. (Odchylně M. tab. 138 s chybným nápisem i Král v H. XII. tab., ale dobře H. IV, 242.)

z Lukavice Hereš a Hašek (1361) měli za klénot mořského psa (tuleně), Hašek 1456 a Jan 1518—1536 měli jej i na štítě i nad helmem. Potomci jich *Lukavští z Lukavice* měli znamení bílé na modrém a přikryvadla týchž barev. (Erbovník Salmovský, viz i Paproc. o st. ryt. 276 a M. tab. 14, H. I, 225 a obraz pečeti V. tab. I, č. 1.) Téhož znamení byli ze Sloupného, z Koštěnic a Předborští z Předboře. Srov i erb vl. z Malejova.

z Lukavice (horní) viz z Hrádku.

z Lukeho Tomáš Farář (1447) měl tři meče jilci do rohů obrácené a ve středu štítu spojené. (Arch. kap. Praž.)

z Lukohořan v. z Kralovic.

z Lukonos Švíkové měli na štítě ruku napínající luk. (Tak Kolář k r. 1584 a 1616, ale k r. 1562 poznamenal, že měl Vilém Š. z L. dva rohy kamzičí.)

z Lukova Otík 1401 měl na štítě roh a jelení roh o třech parozích. (Arch. Dražďan.)

z Lukova Petr 1414 měl na štítě příčný pruh a za klénot tři kyty. (Arch. Drážďanský.)

z Lukova Dominik (1436) měl na štítě pupen ve tři lístky vybíhající. Podobný erb Divických a Škrofy z Klobuk.

z Lukovec psali se *Kunšové* a *Táborové* potomci dvou rodin bohatých v Lounech. Erbu a hesla nabyli před r. 1499. (Paprocký o st. ryt. 324.) Erb jich byl štít poloviční shora dolů, bílý a červený a v každé polovici jednorožec červ. v bílé a bílý v červené polovici a tak, že jsou k sobě obráceni, klénotem byla dvě křidla týchž barev. (Paprocký o st. ryt.

324, Pam. arch. VIII, 135. M. tab. 12, ale jinak na tab. 106. Viz i H. VIII. tab.)

z Lungvic, rodina přistěhovalá z Německa avšak potom počeštěna, měli na štítě tři lipové lupeny, dva u vrchu a jeden u zpodu a za klénot rohy, jak posud vytesáno na venkovské zdi kostela v Žežicích. Na pečeti Děpoltově (1391, 1392) jsou ostří lupenův obrácena k rohům štítu. Zajímavo však jest, že štít na jiné pečeti Děpoltově (1400, 12. Maj. v Drážďanech) je pošikem polovičný a dolní pole s šachovnicí.

z Lutic viz z Lotic.

z Lužan kohouta I, 34.

z Lužan Amcha (1397) odjinud z Horoušan, měli nad helmou kytu z per. (Jiný obraz H. XIII. tab.)

z Lužné Mejsnárové měli jelení roh mečem proražený. Týž erb měl již 1361 Hainclin měštěnín Většího města Pražského a 1456 Martin M. z L. Téhož erbu z Chříče, Ejzíře, Pusté Dobré a Krče.

z Lužné Jan a Kašpar (1514) měli na štítě znamení jako sudlici. (Kolář z arch. min. vnitra) za klénot měli křidlo (neb složená křidla?)

z Lužnice (koulí) viz ze Dvorce.

z Lužnice Jeník (1392) měl znamení vladyk z Bošilce dva oštěpy křížem přeložené. (Arch. Třebon.)

z Mačic Dobec 1359 měl na pečeti za klénot brány na spůsob mříže s uchem po jedné straně a mnohými otvory; l 1368 pečetil s podobným znamením, ale mělo jen 4 otvory. Podobně z Vlhlav.

z Mačic Domka 1413 pečetila pávem, ale nebyla to její pečeť, nýbrž Oldřicha Strabula, snad muže jejího. (Arch. Svatom.)

z Mačic Vojtěch (1435) byl z rodu vl. z Prostého.

z Mačovic Václav 1428 měl štít na dél polovičný a za klénot křidlo. (Arch. Roudnický.)

z Machovic Kunašové a *Řepičtí* a *Dívčičtí z Sudoměře* pocházejí od jednoho praděda, jenž se psal ze Sudoměře. Kunašové měli štít bílý rozdělený černým pruhem příčným, v horním poli dvě černé lilie, v dolním jednu, přikryvadla černo bílá a červenobílá, klénotem byl panák v červeném šatě s mečem maje klobouk červený a na něm péra červ. bílé a červené. (Jakubíčkova sbírka, M. tab. 12. H. III tab.) V erbovníku Salmovském jest zpodní pole černé s bílou lilií, patrně omylem, panák má černý klobouk se žlutým beránkem. U Řepických je štít týž, ale klénot se rozličnými barvami popisuje. V ruk. 8330 dvorské knihovny má bílý šat s modrým opaskem a šavlí v černé pochvě, klobouk bílý s černým beránkem. V Jakubíčkově sbírce jest šat červený, opasek bílý, pochva černá, jilec žlutý, klobouk červený, beránek bílý, péra jako u Kunašův, přikryvadla červenobílá a černobílá. Nejstarší pečeti jsou Buzka a Chvala z Machovic (1413) v arch. Třeboň. Na pečeti Chvalově (1420, 1424) vybíhají lilie z pruhu k rohům, panák má klobouk židovský. Druhdy má panák dlouhou bradu, ale na pečeti Jindřichově a Kunašově (1482 a t. d.) a Chvalově (1504),

též na náhrobku v Budějovicích jest holobradý. (Viz obrazy H. XI, 238.) Druhdy bývají i polovičné lilie. Nedamír ze Sudoměře (1390) pečetil pečetí Ctiborovou, na níž jest klénot muž s mečem. (Arch. Třebonský.) Od tohoto Nedamíra pocházeli Kunašové, a příbuzní jeho byli vl. z Kocléřova a snad z Borovnice. Adam Řepický 1602 pečetil starou pečetí Hynkovou. (Arch. DZ. IX, 3), jenž žil 1437—1475. (Obr. erbu Řepických. H. IX tab.)

Maindl Hanušek horník (1459) měl na pečeti vidle neb trojzub. (Arch. gub.)

Makovec Chval ze Kděšic (Zběšiček) (1365—1389) pečetil křidlem nad helmou.

z Makova Buzka (1471) pečetila zavinutou střelou jako manželka Beneše Libuně z Dubé. (Arch. Třebon. Viz I, 6.)

z Makovic viz I, 25.

Maksant Petr obdržel majestátem 1434, 11. Sept. štít červený se žlutou štikou, křidla složená červená s touž štikou a přikryvadla týchž barev, avšak na obraze připojeném k témuž majestátu jest všude modrá za žlutou barvu. (Arch. šlechtický ve Vídni.) Psal se pak *z Deštného* a pečetil l. 1455 štikou. (Arch. Soběsl.)

z Malejova vl. měli, jestli lze věřiti Paprockému, prvotně dvě radličky křížem přeložené. K tomu přidal jim král Vladislav okolo r. 1480 mořského psa s dlouhým zlatým ocasem. Štít *Dobřikovských z Malejova* byl polovičný, v pravo na červeném dvě (bílé?) radličky s černými držadly, v levo na modrém pes mořský dotčený, přikryvadla modrobílá a červenobílá, za klénot týž pes hlavou a ocasem nahoru ohnutý. (Paprocký o st. ryt. 223, Jak. sbírka. M. tab. 5, H. I, 229.) Kolář viděl erb jiných barev, pravou polovici černou se zlatými radličkami, levou zlatou s mořským psem (barvy?)

z Malejovic viz I, 47.

z Malenovic Dobešovští měli na štítě jelena k pravé straně vyskakujícího a za klénot jelení rohy. Tak (1613) na pečeti Janově (Arch. mus.)

Maléříkové měli na štítě pruh pošikem od pravé horní dolů a na něm tři hvězdy (tuším z obdarování Václava IV.). Tak pečetila 1598 Eva Štolcova roz. Maleříkova. (Arch. gub.)

z Malesic viz I, 7.

z Malešic Prokop Bervík (1444) pečetil klénotem dvou rohův posázených po obou stranách čtyřmi lupénky lipovými.

Horštorfárové (*i Holštorfárové*) *z Malešic* mívali na červeném štítě zlatou věž Tak jest vymalován erb ten na obraze v kapli Vlaského dvora a náležel Janovi H. z M., jenž byl od r. 1496 nejv. mincmistrem. V téže kapli jest skvostný ornát s týmž erbem a ještě jiným, na němž jsou 3 lilie na hůlkách, které jsou namířeny ke třem koutům a uprostřed štítu v jedno sraženy (snad jeho manželky). V Jakub. sbírce jest podobný erb: U zpodu červeného štítu 3 zlaté pahrbky a na prostředním stříbrná věž s cimbuřím a třemi končitými střechami se zl. makovicemi, přikryvadla červ. bílá, nad točenicí červenou pahrbky a věž jako na štítě.

z Malešova Albert (1370) z rodu Zalešanských měl na štítě šraňk, jako nosili Bohdanečtí z Hodkova. (Arch. Drážďanský.)

z Malešova Ruthartové, prvotně erbovní rodina Kutnohorská, pak vladycká na Malešově a Svojšicích, nosili na štítě ruku s roždkou neb prutem rozvětveným. Nejstarší vyobrazení jest na náhrobku Ruthartově a ženy jeho Dymuty v chrámu Kolínském. (Soupis bohužel bez obrazu.) Takové znamení spatřuje se 1408 na pečeti Václava z Malešova. (Arch. zámku Krumlov.) Král Ferdinand obnovil (1543, 11. Jun.) starožitný erb Mikuláše R. z M., totiž štít modrý, v němž jest ruka až po loket zbrojná, držíc v zavřené hrsti ostrev zlatou, fafrnochy modré a bílé, ruku zbrojnou až po paži vynikající a držící ostrev tak jako ve štítu. (Reg. král. 284, f. 149, DZ. 5. C 8. Srovnej též Pam. arch. IV a 182 a VI, 292. Odchylně M. tab. 21 a 138 a H. III. tab.)

z Malevic Lehomští I, 47.

z Maličína viz I. 6.

z Malikovic (hříč) I, 42.

z Malikovic (polovičné orlice) I, 27.

Jan *Malohradecký* jeden z vůdců Táborských pečetil s Božím beránkem. (1450 v arch. Třebonském.)

z Malonic Ješek Hořcice (1368) a Mikuláš H. (1400) již v Slezsku osedlí pečetili klénotem dvou ryb zhora dolů hlavami postavených, v čemž spatřoval Stillfried (Beitrage zur Gesch. des schles. Adels) jelení rohy. Erb Sezemy z Malonic hejtmana na Plzni (1472) popisuje Kolář jako dva rohy a každý s třemi ozdobami. (Tuším v bibl. Praž.)

z Malotic hrábě I, 9.

z Malotic Ctibor (1491) potomek Rohlíkův z Trhlav měl dvě sekerky. (Bibl. Praž.)

z Malotína mnicha I, 39.

z Malovar (ostrev) I, 2.

z Malovar Chroustenští v 16. st. na Moravě osedlí měli na štítě dvě račí klepeta spojená neb nespojená. (Zrcadlo 311.) Nejstarší pečeti Zdislava (1437) a Václava (1455, 1463).

z Malovic koně I, 35.

z Malšic Jan měl koroptev kráčející. Tou pečetil 1358 Jan z Dírného. (Arch. arciknězský v Krumlově.)

z Malšína Chlevcové měli štít polovičný, ale horní pole menší a nad helmou rohy. Tak 1429 Racek, 1449 Petr.

z Markvartic nápis na pečeti Jana z Michalovic. (1281, v arch. Drážďan. Sice I, 3.)

z Markvartic kohouta I, 34.

z Markvartic viz z Kyšic.

Maršálek Jan z Prahy (1443) měl na štítě tři klíče nad sebou.

z Maršovic růže I, 1.

z Martic viz I, 59.

z Martinic lekna I, 8.

z Martinic hrábě I, 9.

z Martinic Mikuláš Rubáš (1450, vlastně z Hrádku) měl na štítě tři koruny, jednu pode dvěma a za klénot jedinou korunu. (Arch. Třeb.)

z Maškovce střely I, 10.

z Mašťova I, 59.

Mateřovští z Mateřova měli na černém štítě bílého chrta ve skoku se zlatým obojkem, přikryvadla týchž barev, zlatou korunu, z níž chrt po kýty vynikal. Tak si namalovati dal Bořek Mat. z M. († 1640) do své pamětní knihy, která se nachází ve Wolfenbüttlu. (V Jakub. sb. M. tab. 115 a H. IV. tab. je pole štítu modré.)

Maxin Hanuš (1431) saský rytíř měl erb jako naši páni z Říčan a za klénot zářící slunce. (Arch. Drážďan.) V Čechách žila v 16. a 17. století rodina *Max z Maxen*, která měla na štítu tři lupeny podlouhlé jako lipové, jeden pode dvěma. (Arch. DZ. IX, 3.) Tak 1610 Jiřík mladší M. z M. na Hrádečku nad Jizerou.

z Mečíkovic I, 36.

z Mečkova I, 40.

z Medonos Něnkovští měli (jak svědčí pečeť Jindřichova 1598 v arch. města Dobrušky) štít polovičný, pravé pole rozdělené na tré příčným pruhem, nad helmou kotouč ozdobený třemi péry. V Jak. sb. jsou dva výkresy chybné, v obou štít na čtvero rozdělený červený a bílý, kotouč v prostřed mřežovaný, žlutý a tři péra neb 5 per, prostřední červené, ostatní bílá. Tak i M. tab. 16. H. I, tab.

Medulan Petr (1409) měl na pečeti klíč s mečem. (Arch. Drážďan.)

z Medvědic (*Nedvědic*) u Soběslavě Jan Saláček (1385) měl na pečeti dvě medvězí nohy křížem přeložené. Tak i Václav Travenec z M. (1436). Podobně z Chodče, Lužnice a Bošilce. (Obraz pečeti H. VII. a XIV. tab.)

z Medvědíče Lacek (1393) jsa rodu Vchynských pečetil jich erbem.

z Měcholup (u Žatce) měl za klénot ruku a rameno s dobytým mečem.

z Měcholup (u Klatov) Arnošt (1458) pečetil dvěma rohy.

z Meisenburka Valter (1347) bojovník ve službě Karla IV. měl polovičný štít a v horním poli tři sýkory. (Arch. Mnichov.)

Mejtolárové z Mejtolu měli na štítě kotouč. Tak 1507 Jiřík v arch. Třebonském.

z Meldingen Beringer komorník král. Č. (1281) měl na štítě jelena stojícího, majícího hlavu do zadu obrácenou a za klénot laní hlavu. (Arch. Drážď.)

z Mělnic viz I, 30.

z Mělnic Kostenpírové mívali na štítě jelena jako 1443 Mikuláš a 1465 Jan.

z Mělnic Felix Pertolt (1500) měl štít na příč předělený, v horní polovici korunu, v dolní hlavu a krk medvěda (?) s řetězem na zad visícím. (Kolář.)

z Mělníka Jan Škoda (1477) měl krk ptačí šípem prostřelený. (Arch. gub.)

Merklínští z Merklína mívali na štítě větev s dvěma lupeny neb čímsi podobným (ramus cum duobus racemis seu foliis pendentibus), jak se 1453 pečeť Michalkova v aktech konsistoře Žitavské popisuje. Ve Frankově sbírce v Roudnici jest štít polovičný, v pravém visí větev dolů, v levém stojí nahoru, každá má tři lístky jetelové. Podobně je to na pečeti Petrově. (1498 v bibl. Praž.) Avšak na pečeti bratra jeho Jana (1509) spatřuje se štít zuby na dvé rozdělený a u vrchu štítu na samém zubu a u zpodu po šestilisté růžici. Na pečeti Jindřicha Purkarta z M. (1640 v arch. Hradeckém) spatřuje se štít polovičný a v každém poli jest jetelový list s dlouhou stopkou, v pravo visí, v levo stojí. S tím se srovnávají (až na přeměnu pravého a levého pole) dva nákresy v Jak. sbírce. V jednom poli bílé na modrém, v druhém modré na bílém, přikryvadla týchž barev, na koruně rohy na příč barvami bílou a modrou tak rozdělené, že je barva znamení na vrchu každého rohu. (Obraz H. XIII. tab.)

z Měrunic mívali na štítě podkovu. Na pečeti Bavorově (ok. 1400) jsou i dírky na hřebíky. Týž Bavor pečetil 1419—1421 pečetí Janovou, na níž jsou konce podkovy ozdobeny kytami.

z Měrunic psávali se někteří Vchynští.

ze Městce Vojnína neb *Vojnova* viz ze Štětína.

z Měšetic Mikuláš (1455) měl křidlo péry dolů obrácené na štítě a za klénot složená křidla vzhůru stojící. (Arch. Orlický.)

z Metelska měli štít zhora polovičný, v každém poli tři ryby bez hlav vše s krvavou ránou a ocasy od sebe, v pravém modré na bílém, v levém bílé na modrém, nad helmou rohy, v pravo bílý, v levo modrý, každý posázený třemi rybími ocasy, modrými u bílého a bílými u modrého (Conrad Gruenenberg Wappenbuch 1483, vydaný tiskem 1875.) Podobná jest pečeť Jindřichova (1442 v Plzni), kdežto na Arnoštově 1443 v Třeboni jsou na štítě ozdobené rohy. Téhož erbu z Horšova. (Obr. H. XIII. tab.)

z Metelska Jan Tele (1448) má za klénot ptáka (štít jest rozmazán). Byl rodu vladyk ze Sedlce.

z Metlína I, 39.

z Mezilesí Markvart Trhlík míval měsíc s rohy vzhůru, 1422 až u zpodu štítu, 1436, 1439 v prostřed. (Arch. Litomyšl. a Vratislav.) Pod. ze Kbela.

z Mezilesic střely zavin. I, 6.

z Mezimostí Jeník (1356, 1359) má na pečeti psa sedícího a štěkajícího. (Arch. býv. dvorský a Hradecký.) U potomkův jeho *z Konipas* týž erb změněn. (Obraz pečeti H. III. tab. č. 35.)

z Mezimostí růže I, 1.

z Mezinov Mikuláš (1403) měl na štítě S jako vl. ze Štědré, ze Zhorce a j. Zajímavé je, že byla později v Opavsku rodina Mesenau, jež měla na modrém štítě písmenu S (černou, bílou a červenou. — B. tab. 24.)

z *Mezipotočí* I, 55.

z *Mezipotočí* Jan (1459), Jan (1497—1507), Ondřej (1514) a Markéta (1541) byli téhož erbu jako Višňové z Větřní.

z *Mezného* Gotfryd a Bohuněk 1362 měli za klénot rohy. (Arch. Třebon.)

z *Mezného* husích krků I, 38.

z *Mezného* Jan (1385) později ze Samosol měl na štítě jakéhosi červa ohnutého. (Arch. Třebon.)

z *Mezného* viz z Lovčic.

Mezenský z Mezného Oldřich (1518) měl na štítě tři chrpy, tak i 1535 Oldřich a Ondřej. Pozdější rodina, jež se zvala *Chrpa* M. z M. soudíc z nového přijmění, pocházela snad od předešlých z nemanželského lože, ale vymohla si legitimaci. Erb jich byly dva modré pruhy na bílém štítě, nad helmou pět pštrosových per. Tak i pečetil 1597 Marek Ch. M. z M. (Jak. sb. Arch. DZ. VII, 1.)

z *Mezného* kotouče I, 60.

z *Michalovic* lvice a polovičného štítu I, 3.

z *Michalovic* dvou ryb I, 52.

z *Michelstorfu* Mikuláš (1529) měl na štítě vlka ze křoví vyskakujícího.

z *Michnic* Jan (1338) měl za klénot železný klobouk a na něm rohy. (Arch. Vyšňobrodský.)

z *Michnic* hlavy I, 33.

z *Michnic* Oldřich (1484) měl na štítě celou lilii, za klénot dva klasy a listy obilné. (Arciknéž. Krumlov.)

z *Mikolův* neb *Mikolovic* Bláha 1431 měl na štítě hřbelec. (Arch. Novohradský.)

z *Míkovic* v Slánsku měli lva s korunou jsouce snad odnoží Račinských a Cítovských, jako Záviše (1401) a Jindřich (1432). Matěj (1434) měl k tomu složená křidla za klénot.

z *Míkovic Peršteinští* měli na štítě dvě sekerky křížem přeložené a přes ně rovně znamení jako kopist na mísení chleba. Tak Petr 1458—1466.

z *Milčic* Pribyslav (1388) měl za klénot muže v loďce veslujícího. Bohuněk (1426) a Racek (1426—4142) odtudž měli týž klénot a štít prázdný. U Ctibora (1452) lze viděti štít poloviční na dél a na loďce muže stojícího s pravicí pozdviženou. Podobně z Podola a z Újezda.

z *Milé* Jan Vilém úředník na Orlíce měl čtvrtinu pravou od ostatního štítu oddělenou a v ní nějaké zvíře. (Kolář z arch. Třeb.)

z *Milenovic* Diviš 1450 z rodu Říčanských (Kolář z arch. Třeb.)

z *Miletic* mívali ve 14 st. tři bílé pruhy na černém. (Balbin, Aula Caroli.)

z *Miletic* Aleš Vlk (1480) měl na štítě tři meče ostřím dolů obrácené a za klénot podobný klobouk jako u Svatkovských z Dobrohoště. (Kolář z bibl. Praž.)

z Miletína Zbraslav (c. 1240) syn Vchynův měl na štítě beraní roh. (Arch. křižovn. Obraz v H. V, 123).

z Miletína hrábě. Viz I, 9.

z Miletína Václav (1440) měl štít z hora dolů na pět pruhů rozdělený, avšak na příč polovičný, tak že horní a dolní polovice každého pruhu se barvou rozeznávala.

z Miletínka I, 54.

z Milevic Mikuláš (1449) měl hlavu a krk zvířete snad srny (Arch. Drážďan.)

z Milevic Fráněk (1480) měl na štítě tři plameny vzhůru šlehající.

z Milhostic Vojkovští měli na červeném štítě dva černé rohy, ty i za klénot a přikryvadla týchž barev (Erbovník na Nových hradech, Jak. sb. M. tab. 56). Tak i na pečetěch Petrově (1482) a Albrechtově (1527). Téhož znamení i Žehartové z Nasevrk. Na Moravě jest rod Vojkovských z Vojkova, kteří odvozují se od předešlých. V majestátu d. 1805, 20 Decb. Karlovi V. z V. na stav panský popisuje se erb tak, jako svrchu psáno. Odchylná od toho jest modrá barva štítu, jak ji Kolář našel kdesi k r. 1792.

z Miličína měli štít pošikem nebo pokosem polovičný a nad helmou křidlo. Tak Vilém l. 1284 a potomně i Sádlové ze Smilkova a *Mládenci z Miličína*, jako Jan (1418, 1419), Beneš (1440) a Oldřich (1445). Barvy jsou zřejmé z obrazu na deskách kněh půhonných za Pavla z M. biskupa Olomouckého (1437) v arch. kroměřížském. Tu jest štít na čtvero rozdělený v 1. a 4. poli jest rodinný štít zhora žlutý, od zpodu černý, v 2. a 3 jest štít biskupství. Hynek z M. (1387) pečetě jen klénotem má pouhé křídlo. (Obraz erbu H. XI. tab.)

z Miličína psali se také někteří z Talmberka. (I,8.)

z Milíkova (u Kynžvartu, Miltigau) Olbram (1325) měl erb Štampachův.

z Milíkova labutě I, 14.

z Milíkovic Jan (1397) viz I, 60.

z Milíkovic orlice I, 5.

z Miliny Ota (1355) měl štít polovičný, ve zpodu šachovnici, svrchu dvě lilie, jedna pošikem, druhá pokosem, dole stonky spojené. (Arch. býv. dvorský). Potomci jeho *Trmičtí z Miliny* měli šachovnici bílou a modrou a lilie bílé (v modrém? — Kolář z ruk. Víd. 8330). U Markéty z Miliny poznamenal Kolář, že byly lilie v červeném poli. (z erbovníku Fr. H. Voračického.) Obraz H. XIV. tab.)

z Miloňovic Bašek (1373) měl jako ženské poprsí, týž (1376) postavu s rukama, Pešík (1373) znamení tomu podobné bez ruk a jako rovně dolů usečené a Vojtěch (1373) též podobné, to vše jako klénoty. Oldřich z M. pečetě pečetí Ctiborovou (1404) měl na štítě poprsí, v němž rozeznati lze hlavu s kloboukem a roucho na prsou s jakýmisi otvory. Když pečetili později i se štítem, měl *Jan Kočka* z M. (1404) štít polovičný, ve zpodním poli šachovnici a za klénot poprsí mužíka s kloboukem na hlavě. Týž Jan

pak měl 1411 týž erb, ale mužíka bez klobouku a s křížem na prsou. Téhož mužíka poprsí i s křížem měli 1466 Václav a Jan bratří Kočky, avšak štít jest prázdný (zamazaný?) Ctibor Kočka (1491, 1495), měl za klénot zase jakési poprsí bez rukou, ale na štítě měl tři lupeny podobné dubovým. Klénot ten vysvětliti nelze ani tím, že Jeniš z Budkova (1416) maje stejný erb s předešlými měl poprsí s hlavou v čechlíku zahalenou.

z Miloňovic Václav Vlašek 1434 měl na štítě prkno v podobě kosočtverce, též znamení za klénot ale s prodlouženými rohy a kytami na nich. V l. 1446 — 1467 podržel klénot, ale vzal si štít na příč poloviční.

z Milova Jan (1448) měl na štítě pokosem od leva zhora pruh a pošikem přes to znamení lišky. (Arch. města Prahy.)

z Minic kola I, 32.

z Miřejova Kuneš (1427) měl za klénot chrta sedícího s hlavou pozdviženou. (Arch. Roudnický.)

Mirešovští z Mirešovic měli na červeném štítě dvě ruce brněné ocelové barvy, držící bílou kouli, přikryvadla bílá a červená, a klénot jako na štítě. (Jak. sb. M. tab. 15.) Tak pečetili 1398 Čeněk, 1475—1484 Zikmund, 1503 Čeněk a 1591 Jan.

z Miřetic kola I, 32.

z Miřetic Bušek (1364) odjinud z Týřovic měl na štítě dvě tyčky každou s uchem. (Arch. Svatomářský, obraz erbu H. VII. tab.)

z Miřetic (u Vlašimě) Vaněk (1430) měl dva ptačí krky a hlavy k sobě obrácené. (Arch. kapitolní.)

z Miřetic (u Žlutic) Broum (1442—1456) měl štít pokosem poloviční a v horní pravé polovici tři pruhy (neb dva — Arch. Bochovský). Podobně měl Mikuláš *Broum* z M. 1612, ale v levé polovici. V 18. stol. býval celý štít zaplněn. Barvy byly modrá na červeném a tak i na složených křídlech. (Obr. M. tab. 120, H. IX. a XIII. tab.)

z Miřkova I, 30.

z Mirokovic Mikuláš pečetil 1381 klénotem, totiž rohy.

z Mirokovic Kamarét (1373—1383 z Kyselova, 1383—1404 z M.) pečetil vždy klénotem, totiž loďkou Tak i z Klení.

z Mirovic konvice I, 46.

z Mirovic Radkovcové psali se napřed *z Dvořetic* a *z Letův*. Otík z M. (1404) pečetil klénotem, dvěma kratci. (Arch. Krumlov.) Barvy byly: na červeném štítě dva kratce železné (prvotně snad bílé) s bílými topory, a přikryvadla červenobílá a na paví kytě znamení jako na štítě. (Erbovník Salmovský, Paprocký o st. ryt. 67, Arch. Třebonský k r. 1661, Jak. sb. M. tab. 19.)

z Mirovic Anna (1472) měla na štítě ptáka kráčejícího, snad erb svého muže.

Na *Mitrovicích* seděl 1432 a 1436 Herbort z Otradovic maje štít poloviční a v levém poli příčný pruh pošikem od pravé nahoru. (Arch. Třebon. a Vyšehradský.)

z Mitrovic Vratislav (1456—1469) měl štít polovičný zhora a klénot rohy tak, jako jeho potomci *Vratislavové z M.* Když dostal Vilém V. z M. hrabský stav z říšské kanceláře (1620, 15. Febr.), potvrzen mu jeho štít v pravo černý, v levo červený, otevřená helma s korunou, přikryvadla červená a černá, rohy černý a červený, a přidán mu rakouský věnec čestný okolo štítu (Reg. Ferdinandova II, 36). V kostele Zlonickém jest pravé pole červené a levé černé, v erbovníku Čabelickém. (MS. bibl. Prag. XVII. D 34) jest pravé pole černé. Tak to bývalo i ve vývodě Srbickém (zobrazení v arch. Hradeckém) a štít byl ovinut stříbrným hadem; bezpochyby nebylo lze rozeznati čestný věnec. Spojení erbu Netolických s Vratislavským netrvalo dlouho. (Obr. M. tab. 78, H. IV. a VI. tab.)

z Mitrvaldu I, 11.

z Mladějovic (u Písku) měli kozla. Erb ten má 1346—1349 Vecl *ze Lhoty* jako klénot, na štítě mají kozla zdola nahoru Bohuslav 1342, Vecl a Přech 1347 z Mladějovic a Chval z Hoštic (1347), ale u všech jsou rohy vroubené. Přech z M. 1365, 1368 má kozla kráčejícího. Tak i z Drahonic, Předborovic a Budkovic. (Obr. pečeti H. VII. tab.)

z Mladějovic (u Písku) měli kříž se sekerou. Znamení to se vyskytuje ve 14. st. u vladyk z *Bílska, Petrovic* a *Kestřan.* Přibel z M. měl sekeru širočinu a na tom místě, kde se končí topor nad sekerou, dvojitý kříž (1451). U Ondřeje (1466) jest již změna taková, že nad sekerou jest brněné rameno ohnuté držíc v plechovnici meč dolů obrácený. Podobněž jest pečeť Petrova (1511). Dobře jest týž erb viděti na náhrobku Janově († 1577) v kostele sv. Jakuba u Kutné hory. (Viz H. XI, 244.)

z Mladotic medvěda I, 44.

z Mlazov Žibřid 1387 (syn Pelhřimův) farář v Bukovci měl na pečeti krále s korunou a žezlem. (Zdali snad obraz svatého?)

z Mlékovic Ctibor (1360), odjinud *z Radotína,* sakristán kostela Pražského měl na štítě jetelový trojlist.

z Mlékovic Majnuš 1360 a 1378 měl buď vyletujícího neb stojícího ptáka, jenž snad byl holub soudíc odtud, že byl sousedem Zásmuckých. Viz sice I, 42.

z Mlynice Kateřina dcera n. Petrova pečetila 1444 znamením škopku (Arch. Želivský.)

ze Mnětic Markvart odjinud *z Duban* (1393) pečetil znamením kačera, jako ze Štětína, Ostřešan a z Choltic.

ze Mnětic dvou ryb I, 52.

Jindřich *Mnich* z Bazileje, bojovník z družiny krále Janovy měl na štítě i za klénot mnicha, ale v různém postavení. (Erbovník musejní pocházející z Březnice.) V arch. býv. dvorském jest list jeho (1330, 8. Jul.) a při něm pečeť, na níž jest mnich stojící s kápí Opis pečeti + s. henr(ici) mo(n)achi m(il)it(is) d(e) l(an)tzkrone.

ze Mnichu (u Deštného) Purkart (1365) pečetil klénotem dvěma rohy.

ze Mnichu Petr (1367) měl na helmě korunu jako ze tří hrotů oštěpových.

ze Mnichu Jan (1374) měl nad helmou půl zvířete vyskakujícího, snad rysa, jako z Dubného a ze Sedlce.

ze Mnichu rysa I, 41.

ze Mnichu kotouče I, 60.

ze Mnichu (u Kard. Řečice) Jan (1412) pečetil klénotem okouna jako z Jedovar a Vlachnovic. Potomci jeho *Smrčkové ze Mnichu* nosili jej i na štítě, jako 1447 Heřman, 1491 Jindřich, 1492 Oldřich, 1504 bratří Petr a Mikuláš, přidávajíce v 15. st. za okouna v klénotě tři péra. Ve Vídeňském rukopise č. 8330 jest okoun (bílý) na červeném štítě, péra jsou dvě bílá a jedno červené. Ve Frankově sbírce v Roudnici (ze sbírky Fr. H. Voračického 1715) jest na modrém štítě bílý okoun s červeným ocasem a ploutvemi týchž barev. Podobně v Jak. sbírce, kdež jsou všechna tři pera modrá a okoun přes ně na příč. Viz i M. tab. 142, H. IV. tab. též obrazy pečetí H. IV. tab. č. 5 a 6.

z Močidlan Hrdon 1382 měl týž klénot jako Kladenští.

Chřepičtí z Modliškovic měli na štítě půl psa s vyplazeným jazykem a tolikéž za klénot, jako 1531 Václav, 1563 Jindřich. (Obraz H. VII. tab)

z Modřejovic Dobeš (1442 a t. d.) měl štít zhora poloviční a nad helmou rohy, jako vl. z Slatiny a z Dubňan. Tak i pečetili *Vršové z M.*

z Mohelnice Markvart Kus (1391) odjinud *ze Lhoty* pečetil helmou s dvěma křídly. (Lib. erect. XII, 70.)

z Mochova měli v horním větším poli polovičného štítu orlici až po nohy a za klénot kytu, jak jest vytesána v kostele Mochovském. (Viz Soupis Č. Brodska na str. 105.) Z erbu městečka Mochova jde na jevo, že bylo spodní pole zelené, svrchní bílé a orlice modrá se zlatým pyskem. Předkové jich 1326 Frenclin z Nymburka, 1355 Pešek Neumburger měli kusou orlici na půlměsíci, ale již Václav Neumburger (1355) měl poloviční štít a Petr (1355) měl mimo to klénot trubky lovecké s kytou. Jan z Mochova měl štít na čtvero křížem rozdělený, v 1. a 4. poli pravou horní část vykrojenou a v 2. a 3. orlici. Jan (1440 a t. d.) měl orlici v 1. a 4. poli a ostatní prázdné.

z Mokřan Jan Řidlo (1490) měl týž erb jako Počepičtí.

z Mokropes Kříž Rojík (1405) měl dvě kosy křížem za klénot.

z Mokrovous téhož erbu jako vl. z Hustířan. Obraz pečeti z r. 1440, viz H. V. tab. II, 4.

z Morašic Michal (1428) odjinud *z Kunvaldu* měl lilii i na štítě i nad helmem

z Moravan. Ve Vysokém Mýtě našly se ve staré dlažbě kostelní kusy starého náhrobku, na němž jest viděti část oděnce s mečem, opírajícím se levicí o štít, z něhož zbyl jen kousek obsahující jakousi stopku, za niž by visel předmět neznámý. Z opisu zachovalo se pouze an... viiii... an. ob. yd. sep(ult)us. (Obraz v soupise 157.) Z toho lze souditi, že umřel 1309 a že ten kámen kryl mrtvé tělo nějakého vladyky z Moravan. Známi

jsou z té doby Přibyslav a Nitibor bratří 1263 a Ludvík 1293, z nichž tento žil ještě l. 1318.

Mezi listy arch. Litomyšlského jest také pečeť Jakuba Buška, oficiála biskupského (1398, 19. Aug.). Štít jest napříč trojdílný a nad helmou dvě křidla. Opis pečeti je + s. iacobi. pic. a'. mora.

z Moravče I, 31.

z Moravěvsi vladyky měli v erbu čápa, jako již měl okolo 1280 Beneš z Doupova. V kostele Slavětínském jest jejich erb zobrazen, bílý čáp přirozené své barvy na modrém štítě. Litolt z M. odjinud *z Hrušovan* (1364 a 1372) pečetil znamením čápa, který má nos otevřený, ale více se podobá volavce než čápu. Podobněž Bořita (1372) a Prokop (1421). Litolt z M. (1372) připojil ke svému erb Doupovcův; má štít křížem dělený, v 1. a 4. poli čápa, v 2. a 3. štít zvláště vyznačený se 3 pruhy. Jindřich z M. (1463) učinil tu změnu, že pruhy dal do štítu a čápa za klénot. Tak i pečetil 1432 Matěj z Hořešovic. Václav z M. na Kopistech zpečetil 1413—1419 tři dlužní listy (v arch. Drážďan.) jako rukojmě. K tomu užil cizí pečeti Hanuše von Rabinstain, na níž jest krkavec.

z Mostec Racek (1405), pocházející ze Žlutické krajiny měl za klénot kruh, jehož venkovská strana byla vykrojována a jako ostnatá.

z Mostkův (u Budějovic) Petr Žibřid 1366, 1367 měl štít, zhora polovičný a za klénot křidlo na němž jde pruh trochu pošikem. Potomci ponechali si klénot a dali pruh příčný také do štítu, tak 1415 Bohuněk, 1450 Přibík, 1465 týž a l. 1521 Jan. Podobně i z Vracova.

z Mostova Lipolt Hardekár 1491 má příčný pruh na štítě a za klénot vysoký klobouk s okolkem ohnutým a kytou.

z Mrakotic I, 36.

z Mrdic vladyky měli stříbrný leknový lupen se stopkou na červeném štítě, jako má posud město Heřmanův Městec ve svém erbu. Tak je i na pečeti Heřmana ze Zruče (1328) a později na pečetěch Jana 1447, a Jaroslava 1454 z M., kteří seděli na Dambořicích na Moravě.

z Mrtníka (Plz.) Zbramír (1424) odjinud *z Bukova* (viz to).

ze Mšena Hrzkové měli podle erbovníku Salmovského štít pošikem na čtyři pole modré bílé, černé a červené rozdělený, přikryvadla modrá a zlatá, křídla černé a bílé. Podle erbovníku Vídenského č. 8330 měli štít modrý a v něm tři pruhy pokosné, červený, černý a bílý (od pravé k levé), za klénot dvě stříbrná křídla přepásaná červeným pruhem. (Oboje podle popisu Kolářova.) Jan (1559, 1560) pečetil tak, že měl jednu polovici dolní prázdnou a v druhé pruhy pošikem neb pokosem; avšak od r. 1573 vyskytují se na štítě tři pruhy. Tak i Albrecht l. 1613 a kromě toho má tři pruhy i na křídlech. (Arch. gub.)

ze Mšeného (u Budyně) Půta (1279—1284) odjinud *z Ryžemberka* měl na štítě lví nohu, tak i 1392 Půta a 1347 Plichta. Potomci byli ze *Šebína* a *z Vetlé*. V Boleslavské kronice (Font. rer. Boh. III, 136) čte se, že kázal kníže Miroslava a Střezimíra stíti, přátelům jich z země jíti

a jiným na štítě lvovou nohu nositi. Barvy jak se zdá byly stříbrné na červeném, jak lze souditi z památek v Křesynském kostele.

ze Mšeného Albert (1376), měl za klénot rohy posázené třemi a třemi lupeny leknovými. Patří do rozrodu Slavětínských, Rvenických a Planských ze Žeberka.

ze Mtihavy Maršík (1398) měl nad helmou rohy. (Lib. erect. XII, 183.)

z Mukoděl Kusí měli ruku a rameno s plechovnicí ohnuté. (Arch. města Brna.) Tak Jan (1533).

z Mulhaus Rynart (1385) měšťan Pražský měl na štítě tři kypřice nad sebou. (Grueber. Kunst des Mittelalters in Böhmen III, 156.)

z Mulheima Jan zakladatel kaple Betlemské pečetil 1390 a 1395 štítem na čtvero křížem rozděleným. V polích střídalo se mlýnské kolo o 4 loukotěch a půl orlice obrácené ke kraji. Anna z Hazemburka, vdova po něm, měla 1407 štít, na čtvero rozdělený a v polích zajíce, půl orlice, kolo a svinskou hlavu. L. 1420 zase pečetila tak, že měla ve dvou polích zajíce a na dvou žernov. Potomní *Hoškové z Mulheima* měli poloviční štít, v pravém zlatém půl orlice ke kraji obrácené se zl. nosem a zl. nohou, v levém červeném dvě zlatá kola palečná nad sebou, zl. korunu, klénot kolo a za ním tři pera, modré, zlaté a černé. (Zrcadlo 370.)

z Mutěnína I, 50.

z Mutic Pavlík (1420, v Arch. č. III, 280 chybou písařovou z Mužic) pečetil korunou nad helmicí. (Obraz H. IV. tab. II. č. 11.)

z Mydlné I, 34.

z Myskovic hlavy I, 38.

z Myskovic (u Tábora)? Aleš 1460 měl na štítě zvon, jako z Chvalkova.

z Mysletína hlavy I, 38.

z Myslovic korbela I, 47.

z Myšlan Jiřík 1507 měl supí hlavu s krkem. (Kolář z arch. Třeb.)

z Myšlína orlice I, 5.

z Myšlína kola I, 32.

z Myšlína (u Mirovic) Chval 1421 měl ptáka vykračujícího a za ním kytu. Podobně pečetil 1429 a 1430 Beneš (Arch. č. III, 500.) Smil z Křešic (1429) a Anna z Mirovic (1472). Potomci vzali si ptáka s kytou za klénot a na štítě měli pruh buď pošikem neb pokosem. Tak 1485—1496 Václav z M. (Arch. Hradecký.) Kolář našel ve vývodu v Dírném erb Elišky Hozlauové z Myšlína žlutý pruh na bílém štítě.

z Nabdína Prokop (1496) měl na štítě jako kly ohnuté.

Firšícové z Nabdína zdají se býti rodinou v stav vladycký vyvýšenou, ale připomínají se již od r. 1429. Erb jich byl štít červený a na něm ruka bílá (?) s ramenem v modrém rukávu držíc v hrsti černého ptáka se zl. nosem, přikryvadla červ. a bílá, jako klénot týž pták stojící na červeném polštáři (Jak. sbírka). To se potvrzuje pečetí Jindřichovou (1532) a Janovou (1612).

z Nabočan Jan Horyna 1434 měl ruku a rameno s dobytým mečem.

z Načerace růže I, 1.

z Nadějkova I, 31.

z Nahorub I, 25.

z Nahošic Pavel (1387) měl na štítě znamení na spůsob jha.

z Náchoda Hron obdržel prý od císaře Bedřicha II. černého lva na zlatém štítě. To znamení se potvrzuje i vyobrazením v erbovníku, jejž Balbin nazval Aula Caroli. Štít jest na čtvero křížem dělený, první a čtvrté pole modré se zl. pruhem pošikem, 2. a 3. zlaté s černým lvem. Jan (1340) měl na prostém štítě lva a nad tím S s korunou. Matěj z N. a z Březníka měl na štítě lva a za klénot křidlo, podobně i Hron. Jan z N. odjinud z Kostelce (černého) 1358 měl lva zpřímeného a s korunou. Hron (1379) a Jindřich (1410) měli ke lvu křidlo, ale *Oldřich* (1396) a Léva (1410) jen štít se lvem. Erbu toho drželi se též *Březničtí z Náchoda* v 16. století. Majestátem 1619, 15. Sept. z říšské kanceláře daným povýšen jest Jiří z Náchoda do stavu hrabského říše a dědičných zemí, aby se psal hrabě z Lichtenberka a sv. pán z Kolmburka, také erb jeho polepšen erby „vymřelých pánův z Kolmburka a Lichtenburka". Erb jeho byl potom takový: Štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli zlatem černý lev o dvou ohonech, v 2. a 3. zlatém dvě černé ostrvy křížem, jedna o třech, druhá o dvou sucích. Uprostřed štítu červený štítek a na něm zl. koruna, nad štítkem na čtverhranatém polštáři (zlatém ?) modrý kapr na příč a za ním paví kyta. Nad štítem byla zlatá „pohanská" koruna (Reg. II Ferdinandi 14 p. v.) V Jak. sbírce jest štítek vynechán, přikryvadla jsou černozlatá, pak dvě helmy s korunami, na pravé jest černé křidlo se zlatým pruhem, na levé znamení popsané nad štítkem. (Obr. prvotního erbu M, tab. 109.) Viz i H. II. tab.

z Náchoda ostrví I, 2.

z Náchoda viz ze Žampachu.

z Nakla Racek 1495 a 1496 měl pruh pošikem od pravé k levé a v něm tři předměty, jež Kolář popisuje jednou jako růžice a po druhé jako lilie.

z Nalžov Kačka (1397) pečetila střelou, jsouc z rodu Štěkenských (I, 10.)

z Nalžov Hrabiše a Jan (1397) byli z rodu vl. z Paběnic i pečetili jich erbem.

z Nalžovic Vilém (1364) měl nad helmou vlka (lišku ?)

z Naptic Kunat a Albrecht seděním na Jilovém (1401), měli štít na čtvero dělený v 1. a 4. kříž (?) v 2., 3. lilii. (Kolář z Drážďanského archivu. — Za mé doby byly již pečeti vydroleny.)

z Nasetic Jan (1449) měl na štítě husu.

z Nasevrk Žehartové měli na štítě dva rohy, jako z Milhostic. Tak 1519 Jiřík a 1641 Vojtěch.

z Návětří, I, 38, 39.

V erbovníku 1350—1370 sepsaném (skrze herolta Getre) a v král. knihovně Bruselské se nacházejícím je popsán také erb štít na čtyři pruhy

příčné rozdělený, červený a bílý, pokryvadlo též takové, na zl. helmě, klénot klobouk červ. obrácený s bílou obrubou ohnutou. Pod tím je psáno „her nebelijske neb nekelijske". Též takový erb měl 1404 Diviš ze Smolotyl a podobný 1450 Vaněk z Nosalova.

z Nebílov koně I, 35.

z Nebílov viz z Drahobuze.

z Nebovid Bazek (1430) pečetil helmou a nad ní dvěma medvězími nohami vedlé sebe vzhůru postavenými.

z Nebovid Václav Mouřenín (1504, 13 Jan.) měl na štítě tři ryby tak položené, že byl trojhran uprostřed nich (Kolář odkudsi).

Erb Dúbry *z Nebovid*, zlaté kolo na modrém, klénot též kolo, býval vymalován na votivním obraze v Bohdaňči u Ledče (Arch. zemský v Praze).

O *Chotouchovských z Nebovid* není sice známo, je-li to starousedlá rodina, ale erb jejich je starožitné způsoby, totiž červený štít a v něm bílý pruh pošikem od pravého horního koutu dolů, za klénot dva rohy, z nichž pravý bílý a levý červený (Jak. sb. M. tab. 133, Král na str. 302). Tak i na náhrobku v Klucích. Na pečetěch l. 1523 a 1579 jest pruh položen od pravého prostředku kraje jen málo vysoko k levému. *Kašpárkové z Nebovid* rozeznávali se erbem svým od Chotouchovských tak, že měli břevno na příč vodorovným směrem, ale za klénot také rohy, jak viděti je na pečeti Jiříkově r. 1532. (Obraz erbu H. XII. tab.).

z Nebřehovic Mikuláš a Jetřich Žáčkové (1359) pečetili helmou s rohy posázenými třemi kytami. Tak i z Tourového.

z Nebřehovic Hrzek (1373) měl týž klénot jako Vojtěch z Budkova neb z Miloňovic, jenž že při onom jest pravá ruka zřetelná.

z *Nebřehovic* klíčů I, 48.

z Nečemic Pašek (1395 a 1397) měl za klénot hořící kouli.

z Nečemic Jan Hurt (1427) měl pruh pošikem od pravé zhora a na něm tři pětilisté růžičky.

z Nečtin střely I, 10.

z Nedabylic Přibík (1410) odjinud z Čanky pečetil klénotem, dvěma rohy, které byly posázeny třemi a třemi hroty střel.

z Nedabylic kohouta I, 34.

Žantovští z Nedakřevic měli štít zhora poloviční. V jedné polovině byly tři lilie nad sebou, druhá byla na příč rozdělená. U Jana (1594) byla ve spodním koule, z níž šla kyta do horního pole, u Václava (1600) bylo vrchní pole prázdné. V Jak. sbírce jest levé pole modré s bílými liliemi v pravém vrchní část červená a ve zpodní bílé jest tatarský klobouk (jako z Dobrohoště) červený s bílou obrubou.

z Nedrahovic kola I, 32.

z Nedřeva orlice a ruky I, 5.

z Nedvědic viz z Medvědic.

z Nedvědiče (u Třebenic) Lacek (1393) byl erbu a rodu Vchynských

z Nedvězí prý na erbu klobouk. (H. XI. tab.)

z Nedvídkova Tvoch měl 1436 štít zhora poloviční a za klénot dva jelení rohy. Ty si vzal 1447 na štít a tak pečetili i jeho potomci *Tvochové z Nedvídkova*, zejména 1500 Vojtěch.

z Nedvídkova Kateřina měla na modrém štítě roh žlutý (Paprocký o st. ryt. 195). Kolář viděl podobný erb vladyk z Nedvídkova v erbovníku na zámku Dírenském totiž „roh obrácený širokým koncem nahoru".

Negel Ula (Ulricus Nachelini) 1349, měšťan Pražský, měl na štítě dva polopruhy, pravý vyšší, levý nižší, rohem jedním se dotýkající.

z Nehasic hříče I, 43.

z Nehvizdek Kateřina vdaná Trmalova († 1532) měla na štítě kohouta. (Pam. arch. II, 37.) Tak i pečetil 1508 Václav z N., purkrabě na Přerově. Viz též H. XIV. tab.

z Nechvalic orlice I, 5.

z Nechvalic Ctibor Vidlák (1463) jinak z Kuního jsa z rodu Vidlákův ze Slavkova měl erb jako oni, totiž štít zhora poloviční a nad helmou rohy.

Nejepínští z Nejepína měli na modrém štítě ruku zbrojnou ve zlaté zbroji v lokti ohnutou, ana drží dýku dolů obrácenou, přikryvadla modrá zlatá, klénot rostlina o pěti zelených listech, jedním na vrchu a dvěma po stranách (Kolář z Vídeňského rukopisu č. 8330). V jiných erbovnících malovali jej s jinými barvami. (Viz Horáček ve IV. oddělení.)

z Nekmiře I, 24.

z Nelechova viz z Dobré.

z Nelžejovic viz z Nalžovic.

z Němče (Budějov.) hlavy I, 38.

z Němče Mikuláš Černý 1439—1446 měl štít poloviční a pravé pole zase na příč rozdělené, nad helmou rohy s ušima. (Cosi podobného H. XI. tab.)

z Němčic supí hlavy I, 31.

z Němčic kohouta I, 34.

z Němčic Jan (1411), doktor, v dekrétech má na pečeti své také rodinný štítek půl kozlíka pod zadní kýty vyskakujícího. (Arch. kapit.)

z Nemošic ryb I, 52.

z Nemyčevsi Sipa (tak v listu 1340, na pečeti Ješiče z Čachovic) měl na štítě tři hořící kotouče neb slunce, dvě nahoře, jedno pod nimi (Arch. fary v Kladsku).

z Nemyčevsi orlice I, 5.

z Nemyšle Ondřej (1428—1439) odjinud ze Hrádku měl na štítě kolmý pruh. Zachař (1447—1452) měl k tomu za klénot rohy. Tak i pečetili 1447—1463 Litvin, 1476 Ondřej z Rovného, 1482 Ondřej Zachař, též vladyky z Prudic jsouce stejného rodu. Jindřich z N. na Prudicích (1409) pečetil jen helmou a rohy. Majestátem 1716, 12. Mart. vyzvižen Arnošt Matiáš *Mitrovský z Nemyšle* do panského stavu. Erb jeho popisuje se takto: Čer-

vený štít a v něm kolmý pruh bílý, turn. helma s korunou, přikryvadla červ. bílá, dva rohy na příč barvami rozdílné, pravý (zhora) bílý a červený, levý červený a bílý, na každém šest hrotův oštěpových, u pravého tři vyšší červené, nižší bílé, u levého rohu naopak. Když byl Jozef M. z N. (1767, 16 Mart). na české hrabě povýšen, polepšen týž štít hrabskou korunou na štítě a ještě dvěma helmy korunovanými. Na levém jest zlatý lev držící meč, prostřední starý zůstal a na pravém jest tygr přirozené barvy meč držící. Že v barvách nebylo stálosti v starší době, dovozuje se erbovníkem Novohradským, kdež jest červený kůl na bílém štítě. Podobněž jednou v Jak. sb., kdež ovšem pak barvy rohův a hrotův obráceně dány. (Viz i M. tab. 69 a H. IV. tab.)

z Nepomyšle Martínek (1455) měl na štítě trojzub.

z Neprobylic Racek (1461—1485) měl na štítě jako dva kly.

z Neprochov Boztěch (1364) měl za klénot rybu, jíž hlava usečena. (Obraz H VII tab.)

z Neprochov Čmelinští měli na štítě dva rohy spojené a za klénot tolikéž. Tak 1472—1481 Jan.

z Nespečova viz z Nezpečova.

z Nestajova korbela I, 47.

z Nestanic koně I, 35.

z Neškaredic Zikmund (1402) měl v erbu ptáka s krkem prostřeleným.

z Něšova koně I, 35.

z Netluk viz ze Pnětluk.

z Netonic koně I, 35.

z Neules Gerhart (1379), osedlý v krajině Trutnovské, měl kouli posázenou vůkol péry.

z Neumětel Oldřich (1344, 1355) odjinud *z Valdeka* měl na štítě jednorožce.

z Neustupova pluhu I, 45.

z Neustupova Jan Unka (1432, Arch. č. III, 504) jsa rodu Soběšínských měl na štítě rohatou střelu, avšak hrot zakulacený. (Obraz pečetí H. IV. tab. 4, č. 13.)

z Neveklova ptáka I, 42.

z Neveklova Jan (1476) měl příčný pruh na štítě. *Řepové z V.* mívali totéž a za klénot rohy, jako 1513 Jan. Barvy byly bílé na červeném, rohy červené (snad jen jeden? Jak. sb). Obraz v soupise Benešovska 195 Viz i H. X. tab.

z Nevida pruhův I, 11.

z Neznašova u Jaroměře viz z Hustířan.

z Neznašova u Klatov Hněvek (1406) odjinud z Újezda měl příčný pruh na štítě a za klénot složená křidla.

z Neznašova Olkmar měníval svůj štít, k němuž míval za klénot složená křidla. L. 1472 měl vykrojenou pravou čtvrtinu horní, l. 1477 měl

čtverhranatý výkrojek u vrchu štítu a l. 1482 měl příčný pruh a od něho k vrchu zase pruh. Tímto posledním znamením pečetil i Jan (1490).

z Nezpečova Býčkové a *Velvetští* měli na modrém štítě dvě péra bílá a u zpodu každého po ostruze, též znamení pak za klénot (Frankova sbírka v Roudnici, Jak. sb. pod. M. tab. 130.) Na pečeti Václava V. z N. jest u zpodu štítu hvězda a z ní vycházejí dvě péra.

z Nezvěstic Oldřich (1414) byl z rodu vladyk z Řisutě, a měl na štítě křidlo s šachovnicí a za klénot vysoké křídlo také tak zbarvené.

z Nežetic I, 39.

z Nihošovic Mikuláš Kosoř (1335—1365) pečetíval třemi rybami hlavami se prostřed štítu stýkajícími a ocasy k rohům obrácenými. Tak i z Želibořic a Radkovic.

z Nimans, Niemands nazývá se rodina, jejíž předek Rampolt byl 1289 král. purkrabí na Kameni a Ratném (u Drážďan). V l. 1315—1330 žil Ota, jenž byl osedlý u Litoměřic. Hartung 1357—1370, Rempl 1361 a Kunrat 1387—1408 měli statky v Kladsku. Jeli to rodina cizí anebo jestli se jmenovala po Mimoni, které se říkávalo německy Nymans, Niemandes, nesnadno rozhodnouti. Měli štít polovičný, v každém pravém a levém poli pruhy zhora pošikem a pokosem jdoucí tak, že se ve střední části stýkaly černý proti bílému. V Srbickém vývodu vyobrazen byl erb Helény z Nimecz, manželky Václava Budovce, v pravém černém poli bílý pruh pošikem, v levém černý pokosem.

z Nístějky Jindřich (1375) rodu a erbu pp. z Valdšteina.

z Nosákova viz z Odlochovic.

z Noskova (u Ml. Vožice) Bušek (1404) měl spodní čtvrtinu štítu pošikem a pokosem vykrojenou (Arch. Dvorský).

z Noskova Mrakšové I, 53.

z Nothaftův pečeť H. XIII. tab.

z Nového Domu Jiří měl polovičný štít, v pravé šachovnici, v levé půl palečného kola. (Kolář poznamenal, že pečetidlo nalezeno ve Vilímově, ale nedoložil ve kterém.)

z Nového dvoru Mikuláš (1450) odjinud *ze Sence* měl tři příčné pruhy a přes ně pošikem korunu.

z Nového dvoru kohouta I, 34.

z Nového dvoru poloupruhů I, 25.

z Nového hradu růže I, 1.

z Nové vsi (u Bělohradu) I,54.

z Nové vsi Matěj měl helm, nad ním kouli ježatou, z ní vyniká palička a na ní jako korunka. (Pečeť utržená v arch. křižovníkův.) Podobná asi pečeť Apoleny z N. v. a na Prčicích (1532, Kolář z arch. mus.)

z Nové vsi Alexí (1426) měl štít polovičný a v levém poli 6 koulí, vždy dvě nade dvěma.

z Nové vsi (v Hradečtě) Jan Hrabiše (1448, 1449) měl štít křížem a po-

šikem na čtvero rozdělený. Štít na pečeti Mikulášově (1504) jest rozmazán, jako klénot jsou 4 štítky v podobě kříže a zpodky k sobě.

z Nové vsi Vojičtí měli na modrém štítě bílou ptačí nohu šípem prostřelenou (Frankova sbírka v Roudnici). Také na pečetěch 16. a 17. století.

z Nové vsi Mikuláš Tumpergar (1522, Arch. č. VIII, 560) má štít zhora polovičný v pravé polovici pět žaludů na rostlině a pod tím znamení jako U, v levé naopak (Kolář).

z Nové vsi Jeronym dostal (1456) od císaře Bedřicha štít modrý a v něm chrta bílého s černými skvrnami ve skoku a se zl. obojkem, klénot půl téhož chrta a přikr. červená, žlutá.

z Novosedl (u Mostu) Bavor, vlastně z Měrunic.

z Novosedl Václav Zima (1504) měl šlapadlo a kus stehna pod kolena nesahající (Kolář).

z Nučic Jindřich Ciglhem (1434) měl na štítě pruh pošikem od pravého hoř. rohu dolů.

z Nučnic Michalec (1401) měl za klénot dvě brněné ruce kouli držící, jsa z krve Mirešovských.

z Nudvojovic Jindřich (1516) měl na štítě lodičku a týž klénot.

z Nudvojovic Sankturyn (1540) a Václav Klobas (1540) měli za znamení půl kozla ve skoku (Kolář z horn. arch. v Kutné hoře).

z Nužkovic Zdeněk (1450) měl štít pošikem polovičný.

z Nužkovic Bydlínové měli na modrém štítě zl. štičí hlavu k pravému rohu obrácenou a nad ní k levému rohu zl. křížek, za klénot modrá křidla složená a z nich vyhlíží táž hlava, přikr. týchž barev (Rkps. 8330, Frank. sb. v Roudnici.) Tak i na pečeti Janově (1541, v Něm. Brodě).

z Nymburka v. z Mochova.

z Obděnic trojčáří I, 25.

z Obděnic pinty I, 46.

z Obděnic Přibík (1357) měl nad helmou dvě ptačí nohy s roztaženými pazoury. L. 1373 pečetil podobně, ale pazoury byly staženy.

z Oblanova I, 32.

z Obořiště Venclin (1372) odjinud z Knína měl na pečeti a štítu znamení nedokonale vytlačené jako ptačí noha.

z Obory Kryštof Rampach (1555) měl na štítě i za klénot ptáka v pravo obráceného (Kolář z arch. Třeboň.)

z Obřiství Ješek (1344) měl lišku kráčející, k pravému rohu obrácenou. Matěj bratr jeho (1344) měl asi takové znamení jehněti podobné.

Základ erbu *Obyteckých z Obytec* byl prvotně štít pošikem polovičný, levé horní pole bílé, pravé dolní černé, pokosem jde úzký pruh černý v bílém, bílý v černém, klénot ryba a nad ní tři péra, z nichž prostřední černé. Tak na pečeti Bohuslavově (1452) a Výškově (1459.) Ale týž Výšek má 1479 trochu jiný štít totiž barvy dvou čtvrtin proti sobě a při tom dotčený pruh pokosem jedné barvy přes celý štít. Onen erb z počátku položený popisuje

se tak i v majestátu 1743, 30. Novb., jímž Tadeáš František a Václav František vyzdviženi byli do stavu panského, ale vedle toho vyskytuje se ve sbírkách i jiný, totiž tak, že každá polovice úzkého pruhu je prodloužením vedlejší barvy, tak že jsou čtyři pole a pravé a levé mají prodlouženy pruh až do konce štítu (Frankova a Jak. sb.). Když 1766, 25. Febr.) povoleno Václavovi Františkovi spojiti erb Robmhápovský se svým, dán mu následující erb: korunovaný štít poloviční, v pravo trojdílný, černý, bílý, červený, v levo modrý se zlatým pruhem položeným pošikem, na němž tři černé hlavy a krky havraní. Štítkem byl prvotní erb Obyteckých, klénotem tři helmy s žlutomodrými a červenobílými přikryvadly. Na pravém 5 per (červené, bílé, černé, modré a žluté), nad prostředním starodávný klénot, na levém havran v pravo obrácený. Tak i v Jak. sb. a M tab. 50. (Viz i H. IV. tab.) Půta z Obytec (1463) měl na štítě jelení rohy, snad nejsa téhož rodu jako předešlí, nýbrž snad Těšnického a Bližívského.

z Ocelovic poloutrojříčí I, 7.

Ojířové z Očedělic měli štít poloviční na hoře bílý, dole modrý. (Jinak Král v H. XI. tab.), přikryvadla týchž barev, klénot dvě křidla složená přední modré, zadní bílé (měla by býti též dělená — Jak. sb.). Srovnává se s pečeťmi Pechancovou (1434), Václavovou (1463) a Albrechtovou (1492.)

z Očíhova, I, 27

z Očína pruhu s koulí, I, 57.

z Oděrad, viz z Voděrad.

z Odic, viz z Daliměřic.

z Odlochovic lilie, I, 56.

z Odlochovic: Mikeš z Nosákova nabyl ok. l. 1426 Odlochovic, jsa již řádu vladyckého. Týž neb jiný Mikuláš měl příjmení Miličín a dostal (1466, 3. Febr.) od císaře erb, totiž červený štít a na něm bílá braka vzhůru obrácená s žlutým obojkem a kroužkem a vyplazeným jazykem, přikryvadla červená a bílá, točenice žlutá a červená s feflíky a na ní týž pes vztyčený. Potomci psali se *Nosakovci z Odlochovic* a nosili na červeném štítě bílého chrta (Paprocký o st. ryt. 339). V Jak. sbírce jest nákres takový, v němž jest štít bílý, přes něj pošikem široký pruh červený s chrtem (jako 1466) a týž chrt sedící nad helmou.

z Ohníče (v 15. století) rodu Vchynských.

z Ojnic viz z Vojnic.

z Okoře potomci Rokycanských (z Prahy) měli štít pošikem poloviční; dělící čarou byla řada zubů jako pila. Tak 1346 Jan Rokycanský, ale Frána R. z Holíšovic (1359) měl dělící čáru vodorovnou. František a Jan z O. (1379) měli k předešlému dva rohy. V rkp. 9327 c. k. soukr. knihovny je obraz pánů von Okors, štít žlutý a v něm čtyři červené zuby od spodku až do tří čtvrtin sahající, rohy žlutý a červený. (Obraz pečeti H., VIII. tab.)

z Okrouhlice Hroznata (1442, 1450) měl na štítě braku aneb tomu podobné zvíře, nad helmem roh zdobený třemi péry neb kytami (?)

z Olbramov kohouta, I, 34.

z Olbramova pruhu s koulí, I, 57.

z Olbramovic orlice, I, 5.

Olbranovici viz ze Škvorce.

z Olešné Petr Kvas (1382) měl na štítě tři routy do rohů obrácené a ke středu se přibližující. L. 1406 psal se ze Všenor a měl podobný erb.

z Olešné Domaslav (1367—1385, snad Moravan) měl za klénot loďku.

z Olešné Michal Duta (1389—1395) měl nad helmou kouli a na té kytu. —

z Olešné (u Plzně) Bohuslav Penátko 1362 pečetil lilií.

z Olešnice, Újezda a Suchdola vladykové měli za znamení krkavce s prstenem. S krkavcem pouhým pečetil 1378 Koňata z O. jinak z Dunajovic. Za klénot měli též znamení 1394 Nezamysl (viz obraz H., III. tab. č. 21) a 1413 Koňata. Tento (1425) pečetil se krkavcem na štítě, ale pečeť ta byla vlastně nějakého vladyky ze Suchdola. Jan K. z O. měl též znamení i na štítě i za klénot, ale 1449 a 1457, 1458 pečetil jen štítem. Jím rodina ta vyhasla.

z Olšan Štěpán 1455 a 1473 měl na štítě malou olši o třech lupenech a s kořeny. Podobně pečetil i 1521 Jindřich *Hrušovský z Olšan.*

z Omlenice, z Omleničky viz z Pláně.

z Omnic Mikuláš (1434) měl na štítě loveckou trubku.

z Onšova Oneš (1279) soudce a podčeší měl na štítě divokou svini rozježenou a ve skoku. (Reg. II, 507). Tak i ze Zdislavic, z Kunemile a z Tožice. Beneš, potomek Onšův, jsa r. 1440 na Moravě, měl na štítě svini ve skoku. Jan pak po něm (1456) měl na štítě svini a za klénot sviní hlavu s krkem. Soudíc z vývodu v Zrcadle 282, byly barvy černé na červeném.

z Onšova kola, I, 32.

z Opálky Alžběta, vdaná Černínová, prabába Humprechta staršího Černína, má v starém vývodu v Jindřichově Hradci na bílém štítě černé rohy ozdobené červenými ručkami. Podobný byl štít Kateřiny z Opálky ve vývodu Srbickém. (Byl tuším erb Škorňův z Malonic, kteří drželi ku konci 15. st. Opálku.) V Chuděnském kostele jest štít červený a na něm rohy a ručky zelené, nápisu tu již není. (Obr. viz H., IX. tab.)

z Opálky Jan (1501) měl v erbu kohouta (Arch. č. VIII, 526). V kostele Chuděnském vyobrazen též zelený kohout s červeným hřebínkem a lalokem na červeném štítě.

z Opatovic Ondřej (1488 purkrabě na Konopišti) měl na štítě rohy ozdobené třemi a třemi ručkami.

z Opočna (u Dobrušky), I, 11.

z Opočna (u Loun), I, 43.

z Opřetic zav. střely, I, 6.

z Oráčova Odolen měl 1428 příčný pruh, Jan a Odolen (1452) měli též takový, ale horní strana proměněná v jednoduché cimbuří. Potomci jich *Zahořanští z Oračova* měli na zpodním poli poloviečného štítu zeď ze štukoví o třech stínkách, za klénot nádobu jako moždíř, s dvěma rohy, z níž vyniká 5 lístků. (Arch. DZ., XVI, 2.)

Oremus Ondřej, Pražan, (1495) měl na pokosném pruhu střelu nahoru obrácenou a v levém horním a dolním pravém koutu hvězdu o 8 špicích. Na křidlech složených bylo znamení štítu. (Kolář.)

z Orla orlice, I, 5.

z Orle ryb, I, 52.

z Orle Vilém, sed. na Dřele (1447, 1450) měl stonek s kořeny a na něm dva žaludy. Tak i 1474 Anna.

z Orlíka Hynčík Pluh (1386) měl erb Pluhovský (I, 45.)

z Orlíka Hulerové měli na štítě pruh pošikem zdola nahoru. (Erb na křtitelnici v Lažišti.)

z Ortenburka. Erb vyobrazen v Soupise Kralovicka na str. 221.

z Osečan (u Sedlčan) Jan, 1368, pečetil křidlem nad helmou.

z Osečan poloutrojčáří, I, 25.

Osečanští z Osečan měli na žlutém štítě černého bosého poutníka s černou holí, kloboukem červeným a bílým provazem okolo těla, tváře přirozené barvy, klénot tři péra, dvě zlatá a střední černé. (Jak. sb. Jiné barvy M., tab. 143.) Na pečetěch Janových (1482—1493) a Oldřichových (1521) jest vyryt poutník v řasnatém oděvu jen pod kolena. Na Johančině erbu (Paprocký o st. pan. 393) jest celý poutník s holí v levé ruce (dřívější v pravé). Zase pak jest v erbu Ižaldíně (Paprocký o st. ryt.) poprsí mouřenína s usečenými rameny, jehož šat jest v pravo bílý, v levo červený. (Obr. H., IV. tab.)

z Oseka hrábě, I, 9.

z Oseka (u Plzně) Lipolt, (1397) a Lipolt (1449) mají pruh po horním kraji štítu jako z Chrastu, Volduch a j.

z Oseka (u Horažďovic) Bušek (1366) pečetil helmou s kytou a přes tuto rybou na způsob okouna. (Arch. kl. Oseckého.)

Zavišové z Osenice mají na modrém štítě bílého beránka obracujícího hlavu k zadku, přikryvadla modrobílá, klénot tři péra, dvě modrá a prostřední bílé. (Majestát 1755, 3. Maj. Jak. sbírka. M. tab. 56, B. tab. 57.) Tak i v erbu Hynka Bernarta †1613 (Pam. arch. II, 40.)

z Osova Petřík (1430) sed. v Pernolci, měl na štítě berana. (Arch. č. VII, 628. Obraz H., XIII, 1.)

z Osovnice Matěj (1402) kumtor v Dubu, měl na štítě měsíc rohy vzhůru a nad ním kříž, onen jako znamení vladyctví, tento jako znamení svého řádu.

z Ostešova rod, o němž nesnadno prokázati, pocházel-li z Čech neb z Moravy. Na Moravě sice byla ves Ostašov, ale není o ní pamětí ve 14. a 15. st. V Čechách je Hostišov u Otic. V Čechách vyskytuje se první

Mikuláš Franknovský z Franknova (1591), jenž se psal 1592 Fr. z Ostešova a byl hejtmanen na Hluboké. Po oboukráte pečetil nížepsaným erbem. Ondřej (1613 atd.) psal se jen z O. V majestátu (1642. 5. Maj.) daném Ondřeji z O. na stav panský vypisuje se erb takto: Bílý štít a v něm 3 černé pruhy pošikem od pravého horního kouta, přikr. bílá černá, dvě křidla a na nich pruhy. Polepšen byl erb tento tehdá tak, aby měl ještě jeden helm v pravo od starodávného a na něm černou orlici. (Reg. královská.)

z Ostředka, I, 60.

z Ostrého Čamští, starobylá rodina svobodnická, měli na štítě dva kratce neb nosáky. (Viz Dsky dvorské 112, fol. 164 a 172.)

z Ostřešan Střízek odjinud ze Skalice, pečetil helmou a nad ní kačerem. (Lib. erect. XII, f. 84.)

z Ostrobsdorfu Markvart (1361, Pangerl Hoh. Urk. 121) pečetil přilbou a nad ní dvěma rohy, jež byly ozdobeny ručkami neb hvězdami. Nápis na pečeti je s. marquardy. de. lhota.

z Ostromeče, I, 53.

z Ostroměře Kdulinci měli na horní straně štítu široký pruh a pod tím tři hvězdy o šesti spicích, dvě nad jednou. Klénotem bylo 5 per. Tak 1461—1472 Petr a 1508 Jiří. (Obraz H., XIII, tab.)

z Ostrova (u Vlašimě), I, 6.

z Ostrova (u Opočna), I, 52.

z Ostrova Jan Charvát (1478) měl na štítě krkavce, u něhož kroužek, nad korunou složená křidla a téhož krkavce. Erb ten je vytesán u sv. Jakuba v Kutné hoře. (Viz Pam. arch. VI, 292.)

Na Ostrově Perknéřově sedělo, jak se zdá, několik rodin. Pečeť Perknéřovou na otisku pečeti ze stížního listu r. 1415 nelze rozeznati. Pečeť Boztěchova z O. jest o něco zřetelnější, ale nelze více poznati než neurčité obrysy zvířete polovičného vyskakujícího, snad psa?)

z Ostrova Perknéřova, I, 9.

z Ostrova viz z Ostrobsdorfu.

z Ostrova Jan Talafous (1438) měl na štítě korunu a z ní půl zvířete vyskakujícího. Zřetelněji jest znamení to v pozdější pečeti (asi 1466 v arch. města Vratislavě), kde jest půl psa s obojkem též vyskakujícího z koruny. Podobný byl erb Jana Kameničky, faráře v Kaplici.

z Ostrovce Arnošt Jošt (1542, 1563) měl na štítě chrta v pravo běžícího, majícího na hrdle pásek s kličkou jdoucí do levého horního kouta a ocásek malý vyzdvižený. (Kolář z Kutnohorského a mus. arch.) Pod. pečeť 1518 v Něm. Brodě.

z Ostružna Jan (1398) pečetil jen klénotem dvěma rohy, tak i Hertvík (1402—1405), jenž si dal mezi rohy písmenu Z. Svrchupsaný Jan pečetil 1401 celým erbem, totiž na štítu pruhem pošikem od pravého rohu a rohy. Téhož rodu z Běstviny, Spačic a z Rušinova. (I, 53.)

z Ostu (z Uostu) *Pizoltové*, měli na štítě květinu a za klénot hvězdu o 6 špicích. Tak 1484 Jan a 1531 Jan. (Kolář z arch. Něm. Brodského.)

z Ošelína, I, 48.

z Otěšic Bohuše (1439) měl na štítě ostruhu starého slohu; tak i 1446 Půta a 1493 Bohuslav. Na pečeti Bohušově l. 1507 zdá se, jako by byl štít pošikem rozdělen na tré a ostruha má tři zuby. (Kolář z arch. Kutnoh.) Také na pečeti Jiříkově (1564) jsou tři zuby. Jan Václav pečetil 1751 štítem na dél poloviěným, takže byla ostruha proměněných barev. Barvy byly bílá na červeném a klénot jako znamení na štítě. (Jak. sb. M., tab. 1, H., VII tab.)

z Otic pruhu, I, 52.

z Otína Vaněk (1458) měl na štítě ostruhu zdobenou kytami, jako Mikuláš z Kydlin.

z Otína Olbram (ok. 1490) měl pruh příčný na štítě.

Rochcové z Otova měli na zlatém štítě tři husí neb labutí hrdla hlavami da koutův sahající. (Tabule na Orlíce.) V Jak. sb. jest bílé na červeném, ale pysky žluté a za klénot jsou tři hrdla vedlé sebe. V bratrské knize Arlberské jest erb Jana Gutšteina z Otova, kdež jest též bíle na červeném, pysky a oči zlaté, a za klénot tři hrdla vedlé sebe. Nejstarší pečeť jest Martina Rochce z O. odjinud z Trubec (1377), pak 1449—1453 Jindřichova. Téhož rodu a erbu z Přichovic, Trubec a Tupadl.

Škopkové z Bílých Otradovic měli na štítě škopek s tyčí skrze ucha prostrčenou, ale barvy jsou rozličné. Na obraze jednom jest zlaté na červeném (Jandera, Miletín 124), ve Vídenském rukopise č. 8330 jest zlaté na modrém a klenotem složená křidla, zlaté a modré. Tak je i na pečeti Karla Š. z O. (1688). Jan starší (1577) měl škopek i za klénot a za ním křidla (složená). Nejstarší pečeť jest Jarkova ze Semtína (1383). Viz i M., tab. 120, H., II. tab.)

Svatbové z Červených Otradovic měli dvě kopí křížem přeložená. Tak 1450 Oldřich, 1515 Jan. Ve Vídenském rukopise 8330 jsou barvy bílá na červeném, přikryvadla týchž barev a klénot jako znamení. Na náhrobku Albrechta Nedražického z Otradovic († 1540, Soupis Stříbrska, str. 144) jsou dvě lopaty křížem přeložené i na štítě, i za klénot. *)

z Otradovic Herbort (1432—1436) měl štít na dél poloviěný a v levém štítě pruh pokosem zdola nahoru.

z Otročic Markvart Hřeblo (1401) pečetil helmou a složenými křidly.

z Otryb Ctibor (1385) pečetil helmou a kytou, přes níž na příč byla střela rohatá. Podob. ze Soběšína.

z Otvic Kašpar (1419) měl na štítě hlavu s krkem usečenou nějakého zvířete, jako koně a na konci proužky, jakoby krev tekla. (Arch. Drážďan.)

z Otvojic Václav Prudký (1440) odjinud z Kopisti, měl na pravém dolním konci štítu odkrajek neb pouhý pruh.

z Ovence Matěj (1405) pečetil helmou a na ní polovicí jelena vyska-

*) Je-li tu Albrecht pochován, není jistě dokázáno, ale srovnávajíc jedno s druhým, zdá se tak býti.

kujícího, Jan Řehák odtudž (1449), snad potomek jeho, měl na štítě dva jelení rohy dole spojené.

Voračičtí z Paběnic mívali prvotně štít pošikem a křížem na čtvero rozdělený, jako 1302—1315 Hrabiše z Paběnic a 1382 Hrabiše z Vildšteina. Oldřich z Vildšteina (1348) měl týž štít a za klénot prkno v podobě veky neb staročeské calty též tak rozdělené, jako štít. Hrabiše z Paběnic odjinud z Nalžov (1397) měl týž štít a za klénot prkno v podobě loďky též tak dělené, po straně helmu pak ptáčky. Přibík Had z P. (1463 až 1476) měl týž štít a složená křidla, též tak dělená. Lze za to míti, že patřili k tomuto rodu také Hrabiše z Nové vsi a Bořikovští z Košmberka. V 16. st. přeměnili si Voračičtí svůj štít tak, že byl křížem na příč rozdělen. 1. a 4. bylo modré, 2. a 3. bílé, přikryvadla týchž barev, koruna, dvě křidla orlí na příč barvami rozdělená, pravé (zhora) bílé a modré, levé naopak. Jestli byla křidla složená, platilo zadní za pravé. Týž erb potvrzen (1704, 21. Aug.) bratřím Frant. Helfrydovi a Leopoldovi, když vyzdviženi do stavu hrabského. Majestátem dd. 1710, 1. April, polepšen týž erb takto: Štít křížem na příč dělený, 1. 4. pole bílé, 2. 3. modré, uprostřed štítu štítek bílý s červeným pruhem (snad obráceně?), v horním poli F III, v dolním L I, na štítě zlatá koruna, zdobená bílými perlami, přikryvadla modrá bílá, tři helmy s korunami, na prostředním korunovaný orel říšský, na ostatních po křidlu, na pravém (zhora) modré bílé, na levém naopak. Štít drží dva zlatí lvi s jednoduchým ohonem. Když byl majestátem (1783, 13. Maj.) Antonín V. z P. do stavu hrabského povýšen, dostal týž štít jako předešlý (koruna nad štítem se nepřipomíná), ale bez štítku, avšak za to heslo: Fidelitatis praemium. Tak asi pečetí posud. (Obraz nespráv. M., tab. 78.) Viz i H. IV. tab.

z Pacova první měli krokev čili pruhy pošikem a pokosem ze stran vycházející a u prostřed vrchu se sbíhající. Tak na náhrobku Hronově z Pacova (Hrady IV, 205), barvy byly bílá na červené, jak svědčí štítek v erbu Mladé Vožice. Ješek Paktuna z P. (1353) měl kromě téhož štítu za klénot křidlo kolmo dělené barvami. Havel (1371 atd.) měl štít a na křidle kolmý pruh. (Obraz jedné z pečetí H., IV. tab. č. 6.) Mikuláš z Vožice (1383) má ke štítu prostá křidla složená. Štítem týmž pečetili 1393 Ondřej, farář Batelovský, 1406 Hynek, 1449 Havel a 1455 Vilém z Pertoltic (tento pečetí Havlovou z Batelova).

z Pacova Vchyna (1370) psával se před tím z Březnice a z Ledenic. Na štítě jeho jest příčný pruh, z něhož vychází nahoru kolmý pruh, což se shledává i na pečeti jeho l. 1384. Avšak l. 1376 změnil štít tak, že šel na příč úzký pruh a na horu dva pruhy stejné šířky, takže byla kromě pruhů čtyři pole. L. 1384 změnil Vchyna zase svou pečeť. Kromě křidla nad helmou měl na štítě znamení podobné tehdejšímu písmenu A anebo našemu stolu z dřívějších let, jenž měl prohnuté nohy, dole ramenem spojené. A Jan mladší z P. (1388) měl zase starý štít a nad helmou krátké

břevno, z jehož konců vycházela vzhůru také břevna, ozdobená na konci kytami. (Obrazy pečetí H., II. tab. 3 č. 13 a tab. H. č. 8.)

z Pacova Jan Toušek obdržel erb od císaře Zikmunda a potvrzen od Albrechta 1439, 24. Jan. (Registrum M. regis Alberti f. 33.) Na pečeti jeho (1458) jest štít s korunou, skrze kterouž činí bylina majíc nad korunou stočené stonky s pětilistými květy a pod korunou kořeny.

z Pačejova kotouče, I, 60.

z Pakoměřic Čéčkové měli na štítě dva úzké pruhy, proti sobě položené a dvojím úhlem lomené, jako měl již 1370 Bernart z Písku. Tak pečetil 1442 a 1456 Jindřich Č. z P. a 1510 Kryštof z P. sed. na Citově.

z Pakoměřic Kliment Holjan (1465) měl na štítě velbloudа, tak i Kateřina (1492). Barvy byly bílá na modré, modrobílá přikryvadla a klénot jako na štítě. (Kolář ze starého erbovníku č. 13022 v c. k. soukr. knihovně, též Jak. sb. Červ. štít M. tab. 140, H., X tab.)

z Pakoslavě poloupruhu, I, 30.

z Pantenova Vachtlové měli štít poloviční v pravo bílý, v levo modrý a u prostřed křepelku přirozené barvy, přikryvadla modrá bílá, dvě křidla, pravé bílé, levé modré. (Jak. sb.) Tak i pečetil 1541 Jiří Bachtl. Viz V. U. Sp. 1924.

z Panvic mívali štít poloviční, u zpodu černý, ale svrchní pole bylo kolmou čarou na dvě (bílé a červené) rozděleno; klénotem bývala křidla. Tak pečetil 1587 Bartoloměj Panvice z Lomnice. Viz M., tab. 111.

z Pardubic koně, I, 34.

z Pardubic kohouta, I, 35.

z Pařízku Ctibor (1503) měl na štítě šachovnici a na helmě křidlo. (Viz Miltnerovy Privatmünzen 393, též H., XII. tab.).

Pasek Hanuš (1418) měl na štítě kolmý pruh.

z Paseky (u Čechtic?) Pelhřim (1444) měl uprostřed štítu kouli neb kruh, z něhož vychází šest nábojův neb krátkých hůlek.

z Pasovar Domin (1291—1300) měl na pečeti písmenu S ozdobnou.

z Pasovar hlavy, I, 38.

z Pasovar mnicha, I, 39.

z Pasovar ruky, viz od Dubu.

z Pašiněvsi, I, 38.

z Pašinovic mnicha, I, 39.

z Patokryj Pešek (1378) měl na štítě podkovu konci vzhůru s děrami pro hřeby. Podobně 1397 Otík z P., též vl. ze Všechlap, Měrunic, Libochovan a j.

Manvicové z Patokryj mívali na černém štítě tři zlaté krokve, za klénot mužský trup s feflíky jemu od hlavy odletujícími a na témž trupu tři krokve. (Rkps. 8330.)

z Pavlova Oldřich (1437) měl na štítě buď dvě udice křížem přeložené neb nějaké nástroje nahoře uhnuté. (Arch. Drážďan.)

z Pavlova Chyna (1415) má na pečeti, jak se zdá, kotouč (hořící) nad helmem. (Stížný list.)

z Pavlova Kuneš (ač je-li jeho pečeť) měl na štítu u zpodu hradbu s branou a stínkami a za hradbou hlavu a rohy beraní (?) (Stíž. list 1415.)

z Pecky orlice I, 5.

z Peček Zdislav (1333) měl týž erb jako Václav z Bohuňovic.

z Pěčic Jan Kabát 1387—1390 pečetil buď jen křidlem s kolmým pruhem aneb celým erbem, k němuž patřil štít s příčným pruhem. Tak i ze Ctiměřic a Ujkovic.

z Pelestrova Pešík (1399) pečetil dvěma rohy nezřetelně ozdobenými.

z Pelhřimova Bunek (1370, 1371) měl báječného ptáka s panenskou hlavou a tu s chocholem, jako má páv. Tak si myslili kobylky, jak svědčí staré obrazy ve zjevení sv. Jana.

z Pelhřimova Jakub (1370—1376) měšťan v Jihlavě měl ptáka dravce na topůrku sedícího.

z Penciku Čáslav (1391) měl na štítě křidlo s šachovnicí. Potomní Pencikové měli pouhé křidlo obyčejně vnitřkem v pravo obrácené.

z Perče Petr (1414, 1418) měl na štítě raka vzhůru postaveného. Tak i potomci jeho *Rakovničtí z Perče* 1488, 1506 Václav. (Obr. pečeti 1418, H. III. tab. č. 33.)

Perglárové z Perglasu měli štít na příč trojdílný červený, žlutý a černý, za klénot vysoký klobouk týchž barev s peřím. (Viděl Kolář v Tachově, M. tab. 50 a H. IX tab.) Nejstarší pečeť Vilémova (1491).

Perknovští z Perknova měli na červeném štítě zlaté křidlo o sedmi pérech, za klénot dvě zlatá křidla proti sobě postavená. (Kolář z rukop. Víd. 8330.) Na pečeti Jana z P. odjinud z Pulic (1442) jsou křidla složená.

z Pernartic kohouta I, 34.

z Perného hlavy I, 38.

Pernšteinár Taut (1428) má na štítě příčný pruh. Jeho snad potomek byl 1552 Václav P. z Pernšteina na Borovech, jenž měl úzký příčný pruh, nad ním dvě a pod ním jednu lastuřici. (Kolář z arch. mus.)

z Pertoltic hrábě I, 9.

z Pertoltic viz z Pacova.

z Peruce měli na štítě tři sekery širočiny nad sebou a za klénot tři péra. Nejstarší pečeť jest Boleslava z Budenic (1328). Jindřich (1413), Bohuše (1436—1442) a Tas (1474) měli na pečetěch sekery položené pokosem a k pravému rohu obrácené. Náhrobek ve Vísce u Hořovic.

z Pěšic zav. střely I, 6.

z Pětichvost zav. střely I, 6.

z Pětichvost cimbuří I, 23.

z Pětipes viz z Chyš.

Petrkovští z Petrkova Václav a Adam (1565) měli na štítě psa vyskakujícího (lišku? Kolář z málo zřetelné pečeti v arch. DZ. VII, 3).

z Petrovce (z Petrovic) Zikmund (1466) měl na štítě dva rohy spojené. (Arch. města Vratislavě.)

z Petrovic poloutrojčáří I, 25.

z Petrovic tří per I, 55.

z Petrovic supí hlavy I, 31.

z Petrovic Naček, purkrabě na Lipnici (1412) má na pečeti štít prázdný (neb rozmazaný?), za klénot loďku a na ní muže veslujícího.

z Petrovic Maršík Záraza odjinud z Kestřan (1398) pečetil helmem a nad ním sekerou a křížem.

z Petrovic (u Sedlčan) Předbor (1396—1413) pečetil přilbicí a nad ní ovčími nůžkami. Tak i z Křečovic, Broumovic, Počepic a Holešic.

z Petrovic Cardové měli na štítě hák (hrot sudlice) a křížem přes něj tyč, na jejíž koncích byly kruhy. Tak Václav (1440, v arch. Hradeckém).

z Petrovic (u Tábora) Mrakeš (1389) pečetil přilbou a rohy ozdobenými péry. Purkart z P. měl na štítě kolmý pruh a za klénot též rohy ozdobené znameními jako ostny. Mrakeš (1443) má ke štítu prosté rohy.

z Petrovic Hostislav děkan u sv. Jiljí a kanovník Pražský (1343) měl na štítě tři čápy, jednoho pode dvěma, ale každého v trochu jiném postavení. (Viz i Pam. arch. VIII, 149.)

z Petrovic Václav Záhonec (1475) měl znamení jako housenku hlavou k pravému koutu obrácenou. (Kolář z arch. Třebonského.)

Petrovský z Petrovic Petr (1552) měl na štítě ruku zbrojnou až po rameno, ana v hrsti oštěp drží. (Pam. arch. V, 357.)

Petrovský z Petrovic Zikmund (1503) měl na štítě úzký pruh jako M vzhůru a přes něj dolů úzký pruh jako krokev. (Arch. min. vnitra.) V Jak. sb. jest krokev zlatá vzhůru obrácená a konci ke kraji štítu nedosahujícími na červeném štítě.

z Petrovic Heřman měl na štítě pruh lomený s šachovnicí ve dvou řadách, na dvou horních rozích téhož pruhu nezřetelná znamení. (Arch. min. vnitra tuším z Rakovnicka.) Kolář našel v erbovníku Dírenském podobný erb, jejž zřetelně nepopsal a na Jakubičkovu sbírku odkázal V té je na žlutém štítě pruh dvakrát lomený s šachovnicí červenou a bílou ve třech řadách, na horních dvou rozích a na dolním jednom po červeném hrotu střely. Přikryvadla jsou červenožlutá a červenobílá, klénotem dvě křidla žluté a červené.

z Petrovic (čsl.) Miksa měl nad helmem ptačí hlavu (supí?). Tak na pečeti stížného listu (1415).

Hostačovští z Petrovic měli na modrem štítě kohoutí hlavu žlutou s červeným hřebínkem a lalokem, prostřelenou šípem, jehož násadiště bylo červené, přikryvadla modrožlutá a žlutomodrá, za klénot složená křidla, přední černé, druhé bílé. (Jak. sb.) Tak pečetili 1523 Jiřík, 1573 Jiřík, 1608 Diviš, 1634 Václav a Bohuslav. (Obraz H. XII. tab.)

z Pfaſendorfu (u Kutné hory) Jakeš (1402) měl ptáka s krkem prostřeleným.

z Pfafentálu neb Popovce hrábě I, 9.

Pibrové z Pibru (v. Bibra) přišli sem z Němec a zůstávali u nás po celé 16. století, majíce drobné statky pozemské. Erb jich byl černý bobr na žlutém štítě; klénotem byla dvě křidla zlatá, každé s bobrem. (Kolář z Víd. rkps. 9327, M. tab. 19. Král na str. 332. V Čechách jest nejstarší pečet Janova (r. 1510 v arch. Orlickém).)

z Píčína Odolen (1388) byl rodu Vepických a měl na štítě psí hlavu.

z Pihle sviní hlavy I, 4.

Pichlbergárové byli starý rod usedlý v Chebu. Tam nalezen l. 1899 v jisté zahradě starý náhrobek, pod nímž býval pohřben Mikuláš Puchelperger († 1396, 30. srpna). Na štítě je ryba ohnutá, hlavou k pravému koutu obrácená, patrně štika, jako klénot je roh a táž štika hlavou dolů obrácená. Podobně je štít na pečeti Klimenta radního Chebského r. 1473.

Jiný rod Pichlbergárův obdařen erbem a znamením buku od císaře Bedřicha (1471, 26. srpna. Viz díl I. na str. 92).

Zilvárové z Pilníkova (později *ze Silbršteina*) měli na červeném, jako na příč polovičném štítě černý klín vycházející z levé strany od hořejšího koutu a obrácený ostřím do pravého kraje, tak že jeho zpodní strana dělí štít na polovice. Klénotem byla černá orlice k pravé straně hledící. (Kolář z rkps. 8330, M. tab. 24, H. V. tab.) Tak i na pečetěch Adamově (1534) a Kryštofově (1576).

Pirkner (Pirchner) Pertold (1317) bohatý měšťan Kutnohorský měl na štítě březovou větev o pěti lupenech, též takovou za klénot, ale konec každého lupena byl ozdoben kytou. Tak i Štěpán P. (1332).

z Pirkšteina ostrví I, 2.

z Pirku Jan Prysnár (1350) měl na štítě rybu (tuším štíku) ohnutou a za klénot dvě takové ryby.

z Písku (později z Hradenína).

z Písku Bernart (1370) měl týž erb jako Čéčkové z Pakoměřic.

z Píšťkova (lépe než z Pýštkova, protože se píše 1371 Pyessczkow, 1379 Pieskow, pak Pisskow a teprve 1452 Pejštkov) Ondřej (1371) měl na štítě tři pruhy příčné. (Arch. Želivský.)

z Píštkova Jan Jendlík (1452) měl za klénot korunu trnovou. (Arch. Želivský.)

z Plané Dobroh. I, 50.

z Plané Jan místopisař (1473) měl za znamení vladycké ptačí hlavu, s krkem.

Drochovci z Pláně mívali na štítě střídavé znamení, buď rohy neb dělení. Oldřich z Květonova odjinud z Drochův (1349) měl nad helmou železný klobouk a na něm dva rohy. Tak i týž Oldřich 1374—1378, píše se *z Omleničky*. Podobně pečetili 1378 Vernéř D. *ze Skoronic* a 1428 Jindřich *z Omlenice*. Jan D. *z Trutmoně* měl rohy i na štítě i za klénot a na obou místech s ušima. Jan D. *ze Střítěže* (1431) měl první štít pošikem od pravého rohu dolů rozdělený, avšak Jan D. *z Nového hradu* (1445) měl zase rohy

na štítě. Bohuněk z Omlenice (1464) a Oldřich *z Pláně* (1472) měli zase štít dělený, Jindřich z P. (1484) pak zase na něm rohy.

z Pláně střely I, 10.

z Plasné I, 25.

z Plavna měli prvotně lva. Pečeti mnohé v Ševicích (Schleiz) a Drážďanech. Jindřich z P. pečetil 1468 třemi štíty, totiž lvem, křížem pošikem a příčným pruhem. Lev zlatý byl na černém poli, kříž černý na zlatém. (Arch. Roudnický. Viz i Miltnerovy Privatmünzen tab. XXXVII M. tab. 112, H. XIII. tab.)

Úličtí z Plešnic měli na štítě stříbrnou konvici ale druhá barva se různě udává. V rkp. 8330 c. k. soukr. knihovny jest štít modrý, křidla nad helmou modré a bílé a mezi nimi konvice. Ve vývodu Štampachovském (arch. mus.) jest štít černý a obě křidla černá. Tak i v Jak. sbírce. Viz i Soupis Stříbrska na str. 89 a H. XIII tab.

z Plešovic viz z Vyšehořevic.

z Plevníka Jiří (1446) měl beraní hlavu.

z Plhova Kunrát (1347) měl na štítě konec větve a z ní dva lupeny vycházející.

Plikové měli rybu (štiku?) na štítě jako Albert P. z Nové Role (1346), Albert P. z Vranova (1364). Tak i Vinklerové a Hyzrlové, též *Šnoblové z Pliknšteina.*

z Plotišť Bohuslav Zachař (1565) měl na štítě tři lupeny se stonky, za klénot čtyři lupeny. (Kolář z arch. DZ.)

z Plotišť Jan Krz (1566) měl štít polovičný, v hořejší polovici půl osla vyskakujícího, toto znamení i nad helmou. (Kolář ze sbírky pečetí v Roudnici.)

z Plzně Jan má za znamení jeřába. (1470, 23. Nov.)

z Pnětluk (v Žatecku) měli polovičný štít, v pravém poli červeném bílého (korunovaného) lva o rozdvojeném ocase, levé jest s modrou a žlutou šachovnicí. Erb Žofky z Pnětluk v rkp. Roudnickém jest též takový, ale šachovnice je červená a modrá, a klénotem jsou křidla s šachovnicí. Tak i v Jak. sbírce, tu jsou křidla složená a přikryvadla modročervená a červenobílá. Milota z P. odjinud z Vizemburka měl štít popsaný, ale za klénot jen přilbu s přikryvadlem vlajícím. Týž štít měli 1381 Jan Kozíhlava, 1403—1418 Budivoj, 1406—1419 Mikuláš Kozíhlava, 1412 Vilém a 1466 Ješek, všichni z Pnětluk. (Obraz pečeti H. VIII tab.)

z Pnětluk (na Litoměřicku) dva vladyky r. 1415 mají rozličný erb, Noreš lilii, Mikásek kohouta. (Arch. č. I, 401, DD. XV f. 437. Viz i I, 34.)

Tuněchodští z Poběžovic měli na bílém štítě červený klobouk se zavázáním, přikryvadla týchž barev, za klénot týž klobouk a na něm tři péra, dvě bílá a prostřední červené. (Jak. sb. Viz i Soupis Chrudimska na str. 211.) Mareš z P. (1401) měl klobouk v podobě zvonu, ale vladyky z Brloha a Třibřich mívali obvyklý klobouk železný. (Obraz H. I. tab.)

z Pobipes Jindřich Zboh (1437) pečetil pečetí Václavovou, na níž jest štít s příčným pruhem a nad přilbou rohy.

z Počapl (u Březnice) Jošt pečetil l. 1418 kotoučem nad přilbou a l. 1419 jím na štítě.

z Počapl Jan Zelený (1409) měl za klénot rohy. Neznámý erb. (Král v H. XI. tab.)

z Počepic Štěpán (1413 měl za klénot ovčí nůžky jako z Broumovic, Křečovic, Holešic a Petrovic,

z Počepic Štěpán (1506, 1507) měl štít křížem na čtvero rozdělený a nad přilbicí křidlo.

Počepičtí z Počepic měli na modrém štítě bílého čápa s červeným nosem, červ. nohama a černým křidlem, téhož čápa pak za klénot. (Paprocký o st. ryt. 216, Jak. sb.) Pochybný jest obraz v Počepickém kostele (obnovený), totiž bílý čáp na červenem štítě stoje na zeleném kopci. Nejstarší pečeť Jindřichova (1490). Téhož erbu sousedé Řidlové z Mokřan a vzdálení Dobřenští. (Obraz erbu H. XI. tab.)

z Počernic Zdislav Koblich (1323) odjinud z Průhonic pečetil štítem, na jehož vrchu byly užší a širší pruh rozdílných barev a ostatek mřežován.

z Počernic měli na černém štítě dvě zlaté „troubky" dnem nahoru obrácené a zády proti sobě položené. (Kolář z erbovníku Dírenského.)

z Poděbrad žebříka viz z Choustníka.

z Poděbrad (z Kunštatu) I, 12.

z Poděhus cimbuří I, 23.

z Poděhus rysa I, 41.

z Poděhus (Hrádku u Kouřimě) Albert (1298) pečetil liškou nad přilbicí. Potomci z Fusperka. (Obr. pečeti H. IX. tab.)

Poděvinští z Poděvína měli na štítě ptáka noha. Tak na pečeti Tobiášově r. 1603. (Arch. gub.)

z Podivic Pavel (1534), úředník mince na Kutné hoře, měl přední polovici čtvernohého zvířete vyskakujícího na skále. (Kolář.)

z Podmokl poloupruhu I, 30.

Podmoklský z Podmokl Adam Jindřich, úředník v Kostelci nad č. l. (1621) měl štít pošikem poloviční a dolní levé pole zase pokosem rozdělené. (Arch. mus.)

z Podnavec (kdysi u Jílového) Mikuláš (1349) měl na štítě psí (jako vlčí) hlavu s ústy rozevřenými, zuby vyceněnými a jazykem vyplazeným. Potomci *Kameničtí* měli psí hlavu s ježatým obojkem.

z Podole Pocin (1416) pečetil přilbicí a dvěma rohy péry krášlenými.

Podolci z Podole měli na červeném štítě černé křidlo rozložité a dole s ptačími pazoury, jak lze souditi z erbu mčka. Zbraslavic. Oldřich (1429) měl na štítě též křidlo, Václav z P. a ze Zbraslavic (1442, 1450) měl k tomu též křidlo nad přilbicí. Téhož erbu ze Soutic a ze Střechova.

z Podole Jan (1450) měl na štítě pilu s obloukem. (Obr. pečeti H. VII. tab.)

z Podole (u Blatné) Bohuněk (1388) měl za klénot muže sedícího a veslujícího. Tak i z Radkova, Milčic a Újezda.

Čáslavové z Podolí (u Tábora) měli na štítě okouna a tak i nad helmem. Tak 1436 Svošek, 1460 Čáslav a 1615 Hynek. Vyobrazen na náhrobku Doroty Vrchotické z Podolí v kostele Lhotickém u Želiva. Barvy snad byly jako u Smrčků ze Mnichu.

z Podolšan Martin Kačer (1456) měl na štítě měsíc rohy vzhůru obrácený.

z Podolšan Jaroušek dostal 1456 týž erb jako Jeronym z Nové vsi. (Viz díl I. na str. 91.)

z Podvek Markvart (1430) měl na štítě prkno jako kosočtverec, jehož rohy jsou zdobeny kytami. Podobně 1450 David.

z Podvek Jan (1491) měl v horní polovici štítu tři pruhy příčné a též pruhy mezi dvěma křidly nad přilbicí.

z Podviní (u Prahy) Pavel (1326) měl na štítě takové křidlo, jako měli z Lomnice na Moravě a za klénot taková dvě křidla ozdobně rozložená. (Jedna z nejhezčích pečetí, bezpochyby v Praze rytá.)

z Podviní (u Litoměřic) Jindřich a Jan (1340) měli na pečetěch přilby a nad nima po dvou znameních jako srpech, tyto byly buď lupenky, neb kytami neb růžicemi krášleny.

z Podviní Lukáš (1463) měl na štítě tři znamení jako ℭ. Tak i pečetili pozdější *Podvinští z Lerojid* zejména 1539 Prokop.

z Pohledi (na Čáslavsku) Mikuláš Hřebec (1412) měl nad přílbou jako větev s lupeny, ale má to býti roh; neb Petr, odtudž (1412) měl roh ozdobený třemi kytami.

z Pohnání lilie I 56.

z Pojedi Mikuláš Libák (1459) měl na štítě jelení hlavu, ovšem s rohy.

z Pojetic (Pojtic) Petr (1429) z rodiny přistěhovalé měl štít polovičný a v levé polovici pokosný pruh, nad přilbicí křidlo a na něm pruh pošikem. Václav (ok. l. 1466) měl týž štít, ale prosté křidlo. *Konojedští z Pojetic* měli pravou polovici modrou, levou červenou a přes tuto pokosem žlutý pruh, přikryvadla červená žlutá, a nad přilbou modré křidlo (Jak. sb.) Albrecht (1536) má na pečeti v pravé polovici pruh pošikem.

Kamýkové z Pokratic byli potomci vladyk z Kamýka, kteří nosívali na štítě jednorožce. V 16. století měli na černém štítě bílého jednorožce vyskakujícího (Běškovci měli žlutého), přikryvadla černobílá, točenici týchž barev a nad ní dva zelené výhony končící se lupeny. (Jak. sb. třikráte. Obraz H., XIV. tab.)

z Polak Václav (1482) měl na štítě křidlo rozložité. (Kolář z arch. Drážďan.)

Polanečtí z Polanky (u Ratiborských Hor) měli u zpodu červeného štítu zelený pahrbek a vyrůstající z něho tři stonky s modrými růžemi o pěti listech, jeden rovný a dva nakloněné, klénotem tři péra, dvě modrá a pro-

střední červené. (Erbovník Voračický a z něho Frankova sbírka v Roudnici. V Jak. sbírce jsou přikryvadla červeněmodrá, pravé péro bílé.)

V erbovníku Dírenském našel Kolář ještě dva erby Polaneckých z Polanky.

1. Na modrém štítě červený pruh příčný;

2. štít poloviční, v levém poli šachovnice (popis neúplný a částečně nezřetelný).

z Pole klíčů I, 48.

z Polenska Hanuš (1419) měl křidlo z pravého horního koutu se po štítě rozkládající. Křidlo měli i 1450 Oldřich a 1468 Mikuláš.

z Polep Otík Permec (1382) měl na štítě tři lidské tváře.

z Poličan (u Králové Dvoru) I, 54.

z Políčan Hašek (1468) má na pečeti štít rozmazaný, klénotem jest lupen (leknový?) mezi dvěma větvemi.

Hýlovci z Polkovic přišli ok. l. 1420 tuším ze Slezska do Tábora a drželi bezpochyby Hýlov. Erb jejich, jak býval na počátku 16. století, byl: Štít modrý a v něm od zpodku půl srnce přirozené srsti maje růžky o osmi parůžkách zlaté barvy a zlatý prsten okolo hrdla (rozuměj na obojku) s červeným kamenem špičatým pod hrdlem, k pravé straně obráceným, přikryvadla žlutá, modrá a nad zlatou korunou polovice téhož srnce. (Reg. král. Viz k tomu díl I. na str. 97.) Tak i v Jak. sb. (jen tu poloviční jelen) a Král na str. 329 (a tu chybně celý jelen). Podobně popisuje se (1534) erb *Petřkův z Polkovic*, v červeném poli půl rohatého srnce nažloutlé barvy, mající hlavu s rozzavenými ústy a jsa k pravé straně obrácen, též maje rohy vyzdvižené a na konci parohy vrchu štítu se dotýkající, hrdlo halží neboli černým řetězem opásané, kteroužto halži napřed visící zlatý prsten ozdobuje, pravou nohu nad levou vyzdvihuje a kolena jako ohybuje, přikr. červená bílá a nad helmem též polovice srnce týmž způsobem. (Reg. král.)

z Polné (viz I, 3) Jan a Záviše (1282) měli štít poloviční, v pravém poli lvici, v levém tři leknové lupeny (tyto často na Moravě). Obr. H. XII. tab.

z Polné Pešek (1351), vlastně purkrabě na Polné, pečetil přílbou, na níž byla psí hlava, držíc v ústech kytu. L. 1353 pečetil též psí hlavou zřetelnou, ale tu jsou, dva dlouhé zuby jako u sviních hlav. (Arch v Něm. Brodě a zemský v Brně.) Podobně potom Hadburkové ze Sobučic.

z Polné Jan (1415) měl na štítě polovičného berana ve skoku. (St. list.)

z Polné Hanuš (1448) měl na pečeti postavu sedící a u hlavy lilii.

z Polné Hanuš (1483) a Margréta z Otína manželka, jeho, pečetili postřihačskými nůžkami.

z Polomě Žibřid (1455) purkrabě na Mělníce měl na štítě stojícího berana.

Polomci z Polomě (u Žlutic) měli na štítě a za klénot jelení rohy, jako

Strojetičtí. Tak 1524 Jan. Na pečeti Vácslavově (1542, arch. v Dobrušce) jest znamení již málo zřetelné. Neb. kněz Rojek viděl tu znamení takové, které by se podobalo jelením rohům křížem přeloženým.

z Polžic kohouta I, 34.

z Poměnic Fráněk (1336) měl štít zhora polovičný, a přes oboje na příč pruh. Vyskytuje se sice na Moravě, ale tam Poměnic nebylo.

z Popovce hrábě I, 9.

z Popovic orlice I, 5.

z Popovic hrábě I, 9.

z Popovic Oldřich (1468) měl na štítě loveckou trubku s řemenem.

z Popovic Anna (1484) měla příčný pruh na štítě.

z Popovic Uršila vd. Nikvická jinak Hrobská (1552 ?) měla na štítě ptáka, za klénot křidlo (Kolář z Kolína).

z Pořešína střely I, 10.

z *Poříčan* Čeněk (1468) měl na štítě pruh pošikem od pravého rohu a v něm tři hvězdy (Arch. Třeboň.). V Jak. sbírce jest štít červený, pruh bílý s 3 lípovými lupeny zelené barvy, přikryvadla červená, bílá, křidlo tak barvami rozdělené, jako štít.

z Poříčí poloutrojčíří I, 7.

z Poříčí berana I, 29.

z Poříčí střely I, 10.

z Poříčí Přisnak (1363) psal se z *Kouta*, části to Poříčí nad Sázavou. Na pečeti měl berana vzhůru vyskakujícího. Téhož erbu z Pyšel a z Radiče.

z Poříčí (v bývalém Bozensku) Smil (1429) odjinud *z Křešic* měl na štítě ptáka a za ním kytu. Tak i z Myšlína.

z Poříčí (Červeného) Drslav (1320) pečetil klénotem dvou rohů hojně zdobených péry. Tak i Jaroslav (1346) a vl. z Roupova, Jinína a Skočec. (Obraz pečeti H. IX. tab.)

Hejda z Poříčí. Rodina tato již v 15. st. se vyskytující (Hajda z P.) měla na modrém štítě (a na třech zelených pahrbcích, což jest přídavek 16. století), tři zlaté klasy s listy, přikryvadla týchž barev a za klénot tři zlaté klasy vzhůru a vedle sebe stojící. (Jak. sb. Král na str. 350. Viz Soupis Pelhřimovska na str. 84.)

z Poříčí Mikuláš (1463) osedlý v krajině u Bechyně měl na štítě pruh pošikem od pravého rohu dolů. Jaroslav (1549) měl k tomu za klénot rohy a mezi nimi kytu.

z Poříčí Bušek seděním v Řečici Kardašově (1458) měl na štítě tři routy neb kosočtverce nad sebou jako vl. z Beztuhova a z Heřmanic.

z Poříčí Eliška má na bílém štítě tři červené ryby nad sebou. (Vývod Kapounův v Starém Bydžově.)

z Porostlé I, 46.

z Portic Jetřich biskup Mindenský (1357) měl na štítě měsíc rohy dolů obrácený, nad ním dvě hvězdy a pod ním jednu (Arch. býv. dvorský).

z Postupic hrábě I, 9.

z Pošně (u Tábora) pruhu I, 53.

z Pošně (tamže) Hroch (1416) pečetil klénotem jelení hlavou s rohy.

z Pošně Hrdon (1441) měl na štítě přímý pruh a za klénot křidlo.

z Potšteina pruhů I, 11.

z Potvorova Heřman Lýšek (1387) měl pruh po vrchu štítu, nad přílbicí rohy okrášlené jakýmsi hustým předmětem.

Pouchobradští z Pouchobrad měli kolo. (Tak v kostele sv. Kříže Chrudimském.)

Pouchovští z Pouchova (tuším ku konci 15. stol. erbem darovaní) měli na štítě medvěda na zadních nohách stojícího a v předních nohách držícího dobytý meč, pravou za jilec, levou za horní konec. Tak i klénot. (Obraz v Kosmografii a H. XIV. tab.)

Malesičtí z Poutnova měli na černém štítě bílou muří nohu o dvou rozích dole, jednom nahoře a trojhranu uvnitř, přikryvadla černobílá, za klénot dubová větev, na níž žaludy (někde tři, totiž jeden nahoře a dva po stranách, jinde tři větévky každá o třech žaludech. (Majestát 1629, 18. April, vývod Štampachovský v mus. Jak. sbírka M. tab. 138, H. XIII. tab.) Štěpán z P. pečetil 1520 muří nohou a za klénot měl kytu.

z Pozdně hříč I, 43.

z Pozdyně Jan (1466)) měl štít pošikem poloviční jako Smiřičtí a za klénot prkno. (Arch. Třeboň.)

z Prachňan Ondřej a Bartoloměj přijati k erbu Václava Aldera z Lošan a potvrzen jim (1499, 13. Jul.) králem Vladislavem takto: Štít blankytné barvy, v jehož zpodní části jest obláček své přirozené barvy, z něhož dvě zbrojné ruce (vlastně ramena) vynikají, z nichž jedna drží samostříl po šířce štítu se rozkládající a druhá jej berouc, vkládá střelu k pravému rohu štítu, jako by se brzo měla vystřeliti, helm, točenicí červené a bílé barvy, křidlo modré vzhůru obrácené a rozpeřené, na němž dotčené dvě ruce se samostřílem a střelou se spatřují. Pečeti Jana z Prachňan (1506) a Petra odtudž (1520) jsou v arch. Kutnohorském v odd. horním.

z Prašivé Ondřej měl 1393 erbovní znamení nějakého ptáka (Lib. erert. XII, 126.)

z Prašivé neb Hostišovic (supí hlava) I, 31.

Prašťovic Jan, farář v Ústí nad Lužnicí (1415), měl nad helmem rohy (Arch. u sv. Jiljí).

z Pravětic Kuneš (1390) měl nad helmem rohy (Arch. museum).

Pravětický z Pravětic Jiří (1630) měl na štítě kluk pokosný a za klénot pštrosové péro. (Kolář z arch. mus. — Náhrobky bez erbů v Soupise Hradecka 178.)

z Prčice růže I, 1.

z Přečína neb *Přečinova* Tvrdek (1362) měl tři korouhve v kroužku zapíchnuté a do všech koutův štítu obrácené (Arch. vel. převorství).

Předborští z Předboře měli na štítě červeném mořského psa bílé barvy s ocasem nazelenalým a též znamení za klénot (Jak. sb.), podobněž jako Lukavští z Lukavice. Pečeti jsou Petra P. na Březovicích (Arch. DZ. IX, 2), 1615 Jana Hynka P. a na Bezděkově (Arch. mus.) a 1618 Marjány Roupovské roz. P. (Arch. DZ. IV, 6.)

z Předbořic Ješek a Přibík (1365) měli postavu lidskou v dlouhém rouše až k zemi, s kuklí na hlavě, majíc pravici pozdviženou a v ní podlouhlý předmět držíc (Arch. mus.).

z Předbořic (kotouč) I, 60.

z Předbořic Mikuláš Ubaldinův (1415) měl na štítě pruh příčný.

z Předbořic (orlice) I, 5.

z Předborovic Petr (1422) měl na štítě kozla jako Mladějovští (Arch. vel. převorství).

Předenicové z Předenic měli na černém štítě bílý pruh pošikem, jak viděti na tabulích vývodu Vratislavského na Orlice a v Dírném, nad helmou křidlo týmž způsobem zbarvené. Tak i v atlantu Voračických. Též na pečetěch Otíka z P. 1483 a Adama 1598 v arch. Třeboňském. Viz i M. tab. 113 a H. IX. tab.

z Přehořova Kuneš (1398) měl pluh na štítě (Arch. Třeboňský). Viz I, 45.

z Přehořova v. z Hradce.

z Přepych střely I, 6.

z Přelice Ondřej měl na štítě 3 rolničky, dvě nahoře, jednu dole. (Pečetidlo v museum Klatovském). Obraz viz H. VIII. tab.

z Přelouče jinak z Hořiněvsi Hroch (1371) má štít polovičný, svrchu mřežovaný (šachovnici), klénot kotouč svinutý na spůsob točenice (Arch. Želivský).

z Přemyšlen Pavlík Kopáčovic (1403) má za klénot křidlo (Arch. Drážďanský).

z Přepych střela I, 6.

z Přepych Jan (1428) měl na štítě dvě péra z jedné stopky vybíhající neb cosi podobného a týž klénot (Arch. v Litomyšli).

z Přerova Stanislav (1474) měl na štítě zvíře čtvernohé na spůsob lišky neb veverky (Arch. Třebonský).

z Přerubenic Hrabáňové mívali prvotně prostý vysoký klobouk s kytou a dole ohnutý nahoru jako 1456 Petr a 1500 Mikuláš a Jaroslav (Arch. Třeb. a Orlický). Malován byl pak erb takto: štít napříč polovičný, ve zpodní třetině červené stříbrné lemování a v ostatním stříbrném poli červený klobouk s 3 černými péry, za klénot táž 3 péra (Kolář z rukop. Vídeňského. Jak. sb,, M. tab. 9, H. VIII. tab.

Chlunčanští z Přestavlk měli štít polovičný, pravé pole bílé, levé černé (tedy podobně jako Nebílovští), klénot rohy, pravý černý, levý bílý (M. tab. 3). Pečeti 1482 Vlacha a 1495 Viléma (Knihovna univ. Praž.), 1570 Jana (Arch. Třeboňský). Obrazy viz H. II. a VII. tab.

z Přestavlk (u Kostelce n. O.) Jeniš (1450) měl pruh přes štít pošikem a za klénot rohy (Arch. Vratislav).

z Přestavlk (u Chrudimi) Matěj Tahlo (1438) měl klénot rohy. (Tamže).

z Přezletic kotouče I, 60.

z Přibyslavě ostrví I, 2.

z Příčiny Zdebor Vlk (1461—1470) měl na štítě příčný pruh a za klénot baziliška (Arch. Teplský a byv. dvorský). Podobně 1506 Jindřich z Př., purkrabě na Boru (Arch. Třebonský). Maloval se týž erb i štít trojdílný, napřed červený, pak modrý a nejzpodnější bílý, přikryvadla červená, modrá, bazilišk zelený (Kolář: zelený a černý — Jak. sb. též Kolář z nějaké sbírky).

z Příchodu Jan Kokot (1357) má za klénot chochol hřebenovitě spořádaný (Arch. Zem. Morav.).

Přichovští z Přichovic měli tři ptačí (husí) hrdla hlavami do rohu obrácené se zl. pysky na červeném štítě, tak, jako i Jan Gutštein z Otova, z Trubec a z Tupadl. (Obr. M. tab. 71, H. IX. tab.) Pečeť Viléma ml. z Př. (1429) popisuje se „vnci combinati, in medio ipsius clypei sculpti" (Arch. kapit.) též Viléma (1430 — bibl. Praž.) Císař Ferdinand III. vyzdvihuje (1651, 20. prosince) Jana Karla P. do panského stavu, polepšil mu erb takto: Štít na čtvero rozdělený, v 1. poli zlatém práva polovice černého orla, v 2. poli červeném stř. lev kral. Č. v třetím červeném tři husí hrdla (dvě s hlavami nahoru, jedno dolů) ve 4. poli zlatém levá polovice černého orla. Uprostřed pod korunou štítek Rakouského domu a na pruhu písmena zlatá F III, přikryvadla černozlatá a červenobílá, dva korunované helmy, na pravém tři husí hrdla stř. za sebou, hlavy s červ. (?) zobáky k pravé obracujíce, na levém obrněnec, an meče dobývá (Reg. královská, opis v mus. kr. Č., M tab. 52). Císař Karel VI. potvrdil (1723, 4. října) týž erb Vilémovi Př. (Český lev má býti bez koruny). Když však dán hrabský stav (1759, 24. února) bratřím Janovi Václavovi, Antonínovi Petrovi, a Šťastnému Ladislavovi, měli ti po předcích starodávný prostý erb, totiž tři husí hrdla na štítě, přikryvadla týchž barev a za klénot též hrdla ale vzhůru stojící (Král. reg.).

z Přína Mikuláš (1439) měl na erbu radličku pokosem postavenou a špicí dolů obrácenou.

Bartákové z Přistoupimě měli na štítě dvě plechovnice křížem přeložené a též znamení za klénot. Tak pečetil 1535 Jan B. (arch. mus.) a 1565 Jindřich Drst jinak B. (arch. m. Českého Brodu).

z Příšova Petr (1379, 1382) a Věch (1382, arch. Teplský, Věch i 1409 v univ. kn. Praž.) mají na pečetěch jen klénot (rohy), ale Petr (1452) má kromě téhož klenotu štít zhora poloviční.

z Přítoky Jakeš (1402, z Pfaffendorfu) měl na štítě ptáka s prostřeleným krkem. (Arch. Jihlavský.)

z Přivor Ermolaus (1460) a Jindřich Díbliček (1546) měli na štítě čtvernohé zvíře divoké s křidly, snad špatně kresleného gryfa neb bazi-

liška. Malován byl bílý neb bělavý v modrém, přikryvadla týchž barev a klénot páví ocas. (Jak. sb.)

z Přívor Nosalovští měli na modrém štítě tři stříbr. pruhy na příč, přikryvadla týchž barev, nad helmicí nádobu vodové barvy, z níž vynikají tři lilie na modrých stoncích. Tak pečetil již 1450 Vaněk z Nosalova, (Arch. Vratislav.) též pečetí tak 1513, 1527, 1542 Václav N. z P. (Arch. bibl. Praž. Roudnický a v Ledči.)

Markéta *z Přívor*, bába Lidmily Klusákové z Řehnic, měla štít zhora polovičný. Tak na náhrobku ve Strenicích.

Krupí *z Probluze* měli pruhy na štítě, dva až tři na příč jako 1532 Jan, 1582 Václav. V aktech býv. dvor. archivu psaných o zaplacení panství Pardubského (1560) jest pečeť Kateřiny z Probluze a na ní za znamení i klénot obraz tetřívka, ale snad je to erb mužův. (Obr. H. V. tab.)

z Prohonic I, 15.

z Prohoře tří noh I, 59.

z Prohoře Hynek starší a synové jeho (1416) měli štít zhora polovičný jsouce strýci pp. z Rabšteina.

z Prochodu (růže) I, 1.

Bzenští *z Prorubě* měli prvotně jen dvě udice na štítě vzhůru postavené a špicemi ven obrácené, jako na pečeti Zdenkově (1460, arch. Třeboň.), později měli na modrém štítě pštrosové péro, po stranách po udici a též péro za klénot. (Kolář z ruk. Vídeňského.) Tak 1613 Věněk a 1704 Jan Šťastný. (Arch. mus. a DZ.)

z Proseči vladyky byli téhož rodu, jako Leskovci, majíce za erbovní znamení dvě vidle křížem přeložené. Drslav (1370) a Jan Hazmuka (1395) mají je jako klénot. (Arch. Želivský a v Jind. Hradci.) Slavek Němec (1395) a Jan Hazmuka (1424) mají je na štítě. (Arch. Rejhradský a Třeboňský). Jan z Proseče spečetil stižný list r. 1415 pečetí, na níž jsou dvoje vidle i na štítě i nad helmem; tato pečeť zdá se, že byla Otíkova. (Obraz pečeti H IV tab. 3 č. 4.)

z Proseči (sl.) Bohuněk má za klénot, jak se zdá, buď dvě ruce nebo dvě medvědí nebo jiného zvířete nohy. Tak na stížném listu r. 1415.

Holakovští z Proseči měli na štítě polovici srnce ve skoku, jehož krk jest střelou prostřelen. Tak Jan 1489 v arch. J. Hradce. V Jak. sbírce jest erb *Košetických z Proseče* štít polovičný, v pravo červený, v levo bílý, přes něj půl srnce přirozené barvy (bez střely), přikryvadla červená bílá, na točenici dvě křidla barvami shora dolů rozdělená, červená a bílá. (Obraz pečeti H IV tab. 3 č. 6.)

z Proseči Jan má 1586 polovici zvířete ve skoku (arch. v Čes. Brodě), bezpochyby týž jako předešlé.

z Proseči Šimek měl 1531 podobné znamení, jako 1542 Václav Smetana z Pr., totiž hlavu a krk ptačí, z jejichž úst vycházejí plameny (Kolář z arch. v Německém Brodě).

z Prosenic I, 53.

z Prosenic viz z Dolan.

z Prostého měli dvě medvědí nohy, drápy vzhůru obrácené, vždy černé, ale barvy štítu jsou rozličné. Ve vývodu Srbickém (opis v Jindř. Hradci a v Paprockého o st. ryt.) jest štít Horčicův z P. modrý, avšak v témž vývodu jednou červený, ale ve vývodu Cílovském (Kolář z ruk. Vídeňského) jest štít Kateřiny z P. vdané Záborské zlatý, přikryvadla černá zlatá a klénot též nohy. Tak i na pečeti Vojtěcha H. z P. 1435 (Arch. velk. převorství). Téhož erbu i *Čabužšti z Prostého*, jako 1610 Jiří (Arch. DZ.) a 1631 Jiří Trystram (Arch. mus.), Odchylný erb našel Kolář v Atlantu Voračických a to Evy Malovcové roz. Zálezské z Prostého, totiž štít polovičný, nahoře bílý a dole červený, takže červené pole vniká do bílého dvěma zuby. Viz M tab. 99, 140, 141, též H. IX. tab.

z Prostiboře I, 30.

z Prošovic Vítek (1377) a Jan Hrozek 1466 měli na štítě dva pruhy pošikem od pravého koutu. (Arch. bibl. Praž. a arch. zemského v Brně.)

z Prošovic Václav (1537) měl erb, k němuž přijat Kašpar *Zelendár*. Viz ve IV. odd.

z Protivce Jan (1484) měl na štítě dvě střely podle sebe, hroty vzhůru postavené. (Arch. prelátství Krumlovského.) Tak i *Ojířové z P.* zejména Jan (1501). Barvy bílé na červeném v erbovníku 23. K 4 bibl. Pražské a M. tab. 140. Klénotem červ. křidla rozložitá a na každém střela pošikem a pokosem. (Obraz H. VIII. tab.)

z Prudic vladyky, téže krve jako Mitrovští z Nemyšle, nosili na štítě pruh shora dolů jako 1436 Petr Špetle. (Arch. Třeboň.), 1442 Jindřich (arch. bývalý dvorský) a později *Špetlové z P.* jako 1506 Václav. (Arch. v Jindř. Hradci) Část jich byvši přijata k erbu pp. z Janovic, psala se pak Špetle z Janovic. (Viz I, 5.)

z Průhonic (z Říčan) II, 5.

z Průhonic Zdislav Koblich, odjinud *z Počernic* (1323) měl štít trojdílný, takže vrchní dvě pole jdouce podle hlavy štítu, ani nezabíraly jeho polovice. (Arch. bibl. Praž.)

z Průchodu I, 1.

Fremdárové z Pruku měli týž erb jako rytíři z Trautenberka. Obojí přišli sem z Bavor. Pečeti 1388, 1389 atd. v Mnichově.

ze Psář erbu kola I, 32, avšak Prokop Majnuš ze P. (1450) pečetí kotoučem. (Arch. Třeboň.) a Přibík z Býšova a ze P. (1494) má na pečeti pilu, jako mívají dřevaři v lese. (Frant. museum v Brně.)

ze Pšovlk Kunrat (1370, však nápis na pečeti de Circhaw) má na štítě pruh pošikem a na něm tři znamení jako jetelové lístky, avšak bez stonku. (Arch. Plzenský.)

ze Pšovlk Bušek Dlask (1426, 1431) má za klénot tři kyty na dlouhých stoncích. (Arch. bibl. Praž.)

Klenovští ze Ptení měli na modrém štítě černého kozla ležícího se zlatými rohy a kopyty, přikryvadla týchž barev, za klénot půl téhož kozla

ve skoku. (Rkp. bibl. Praž. XVII., D 34 a Jak. sb. Viz i Soupis Benešovska na str. 278.)

z Pucbachu Hanušek (1449) měl na štítě horní část věže se stínkami a oknem. (Arch. Drážďanský.)

z Pulic a *z Perknova* Jan (1442) měl na štítě křidlo a tak i klénot. (Arch. býv. dvorský.)

z Pusté Dobré viz z Ejzíře.

Puš Goclin a v Kolíně (1334) měl na štítě bylinu s pěti listy a třemi kořeny (?) (Arch. Orlický). Podobný 1541 Jindřich z Vilémovce.

Puš z Malotic Martin (1396) měl za klénot křidlo a na něm hrábě vzhůru postavené. (Arch. Vratislav.)

z Pušperka I, 24.

z Pyšel brána I, 29

z Pýštkova v. z Píštkova.

Rabicárové z Rabic byli v Čechách již r. 1409, držíce Litvínov. Na jejich štítu byl pruh na příč a kuželovitý klobouk nad helmem. Tak na pečetěch Zikmundových l. 1635 a 1640.

z Rabšteina pluhu I, 45.

z Rabšteina tří noh I, 59.

z Rabšteina měli prvotně štít zhora poloviční a jak se zdá z polovice zlatý, z polovice stříbrný. Jen polovičným pečetí 1360 Jindřich (Arch. Drážď.), 1372 týž, syn Filipův (Bibl. Praž.), 1411 Petr (Arch. kap. Praž.), 1446—1456 Jan (Arch. Třeb.), 1487 Humprecht (Arch. bibl. Praž.). Na pečeti Janově (1440, v Jind. Hradci) drží dotčený štít nahá panna s točenicí na hlavě a dlouhými rulíky, vynikajíc nad štít polovicí těla. V paláci Píseckém má „pan z Rabsstyna" (1479) štít na čtvero rozdělený, první a čtvrté pole bílé, druhé a třetí na zlaté a stříbrné rozdělené.

Bedřich král Římský polepšil (1452, 20. března) Prokopovi z Rabšteina erb tak, aby měl na helmici korunu a na štítě přidal v červeném poli lva z polovice (horní) zlatého a bílého. (Chmel Mater. II, 1.) Od té doby míval Prokop štít na čtvero křížem rozdělený, v 1. a 4. poli lva, v 2. a 3. starý erb. Tak pečetil l. 1459 (Arch. býv. dvorský), ale t. r. také pečetil s pannou, ana drží štít se lvem. (Arch. Svatováclavský.) Jindřich 1469 na Osece a 1491 na Prachaticích pečetil jen se lvem. (Arch. Drážďan. a Třeb.) Jan z Rabšteina, probošt Vyšehradský, měl na pečeti r. 1463 štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli klíče křížem přeložené, v 2. lva a v třetím starý erb. (Arch. Želivský) a l. 1468 zase nakreslený štít poloviční, v němž byly klíče ve vrchním poli a ve spodním starý erb. Jinde zase (1470) měl týž štít a nad helmem korunu s křidlem. (Rukopisy v Drkolnech.) Jan Hostounský z R. (1528) pečetil štítem, jak jej polepšil král Bedřich, ale do pravé polovice starého erbu dal si pluh, jakoby pocházel též od Pluhův. (Viz I, 45.) Konečně se nachází týž štít (avšak bez pluhu) v Atlantu Voračických, ale v starém erbu jest pravé pole zlaté a levé červené a má to býti erb Václava

z Rabšteina. (Takový na jeho pečeti l. 1549 v arch. min. vnitra.) Obraz Loskych z Rabšteina H. XIII. tab.

z Rabšteina Hanuš (1415, 1419 v okolí Duchcovském) měl havrana na štítě. (Arch. Drážďanský.)

z Račína Jan Lukava (1453) měl na štítě dva pruhy příčné, jeden po vrchu a druhý prostředkem (Arch. Plzenský), avšak Přibram (1460), Vilém (1466, Arch. Plzenský) a Jan Pšenička (1483, arch. města Brna) měli široký pruh příčný, středem jdoucí. Tak i *Račínové z R.* měli v 16. st. bílý pruh příčný v černém, za klénot rohy, pravý dole černý, nahoře bílý, levý obráceně. (Erbovník v Dírném a Salmovský v knih. Praž.) Souhlasí i Jak. sb., jen že u rohů je rozdělení barev jako ve štítě, totiž u každého z obou rohů bílá a černá barva, jedna nad druhou a z každé barvy vynikají ostny téže barvy, s čímž souhlasí klénot Kryštofa z R. (1556, arch. Třeb.), podobající se jelením rohům. Tak i M. tab. 19. Podobněž na pečeti Bedřicha Račína sed. na Arnsdorfu (1543, Arch. min. vnitra). V Atlantu Voračických jest na štítu Kryštofově černý pruh a ostatek bílé. (Obr. H. VIII. tab.)

z Račiněvsi vladyky měli lva vzhůru ve skoku jako z Cítova a ze Chlumu. Tak 1356 Záviše, kanovník Pražský, 1413 a 1428 Jan (Arch. kap. Drážď.), 1456 Václav (Arch. Třebonský). Potomci *Nedvědičtí z R.* (Obraz pečeti H. VIII. tab.)

Radečtí z Radče měli štít polovičný, v pravo červený, v levo modrý a přes oboje bílá radlička pošikem, tak že je lopatka ke spodu obrácená. Tak v majestátu pozdějším a ve vývodu jich v arch. mus., kdež přidán klénot, tři péra pštrosí červené, železné barvy a modré. V Jak. sb. jest lopata obrácena k pravému rohu (barvy štítu souhlasí), radlička jest přirozené barvy, přikryvadla modrá a zlatá, pera tři červené, bílé a modré. Na křtitelnici v Chomuticích jest štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli radlička lopatkou k pravému rohu obrácená, v ostatních polích plechovnice snad erb matčin (Viz i Pam. arch. II, 285..) Jest to tuším erb Václava z R. kanovníka Pražského (1379—1417, viz Tomkovy Děj. Prahy V, 127). Když byl Václav Leopold R. z R. povýšen do stavu hrabského (1763, 27. září), rozhojněn erb jeho takto: Korunovaný štít v pravo červený, v levo modrý, přes oboje pošikem radlička (Grabschaufel) hnědé barvy, avšak na konci bílým okovaná, přikryvadla modrá zlatá, tři péra červ. bílé modré. Štít drží dva obrnění mužové, majíce v druhé ruce oštěp a na helmicích tři červená péra. (Reg. král.) V Jak. sb. přidávaji se ke kopím zlaté třapce. Viz i Miltnerovy Privatmünzen a M. tab. 52, 72. Obraz erbu H, V. 324, 325, a tab. a náhrobku H V, 126.

Předborové z Radejšína neb Raděšína měli na štítě vola stojícího, jako 1456 Petr, 1461 Jan, 1477 Oldřich a 1513 Jan. (Arch. Třebonský, Orlický a horní v Kutné hoře. Obraz H., IX. tab.)

z Radenína Píškové měli tři nohy brněné na štítě a křidlo za klénot, jako 1388 Jakub z Písku, 1436 Vaněk z Hradenína a 1459 Zikmund P. z Radenína.

z Radešova Jan Haugvic (1436, Arch. Český, III, 513) měl na štítě beraní hlavu.

z Radhostovic neb z Radostovic pečetili majíce kytu a ptáka za klénot, jako 1382—1396 Jan, 1389 Ozana a 1382—1396 Jindřich. (Arch. Třebonský a Hradecký). Ale Jindřich měl na štítě ptáka stojícího na koruně (?) a za ním kytu (1401, 1402, arch. Třebonský a býv. dvorský).

z Radiče berana, I, 29.

z Radiče Václav starší *Holub*, úředník na Orlíce (1591, Arch. Třebonský), měl na štítě pruh na příč, ale u téhož (1606) našel Kolář v arch. mus. štít se psem rovně stojícím prostředkem štítu hoř. polovice a klénot tři pštrosová péra. V Jakub. sb. jest načrtnut erb takový, jako býval u nobilitovaných rodin, totiž štít s čarami obloukovitými od svrchu štítu ke stranám jdoucími na tři pole rozdělený; v horních dvou modrých jsou zlaté zářící hvězdy, v dolním zlatém a z pahrbku zlatého vyniká orlice modrá, jež má na prsou bílý půlměsíc (vlastně pružinu).

z Radikovic Mikeš (1450) měl na štítě půlměsíc rohama vzhůru. (Kolář z arch. Třeboň.)

z Radimovic Mrakeš (1432) měl tři příčné pruhy na štítě. (Arch. Třebonský.)

z Radkova Bohuněk (1366) měl za klénot postavu na loďce veslující (Arch. Hradecký) jako vl. z Milčic.

z Radkovic Bohuněk (1365) měl na štítě tři ryby hlavami spojené s ocasy ke koutům obrácenými (Arch. velk. převorství), jako Kosořové z Nihošovic. (Obr. pečeti H., VII. tab.)

Dvořečtí z Radkovic měli na štítě koule, v hoř. pravém a levém koutě (ostatek uražen) a jako klénot kolo. Tak Václav (1539, v arch. musejním).

David Racký z Radkovic (1613) měl dvojitý kříž pravoslavný. (Kolář z arch. Třeboňského.)

Radkovci z Radkovic, I, 47.

z Radomilic Albera (1386) měl tři hlavy lidské pod židovským kloboukem (Arch. Budějovský) jako vl. z Truskovic.

z Radonic kola, I, 32.

z Radonic Čáp (bez křestního jména), purkrabě na Tiché (1471—1478), měl v erbu čápa a střelu skrze něho. (Světeckého Paměti I, 192 v arch. Třebonském.) Na pečeti jeho v témž arch. vyniká střela hrotem nad zády a druhý konec jde do pravého dolního kouta.

z Radostova Matěj (1448) jinak *z Vlčnova*, měl na štítě i jako klénot dvě udice vzhůru vedle sebe stojící. (Arch. Želivský.)

z Radoštovic, viz z Radhostovic.

z Radovesic Oldřich (1340) jinak *ze Žitenic* měl na štítě žernov. (Arch. velkého převorství.)

z Radovesic Kunrát (1349) měl za klénot koulovitý klobouk nahoře vykrojený. (Arch. kl. Oseckého.)

z Radovesic Jan (1402) měl na erbu kotvici. (Arch. kapit. Praž.)

z Radovesic Petr (1415) má za klénot křidlo (Arch. Třebonský), ale l. 1418 týž klénot a štít zhora poloviční. (Arch. Drážďanský.)

Libákové z Radovesic měli na štítě dvě rostliny rovné vedle sebe. Tak 1513 Matěj v arch. Kutnohorském (odd. horní). Jiný erb M., tab. 137.

Albrecht *Šitka z Radovesic* (1555) měl štít pošikem poloviční, ve zpodní polovici dva pruhy a do horní vnikají jako dvě kladiva. (Kolář z arch. Třebonského.) Král má ještě jeden erb v H., XII. tab.

z Raduně (Radujně) Vaněk Polštář, syn Ondřejův (1446), má štít zhora poloviční, v pravém poli psa neb vlka a levé mřežované. (Sbírka pečetí v arch. Roudnickém.)

Jenšíkové z Radvanova měli bílého čápa na červeném štítě (Erbovník v Dírném).

z Rajova Racek (1479 úředník na Eschelkammu) měl na štítě pelikána a téhož za klénot. (Říšský arch. Mnichov.)

z Rakova kotouče, I, 60.

z Rakové Jan (1415) měl štít shora poloviční. (Arch. kapituly Pražské.)

z Rakové Oldřich (1456) měl na štítě klín od vrchu špicí dolů jdoucí a po stranách do vnitřku prohnutý, za klénot rohy. (Arch. Třebonský.)

z Rakovic měli obyčejně na štítě čtyři, druhdy tři pruhy příčné. Jako klénot vyskytuje se toulec rozmanité podoby a v něm střely nastrkané. Tak 1419 Jan Jezovec z Rakovic, 1446 Markvart, odjinud *z Čimelic*, 1457 týž, 1479—1484 týž. (Arch. velkého převorství, Třebonský a Hradecký.)

z Rankova mnicha, I, 39.

Býchorští z Raškovic měli na štítě lilii; tak 1543 Mikuláš. (Bibl. Pražská.)

z Rataj (u Bechyně) dvě křidla. Obraz pečeti H., VIII., erbu H., XII. tab.

Štylfrydové z Ratěnic pocházeli z Ratěnic v býv. Kouřimsku, kde seděli 1410 a 1450 Pertolt a 1440—1448 Jiřík. Podle domyslu byl tento syn onoho a slove v l. 1472 George Stillefrede jako pán statku Neurode, jejž vyženil slouže knížatům z Minstrberka. Potomci dosáhli l. 1662 panského stavu v kr. Č. Žijí, tuším, podnes. Prvotní jejich erb byl tento:

Štít pošikem poloviční, horní pole zlaté, zpodní černé, přikryvadla těch obou barev, z koruny vynikají dva rohy barvami na příč dělené, zlatý černý a černý zlatý a mezi nimi pět korouhviček s zlatými kopími a tak zbarvenými jako štít, dvě k pravé a tři k levé obrácené. Při pozdějších povýšeních polepšen jich erb mnohonásobně a jejich prvotní štít stal se štítkem. (M., tab. 118, 119, K B., tab. 108, B., tab. 45, 46. Podrobné dějiny vyšly tiskem.)

z Ratibořе, viz ze Hrádku a ze Chcebuze.

z Ratibořic lilie, I, 56.

z Ratibořic Vaněk (1388) vlastně ze Žampachu řečený, měl za erbovní znamení loveckou trubku. (Lib. erect.)

Raussensgruner, přijmení starožitné rodiny v Loketsku, která měla na štítě štiku hlavou vzhůru. Tak 1345 Pertolt R., farář v Plané (Arch. Drážďan.), 1388 Jindřich (Arch. říš. Mnichov.) a 1451 Jan (Arch. křižovníků.)

z Řebříka pol. orlice, I, 27.

z Řeče, viz *z Řetče*.

z Řečice, růže, I, 1.

z Řečice Oldřich (1402) před tím z Bozděchova řečený, měl za klénot mnicha. (Arch. Hradecký.)

z Ředhoště sekyrek, I, 37.

z Ředhoště Jan (1408—1420) měl na štítě dvě čáry na způsob cimbuří pokosem (od pravé k levé nahoru) položené. (Arch. Drážďanský.)

Malobratřičtí z Řehce měli na štítě plechovnici. Tak 1560 Kateřina. (Arch. býv. dvorský.)

Vančurové z Řehnic měli štít modrý, na něm dvoje zlaté rohy jelení každý o pěti parozích; na jich spojení stojí divý muž (nahý) maje hlavu a pás ovázané zelením a zelený věnec, v pravé ruce drže roh a levou se o bok opíraje, přikryvadla modrá zlatá a klénot tak, jako na štítě. (Majestát 1731, 8. února v reg. král. Paprocký o st. ryt 196. Jak. sb. Obraz M., tab. 33 a H., X. tab.

z Reicenšlágu Jan Bojgár (1469) měl dva oštěpy nad helmicí. (Arch. Třebonský.)

z Reicenšteina žijící posud v Bavořích přišli do Čech ve 14. století. Erb jich byl štít červený, na něm pošikem od pravého koutu dolů bílý pruh, přikryvadla týchž barev, klénot dvě křídla týchž barev, ale pruhy do vnitřku nahoru z obou stran natažené. (Jak. sb.) Tak 1468 Jiří a 1591 Volf. (Arch. křižov. a Třebonský. Obraz erbu H., IX tab.)

Reichové z Vínik neb i *z Reichu* řečení, měli na červeném štítě černou orlici z 7 bílých oblakův vynikající, přikryvadla černá červená, klénot rohy, pravý červený, levý černý. (Paprocký o st. ryt. 254, Jak. sbírka.)

v. Reisach. Otík mladší z Chrastu a na Všerubech pečetil l. 1401 pečetí, na níž jest sice jeho rodný štít, ale nápis † s- do(mini). vo(n). reisach (překlad chrastu? Arch. Teplský.)

v. Reisen v Sasku měli kruh a okolo věnec zářící; z vnitřního kruhu vynikala tři úzká ramena s prsty (neb kytami, jako 1387—1391 Tym a 1393 Bedřich seděním na Litvinově. (Arch. Drážďanský.)

z Reitenbachu Kunrát (1404—1410), držitel Kraslic, měl týž štít, jako Hozlaurové. (Arch. Svatováclavský a Drážďanský.)

z Rejšic Jetřich (1488) seděním na Vrbici, měl pruh podle vrchu štítu (Arch. bibl. Praž.)

z Řeneč pruhu, I, 49.

z Řepan Odolen, (1376) měl za klénot kytu. (Arch. bibl. Praž.)

Muštové z Řepan měli na štítě rameno v lokti ohnuté a ruku, držící kladivo vyzdvižené. Tak 1486 Purkart. (Arch. býv. dvorský.)

z Řepčic Beneš (1414), jenž byl purkrabí na Řečici, měl na štítě kapra hlavou dolů k pravé straně obráceného. (Arch. bibl. Praž.)

z Řepice Purkart (1342) a Ctibor (1360) měli za klénot křidlo rozložené. (Arch. bibl. Praž. a velkého převorství.)

z Řepnice Václav (1498) měl na štítě (pokud lze hádati z pečeti) dvě ruce vzhůru obrácené a nějaká znamení na způsob lupenův držící. (Arch. mus.)

z Řeporyj Bartík (1405) měl na štítě dvě ryby vzhůru obrácené, hlavami a ocasy k sobě, sice ven prohnuté. (Arch. bibl. Praž.)

z Řešic Jan a Stan (1496) měli na štítu dva rohy (kly?) oddělené a vzhůru obrácené. (Arch. mus.)

Ret z Pístova Beneš od krále Vladislava v kostele sv. Víta na rytíře pasován. Erb jeho potvrzen (1591, 25. července) Janovi, jeho potomku, totiž: štít černý, v něm lev zlaté b., na zadních nohách stojící s vyplazeným jazykem a ocasem vyzdviženým, v předních nohách drže cirkl železný špicemi dolů obrácený, přikrývadla černá, zlatá, klénot dvě křidla, pravé zlaté, levé černé. (Reg. král.)

z Řetče kohouta I, 34.

z Řetče pinty I, 46.

z Řetče Václav Bazek (1538) měl na štítě písmenu Z. (Arch. mus.).

z Řevnovic hlavy I, 38, avšak Mikuláš (1391) měl místo toho celé poprsí. (Arch. Třebonský.)

z Říčan I, 15.

Řisničtí z Řisnice měli na štítě červeném ruku s ramenem v lokti ohnutým, ana drží meč dobytý, a též znamení jako klénot. (Arch. mus. a desk zemských XVI, 6, Paprocký o st. ryt. 107. Obraz M. tab. 20 a H. IV. tab.)

z Řísuti Albrecht (1343 Arch. bibl. Praž.) měl křidlo s šachovnicí, současně měl Remunt *z Honic* též křidlo a za klénot kytu. (Obraz pečeti H., VIII. tab.) Podobné je 1350 u vl. *z Kostomlat.* Oldřich z Řísutě (1414, Arch. bibl. Praž.) měl též křidlo a za klenot křidlo vysoké s šachovnicí; tak i Aleš (1457, Arch. velkého převorství). V Slavětínském kostele je malován modrý štít s křidlem a na něm šachovnicí bílou a černou (má býti červenou, neb tak i malováno v rukopise Roudnickém).

Lidmila *z Říše* (na Moravě) pečetila 1265 růží. (Arch. ve Světlé v Rakousích.) Byla z rodu Vítkovcův (I, 1).

z Robous Maršík Salda (1382) jinak *z Časlavek* má za klénot kozí hlavu. (Arch. universitní v Praze. Obraz pečeti H., V. tab. 1, č. 6.)

Röder Folkel (1442) má v horní polovici štítu dva pruhy příčné, z nichž jeden jde podle vrchu a za klénot zvířecí (kočičí?) hlavu. (Arch. města Bochova.)

Röder Heinz (1456) má na štítě jeden příčný pruh. (Arch. města Šonfeldu.)

Vamberští z Rohatec měli na červeném štítě dvě černá (brněná) ramena s rukama. (Rkps. XVII. D. 34 bibl. Praž. a tabule na zámku Orlickém. Obraz erbu H., III. tab.)

z Rohův (z Rohova?) Všech 1382 jinak *z Tlukačova* měl na štítě helm s dvěma rohy ozdobenými střelkami. (Arch. univers. v Praze.)

Rochlovci z Rochlova měli na štítě pruh od vrchu dolů a za klénot půl zvířete (psa?) ve skoku. Tak 1458 Pavel. (Arch. gub.)

z Rochova chtěli míti na štítě znamení, kterému se říkalo při hře v šachy roch t. j. věž, kterou slon nosíval (figura ad modum unius schaci dicti in vulgari boemico Roch v Manualu, arch. kap. Praž. f. 124). Na pečetěch vyskytují se ho rozmanité obrazy, které se nikdy s obrazem věže nesrovnávají. Bušek z R. (1346, Arch. velk. převorství) má znamení jako hrnec nahoru se zúžující, z jehož kraje vybíhají dvě ucha, ale nedosahují zase hrnce. Šmohař z R. (1397, Arch. Drážďanský) má podstavec jako segment, z něhož vychází hůlka dělicí se na dvě ucha a kde se rozcházejí, vzniká znamení kytě podobné. Podobný erb mají (1419) Hašek (Jan) Šmohař z Truzenic, Jan Kužel z R. a Hašek Hrach z R. (Arch. bibl. Praž.) jen že odstavec skládá se ze dvou, většího a menšího a přes hůlku jde příčné rameno kříže. Jan Sezima z R. (1433, 1437, Arch. Jihlavský) má na štítě i za klénot tři odstavce a ucha, jen že u klénotu je také kyta. U Mikuláše z R. (1437, tamže) jest odstavec jako škopíček s dvěma obroučky, z něhož vybíhají dvě křidla na spůsob těch, jako se vyobrazují draci. Protivec z R. (1457, Arch. bibl. Praž.) má znamení podobné lilii. U Jana z R. (1506) a Heřmana z Hrochova a z Okříšek (1607, Arch. města Brna) je malý odstavec, z něhož vybíhá znamení velké jako kyta. U Paprockého (o st. ryt. 164) jsou dva odstavce jakoby s obroučky a vybíhají dvě dračí křidla. Poslední *Šmohaři z Rochova* mají na červeném štítě bílou věž nahoru se úžící s branou též bílou nad tím ještě dva odstavce též s brankami (měla by býti okna) a vynikajícími křidly po čtyrech pramenech, dvou modrých a dvou bílých, přikryvadla červená, bílá a modrá bílá a za klénot znamení erbovní, ale nižší. (Jak. sb.)

z Rochova Jakub (1361, Arch. bibl. Pražské) má za klénot ptáka zpívajícího a za ním dvě kuličky se stonky.

z Rokycan Jan († 1471) má na štítě obruč otevřenou a v ní hvězdu. (Viz Pam. arch. VI 185.)

z Rokycan Lapka (ok. 1452) má na štítě velblouda o dvou hrbech a opis na pečeti je s. waczslaw z whyezd. (Arch. Třebonský.)

z Rokycan Michál, vikář a oltářník kostela Pražského (1472) má na štítě uprostřed vějačku lopatu na obilí a vedle podobná znamení obdélná, vše dolů obracené, za klénot lopatu vzhůru. (Kolář z arch. bibl. Praž.)

z Rokycan Kříž (1495) má v erbu ptáčka s kulatou hlavičkou. (Kolář z arch. Třebonského.)

Rokycanští v Praze osedlí (pak řečení *z Okoře*) měli štít poloviční, ale pole oddělené zubatou čárou. U Jana (1346, Arch. býv. dvorský) jde pošikem, u Frány (1359, tamže) na příč. U Františka z Okoře a Jana odtudž (1379, Arch. bibl. Praž.) jde pošikem, ale skorem na příč a za klénot mají rohy.

Ostroměrští z Rokytníka měli brněné rameno s rukou v lokti ohnuté, ano drží v pěsti širočinu, obrácenou ostřím do pravého horního kouta. (Tak Prapocký o st. ryt. 289 a v Zrcadle 351, též na pečeti Jana Václava 1609 v Arch. DZ.) Barvy jsou: štít červený, rameno ocelové barvy se zlatými kraji jeho částí, širočina bílá, topor zlatý, přikryvadla červená bílá, klénot dvě křidla, snad červená. (Jak. sb., modrý štít M. tab. 110, viz i H., V. tab.)

z Nové Role Albert Plik jinak Tos z N. R. (1340) měl na štítě rybu (bezpochyby štiku) k levé straně ohnutou. (Arch. Teplský.)

z Ronova ostrev I, 2.

z Ronova Albert, kumtor v Manětíně (1391) měl štít poloviční pošikem dělený a za klénot křidlo. (Arch. velkého převorství.)

z Ronova (ve Slezsku) měli jedinou ostrvu o 6 sucích (něm. ron). Tak 1431 Hynce. Ale Kunrát (1373) měl k ostrvě i srdce stromu a kořeny a kromě toho spodek uschlého výhonu. (Arch. kr. Vratislavský.)

Andělové z Ronovce měli štít modrý (ve Frankově sbírce v Roudnici pocházející ze sbírky Frant. H. Voračického z Paběnic 1715 je bílý) a na něm černého vola (neb spíše býka) se zlatými rohy a kopyty; klénotem jsou dvě černá křidla (mělo by býti černé a modré) přikryvadla nedoložena, ale měla by býti černá modrá. (Jak. sb. M. tab. 115.) Předek jich Štěpán z Tetína jinak *z Děvína* (1326, 1338, Arch. Vyšehradský a křižovníkův) má za klénot dvě býčí nohy, ohnuté a kopyty k sobě obrácené. Podobně je u Ješka a Mikuláše z Tetína. (1342, Arch. křižovníkův.) Na pečetěch Štěpána z Tetína (1337—1378 na rozličných místech) je celý byk. Tak i 1432 Štěpána Anděla, jen že stojí býk na podstavci (Arch. gub.) a pozdější Andělové v 15. a 16. stol. (Obraz erbu H., I. tab. pečeti z r. 1432 H., V. tab. 1, č. 3.)

z Ronšperka berana I, 29.

z Roprechtic střely I, 6.

z Roprechtic Jan Vicher (1447) měl štít na příč poloviční. (Arch. bibl. Praž.)

Rorer Petr (1391 a 1395 úředník na Libenšteině) měl štít křížem na čtvero rozdělený ale středem přes to příční pruh. (Arch. bibl. Praž. a říš. Mnichovský.)

z Rosendorfu, na štítě rytíř maje ruce v bocích, vrch štítu červený a ostatek černožlutě rozečtvrcen. (Kolář z rukop. Vídenského.)

z Rosendorfu Kateřina, manželka Žíbřidova ze Žďáru měla na polovičném štítě na příč dělenem růži, polovici v horním, polovici v dolním pole, měnící své barvy. (Sbírka Vunšvicka v arch. zemském.)

z Rosenhainu Zikmund (1483) měl na štítě hvězdu o 6 špicích a za klénot 2 růžičky. (? Kolář z arch. bibl. Pražské.) Potomci *Rozenhánové z Janvic.*

z Rosentálu Vincent a Jindřich, Horníci (1388) měli štít na příč na 3 pole rozdělený, ve vrchním poli dvě růžice, ve zpodním jen jednu. (Arch. kapit.)

z Rosic Zdeněk l. 1504 hejtman v Bělé pod Bezdězem. Na kalichu vyryt byl erb jeho „hlava kapúnova" (Arch. Bělský) bezpochyby supí hlava jeřabatá.

Rostové v Praze měli štít třemi zuby pošikem rozdělený. (Viz Pam. arch. VII, 436.) Tak 1359 i Jan Rost a též rozdělení na křidle nad helmem. (Arch. býv. dvorský.)

z Rotšteina lva I, 3.

z Roudné Jiřík má l. 1414 štít a na něm muří nohu, jejíž horní konce jsou ozdobeny kytami (Arch. bibl. Praž.), l. 1428 má jen klénot, 3 růže, z nichž 5 liščích ocasův vyniká (z prostřední jen jeden — Arch. Vyšehradský.).

z Roudného cimbuří I, 23.

z Roudnice Matěj (1474) má na štítě tři hůlky v prostřed spojené, v horních koutech a u zpodu jetelovým listem se končící. (Arch. Hradecký.)

z Roupova I, 49.

z Rovného Litvin Uzel (1367) měl za klénot křidlo výkrojkem dvahrát zbarvené. (Arch. Novohradský.)

z Rovného Jan Borovec (1372—1408) měl na štítě půl kozla. (Pangerl, Hohenf. Goldenkr. Urkd.)

z Rovného Buzek (1421—1432) rodu Harachovského měl na štítě jich kouli s třemi pery a za klenot rohy, každý 4 svislými pery zdobený. (Arch. Třebonský a prelatství Krumlovského.)

z Rovného Ondřej (1476) byl z rodu Mitrovických z Nemyšle a měl jich erb.

Václav *z Rovného* kancléř rodu Rožemberského dostal majestát (1488, 6. března) na erb, totiž bílý štít a v něm hlava mouřenínova (caput Ethiopis) s hrdlem přirozené barvy (na obraze je to hlava kadeřavá a má červené rty), přikryvadla modrá a žlutá, a dvě křidla smíšené a bílé a černé barvy. (Arch. prelát. Krumlov.) Na pečetěch 1491—1519 (tamže a v Třeboni) má křidla složená, 1527 rozložená. (Arch. kap. Praž.)

z Rovného Jiřík (1498) měl štít shora polovičný a klénot tři rovná péra vzhůru. (Arch. Pelhřimovský.) Potom měli týž štít Růžkové a Nakserové z Rovného.

z Rozhovic kotouče I, 60.

z Rozhovic Pešík (1376) odjinud *z Jeclova* a Heřman z R. (1383) mají na štítě dva měsíce vzhůru stojící a rohy ven ke stranám obrácené. (Arch. Jihlavský, Arch. kníž. Lichtenšteinský.)

z Roztok Jiří měl na bílém štítě neb korouhvi černou vránu a též znamení za klénot. (Palacký, Formelb. II, 42.) Tak i na jeho pečeti 1398. (Arch. křižovn.) Tak i l. 1414 Petr z R. a z Drahobuze. (Arch. velk. převorství.) Obraz pečeti H, VIII. tab.

z Roztok ostrev I, 2.

z Roztyl Vácslav Hezolt (1482) měl na štítě ptáčka, klénot křidlo a na něm ptáček. (Arch. mus.)

z Rozvadova Martin (1130) měl na štítě pruh pošikem od pravého koutu, nad helmem konvici, z níž kyta vyniká. (Arch. bibl. Praž.)

z Rožďalovic páni měli na modrém štítě zlaté palečné kolo s křížem uvnitř, přikryvadlo modré a za klénot též kolo zlaté. Tak vyobrazeno v erbovníku herolta Getre (v král. knihovně Bruselské) asi l. 1350—1370 složeném, jejž vydal V. Bouton, na II. tab. č. 3; při tom psáno her Bohus. Tento Bohuše byl již l. 1341 mrtev. (Reg. IV, 380). Ješek (1380, Arch. Vyšehradský) má též kolo na štítě, Hereš 1356 (Arch. býv. dvor.) prostě na pečeti a Jan (1374) za klénot. (Arch. zem. Morav.) Týmž znamením a pečetí Kateřiny z R. pečetí (1413, Arch. Třeboňský) Anna Šelmberkova z Rožďalovic. Též znamení přibráno od Lomnických ku svému kartasu. (Viz z Lomnice.) Obraz H, IX. tab.

z Rožďalovic Petr (1487) měl dvě střely bez peří vzhůru křížem a pošikem složené. (Arch. stát. Vratislavský.)

z Rožemberka růže I, 1.

Vásclav (Vaňata) purkrabě *Rožemberský* (1312—1317) pečetí helmicí, z níž vycházejí paprsky, po stranách jsou jako dvě sekery bez toporů. (Arch. Drkolenský.)

z Rožmitála sviní hlavy I, 4.

ze Rpužic Sulek (1329) měl pruh po vrchu štítu. (Arch. Teplský.)

ze Rtína orlice I, 27.

ze Rtína chrtové I, 53.

ze Rtišovic pinty I, 46.

z Rudolic Vaněk Zlatý (1428) má dvě sudlice neb háky křížem přeložené. (Arch. v Litomyšli.)

Rulke Franc (1451) má štít shora poloviční a v každém je chrt s obojkem, oba jsouce k sobě obrácení. Pečetidlo je v museum kr. Č. ale tu chrti nad sebou, klénot křidlo a za ním chrt.

z Rušinova měli na štítě pruh pošikem od pravého horního koutu a za klénot rohy. Tak 1401 Jan *z Ostrožna*, 1406 Jan z R., 1422 Jan Hertvík z R., 1450 Hertvík a Arnošt *z Běstviny*, 1450 Hertvík mladší 1452 Hertvík a Jan. (Arch. Břevnovský, býv. dvorský a arch. Třeboňský.)

ze Rvenice viz z Žeberka.

z Rybího Jan (1450 ?) měl dvě střely pošikem a křížem přeložené a tulejemi dolů obrácené

Kábové z Rybňan měli štít poloviční, levé pole červené, v pravém stříbrném poli rameno a ruku, v červeném rukávu držící střelu hrotem dolů

obrácenou, přikryvadla týchž barev, dvě křidla složená, bílé a červené. (Paprocký o st. ryt. 298, erbovník Salmovský, Kolář z ruk. Vídenského.) V Jak. sbírce je rameno brněné se zlatými kraji, bílé křidlo jest zadní. (Tak i M. tab. 10, H., IV. tab.)

z Rybnic Kunrát (1422) měl na štítě dva pruhy na příč. (Arch. Budějovský.)

Přepyšti z Rychemberka měli štít pošikem poloviční, zpodní pole zlaté, svrchní červené, přikryvadla červená a bílá (lépe zlatá), klénot dvě černá křidla složená, přes něž jde pošikem pruh červený a zlatý. (Kolář z ruk. Vídenského, Paprockého Zrcadlo 277, Frankova sbírka v Roudnici.) Podobně M. tab. 1 13. Tak 1450 Hynek (Arch. státní Vratislavský) a 1593 Kateřina Malovcová z R. (Arch. min. vnitra.) Týž erb potvrzen majestátem l. 1726 28. listopadu. (Reg. král.) Obraz H., II. tab.

z Rychemburka koně I, 35.

z Rychnova leken I, 8.

z Rychnova (nyní Nového) Majnuš (1393) měl supra galeam duo cornua elevata. (Lib. erect. XII, 126.)

z Rynarce Ondřej (1433) měl jako hvězdu z 6 tyček složenou, na koncích jako kladívka na štítě i za klénot, (Arch. Hradecký.)

Kožkové z Rynarce zejména Matěj probošt († po r. 1566) měli dva meče křížem přeložené. (Viz Březanův Život Viléma z Rožemberka, str. 136.)

z Rynarce Ondřej (1479) měl tři lupeny dole ozdobně spojené a za klénot dvě ostrvy. (Arch. Pelhřimovský.)

z Ryžemberka poloutrojříčí I, 7.

z Ryžemberka psal se také před r. 1279 Půta ze Mšeného, erbu lví nohy.

z Ryzemburka, jinak z Oseka, hrábě I, 9.

z Ryzemburka tak jmenovaní po hradu u Žernov, měli na štítě třmen jejž všelijak vyobrazovali. Tas, Kochel a Naček *ze Skalice* (1322), jakož i Licek *z Visemburka* (1340) měli jej okrouhlý neb podkovitý s uchem nahoře. (Arch. stát. Vratislavský.) Nevlas ze Skalice (1363), Albert *ze Svatoňovic* a Aleš ze Skalice (1386, Arch. stát. Vrat., obraz H., V. tab. II, 8) měli jej na dvé (ke stoupání a protažení řemena) rozdělený. Tak i Jan z R. (1432 atd. Arch. Novohradský a Třebonský.) U Alše (1435, Arch. min. vnitra) jest zpodní část jako vypouklá, tak i u Tasa *z Hrošky* (1422), Bernarta *z Jestřebce* (14 . .), trochu i u Jana Lemberka. (Arch. Boleslav.) *Jestříbští z R.* měli na štítě modrém zlatý třmen, přikryvadla týchž barev a za klénot páví ocas, na němž jest týž třmen. (Vývod Srbický opsaný v Jindř. Hradci, popis v Janderových Dějinách Miletína 126 a Jak. sbírka.) Zrovna takový je i erb *Livkův z R.* (Jak. sbírka), avšak Paprocký (o st. pan. 357) souhlase ve všem, dokládá, že je třmen bílý. (Viz M. tab. 20, ale jinak na tab. 137.) Také prvotní erb *Rašínův z R.* souhlasí, ale polepšen byl majestátem r. 1638, 9. září, když známý Jaroslav Sezima byl za vyzrazení obmyslův Valdšteinových do stavu panského povýšen. Erb nový se takto popisuje: Štít

křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červeném bílý pruh na příč, ve 2. a 3. žlutém půl černého orla rozkřidleného pod korunou tak, že je vždy na venkovskou stranu obrácen. Uprostřed je štítek modrý a na něm zlatý uherský třmen, přikryvadla modře žlutá a červeně bílá. Helmy pod korunami dva, v pravo paví kyta promíšené barvy a na něm třmen, v levo dvě křidla rozložitá červené barvy a přes každé pruh. (Reg. král.) S tím souhlasí Jak. sbírka, kromě toho, že má přikryvadla na pravo černožlutá. Odchylně od toho píše Balbin, že Domini de Cimburg měli stříbrný střmen na červeném štítě. (Tabularium Aula Caroli.) Také v Richentalově vypsání sněmu Kostnického má Rubin z R. štít týchž barev. Možná tedy, že tak bylo u Krčínských. (Obraz erbu H. II. tab.)

ze Rzavého Chval má na pečeti v l. 1370—1372 helm a na něm rohy, avšak l. 1373 štít takový, že helm i s rohy je položen na štítě k levé straně, tak že rohy běží k pravému hornímu koutu. (Arch. zem. Morav. a kníž. v Kroměříži.) V l. 1384—1385 má na pečetěch štít zhora polovičný a za klénot rohy. (Arch. býv. dvorský.)

ze Rzavého pruhu I, 53.

ze Sačan viz z Chlumu.

ze Sádku Jan Saska (1452) měl na štítě ruku s mečem dobytým a za klénot 5 klasův. (Arch. bibl. Praž.)

Vršové ze Sadlna měli na žlutém štítě tři podkovy černé, rohy do horních koutův a dolů obrácené. Tak 1466 Jiří (Arch. mus.). Václav (1602) měl všechny podkovy dolů otevřené a za klénot jen jednu. (Arch. DZ. IX. 3. Viz i M. tab. 141, H., III tab.)

ze Samochova viz z Chotětic.

ze Samosol Jan Zoubek (1385) odjinud *z Mezného* má na štítě červa dolů prohnutého. (Arch. Třebonský.), ale l. 1402 má za klénot roh a též znamení, tuto ramenu a ruce ne nepodobné. (Arch. býv. dvorský.) Na úhoře nelze snad hádati.

Samšinští ze Samšiny měli třmen i na štítě i za klénot. Tak 1585 Mikuláš. (Arch. mus.)

ze San Jan Čapek (1433, 1437) měl na štítě půl jelena ve skoku, avšak k vrchu obráceného. (Arch. v Kralovci a kníž. v Kroměříži.)

Orelští ze San měli na štítě dvě udice křížem přeložené. Tak 1524 Zdeněk. (Arch. Třebonský.)

Predek *Želenských z Sebuzína* Jan (1282, soudce Litoměřického kraje) měl na štítě tři podkovy, dvě vedle sebe k vrchu obrácené a otevřené a jednu tak ke zpodu. (Arch. býv. dvorský.) Ti, kteří seděli na Želenkách v 15. století, měli jen jednu podkovu. Václav Ž. z S. 1520 má všechny nahoru obrácené a na náhrobku Kateřiny Dobřenské z S. v Dobřeni zase všechny dolů. Krystof Ž. z S. 1587 má již štít polovičný zhora dolů, tak že čára dělící jde skrze dolní podkovu a mezi oběma horními. V erbovníku Cílovském je erb Voršily ze S. tři bílé podkovy na červeném štítě, všechny dolů otevřené, přikryvadla červená bílá a klénot jediná podkova. Lepší snad

jest nákres Jakubičkův, štít polovičný v pravo modrý v levo zlatý a na něm tři podkovy bílé, přikryvadla modrá žlutá a červená zlatá, klénot jediná podkova. Neznámým majestátem vyzdviženi Želeňští do stavu panského a erb jejich polepšen, jejž Paprocký (o st. pan. 350) znal, ale o něm nic nepověděl, takto: Štít pravo zlatý, v levo modrý a na něm orlice modrá na zlatém, zlatá na modrém, na prsou je starý štítek v pravo zlatý v levo modrý s podkovami bílými dolů otevřenými (může býti i obráceno), přikryvadla modrá a zlatá, klénot orlice v pravo modrá, v levo zlatá, držící v ústech bílou podkovu. (Erbovník Salmovský a Jak. sbírka.) Obraz H., XII. tab.

z Seči Jan Lantfojt (1454) měl na štítě helm s rohy. (Arch. gub.)

z Sedčic sekerek I, 37.

ze Sedčic viz ze Hřivic.

ze Sedla kotouče I, 60.

ze Sedlce Vaněk (1376) z okolí Prahy pečetil srpem na štítě. (Arch. Vyšehradský.)

ze Sedlce (u Bolesl.) viz z Bosyně.

ze Sedlce Vlček (1380) z krajiny Táborské měl na štítě dva hroty střel spojené a pošikem k levému hornímu rohu položené. (Arch. Třeb.) Jindřich z S. (1391) měl též znamení jako klénot, ale na příč. Tak i Valkoun z S. (1389—1391), ale na štít vzal si šachovnici. (Obraz pečeti H., IV. tab. číslo 13.)

ze Sedlce rysa I, 41.

ze Sedlce kohouta I, 34.

ze Sedlce supí hlavy I, 31.

Hrobští ze Sedlce měli na štítě dvě medvědí nohy vzhůru obrácené a vedle sebe položené podobně, jako měli Horčicové z Prostého. Tak v l. 1446—1463 Jan H. z S. maje táž znamení i za klénot, 1485—1508 Jiřík. (Četné pečeti v arch. Hradeckém.) Tyto poslední rodiny z Sedlce jsou z jižních Čech.

ze Sedlce Jan Slavek (1426) v krajině Sušické osedlý měl na štítě poprsí lidské, rukama nějaký předmět nad hlavou držící. (Arch. Třebonský.)

Následující jsou z Plzenska:

se Sedlce kola I, 32.

ze Sedlce Mikuláš (1450) syn Annin ze Chříňova, měl podobný erb jako Běšínové, totiž na štítě chlupatou nohu zvířecí (medvědí) a roh a tak i za klénot (Acta cons. Zítav K 8 v arch. kap.).

ze Sedlce Jindřich (1397) měl štít, na němž nic nelze poznati a za klénot ptáka s hlavou vztýčenou. (Acta cons. Zitav. K 6.) Jan Tele z S. měl téhož ptáka s kytou za ním na štítě i za klénot. (Arch. býv. dvorský.)

ze Sedlce Bohuslav (1478) měl erb Sedleckých z Újezdce.

Kolář poznamenal si též štít Petra z S. (1450, Arch. Třebonský), na němž pruh kolmě dolů a přes něj podle vrchu příčný pruh, což zůstavuji ve své váze.

ze Sedlčánek holubice I, 42.

ze Sedlíkovic Harant (1367—1372) měl za klénot rohy. (Arch. velk. převorství.)

ze Seeberka v. ze Žeberka.

ze Sekyřic kohouta I, 34.

ze Selmic kohouta I, 34.

ze Selmic Jind. (1333) odjinud z Kojic měl na štítě helm a na něm dvě čapí hlavy a krky, nosy od sebe. (Arch. gub.)

ze Semčic Jindřich (1496, Arch. Třebonský) měl na štítě tři podkovy, dvě nahoře, jednu pod nimi, vše nahoru otevřené.

ze Semil Petr měl r. 1450 za klénot křidlo, ale r. 1456—1460 na štítě dva pruhy zhora dolů. (Arch. Třebonský.)

ze Semína Sirotek I, 38.

ze Semína nad Labem *Hanikýřové* měli na štítě červeném stonek s 5 dubovými listy zelenými a tolikéž žaludy zlatými, tak že jdou za sebou list, žalud, žalud, list, list, žalud, žalud, žalud, list a list; klénot je papoušek stojící, v pravo obrácený s růžovým páskem. (Kolář z rukop. Vídenského.) Tak i na pečetěch v Kouřimi a Kutné hoře.

Semínové z Semína (Bol.) měli snad na štítě kůl a za klénot 3 péra. Tak na náhrobku Barbořině († 1589, Soupis Novopacka 98), ač není-li to erb mužův.

ze Semtěše (u Čáslavě) I, 31.

ze Semtěše (u Žlutic) Kancléř (1349) měl na helmici kytu a před ní **S**. (Arch. v Bochově.)

ze Semtína Jarek (1383) měl na štítě škopek. (Arch. Třebonský), jako Škopkové z Otradovic. Potomek jeho Buzek měl (1514) k tomu za klénot křidlo s šachovnicí. (Kolář odkudsi.)

ze Sence Mikuláš, jinak z Nového dvoru (1450) měl na štítě tři pruhy příčné a přes ně pošikem korunu. (Arch. gub.)

ze Sendražic (u Kolína) Janek (1393) měl za klénot loďku, z níž kyta vyniká, ale Mikeš (1430) měl oboje znamení na štítě. (Arch. stát. Vratislavský a gub.)

ze Sendražic (u Hradce n. L.) Neplach měl na štítě dvě plechovnice vzhůru obrácené, palci k sobě a dole spojené se stuhou s třásněmi. (Pečetidlo asi z počátku 14. st. pocházející.)

Sendražští z Sendražic měli na modrém štítě černého krkavce, an drží v nose zlatý prsten s vynikajícím kamenem, přikryvadla modrá bílá a za klénot téhož krkavce. (Paprocký o st. ryt. 357 a v Zrc. 371, Jak. sb.) Ve Frankově sbírce v Roudnici jest štít žlutý. Tak i M. tab. 117. Na pečetěch Jindřichově (1569) stojí krkavec na větvi bezlisté, ale větev je snad pozdější přídavek. (Arch. desk zemských. Obraz erbu H. II. tab. pečeti H., V. tab. I.)

ze Seslavec Čéč (1422) měl na štítě dva rohy hustě posázené ostny. (Arch. v Litomyšli.)

ze Seslavec Beneš Brázda (1423) odjinud *ze Srbec* měl na štítě kohoutí hlavu s krkem. (Arch. Hradecký.)

ze Sezemic hrábě I, 9.

ze Sezemic kotouče I, 60.

Šlechtínové z Sezemic byli snad potomci Jana Čejky (viz I, 60), neb erby obou jsou si podobné. Matěji Šlechtínovi dán (1558) erb: štít modrý, uprostřed zrcadlo okrouhlé s vsazenými kusy a s červenými točenici neb střebci okolo okrášlený, přikryvadla bílá modrá, klénot tři péra pštrosová, červené, bílé, modré. (Reg. král.) Podobně v erbovníku Dírenském. Na pečeti Matějově r. 1580 je jako kotouč s dvěma kruhy a uprostřed pupek.

Na pečeti Jana z Sezemic (1450 v arch. Třebonském) jest neurčité znamení, jako 6 čar dole spojených a k vrchu se rozbíhajících.

Silberzeuger Ula (1358) měl na štítě gryfa neb noha ptáka. (Arch. Drážďanský.)

ze Skal Jan (1412) měl na štítě rybu s tlustou hlavou a s ocasem zavinutým. (Arch. mus.) Kateřina Drhova ze Skal měla rybu, jak se vymrskuje. (1538, Arch. Třebonský.)

ze Skal (čsl.) Maršík měl na štítě, jak se zdá, zvířecí hlavu. Tak na pečeti stíž. listu (1415).

ze Skalice růže I, 1.

ze Skalice Naček (1332), Nevlas (1363) a Aleš (1386) měli buď na štítě neb za klénot třmen, jsouce téže krve, jako páni z Ryzemburka. (Viz H., V. tab. 2 č. 8.)

ze Skalice viz z Koloděj.

Střížek z Ostřešan a *ze Skalice* měl l. 1388 za klénot ptáka jakéhosi (super galeam figura ad modum anetae. Lib. erect.), ale buď se popisující mýlil, maje ptáka za kachnu, aneb se erb z nepaměti měnil; neb *Slavkovští z Šonova* a *ze Skalice* měli jiný erb, ač podobný. (Viz obraz H., III. tab.) Král Jiří potvrdil (1469, 7. Aug.) Janovi ze Sk. štít červený, v jehož prostředku pták nebeské neb lazurové barvy, jenž se obyčejně sokol nazývá, maje křidla rozletitá; nad helmem dvě křidla rozložená, týchž barev, svázaná závojem ženským, kterému se říká obyčejně čechlík, modravé (zelené? glauci coloris) barvy, přikryvadlo modré, červenou barvou podmalované. (Paprocký o st. ryt. 299.) Jakubička popisuje erb Slavkovských takto: Na červeném štítě u zpodu skála, na níž stojí sokol rozkřidlený „tygrové barvy", přikryvadla červená bílá, klénot dvě křidla rozložená bílé barvy.

ze Skalky (u Litoměřic) měli štít zhora polovičný, v pravém poli půl orlice, v levém příčné břevno, za klénot dvě křidla rozložitá s šachovnicí, Tak 1400 Petr. (Arch. Drážďanský. Obraz H., XIV. tab.)

ze Skalky (u Opočna) I, 52.

ze Skály poloutrojříčí I, 7.

ze Skály vlastně z Jenšteina.

ze Skočec poloutrojříčí I, 7.

ze Skočec Racek (1336), Jaroslav (1346), Ota (1362) měli za klénot rohy ozdobené péry. Sice byli stejného rodu s Roupovskými. Viz I, 49.

ze Skopytec Jan (1368) měl za klénot křidlo. (Arch. v Nové Říši.)

ze Skopytec měli na štítě kříž, jehož horní rameno schází. Jednou je i jako příční pruh při vrchu, od něhož jde ke zpodku svislý pruh. Jednou je i příční rameno zdobeno třemi kytami. Za klénot bývá křidlo a na něm též znamení. Tak v l. 1424—1448 Jan. (Arch. Třeboňský, Budějovský a Hradecký.)

ze Skořenic Čeněk (1398, Lib. erect.) měl za klénot trubku, jsa krve vladyk ze Žampachu.

ze Skorna Vítek (1391) měl za klénot rohy. (Arch. Drážďanský.)

ze Skoronic Vernéř Drochovec (1378) měl za klénot rohy, jako Drochovci z Omleničky. (Arch. Budějovský.)

ze Skorotic Jan Vyduna (1401—1413) měl za klénot dvě ramena s rukama vyzdvižená tak, že rukávy se na obě strany rozlétávaly. (Arch. Drážďanský a musejní.)

ze Skorotína měli na červeném štítě pařez bílý s kořeny a po obou jeho stranách po dubovém lupení z něho vyrostlém. (Frankova sbírka v Roudnici e MS. Balbini.)

ze Skrchleb v. z Hrádku.

ze Skřína (na Moravě) Matěj (1437) měl labuť, jsa rodu pp. ze Švamberka. (Arch. Třebonský.)

ze Skřiple Přech Hříč (1433) byl bezpochyby erbu hříče. (Font. r. Boh. V, 611.)

Šlibovští ze Skřivan měli na štítě loveckou trubku a za klénot tři pera pštrosí. Tak 1561 Adam (Arch. min. vnitra) a 1618 Eva Anna vd. Čertorejská. (Arch. mus.)

ze Skryj Jan Stebňák (1422—1466) měl za klénot kruh a v něm měsíc rohy dolů obrácený a jedním rohem skrze kruh prostrčený a na témž měsíci kříž s trojími příčnými rameny. (Arch. gub. a Třebonský.)

ze Skuhrova křidla I, 19.

ze Skuhrova Václav (1447) měl po vrchu štítu dva příčné pruhy a za klénot psí (?) hlavu. (Arch. kapit.)

Skuhrovští z Skuhrova měli černý pruh příční na stříbrném štítě, totéž na složených křidlech, točenici a přikryvadla týchž barev. (Kolář z rukop. Vídenského.) V Jak. sb. jest obráceně, totiž bílé na černém. Tak i M. tab. 141. Václav ze Sk. (1456—1462) měl na pečeti týž pruh, ale se šachovnicí (Arch. kapit. a býv. dvorský) a l. 1464 měl jej pošikem a pokosem mřežovaný. (Arch. kapit.) Jeronym (1477—1504) měl na pečeti prosté pruhy. (Obraz erbu H., VI. tab.)

ze Skupče koně I, 35.

ze Skvořetic pinty I, 46.

ze Slabec Boreň (1450) měl za klénot hvězdu na spůsob růžice o šesti lupenech. (Arch. min. vnitra.)

Slatanéřové z Slatanéř měli na štítě dvě kuličky, jednu nad druhou. Tak na pečetěch r 1541 a 1574. Klénotem byla 4 péra pštrosí.

Slatinští ze Slatinky měli na štítě červeném měsíc zlatý, rohy nahoru a nad ním hvězdu. Tak 1555 Jetřich (Arch Třebonský. Staré vyobrazení v Soupise Turnovska na str. 20 a v H , VII. tab. a X, 263.)

Slaškové ze Slatiny měli štít křížem na příč a zdélí rozdělený a za klénot rohy. Tak 1434—1454 Slašek a 1475 Zbyněk. (Arch. min. vnitra a Hradecký.)

Penížkové ze Slatiny měli na štítě volskou hlavu. Tak 1557 Johanka dcera n. Jana P. ze Sl. (V Roudnici sbírka pečetí.)

ze Slatiny Bozděch mladší (1327) pán na Milíčově měl za klénot rohy. (Lib. erect. XII, 48.)

z Slatiny Ondřej Špalek (1411, 1420) měl štít zhora polovičný a za klénot rohy. (Arch. bibl. Praž.)

ze Slatiny Mikuláš (1482) odjinud z Hořan měl za klénot horní část hříče mezi péry. (Arch. Třebonský.)

ze Slavče Domin (1407) měl lidskou hlavu za znamení erbovní. (Arch. býv. dvorský. Viz I, 38.)

ze Slavětína nejstarší snad měli na štítě **M**. To se nacházelo na staré pečeti Slavětínské a černé **M** na modrém štítě spatřuje se posud v kostele Slavětínském.

ze Slavětína psali se někteří z Žeberkův.

ze Slavic I, 57.

ze Slavíkova ryt. I, 52.

Slavíkovští ze Slavíkovic měli na štítě ruku v loktě ohnutou vzhůru vyzdviženou ana drží kladivo. Tak 1541 Pavel. (Arch. Orlický.)

ze Slavkova (Harach) I, 55.

ze Slavkova Odolen (1447?) vlastně *z Komařic* řečený měl na štítě orlici. Viz I, 5.

ze Slavkova (u Janovic Vrcht.) Adam (1360) měl za klénot chrámeček (altan) a na vrchu končité střechy kytu. (Arch. kapitolní.) Z toho se vyvinula mříže neb plot, jako měli Růtové z Dírného.

Vidlákové Radimští ze Slavkova měli polovičný štít, pravé pole zlaté, levé červené, přikryvadla červená a zlatá a za klénot dva červené rohy. Tak pečetili 1450 Jan V. z S., 1462—1741 Odolen, 1463 Ctibor Nechvalický, 1463—1470 Kuneš. (Arch. Třebon. Kapit. dvorský, též několik erbův na náhrobcích v Neustupově. Obrazy H. VII, 285, 287, 293.)

ze Slemene Čáslav (1434) měl za klénot dva rohy a každý posázený třemi račími klepety. (Arch. zemský Mor.)

ze Slepotic kohouta I, 34.

ze Slepotic vlastně Slepotických ze Sulic. Viz Pam. arch. II, 40.

ze Slivna Hanek (1446) měl za klénot křidlo a na něm neurčité znamení jako dvě šišky. (Arch. Třebonský.)

ze Slivna viz z Chlumu.

de slvpeycis záhadná legenda na pečeti Jana ze Chřínova (1373), snad ze Sloupečného.

ze Sloupna měli na štítě plechovnici a dvě za klénot, jsouce bezpochyby potomci Neplacha z Sendražic a Zbyňka z Bukoviny (1340—1349), kteří měli na štítě dvě plechovnice. Na pečetěch měli plechovnici 1414 Petr Kčice ze S. a z Košťálu, 1434 Petr Ples z S., 1449—1454 Jan Herynk z S. (Arch. Třebonský a stát. Vratislavský.) *Herynkové ze Sloupna* vystěhovavše se na Moravu, přibrali si na štít herynka, tak již 1417 Václav, maje na štítě křížem rozděleném v 1. a 4. poli plechovnici, ve 2. a 3. herynka. Obráceně měl to 1454 a 1467 Jan. (Arch. města Brna, Třebonský, býv. dvorský.) Na pečeti Ondřejově (1516 v arch. m. Brna) není zřejmo, jsou-li na štítě čtyři herynky aneb jen dva, také klénot není dosti zřejmý, totiž zdali dva herynky neb dvě plechovnice. Po r. 1516 a v následujícím století měli tento erb: štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm bílé herynky, 2. a 3. modré, v 2. zlatá, ve 3. bílá plechovnice, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, klénotem byla dvě péra červená a mezi nimi tři herynky bílé ocasy vzhůru. (Paprocký o st. ryt. 55, 59. Jak. sb., avšak tu mylně ocelové rameno s rukou.) *Kordulové ze Sl.* měli na červeném štítě plechovnici přirozené (ocelové, namodralé?) barvy, přikryvadla červená bílá (což svědčí o plechovnici prvotně stříbrné), za klénot dvě křidla rozložitá červená a mezi nimi táž plechovnice. (Jab. sb.) Na pečetěch měl Vaněk K. (1492, arch. Třebon.) za klénot jen plechovnici a Jan K. (1504, tamže) dvě plechovnice. *Plesové Heřmanští* ze Sl. měli prvotně stříbrnou plechovnici na červeném štítě (Kolář z rukop. Vídenského), později byla plechovnice přirozené barvy, přikryvadla červená bílá, za klénot dvě plechovnice a mezi nimi 7 úzkých per tuším červených. (Jak. sb.) *Sadovští ze Sl.* měli týž štít a přikryvadla téže barvy a za klénot měli prostě dvě plechovnice. (Jak. sb.) Tak je i na pečetěch jejich r. 1532. (Arch. Třebonský.) Obrazy erbu H. II. tab. a náhrobku V, 45.)

ze Sloupné Václav (1450) měl mořského psa hlavou vzhůru, nohy roztažené, ocas k levé zahnutý. (Arch. Třebonský.)

ze Sloupnice I, 27.

ze Sloupu husích krků I, 36.

ze Sluh Jan (1385), jinak z Cách měl dvě medvědí nohy vzhůru postavené. (Arch. bibl. Praž.)

ze Sluh kohouta I, 34.

ze Sluhova Vilém (1406) měl za klénot dva rohy a každý posázený třemi ručkami. (Arch. gub. Obraz pečeti H., IX. tab.)

ze Smědovic Hrzek (1401) měl za klénot buď čírku neb čejku (Arch. Drážďanský).

ze Smilkova jinak *z Miličína* Janek (1413) měl štít pošikem poloviční a za klénot křidlo. Chval ze S. (1412) kanovník vyšehradský pečetil podobným štítem, avšak též druhým štítem, na němž byla lilie.

ze Smiradic Lipec (1359) měl za klénot kapra hlavou dolů postaveného (Arch. mus.).

ze Smiradic klíčův I, 48.

Smiřičtí ze Smiřic měli štít pošikem poloviční, černý a bílý jak lze viděti v Černém Kostelci. Jan ze Smiřic měnil v l. 1427—1446 svůj štít na pečetěch čtyřikráte; napřed měl vyvýšenou část v levo na hoře, pak v pravo na hoře, pak pravo dole a konečně pravo nahoře. (Obr. M. 25 a H. II. tab.)

Kapounové ze Smiřic měli na bílém štítě červené rohy posazené každý roh čtyřmi korouhvičkami (Epitafium Kapounovské v Starém Bydžově). Na jiném vyobrazení je štít bílý, pravý roh červený s černými, levý černý s červenými korouhvičkami, přikryvadla červená bílá a černá bílá, v klénotě pravý roh černý, levý červený s korouhvičkami proměněné barvy. Týmž znamením pečetí 1474 Alexander (Arch. kapit.) Obr. H. VI. a VIII. tab.

ze Smiřična Mikuláš (1452) měl na štítě a za klénot kouli (Arch. Hradecký).

ze Smojna Frydman (1317) měl štít poloviční a v levém poli dva pruhy. (Arch. býv. dvorský.) Tak i 1432 Zikmund a 1443 Mikeš Pancíř, jenže měli v pravé polovici velmi úzký pruh. Tento měli v levé polovici 1450 Zikmund a Vaněk (Arch. Třebonský a Drážďanský). *U Seletických ze S.* popisuje se štít poloviční a pravá polovice je na příč na tři části rozdělena. (Pam. arch. VII, 357.) Týž erb (jako Podmoklských) měl 1524 Jan Sel. a za klénot plechovnici. (Arch. min. vnitra.) Obraz erbu H., X. tab.

ze Smolotyl Oldřich (1458) měl znamení erbovní jelení rohy (Arch. mus. Obraz H,, X. tab.)

ze Smrčan viz z Chlumu.

ze Smrčku Vilém Křeše (1361) měl tři měsíce rohy ke vnitřku obrácenými, hůlkami ve středu štítu spojené (Arch. Břevnovský).

ze Smrdova Petr Bohdal (1452) měl štít buď nejasný aneb spíše prázdný a za .klénot kotouč posázený buď plameny neb péry (Arch. Želivský.)

ze Smrkovce Host (1366) měl za klénot rybu (okouna?) na kytě. (Arch. kl. Oseckého.)

ze Smrkovic Jan Radlička (1415) měl, soudíc podle příjmení, na štítě radličku jako Radečtí z Radče. (Lib. conf.)

ze Smržova viz z Kostelce.

ze Snětu Petr (1450) měl na štítě pruh pošikem. (Arch. Třebonský.)

Letinští ze Snopoušova měli štít zhora poloviční, pole bílé a červené, za klénot rohy týchž barev (Erbovník v Dírném). Tak i na pečeti Bartolomějově (1586). Jinak Král v H., IX. tab.

Soběkurských erb růži v. obr. M. tab. 25, což mi nejde dobře na rozum.

ze Soběsuk orlice I, 27.

ze Soběsuk kola I, 32.

ze Soběšína měli střelu rohatou totiž tak, že bylo střeliště na konci do dvou polokruhů ohnuté. Dávali ji na štít buď hrotem dolů aneb nahoru. Klénotem byla táž střela ale položená na kytě. Tak 1373 Unka, 1397 Markvart, 1406 Prokop, 1432 Jan Unka z *Neustupova*, 1455 Prokop, 1461 Zbyněk (Arch. kapit. Třebonský, býv. dvorský a velkého převorství).

ze Sobětic kohouta I, 34.

ze Sobětic Jan (1414) z krajiny Třeboňské měl za klénot křidlo (Arch. Třebonský).

Sobětičtí z Sobětic z okolí Klatov měli štít na příč poloviční. Ve zpodním větším poli měli šupiny rybí. Tak 1414 Jan. (Arch. bibl. Praž.) Na pečeti Jindřichově (1433) vypadají šupiny jako kuličky. Jindřich (1465) má je zřetelné a na křidle, jež má za klénot, jsou též ve zpodní části. (Arch. Třebonský.) Šupiny jsou na pečetěch vždy kulatým nahoru. V atlantu Voračickém je vrchní třetina červená a v ostatním dvou třetinách jsou šupiny, jichž barev Kolář nedoložil. V Jak. sbírce jest horní třetina červená, zpodní pole modré, z horní strany šupinami modrými (? má býti bílými) do trojhranu posázená (šupiny kulatým dolů); přikryvadla červená modrá, složená křídla zbarvená tak, že červená horní levá čtvrtina jest červená, ostatek modrý a pod červenou částí jsou zase šupiny do trojhranu. (Obr. M. tab. 25 a H., IX. tab.)

Hadburkové ze Sobučic měli na štítě psí hlavu s vyplazeným jazykem. Tak 1490 Václav. (Arch. st. Vratislav.)

ze Sokolovic Byčen (1395) měl na štítě pařez na hoře usekaný a dole s kořeny a z obou stran po dubovém lupeni. (Lib. erect. XII, 183.)

Vyšehněvští ze Solče měli snad štít zhora poloviční a za klénot polovici psa neb jiného zvířete vyskakujícího. Tak 1547 Všeslav. (Kolář z arch. min. vn.)

Mírkové z Solopisk měli štít zlatý a v něm ruku zbrojnou s ramenem železné barvy, ana protíná mečem přirozené barvy okleštěk tmavohnědý, přikryvadla černá zlatá z obou stran, za klénot ruku brněnou zdviženou, v lokti ohnutou s mečem k ráně vytaseným (Kolář z rukopisův Vídeňských, Jak. sb. M. tab. 15 (avšak chybně na tab. 139). Tak i na pečetěch 1450 Mírka a 1536 Václava M. (Arch. Třebonský a Kutnohorský. Viz i Soupis Kolínska na str. 84.)

Předkové *Mladotův z Solopisk* byli Ješek Prosinka a Vaněk *z Prosinic* syn jeho (1349). Tento měl na štítě pokosem pruh a na něm čtverhranky s šesti rohy neb špicemi. (Arch. Křižovníkův) Oldřich *z Dolan* měl na témž pruhu jako tři růžice a podobně na složených křidlech (Arch. Břevnovský). Na pečeti Vaškově ze Solopisk, kterou pečetili 1430 Vochek z S. a z Poříčan a manželka jeho, jsou tři hvězdy o 6 špicích bez pruhu (Arch. kapit.). Tak to měl 1468 i Čeněk z Poříčan, avšak s pruhem. Hynek M. z S. (1518, Arch. Hradecký) pečetil již erbem, jak se tuto popisuje. Erb ten byl: Červený štít, na něm byl pruh pošikem a na něm tři černé routy neb kosočtverce, přikryvadla červená bílá a černá bílá, za klénot dvě červená křidla

složená a na nich pruh touž spůsobou, jako na štítě. (Kolář z ruk. Vídeňského, Jak. sb., M. tab. 49.) Když byl dán (1761, 26. června) panský stav starožitných rodův bratřím Josefovi, Janovi Františkovi a Janovi N. Ml. z S., polepšen byl jejich erb tak, že ke štítu přidána koruna na něm, pokryvadla ponechána a na štít posazeny dva helmy, tak že z nich vynikala dvě křidla červená s pruhy tak, jako na štítě (Reg. král. Obraz H., VI. a X. tab.)

ze Solopisk Petr (1459) měl na štítě kříz bez horního ramena a za klénot křidlo (Arch. gub.).

ze Souměře Zikmund Holub (1427) měl holubici na štítě i za klénot (Arch. Třebonský).

ze Souměře Jan Šonštetár (1490) měl na štítě větvičku s třemi lupeny a pod nimi dvěma suchými stonky (Arch. bibl. Praž.)

ze Soutic mívali na svých pečetěch křidlo rozložité, jehož začátek (kost) vybíhala v ptačí pazour. Tak 1433 Zdeněk, 1434—1454 Jan, 1449—1459 Aleš (Arch. min.v nitra, Hradecký, Drážďanský, Vratislavský a velkého převorství). *Čabeličtí ze S.* jak svědčí vývod jich skvostně psaný (MS. bibl. Prag. XVII. D. 34) měli stříbrný štít, černé křidlo a zlatý pazour. Též znamení jest i klénotem. Paprockého (o st. ryt. 225) zmínka, že měli štít červený, jest tedy matná a snad se vztahuje na polský erb Topáč. (Viz M. tab. 60, obr. erbu H., II. a VII. tab. obraz pečeti 1440 H., III. tab. č. 32, náhrobku r. 1513 H., VII. 271.) *Janovští ze S.* měli též znamení, ale zlatý štít (Jandera, Miletín 126).

ze Sovojovic Arnošt (1382) měl za klénot křidlo. (Arch. univers.)

ze Speřic Předbor pečetil stížný list. Má znamení jako medvědí nohy zdobené po pravé straně třemi kytami, což by spíše nasvědčovalo rohům rozmazaným.

Stranovští ze Sovojovic měli štít s šachovnicí (1453 v pěti řadách na příč i dolů) a za klénot křidlo. Tak 1453, 1454 Jaroš (Arch. min. vnitra a Třebonský). Na náhrobku Burjanově († 1551) jest 6 řad kostek dolů a 4 na příč. Barvy známe jen z Jak. sbírky. Tam jsou kostky všechny (6 × 7) a každá z nich pošikem zdola nahoru k levé rozděleny a vrchní polovice každé kostky všude bílá, zpodní pak pole kostek je za sebou jdouc zhora dolů, modré, červené, žluté a jdouc povrchu na příč modré, žluté, červené a tak i dále. Přikryvadla z obou stran jsou červená, bílá, modrá, žlutá. Klénotem jsou složená křidla, z nihž zpodní jest zdola žluté, pak modré, a u vrchu červené. U předního křidla jest spodek bílý a brky žluté a modré, červené a modré, červené a žluté, žlutý, modrý, žlutý a poslední brk modrý. (Obraz náhrobku H., V, 314.)

ze Sovynic Mikuláš (1340) měl na štítě půl vlka z křoví vyskakujícího. (Arch. velkého převorství.)

ze Spaňova koně, I, 35.

ze Spaňova klíčův, I, 48.

Horšínové ze Spyty měli na štítě kohouta. Tak 1555 Jakub. (Arch. musejní.)

Brázdové ze Srbec měli na štítě i za klénot kohoutí hlavu, jež však vypadá r. 1407 jako paví hlava. Tak 1401—1407 Markvart, 1423 Beneš, 1443 Vilém a 1450 Beneš.

ze Srbic Jan Horčice (1449?) měl štít zhora polovičný, polovici pokosem, polovici pošikem rozdělenou. (Arch. Dražďanský.)

ze Srdova (u Štěkně), I, 10.

ze Srdova Žibřid (1426) měl na štítě rohy s kusem lebky, za klénot klobouk a na něm rohy.

ze Stachovic (?) Mikuláš, biskup Řezenský (snad Mikuláš Stachovic, 1313—1340) měl na zlatém štítě černou orlici. Erb ten a nápis viděti lze na okně kostela Řezenského.

ze Stajic měsícův, I, 53.

ze Stakor Soběhrd (1341) měl na štítě příčný pruh a za klénot široké křidlo. (Arch. křižovn.)

ze Stakor Martin Zlý (1391) jinak *z Bořejova* a Bohuněk, bratr jeho, farář Sezemský, měli za klénot loďku. (Lib. erect. XII, 70.)

ze Stakor Petřek (1391) měl za klénot dva rohy volské. (Lib. erect. XII, 70.)

ze Stakor Jakub Rozvoda (1452) měl štít křížem rozdělený a za klénot rohy. (Arch. stát. Vratislavský.)

ze Stakořec Jan Lulák (1391) měl za klénot kozí hlavu. (Lib. erect. XII, 70.)

ze Stanovic Jan Trnec starší a Jan T. mladší měli na štítě pruh pošikem, onen týž pruh i na křidle, tento holá křidla složená za klénot. (Arch. Třebonský.)

ze Staré, I, 35.

Glácové ze Starého dvoru měli podlé obdarování císařského (1471, 13. srpna) bílý štít a na něm zelenou hlavu (tvář), se žlutou bradou, mající čelo bílým feflíkem zavázané a u každého ucha červené křidlo, červená a bílá přikryvadla, za klénot poprsí bíle oděné s zelenou tváří, žlutou bradou, rozletitým feflíkem a křidly dotčenými. (Chmel. Reg. II, 623.) Obraz Paprockého (o st. ryt 339) odchyluje, znamení na štítě a klénot podobá se andělské hlavě s podloženými křidly. Tak i v Jak. sb., kdež jest hlava bez brady, feflíku a barvy, a u M., tab. 97. (Obraz erbu H., XIV, tab.)

ze Starkoče Křišťan (1382) měl na štítě kytu a napříč přes ni dva hroty střel hůlkou spojené. (Arch. kníž. Lichtenšteinský.)

ze Stativnice Matěj Kbel (1454) měl na štítě dva rohy stočené a třetí mezi nimi vyčnívající, za klénot dva stočené rohy. (Arch. v Litomyšli.)

ze Stazkova (?) Jan obdržel (1455, 20. dubna) od krále Bedřicha trojdílný štít (zhora) červený, modrý a černý a za klénot rohy tak zbarvené jako štít. (Chmel, Reg. II, 336.)

ze Stebna (z Ejstebna, zej Stebna) měli na štítě pruh zhora dolů a za klénot rohy posazené, každý čtyřmi korouhvičkami, jako 1431 Jaroslav. (Arch. gub.), 1456 Bořivoj (Arch. v Bochově), 1467 Hrzek, 1471, 1474 Aleš (Arch. Vratislavský a Hradecký) a 1510 Purkart Anděl. (Arch. Teplský.) Barvy *Zvěstův ze St.* byly na štítě bílé na modrém, tak i přikryvadla, korouhvičky červené. (Jak. sb.) Erb *Andělův ze St.* byl týž, ale barev neznáme.

Odchylné od předešlého jest, že někteří tohoto rodu měli příčný pruh, jako 1451 Hrzek (s prostými rohy, Arch. Drážďanský) a l. 1564 Zvěst. (Arch. mus.)

ze Stehelčevsi Hereš (1404) měl dva rohy stočené křížem, tak že byl dole kruh a na nich kytu. (Arch. Třebonský.)

ze Stetlinu, I, 60.

ze Stěžova Jan (1437—1450) měl štít shora polovičný a za klénot rohy. (Arch. Vyšehradský a Třebonský.)

ze Stiřína Jindřich Volf (1570 hejtman Rohozecký) má erb v Nudvojovicích 3 svázané střely. (Zl. Praha, 1888, 48. Soupis Turnovska na str. 71.)

ze Stodůlek, I, 60.

ze Stojslavic Beneš (1401) měl za klénot rohy. (Arch. Želivský.)

ze Stradonic hřiče, I, 43,

ze Stradova střely, I, 10.

ze Stradova Jíra Petrlík (1484) měl na štítě ptačí nohu o třech drápech prostřelenou šípem, jehož hrot jest v pravém horním koutě. Tak i 1497 Jetřich ze St. (Arch. Třebonský.)

Litochlebové ze Strachotína neb *Strachotínka* měli na štítě zvíře ve skoku (koně? jednorožce?), jehož krk byl dvěma střelami prostřelen. Tak 1513 Václav; avšak týž měl l. 1538 jen krk a jen jednou prostřelený a za klénot ruku s mečem. Michal pak (1555) polovici téhož zvířete. (Arch. Třebonský.)

Strachovští ze Strachovic měli stříbrný štít a na něm tři červené pruhy kolmo, přikryvadla červená a bílá, za klénot dvě křidla složená, z nichž přední bylo červené, a zadní bílé. (Pam. arch. VII, 167 a erby na oltáři sv. Josefa v chrámu Svatovítském a na kostele sv. Matěje v Šárce). V Jak. sbírce souhlasně, ale jedno křidlo černé. Na kostele Nepomuckém. je týž erb, ale pruhův jest sedm, což se nesrovnává s pamětmi, zejména s pečetí (1555) v arch. Třebonském. M. tab. 28 má křidla rozložitá, pravé červené, levé bílé. (Obraz H., XI. tab.)

ze Strakonic střely, I, 10.

ze Stránky Zachař (1480—1498) měl štít křížem na čtvero rozdělený a za klénot kotouč s řetězem. (Arch. Boleslavský.)

ze Stránky Radslav Hrádek měl na štítě jelení hlavu a krk v pravo obrácené . . . (?) a nohy rovně natažené do horního pravého kouta (?) a za klénot 3 pštrosí péra, tedy polov. jelena. (Kolář z arch. gub.)

ze Stranného Jiří (1421) měl štít křížem na čtvero rozdělený. (Arch. Třebonský.)

ze Stranova Škorně měli štít pošikem od levé k pravé na horu třemi zuby rozdělený. Tak Bohuněk ze Str. (Arch. Třebonský.) Podlé Jak. sbírky vynikají ode zpodu červeného štítu tři modré zuby, přikryvadla týchž barev, za klénot křidlo, jehož barva není označena, ale měla by býti zbarveno tak, jako na štítě. Ode zpodu jdou také zuby na pečeti Bohunkově. (1534, Arch. kn. Lichtenšt.)

ze Strašic Oldřich, probošt u sv. Apolináře (1406 a t. d.), měl štít poloviční v pravém poli dvě kočičí nohy napřažené, v levé rybu (štiku?) vzhůru postavenou. (Arch. Drážďanský.)

ze Strašic Jan (1527) měl na štítě jelení hlavu s rohy. (Arch. Roudnický.)

ze Stráže růže I, 1.

ze Stražiště prý měli erb, který popisuje Hájek na str. 192, na červeném štítě ruku celou s myškou a plechovnicí, ana drží meč světlý. Podobný erb popisuje Trošických, ale žlutý štít. Onen erb byl prý *Dražických z Dražic* (Ruk. XVII, D. 34 bibl. Praž.) ,tento *Řisnických*. (Paprocký o st. ryt. 107.)

ze Strážného Blažej Vlk, děkan u Všech Svatých (1414), měl na štítě vlka a za klénot chochol. (Arch. kapit.)

ze Strašnic (?) Petr (1415) měl stříbrný štít, jehož zpodek byl až k příční čáře červený. (Richenthálova kronika.) Snad je tu mýlka.

ze Strážnice kněz Bedřich (1437) měl na štítě kalich, okolo něhož se táhne jakási obruba od zpodu po stranách štítu až blízko k vrchu. L. 1435 měl též kalich, ale na nakloněném štítě postavený k levému koutu a po straně jako dva půlměsíce. (Arch. Třebonský.) Onoho znamení užíval ještě l. 1446. Nějaký neznámý erb Král v H., XII tab.

ze Střebule Oldřich Oneš (1450?) měl na štítě kotouč a přes něj pošikem čáru (Kolář z arch. Třebonského.)

ze Střechova Beneš (1457) měl na štítě též křidlo, jako nosili Čabeličtí ze Soutic. (Arch. Pelhřimovský.)

ze Střekova Pešík (1319, na pečeti z Veitmíle) měl na štítě žernov. (Arch. býv. dvorský.)

ze Střely oslíčí hlavy, v. z Frymburka.

ze Střevace Zdeš neb Zdeněk (1340) měl za klénot kozí hlavu s krkem jsa předkem Kopidlanských. (Arch. fary Kladské.)

Panští ze Střezetic měli na modrém štítě dva bílé rohy stočené, jež jsou však vyobrazeny jako C. (Jak. sb., M. tab. 111 vyobrazuje je jako rohy stočené, na jichž konci je střela.) Viz i H., II tab.

Kováři a *Opozdilové ze Strhař* měli na štítě ruku (obrněnou) s plechovnicí, ana drží kladivo vzhůru a za klénot rohy s ušima. Tak 1396, 1399 Petr, 1408, 1411 Jindřich Kováři, 1455, 1459 Jan a 1486 Jindřich Opozdilové. Paprocký (o sta. pan. 396) dává Ofce ze Strhař ruku s mečem,

v čemž se asi mýlila jeho předloha. (Obrazy H., XIII. tab. a to obojího erbu.)

ze Strhařova kola, I, 32.

ze Stříbra Václav měl výkrojek na štítě od pravého kouta do středu a pak rovně ke zpodku, avšak ve středu vybíhá do druhého pole liliovitá ozdoba. (Arch. univers.)

ze Střídky Štěpán Chochol (1340) měl za klénot rybu bezhlavou ocasem vzhůru postavenou. (Arch. v Horaždovicích.) L. 1359 pečetil celou rybou, po jejíž straně byly lilie (Arch. mus,) a l. 1365 zase trupem ryby. (Arch. velk. převorství.)

ze Střimelic cimbuří, I, 23.

ze Střiteže (za Budějovici) Jan (1431) pečetil štítem pošikem polovičným jsa z rodu Drochovcův z Omleničky.

ze Střiteže Dýmové pocházející z Milevské krajiny a jsou sourodými s Houskami ze Zahrádky a s vladykami z Cepu, pečetili od staroda husou, zejména 1495 a 1505 Mikuláš. (Arch. Třebonský.) Při povýšení do hrabského stavu (1730, 10. července) potvrzen jich starožitný erb, červený štít a na něm bílá husa v pravo obrácená a na zeleném pahrbku (v staré době nic takového nebylo) stojící, přikryvadla týchž barev a za klénot táž husa. (Tak i M. tab. 61 a H. XI tab.)

Žlebové ze Střížkova měli na štítě pilu s obloukem polookrouhlým a za klénot péra. Tak Bohuše 1562—1523. (Arch. mus. a Kutnohorský.)

Hruškové (i *Hroškové*) *ze Strkova* z města Tábora pocházející obdařeni byli erbem v druhé polovici 15. století. O erbu jich též *Kropáčův* a *Kučerův ze Strkova* dočteš se v díle I. na str. 169. Krásný jich náhrobek byl při regulaci Táborského krchova zapuštěn z polovice do země. (M. tab. 133, štít modrý, klénot 2 bílá péra.)

ze Strochovic Habart (1460—1507) měl štít pošikem poloviční. (Arch. Plzenský a býv. dvorský.) Tak i potomek jeho Bartoloměj. (1523, arch. bibl. Praž.)

Strojetičtí ze Strojetic, měli na modrém štítě zlaté rohy jelení dole spojené o čtyřech parozích. (Rkps. arch. mus. o Přichovských, týž erb i v Slavětíně v kostele, též M. tab. 28.) V Jak. sb. mylně štít zlatý a rohy hnědé, ale dobře přikryvadla modrá zlatá a rohy za klénot. Na pečetěch měl Hrzek (1450) rohy za klénot, Žibřid (1466) i na štítě i za klénot, ale obojí nespojené. (Arch. min. vnitra a města Vratislavě.) Obraz erbu H.. VIII. tab.

ze Stropčic pruhu, I, 49.

ze Stropnice střely, I, 10.

ze Stroužnice ostrev, I 2.

Strpští ze Strpí měli na červeném štítě čechlík bledohnědý do kruhu stočený a přes kříž hozený. (V ruk. XVII D. 34 popisuje se tak erb Alžběty. vd. Popelové, též Paprocký v Zrc. 158.) V Jak. sb. lépe zlatý čechlík,

přikryvadla červená zlatá, tři péra, prostřední zlaté, ostatní červené. (Obraz H., XI. tab.)

ze Strunkovic růže, I, 1.

ze Strýčkovic Jan Sele (1455—1483) měl štít zhora poloviční a za klénot rohy. (Arch. Soběslavský.)

ze Studence Adam Černotický (1578), pečetil znamením podlouhlým k pravému hornímu koutu obráceným, na jehož horním konci jest křížek; klénot dvě křidla. (Arch. min. vnitra.)

ze Studené Janek Kozlovec (1429) pečetil kozlem.

ze Studeného Jan (1450) měl štít shora poloviční. (Arch. Třebon.)

ze Stúdeněvsi Otík (1413) měl štít pošikem a pokosem na čtvero rozdělený. (Arch. kapit.)

Studeněveští z Studeněvsi měli na štítě červeném čtyři černé štítky (Erbovník v Dírném.) Na pečeti Jindřicha Otíka St. (1584, Arch. DZ.) jsou na štítě jako 4 koflíky bez noh, klenotem je oděnec držící v pravici meč k ráně napřažený.

ze Stupic Heřman (1393, 1394) měl na štítě loveckou trubku i se šňurou. Tak i 1443 Hanuš. (Arch. Drážďanský.) Tento měl v l. 1447—1455 za klénot kohouta. (Arch. křižovnic. kapit. a býv. dvorský.)

ze Stvolna tří noh, I, 59.

ze Sudoměře v. z Machovic.

o Hostovských z Sudoměře poznamenal si Kolář (z listův Pardubských v arch. dvorském), že mají týž erb jako Kunašové z Machovic. Snad se mýlil, neb v Jak. sb. popsán je štít červený a na něm dvě zlaté roury, každá s uchem ven obráceným, přikryvadla týchž barev a za klénot jen jedno dotčené znamení.

ze Sudoměřic Jitka měla na červeném štítě dvě kypřice jako bývají na běhounech žernovův, bílé, přikryvadla týchž barev a za klénot jen jeden takový kus. (Vývod Cílovský v. ze Svojšic.) V Dírenském erbovníku je týž erb, ale znamení podobají se znamením Hostovských.

ze Sudslavě viz z Brandýsa.

ze Suchdola Petr (1372) z krajiny Dobříšské má klobouk převrácený dolů, z něhož kyta vyniká. (Arch. velk. převorství.)

ze Suchdola Hynek Liška jinak z Újezda (1411) z krajiny Třebonské, měl na štítě i za klénot krkavce držícího prsten v nose. Tak i Petr odtudž. (1411, 1412, Arch. kníž. Krumlov. a Třebonský.)

z Suché Janák (1432) sed. na Štěpánově měl štít s pruhem na příč a za klénot rohy. (Arch. Třebonský.) Tak i 1472—1474 Jan Rzoun. (Arch. města Krumlova a Hradecký.)

Robmhápové z Suché prvotně, jak se vidí, rodina v Budějovicích osedlá, jež měla příjmení Rabenhaupt a statek Suchou v blízkosti, měli ještě l. 1519 svůj prostý erb, totiž štít se šikmým pruhem, na němž byly tři krkavčí hlavy a za klénot celého krkavce. Tak Václav. (Arch. min. vnitra.) Když byl Ferdinand R. z S. (1644) do stavu panského povýšen,

dán mu erb: Štít poloviční, v pravo trojdílný, zdola červený, bílý, černý, v levém poli modrém zlatý pruh pošikem od bílého pruhu k hornímu levému koutu se táhnoucí, na němž jsou čtyři krkavčí hlavy s červenými jazyky, uprostřed pak modrý šítek, na němž je černý korunovaný orel, přikryvadla zlatá modrá a červená bílá, dvě korunované helmice, na pravé pět pštrosích per (červ. bílé, černé, modré, zlaté), na levé krkavec své přirozené barvy s červ. jazykem. (Reg. král.) Po jich vymření dán tento erb s jistými proměnami Obyteckým. (Obraz erbu H. IV, tab.)

ze Suchotlesk Jan (1415) měl snad na pečeti kohouta. (St. list.)

ze Sukorad Jan Lapačka (1453) měl dvě sekerky křížem přeložené. (Arch. kníž. Kroměřížský.) Na pečeti Jiříkově (1484) je jako sekera kladná (Arch. Boleslav.), možná však, že jest znamení rozmazáno a stlačeno a že snad byly dvě sekery podlé sebe.

Kaplířové ze Sulevic měli prvotně křidlo s šachovnicí, jak je viděti 1391 na pečeti Kunatově v arch. Drážďanském. Tak i 1424 Kunat a Petr, 1436 i 1424 Kerunk, 1441 Vaněk a j. v. a Vimperští tuším do vymření. Barvy byly takové, že štít byl modrý a šachovnice zlatá a červená. (Ruk. Vídeňský.) Avšak již v 15. století spojen s ním u některých erb vladyk ze Skalky aneb snad ti ze Skalky přibrali si erb Kaplířovský a psali se pak ze Sulevic. Nový tento erb byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli erb Skaleckých, totiž poloviční, v pravém zlatém půl černého orla, v levém červeném stříbrný pruh na příč, v 2. a 3. starý erb Sulevských, modrý a křidlo s červ. a zlatou šachovnicí. (Paprockého Zrc. 123, M. tab. 11.) Zlatá barva na křidle změněná (tuším u některých) ve stříbrnou, pak ovšem byla přikryvadla černá zlatá a červená stříbrná a klénotem křidlo s červenou a bílou šachovnicí. (Obraz v paláci Písecké a v Jak. sb.) Když byl Kašpar Zdeněk K. ze S. (1676, 5. února) do stavu Říšských hrabat povýšen, dostal tento erb: Štít na čtvero rozdělený v 1. a 4. poli erb Skalecký, jenž vykládán na erb Rakouského domu a polovici Říšského orla pod zlatou korunou, v 2. a 3. poli modrém křidlo s červenou a bílou šachovnicí, přikryvadla černá žlutá a bílá červená, tři korunované helmy, na prostředním černý orel Říšský se štítkem Rakouského domu na prsou, na obou ostatních dotčené křidlo. (Reg. Říšská ve Víd. archivu dvorském.) Obrazy erbův H. II, 112 a VIII. tab. náhrobku H. VII. 286.

Slepotičtí ze Sulic měli na zlatém štítě oděnce pravicí držícího meč spuštěný do loďky, v níž stojí, přikryvadla modrá zlatá, a klénotem týž oděnec v loďce. (Paprocký o st. ryt. 339, erbovník Salmovský v knih. Pražské, ale tu jest loďka bílé barvy a tuším i oděnec. V Jak. sbírce také tak, ale loďka jest hnědá, rukověť meče zlatá, tak i obruba kusův odění.) Souhlasí s pečetí Heřmana z Sulic (1517) v arch. Roudnickém. M. tab. 120 má štít modrý.

z Sulislavě poloutrojříčí I, 7.

z Sulislavě Vařič (1443) měl na štítě čtvernohé zvíře podobné volu. (Arch. Třebonský.)

z Sulislavic Míčan (1461) měl na štítě kolo. (Arch. Třebonský.)

de Sulwicz Vítek měl na pečeti helm a po stranách po křidle. (Pečetidlo s nápisem † s. witconis. de svlwicz.)

Karlové ze Svarova měli na štítě volskou hlavu v průčelí a klénot křidlo. Tak na pečetěch Karlově (1456) a Václavově (1464, 1465). Barvy se rozličně vypisují, Kolář vypsal z ruk. 8330 (ve Vídni, dvorské knihovny?) bílou hlavu na červeném. Ve vývodu Srbickém (opis v Jindř. Hradci) má Anna Vratislavova ze Svarova černou na modrém (tak i M. tab. 119) a Lidmila Říčanská ze Svarova černou na bílém. V Jak. sbírce je jednou hlava popelové barvy na modrém, přikryvadla modrá bílá, a modrá složená křidla. Na tabuli (vývodu Vratislavův) Orlické je černá hlava na žlutém, tak i jednou v Jak. sb. totiž černá na zlatém, přikryvadla týchž barev dvě křidla složená, přední černé, zadní zlaté. V majestátech vypisuje se vždy žlutý štít. Když byl Kryštof K. ze S. povýšen (1653 20. června) do stavu panského, polepšen mu erb takto: štít křížem rozdělený, 1. 4. pole žluté a v něm černá telecí hlava tak, že pod ohrnutým pyskem lze viděti bílé zuby, 2. 3. pole černé a v něm žlutý lev s dvěma ocasy, avšak bez koruny, k pravé straně obrácen stoje, přikryvadla černá žlutá, dva helmy, na pravém dvě složená křidla (dolož přední černé, zadní žluté), na levém půl zlatého lva vyskakujícího pod korunou. (Reg. král.) S tím se srovnává i Jak. sb. Když pak potom (1654, 18. března) Kryštof Rudolf K. ze S. v stav panský vyzdvižen, dostal erb ještě více polepšený, než předešlý*) totiž: Štít křížem rozdělený, 1. 4. pole červené a v něm černá orlice pod zlatou korunou s červ. vyplazeným jazykem rozkřidlená, nahoře k levé, dole k pravé obrácená, v 2. 3. poli modrém rozbitý stán vojenský bílé barvy, před jehož dveřmi 2 pochodně bílé voskové, hořící, křížem přeložené se vidí, znamení, že předkové jeho králům opatrovníci stánu v poli bývali; uprostřed štítu štítek žlutý s černou telecí hlavou; přikryvadla bílá červená a modrá, červená se zlatými strejšky, dva helmy, z koruny pravého vynikají dvé perutí orličí složené, zpodní červené, vrchní modré ze zl. strejšky, z levé koruny vyniká bílý lev pod zl. korunou s dvojitým ocasem a vyplazeným červeným jazykem až po kyčle, drže v pravé noze zl. klíč na znamení úřadu „tyrhyterského". (Reg. král.) Tak i v Jak. sb. Obraz erbu H. IX. tab.

Ze Svatého pole (?) modrá širočina v bílém. Tak Balbin ve své Aula Caroli o rodině Ssmapolczky. (Obraz H. XIII. tab.)

ze Svatoňovic Albert (1386) jinak z Visemburka z rodu pp. z Ryzmburka měl za klénot třmen s kytou. (Arch. stát. Vratislavský.)

ze Svébohův kohouta I, 34.

ze Svéborovic Mikuláš Žák (1458) měl na štítě třmen. (Arch. mus.)

---

*) Oba Kryštofové byli strýci.

ze Světic Vácslav Štraus obdržel (1455, 23. března) od krále Bedřicha erb: štít černý a na něm pštros žluté barvy držící v nose dýku téže barvy žluté a za klénot hlavu a krk téhož ptáka. (Chmel, Reg. 334.) Téhož erbu byl 1492 Jan Knejzlík ze Sv. (Arch. Kutnohorský.) Potomci psali se *Zámostskými ze Světic.* Na hradě Žlebském jest nádoba ozdobená erbem, letem 1609 a písmenami P. Z. Z. S. (Pauel.) Na erbu jest štít žlutý, pštros modrý maje nos a nohy černé a v nose držíc mečík modrý za ostří. Klénotem je též znamení. Přikryvadla a točenice jsou žlutá černá.

ze Světlíka kohouta I, 34.

ze Světlíka Zdeněk (1389) měl dva oštěpy s praporečky a dole s držadly (jako je u kos) křížem přeložené. (Arch. Drkolenský.)

ze Světví kohouta I, 34.

ze Světví (?) klénot půl oděnce s mečem dobytým, držíc nad hlavou. Tak 1356—1361 Ludvík v. Zwetlarn. Viz I, 33.

ze Svin růže I, 1.

Litovští ze Svinař měli na modrém štítě bílou volskou hlavu s krkem, přikryvadla týchž barev a za klénot též znamení. (Jak. sb.) V Slavětínském kostele je též znamení, červené na žlutém, snad jiné rodiny. Týmž znamením pečetili 1382—1384 Zachař, 1401, 1402 Bořivoj ze Svinař, 1440—1448 Jan, 1446 Bořivoj, 1456 Bušek ze Sv. a z Litovic, 1498—1515 Vácslav, 1500 Bohuslav. (Obraz H. XIII. tab.)

ze Svinavy Jan (1425) měl na štítě a za klénot kosočtverec, jehož kraje byly do vnitřku prohnuty. (Arch. mus.)

ze Svinčan Milota 1391 (vlastně z Úsova) měl na štítě býka kráčejícího s hlavou k pozorovateli obrácenou. (Arch. Drážďanský.)

ze Svinčan Zdeněk a Mikuláš (1372) měli za klenot dva hroty střel hůlkou spojené a křížem přes kytu přeložené. (Arch. kníž. Kroměřížský.)

ze Svinné kol. pruhu I, 49.

ze Svinné vladyky nosili prvotně na štítě tři koule pošikem položené, jako 1398 Jan a Václav, avšak Bušek bratr Václavův měl prázdný štít, za klénot rohy a vedle nich po třech koulích. (Arch. min. vnitra.)

Prackové ze Svinné měli štít zhora poloviční, jako 1487—1502 Slajbor P. (Arch. kapit. a bibl. Praž.)

ze Svinova Jan (1395) měl čtverhranaté, ale potomek jeho Jindřich (1456) okrouhlé prkno za klénot. (Arch. Teplský a Bochovský.)

ze Svojkova lva v. z Chlumu.

Kapounové ze Svojkova měli štít poloviční, v pravo bílý, v levo černý (neb obráceně), přikryvadla týchž barev, roh jeden černý a druhý bílý, (Rukopis Vídeňský č. 8330), avšak ve vývodu v Starém Bydžově jest na místě bílé žlutá barva. Prostý takový štít měl 1457 Ctibor ze Svojkovic na Kačici. (Arch. kapit.) 1478 Jan K. (Arch. Kutnohorský) a 1506 Oldřich. (Arch. kníž. v Kroměříži.) Když byl Albrecht Vykart K. ze S. (1644 27. června) do panského stavu rodův starožitných se svými bratřími a jich strýcem povýšen, polepšen jest erb jeho takto: Štít červený avšak

u zpodu na příč oddělený žlutým polem, v němž jest černý běžící lev s rozdvojeným ocasem a červeným vyplazeným jazykem a zl. korunou a na levém boku téhož lva tři koule ohnivé (červené) s plameny vedlé sebe. Ostatní štít má uprostřed štítek, totiž prvotní štít v pravo bílý, v levo černý, na němž jest pohanská koruna (totiž se zuby) a okolo téhož štítku zelený vavřínový věnec; sice jsou v ostatním štítě čtyři lvi bílí s rozdvojenými ocasy a zlatými korunami, kteří štítek (a věnec) drží. Přikryvadla jsou černobílá a červenobílá. Tři helmy s korunami. Na pravém dvě černá křidla a na každém křidle tři hořící koule nad sebou, na prostředním rohy, v pravo bílý a v levo černý, na levém deset červených praporečkův, vše k levé obrácených. (Reg. král. Jak. sb. též erbovníky. Obraz M. tab. 10, H. VIII. tab.)

Cílové ze Svojšic měli na žlutém štítě modrý klobouk a za klénot modrou kouli, z níž šlehají plamínky, přikryvadla žlutá a modrá. (Tak je namalováno l. 1520 v rukopise Vídenském: „Tuto jsou štíty a erby pana Petra Cíle ze Svojšic a paní Uršily z Sebuzína manželky jeho a t. d.", o čemž psáno ve V. U. Sp. tř. fil. hist. jaz. 1914, III, 23. Na pečeti Jana Jindřicha Cíla (1614, Arch. DZ. IX, 3) je týž erb. (Obraz H. IX. tab.)

ze Svojšic (v Kouřimsku) Pavel (1460, Arch. kapit.) měl zhora povičný štít tuším z rodu Sekretářův z Kostelce.

Zmrlíkové ze Svojšína měli na červeném štítě tři bílé pruhy, tak že byl štít na příč v 7 pruhův rozdělený, přikryvadla červená bílá; za klénot měli složená křidla týmž způsobem zbarvená. (Kolář odkudsi a Jak. sb.) Tak mají i na pečetěch. 1323 Beneda, 1361 Beneda, 1406—1418 Petr, 1424—1430 Petr, 1429, 1430 Jan, 1436—1440 Václav a 1450 Petr. Tak i na náhrobcích v Bubovicích a v Starém Sedle. Viz Č. P. St. Č. 1923 a H. XI. tab.

ze Svrčovce poloutrojříčí I, 7.

ze Svrčovce jel. rohův I, 24.

ze Svržna poloupruhu I, 30.

ze Sytné Matěj (1379) měl za klénot prkno na způsob kosočtverce. (Arch. gub.)

Šadrnicht (Schadmirnicht?) Hanuš (1408—1417) měl na štítě vrš oknem k pravému hornímu rohu postavenou. (Arch. Drážďanský.)

Šafgočové z Kynastu mají své jméno po Gočovi (řečenému Schaf, t.j. ovce, poněvadž měl na štítě znamení ovce, 1360), ale za ní stromek jedlový, což si později obrali za klénot. Neb v majestátu (1696, 23. září), jímž nabyli panského stavu starožitných rodin, popisuje se erb jich takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli bílém 4 pruhy svislé červené barvy, 2. a 3. pole modré a v něm u zpodu zelená hůrka o třech pahrbcích, na nichž stojí zlatý noh v pravo obrácený, drže v pazourech stříbrný zaostřelý kámen, dva helmy s přikr. bílými červenými a modrými žlutými, na pravém bez koruny velká jedle, před jejíž kmenem je bílá

ovce s červeným obojkem a zlatým zvonkem, na levém zlatá koruna a na ní týž noh. (Reg. král. Obr. M. tab. 74.*)

z Šafléřova I, 33.

ze Šanova pol. št. I, 50 Jan Vykhart z Š. měl kromě toho štítu ještě (1476) klénot totiž železný klobouk vzhůru postavený a na něm kytu. (Arch. mus.)

Hostinští z Šanova měli na štítě pruh na příč. Tak 1532 Petr (Arch. minist. vnitra.)

ze Šárky Jan (1480) měl na štítě hlavu, krk a přední nohy jelení. (Arch. kapit.)

O *Šarovcích z Šarova* píše se v odd. III.

Bolechovci ze Šatavy měli na štítě i za klénot podkovu nahoru otevřenou. Tak 1436 Jan. (Arch. Soběslavský.)

z Šebestěnic Vojtěch měl, jak se zdá, na pečeti kohouta k levé straně obráceného. (Stížný list l. 1415.)

ze Šebína měli na červeném štítě lví nohu bílé barvy, jak ještě viděti dvakráte v kostele Křesynském u Libochovic. Začátek toho štítu vykládá Dalimil. (Font. rer. Boh. III, 136.) Lví neb lvovou nohu měl již v l. 1279 až 1284 předek jich Půta ze Mšeného, píše se i z Ryzemberka, jak tuším Šebín (u Livous) pojmenoval. (Arch. Vyšehradský a býv. dvorský.) Týmž znamením pečetil 1376 Ješek z Šebína. (Arch. v Budyni.) Obr. pečeti H. XIV. 26.

z Šebířova sviní hlavy I, 4.

z Šebířova lilie I, 56.

ze Šelmberka sviní hlavy I, 4.

Elpognárové ze Šenfeldu měli štít na čtvero rozdělený křížem, 1. a 4. pole zlaté a v něm brněná ruka meč dobytý držící, 2. a 3. modré a na na něm hrozen visutý, klénotem jest ruka v lokti ohnutá držící tři péra. prostřední modré, ostatní zlaté. (Kolář z památníku Přichovských v arch. mus.) V Píseckém museum jsou barvy 1. 4. modré 2. 3. bílé, hrozen červený a v ruce 6 per.

ze Šenfeldu neb *Šonfeldu* měli na štítě ostrvu o 6 sucích. Tak 1381 Děpolt a Žibřid, 1401 Žibřid držitel Bukovice a 1414—1419 Hanuš. (Arch. Drážďanský.)

Zejdlicové ze Šenfeldu (prvotně Seidlitz a z Lažan řečení) erbu a krve jako Bechyňové z Lažan. Na štítě měli tři kapry nad sebou zlaté barvy; barva štítu klade se někde bílá (Jak. sb.), někde červená (a bílí kapři u Krále na str. 347), přikryvadla týchž barev, jako štít a znamení, a nad korunou dva rohy, pravý zlatý, levý stříbrný a přes ně křížem na pošik a pokos dva dřevce s praporci, jeden stříbrný a druhý zlatý. (Jakub. sb. Král klade dva dřevce červené stříbrné a tři péra, dvě červená a pro-

*) O počátcích rodu toho psal (1860) hrabě Rudolf Štylfryd v knize o své rodině. (Viz i Miltnerovy Privatmünzen 760.)

střední stříbrné.) Pánům ze Seidlitz, kteří zůstali ve Slezsku, potvrzen (1736, 16. května) štít s bílou řekou, v níž plavou tři žlutí kapři nad sebou; nad korunovaným helmem dva rohy, žlutý a bílý, a za nimi dva dřevce křížem položené žluté barvy, na pravém bílý, na levém žlutý praporec. (Reg. král.)

Šénové z Šenu (již v 15. století vladyčí rodina) měli na bílém štítě čtyři růžice červené, dvě při vrchu, jednu uprostřed a jednu pod ní u zpodku, přikryvadla týchž barev, za klénot bílá složená křidla a na vrchním růžice týmž pořadem jako na štítě. (Jak. sb.) S tím se srovnává pečeť Kryštofova. (1594, Arch. DZ. IX, 2.) Obr. H. X. tab. (z Šenova.)

Šibal Pechanec (1382) má na pečeti konvici. (Arch. univers.)

Šich Albert měštěnín Čáslavský (1330) má štít shora poloviční, ale každé pole je ještě pošikem a pokosem rozděleno. Arch. gub.)

Škrovádové ze Škrovadu, ještě l. 1458 sousedé Chrudimští, ale l. 1480 již ze Škrovadu řečení, měli na modrém štítě poloviční černého býka ve skoku, přikryvadla týchž barev, za klénot tři péra, dvě modrá a prostřední černé. (Jak. sb. a Pam. arch. VIII 361.) Tak i na pečeti Janově l. 1557. (Arch. mus. Viz i obraz v Soupise Mělnicka na str. 10 a H. VIII. tab.; M. tab. 28. má zlatý štít.)

ze Škvorce Domaslav (1279) měl na štítě tři pruhy zhora dolů. (Arch. Vyšehradský.)

ze Škvorce měli štít zubovitě pošikem rozdělený, ale kreslili zuby druhdy jako plameny majíce pět i více plamenův červených na bílém štítě. (Pam. arch. VII, 490.) Předek jich Menhart Olbramův (1329) měl zuby (Arch. Drážďanský), Bohuslav Olbramův (1346) též tak a za klénot dvě křidla týmž způsobem dělená. (Arch. býv. dvorský.) Plameny pečetil 1392 Olbram Menhartův probošt (Arch. kapit.) a týž Olbram ze Škvorce jako arcibiskup. L. 1397 popisuje se týž štít tak, že na něm jsou jakési paprsky vybíhající na způsob plamene hořícího, nahoru šlehajícího. (Lib. erect. XII, 174.)

ze Šlapanova píší se (1403) bratří Beneš, Jan a Přibík. Viz i z Chotětic.

ze Šlechtína kotouče I, 60.

Šlikové pocházeli z městské rodiny Chebské a skrze Kašpara kancléře († 1449) domohli se velikého jmění. Majestátem l. 1416, 13. srpna, dostali Jindřich a Kašpar syn jeho, za erb červený štít a v něm bílý klín ostřím vzhůru položený, v každém ze tří polí kroužek bílý v červeném, červený v bílém. Tento majestát pokládá se za padělaný, protože v rejstrech Říšských schází. Renz, bývalý herald. malíř pokládal za jejich prvotní štít ten, kterýž měli za štítek v polepšeném štítě, totiž stříbrný štít, na němž drží dva červení lvi modrý sloupec se zlatou korunou a zlatým podstavcem. Padělán je také, majestát l. 1422, 16. června, jímž dovoleno Kašparovi, povýšenému na pána, aby přijal ke svému erbu erb své mateře (prý z hrabat Kaminských), kterýžto majestát je znám teprve z potvrzení krále Bedřicha l. 1442, 8. srpna. K těmto erbům přijaty také erby hrabství Holiče a Pa-

sounu (Bassano) též Kašparem nabytých. Úplný jich erb potom byl: Štít na čtvero polí křížem rozdělený, v 1. a 4. poli modrém zlatý lev drže pravou nohou přední bílý kostel s červenou střechou (erb Holiče), v 2. a 3. poli jest červený štít s bílým klínem a již popsanými kroužky (hrabství Pasounského), u prosřed štítu jest štítek dotčený se sloupcem a lvy, z něhož udělali pozdější věžku s cimbuřím, nad štítem jsou tři helmy pod korunami (vzácnost v 16. století); na pravém je křidlo s barvami hrabství Holičského, na levém také tak křidlo s barvami Pasounskými, na prostředním jest polovičný lev s roztaženými nohami k vidicímu obrácený. (Obr. M. tab. 74.)

ze Šlovic Protiva (1343, Arch. mus.) z rodu pp. z Litic měl pruhy pošikem. Viz I, 11.

Šlovičtí ze Šlovic (z Plzenska) měli prvotně na červeném štítě tři bílé makovice postavené a u zpodu spojené. (Paprocký o st. ryt. 215, tabule Orlická a Elišky ze Šlovic ve vývodu Srbickém, jehož opis je v Jindř. Hradci). Dobeš ze Sl. na Puclicích (1514, Arch. bibl. Praž.) měl spodek štítu oddělený a na něm makovice rovnoběžně vedlé sebe stojící, z čehož se vyvinul trávník. Ve Vídenském rukopise 8330 jsou na červ. štítě tři makovice na třech zelených pahorcích, klénotem dvě křidla složená bílá a po každé straně makovice, přikryvadla červ. a bílá. Jak. sb. srovnává se potud, že jest u zpodu trávník, makovice jsou žluté (ač přikryvadla červená bílá), a klénotem jen tři makovice. (Obraz erbu H. VIII. tab.)

Šlovští ze Šlovic (z Rakovnicka) měli na štítě tři znamení jako žezla neb nějaké střely, ostřím dolů obrácené a za klénot křidla. Tak Jan (1558, Arch. DZ. V, 2.).

ze Šmikous Václav Picek (1424) měl na štítě prsten kamenem dolů obrácený. (Arch. gub.)

Šmolcové ze Šmolcu měli na zlatém štítě červeného velblouda o jednom hrbu, přikryvadla týchž barev a za klénot dva husí krky bílé. (Paprocký o st. ryt. 286, barvy v Jak. sb., v M. tab. 29 je štít černý, velbloud zlatý, pravý husí krk zelený a levý zlatý.)

Šmolovští ze Šmolova měli na štítě hlavu, krk a přední nohy vyskakujícího berana. (Arch. v N. Brodě) *ze Somprunu* v. z Hertenberka.

ze Šonangru vlastně ze Vřeskovic I, 7.

Zádubští ze Šontálu měli podobný erb jako Svojšínští a Volfšteinští, totiž na modrém štítě tři červené pruhy příčné, přikryvadla týchž barev, za klénot modré křidlo s červenými pruhy. (Jak. sb. M. tab. 36.) Štítem pečetili 1461 Jan a 1500 Otík. (Arch. Teplský a kapit.) Obraz H. IX. tab.

ze Šontálu Matyáš (1541) má na štítě ptáka stojícího, ale strojícího se vyletěti. (Arch. Třebonský.)

ze Šonvaldu Petr (1412) měl na štítě troje čáry příčné s cimbuřím dolů obráceným. (Arch. Teplský.)

ze Šprincenšteina Štěpán Šprincl z Rakous pocházející, l. 1371 držitel

Kropšlaku, měl na štítě jestřába k pravé ruce obráceného, ale s hlavou nazpět otočenou. (Arch. m. Krumlova, Pusikan, Bedeutung der Wappenfiguren, S 16.)

ze Šťahlav Mareš (1361) měl za klénot rohy. (Arch. bibl. Praž.)

Ejpovští ze Šťáhlav měli na červeném štítě tři žluté pruhy příčné, za klénot složená neb i rozkřidlená křidla, týmž spůsobem zbarvená. Takový obraz býval v Žinkovském kostele. (Rkps. kn. Praž. XVII F. 35, str. 104 a 222, ale popisuje-li na křidlech, že jsou 4 žluté a 4 bílé pruhy, snad se mýlil.) Na pečeti Bozděchově (1520, Arch. Plz.) jest jen jedno křidlo. (Obraz H. XIII tab.)

Štampachové ze Štampachu a sousedi jich Globnárové, Kagerové a Planknárové měli prvotně na štítě (červeném) dva pruhy jako krokev, tak 1364 Volfart Štampach (Arch. Loketský) a 1405 Ondřej (Arch. říš. Mnichovský). Později si přibrali do bílé krokve tři červené růžice té barvy jako štít (Paprocký o st. ryt. 147). Přikryvadla, jež z pečetí nejsou zřejmá, byla červená a bílá, klénotem jsou dva černé rohy, mezi nimiž je krokev s růžicemi. Barva tří per, která jim císař Zikmund přidal, jimiž každý roh jest okrášlen, rozličně se popisuje; v erbovníku Salmovském je žlutá, v Jak. sb. jsou v pravo červené, bílé, červené a v levo bílé, červené a bílé. S Jakubíčkou souhlasí i majestát r. 1629, jen že jsou strany obráceny, avšak souhlasí s majestátem r. 1741 a 1795. Polepšováním změněn jest prvotní erb. Tak Erasmovi Jaroslavovi přidán (1629, 18. dubna) erb matky jeho Barbory Malesické z Poutnova a celý erb byl potom takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v nich starý štít Štampachův, ve 2. a 3. starý erb Malesických (bílá muří noha na černém), přikryvadla červená, bílá, černá, dva helmy, na pravém dva černé rohy, z nichž každý posázen jest třemi péry, v pravo bílým, červeným a bílým, v levo červeným, bílým a červeným a mezi těmi rohy krokev s růžicemi, na levém strom dub zelený s třemi větvemi a žaludy. Jiřímu a Václavovi bratřím Kagerům ze Št. polepšen (1741, 26. května) jich prvotní štít prostý dvěma helmy, na pravém byl starý klénot Štampachů (péra v pravo červené, bílé a červené, v levo bílé, červené a bílé), na levém zlatý lev s rozdvojeným ocasem. Karlovi Kagerovi a jeho synovcům polepšen erb jich (1756, 4. srpna) pro válečné zásluhy jeho bratří takto: korunovaný na čtvero rozdělený štít, 1. a 4. pole žluté a na něm helm, v pravo obrácený (tuším) přirozené barvy, 2.a 3. bílé a na něm červený prápor vojenský a na něm žlutý orel Říšský, uprostřed štítu jest štítek a na něm starodávný jich erb, přikryvadla žlutá červená a bílá červená; čtyři helmy, na 1. (od pravé) žlutý orel, vlastně prápor s týmž orlem, na druhém starý klénot, na 3. oděnec s dobytým mečem, na 4. černé křidlo; štít drží dva zlatí nohové. Tak i v Jak. sb. Poslední polepšení stalo se Františkovi Kagerovi rytíři, když byl (1795, 19. června) povýšen do stavu panského. Na starý štít prvotní posazeny dva helmy, na pravém dva černé rohy a na nich péra (pravé červené, bílé, červené, levé bílé, červené, bílé, (na levém helmu tři pštrosí péra,

bílé, červené bílé a na obou klénotech krokev tak jako na štítě. (Reg. král. Obr. M. 26 a 45 a H. VIII. tab.)

ze Štědré Heřman (1321) měl na štítě velikou písmenu *S*. Tak i potomek jeho Heřman r. 1373, jenž se psal se svým potomstvem ze Zhorce. (Arch. bibl. Praž.)

Balbin (Aula Caroli) píše, že *páni ze Štědré* měli na bílém štítě tři pruhy (příčné?).

ze Štěkně střely I, 10.

ze Štěkře trojpeří I, 55.

Olbramové ze Štěkře měli prvotně za erbovní znamení tři vidle. Bernart (1381) měl je na štítě podlé sebe, ale Olbram (1445) měl dvě nahoře a jedny dole a kromě toho každý konec dělil se ještě na malé vidle. Olbram (1472) měl tři za klénot (Arch. prelátství Krumlov.) a tak i Jindřich (1529), ale týž Jindřich měl za klénot jen dvoje, ač měl na štítě troje. (Arch. Soběslavský.) Později změněn ten erb tak, že měli na modrém štítě tři kopí turnéřská, jež má 1571 Jindřich na pečeti (Arch. DZ. XVI, 7. V rkp. Vídenském 8330 zlatá, v Jak. sb. červená s bílým trojlistem,) přikryvadla podlé barev štítu (u Jak. modrá červená) a za klénot též znamení, jako na štítě. Jiný erb (tuším ten po r. 1699, když dosáhli panského stavu) je takový: na modrém štítě na dvou červených hrotech kopí spojených jsou dvou bílých zlámaných kopí spodky a mezi nimi tři odlomené vršky, tak i klénot mezi dvěma křidly, třemi červenými a třemi modrými pruhy zbarvenými, (Jak. sb. Viz M. tab. 130 a H. III. tab.)

ze Štěňovic sviní hlavy I, 4.

ze Štěpánova ryb I, 52.

ze Štěpánova Petr (1415) měl na štítě kladivo vztýčené a za klénot srdce a na něm pelikána stojícího a prsa svá trhajícího. (Arch. Třeb.)

ze Šternberka hvězdy I, 13.

ze Štětína vladyky měli za klénot kačera a také na štítě, jako 1447 Jan Štětina z Choltic. Týž klénot měli 1356 Petr, 1357 Vojna a 1366 Příbek ze Štětína. (Arch. Břevnov., Arch. zem. Mor. a bibl. Praž. Obraz pečeti r. 1366 H. V. tab. I. č. 10.)

ze Štilic a z Lichucevsi Martin (1458) měl husu na pečeti. (Arch. kap.)

ze Štipoklas Beneš (1398) měl za klénot rohy. (Arch. Třebon.)

ze Štipoklas Hrdibor (1413) měl na štítě dvě medvědí nohy. (Arch. mus.)

Borníkové ze Štítar měli na štítě znamení jako kruh a na něm beraní rohy. Tak 1436 Kunrát. (Viz Arch. Český VI, 491.)

ze Štítkova klíčův I, 48.

ze Štítného střely I, 6.

ze Štítného husích krků I, 36.

ze Štmelin Ervin (1384) měl štít polovičný na příč a přes celý štít zhora dolů šest pruhův. (Lib erect. XII, 32.)

ze Štokova holuba I, 42.

Arnoštové ze Štokava měli na štítě pruh pošikem a za klénot dvě křidla složená, na nichž se pruh opakuie. Tak 1599 Ludvík. (Arch. DZ. IX, 2.) Tak i na náhrobku na Zdouni.

Štrosperk Jan (15. st.) měl na štítě dva příčné pruhy a za klénot nohu nějakého dravce, drápy vzhůru. (Pečetidlo v mus. kr. Č. nalezené r. 1881 u Budyně n. O.)

Štukové Pražští měli na štítě ptačí hlavu. Tak 1329 Albert. (Arch. Drážďanský)

Hanuš *Štumpfil* 1379 fojt Trutnovský měl na štítě příčné pruhy. (Arch. stát. Vratislavský.)

Páni *ze Šumburka* mívali štít čtyřmi pruhy pošikem od pravé nahoře dělený, tak že byl horní levý roh červený, pak bílý a červený pruh a zpodek bílý. Za klénot měli křidla týmž způsobem zbarvené, levé jako štít, pravé pokosem proti tomu. (Jinak M. tab. 89.) Na pečetěch vyskytuje se často. Bedřich (1280—1285) měl jej jen v levé polovici štítu, v pravé hrábě Boršův, jichž byl poručníkem. (Archiv u sv. Tomáše v St. Brně a arch. kníž. Kroměříž.) Pečetíce, přidávali si druhdy všelijaké příměsky. Bedřich z Š. a z Hasišteina (1351) má nad štítem lva stojícího s hlavou k zemi sklopenou. Bernart (1351) má za klénot prkno tvaru obdélníka, jež vybíhá v 8 špicí a každá z nich končí se trojlístkem. Heřman (1361) měl za klénot prkno tvaru poloukruhu rovným dolů, který jest kolmou čárou rozdělen na dvojí barvy. (Býv. arch. dvorský.) Tak to měl i 1396 Frycek. (Arch. Drážďanský.) Pečetí jich s holým štítem zachovalo se mnoho, teprve Heřman (1519) má dvě křidla rozložitá za klénot. (Tamže.) Obr. erbu H. X. tab.

ze Švabinova Smil spečetil list stižný (1415). Na pečeti rozmazané jen trochu znáti, že byly nad helmou rohy zdobené kytami neb střelkami neb čímsi podobným.

ze Švabstorfu (Švobsdorfu, Hobstorfu) Jan Loskot měl na štítě vola hubeného, stojícího (1469—1480. (Arch. Boleslavský.)

ze Švamberka labuti I, 14.

ze Švarcenberka (prvotně ze Seinsheimu) vyskytují se v Čechách již od 15. stol. Prvotní jich erb byl štít, na němž jest 8 pruhův, 4 modré a 4 bílé. K tomu přibylo znamení turecké hlavy, na níž sedí krkavec stroje se vyloupati mu oči v zlatém poli a to na památku dobytí Rábu a při povýšení do hrabského stavu (1599). Tak vznikl štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli byly pruhy, v 2. a 3. hlava Turkova a krkavec. Když byl Jan Adolf (1670, 14. července) do stavu Říšských knížat povýšen, přibyl ke štítu ještě štítek s erbem pokněžného hrabství Švarcemberského, totiž v červeném poli dvě bílé věže čtverhranaté s cimbuřím a stojící na dvou černých hůrkách o třech pahrbcích.

Po vymření rodu Sulcovského po meči (1687) rozmnožen štít nejen jich erbem (zuby a hořící ostrvou) nýbrž i erbem lantkrabství Klegavského (třemi snopy). Tím způsobem vznikl štít, jak ho starší pošlost posud užívá,

totiž štít na 4 pole křížem rozdělený, v 1. poli bílém čtyři modré pruhy, v 2. štít polovičný zubovatou čarou dělený, svrchu bílý u zpodu červený, v 3. bílém poli černá ostrva o třech sucích, z jejíhož vrchního konce vyšlehuje plámen, ve 4. žlutém hlava Turkova s krkavcem. Uprostřed štítu jest štítek polovičný, v pravé červené polovici jest bílá věž s cimbuřím, okny a branou stojící na prostředním pahrbku černé hůrky, v levé polovici modré tři žluté snopy, dva k vrchu a jeden pod tím.

Starší klénoty byly vrchní kus mužíka a rohy ozdobené. Konečné upravení klénotův stalo se r. 1688 a jest 5 helmův korunovaných, z nichž oba krajní jsou naraženy na hlavy žlutých lvů, které drží štít a tři jsou nad štítem. Klénoty čítajíc od pravé k levé jsou tyto: 1. biskupská čepice zubovitou čárou na polovice, bílou a červenou dělená, s přikryvadly červenými a bílými. 2. hlava a prsa mužíka bradatého, oděného šatem bílým s modrými pruhy svislými, majícího na hlavě vysoký klobouk též tak pruhovaný, s bílou střechou ohnutou nahoru a na vrchu třemi pávími péry, s přikryvadly bílými modrými. 3. na prostředním helmu korunovaném knížeci korunou hlava Turkova s krkavcem a za tím 6 dřevcí s praporečky žlutými a černými a přikryvadly týchž barev. 4. Dva rohy bílé, na příč modrou barvou pruhované a zdobené pavími péry. 5. černá ostrva hořící o třech sucích s přikryvadly bílými a černými. Nade vším erbem jest obvyklý knížecí plášť s knížecí korunou.

Mladší pošlost knížecího rodu má týž erb, ale jen s malým rozdílem. Pro zásluhy knížete Karla († 1820) vsunuto mezi 1. a 2. pole štítu úzké pole, na němž jest erb domu Habsbursko-Lotrinského a uprostřed obnažený meč, vzhůru postavený. (Miltner Privatmünzen, 551. Časopis přátel st. č. VIII, 91.) Viz i H. III. a VII. tab.

ze Švihova poloutrojříčí I, 7.

Švihovci ze Švihova měli na štíté korunu. U Jana (1489) jest dole rovná a vynikají z ní tři špice ukončené kuličkami. (Arch. Třeboňský.)

z Tachlovic Bušek (1431) má na štítě klobouk tvaru květinného hrnce, z něhož vyniká kyta. (Arch. gub.)

z Tachova Kryštofor (1495) má na pečeti korunu, z níž vyniká ptačí hlava s krkem a chocholem na hlavě. (Arch. kapit.)

z Tajné Vít (1446) má na štítě berana neb kozlíka, a za klénot zamení jako kornout. (Arch. Třebonský.)

z Talmberka leken I, 8.

Tampergárové Erazim a Hanuš (1434) měli na štítě dvě sekerky křížem přeložené. (Arch. Drážďanský.)

z Tasnovic poloupruhu I, 30.

z Tatinné v. z Kokořova.

z Tativnice v. z Stativnice.

z Tažovic kohouta I, 34.

z Tažovic klíčů I, 48.

z Tedražic Mutrplosové mě,i na červeném štítě bílou lví nohu s drápy

zlatými, prostřelenou střelou opeřenou a za klénot tři péra, prostřední červené a ostatní bílé. Tak Jan 1490 protonotář kr. kanceláře a potomci. Viz díl I. na str. 94.

z Tehova trojlistu I, 15.

z Těchlovic Martin Kladný (1411) měl na štítě a za klénot paví hlavu s krkem. (Arch. býv. dvorský.)

Těchlovci z Těchlovic (z Litoměřicka) měli štít polovičný, v horní polovici polovičného a prostého lva, vyskakujícího a ve spodní polovici šachovnici. Tak Jan (1400, Arch. Drážďanský) a Jan (1472, Arch. Třeb.). Onen měl zpodní pole mřežované.

Donátové (i Libčanští) *z Těchlovic* měli na červeném štítě divokou kočku bílou, v pravo vyskakující s hlavou v pravém koutě a touž za klénot. (Kolář z rukop. Vídeňského.) Tak Vaněk z T. (1450 v arch. Třeboňském), 1511 bratří Donátové (Arch. kapit.) a 1524 Václav (Arch. mus.).

z Těchobuze pruhu I, 53.

z Telčic kohouta I, 34.

z Telčovic Boztěch (1429) měl na štítě čtvernohé zvíře, snad jelena. (Arch. Český III, 500—501.)

z Telibě Jan (1387) z rodu Kabátův z Ujkovic měl pruh příčný na štítě a kolmý na křidle (Arch. mus.).

z Temeřic měli prostý štít polovičný zhora dolů, černý a bílý a za klénot měsíc s hvězdou; tak 1448 jen na štítě Mikuláš Šváb. (Arch. Třeb.), Klénot spojován i se štítem, tak že měli štít křížem rozdělený, v 1. a 4., poli barvy štítu, v 2. a 3. modrém poli zlatý měsíc rohy vzhůru a na něm zlatou hvězdu o 6 špicích. (Balbín, Aula Caroli.)

z Těmic pruhu I, 53.

Roztočtí z Teplé měli na modrém štítě zlatou střelu a zlatou sekeru, křížem přeložené. Tak na štítě Apolony z Teplé ve vývodu v Starém Bydžově. Týmž štítem pečetil 1507—1510 Václav R. z T. (Arch. mus.)

Dýmkové z Těptína měli na štítě tatarský klobouk špičatý se střechou ohnutou (snad modrý s bílou obrubou na červeném (Jak. sb.) a za klénot rohy, každy posázený třemi korouhvičkami, dvěma červenými, prostřední bílou. Tak pečetili 1543 Oldřich a 1565 Jiří (Arch. mus.) Jiný erb (M. tab. 131) je podvržen, tak i v H. VIII. tab.

z Terešova kohouta I, 34.

Těšetínští z Tešetin měli na červeném štítě ptáka hýla přirozené barvy, přikryvadla červená bílá, za klénot hýla. Tak Jiří 1597 (Reg. král.)

Mlazovští z Těšnice měli na červeném štítě zlaté (jelení) rohy s 5—7 krátkými výběžky (nikoliv parohy) též znamení za klénot a mezi tím zelenou ratoléstku se třemi lupeny, přikryvadla červená bílá. (Jak. sb. M. tab. 139.) Jan Bleh z T. (1432—1434) měl na štítě i za klénot rohy, jež byly posázeny čárkami (Arch. Třebonský), Jindřich (1458) měl na štítě rohy, které byly posázeny bouličkami, podobně i 1463 Smil starší (Arch.

mus. a bibl. Pražské), Sylvester M. (1596) měl na nich 4 výběžky. (Arch. Třebonský. Obr. erbu H. XI. tab.)

z Tetína v. z Ronovce.

Tetourové z Tetova (kteří přišli do Čech a Moravy v 15. století) měli prvotně za klénot dvě znamení podobná úzkým křidlům proti sobě a s pěti výběžky dovnitř, jako 1388 Ebrhart (Arch. Drážďanský). V 15. stol. měli štít podobný Vchynským bílý, na němž vynikaly od zpodu tři klíny červené, jako l. 1440 Kašpar (Arch. Drážďanský). Přikryvadla měli bílá červená a za klénot dvě křidla, červené a bílé. Když byli Ferdinand, Václav a Jan strýci (1549, 28. září) do stavu panského povýšeni, polepšen jich erb takto: Štít na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v každém tři klíny červené nápodobné plamenům, 2. 3. modré a v každém na příč pruh žlutý a nad tím zlatá hvězda, přikryvadla bílá červená a zlatá modrá, za klénot dvě křidla orličí, pravé na dvé na příč rozdělené, zpodní bílé, vrchní červené, levé též dělené, zpodní modré, vrchní zlaté, přes kterážto obě křidla od pravého křidla svrchu až k levému křidlu k zpodku pruh zlatý a mezi těmi křídly v prostřed zlatá hvězda (Reg. král.) V majestátu na to vydaném praví se, že jsou starého rodu vladyckého; v témž stavu také žili Tetourové v Čechách a byli svým erbem podnětem k tomu, že byly padělány listy, jimiž se mělo dokázati, že Tetourové a Vchynští jsou jednoho rodu a že prvotně žili v stavu panském. (Obr. M. KB. a B.) Majestát r. 1549 platil jen pro moravskou větev.

z Tchořovic Beneš (1412—1415) měl za klénot vlčí hlavu s krkem (Arch. Kaplický).

z Tiché Buzek Paták neb Pátek (1369—1381) měl za klénot železný klobouk, v němž byly naraženy dva rohy po stranách (Arch. Vyšňobrodský a prelat. Krumlov.)

Ojíř purkrabě na *Tiché* též z Tiché řečený měl na helmici ptáka k levé obráceného. (Arch. Třebonský).

Jan z Tiché (1454) měl štít na příč dvěma zuby neb klíny rozdělený (Arch. Vyšňobrodský).

z Tichonic měnili své erbovní znamení. Diviš (1365, 1366) měl na štítě kouli posázenou 11 péry (Arch. Želivský). Jiný Diviš (1430) a Zdeněk (1450, 1454) měnili péra na koly (viz I, 32), ale tíž měli také kotouč. (Arch. Třebonský).

z Tismic hrábí I, 9.

z Tismic hlavy I, 38.

z Tisova berana I, 29. (Jest chybně psáno a má býti z Osova.)

z Tisové Pešek (1385) má za klénot klobouk s obrubou, za níž je strčeno péro. (Arch. Novohradský.)

z Tisové Jindřich Hnědec má na štítě vědro a na něm kytu. (Tamže.)

Trubečtí z Tisové (na Plzensku) měli prázdný štít a za klénot dva rohy, Tak 1490 Burjan a Jindřich z T. sed. v Trubcích. (Arch. bibl. Praž.)

Johanka z T. měla na štítě okrouhlý štít (jezdecký) a uprostřed něho zub. Král má ještě jeden erb z Tisové H. XI. tab. (pravý ?)

z Tisového Janek (15. st.) měl za erbovní znamení ozdobu, jako hřbelec. (Arch. Hradecký.)

z Tišnova Ondřej obdržel od císaře Bedřicha erb štít bílý, v němž orel (vlastně orlice) zlaté barvy s černými rozletitými křidly, za klénot zlatou korunu a nad ní orla, tak jako na štítě. (Viz I. díl, str. 91.) Avšak na pečeti z l. 1473 a 1483 má Ondráček uprostřed štítu úzký obdélník a podle něho z obou stran křidla dosti podobná hřebenům. (Arch. kapit.)

z Tloskova holubice I, 42.

z Tmaně střely I, 10.

z Tmaně Jan (1473) měl štít na příč poloviční s šachovnicí v dolním poli.

Dobrští z Tmaně měli na štítě hada čtyřikráte svinutého. Tak 1502 Václav (Arch. mus.)

ze Tmola Hanek (1344) měl za klénot dvě křidla hřebenovitá. (Arch. velkého převorství.)

z Todně mají za klénot dva rohy. Tak 1360 Vícek, 1382 Oneš, 1382 Jeniš, 1397 Jeniš a 1404 Mikšík. (Pangerl, G. U. arch. ve Svinech, Vyšňobrodský a bibl. Praž.)

z Todně supí hlavy I, 31.

z Todně Volfart (1448) měl na štítě znamení košíku podobné. (Arch. ve Svinech.)

z Todně rysa I, 41.

Tosové měli štít na příč poloviční, horní část na čtyři pole rozdělenou, z nichž 1. a 4. bylo stejné barvy; z 1. pole vnikají do 3. tři úzké pruhy (Arch. říš. Mnichov.) Jungel T. 1466 kuchmistr králové, měl to obráceně, totiž ve spodním štítu, tak že proužky přišly do 2. pole. (Arch. býv. dvorský.)

z Touchovic hříče I, 43.

z Tourového koně I, 35.

z Tourového Hynek (1387) měl za klénot rohy posázené kytami. (Arch. mus.)

z Tourového Hrzek (1416) předek Budkovských z Budkova, měl na štítě příčný pruh a týž pošikem na složených křidlech. (Arch. Třebonský.)

Želízkové z Tourového měli na štítě ptáka stojícího a vyletujícího a za ním kytu; tak i za klénot. Tak 1543 Vladislav. (Arch. Novohradský.)

Král (H. XI. tab.) má ještě jednoho z Tourového (s mečem ?).

z Toušic Oboječkové měli na štítě dva i tři chrty běžící nad sebou a za klénot chrta sedícího. Tak 1488 Vàcslav. (Arch. kapit.) a 1494—1503 Jan (Arch. Kutnoh., bibl. Pražské a býv. c. k. statkův.)

Trmalové z Toušic měli bezpochyby na štítě prvotně škopek, jak ještě znáti jest v kresbě u Paprockého (o st. ryt. 306), z něhož vynikala kyta.

Odtud se vyvinul pozdější erb, totiž: Na modrém štítě zlatá nádoba z níž vyniká pět květin zelených s květem červeným (karafiátovým, tulipánovým ?), přikryvadla modrá žlutá, za klénot též znamení, ale s 7 květinami (u Paprockého a Pam. arch. II, 16 7 a 9 a Erbovník Salmovský. Erb Rudolfa Zdenka T. z T. 1669 v Pam. arch. II, 161, Jak. sb. odch. M. tab. 32, 121.) Avšak nebylo vždy tak, jak tuto psáno. Václav T. pečetil l. 1588 jen čtyřmi kytkami bez nádoby maje je i za klénot (Arch. min. vnitra) a podobně i Vilém r. 1607. (Arch. DZ. XV, 1.)

z Tožice Jan pečetil v l. 1425—1436 divokou sviní vyskakující k pravému vrchnímu koutu, ale l. 1440 touž kráčející. (Arch. Třebonský, Vratislavský a Budějovský.)

z Trautenberka přišlí záhy do Čech z Horní Falce neb Bavor. Dlouho od 14. do 16. století (ještě 1557 Volf v arch. bibl. Praž.) měli na štítě pruh pošikem a v něm 2—3 (i 4) klíny neb zuby. V majestátu l. 1793, 16. října na panský stav popisuje se erb jejich takto: Červený štít, na něm příčný pruh bílý se třemi modrými zuby, přikryvadla červená modrá bílá, klénot dva červené rohy s bílým pruhem se zuby a mezi nimi bílé péro pštrosí. (Reg. král. Jak. sb. M. tab. 32, H. XIII. tab.) Viz z Pruku.

z Třebče kotouče I, 60.

z Třebče Matěj (1412) měl za klénot poprsí mužské s oslíma ušima, jako Dráchovští. (Arch. Třebonský. Obraz H. IV. tab. H. č. 12.)

z Třebečka Jan (1409) měl na štítě klín od zpodu se kruhovitými čarami úžící aneb do vnitřku stlačovaný a za klénot dvě křídla rozložená (Arch. Třebonský.)

z Třebelic Mikuláš má na pečeti (1415) helm a nad ním ozdoby na spůsob květin. (St. list.)

z Třebelic měli okouna buď pokosem neb na příč položeného a téhož za klénot. Tak 1450 Jan a 1488 Bořita. (Arch. Třebonský a bibl. Praž.)

z Třebešic Mikeš († 1496) měl na štítě příčný pruh a za klénot složená křídla. (Náhrobek v Klucích.)

z Třebešťovic Václav Kratář měl za klénot okouna s kyťou. (Arch. st. Vratislav.) Podobná pečeť z r. 1406 v arch. Břevnovském.

z Třebíčka v. z Třebečka.

z Třebína Jan (1423) měl na štítě dvě kopí křížem přeložená; tak i 1441 Markéta z T. manželka Dominova z Slavče. (Arch. Budějovský a ve Svinech.)

z Třebívlic kola I, 32.

z Třeble, předkové Svojšínských a Volfšteinských měli na štítě tři příčné pruhy; tak 1284 Beneda a 1287 Oldřich. (Arch. býv. dvorský a bibl. Praž.) Oldřich (1298) pečetil jen dvěma pruhy. (Arch. říš. Mnichovský.) Oldřich jiný (1385) dokonce čtyřmi, z nichž jeden šel po vrchu. (Arch. Třebonský.)

z Třeboce kohouta I, 34.

Dubští z Třebomyslic mají posud prvotní a starodávní erb, totiž

modrý štít s dvěma bílými rohy, kteréž jsou zvenčí posázeny každý třemi ručkami přirozené barvy, přikryvadla bílá červená (lépe modrá) a jako klénot též znamení, jako na štítě, tak jak císař František (1810, 5. května) týž erb Františkovi D. z T., když byl vyzdvižen na hrabství, potvrdil. Též se popisuje v Paprockého Zrcadle 301, Jak. sb. viz i M. tab. 5. Vilém z T. měl dotčené znamení za klénot. (Arch. velkého převorství.) Celým erbem neb částmi jeho pečetili též 1442 Jan, 1445 Vilém mladší, 1487—1498 Václav a j. (Arch. Horažďovský, Třebonský a Soběslavský.)

z Třebomyslic měli na štítě kačera a též znamení za klénot. Tak 1455 Vilém a 1460—1479 Jan. (Arch. Budějovský a prelátství Krumlovského.)

z Třeboně růže I, 1.

z Třeboně kohouta I, 34.

Domíni *de Trzeboticz* (z Třeboce ?) měli na černém štítě bílého kohouta (Balbín, Aula Caroli.)

z Třebotova Vernéř (1404) měl za znamení erbovní buď toulec neb klobouk, z něhož vynikají tři kyty. (Arch. bibl. Praž.)

z Třebouně sviní hlavy I, 4.

z Třeboutic Jindřich Záhora (1456) měl na štítě loďku. (Arch. mus.)

z Třebska měli na štítě hlavu jednorožcovou se hřívou naježenou. Tak pečetily 1518 Anna a Lidmila. (Arch. Křížovn.) *Hánové z Třebska,* měli na modrém štítě polovici černého jednorožce, nad helmem modré křidlo a v něm díl jednorožce. (Viz IV odd.)

z Třemešné viz ze Železna.

z Třemošné Vavřinec Toulovec (1407) měl na štítě toul položený vrchem k levému hornímu koutu. (Arch. v Litomyšli.)

z Třemšína sviní hlavy I, 4.

z Třevace Zdeš, Zdeněk (1340) byl předek Kopidlanských a erbu kozí hlavy.

z Trhlav sekerek I, 37.

Hlaváčové z Třibřich měli na štítě železný klobouk i se sponami k zavázání. Tak 1498 Jan. (Arch. Domažlický.) Obraz pečeti H. VII. tab.

z Trkova Petr (1416, 1419) měl štít zhora poloviční, avšak při samém vrchu úzký pruh. Pravé pole míval mřežované. (Arch. st. Vratislavský a Břevnovský.) Zcela něco jiného Král v. H. XI. tab.

z Trnové 1481—1483 Jan a 1498 Václav měli na štítě pruh pošikem a za klénot ruku držící meč, ale nikoliv obyčejným spůsobem, než obráceně v pravo. (Arch. bibl. Praž., Hradecký a Soběslavský.)

z Trocnova Jan Žižka měl na štítě raka vzhůru obráceného a klepeta k horním koutům vztahujícího, za klénot téhož raka, avšak na příč položeného. Barvy nejsou známy, ale lze hádati, že štít byl bílý a rak červený. (Tak i M. tab. 144, též H. III. tab.) Pečeti se zachovaly dvě, obě nedokonale zřetelné, jedna při listu 1378, 3. April v arch. Vyšňobrodském, druhá při listu 1378, 11. Jul. v arch. musejním. Erb ten později zapomenut a okolo l. 1850, kde se nic nevědělo ani o jeho ani o erbu potomních Žižkův

dáván mu na erb kalich. Císař Karel VI. povýšil Jana Maximiliana Zischku, jehož předkové prý byli šlechtici před mnohými sty let v Čechách, do stavu rytířův říšských starožitných rodův, aby se psal von Trotznau a potvrdil mu posavádní jeho erb totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli modrém tři stříbrné dvojité lilie, totiž dvě nahoře a jedna dole, v 2. a 3. zlatém medvěd poloviční (bezpochyby přirozené barvy) jíti se strojící, korunovaný helm turnéřský, přikryvadla černá zlatá a modrá bílá, za klénot oděnec držící v pravici meč dobytý a levicí se o bok opíraje.*) S tím zhruba souhlasí vyobrazení v Jak. sb., jen že tu barvy změněny (zlaté lilie na červeném, zlatý medvěd v modrém, přikryvadla modrá zlatá a červená zlatá). Když pak týž Jan Max. l. 1746 statek Bílou Lhotu na Moravě koupil a o inkolát a potvrzení erbu se ucházel, hledán erb Žižkův krajským úřadem (v Podhořanech) v Čáslavi, Kutné hoře a Sedleckém klášteře, ale nic nenalezeno. Místodržícím však se podařilo najíti staré vyobrazení Žižkovo v bytě písaře u kr. stavitelského úřadu a dávajíce zprávu o tom (1747, 30. října) ke dvoru, vyobrazili erb tam se nacházející totiž, štít, na němž jsou dvě kladiva křížem pošikem a pokosem přeložena, mezi nimi nahoře kalich a na ostatních po dvojité lilii. Poznávali tedy u dvora, že nelze najíti nějaké určité spojitosti se starým vojevůdcem. Císařová tedy dala (1747, 23. listopadu) Janovi Maximilianovi rytířský stav v kr. Českém, ale tak, aby se psal toliko „von Zischka". Erb jemu potvrzený popisuje se: Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm tři do trojhranu položené lilie, 2. a 3. žluté s černým medvědem rozkročeným, přikryvadla černá žlutá a bílá modrá, a klénot oděnec s mečem. (Reg. královská.) Týž erb byl také vyobrazen na náhrobku Klementiny Sluhové roz. „svobodné paní" Žižkovny († 1847), jen že tam byly nad štítem dva helmy, na pravém dvě křídla složená, na levém 11 per, což ji jako vnučce Jana Maximiliána nijak nepatřilo. (Lumír, 1854, II, 1101.) Medvěd v dotčeném erbu jest vzat patrně z erbu Šiškův z Jamolice, lilie snad z vymýšleného erbu na dotčeném starém obrazu.

z Trocnova Vilém Pucek (1380, od r. 1385 z Trutmaně) měl za klénot hrot z kopí. (Arch. Třebonský.)

z Trojan kohouta I, 34.

z Trojan hlavy I, 38.

z Trojan Mikuláš Ivan (1478) měl štít zhora poloviční a za klénot rohy. (Arch. Třebonský.)

z Trojanov (Trojanův) I, 38.

z Trojanov (Trojanův) Petr měl 1361 za klénot křidlo s pruhem a 1363 prosté křidlo. (Arch. Novohradský a Vyšňobrodský.)

---

*) Říšská reg. a šlechtický arch. ve Vídni, Toman o Žižkovi, jeho rodišti a o pozdějším rodu Žižků atd. ve Věstníku Uč. Spol. 1890 I, kdež popis erbu neúplně otištěn, též Lumír 1854, II 1149.

z Trojanovic bojovníka I, 33.

z Trojovic hrábí I, 9.

z Tropčic I, 49.

z Trubec Martin Rochce (1377) odjinud z Otova a Vilém z T. (1406—1415) sed. v Přichovicích měli erb vl. z Otova a z Přichovic.

z Trubec Zikmund (1508) měl štít zhora poloviční a za klénot rohy. (Arch. na Hradisku u Znojma.)

z Truskova sv. hlavy I, 4.

z Truskovic klíčův I, 48.

z Truskovic Setěch (1365—1373) měl za klénot tři hlavy v jedno spojené a nad nimi židovský klobouk s kuličkou na vrchu. (Pangerl G. U. arch. Třebonský.)

z Truskovic Zachař (1378) měl za klénot znamení neurčité jako loutku k podobě báječné kobylky. (Arch. Třebonský.)

z Trutmaně Vilém Pucek (1385—1388) měl na štítě hrot z kopí srdcovitého tvaru a též takový klénot ale s kytou na vrchu. (Arch. Třebonský.)

z Trutmaně Brus (1413) vlastně *ze Zahrádky* měl na štítě orlici hlavou k pravému hornímu koutu. (Arch. prelátství Krumlov. Viz I, 5.)

z Trutmaně Jan Drochovec (1429) měl na štítě a za klénot dva rohy s ušima a kouskem lebky. (Arch. Třebonský.)

z Trutmaně Oldřich (1457) byl z rodu Babkův z Kvasejovic.

z Trutnova Vyntíř (1379) měl za klénot nohy medvědí neb nohy jiného zvířete. (Arch. stat. Vratislav.)

z Truzenic Šmohař (1397) vlastně z Rochova a Jan (Hašek) Šmohař z T. 1419 měli za erb znamení řeč. roch. (Arch. Drážďanský a bibl. Praž.)

z Truzenic Hanuš (1415) pečetil pečetí Hanušovou z Rabšteina, na níž byl krkavec. (Arch. Drážďanský.)

z Truzenic Radim (1418—1420) měl na štítě příčný pruh a za klénot korunu o třech liliích a z každé vyniká kyta. (Arch. Drážďanský.)

Tryclárové sedící na Týnci u Plzně měli na štítě stonek a po obou stranách o dvou liliovitých lupenech. Tak Zikmund 1509. (Arch. Plzenský.) Obraz erbu H. XIII. tab.

z Tučap poloutrojříčí I, 25.

z Tuchonic kola I, 32.

z Tuchoraze holuba I, 42. Něco jiného M. tab. 143.

Tuchorští z Tuchořic měli štít černý a na něm bílou krokev, přikryvadla černá bílá, za klénot rohy, pravý bílý a levý černý, oba okrášlené praporečky, pravý černým bílým, černým, levý bílým, černým a bílým. (Jak. sb. M. tab. 143.) Tak i na náhrobku Annině v kostele Lhotickém. (Pam. arch. III, 158), též u Paprockého o st. ryt. 103. Z pečetí je známa jedině Jankova (1418); měl podlé helmu dvě křidla, a na něm rohy, z nichž každý byl posázen třemi ozdobami podobnými ručkám. (Arch. Drážďanský.) Obraz erbu H. XIII tab.

z Tuklat Jan (1320) měl štít zhora poloviční, ale čára dělící byla stupňovitá. (Arch. býv. dvorský.)

Tulinger Oldřich (1347) měl za znamení hlavu ženskou kadeřavou s kroužkem při tváři (naušnicí. Arch. Teplský).

Tulinger Jan (1425) měl tři klínky v prostřed štítu ostřím k sobě položené. (Arch. Teplský.)

z Tuněchod Maršík (1384) měl za klénot ostruhu (tehdejší doby s dvěma ostny). (Arch. Břevnovský.)

z Tuněchod Jan (čsl.) pečetil stížný list r. 1415 štítem, na němž jest kozí hlava i s hrdlem, ale nápis svědčí jiné osobě.

z Tupadl (Čásl.) dvou ryb I, 52.

z Tupadl (Plz.) měli na štítě tři husí hlavy jako Otovští a Přichovští. Tak 1377 Stojmír a Vilém, 1414 Racek, 1448—1466 Jošt. (Arch. Hradecký, bibl. Praž. a Plzenský.)

z Tupadl Oldřich (1410) farář a probošt ve Slaném měl na štítě dvě sekerky křížem přeložené. (Arch. kapit.)

z Turgova měli na štítě pruh pošikem s šachovnicí. Tak 1316 Půta, 1354 Jan, 1382 Půta a Henzlin, 1391 Půta a Vilém.

z Tuří orlice I, 5.

z Turkova v. z Trkova.

z Turné Matěj (1372) měl za klénot lodičku. (Arch. vel. převorství.)

z Malé Turné Oldřich (1481, 1482) měl na štítě dva rohy dole spojené. (Arch. Třeb. a velk. převorství.)

z Turovic Vítek (1410) měl na štítě kozí hlavu s krkem. (Arch. býv. dvorský.)

z Tušovic pinty I, 46.

z Tvořešovic Jan (1413) měl za klénot rohy, každý ozdobený třemi ručkami a mezi rohy kuličku. (Arch. st. Vratislav.)

Jan *Vlašimský z Tymberka* (1474) měl na štítě střelu, jejíž hrot měl podobu vidlice a za klénot korunu o třech liliích. (Arch. kapit.)

Týnárové z Týna (Theiner v. Thein) měli štít na příč poloviční, dole žlutý a nahoře černý, ale v tomto poli byl u vrchu žlutý čtvereček. (Erbovník v Dírném.) Klénotem byl klobouk končitý s třapcem. Tak i na pečetěch a to 1571 Jindřich a 1613 Hanuš Mates. (Arch. gub.)

Týnové z Týna měli na červeném štítě zlatý váček, okolo pásek, z něhož vynikají tři bílé špičky; šnůry zatahovací bílé končí se třemi bílými trojlaloky, z nichž každý má zlaté jádro. Přikryvadla červená zlatá, klénot tři zelené květiny s bílými květy, uprostřed majícími zlatá jádra. (Paprocký o st. ryt. 273, Tabule Orlická, Jak. sb. M. tab. 31.) Jan (1472) má prostý váček s třemi špicemi. (Arch. Třebonský.) Podobný erb Ludmilin na křtitelnici v Starém Kníně. (Obraz H. VIII. tab.)

Jan rychtář z Horšovského *Týna* měl na štítě orlici. (1447, Arch. bibl. Praž.)

z Týnce Michal (1325) mistr řádu sv. Jana měl na štítě tři lovecké trubky. (Arch. velkého převorství.)

z Týnce (Hrochova) Příbek odjinud z Chroustovic (1404) měl na štítě dva příčné pruhy, z nichž jeden šel po vrchu štítu. Bratr jeho Petr měl štít rozšířený, v 1. a 4. poli měl znamení jako měsíce, na jehož rozích byly kyty, v 2. a 3. dva pruhy (na příč). Tak se popisují v listu arch. Litomyšlského. Snad byli potomky jich Příbkové z Otaslavic sice z Moravy pocházející, ale v krajině u Týnce dlouho osedlí.

z Týnce (nad Sázavou) Janek (1420) měl na štítě sviní hlavu jsa rodu pp. z Valdeka. (I, 4.)

z Týnce (u Plzně) Albrecht (1462) měl muří nohu na hoře třemi kytami zdobenou a přes ní na příč tyčku. (Arch. Plzenský.)

z Týnce Tryclárové viz Tryclár.

z Tynce pruhu I, 49.

Dolští z Týnce (z Plzenska) měli na modrém štítě dvě větve zelené, dole spojené, ale zase křížem přeložené s bílými lupeny a nad nimi u vrchu štítu bílého ptáčka; klénotem byly dotčené dvě větve a třetí za nimi rovně stojící. (Jak. sb.) Tak 1517 Jan (Arch. Teplský) a Jan 1530 purkr. Zvíkovský. (Arch. Třebonský.)

Týnští z Týnce (z Plzenska) měli na štítě panáka pod pas, držícího v pravici bulavu a to v polovici držadla a podpíraje konec její dolejší o pravý bok, tak že mu jde svršek pod oči a levicí se opíraje o bok. Tak 1616 Jan starší T. z T. sed. v Holovousích. (Arch. min. vn.)

z Tyřovic Bušek (1364) jinak *z Miřetic* měl na štítě dvě znamení jako hůlka s kulatým uchem po stranách.

Vlkovští z Úberovic měli na štítě kolo. Tak 1585 Kateřina. (Arch. DZ. IX, 2.)

z Údičova viz od Dubu.

z Údimě kotouče I, 60.

z Údolně Řehoř (1399) měl za klénot rohy střelkami ozdobené.

z Údrče Jindřich (1380) měl na štítě i za klénot písmenu S.

z Údrče tří noh I, 59.

Údrčtí z Údrče měli štít polovičný, vrchní pole modré a zpodní bílé, přikryvadla týchž barev a za klénot oděnce pod pas, majícího zdvižené ruce (s zlatými obrubami na kusích brnění) a držícího zlatou kouli. (Paprocký o st. ryt., tabule Orlická a Jak. sb. Odch. M. tab. 38.) V erbovníku Salmovském jsou barvy červená a bílá. Jan starší (1449) měl štít tak rozdělený, že horní pole zabralo jen třetinu, postava pak nebyla vojensky oděná, jak svědčí svislé kraje rukávův. (Arch. Drážďanský.) Podobně i jiní Údrčtí 15. století. (Obr. H. VIII. tab.)

z Úhelnice Jan Vršek (1450) měl na štítě jako větev s třemi větvičkami po stranách. (Kolář z arch. Třebon.)

z Úhřec v. z Chotěšovic.

z Úhřinovic Zdeněk Kroupa měl za klénot dvě ryby hlavami dolů obrácené.

z Újezda Drahoňova měli štít poloviční vrchní pole žluté a zpodní červené za klénot rohy. (Erbovník v Dírném. Obraz pečeti H. VIII. tab.)

z Újezda (u Prahy) Jan (1462) měl na štítě kočku neb lišku.

z Újezda Materna (1483) měl na štítě dva krátce křížem přeložené.

z Újezda Jan (1404) farář v Měrunicích měl štít poloviční, ve vrchním poli orla (o dvou hlavách), ve zpodním šachovnici.

z Újezda (v Boleslavsku) viz z Harasova.

z Újezda (i Újezdce, v již. Čechách) Jan Skopec (1443) měl na štítě pruh zhora dolů a za klénot rohy.

z Újezda (erbu krkavce) viz ze Suchdola.

z Újezda (Prachenska) Merbota (1364) měl na štítě dvě tyčky, po jichž stranách jsou dva háky vzhůru obrácené. Obraz pečeti H. VII. tab.

z Újezda rysa I, 41.

z Újezda Petr (1388) měl za klénot postavu lidskou v loďce sedící a veslující,

z Újezda (Kamenného) střely I, 10.

z Újezda poloutrojříčí I, 7.

z Újezda husích hlav I, 36.

z Újezda Hněvek (1406) jinak *z Neznašova* měl na štítě příčný pruh a za klénot složená křidla.

Baderští z Újezda měli na modrém štítě lví hlavu v průčelí, přikryvadla týchž barev a za klénot modrou paví hlavu. (Jak. sb.) Tak i na pečetěch. (Obraz H. XII. tab.)

Prvotní erb *Boubínských z Újezda* byla hlava v pravo obrácená s jeřabatými vlasy a oslím uchem. Tak 1424 Petr. (Arch. Hradecký.) Ale Diviš pečetí (1426) s hlavou zakuklenou s dlouhým visutým třapcem. (Arch. Třebonský.) Týž erb podrželi i pozdější Boubínští a Choltičtí z Ú. totiž na zlatem štítě mouřenínova hlava v bílé kukli až po ramena, z níž se ohýbá vršek dolů a za klénot tři péra bílé barvy. (Jak. sb. M. tab. 92, H. I. tab. obraz pečeti z r. 1424 H. III. tab. č. 22.)

Dobrovitovští z Újezda kohouta I, 34.

Řivínové z Újezda měli na štítě tři calty (?) nad sebou a za klénot jako tři věníky. (Jak. sb.)

Sekáčové z Újezda měli na štítě dvě sekerky (sekáče) křížem přeložené a za klénot kytu. Tak 1443 Václav, ale týž pečetil 1452 jen štítem.

Šatavové z Újezda měli na štítě ptáka s dlouhým nosem. Tak ok. r. 1490 Oldřich. (Sem snad patří erb v díle M. tab. 130.)

Týnečtí z Újezda měli na štítě dva klíče křížem přeložené a s uchy dolů obrácenými. Tak 1639 Mikuláš.

Újezdečtí z Červeného Újezdce měli na štítě ptáčka na oklestku stojícího a za klénot též znamení. Tak na pečetěch Šebestianově a Jaroslavově (1612). V erbovníku Dírenském je jednou husa a po druhé pták vyletující,

jenž má prsten v zobáku. V Jak. sb. jest erb. Ú. z Újezdce zlatý kohout s červeným hřebenem a lalokem na černém štítě a jako klénot. Štít modrý a na něm bílý pták s prstenem vyobr. M. na tab. 141 a H. VIII. tab.

z Újezdce Jan Chmelík má štít zhora polovičný a levé pole zase na příč rozdělené. Sice viz z Harasova.

Odkolkové z Újezdce měli na štítě zlatém polovičného kozorožce barvy přirozené, přikryvadla týchž barev a za klénot půl kozla. (Jak. sb. Jinak [modrý štít a zl. kozorožec] M. tab. 17.) Tak i 1589 na pečeti Viléma staršího. Císař Leopold povýšiv Viléma Jindřicha O. do panského stavu, polepšil mu erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm kozorožec, jemuž zadní část usečena jest a okrvavená, s červeným jazykem vyplazeným, 2. a 3. žlutý pruh v černém, u prostřed štítu saň (zelená) stočená do oválu tak, že hlava držící konec ocasu přijde do 2. pole, přikryvadla černožlutá, dva korunované helmy, na pravém křidlo zhora žluté, z dola černé, na levém rameno brněné s rukou držící širokou šavli. (Opis v arch. mus. Jinak (nedobře) M. tab. 17. Viz i H. V. tab.)

Mazancové z Újezdce měli podlé obdarování z r. 1461. (viz díl I. na str. 91) na červeném štítě dvě ruce zbrojné držící dvě palice křížem na příč, přikryvadla červená bílá a za klénot peří nápodobné ocasu pávovému. Erb ten l. 1552 Ctiborovi M. z Ú. potvrzen.

z Újezdce leken I, 8.

z Újezdce kolmého pruhu v. z Újezda.

Sekáčové z Ú. v. z Újezda.

z Újezdce husích krkův I, 36.

z Újezdce v. z Honcovic.

Sedlečtí z Újezdce měli štít červený rozdělený na příč zlatým pruhem, na němž jsou tři modré zuby neb klíny tak, že pruh a zuby vyplňují prostřední třetinu štítu, přikryvadla červená modrá, klénot dva rohy, pravý modrý, červený, levý červený, modrý (počítajíc zhora). Tak pečetí 1478 Bohuslav ze Sedlce, 1515 Jindřich Vyšemír z Ú. a 1659 Jan Jáchym. Sezema S. z Ú. (1615) má štít na příč polovičný a v horním poli tři zuby. Bohuslav a Bušek bratří (1496) odchylujíce se mají zuby položené pošikem (od pravé dole k levému koutu) a zuby dolů. (Odch. M. tab. 24, viz i H. XIII. tab.)

Kabátové z Ujkovic měli na štítě pruh na příč a za klénot křidlo, na němž byl kolmý pruh. Tak 1387 Pavel. Avšak týž Pavel (1371) a jiní Kabátové 14. st. pečetili častěji jen klénotem, než celým erbem.

z Úlibic Mikeš (1414) pečetil jen helmem a křidlem na něm.

z Úlic poloutrojříčí, I, 7.

z Úloha klíčův, I, 48.

Úlehle z Úloha měli na štítě lišku. (Erbovník Dírenský.)

z Úněj ovic Ctibor Tlam (1382) měl štít křížem na čtyři pole rozdělený za klénot obruč a za ní tyčku vyčnívající přes obruč a končící se koulí.

Unruherové osedlí v Loketsku a píšící se z Horního Chodova měli štít na příč poloviční; horní pole bylo bílé a na něm pošikem dva červené pruhy v dolním červeném byla bělomodrá lilie (dvojitá) přikryvadla červená bílá, za klénot pannu v červeném oděvu s vlasy rozletitými a na její hlavě touž lilii. (Jak. sb.)

z Úpohláv Petr (1501) měl na štítě jako dvě rovné kosy a mezi nimi kouli.

z Úpy čtyř střel, I, 16.

z Úsová Milota pečetil 1391 býkem, když se ještě psal *ze Svinčan* a v l. 1401—1412, když se psal i z Klamoše, týmž znamením, totiž býkem kráčejícím.

z Ústí růže, I, 1.

z Ústic Havel (1419) měl za klénot kytu a přes ní pokosem střelu kluk.

z Ústrašína měli za klénot (a tuším i na štítě) dva rohy. Tak 1361 až 1394 Mareš, 1387 Hájek a 1392 tito oba. Stejného rodu s nimi byli Hodičtí z Hodic. (Obr. pečeti H. IV. tab. 3, č. 9.)

z Ústupenic růže, I, 1.

z Ústupenic Jan (okolo r. 1390) měl na štítě lva ve skoku; tak i 1403 Bohuněk, ale za klénot složená křidla.

z Úsuší poloutrojříčí, I. 25.

Rendlové z Úšavy měli na červeném štítě pilu bílou od pravého kouta dolů pošikem, přikryvadla týchž barev, klénot dva rohy, pravý bílý, levý červený. (Vývod Vratislavův v Dírném, Jak. sb. M. tab. 141.) Na starších pečetěch jsou tři zuby. Vilém R. (1455) má tři zuby z prostředku štítu až k samému vrchu sahající. Jan R. má je na příčném pruhu (asi jako Sedlečtí), Albrecht 1509 má štít zuby pošikem rozdělený tak, že z obou stran jsou tři zuby. (Obraz H. III. tab.)

Blektové z Útěchovic měli štít poloviční, pravé pole červené a v něm dva pruhy žluté, pošikem zhora dolů, levé pole žluté a v něm dva pruhy pošikem zdola nahoru, tak že pruhy obou polí tvořily krokve špicemi dolů obrácené, za klénot dva rohy, pravý červený, levý žlutý. (Jak. sb.) Tak i pečetil 1487 Tomáš. (Obraz H. X. tab. dvakráte.)

z Útěchovic Jan Mitrnos (1457) měl příčný pruh na štítě a v ostatním šachovnici.

Úvalu Jan Papák (1413) měl za klénot raka.

z Úzdičova v. od Dubu.

z Užic leken, I, 8.

Ojířové Saskové z Vacovic měli na modrém štítě tři koflíky stříbrné s dvěma zlatými obroučky nahoře a jedním na podstavci dole, vedle sebe stojící, za klénot na dvou křidlech složených, černých modrý pruh s třemi koflíky. (Náhrobek Lhotický, Kolář z rukop. Vídenského č. 8330) Petr z V. (1436) měl na štítě jen jednu nádobu s jediným obroučkem (podoby moždířku) a tak s kytou za klénot. Též třemi pečetil 1596 Jaroslav.

z Vahanče Burjan (1521) měl na štítě muří nohu hvězdovitou o pěti špicích. Jinak H. VII. tab.

z Valče měli jelení rohy na štítě i za klénot. Tak pečetil 1431 Aleš, ale pečetí Janovou.

z Valče měli dva kolmé pruhy na štítě. (Paprocký o st. ryt 90, ač nemá-li to zmateno s příčnými pruhy.)

z Valče v. z Doupova.

Valdek Petr (ze Slaného) 1431 měl na štítě kozu.

z Valdeka sviní hlavy, I, 4.

z Valdeka Oldřich (1344, 1355) jinak z Neumětel a Protivec (1344) měli na štítě jednorožce k pravé obráceného, patříce k rodu Běškovcův z Běškovic.

z Valdenberka Jarek (1272, 1282) měl k pravé straně štítu tři polovičné dravce s napřaženými drápy a k levé křidlo ode zpodu až k vrchu roztažené.

z Valdenberka Jindřich (1321) a Hanuš starší (1381) měli na štítě prsten kamínkem vzhůru.

z Valdova Hanuš (1373) měl na štítě hrot střely vrchem svým k pravé straně obrácené.

z Valdova (?). Na starém pečetidle je štít s třemi pruhy příčnými a nápis † s. hrosnati. de. walto. Otisk toho v Roudnické sbírce pečetí 190—9227.

z Valdova Mošaurové byli podle majestátu l. 1562, 21. listopadu starožitného rodu, avšak listy na týž stav jim shořely, když Mašťov hořel. Podle toho asi pocházeli z Mašťova, po němž se nazývali Maschauer. Erbovní list jim 1557, 20. dubna daný, jest vlastně potvrzení tohoto erbu: Štít modrý, v němž od zpodku do vrchu lilie s kořenem stojí a po straně téhož kořene též jedna lilie samotná bez kořene vše bílé barvy, z obou stran téhož štítu přikryvadla bílá modrá, za klénot lilie bílá s třemi rákosnými paličkami. Avšak v potvrzení l. 1562 daném jest popis odchylný, totiž „půl lilie na zlaté a z každé strany dvě lilie bílé, též koruna, ze které lilie bílá celá na zlaté postavená" vyniká, čemuž bez obrazu nesnadno rozuměti. (Reg. král.) Na pečeti r. 1583 jsou to tři heraldické lilie, jedna velká s kořeny a dvě malé, na jiné r. 1591 jest prostřední rostlina o třech kořenech a dvou výběžcích.

z Valdšteina lva, I, 3.

z Valečova Bartuš (1352) pečetil hlavou lidskou s nadutými pysky tak, jako by to byla napodobenina staré kamee.

z Valečova Ješek, Zdeněk a Vojslav, bratří (1352) měli za klénot dva rohy, z nichž každý jest ozdoben z venkovské strany třemi kuličkami, kuličky ty zastupují hořící kotouče neb slunce, jako mívali Valečovští na štítě. Města Opočen a Kněžmost mají po nich posud zlaté slunce na modrém štítě. Bernart z V. pečetil l. 1389 sluncem, ale Jan 1433 hořícím kotoučem. Téhož erbu byl i Václav (1455 a t. d.), poslední toho rodu.

Jan z Valečova (1452) sed. tudíž má na nejasné pečeti v st. arch. Vratislavském u zpodu štítu znamení vypadající jako podkova, ale mohly by to býti dva paprsky kotouče, poněvadž v ostatku štítu nelze nic znáti. Za klénot měl chochol.

z Valkunova Oldřich (1405) měl za klénot okouna na příč položeného.

z Valovic Prokop, (1483), rychtář Staroměstský, má na štítě čápy s dlouhými ocasy stojící k sobě zády a ocasy se dotýkající, v klénotu mají hlavy k sobě, jakoby klovaly do něčeho kulatého a mezi nimi jsou položeny dvě ostrvy.

z Valtířova (u Orlíka) Oldřich a Vaněk (1452) měli na štítě i za klénot rohy ozdobené každý třemi ručkami.

z Valu (nyní z Val u Chrudimě) Tomáš a Jošt měli za klénot vlčí (psí?) hlavu. Tak i Tomáš (1405). U Tůmy Humla z Val (1485) vyhlíží to jako hlava rytířova. (Obraz pečeti r. 1401 H. V. tab. 1, č. 9.)

Šorcové z Valu (u Třeboně) měli okouna na štítě, hlavou k hor. prav. koutu, téhož okouna i za klénot. Tak 1454 Mikuláš.

Warentrappe Albert, Pražský kanovník, obdržel (1417, 4. srpna) s Jindřichem bratrem svým z Říšské kanceláře tento erb: Na štítě modrém pták drop stříbrné barvy mající nohy zelenavé a stojící na žebříku o třech bidlech, helmice s přikryvadly modré a černé barvy, za klénot pták drop drže žebřík a před kytou stoje. (Reg. F. Zikmundova f. 87.)

z Vařin Duc (1420—1427) a Harant (1449—1456) měli na štítě kly (neb trubky?) užším koncem ke zpodu položené.

Velflové z Varnstorfu měli na modrém štítě bílý měsíc rohy vzhůru a nad ním bílou hvězdu o 6 špicích, přikryvadla červená bílá, za klénot oboje znamení, avšak rohy měsíce a vrchní špice hvězdy vybíhají v peří v pravo modré, v levo bílé. (Jak. sb.) Tak pečetil 1482 Hanuš.

Knoblochové z Varnstorfu měli na červeném štítě tři bílé konvice s nálevkami, přikryvadla týchž barev, za klénot zlatou trubku lesní (bez řemení) a za ní pět praporečkův červených (nahoře) a bílých a se zlatými hroty. (Jak. sb.) Tak 1614 na Baltazarově pečeti.

z Vartenberka, I, 3.

ze Včelnice supí hlavy, I, 31.

z Vechty Kunrát (arcibiskup) měl (1410) jako rodný erb kozla na štítě.

Weilburg Jan (1415) král. protonotář, měl na štítě dvojitou lilii s kytičkami dvěma z ní k vrchu vybíhajícími a za klénot složená křidla.

z Veitmile páni a *Krabicové z Veitmile* měli na červeném štítě bílý žernov, v něm prvotně jen kulatý (černý?) otvor (a později také vytesanou kypřici), přikryvadla červená bílá a za klénot žernov, nad nímž vynikala kyta z pavího peří. (V Blatné na věži, v erbovníku Kunráta Gruenenberka, erbovník Březnický v mus. kr. Č., Kolář z rukop. Vídeňského č. 8330, Jak. sb. M. tab. 102.) Pešek ze Střekova neb z V. (1319),

Mikuláš z Vrahovic (1337), Beneš (1345, 1346) a Ota *z Jaroslavic* (1346—1356) pečetili s kruhem, na němž byl příčný pruh, u Mikuláše a Oty je i za klénot a na něm obyčejná kyta. Jindřich (1352) a Beneš Žirotický (1351) měli na štítě prostý kruh ale široký. Všichni následující měli žernov s vysekaným čtverhranem, jako 1345 Zdislav, 1355, 1356 Pešek, 1456 Jan, 1479 Beneš, 1491 Ludvík. Odchylně od nich má Beneš z V. odjinud *z Vedlic.* ruku s palcem a prsty vzhůru roztaženými. Císař Ferdinand II. polepšil (1628, 3. dubna) Hynkovi Ladislavovi erb tak, aby byl na bílém štítě orel rozkřídlený v pravo hledící, s vyplazitým jazykem červeným, maje na prsou bílý žernov a v klénotě aby byl žernov po vrchu pávovým ocasem přirozené barvy ozdoben. To pak (1631, 14. srpna) polepšil ještě tak, aby měl týž orel na prsou štítek rubínové barvy a na něm bílý žernov. Na šíit posadil dvě helmy s korunami, z pravého aby vynikal žernov s pávovým ocasem, z levého osoba mužská až po kolena v uherském červeném oděvu, tváří k pravé straně obrácená, na hlavě majíc po uhersku černý byryt neb maděrku a v pravé ruce šavli obnaženou za hlavu přes ramena k ráně naměřenou a levící k boku připásanou, pošvu prázdnou držící a to na památku, že byl od rebelův zajat a od jednoho Uhra měl zabit býti. (Reg. král.) Obraz erbu H. V. tab.)

Chřenové z Velebudic měli na štítě „štrych přes něj a půl lva" a za klénot dva rohy a z každého tři pera vyhlédají a mezi rohy půl lva. Tak na náhrobku Zikmundově † 1568. (Dsky zemské 168, H. 15.)

Žibřidové z Velechova dostali l. 1493 erb i štít na příč rozdělený, zpodní pole modré, vrchní červené a v něm křidlo pštrosové bílé vzhůru, stojí, přikryvadla modrá a červená, klénot tři pera pštrosová bílá vzhůru stojící. (Viz I. díl na str. 95. Erb ten l. 1546 potvrzen. (Reg. král.)

Velemyští z Velemyšlovsi měli na štítě dva kamzíky na skále vyskakující. (Paprocký o st. ryt. 339. Pam. arch. II, 129.) Tak 1580 Adam a 1591 Mikuláš. M. tab. 143 červený štít, kamzíci bílí (snad přirozené barvy.)

z Veleně Mikšík (1418) jinak z Hradiště měl za klenot půl kozla neb jiného rohatého zvířete vyskakujícího.

z Veleně Bernart (1446) měl na štítě podkovu s dírami pro hřebíky.

Troskovci a *Velenští z Veleně* měli na modrém štítě hnědého ptáka pod zlatou korunou, stojícího na zlatém oklestku a v zobáku zlatý prsten držícího, přikryvadla červená bílá a dvě červená křidla. (Jak. sb. a Vlasák v N. Sl.)

z Velenov Jan Ktyl (1415—1443) měl na štítě dvě ramena brněná a ruce, z nichž pravá držela meč dobytý, vedlé vrchu natažený a mezi nima kouli.

z Velešíná Čéč (1266) měl na štítě: dva topory na konci do polokruhu ohnuté (neznámé znamení.)

z Velešína lvice, I, 3.

z Velezic Jan mladší Trnec, vlastně ze Stanovic. Viz ze Stanovic.

z Velhartic viz z Vilhartic.

Bílští z Velimě měli štít na příč poloviční. Tak 1533 Jan.

z Velimovic střely, I, 10.

z Veltrub Markvart (1393) měl za klénot kotouč posázený ostny a na něm kytu.

Vladyky *z Vepic* měli na štítě psí hlavu, která jest dvakráte vytesaná na kostele sv. Jiljí v Milevsku. U Odolena (1388) vyhlíží jako vlčí hlava s vyplazeným jazykem, u jiného Odoléna (1454) jako hlava braky s obojkem a kroužkem na krku.

Kulové *z Věřic* měli štít zhora poloviční. Tak 1461 Petr.

Popelové z Vesce měli štít na čtvero rozdělený tak, že dvě pole byla s šachovnicí; klénotem jsou rohy. Barvy vypisují se rozličně. V rukopise Čabelickém (XVII. D. 34) bibl. Pražské a v erbovníku Dírenském jsou jedno pole s modrou a černou šachovnicí a druhé zlaté, rohy a tři pštrosí pera. V ruk. Čabelickém je 1. pole zlaté a v Dírenském zase s šachovnicí. Kolář poznamenal z ruk. Vídenského č. 8330 stříbrná pole s šachovnicí modrou a zlatou, za klénot rohy, zlatomodrý a modrozlatý. V Jak. sb. jsou jedna pole s modrou a červenou šachovnicí a druhá zlatá; klénot se nevypisuje. M. tab. 18 štít chybný, 2 rohy černé, tři péra, 2 bílá a prostřední černé. I v pečetěch je rozmanitost. Václav Duršmíd z Vesce a Petr P. z V. (1447, v arch. kníž. Kroměřižském) mají šachovnici jen v jednom poli (2.) Vácslav P. (1495) měl 2. a 3. pole pošikem a pokosem mřežované a mezi rohy dlouhou kytu jako z peří. (Arch. Hradecký.) Na náhrobku Alenině († 1582) v Čáslavi jdou pošikem po celém štítě čtyři kostky a mezi rohy jest kyta. Václav (1608) má erb, jak byl na prvním místě popsán.

z Vesce Dobeš (1473) měl na štítě muže v člunu veslujícího a za klénot křidlo.

Vládykové z Vesce měli na štítě jednorožce v pravo vyskakujícího s ocasem nahoru vymrštěným. Týž erb byl dán l. 1553 na křtitelnici v Krutech a při něm bylo psáno „Jiřík Vladyka, Marek syn jeho". Také na zvonici byl týž erb. (DZ. 69. E 7.)

z Vesce hvězdy, I, 13.

Vesce Hrzek (1392) měl dva hevery k natahování samostřílu, dole v kruh spojené.

Vesečtí z Vesce měli na modrém štítě u zpodu zelený pahrbek, z něhož vyrostly (tři bílé?) byliny s červenými malinami, přikryvadla červená bílá, klénot tři zelené byliny s malinami. (Jak. sb.). Obraz erbu H. VII. tab.

z Vesce Jan Barchanec (1447) měl psa kráčejícího k levé, Mikeš (1450—1463) téhož, ale k pravé povyskakujícího.

z Vesce Jan (1377) jinak z Habří měl za klénot tři vidlice jsa rodu vladyk ze Štěkře.

z Vesce kotouče, I, 60.

z Vesce Jan Smetana (1456) měl štít zhora poloviční, za klénot

železný klobouk dolů otevřený, na něm týž klobouk zase, ale nahoru otevřený a kytu z něho vynikající. Tak i z Kovářova.

z Veselí Veselští, I, 3.

Rezkové z Veselé měli na štítě ptačí nohu střelou k pravé straně probodenou. (Pam. arch. V. 356.)

z Veselí (u Pardubic) Matěj (1401) vlastně z Choltic měl za klénot kačera.

z Veselé (Buděj.) Oldřich (1385) měl za klénot rohy.

z Veselé Mikuláš (1448) měl na štítě klín dole úzký a u vrchu štítu polovici jeho zabírající, za klénot znamení tomu podobné, avšak nádobu; neb 1478 měl číši nahoře i dole, a tak i 1484 Mikuláš Šafrán z V. a z Březí Též znamení měli pak *Březští z Veselé* ku př. 1525 Jiřík.

z Veselé bojovníka, I, 33.

z Veselé (na Plz.) Jan (1476) a manželka jeho Verůnka měli erb takový, jako Běšínové z Běšin.

z Veselé Amcha (1431) měl štít zhora polovičný a za klénot rohy.

z Veselice (za Opočnem) měli prvotně týž erb jako Žerotínští; totiž na štítě půl lva pod korunou a ze tří pahorků vynikajícího. (Viz I, 21.) Tak 1363 Ješek a Dlužek. Počínajíc Ješkem l. 1364 puštěna koruna. Mladota změnil trochu erb a měl (1388) štít polovičný, v jehož zpodním poli bylo vytlačeno jako by byly pruhy (tedy jako u Koldických) ve svrchním poli lev s ocasem do výšky. (Lib. erect. XII. f. 84.) Jan Dítě (1450) měl zase půl lva na pahorcích, ale Arnošt (1520) měl celého lva s rozdvojeným ocasem a za klénot tři úzká pera, z nichž krajní byla ohnutá. (Tak i M. tab. 122. Štít modrý, lev bílý, dvě pera modrá a prostřední bílé.) Jindřich měl kromě lva na štítě lví hlavu za klénot. Odchylně zase má Štěpán z V. (1483) lva stojícího na cimbuří o pěti ostrých zubech. (Obraz erbu H. II. tab., pečeti r. 1363 H. V. tab. 2, č. 7.)

z Veselice Jan Trestka (1401) má za klénot dvě ryby (tresky?) ocasy vzhůru.

Židové z Vetlé měli na štítě lví nohu s kýtou u levého kraje a pak ohnutou k vrchu (tuším bílou na červeném, jako Šebínští.) Tak 1333 Půta z V., 1465 Jan Žid, 1492 Jakub Ž. a 1560 Mikuláš.

z Vetlé Jaroš (1451) měl na štítě dva rohy.

z Větrní mnicha I, 39.

Višně z Větrní měli za znamení erbovní soudek s obručemi a na něm kytu. Tak to měli 1374—1379 Petr, 1385 Jindřich Hnědec *z Tisové*, 1385 Petr mladší, 1386—1398 Mikuláš a 1406—1412 Matěj. Potomci to měli tak, že měli na štítě vrchním tři (červené) dužiny vzhůru a na zpodním též tři dolů obrácené a za klénot soudek s kytou, tak 1425—1435 Matěj a všichni až do vymření; jen Markvart (1491) měl na místě šesti dužin tři příčné pruhy. Viz M. tab 143 a H. III. tab. též pečeti v H. III. č. 13 a 15.

z Veveří Matěj (1479) Janek a Pavel bratří (1493) měli na zpodku štítu zeď s cimbuřím z něhož vynikal mládenec drže v pravici kouli, za klénot složená křidla a na předním pošikem dolů pruh.

od Věžə Matěj (1370), předek Dubeckých z Dubče, měl na štítě příčný pruh a za klénot věž.

z Věžky labutě I, 14.

z Věžky pruhu I, 57.

Věžníkové z Věžník měli na modrém štítě hlavu bílého psa věžníka se zlatým obojkem s kruhem na krku (a červeným vyplazeným jazykem). (Erbovník v Nových hradech, Jak. sb. M. tab. 78, též v erbu Dolního Žandova.) Když byl Václav Rudolf V. z V. povýšen do stavu panského (1658, 25. února) polepšen mu erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. černé a v něm zlatá lovecká trubka s řemenem, 2. pole žluté a v něm černá orlice pod korunou v pravo obrácená, 3. pole modré s hlavou věžníkovou, jako dříve, a uprostřed štítu červený štítek se lvem přirozené barvy, pod zlatou korunou, přikryvadla černá žlutá a bílá modrá, dva helmy, na pravém černá orlice s korunou v levo hledící, na levém věžníkova hlava. (Reg. král. Tak i Jak. sb. a M. tab. 78.) Obr. erbu H. IV. a XI. na tab.

Vchynští a Raziční ze Vchynic měli prvotně štít bílý a červený třemi zuby rozdělený, za klénot napřed rohy a později složená křidla Smil (1340, 1341) měl štít takový, že vybíhaly zuby od levého kraje v pravo, Lacek *z Medvědíče* (1393) a Ješek Syřevský (1397—1400) a Stanimír měli jej tak, že šly zuby od zpodu nahoru. Jan Ohnický měl je také tak, ale čtyři a z hořejška dolů tři, Dlask (1417) z hořejška dolů jen dva. Po třech měli 1436—1442 Smil Oparenský a 1441 Smil Razický, Protivec (1441) sice též, ale vnikaly málo do štítu. Nicméně drželi se zubův ještě v 16. stol. jako ku př. l. 1564 Radslav Dlask V. ze V. na Petrovicích. Jan ze Vchynic a na Nalžanech († 1590) dával erb ten malovati barvami černou a žlutou, ale Jaroslav († 1614) držel se barev bílé a červené. (DZ. 179. F 8.) Asi za Radslava stalo se, že erb ten zaměněn na tři zuby zvané vlčí a pokládán za jedno s Tetourovským. Pro knížecí linii téhož rodu polepšen (1746, 22. prosince) erb tak, aby byly na červeném štítě tři bílé zuby vlčí v pravo obrácené, nad štítem knížecí klobouk a červený paludament zlatem vyšívaný. (Reg. král. Viz M. tab. 64. H. II. a VIII. 244.)

z Vícemile kohouta I, 34.

z Vícemilic Bušek (1356) a Tomáš (1356—1361) měli za klénot hořící kouli, avšak Ješek asi l. 1361 jen prostý kotouč. Viz i I, 60.

Pampové z Víckovic měli za znamení erbovní klobouk a „pod ním hořící šikmo od pravé zhora k levé dolů se nesoucí břevno". Tak 1520 Petr. (Kolář z arch. Kutnohorského.)

z Vidhostic Aleš (1484—1492) měl na štítě kolmý pruh a za klénot dva rohy každý posázený čtyřmi praporečky.

z Vidhoště měli v modrém poli červené a bílé háky (tyčky na konci dolů ohnuté), jež jdou od zpodu kolmo, jsouce u levého a pravého kraje

nižší a u prostřed štítu nejvyšší. Barvami se střídají (je jich 12), tak že levý prostřední nejvyšší jest bílý, pravý červený a týmž způsobem potom střídavě, tak že poslední v pravo jest bílý a poslední v levo červený. Nad helmem jsou dva háky, pravý bílý, levý červený (Kolář odkudsi.)

z Vidic pruhu I, 49.

Vidovci z Vidova měli na štítě tři hroty střel aneb celé střely od koutův do prostředka obrácené; tak 1388 Beneš maje jen hroty, 1401—1408 Jan maje střely. Obrazy pečeti 1388 H. III tab. č. 2.

z Vídova Jan Tožice (1425—1436) měl na štítě divokou svini vyskakující. (Viz i H. III. tab. pečetí č. 2.)

Vidršpergárové z Vidršperka měli na červeném štítě vlka ve skoku (přirozené barvy?) an drží v tlamě bílé jehně, přikryvadla červená bílá a klénot tak jako na štítě; když nabyli l. 1760 panského stavu, polepšen erb tak, aby byl štít poloviční, v pravo žlutý s vlkem a bílým jehnětem, v levo modrý s červeným pruhem, přikryvadla červená žlutá a modrá žlutá a za klénot týž vlk s jehnětem. Reg. král. Tak i v Jak. sb. a M. tab. 35. Obraz v H. IX. tab.

z Vildšteina (Plz.) I, 30.

z Vildšteina (Chrud.) Oldřich (1348) a Hrabiše (1382) v. z Paběnic.

Nothaftové z Vildšteina měli na štítě pruh příčný jako 1295—1297 Englhart, 1299 Ekhart, 1307 Jindřich a 1321 Englhart.

Rábové z Vildšteina měli na štítě dva pruhy, jeden podlé vrchu a druhý níže, klénotem byl havran. Jindřich R. měl 1349 klénot a l. 1388 celý štít.

z Vilémovce Jindřich (1541) měl bylínu s kořeny a pěti listy jetelovými.

z Vilémovic v. z Velimovic.

z Vilhartic páni a *Heršteinští z V.* mívali za klénot dva hořící kotouče a pak prostý kotouč. (Viz I, 60.) Na štítě bílém měli červenou korunu buď jako pruh po celém štítě pošikem aneb prostě v štítě položenou. (Barvy v Jindř. Hradci, Písku a v Aule Caroli IV. u Balbína), přikryvadla byla červená bílá; klenotem bílý kotouč a nad ním paví ocas. (Jak. sb.) Půta z V. (1334) měl korunu na štítě i za klénot. Prostou korunu měli i 1352 Bušek z V., 1377 Jan a Dluhomil *z Letov* a Dluhomil *z Zavlekomě*, 1382 Bolek *z Lomce*, 1382 Bušek *z Březí*. Jan Heršteinský oblíbil si korunu jdoucí přes celý štít (1383) a l. 1408 měl již na pečeti i klénot, jak zhora popsán. Anna z V. (1409) dala si na pečeť vyrýti štít s korunou a při pravém koutě malý kotouč. Ještě l. 1466 měl Břenek holou korunu na štítě, kdežto obyčejně se znamenala jako pruh. (Obr. M. tab. 143, starý obraz v H. IV, 64., jiný erb H., IX. tab.)

z Vilhartic Dr. Václav měl na štítě modrém pošikem pruh červený a na něm tré bílých růží pětilistých, přikryvadla červená bílá a modrá bílá a za klénot bylinu s 2 listy a na ní růži. (Erbovník Salmovský.)

z Vilímovce v. z Vilémovce.

Vilštein v. z Libošína.

z Vimberka v. z Vintrberka.

z Vinařic ostrev I, 2.

Prznikové z Malých Vinařic měli na modrém štítě zlatý člun, přikryvadla týchž barev, za klénot tři pera, dvě modrá a prostřední zlaté. (Jak. sb.)

z Vinařiček Jan (1430) měl na štítě rohy a mezi nimi kouli.

Tomáš *Winkler* z Falknova (1360) měl na štítě rybu (štiku?) hlavou k pravému koutu obrácenou.

z Vinoře Mikuláš Stach (1381) komtur Svatomářský měl na štítě dva příčné pruhy, z nichž horní šel při samém vrchu a přes to pošikem od horního koutu korunu. V levém koutu měl křížek. Tak i bez křížku 1400 Jan S. z V.

z Vintrberka (1284—1398) erbu orlice (I,5) a rodu pp. z Janovic.

z Vintrberka Sudík (1404) jinak z Kocléřova měl za klenot kytu a před ní raka na příč.

z Visemburka Milota (1323) vlastně z Pnětluk erbu lva a šachovnice. (Obr. pečeti H. VIII. tab.)

z Visemburka Licek (1340) v. z Ryzemburka.

Vísečtí z Vísky měli na štítě a za klénot hák (tyčku na vrchu lomenou jako u střely); tak 1576 Václav a 1610 Jan.

z Vitanovic Otrad (1378) měl za klénot květinu o pěti lupenech, ale na pečetidle jeho (v mus. kr. Č.) jest na štítě půl hvězdy s pěti špicemi a za klénot měl touž poloviční hvězdu s kytami na konci podobajícím se třapcům. Jan Otrad (1400) měl na štítě dvě takové poloviční hvězdy, špicemi k oběma krajům štítu obrácenými. (Obraz pečeti H. IV. tab. 3 č. 12)

z Vitějovic střely I, 10.

z Vitence měli štít pošikem poloviční, v pravém poli červeném zeď, hradbu bílou o třech stínkách a dvou střílnách, z níž vyskakuje předními nohama bílý chrt maje pásek zlatý, v levém modrém poli zlatou korunu o třech liliích rovně ležící, klénot poloviční chrt vzhůru vyskakující. (Kolář z mus. kr. Č.) Tak 1523 Václav Trčka.

Kameničtí z Vitiněvsi měli na štítě poloviční vlka ze skal neb z lesa vyskakujícího. Tak 1524 a 1532 Jindřich.

Vítovec (vlastně *Bítovec*) Jan (1460) měl na pečeti tři štíty, jeden rodný, na štítě příčný pruh, druhý s třemi hlavami a třetí s třemi hvězdami (Arch. býv. dvorský.)

z Vlačic Mikuláš má (1415) za klénot 3 péra ozdobně ohnutá. (St. list.)

z Vlachňovic Oldřich (1389) měl za klenot okouna, Erazim odtudž (1427, 1428) měl jej na štítě i za klenot s kytou, vždy ohnutého.

z Vlasenice v. z Dírného.

z Vlasenice kohouta I, 34.

z Vlastějovic Jan (1479) měl na štítě podkovu soudíc z pečeti málo zřetelné.

z Vlastislavě orla I, 5.

z Vlastislavě Zikmund (1453) měl na štítě dvě střely vedlé sebe a hroty vzhůru postavené.

z Vlašimě „člun polovičný" (Font. r. Boh. III. 240) je vzpomínka na starší rod, po němž snad dědili Vlašimští erbu orlice. Na pečeti Zdislavově (1385) je člun klénotem, avšak má jej také Pavel z Jenšteina (1391), jehož rod také Vlašim držel.

z Vlašimě orlice I, 5.

z Vlašimě v. z Jenšteina.

z Vlčetína holubice I, 42.

z Vlčíhory Oldřich (1382) má na štítě podkovu zřejmou, ale Jan (1418) a *Václav* mají na štítě tři podkovy, dvě nahoře a jednu dole. *Chmeličtí z Vlčíhory* měli týž štít a za klénot jedinou podkovu. Tak 1474 Jiří. (Obraz erbu H. VIII. tab. a pečeti tamže.)

Vitanovští z Vlčkovic měli na červeném štítě zlatou radlici. (Viz Pam. arch. VII, 423.) Když byl (1666, 28. února) Ignác V. z V. do stavu panského starožitných rodin povýšen, polepšen jeho erb takto: Štít polovičný, v pravém poli červeném zlatá radlice k pravé obrácená, v levém modrém lev vzpřímený s rozdvojeným ocasem drže přední pravou nohou zlatou hvězdu o šesti špicích, přikryvadla bílá červená a červená žlutá, dva helmy na pravém radlice ostřím dolů a nad ní 3 pera pštrosí, zlaté, bílé a červené a na levé vrchní část lva. (Reg. král.)

Vyntířové z Vlčkovic měli na štítě příčné pruhy, černé a bílé se střídající, tak že bylo 11 i 12 polí, přikryvadla týchž barev, za klénot pět pístův s loukoťmi, vše zlaté, nahoru vynikajících a na nich pět pštrosích per (černé, bílé, č. b. č.) Salmovský erbovník, Jak. sb.) Na jiném obraze jsou čtyři modré pruhy na bílém štítě, tak že jest devět polí, přikryvadla červená bílá, klenot pět per (tři bílá, dvě modrá) a kruh na pístech a loukotěch modrých. (Jak. sb.) Již Ojíř z V. a z Čejkova (1426) měl na pečeti 5 pruhův, kus kola a pět per, podobně 1479 Vyntíř. Chval (1482) měl čtyři pruhy a pět samotných per. Jindřichova (1599) a Václavova (1616) pečeť srovnává se s dřevním popisem (po pěti pruzích). Obr. H. XI. tab.

z Vlčnova Matěj (1448, 1450) měl na štítě dvě udice podlé sebe na horu obrácené a tak i za klénot.

z Vlčnova Burjan (1449) měl na štítě příčný pruh.

Ruskové z Vlčnova měli na štítě i za klénot žebřík o třech bidlech. (Kolář z mus. kr. Č.)

Hostovští z Vlčnova měli na štítě rohy praporečky zdobené. Tak 1599 Václav.

Vlčnovští z Vlčnova měli na štítě kus kmene s dvěma krátkými větvičkami a na každé visí jablka. Podobné z Orle.

z Vlhlav supí hlavy I, 31.

Hrůzové z Vlhlav měli brány na štítě a tytéž za klénot. Mikuláš Hrůza (1408) měl pět pruhův pošikem, ale již l. 1409 měl čtverhrán kosodélník

s třemi paprsky a čtyřmi řadami hřebíkův. Jan (1423) měl pravidelnou prostou mříž. Týž (1423) měl zase mříž kosodélnou a takovou i za klénot, ale tu také hřeby. Václav 1449 měl obdelník na tři části rozdělený. Obraz pečeti H. VII. tab.

ze Vliněvsi Mikuláš (1455) měl na štítě tři kroužky, dva nahoře, jeden dole.

Vlinští z Vliněvsi měli na modrém štítě tři bílá pera rovná ze zlaté rukověti vycházející, přikryvadla modrá bílá a za klénot tři bílá pera bez rukověti. (Erbovník Salmovský, Jak. sb.) Václav (1477) pečetil tak bez rukověti, ale péra vyhlížejí u něho jako bodláčí; Smil (1506) měl na štítě tři péra podobná brkům. (Obr. H. VIII. tab.)

z Vlkanova Zdeněk (1361) jinak z Heršteina měl na štítě jelena k levé kráčejícího.

Sosnovci z Vlkanova měli na červeném štítě polovičného chrta (bílého) k pravé vyskakujícího s červ. vyplazeným jazykem a černým zlatě vroubeným obojkem. Klénotem snad bylo též zvíře. Na pečeti Burjanově (1552) je polovice chrta s obojkem. Když l. 1763 Josefovi Janovi erb polepšen, vsazeny na štít popsaný tři helmy s žlutými červenými a bílými červenými přikryvadly, na prvním byla dvě křidla rozložená, černé a zlaté a zlaté a černé, na druhém chrt a na třetím pět pštrosích per, dvě bílá, tři červená. (Reg. král. Viz i M. tab. 55.)

z Vlkova Albrecht Havránek (1353) měl na štítě a za klénot hlavu vlčí široce otevřenou s jazykem; Jan (1333) měl ji jen na štítě. Potomci v Chotěticích.

z Vlksic Jan Lutina (1388) měl za klenot rohy dole spojené. Na starém pečetidle jsou na štítě dva rohy na podstavci a z helmice vycházejí dva rohy. Byla také Janova.

z Voděrad Pavlík (1362) měl za klénot kozí hlavu s krkem a Mikuláš (1389) měl ji na štítě.

z Vodic, Odic kozí hlavy v. z Daliměřic.

z Vodic kohouta I, 34.

z Vochova Miroš (1430) měl na štítě a za klénot věnec, jako by byl stočený z vrbového proutí aneb jako hořící kotouč.

Hlaváčové z Vojenic měli na červeném štítě rameno v lokti ohnuté brněné bílé barvy, v rukou držící meč vzhůru, přikryvadla červ. bílá a za klénot dvě křidla proti sobě postavená, bílé červené a červené bílé. (Kolář z Víd. ruk. Frankova sbírka v Roudnici.) Odchyluje se popis v Salmovském erbovníku neb tu pole modré, meč dolů obrácen, přikryvadla červená modrá křidla složená modrá červená. (Podobně i M. tab. 132 a H. X. tab.)

z Vojic v. z Dvojic.

z Vojkova Petr (1482) předek Vojkovských z Milhostic měl na štítě dva rohy.

z Vojkovic Ctibor (1416) měl klobouk s obrubou dolů obrácený a z vnitřku vyniká kyta.

Nosové z Vojkovic měli na štítě tři pruhy pošikem a za klénot snad dvě křidla proti sobě. Tak 1579 Jan. (Kolář z arch. mus.)

Sobolové z Vojkovic měli na štítě dva pruhy pošikem. Tak 1539, 1543 Jan.

z Vojnic Petr (1113) měl na štítě páva držícího v nosu prsten neb kroužek. Beneš z V. (1441) měl na štítě své pečeti nezřetelné znamení a za klénot ptáka, o němž pro nevelikost jeho nelze poznati, byl-li to páv neb kos.

Chotkové z Vojnína rodina naprosto rozdílná od Chotků z Chotkova, měli štít zhora polovičný ale tak, že čára dělila jej na třetinu a dvě třetiny. (Soupis Slanska na str. 409 a vyobraz. na str. 410.) Jiří Ch. (1482) měl na štítě asi jen čtvrtinu odkrojenou.

z Vojnova (Vojnína) *Městce* Vojna (1357) odjinud ze Štětína měl za klénot kačera.

z Vojnova Městce. Jan Kerchl z Mynychperku (1485) měl na pečeti čáry asi tak, jako stočené rohy, na jichž konci byly kříže a mezi nimi rohový kříž a dole písmena *i r.*

z Vojslavic cimbuří I, 23.

z Vokova mečův I, 40.

Volanští z Volanic měli na modrém štítě zlatý měsíc rohoma vzhůru a nad ním zlatou hvězdu, přikryvadla modrá zlatá a za klénot též znamení. (Jak. sb.) Tak 1610 Vavřinec, 1614 Jan a 1616 Václav.

z Volče Dorota měla na štítě loďku. Jejím štítem pečetil 1458 Jan Vidlák ze Slavkova.

z Volduch Rynart (1362) měl štít polovičný tak, že šel pruh po vrchu štítu.

z Volfemberka Procek (1378) a *Smil* (1382) měli vlka na štítě, onen vzhůru vyskakujícího, tento kráčejícího a k pravému koutu obráceného.

z Volfsperka v. z Vlčíhory.

Páni *z Volfšteina* neb *z Volštýna* měli na bílém štítě tři červené pruhy (Palác Písecký) a za klénot vlčí hlavu s krkem. Pruhy měli již pp. z Třeble ve 13. a Svojšinští ve 14. století. Volfšteinští snad byli jejich potomky aneb aspoň dědici jednoho z nich a měli z počátku za erbovní znamení vlka. Ctibor (1350) měl na pečeti celého vlka vyjícího, ale Beneda (1350—1361) a Protiva (1350) měli na štítě jen vlčí hlavu s hrdlem. Vilém a Beneda bratří měli l. 1406 na štítě pruhy a za klénot hlavu, Ctibor (1432, 1443) a Jiří (1482) jen štít s pruhy.

z Vopisku Kateřina měla prý na bílém štítě dva černé rohy a na každém tři ručky lidské (Vývod Srbický již dávno zrušený, jehož opis je v Jindřichově Hradci), ale v kostele Chudenickém je týž erb malován tak, že je štít červený a rohy a ručky jsou zelené. V dotčeném vyvodě dává se za manželku Drslavovi z Chuděnic (1434, t. j. 1466), ale v jiném vývodě dáva se mu za manželku Kateřina z Opálky (vl. z Malonic).

Vorsucher Kryštof Horník (1410) na pečeti měl štít poloviční v pravém poli dva, v levém tři pruhy pošikem, totiž tak že pruhy jdoucí celým štítem byly prořízнuty a tím se také barvy jich do polovice měnily. Napis je s. cristof borsvte. (Arch. Orlický.)

z Vožice Mikuláš (1383) z rodu Pacovských měl na štítě krokev z dvou pruhův a za klénot složená křidla. Město Vožice má posúd po něm štítek (bílá krokev na červeném) ve svém erbu.

z Vožice Mikuláš (vlastně Augustinův z Prahy) má na štítě ptačí hlavu s hrdlem střelou prostřeleným.

z Vrabí mečův I, 40.

z Vracova. Na jednom z odpovědných listův (1453) v Drážďanech jest pečet s erbem polovičného štítu a pruhův v levém poli, jenž bezpochyby patří Buškovi z Vracova, jednomu z odpovědníkův. Domnění to potvrzuje se tím, že Přibík z Vracova (1459) má týž erb s třemi poloupruhy.

z Vracova Rynart Klimberk (1471) měl na štítě příčné břevno, za klénot křidlo též s pruhem, ale pošikem.

z Vranče střely I, 10.

Sokolovští z Vranče (polská rodina?) měli hlavu volskou v průčelí. Tak Jan 1477 král. komorník.

z Vraního ruky a orlice I, 5.

ze Vranína klíčův I, 48.

ze Vranína koulí v. ze Dvorce.

ze Vranína Michalec (1401) měl na štítě meč ostřím dolů obrácený.

z Vranova (u Falknova) Albert Plik (1346) měl na štítě rybu hlavou k pravému koutu obrácenou.

z Vranovic sviní hlavy I, 4.

z Vratišova pinty I, 46.

Pardusové z Vratkova měli na štítě supí hlavu a krk. Tak 1450 Jan.

z Vratu Václav (1450) měl na štítě pštrosa. Kněz Jan (1527) měl v erbu štít modrý a v něm pštrosa své přirozené barvy, an drží v nose podkovu. (Ten erb přešel na Fikary.)

z Vražkova Václav Mrzák (1428) měl na štítě úzký pruh pošikem, z něhož vyniká do horní polovice jako lupen.

Rousové z Vražkova měli snad prvotně štít zhora poloviční, jako 1503 Vácslav, později měli levé pole červené, pravé bílé a v tomto uprostřed dva modré příčné pruhy a přes ně vzhůru dvě střely též modré, přikryvadla červená bíla a za klénot černé křidlo. (Jak. sb.) Tak 1598 Albrecht Rous.

z Vražného pruhu I, 53.

z Vražného Předvoj (1373) měl za klénot rohy.

Vrbkové z Vrbice měli na štítě podkovu dolu obrácenou a na ní sedícího ptáka s takovou chocholkou, jako má páv a za klénot jen téhož ptáka. Tak 1534, 1535 Michal.

z Vrbky vlastně z Chlumu.

z Vrbna (u Mělníka) měli na štítě husu. Tak 1357 Bernart a Petr vikář probošta Vyšehradskeho bratří, 1428 Beneš a 1460 Hanušek a Oldřich. Tento měl za klénot křidlo. Starý obraz erbu v Soupise Mělnicka na str. 186.

z Vrdův Racek (1415) měl za klénot jako dvě medvědí nohy, ale mohly by býti i ruce. (St. list.)

ze Vřeskovic poloutrojříčí I, 7. Ota *z Bířkova*, odjinud z V. (1339) měl za klénot dvě ryby křížem přeložené a hlavami dolů.

ze Vřesné Hroznata (1355) měl pruh na štítě pošikem a za klénot červa (jako stonožku.)

ze Vřesovic měsíce I, 58.

z Vrhavče Jetřich (1452) měl na štítě rybu od pravého kouta se ohýbající.

z Vrhavče Jan (1478—1484) měl na štítě rostlinu dole mající dvě odumřelé větve a jednu živou s trojlistem a na hoře dva trojlisty na dlouhých stoncích, za klenot rohy.

Vrchlabští z Vrchlabí měli ode dávna za klénot psí hlavu, tak 1398 Petr hlavu psa štěkajícího a 1507 Vilém hlavu braky s obojkem. Jedni si zachovali toto znamení a měli na červeném štítě bílou psí hlavu a hrdlo se zlatým obojkem a červeným jazykem vyplazeným, přikryvadla červená bílá a za klénot touž hlavu. (Jak. sb.) Tohoto erbu drželi se i *Kurovští z Vrchlabí* na Moravě. (K. B. tab. 51 má zcela jiný erb.) Jinde jsou dvě psí hlavy nad sebou. (Erbovník Novohradský.) Konečně popisuje se erb ten na tabuli Třemešenské jako dva černí psi plovoucí, z nichž viděti jen předek. a klénot půl černého psa. (Jandera, Miletin 125. Obraz jiný H. V. tab.)

z Vrchotic Bohuněk (1433) měl na štítě tatarský klobouk vysoký, založený širokou střechou nahoru ohnutou. (Obr. pečeti H. VII. tab.)

Libeničtí z Vrchovišť měli na modrém štítě zlatého jednorožce ve skoku, přikryvadla týchž barev a za klénot polovičného jednorožce. (Jak. sb. a M. tab. 25 a 137.) Tak i 1580 na pečeti Janově. *Smíškové z Vrchovišť* měli štít křížem na čtvero rozdělený, ve dvou polích jednorožce, v jednom chrta a v jednom ptáka, vše k pravé hledící a za klénot jednorožce, jak lze viděti v kostele sv. Trojice u Kutné Hory. (Viz: Pam. arch. V, 33, 35, 143.) Týž erb jako Smíškové měli i *Vencelíkové z Vrchovišť*. Rozšíření to erbu (polepšení) pochází bezpochyby od císaře Bedřicha. (Viz I. díl str. 94.) Erb ten potvrzen naposled l. 1630 a popisuje se takto: Štít na čtvero rozdělený, 2. 3. pole modré a v něm zlatý jednorožec ve skoku s červeným jazykem a ocasem vymrštěným, l. pole bílé a v něm jestřáb přirozené barvy, 4. červené a v něm chrt (bílý) ve skoku se zlatým obojkem, uprostřed štítek (Rakouského domu) bílý pruh v červeném, přikryvadla modrá červená a za klénot poloviční jednorožec mající na hlavě zlatou korunu. (Reg. král. Viz. M. tab. 25.)

z Vrtby jel. rohův I, 24.

z Vrutice Markolt komtur Strakonický (1385, 1387) měl na stítě husu kráčející.

ze Všebořic Vít měl za klénot dvě křidla. Jeho pečetí pečetil 1397 Štěpán ze V.

Bubnové z Všebořic měli štít poloviční, pravé pole červené, levé bílé a z pravého šel červený čtverhranatý výsadek (jako kosodelník) do levého, přikryvadla červená bílá. (Kolář z ruk. Vídeňského, Jak. sb.) Klénot u onoho rohy bíločervený a červenobílý, u tohoto křidlo bíle s červeným pruhem na příč. Ve Frankově sbírce v Roudnici je pravé pole s výsadkem žluté, levé červené, klenot dvě složená křídla, vrchní červené, zpodní žluté. Tak i v Jak. sb. jen že výsadek protažen až ke kraji jako pruh, což jest omyl. Na pečeti Bartolomějově (1504) spatřuje se popsaný štít. Viz i Paproc. o st. ryt. 100.

Erb *Všetatských ze Všebořic* objevil Kolář v Arch. D Z. VIII, 2. Klénot husa jest zřetelný. Štít jest dělen příční čarou, v horním větším poli lze viděti husí hlavu s krkem a vedle toho jakousi ohánku.

Vladyky *ze Všehrd* měli na štítě vlka. Odtud převzaly jej přijaté rodiny.

ze Všechlap Pešek (1390) měl za klénot ptáka.

Šeptáci ze Všechlap měli na štítě a za klénot podkovu. Jan (1399) má v ní kytu, Olomouc (1415, 1419) bez ní, Mikuláš (1419) kyty na koncích, Štěpán (1419) a Oldřich (1425) mají v ní znamení jako lilii, Jetřich (1447) má na koncích kyty. Ve Frankově sbírce v Roudnici (e M S. Balbini) jsou na červeném štítě dvě stříbrné podkovy a v každé trojlist, se stonkem. Kolář připomíná Jetřicha (1478), jenž prý měl příčný pruh na štítě. (Obraz H. XIV. tab.)

ze Všechlap Jan (1419) měl na štítě lišku držící zuby husu za krk, jako Zumrové z Herstošic.

Zábrušští ze Všechlap měli štít křížem na čtvero rozdělený 1. pole zase tak rozdělené, že v pravo bylo černé a v levo bílé, 4. pole též tak, ale obráceně, 2. 3. pole bílé, přikryvadla černá bílá, klénot tři pera, dvě černá prostřední bílé. (Frankova sbírka ze sbírky Fr. Helfr. Voračického 1715. Atlas Voračický bibl. Praž. a Jak. sb.)

ze Všejam Milota (1466) měl na štítě klín ostřím dolů obrácený a za klénot čtverhranatou šachovnici. Jetřich (1485) měl klín, ale označený úzkými pruhy. Pozdější *Milotové ze Všejam* srovnávali se v příčině erbu docela s Bradskými z Labouně, tak že na štítě ve čtvero rozděleném se střídaly vůl a klín a klenotem byl kotouč se šachovnicí.

Všeliští ze Všelis měli na štítě snad ptáka; klénotem byla dvě křidla proti sobě postavená. Tak na pečeti Mikulášově (1558, Arch. DZ. IX, 1.)

ze Všenor holubice I, 42.

ze Všenor Bohuněk 1361 měl na pečeti býčí neb volskou hlavu.

ze Všenor Bedřich (1406) měl za klénot rohy ozdobené střelkami.

Petr Kvas (1382 *z Olešné* 1406 *ze Všenor* měl na štítě tři routy (kosočtverce) do koutů z prostředka obrácené.

ze Všeradic Zachař (1382—1384) a Bořivoj (1401, 1402) vlastně ze Svinař, erbu byčí hlavy.

ze Všerub pruhu I, 57.

ze Všestar Anežka (1520) měla měsíc rohoma vzhůru.

ze Všestud Michal (1419) měl na pečeti dvě sekerky (kratce?) křížem a přes ně rovně kříž.

ze Vtelna (Jizerniho) Ctibor, Věnek a Jan (1389) měli štít na příč třemi zuby rozdělený. (Potomci Mikuláše z Hrádku 1297.)

ze Vtelna Uzík (1398) měl podle Kolářova poznamenání ze sbírky pečetí v Roudnici (?) na pečeti lva král. Č., ale v pravdě na listu arch. Břevnov. (Dobner, Mon. VI, 441) pečeť jeho schází, a lev jest města Chotěboře.

Vtelenští ze Vtelna měli štít polovičný, pravé pole bílé a v něm červený roh, levé červené a v něm bílý roh, přikryvadla modrá (?), bílá, za klénot rohy, pravý bílý, levý červený a mezi nimi bílý chrt v pravo vyskakující s obojkem na krku a kroužkem. (Jak. sb.) Tak i na pečeti Mikulášově. Arch. DZ.) Obraz erbu v Soupisu Mělnicka na str. 193.

z Vyčap Petr pečetil (1415) buď třemi péry, jako Mikuláš z Vlačic anebo tento za něj přivěsil pečeť. (St. list.) Na pečeti Štěpánově z Vyčap (1415) buď je písmena W aneb had podobně svinutý.

z Vydří Jan (1364) měl za klénot křidlo a na něm příčný pruh.

z Vyhnanic supí hlavy I, 31.

z Vyhnanic v. z Dráchova.

z Výklek střely I, 6.

z Vyntířova (z jižních Čech) Albert (1371) měl za klénot lidskou hlavu pokrytou židovským kloboukem.

z Vyprachtic Mikuláš Perda (1402) měl na štítě lilii. Na hoře při štítě je malá psí hlava.

Vyrkové z Výrova (pak z Ryžemberka) poloutrojříčí I, 7.

Vyskytenští z Vyskytné měli u zpodu štítu plot, nad nímž vyniká muž, jak se zdá, nahý až pod život. Tak na pečeti Janově (1539. Arch. Kutnohorský.)

z Vysočan Ješek (1349) má za klénot znamení jako koflík nebo toul, objatý v prostřed pruhem jinak zbarveným.

z Vysočan a ze Zlaté Přibík (1400) má štít zhora polovičný a za klénot rohy. Potomci Zlatští ze Zvíkovce.

z Vysočan Stanislav (1443) měl na štítě supí hlavu a za klénot tři vidličky. (Kolář z arch. Třeboňského.)

z Vysokého Heník (1418) měl dvě radličky křížem přeložené s lopatkami vzhůru jako Dobřikovští z Malejova.

z Vyšehněvic kohouta I, 34.

z Vyšehořevic Miroslav (1370, 1376) odjinud z Plešovic, Mareš (1370), Macek (1370, 1376) a Šavel (1370, odjinud z Janovic) měli za klénot dubový okleštěk a na něm nahoře větev s dubovým lupením (Mareš i větev

dole. Arch. kapit.) Balbin (Aula Caroli) popisuje jejich štít takto: Bílý štít, v něm modrý pruh a červené jakési znamení jako srdce s šesti mezerami.

Měsíčkové z Výškova měli na červeném štítě vlčí hlavu s hrdlem, přirozené barvy jako uťatou, proto konec krvavý, přikrývadla modrá bílá a červená bílá. za klénot táž hlava: (Erbovník Novohradský, Jak. sb. M. tab. 15). Machek z V. (1406) měl na pečeti jen hlavu s ústy široce otevřenými a zuby vyceněnými. Racek (1442, 1463) a Jan (1452) měli hlavu i s hrdlem, tak i pozdější Měsíčkové. (Obraz H. IX. tab.)

z Vyšního I, 33.

z Vyšního Harach. I, 55.

ze Vzdouně I, 60.

Vzkurští ze Vzkur měli na černém štítě kus bílého řetězu, totiž jeden celý článek a ode dvou kusy do něho vstrčené, přikrývadla černá bílá, a za klénot též znamení jako na štítě. (Kolář z ruk. Vídenského, Jak. sb.).

ze Vztuh Kunáš (1367—1372) měl za klénot dva spojené rohy, z nichž levý byl posázen čtyrmi praporečky.

Puklice ze Vztuh měli na štítě jelení hlavu s krkem. Tak 1488 a 1495 Václav.

ze Zábabče Matěj (1391) měl na štítě dva nástroje křížem přeložené, podobné berlám, jichž účel není znám. (Arch. Drážď.)

ze Záběďovic I, 54.

ze Záboří Oldřich (1426) měl štít křížem rozdělený a za klénot 5 per dlouhých.

ze Zábrušan Jindřich Loučka (1483) měl na štítě dva pruhy pošikem od pravé dolů.

ze Záduba Kryštofor (1503) měl na štítě caltu.

ze Záhořan koně I, 35.

ze Záhorčice Albert (1419) měl za klénot dva rohy.

ze Zahoří Zdeslav (1386) měl za klenot klobouk obrácený, z něhož vyniká kyta, jako páni Lobkovští.

z téhož *Zahoří* Zdislav (1417) měl na štítě příčný pruh, u jehož zpodní čárky byly dva malé čtverce, za klénot měl dvě znamení jako věníky podle sebe.

z téhož *Zahoří* Mates (1440—1456) měl příčný pruh a na něm tři růže.

ze Zahoří plahu I, 45.

ze Zahoří Držek (1450) měl prázdný (?) štít a za klénot lišku (?)

Záhorové z Zahoří měli loďku vodorovnou ve středu štítu. Tak 1552 Václav.

Záhorové ze Zahoří (neb Zahorčice) měli štít poloviční, v pravé polovici červený, v levé bílý a za klénot křidlo neb dvě křidla červená. (Atlas Voračický.) Petr Z. ze Zahořice pečetil jen klénotem. Celým erbem pečetili 1539 Petr, 1594 Adam.

ze Záhořice Svatomír (1362) snad předek předešlých měl za klénot křídlo.

ze Zahrádek hlavy I, 38.

ze Zahrádky Jan (1565) měl na štítě zvíře, jako zajíce (?); snad patřil k těm, kteří měli býka. (Viz níže.)

ze Zahrádky orlice I, 5.

ze Zahrádky (u Jindř. Hradce) Petr Pecenec (1367) měl na štítě znamení kříže, jehož horní rameno schází.

ze Zahrádky Jan (1418) má na štítě znamení podobné kotouči, ale buď dole rozmazané, aneb neuzavřené.

ze Zahrádky Mikuláš (1443) měl na štítě býka. Paprocký (o st. ryt. 282) nazývá jeho potomky *Hněvjezdecké* (měl psáti *Nehvízdecké*) ze Zahrádky a píše, že měli na štítě bůvola. V Jak. sb. jest popis erbu *Crkovských ze Zahrádky* totiž na bílém štítě kráva s tváří k pozorujícímu obrácenou na trávníku stojící a za klénot dva rohy. Tak pečetil i (1542, 1550) Burjan Litvín ze Z. Konečně budiž připomenuto, že se nachází v Jakub. sbírce obraz erbu „Hněvjezdeckých" přemrštěný, totiž modrý štít a na něm býk přiroz. barvy, na němž sedí oděnec, drže meč, ale skloněný dolů, přikryvadla modrá bílá a za klénot týž oděnec po kolena, drže vzhůru meč obnažený.

Houskové ze Zahrádky jsouce jednoho rodu s Dýmy ze Střítеže a vladykami z Chotěmic pečetili prvotně husou (húskou). Tak ku příkladu měl ji 1417 Jan na štítě. Později si ji obrali za klénot a měli s Chotěmskými nový štít. Erb jejich potom byl štít třemi černými a dvěma bílými pruhy na příč rozdělený (nebo dva bílé pruhy na černém), přikryvadla týchž barev, klénot bílá husa rozkřídlená. (Jak. sb.) Tak pečetili 1450 Petr a 1516 Stanislav. Husu zachovali si ještě potomci jich v Anglii, kteří mají přijmění Huskison. (Obraz erbu H. IV. tab.)

ze Zahrádky Hrzek Krlín (1411, 1413) měl na štítě dva pruhy, jeden pošikem a druhý pokosem s šachovnicí jako kříž a za klénot páva stojícího. Barvy snad byly jako u Chřinovcův.

ze Zachraštan šach. I, 54.

Nepolišti ze Zachrašťan měli štít na příč poloviční a zpodní polovici ještě kolmou čárou rozdělené. (Paprocký o st. ryt. 32.)

ze Záchuma Jan Holub (1494) měl krk a hlavu kohoutí. (Kolář z arch. Třebonského.)

ze Zaječic píše se 1488 tak Václav Zlatský ze Zvíkovce.

ze Zaječic Jan (1455) měl na štítě měsíc, jehož rohy vzhůru obrácené ozdobeny byly kytami.

ze Zaječic Jan Slavata (1497, viz Arch. Český VIII, 518) měl ruku v lokti ohnutou držící předměty jako špány.

ze Zaječího pole Kryštof má na štítě žebřík o třech bidlech.

ze Zakšova Franc (1449) má na štítě dva poloupruhy příčné, prvý výše, levý níže položený, tak že levý u polovice konce pravého se začíná.

Křelířové ze Zakšova měli na štítě červeném bílý trojpruh, tak že z prostředku jeho jde jeden k vrchu a druhý a třetí k oběma koutům zpodku, přikryvadla červená bílá, klénot široká kyta ze sítí a na ní dvě parmy hlavami dolů a ocasy na venkovské strany položené. (Reg. král.) Štítem pečetili 1437 Erhart a 1483 Zikmund. Vilém (1532) měl za klénot jedinou rybu přes helm se přehýbající až ocas po levé straně štítu se dotýká, a na ní osm pštrosích per. (Viz i M. tab. 46, H. VIII. tab.)

ze Zálešan Radslav, Oneš a Jan (1370) měli na štítě i za klénot šraňk nebo-li hřeben v bráně, který měli po nich Bohdanečtí z Hodkova.

ze Zálešan Petr Krtek (1440) měl na štítě tři podkovy svými štěpy k oběma koutům a ke zpodku obrácené.

ze Zálezl Sulek 1389, 1411 měl za klénot křidla.

Srbičtí ze Zálezl měli na červeném štítě bílého kapra hlavou k pravému rohu obráceného přikryvadla červená bílá, za klénot kapra hlavou dolů. (Erbovník Salmovský.) Tak pečetil 1569 Kryštof. (Obraz erbu H. XI. tab.)

ze Zaluňova Prokop (1448) měl na štítě buď tři kyty neb tři klasy dole v jedno spojené.

ze Zaluňova Pavel (1450) měl týž erb jako Smiřičtí, totiž štít pošikem polovičný.

ze Záluží sviní hlavy I, 4.

ze Záluží kotouče I, 60.

ze Záluží Prokop Zazrnil (1428) měl na štítě tři příčné pruhy a za klénot husu, jako Houskové ze Zahrádky.

ze Záluží neb Maltairu Ramfolt (1393) měl štít zhora polovičný.

ze Zalyně Franěk (1367, 1371) měl za klénot rohy, pravý jest posázen čtyřmi korouhvičkami, levý ostny jako by bylo od drobného peří.

ze Zámrsku Vaněk (1475) měl na štítě poprsí člověka pod židovským kloboukem, držícího v pravici nějaký předmět podobný kuželce, klénot je koruna a tři péra.

ze Zap Vilém a Slavata (1329) měli za klénot dva široké železné klobouky podlé helmice; tak i Znata (1329), ale klobouky jsou mřežované.

ze Zap Vaněk (1349) měl za klénot dva rohy.

Zápští ze Zap měli na červeném štítě modrý klín od vrchu ke zpodu se úžící, přikryvadla červená bílá, dvě složená křidla, z nichž vrchní mělo barvy štítu a zpodní bylo bílé. (Jak. sb.) Tak 1440—1447 Zikmund a 1484 Jan. Václav (1591) měl uprostřed štítu trojhran.

ze Zásady měli na štítě psa braku a za klénot psí hlavu. Ješek Ocas, Jan Čouch a Jan Kozel (1382) měli sedícího psa, Ješek Ocas rychtář St. m. Praž. (1395) a Jan Kyjata (1414—1419) měli celý erb se psem vyskakujícím, Petr Lyšec (1416) pečetil jen klénotem. (Viz obraz v H. X. tab.)

ze Zásmuk holubice I, 42.

ze Zavlekova (Zavlekomě) Dluhomil (1377) měl korunu uprostřed štítu jsa rodu Vilhartických.

ze Závsí Bun a Ctibor (1370) měli za klénot měsíc rohoma vzhůru.

ze Zbohova psal se (1410) Petr Žabka ze Žďáru erbu orlice.

ze Zbraslavic orlice I, 5.

ze Zbraslavic sekyrek I, 37.

ze Zbraslavic Jan přivěsil (1415) pečeť ke stížnému listu, ale není jisto je-li jeho. Nad helmem je hůlka a její horní konec podobá se beraním rohům.

ze Zbraslavic Matěj (1487) měl na štítě ptáka sedícího na větvičce, jenž něco neurčitého v zobáku drží.

ze Zbraslavic Jan (1515) měl na štítě i za klénot dvě radličky křížem a lopatkami vzhůru položené.

ze Zbynic Předota (1380) měl za klénot buď měsíc neb loďku.

ze Zbynic Bernart Ujec (1418) měl na štítě tetřeva.

Bylinové ze Zbytin měli na štítě a za klénot dvě širočiny křížem přeložené. Tak 1560 Jan.

ze Zdouně kotouče I, 60.

ze Zdešova Filip Laut jinak z Kostelce (1405) měl na štítě 6 kuliček pošikem a za klénot křidlo též s 6 kuličkami.

ze Zdikovic Jan (1398) měl za klénot dvě křidla.

ze Zdikovic Mikšík (1398) měl na pečeti loď okrášlenou na koncích kytami.

ze Zdislavic Heřman (1363) měl na štítě divokou svini vyskakující. Tak i 1398 Bolech ze Z. jinak z Kunemile.

ze Zebína Petraň (neb Petrman) předek vl. ze Žampachu a jich přátel krevních měl na štítě trubku. (Dalimil. Font. r. Boh. III, 197.)

v. Zee v. *z Žeberka.*

z Zejdlíkovic Ryneš (1443) měl na štítě úzký pruh pošikem.

ze Zhorce Heřman (1373) jinak *ze Štědré* měl na štítě písmenu S. Později malována trochu jinak jsouc podobna dosti hadu. Tak 1449 Heřman Sirotek maje k tomu kytu nahoře i dole, ale l. 1451 měl na pečeti ve štítě jen S, ale za klénot též znamení s kytou.

ze Zhoře ryb I, 52.

ze Zhoře viz z Chlumu.

ze Zhoře Jindřich (1403) měl přijmí Řemdih snad od znamení na štítě.

ze Zhoře Jošt má na pečeti 1415 saň s velkou hlavou a vyplazeným jazykem. Tak při stíž. listu.

ze Zhoře střely I, 10.

Anna z Mutěnic vdova po n. *Vaňkovi Pivovi ze Zhoře* měla na štítě příčný pruh (1441), ale není známo, je-li to erb její rodný neb mužův. (Kolář z arch. bibl. Praž.)

Klusáčkové ze Zhoře měli na štítě hák (jako bývá ke kleštění větví), za klénot křidlo a na něm týž hák. Tak 1460 Jan. Poněvadž měl podobný erb *Jan Zhořecký ze Zhoře*, zakladatel antifonáře v Polné, lze za to míti, že byl téhož rodu jako Klusáčkové.

Jan *Moravský ze Zhoře* (1449) měl erb pošikem polovičný. (Kolář z arch. Třebonského.)

ze Zhoře Vácslav Probošt (1484—1513) měl štít zhora polovičný a za klénot dva rohy dole spojené. Tak i Vácslav (1509—1531).

Radničtí ze Zhoře měli štít polovičný, v prvém poli půl orlice, v levém tři pruhy pošikem od pravé k levé; za klénot dvě křidla rozložená. Tak 1594 Vácslav.

ze Zhudovic Arnošt (1456) měl na štítě jednu a za klénot dvě sekery.

Zilvárové píšící se po Pilníkově a Břecšteině či Silbršteině měli na červeném štítě černý klín od pravého kraje zhůry se úžící až blízko ke zpodku, přikryvadla černá a červená a za klénot černou orlici. Nachází se i výkres takový, že heraldický klín byl malován jako skutečný klín bílé barvy, přikryvadla byla ovšem červená bílá. (Jak. sb. Jandera Miktin 125.)

ze Zlaté v. ze Zvíkovce.

ze Zlaté Předbor (1416) měl za klénot dva rohy.

ze Zlivě Jindřich neb Hynek (1372) má za klénot křidlo. Tak i Gothart (1372).

Zlivští ze Zlivě měli na štítě a za klénot přední část jelena vyskakujícího. Tak 1560.

ze Zlonic Adam Luk (1569) měl na štítě pošikem pruh a v něm tři růže, v ostatních polích po růži (všech pět), za klénot křidla rozložená a mezi nimi růži.

ze Zlunovic Jan (1330) měl na štítě dva kly nahoru obrácené.

ze Zmyslova Petr (1408) měl na štítě dvě křidla pošikem a pokosem přeložená, tak že ze zadního bylo viděti jen brky.

ze Znančic Václav Sak (1491—1507) měl na štítě kleště neb nůžky.

ze Zrubku Heřman (1412) jinak z Kuřího měl na štítě sviní hlavu.

ze Zruči Heřman (1328) měl jediný lupen leknový se stonkem, jako Mrdičtí z Mrdic.

ze Zruči orlice I, 5.

Jemničtí ze Zruči byli 1446, 31. srpna obdařeni od krále Bedřicha erbem totiž štítem žlutým, na němž byla ruka držíc černý svazek prutů (?) (Viz díl I.) Tomu rozuměli později tak, že rameno bylo v červeném úzkém rukávě a v hrsti drželo černou kytku. (Chmel Reg. 216, Reg. král.) Z téhož aneb k tomu erbu přijatého rodu byl 1564 Jan Slušťický ze Z. Na jeho pečeti drží ruka bylinu přesličce podobnou. Přijati také Ostřížové k témuž erbu.

ze Zvěřince I, 25.

ze Zvěstovic Přibík Kodera (1415) měl za klénot býčí hlavu.

ze Zvikova Hrz (Hirzo, 1275) měl na štítě tak zvaný štěnýř neb štít na zdél a na příč a pošikem a pokosem na 8 polí rozdělený. Tak na jeho náhrobku u Zlaté koruny. (Obraz H. XI, 26.)

ze Zvíkova pol. pruhův I, 25.

ze Zvíkovce (i Zvíkova) trojpeří I, 55.

ze Zvíkovce poloupruhu I, 30.

Zlatští ze Zvíkovce měli štít zhora poloviční modrý a bílý a za klénot dva rohy, pravý modrý bílý, levý bílý modrý. Tak 1400 Přibík z Vysočan jinak ze Zlaté a 1488 Václav Zlatský ze Zv. odjinud ze Zaječic. Srov. IV. oddělení Čáslavský.

ze Zvířetic I, 3.

Pytlíkové ze Zvoleněvsi měli štít křížem na čtyři pole rozdělený a po vrchním kraji štítu pruh.

Žakavci ze Žakavy měli štít pošikem poloviční v staré době od levého rohu dolů, později od pravého; dříve bílé vrchní a červené zpodní pole, pak obráceně, přikryvadla týchž barev za klénot křidlo týmž způsobem zbarvené jako štít. (Balbin Aula Caroli, erb na zdi v Jindřichově Hradci, vývod Srbický a Jak. sb.) Oldřich ze Ž. (1360) má na štítě čáru dělící od pravého koutu dolů a za klénot klobouk s peřím, Jan (1461) též tak, ale čárou dělící je pruh. Tak je i na pečeti Františky Ž. (Obraz H. IX. tab.)

ze Žampachu Hložkové a Koldové měli na bílém štítě černou trubku loveckou se zlatými obroučky, z nichž jdou černobílé šňury, přikryvadla černá bílá a za klénot táž trubka. (Paprocký o st. ryt. Vývod Srbický, Jak. sb., M. tab. 99.) V erbovníku Salmovském jest štít žlutý. Trubku měl již Petraň Zebínský, jich předek. Týmž znamením pečetili 1388 Vaněk *z Ratibořic*, 1398 Čeněk *ze Skorenic*, 1391 Vaněk *z Lochynic*, 1450 Jan Kolda *z Náchoda*, 1406 Mikeš *z Bolehoště*, 1515 Jan Hložek a potomci. (Obraz erbu viz H. II. tab.)

ze Žandova Vicel (1350) měl erb pp. z Hertenberka, medvědí nohy křížem přeložené.

Doníkové ze Žďanic, kteří se z Čech přestěhovali do Kladska, měli na štítě prvotně tetřívka, jak je zřetelně viděti na pečeti Oty syna Rutoltova. (1346, 1358. Viz obraz pečeti H. V, tab. 2, č. 13.) Avšak již na pečeti Markétině ze Ždanic je znamení to podobno kohoutovi a vyskytuje se i jako klénot. Prostého ptáka má i Kašpar (1550). V Jak. sb. jest na bílém štítě zelený strom na zeleném pahrbku stojící a pod ním stojí černý pták na způsob kohouta s červ. hřebenem, přikryvadla černá bílá a klénot tak, jako na štítě. M. tab. 95 má bílý štít s kohoutem a za klénot kohouta před stromem.

ze Žďáru orlice I, 5.

ze Žďáru (Plz.) berana I, 29.

ze Žďáru Otík Rádpil, i Rys odjinud *ze Želče* (1415) měl na štítě měsíc rohoma vzhůru. Potomci jeho Krašovští z Krašovic.

ze Žďáru (Pluhova) I, 45.

ze Žďáru muž s mečem I, 33.

ze Žeberka (de Seeberg) Albert (1305—1309) z rodu pp. z Leisneka v Sasku osedlých, měl štít zhora poloviční a za klénot široká, složená křidla.

Planští ze Žeberka měli štít červený, v němž jde pošikem od pravého koutu bílý pruh vlnitý jako tok vody a v něm tři lupeny leknové (zelené) plovoucí, přikryvadla červená bílá a klénotem je křidlo týmž způsobem zbarvené, jako štít. V kostele Slavětínském, v Píseckém paláci a Jak. sbírce jsou lupeny špičkami svými vzhůru obráceny. V rukop. Vídeňském č. 8330 a v erbovníku Salmovském je stejné malování, avšak lupeny jsou obráceny a stopky jsou namířeny k pravému koutu (v starých obrazech stopek není). V arch. Smečanském je pruh modrý. V erbech měst Blšan, Borku (Jírkova) a Slavětína jest štít žlutý a lupeny jsou červené. Na pečetěch jsou lupeny po většině špičkou dolů obráceny. Nejstarší pečeť je Albrechta ze Kryr. Odolen *ze Rvenice* neb *de Zee* (1345) měl kolmý pruh, ale vinutý, tak i Bořita a Hynek. Albert ze Rvenice a ze Slavětína měl kolmý rovný pruh. Tak i 1380 Hynek. Dotčený Albert (1376 starší ze Mšeného) měl klénot odchylující se od ostatních (viz ze Mšeného), Jindřich (1391, ze Žeberka) měl pruh od levého koutu dolů a lupeny špičkami nahoru, za klénot křidlo, v něm byly tři lupeny podle sebe a špičkami dolů. Bušek *z Eisenberka* (1393) měl na štítě tři lupeny bez pruhu, ale špičkami nahoru. Nedostatečný je starý popis pečeti Buškovy z Eisenberka (1400, tři květy stejného tvaru k podobě trojlistu). Potomní Planští měli pečeti takové jako je v popise na začátku, jen Aleš (1449, 1453) měl tři prosté lupeny bez pruhu. (Viz M. tab. 140 a H. IX. tab.)

Henigárové ze Žeberka (obyčejně z Eberka) měli na červeném štítě pošikem (od pravého koutu dolů) tři bílé kruhy neb koule (1744, Mondscheine, má býti Mondscheiben), přikryvadla červená bílá, za klénot složená křidla červená a na nich tři bílé koule týmž spůsobem, jako na štítě. (Potvrzeno 1744, 21. února v reg. král.) Kolář našel kdesi (v Tachově neb u něho) žluté koule. V Jak. sb. je barva křidel a štítu zelená. Dobře M. tab. 43. Obr. náhrobku H. IX, 176.

Gotfrydové ze Žebnice měli štít na příč poloviční (druhdy dělený úzkým pruhem černým) svrchu bílý u zpodu červený, v horním poli dvě červené lastuřice, v dolním jedna, bezpochyby bílá. Tak malováno na tabuli v Bližově 1559. Jakub (1476) měl ty lastuřice jako leknové lupeny. Podobný svrchnímu popisu je štít Ondřejův z r. 1495. (Viz i H. IX. tab.)

ze Žebráka sv. hlavy I, 4.

ze Žehušic kohouta I, 34.

ze Želče růže I, 1.

ze Želče měsíce v. z Krašovic.

ze Želenek Martin (1419) měl na štítě podkovu nahoru otevřenou, z níž vyniká lilie a z této kyta. Podobně měl *Heřman ze Želenic* 1470 podkovu dolů otevřenou a v tom otevření malou lilii.

ze Želenic Kunrát (1324, také de Rezinberg) měl na štítě beraní hlavu a za klénot dvě křidla.

ze Želenic v. ze Želenek.

ze Želevic Jan (1402) měl na štítě lilii. (Viz H. XIV. tab.)

Borečtí a *Třemešští ze Železna* měli na bílém štítě černého lva ve skoku s ocasem jeřabatým, na jeho těle od krku až ke kýtám jsou 3 modré kuličky, z nichž šlehá červený a žlutý oheň, přikryvadla černá žlutá a za klénot dvě černá křidla. Na těch jsou dotčené kuličky po vnitřních krajích. Podobně na pečeti Přecha z Třemešné (1448); na lvu pro nevelkost štítu nelze kuličky viděti, ale na křidlech a na každém jsou tři malé čtverhránky. Podobný erb měl 1492 Kuneš, 1504 Hereš a pozdější Třemešští.

ze Železnice (vlastně *z Isenberka*) Budivoj (1290) měl na pečeti troje páry berlí na kříž přiložených jako měl 1263 Čeč z Budějovic a týž 1266 (z Velešína), avšak jen po jednom páru.

ze Železnice Půta (1382) vlastně řečený z Turgova měl na štítě pruh pošikem položený s šachovnicí.

ze Želibořic měli na modrém štítě bílého okouna, přikryvadla modrá červená a za klénot téhož okouna. (Paprocký o st. ryt. 297, Jak. sb.) Jsouce téhož původu jako Kosořové z Nihošovic měli s nimi prvotně společný štít, totiž tři okouny hlavami k sobě jako 1352 Bedřich, avšak Mikuláš (1434) měl na štítě jednoho s kytou na hřbetu a tak i klénot.

ze Želibořic Mikuláš starší a Zikmund syn jeho (1434) měli štít zhora poloviční a za klénot rohy.

ze Žernosek Bohuslav (1282) má na pečeti baziliška.

z Žernosek Křišťan (1346) má za klénot nad helmou klobouk se střechou k němu ohnutou a po jeho stranách křidla.

z Žernově Šimon Sudlice (1487) má na štítě ruku s ramenem v lokti ohnutým a s dobytým mečem.

z Žernovníka kohouta I, 34.

z Žestok ryb I, 52.

z Žestova bojovníka I, 33.

z Žestova kohouta I, 34.

ze Žher supí hlavy I, 31.

ze Žihobec kola I, 32.

z Žichova měli na štítě býka. V městském arch. v Normberce jest několik kvitancí Stupa ze Ž., jenž tu byl 1358—1360 purkrabí. (Viz progr. gymn. v České Lípě 1878, str. 29.) Tak i na pečeti Jetřichově, kterou pečetil l. 1420 Přech ze Ž.

ze Žichova kola I, 32.

ze Žilova Harant (1376) měl za klénot dva vysoké rohy. Tak se i popisuje klénot Benešův (1384, de Sulow, Lib. erect. XII, 32) a tak pečetil i Racek (1409). Jan (1462) měl rohy na štítě.

ze Žimuntic koně I, 35.

ze Žinkova I, 11.

ze Žírce Hynek (1448) a Budiš (1459) měli štít zhora poloviční a za klénot měsíc rohama vzhůru a na něm hvězdu.

ze Žirotína orlice I, 5.

Kamarétové ze Žirovnice, jsouce téhož rodu jako Lukavečtí, měli týž erb jako oni. Kamarét (1428) pečetil toliko štítem, jehož čtvrť při levém koutě byla vykrojena. K tomu měl Zbyněk (1448) za klénot pouhou loveckou trubku. Purkart (1449) měl čtvrt u pravého koutu vykrojenou a za klénot ruku s ramenem držící v hrsti kytu.

z Žitenic Oldřich (1340) jinak z Radovesic měl na štítě žernov.

Koudelové ze Žitenic měli na štítě bílém korunu zlatou otevřenou, z níž visí tré rolniček též zlatých, za klénot dvě křidla, pravé žluté, levé bílé a na něm tré rolniček zlatých vedle sebe položených. (Pam. arch. V, 354.) Na náhrobku v Čáslavi je jen jediné křidlo. Zdali k tomu erbu byli přijati *Nykláskové z Žitenic* neb jej měli ode dávna, není známo. (Viz M. tab. 144.)

ze Žleb ostrev I, 2.

Myškové ze Žlunic měli štít trojdílný, totiž příčným pruhem na tři pole rozdělený. Vrchní bylo červené, střední bílé, zpodní černé a v bílém zlatá loďka, přikryvadla černá žlutá a červená bílá a za klénot loďka. (Erbovník Salmovský.) Paprocký (o st. ryt. 198) vyobrazil štít s pouhou loďkou. Odch. M. tab. 15. Václav M. z Hrádku (1437) měl pouhý štít trojdílný a loďku jen za klénot, Jan M. ze Ž. (1534) měl zase na štítě dva pruhy, jeden při samém vrchu, druhý u zpodu a mezi nimi loďku. Císař Ferdinand III. polepšil erb Johance ovdovělé Pětipeské roz. M. a nevěstě Václava knížete z Lobkovic (1638, 2. září) takto: Štít na šest polí rozdělený, v horním prostředním černém poli bílá skála a na ní bílá hvězda o šesti špicích, v prostředním zpodním bílém zlatá loďka na příč, v horním pravém bílém černá korunovaná v pravo hledící orlice se žlutou pružinou, v horním levém modrém dva snopky křížem přehozené svými klasy vzhůru vystrčenými své přirozené barvy, ve zpodním pravém poli kostky bílé, červené a žluté se střídající, ve zpodním levém červeném bílý gryf v pravo obrácený s červeným jazykem a ocasem pod tělo staženým, tři helmy s přikryvadly červ. bílými, žlutě modrými, běločernými, nad prostřední skála s hvězdou, nad pravou orlice, nad levou gryf. (Reg. král. Obraz erbu viz H. VIII. tab.)

ze Žlutic Albert (1379) děkan u sv. Jiljí a kanovník Vyšehradský měl na štítě kněžskou berlu a střelu bez opeření křížem přeložené.

ze Žumberka bojovníka I, 33.

III. ODDĚLENÍ.

Staré rodiny na Moravě.

z Albersdorfu Jindřich (1379, arch. zem mezi listy Olom. kl.) má erb podobný Cukrům z Tamfeldu a nad helmou homolovitý klobouk.

z Arklebic Hostakovští nosili štít poloviční od levé dolů pokosem, horní polovice stříb. dol. modrá, na helmu rohy (vypsal Kolář z atl. Voračického), též Jak. sb. K. B. Tab. 36.

z Babic erbu husích hrdel viz I, 36.

z Babic Jan a Vilém bratří (1388) mají nad helmou buvolí rohy a při každém měsíc svými rohy ven obrácený. Srov. z Rozhovic, Suché, Vranova.

z Bačišovic viz I, 28.

z Bačkovic erbu orlice viz I, 5.

z Bačkovic erbu jeleních rohů viz I, 26.

Průchové z Bačkovic měli na štítě koflík. Tak na pečeti Jindřichově r. 1601. (Arch. mus.)

z Barchova Smil (1463) ptáček na štítě.

z Bařic erbu jeleních rohů viz I, 26.

z Bařic Jindřich (1441) má na štítě dva polovičné jednorožce, hřbety k sobě obrácené, klenot hlava jednorožce s krkem. Viz z Říkovic.

z Bařic Bohdal a Václav bratří (1446, arch. Třebon.), měli štíty shora polovičné.

z Bařic Vaněk z B. a z Postoupek (1453) nad helmem rohy a při každém dva měsíce rohy ven obrácené.

z Baště měli štít zhora dolů polovičný, 1495 Albrecht, Burjan a Jeronym bratří z B. a ze Všechovic, 1531 Jarolim z B., 1550 Burjan Barský z Baště. (Arch. Třebon.) Jinak KB. tab. 4.

z Batelova Petr (1391) bratr Rudolta z Červeného má na štítě raka. (Arch. Třebon.) Týž erb měl l. 1393 Václav farář (v Cerekvici? arch. Strah.).

z Bečic Miňovský Jiří (1557) měl kohouta na štítě. (Našel Kolář v moravském museu.)

z Bělčovic Vilém (1389) téhož erbu jako páni z Víckova.

z Bělé Jindřich (1387) odjinud *z Rožnova*, má pokosem přes štít korunu, jako Cukrové z Tanfeldu.

z Bělé Hanuš (1417) má tuším lišku (arch. Třebon.)

z Bělé Jindřich (1487) měl na štítě rybu hlavou vzhůru a vedlé ní znamení jako rohu, nahoře usečené, dole zahnuté. (Viz KB. tab. 5.)

z Bělé Jan a v Bělovicích (1567) ostrva mezi sekerami (našel kdesi Kolář).

Jakub Štěně *z Bělin* (1400) berana vzhůru obráceného (rohy jsou patrné tak, že nelze vykládati na štěně).

z Belka Ceple KB. tab. 14.

z Bělkovic štít pokosem polovičný lomenou čárou dělený. Tak 1475 Lidmila Onšička z Bělkovic. (Našel Kolář v Třeboni.)

z Bělovic Přibík (1401) má týž erb jako pp. z Harachu a Strachotic. Viz I, 55.

z Benešova erbu zavinuté střely, viz I, 6.

z Beranova viz I, 34.

z Bezděkova Vacek (1457) má na štítě málo zřetelné znamení, buď ruku lidskou ohnutou aneb zvířecí nohu.

z Bezděkova Mikuláš Koman starší (1460, v listech kl. Louckého) měl na štítě klobouk.

z Bílečova erbu zavin. střely, I, 6.

z Bílova erbu jeleních rohů, I, 26. KB. tab. 165. B. tab. 32.

z Bílkovce Erazim fojt (1417, arch. Třebon.) měl na štítě zvíře s ušima, velice tlustého krku, na tři díly rozděleného a s vyplazeným jazykem. (Kolářův popis.)

z Bílovic Matěj a Snihuš (1343) mají nad helmicí holubník, totiž na třech břevnech vzhůru se rozestupujících mřežovaný obdélník a nad tím střechu na spůsob židovského klobouku s makovicí.

z Biskupic erbu býčí hlavy, viz I, 28.

z Bítova jinak z Drahotouše a Holštejna I, 18.

z Bítova jinak z Lichtemburka I, 2.

Bítovští z Bítova měli na stříbrném štítě červené srdce plápolající červenými plameny. (Paprocký o st. ryt 159.) V Jak. sb. jest erb tento takto popsán: červené srdce, prostřední plamen zlatý, ostatní bělavé, nad helmem věž prostřelená střelou, která má hrot červený a opeření tak jako na štítě. (Viz i KB. tab. 7 a 183. B. tab. 4 a 61.) Tento erb se nachází již l. 1288 u Bruma, popravce Brněnského, ale nesnadno jej popsati Mikeš někdy farář v Plšti a Adam z B. (1421) a Zikmund (1437) mají na štítě srdce, z něhož vycházejí úzké a dlouhé listy, dva dolů stočené, a dva vzhůru se nesoucí. Zajímavé vysvětlení tohoto znamení jest na pečeti Jiříka z Bítova (1520, arch. zemský v Opavě), kdež jest jako klenot kyta a přes ni na příč střela se hrotem srdcovitým a opeřením podobným jako na štítě. Hynek Sokolnický z B. (1538) má na štítě jen plameny a srdce schází.

z Blatnice Mikuláš, odjinud *z Bražic*, měl štít na příč úzkým pruhem rozdělený a nad ním ve vrchní polovici dva beraní rohy.

z Bludova Ondřej odjinud *z Nechvalin* (1375, 1385) měl štít zuby na příč rozdělený, tak i Čeněk z B. a z Bučovic (1405—1417). Na pečeti Nicka a Kunata z Bludova (1406) jest jen klénot, totiž křidlo a na něm tři půlměsíce nad sebou.

z Bludova Jan Kroupa (1482) měl poloviční štít a v pravé polovici čtyři pruhy pošikem. (Vypsal Kolář.)

Bludovští z Bludovic žili ještě v 17. st. Z r. 1645 jest známa pečeť Frydrycha Bludovského z Bludovic dolních, na Hazlachu a Drahomyšli, půl kozla vyskakujícího. (Arch. DZ. Praž. XVI. 1.) Jinde se vykládá na kozoroha se zlatým opáskem stříbr. na červeném. V 16. st. žili v Opavsku. (Obr. B. tab. 4.)

z Bobolusk měli šachovnici zlatou a modrou čarami pokosem a pošikem jdoucími utvořenou. (Paproc. Zrc. 320; KB. tab. 8, B. tab. 4.)

z Bobrové páni I, 16.

z Bohdalic Vojtěch (1337) jinak z Bořitova měl štít pánů Vildenberských a nad helmou dva rohy peřím ozdobené.

z Bohumilic viz z Hrušovan.

z Bohumilic viz z Pohmelic.

z Bohuslavic Hereš (1373) měl nad helmou psí hlavu. (Arch. Třebon.)

z Bohušic Ctibor (1419) měl štít zhora poloviční, na příč přes celý štít čtyři pruhy střídajících barev, klénot půl psa.

z Bohutic Markvart, řečený Vitlo (i Voytel v. Pochticz, 1345—1355) měl štít na příč poloviční a každé pole pokosem rozdělené, tedy dva pruhy proti sobě.

z Bohutic Hanuš (1452) měl dva jelení rohy. (Výpisek Kolářův.)

z Bolelouce, viz I, 21.

z Boleradic, viz I, 25.

z Bolikovic Vilém (1437) měl dva rohy jednou stočené. (Arch. Hradecký.)

z Borečkovic Jan a Jindřich syn jeho (1409, arch. na Hradisku) měl na štítě a nad helmou trojhranaté prkno na rozích kytami zdobené.

z Bořic Havel na Krakovci (1505, 1527) měl na štítě šikmý pruh, nad helmou rohy. (Vypsal Kolář z paměti kl. Hradiště, též arch. kn. Lichtenšt.)

z Bořitova v. z Bohdalic.

z Bořitova Filip Bule měl (1479) na štítě jelení rohy, klénot 3 péra. Ale u Jana Bule (1533) jsou na štítě dvě znamení, která se velice nohám ptačím podobají. KB. tab. 10 vyobrazuje na modrém štítě 2 zl. jelení rohy, přikryvadla týchž barev, 3 pštrosová péra, 2 modré, jedno zlaté. Viz i tab. 80.

z Bořitova Linhart (1399, arch. Třeb.) má nad helmem dva rohy.

z Borku Štěpán odjinud z Březnice (1366, 1372) měl nad helmem rohy.

z Borotic Materna a Volfgang řeč. Vlčkové (1469) mají na štítě krokev a pod ní podstaveček s křížem. (Vypsal Kolář z paměti Loucký ch.)

z Borotína Budek (1377) má na helmě rohy ozdobené péry.

z Borotína Jan (1432) měl štít zubovitou čárou na příč rozdělený, nad helmem rohy. (Arch. kníž. Lichtenš.)

z Borotína Jeremiáš (1456, 27. Maj.) vyskytuje se mezi odpověd-níky pánů z Rožemberka z Čech, ale má erb týž jako páni z Bozkovic.

z Borova Michal a Vencuš (1346) měli na štítě klín od vrchu do polovice štítu obrácený a pod tím tři koule do trojhranu postavené.

z Borovna na červeném štítě poloviční beran bílý, přikr. týchž barev, na místě točenice věnec a nad ním týž beran. (KB. tab. 136.)

z Borovné Jan (1410, arch. Třebon.) má za znamení zdánlivě tři koule do trojhranu postavené a nad nimi tři kyty. Týž aneb jiný Jan (1424, 1428, arch. Hrad.) má na štítě též znamení jako páni z Říčan v Čechách a na helmě větev s třemi leknovými listy, jedním nahoru a dvěma po stranách. Týž erb měli i Mikuláš (1456, 1464) a Burjan (1492) jen že na některých pečetěch spojovací čáry nelze znáti a lupeny se jako koule objevují.

z Boršic viz I, 36.

z Bozkovic viz I, 20. KB. tab. 136.

z Brachovic Janek (1373, arch. Třebon.) má na štítě ruku.

z Brandlina Markéta (1411) má nad helmou rohy.

z Branic erbu zavinuté střely, I, 6.

z Branic, erbu lekna, I, 8.

Šípové z Branice měli na štítě tři pětilisté růže, dvě u vrchu, pod nimi střelu tulejem k pravé straně obrácenou a pod střelou třetí růži. (Paprockého Zrcadlo l. 447.) Na pečeti Martinově (1509) není střely, ale jsou dva úzké pruhy. (Arch. zem. Opavský.) Na pečeti Jindřicha mlad-šího (1596) lze viděti i klenot, dva rohy. (Arch. mus. Obraz H. X. tab.)

z Branišovic erbu poloutrojříčí, I, 25.

z Branišovic Beneš syn Zavišův (1407) měl poloviční štít zubo-vitou čarou na příč rozdělený. (Kolář.)

z Branišovic Petr Moskvicár měl železný klobouk s ohnutým vrškem (jako Počenští) a dole jest přastka k zapínání.

z Bražic viz *z Blatnice.*

z Březnice viz z Brtnice.

z Březníka druhdy příjmí pánů z Náchoda erbu lva.

z Břízy Hanuš, purkrabě na Mírově (1412) měl po vrchu štítu pruh, pod tím 5 rout a pod nimi tři koule.

z Brněnce erbu jeleních rohů, I, 26.

z Brníčka Tunklové psali se napřed *z Drahanovic* (1437) a *z Ej-cholce*, pak *ze Zábřeha* a od r. 1447, kde hrad Brníčko koupili, z Br. a ze Zábřeha. Měli na modrém štítě stříbrného kapra pokosem se zlatým obojkem, přikryvadla týchž barev, nad helmem složená křidla modrá a na nich kapra, jako na štítě. Tak i na pečeti Jindřicha B. (1522, bibl. Praž. Obraz KB. tab. 117. B. tab. 51. H. IX. tab.)

z Brňova Jan Brňovský (1445, v Hradci), měl dva saky rybářské křížem přeložené. Zdali s tím se srovnával erb Hrabinských z Brňova, kteří naň l. 1453 majestát obdrželi, není nám známo.

z Brodku a z Jevišovic červený štít a na něm zlatý knoflík, z něhož tři stříbrné lilie se zlatými stonky vyčnívají. (Vypsal Kolář z jakéhosi erbovníku.)

z Brtnice Šosl (1367) měl tři makovice, tak i Jan Šosl z Hrádku, odjinud z Brtnice. Téhož erbu pp. z Třeště.

z Dlouhé Brtnice Mareš, odjinud *z Březnice* (1447) a Erazim (1447 a t. d. arch. Hradecký) měli na štítě dva rohy.

z Brunšperka neb *z Brušperka* Arkleb (1278) měl štít ve štítě a na něm na příč pruh. Okolo vnitřního štítu jde kraj zubovatý, který se kraje štítu nedotýká. Týž měl od r. 1279 také křidlo nad helmou a podobně pečetil l. 1294 syn jeho Vítek. Arkleb psával se též *z Dubna*. Téhož erbu z Hvězdlic, Louky, Chvalkovic.

z Bučic Marek (1449) měl na štítě střelu pokosem hrotem dolů a meč přes ni pošikem. (Vypsal Kolář z pamětí Loucких.)

z Bučovic viz z Budčovic.

z Budče erbu jeleních rohů, I, 26.

z Budče erbu dvou sekerek, I, 37.

z Budče Jiřík Horký (1455, 1457) měl ptáka s vyzdviženým křidlem v pravo kráčejícího. (Vypsal Kolář v Třeboni.)

z Budčovic erbu zavinuté střely, I, 6.

z Budčovic Čeněk (1405—1420) vlastně z Bludova měl na štítě tři zuby vzhůru obrácené.

z Buděјoviček Ivan (1372—1391) měl znamení jako dvě nohy zvířecí chlupaté.

z Budiškovic Zikmund (1444) měl příčný pruh na štítě. (Maltéz. arch.)

z Budišova viz I, 6.

z Budkova Strnad (1416, arch. Hradec.) měl dvě kohoutí hlavy, s krky k sobě obrácené.

z Bukova erbu křidla, I, 19.

z Bukovice Jan Bukovec (1410) měl klobouk a na něm kytu. Avšak l. 1432 měl na štítě pruh příčný a klénot vypadá jako radlička s kytou. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Bukovice Ebruš (1391, arch. Třeb.) měl rohy peřím zdobené.

z Bukovice Hlaváč (1407) měl buď stočený roh aneb úhoře neb cosi podobného. Znamení je jako C, ale horní rameno je do levého kouta prodlouženo.

z Bukoviny vladyky měli štít zhora poloviční a přes celý na příč třikráte pruhy střídajících se barev. Tak 1337 Heralt a syn jeho Ludvík, 1373 Jan a Ludvík, Arkleb a Smil. Téhož erbu z Mašovic, Hvězdlic, Špránku.

z Buzova erbu lva, I, 21.

z Bykovic Pešík (1396, arch. Třebon.) má na pečeti helmu buď s rohy neb s husími hrdly.

z Bynova Náhrad (1318) měl na štítě dvě korouhve dolů visící bez žerdí.

z Bystřice viz I, 37.

z Býšovce Adam (1484) měl na štítě čtyři stonky vedlé sebe, na nich širší konce, kromě dvou pokrajních, které mají po 3 úzkých lístcích dlouhých. (Vypsal Kolář, tuším v Brně.)

Bořanevští z Bytýšky, od 15. st. v Čechách osedlí, měli na černém štítě jelení hlavu s hrdlem šípem prostřeleným, přikryvadla černá zlatá a nad helmou zase jelení hlavu týmž způsobem, jako na štítě. (Jak. sb.) Tak pečetili 1558 Tomáš, 1593 Jiřík a l. 1616 Jetřich. Viz Soupis Karlínska na str. 282.

z Nové Cerekve na červeném štítě stříbrné hrábě a dolní jeho konec jako hrot střely. (Paproc. Zrc. 96.) Kolář našel v Dírenském erbovníku modré pole.

z Cimburka viz I, 23. a KB. tab. 14.

Sudka, žena Jana Puklice *z Církvice* má na štítě hlavu a krk koně. (Kolář z pamětí Žďárských 1411.)

z Citova erbu Žerotínského I, 21.

z Cižkrajova erbu jeleních rohů I, 26.

z Cižkrajova 1353 Matěj, 1366 Hrdoň měli na štítě kotouč. U tohoto podobá se žernovu.

ze Ctibořic viz ze Stibořic.

ze Cvilína zavinuté střely, I, 6.

z Cynarodu Smil (1351) viz I, 12.

ze Čbanic Zdeněk měl na štítě kachnu v pravo kráčející. (Kolář z pamětí Louckých 1411.)

z Čech Jetřich Kozora (1387, Třebon.) má hořící kotouč.

z Čechočovic Hron (1437, Jindř. Hradec) měl na štítě supí hlavu.

Čechočovští z Čechočovic měli na štítě ruku v lokti ohnutou, ana drží kladivo, a nad helmem 2 rohy. Tak na pečeti Kryštofově (1532, arch. Praž. musea), Doroty Čechočovské (1596, Arch. DZ Praž. XVI, 5.) u Mikuláše (1613 a t. d.) Jinak s barvami (KB. tab. 14.) Srov. i Paprockého Zrc. na str. 245, kdež je zmínka o Alžbětě z Čechovic.

z Čekyně erbu Kokorských I, 22.

z Čekyně Zdeněk (1318 Olomouc. kapit.) měl na štítě dvě péra podlé sebe postavená zvláštního způsobu, totiž dvě hůlky, z nichž jdou na venkovskou stranu tři prohnuté třísky.

z Čelčic Racek (1342, Třeboň.) měl rozkřídleného ptáka.

z Čelechovic Onšík (1373) měl za znamení mříži na způsob šraňku. (Arch. Třeb.)

z Čelechovic Čeněk *z Pulic* a z Č. (1461) měl na štítě a nad helmem křidlo.

z Čermnik Jan Řenička, písař kníž. Opavského (1486), měl štít polovičný, v pravo černý, v levo modrý, přes celý dvě žezla křížem přeložená s přeměněnými barvami. (Dsky Opavské III.)

z Černé hory měli pruh po vrchu štítu a ostatek zhora dolů na polovice rozdělený. Matouš (1286—1298) měl k tomu za klénot rohy, jichž konce vybíhaly v kyty a kromě toho byly kytami posázeny. Na pečeti Apardově (1305) rozdělení na polovice není viděti. Téhož erbu, z Hrušek, Doubravice a Vildenberka.

z Černého víra Jan (1456) měl tři kapry nad sebou, k pravé straně hledící. Sem bezpochyby patří Vácslav a *Mikuláš Šraňkové* v. *Zwerwitz*, kteří byli l. 1415 v Kostnici. Erb jich byl štít zlatý, ryby stříbrné. (Richenchental.)

z Černína Přibík Cas (1351—1374) měl nad helmou dvě ruce brněné vzhůru vyzdvižené a v loktech ohnuté.

z Černovic Kunrát (1395) měl na štítě lilii.

Čertoryjští z Čertoryj měli na zlatém štítě u zpodu trávník a na něm černého medvěda a na něm pannu sedící v červených šatech s roztaženýma rukama a pod korunou, přikryvadla červená a zlatá, nad helmou dva jelení rohy a mezi nimi půl medvěda červenou růži držícího. (KB. tab. 15 a Král v V. díle Hradů.) Tak měli na pečetěch 1458 Petr a Jan bratří, 1481 Jan, 1537—1556 Petr. Na pečeti Bernarta Hertvíka l. 1652 drží panna v pravici 3 květiny a klénotem jest 7 pštrosových per. (Pečeti v Jindř. Hradci, Třeboni a mus. Praž.)

z Červeného Rudolt (1391 Třebon.) má na štítě raka.

z Četochovic Racek (1421, 1434) měl na štítě písmenu A.

z Čihovic Ješek Čihovka (1347, 1354) měl kotouč zdobený září. Na starší pečeti 1347 podobají se paprsky palcům u palečného kola. Jan z Čihovic l. 1457 měl na štítě palečné kolo (1440 prosté kolo).

z Čihovic Bareš (15. st.) měl na štítě půl měsíce a nad tím klobouk. (Arch. m. Olomouce, zcela zřetelně.) Bareš l. 1457 má na štítě kolo. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Čistého slemene erbu Žerotínského I, 21.

Čížovští z Čížova a *Češíkové* odtudž měli půl jelena neb celého v pravo běžícího. Tak na pečeti Petra staršího l. 1616 (půl jelena) a na pečetěch Jozefových l. 1765 a 1769. (Arch. DZ. v Praze.)

z Dambořic I, 38.

z Dambořic Blažek řečený *Racek* měl na štítě leknový lupen. (Mrdických v Čechách.)

z Deblína křidla I, 19.

z Dědic střely I, 6.

z Dešova (z Zdešova?) *Filip Laut* držitel hradu Kostelce v Čechách (1405) měl na štítě 6 kuliček pokosem po třech a tak i na křidle nad helmou.

z Dlouhévsi tří per I, 55.

z Dlouhévsi měsíce I, 58.

z Dlouhévsi Ctibor a *Jan* (1383) měli nad helmou rohy s ozdobami neurčitými (jako hřebíky).

z Dobrčic Jakub (1444) měl tři řemdihy podlé sebe vztyčené.

z Dobrčic Řikovští měli modrý štít, na něm rameno brněné s pěstí přirozené barvy, ana drží tři černé čekany (řemdihy lépe). Tak popsán v majestátu d. d. 1675, 24. dubna na povýšení do panského stavu (i v Zrcadle na str. 372). V jiném majestátu (1728, 29. Jul.) popisují se přikryvadla, černá, zlatá a červenozlatá a klénot též rameno s třemi železnými buzikány. (KB. tab. 92.)

z Dobrévody Bohuněk (1396) měl štít pokosem na nestejná pole rozdělený, v pravé polovici podlé kraje tři hvězdy, v levém zase tři hvězdy, podlé rozdělovací čáry dvě a v levém horním koutě jedna, na helmě tři hvězdy. (Kolář z arch. zemského.) *Jan Selitský z Dobrévody* (1445) měl tři hvězdy nad helmem. Tak i z Ubišína a Sosnové.

z Dobrévody Jan (ok. 1500) měl raka na štítě, jako 1536 Jetřich Dobrovodský. Tak i z Jemničky.

z Dobré zemice Vlčkové měli prvotně červený štít a na něm u zpodu trávník a na tomto bílý kozel v prostřed černě opásaný. Při povýšení do do hrabského stavu (1729, 29. Jul.) obdrželi štít křížem rozdělený, uprostřed štítek se starým erbem (odtud již kamzíkem), 1. a 4. pole zlaté s černým cís. orlem 2. 3. modré a na něm zl. koruna s červeným vysázením a dvěma černými rohy kamzičími z ní vynikajícími, tři helmy s přikr. černozlatými a červenostříbrnými, na pravém orla, na levém kamzičí rohy, na prostředním kamzíka. (B. tab. 54.)

z Dobřínska Mikuláš (1298) měl vlka stojícího a l. 1316 vyskakujícího. Pod. z Našiměřic a Rataj. (KB. tab. 140 a 185.)

z Dobřínska Jan (1415) měl leknový lupen.

z Dobročkovic slove 1421 Štěpán ze Zastřizl.

z Dobročkovic střel I, 16.

z Dobročkovic Jan, Vlček a Vavřinec (1376, 1382) měli nad helmou dva rohy.

z Dobročkovic Vlček (1412) měl štít křížem rozdělený.

z Dobromilic Markvart (1362) a *Adam* (1365) měli tři ryby hlavami ke středu štítu (tu druhdy kulička) obrácené. Tak i z Žabokrk, Prus a Držovic.

z Dobronic Braník (1337) a *Jimram* (1338) měli na štítě pruh na příč a v horním poli ruži.

z Dobronic Mikuláš Vyduna (1466) měl znamení podobající se létající rybě. (Kolář.)

z Dobšic Zikmund (1406) měl na štítě leknový lupen.

z Dobšic Jindřich starší (1636) měl na červeném štítu řeku bílou pokosem a na ní v pravém rohu křížek, klénot tři pštrosí péra bílá. (KB. tab. 18, B. tab. 8.)

z Dolan Ota (1370) měl s Modřickým, Habrovanským a Klecanským na helmě rohy na všech stranách obrostlé jako trávou. *Jan Drha z Dolan* (1421—1446) měl na štítě jelení rohy. Viz I, 26 a KB. tab. 140.

z Doloplaz Štolbašští měli na stříbrném štítě dva černé pruhy pošikem a mezi nimi zlatý pruh. (Paprockého Zrcadlo 320. KB. tab. 109.) Na pečetěch vyskytují se jen dva pruhy jako 1380—1406 u Václava, 1406 Hanuše, 1406 Václava z D. a z Bystřice. Václav Rous (1406) má za klénot dva ptačí krky proti sobě a l. 1439 má je Václav za sebou, totiž hlavu na hlavě. Jan (1466) má tři a tři pruhy. Téhož erbu Vojnic neb Ojnic. (KB. tab. 140 a 171.)

z Domamile Vít (1424) má pruh příčný a v něm 3 hvězdičky neb kuličky. (Kolář z pamětí Loucких.)

z Domamystic Jan Černý (1396—1418) *Jan Bílý* (1403—1418) a Mikuláš (1418) mají dva rohy nad helmem.

z Domamyslic Prokop (1447) má štít na zdél polovičný.

z Domamyslic Mikuláš (1446) má pruh pokosem. *Buchlovičtí z D.* měli týž pruh zlatý na modrém štítě a nad helmou jelení rohy. (Zrcadlo 340, KB. tab. 10.)

z Domaželic lva I, 21.

z Doubravice Protiva měl l. 1297 pruh po vrchu, ostatek byl kolmou čárou rozdělen. Nad helmou měl železný klobouk s rohy, na nichž bylo po třech lípových lupenech. L. 1303 a 1317 měl za klénot rozložité křidlo. Téhož erbu z Černé hory, Hrošky, Vildenberka, Bohdalic a Náměště.

z Doubravice střely I, 6. (KB. tab. 19.)

z Doubravice Vácslav, hejtman na Litovli (1482) měl na štítě klobouk a nad helmem věník.

z Drahanonic Martin (1337—1355) měl ptáka vyletujícího, jako l. 1396 Martin. Jak se zdá, je na těch pečetěch chybně vyřezaný páv, jejž Jan Koberský z Drahanovic (1533) má na štítě.

z Drahotouše rohů I, 18. (KB. tab. 19. B. tab. 8.)

z Dřevohostic I, 8.

z Dřínového (též z Ledče, Kyjovic, Prus, Dubňan, Opatovic, Vydčic, Kurovic a j.) nosili na štítě poprsí zvířete jakéhosi, jako by se roztaženými nohami chtělo vrhnouti na pozorovatele (tuším medvěda). Tak Hynek (1376—1417) a jiný 1447.

z Drnholce lekna I, 8.

z Drnovic trojčíří I, 12. (KB. tab. 19.)

z Drnovic střel I, 16. (KB. tab. 185.)

z Drnovic Dorota (1421) měla na štítě lilii.

z Druhotína Vácslav (1444) měl za znamení erbovní dva rohy stočené tak jako by byl kruh a nad ním beraní rohy. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Držovic měsíce I, 58.

z Držovic Lobek jinak *z Prus* (1373) měl tři ryby, jako z Dobromilic.

z Drysic Michael (Menslin 1367) měl hřídel z dvěma držadly k vážení vody.

z Dubčan měsíce I, 58. Jinak třikráte KB. tab. 19.

z Dubenek Anna vd. Žehartova (1591) má dubový lupen.

z Dubenek Plutvice pocházejí snad z Moravy, ale Petr byl již l. 1459 v Čechách. Císař Bedřich polepšil mu (1463, 12. ledna) jeho erb totiž červený štít, na němž je na příč bílá štika, helm s červenými bílými přikryvadly a nad tím zase štika tak, aby hlava štičí byla zlatá. (List býval v arch. Kutnohorském, pak šel do světa, byl před několika lety na prodej a koupen tuším pro Pražské museum.) Pečet Petrova z r. 1460 je v arch. Kolínském, ale na ní nesnadno štiku poznati, spíše to vypadá jako ještěr bez noh.

z Dubna měli štít s příčným pruhem ve štítě. V obrubě neb borduře, jest zubovitá ozdoba, která vnitřní štít na všech stranách zavírá. Tak 1278 *Arkleb z Brušperka.* Týž (1279—1292) a *Vítek* syn jeho oba z Dubna neb z Brušperka měli nad helmou křidlo. Na pečeti l. 1292 jest viděti na témž křidle tři zuby. Týž štít měli 1297 *Skoch z Hvězdlic*, 1318 *Vítek z Louky*, 1362 *Skoch* a 1380 *Oneš ze Chvalkovic.*

z Dubňan Hejniš (1370) má přední polovici medvěda, jako z Dřínového.

z Dubňan (Thumpnaw) Linhart (1415) měl štít na zdél poloviční.

z Dubovce Mikuláš Maršálek (1445) má týž erb, jako Sobkové z Kornic.

z Dukovan Alšík (1301) psal ze l. 1284 *z Kovernik* a měl pruh pošikem, jenž byl na čtyři pole rozdělen. L. 1301 měl pruh pokosem a na něm kostky ve dvou řadách.

z Důlného Návojové měli červený štít a na něm černé křidlo s pazourem zlatým, klénot 3 péra, červené, žluté, černé. (B. tab. 26.)

z Dunajovic Mikuláš Florštet (1421, 1424) měl pruh kolmý.

ze Dvorce hlavy I, 38.

ze Dvorce Jan Babka jinak *z Meziříčí* (1446, 1456) měl nad helmou ozdobené rohy.

z Dyjakovic Dolních Alfart (1324) měl štít na příč rozdělený a v horním větším poli dvě květiny. (Kolář z pamětí Louckých.)

z Dyjakovic Dolních Jakub (1390) měl beraní rohy za znamení erbovní. (Arch. kníž. Lichtenšt.)

z Ejvanče, Evanče viz *z Ivanče.*

z Ejvaně, Evaně, Milota, Lucek a Jindřich (1359) měli na štítě ptáka.

z Ejvaně, Evaně Lidéř (1380) odjinud *z Výškovic* a *Vácslav* měli půl kola. *Rusečtí z Evaně* měli na červeném štítě polovici stříbrného kola, nad helmou červené křidlo s kolmým stř. pruhem. (Jak. sb.)

z Evančic Bernart Omasár (1444) měl vlka ve skoku.

z Frenšteina Oldřich (1286) měl na štítě tři leknové lupeny jako z Miroslavě a z Tirné. Ob. KB. tab. 187.

z Fryštáku I, 51.

z Fulšteina měli na červeném štítě tři zlaté meče do jablka zlatého v prostřed štítu se nacházejícího zabodené tak, že kříže obráceny byly k rohům. Později se malovala na mečích ocel. Nad helmem buď koruna s paví kytou (Dsky zemské Opavské IV. r. 1486) aneb tři křidla bílé červené žluté, přikr. červ. bílá. Tak 1255 Herbort truksas biskupův, 1288 Ekryk, 1349 Herbort a *Mikuláš z Mikulovic*, kanovníci Olomoučtí, 1356—1365 Albert ze *Chřenovic*. (Obr. KB. tab. 24. B. tab. 11.)

Geraltovští z Geraltovic měli na červeném štítě stříbr. podkovu a nad ní zlatý kříž, přikr. červená bílá. Klenotem byl páv své přirozené barvy s zlatými rozkřidlenými křidly a zlatým chocholem. (Jak. sb. B. tab. 11.)

ze Gnastu (? u Znojma) Hensel (1351) a Geblin (1379) měli dvě lopaty křížem přeložené.

z Gogoliny Mikuláš (1444) měl týž štít jako Těšovští z Těšova.

Grodečtí z Grodce měli na červeném štítě stříbr. korouhev s křížkem, nad helmem 5 per, tři červená, dvě stříbrná. (Zrcadlo 185, Jak. sb.)

z Grunberka Ctibor (1288) měl štít na zdél poloviční a přes celý pruh pokosem.

z Habrovan měli koňskou hlavu s uzdou. Tak 1376 Petr a 1411—1416 Bohuše. Téhož erbu byl 1375 *Boček z Želic*, 1376 Mikuláš farář Važanský.

z Habrovan Petr (1370) měl klénot dva ozdobené rohy.

z Habrovan Procek (1416) měl štít na příč poloviční a nad helmou rohy.

z Habšteina Matěj (1381) měl na štítě lva. *Štěpán Telecí hlava* z H. (1406) měl také lva ale korunovaného. Tak i z Kyjovic, Honětic a Rataj.

z Hajan Fráněk jinak *z Modřic* (1456) měl ostrvy křížem přeložené ale na konci třísky nahoru zahnuté.

z Harasova Harasovští měli štít poloviční v pravo bílý v levo na příč červený, bílý a modrý, přikr. červ. bílá a modrá bílá, klénot kotouč s péry (B. tab. 13.)

z Hartmanic Oldřich *Kyj* (1376) měl ruku kyj držící.

z Hartmanova Fráněk (1440—1454) měl na štítě rameno s mečem. Tak i 1482 Jiřík.

z Hartunkova Matyáš místopisař na Moravě obdržel (1545, 16. Febr.) polepšený erb, totiž modrý štít, v něm zlatý pruh na příč, zlatou hvězdu ve svrchním i spodním poli, nad helmou křidlo modré se zl. pruhem na příč a hvězdou. (Viz i Zrcadlo 73 a KB. tab. 31.)

z Hartvikovic (Artvíkovic) *Jan Čbeřík* (1493) měl ptáka kosa stojícího a rozkřídleného. (Kolář.)

z Haugvic viz 2. odd.

z Haunfelda (1343 Moricz v. Havnvelt) měl lopatu s topůrkem, obrácenou k pravému rohu. (Kolář.)

Hoberkové (i Hubrykové) *z Henrštorfu* (prvotně z Hoberka) měli naposled štít na příč poloviční, v horním modrém poli tři zelené hůrky s ranní září, ve zpodním červenou a bílou šachovnici, přikryvadla červená

bílá, nad helmou dva pstruhy (bílé) hlavami dolů a mezi nimi bylinu růži (větev, listy, květ. Jak. sb., Král str. 280 klade vrchní pole bílé). Srovnává se pečeť Bedřichova r. 1652. Na starší pečeti Annině (1580) je vrchní pole menší a v něm tři polokruhy, ve zpodním nejde šachovnice až k dolnímu konci a kostky jsou nestejné. (Arch. Třeboň.)

z Heraltic, Heroltic cimbuří I, 23.

z Heroltic sekerek I, 37.

z Heroltic Ješek (1361) měl nad helmou rohy.

z Heroltic Oldřich Kyj odjinud *z Hartmanic* měl na štítě rameno ohnuté s kyjem v ruce (1376).

z Heroltic, Herůltic Jindřich (1391) Jan (1441) a Jan (1531) *Herůltové* měli na štítě dvě račí klepeta vzhůru obrácená.

z Heršic Milosta (1417—1428) a *Jan* (1448) měli na štítě pruh na příč, nad helmou toul neb koflík s týmž pruhem (t. j. věž Zahradeckých). Tak i ze Slatiny.

z Heršovic (*Heršpic*) *Michek* (1448) měl na štítě brněné rámě s plechovnicí držící lopatu.

ze Hliníka Jan Císař měl podkovu a v ní kříž (1498, 1508). Týž erb se spatřuje v Mladé Boleslavi na svorníku obecního domu u hradu.

ze Hlivic Stanislav (1492) měl dvě střely křížem přeložené, ale bez opeření.

ze Hluku Ctibor jinak *z Ostrova* (1440, 1449) měl na štítě raka jako z Dobré vody a Jemničky.

ze Hlusovic Vilém měl rameno s klukem (střelou) v ruce.

z Hobzí Hynek (1367) vlastně *z Ředhoště* měl dvě bradatice křížem přeložené.

z Hobzí Jan farář tudíž (1367) měl půlměcíc, nad tím na příč čáru, nad ní tři hvězdy.

z Hobzí Čeněk má l. 1463 za klénot kouli s kytou, l. 1484 kromě toho štít, jehož pravá dolní čtvrtina jest vykrojena.

z Hobzí Dorota (1484—1541) bytem v Soběslavi má na štítě pruh pokosem a na něm tři znamení zvířecím hlavám podobná. V erbovníku Dírenském jest týž pruh modrý a na něm tři žluté kloboučky s bílou střechou ohnutou jako mívali Svatkovští z Dobrohoště.

Hodičtí z Hodic měli štít na zdél polovičný, červený a stříbrný a v každém poli roh druhé barvy. (Chybně v Zrcadle.) Když l. 1641 *Jiří z Hodic* do stavu hrabského povýšen byl, dán starý štít jako štítek do prostředku nového štítu, jenž jest křížem rozdělen; 1. a 4. pole stříbrné s červeným lvem o dvou ohonech, 2. a 3. pole červené s bílým lvem. Lvi ti jsou tak postaveni, že štítek drží; nad tím tři helmy na prostředním červený a bílý roh a mezi nimi korunovaná panna s červ. rouchem, bílým pásem, zl. korunou žlutými rozletikými vlasy za rohy se držíc, na pravém bílý a na levém červený lev, oba rohy držící. (Majestát 1641, 10. Jul.) Na

pečetěch bývají rohy spojené i nespojené. Téhož rodu z Ústrašína v Čechách, tuším i Koňasové z Vydří a jiní v západ. Moravě. (Obr. KB. tab. 34. B. tab. 14. 78.)

z Holoubka (*Taubensteina*) byli potomci starých pp. z *Říše*, po nichž klášter Říšský erb zdědil. *Bohuše ze Stařiče* a *z Holoubka* (1371) měl ještě starý štít, totiž pruh pokosem a při něm v pravo a v levo křidlo, ale *Mikuláš Rulant* (1383—1392) zkrátil pruh a dal na jeho konce trojlístky. Tak i 1392 Bohuše, jenž měl l. 1423 kromě toho rohy péřím ozdobené za klénot.

z Holovous Bavor (1424) měl na štítu pruh pošikem, nad helmou vola stojícího. (Kolář z pamětí Louckých.)

z Holštejna beraních rohů I, 18.

z Holštejna poloutrojčíří I, 25.

z Holštejna (Grafen v. Holenstein in Behmen 1414) měli červený pruh pokosem na zlatém štítě, červ. a zl. přikryvadla, na helmě mužíčka bez rukou se zlatým rouchem a pokosným červ. pásem. (Kolář z Březnického erbovníku v mus. kr. Č.)

z Honbic Ořechovští měli štít polovičný, v pravo zlatý v levo modrý, nad helmou rohy od polu zlaté a modré, nad pravou polovicí dole zlatý a druhý naopak. (Dírenský erbovník, rohy jinak KB. tab. 72.) Tak i 1449 Jan z Houbic na Ořechovém.

z Honětic Jan (1381) měl nad helmou lva pod kyty. Pod. z Habšteina a z Rataj.

z Hořešovic Vševid (1446) má na štítě pruh pošikem, nad helmou dlouhá čtyři péra jako stromky. (Kolář z pamětí Hradištských.)

z Horky Ješek (1352) jinak *ze Sušice* má na pečeti jednorožcovou hlavu. Tak i 1374 Jan Hromada a 1380 Ješek též ze Sušice řečení. Jan a Ješek bratří z Horky neb ze Sušice měli jen (modrý) štít a na něm pošikem (bílou) hradbu se stínkami. Tak i 1533 Jiří. Pozdější Horečtí z Horky měli týž štít a za klénot půl jednorožce. (Zrcadlo 294. KB. tab. 149.)

z Horky Ješek (1374) měl křidlo a na něm pruh pošikem.

z Hornic Štědroň (1433) měl na štítě půl zajíce a za klénot toulec.

od Hory Hanušek Černý (1409) měl na štítě pruh pokosem.

z Hošťálkovic I, 8.

z Hradčan Pívcové měli na zlatém štítě černé rohy a ty i nad helmou (Zrc. 373.) V majestátu l. 1554, 9. září, kdež se potvrzuje přijetí Jana Pívce k erbu strýcův Pívcův z Hradčan, popisuje se erb takto: Štít modrý, v němž dva rohy černé, rozdvojené k levé a pravé straně nahoru stojí, kolčí helm, přikryvadla modré a černé barvy a nad tím dva rohy turové, jako se v štítu vidí. (Reg. kr. B. tab. 80.) Tak i 1574 Jachym P. z H. a z Klinšteina, úředník na Sovinci.

z Hradečné Kučerové měli na štítě tulej střely neb oštěpu a za klénot křidlo. Tak 1588—1597 Štěpán. (Arch. zemský v Praze.)

z Hradiska Oneš (1373) měl psa.

z Hradiska viz Pastrichs.

ze Hrádku střely I, 10.

ze Hrádku Oldřich (1370) měl kolo o čtyřech loukotěch a na něm v pravo a v levo palec. Boček fařář v *Hrádku* (1385) měl na štítě býčí hlavu. (Arch. kn. Lichtenst.)

ze Hrádku Jan Šosl, odj. z *Brtnice* (1389), měl na štítě tři makovic dole srostlé.

ze Hrádku Mikulás Rubáš (1450) měl na štítě tři koruny a nad helmou jednu.

ze Hrádku (Čechové) měli pruh na příč a nad helmou pět per. (Zrc. 264.) Tak i 1519 Ctibor. (Obr. KB. tab. 36 a 184.)

ze Hřiště Skrbenští měli stříbrný štít s černým kolmým pruhem, nad helmou byl stříbrný kotouč péry ozdobený. Když Jan starší povýšen do panského stavu (1658, 25. Octb.), přidána do štítu zlatá koruna a nad ní dotčený kotouč a to do horní části levé a dolní části pravé polovice. Nad štít dány tři helmy, uprostřed tyž kotouč a na ostatních zlatí gryfové týž kotouč držíce, přikr. černobílá a modrozlatá. Maj. 1694, 6. Maj. potvrzen týž erb pošlosti z bratra Janova. Téhož erbu z Radovesic. (KB. tab. 103., B. tab. 42.)

z Hřivinova B. ryby nad sebou. (KB. tab. 37.)

ze Hrošky Hron (1294) měl týž štít jako pp. z Doubravice a Vildenberka.

z Hroznětína (? de Rosnaczin 1352) Mikuláš měl nad helmou tři srdcovité (leknové) listy s kytami na koncích. (Kolář.)

ze Hrubčic Jindřich (1352, vlastně z Veitmíle) měl na štítě žernov.

z Hrubčic Ondřej Bílý (1434, 1419) měl roh a medvědí nohu.

ze Hrušek Jan, Jana Dluhomil z Soběbřich (1358) měli půlměsíc a na něm vlčí hlavu.

ze Hrušovan Jan jinak z *Bohumilic* (1377) měl za klénot rohy. (Arch. kn. Lichtenšt.)

ze Hrušovan Haug a syn jeho Haug řečení *Flojtové* (1377) měli štít na příč poloviční a horní pole na dél poloviční, vše trojích barev. (Arch. kníž. Lichtenšt.)

ze Hrušovan Gebl (1433—1449) měl na štítě lilii v levý horní kout obrácenou.

z Hulina Blažek a ze Chřenovic (1453) měl dvě ruce lidské vzhůru obrácené. (Kolář.)

z Hustopeče Vilém (1263) předek Pětipeských z Chyš. měl na štítě pruh mřežovaný pošikem. Odolen odtudž (1292) měl pruh pokosem, ostatní pole vyplněné kuličkami, nad helmou prknovité křidlo a přes něj kolmo pruh.

z Hustopeče někteří měli lišku na štítě. (Zrcadlo 163. KB. tab. 37.)

z Hustopeče Štramberští měli pruh na příč a nad helmou 4 péra. Tak 1531 Albrecht a 1555 Lacek.

z Huštěnovic Jan (1376) odjinud *z Choryně* měl tři krokve (lomené pruhy) nad sebou, nad helmou kolo o čtyřech loukotěch.

ze Hvězdlic v. *z Dubna* a KB. tab. 150.

z Hyncdorfa viz z Pyzdratic.

z Chabřec Jan (1404) měl nad helmou čtverhranaté prkno s kytami, jako z Litovan.

z Charvat I, 25.

z Charvat Vícen (1347) měl lidskou hlavu, jako z Oleksovic.

z Chechla Štěpán Střela (1481) měl kolmý pruh.

z Chlevského Filip (1415) měl dvě ryby.

ze Chlevského měli na štítě i nad helmou znamení jako půl měsíce, ale dole čtverhránkem vykrojené a rohy v levo opeřené. Tak Alexander (1477—1507). Jinak KB. tab. 137.

z Chobřan Bravanští měli štít zlatý a na něm na černém medvědu panna sedící, v bílém (KB. tab. 9 „modrém") rouše, majíc korunu na hlavě, ruce roztažené, nad helmou mědvěda sedícího a květinku s 6 lupeny v pravé přední noze držícího mezi jeleními rohy. (Kolář.) Tak i 1481 Jůnek z Chobřan a na Bravanticích. Téhož erbu Čertorejští. Obr. B. tab. 5.

z Choltic střely I, 6. KB. tab. 100. B. tab. 41.

z Choryně viz *z Huštěnovic.*

z Choryně Michálek (1397) odjinud *z Kozlovic* měl na štítě půl jelena jen s jedním rohem.

z Choryně Václav (1413) měl medvěda.

ze Chřelova Filip odjinud *z Vranovic* (1337) měl na štítě křidlo.

ze Chřenovic Albert (1356—1365) měl týž erb jako z Fulšteina. Později měli to znamení jako tři kosy, ostřím do rohů obrácené. Tak 1449 Karel.

z Chudichromě Ješek (1373) měl křidlo.

z Chudichromě Mikeš (1380) měl kluk na příč.

z Chudobína I, 18. KB. tab. 138.

ze Chvaličova Petr řečený Lícek (1436) měl koňskou hlavu. Tak i 1453 synové jeho Jan a Mikuláš.

ze Chvaličova Václav (1439) měl tři plameny vzhůru obrácené. (Kolář.)

ze Chvalkovic viz *z Dubna.*

ze Chvalkovic Oneš a *Almuž* a *Protivec* (1421) měli na štítě lilii.

z Chylec Jan Ovečka (1457, 1482) měl na vrchu štítu dva pruhy. (Arch. Lichtenšt. Kolář.)

z Ivanče křidla I, 19. KB. tab. 142.

z Jabloňan Jindřich (1373) měl půlměsíc rohy dolů a nad ním tři hvězdy, jako z Ubišína.

z Jackova viz *z Písečné.*

z Jakenraitu Orlík (1433) měl levou horní čtvrtinu štítu vykrojenou.

z Jakubova zubří hlavy I, 17.

z Jakubova Zikmund (1464) měl na štítě pruh na příč, nad helmou křidlo.

z Jakubcovic Mikuláš Nedvídek (1481) měl na štítě dva kluky křížem přeložené.

z Janovic Ješek, farář Dalečínský a Jindřich (1358) měli rohy a na nich po třech kytách.

z Jarohněvic I, 26.

Jaromířka Jindřich (1440) má ptáka stojícího s vyzdviženou perutí. (Kolář.)

z Jaroslavic Ota (1346, 1356, vlastně z Veitmíle) má na štítě žernov a týž s kytou nad helmou.

z Jarpic Filipek Dryslbergár (1447) má dva cepy křížem přeložené. (Kolář.)

z Jeclova Pešík (1376, 1379, vlastně z *Rozhovic*) má dva měsíce rohy svými ven obrácené.

z Ječic Vácslav a z *Roženky* (1484) má dva rohy nespojené.

z Jehnic Budivoj (1292) má na štítě srp, jehož držadlo jest jako kříž.

z Jemničky Vanečtí měli na střib. štítě červeného raka, nad helmou bílé rohy dvakráte stočené (tabule na Orlíce, Frankova sb. v Roudnici. Jak. sb. K. B. tab. 26. B. tab. 52 H. IX. tab.) Tak 1459 Milota, 1491 Mikuláš, 1589 Leva. Pod. z Dobré vody a z Lažan.

z Jesenice Jiřík (1484) má červa o 4 nohách. (Kolář.)

z Ještětic Jan odjinud *z Řimic* (1422) měl nad helmou rohy.

z Ještědu Vaněk Šatný (1472) měl na štítě medvědí nohu vzhůru postavenou a prostřelenou. (Arch. z. v Brně.)

z Jevišovic I, 12.

z Jevišovic Kuba (1437 a t. d.) měl mořskou pannu s korunou, ana ocasy nahoru ohnuté rukama drží. (1460 tak pečetí vdova Anna z Bozkovic.)

z Jezdenic Mikuláš (1466) má divého muže vynikajícího pod pás, chlupatého s rukama ke hlavě vyzvdiženýma. (Arch. zem. v Brně mezi listy Velehradskými.)

z Ježova Procek (1401) měl nad helmou křidlo.

z Ježova Procek (1467) měl na štítě husu. (Kolář.)

z Jihlávky Hron odjinud *z Lipnice* a *Ondrášek* syn jeho měli nad helmou křidlo.

z Jilma I, 38.

z Kajže Eliška (1483) měli tři ryby nad sebou.

z Kateřinic Jan (1445) měl na štítě dva rohy spojené.

ze Kbelska Kbelští měli dvě střely na štítě, jednu od zpodu k vrchu štítu postavenou, druhou u konce jejího na příč anebo někdy obě pokosem a křížem přeložené, poslední i nad helmou. Pečetili 1514 Petr, 1538 Hanuš, 1592 Hanuš. U Krále na str. 353 a Jak. v sb. klade se bílý štít, na příč červená ostrva prostřelena šípem a za klénot dvě střely s nasadišti červenými, křížem přeložené. Jiný erb KB. tab. 41 a 144.

z Kelče Kunrát (1307) měl na štítě tři lipové lupeny, dva špicemi k vrchu, jeden špicí ke zpodu.

Rotenberkové z Ketře a Drslavě měli štít polovičný (bílý a červ.) stupňovitou čárou dělený, ve vrchní polovici dvě růže ve zpodní jen jednu a za klénot 12 pštrosích per. Tak na pečetěch r. 1673 a 1681. (Arch. DZ. III. 8 a 22. Viz KB. tab. 91 a B. tab. 36.)

z Kladník Oldřich, Damian a Štěpán (1372) měli za znamení tři lopaty kolmě postavené.

z Kladnik Oldřich (1381) měl půl kozla.

z Klecan Vilém (1370) měl rohy peřím ozdobené. Čeněk (1383) měl na nich praporečky.

z Klobuk lva I, 21.

z Klobuk Lev (1210), zakladatel kláštera Zabrdovského, byl předek pp. z Němčic erbu židov. klobouka.

z Klokočné Mikuláš Hrdý (1486) měl buvolovou hlavu, která má kruh v nose. (Viz Arch. č. VI. 518, 520 č. 185 a 196.)

z Kněhnic býčí hlavy I, 28.

z Kněhnic Jetřich, Smil a Svach Chrastové (1368, 1370) měli nad helmou tři plamenné kotouče. *Tomek* otudž (1450) měl na štítě prostý kotouč.

z Kněhnic Koňasové měli nad helmou lišku. Tak 1394 Ješek a 1401 Václav syn jeho.

z Kněhnic Václav (1431, vl. z Kukvic) měl štít na zdél polovičný.

ze Kněnic rohů I, 18.

ze Kněžic střely I, 6.

ze Kněžic poloutrojčíří I, 25.

ze Kněžic Jan Drha (vl. z Dolan 1428—1446) měl na štítě jelení rohy.

z Kobeřic střel I, 16.

z Kobylího Kobylkové měli modrý štít s červenou (zelenou?) obrubou vůkol a na něm půl mouřenína s pozdviženýma rukama v černém rouše s bílým pásem a zl. lemováním u rukávů, nad helmou prkno čtverhranaté, bílé, u prostřed tmavší (modré?) a nad ním 7 per, prostřední červené, dvě modrá a čtyři bílá.

z Kochtic Heralt (1387) odjinud z *Mírova* a Ješek *Kužel* (1399) měli nad helmou křidlo a na něm hák.

z Kojetic orlice I, 5.

z Kojšova husích hrdel I, 36.

z Kokor lva I, 22. a KB. tab. 44, B. tab. 19.

z Kokor viz *ze Žlebku.*

z Komořan holuba I, 42.

z Konice lva I, 22 KB. tab. 45.

z Konice Ješek (1353, 1536) má na štítě 5 cihel u vrchu, jednu u zpodu a mezi nimi od vrchu vždy o jednu méně.

z Konojed Jan Libnovec (1374) měl žernov.

z Kopařovic půl koně I, 35.

z Kopařovic kolo I, 32.

z Kopařovic kněz Herált a Vitlin bratří (1390), měli na štítě hák tím způsobem jako vlad. z Mirova. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Kopce Matěj (1392) měl nad helmou oslí hlavu.

z Kornic Bělíkové a *Sobkové* měli na červeném štítě tři stupně a na nich Antoninský kříž s koulemi na konci, vše zlaté barvy (1716 se vykládá na zpodek stolu), nad helmou mouřenína pod pás v červeném rouše a kloboukem (jako měli Svatkovští z Dobrohoště). (Zrcadlo 147, erbovník Salmovský KB. tab. 104 a 134, B. 4, 13, 43.) Erb Jana Bělíka (1486) byl bílý kříž v červeném, přikryvadla bílá a černá, koruna, poprsí muže s bradou v červeném rouše a s kloboukem červeným, jehož ohrnutá střecha jest zlatá. (Dsky Opavské III.) Když dostal Karel Jindřich Sobek stav hrabský (1716 1. Octb.), polepšen jeho erb tak že byl štít poloviční, v pravém poli starý erb, v levém dvě pole nad sebou, vrchní modré s třemi střelami nad sebou, zpodní bílé s dvěma palmovými větvemi na spůsob věnce, tři helmy, na prostředním (přik. žlutá červená) stařec s šedivou bradou a vlasy v červ. rouše se zl. knoflíky, zl. pásem s čepicí červenou se šedivou střechou ohnutou a na ní zl. třapcem, na levém (př. bílá modrá) tři střely, jedna kolmá, dvě křížem přes ni, na pravém (přikr. snad bílá modrá) dvě větve. (Reg. král.)

z Koryčan I, 23.

z Kostelce (u Jihlavy) *Mikuláš Hamr* (1365) měl na štítě kotouč, jako z Cejlů v Čechách, (které, tuším, bývaly částí Kostelce).

z Kostelce (odtudž) *Havel* (1371) patřil k rodu pp. z Pacova v Čechách.

z Kostelce Zaviše (1419) měl nad helmou rohy.

Kostelečtí z Kostelce měli štít poloviční, v pravém poli lva, v levém dva pokosné pruhy. Tak 1597 Matyáš úředník kláštera králové v Starém Brně. (Kolář z pamětí Zabrdovských.)

z Kostelce Koutští též *Hostivarští* měli na štítě ruku zbrojnou až po samé rameno v bílém (jinde modrém) poli, přikr. mordá bílá, nad helmem tři pruty liliové zelené a bílé, rozkvětlé. (Zrc. 360, Jak. sb. KB. tab. 41.) Tak i z Čechovic a z Mukoděl.

z Kostnik Arkleb (1372), *Filip* (1374) *Arkleb* (1448) a *Jan* (1488) měli na štítě aneb za klénot srnčí hlavu s krkem. V Zrcadle (str. 394) doloženo půl telete. (KB. tab. 154, H. IV. tab. obraz pečeti IV. tab. 3. č. 10.)

Kotulínští z Kotulína měli na červeném štítě uťatou lví nohu zlaté barvy a za klénot polovičného lva zlatého s vyplazeným jazykem. Tak malován l. 1582 erb Jiříka K. z K. nejv. písaře kníž. Opavského. (ČČM. 1911 str. 276.) Obraz erbu H. V. tab. Jinde zase je psáno, že měli Kotulínští na štítě orlovou nohu černou na bílém vrchním poli a zlatý pazour na červeném zpodním poli, za klénot dvě křidla orličí roztažená, každého polovice

bílá a polovice červená a mezi nimi hlavu a krk orlový s otevřenými ústy. Tak Paprocký v Zrcadle na l. 444. Ačkoliv pak nelze pochybovati, že Paprocký ten erb v Opavsku neb mimo ně viděl, přece je zřejmo, že jej všichni Kotulinští neměli a že byly větve s rozličnými barvami. Neb když Jan K. (1645 13. června) do panského stavu vyzdvižen byl, popisuje se jeho erb takto: Štít modrý a v něm k pravu obrácená černá orlí noha, nahoře krvácející od odřezávání, otevř. helm s korunou, přikryvadla zelená a za klénot červená lví hlava pod zlatou korunou v pravo obrácená. Když však týž Jan do stavu starožitných rodin vyzdvižen byl, polepšen erb jeho takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené s bílou kotvicí o dvou hácích, v 2. a 3. bílém poli červený lev pod korunou s rozdvojeným ocasem, ven obrácený, uprostřed štítek modrý s černou krvavou nohou, dva helmy pod korunami, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, na pravém orlové, křidlo brky ven (barva snad černá) a na něm bílá kotvice, na levém červená lví hlava pod korunou. Majestátem d. 1706 26. února vyzdvižen Frant. Karel K. mezi hrabata a erb jeho polepšen. Štít zůstal jako byl, kromě že lvi obráceni do vnitřku, ale přidán třetí helm uprostřed, na němž byla orlí noha jako ve štítě. Druhá větev Kotulinských (od r. 1730 panská) měla štít poloviční, od vrchu bílý, od zpodu červený, černou nohu, a nad helmou křidla barvami na příč rozdělená, pravé žluté červené, levé bílé černé a mezi nimi černého orla. (Reg. král. B. tab. 19, 20., Jak. sb. Král. na str. 285 a 345.)

z Kounic leken I, 8, B. tab. 46, 47.

z Kovačova Chybové měli štít pošikem poloviční a přes celý udici. (Zrcadlo 245.)

z Kovalovic Pešek odj. *z Vojnovic* (1375) měl předmět neurčitý, jako dvě věci svinuté a nad tím dvě kyty.

z Kovernik viz *z Dukovan.*

z Kozlovic v. *z Choryně.*

z Kozlovic Křížek (1458) měl kozla.

z Kožišic I, 27.

z Kracovic Aleš (1437) měl na štítě dvě křidla peřím ven.

z Krakovce Radslav (1376) měl palečné kolo, jako z Laškova, Prus, Lhotky, Šcendorfu, Mořic, Měnína, Čihovic, Krsovic.

z Krakovce Hereš (1373, 1376) měl na štítě dva řemdihy křížem přeložené jako z Sedlce a Věžek.

z Krakovce Mikuláš (1446, 1447) měl na štítě dvě lopaty křížem přeložené s konci vzhůru, nad helmem lopatu na příč a na ní kytu.

z Kralic bradatce I, 37. KB. tab. 48, B. tab. 20.

z Kralic Václav (ok. 1410, Wenzlaw der Greliczer) měl na štítě kozla zhora červeného, dole černého. (Arlberské bratrstvo.)

z Kralovic Markvart (1498) měl štít poloviční pokosem. (Kolář z pamětí Loucких.)

z Krásné Vrš (1366—1370), *Chotibor* (1367—1370) a *Bušek* (1375) měli jelena. Tak i 1285 Jarloch komendator v Slavkově. KB. tab. 48 má erb Čertoryjských.

z Krasovic I, 26.

z Kravař střely I, 6, B. 20.

z Kravíhory Jindřich (1396) valstně ze Šelmberka má jelení hlavu.

z Kravska Ciplové měli na červeném štítě dvě zl. kladiva křižem přeložená, nad helmem péří (červené), z něhož kladivo vzhůru vyniká. (Frank. sb. v Roudnici.) Tak i na pečetěch 1508 Janově, 1519 Albrechtově.

z Krbyně Aleš (1469) měl erb pp. z Doloplaz a Ojnic. (Kolář z pamětí Louckých.)

z Krčman Václav (1505) měl polovici přední jelena. (Kolář z pam. Hradištských.)

z Křenovic v. *ze Chřenovic.*

z Křesyně Dorota († 1505) měla na bílém štítě tři černé pruhy, tak i křidla. (Zrcadlo 282 KB. tab. 49.)

z Krhova Beneš (1444) měl dva pruhy v horním poli, nad helmou dvě nohy zvířecí jako rohy uspořádané. (Kolář z pamětí Louckých.)

z Krhovic orlice I, 5.

z Křidlovic (velkých, malých?) *Buzek* (1433) měl přední část koně. (Kolář z pamětí Louckých.)

z Křižánkova Bohuslav a *Ješek* (1383) měli nad helmem rohy a na každém rohu po 3 praporečkách. (Kolář z arch. Třeboň.)

z Křižanova křidla I, 19, KB. tab. 50.

Křížkovští z Křížkovic měli na štítě routu a touž nad helmou. Tak 1580 Václav. (Kolář.)

Krsovští z Krsovic měli na zlatém štítě modrý pruh pokosem, nad helmou pět per, tuším tři modrá a dvě zlatá. (Zrc. 369. KB. tab. 49.)

Krsovští z Krsovic měli z obdarování krále Vladislava (1482) na červeném štítě modré palečné kolo, nad helmem perský klobouk bílý s červ. ohnutou střechou, jehož konec je ohnut a v třapec vybíhá. Majestátem dd. 1631 24. Mart. přenesen týž štít na *Jana Taubmana*, aby se psal *z Krsovic*, ale již l. 1570 se Jan T. tak psal a tak pečetil. (Kolář. Reg. král.)

ze Křtěnic Branislav (1278) měl na štítě kříž, jenž se končí na třech stranách koulemi a dole kruhem. Potomci tuším *ze Studené.*

ze Křtěnic Jetřich (1328) a *Bohuněk* (1371—1392) měli nad helmou tři mečíky vzhůru ostřím postavené, jež i na křížky vykládati lze.

z Krumpachu Pešík (1398) měl nad helmou kytu a na ní kruh neb kotouč.

z Krumsína Juhan a *Jakub* (1396, 1399) měli nad helmou rohy.

z Krumsína měsíce I, 38. KB. tab. 189.

z Krumvaldu jeleních rohů I, 26.

z Kučerova Geblin (1376) měl na štítě lilii.

z Kukvic Václav (1431) *Hynce* (1451, 1465) měli štít na zdél polovičný a nad helmou rohy. Tak i 1517 Jan.

z Kunčic I, 51. (Chybně KB. tab. 50.)

z Kunkovic Arkleb (1436) odjinud *z Litenčic* měl na štítě lilii.

z Kunovic Fráněk (1371), *Václav* probošt Kunický, *Petr* a *Václav* (1376) měli štít na zdél polovičný a přes celý na příč pruh.

z Kunovic kola I, 32.

z Kunovic mívali červený štít s bílým pruhem na pokos a na něm dva polovičné jeleny, přikr. červená a bílá, rozletitá křidla bílé a červené barvy a mezi nimi hlava a hrdlo jelení. (Salmovský erbovník, Paprocký o st. pan. 282.) Když majestátem d. 1686, 20. Maj. Jan Jetřich z K. do stavu říšských hrabat povýšen byl, polepšen jeho erb; pokosný pruh popisuje se tu jako modrý, do červených polí dostal po zlaté koruně, přikryvadla červená modrá, tři helmy, na pravém a levém okřidleného jelena až po kýty zlaté barvy, na prostředním dva červené praporce a na každém zl. korunu. Štít drží dva zlatí jeleni. (Reg. cís. ve Vídni, obr. KB. tab. 50.)

z Kunštatu I, 12; KB. tab. 50, 51.

z Kunvaldu Berbekové měli na červeném štítě zlatý pruh pokosem, přikryvadla červ. zlatá a nad helmem paví kytu. Znamení to potvrdil cís. Zikmund 1437 2. listop. jak již psáno v I. díle na str. 89. (Paprocký o st. ryt. 228 a M. tab. 39, H. X. tab.)

z Kunžáku I, 13.

z Kurovic Jakub Konček mladý (1412) vlastně *z Nevojic* měl polovičného medvěda, jako z Dřínového.

z Kurvic orlice I, 5.

Kutěj Petr (1427)měl podobný štít jako 1319 Hanman, měšťan Brněnský a 1337 Unka z Malkovic, totiž tři poloukruhy u prostřed štítu spojené.

z Kvasen nápis na pečeti Vícena z Charvat (1347).

z Kvasic střely I, 6. KB. tab. 51.

z Kyjova Mikeš (1343) měl štít na zdél polovičný a nad helmou křidlo.

z Kyjovic lva I, 22.

z Kyjovic Petr (1388) měl týž erb jako z Dřínového. Podobný je 1517 u *Jana Kyjovského z Kyjovic.* (Kolář z pamětí Louckých.)

z Kyjovic Jindřich (1390) měl štít křížem rozdělený.

Kyselovští měli na modrém štítě zl. měsíc a hvězdu, za klenot 5 pavích per (tři výše, dvě níže). (KB. tab. 52.)

z Labuť Boček (1400) měl znamení jako kalich, ale bez podstavce.

z Lamberka I, 55.

z Lamberka měli prvotně jen kozí hlavu s hrdlem. Tak 1396 Arkleb a Jaroslav bratří a 1424—1441 Mikuláš Sokol. Na náhrobku v Plané (v Čechách) spatřuje se polovičný kozel z koruny vyskakující.

z Lancova Jiří Šváb (1465) měl ptáka s dlouhým zobákem. (Kolář.)

Nekešové z Landeka pocházeli bezpochyby z Říše. Císař Maxmilián obdařil (1494 14. dubna) Hanuše, Kašpara a Linharta řečené Nex, aby se psali z Landeka a tímto erbem: Štít modrý a v něm zadní polovice bílého koně, na němž jest vrchní tělo starého divého mužíka, majícího na hlavě zlatý vlas, v rukou zlatý luk se střelou napínaje jej k vystřelení, přikryvadla modrá zlatá a za klénot též znamení jako na štítě. (Pražské DZ. 17. G. 9.) Od Hanuše († 1503) pocházeli tuším potomci Nekešové. (Viz i Paproc. Zrcadlo 316. Obr. KB. tab. 68.)

z Lasotk Stanislav pečetil list (1462), kterým vystříhal se „napocziw Geho Czesarzskey milosti wschelikim obiczagem" pečetí, na níž jest podkova a nápis s. stanislai de selitícze. (Arch. dvorský.)

z Laškova Bohuslav (1377) měl palečné kolo. Tak i Beneš. (1446, Kolář.)

z Laznik Vícen a Zdislav Štípek (1371) měli kohoutí hlavu.

z Laznik Drahoslav a *Arkleb*, bratří, měli dvě péra dole spojené v kruh (1373).

z Laznik Jan Smolka (1454) měl poloviční štít a ve vrchním poli tři lilie.

z Laznik Jan Kokot (1458) měl poprsí muže s korouhví.

z Laznik Jindřich (1466) měl páva.

z Laznik Mikuláš a *Vaněk* bratří (1466) měli muže ve zbroji do půl údův. Tak i *Miňovští z L.* (Zrc. 370, KB. tab. 63 a 140.)

z Lazův Jan Sýkora (1451) a *Albrecht* (1471) měli divého muže.

z Lažan Jan Ralda (1380) měl na štítě raka. (Arch. kn. Licht.)

z Lažiska Orlíkové měli na modrém štítě bílé ucho neb držadlo od kotle nahoru otevřené, při něm 2 hůlky, v něm (uchu) táž věc jako prkénko, vše bílé a nad tímto zlatý křížek. Klénotem je brněná noha ohnutá. (Obraz na dskách Krnovských, kvat. 9. KB. tab. 72, 162, B. 29.)

z Ledče Hanuš (1372, 1382) měl půl medvěda jako z Dřínového.

z Lednice Bedřich Poklnec (1362) měl na helmici půl kozla. (Kolář z pamětí Velehradských.)

z Ledské Chorynští z Čech pocházející, měli štít poloviční, ale obě pole zlatá, v pravém černý roh s třemi bílými, v levém bílý s třemi černými klepety, nad helmem tytéž rohy, ale obráceně. Týž erb potvrzen (1710 29. Sept.) *Karlovi Ch. z L.* když povýšen do panského stavu starožitných rodů. (Viz i M. tab. 60, KB. tab. 13.)

z Lechovic Žibřid (1387) a Beneš (1411) měli štít poloviční a v pravé neb levé polovici dva pruhy, jako z Víckova.

z Lechovic I, 13.

z Lelekovic I, 6.

z Lelekovic I, 28.

z Lesonic Drh (1370) měl nad helmou dvě lovecké trubky po horních stranách jejích postavené.

z Lesonic Nevlas (14 st.) měl na štítě květinu o třech lupenech s kořeny. (Kolář odkudsi z Brna.)

Kapříkové Lesoničtí z Lesonic (od 16 st. v Čechách osedlí) měli na černém štítě dva meče křížem přeložené své barvy, špicemi vzhůru, se zlat. rukověmi, přikr. červená bílá, nad helmem paví kytu. (Jak. sb.) Tak i na pečeti Jana Jindřicha l. 1668.

z Lestnice I, 12.

z Lešan Albert a syn jeho *Jan* (1376) též Hedvika vdova Zdislavova (1343) měli na štítě lišku ve skoku.

z Lešan Jan Krumsím (1458) měl na štítě tři makovice podlé sebe.

z Letošic Macerové měli na černém štítě stříbrnou střelu (zavinutou) tak, že na jejím konci byla na příč čára a na obou koncích té čáry byl půlkruh nahoru otevřený, který se končil hrotem střely, nad helmem též znamení. (Jak. sb.) Tak i na pečetěch 17. st.

z Letošic Zbyňkové měli na červeném štítě bílou řeku a nad helmou černé křidlo. (Jak. sb.)

z Letovic ostrev I, 2.

z Levňova hrábě I, 9.

ze Lhoty Laryšové měli štít červený, na něm dva vínařské nože se zlatými rukověmi (tuším laroše neb laryše) a mezi nimi zlaté žezlo. Když Jan Bedřich l. 1654 do panského stavu povýšen, polepšen erb takto: Štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, 2. a 3. pole modré, a na každém réva s hrozny, uprostřed štítek též křížem rozdělený se zlatými a stříbrnými poli, přikr. zl. červ. a stř. modrá, dva helmy, na levém bílý pštros drže v zobáku podkovu s ocasem zbarveným tak jako přikryvadla, na pravém tři pštrosí pera, modré, zlaté, červ. Když bratří Frant. Josef a Karel Ludvík (1720, 22. April) do panského stavu povýšeni, ponechán jim prvotní štít, ale dány na něj dva helmy, na pravém oba nože a mezi nimi tři péra, červené, zlaté, červené, na levém dva laroše (radlice) vzhůru obrácené a mezi nimi žezlo, přikryvadla zlatá červená a střib. červená. Erb 1654 daný potvrzen (1748, 24. April) Františkovi, když byl hrabětem jmenován a jen určitěji vysloveno, že mají býti révy křížem přeloženy. (Obr. KB. tab. 53, B. tab. 21, 79.)

ze Lhoty měsíce I, 58.

ze Lhoty Pešák (1412) měl jako domek s dvěma kolmými pruhy a na něm kytu. L. 1419 má 5 pruhů, na nich stříšku a kytu.

ze Lhoty (bílé) Oldřich (1422—1438) měl na štítě palečné kolo. Tak i 1450, Zdislav a Dorota vdaná Víckovská († 1524). *Kocourové ze Lhoty* měli ve vrchní třetině štítu dvě kola vedle sebe. Tak 1544 Jaroslav Vilém.

ze Lhoty (červené) Jiří (1483) měl na štítu květinu o třech lupenech dolů přehnutých.

ze Lhoty Kytlové I, 37.

z Libivé František (1464—1482) měl na štítě býka stojícího.

Libnovci měli žernov, tak Jan 1368 z Prače, 1374 z Konojed.

z Libojed Mikuláš, komorník Opavský (1378), měl na helmici ruku po rameno držící řemdih (tak i ze Znorova, Veselé, Malenovic).

z Libonic Ješek Koňas (1370) měl nad helmou lišku, (pak z Kněhnic).

z Lideřova Oderští I, 32, KB. tab. 71, 162 B. tab. 28.

z Lideřovic Unka (1372, 1373) jinak *z Radotína* měl na štítě býka neb vola. Téhož ale polovičného měl l. 1279 Olbram, cudař, nad helmem. Viz i ze Zahrádky a z Libivé.

z Lichtenšteina mívali štít polovičný, svrchu červený u zpodu zlatý. Do pozdějšího erbu pojat jako štítek. (Viz KB.)

z Lichtnova I, 36.

z Lichtnova Mikuláš (1487) měl štít křížem rozdělený.

z Lilče Buzek (1375) měl dvě nohy zvířecí chlupaté, jako z Budějoviček.

z Lilče měli ruku s mečem dobytým a v starších pečetěch i známky, jak krev z ramena srčí. V Richentálově popisu Kostnického sněmu je zobrazen erb Oldřichův, štít stříbrný s modrým vrchem a přes oboje brněná ruka s červeným ramenem meč držíc. Na epitafii Žofky z Lilče jest vrchní polovice zelená, zpodní červená, jestli Paprocký (Zrc. 319) dobře poznamenal. KB. tab. 55 má štít jako Paprocký. První má dotčený erb 1319 Mikuláš, rytíř Něm. řádu. Pak následují Bedřich (1359, 1366), 1419 Bedřich Motyka, 1428 Hanuš Bez a 1462 Bedřich. Pod. z Plenkovic, Štěpánova, Třebenic a Hartmanova.

z Linavy Bedřich (1312) měl štít na příč na 4 pole rozdělený, 1. a 3. s vrchu šachované. Tak i 1399 *Aleš* z Linavy odjinud *z Věžky*.

z Linhartic Jiří (1499) měl psa.

z Lipiny Arkleb a *Oneš* (1417) měli nad helmou křidlo s pokosným pruhem.

z Lipnice cimbuří I, 23.

z Lipnice pluhu I, 45.

z Lipnice viz z Jihlávky.

z Lipníka cimbuří I, 23.

z Lipové kola I, 32.

z Lipové Urban (1458) měl dva lipové listy, klénot dvě W spojená.

z Liptyně Hanušek (1437) měl na štítě jelena, nad helmou korunu a péro.

z Lipultovic Obešlíkové měli na modrém štítě zeleného draka. (Zrc. 368.) Obr. KB. tab. 70. B. tab. 28.

z Lisnice Kateřina měla na červeném štítě tři zlatá jablka říšská. (Zrc. 320. KB. tab. 56.)

z Litavy Ctibor (1395) a *Jan Vojna* (1415) měli nad helmou rohy.

z Litenčic v. *z Kunkovic*.

z Litenčic I, 37.

z Litovan Milota (1338) měl nad helmou čtverhranaté prkno s kytami.

z Litovan Ctibor (1353) měl půl koně s uzdou. (Kolář z pam. Louckých.)

z Litovan Ctibor (1444) měl nad helmou rostlinu o třech listech, štít jest uražen. (Kolář z pam. Louckých.)

z Lobenšteina I, 6. KB. tab. 56.

z Loděnice měli štít na zdél polovičný a na něm dvě křidla. (Zrc. 345.) KB. tab. 57, 158.

z Lohkova Mikeš (1457) měl na štítě ruku (pěst) prsty dolů obrácenou.

Lokovničtí z Lokovníka měli štít ve štítě. Tak na náhrobku Mikulášově († 1627) v Záboří u Týnce n. L.

z Lomnice křidla I, 19. KB. tab. 57.

z Loučky polopruhů I, 25.

z Loučky Mikuláš (1353) měl nad helmou dva rohy.

z Louky viz *z Dubna.*

z Louky jeleního rohu I, 26.

z Lovčic Jindřich (1378) měl nad helmou půl kozla. (Kolář z pam. kl. králové.)

Sedlonovští z Lovčic měli na štítě 3 číšky, dvě k vrchu, třetí pod nimi a za klénot 2 rohy. Tak na pečeti Boleslavově (1558). (Arch. býv. dvorský.)

z Lovčovic Kuneš (1389) měl medvědí nohu.

z Lubnice Zibřid (1372) měl na štítě trojzub.

z Lubojed v. *z Libojed.*

z Ludanic páni měli na modrém štítě bílou husu rozletitou a touž nad helmou. (Zrcadlo 35. KB. tab. 58,) H. VII. tab. Pečetí v arch. Třebon. několik.

z Lukavce Jan (1481) měl na štítě dvě klanice křížem přeložené.

z Lukavice Střelové měli kolmý pruh na štítě. (Zrc. 266.)

Lukavečtí z Lukavice měli na štítě dva meče křížem přeložené a měsíc. Tak na pečeti Štěpánově. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Lukdanic Jan (1551) měl pruh pokosem a v něm kytku. (Kolář z arch. Třebon.)

z Lukovan Vítek (1410) měl dva ptačí pazoury, jako Bulové z Bořitova.

z Lukovan Čáslav (1410) měl na helmě kytu a podlé ní dvě polokoule.

z Lukovce Liděř (1398) má na štítě nohu brněnou s ostruhou.

z Majetína lva I, 22.

z Malejovic Čechovští měli na štítě řepu, z níž vyrůstají 3 lupeny. Tak 1589 Balcar. (Mus. v Praze.)

z Malenovic Markvart (1413—1417) měl ruku s řemdihem jako ze Znorova a z Veselé. Tak i Markvart (1446) sed. na Prakšicích.

z Maletína Vaněk (1414) měl na štítě kolmý pruh a nad helmou klobouk nízký s kytou.

z Malkovic Unka (1337) měl tři závitky (hady) spojené ve středu štítu.

z Manic Albrecht (1382) má na štítě váček stažený.

z Markvartovic Bzencové měli na modrém štítě stříb. rybu okřidlenou, nad helmou 6 černých per. KB. tab. 11 má červený štít, 6 per, z nichž dvě bílá a čtyři prostřední červená, ale i jiný obraz s černými péry. Jinak B. tab. 6.

z Maršova I, 36.

z Martinic orlice I, 5.

z Martinic byčí hlavy I, 28.

z Martinic Jan (1415) měl dva žernovy při vrchu štítu, nad helmou dva žernovy za sebou a nad tím kytu.

z Martinic Žabčičtí měli na štítě dva klínky podlé sebe. Tak 1511 Hynek.

z Maryže I, 32. KB. tab. 60. 160.

z Mašovic I, 51.

z Mašovic Heralt (1326) měl týž štít jako z Bukovin a Špránku.

Matějovští z Matějova měli týž štít, jako z Malkovic. Tak Jan 1522 král. truksas.

z Medlan Jan (1448) měl klobouk neb koflík s péry na něm.

z Medlova zubří hlavy I, 17.

z Medlova Bernart (1510) měl železný klobouk.

z Melic kola I, 32.

z Melic holuba I, 42.

z Melic I, 51.

z Melic Ješek Šram (1358—1367) měl nad helmou lidskou hlavu s oslíma ušima.

z Melic Mikuláš probošt (1358) měl na štítě kotel.

Bušek z horního hradu Melic (1356—1370) a *Hanuš* a *Aleš z M.* (1375) měli úzký pruh pokosem a po každé z obou stran tři routy.

z Melovic Jakub Hroch Jalovka (1613) měl na štítě O a nad helmou tři kytky. (Kolář z pam. Hradištských.)

z Menhartic Václav (1461, 1491) měl nad helmou tři péra. (KB. tab. 62 na štítě.)

z Měnína Ješek odjinud *z Mořic* (1397) měl palečné kolo, ale *Mikuláš* odtudž jinak *z Nečic* měl hořící kotouč (1397), patrně oba jedno znamení.

z Mesenpeka Jiří odj. *ze Hluku* (1416) měl dva pruhy od vrchu štítu, nad helmou křidlo s pokosným pruhem. Jinak KB. tab. 61.

z Meziboří měsíce I, 58.

z Meziříčí křidla I, 19. KB. tab. 62.

z Meziříčí Jan (1397) má na štítě dva pruhy na příč a nad helmou křidlo Lomnických.

z Meziříčka (z Meziříčí) *Babkové* měli štít s šachovnicí červenou a zlatou, nad helmou složená křidla, přední červené, zadní zlaté. (Jak. sb.) *Jan B. ze Dvorce* aneb *z M.* (1446, 1456) měl nad helmou ozdobené rohy, *Oldřich* (1492) měl erb popsaný, který se i u Jana (1546) a jiných pozdějších vyskytuje. (KB. tab. 4, H. VIII. tab.)

z Mezlesic Jindřich (1456) má znamení jako sovu s hlavou do pravého rohu.

Mezňanští z Mezného měli na štítě tři střely vzhůru postavené jednu rovně, dvě na kříž. (Kolář.)

z Mikulčic Vícek (1353) měl nad helmou rohy.

z Mikulovic býčí hlavy I, 28.

z Mikulovic viz *z Fulšteina.*

z Mikulovic Vilém (1353) měl dva pruhy do klínu od levé k pravé, *Holac* odtudž měl figuru, která by povstala mezi dvěma takovými klíny. (Kolář z pam. Louckých.)

z Mikulovic Čáslav (1437) měl horni levou čtvrtinu štítu vykrojenou a nad helmem hlavu a krk lidský s čepicí špičatou, napřed ohnutou.

z Milčan Mikšík (1392—1398) měl na štítě jelení roh a volský roh s třemi ručkami. (Chybně KB. tab. 62.)

z Miličína v II. odd.

z Milonic kola I, 32.

z Mirče Panuš (14. st.) měl sekeru kladnou.

z Miroslavé měli na štítě tři leknové lupeny, dva na vrchu, jeden na zpodu. Tak i 1251—1260 *Vykart z Tirné* Rakous, pak 1260—1271 *Ekhart* a *Arkleb* bratří *z Miroslavě,* 1286 *Oldřich z Frenšteina,* 1292—1298 *Kadolt* z M., 1298—1307 *Ratibor z Myslibořic,* 1310 *Vilém z Frenšteina,* potom z Myslibořic, Slavikovic a Pavlovic. (Chybně KB. tab. 63.)

z Miroslavě Bohuněk (1431—1448) *Kunrát* (1448) a *Vaněk Zajíček* (1451—1457) měli i na štítě i nad helmem dva rohy.

z Mirotína Václav Dobek (1478) měl supí hlavu s krkem. (Kolář z arch. Třeboň.)

z Mirova Heralt purkrabě (1370) měl štít na štítě, tři pruhy na příč na štítku, vůkol téhož štítku pruh a v něm 6 koulí, z nichž tři po vrchu.

z Mirova Válečtí a *Raječtí* měli štít pošikem dole červený, nahoře bílý i na něm hák (sudlici) černý, přikr. bílá červená. Klénot rohy, v levo bílý a v pravo červený, (KB. tab. 85 a 121, jinak Král.) Předek jich *Herolt z Kochtic* měl týž hák na křidle jako klénot. Tak i 1390 *Ješek Kužel z Kochtic* a vlad. *z Kopařovic,* 1400 *Gerhart z Mirova,* 1414 *Hereš* syn jeho a *Zikmund* bratr jeho. Na pečeti *Vilémově* (1536) jest štít poloviční a přes něj týž hák.

z Mirova Vaněk (1418) měl kolmý pruh.

z Mitrova Bohuslav (1344) též *z Víckova* měl štít poloviční a v levém poli dva pruhy.

z Mladějova I, 30. KB. tab. 64.

ze Mnichova Aleš (1469) měl dvě lopaty přeložené na kříž, nahoru obrácené. (Kolář z pam. Louckých.)

z Modletic Jan (1416) měl dvě udice podlé sebe, nahoru obrácené.

z Modřic Jan Spilota (1370) měl opeřené rohy, jako z Dolan, Klecan a Habrovan.

z Modřic Hereš Smetana (1375—1392) a *Jan* (1387) měli týž erb jako Bušek z Melic.

z Modřic Markvart (1387) měl rohy.

z Modřic Filip (1456) měl na příč pruh jako cimbuří.

z Modřic Fráněk (1456) měl dvě ostrvy na kříž.

z Modřic Michek (1467) měl ruku obrněnou, v lokti ohnutou.

z Modřic Ryšanové měli na štítě dva pruhy na příč, meze nimi dvě růže, pod nimi jednu. (Zrc. 264, 366.) Tak i 1467 Hanuš Ryšan z Brna.

Henslin Arnoltův, purkrabě Modřický (1353) měl pruh pošikem. Podobně 1394 *Hanuš z Modřic.* (Kolář.)

z Mokrého Mokršti měli na modrém štítě černou střelu vzhůru postavenou, př. týchž barev, nad helmicí dva rohy černý a modrý. (KB. tab. 65 a 160, ale tuto jen kus šipiště s opeřením.)

z Morašic Újezdečtí měli na červeném štítě stříbrný hrot střely, nad helmou zelenou kytu. (Zrcadlo 371. KB. tab. 117.)

z Moravan růže I, 1.

z Moravčína Mošovští měli štít poloviční, pravo modrý, v levo bílý, v každém saňka proměněné barvy, přikryvadla týchž barev, nad helmou tři péra, dvě modrá, jedno bílé. (Paprocký, Jak. sb. Odchylně KB. tab. 66. B. tab. 26.)

z Moravičan Beneš (1387) měl křidlo, na něm pošikem pruh a pod ním tři lipové listy.

z Mořic viz *z Měnína.*

z Morkovic Sibyla (1533) sed. na Řikovicích měla týž erb jako z Bařic a Řikovic.

z Mostiště křidla I, 19. KB. tab. 66.

z Mošnova hříče I, 43.

z Mrzkles seker I, 37.

z Mukoděl Kusí měli ruku ohnutou v lokti s kladivem, nad helmou rohy. Tak 1477 *Jiří*, 1522, 1533 Jan.

s *Mušinova Ctibor Liška* (1436) měl v erbu křidlo (Kolář z arch. kapit. Pražské.)

z Mutišova Předota (1366) jinak *z Radslavic* má na štítě kotouč, l. 1379 vypadá to znamení jako růže.

z Myslibořic měli tři leknové lupeny jako z Tirné a Miřoslavě. Tak 1271 *Arkleb*, 1298—1307 *Ratibor*, 1326 *Arkleb*, 1373 *Bušek* a vl. z Slavikovic, Pavlovic. *Jan z M.* má l. 1439 také tři lupeny, ale ty dva horní schylují se do koutů. Obr. KB. tab. 68.

z Myslibořic Jan Lizna (1444) snad patří k předešlým, ale na pečeti štít uražen a viděti toliko klénot rohy s třemi ozdobami (lupeny?). Kolář z pam. Loucких.

z Myslova Tomáš Věrdunk (1353—1366) má na štítě radličku nebo lopatu, jejíž železo ozdobeno jest pířím. (Obraz pečeti H. IV. tab. č. 7.)

z Nakla Petřík (1426) měl dvě vidle křížem přeložené jako Leskovci.

z Nakla (Naklé) *Drslav* (1440) měl dvě ptačí hlavy a krky proti sobě. (Kolář.)

z Náměšti zav. střely I, 6,

z Náměšti střel I, 16.

z Náměšti Parcifal (1426) měl týž erb jako z Doubravice a Vildenberka a nad helmou rohy.

z Naramče Bušek (1397) měl nad helmem křidlo.

z Naramče Zbyněk (1423) odjinud z Čichovic měl na štítě ruku samotnou s prsty nahoru,

z Nasile Birkové měli na červeném štítě tři stříbrné půlměsíce rohy vzhůru, nad helmou jediný půlměsíc a přikryvadla týchž barev. (Kolář z ruk. 8330.) Tak i 1479—1497 Jindřich a 1479 Hynčík. (KB. tab. 68 má zlaté měsíce, jinak B. tab. 3, H. VIII. tab. Starý obraz H. XI. 53.)

z Našiměřic Vlk (1260) má na krásně vyryté pečeti vlka vzhůru postaveného. Podobně 1298—1310 *Jenec*, 1326 *Ota*, 1353 *Oldřich* a 1381 *Budiš*. Obr. KB. tab. 68.

z Našiměřic Jenec (1353) má řípu (?) se čtyřmi stonky na ní.

z Nečic v. *z Měnína.*

z Nečic Ješek (1374) jinak *z Pavlovic* měl nad helmou střelu kluk.

z Nechvalin Ondřej (1375, 1385), předek vladyk z Bludova a z Bučovic, měl štít třemi zuby na příč rozdělený.

Nejdekárové z Nejdeka měli na štítě pruh pošikem a na něm tři makovice (Zrc. 163, KB. tab. 69), ale na listu r. 1404 má Hanuš tři kostky pošikem na štítě. (Kolář z arch. Hradeckého.)

z Němčic Crh (1369) měl na štítě židovský klobouk s knoflíkem nahoře a poutkem dole. *Jiřík* (1380) měl podobný klobouk s kytou. Erb ten zdědil klášter Zabrdovský po svém zakladateli Pod. z Onšova. Původ toho znamení vypravuje se v Dalimilově kronice (Font. r. Boh., III, 184) a snad se týče Všeslava *z Bořitova.* (Reg. I. 470.)

z Němčic Ctibor Hnojík (1346) na málo zřetelné pečeti ukazuje vidle o třech zubech (?).

z Němčic František (1385) měl na štítě pruh pošikem, mřežováním ozdobený. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Nemilan Vicen (1348) má ptáka, jako z Drahanovic.

z Nemotic Smil (1439, 1440) má lilii.

z Nepolomě střel I, 16.

z Nepomuka Otmar, nejv. písař, (1538) má lišku neb vlka. (Kolář z pam. Hradištských.)

z Nětkovic (Nítkovic) měsíce I, 58.

z Nětkovic Přibík a *Jarošek* (1374) měli lilii. Tak i 1436 Jindřich Sysel.

z Nevědomí Kropáčové mají na modrém štítě tři lilie na hůlkách, jednu přímo dolů a dvě křížem nahoru, nad helmou tři neb pět per, většinou bílých, menšinou modrých. (Zrc. 158, KB. tab. 49. Jak. sb.) Kryštof a Mikuláš (1511) též tak.

z Nevojic I, 51.

z Nevojic Jakub (1412) vlastně Konček z Kurovic má na štítě půl medvěda.

z Nezamyslic Svatoš (1361, 1375) má dvě koňské hlavy nad sebou i s uzdou.

z Nítkovic v. *z Nětkovic.*

z Novévsi Jan (1483) má štít pokosem polovičný, nad štítem dva rohy a na každém tři korouhvičky, jako Pátkové z Veleně.

z Nové vsi Házlové a *Krokvicárové* měli na modrém štítě černého krkavce, an drží v zobáku zlatý prsten s červ. kamenem, téhož nad helmou mezi dvěma rohy na příč dělenými, zlatým modrým a modrým zlatým a přikryvadla modrá zlatá. Tak 1428 *Jan Házl* odjinud *z Písečného, Mareš* odjinud *z Otína.* (1472—1484). (Obr. KB. tab. 49.)

z Obory Vítek Šipík (1398) a *Arkleb malý* (1403) měli pruh na vrchu štítu a nad helmou rohy.

z Obory Arkleb Štírka (1396) měl rohy na helmici. (Kolář z arch. Třebon.)

z Obřan I, 12.

z Očihova I, 27.

z Odrberka Pašek (1407) měl dvě věže. (Kolář z arch. Třebon.)

z Odřetína Jan Zaviše (1499) měl štít pokosem polovičný.

z Odunce I, 23.

z Ohrozim Mikuláš Dítě (1355) měl na helmě rohy a na nich po třech kladivkách.

z Ochab Drslav (1423) měl střelu bez opeření, ale s dvěma kříži jako Těšovští a za klénot lišku Týž štít měl 1461 Drslav. Erb Hukovských z O. KB. tab. 37 a 150. B. tab. 71.

z Ochotníka Jan Mužík (1483) měl na štítě půlměsíc a nad ním kříž.

z Ochoze měsíce I, 58.

z Ojnic Mutina odjinud *z Ryšpic* (Ryšovic, 1359) měl ptáka jako z Drahoňovic a Ejvaně.

z Ojnic měli na stítě tři černé a tři bílé pruhy pokosem neb pošikem

a nad helmou dvě husí hlavy proti sobě, jako pod. z Doloplaz. (Zrc.) Vítek (1404) měl tři pruhy pokosem, Mikuláš (1439) zase dva pošikem, ale týž měl 1457 tři takové pruhy. Tas (1507) měl dva pruhy pokosem a husí hlavy, jedna vedlé druhé vynikají z koruny.

z Okarce Ondřej (1397) měl na štítě tři péra dole spojená. *Fráněk* (1437) má je jako ozdoby koruny.

z Olbramic Vojtěch (1353) měl nad helmou dvě ruce brněné, vzhůru obrácené. Tak i 1379 Dětoch, jeho syn a vl. z Černína.

z Olbramic Jan Loutka (1481) měl loutku (dětskou hračku), jež má na místě těla ležatý bochník, za ruce vidle trojzubé a dole také trojzub. Ostatní toho rodu mají panáka s dlouhými odstávajícími vlasy, rukama k hlavě vyzdviženýma a v sukni. Tak 1465 Jeníček hofrychtéř pp. Lipských, 1487 Jan Jeníček.

z Olbramic Dobešové měli na červ. štítě dvě bílé bradatice křížem přeložené, přikr. týchž barev, nad helmou tři péra. (Kolář z ruk. 8330.) Tak i 1558 Matyáš.

z Oldřišova Otík, úředník Hranický (1591), měl hlavu, krk a přední tělo labutí. (Kolář.)

z Oleksovic Vlček (1351) měl na helmě kouli a na ní kytu. (Kolář z pam. Louckých.)

z Oleksovic Pešík (1387) měl lidskou hlavu, jako z Charvat.

z Oleksovic měli týž erb jako Kusí z Mukoděl; tak 1448 Jan, 1465 Jan Kusý.

z Oleksovic (Olekvic) *Pernolt* (1370) měl týž erb jako Valečtí z Mírova.

z Oleksovic Vlček a *Oneš* (1375) měli na štítě tři půlměsíce, rohy svými ke koutům obrácené.

z Olešné kola I, 32.

z Olešné České viz ze Studené.

z Olešničky Vaněk (1484) měl znamení na spůsob cimbuří (pruh s 3 stínkami. — Kolář.)

z Olešničky Jiří Gedeon (1517) měl dva rohy. KB. tab. 46 má erb Kotvrdovských z O. se dvěma jelením rohy.

z Olfeřic cimbuří I, 23.

z Olfeřova Bohuněk (1366) měl nad helmem rohy.

z Olomučan střel I, 16.

z Olomučan Vilém (1374, 1376) odjinud *z Opatovic* měl půl medvěda, jako z Dřínového.

z Olšan husích krků I, 36.

z Olšan Beneš (1383) měl na štítě kříž bez horního ramene.

z Olšan Pavlátové měli na modrém štítě dvě bílá kladiva se zl. topůrky křížem přeložená a též znamení za klénot. (B. tab. 30.)

z Olšan Potůčkové měli hlavu a krk kohoutí. Tak Jan (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Onšova měli klobouk jako Kloboučtí a Němčičtí. Tak 1339—1340 Rupert, 1388 Oneš. U tohoto je střecha široká a na temeni knoflík.

z Opatova Jan Trpiš (1419) měl mnicha s berlou. Opis na pečeti de czelow.

z Opatova Dobeš (1437), *Drslav* (1446, 1459), *Jiří* (1467) a *Zích Kobík* (1474—1485) měli štít na zdél poloviční, nad helmou křidlo.

z Opatovic měsíce I, 58.

z Opatovic viz *z Olomučan.*

z Opatovic Bedřich (1377) měl krojidlo (půlměsíc, rukověť s kroužkem na hoř. konci).

z Opolčic Jakoubek (1388) měl křidlo s pruhem, pošikem položeným.

z Oprostovic v červeném černé kolo palečné. (KB. tab. 71.)

z Ořechového psali se *Ořechovští z Honbic.*

z Osečan (Osičan) Lauryn (1436) odjinud *z Třebenic* měl na štítě ruku a rameno s kladivem v hrsti. (Arch. kapit. v Praze.)

z Osečka (z Oseka?) *Osečtí* měli červený štít, v němž jdou 3 zlaté routy proražené pošikem za sebou k rohu štítu, přikr. týchž barev, klenot tři péra pštrosová, dvě červená a prostřední zlaté. (KB. tab. 72.)

z Oslavičky Petr (1388) měl na pečeti helm s korunou, z něhož vynikala tři péra. (Arch. Třebon.)

z Osputi Jan Klíče (1414) měl dva háky podlé sebe.

z Ostrova I. 5.

z Ostrova Ctibor (1440—1449), též z Hluku měl raka na štítě, jako Jemničtí a Dobrovodští.

z Ostrovačic Prokop (1523) měl dva nože křížem přeložené, ostřím do vnitř. Štít červený, rukověti zlaté, ostatek železné barvy. Tytéž nože nad helmem. (Jak. sb.)

z Osvětiman Smetanové měli mezi dvěma úzkými pruhy neb péry korunku a pod ní klínek, aneb písmenu *V.* Tak 1453 Vavřinec. (Kolář z Vídně, Arch. kn. Lichtenšt. k r. 1456.)

z Otaslavic zubří hlavy I, 17.

z Otaslavic Albert a *Mikuláš* (1337) měli pokosem pruh, jehož dolní strana jest pila.

z Otaslavic měli štít na zdél poloviční a často jednu polovici mřežovanou. Tak 1353 Vojtěch kanovník, 1367 Mikuláš a Jiram bratří, 1388, 1411, 1414 Mikeš Morava, 1437 Boček a 1450 Ctibor.

z Otaslavic Příbkové měli na modrém štítě dva stříbrné pruhy pošikem, přikr. týchž barev, nad helmou dva modré rohy. (Jak. sb., M. tab. 113.) Tak 1548 Jiří 1632 Jan. (Obraz H. I. tab.)

z Otína kola I. 32.

z Otína viz z Nové Vsi.

z Otmuta Mikuláš (1482) měl pruh kolmý, nad helmou složená křidla.

z Otradic sekerek I, 37.

z Ozřetína Jan (1413) měl na štítě dva rohy.

z Pačlavic měli za znamení rohy a na každém tři jetelové lístky. Tak 1410—1417 Filip, 1442, 1445 Fichný, 1457, 1461 Jan Pacák, 1461 Filip.

z Pačlavic Arkleb (1444) měl týž erb jako páni z Víckova. (Arch. kn. Lichtenšteinský.)

z Pačeslavic Sulík (1356, 1361) měl dvě ryby hubami dolů.

z Palovic Pešík (1389) měl na štítě tři nezřetelné předměty, kolmo postavené, nad helmou křidlo s pokosným pruhem.

z Palovic měli dvě udice křížem přeložené, tak i nad helmou a kytu. Tak 1451—1462 Jan Čiloud, 1466—1473 Jiří Kalný. (Obr. KB. tab. 139.

z Palupína měsíce I, 58.

z Pamětic Benešek (1384) měl štít na zdél poloviční, nad helmou rohy.

z Panova Vaněk (1479) měl na štítě kohouta.

Ctihodný Bartoloměj *Paprocký* měl na modrém štítě bílou podkovu nahoře otevřenou a nad tím žlutý křížek. Klénotem byl jestřáb držící oboje znamení. (KB. tab. 76.)

von *Pastrichs Oneš* (t. j. *z Hradištka*, 1373) měl nad helmou zvíře jako psa.

z Pavlikovic Prokop Senkvicár (1414) měl tuším hák Valeckých z Mirova.

z Pavlovic orlice I, 5.

z Pavlovic písm. N I, 51.

z Pavlovic Kadolt (1337) měl na štítě helmu a na ní tři péra.

z Pavlovic Kunat (1367) měl na štítě pruh na příč a na něm tři ryby k levé za sebou.

z Pavlovic Ješek (1374) a *Jeneček* (1380) měli nad helmou střelu kluk.

z Pavlovic Ondřej (1421) měl lilii Zastřizlských.

z Pavlovic Jan (1479) měl tři leknové lupeny Mysliborských.

Pavlovští z Pavlovic měli modrý štít a na něm u zpodu měsíc zlatý a mezi jeho rohy hvězdu též zlatou o šesti špicích. (Zrc. 58, 189.) Tak pečetil l. 1615 Bohuslav P. z P. na Heralticích. (Býv. arch. dvorský.) Když Ferdinandovi Erdmanovi stav panský propůjčen (1666, 25. Aug.), polepšen erb jeho takto: štít na příč poloviční, horní pole modré, v němž zlatý lev stojící s rozdvojeným ocasem, drže v předních nohách zl. měsíc a nad ním zl. hvězdu. Dolejší pole rozdělené, v pravo zlaté s modrým gryfem, v levo modré se zl. gryfem (gryfové k sobě), přikryvadla zlatá modrá, tři helmy: v pravo a v levo lev, v pravo modrý, zlatý, (na příč) v levo zlatý, modrý, (od shora) na prostředním paví kyta a na ní měsíc s hvězdou. (Reg. král. Odchylně KB. tab. 77, B. 30, 71.)

z Pavlovic Stvolinští měli na štítě psí hlavu a za klénot čápa. Tak 1616 Jindřich, jenž přišel do Čech.

z Pece I, 26.

z Pěčína Přibík (1392) měl nad helmem hlavu vlčí.

z Penčic Otíkové a z *Oldřišova* měli (na modrém štítě) přední polovici bílé labutě (Zrc. 363. KB. tab. 72.).

z Penčína Drahanovští měli na štítě červ. dva půlměsíce hřbety k sobě obrácené, nad tím tři péra zvláštního tvaru, prostřední černé, ostatní bílé. (Zrc. 330, Král.) Též znam. za klénot. (KB. tab. 19.)

z Perné Vochen (13 . .) měl klobouk s kytou.

z Pernšteina I, 17. KB. tab. 77.

z Petromině I, 27.

z Petrovce kohouta I, 34.

z Petrovic Vrchoslav (1346) měl na štítě hák, jako z Vrbova.

z Petrovic Předbor (1448) měl na štítě písmenu A.

z Petrovic Jan (1457) měl na štítě kytu pošikem a po každé straně kouli, nad helmem také tak, ale kytu vzhůru.

z Petržvaldu Petr (1377) měl nad helmou čtverhranaté prkno a na něm chochol.

z Petržvaldu Hanuš a *Jan* (1461, 1463) měli páva. Pozdější *Petržvaldští z Petržvaldu* měli štít poloviční, pravé pole zlaté, levé modré a přes obě stříbr. páva, který jest i nad helmem, přikryvadla modrá zlatá. (Jak. sb. KB. tab. 163.)

z Písečné Zaviše (1374) odjinud *z Jackova* měl na helmě křidlo a na něm tři kyty neb péra do kříže.

z Písečného viz z Nové vsi.

z Pivína dostali erb majestátem dd. 1452, 24. April. Viz I. svazek str. 90. Dvě ostrvy do špice má 1467 Jeronym z Pivína, jemuž ten erb byl dán.

Nějaký pan *Bedřich* von *Plaer* z Moravy, jenž byl r. 1415 v Kostnici, měl na štítě kolmé pruhy, tři bílé a tři modré.

z Plavče býčí hlava I, 28.

z Plavče Licek (1449) měl husu. (Kolář z pam. Louckých.)

z Plenkovic Ješek (1343) měl na štítě jakousi větev s listy. (Kolář z pam. Louckých.)

z Plenkovic Mikšík (1399) měl ruku s dobytým mečem.

z Počenic Lvík a *Racek*, bratří, (1360) měli klobouk špičatý se střechou nahoru ohnutou. Tak i z Branišovic, Šenkvic a Babčic. Je-li tedy v rejstřech královských (1540, 19. Sept.) psáno, že byl dán majestát *Václavovi Počenskému*, aby se psal *z Počenic*, může se to vztahovati jen na potvrzení erbu snad osobě k erbu a na statek Želeč přijaté. Erb se popisuje: Štít modrý, v němž jest kobluk neboli kolpak červený a u vrchu maje dlouhé, bílé péro pštrosové, přik. modrá červená, nad helmem kolpak. Když byl stav panský udělen (1706, 13. Jul.) *Janovi Šťastnému* a *Maxim. Františkovi*, bratřím *Želeckým z Počenic*, potvrzen jim týž erb (červená janičárská čepice se zlatou ohnutou střechou, dlouhou špicí a na ní modrým (?) pérem. Když propůjčen byl stav hrabský *Janovi Václavovi Želeckému* (1770, 26. Maj.) přidáni dva zlatí gryfové, aby štít drželi. Obr. KB. tab. 202.

z Počepic Václav Divůček (1491) měl na štítě pruh pokosem.

z Podhájí Jindřich (1382) měl tři péra vedle sebe.

z Podole písm. N, I, 51.

z Pochmelic (z Bohumilic) *Vácslav* (1433, 1449) měl na štítě žernov pp. z Veitmile.

z Pokratic slove 1360 Ješek ze Zborovic.

z Polanky Přibík Čas (1354—1374) odjinud *z Černína* měl nad helmou dvě brněné ruce vzhůru vyzdvižené.

z Polanky Bošovští měli na štítě dvě husí hlavy k sobě obrácené. Tak pečetil 1598 Bohuslav. (Arch. zem. v Praze, KB. 9.)

z Polic v. *z Pulic.*

z Velké Polomě Donátové měli štít poloviční, zvrchu zlatý, od zpodu červený, a přes celý černého stojícího kozla, přikryvadla černá červená, nad helmem kozel, ale na jinou stranu. (Dsky zemské Opavské III. Jinak KB. tab. 18. a B. tab. 8.)

z Poměnic Fráněk (1366, 1367 z Kunovic) měl štít na zdél poloviční a přes něj na příč pruh.

z Ponětic Martin Pernštein (1395) odjinud *z Tvarožné* měl nad helmem hlavu s oslíma ušima.

z Popovic rohů I. 18. KB. tab. 81.

z Popovic Vojslav (1387) měl štít poloviční. Dělící čára jde pošikem a jest lomena.

z Popůvek Jan (1404) má kříž o třech ramenech kytami ozdobený. *Jan z Žabovřesk* (1427) odjinud *z Popůvek* má celý kříž též s kytami.

z Popůvek Jan (1409) měl na štítě žebřík.

z Popůvek Jan dostal l. 1452 majestát na erb. Viz I. svazek na str. 90. Jím pečetila 1506 Veronika z Popůvek majíc dvě ostrvy, nahoře k sobě nakloněné.

z Poratic Štěpán (1390) má štít na kříž rozdělený.

z Poratic Beneš (1362) má nad helmou rohy a na každém po třech hvězdách. (Kolář z pam. Louckých.)

z Porce (de Parczs) měli na štítě pruh na příč a od něho kolmo dolů též pruh.

z Pornic Kunčík (1361) měl klobouk s kytou.

Posadovští z Posadova měli na bílém štítě modrý pruh tak lomený, jako W, nad helmou polovici bílého lva se (zlatou) korunou. (Jak. sb. KB. tab. 82. B. tab. 32, pečeť v arch. Třebon.)

z Posutic I, 8.

z Potštatu měli dva neb tři pruhy a tak i na křidle nad helmou. Jaroslav a Půta měli je pošikem a Zaviše pokosem (1368).

z Pošně Hroch (1416) měl jelení hlavu s krkem.

Novodvorští z Pozdětína měli pruh pokosem a na něm tři hvězdy. (Zrc. 375.)

Skřičkovští z Pozdětína měli na štítě pruh pošikem a na něm tři hvězdy. Tak na pečeti Bernartově. (o. 1620, arch. zemský v Praze. KB. tab. 169.)

z Pozořic Jan (1432) měl štít poloviční pošikem dělený a za klénot rohy. (Arch. kníž. Licht.)

z Pozořic Vilém a *Boček* (1440) měli na štítě klobouk neb toul s kytou.

z Pozořic Boček (1461) měl hlavu bradáče.

z Prače Jan Libnovec (1368) měl žernov neb kotouč.

z Prachomet Jan Telecí (1534) měl na štítě dva háky křížem a nad helmem tři háky.

z Prakšic Markvart (1437) měl ruku s řemdihem (z Malenovic).

z Přeskač Bedřich (14. st.) měl na štítě ruku v lokti ohnutou, tři květy neb klasy držící. (Našel Kolář kdesi v Brně.)

z Přestavlk Valentin (1382) měl na štítě klec a v ní ptáčka zpívajícího. L. 1388 měl toto znamení nad helmou.

z Příbora Blud a *Jindřich* (1292) měli tři krokve nad sebou, jen že u onoho krajů štítu nedosahují. Tak i z Huštěnovic s klénotem kola.

z Příluka Beneš (1410) měl prosté rohy, Jindřich (1417) měl je peřím ozdobené.

z Příspa Václav Opálka (1399) měl nad helmou 5 per.

z Prostého Rynart (1367) měl nad helmou dva řemdihy křížem přeložené, pečetě nějakou starší pečetí Mikšovou. Mikuláš (1367) měl je také, ale na místě ježatých koulí kotouče. *Rynart* (1407) měl šestihranaté prkno s tolikéž kytami. *Mikuláš* (1447) měl podobné znamení s 8 špicemi, ale uprostřed obdélník, týž pak měl l. 1451 vejce a okolo péra. Pozdější *Batelovští z Prostého* měli korbel s kroužky na konci a po obou jeho stranách po třech ostnech. Tak i nad helmou.

z Provoze House (1393) měl nad helmou rohy a na každém po pěti husích hlavách.

z Prus kola I, 32.

z Prus ptáka I, 42.

z Prus Lobek (1373) odjinud *z Držovic* měl tři ryby jako z Dobromilic.

z Prus měli půl medvěda jako z Dřínového. Tak 1375—1387 Jakub Konček a týž 1416 z Nevojic, 1412 Jakub mladý Konček z Kurovic.

z Prus Jan (1458) odjinud *z Loveššic* měl čápí hlavu s krkem.

z Prusinovic jeleních rohů I, 26. B. tab. 31.

z Przného Jan (1378—1380) měl tři vidle o třech zubech k rohům obrácené a ve středu štítu spojené.

ze Ptení Jan (1389) patřil k erbu pp. z Víckova.

ze Ptení Lhotští měli na modrém štítě zlatou korunu a z ní polovici zl. jednorožce vyskakujícího, přikryvadla týchž barev, nad helmem tři péra, dvě zlatá a modré. (Zrc. 333, Jak. sb. KB. tab. 54. B. tab. 22.)

z Puchlovic Jeronym a *Stach* (1376) bratří měli lilii v erbu hor. koncem v pravý horní kout obrácenou. (Kolář z pam. Velehradských.)

z Pulic (Polic) *Nevlas* (1343) a *Filip* (1351) měli na štítě bylinu s třemi lupeny a kořeny.

z Pulic Čeněk (1461), též *z Čelechovic*, měl na štítě i nad helmou křidlo.

z Pustiměře zval se druhdy Ješek Šram z Melic.

Jan Maršálek z Pyzdratic a *z Hyncdorfa* (1445) měl na štítě tři kuličky pokosem položené a nad helmem rohy. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Racova Vavřinec Kosíř (1533) měl půlměsíc (kosíř?).

z Račic I, 16.

z Račic cimbuří I, 23.

z Račic Mikuláš Cigán (1440) měl klobouk neb toulec vzhůru postavený a na něm kytu. (Kolář.)

z Račic Jan Žibřid (1444) měl erb Kobylkův z Kobylího. (Kolář z pam. Loucký ch.)

z Radčovic kola I, 32.

z Radic Jan (1504) měl na štítě ozdobnou písmenu Ω. (Arch. kníž. Lichtenštein.)

z Radičova I, 30.

z Radkova Bohuněk (1366) měl nad helmou muže s veslem v loďce sedícího.

z Radkova Zdich Rous (1366) měl nad helmou tři péra jako trní.

z Radkova Vlček (1366) měl nad helmou rohy.

z Radkova Sulek (1385—1403) měl nad helmou dvě ryby hlavami dolů.

z Radkova Ješek Hruška (1393) měl klobouk střechou nahoru obrácený.

z Radkova Jiřík (1409) byl erbu Horeckých z Horek (hradby, jednorožce.)

z Radotic Vaník (1399) měl na štítě pruh pokosem, nad helmou křidlo s takovým pruhem a na něm kuličky.

z Radotic Linhart (1425) měl na štítě pruh na příč.

z Radotic Volfgang Ofnár (1517) měl štít poloviční, v pravém poli zvíře jako prasátko vzhůru vzpřímené a v pravo obrácené, v levé strom s kořeny. (Kolář z pam. Loucký ch.)

z Radotína v. *z Lideřovic.*

z Radovesic kola I, 32.

z Radovesic Myslibor (1384) měl hořící kotouč.

Maršík odtudž měl týž kotouč nad helmou, ale na štítě kolmý pruh (1402—1428, Skrbenských ze Hříště).

z Radslavic viz *z Mutišova.*

z Rajce býčí hlavy I, 28.

z Rajce Buzek odjinud *z Mostiště* (1390) měl křidlo. KB. tab. 85.

z Rakodav Česolt (1373) měl jelení hlavu na helmici. Tak i bratr jeho *Budislav z Rymic.*

z Rakous, z Rakousek lva I, 21.

z Rakových Kolesa měli hlavu buď psí neb vlčí. Tak 1499 Jan, 1540 pak Jiří.

z Rataj orlice I, 27.

z Rataj Vlček, Křížek a *Protivec* bratří (1362) měli vlka k levu krátejícího.

z Rataj měli lva, tak 1381 *Matěj*, 1407 *Heřman* (s korunou) a 1445 Jiřík; též z Honětic a Habšteina.

z Rataj Pelhřim, též *ze Slavětína* (1416) měl štít křížem rozdělený a nad helmou rohy.

z Ratibořic cimbuří I, 23.

z Ratibořic měsíce I, 58.

z Ratišovic Jetřich (1437) měl týž erb jako Pelhřim z Rataj.

z Rauspruka viz *ze Strachotic*.

z Řečice Václav Kadalice (1408) měl nad helmou stočené rohy (vlčí udici?),

Řečičtí z Řečice měli na červeném štítě zlatý suk a z něho tři zelené lipové listy vyrůstající a též znamení nad helmou, přikryvadla červená zlatá. (Jak. sb.) 1492 Jan a 1536 Mikuláš mají tři lupeny podlé sebe, každý s kořenem.

z Řehořova Beneš (1413) měl na štítě dva rohy.

z Řehořova Jan Stibálek (1483) měl štít poloviční pokosem.

z Rechenberka měli na červeném štítě černou beraní hlavu se zlatými rohy, přikryvadla černá červená, nad helmem půl berana týchž barev, jako na štítě. Tak 1451 Prokop, 1469 Václav, 1512 Jan a 1533 Jiřík *Rechenberkové ze Želetic* a 1575 Arnošt z R. Majestáty d. 1610, 3. Febr. a 1703 6. Mart polepšen a rozhojněn erb Rechenberkův ve Slezsku. (Viz KB. tab. 85, B. tab. 33, 34.)

z Řepové Jan (1387) měl klobouk obrácený vzhůru a z něho péro vyčnívá.

z Řepové Kunšík (1391) měl tři kotvice (?) k rohům obrácené a ve středu štítu spojené.

z Říčan sekerek I, 37. KB. tab. 167.

z Říkovic Stanislav (1444) měl týž erb jako Jindřich z Bařic a tak i 1533 Sibyla z Morkovic sed. na Říkovicích.

z Římnic v. z Ještětic.

z Říše Markvart (1278) měl na štítě pruh pokosem a po stranách jeho po křidlu. Erb ten zdědil po něm klášter Říšský. Potomci ze Staříče a Holoubkova.

z Rodenberka I, 16.

z Rogašic (?) I, 17.

z Roh Mikšík purkrabě Bzenecký (1401) měl nad helmou rohy.

z Rohatec Vilém Rys (1403 a 1412) měl nad helmou křidlo a na něm pruh pokosem.

z Rohatec nabyli Vamberka v Čechách a psali se pak *Vamberskými z Rohatec*. Erb jich byl: Na červeném štítě dvě ruce brněné v loktech ohnuté, vzhůru vyzdvižené své přirozené barvy se zlatým lemováním, přikryv. červená bílá, nad helmou znamení jako na štítě. (Erbovník Novohradský, Pam. arch. II, 324, Jakub. sb.) Tak i na pečetěch 16. stol.

z Rohova Mikuláš (1463) též *z Bravantic* měl na štítě tři hroty oštěpů lupenitého tvaru, do rohů obrácené a ve středu štítu sražené.

z Rokyc viz *z Rokytnice.*

z Rokytnice jel. rohův I, 26.

z Rokytnice rohů a hlavy I, 38.

z Rokytnice Rudolf (1385) měl na štítě pruh kolmý. Protože téhož erbu byli *Střelové z Lukavice* (Zrc. 266) a 1481 Štěpán Střela z Chechla, sluší sem i počítati *Střely z Rokyc.* Tito měli na bílém štítě červený pruh kolmý, nad helmou složená křidla, přední bílé, zadní červené. (B. tab. 47, 48 a Jakub. sb. Obráceně B. tab. 75.) Tak 1518 na pečeti Noemy z R. a na pečetěch a náhrobcích 16. a 17. stol. (Obraz H. XII. tab.)

z Rokytnice psali se někteří z Ludanic erbu husy.

z Romberka (Ronberch) Oldřich l. 1317 měl dva háky vzhůru postavené a mezi nimi trup lidský bez osekaných ramen.

z Roseče I. 58. KB. tab. 60.

z Rosic Hechtové měli na červeném štítě stříbrnou štiku ohnutou s hlavou k pravému rohu. (Obraz desk zemských), přikryvadla červená stříbrná, nad točením zlatý podstavec a na něm štika na příč a černé křidlo. (Jak. sb.) Na pečetěch jen štít, tak 1346 Hecht, 1371, 1375 Petr, 1386, 1388 Oldřich, 1388 Vznata, 1388 Petr a 1413—1434 Jošt. (Obr. KB. tab. 147, H. VI. tab.)

z Rosic Litvin Hlavnice (1394) měl na štítě leknový lupen, jako z Rutenšteina.

z Rosic Smil (1374) jinak *z Rozčítek* měl střelu kluk na příč.

z Rosičky Janek (1379) měl nad helmou střelu na příč a nad ní kytu. Viz I, 10.

z Rosičky Klikan (1419) měl na štítě raka.

z Rostáně psal se také Ješek z Rajce.

z Rozčítek viz z Rosic.

z Rožnova viz z Bělé.

Rod *Ruckých z Ruče* byl podle Paprockého (Zrc. 229) ode dávna osedlý v Těšínsku. Přiznání k České zemi učinil (1604) Kašpar ml. R. z R., kom. služebník císařův. Erb jich malovaný (v arch. Praž. musea) ukazuje štít červený a na něm potvora, ze zpodní polovice zelenavá ryba, ze svrchní jelení hlava s krkem a zl. rohy své přirozené barvy (1686). Obr. B. tab. 36.

z Rudolce Pešík (1367, 1368) a *Janek* (1373) měl hořící kotouč.

z Rudolce Šabartové měli modrý štít a v něm pila bílá s obloukem. (Majestát 1534, 10. April.)

z Rudolic Vaněk Zlatý (1428) měl dva háky křížem přeložené jako z Prachomet a Senice.

z Rudvíkova I, 8.

Šelihové z Řuchova měli štít červený a v něm půl měsíce okrouhlého (tedy širokého) se 2 rohy vzhůru obráceného zlaté barvy, přikryvadla žlutá červená, nad helmem tři péra pštrosová bílá (v Jakub. sb. červené

bílé, zlaté). Majestátem d. 1561, 18. prosince polepšeno Janovi Š. jinak Železovi takto: Štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. čtvrti starý erb, v 2. a 3. bílé modrá hvězda o 5 špicích, helm s korunou, přikr. červ. žlutá a bílá modrá a mezi dotčená péra dán zlatý měsíc a na něm uprostřed modrá hvězda. (Reg. král. B. tab. 38.)

z Rukšteina (vlastně *z Rutenšteina*) měli leknový lupen bez stopky. Tak 1289 Rut a 1359 Ješek.

z Rukšteina měli na červeném štítě ruku (bílou) v lokti ohnutou, držící kladivo. (Balbinova Aula, erbovník Dírenský.)

z Ruského Licek (1377) měl ptáčka.

z Rutenšteina viz z Rukšteina.

z Rybího Václav sed. na Svarově (1553) měl štít pokosem poloviční, v pravé polovici tři rybí hlavy až na čáře, v levé lilie. (Kolář z pam. Hradištských.)

z Rychaltic Jiří (1461) měl na štítě lilii.

z Rymnic viz z Rakodav.

Ryšanové Brněnští měli na štítě dva pruhy na příč, z nichž jeden po vrchu, pod tímto dvě hvězdy, pak pod zpodním jednu hvězdu. Tak 1467 Hanuš. Pak se psali *z Modřic*.

z Ryšovic viz z Ojnic.

ze Sádku Štěpán Uher (1286) měl na štítě pruh na příč a nad ním růži o šesti listech; nad helmou prkno na příč a přes ně kolmo 3 pruhy. Tak i 1336 Markéta vdova Pelhřimova a vl. z Dobronic. (KB. tab. 92 a 176.)

ze Salovic Sezema (1373) měl týž erb jako z Bukoviny a ze Špránku.

ze Sázavy I, 51.

ze Sazovic křidla I, 19.

ze Sedlce Boček (1371, na pečeti: de sirwicz) měl hlavu a krk ptáka.

ze Sedlce Petr (1373) měl dva řemdihy křížem přeložené.

z Sedlešovic (Zelspicz) Jiří Žabka (1391) měl na křidle kříž o třech ramenech jako vl. ze Zahrádky a z Olšan.

ze Sechova Jan (1436) má postřihačské nůžky nahoru otevřené. (Kolář z pam. Louckých.)

ze Seibersdorfu Mikuláš (1404) měl beraní hlavu Rechenberků.

ze Senice Pešek (1347) na štítě měl rohy stočené jako kličku. Libuš a Vincent (1386) měli rohy obyčejné nad helmou. *Jan Babka* (1453) měl tak na štítě (do kouta) i nad helmem.

ze Senice Jetřich (1386) měl týž erb jako z Prachomet.

z Malé Senice I, 37.

ze Sezemic Žeranovští měli na štítě křidlo jako Mezířických křidlo, nad helmem 3 péra. Tak 1629 Jaroslav. (Kolář, tuším ze sbírky pečetí v Roudnici. Jinak KB. tab. 180.)

ze Skrbeně Jan (1440) měl erb vl. z Doloplaz (Kolář), později Skrbenských z D.

ze Skrej vlastně *z Vrahovic Janek* (1373) měl na štítě ruku.

ze Skřína labuti I, 14.

Skydenští ze Skydně měli na modrém štítě zlatý provaz spletený jako tři dubové listy. (Vyobraz. v Zrc. 322. a KB. tab. 103.)

ze Slatiny jel. rohu I, 26.

ze Slatiny Mikuláš (1428—1461) měl na štítě příčný pruh, nad helmou toulec s týmž pruhem, z něhož tuším povstala věž Zahrádeckých.

ze Slavětic Štěpán, též *z Březnice* měl nad helmou rohy a mezi nimi S (1366).

ze Slavětína viz z Rataj.

ze Slavíkovic Bítovští I, 43.

ze Slavíkovic Jan (1382) měl na štítě ptačí nohu. (Arch. kníž. Lichtenst.)

ze Slavíkovic Stěpán (1433), měl na štítě tři leknové lupeny jako Mysliborští, nad helmou vysoký klobouk s kytou.

ze Slavonic Ondřej (1457) měl rostlinku o dvou listech. (Kolář z arch. Třebon.)

ze Slimákova Bohdanovští měli na červ. štítě slimáka (šneka), téhož za klenot. (KB. tab. 5.)

ze Slupska Cikánové a Zigotové měli svité provazy do rohů štítu a zpodku směřující. (Zrcadlo 322. B. tab. 7.)

ze Smržic Jan, farář ve Kdousově (1428) měl palečné kolo. (Kolář z pam. Louckých.)

ze Sněhotic Mikuláš (1365) měl ruku na štítě, nahoru obrácenou.

ze Sněhotic Buzek (1399) měl kohouta, jako z Beranova a Petrovce.

ze Sobačova Vilém (1409) měl dvě udice vedlé sebe, jako z Modletic.

ze Soběbřich viz z Hrušek.

ze Soběhrd Jan Švehla (1417) měl štít na zdél poloviční a v každém poli křidlo perutěmi ven.

z Sokolomě I, 21.

z Somarova I, 22.

ze Sosnové Hanuš (1455) měl na štítě 3 hvězdy.

z Sovince I 25.

ze Spíšova I, 28.

Stange Jetřich (1288) měl na štítě rovnou větev pokosem a po každé straně tři lipové listy.

ze Stařechovic I, 12.

ze Starchovic (Starohlivic) *Kryštof Návoj* (1490) měl pazour ptačí. (Kolář z Kutné hory.)

ze Stařiče viz z Holoubka.

ze Stařiče Cižkraj (1346) jak se zdá, měl na štítě psí hlavu.

Staroveští měli na červeném štítě kotlové ucho bílé a v něm meč, nad helmou zbrojnou nohu. (Zrc. 366. KB. tab. 107.)

ze Stavěšic Jan (1456) měl na štítě tři ryby nad sebou.

ze Stibořic Ctibor měl za znamení dva měsíce, rohy od sebe a nad nimi křížek. (1392, Arch. Třeb.),

ze Stichovic Jezdon (1392) měl na helmě dvě křidla.

ze Stichovic Blažej (1391) měl srnčí růžky.

ze Stikovic Jeniš (1375) měl na štítě postřihačské nůžky.

ze Stoječína Hron (1494) měl kachnu neb husu s dlouhým zobákem.

ze Stonařova I, 26.

ze Stošikovic Ješek (1375) měl lišku.

ze Strachnova Janourové měli na štítě ostrvu na příč, nad ní 3 hvězdy a pod ní tolikéž. Na pečeti Vácslavově (1533) jsou na místě hvězd lupeny. (Obr. KB. tab. 37.)

ze Strachotic (*Rauspruka*) viz I, 55.

ze Strachotic nazývali se někteří z Kunžaku erbu hvězdy jako 1406 Jan, 1439 Zikmund. Viz I, 13.

ze Strachotic (*z Drauspurka*) *Jan* (1468) měl štít křížem rozdělený.

Stranečtí ze Stranec měli na červeném štítě stříbrného holuba s zlat. nožkami, an má hrdlo zlatou střelou postřelené, přikryvadla červená bílá, nad helmou téhož holuba. (Jak. sb.) Tak i 1550 Jan. (Jinak KB. tab. 172.)

ze Stražistka neb *z Grunberka* psali se držitelé Konice.

ze Strážnice kněz Bedřich měl na štítě kalich. Viz II. odd.

ze Strážnice Petr, jenž prý byl l. 1415 v Kostnici, měl štít stříbrný, jehož zpodek byl červený (?)

ze Strážova Buzek (1446—1457) měl pruh pokosem a nad helmou křidlo.

ze Strážovic sekerek I, 37. KB. tab. 179

Střeličtí ze Střelic měli růži. (Tak na náhrobku u sv. Jakuba v Brně a odtud KB. tab. 172.)

Střeličtí ze Střelic měli ruku v lokti ohnutou, nějaký předmět držící. Tak 1572 Alexander. (Kolář.)

ze Stříteže Beneš (1372) měl na štítě helm s rohy neb nohama chlupatými pokosem položený.

ze Stříteže Heralt (1374) měl na štítě dvě prkna hřebem v krokev sbitá.

ze Stříteže Výšek měl štít poloviční, v horním poli dvě kuličky, v dolním jednu (na kuličkách dole třásně), nad helmem křidlo s 3 prostými kuličkami.

ze Střížova Ješek (1359) měl lupen pp. z Rukšteina.

ze Studence Pešík Kopáč (1391—1410) a *Jan Kopáč* (1412) měli nad helmem rohy.

ze Studené Domaslav odjinud *z Olešné* (1367—1385) měl nad helmem loďku.

ze Studené psán na pečeti (1421) Oldřich z Miličína. Viz II. odd.

ze Studené Janek Kozlovec (1429) měl kozla.

Studenští ze Studené měli na štítě kříž pokřížený (crux brachiata),

nad helmem tři péra. Tak 1444—1462 Vaněk, 1516 Jan, 1548 Bohuslav; též náhrobek ve Studené.

Bystřičtí ze Studnice, posud v Německé říši žijící, měli na štítě příčný pruh s cimbuřím po obou stranách a za klénot husu. Tak na pečeti Ondřejově (1446, Arch. kn. Lichtenst.) a Matyášově (1512, 1515 v arch. zem. Opav. (Viz KB. tab. 111. B. tab. 48.)

ze Stvolové Drahanovští měli na modrém štítě stříbrného kozla ve skoku s páskem a kroužkem na něm na hrdle, na černém zpodku stojícího. (Zrc. 59), týž je jako klénot. Tak 1560 Dorota, 1619 Vratislav Bernart. (Obr. KB. tab. 19.)

ze Sudic Matěj (1404) měl štít poloviční od zhora dolů ostrými zuby dělený.

ze Suché Albrecht (1408) měl na štítě dva půlměsíce hřbety k sobě jako z Jeclova.

ze Suchohrdel I, 25.

ze Suchohrdel Mikuláš (1370) má nad helmem rohy.

ze Sukolomě lva I, 21.

ze Sušice viz z Horky.

ze Sušice Jetřich (1374) měl lilii na štítě.

ze Svojanova měli květinu na štítě. U Ješka l. 1382 vypadá jako rohy dole v kruh stočené a nahoře kyta. U téhož l. 1388 jest dole kruh a z něho vyniká květina se čtyřmi lupeny. Filip má dole kruh a nad tím tři laloky zkroucené.

ze Svrčova střely I, 6.

Šarovci z Šarova měli na modrém štítě krokev žlutou, druhdy s makovičkou a korouhvičkou, jejíž prvotní tvar měli vl. ze Stříteže. Klénotem byla buď táž krokev (Zrc. 369, o st. ryt. 273), aneb ruka s mečem. (Náhrobky a arch. v Dobrušce.) Tak Ondřej 1384, Jakub 1496—1517, Jindřich 1582—1599. (KB. tab. 94. B. tab. 38, H. II. tab.)

ze Šenkovic Viclin (1363) měl dva háky s kytami vedlé sebe, Petr a Jindřich bratří měli jen po jednom háku.

ze Šenkovic Mikuláš Bradáč (1411) měl na štítě klobouk jako Počenští.

ze Šenkovic Martin (1426) měl dvě lopaty křížem přeložené.

ze Šicendorfu Bernart Hecht (1387) měl palečné kolo.

ze Šiltperka Jan Šambor (1322, 1326) měl nad helmem jelení a byčí roh. Tak i potomci jeho v Prusích, 1390 Wisel (může býti také Visel) a Jan, 1391 Jindřich. (Obr. KB. tab. 184. B. tab. 51.)

ze Šimankovic Bransud (1392) měl ptáka s dlouhým ocasem jako páva.

ze Šimberka Olbram Šenk (c. 1230) měl poloviční štít, v horním poli půl orlice, v dolním šachovnici.

ze Šimberka Jindřich (1337, 1343) vlastně řečený *z Jíkve* (z Čech) měl hořící kotouč, i na štítě i nad helmou.

ze Šimberka Markvart měl 1360, 1361 prosté křidlo a 1370 s bratrem Janem na něm kolmý pruh. Jan psal se l. 1379 ze Žabčic.

Šimoničtí ze Šimonic měli na štítě meč ostrým koncem dolů obrácený a v pravo a v levo od něho po měsíci, jehož rohy byly ven obráceny. Tak 1599 na pečeti Abrahamově. (Arch. zemský v Praze.)

Kravařští ze Šlevic měli na štítě modrém tři bílé hvězdy, dvě po vrchu a jedna pod nimi o 5 špicích. Tak 1421 Mikuláš Šlevic z Rovného seď. v Kravařích (Arch. Třeboň.), 1466 Hynek z Kravař (Arch. zem. Opavský) a 1618—1621 Anna Šlevicka. (Tamže.) Tato měla za klénot jedinou hvězdu. Téže krve a téhož erbu byli *Šlívicové z Šlívic* majíce také na štítě tři hvězdy a čtvrtou za klénot, jako 1593 a 1598 tří bratří Kryštof, Kašpar a Melichar. (KB. tab. 48. a 191. B. tab. 40.) V Jak. sbírce je štít černý, hvězdy o 6 špicích bílé a přikryvadla týchž barev u Šlívicův. Král (na str. 355) klade štít modrý a hvězdy žluté.

ze Šonvaldu I, 21.

ze Špránku měli týž erb jako vl. z Bukovin, totiž štít na zdél polovičný, přes něj na příč tři pruhy se střídajícími barvami (tedy 6 polí), nad helmem křidlo s kolmým pruhem. Tak 1337 Jetřich, 1382 Bernart, 1418 Jetřich a 1518 Jetřich; též z Hvězdlic.

ze Štěpánova Fráněk (1423, 1426) měl ruku v lokti ohnutou, meč držící.

ze Šternberka I, 13.

ze Štitína střely I, 6.

ze Štolbachu Pešík odjinud *z Varty* (1378) měl nad helmem rohy.

ze Štráleka střely I, 6. KB. tab. 179.

ze Štramberka mečův I, 40.

ze Šumberka jel. rohu I, 26.

ze Šumvaldu lva I, 21.

Olbram Šváb cudař (1279) měl tři lilie do koutů obrácené a v prostředku štítu v trojhran spojené.

ze Švabenic střel I, 16.

ze Švabenic Zdeněk a *Hereš* (1412) synové Vlčkovi z Dobročkovic měli štít na kříž rozdělený, jako ze Žerotic.

z Tamfeldu Cukrové (tuším ze Slezska, od 15. st. i v Čechách) měli na štítě tři (jinde čtyři) stříbrné a tři černé pruhy, přes ně pokosem koruna zelená či pruh s rostlinkami, přikr. černá bílá, nad helmou věnec z růžic v pravo bílých, v levo černých, ozdobený po každé straně péry (třemi) v pravo černými, v levo bílými. (Kolář z vývodu Cílovského ve Vídni; ale barvy na klénotu jsem opravil; týž z nějakého rukopisu v Praž. museum.) Nejstarší pečeť při listu Beneše z Troskotovic v krajině Znojemské. (1353, 6. Maj. Viz i KB. tab. 118. B. tab. 48, H. VIII. tab.)

z Tasenberka I, 19.

z Tasova křidla I, 19. KB. tab. 174.

z Tasovic (u Znojma) *Petr* (1363) má jeden hák, jako z Šenkovic.

z Taubenšteina viz z Holoubka.

z Tavikovic měli hlavu a krk supí s jeřabatými péry. Tak 1466 Ludvík, 1555 Jan a 1559 Eva.

z Tečovic Bun (1307) měl na štítě ostruhu s dvěma rovnoběžnými ostny. *Racek* (1362) měl jen ostny a dole jako tři kořeny.

z Těšňovic Soběhrd (1307) měl tři střely do koutů obrácené a ve středu štítu z palečného kola vycházející.

O *Těšovských z Těšova* psáno l. 1568, že měli starožitné vladyctví, ale není před tím nic známo o nějakém takovém rodu. L. 1568, 25. září polepšen jim jejich erb, totiž štít poloviční, pravé pole červené a v něm erb jich starý střela bílá s dvojnásobným křížem a špicí vzhůru postavená, druhá levá polovice bílá a v ní liška přirozené barvy na zadních nohách a k pravé obrácena vzhůru stojí, přikr. bílá červená, koruna zlatá, z níž poloviční liška až po kýty k pravé obrácená vyniká, dva rohy buvolové barvami na příč dělené, pravý od vrchu bílý a červený, levý červený a bílý. (Reg. král. Střelu dotčenou a klénot lišku měl l. 1423 Drslav z Ochab.)

z Tetova Tetourové větve Malenovské obdrželi l. 1549 polepšený erb. Viz II. (Obr. B. tab. 49.)

z Tikovic Jindřich (1436) měl na štítě hák nahoru obrácený.

z Tirné v. z Miroslavě.

z Topolčan Matuškové měli na červ. štítě oděnce s mečem dobytým, přikr. červená bílá, nad helmou tři péra buď bílá. (Jak. sb.) neb dvě červená, prostřední bílé. (Král.) Obr. i polepš. erbův KB. tab. 60. B. tab. 24.

z Topolan Mikeš (1438) měl jelení rohy. (Kolář z Vídně.)

z Třebenic Lauryn (1444) měl ruku s mečem.

z Třebetic Dynhart (1372) měl na štítě ostrvu pokosem a na ní po každé straně po dvou jetelových lístcích.

z Třeboně měli štít bílý a v něm klepeto račí, držící 3 klasy pšeničné (barvy?), přikr. bílá, klénot klepeto týmž spůsobem. (Maj. 1562, 4. Jul.) Když rod ten všechen sešel, přenesen týž erb na Jindřicha *Raczle*, aby se psal ze *Střebáně*.

z Trenčína Jakub (1380) měl střelu kluk, jako z Pavlovic a Chrudichromě.

z Třeště střely I, 10. KB. tab. 176.

z Třeště Vok (1337) a *Erhart* bratr jeho měli nad helmou tři makovice.

z Trmačova Markvart (1391) měl na štítě rohy dole spojené (ostruhu?).

z Trojanovic Pašinkové měli na červeném štítě zlatý půlměsíc rohy vzhůru a na něm zl. kříž, přikr. týchž barev, nad helmem červ. složená křidla s týmž znamením. (Kolář z ruk. 8330, Jak. sb.) Pašinkami jmenovali se po Pašince neb Pašiněvsi u Kolína.

z Trpěnovic Hereš (1387, 1391) měl mříži na spůsob šraňku, jako z Čelechovic.

z Trpína Martin Pernštein (1403) měl za klénot lidskou hlavu s oslíma ušima. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Trsic I, 51.

z Trstenice (Trsčenice, Křtěnice) *Rohožkové* měli na štítě dva rohy. Tak 1424 Předbor, 1466 Mikuláš. (Kolář z pam. Louckých.)

z Trubek Jindřich (1410) měl dvě klepeta račí jako z Herůltic.

z Tržku Vácslav řeč. Prase (1403) měl za klénot rohy ozdobené nějakými věcmi, jež nelze na pečeti rozeznati. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Tučína viz *z Doupova* (II).

z Tučína Jindřich (1447) měl na štítě tři řemdihy (makovice?). Viz KB. tab. 176.

z Tučína Jan Mlčík (1458) měl na štítě lišku neb vlka, prostřeleného skrze záda.

z Tulešic Janek (1415) měl na štítě hák, jako z Vrbova.

z Tulešic Vácslav (1439, 1448) měl na štítě jelení rohy.

z Tuřan Beneš (1409) měl dvě lopaty křížem přeložené, jako z Gnastu, Šenkovic.

z Turovic Ješek Sysel a *Hereš* (1360, 1369) měli štiku nad helmem.

z Tvarožné v. z Ponětic.

z Tvořehraze Ondřej (1449) měl dva rohy nespojené. (Kolář z pam. Louckých.)

z Tvorkova střely I, 6.

z Tvorovic Sulek (1382) měl rohy nad helmou.

z Týnce sekerek I, 37.

z Týnce hříče, vlastně *z Mošnova.*

z Ubišína Ludvík (1396) měl nad helmem tři hvězdy, v oblouku postavené.

z Úhřec Vršek (1341) měl dvě větve křížem přeložené a hornímí konci do vnitř ohnuté.

z Uhřic Štěpán (1382) pečetil s kytou nad helmou.

z Újezda křidla I, 19.

z Újezda lva I, 21.

z Újezda pruhů I, 25.

z Újezda Filip (1413) měl nůžky.

z Újezda Křížek odjinud z Kozlovic (1458) měl na štítě kozla.

z Újezda Jan Saška (1453) měl na štítě znamení podobná znamení Sobků z Kornic, avšak v horní části rozdílné.

z Újezdce Hynek a *Heřman* syn jeho (1444) měli na štítě hvězdu o 8 špicích (potomci vl. ze Strachotic).

z Upolněšic Jakub (1416) měl na štítě jako tři klasy, nad helmou křidlo a na něm pruh pokosem. Podobný erb měl l. 1444 Jan.

z Úpy střel I, 16.

z Úsové střel I, 16.

z Úsové pruhů I, 25.

z Užic Viplárové měli na červ. štítě tři bílé křížky, druhdy sloučené, klénot byla dvě brněná ramena s meči. (KB. tab. 126. B. tab. 55. a 77.)

z Vahančic Vahanští měli na štítě i nad helmou dvé račích klepet. Tak 1483 Beneš, 1531 Jan, 1546 Zikmund a 1562 Beneš.

z Vajnovic viz z Kovalovic.

z Vartnova jiné přijmění Štěpána z Holštejna (1386). Viz I, 25. B. tab. 52.

z Varty viz ze Štolbachu.

z Vasatic Hanuš (1436) měl ovčí nůžky nahoru otevřené. (Kolář z pam. Louckých.)

z Važan Sobeň (1337) měl nad helmou rohy prosté, ale *Jiří Havíř* z V. (1499) měl je ozdobené kladívky.

z Vedlic Beneš odjinud *z Veitmile* (1354) měl na štítě ruku s prsty roztaženými.

z Vedrovic Hanuš odjinud *z Želkovic* (1412) měl na štítě pruh pošikem, nad helmou rohy s 4 korouhvičkami po každé straně.

z Wehingen Kadolt (1256) měl lva korunovaného. Tak i pečetily vdovy *Eliška* (1261) a *Anežka* (1270) a *Kadolt* (1302—1310). Téhož erbu z Kyjovic a Rataj.

z Veitmile viz z Vedlic a II.

z Velečína I, 32.

z Veleně jeleních rohů I, 26.

z Veleně Pátkové měli štít pokosem poloviční, svrchu červený, od zpodu bílý, přikryvadla týchž barev, dva rohy pravý červený s bílými, levý bílý s 3 červenými korouhvičkami. (Zrc. 373. Jak. sb. KB. tab. 77 bez barev.) Tak i pečetili l. 1572 Sixt a l. 1594 Zdislav.

z Veletína I, 32.

z Verlic I, 55.

z Vesce Petr Gejzár (1399) měl na štítě pruh pošikem, nad helmou podobné znamení jako měli v Čechách ze Samosol.

z Vesce Mikuláš Pejgár (1404) měl na štítě hák pokosem a hůlku s kuličkami na koncích pošikem. (Kolář z arch. Hradeckého.

z Veselí seker I, 37.

z Veselí Sudomír (1256) měl na štítě ruku v lokti ohnutou s řemdihem, jako z Malenovic.

z Veselé Soběbor (1297) měl tři klíče k rohům obrácené a ve středu štítu spojené.

z Veselí Byček (1359) měl nad helmou dvě klepeta račí, jako z Herůltic a Vahančic.

z Veteřova I, 18, KB. tab. 51.

z Věže kola I, 32.

od Věže Mikuláš (1297) měl štít poloviční, jehož levá polovice byla pošikem šachovaná a přes celý štít krokev.

z Věžek Zdeněk (1387) měl dva řemdihy křižem přeložené. Tak i 1455 Ctibor a Jan a 1461 Smil.

z Věžek Štěpán (1398) měl nad helmou rohy.

z Věžek Jeneček odjinud *z Pavlovic* (1374) měl nad helmou střelu kluk.

z Věžky viz z Linavy.

z Víceměřic Čeněk (1387) měl nad helmou křidlo. (Kolář z arch. Třebon.)

z Víckova měli štít polovičný, v pravo červený, v levo s dvěma černými a dvěma bílými pruhy, přikryvadla černá bílá a červená bílá, nad helmem dva rohy jako kly, pravý červený, levý tak zbarvený, jako levá polovice. (Zrc. 297, Jak. sb, KB. tab. 124.) Tak štít *Bohuslava z Mitrova* odjinud z V. (1344), obráceně 1351 u *Arkleba*. Z Víckovských pečetili podobně 1364 Dobeš a Beneš, 1387—1409 Jan (též *ze Ptení*), 1387 Beneš, 1520 Vilém, 1535 Vilém Prusinovský; sice i z Bělčovic, Lechovic a Oleksovic. Často vytesán na náhrobcích v Prusinovicích.

z Vidpachu Pavlovští měli na štítě orlici. Tak 1525 Václav. (Kolář z arch. Třebon.), ale Volf z V. měl l. 1574 vola neb jelena a nad helmem 3 péra. (Kolář odkudsi.)

z Vildenberka měli štít zdola polovičný a po vrchu pruh, klénotem byl železný klobouk. Tak 1336 Půta, 1348 Procek a 1383 Procek *z Buzova*. Téhož erbu byli prvotně pp. z Doubravice, ale pak se klénotem lišili. Téhož štítu ze Hrošky, Černé hory, Porce, Bohdalic, Náměště a 1413 Hynek biskup Niterský. KB. tab. 57 má jiný erb.

z Višňového kohouta I, 34.

z Vitčic Sudek (1359) měl na štítě ruku brněnou, v lokti ohnutou a kytu držící, nad helmou židovský klobouk s kytou.

z Vitčic Mikšík (1387—1397) měl znamení vladyk z Dřínového a z Prus.

z Vítkovic Stěpán Malý (1438) měl na štítě podkovu a v ní kříž.

z Vítova Malý (1398) měl křidlo nad helmem.

z Vítovic Petr Roman (1451) měl pruh po vrchu štítu. (Kolář.)

Vlachovští z Vlachovic měli na štítě myslivecký váček a nad helmem rohy. (Zrc. 366, KB. tab. 127.) Podobně 1531 Petr (pečeť v mus. Praž.)

z Vlčihory (vlastně *z Volfperka*) mívali vlka kráčejícího, jako 1439—1442 Zich a l. 1450 Zdeněk.

z Vlčnova Jan (1449) měl křidlo a na něm pruh pokosem.

z Vlkoše I, 21.

z Voděrad měsíce I, 58.

Vojeničtí z Vojenic byli téhož erbu jako *Hlaváčové z Vojenic* v Čechách. (Zrc. 373. Viz KB. tab. 127.)

Vojkovští z Vojkova viz odd. II. z Milhostic.

z Vojnic viz z Ojnic.

Vokšičtí z Vokšic měli lilii. Tak 1594 Vácslav. (Kolář.)

z Volfěřova Bohuněk (1366) měl nad helmou rohy.

z Volfperka viz z Vlčí hory.

z Voštic Lichnovští mají štít červený a na něm dvě révy vedle sebe vzhůru postavené a na každé hrozen své přirozené barvy (druhdy bývá kolem nich dole kroužek), přikryvadla bílá červená, nad helmem totéž znamení. (Zrc. 276, majestát 1702, 18. Aug. Jak. sb.) Tak i 1615 na pečeti Burjanově. (Praž. mus. Obr. KB. tab. 54. B. tab. 22.)

z Vrahovic lva I, 21.

z Vrahovic Mikuláš (1337) měl erb Veitmilárův, žernov na štítě a týž s kytou nad helmou, a psal se též z Veitmile, proto se zdá, že *Budislav* (1347), jenž měl nad helmem kruh, také k tomu rodu patřil.

z Vranova Jimram (1388) měl nad helmem kytu, přes ni na kříž prut a na jeho koncích po půlměsíci. (Viz i z Babic, Jeclova a Suché.)

z Vranova Bárta (1391) měl na štítě 3 koule (vlastně bochníky), jako v Čechách ze Chlébova.

Vranovští ze Vranova měli hlavu a krk muže bradatého (tuším Turka). Tak 1505—1525 Ctibor. Jinak KB. tab. 123. B. tab. 52.

ze Vranovic v. ze Chřelova.

z Vrbětic střel I, 16.

z Vrbětína Jan Bílovský měl na štítě tři vrbové lupeny dole spojené a přes ně oblouk (1516).

z Vrbna mají štít modrý a přes něj na příč zlatý pruh; v každém z polí jsou tři zlaté lilie, horní podlé sebe, dolní dvě a pod nimi jedna. Klénot byl prvotně toul prostřelený, později sloup. Barvami se lišívají. Jan starši z Vrbna na Heralticích (1543) má na VI. knize Opavských desk zemských modrý toul a střelu zlatou. Na erbu Hynka staršího z Vrbna (1609, tamže na X. knize) jest zlatý sloup, střela též zlatá, ale hrot a opeření jsou modré. Na pečeti Štefka z Vrbna jsou na místě lilií křížky. Na pečeti Hynkově jsou sice lilie, ale nad helmou je jen kyta prostřelená (1445). (Viz KB. tab. 128. B. tab. 56, H. X. tab.)

z Vrbovce mívali na štítě hák, jako Valečtí z Mirova. Tak 1324 Drslav, 1343 Budivoj, 1351 Jaroslav (s hvězdičkou), 1356 Mikuláš.

z Vrbovce Mikuláš Durynk (1351) měl klobouk se střechou nahoru ohnutou. *Jindřich* (1411) měl na štítě železný klobouk s kytou.

z Vrbovce Hanuš (1390) měl na štítě dva srpy ostřím od sebe. Tak i l. 1411 Kliment.

ze Vřesovic I, 58. KB. tab. 119.

ze Všechovic I, 51.

z Vyčic, Vydčic viz *z Vitčic.*

z Vydří Mareš (1408) měl nad helmou dva rohy, týž 1428—1446 dva rohy na štítě. Tak i 1444—1452 *Václav*, 1477—1489 *Jan Koňas.* Barvy byly bílé na červeném. (Zrc. 293, majestát r. 1755. Obr. KB. tab. 45, H. IV. tab.)

z Vydří mívali rybu (okouna?). Albert (1446, 1447) měl ji na štítě

hlavou k pravému kruhu obrácenou i nad helmem na kytě. Jan (1489) měl na štítě dvě ryby podle sebe a hlavami ke zpodu.

z Výškovic Kabátové měli štít křížem na čtvero rozdělený, první a čtvrté pole červené s bílou lilií, ostatní dvě prázdné (bílé), přikr. červená bílá, dvě křidla rozkřidlená, pravé bílé, levé červené. Týž erb majestátem 1554, 5. Jun. potvrzen Šimonovi K. z V. K témuž erbu přijat l. 1559 Jan Kabát.

z Zahrádky neb *Zahrádek* (vesnice u Jindřich. Hradce) odjinud *ze Dvorce* Jan (1383) měl poprsí lidské a okolo hlavy polokruh zdobený kytami. Podobný erb měl Jan (1457), potomek jeho a Beneš z Jilma (1383).

ze Zahrádek psal se 1451 Jan Čiloud předek vladyk z Palovic.

Zahrádečtí ze Zahrádek měli štít modrý a na něm stříbrný pruh na příč; klénotem byla věž stříbrná s modrým pruhem a s praporcem bílým a modrým z ní vlajícím. (Papr. Zrcadlo na l. 282. KB. tab. 129, H. II. tab.) V starších pečetěch Mikulášových ze Z. (1464 a 1491) je toliko věž bez praporce.

ze Zaibrdorfa Mikuláš (1404) měl beraní hlavu.

Zálužští z Zalužic měli na modrém štítě zlatou kuši napatou, nad helmou rohy na příč a střídavě modrou a zl. barvou zbarvené a mezi nimi zl. kuši. (Zrcadlo 150. KB. tab. 129.)

ze Zastřizl Morkovští a jiní nosili na červeném štítě stříbr. lilii a za klénot měli tři péra, červené a dvě stříbrná po stranách. (Zrc. 305. KB. tab. 130.) Lilii měl již l. 1257 Rut. První pečeť viděli jsme Protivcovu (1417), z pozdějších několik l. 1421. Téhož rodu byli vladyky z Chvalkovic, Dobročkovic, Nemotic a Kunkovic, téhož erbu byli i vl. z Nětkovic, Sušice, Kučerova, Černovic, Zbislavic, Pavlovic a Rychaltic.

ze Zátora viz I, 19.

ze Zavořice viz I, 36.

ze Zbislavic (Zbyslavic?) Bedřich (1407) měl lilii na štítě jako vl. ze Zastřizl.

ze Zbislavic vladyky vyznávali o sobě v 16. století, že předkové jich stavu rytířského užívali, obývajíce v knížectví Opavském, ale pro chudobu se do měst dali. K prosbě Jana *Hložka*, obyvatele v Hradci králové, potvrdil král Ferdinand (1554, 9. Sept.) jich „starožitný erb" totiž: štít na příč rozdělený, dolní polovice červená, svrchní bílá a v ní keř neb strom dřeva hlohového, jakž od přirození to dřevo roste, ze zpodního do vrchního pole vyniká, kolčí helm, přikryvadla bílá červená, dvě křidla orlová, jedno bílé, druhé červené, vzhůru jedno na druhém stojíc, mezi nimiž hlava medvědí uťatá pod zlatou korunou, té barvy, jako to zvíře medvěd od přirození jest. Také povoleno, aby se psali z Byslavic. (Reg. král.) Protože je ves Zbislavice u Opavy, zřejmo jest, že se psávali z Zbislavic, což vyslovováno jako z Byslavic.

ze Zborovic Racek (1360) a Ješek (1360) měli písmenu A jako klénot, ale položenou nad helmem. Tak i potomek jich Soběn (1391—1399).

Rackovi ze Zb. (1421) vyřezal řezbář zkomolené znamení na pečeť, ale týž Racek (1434) nazývaje se po Četochovicích měl na štítě stojaté A.

ze Zbraslavě (erbu Kunštatského) viz I, 12.

ze Zbraslavě Eliška manželka Mikulova (1334) měla na štítě sekeru bradatici.

ze Zdenína Jan sed. na Habrovanech (1535) měl štít křížem na čtvero rozdělený a za klénot péra. (Arch. kníž. Lichtenšt.)

ze Zdeník viz I, 51.

ze Zdětína Zoubkové měli prvotně jednu ruku lidskou (bez ramene) jako vl. ze Snihotic, Brachovic, Vedlic, Oleksovic, Lohkova a Náramče. Tak l. 1446 Jan Zoubek. V 16. století měli štít poloviční, v pravo červený, v levo zlatý, v každém poli ruku s kusem ramena brněného, tak že se obě ruce na rozhraní držely. Nad točenicí týchž barev byla křidla, červené a zlaté, a mezi nimi táž ruka držící meč se zlatou rukovětí. (Zrcadlo 318, Jakub. sb. KB. tab. 130.)

ze Zdislavic Václav Rybníček měl ptáka vyletujícího s dlouhým krkem (1465).

ze Zdounek viz I, 51.

ze Zhorce Petr (1418) nosil na štítě okouna jako vl. z Vydří.

ze Zhorce Václav (1418—1451) měl ptáka vyletujícího, snad holubici. (Arch. Hradecký.)

ze Zlína Petřík (1457) měl na štítě helm a na něm vrchní polovici lilie. (Arch. Kroměř.)

ze Znorova Pardus (1256) měl na štítě ruku držící řemdih (čili palici ježovatou). Tak i Sudomír z Veselé (1256. Orig. v arch. Maltez. v Praze. Obr. KB. tab. 189.)

ze Zpytihněvě Markvart (1401) byl z rodu českých vladyk z Jíkve a erbu kotouče.

V Richenthalově popisu koncilia Kostnického jmenováni jsou Wentzlaw, Niclaus Schranken von *Zwerwitz*, majíce na žlutém štítě tři ryby nad sebou. Poněvadž měli podobný erb Jan z Černého víra a ze Staveššic (1456) a Eliška z Kajže (1483), snad lze je odvoditi z Moravy. Sice mohli býti ze Slezska, kde měli týž erb Zejdlicové a Bechyňové z Lazaň.

Zvolští ze Zvole měli štít na příč trojdílný, ve vrchním zl. poli černou lilii, v prostředním černém zl. lilii, zpodní pole jen zlaté. První pečeť jest od Beneše ze Zvole (1433 v arch. Kroměříž.) Za klénot mívali dva srpy železné barvy ostřím a konci proti sobě s držadly zlatými nahoru postavené. Když byl Jan Tomáš ze Z. a z Goldšteina (1567, 2. April) v panský stav vyzdvižen, polepšen jeho erb takto: Štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. bílém pošikem od zpodku pravého k vrchu levému čtyři pruhy červené, turnéřský helm otevřený, přikryvadla v pravo zl. a černá, v levo bílá červená, koruna zl. a starý klénot. (Reg. král., KB. tab. 132. B. tab. 59.)

ze Zvole (v záp. Moravě) Čeněk (1484) měl na štítě tři květiny pětilisté se stonkami. (Kolář snad z listu v arch. českém X, 287.)

ze Žabčic (psáno Shebczycz) Janek (1379) byl z rodu vladyk ze Šimberka.

ze Žabčic Adam (1417) pečetil ptáčkem. (České museum.)

ze Žabčic Mikšík Bradáč odjinud z Šenkvic (1411) měl na štítě tatarský klobouk (jako Svatkovští z Dobrohoště).

ze Žabokrk Předvoj Strniště (1345) měl na štítě tři ryby ocasy k rohům obrácené a ke kouli prostřed štítu obrácené. Tak i z Prus a z Dobromilic.

ze Žabovřesk viz z Popůvek.

Žadlovec ze Žadlovic Jindřich (1388) měl na štítě křidlo.

ze Žarušic Matějek (1402) měl lišku ve skoku. Tak i *Mincové ze Žarušic* 1536 erbem darovaní. (Zrcadlo 331, reg. královská.)

ze Ždanic viz I, 51.

ze Želetavy viz I, 26.

ze Želetavy Jedovničtí měli na štítě pruh příčný a v něm dvě růžice pětilisté. (Zrcadlo 371.) Kolář našel kdesi barvy: pruh modrý a růže zlaté. Avšak na staré pečeti Vácslavově (1557) je štít polovičný a obě růžice ve svrchním poli. (Arch. kn. Lichtenšt.)

z Želetic erbu hlavy viz I, 38.

ze Želetic viz z Rechenberka.

ze Želetic Ondřej (1384) měl konec kopí, jehož hrot byl jako lipový list (pečeť jeho l. 1390 špatně vytištěna a znamení erbovní vypadá jako hlava. List 1385 v arch. kníž. Lichtenšt.).

ze Železného Jan (1454) měl dvě račí klepeta, spodky spojená; z každého klepeta vybíhá péro neb ratolest a obě jsou křížem položeny. (Arch. kapit. Olom.)

ze Želic viz z Habrovan.

ze Želkovic Hanuš (1412) odjinud z Vedrovic měl na štítě pruh pokosem zhora od levé a za klénot rohy posázené 4 korouhvičkami na každém. (Býv. státní arch.)

ze Želutic Jakub (1367) měl znamení jako žebřík, ale trochu zahnutý. Štěpán odtudž (1376) měl žebřík rovný. (Oboje v arch. kapit. Olom.)

z Žerovic Kuželové měli za znamení kotouč. Tak 1404 Aleš (Arch. kn. Lichtenšt.), 1409 Jan (Žďárské listy v zem. arch. Brn.), 1420—1455 Jan, 1455 Jiřík (Arch. Třebon.) Jan K. (1457) měl nad kotoučem jakousi kytu (Arch. Kroměř.) a Arnošt (1507) touž kytu z pavích per. (Arch. Třebon.)

Žernovští z Žernoví měli na štítě ruku brněnou, dobytý meč držící. Tak 1569 Jan starší. (Arch. Třebonský mezi listy Chorynských.)

ze Žerotic viz *z Žirotic.*

ze Žerotína viz I, 21 (a KB. a B.).

z Žešova Zaviše (1358) měl za klénot dvě ryby dolů obrácené a mezi nimi něco jako korunovaná hlava lidská.

z Židenic Lev (1395) měl štít poloviční a přes celý pruh na příč, jako z Poměnic a Kunovic.

z Žiranovic viz I, 51.

ze Žirotic měli štít křížem na příč a na zdél rozdělený dvojích barev neznámých. Tak pečetili 1272—1278 Cižkraj cudař a 1298 Cižkraj z Žirotic a 1346—1370 Adam odtudž. Sice měli týž erb také z Poratic, Kyjovic, Švabenic a Dobročkovic, Rataj, Ratišovic a Strachotic.

ze Žirotic psala se větev vl. z Veitmile a pečetili žernovem. Tak 1375 Dobeš a 1451 Zikmund.

ze Žirotína v. z Žerotína.

ze Žlebku (Žlíbku) Ješek Kokor a syn jeho Oldřich (1354) měli radličku (druh lopaty).

z Žop Jindřich (1392) měl za klénot křidlo a přes ně pošikem pruh. Prosté křidlo měl 1398 Jan.

Klíč k poznání starých rodův.*)

A (písmena A) III z Četochovic, Petrovic, Zborovic

bazilišek II z Kunvaldu. Příčiny, Přívor, Žernosek

beran celý II z Osova, Polomě, Poříčí, Tajné, III z Bělin

poloviční II z Haugvic, Hlohovčic, Jiter, Polné, Šmolova, III z Bělin

beraní hlava II z Haugvic, z Lochotína, Plevníka, Radešova, III, z Rechenberka, Seibersdorfu Zaibrdorfu

táž za hradbou II z Pavlova

beraní rohy I 18, II ze Ctiněvsi, III z Druhotína, Dyjakovic

dva rohy nad kruhem (stočené rohy) II ze Štítar

dva rohy ve vrchní polovici štítu III z Blatnice

jediný roh II z Hrachovic, z Miletína

beránek II z Duban, z Kouta, Kračína, Osenice

beránek Boží II z Bernartic, Malohradecký

berla biskupská II z Březové, ze Žlutic

berly dvě II z Budějovic, z Velešína, ze Zababče, z Železnice

bojovník, oděnec I 33, II z Frydšteina, z Kamenice, z Kocléřova, z Machovic, z Rosendorfu, ze Strkova, ze Sudoměře, III z Laznik, Topolčan

bradatice II z Houžné, z Peruce, ze Svatého pole (?)

dvě bradatice II ze Zbytin, III z Olbramic, ze Zbraslavě

braka viz pes

brány (polní) II z Branišova, z Chelčic, z Mačic, z Vlhlav

bříza, březová větev II Pirkner

buben, kotel II z Bubna

buk II Pichlbergár

bulava, palice jako odznak an muž ji drží II z Týnce

*) Římské číslo znamená oddělení I velkých rodův, II českých, III moravských.

buvolí hlava (na rozdíl zubří) III z Klokočné
býk, vůl II ze Ctiněvsi, z Dunovic, z Hlavatec, z Chotěřiny, z Klamoše, z Kokovic, Kolomut, Kovářova, Krásné lípy, Labouně, Raděšína, Ronovce, Sulislavě, Úsova, Všejam, Žichova, III z Holovous, z Libivé, Lideřovic, z Vidpachu (?)
býk poloviční II z Chotíše, Škrovadu, III z Lideřovic
byčí hlava I 28, II z Bítova, Činova, Chotěšovic, Svarova, Svinař, Svinčan, z Vranče, ze Všenor, Všeradic, Zvěstovic, III z Hrádku farář
táž prostřelena II z Kunčího, z Květnice
byčí roh s jelením rohem II z Lukova, III ze Šilperka. Viz jelení roh
C (písmena C) tři takové II z Podviní
calta II z Kamenné hory
calty tři II z Kopist, Újezda
centaur III z Landeka
cep, dva cepy křížem III z Jarpic
cihla, 5 cihel III z Konice
cikán (poprsí) II z Čermné
cimbuří I 23, II Kelnár, z Oračova
c. a na něm mládenec II z Veveří
c. jako čára II z Budčevsi, III z Modřic (na příč), z Olešničky, ze Studnice
2 takové čáry II z Ředhoště
3 „ „ II z Šonvaldu
čáp II z Dobřenic, Doupova, Hostovlič, Chodova, Mokřan, Moravěvsi, Počepic, Radvanova, III z Pavlovic
č. prostřelený II z Radonic
dva čápi II z Valovic
tři čápi II z Petrovic
čáp a pruhy II z Hořešovic, z Moravěvsi
čapí hlava III z Prus
dvě č. hlavy II z Kojic, Selmic
čechlík II ze Strpí
čejka II z Chlistova, z Smědovic
čepice na lidské hlavě III z Mikulovic
červ (housenka?) II z Budislavic, Mezného, Petrovic, Samosol, ze Vřesné, III z Vesce
čírka II z Donyně (Donína)
číše II z Veselé
tři číšky III z Lovčic
člověk, lidská hlava I 38, II, III
lidská postava II ze Strkova
člověk pod židovským kloboukem drže kuželku II ze Zámrsku
mnich I 39
poprsí II z Sedlce. Viz muže a nohu
člun, korka, loďka (viz i muž na lodi) II z Bořejova, Hrádku, Kamýka, Klení, Korkyně, Kyselova, Libře, Lstiboře, Mirokovic, Nudvojovic, Olešné, Sendražic, Stakor, Třeboutic, Turné, Vinařiček, Vlašimě, Volče, Zbynic (?), Zdikovic, Žlunic
domek III ze Lhoty
drak II z Čečelic, Kunvaldu, III z Lipultovic
dravec, tři poloviční dravci a křidlo II z Valdenberka
dřevce, kopí turnéřská, ratiště II ze Štěkře
jen hrot II z Trocnova, z Trutmaně
drop, pták II Warentrappe
dub, list dubový III z Dubenek
tři listy II z Baršteina
dubová větev II z Poutnova
„ ratolest II z Semína
dubový okleštěk s lupením II z Vyšehořevic

dubový pařez II z Hořešovic, Orle, Skorotína, Sokolovic
duta, tři duty s orlem a pruhy II z Enzidle
dvéře II z Jinočan
dýka v ruce II z Nejepína
G (písmena G) II z Střezetic
gryf viz noh
had II z Černožic, Kladrub, Tmáně, Zhorce
dva hadi II z Kovaně
„ „ s ptáčkem II z Jelče
tři hadi III z Malkovce, Matějova
hák, háky II z Citolibě, Dolan, Lišic, Petrovic, III z Kochtic, Kopařovic, Mírova, Oleksovic, Pavlíkovic, Petrovic, Šenkovic, Tasovic, Tikovic, Tulešic, Vrbovce
h. s kladivy II z Byšic
hák na tyčce II z Vísky, ze Zhoře
dva háky na tyčkách II z Újezda
„ „ s trupem lidským III z Romberka
12 h. na tyčkách II z Újezda
hák s hůlkou a kuličkami III z Vesce
havran neb *pták s prstenem* II z Doubravan, z Dražíče, Dunajovic, Holohlav, Hořovic, Hradce, Kelnár, z Kulče (?), Olešnice, Ostrova, Sendražic, Suchdola, Veleně, III z Nové vsi
h. samotný bez prstenu II z Rabšteina, Suché, Truzenic (?)
helm, přilba, h. na štítě i s rohy III ze Střítěže
h. na štítě a s lilií III ze Zlína
herynky s plechovnicemi II ze Sloupna
hever jeden II z Kotelce
dva h. II z Kostelce, z Vesce
tři h. II z Krajnic
hlava býčí, osličí, a t. d., viz býk a t. d.
h. zvířete neurčitého II z Bolechovic
h. lidská I 38, III z Charvat, Oleksovic, Vranova
h. l. s čepicí II z Chrastu, ze Starého dvoru, III z Mikulovic
h. l. zakuklená II z Hradišťan, z Chyš, z Újezda B.
h. l. se židovským kloboukem II z Jivjan, z Radomilic, Truskovic, Vyntířova
hlavy l. s žid. kl. II z Čejetic
hlava lidská s oslíma ušima II z Budislavě, Dráchova, Kraselova, Třebíče, Újezda B., Vyhnanic, III z Melic, Ponětic, Pustiměře, Trpína
h. mouřenínova II ze Hlohova, Rovného, Újezda B. z Valečova
h. andělova II ze Starého dvoru
h. ženská II Tulinger
3 lidské tváře II z Polep
hloh přes polovičný štít III ze Zbislavic
holub, holubice I 42, II Holub, ze Štokova, z Mlékovic, ze Souměře, ze Zhorce
h. prostřelena III ze Stranec
holubník III z Bílovic
housenka II z Petrovic
hrábě I 9, II Puš, III z Nové Cerekve
hradba s věžemi II z Kozlova
h. s jednorožcem III z Horky, Radkova
h s chrtem a korunou II z Vitence
hřbelec II z Borovnice, Mikolův, Tisového
hřeben I 20, III z Borotína
h. v bráně, viz šraňk
hřib II ze Hřib
hříč I 43, II ze Skřiple
h. necelý II ze Slatiny
hřídcl s držadly II z Drysic

hrozen s rukou brannou II ze Šenfeldu
hůlka, 2 h. s uchy II z Týřovic
hůrky tři s šachovnicí III z Henršťorfu — Viz lev
husa II z Cepu, Hlažovic, Hodětína, Chotěmic, Krucova, Květuše, Lichucevsi, Nasetic, Střítеže, Štilic, Vrbna, Vrutice Zahrádky, Zaluží, III z Ježova, Ludanic, Plavče, Rokytnice Stoječína
h. na polov. štítě II ze Všebořic
h. v tlamě liščině II z Herstošic, ze Všechlap
husí hlava II z Hrádku
husí hlavy a krky I 36, II z Bělčic, Otova, Přichovic, Šmolcu, z Trubec, z Tupadl, III z Ojnic, Polanky
h. h. na rozích III z Pravoze
hvězda I 13, II z Ostu, Rosenhainu, Slabec, III z Újezdce
tři hvězdy III z Dobrévody, z Sosnové, ze Šlivic (Šlevic), z Ubišína
6 hvězd v polovičném št. III z Dobré vody
hvězda s měsícem II z Bezdědic, Ctěnic, Slatinky, Teměřic, Varnstorfu, Volanic, Žírce, III Kyselovští
3 hv. s měsícem III z Hobzí, z Jabloňan
hvězda s mečem II ze Lhotic
,, s pery II z Nespečova na pruhu, viz pruh
,, vedle hvězdy v. pruh
,, s 2 pruhy (dvě a jedna) III Ryšan
3 hvězdy nad ostrví a tři pod ní III ze Strachnova
3 hvězdy v dolní polovici štítu II z Ostroměře. (Viz i lva)
dvě hvězdy nad měsícem, jedna pod ním II z Portic
hv. v štítu trojdílném jedna s vrchu, jedna od zpodu III z Hartunkova
hvězda v obruči II z Rokycan
hvězdovitý tvar II z Kunemil, z Rynarce
dvě polovičné hvězdy II z Chotčin, z Vitanovic (u těch i jedna)
hýl II z Těšetín
chrámeček II ze Slavkova
chrpy (? makovice?, květiny?) II z Borku, Borovnice, Bukovice, Mezného
chrt II z Bučovic, Čečelic, Lautrbachu, Mateřova, Mířejova, Nové vsi, Odlochovic, Ostrovce, Podolšan, Vrchovišť
ch. přes 2 pruhy II z Křečovic
2 chrti na polov. štítě nad sebou II z Libětic
2 i 3 chrti II Rulke, z Toušic
polovičný ch. II z Vlkanova
jablko s 3 meči III z Fulšteina, ze Chřenovic
3 jablka III z Lisnice
jedle s ovcí III Šafgoč z Kynastu
jednorožec II z Běškovic, Hryzel, Kamýka, Neumětel, Pokratic, Valdeka, Vesce, Vrchovišť
dva jednorožci proti sobě II z Lukova
dva jednorožci hřbety k sobě III z Bařic, Morkovic, Řikovic
j. polovičný II z Liboslavě, z Třebska, III z Horky
týž v koruně III ze Ptení
hlava jednorožcova III z Horky, z Radkova
jelen II z Beřkovic, z Bohnic (srnec?), Čečelic, Dobřichovic, Doubravice, Heršteina, Hoholic, Liběchova, Malenovic, Meldingen,

Mělnic, Telčovic, Vlkanova, III z Čížova, z Krásné, Liptyně, Vidpachu (?)
j. prostřelený II z Ježova
j. poloviční II z Buksic, Doubravice, Dubu, Honbic, Ovence, San, Stránky, Šárky, Zlivě, III z Čížova, Choryně (bez jednoho rohu), Krčman
2 poloviční jeleni na pruhu III z Kunovic
jelení hlava I 4 (za sviní hlavu) II z Brandýsa, Dešenic, Hostovic, Chlumu, Pojedi, Pošně, Vztuh, III z Pošně, Rakodav
táž prostřelená III z Bytýšky
jelení roh I 26, II z Bibršteina
týž s byčím rohem II z Lukova, III ze Šilperka
týž s byčím rohem s ručkami III z Milčan
jelení roh mečem proražený II z Ejzíře, Chříče, Lužné
jelení rohy troje I 24
,, ,, II z Běsti, z Bliživy, Brandýsa, Donína, Hojovic, Horšova, Klenče, Kyšic, Libchavy, Ovence, Smolotyl, Strojetic, Valče, III z Bořitova (?), Dolan, Topolan, Tulešic
j. rohy a v nich divý muž II z Řehnic
jeřáb II z Plzně
jestřáb II z Kralovic, Kropšláku, Šprincenšteina, Vrchovišť
ještěrka II z Dýšiny
jetel, bylina II z Vilemovce
trojlisty II z Chocnova, z Mlékovic
ve dvou polovicích štítu po jetelové větvi II z Merklína
na pruhu 3 jet. lístky II z Pšovlk
3 lístky na hůlkách II z Roudnice
ostrva s jet. lístky III z Třebetic
jezdec, muž na koni II z Branže
jezovec s šachovnicí II z Hamršteina
jho II z Nahošic
kačer II z Duban, Choltic, Konařovic, Mnětic, Ostřešan, Štětína, Třebomyslic, Veselí, Vojnova Městce
kačice, kachna II z Bezděkova, Kločova, Konic, III ze Čbanic
kalich III z Labuť
k. s měsíci II ze Strážnice
kamzík poloviční II z Hradešína,
2 kamzíci II z Velemyšlovsi
kapr II z Čestic, Hodějova, Lčovic, Řepčic, Smiradic, Zalezl, III z Brníčka
tři kapři II z Lažan, III z Černého víra (— Zwerwitz?)
karas ryba II ze Dvorce
kartas (tatar. zpyták) II ze Čtiřína, Kasalic, Lomnice
kladivo II z Kolomut, Stěpánova
dvě kladiva III z Kravska, z Olšan
kl. v ruce II z Čechočovic, Řepan, Slavíkovic, Strhař, III z Čechočovic, Mukoděl, Oleksovic, Osečan, Rukšteina
dvě kladiva s pruhy II z Radovesic
kladivo a hák II z Byšic
klanice dvě × III z Lukavce
klasy II z Bušovic, Kozolup, Letin, Poříčí
kl. obilné II z Bysně
kl. prosné II z Hyršova
3 klasy II z Zaluňova, III z Upolněšic
5 klasů II z Sádku
klasy neb květy v ruce III z Přeskač. Viz klepeta
klec s ptáčkem III z Přestavlk
klepeta ● *račí*, jedno s klasy III z Třeboně
dvě holá II z Malovar, III z He-

raltic, Trubek, Vahančic, Veselí, Železného
klíč, klíče I 48, II z Houžné, Jemníka, Maršálek
kl. s mečem II Meduláu
2 klíče II z Újezda
3 „ III z Veselí
kličká III z Senice
klín viz štítu výkrojek
klobouk II z Bošina, Lepejovic, Lovětína, Mostova, Suchdola, Svojšic, Třebotova (toulec?), Týna, Víckovic, Žernosek, III z Albersdorfu, Bezděkova, Bukovice, Doubravice, Maletína, Medlan, Perné, Pornic, Radkova
kl. koulovitý II z Radovesic
kl. s pérem III z Tisové
2 klobouky široké II z Kněžic
kl. s měsícem III z Čihovic
kl. Lobkovský (toulec) z Bratřence, Dřeně, Holedče, Klenče, Lhoty, Lobkovic, Tachlovic, Vojkovic, Zahoří, III z Pozořic, Račic, Řepové
kl. perský III z Krsovic
kl. tatarský II z Dobrohoště, Hněvsína, Jablonné, Miletic, Přerubenic, Těptína, Vrchotic, III z Počenic, Slavíkovic, Šenkovic, Žabčic
kl. železný II z Bedrče, Brloha, Dobrovítova, Dražkovic, Drochova, z Chotěřiny, Keblan, Kletečné, Kovářova, Květoňova, Lhoty, Michnic, Omlenice, Pláně, Poběžovic, Srdova, Šanova, Tiché, Třibřich, Vesce, III z Branišovic, Doubravice, Medlova, Počenic, Vildenberka, Vrbovce
2 žel. kl. II z Chotětic, z Zap
kl. židovský III z Klobuk, Němčic, Onšova, Vitčic
týž s lidskou hlavou II z Jivjan, Radomilic, Truskovic, Vyntířova
týž s hlavami II z Čejetic
Viz i hlavu, kluky
kluk II z Jiljova, Pravětic, Ústic, III z Chudichromě, z Nečic, Pavlovic, Rosic, Trenčína, z Věžek
kluk v ruce III z Hlusovic
2 kluky × II z Bílska, III z Jakubčovic
2 kluky podle sebe II ze Čtiřína
2 „ nad sebou II z Jehlice
3 „ × II z Caisperka
kluky s želez. kloboukem II z Bělče
kly (dva) II z Nabdína, Neprobylic, Vařin, Zlunovic
kobylka (fantast. tvor) II z Budkova, Pelhřimova, Truskovic
kočka II Církvický farář, z Losu, Těchlovic
kočka? liška? II z Újezda
2 kočičí nohy a štika II ze Strašic
koflík za hlavu I 38
koflík jeden II z Březí, z Drast, Hořeměřic, Libětic, Libořic, III z Bačkovic
koflík s liliemi III z Brodku
3 koflíky II z Vacovic
4 „ II z Studeněvsi
kohout I 34, II z Božetína, z Bukovice, Chotek, Jasenský rychtář, z Kokotova, Komarovic, Loutkova, z Nehvizdek, Opálky, Pněluk, Spyty, Suchotlesk, Třeboce (?), Ždanic, III z Bečic, Panova, Sněhotic
kohoutí hlava II z Bystřice, Kamenice, Seslavec, Srbec, Záchuma, III z Laznik, Olšan
dvě k. hlavy II z Brti, III z Budkova
kolo (prosté) I 32, II z Citolibě, Domažličeк, Klimberka, Nebovid, Pouchobrad, Sulislavic, Úberovic, III z Huštěnovic

kolo ozdobné II z Tichonic
půl kola III z Ejváně
kolo palečné II z Bezděkova, Hlušec, Libčan, Lomnice, Rožďalovic, III z Čichovic, Hrádku, Krakovce, Krsovic, Laškova, Lhoty, Měnína, Oprostovic, Smržic, Šicendorfu
k. pal. s polovičnou orlicí II z Mulheima
k. pal. s 3 střelami III z Těšnovic
k. pal. s šachovnicí II z Nového domu
kolovrat II z Báně
konvice II z Klukovic, z Plešnic, z Rozvodova, Šibal, z Varnstorfu
znamení číšnictví I 3
kopí viz oštěp
korbel I 47, III z Prostého
5 korb. II z Vlčkovic
korka viz člun
koroptev II z Malšic
korouhev jedna s křížkem III z Grödce
2 korouhve bez žerdi III z Bynova
3 korouhvičky II z Lazic
3 ,, v kruhu II z Přečína
muž s korouhví III z Laznik. Viz Rohy
koruna (na štítě) II z Bavorova, Březí, Domanic, Dýšiny, Chvalkova, Letova, Lomce, Švihova, Vilhartic, Zavlekova, Židenic
k. jako klénot II z Mutic
3 koruny II z Hrádku, Martinic, III z Hrádku
v koruně polov. jednorožec III ze Ptení
v koruně polov. kozel III z Lamberka
v koruně polov. pes II z Ostrova
kor. s ptačí hlavou II z Tachova
kor. s květinou II z Pacova
kor. s medvědí hlavou II z Mělnic
koruna mezi pruty III z Osvětiman
koruna trnová II z Píštkova
koruna (Saská) pošikem přes pruhy II z Nového dvoru, Sence, Vinoře, III z Albersdorfu, Bělé, Tamfeldu
kos III z Harvítkovic
kosy dvě II z Bran, Dobřenova, Mokropes, z Úpohlav (s koulí)
kosy tři II z Kozojed, III z Chřenovic
kostel a ruka s měsícem II z Kostelce
kostky II z Čachrova. Viz šachovnici
k. s supími hlavami II z Hermsdorfu
košík (?) II z Todně
kotel II z Černé, III z Melic. Viz buben
kot. ucho s mečem III Staroveství
kotouč I 60 (viz i řešeto a štít polov.) II z Bosyně, Cejlův, Čejetic, Dědibab, Hluboké, Jazic, Jedlan, Košetic, Kralovic, Kříčova, Libice, Mejtolu, Počapl, Psář, Střebule (s čarou), Vilhartic, Zahrádky III z Cižkrajova, Kostelce, Krumpachu, Mutišova, Žeravic.
dva kotouče II z Blahotic
tři ,, II z Čachovic. Viz i polov. štít
k. s šachovnicí II z Bartoušova, z Labouně, z Liběchova.
kotouč hořící (i koule) II z Hojnestu, Jíkve, Nečemic, Pavlova, Smrdova, Tichonic, Valečova, Veltrub, Vícemile, III z Čech, Čihovic, Měnína, Radovesic, Rudolce Šimberka, Zpytihněvě.
k. hoř. (jako s pery) III ze Hřiště
2 k. hoř. II z Vilhartic
3 k. hoř. II z Nemyčevsi, III z Kněhnic

kotvice II z Radovesic
3 kot. (?) III z Řepové
koule s pruhem I 57
koule sama II z Bubna, Dědibab, Hrádku, Kořen, Olešné, Smiřična, Vinařiček, III z Hobzí, Oleksovic. Viz i lilii
k. s kytou III z Petrovic
k. ježata a příd. II z Novévsi
k. posaz. pery II z Neules
k. s naboji II z Paseky
k. plamenná II ze Svojšic. Viz i kotouč hořící
koule s kosami II z Úpohlav
k. v polovičném štítě II z Bubna
koule, kuličky dvě i více II z Blanice, Černílov rychtář, ze Čkyň, z Dírného, Dvorce, Ejzíře, Hřešihlav, Kratošic, z Novévsi, z Radkovic, Slatanéř, z Valečova, Zdešova, Žeberka, III z Pyzdratic, Střítеže, Vranova
kuličky se střepením na pruhu II z Buksic
dvě polokoule III z Lukovan
kuličky a klín III z Borova. Viz i hák
ruce kouli držící II z Mirešovic, z Nučnic
koule, routy a pruh III z Břízy
koza polovičná II z Hradiště. Valdek, z Veleně
kozel II z Boru a Rovného, z Budkovic, Gutprunu, Hoštic, Kozlova, Mladějovic, Předborovic, Ptení, Studené, Vechty, III Dobré zemice (opásaný), Kozlovic, Kralic, z Velké Polomě, ze Studené, Stvolové, Újezda
k. polovičný II ze Dvorce, Fulfiš, z Hrádku, Chotče, Chotějovic, Kopidlna, Lhoty, Němčic, týž v koruně III z Lamberka. Viz i polov. štít
kozí hlava II z Bašnic, Bříšťan, Budákův, Bykanče, Čáslavek, Drahoraze, Dvorce, Kolnik, Kopidlna, Robous, Stakořec, Třevace, Tuněchod (?), Turovic, Voděrad, III z Lamberka
k. h. s orlicí II z Daliměřic
kozoroh II z Drahoňova, polovičný II z Újezdce Odkolkova, s opasem III Bludovský
kratce II z Drahenic, Hořesedl, Chrastovic, Letův, Mirovic, Ostrého, Újezda
křepelka II z Pantenova (Poutnova)
křidlo (Lomnických) I 19
k. nad přilbou (klénot) se v tomto seznamu nepokládá, než jen na štítě
k. jako I 19, II z Podviní, III z Rajce, z Sezemic
k. jedno II z Kamenice, Kouče, z Měšetic, Perknova, Polak, Polenska, Pulic, III z Čelechovic, Chřelova, Chudichromě, Muřinova, Pulic, Žadlovic
dvě křidla II z Konratce, Lerojid, Lipničky, Zmyslova (pošikem), III z Vračovic
dvě křidla s pruhem II z Lánova III z Holoubka, Říše
táž v polov. štítě III z Loděnice, z Soběhrd
křidlo s dravci II z Valdenberka
,, s lilií II z Lautrbachu
,, s pazourem II Benešovský, z Chotče, Podole, Soutic, Střechova, III z Důlného
k. s šachovnicí II z Honic, Kostomlat, Řisuti (jeden rod), z Kotvic, Pencíku, Skalky, Sulevic.
Kříž (Anton.) II z Hlíny, ze Chřenovic, Skopytec, Solopisk, Zahrádky, III z Dubovce, Kornic, Popůvek, Sedlešovic, Újezda

k. dvojitý II z Radkovic
k. pokřížený III ze Studené
k. poloviční II z Bohuňovic, z Peček
k. a čáry II z Vojnova Městce
k. pod krokvicí III z Borotic
k. s kruhem III ze Křtěnic
k. kruh a měsíc II z Čichtic, ze Skryj
k. s kytami III z Popůvek
k. s lilií II z Naptic
k. a měsíc III z Ochotníka, Trojanovic
k. a 2 měsíce III ze Stibořic
k. s podkovou III z Geraltovic, Hliníka, Lažiska, Vítkovic
k. na sekeře II z Bílska, Kelnár, z Kestraň, Mladějovic, Petrovic
křížek na znamení podlouhlém II ze Studence
krojidlo II z Jeníkova, Libosvar, III z Opatovic
krokvice II z Pacova, Tuchořic, Vožice III ze Stříteže
k. s korouhvičkou III z Šarova
3 krokvice II z Hochauzu, z Patokryj, III z Huštěnovic, Příbora
pod krokvicí kříž III z Borotic
krokvice s 3 růžemi II z Globen, Kageru, Kynšperka, Kynžvartu, Leukenberka, Milikova, Štampachu
krokev na polov. štítě s šachovnicí III od Věže
kruh, kroužek. Tři kroužky II ze Chcebuze, z Vlinĕvsi, Šlik
k. s křížem a měsícem v. Kříž
k. a korouhvičky II z Přečína
k. s křížem III ze Křtěnic
k. s kytami II z Hokova, Honcovic
k. ostnatý II z Mostec
k. a rohy stočené II z Druhotína
k. a věnec II v. Reisen. Viz poloukruh
kružidlo II z Bydžína, Hlavna
kůl viz pruh svislý
kůň, jezdec na koni II z Branže
k. poloviční I 35, II Čotr, z Hrádku III z Křidlovic, z Litovan
koňská hlava II z Otvic, III z Církvice, Habrovan, Chvaličova
dvě k. hlavy III z Nezamyslic
koňská kýta II z Bukova, ze Lstiboře
květina II z Ostu, z Vitanovic. Viz i rostlinu
kv. v nádobě II z Toušic
3 květiny III ze Zvole
kyj v ruce III z Hartmanic, Heroltic
kypřice II z Sudoměřic
3 kypřice II z Mulhus
kyta jest slovo, jehož nynější řeč nezná, znajíc jen kytku. Heraldická kyta rovná se peřím složeným na spůsob vějíře. Také paví ocas nazývá se kytou. Kde je kyta pouhou ozdobou, v této sbírce se nedokládá
kyta v ruce III z Vitčic
,, s 2 tulejemi střel II ze Starkoče
labuť I 14, II ze Skřína
labuť polovičná III z Oldřišova, z Penčic
lasturice tři II z Želenice
lekno, lekna I 8
jen jedno l. II z Ledec
lupen z lekna II z Libošína, z Mrdic, Zruči, III z Dambořic, z Dobšic, Rosic, Rukšteina, Střízova
týž se srdcem II z Hrádku
3 lek. lupeny II z Keblan, III z Hroznětína
Též na polovici štítu se lvicí, II z Polné
Též dvě na vrchu, jedno u zpodu III z Frenšteina, Miroslavě, Myslibořic, Pavlovic, Slavíkovic

3 leknové lupeny na řece II z Kryr, ze Žeberka
lev, lvice I 3
lev samotný II z Cítova, Domanic, Krucemburka, Levína, Mikovic Náchoda, Račiněvsi, Ústupenic, III z Habšteina, Honětic, Rataj, Wehingen. (Viz i pruh pošikem.)
l. s hoř. koulemi II ze Železna
lev drže kostel, klín s kruhy, dva lvi držíce sloup II Šlik z Holíče
lev přes polov. štít II z Chlumu
lev nad stupněmi II z Koloděj, Rotleb
l. na hůrkách I 21, II z Veselice
l. na hradbě I 22
lev nad šachovnicí II z Března, z Kunova (?), z Kyc, Těchlovic
lev vedle šachovnice II z Pnětluk, z Visemburka
lev a pruh III z Náchoda
lev vedle pruhův III z Kostelce
lev drže kružidlo II Ret z Pístova
lev polovičný u vrchu II z Lipovice
týž nad příčným pruhem II z Velebudic
týž nad 3 hvězdami II z Jlburka
týž nad pruhy II z Koldic
lví hlava II z Bubna, Újezda
lví noha II Benešovský, ze Mšeného, Ryžemberka, Šebína, z Vetle
táž prostřelená II z Tedražic
lvice vedle lupenův leknových II z Polné
Lilie I 56, II z Bolu, Bošína, od Dubu, z Kunvaldu, z Kutnova, z Libomyšle, Lomu, Michnic, Morašic, Olešné, Pnětluk, Raškovic, z Trocnova, Weilburg, z Vyprachtic, III z Černovic, Drnovic, Hrušovan, Chvalkovic, Kučerova, Kunkovic, Nemotic, Nětkovic, Pavlovic, Puchlovic, Rychaltic, Sušice, Vokšic, Zastřizl, Zbislavic
dvě lilie (botan.) z Valdova
tři lilie (botan.) III z Kostelce
též na stoncích a v nádobě II z Přívor
lilie s křížem II z Naptic. Viz i křidlo
lilie s rukou II z Kamenice, z Kamenna mosta
lilie s podkovou II z Želenek
lilie polovičná se střelami II z Hradce, Přehořova
lilie rozličně posázené po štítech, na trojdílném II z Machovic
tři na † II z Jilmanic
,, ve vrchní polovici III z Laznik
,, v levé polovici a s koulí II z Nedakřevic
tři v trojhran spojené III Šváb
dvě nad šachovnicí II z Miliny
tři na hůlkách III z Nevědomí
lilie pod pruhy II Unruher
,, pod rybími hlavami III z Rybího
polovičná lilie v levém poli II z Ledec
6 lilií na trojdíl. štítě III z Vrbna
dvě lilie v + III z Výškovic
,, na trojdíl. štítě III ze Zvole. Viz i štít se zuby
lípa. Lipová větev II z Lindy, III Stange
lipové lupeny II z Knířova, Lungvic III z Kelče, Lipové
též s pruhem III z Moravičan
též s sukem i bez něho III z Řečice
liška II z Bratříkovic, Krakovan, Obříství, Poděhus, Přerova (?), Úloha, Zahoří, III z Bělé, z Hustopeče, Kněhnic, Lešan, Libonic, Nepomuka (vlk?), Ochab, Stošikovic, Tučína (vlk?), Zarušic
l. přes pruh II z Milova
l. vedle střely III z Těšova

l. husu držící II z Herstošic, ze, Všechlap
loďka viz člun a muže
lopata viz i radličku
l. vějačka II z Rokycan
l. v ruce III z Heršovic
l. samotná III z Haunfeldu
dvě lopaty II z Otradovic. III ze Gnastu, Krakovce, Mnichova, Šenkovic, Tuřan
tři lopaty III z Kladnik
loutka III z Olbramic
luk s rukou II Lukonos
lupeny II z Chvalovic, Plotišť, Poličan, Rynarce
M (písmena) II z Slavětína III z Radic
táž a přes ní V II z Petrovic
makovice II z Šlovic, III z Brtnice, Hrádku, Lešan.
tři m. na pruhu, III z Nejdeka
maliny II z Vesce
meč jeden III z Huti lesné, Vranína. Viz i muže. Meče I 40, II ze Čbánova, z Lipničky, Lukého, Miletic, Rynarce, III ze Křtěnic, Lesonic, Lukavice
meč v ruce II z Čachovic, Dívčic, Dražic (Stražiště?), z Kněžmosta, Konobrž, ze Křtěnovic, z Měcholup, Nabočan, Řísnice, Sádku, Solopisk, Strachotína, Trnové, Velenov, Vojenic, Žernově, III z Hartmanova, Lilče, Plenkovic, Štěpánova, Třebenic, Vojenic, Žernoví
za meč dýka v ruce II z Nejepína
m. s měsícem II z Cidliny
„ s 2 měsíci III z Šimonic
2 meče s měsícem III z Lukavice
meč s hvězdami II ze Lhotic
„ se střelou III z Bučic
„ s klíčem II Medulan
meč s kotlovým uchem III Staroveští
3 meče v jablce III z Fulšteina, Chřenovic
jelení roh m. proražený. Viz jelení roh
medvěd I. 44, II z Baršteina, Bernwaldu, Dlouhé, z Dražova, Lounský, III z Choryně
týž jako v útoku III z Dřínového, Dubňan, Kurovic, Kyjovic, Ledče, Nevojic, Olomučan, Prus, V.tčic
m. poloviční II z Běrunic, Koberovic, Trocnova
m. drže meč II z Pouchova
m. pod pannou III z Čertoryj, z Chobřan
medvězí hlava III ze Zbislavic
táž pod korunou II z Mělnic
medvězí noha II Charvoj, z Lotic, III z Lovčovic
táž s rohem II z Běšin, Sedlce, Veselé, III z Hrušek
táž prostřelená III z Ještědu
dvě medvězí nohy II z Blatna, z Cách a Sluh, Dřevíče, Hertenberka, z Chodče, z Medvědic, III z Krhova
měsíc vždy poloviční I 58, II z Boršíkovic, z Čečvic ?), Černic, Kbela, Kostelce, Kotouně, Krašovic, Mezilesí, Osovnice, Podolšan, Radikovic, Všestar, Zaječic, Závsí, Žďáru, III z Racova
měsíc s křížem II z Butovic. Viz i kříž
m. se stromem II z Červeněvsi
m. s kytami II z Hohendorfu
m. s hvězdami viz hvězdu
m. s vlčí hlavou III ze Hrušek
m. vykrojený III z Chlevského
m. s mečem viz meč
m. s kloboukem III z Čihovic
m. s rukou II z Kostelce

m. s křížem viz kříž
m. s kalichem II ze Strážnice
m. s rohy III z Babic, Bařic
dva měsíce II z Rozhovic, III z Jeclova, Sudic, Vranova
tři m. II ze Smrčku, III z Bludova, Násile, Oleksovic
dva m. s pery III z Penčína
tři měsíce na pruhu II z Božic
mnich I, 39 jako poutník II z Horněvsi, z Jiřic, Mnichu, Řečice
m. s berlou III z Opatova
mořský pes (tuleň) II z Koštěnic, Lukavice, Malejova, Předboře, Sloupné
motyky II z Božejova
mouřenín II z Hochauzu, III z Kobylího, Kornic, Račic
m. hlava II z Hlohova, Rovného z Újezda B., z Valečova
muří noha II z Čichalova, Poutnova, Roudné, Týnce, Vahanče
muž (i oděnec neb bojovník) na lodi II z Bříště, Dalkovce, Hradce Kamenice, Milčic, Petrovce, Podole, Radkova, Slepotic, Sulic, Újezda, Vesce, III z Radkova
muž divý II z Drast, Lhotic, Jezdenic, Lazuv
týž v jeleních rozích II z Řehnic
muž nahý II z Javorníka
„ bradatý II z Kornic
„ drže bulavu II z Týnce
„ s korouhví III z Laznik
„ se sekerou II z Koprnik
„ bezruký III z Holšteina
„ panák II z Hořiněvsi III z Olbramic
mužík na šachovnici II z Miloňovic
muž poloviční na plotě II z Vyskytné
poprsí III ze Zahrádky
muž na 4 pruzích II z Dračova
muž (klénoť) II z Machovic
N (písmena) svěrček viz I, 51
noh (gryf) II z Hradiště, Poděvína, z Přívor, Sieberzeuger
noha lidská, tři nohy I 59, II z Hradenína, Radennía
nohy zvířecí, neurčené III z Budějoviček, Lilče
nože × III z Ostrovačic
n. vinařské s žezlem III ze Lhoty
nůžky II z Broumovic, Holešic, Křečovic, Lipoltic, Losyn, Petrovic, Počepic, Znančic, III z Sechova, Stikovic, Újezda, Vlasatic
n. postřihačské II z Polné
O (písmena) III z Melovic
obruč s tyčkou II z Únějovic
okoun II z Cholupic, Jedovar, Mnichu, Nihošovic, Oseka, Podolí, Smrkovce, Třebelic, Třebešťovic, Valkunova, Valu, Vlachňovic, Želibořic, IIIVydří, Zhorce
olše II z Olšan
orel (vždy dvouhlavý) nad šachovnicí II z Újezda
orel nad pruhy a s dutami II z Enzidle
orel poloviční vedle pruhův II ze Zhoře
orlova noha, i hlava III z Kotulína
Viz i I 5
orlice I 5, II z Černovic, Fojcperka, Hardeka, Hlubína, Hrádku, Košíně, Rejchu, Sebuzína, Stachovic, Trutmáně, rychtář Týnský, ze Zbohova, III z Vidpachu
orlice poloviční I 27
orlice s lidskou hlavou II z Čejova, Kamberka, Kralovic
orlice Klarycká II z Klaryc, z Tišnova
o. s kolem II z Mulheima
o. ve vrchní polovici II z Hrádkova

o. nad odkrojkem neb měsícem II z Mochova
o. polovičná nad šachovnicí III ze Šimberka
táž vedle pruhu II ze Skalky, z Sulevic
osel polovičný II z Plotišť, III z Kopce
osličí hlava II z Frymburka, III z Kopce
ostruha, dvojzub II z Boršic, Částkova, Hořeslavic, Chvojence, Kola, Kydlin, Libětic, Otěšic, Otína, Tuněchod, III z Tečovic
o. s péry II z Nezpečova
ostrvy × I 2, III z Hajan, z Modřic
ostrva, suk II z Divic, z Fictumu, Ronova, Šenfeldu
o. s vinnými listy II Klikš
o. mezi sekerami III z Bělé
o. mezi hvězdami III ze Strachnova
o. s jetelovými listy III z Třebetic
oštěp, kopí turnéřské, ratiště II ze Štěkře
jen hrot II z Trocnova, Trutmaně
o. v ruce II z Petrovic
2 oštěpy II z Bošilce, Bzí, Červeněvsi, Duchcova, Lužnice, Otradovic, Reicenšlaku, Třebína
3 hroty oštěpův III z Rohova
ovce, jedle, noh, pruhy II Šafgoč z Kynastu
panna na medvědu III z Čertoryj, z Chobřan
p. držíc kouli II z Chuderova
p, mořská II, III z Jevišovic
papoušek II z Jelčan
p. na větvi II z Kasejovic
pařez na pol. štítě III z Petržvaltu, z Pivína
p. s větvemi a jablky II z Vlčnova
p. dubový viz dub
páv II z Elstrberka, Hraběšína, Chříňova, Leuchtenberka, Mačic, Zahrádky, III z Drahanovic, Laznik Šimankovic
páv drže prsten II z Boru, z Vojnic
paví hlava a krk II z Lovčic, z Těchlovic, Újezda
pazour s křidlem viz křidlo
pelikán II z Rajova
p. na srdci II ze Štěpánova
péra (brky) často pouhé ozdoby, na př. viz hvězdu
trojpeří I 55, II z Rovného
dvě péra III z Čekyně
táž v kruhu III z Laznik
táž × II z Lazec (dvě II z Přepych)
tři péra II z Bysně, Hostovic, Chotějovic, Koutův, Křemyže, Křemže, Vliněvsi, III z Okarce, Podhájí
pes II z Chotětic, Kvasejovic, Lhotic Linhartic, Vesce, III z Hradiska, Linhartic, Pastrichs
pes sedě II z Mezimostí
pes braka II z Odlochovic, Okrouhlice, Zásady
p. ve skoku II z Petrkova
p. neb vlk v pravé polovici II z Raduně
polovičný i celý II z Byšic
polovičný II z Modliškovic, ze Solče, III z Bohušic
týž na hradbě II z Konipas
psí hlava II z Bezdědic, Byšic, Dubnice, Konipas, Píčína, Podnavec, Polné, Sobučic, Vepic, III Bohuslavic, Pavlovic, Rakových, z Staříče
věžníkova hlava II z Věžník
táž i dva psi II z Vrchlabí
pila II z Býšova, Podole, Strážkova, Úšavy, III Rudolce
jen železo III z Otoslavic
pinta I 46
plameny II z Dobročovic, Hobšovic, Milevic, Škvorce, III z Chvaličova

plamenité ozdoby II z Damětic
plechovnice, jedna neb dvě, II z Bukoviny, Přistoupimě, z Řehce, Sendražic, Sloupna, Smojna
p. s herynky II. z Sloupna
plot II z Dírného, Lasenice, Kovanína
pluh, *radlice* I 45, II z Přehořova, z Vlčkovic
podkova II z Kladrub, Kostelce, Libochovan, Lopuce, Měrunic, Patokryj, Sebuzína, Šatavy, Veleně, Vlastějovic, Vlčí hory, Želenek, III z Lasotk
podkova s křížem III z Geraltovic, Hliníka, Lažiska, Vítkovic
p. s lilií II z Želenek
p. s ptákem II z Vrbice
tři podkovy II z Božího domu, Hostivice, z Kovanic, Lidic, Sadlna, Semčic, Vlčí hory, Zalešan
poloukruhy tři spojené III Kutěj
potvora, půl jelena a ryby III z Ruče
poutník II z Horněvsi, Jiřic, Osečan
prasátko se stromem III z Radotic
prkno ozdobené, čtverhranaté II z Alberovic, Chabřec, Chotětic, Libotyně, Svinova, III z Chabřcc, Litovan, Petržvaldu
též kosočtverec II z Miloňovic, Podvek, Svinavy, Sytné
též trojhranaté III z Borečkovic
p. šestihranaté III z Prostého
p. okrouhlé II ze Svinova
provaz spletený III z Skydně, z Slupska
prsten II ze Šmikous, z Valdenberka
pruh po vrchu štítu II z Čisté, Houžné, Chotětína, Chrastu, Komorovic, Křivé vsi, Oseka, z Potvorova Reisach, z Rejšic, Volduch, III z Obory, Vítovic
pruh na vrchu — polovičného štítu II z Trkova, III z Bohdalic, Černé hory, Doubravce, Hrošky, Náměšti, Vildenberka
pruh příčný široký jest trojdílný *štít*. Viz to
dva příčné pruhy po vrchu štítu II z Lazu, z Počernic, Průhonic, z Račína, Röder, ze Rpužic, ze Skuhrova, z Vildšteina Nekeliske (?) III z Chylic, Krhova, Mesenpeka.
pruh příčný a od něho k vrchu dva přímé pruhy II z Březnice, z Ledenic, Pacova
týž dvakráte lomený II z Jehnědna
týž s šachovnicí a střelami II z Petrovic
týž jako W III z Posadova
pruh příčný a do něho klín II ze Dvojic
poloupruh v polovici štítu I 30, II z Levína, ze Smojna
dva poloupruhy kouty k sobě II z Gleizentalu, Nagel, ze Zakšova
pruh příčný a od něho ke zpodu zase pruh III z Porce
pruh svislý neb kůl I 49, II z Březí, Jíkve, Kamenice, Kladna, Kníje Kralovic, Lisova, Nemyšle, Pasek, Rochlova, Semína, Stebna, Újezda, Vidhostic, III z Dunajovic, Hříště, Chechla, Lukavice, Maletína, Mírova, Otmuta, Rokytnice, Rokyc, Šimberka
pruh pošikem neb pokosem (v staré heraldice je směr lhostejný) I 53 II z Běstviny, Běšic, Borovnice, Elstrberka, z Halže, Huler, z Chváletic, Chyš, Jankovy hory, Jenišovic, Lhoty (klénot červ), z Litošic, Lovčic, Náchoda (se lvem) Poříčí, Předenic, Přestavlk, Reicenšteina, Rozvodova, Rušinova, Snětu, Stanovic, Štokova, Trnové,

Vřesné, Zejdlíkovic, III z Bořic, Domamyslic, z Holovous, Holšteina, Hořešovic, Horky, od Hory, z Hustopeče, Krsovic, Kunvaldu, Lipiny, Modřic, Němčic, Opolčic, Počepic, Radotic, Stražova, Vedrovic, Vesce, Vlčnova, Želkovic, Žop

týž s ptákem II z Myslína

„ s 3 ozdobami II z Nakla

„ s koulemi II Elsnic

„ s 3 kříži II Baban

„ s 3 makovicemi III z Nejdeka

„ s šachovnicí II z Turgova, Železnice

týž s routami na něm neb vedle něho II z Kestřan, z Solopisk, III z Melic, Modřic

týž s kostkami III z Dukovan

„ „ kloboučky (?) III z Hobzí

„ „ kytkou III z Lukdanic

„ „ 3 polov. jeleny III z Kunovic

pruh s hvězdami II z Dolan, Maleřík, z Poříčan, III z Pozdětína

týž avšak i s 2 liliemi II z Černčic

týž s jednou lilií II z Hrušova

týž jako řeka II z Chyš, Letošic

„ „ „ se křížkem III z Dobšic

pruh pošikem s růžemi II z Ertmansdorfu, Nečemic, Vilhartic

týž, ale růže i vedle II ze Zlonic

pruh se střelou a vedle hvězdy II Oremus

pruh okřídlený III z Holoubka, z Říše

pruh pošikem s šachovnicí II z Turgova

dva pruhy × s šachovnicí v. šachovnice

pruh pošikem přes štít polovičný III z Grunberka

týž v polovici štítu II z Liblic, Mitrovic, Otrádovic, Pojetic

trojpruh (na tři strany) II ze Zakšova

pruhy příčné po vrchu I 12, II z Podvek

dva pruhy na příč II z Budova, z Doupova, Chlumu (i 3), Jetřichovic, Kamenice, Koloděj, z Mezného, Röder, z Rybnic, Štrosperk, ze Zahrádky III z Meziříčí

chrt přes ně II z Křečovic

dva pruhy s hvězdami III Ryšan

tři pruhy středem II z Čachrova

tři pruhy II z Chroustovic a Týnce, z Konecchlumě, pan Krušina, z Kumpolce, Loutkova, Miletic, Pištkova, Přivor, Probluze, Radimovic, Rakovic, Svojšína, z Šontálu, Šťahlav, ze Štědré, Štumpfil, z Třeble, Valdova, z Volfšteina, Záluží, III z Křesyně, Mírova, z Ojnic

tři pruhy s husou II z Chotěmic

3 pruhy s čápem viz čápa, 3 i 2 pruhy se Saskou korunou viz korunu

čtyři pruhy II z Číčova, z Chrastu

pět pruhův II z Vlčkovic III ze Lhoty

pět pruhův s polov. kolem II z Čejkov

dva a dva pruhy střídavě II z Hoštic

třikráte poloupruhy III z Bukoviny Mašovic, Salovic, ze Špránku

poloutrojříčí viz štít

dva pruhy svislé, koly II z Semil, Valče?

tři takové II z Běhařova, Strachovic, Škvorce III Plaer (?)

čtyři i více II ze Švarcenberka

šest pruhův přes polovičný štít II ze Štmelin

poloupruhy nad sebou II z Miletína

dva lomené pruhy II z Pakoměřic, Písku

pruhy pošikem I 11, II z Choustníka, ze Šumburka III z Otaslavic, z Potštatu
dva pruhy pošikem II z Kaišperka, z Prošovic, z Vojkovic, Zabrušan
tři tak II z Cidliny, Helfenburka, Lazec, Vojkovic III Doloplaz, Krbyně, Skrbeně
čtyři tak II z Cholyně
tři ale podle sebe II z Habartic
tři pod polov. lvem II z Koldic
dva s kladivy II z Radovesic
dva nad lilií II Unruher
dva vedle lva III z Kostelce
tři „ „ II ze Zhoře
pruhy pošikem jen v polovici štítu II z Bělčic, Miřetic, ze Mšena. Viz i štít
tři pruhy pod orlem II z Enzidle
dva pruhy v každé polovici II z Útěchovic
dva a tři tak střídavě II Vorsucher
tři pruhy v každé polovici II z Kojšic a Ledvic, Nimans
pruh po vrchu a jeden pošikem II z Březovic
pštros II ze Světic
p. drže podkovu II z Vratu
pštrosové křídlo v polovici štítu II z Velechova
pták neurčený II z Činova, z Hartvíkova, Hlušec, Jenče, Knije, Kocléřova, Kotenčic (dudek?), Křešic, z Kutnova (dravec), ze Lhýšova, Libverdy, Lipan, Lísovic (Dudek), Lozy, Metelska, Mirovic, Mlékovic, Myšlína, Obory, Pelhřimova, Popovic, Poříčí, Prašivé, z Radhostovic, Rochova, Rokycan, Roztyl, Sedlce, Šontálu, Tiché, Tourového, Újezda, Všechlap, Všelis, III z Barchova, Budče, Čelčic, Drahanovic, Ejvaně, Jaromířka, Lancova, Nemilan, Ojnic, Ruského, Zdislavic, Žabčic
pták v kleci III z Přestavlk
týž v ruce II z Nabdína
pruh s ptákem II z Myšlína
pták s podkovou II z Vrbice
ptáček na větvi II z Bořic, z Lehomě, Zbraslavic
týž na větvích II z Týnce
týž na oklestku II z Červ. Újezdce
pták prostřelený II z Neškaredic, Přítoky
ptačí (supí) hlava II z Buchova, Chlumku, Plané, Proseči, III z Olšan, Sedlce
dvě ptačí hlavy II z Miřetic, III z Doloplaz, Nakla
ptačí hlava s krkem prostřeleným II z Egrberka, Habřiny, z Mělníka, Štuk, z Vožice
ptačí hlava s korunou II z Tachova
ptačí noha II z Brozánek, Čejkov, Chříňova, Knína, Kokovic, Libotyně, Obděnic, Obořiště, III z Bořitova, Lukovan, Slavíkovic, Starchovic
ptačí nohy II z Bystřice
ptačí noha prostřelená II z Nové vsi, Stradova, Veselé
pupen II z Divic, Klobuk, Lukova
radlička, lopata, rýč II Celný, z Jíčíněvsi, Malejova, Přína, ze Smrkovic, Zbraslavic, III z Myslova, Žlébku
r. přes poloviční štít II z Radče
dvě radličky II z Lodmansdorfu, z Vysokého
rak II z Blaždice, Hřivic a Sedčic, Kocléřova, Křekovic, Perče, Trocnova, Úvalu, Vintrberka, III z Batelova, Červeného, Dobrévody, Hluku, Jemničky, Lažan, Ostrova, Rosičky

rací klepeta viz klepeta
ratolest v ruce II z Kněžic, z Kynšperka
řeka s lekny v. lekna
řemdih, ježatá palice, jeden ř. II ze Zhoře
2 řemdihy II z Duchcova, III z Krakovce, z Prostého, Sedlce, Věžek
3 řemdihy II z Cetně, Kolomut III z Dobrčic, Tučína
řemdih v ruce III z Libojed, Malenovic, Prakšic, Veselí, Znorova
řepa II z Leštiny (?), s vyrůst. lupeny III z Malejovic, Našiměřic
řešeto (kotouč) II z Harasova, Stránky
řetěz, kus II ze Vzkur
rohy býčí, volské, buvolí, „slonové trouby" vyskytují se přečasto jako klénot a proto se tuto neznamenají, poznamenávají se jen rohy, které jsou dány na štít. Viz I, 38
jediný roh II z Nedvídkova
roh a medvězí noha I z Běšin, Sedlce, Veselé, III z Hrušek
roh s rybou III z Bělé
roh neb mysliv. trubka II z Běstviny, Černé, Chřenovic, Kojšic, Lukavce, Omnic, Popovic, Ratibořic, Skořenic, Skřivan, Stupic, z Varnstorfu, Zebína, Žampachu, Žirovnice
2 trubky II z Počernic, III z Lesonic
3 trubky II z Týnce
rohy na štítě II z Drhonic, Holišovic, z Honcovic, Chodour, z Kalenic, Kestřan (ozdobené), Kladrubec, Kocourova, Libanic, Milhostic, Nasevrk, Neprochov, Petrovic, Pláně, Řešic, Seslavec, Srdova, Těšnice, Malé Turné, Ústrašína, Vlksic, Vojkova, Vtelna, Žilova, III z Dlouhé Brtnice, ze Dvorce (ozdobené), z Habrovan Hodic, Hradčan, Ječic, Kateřinic, Miroslavě, Olešničky, Ozřetína, Řehořova, Trmačova (3), Trstenice, Tržku, Tvořehráze, Vydří
rohy stočené II z Bělé, Bukovky, Holešic, Hrádku, Sluhova, Stativnice, Stehelčevsi, Střežetic, ze Štítar (?), III z Bolikovic, Druhotína, Jemničky, Senice. Viz kruh.
rohy s klepety II z Ledské, ze Slemene
rohy s korouhvičkami II z Kladna, Lan, Močidlan, Smiřic, Stebna, Těptína, Tuchořic, Vidhostic, Vlčnova, Vztuh, Zalyně, III z Klecan, Křižanova, Nové vsi, Vedrovic, Veleně, Želkovic
rohy s ručkami II z Hradiště, Lhoty, Opálky, Ostrobsdorfu, Třebomyslic, Tuchořic, Tvořešovic, Valtířova, Vopisku (?)
rohy s kytami II z Kačice, Nebovid, Okrouhlice, Pohledi, Speřic (?), Tourového, III z Černé hory, Janovic
rohy s pery II z Petrovic, Podole, Skočec, Štampachu, III z Bohdalic, Borotina, Bukovice, Dolan, Holoubka, Klecan, Modřic, Příluka
rohy s pětilístky III z Petrovic
„ „ hvězdami III z Poratic
„ „ lipovými i leknovými lupeny II z Malešic, ze Mšeného, III z Doubravice, Myslibořic
rohy s klepety II z Ledské, Slemene
rohy s rybami II z Horšova
rohy s kladívky III z Ohrozim, Važan
rohy se střelkami II z Budislavě, Čanky, Hodonic, z Keblan, Ko-

mařic, Nedabylic, Rohuv, Údolině, Všenor
rohy s kuličkami II ze Svinné
rohatina (schlagbaum, turnpike) II z Albenreutu, Hertenberka
roch (šachová figurka) II z Bukova (?), Dolan, Dvorce, Rochova, Truzenic
rolničky tři II z Přelice
rostlina II Puš, z Vrhavče, III z Lesonic, Lhoty, Pulic, Slavonic, Svojanova
rostlina s křidly II z Černíkova
táž a růžičky II Kelbl z Gejzinku
dvě rostliny II z Radovesic, III z Dyjakovic
tři rostliny II z Caltova, Týna
roury s uchy II ze Sudoměře
routa II z Gusku, III z Křížkovic
tři routy II z Beztahova a Heřmanic, Bravid, z Hlavatec, Chřenovic, Olešné, Poříčí, Solopisk, III z Oseka, Všenor
pět rout II z Břízy, z Habřiny
dvakrát po třech s pruhem III z Melic, z Modřic
tři routy na pruhu II z Kestřan
Viz štít trojd. a polovičný
rožďka (větev, ostrev) v ruce II z Malešova
ruka (jen pěst) II od Dubu, Pasovar, Uzdičova, Krsovic, III z Brachovic, Lohkova, Naramče, Skrej, Sněhotic, Medlic, Zdětína
ruka a kus ramene dvakráte III ze Zdětína
ruka jedna, i zbrojná (s ramenem) II z Dobré (?), Hubka, z Chomutovic, Mukoděl, z Rybňan, III z Bezděkova, Kostelce, z Modřic
dvě ruce II z Branišova, Heršteina, Kamenice, Kostomlat, Lhoty, Proseči (?), Řepnice, Rohatec, Skorotic, III z Černína, Hulína, Olbramic, Polanky, Rohatec
ruka držíc svazek II z Heršlaku, Zaječic, Zruči
ruka při kříži a se sekerkou II z Mladějovic
ruka držíc sekeru II z Rokytníka
ruka se střelou II z Rybňan, Veveří
ruka s dýkou II z Nejepína
,, s mečem v. hrozen, meč
,, s oštěpem II z Petrovic
,, řemdihem v. řemdih
,, s 3 řemdihy III z Dobrčic
ruka s kyjem III z Hartmanic, z Heroltic
ruka s palicemi II z Újezdce
ruce držíce samostříl II z Prachňan
luk s rukou napínající II z Lukonos
kluk v ruce III ze Hlusovic
ruce držící kouli II z Mirešovic Nučnic, Údrče
ruka s lilií v. lilie
klasy neb květy v ruce III z Přeskač
kyta v ruce III z Vitčic
pták v ruce II z Nabdína
ručky na rohu III z Milčan
ruka držíc ? III ze Střelic
růže I 1, II z Brodu, Říše, III z Mutíšova, ze Střelic
r. o šesti listech II z Choltic
r. na polovič. štítě II z Rosendorfu, III Želetavy
čtyři růže II z Šenu
štít stupňovitě dělený s 3 růžemi III z Ketře
pruh a tři růže II z Lošan
tři růže na pruhu v. pruh
pět růží na pruhu a mimo něj II ze Zlonic
rostlina s růžemi II z Gejzínku
tři růže se střelou III z Branice

růžice na bylinách II z Jenišovic, z Polanky
růžice na krokvici v. krokvici
ryba (neurčená), jedna II z Brloha, Hradce, Skal
dvě ryby I, 52, II z Malonic, z Řeporyj, Uhřínovic, Veselice, × z Vřeskovic, III z Chlevského, Pačeslavic, Radkova, Žešova
tři ryby II z Bračic, Čapští z Čepě, Černého víra, z Holkova, Chanovic, Choltic, Chrastu, Nebovid, Nihošovic, z Poříčí, z Radkovic, III z Dobromyslic, Držovic, Hřivínova, Prus, Kajže, Stavěšic, Zwerwitz
ryba okřídlená II z Bergova, III z Dobronic, Markvartovic
ryba s rohem III z Bělé
táž na pol. štítě II z Chodův
dvě parmy na kytě II z Zakšova
ryba bez hlavy II z Neprochov, Střídky
tři ryby bez hlav po dvou polích II z Horšova, Metelska
2 rybí hlavy II z Ježova
tři s lilií III z Rybího
rys I 41, II ze Mnichu
S (písmena) II z Kolozruk, z Mezinov, Pasovar, Semtěše, Štědré, Údrče, Zhorce, III ze Slavětic
saky dva II z Bítova, III z Biňova
samostříl, kuše II ze Lstiboře, III ze Zalužic. V. ruku.
saň II z Újezdce Odk. ze Zhoře
saňky dvě III z Moravčína
sekera bradatice s křížem viz kříž
sekera jediná II ze Zhudovic
sek. se střelou × II z Teplé
sek. kladná III z Mirče
2 sekerky × I 37, II z Beřkovic, z Bukové, Huler, z Chylic, z Malotic, z Sukorad, Tumpergár, Tupadl, Újezda, Všestud, III z Hobzí
tři sekery II z Budenic, Peruce
dvě sek. s kopistí II z Míkovic
též s křížem II ze Všestud
s ostrvou III z Bělé
schody dva II ze Kfelu
slimák III ze Slimákova
slunce II Maxin, z Valečova
snop viz štít
sokol II z Libočan (neb krahulík?), ze Skalice;
sokolí noha II z Javoré
soudek II z Lovu, Mezipotočí, Větřní
sova III z *Mezlesic*
srdce hořící III z Bítova
prostřelené II z Jelenova
srdce s lupenem II z Hrádku
srna, srnec prostřelený II z Proseči
srnec polovičný II z Polkovic
srní hlava II z Milevic
srnčí hlava III z Kostnik
„ růžky III ze Stichovic
srp II z Sedlce, s křižovitým držadlem III z Jehnic
dva srpy II z Kříčova, Podvin', III z Vrbovce, ze Zvole
střela prostá I 10, III z Mokrého, z Rosičky
střela zavinutá (odřivous) I 6, III z Letošic
čtyři střely + I 16
dvě střely = × + II z Dražovic, z Klenče, z Lobkovic, Protivce, z Rožďalovic, Rybího, Vlastislavě, III z Hlivic, Kbelska
tři střely II ze Stiřína, Vidova
dvě střely spojené II z Kaplice
střela s dvojím křížem II z Mezného, III z Gogoliny, z Ochab, táž s liškou III z Těšova
střely zpodní kus II z Chotče
střely svrchní kus II z Kunžaku
hrot střely II z Valdova, Želetic
dva hroty II z Sedlce, Svinčan
střela s mečem III z Bučic

střela mezi hvězdami II Oremus
střela mezi růžemi III z Branice
střelky při pruhu s šachovnicí II z Petrovic
tři střely s pal. kolem III z Těšnovic
střely přes pruhy II z Vražkova
střela s vidlicí II z Tymperka
kyta s 2 tulejemi střel II ze Starkoče
střela rohatá II z Neustupova, Otryb, Soběšína
střelky na rozích, II z Budislav, Čanky, Nedabylic, Hodonic, Keblan, Komařic, Rohův, Údolině, Všenor
strom II z Bílé hory
stůl (?) II z Damníče
stupně se lvem II z Koloděj, Rotleb. Viz štít
sudlice II z Lužné, Rudolic
sumec II z Jedlice
supí hlava I 31, II z Jenišovic, Krchleb, Myšlan, Rosic, Vysočan, III z Čechočovic, Mirotína, Tavíkovic. Viz i ptáka
dvě supí hlavy II z Jenšteina a Vlašimě
kostky se sup. hlavami II z Hernsdorfu
svině II z Kunemile, Onšova, Tožice, Vidova, Zdislavic
sviní hlava I 4, II z Bělče, Hůrky, Kuřího, Týnce, Zrubku
sýkory tři II z Meisenburka
šachovnice I 54, II Adlaf, z Adršpachu, Bezdědic, Bezvěrova, Brodec, Brozánek, Budislavě, Budkova, Hamršteina, Hořiněvsi, Chotče, Kosoře, Kvasejovic, Pařízku, z Sedlice, Sovojovic, ze Všejam (klénot) III z Bobolusk, Meziříčka
šachovnice jen na polovici štítu II z Přelouče, Tmaně, Trutmaně
šachovnice jen po částech štítu II z Vesce, III z Linavy
š. na pruhu II z Turgova, Železnice
š. na pruhu lomeném II z Petrovic
š. na × pruzích (kl. páv) II z Chřínova, Zahrádky
š. s jezovcem II z Hamršteina
š. s kolem pal. II z Nového domu
š. na křidle, viz křidlo
š. s krokvicí III od Věže
š. se lvem, viz lva
š. s lilií II z Miliny
š. s mužíkem II z Miloňovic
š s pol. orlicí III ze Šimberka
škopek II z Bydlína, Hlušec, Mlynice, Otradovic, Semtína, Toušic,
šk. s osobou koupající II z Leubic
šraňk (hřeben zavír. bránu) II z Bohdanče, Čihovic, Hodkova, Malešova, Zalešan, III z Čelechovic, Trpěnovic
štěnýř II ze Zvíkova
štika II z Aichu, Deštného, z Kynšperka, Maksant, Pichlberger, z Pirku, Plik, Raussengrüner, z Nové Role, Winkler, z Vranova, III z Dubenek, Rosic, Turovic
štičí hlava II z Nužkovic
štít. Je-li na štítě znamení, hledati jest při znamení
štít na štítě II z Falkenšteina, z Kladna, Tisové, III z Lokovníka
trojdílný štít ozdobený na štítě III z Brunšperka, Dubna
štítky na štítě II z Jablonné, Studeněvsi, III z Mírova (v. pruhy)
štít na příč poloviční I 50, 59, II z Baště, Březí, Buk, Čichalova, Doubravy, Frydšteina, Chotětova, Chotiměře, Jmnic Klimberka, Kunova, z Lub a Sobětic (ale tu u zpodu šupiny), Obytec, Ro-

prechtic, z Újezda Drah. Velimě, III z Habrovan, Lichtenšteina

týž ale zpodní pole dělené II z Gerštorfu, Háje, Zachrašťan

týž, ale vrchní polovice dělená II z Jilmanic, Lomnice, ze Lstiboře, z Panvic, III z Hrušovan

týž, ale zpodní část malá III ze Strážnice

růže pře něj II z Rosendorfu

št. poloviční, ale horní pole menší II z Malšína, Údrče

št. polov. se čtverečkem II z Týna

týž a na vrchním růže III z Želetavy

dělící čára stupňovitá a tři růže III z Ketře

štít na příč trojdílný II Bítovec, z Boršengrynu, Březovic, Budkova a Tourového, Bychor, Cehnic, Cerhonic, Ctiněvsi, Dubče, Falknova, Hardeka, Hrádku, Hustířan, z Kařišova z Kotvic Kozojed, Lenův, Libodržic, Libšteina, Lípý, Lomu, Lukova, Mašťova, Neveklova, Neznašova, Oračova, Otína, Pěčic, Perglasu, Pernšteina, Pobipes, Popovic, Pošně, Předbořic, Příčiny, Račína, Radiče, Skuhrova, Stakor, Stazkova, Suché, Šanova, Telibě, Tetova, Tourového, Třebešic, Trojanův, Újezda, Ujkovic, od Věže, z Vildšteina, Vítovec, z Vlčnova, z Vracova, Vražkova, Vydří, Zahoří, Zhoře, III z Budiškovic, Bukovice, Heršic, Hrádku, Hustopeče, Jakubova, Radotic, Slatiny, Zahrádek

týž s routami II z Hornšperka

týž s loďkou II z Hrádku, Žlunic

v prostřední části šachovnice II z Janovic, Klenového

trojdílný a poloviční II Benešovský, z Čechtic, Hodusic, Kysible, z Poměnic, Rorer, III z Harasova, z Kunovic, z Poměnic

trojdílný a přes něj klín II ze Dvojic

trojd. s šachovnicemi II z Útěchovic

trojd. s růžemi II z Rosentálu, z Zahoří, III z Dobronic z Želetavy

trojd. s hvězdami III z Domamile

trojd. s rybami III z Pavlovic

trojd. s klíny II z Pruku, z Trautenberka, z Újezdce Sedl.

trojd. s růží o 6 listech III z Dabronic, ze Sádku

trojd. s hvězdou II z Chlumčan

trojd. s panákem a liliemi II z Machovic

prostřední část zubatá II z Hrádku

poloviční štít za lvici I 3

týž II z Bělče Bohušic Bonten, see, Čeradic, Černé, Čisté, Dobřeně Doubravice, Drahobuze, Drnovce, z Dubňan, Habrlant, z Háje, Hřebečník, z Chlumčan, Chotěřiny, Chvalkova, Jezera, Kamenice, Kokořova, Kolešovic, Kostelce, Kovářova, Kozlova, Kožlí-Leisneka, Libošína, Močovic, Milčic, Mitrovic, Modřejovic, Mostkův, Nedvídkova, Nechvalic, Přestavlk, Příšova, Přívoz, Prohoře, Rabšteina, Radovesic, Rakové, Rovného, Rzavého, Slatiny, Slavkova, Snopoušova, Solče, Stěžova, Strýčkovic, Studenného, Svinné, Svojkova, Svojšic, Teměřic, Trojan, Trubec, Věřic Vesce, Veselé, Vysočan, Zahoří, Zhoře, Žeberka, Želibořic, III z Bařic, Baště, Bohušic, Domamyslic, Dubňan, Honbic, Kněhnic, Kukvic,

Kyjova, Opatova, Otaslavic, Pamětic
týž, ale jedna polovice na příč dělena II z Červeného dvoru, Harasova, (s kotoučem), Hrušova, Medonos (s kotoučem), Němče, Újezdce
týž s koulí II z Bubna
„ s kotoučem II z Kralovic
„ s routováním II z Hlavatec
„ s lipovou větví II z Lindy
týž se žaludy II z Novévsi
„ s kozlem II z Kopidlna
„ a dvě žezla křížem III z Čermnik
„ ale pravé pole užší II z Vojnína
štít poloviční, ale jedna polovice trojdílná (poloupruh) I 30, II z Levína, ze Smojna
tak s orlicí II ze Skalky, Sulevic
tak s velbloudem II z Křimic
poloutrojříčí (v jedné polovici 3 pruhy příčné) I 7, II z Kobershainu, Vracova
též, ale pruhy pošikem I 25, III z Bludova
též, ale 2 příčné pruhy II ze Smojna, z Vražkova (2 střely) III z Bělčovic, Lechovic, Mitrova, Pačlavic, Ptení, Víckova
polov. štít a přes něj pruh v. pruh
tak ale pruh pošikem III z Grunberka
téhož pruhu jen čtvrt II ze Všebořic
týž pol. štít, ale čára dělící stupňovitá II z Tuklat
týž, ale kus polovice usečen II z Bartoušova, Labouně
týž, ale každá polovice usečena,
při tom *snop* II z Hozlau, Reitenbachu
štít pošikem neb pokosem poloviční II z Divišovic, Domašic, Hořešovic, Krajku, Miličína, Nužkovic, Pláně, Pozdyně, z Ratěnic, Ronova, Rychenberka, Smilkova, Smiřic, ze Střítěže, Strachotic, Trutmaně, Zalunova, Zhoře, Žakavy, III z Arklebic, Kralovic, Novévsi, Přetína, Pozořic, Řehořova, Veleně
týž s kozlem II z Kopidlna
týž ale s pruhem II z Obytec
týž ale s udicí III z Kovářova
týž dělený lomenou čárou III z Bělkovic, Popovic
týž, ale polovice rozdělená II z Podmokl
týž ale obě polovice přesečeny II z Srbic, Šich
týž ale zpodní polovice mnohem menší II z Kopist, z Otvojic
štít křížem + dělený II z Buzic, Dírného, Dobročovic, Doubravice, Dožic, v. Eckbeunt, z Hrádku, Hvozdna, z Keblan, Kelnar, z Libětic, Lišťan, Paběnic, Počepic, Slatiny, Stakor, Stranného, Uněvic, Zahoří, Zvoleněvsi, III z Dobročkovic, Kyjovic, Lichtnova, Poratic, Rataj, Ratišovic, Strachotic, Švabenic, Žirotic
týž ale dvě pole zase dělena II ze Všechlap
týž ale na něm pruhy, lev, orlice a kříž, II z Hardeka
štít křížem × dělený II z Košumberka, Mšena, Nalžov, Novévsi, Paběnic, Studeněvsi
výkrojek a odkrojek na štítě totiž čtvrtina + II z Kralovic, Lukavce, Milé (se zvířetem), Neznašova, III z Hobzí, z Jakenraitu, Mikulovic
tak i u prostřed vrchu, avšak i příčný pruh a půl kolmého II z Žirovnice

v. zdola klínem II z Kovanína, z Noskova, Třebečka,
v. liliovitým klínem II ze Stříbra
v. klínem zhora ke zpodu II z Javora, Jelčan, Kněžiček, Veselé, Všejan
též tak ale 3 koule III z Borova
též tak, ale čáry klínu zakulaceny II z Gablence, Labouně, Rakové, Zap
klín jako polovice vrchního pole II z Pilníkova, Zilvar
klín ze dvou pruhův se strany III z Mikulovic
2 klínky III z Martinic
3 „ II Tulinger
klínovité předměty II z Horek
štít zuby obyč. třemi dělený II z Bechlína, Čihoště, Dobročovic, Dubečka (i s liliemi) Holíšovic, Hrádku, Krucemburka, Medvědíče (Nedvědíče), Okoře, z Prostého (jen 2 zuby), Rokycanští, Rost, ze Stranova (ale pošikem), Škvorce, Tetova, Úšavy, Vchynic, Vtelna, III z Bludova, Borotína, Branišovic, Budčovic, Nechvalin
štít se zuby na příč III z Bohutic, ze Sudic
štít se zuby dvakráte proti sobě II z Horšic
na štítě *stupeň* II z Chlumu, Kafuňk,
štít se zub. čarou pošikem II z Libiše
štít štěnířˇ dvakráte + a × dělený II ze Zvíkova
čtyři štítky za klénot II z Novévsi
tele poloviční III z Kostnik
telecí hlava II z Ještětic, Svarova
tetřev II ze Zbynic
tetřívek II z Jehnědí, Ždanic
toulec. Viz i Lobkov. klobouk
t. prostý II z Třemošné, Vysočan,
t. s pruhem III z Heršic, Hornic, Slatiny
t. se střelami II z Rakovic
t. prostřelený III z Vrbna
třmen II z Bukoviny, Černína, Krčína, Ryzenburka, Samšiny, Skalice, Svatoňovic, Svéborovic
trojhran prostý II z Jiřetína
t. s liliemi a pannou II z Heršteina, Hradiště
trojlist (tři lupeny hůlkami spojené) II z Cehnic, Milenovic, Říčan, III z Borovné
trojzub II z Boršic, Maindl, z Nepomyšle, Otěšic, III z Lubnice
trubka viz roh
tulej střely III z Hradečné, Morašic
tyčky dvě s uchy II z Miřetic
udice přes pol. štít III z Kovářova
dvě udice × II z Chořov, Kunčího, Pavlova, Prorubě, Radostova, San, Vlčnova, III z Modletic, Palovic, Sobačova
udice vlčí (koule s 3 ostny) II z Heřmanic, Jeníkova, III z Řečice
váček II z Týna, III z Manic, Vlachovic
vějíř II z Bítovan
velbloud II z Pakoměřic, Rokycan, Šmolcu
na štítě pol. II z Křimic
věnec II z Vochova
věníky I 20, II z Zahoří, III z Doubravice
větev viz i ratolest
jediná v. s lupeny II z Plhova, Souměře, Tryclár, III z Plenkovic
táž s větvičkami II z Úhelnice
dvě větve III z Úhřec
tři větve (?) III z Býšovce
veverka II z Přerova (?)

věž II z Malešic, Pucbachu, od Věže, III z Bítova, Zahrádek
dvě věže III z Odrberka
vidle jedny III z Němčic
vidle dvoje (obyčejně ×) II z Dlužína, Drahanova, Habří, Kralovic, Leskovce, Lhoty Proseči, Štěkře, Vesce, Vysočan III z Nakla
troje vidle III z Przného
vidlice se střelou II z Tymberka
víno, ratolest vinná II z Dražic, Kamenice, Litovic
dvě révy III z Voštic
vlašťovka II z Hořakov
vlk II z Činova, Kvítkova, Nalžovic (liška?), Strážného, Volfemberka, Volfšteina, Všehrd, III z Dobřínska, Evančic, Našiměřic, Rataj
vlk drže jehně II z Vidršperka
vlk z křoví vyskakuje II z Kvítkova, Michlštorfu, Sovynic, Vitiněvsi
vlčí hlava (možná i psí?) II z Čankovic, Drobnice, Hrádku, Hůrky, Choltic, Kamenice, Tchořovic, Valu, Vlkova, Volfšteina, Výškova III z Pěčina
vrána II z Drahobuze, Roztok
vrba, tři vrb. lupeny III z Vrbětína
vrš II z Borovnice, Holišovic, Chcebuze, Chlistova, Krasoňovic, z Lazic, Šadrnicht
vůl viz býk
W (písmena) II z Vyčap
dvě takové spojené III z Lipové jako pruh III z Posadova
Z (písmena) II z Kamena, z Řetče
znamení tomu podobné II z Altenburka
zajíc I 4, polovičný III z Hornic
týž dvakráte II z Chřenic
zámečky tři II z Lerojid
zubří hlava I 17
zuby viz štít i trojzub
zvíře neurčené polovičné II z Kojkovic
též na skále II z Podivice
též prostřelené II ze Strachotína, III z Bílovce
téhož hlava II ze Skal
téhož nohy III z Budějoviček, Lilče,
zvon II z Chvalkova, Myskovic
žaludy II z Novévsi
žebřík II z Choustínka, Miletínka, Vlčnova, Zaječího pole, III z Popůvek, Želutic. Viz i I 11.
žena II z Černuce, Předbořic
poprsí II z Budkova, Miloňovic, Nebřehovic
žernov (bývá i za kotouč) II z Kotvic, Radovesic, Střekova, Veitmile, Žitenic, III z Hrubčic, Jaroslavic, z Konojed, Libnovec, Pohmelic, Prače, Vrahovic Žirotic
dva žernovy III z Martinic
žezla dvě III z Čermnik
tři žezla II z Kačice Lestkova. Šlovic
žezlo s noži III ze Lhoty

IV. ODDĚLENÍ.

Rodiny erbovní a přistěhovalé.

z Abenšperka. Této rodiny erb byl prý bílý štít a na něm černá noha koňská, klénotem byl zlatý klobouk s 3 černými péry. Tak Král ve své Heraldice na str. 333, ale protože není vždy spolehliv, zůstavujeme to ve své váze.

z Abšocu, z Obšocu (von Abschatz), německá rodina, z níž Jáchym se přistěhoval před r. 1599 a pak přijat k zemi. Erb se popisuje rozdílně. Kolář našel vyobrazení v erbovníku Salmovském (XXIII K 4 bibl. Pražské) ale popisuje je neúplně jako štít zhora modrý, z dola červený a na něm jelení hlava s krkem Král (str. 329) černou jelení hlavu na stříbr. štítě a touž hlavu za klénot.

Adamové z Veleslavína. M. Daniel Adam psal se tak l. 1576, když přijal městské právo Starého m. Praž. a oženil se s Annou Melantrychovou, ale nedlouho potom psal se z Veleslavína, odkudž lze znáti, že vyzdvižen do vladyckého stavu, list však na to se nezachoval. Erb jeho byl: Štít zhora dolů poloviční červený a modrý, přes celý štít Pegasus v podobenství stříbr. koně s křidloma, k pravé straně vykročený; nad zavřenou helmicí točenice s přikryvadly, nad tím dvě křidla (tuším barev štítu) a mezi nimi hvězda zlaté barvy. Pěkně vyobrazeno v kalendáři hystoryckém ku konci, (též Král na str. 270.)

Adlspachové z Damsdorfu přišli do Čech v 16. st. Jiřík A. (1550 hejtman na Roudnici) byl l. 1570 a potom hejtmanem na Pardubicích. Na pečeti jeho spatřuje se lev Český vzpřímený, ale nekorunovaný, a jako klénot žernov. (Arch. DZ. VII, 1.) Král (na str. 285) určuje barvy štítu zhora červeného, ze zpodu bílého, lva stříbrných barev, žernou bílý s 6 černými péry. Blažek (Adel v. Oester. Schlesien) popisuje štít poloviční, nahoře červený, dole modrý, přes celý štít lev modrý v červeném, červený v modrém, přikr. červená modrá, klénot bílý žernov a v něm 6 kohoutích per.

Agrikola z Limburka. Císař Ferd. II. dovolil (1630, 7. Febr.) Janovi Agrikolovi, expeditorovi při Č. komoře, aby se psal z Limburka a vysadil mu tento erb:

Štít modrý černým pruhem na pokos rozdělený, v horním poli žlutý lev s červ. jazykem vyplazeným a ocasem rozdvojeným s korunou na

hlavě a meč vytažený drže, ve zpodním poli v pravo bílá holubice, v levo had se kroutící, oba hlavami k sobě a mezi nimi meč svislý, na jehož konci visí zlaté váhy, turn. helm s korunou a přikryvadly modré žluté barvy, dvě křidla, modré a žluté, a mezi nimi holubice, had a uprostřed meč s váhami. (Dsky zemské 552. B 26.)

Kromě toho obdařen Jan Vilém *Agrikola* (1703, 28. listopadu) rytířským stavem a měl za erb štít červený a v něm bílý pluh, turn. helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, za klénot podobu krále v černém oděvu a pod korunou, an drží v pravici bílý pluh. Odkud se psal, není poznamenáno. (Reg. Král.)

Aichlar z Aichlperka. Bratří Antonín a Jakub Vilém Aichlerové nadáni (1604, 20. září) erbem a vladyctvím, oboje pak jim potvrzeno 1625, 23. června. Polepšený erb se takto popisuje: Štít na dél rozdělený, v levém černém poli lev žlutý k pravé jako ke skoku obrácený, mající na hlavě korunu zl. královskou s vyplazitým červeným jazykem a s vyzdviženým dvojnásobným ocasem, v druhém poli uprostřed na příč na dva díly rozděleném a to v dolním červeném dílu stojí na zeleném trojnásobném pahrbku prostředním, jenž ty druhé dva něco převyšuje, dubová větev zelená vyrostlá s dvěma zelenými listy a nad nimi nahoře s 3 zl. žaludy dozralými a v horním bílém dílu dva trámy červené sebe nedotýkající od levé vzhůru k pravé na pokos vystupující; v prostředku celého štítu štíteu tolikéž od vrchu dolů na dvě rovné polovice rozdělený, vlevé modré litera F a nad ní koruna trojnásobná císařská, oboje zl. barvy a v druhé žluté polovici půl orla černého rozkřidleného, nad štítem turn. ryt. helm; přikryvadla černá žlutá a červená bílá, nad tím koruna zl. král. z nížto vynikají 2 rohy buvolové, na příč rozdělené, levého dolní polovice černá, horní žlutá, pravého dolní červená a horní bílá a z nich obou rohů při vrchu vycházejí dva praporečky, po pravé červený, po levé bílý, mezi kterými rohy pávový ocas přirozené barvy v prostředku ozdobený znamením zlatého kříže. (Reg. král.)

Aichorn z Reichenpachu. Kašpar Aichorn obdržel (1538, 14. prosince) erbovní list. (Kniha VII, str. 61 v arch. min. vnitra ve Vídni.) Později přijat do rytířského stavu kr. Č. Na pečeti Alžběty Plotové roz. Aichlarové (1714, Arch. DZ. III, 16) je viděti štít pošikem od pravé k levé dělený; v pravé polovici je veverka (čtvernohé zvíře) běžící s ocasem na hřbetě, v levé polovici 3 hvězdy. (Vypsal Kolář.) Král (39) má štít na příč poloviční, v horním modrém poli tři zl. hvězdy, v dolním červeném veverka sedíc své barvy. Klénot jsou křidla červené a modré a mezi nimi veverka.

Albin z Bílého hory. Erb rodiny této málo známé byl: Štít žlutý a v něm medvědí noha drápy dolů obrácená, šípem s červeným opeřením prostřelená, až z rány krev teče. za klénot dvě černá křidla proti sobě.

Albin z Greifenberka. Majestátem l. 1564, 25. května povoleno Janovi *Zbytkovi*, Janovi *Šturmovi*, Ambroži *Chotěborskému*, Jiříkovi *Břez-*

skému, Janovi *Albinovi*, Vítovi *Šprynclovi* a Jiříkovi *Klaudyanovi*, aby se mohli psáti z Greifenberka a dán jim tento erb: Štít modrý, u zpodku tři pahrbky rubínové, nan nichž noh pták žlutý s rozkročenýma zadníma nohama, rozkřidlenými křidly, maje jazyk vyplazený a drže předníma nohama střelu špicí nahoru červené barvy, k pravé straně obrácený stojí, přikryvadla žlutá modrá, točenice a na ní půl noha týmž způsobem. (Reg. král.) U Krále na str. 357 shoduje se jedině erb Šturmův, odchyluje se však Albínův. Pěkný obraz erbu Albínovského v Miltnerových Privatmünzen tab. I.)

Albinové z Hein, na Moravě osedlí, měli na štítě kříž, jehož horní rameno schází a dolní rameno ovinuté jest písmenou S, klénot jest pták vyletující. Tak na pečeti Bohuslavově (1637, v rodopis. listech arch. zem. v Praze).

Albinové z Helfenburka. Předek jich Václav Bílek polepšil si své příjmení sám a obdařen vladyctvím v l. 1541—1553; neb tohoto roku, když byl přijat se syny do stavu rytířského, již se psal z Helfenburka. Erb jeho byl štít modrý, v němž za pahrbkem šedivým vyniká pod kolena mužík v červené župici a v červeném špičatém kloboučku, maje levou ruku v bok podepřenou a nesa na pravém rameni rybu prostřelenou, nad níž se vznáší pták (sup neb orel) k pravé straně rozkřidlený. (Rybička v Pam. arch. XIV, 19.) Klénotem je zlatá orlice. (Král na str. 319, ale v Hradech VII na tab. klade černou.)

Albínové z Jenčova měli štít poloviční, v pravém poli modrém pes vyskakující bílý s červeným jazykem vyplazeným a ocasem vzhůru ohnutým, levé pole bylo s černou a žlutou šachovnicí. Za klénot byly dva buvolové rohy, z nichž levý byl modrý a pravý černý a mezi nimi týž pes ale poloviční. (Jak. sb.*) tak i na pečeti r. 1613. V Králově Heraldice na str. 267 klade se červená barva za černou.

Albin z Nyderhaitu. Jiří l. 1535 horní hejtman v Slavkově a později v Jáchymově měl za znamení erbovní štít křížem na čtvero rozdělený, v prvním a čtvrtém poli lva, druhé a třetí je s šachovnicí, z korunované helmice otevřené vynikají dva buvolové rohy a mezi nimi je sedící lev tváří k dívajícímu obrácený. (Miltner, Privatmünzen 7, 716 s vyobrazením.) Král (str. 296) popisuje zl. lva v modrém, šachovnici červenou bílou a zl. sedícího lva mezi rohy modrým zlatým a stříbrným červeným.

Albin z Úrazu v. Kutovec.

Albínové z Weissenblutu nosili na červeném štítě zlatou korunu o pěti špicích, kterouž byly prostrčeny dva praporce barev zlaté a černé, křížem přeložené a mezi nimi zlatá střela vzhůru se nese. Klénot jsou tři pštrosí péra zlaté černé a zlaté. (Král na str. 369.) Erbem tím byl obdařen (1604,

*) Jakubička, bývalý soudní adjunkt v Ml. Vožici a pak v Oticích, sepsal velkou sbírku; část její je 1356 listův s obrazy erbův. Ta se nachází u mne a bude majetkem vyd. ústavu při ministerství školství.

22. června) Samuel A., koncipista v České kanceláři a to majestátem z Říšské kanceláře. (Šlecht. arch.) Jím pečetil (1628) týž Samuel. (Kolář z arch. mus.) Poslední Albínové ke sklonku 18. st. byli jeden roznašečem novin, a druhý knihařem.

Albrecht z Lebentálu. Císař Rudolf dovolil (1581, 26. ledna) Kašparovi Albrechtovi, aby se psáti mohl z Lebentálu, při čemž mu dán tento erb: Štít pošikem od pravého kouta dolů rozdělený, vrchní pole žluté, zpodní červené a v tom jednorožec z polovice černý a z polovice bílý, od levé k pravé straně přímo nahoru ke skoku obrácený s rozzavenými ústy, vyplazeným jazykem, maje roh z čela obdélný bílý a stoje na zadních nohách. (Kolář z reg. král., klénotu nepoznamenal.)

Albrecht z Šontálu. Majestátem l. 1572, 11. června dovoleno Michalovi Albrechtovi písaři důchodnímu panství Přerovského, aby se psal z Šontálu a dán mu tento erb: Štít na příč rozdělený, svrchní pole žluté, zpodní černé, ve kterémž štítu uprostřed křidlo orličí též na příč rozdělené, černé v žlutém, žluté v černém, kolčí helm s točenicí a přikryvadly týchž barev, nad tím dvě křidla orličí, jedno za druhým spojená, též barvami na příč rozdělená, zpodní žluté, svrchní černé. (Reg. král.) Majestátem l. 1594, 19. prosince byl tento erb polepšen a přidáno ještě heslo z *Keřska.* (Reg. Král.)

Albrecht z Toužima a *z Víňavé,* přijmení rodiny málo známé, jejíž erb byl tento: Štít na pokos, od vrchu levé strany dolů k pravé polovičný, vrchní pole bílé a druhé červené a prostředkem gryf jako rozlícený vzhůru na nohách zpodních stojící a k pravé straně obrácený, ocas mezi nohy dolů vztažený, a křidla nad sebe vyzdvižená mající, s jazykem vyplazeným a tak rozdělený, že je ho polovice bílá v červené půli a polovice červená v bílé, an předníma nohama střelu zlatou na dvé přelomenou a železem vzhůru na sebe obrácenou drží, se spatřuje, kolčí helm s přikr. bílými a červenými a koruna, z níž půl téhož gryfa i se střelou vyniká. Jan, Šimon a Lorenz Albrechtové připustili k tomu erbu Matyáše *Tymera,* měšťana Nového města Pražského, což císař Matyáš (1616, 15. dubna) potvrdil. (Reg. král.)

z Aldringen Jan, prvotně chudého původu, přišel z Lucemburska, najal se u cís. vojska jako sprostý vojín, avšak již l. 1622 byl nejvyšším a naposled generálním polním maršálkem († 1634). Prvotní jeho erb na štítě koruna se 4 železy a klénot ruka s ramenem, též znamení držící, polepšen, když 1627, 17. prosince byl povýšen na svob. pána Římské říše. Erb jeho byl potom tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli zlatém byl starý erb, totiž zlatá koruna a skrze ni prostrčena dvě vlčí železa černá s háky na konci, 2. a 3. pole bylo modré a v něm 3 bílé hvězdy o 6 špicích, dvě nahoře, třetí pod nimi. Klénotem byly 3 helmice a na nich dva červené praporce pěších s bílými kříži, mužské rameno držící korunu s železy a černý orel. (Říšská rejstra Ferdinanda II. 1623—1634. Obr. Kadich-Blažek tab. 203.)

Alemanové, rodina z Německa pocházející, jichž část se v Čechách usadila a tu počeštila. Jejich starožitný erb, štít poloviční, zvrchu červený a v něm bílý lev v kroku, u zpodu v bílém poli tři červené vlčí udice, dvě nad jednou, klénot lev vynikající s přikr. bíl. červenými polepšen z Říšské kanceláře (1602, 9. března) helmicí a korunou. Říšského stavu panského dostalo se jim l. 1715 a 1850, ale tyto pošlosti vymřely. Česká větev dobyla si práva inkolatu.

Alexiové a Žďárští z Lovče. Král Ferdinand povolil (1545, 3. září) Jakubovi *Žďárskému* a Aleximu *Hedvábnému*, aby se psali z Lovče a dal jim tento erb: Modrý štít a v něm hlava bílá pštrosova i s krkem, přikryvadla modrá bílá, dvě křidla orlová, modré a bílé vzhůru stojící (avšak znamení erbovní se neopakuje. — Reg. král.) Alexi přijat l. 1556 do rytířského stavu a potomci přijali jeho jméno za přijmení. Dočkali se ještě 19. věku.

Allman z Almšteina. Tobiáš vyzdvižen (1626, 12. října) do stavu vladyckého kr. Č. Na pečeti jeho l. 1641 spatřuje se štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli střelec a v 2. a 3. zajíc. Klénotem jsou dvě složená křidla. (Sbírky rodopisné v zem. arch.) Král (298) popisuje 1. a 4. černě a zlatě dělené, přes to střelec s napjatým lukem na 3 zelených kopcích, 2. 3. červ. se stříbr. kozlem ve skoku, a křidla černá.

Alsterlové z Astfeldu pocházeli ze staré rodiny městské, která žila v Budějovicích a psala se Alsterle. Jak se dostali k svému prvotnímu erbu, totiž modrému štítu, na němž bílá krokev s 3 bílými růžemi, není známo. (Rodopisné poznámky v arch. zem.) Jan A. získav úřady a statky, povýšen (1665, 10. května) od cís. Leopolda do rytířského stavu starožitných rodin, tak aby se psal z Astfeldu. Když pak bratří Jan Václav a Josef Antonín povýšeni (1755, 18. října) do stavu panského, polepšen a rozmnožen jich erb a přidán jim erb vymřelých rytířův z Vydří, jichž příjmení též přijali do svého. Erb jejich potom byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole červené a v něm dva bílé rohy, 2. černé a v něm zl. cís. koruna, 3. červené a v něm 3 nad sebou položené parmy ven hledíce, 4. červené a v něm bílý chrt se zl. obojkem sedě na červ. polštáři s 3 třapci, uprostřed štítu štítek černý, na němž bílá krokev, pod níž je jedna a nad ní dvě bílé růže, nad štítem 3 helmice s přikryvadly černými bílými; na pravé 2 bílé rohy, na levé chrt, na prostřední černý orel hledě v pravo. Štít drží dva žlutí lvi o jednoduchém ocase. (Reg. král. Obraz týchž erbův KB. tab. 3.)

Alt z Kunratic v. Vořikovský.

z Althanu. Obraz erbu v Naučném Slovníku Ottově, II, 18, kromě toho Kadich-Blažek, Mähr. Adel. na tabt. 1, Meraviglia Böhm. Adel na tab. 57.

Altvaterové (od r. 1755 se vyskytující) měli a snad ještě mají štít křížem na čtvero polí rozdělený; v 1. a 4. poli bílém 4 (neb 5?) červených pruhův

příčných, v 2. a 3. žlutém orlice bez koruny; nad helmicí je vrchní část orlice (bez nohou. — Rodopisné sbírky v zem. arch.)

Amerynk z Jntálu. Předek rodiny této Volf dostal erbovní list, kterýž syn jeho Jan l. 1604 ukázal. (Kn. 558 v arch. m. Prahy.) Že se darování stalo před r. 1589, dokazuje se tím, že Jan se připomíná v tituláři l. 1589 vydaném. Erb jejich byl: Štít bílý a v něm pošikem od pravé dolů tři červené pruhy a nad helmicí křidla složená týmž způsobem zbarvená jako štít. (Pečeť z r. 1616 v arch. mus. Jak. sb. Král na str. 307.)

z Amštatu měli prý štít modrý a v něm bílý měsíc rohy vzhůru obrácený a nad ním žlutou hvězdu. Tak je i ozdobeno modré křidlo nad helmicí. (Tak Král ve své Heraldice na str. 355.)

Andreae z Velechova v. Hymlštein.

Antoni z Adlersfeldu, jméno šlechtické rodiny, jež se přistěhovala z Vídně na počátku 18. věku a pak v Praze neb vojenských povinnostech žila. Erb její štít na příč polovičný, v horním (bílém?) poli (černá) orlice, ve zpodním poli červeném pruh žlutý z dola v levo k pravé nahoru položený a v něm růže (barvy? — Rodopisné sbírky v Zem. arch.)

Arcat (Artzat), přijmení rodiny Slezské, jejíž erb byl tento:

Štít modré barvy, v němž pošikem od pravé dolů stříbrný pruh a na něm zlatá střela nahoru obrácená, nad otevřenou helmicí koruna, z níž vyniká mužík v oděvu v pravo modrém, v levo zlatém, majíc na hlavě špičatý klobouk stříbrné barvy s feflíky modrými a bílými, levicí se opíraje o bok a pravicí drže dotčenou střelu; přikryvadla modrá, zlatá. (Blažek, der Adel v. Oester. Schlesien str. 3. 111. Kadich-Blažek Der mährische Adel 4, Král, Heraldika 303.)

Arco přijmení hraběcí rodiny. Scipio hrabě z Archu obdržel 1564, 12. srpna majestát, aby se psal z Jaroslavic a to aby přešlo i na jeho bratří. Při tom potvrzen jeho erb, zlatý štít a na něm 3 modré luky, helmice se starodávnou korunou a přikr. zlatými modrými, nad tím vynikaje černý orel o dvou hlavách. (Arch šlechtický ve Vídni.) Pozdější vývoj vylíčen a vyobrazen jest v dílech Kadichových a Blažkových.

Pavel Aretin Klatovský obdařen majestátem l. 1615, 25. srpna, aby se mohl psáti *z Ehrenfeldu* a tímto erbem: Štít modrý, u jehož zpodku zeď z kvadrátového kamene cihelné barvy se stínkami, z jejížto prostředku oděnec v celém kyrysu zavřený, drže v pravici dvě zlaté střely křížem přeložené, v levici pak pavézu na dél barvami rozdělenou a to v pravé bílé půl červené růže a v levé červené půl bílé růže drže, maje na hrdle zlatý řetěz zavěšený a za helmem nad oči vyzdviženým dvě pera pštrosová přihnutá, svrchní bílé, zpodní červené, kterýž až po kolena vyniká a k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s přikr. žlutými modrými, koruna zlatá, dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené, pravý (zhora) žlutý, modrý, levý modrý žlutý a mezi týmiž křidly ruka zbrojná vyzdvižená, kteráž prsten zlatý pečetní s zafírem drží.

(Reg. král., Rybička v ČČM, 1889, str. 286, s čímž se shoduje i Králův popis na str. 317.)

Arioli z Morkovic. Cís. František vyzdvihl (1796, 14. května) Jana B. Arioli z M. do rytířského stavu, dada mu tento erb:

Štít poloviční, zhora zlatý, zdola modrý. V horním poli pošikem železná kotvice, v dolním na zeleném vršku krocán (morák) své přirozené barvy. Dva otevř. helmy pod korunami s přikr. modrými zlatými, na jednom kotvice, na druhém morák na zeleném vršku. (Rg. královská, Kadich-Blažek tab. 3, Král na str. 279.)

Arnoldin z Klaršteina. Matyáš Arnoldt obdržel majestátem l. 1612, 18. října a vyšlým z Říšské kanceláře erb, v němž byl lev na štítě a za klénot rohy s lidskou rukou držící žezlo. Císař Ferdinand II. potvrdil (1623, 18. března) témuž Matěji, jenž se psal Arnoldin z Klaršteina, tento stav a obdařil jej novým rytířským erbem a to takovým:

Štít poloviční, vrchní polovice žlutá a v ní mouřenín pod korunou, drže v pravici střelu a v levici luk, zpodní polovice s bílou a červenou šachovnicí, ot. helm s korunou a černými žlutými a červenými bílými přikryvadly, nad tím černá orlice korunovaná stojící, na jejíchž prsech je zlatá písmena F (též z Říšské kanceláře. Arch. šlechtický ve Vídni.)

Když cís. Ferdinand II. povyšoval (1630, 2. listopadu) Matyáše tehda Říšského dvorního radu a tajného sekretáře a jeho zetě Theodora Hartmana a Jana Bonaventura Papazoni do rytířského stavu Říše a dědičných zemí, znova se popisuje posavádní erb Arnoldinův a ještě podrobněji, že totiž mouřením má okolo hrdla zlatý řetěz s červeným kamínkem, na hlavě točenici červené a bílé barvy a zlatou korunu pohanskou. Majestátem tím vysazen jest pro všechny tři osoby a jejich rodiny nový erb všem společný. (Popis jeho při rodině Hartmanovské.) Matyášem vymřela rodina ta po meči. (Vyobrazil Meraviglia, Böhm. Adel na tab. 92.)

Arnolt z Dobroslavína. Tomáš J. Pešina z Čechorodu jakožto palatin obdařil 1668, 15. dubna Jana A. Hradeckého, impressora v Litomyšli, erbem a vladyctvím. (Jelínek H. Litomyšle, II, 71. Výroč. zpráva reálky v Litomyšli 1878.) Královského potvrzení dostalo se 1725, 9. října. Prvotní jejich erb byl štít poloviční, horní pole bílé s polovicí modrého noha, zpodní černé se žlutou hvězdou a za klénot půl noha držícího žlutou hvězdu. (Král na str. 280, Jak. sb.) Později změněn erb ten tak, že byl štít pošikem na tři pole rozdělen, v prostředním přidán bílý lev v červeném, vrchní pole bylo žluté s modrou, zpodní modré se žlutou hvězdou a za klénot byla polovice bílého lva držícího hvězdu. (Král na str. 305.)

Arpin z Dorndorfu. Majestátem l. 1556, 24. dubna povoleno Matyáši *Biskupovi*, Václavovi *Arpinovi* a Jeremiáši *Kemnicárovi*, aby se mohli psáti z Dorndorfu a dán jim erb: Štít žlutý, v němž jest bazilišek s nohama, s ocasem zatočeným a s křidly vzhůru rozkřidlenými,

vše modré barvy, k pravé straně obrácený, maje tvář panenskou přirozené barvy a hlavu zlatým čepcem začepenou, kolčí helm, točenice s feflíky a přikryvadly zlatými modrými a nad tím nade vším týž bazilišek. (Reg. král. Viz i ČČM. 1904, str. 146.)

Kašpar *Arsenius z Radbuzy* byl kanovníkem u sv. Víta a proboštem na hradě Pražském († 1629). Erb jeho (1617) byl gryf čtvernohý, přímý, drže v předních nohách květinu; táž květina je i klénotem mezi dvěma křídly (Rodopisné paměti v arch. zem.)

z Aneršperka páni, pak hrabata a knížata, nosili prvotně na štítě zubra nebo jeho polovici vrchní nad korunou, později měli rozmnožený erb, totiž: štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm zlatý zubr maje zlatý kruh skrze nozdry protažený, 2. a 3. pole zlaté a v něm na dlouhé lavičce bílé černá orlice, v prostřed štítu štítek bílý, v němž červený lev s dvojitým ocasem, nad štítem 3 helmice korunované s přikryvadly červenými zlatými, bílými červenými a zlatými černými; na levém červený lev, na pravém zlatý tur až na zadní kýty, na prostředním lavice s orlicí. Když l. 1630, 11. září Dětřich a Hanuš Ondřej strýci z A. vyzdviženi za Říšská hrabata, polepšen erb ten tak, aby na každé orlici byla zlatá koruna královská. (Reg. říšská Ferdinanda II. 1621—1634.) Obraz nynějšího erbu v Ottově Slovníku Naučném, II, 1021, Meraviglia tab. 80, Kadich-Blažek tab. 3 (7 obrazův.)

Augustin z Fyršteníeldu v. Oršinovský.

Aulner z Birlenfelzu, příjmení rodiny, která hejtmanovala na zámcích v Čechách. Erb jejich byl tento:

Štít poloviční dělený pošikem od levého rohu dolů; dělicí čára jest cimbuří, dolní pole je bílé, vrchní červené a v něm brněné rameno ohnuté s mečem dobytým. Ot. helm s korunou a přikryvadly červenými a bílými, nad tím též rameno a křížem za ním praporec červený bílý se žerdí. (Meraviglia tab. 92.)

Oldřich *Austalo de Sala* známý královský stavitel, jenž přijat l. 1587 za obyvatele království a učinil l. 1590 přiznání k zemi, měl štít na příč poloviční, v hořejším větším poli byl dům se střechou o třech štítech, okny a vraty, ve zpodním 3 a 3 pruhy pokosem od pravé k levé vzhůru, klénotem byla orlice. Tak na žetonu. (Miltner, Privatmünzen tab. IX. n. 67.)

Jan *Badurek ze Skočova*, Čech, obdařen (1551, 30. ledna) erbem, jenž se takto popisuje: Štít na dvé pošikem od pravé k levé straně rozdělený, zpodní polovice k levé straně modré, vrchní červené barvy; od zpodku štítu suchý pařez anebo peň se zlatými suky vyniká, na které veveřice své přirozené barvy na zadních nožičkách, majíc ocas zdvižený z polovice v dolním až po přední nohy a z polovice ve vrchním poli sedíc a držíc střelu zlatou koncem ostrým do úst obrácenou, majíc na hrdle zlatý oboječek, točenice a přikryvadla modré a červené barvy, a nad tím pařez s touž veveřicí. (Reg. král.)

Erb *Bahenských z Lukova* byl štít poloviční, zpodní pole modré a v něm 3 zlaté lilie, jedna u zpodu a dvě nad ní, vrchní zlaté, v němž polovice lva červené barvy prsy ven obráceného, točenice a přikryvadla červená zlatá a modrá zlatá, klénot 3 péra pštrosova červené, modré a zlaté. Tímto erbem obdařen l. 1559 Jan B. (Reg. král.)

M. Martin *Bacháček* obdařen (1591, 7. prosince) stavem vladyckým, aby se psal z *Neuměřic* (Nouměřic) a dán mu erb: Štít modrý a v něm znamení z oblohy nebeské, jež slove Pegasus v podobenství bílého koně s dvěma křidloma, k pravé straně obrácený s 9 hvězdami na sobě, přikryvadla a točenice bílá modrá, za klénot mužíček v modrých poctivicích neb nohavicích po pás nahý, pintou zlatou opásaný, luk s střelou natažený v rukou mající. (Reg. král.)

Benedikt Oldřich *Bachmaier* sloužíval vojensky, pak byl podkoním u Františka z Bryslu a konečně hejtmanem na jeho statcích. (Brysl držel Kratonohy a jiné statky v Hradecku.) Daniel Pachta z Rajova jako cís. palatin obdařil jej heslem *von Hatty* (1677, 3. července) a tímto erbem: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli modrá a bílá šachovnice, nad tím pruh červený bílý a nad ním vojenský buben červeně a zlatě žíhaný a ještě výše 2 kostky, v 2. poli rytíř na bílém koni k pravé obrácený stoje na pruhu červeném a bílém, v 3. poli týž rytíř k levé obrácený a na zeleném pahrbku stojící, helmice zavřená, nad níž vévodská koruna a z ní vyniká ráměˇ zbrojné k pravé obrácené, držíc meč se zl. rukověťí a ovinutý pintou červenou rozletitou, jež má červené třásně; přikryvadla modrá stříbrná a červená stříbrná. (Prvotní list v arch. města Písku.)

Balbin z Orličné. Majestátem l. 1553, 6. listopadu povoleno Janovi B., sekretáři při apelacích, a Filipovi, bratrovi jeho, aby se psali z Orličné a dán jim tento erb: Štít na zdél poloviční, v pravém bílém poli polovice orla (dvouhlavého) popelavé modrou pomíšené barvy, druhá polovice černá a přes ni na příč žlutý pruh, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a popelavými bílými, nad tím věnec zelený vavřínový a břečťanový, dva rohy buvolové, bílý a žlutý, mezi nimi orlí křidlo popelavé. Avšak již l. 1562, 21. listopadu polepšen týž erb takto: Štít na zdél poloviční, v pravo žlutý a v něm půl orla ptáka černého s ocasem, jednou nohou, křidlem rozkřidleným, ústy rozzavenými a zlatou korunou na hlavě, levá polovice bílé barvy a u prostřed červený pruh, turn. helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad korunou dva rohy barvami rozdělené, pravý žlutou a černou, levý bílou a červenou a mezi nimi orličí křidlo černé a žluté barvy. Toto polepšení rozšířeno pak (1567, 25. srpna) na bratří Balbiny (t. j. Janovy. Reg. král., Rybička v Pam. arch. III, 138.) S tím také souhlasí pečeť (1575, v Českém Brodě) a doplňuje týž popis, že má býti křidlo v klénotě přetaženo pokosným pruhem (totiž žlutým v černém). Tak i Jak. sb. a Král na str. 263. Viz

též Rybičkův článek o erbovních rodinách Hradeckých. (Obraz v Hradech II. tab.)

Jan *Bankovský z Bankov* 1591 hejtman na Boru (pod Přimdou) z neznámé jinak rodiny měl na štítě zvíře na způsob gryfa s zadními nohami tlustými, za klénot pak jedno křidlo (neb dvě složená? — Kolář z arch. Třebonského.)

Barští z Baště osedlí v 16. st. na Moravě měli erb, na štítě polovici horní střely, končící se dole ve dvě ramena s nasazenými růžičkami. (Paprockého Zrcadlo 442 a odtud KB. str. 6, tab. 4.) B. str. 4, tab. 2 popisuje kromě toho jiný erb Borských, prý jiné rodiny, totiž bílý roh na modrém štítě, klénot dva modré rohy, z nichž každý je posázen čtyřmi kuličkami.)

Bárta z Dřeviče v. Kropáč.

Barták v. z Bezdědic.

Bartoděj̆ští z Bartoděj̆ měli tento erb: Štít bílý a v něm pruh modrý pošikem od pravého horního koutu a v témž pruhu tři bílé routy vedle sebe a též pošikem, přikryvadla týchž barev a za klénot křidlo modré tak zbarvené jako štít. (Jak. sb. Král na str. 303, Kadich-Blažek tab. 4.)

Bartošek z Dražíče v. Žipanský.

Bartošovic z Prandfelzu. L. 1589 28. října obdrželi Valentin *Bártošovic* jinak *Uhlíř* řečený a Jáchym *Tomášovic*, měšťané Plzenští, erbovní list, aby se psali z Brandtfelsu a dán jim erb:

Štít pruhy na čtvero dělený, 1. a 3. pruh (od pravé k levé) černý 2. a 4. zlatý, pošikem od pravé na příč pruh bílý, na němž je poleno se dvěma větvemi hořícími a plameny vyskakujícími; kolčí helm pod korunou s přikr. černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím křidlo barvami tak rozdělené, jako je štít. (Král na str. 273. Majestát byl vydán z nějaké kanceláře ve Vídni kromě Říšské.)

Daniel *Basilius z Deutschenberka* († 1628), známý učenec, byl již l. 1612 erbovníkem, ale l. 1624, 23. října erb jeho polepšen takto: Štít polovičný, v levém poli žlutém při zpodku koule, z nížto stromek se sedmi planetami červenými a pěti lístky modrými vzhůru vyniká, při jejížto zpodku nad koulí měsíc konci vzhůru obrácený, v prvním pak dolejším lístku po levé straně Dobropán, v druhém hořejším Smrtonoš, v třetím jako na makovici Hladolet, v čtvrtém též hořením po pravé straně Kralomoc, a v pátém posledním neb dolejším Krasopaní, v prostředku pak dotčeného stromku slunce se spatřuje. (Planety ty červené označeny jsou znameními svými), v druhé polovici dvě pole pruhem červeným od zpodku levé strany k pravé vzhůru na pokos rozdělená, v dolejším bílém tři dvojnásobné lilie červené, dvě při zpodu vedle sebe a třetí na hoře sama stojící, v hořejším modrém poli zvíře noh k pravé straně jako ke skoku obrácený s roztaženými křidly žluté barvy, s rozzavenými ústy a vyplazitým jazykem, maje na hlavě zlatou korunku královskou; otevřený helm s přikryvadly červenými bílými (po levé) a mod-

rými žlutými, nad tím zlatá koruna královská, z nížto dva rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, levý (zhora) bílý a červený, pravý žlutý a modrý, z nichž každého při vrchu tři pera pštrosová, z levého dvě červená a prostřední bílé, z pravého dvě modrá a prostřední žluté vynikají, mezi kterými rohy věnec zelený routový, v němž hvězda červená o šesti špicích se vidí. (A. Rybička v ČČM. 1889 na str. 474 z reg. král.)

Jakub *Bassevi* (vl. Basševi) ze staré židovské rodiny v Praze pocházející a známý z dějin nešťastné mince dlouhé obdržel (1622, 18. ledna) majestát z Říšské kanceláře, aby se psal z *Treuenburka* a přidán mu tento erb: Štít černý, v němž od dolejšího levého k hořejšímu pravému koutu natažen jest stříbrný pruh s třemi po sobě jdoucími červenými hvězdami o 8 špicích; nad tím a pod tím v polích jsou rozsápaní ku předu obrácení lvi své přirozené barvy s vyplazenými červ. jazyky a dvojitými ocasy, kolčí helmice s korunou a přikryvadly zlatými černými a červenými stříbrnými, nad tím dvě orlí křidla v půli pošikem rozdělená, jedno s vrchu žluté, dole červené, druhé bílé a od zpodu černé a mezi nimi lev podobně jako v poli, předními nohama do pravého křidla sahaje. (Lumír, 1858, I, 377, ČČM. 1883, 328.)

Baulerové z Hohenburka měli štít klínem, dole širokým, nahoře zaostřeným, jdoucím od zpodu a prostřed vrchu se končícím rozdělený; v polích pravo a v levo bylo po lvu, v klínu pak u zpodu tři pahrbky, z nichž vyniká ruka s ramenem držíc meč vyzdvižený, klénotem jsou dva rohy a mezi nimi táž ruka. Tak 1675 Jan František (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Bavor z Kosmačova v. Hradecký.

Beck přijmení rodiny, která bydlela v Tachově až do 18. století. Jeden z nich Matyáš konšel tudíž pocházel po matce roz. Munkové z Wenderu z tohoto rodu, a protože týž rod vymřel, dal mu císař Matyáš (1617, 27. ledna z České kanceláře) týž erb odumřelý, totiž štít modrý, jehož prostředkem jdou dva široké pruhy blízko sebe položené, zpodní bílý, svrchní žlutý, nad štítem helmice zavřená pod korunou (z milosti přidanou), přikryvadla v pravo žlutá v levo bílá, za klénot bílý pes sedě, očima k pravé obrácený, maje ústa otevřená a jazyk červený vyplazený a zlatý obojek na hrdle. Při tom mu povoleno, aby se psal *de Munckaw*. (Prvotní majestát v soukromém majetku ve Vídni.) Jiný, Václav Beck († 1728) měl na štítě příčný pruh a v něm 3 hvězdy. (Rodop. paměti v zem. archivu.)

Pražská rodina *Beerův*, která se psala von *Beern*, měla erb štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. půl medvěda vždy ke vnitřku obráceného, v 2. 3. krokev, ale nad helmem medvěd celým tělem drže v pravé meč a v levé praporec. (Rodopisné paměti v Zem. arch.)

Eliáš *Behem*, šmukýř v Praze (1562) nabyl před r. 1582 (bezpochyby z Říšské kanceláře) majestát na heslo *z Bavenberka* a erb, totiž štít polovičný, pravé pole stříbrné, v něm od zpodu kopec o třech pahrbcích

a na něm strom. (Baum, Berg), v levém dva zlaté a dva červené pruhy pošikem od levé k pravé nahoru, nad zavřenou helmicí a točenicí dvě pera, zelené a bílé. (Miltner, Privatmünzen, Král na str. 263.)

Běchovský z Ochsenšteina v. Kyndlík.

Bechynský z Opřetic. Král Ferdinand povolil (1538, 14. září) Mikuláši *Majerovi*, ingrosatoru desk zemských, Martinovi *Hoškovi*, též ingros. desk zemských, Kašparovi *Hulčínskému*, komorníku při dskách zemských a Štěpánovi *Bechynskému*, aby se psátimohli *z Opřetic* (Vopřetic). Při tom jim dán erb, štít modrý a v něm lvová hlava (barvy zlaté neb přirozené?) přikryvadla modrá zlatá, nad tím dva rohy, pravý modrý a levý zlatý a mezi nimi lvová hlava. (Reg. královská.) K tomu jest toliko připomenouti, že jméno Hošek jest chybně psáno, neb Martin psal se *Hložek z Vopřetic*, jak měli zřejmě psáno na pečeti i na listu r. 1550 v arch. min. vnitra v Praze. (Martina Hložka z Woprzeticz.)

Belcredi, přijmení hraběcí rodiny, která měla České hrabství od r. 1769 a původem svým byla rodinou Lombardskou. Erb jejich byl tento:

Štít na příč trojdílný, vrchní pole zlaté a v něm černá orlice, prostřední pole červené a v něm bílý lev korunovaný v běhu, zpodní pole zlaté a v něm červený lev tím způsobem, 3 ot. helmy s korunami a přikr. černými zlatými a červenými bílými, nad střední korunou černá orlice, na ostatních poloviční lvi v pravo bílý v levo červený. (Meraviglia na tab. 57.)

Bělohradský z Kosmačova viz Hradecký.

Cipryan Karel *Bělecký z Těšnova* dostal (1580, 5. září) erb: Štít poloviční, v pravo modrý, v levo zlatý a na těch polích orel celý rozkřidlený, v pravo zlatý, v levo modrý, k pravé straně obrácený a týž klénot. Tuším tu hádati na orlici, neb o orlu by se neříkalo, že je k pravé obrácený. (Reg. král.) Podobný ale rozdílný erb je u vladyk z Tišnova.)

Jan *Bělohorský z Jestřebí* Moravan, obdařen (1556, 8. července) tímto erbem: Na štítě u zpodu 3 pahrbky zelené, z nichž dub uprostřed štítu stojící, se 3 větvemi neb haluzemi na tré rozdělený vychází, na kterém dubu trouba černá se šňurou zlatou otočená visí, přikryvadla červená černá, křidlo orličí červené, v němž jest dub a trouba. (Reg. král.)

Bělští z Bělic měli erb, štít bílý, přes něj v půli pruh červený pošikem, v kterémž se 3 růže rozínové barvy spatřují, přikryvadla bílá červená, točenice s přikr. bílými červenými, 3 pštrosová péra, bílé, červené a bílé. Adamovi B. z B. polepšen týž erb (1616, 5. července) tak, aby místo točenice měl korunu zlatou královskou. (Reg. král.) Odchylně popisuje Král na str. 303 a na str. 276 a 369 má ještě erb jiných Bělských.)

Belvic z Nostvic. Rodina tato přišla do Čech na počátku 16. století Erb jejich byl štít na zdél poloviční, v pravo černý, v levo bílý (neb i obráceně) a přes celý štít dvě žluté vidle křížem a pošikem přeložené, přikryvadla černá bílá, helm s korunou, z níž pět dlouhých zelených listův vyniká (Erbovník Salmovský, Paprocký o st. ryt. 303. Nesho-

duje se Král na str. 269 a v Hradech VIII. na tab., klada vidlice týchž barev jako štít a pět červených per.)

Beneda z Liběchova. Erb jejich byl prý štít, jako Fráňkův. Tak Král na str. 329. (Mně není nic o té rodině známo.)

Beník z Petrsdorfu. Beneš a Štěpán Beníkové obdařeni l. 1613 erbem a psali se z Petršdorfu. Oboje jim potvrzeno (1624, 6. února) z České kanceláře. Erb jich se popisuje takto: Štít pokosem od leva nahoru polovičný, od zpodu bílý, s vrchu modrý, přes celý štít hvězda o 6 špicích, modrá v bílém, bílá v modrém, turnéřská helmice s přikryvadly bílými červenými, koruna, dvě křidla, bílé a modré. (Reg. král. Meraviglia tab. 19.)

Beníško z Dobroslavě, přijmení rodiny, která obdržela r. 1816 heslo a erb. Tento je takový:

Štít modrý a na zeleném zpodku štěp zelený, úrodou jablek ozdobený, jehož kmen jest proražen pošikem zahradnickým nožem se zlatým držátkem, nad tím je zlatá hvězda. Nad štítem 2 helmy s korunami a přikryvadly modrými zlatými a červenými bílými ; na pravém jsou dvě křidla rozložitá modrá, na pravém křidle zlatá hvězda, na levém dotčený nůž, nad levou korunou 3 pštrosová péra, bílé prostřední, ostatní červené. (Meraviglia str. 273 a tab. 128.)

Benýdek z Veveří v. Grejnár.

Beránek z Nysdorfu. Majestátem l. 1604, 16. června povoleno Samuelovi *Beránkovi* Píseckému a Matyášovi *Hanikovi* Nymburskému, aby se psali z Nysdorfu a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravá polovice žlutá a v ní půl orla (lépe orlice) modrého k pravé straně obráceného s ústy rozzavenými a jazykem vyplazeným, v levé modré tři lilie žluté, jedna nad druhou, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím dvě křidla orličí proti sobě postavená a barvami žlutou a modrou střídavě rozdělená a mezi nima zlatá lilie. (Rybička v Pam. arch. IV. a 92, též Král na str. 264.)

Berbistorf z Berbistorfu. Rodina tato děkovala za erb císaři Bedřichovi. Majestátem d. asi l. 1455 dal Kašparovi Berbistorfovi a jeho synům teto erb: Štít na zdél polovičný, polovice černá, polovice červená a od zpodku štítu dvě ruce s rameny ošacené, červená v černém, černá v červeném, držíce rukama bílou korunu a nad tím bílou hvězdu, oboje v dělící čáře, přikryvadla černá a červená, za klénot dvě křidla proti sobě, jedno černé, druhé červené a mezi nimi dvě ramena držíce korunu a hvězdu.. (Chmel, Regesten 328.) Do Čech byli přijati l. 1546. Erb jehož zde užívali, byl takový, jako byl popsán, ale na štítě bylo pravé pole červené a koruna a hvězda barvy zlaté. (Meraviglia tab. 93, Jak. sb., Král na str. 270 a 321. Obraz H. I. tab.)

Berchthold z Uherčic. Jakub Berchtold, úředník dvorské komory vyzdvižen l. 1627, 6. července do Říšského stavu rytířského a polepšen jeho posavadní erb tatko:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm černá orlice pod korunou, v 2. a 3. poli hůrka zelená o třech pahorcích a na ní černý klín ostřím nahoru a v něm žlutý lev k pravé obrácený maje jazyk červený vyplazený a drže v pravé noze přední kord; pole v pravo a v levo od klínu jsou pošikem a pokosem k sobě rozděleny na tři pruhy, dva červené a prostřední bílý, nad štítem 2 turn. helmy s korunami a přikryvadly červené bílé a černé žluté barvy, na prvním je polovice lva, jako na štítě a na druhém černá orlice. (Šlecht. arch. ve Vídni.)

Stav se Jakub ředitelem dvorské komory, povýšen 1633, 4. května do Říšského stavu panského. (Reg. císařská ve Vídni.) Psal se již před tím z Uherčic. L. 1701 dne 20. června povýšen Frant. Karel, potomek jeho, do stavu hrabského král. Českého, jsa již po otci hrabětem v arciknížectví Rakouském. (Reg. král.) V obou těchto majestátech se popis erbu pohřešuje. Poslední erb vyobrazil Meraviglia na tab. 57, Kadich-Blažek tab. 6.

Volf *Bernharl z Reichenpernu* obdržel l. 1544 erb, štít žlutý, v němž jest od zpodku pravé strany a k vrchu levé strany pošikem ostrev černá se 6 suky, nad tím kolčí helm s přikryvadly černými žlutými, koruna zlatá, z níž dvě křídla orlová, pravé žluté, v němž od zpodku levé strany až k vrchu pravé ostrev černá jako v štítu vyniká, levé pak černé barvy se vidí. (Reg. král.)

Berounský z Leonberka podle Krále (str. 290) téhož erbu jako Fabriciové.

Řehoř *Berunic z Berunic*, jenž přijat l. 1603 za obyvatele, měl štít na příč polovičný, ve vrchní polovici půl medvěda, ve zpodní tři klíny vzhůru obrácené, klénot půl medvěda. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Běšín z Lövenrosen, Václav František byl r. 1669 písařem na Žirovnici a podle domnění Fr. Teplého byl nobilitován Slavatou jako palatinem. Týž popisuje zkrátka jeho erb, totiž na štítě lvíčky a růže a jako klénot buvolové rohy. (ČČM. XXX, 479.) Že by pocházel od starých Běšínův, není pomyšlení, leč by se za to mělo, že pocházel z nemanželského lože.

Betengl z Najenperka. Kryštof Betengl přišel asi r. 1563 do Prahy z nějakého Najperka a píše se r. 1582 z Najenperka. V těch asi letech nabyl nobilitace, bezpochyby z Říšské kanceláře. Potomci jeho psali se Wettengel. Erb jejich byl tento: Štít bílými a červenými pruhy na příč dělený a do těch pruhův vniká od zpodu modrý klín na stranách trochu přiohnutý, dosahuje ostřím vrchu štítu a v témž klíně u zpodu 3 zelené vršky a na prostředním stojí věž s cimbuřím a červenou střechou, ze kteréž věže z okna vyniká dělo, přikr. modrobílá a červenobílá, klénot dvě bílá křídla rozložitá a na nich po dvou červ. pruzích pošikem a pokosem a mezi nimi zlatá hvězda. (Mer. tab. 93, Král v Hradech, II. tab.)

Bezděcký z Bezděčí hory. Majestátem d. 1558, 17. ledna povoleno Janovi Bezděckému, aby se psal z Bezděčí hory. (Reg. král.) Erb mu daný byl štít modrý, u jehož zpodu jest žlutý měsíc rohama vzhůru obrá-

ceny a nad ním žlutá hvězda, přikryvadla týchž barev a jako klénot paví kyta a na ní měsíc a hvězda, jako na štítě. (Jak. sb.)

z Bezdědic. Král Vladislav dal 1479, 21. října Pavlovi, Bartoloměji a Václavovi z Bezdědic vladyctví a erb, totiž: Štít modré barvy, v němž jest uprostřed jelení hlava i s krkem a halží neb řetězem zlatým, helm a na něm křidlo rozkřidlené barvami (na příč) rozdělené, modré a žluté barvy. (Arch. kapitoly Pražské.) Shoduje se Jak. sbírka kromě barev, neb štít je tu bílý a křidlo černé. Pečetí je několik v arch. mus. Téhož erbu jsou i ti, kteří se psali *Bartákové z Bezdědic.*

Bezděkovský z Děvína. L. 1603, 3. února dán majestát Janovi Duchoslavovi *Kadovskému,* Bohumilovi *Gerlovi,* Matyáši *Jirkovskému,* Diviši *Rotmberágrovi* a Michalovi *Bezděkovskému,* měšťanům St. m. Praž. a Jakubovi *Drnovskému,* měšťanu města Slaného, aby se psali *z Děvína* a propůjčen jim tento erb:

Štít pošikem dělený od pravé strany, v horním poli modrém zlatý lev (poloviční) držící pravou nohou (červený) měsíc. Dolní pole zlaté a na něm pruh bílý pošikem položený, v němž jsou 2 zl. hvězdy, kolčí helm pod korunou s přikryvadly zl. modrými a stř. červ., dva rohy buvolové, pravý (zhora) stříbrný a červený, levý zlatý a modrý, mezi nimi lev poloviční drže červený měsíc. (Reg. královská. Odchylně trochu Král na str. 310.)

Bienenberg. Karel Josef z B. pocházel ze staré rodiny šlechtické, on sám byv povýšen (1769, 13. ledna) do rytířského stavu, dostal tento erb: Štít, jehož zpodek žlutý jest rovnou čárou uťat a v něm ruka s ramenem držící meč. Ostatek jest křížem na čtvero rozdělen. V 1. a 4. poli modrém bílá krokvice posázená třemi včelami své přirozené barvy, v 2. poli červeném jest zeď stříbrná z kamene tesného a stínkami, za níž vyniká až po pás žlutý lev k pravé straně, s vyzdviženým ocasem a přední nohou meč držící, 3. pole bílé a v něm lev červený, k pravé straně obrácený, rozzuřený s rozdvojeným ocasem a vyplazeným jazykem, dva helmy otevřené s korunami a přikryvadly žlutými červenými a žlutými modrými, na pravém tři křížem přes sebe přeložené smrkové stromy nad levou dvě černá křidla a na nich bílé pruhy pošikem a pokosem s třemi včelami a mezi těmi křidly polovice žlutého lva meč držícího. (Rybička v Pam. arch. III, 207, Meraviglia tab. 1, též v Jak. sb.)

z Bílé, rod kdesi z Němec pocházející, jehož předek Jetřich „Pelar" byl l. 1530, v držení Řehlovic a s Češkou byl ženat, od níž se potomstvo počeštilo.*) Erb jich byl štít, na němž jsou tři znamení vzhůru postavená, prostřední jest ostrev, jež má po pravé dva suky, ale po levé jeden, ostatní dvě jsou sekery zvláštního způsobu (beile), tak že na začátku topůrka jsou tři háčky jako zuby u klíče. Nad otevřenou helmicí jsou dvě křidla

*) O též rodině Mitth. NdBm. Exc. Cl. XXIV. 223.

a mezi nimi dotčená ostrev. (Miltner, Privatmünzen 15.) Tak i pečetilo l. 1587 sedm bratří z B. (Arch. DZ. VII, 1. Obr. viz Hrady XIV. na tab.)

Bilejovský z Bilejova viz Zakostelský.

Bílek z Bilenberka, rodina napřed Pražská a asi od r. 1570 Chrudimská. Jiří *Bílek*, děkan Staroboleslavský, Václav bratr jeho a příbuzní jich Jiří *Vykročil*, konšel Kutnohorský a Václav V. bohoslovec obdrželi (1630, 6. listopadu) moc, aby se psali *z Bilenberka* a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravo modrý, v levo bílý; v modrém poli u zpodu vršek o třech pahrbcích barvy míšené zelené a žluté, z něhož vyniká až pod pás stařec celý šedivý, jemuž brada a vlasy až k pásu visí, drže levicí nádobu pozlacenou, jejíž hrot se do levého pole ohýbá, v bílém poli na příč červený pruh, v němž se vidí dotčený hrot nádoby; helmice turnéřská s zl. korunou král. s přikryvadly modrými bílými a bílými červenými, nad tím bílé křidlo orličí roztažené, v němž uprostřed věnec vavřínový své přirozené barvy, v němž dvě zelené palmy zeleným kroužkem objaté se vidí. (Obraz trochu odchylný v Hradech XIV. na tab.)

Ale erb ten se synu jeho Janovi Václavovi nijak nelíbil. Když tedy l. 1661, 20. dubna povýšen do rytířského stavu, vyžádal si nový erb, totiž červený štít, na něm na příč bílý pruh, v jehož prostředku jest štítek červený a v témž štítku u zpodu 3 bílé pahrbky, na nichž stojí stříbrný lev Český drže kotvici, turnéřská helmice s korunou a přikryvadly bílými červenými, nad tím dvě křidla na příč rozdělená, pravé (od vrchu) červené bílé, levé bílé červené. (Reg. král. Rybička ve Věstníku uč. spol. 1883.) Bílkové žili ještě ke sklonku 18. století.

Jakub *Bílský* měšťan Táborský obdržel (1599, 15. května) povolení aby se mohl psáti z *Bílska* a k tomu dán mu tento erb: Štít na příč polovičný, v zpodním zlatém poli hlava medvěda s kusem krku jako uťatá své přirozené barvy, majíc kroužek stříbrný v nose skrze dírky neb chřípě provlečený a ve svrchní polovici 3 pruhy jednostejné, černý, žlutý a bílý. (t. .j ta polovice je na 3 díly rozdělena, tak že je pruh nad pruhem), koruna zlatá královská, z níž táž hlava medvědí vyniká. (Reg. král.)

Král popisuje na str. 282 erb *Bielskych z Bielitz*, totiž štít polovičný, horní pole červené, dolní modré a v něm zlatá ryba. Klénotem jsou dva rohy červený a modrý.

Týž popisuje na str. 360 erb *Bielských z Jezírka*, totiž štít červený a na něm bílou sekeru se zl. toporem. Klénotem jest červené, bílé a červené péro.

Bín z Karlova v. Kapoun.

Antonín *Binago*, rodilý z Milána, dobrodruh, jenž to přivedl na kom. radu, obdařen (1628, 17. února) erbem, totiž štít na příč polovičný, ve vrchním poli žlutém černá rozkřidlená orlice majíc korunu na hlavě a hledíc k pravé, zpodní pole rozděleno na dvě části, v pravém bílém jsou dvě písmena B I, levé jest červené, nad helmicí otevřenou koruno-

vanou vyniká táž orlice celá. L. 1638 dosáhl stavu rytířského starožitných rodin. (Reg. král.)

Bírka z Hotendorfu. Bratří Vavřinec a Kašpar z Hotendorfu obdrželi l. 1493 obdarování klále Vladislava na erb, totiž: Štít modrý a v něm krk jelení s hlavou a rohy, přikryvadla zlatá modrá a na helmě bez koruny ruku zbrojnou vyzdviženou, ana rohy srncovy v poli drží. (Paprocký o st. ryt. 340.)

Birš z Úžlebí. Král Ferdinand obdařil (1542, 11. ledna) Jana Birše erbem a aby se psal z Aužlebí. Erb byl takový: Štít na dvé rozdělený, přední strana modrá, v níž jest had stočený, maje na hlavě růžový věnec a druhá strana žlutá, v níž jest od zpodku skála, na kteréž na zadních nohách kuna své přirozené barvy proti hadu stojí, majíc obojček zlatý na hrdle, helm s točenicí a feflíky modrými, žlutými a černými s přikryvadly týchž barev, nad tím dvě křidla orlova vzhůru stojí, pravé žluté a levé modré, mezi nimiž jest kuna celá na zadních nohách stojíc, majíc zl. obojček na hrdle a věnec růžový na hlavě a držíc v pravé noze přední hada stočeného a druhou levou přes nohu k věnci sahá. (Reg. král.)

Biskup z Dorndorfu v. Arpin.

z Bissingen rodina německého původu. Tři bratří Bissingerové obdrželi (1431, 19. září) potvrzení svého erbu, ale není známo, jestliže byli téhož erbu. První do Čech přišel (před r. 1636) Jan Oldřich naříz. nejvyšší a povýšen (1647, 14. června jmenuje se Jan Bedřich) do Říš. panského stavu. Vymřeli na samém konci 18. st. Erb jich vytesaný v kostele Čimelickém jest tento: Štít křížem na čtvero rozdělený. V prvním poli červeném je zbrojná ruka držíc jakousi květinu s 3 lupeny, v 2. a 3. černém jest zlatý gryf kráčející, drže v levých pazourech meč, ve 4. červeném jest zl. koruna, z níž vyčnívají dvě péra pštrosová (bílá), uprostřed štítu jest štítek modrý a na něm dvě zlaté kosy, přikryvadla červená bílá a černá zlatá, tři helmice s korunami, na pravé týž gryf, na prostřední tři péra, jedno bílé, dvě červené a na levém kolečko s 10 praporci červené barvy. (Soupis Písecka str. 44, Meraviglia tab. 58, Ottův Slov. Naučný IV, 106).

Bláha z Chotětova. Václav B., král. rychtář v Hradci Králové byl, jak se zdá, snad nějakým palatinem vyzdvižen do vladyckého stavu. V matrikách Hradeckých slove poprvé r. 1677 de Chotowa a Michal B. slove v matrice u sv. Jiljí v Praze k r. 1695 de Chuttenthal. Rafael Tadeaš B. z Ch. učinil r. 1702 slib dědičné věrnosti (Kn. 561 v arch. m. Prahy) a píše se 1724 de Bláha. (Matr. u sv. Jakuba.) Jet tedy totožný s Rafaelem, jenž obdržel 1721, 29. května erbovní list z České kanceláře. Erbu jeho nebylo možno se dohledati. Viz J. P. Radoslický, Rodiny erbovní. Ve Vídni 1919.

Bledinové z Fialového kamene měli na štítě ruku a rameno v lokti ohnuté, ana drží sekeru sahající do prostředku vrchního kraje. Tak pečetil (1636) Jan Adam Bledina. (Arch. mus.)

z Blna. Majestátem d. 1528, 22. září dán Šimonovi jinak Marklovi z Blna tento erb: Štít poloviční, v pravo modrý, v levo červený a v prostředku ruka oděná, ohnutá, loktem do modré, náramenkami do červené polovice štítu docházející, v té ruce drží dýku ostřím přes modrou polovici štítu, helm s přikryvadly modrými a červenými, nad tím dvě křidla, pravé červené a druhé modré a mezi nimi jest v prostřed ruka nápodobně jako v štítu ohnutá a v ruce dýku ostřím přes křidlo červené, loktem do červeného, náramenkami do modrého křidla dosahující. (RKP.)

Blovský z Lumenšteina. Majestátem l. 1616, 10. května povoleno Eliášovi a Václavovi bratřím *Blovským*, Matouši Pavlovi *Žakavskému* a Janovi *Velvarskému*, aby se mohli psáti z Lumenšteina a dán jim tento erb: Štít červený, u jehož zpodku skála bílá, na kteréžto skále lev žlutý k pravé straně obrácený, avšak hlavou k levé s ústy otevřenými, jazykem vyplazeným, ocasem vyzdviženým, přikryvadla žlutá červená, koruna zlatá, z níž vynikají tři péra pštrosová, červené, žluté a červené. Jiným majestátem d. 1634, 8. září polepšen erb Eliášovi a připuštěni k němu Jakub Theodosius *Včelin* a Daniel *Koránek*. Nový erb byl takový: Lvovi se dala koruna a ocas rozdvojený, přidaly se turnéřský helm, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, koruna, křidla orlí, barvou na příč rozdělená, pravé červené a bílé, levé žluté a černé a mezi nimi včelička. (Reg. král.)

Blovský z Palatynu. Předek této rodiny M. Ondřej B. z P. pocházel z Blovic byl pak v Plzni a usadil se r. 1588 v Praze. Tohoto roku psal se již z P., ale není známo, kdy a od koho nabyl vladyctví. Erb této rodiny byl tento: Štít pošikem od pravého horního koutu dolů na tři pole rozdělený, vrchní a zpodní červené a v něm bílý lev vzpjatý, prostřední pole modré a v něm tři dvojnásobné lilie žluté barvy, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot dvě křidla proti sobě, pravé bílé a v něm pruh pošikem (z dola nahoru) červený s třemi liliemi levé červené s bílým pruhem pokosem též s třemi liliemi a mezi těmi křidly pětilistá růže (žlutá?) a na ní žlutý kříž. (Erbovník Salmovský.) V jiných erbovnících se malovaly jiné barvy. V Jak. sb a u Krále na str. 305 je zpodní pole modré, z křidel je pravé modré a pruhy podle barev štítu, pruh je v Jak. sb. bílý tak jako u Krále na str. 304, kdež jsou zase obě křidla červená.

Asi od r. 1642 vyskytuje se rodina Blovských, která se nepíše ani z Lumenšteina, ani z Palatyna a pečetila následujícím erbem: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli lev a v obou k pravé straně obrácený, v 2. a 3. pruh pošikem od dolního pravého koutu nahoru a v témž pruhu kulička, za klénot jsou dvě křidla s pruhy na nimi a kulička. Tak na pečetěch Jana Františka 1713 a 1739.

Bogner z Peclinovce v. Kozel.

Bohdanecký z Polehrad v. Polehradský.

Bohl z Montbachu Jan povýšen (1721, 13. července) do rytířského stavu kr. Č. a polepšen jeho dosavadní erb, totiž:

Štít modrý, v němž u zpodu zelená skála, na níž jest granátové jablko připoprasklé, něco výše je (bílý) potok pošikem od levé, otevř. helm pod korunou s přikr. bílými modrými, nad tím modré rameno rukou vyzdvihujíc granátové jablko. (Reg. královská, Král na str. 310.)

Bohuš v. Velvarský z Lumenšteina.

Bohutský z Hranic. Majestátem daným 1614, 21. června stvrzeno Janatovi Bohutskému, aby se psal z Hranic a měl erb jako měli Šturmové z Hranic (viz to), poněvadž Oldřich Š. z H. otce jeho n. Jana Bohutského, měštěnína Nového města Pražského, k erbu přijal. (Reg. král. ve Vídni.)

Bochoufové z Polkenšteina pocházeli z městské rodiny v Třeboni usedlé. Lukáš Bochouf nadán (1570, 7. března), aby se psal z Polkenšteina a dán mu erb: Štít od vrchu pravé strany dolů k levé pošikem rozdělený, vrchní pole modré, zpodní bílé, v němž u zpodku tři pahrbky neb trávníček zelený, na kterémž stojí pták noh rozkročenýma zadníma nohama, s ústy rozzavenými, s červeným jazykem vyplazitým, s roztaž. křídly k pravé straně obrácený a ke skoku se maje, a to po celém štítě, tak že je bílý v modrém a modrý v bílém. Nad štítem kolčí helm s přikryvadly bílými modrými, točenice týchž barev a nad ní půl půl ptáka noha, jako ve štítě. (Rybička ve Věstníku Uč. Spol. r. 1883, chybně popisuje Král na str. 280.)

z Bochova. Erb jim 1433 daný převeden r. 1599 na Bystřické. (Viz to.)

z Bochova. Erb těchto malovaný nachází se v arch. mus. mezi rod. spisy takto: Štít poloviční, pravá polovice žlutá, levá černá, korunovaný helm otevřený a nad tím poloviční gryf (černý) k pravě straně obrácený maje jazyk vyplazený a přikryvadla černá a žlutá. (Tak i v Jakubičkově sbírce.) Jest to erb Bochovcův z Bochova, staré to rodiny.

de Bois je rodina, jak se zdá francouzského původu. Filibert de Bois byl l. 1585 zlatníkem v Menším městě Pražském, tam přišel ok. l. 1614 ještě František de B. z Flander. Potomek jednoho z nich Samuel Ignác byl hejtmanem na Zbiroze a Točníce a dal si vytesati kámen na pohřeb, na němž je jeho erb, totiž štít křížem na čtvero rozdělený, v prvním a 4. poli Český lev, v 2. a 3. ostrev o 6 sucích, nad korunovanou helmicí dvě křídla rozpeřená na obě strany. (Soupis Rokycanska str. 14.)

Bojakovský (i *Bujakovský*) *z Knurova,* přijmení rodiny tuším polské, která přebývala v 17. st. až i do 19. na Moravě a později též v Čechách. Erb jejich byl štít poloviční, jehož pravá polovice byla bílá a levá červená a přes celý štít se černý kamzík k pravé straně vzhůru vyskakující spatřuje; klénotem pak jest týž kamzík, přikr. červená bílá. (Rybička v Kobrově Nauč. Sl. X, 109, Meraviglia na tab. 2., Kadich-Blažek tab. 8.)

Bok z Hermsdorfu přijmení Slezské rodiny, jejíž erb byl tento: Štít stříbrný a na něm červený jelen v kroku k pravé obrácený s rohy

o 10 parozích, helmice s korunou a červ. stříb. přikryvadly; z koruny vyniká červený polovičný jelen. (Kadich na str. 12, Blažek na str. 9, Král na str. 328.)

Boleslavský z Ostrova v. Daník.

Boleslavští z Rittersteina jsou prý rodina z Polska pocházející. Majestátem d. 1774, 24. března dosáhli stavu rytířského v kr. Č. a hesla z R. Erb jich je štít polovičný, v pravém zlatém poli je polovice černé orlice rozkřidlené, mající korunku na hlavě, levé pole rozděleno na tři pole na příč, zpodní je barvy bílé a v něm tři modré růže, prostřední je červené a v něm zlatá koruna, horní je zlaté a v něm červená koruna knížecí; tyto dvě koruny prostrčeny jsou mečem, jehož rukověť je v třetím poli a ostří vychází z knížecí koruny, nad štítem dvě helmice s korunami a přikr. černými zlatými a červ. zlatými, na pravé je orlice s korunou, na levé bílá volavka držící v noze bílé pero mezi dvěma rohy barvami na příč dělenými, pravým zlatým červeným, levým černým zlatým. (J. Hendrych v Zprávě Včely Čáslavské 1885 str. 33. Meraviglia na tab. 2.)

Boos z Valdeka přijmení staré rodiny Porýnské od r. 1790 v stavu Říšských hrabat. Majestátem d. 1698, 10. září propůjčen Janovi B. z V. a v Montfurtě stav panský starožitný v kr. Č. a polepšen tento erb:

Štít polovičný, od pravé dolů pošikem dělený, nahoře červený a dole bílý. Ve zpodním poli u čáry dělící tři červené nárožní kameny s 3 kříži na rozích, ve vrchním poli 3 bílé hvězdy s bílými kříži, helm s korunou a přikr. červenými bílými, dvě křidla složená barvami pošikem dělená červená a bílá a na nich znamení, jako na štítě. (Reg. královská, rozuměj, že znamení oboje viděti na vrchním křidle.) Meraviglia (str. 107 na tab. 58) popisuje a zobrazuje erb trochu jinak a kameny jako přazky, tak i Král na str. 152, snad proto, že si l. 1790 erb měnili. V Čechách byl platný ovšem erb z r. 1698.

Matyáš *Borbonius* známý lékař a básník rodem z Kolínce*) majestátem d. 1596, 21. března obdařen titulem *z Borbenheimu* a tímto erbem: Štít polovičný, jehož pravá polovice je černým pruhem na příč rozdělena, horní pole nad ním černé, dolní pod ním žluté a v každém dvojnásobná lilie, v levé polovici tré bílých růží jedna nad druhou postavených; kolčí helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, za klénot dvě křidla orličí proti sobě postavená, pravé zlaté s dvěma liliemi, levé červené třemi bílými růžemi ozdobené. (Rybička v ČČM. 1889 str. 477. Srov. Paměti jeho vydané Akademií.)

Borč z Georgenberka v. Seidl.

Borek z Prušova v. Prušek.

Boreňský neb *Boryňský z Roztropic.* Rodina tato ze Slezska pocházející a pak i na Moravě osedlá měla za erb na červeném štítě hrad o dvou věžích bílé barvy i s branou, přikryvadla týchž barev a za klénot

*) Kniha 559 arch. města Prahy f. 1.

též znamení jako na štítě. (Kadich tab. 8., Blažek tab. 5., Jak. sb. Král. na str. 163.)

Bormanové z Louchu nosili štít na příč polovičný, v horním poli ptáčka v levo obráceného, ve zpodním tři břevna od levé k pravé. Tak na pečeti r. 1558. (Kolář z Arch. DZ. IX, 1.)

Bornemisa, rod z Uher, jenž byl v Čechách již od 16. století. Erb jeho polepšený byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli červeném bílý prostý kříž na třech kopcích, 2. pole modré a v něm hvězda o šesti paprscích, 3. modré a v něm pošikem od pravého dolního koutu bílý pruh a v něm tři červené růže se žlutými jádry, 4. pole modré, u jehož zpodku skála, na ní dřevěný člun, na němž holub (pelikán) prsa svá do krve trhající; uprostřed korunovaný žlutý štítek a na něm černý orel, nad štítem koruna a dvě helmy s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými na pravé dvě černá křídla proti sobě a mezi nimi bílý kříž, na levé dva modré rohy a mezi nimi žlutá hvězda. (Jak. sb.)

z Bornu. Majestátem d. 1768, dán Ignácovi Bornovi rytířský stav kr. Č. starožitných rodin a vysazen jeho erb, totiž:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm tři zlaté střely, jedna vedle druhé a tuleji vzhůru, 2. a 3. pole červené a v něm bílá labuť k pravé straně obrácená stojí, nad štítem dva helmy s korunami a přikryvadly žlutými modrými a červenými bílými, na pravém helmu, tři pštrosí péra žluté, červené a bílé, na druhém bílá labuť sedící.

Jozef z B. obdržel majestátem d. 1773, 1. května panský stav kr. Č. Tito páni měli s předešlými stejný erb, jen že měli o prostřední helm více. Na témž byla koruna a z ní vyniká vrchní tělo mužíka v černém kabátu a s černou špičatou čepicí drže pravicí kladivo a levicí 3 střely. (Reg. král.)

Vincent z Borotína obdržel (1534, 6. února) erb: Štít blankytný a v něm jsou dvě pěnkavy zlaté barvy k sobě obrácené, na ostrvi sedící, helmici s přikryvadly blankytnými žlutými a nad tím dvě pěnkavy. (Reg. král.)

Borovanský z Borovan. Rodina tato, vyskytuje se od 17. století, děkujíc za vladyctví nějakému cís. palatinu. Majestátem l. 1657, 16. června povýšeni do stavu rytířského, aby se psali také ze *Šternfeldu* a polepšen erb jich takto: Štít shůry polovičný, u jehož zpodku jest pahrbek zelený; dělící čarou jest borovice z téhož pahrbku vyrostlá; pravé pole nahoře žluté a pod ním červené a v tom poli korunovaný lev své přirozené barvy, maje jazyk vyplazený, ocas rozdvojený, jsa k levé straně obrácen a na dotčeném pahrbku ležící se spatřuje, levé pole u zpodu černé a v něm dvě hvězdy o šesti paprscích, nad tím však žluté, v němž černá orlice korunovaná, k pravé straně rozkřídlená, otevřený helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, nad tím dvě křídla orličí barvami na příč rozdělená, pravé červenou a bílou, levé černou a žlutou, mezi nimiž je černá orlice k levé straně obrácená. (Rybička

v Pam. arch. IVa, 69, chybně popsáno u Krále na str. 312.) V Jak. sbírce jest vyobrazen erb jich štít celý červený, dole zelený pahrbek, z něhož vyrostla borovice, po obou její stranách stojí na pahrbku bílá holubice; klénotem jsou dvě červená křidla proti sobě a mezi nimi borovice. Snad je to jejich prvotní erb před polepšením.

Borovští z Borové byli potomci městské rodiny Čáslavské snad z Borové pocházející. Řehoři Borovskému povoleno majestátem (1535, 18. února), aby se psal z Borové a dán erb: Štít červený a v něm půl berana bílého s předníma nohama, drže hlavu k vrchu, přikryvadla červená bílá, kolčí helm a nad ním otočník neboli věnec zelený, z něhož vyniká půl berana bílého. (Reg. král., Meraviglia tab. 130, Král v Hradech XII, Pam. arch. V, 358.) Téhož erbu nabyli pak i Písečtí a psali se z Borové. S popisem shoduje se Král na str. 336. Erb ten přestal na samém Řehořovi, ač Borovští bez erbu až do 17. st. v Čáslavi zůstávali. (Viz moje Děje Čáslavě na str. 185.)

Borovští z Borové rozdílní od Čáslavských obdrželi skrze majestát (1546, 19. září) erb: Štít pošikem rozdělený, zpodní pole zlaté a v něm tři dubové listy (zelené), ve vrchním poli tři pruhy, bílý, modrý a bílý, za klénot dvě křidla orlí proti sobě, pravo modré, v levo bílé a v každém pruh zlatý pošikem, v nichž se vidí po třech dubových listech. (Reg. král.) S tím se shoduje popis Kolářův z ruk. Vídenského 8330 kromě, že vysvětluje znamení na štítě tak, že to jsou tři listy z jednoho stonku vycházející s kořenem uříznutým. Erb ten dostal l. 1546 Baltazar a podobného nabyl (1552, 23. ledna) Václav B. z B. Moravan. Potomci onoho přijatého l. 1554 do stavu rytířského žili v Čechách, tohoto na Moravě.

Bos z Ehrenšteina v. Straka.

Tycho Brahe, slavný hvězdář († 1601), jehož tělo v Týnském kostele Pražském odpočívá, má na památném penízi l. 1595 bitém tento erb: Štít, na němž pruh svislý, helm, dva rohy tuším s kroužky okolo nich a hadovitými ozdobami, mezi nimiž je podlouhlý předmět. (Miltner, Privatmünzen, tab. III, 17. Hrady X. tab.) Ale na jeho podobizně (r. 1592, Časop. Př. St. Č. IX ku str. 112) jest vyobrazen docela jiný erb, zdánlivě polepšený, ale starší než předešlý, s nímž se srovnává jen 1. pole (bílý pruh na černém) a klénot pravého helmu.

Burjan *Brambouzský z Rozšteina* obdržel l. 1613 erb: štít na dél poloviční, v levém poli tři pruhy na pokos k prostředku vzhůru, dva červené, prostřední bílý a v něm růže o 6 květích červených, v pravé též 3 pruhy, prostřední červený, ostatní bílé a ve vrchním bílém růže toliko o 6 květích červených, též v rozdělení téhož štítu tolikéž růže, levá polovice bílá a pravá červená se spatřuje, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými, koruna zlatá, z níž 2 křidla proti sobě roztažená vycházejí, jedno každé 3 pruhy dolů s hůry obrácené (pokosem a pošikem) majíc, u levého dva červené, prostřední bílý a v něm růže o 6 květích červených, u pravého dva bílé a prostřední červený, v kterémž pro-

středním červ. růže týmž způsobem jako v druhém křidle se vidí, a mezi těmi křidly půl lva zlatého s rozloženýma nohama a vyplazeným jazykem od levé strany k pravé obráceného a vzhůru vyzdviženého se vidí. (Reg. královská.)

Martin *Branický z Maršovic* obdržel (1538, 25. ledna) erb: štít červený, v němžto od zpodku skála, na kteréž skále leží špalek lípový se 2 suky a uprostřed toho špalku větev neboli ratolest se 3 listy lipovými vzhůru stojící, helmice s přikryvadly červenými bílými a nad tím týž špalek jako ve štítě. (Reg. král.)

Král popisuje erb *Bredimuských* (?) *z Luženburka* (str. 309) totiž červený štít bílý, pruh a na něm černé kotve, tak i zbarvené křidlo. Jméno je pochybné.

Brazdymský ze Svémyslic v. Čachovský.

Brazdymský z Jenšteina v. Koutský.

Břečťan z Poněšic v. Pekárek.

O *Bredách* se ani nezmiňuji. Obr. v Hradech VIII. na tab.

Brechlár z Troskovic. Majestátem d. 1813, 13. března povýšen Josef Brechler, držitel Litně, do šlechtického stavu a obdržel erb:

Štít na příč dělený poloviční a horní polovice zase dělená, pravé pole bílé a v něm modrá hvězda, levé zlaté a v něm černá orlice se zl. pysky. V dolní polovici modré je na zeleném trávníku hrad, totiž hradba s cimbuřím a otevřenou hranou, za níž vynikají dvě věže též s cimbuřím; nad štítem jsou dvě helmice s korunami a přikr. bílými modrými a zlatými černými, na pravé dvě bílá křidla rozložitá a mezi nimi modrá hvězda, na levé tři péra pštrosová, prostřední žluté a ostatní černé. (Meraviglia str. 217 a tab. 2.)

Břekovec Šotnovský ze Zavořic. Majestátem d. 1580, 12. března připuštěni Vavřinec *Břekovec*, a Václav *Deklivo* (de Clivo) měšťané Staroměstští a Jakub *Holý* měšťan Kutnohorský k erbu Škrétův a Poliův a potvrzen jim tento erb: Štít poloviční, ve vrchní bílé polovici pruh červený vzhůru postavený a v něm bílá lilie, zpodní rozdělené na čtyři pruhy též vzhůru postavené, žlutý, černý, bílý, červený, helm s korunou (ta přidána) a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, rohy týmiž barvami napříč rozdělené a mezi nimi bílá lilie. (Reg. král.) Vyobrazení erbu Holých Miltner, Privatmünzen tab. XVII.

Bremer z Altenberka. Majestátem d. 1602, 15. května obdržel Bartoloměj B. měšťan z Znojmě majestát, aby se psal z Altenberka a vysazen mu tento erb:

Štít poloviční, v pravo černý, v levo zlatý; přse oboje stříbrný střemen a v každém rohu štítu po zlaté růži (zlato v zlatě!), kolčí helm s přikryvadly zlatými černými a čern. bílými, točenice týchž barev a na ní (vynikajíc) postava Justicie, majíc růžový oděv (nikoliv červený) a zlatý opasek, nahá ramena, držíc v pravici meč a v levici zlaté váhy;

na hlavě má zavití (turban) zlaté a černé. (Reg. královská, Kadich-Blažek 14, tab. 9, Král na str. 271.)

Břeník z Hamršteina v. Loukovský.

z Bretfeldu měli šlechtictví od r. 1770 a užili v témž století povýšení. Erb jejich byl štít červený, v němž byl žlutý pruh pošikem od horního koutu pravého dolů a na témž pruhu tři modré lilie dvojnásobné, v ostatních dvou polích bylo o jedné bílé kotvici; přikryvadla modrá žlutá a bílá červená, za klénot byla tři pštrosová péra, žluté, červené, bílé. (Jak. sb. Král na str. 304.)

Břevnovský z Břevnova. Měli prý erb štít polovičný, v pravo červený, levá půle zase na příč dělená, zhora bílá, zdola černá. Klénot dva rohy bílý červený a červený bílý na příč dělené. Tak Král na str. 261.

Březina z Birkenvaldu. Majestátem d. 1757, 4. května povoleno Janovi Václavovi Felixovi Březinovi, nákladníku v Praze, aby se psal z Birkenvaldu a dán mu tento erb: V štítu modrém muž divoký stoje maje ledví (nahé) a hlavu zeleným listím ověnčené, ruku levou v bok podepřenou, pravou pak drže stromek březový, kolčí helm, točenice s přikryvadly bílými modrými a bílými červenými a nad tím vyniká březový stromek. (Rybička v Pam. arch. IV a 68, též Jak. sb., Král na str. 317.)

Březský z Greifenberka v. Albin.

Březský z Ploskovic. Majestátem d. 1534, 25. dubna povoleno Václavovi *Těškotovi*, Jiříkovi *Strakonickému*, Michalovi *Březskému*, Václavovi *Folbovi*, Janovi *Volfovi* a Janovi *Brtínovi*, aby se psali z Ploskovic a dán jim tento erb: Štít na dvé rozdělený, vrchní pole zlaté a dolní blankytné napodobné zdi s stíny a mezi těmi stíny muž v zlatém poli stojící v župici husarské blankytné barvy s výložky zlatými, jsa opásán bílým feflíkem, pravou rukou šavli tureckou aneboližto husarskou dobytou přes hlavu k ráně a levou rukou pošvu k boku připásanou držící, maje okolo hlavy otočník modrý se dvěma leticemi neboli rozestřenými ocasy, přikryvadla modrá žlutá a za klénot muž týmž způsobem, co ve štítě. (Reg. král.) S tím se shodují pečeti r. 1584 a 1614, též Jak. sb. a z části Král na str. 317.)

z Briaumontu rodina francouzského (valonského?) původu, z níž Jan Pavel sloužil císaři vojensky. Za to, že pomáhal povaliti kníž. Frydlantského, obdržel l. 1639, 5. února majestát z Říšské kanceláře na panský stav, ale erb jeho se tu nepopisuje. Pečeť Anny Jidmily (snad jeho dcery), vdané Vrochynové nachází se při kšaftu jejím (1661, 3. dubna, Arch. DZ. IV, 6.), je to štít na čtvero křížem rozdělený; v 2. a 3. poli jsou tři pruhy pošikem od pravé k levé, v 1. a 4. ruka s ramenem v lokti ohnutá, v levo obrácená, ana drží kolmý meč dobytý s hvězdou o 6 špicích na ostrém konci a v pravo a v levo od čepele je po hvězdě.

Briffaut (Bryfo) *ze Slavětína* přijmení rodiny patrně původu francouzského. Majestátem d. 1756, 30. ledna přijat Štěpán B. do stavu

rytířského, dovoleno mu, aby se psal po svém statku Slavětíně a vysazen mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm na zeleném pahrbku bílý bolub stojící a vyletující, 2. a 3. pole červené a v něm bílá krokev, ostatek je vyplněn zlatými hvězdami totiž jednou po každé straně krokve a třetí v též krokvi, 2 ot. helmy s korunami a přikryvadly bílými modrými a žlutými červenými, na levém bílý holub na zeleném pahrbku, na pravém dvě slonové trouby, pravá modrá, levá červená a mezi nimi zlatá hvězda. (Reg. královská, Meraviglia na str. 3 a tab. 2 a Král na str. 297.)

Břínští z Poksdorfu měli na štítě kozla stojícího v pravo obráceného a za klénot dva kozlí rohy.

Brod z Jevišovic, erb jich prý černá koruna a klénot paví kyta. Tak Král na str. 338.

Brodský z Koberovic v. Nefestyn.

Brodský z Lošánek v. Lošánecký.

Jan *Brodský* obdařen (1539, 23. prosince), aby se mohl psáti *z Nového mlýna* a dán mu tento erb: Štít na příč poloviční, vrchní polovice modrá, zpodní červená, z níž od zpodku roh levý jelení se sedmi parožky až do vrchu modrého pole v prostředku nabarvený vyniká, helm s přikryvadly modrými červenými a nad tím týž roh jelení. (Reg. král.)

Brodský z Větčína. Majestátem d. 1561, 29. listopadu dovoleno Václavovi a Havlovi bratřím *Kouřimským* a Matyáši *Brodskému*, aby se psali z Wietczina a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž žlutá plechovice na pravou ruku vzhůru stojí, kolčí helm s přikryvadly žluté a modré barvy, nad tím dvě péra pštrosová popelaté barvy, mezi kterýmiž se táž plechovice vidí. K témuž erbu přijati Jan *Rabínek* z Českého Brodu a Jiří *Hrdík* od Kutné hory, což majestátem d. 1610, 19. dubna stvrzeno. (Reg. král., též Jak. sb. Král na str. 364, kdež je také připojen *Kalenda* z V. Obraz erbu v Soupise Českobrodska na str. 15. Viz i Záruba.

Brosius z Horšteina v. Tahlo.

Brožovský z Pravoslav. Císař František povýšiv Františka Kašpara Brožovského do stavu šlechtického (1811, 4. ledna) vysadil mu tento erb: Štít poloviční, v pravé polovici modré úl včel na zeleném trávníku, v levé bílé polovici však zeď zbořená s 5 stínkami a na prostřední z nich sova sedící se spatřuje, helm otevřený s přikryvadly modrými žlutými a bílými modrými, koruna, z níž lev bílý pod korunkou vyniká. (Rybička v ČČM. 1864, str. 97.)

Brtin z Ploskovic v. Březský.

Brudrle z Deblína. Císař Rudolf povolil (1576, 25. April) Mikuláši Brudrlovi Moravanu, aby se psal z Deblína a vysadil mu tento erb:

Štít modrý, v němž „potvora mořská jinak sphinx" svým tělem rybím bez ruky majíc korunu zlatou na prostovlasé hlavě, nad štítem helm

s točenicí a přikryvadly modrými žlutými a nad tím táž sphinx. (Arch. šlechtický ve Vídni.)

Brumar z Egru, z Lehenšteina. Erb jich prý štít na příč poloviční, ve vrchním modrém poli dvě žluté lilie, ve zpodním žlutém jediná lilie modrá. Klénot vynechán. (Tak Král na str. 282.)

Znamenitý zvonař *Brykcí z Cimberka* obdržel l. 1571 vladyctví, měl v erbu svém na štítě stojícího lva na skále, an drží mezi předními nohama zvon, nad helmicí dvě křidla rozložená a mezi nimi týž zvon. (Vyobrazení v Soupise Příbramska na str. 176.) Potomci jeho podrželi jméno jeho za přijmení; poslední tuším zemřel r. 1733 v Slaném.

Bryknar z Brukšteina, rodina německá, jež se psávala Bruckner. Od císaře Maximiliana vyzdviženi do stavu rytířského. (Starý seznam v arch. býv. dvorském.) Jan první z nich v Čechách obývající byl tlumočníkem krále Vladislavovým. Erb jich byl štít modrý, v němž zlatá koruna o 3 stěnkách, z níž vyniká jelení hlava s krkem též zlatá a v pravo obrácená, klénotem jsou jelení rohy, každý o 4 parozích též zlaté. (Král na str. 329 a pečeti Albrechtovy 1563 v arch. býv. dvorském a 1574 v arch. DZ. XVI, 8.)

Bucek z Levenfeldu. Erb té rodiny byl prý štít trojdílný, prostřední pole červené a v něm lev drže v jedné noze meč a v druhé věnec s růží, ostatní pole žlutá a v nich černý pruh od pravé dolů. Klénot poloviční lev. (Tak Král na str. 304.)

Bučck z Heraltic. Erb rodiny této (od r. 1810 v rytířském stavu) byl tento: Štít poloviční, vrchní pole bílé a v něm zlatý had maje za hlavou křidlo bílé a jsa stočený v oválu tak, že má ocas v ústech, v témž oválu kladivo, zpodní pole bílé a v něm tři červené pruhy pošikem od pravé strany dolů. Klénotem je ruka držící kladivo.

z Buče, z Bučí. Majestátem d. r. 1528 dán jest erbovní list Ctiborovi „z Bučie", jehož Albrecht „z Bučie" přijal za svého přirozeného strýce a tento erb: Štít na tré rozdělený, svrchní čtvrť černá, prostřední bílá a zpodní brunátná, v němžto (štítě) jelení rohy své barvy s dvanácti parohy s pozlaceným konci, nad tím štítem helm turnéřský s přikryvadly černými bílými brunatnými s pozlacenými kraji a nad tím tři pera pštrosová černé, bílé a brunatné s pysky pozlacenými. (Reg. král.) S tím souhlasí pečeť Ctiborova z r. 1531. K témuž erbu pak přijati Jiřík a Jan bratří *Dolíkové* a Tomáš *Piskoř,* aby se psali z Buči a dán jim (1532, 23. května) týž erb, jako jest popsán.

Budčovský z Budčova v. Škronský.

Budínský z Vyšetína v. Rvačovský.

Bukovský z Neudorfu (neb z Nejdorfu). Albrecht Václav Smiřický zadal (1612) prosbu k císaři, aby Jeronym *Bukovský* (regent jeho statkův), Jan *Floryan,* Václav *Semilský* a Adam *Náchodský* jsouce u předkův Smiřických ve slubách, byli obdařeni znamením erbovním a vladyctvím. Císař k tomu svolil 28. srpna a dne 3. září vydán na to majestát. Erb

jim daný byl tento: Štít poloviční, v pravé polovici modré na větvi vzhůru vyzdvižené tři žaludy, totiž dva při vrchu proti sobě a třetí něco níže, pod ním též lístek dubový nejspůzeji k pravé straně obrácený a to vše zlaté barvy, v levé polovici sedm pruhův na pokos od pravé k levé (totiž nahoru k levému kraji), z nichž čtyři jsou modré a ostatní zlaté, přikryvadla modrá zlatá, na helmici koruna zlatá, z níž vynikají tři pštrosová pera při vrchu prohnutá, dvě modrá a prostřední zlaté. Také povoleno, aby se psali z Neudorfu. (Arch. min. vnitra, Reg. král.) Pravé pole kreslíváno a malováno potom tak, že tři žaludy a dubový list nebyly na větvi nýbrž vynikaly z levého pole. (Meraviglia na tab. 16. Jak. sb. Králova Heraldika str. 268.)

Bulfové a *Stokingrové z Ankerštroku* obdrželi erb a heslo od Viléma Slavaty jako palatina a potvrzen jim l. 1633 majestátem. Erb jejich byly růže, kotva a vinný keř. (Fr. Teplý v ČČH. XXX, 480 a 487.)

Bulvan z Bulvanu totiž Štěpán Adam (1598 hejtman na Hluboké a pak služebník Rožemberský) měl na štítě raka vzhůru obráceného, kolčí helm bez koruny a nd ním ruku s ramenem, držící v hrsti šavli (nikoliv meč). Tak se spatřuje na jeho náhrobku († 1609) v Jindřichově Hradci. (Soupis na str. 189) kromě toho na jeho pečeti r. 1605 v arch. Třebonském. Tak i pečetil jeho potomek (1632) Mates Studenský z B. (Arch. DZ. IV, 6.)

z Bunsonu měli štít poloviční, v pravém červeném (Král 268 modrém) poli jelení roh bílý o 4 parozích, levé pole rozdělené v žluté, černé a žluté pole, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, dvě křidla složená a pošikem rozdělená, vrchní žluté a černé, zpodní bílé a červené. (Kolář z erbovníku Salmovského, rkps. XXIII K 4 bibl. Praž., u Krále odchylka) Bunsonové vyskytují se v l. 1550—1615.

z Burgsdorfu Kryštof Oldřich (1601) měl štít, na němž byl u prostřed pruh zbora dolů jdoucí a jiný šel po levém kraji, snad i třetí po pravém kraji) přes ně na příč a prostředkem štítu pruh jiné barvy, klénotem byla tři pštrosová péra. (Kolář z Arch. DZ. XVI, 8.)

Buquoy, stará Arteská rodina od r. 1620 v Čechách osedlá. Erb červený štít, na něm pošikem od pravé vrchní k levé zpodní tři modré pruhy posázené popelicemi, a na středním nahoře bílý křížek, otevř. helm pod korunou s přikryvadly červenými modrými, klénot na červené a bílé žerdi se zl. hrotem korouhev čtverhranatá s bílým lemováním týchž barev jako štít. Štít drží dva nohové. (Obraz v N. Sl. IV, 944, Meraviglia tab. 59, Král v Hradech IV. na tab.)

Bureš z Greifenbachu přijmení rodiny, která se s tímto jménem vyskytuje u nás v 17. století, aniž jest známo, odkud heslo to a erb l. 1749 potvrzený vzala. Erb její byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a na trávníku zeleném divoký muž drže pravicí strom živý ze země vytržený, 2. 3. modré a v něm pošikem od prdavé dolů bílá vooteč, v níž plave kachna.

ot. helm s korunou a přikr. modrými bílými a z koruny vyniká necelý gryf zlaté barvy ve skoku. (Meraviglia na str. 219 a tab. 94.)

Jan *Burjan z Karlova* (1616) měl na své pečeti štít a na něm jako nějakou podkovu, jejíž konce křížem přeložené se podobaly hadím hlavám tedy nějakou kličku. (Arch. min. vnitra. List č. 2934.) O rodině této, jež se nesmí msásti s Kapouny (viz to), není mi nic známo.

Burman z Kyršteina v. Kyršteín.

Erb vraha *Buttlera* vyobrazen jest v dílech Meraviglia tab. 59, Kadich-Blažek tab. 11.

Bydžovský z Aventinu. Majestátem daným l. 1561, 13. prosince připuštěni k erbu bratří Rožďalovských (viz Melantrych) Matěj *Bydžovský*, Jan *Dynda* a Václav *Truhlička*, aby se psali z Aventinu. Z erbu Rožďalovských dán jim muž s hořící svící rytířskou. Týž erb měli i *Pětikostelové z Aventinu*, jak svědčí pečeť Janova (1612) v arch. DZ. Viz Melantrych.

Bydžovský z Florentinu. Majestátem d. 1575, 7. července dovoleno Markovi *Bydžovskému* (vlastně po otci Moravcovi), Janovi *Matounskému* měšťanu St. m. Pr. a Matěji *Netolickému*, aby se psali z Florentinu a dán jim tento erb:

Štít na příč polovičný, zpodní pole červené, vlastně hradba s 3 stínkami, na kteréž hradbě je bílá heral. lilie, vrchní pole modré a na něm polovičná orlice žlutá, vyskakujíc z dotčené hradby, ot. helm s přikr. žlutými modrými a bílými červenými a vavřínovým věncem, nad tím dvě křidla rozložitá barvami na příč rozdělená, pravé zlaté a modré, levé bílé a červené a mezi nimi bílá lilie. (Šlechtický arch. ve Vídni, Meraviglia na str. 219 a tab. 94, Král na str. 282.)

Bydžovský z Humburka. Majestátem d. 1577, 11. března dovoleno Jiříkovi *Bydžovskému*, aby se psal z Humburka a dán mu tento erb: Štít žlutý, však od prostředku vrchu táhnou se z obou stran koutkové do čtvrt štítu dolů modré barvy, v nichž je po jedné hvězdě žluté o osmi špicích a pod tím ve štítu jelen s rohama z každé strany o 6 parozích své přirozené barvy, maje se vzhůru ke skoku, k pravé straně obrácený, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a modré barvy, nad tím dva jelení rohy, z obou stran po šesti parozích, přirozené barvy, totiž u vrchu po třech pospolu a pod těmi jeden po druhém po třech a mezi nimi zlatá hvězda o osmi špicích. (Reg. králi)

Bydžovský z Karlova v. Kapoun.

z Bynu (v. Bünau), rodina ze Sas pocházející, která se osadila l. 1527 v Čechách a tu držela Děčín, Blansko a jiné statky. Erb jejich byl štít křížem na čtvero rozdělený; v 1. a 4. poli červeném lví hlava zlaté barvy držíc v ústech zlatou lilii, 2. a 3. pole zhora dolů polovičné a červenou a bílou barvou rozdělené (také obráceně 2. a 3. a 1. a 4.), nad otevřenou helmicí vévodský klobouk červený s bílým lemováním, z něhož vynikají dvě paví kyty na hůlkách vsazené, přikryvadla červená bílá. Později

přidána druhá helmice s korunou, z níž vynikají dvě křidla rozložitá, levé bílé, pravé červené. (Vyobrazení v Slov. Naučném IV, 1004, Meraviglia na tab. 94.)

Bystřický z Bochova. V Říšských reg. krále Zikmundových je poznamenáno, že (1433, 31. května) vydán majestát na erb a heslo Václavovi *z Bochova,* písaři v též kanceláři. Potomstvo jeho vymřelo ke sklonku 16. století poslední paní, jejíž synové byli Jiří, Jan a Tobiáš *Bystřičtí.* K jejich prosbě převedl císař Rudolf na ně erb a heslo mateře a vydán jim 1599, 26. dubna majestát z Říšské kanceláře. Erb podle starodávného způsobu jednoduchý převeden na ně a jen polepšen helmem takto: Štít pošikem od pravé strany dolů dělený na 6 pruhův; 1. (od zpodu) 3. a 5. modré, 2. 4. 6. bílé barvy. V třetím modrém pruhu 3 bílé růže. Otevř. helm pod korunou s přikr. modrými bílými. Nad tím dvě křidla rozložitá barvami tak rozdělená jako štít, i s těmi 3 růžemi. (Arch. šlechtický ve Vídni, Král na str. 307 odchylně.)

Z České kanceláře vydán (1642, 14. února) erbovní list Pavlovi Václavovi a Řehoři z Bochova, bratřím a Pavlovi nad to dán (1651, 9. listopadu) rytířský stav starožitných rodův. Erb jejich srovnává se s předešlým kromě toho, co přilepšeno. Na pečeti Pavlově (1651, 27. února) v arch. mus. rod. z Korkyně) viděti štít polovičný, v horní polovici je orel korunovaný, maje štítek na prsou, v dolní polovici jsou tři pruhy pošikem a na prostředním tři růže, otevř. helm s přikryvadly a orlí křidla rozložitá. Tu ovšem nesnadno říci, jsou-li potomci předešlých anebo noví erbovníci.

Bystřický z Bystřice. Maximilian císař dal (1569, 8. ledna) Jeronymovi *Vyskočilovi* jinak *Bystřickému* erbovní list, aby se psal z Bystřice a dal mu tento erb:

Štít modrý a na něm pruh kolmý červené barvy. V pravém poli srnčí hlava s rohy o 3 parůžcích, v levém zelený trávník a na něm leží veslo, kolčí helm s točenicí a přikr. zlatými modrými, nad tím srnčí hlava. (Reg. královská.)

Cába z Chyš a *z Špicberka* v. Okáč.

Cabicár z Libšteina. Vyobr. viz u Krále 286 a v Hradech VIII. na tab.

Canal (čti Kanal) přijmení hrabského rodu, jenž se ještě v Praze pamatuje, jenž pocházel z Vlach.

Erb jejich byl stříbrný štít a na něm modrá krokvice. Nad štítem je markrabská koruna (Meraviglia str. 111. a tab. 60. Blažek Schl tab. 6.)

Cavriani přijmení italské rodiny, která pocházela z Mantovy. Majestátem d. r. 1561, 26. července polepšen erb Hanibalovi C., jenž byl vyslancem knížete Mantovského při dvoře císařském. Erb dosavadní byl tento:

Štít na příč a pět pruhů dělený tři černé a dva bílé, 2 turn. helmy s korunami a přikryvadly černými a bílými na pravém černý roh s bílými kruhy a černo-bílým motouzem, jako nosívají veřejní běhouni, na levém

bílý jednorožec k pravé obrácený. Polepšení bylo takové, že byl štít křížem na čtvero rozdělen, v 1. a 4. poli starý erb, v. 2. a 3. bílém černý orel s cís. korunou a přidán třetí helm prostřední s korunou a orlem. (Reg. císařská ve Vídni.) Císař Ferdinand II. povýšil (1636, 1. prosince) Bedřicha, sv. p. C. z Dolního Valtrsdorfu na hrabě C. z Kavriansburka a zaměnil jeho erb takto:

Štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli bílém černý orel, v 2. a 3. černém půl bílého jednorožce, uprostřed štítek bílý a v něm 3 černé pruhy pokosem, dva turn. helmy s korunami a přikryvaldy černými bílými, na pravém orel černý, na levém půl bílého jednorožce. (Arch. šlechtický, z Říšské kanceláře, Meraviglia na tab. 60. Kadich-Blažek tab. 12.)

Cecingárové z Birnic jsou šlechta vzniklá mimo Čechy v Uhrách, jejichž erb prý král Zikmund korunou polepšil. Král Ferdinand uvažuje že Cecingárové předešlým králům podle udání svého platně sloužili, potvrdil jim (1542, 3. května) erb jich totiž na modrém štítě bílého kohouta s červeným hřebenem, nosem a nohami zlaté barvy, an drží v ústech zlatý prsten s drahým kamenem a obrácen jest k pravé straně, přikryvadla zlatá modrá a bílá modrá, na helmě korunu a dvě křidla složená, přední modré, zadní bílé a polepšil turnýřským helmem. (Vidimus v zem. arch. L. Kopáček Cecingárové z Birnic, v Příbrami 1906.) Rytířský stav rodiny uznán dekrétem d. 1813, 27. listopadu. (Šlecht. arch. ve Vídni.)

Cedvic z Cedvic (něm. Zedtwitz) příjmění hrabské rodiny z Říše pocházející, jež držela manství koruny České. Když Ludvík z C. a na Aši obdržel (1795, 9. října) hrabský stav v kr. Č., potvrzen mu tento erb:

Štít na příč trojdílný, uvrchu stříbrný, uprostřed červený, u zpodu černý, ot. helm s korunou a přikr. stříbrnými, červenými a černými, nad tím mezi dvěma rohy buvolovými vysoký, špičatý klobouk s knoflíkem na svém horním konci; rohy a klobouk jsou barvami tak dělené jako štít, totiž (zhora) stříbrné, červené a černé (Reg. královská. Meraviglia tab. 79. Král v Hradech XIII. tab.)

Cedlicové z Cedlic měli na červeném štítě znamení, které Král vykládá na přastku, totiž trojhran z linií utvořený, ostřím dolů obrácený, v jehož rozích byly trojlístky a k tomu přes pravé a levé rameno krátké linie, avšak uvnitř trojhranu nespojené, přikryvadla bílá červená a červená bílá a za klénot dvě křidla rozložitá, pravé bílé, levé červené. (Jak. sb. Králová Heraldika na str. 366. Hrady XIII. tab. Podobně i na pečeti Václavově r. 1605.)

Cejp z Peclinovce v. Kozel.

Celer z Rozentálu. Majestátem německým d. 1596 24. července obdařeni bratři Zellerové, Kašpar, písař u apelací, Melchior a Hanuš erbem a aby se psali v. Rosenthal. Následujícím majestátem (1600, 10, června jim erb polepšen. (Koncepty v šlecht. arch.) Později přijati Celerové za obyvatele a drželi statky pozemské. Erb jich byl štít na příč poloviční, vrchní pole žluté a v něm černá okřidlená orlice jen po kýty vynikající,

majíc na křídlech růži, ve zpodním poli dva pruhy pošikem, v nichž každém jest růže; barvy se tu rozličně popisují, Jakubička a Král znamenají pole bílé, pruhy modré a růže žluté, Kolář našel kdesi ve Vídni malbu, kde bylo pole černé, na něm zlatý pruh a v něm červená růže; přikrývadla viděl černá zlatá. Tak i Kadich-Blažek na tab. 180, ale mají i obraz, na němž jsou pruhy červené a bílé, a v oněch po zl. růžích. Na helmici byla koruna a z ní vynikala poloviční orlice rozkřídlená majíc na každém křidle po zlaté růži. Viz i Králův obraz v Hradech XII. na tab.

Celestyn z Freifeldu v. Kotva.

Cender z Ostrova v. Šícha.

Cendlové (druhdy i Candl) *z Beruně* (i Berouna) rodina moravská. Je nám známa toliko pečeť Šebestiána C. z r. 1554. Štít jest na příč poloviční, v horní polovici je půl medvěda, dolní není dosti zřetelná; znamení podobá se třem pérům pštrosím spojeným na způsob písmeny Y. (Arch. Třeboňský.)

Cerhovský z Růžetína. Císař Rudolf povolil (1597, 11. listopadu Pavlovi *Cerhovskému*, aby se psal z Růžetína a dal mu tento erb: Štít modrý, v němž pošikem od levé strany vzhůru k pravé straně dva pruhy žluté barvy a na každém pruhu uprostřed růže červená se spatřuje, kolčí helm s přikryvadly modrými a žlutými, koruna, z níž vynikají dvě křidla orličí, jedno na druhém, zpodní žluté a vrchní na něm modré, na kterém křidle pruk pošikem od levé strany též žluté barvy a na témž pruhu růže červené barvy se spatřuje. (Reg. král. Zcela odchylně popisuje Král na str. 279.)

Cetl z Lilienberka. Petr Zettel, regent na statku Nejdeckém v Čechách, obdržel erbovní list (1654, 28. března), aby se psal z Lilienberka s tímto erbem:

Poloviční štít v levo červený se zl. lemováním, v pravo modrý. V levém medvěd s červ. jazykem vypl. v pravo hledící. U pravého pole po straně černé lemování a v témž poli žlutá lilie s 6listy, třemi nahoře, třemi dole a žlutým poutkem zavinutá. Otevř. helm s přikr. červenými bílými a modrými bílými, nad tím troje horka se žlutou lilií a dvě orličí křidla rozložitá, barvami na příč dělená, pravé (shora) modré a bílé, levé červené a bílé, na pravém křidle F na levém III. (Reg. královská, Král na str. 316.)

Cetlic ze Seitendorfu, rodina cizí, jež seděla v 17. st. na Ličně. Na pečeti Volfa Bedřicha (1644, Arch. DZ. VII. l.) spatřuje se erb, trojhran ze 3 lilií složený, nad helmem dvě křidla vnitřkem k sobě obrácená.

Cetrycové z Kynšperka rodu slezského. Erb jich byla buvolí hlava v průčelí s vyplazitým jazykem, avšak nikoliv celým, nad helmicí dva nože obyčejné vedle sebe stojící a zády k sobě obrácené. Tak l. 1539 na početi Oldřichově (v arch. min. vnitra v Praze), též na náhrobku Haugvicovském u sv. Jakuba v Brně. Král (na str. 269) popisuje štít poloviční střík. a červený a buvolí hlavu střídavých barev na str. 334 zase štít zlatý, hlavu černou a touž jako klénot a na str. 27 lerb *Cetrycrio z Karyše* jako štít poloviční černý a bílý, hlavu střídavých barev a klénot černý a bílý roh.

U Kynšperských bezpochyby platí červená a bílá. Když byl dán (1725, 3. srpna) panský stav Abrahamovi C., popisuje se štít jako křížem dělený, bílý a červený a v každém poli buvolová hlava, bílá v červeném, červená v bílém. (Reg. král.). Srovnej obrazy v Kadichově díle na tab. 15 a v Blažkově na tab. 7.

Ceznár (Zessner) ze Špicenberka. Majestátem d. 1593, 14. ledna obdařen Matěj Czeznar, aby se psal ze Špicenberka a vysazen mu tento erb:

Štít poloviční, pravo bílý, v levo červený, a přes oboje modrá skála, kolčí helm s točenicí a přikr. bílými červenými a modrými bílými, nad tím dvě křidla rozložitá, barvami na příč rozdělená, pravé bílé červené, levé modré bílé a mezi nimi smrček (Reg. král.)

Když l. 1708, 24. září potvrzen starý Říšský stav rytířský Jiří Oldřichovi Zessnerovi ze Spitzenberka, potvrzen i jeho erb trochu změněný, totiž: Štít poloviční pravo bílý, v levo červený, ale mezi nimi modrý klín vycházeje od zelené trojí horky u zpodu po celé šíři a konče ostřím u vrchu; ot. helm pod korunou s přikr. bílými červenými a modrými bílými, dvě křidla rozložitá, pravé červené bílé (má býti obráceně), levé modré bílé a mezi nimi smrček. Když konečně povýšen Jan Josef Z. ze Š. do panského stavu (1768, 8. ledna), potvrzen byl erb, jak se l. 1708 popisuje (pravé křidlo nahoře bílé, dole červené) a na štít položená panská koruna. (Reg. král. Meraviglia str. 99. tab. 56, Král str. 312.)

Cibulka z Litultovic, příjmení starožitné rodiny, která se prý z Polska přistěhovala do Slezska. Erb jejich byl štít červený a na něm stříbrný kůň ve skoku (k levé maje černý pás kolem těla); helmice s přikr. červ. a stříbrnými a z koruny vyniká polovice téhož koně. (Blažek str. 13). L. 1617, 16. Novb. legitimovány nemanželské děti Václava C. z L., ale erb jejich není popsán. (Reg. král.)

Král (na str. 382) dává *Cikánům z Libína* erb Pacovských. Odjinud není známo.

Cikán z Rotenšteina. Bratří Valentin, Jiří, Řehoř, Tomáš a Matouš Czykanové vyzdviženi (1589, 29. září) do stavu vladyckého. Erb jejich byl štít červený a na něm pruh pošikem od pravého koutu horního dolů k levé straně bílé barvy a na témž pruhu tři zlaté hvězdy o 6 špicích, jedna podle druhé, nad štítem helm s přikryvadly červenými bílými, a nad tím křidlo o sobě týchž barev, jako je štít. (Jakub. sbírka, Král na str. 303.)

Cipryan z Liboše. Janovi Cipryanovi, písaři při purkrabství Pražském, též Melicharovi *Hofmanovi* a Tobiáši *Míškovi* dovoleno (1612, 28. září), aby se psali z Liboše. Ti všichni měli na štítě půl jelena, jak viděti z pečeti r. 1614 v arch. Třebonském.

Ciryl z Kyršteina v. Hlava.

Hrabata *Collalto* přišedše z ciziny usadili se na Moravě. Erb jich byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole černé, ostatní bílá (prvotní štít). Nad štítem 3 helmice s přikryvadly černými a bílými. Na pravé na

červeném klobouku knížecím dvě ramena černě oděná, nahoře se dotýkající a mezi nimi červená orlice, na prostřední polovičná panna nahá s tváři korunovanou, držíc pravicí hrad o třech věžích a levicí bílou helmici opeřenou, na levém rameno držíc hada o něj ovinutého, an poliká neb vyplivuje nahé dítě (prvotní klénot — Kadich-Blažek tab. 13. a 14.)

Convay z Wasserportu viz Hrady IX tab.

Cortesi de Peregrino, přijmení bohatých Vlachů v Praze. Erb jich byl na oblouku (duze) poutník s holí. Týž i klénotem. Tak Král na str. 318.

Coudenhove přijmení staré rodiny z Nizozemska, která však v Čechách se vyskytuje teprve za naší paměti. Erb jejich jest tento:

Štít zlatý a na něm pošikem od pravé červený pruh na způsob vodoteči, helmice s korunou a přikr. červenými zlatými, nad korunou svinská hlava. (Meraviglia str. 117, tab. 61. Kalich-Blažek tab. 139. Hrady IX, tab.)

František *de Couriers*, c. k. inženýr, obdržel (1607, 8. srpna) potvrzení šlechtictví i erbu z Říšské kanceláře a nabyl ok. r. 1623 nemalého jmění v Čechách. Jiného polepšení erbu nabyl (1632, 23. dubna) z České kanceláře. Erb jeho byl potom takový: Štít sice polovičný, ale celý bílý, v pravém poli plovice Říšského orla pod korunou, v levém černý k levé straně vyskakující lev též podkorunou, uprostřen štítu štítek mající 5 pruhův (1. 3. červený s 2. stříbr. hvězdami, 2. 4. žlutý, 5 červený, (tuším prvotní štít) dvě helmice s přikryvadly červenými bílými a červenými žlutými. Z korun vynikají v pravo honící pes s zeleným obojkem, v levo bílá hvězda o 8 špicích. (Reg. král.)

Crinitus z Hlavačova v. Lupáč.

Cukrman z Rupprštorfu. Erb rodiny této jest vytištěn ve spisu Hádání Lži a Pravdy (Ctibora z Cimburka) totiž štít na příč rozdělený, u zpodu pole (lazurové), v němž vyčnívá z oblak ruka oděná s ramenem, k pravé straně obrácená, držíc hrozen dolů visící, v hořejší (červené) polovici štítu se spatřují dvě hvězdy (zlaté) o 8 špicích, na štítě kolčí helm, nad ním pak dvé křídel k sobě obrácených, na nichž se též znamení vidí, jako v štítu (pravé červené, levé modré). Tento erb dal si řezati (1539) Jan C. z R. impresor a nakladatel této knihy (Pam. arch. 119. Meraviglia na tab. 130.) Odchylně popisuje Král na str. 267. Erb ten převeden l. 1588 na jiné rodiny: Viz Svíčka.

Curhalík z Čenova v. Šiška.

Čachovshý ze Svémyslic. V 16. století žila rodina *Brazdymských ze Svémyslic*, kteří drželi tvrz v Brazdymi. Tu měl naposled Jaroslav a prodav ji, žil ještě l 1573. Erb Brazdymských shoduje se s erbem následujících rodin a zdá se, že byli tyto k erbu přijaty. Král Ferdinand obdařil (1539, 13. května) Kříže ze Svémyslic tímto erbem: Štít modrého pole a v něm pravá ruka (s ramenem v lokti ohnutým) oděná držíc kohoutí hlavu (s krkem) černou s červeným hřebenem, přikryvadla červená bílá, za klénot dvě křidla kohoutí strakatá, bílá černá, a mezi těmi křidly hlava kohoutí černá s červeným hřebenem, tedy bez ruky. — (Reg. král.). Potomci

jeho a příbuzní psali se pak buď *Kříž Letňanský* neb *Kříž Čachovský*. Majestátem (1580, 2. listopadu) z Říšské kanceláře daným potvrzeno šlechtictví a erb Kryštofovi Křížovi a Šebestianovi, bratřím Letňanským a jich strýci Kříži Čachovskému (Starý seznam v arch. dvorském), avšak psali se potom zřídka Kříži, než obyčejně Čachovskými až do vymření, zachovávajíce starý štít, jak lze shledati na pečetěch. Malby staré srovnávají se z hruba, jen je někdy barva štítu červená a ruka držící kohoutí hlavu opakuje se v klénotu a křidla orličí malují se černá. (Jak. sb. Král v Heraldice na str. 320 a 321, týž v Hradech II. tab. Miltner, Privatmünzen str. 263.) Viz i Flda.

z Čachtic. Král Vladislav vyzdvihl (1499, 22. listopadu) Michála (napsáno na vyškrabaném místě) z Čachtic i se syny jeho Václavem, Janem, Jiřím, Bartolomějem, Jeremiášem a Jindřichem do stavu vladyckého. Při tom jim dán tento erb: Štít červený, u jehož prostředku škopek dřevěný vodou naplněný i s dvěma rybama, kteréž z vody ocasy svými vzhůru vyzdviženými vynikají, helmici s přikryvadly červenými bílými a nad tím škopek, jako ve štítě. (Arch. kníž. Liechtenšteinský). Císař Matyáš potvrdil týž erb Jeremiáši z Čachtic (1617, 18. července). V potvrzení erb tak popsán, jako l. 1499, jen dodáno, že je škopek o dvou uších. (Reg. král.)

Čankovský z Žižína. Král Ferdinand dovolil Jiřímu Kučerovi, aby se psáti mohl Čankovský z Žizína a odbařil jej erbem takovým: Štít modré barvy, v němž lev červený ke skoku k pravé straně se maje, přes kterýž od pravé přední zdvižené až k zadní levé tlapě pruh bílé barvy. (Tomuto rozuměli tak, jak je viděti na pečeti Jiříkově l. 1584, v arch. mus. totiž že lev stojí, jako rozkročený jen na 3 nohách a pravou přední nohu vyzdvihuje k pravému hornímu koutu, maje i ocas vyzdvižený; jde tedy pruh tuším přes celý štít, ale dotýká se konce dotčených nohou). Přikryvadla červená modrá a nad helmicí stojí vzhůru dvě péra pštrosí, pravé červené levé modré. (Reg. král.)

Čapek ze Zlicka v. ze Zlicka.

Čáslavský z Borovska. Cís. Maximilián obdařil Václava Č., aby se psal z Borovska a dal mu erb. Štít jest poloviční v horním půli jest bílý jetel, dolní jest děleno, v pravo zlaté, v levo červené (Šlechtický arch. ve Vídni.)

Čáslavský ze Zvíkovce. Petr ze Zvíkovce přijal Václava syna Šimona Čáslavského za erbovního strýce. Král Ferdinand potvrdil to (1527. 3. června) i erb posavádní, totiž štít poloviční, v pravo modrý, v levo bílý, nad tím helm a na něm přikryvadlo modré a bílé barvy, nad tím dva rohy neb buvolové trouby, pravý svrchu modrý, od zpodu bílý, levý s vrchu bílý od zpodu modrý (Reg. král.)

Částka ze Šternšteina Majestátem d. 1734, 20. prosince nadán Ferdinand Č., kr. rychtář v Hradci Králové, titulem a tímto erbem: Štít na příč rozdělený, přes nějž jde pošikem zhůry dolů pás třemi zlatými hvězdami vyložený (modré barvy?), v horní polovici červené jeřab stoje jednou nohou na pahrbku zeleném a druhou kámen bílý drže, v dolní červené polovici

na trávníčku jelen běžící maje hrst listí v ústech, nad helmem točenice, z níž vynikají dvě černá křidla orličí a mezi nimi jeřáb, jako na štítě (Rybička, O erbovních rodinách Hradeckých, též Kadich tab. 199, Král na str. 304.)

Častl jinak *Zumrfeld z Tumnic* příjmení rodiny, z níž Erazim Zumrfeld usadil se l. 1543 v Praze a vyskytuje se od r. 1552 v rytířském stavu. Erb byl na modrém štítě tři bílí kapři plovoucí nad sebou, klénotem jest jediný kapr na hlavu postavený. (Erbovník Novohradský, Král na str. 347.) S tím souhlasí pečeť Erazimova z r. 1565. (Poznamenal M. Kolář odkudsi, tuším z nějaké sbírky otisků.)

Čazar z Čazarova. Rodina Čazarův připomíná se ve Vodňanech již od r. 1406. Z ní pocházel Matyáš Č. král. rychtář. Cís. Maximilian povolil (1570, 18. září) jemu a Mikuláši *Vodňanskému,* aby se psali z Čazarova a dal jim tento erb: Štít polovičný, svrchní pole černé a v něm lev zlatý držící trubicí pastýřskou, ve zpodním poli tři pruhy zhora dolů, pravý červený, prostřední zlatý a levý modrý, helmice s přikryvadly zlatými černými a zlatými modrými, nad tím 3 péra, černé, zlaté a modré, čítáno od pravé strany. (Šlecht. arch. Chybně Král. na str. 281.)

Čečeličtí z Rosenvaldu, měli erb tento: Štít na tré s hora dolů rozdělený, uprostřed jde ode všeho zpodku klín a končí ostřím uprostřed štítu, v pravém poli je orlice, v levém růže. Za klénot měli orličí křidlo brky k levé obrácené. (Kolář z arch. mus. podle pečeti Antonína Č. z R. z r. 1685.)

Čedík z Eisenberka. Ferdinand, kníže z Lobkovic, jako cís. dědičný palatin vyzdvihl Františka Ferdinanda řeč. Tsohedigk, kanovníka Vyšehradského, děkana Karltšejnského atd. do stavu vladyckého, aby se psal z Eisenberka a dal mu tento erb: Štít polovičný v pravo modrý v levo žlutý, v pravém 3 žluté hvězdy, jedna nad druhou, ve žluté polovici orlice (Adler) se zlatým měsícem (pružinou), turn. helmici s přikryvadly žlutými modrými, koruna, z nichž vyniká pták noh drže zelený věnec palmový. (Arch. Roudnický.) Na pečeti l. 1705 je to obráceně, orlice v pravém a hvězdy v levém, možná že tak i myšleno v listu erbovním. Smrtí Čedikovou pominul tento erb.

Čech z Čechenherzu. Josef Č. hejtman Pražské policie vyzdvižen (1816, 19. července) do stavu šlechtického. Erb jejich je štít křížem na 4 pole rozdělený v 1. a 4. modrém je skála, na níž jde k vrchu zlaté srdce, v 2. a 3. červeném je stříbrný lev držící meč, klénotem je muž vynikající jen z části, červeně oděný, mečem opásaný a s modrým kloboukem na hlavě, drže zlaté srdce. (Král na str. 207.)

Čech z Kosmačova v. Radoňovský.

Čechtický z Kranischfeldu v. Písecký.

od Černé růže v. Gygas.

Černhauzové z Černhauzu měli erb: Štít polovičný, pravé pole červené, levé na čtyři pruhy rozdělené totiž (zhora) černý, bílý, červený a černý, za klénot rohy tak zbarvené jako na štítě tedy pravý červený a levý červený bílý černý a červený (Král na str. 261, Hrady X. tab. Jak. sb., ale tu pravý roh tak zbarvený jako levý).

Černohorský z Hořiměřic. Král Ferdinand dovolil (1552, 16, února) Janovi *Černohorskému,* aby se psal *z Hořiměřic* a dal mu erb: Štít poloviční, pravo zlatý, levo modrý a od zpodu 3 černé pahrbky; klenotom jsou též pahrbky (Šlech.tický archiv ve Vídni.)

Černohorský z Prachové v. Kochan.

Černovický z Libé hory v. Hubecius.

Černovický ze Švarcova v. Těšnovský.

Černý z Vinoře. Císař Ferdinand povolil (1557, 28. března) Janovi *Černému* aby se psal z Vinoře a obdařil jej tímto erbem: Štít modrý a v něm na příč dva pruhy bílé, v každém pruhu černá růže, přikryvadla modrá červená, za klénot křidlo orličí rozkřidlené, v němž zase ty pruhy s růžemi (Reg. král.)

Červ z Božetína v. Kršňák.

Adam *Čimický ze Strašína* byv (1552, 10. ledna) vladyctvím obdařen dostal tento erb: Štít modrý a v něm jsou dva stíny bílé, ode zdi mříží zlatou se 3 pruty na šíř a na dél se spojujíce, za stíny daněl zvíře přirozené barvy až do polu přední nohy se zlatými kopýtky, ku pravé straně skrze zlatou mříži prostrčené maje, ke skoku přistrojen se vidí, maje na hlavě 2 zlaté rohy, přikryvadla modrá bílá, točenice týchž barev a nad ní dva rohy celé danělové zlaté barvy vzhůru stojíce se vidí. (Reg. král.)

Činvice z Libína v. Pasovský.

Čistecký ze Skalné, příjmení rodiny, jejíž povýšení není v aktech České kanceláře poznamenáno. Král píše (na str. 3 45). že její erb byl štít bílý a na něm černé křidlo; toto pak i klénotem. S tím se však nesrovnává pečítka Jakuba Kryštofa Č. z S. (Arch. Písecký B II, 469, 1670), na níž lze zříti i na štítě i za klénot dvě hůlky (neb podobné předměty) křížem přeložené a písmena ICZK (z Kalné).

Čisvicové z Borové měli štít modrý a v něm na příč pruh se šachovnici bílou a červenou tak, že byly čtverce na dvou řadách, přikryvadla červená modrá a za klénot dva červené špičaté, obráceně postavené klobouky se střechami modrými a přehnutými, jako se spatřuje u tatarského klobouku. (Jak. sb. Králova Heraldika str. 288.) Tak i na pečeti Zikmunda Č. z B., kdež jsou na pruhu také dvě řady, v horní řadě pět kostek, v dolní jen čtyři (1546.) Tak i na pečeti Jana Františka z Čisvic a na Gabrstorfu (1768.) Jiný obraz Kadich-Blažek na tab. 15.

Čížek z Jenšteina Jindřich Čížek, měštěnín v Berouně, byl přijat od Řehoře Pátka z Frejtoku, sekretáře při apelacích, za strýce erbovního a psal se proto l. 1600 Čížek z Frejtoku a tak i l. 1607 syn jeho Jan. Sešlo z toho, snad že byly činěny nějaké překážkyv kanceláři. Spřáteliv se pak s Mikulášem Brazdymským též v Berouně osedlým způsobil to, že byl přijat k erbu Koutských z Jenšteina a nabyv potvrzení (1608, 10. března) psal se odtud z Jensteina (ČČM. 1913). Viz Koutský.

Čížovský z Čížova. Král Ferdinand vyzdvihl (1537, 26. dubna) Augustina *Marka* do stavu vladyckého, aby se psal z Čížova a dal mu tento

erb: Štít blankytný a uprostřed téhož štítu vyniká půl koně bílého s předními nohama, maje podkovy zlaté i uzdu zlatou; nad tím helmice s přikryvadly blankytné a bílé barvy, nad tím 2 rohy buvolové blankytnou a bílou barvou promíšené, mezi kterými rohy muž zbrojný nebolížto oděnec až pod kolena maje na hlavě hemelin a drže v pravé ruce meč nahý k ráně (Reg. král., též Kadich na tab. 13 a 58, Blažek tab. 62, Král na str. 333.) Potomci psali se napřed Macek Č. z Č. a pak prostě Č. z Č.

Jan *Človíček z Popovic* vyskytuje se od r. 1556 v stavu rytířském, z něhož však byl l. 1573 usnesením sněmovním vyvržen († 1582). Erb jeho byl štít modrý, u jehož zpodu bílá zeď se stínkami a štrejchováním, z níž vyniká orlí hlava s krkem držíc v ústech zlatý prsten, klénot dva složená křidla orličí, zpodní bílé, vrchní modré a na něm táž hlava a krk (Jak. sb. Král na str. 277.)

Čtyrkolský z Olovice. Král Ferdinand dovolil (1557, 12. dubna) Janovi a Duchkovi, bratřím *Štyrkolským*, aby se psali z Volovice a obdařil je tímto erbem: Štít modré barvy, v němž od zpodku trávník zelený, na kterémžto trávníku stojí bažant své přirozené barvy, drže v ústech větvičku s 2 lístky zelenými a červenou růži, kolčí helm s přikr. modrými červenými a nad tím bažantí ocas, 7 per mající vzhůru stojí. (Reg. král., Čas. Př. Star. Č. VII., 106, Král na str. 340.)

Čulík z Hradištka. Král Ferdinand dovolil (1562, 29. září) Janovi Čulíkovi, aby se psal z Hradištka a dal mu tento erb: Na štítě modrém 3 štiky pošikem k pravé straně hlavami dolů a k levé sraně ocasy vzhůru obrácenými, zpodní a svrchní štika žluté, prostřední bílé barvy, kolčí helm s přikr. žlutými a modrými a nad tím 2 štiky hřbety k sobě obrácené, hlavami dolů a ocasy vzhůru stojíce, pravá žluté a levá bílé barvy. (Reg. král.)

Dačický z Heslova Ondřej *Křivoláček* jinak *Dačický* žádal za vladyctví a erb a složen koncept majestátu, ve kterémž císař Ferdinand (tedy před r. 1564) dovoluje mu, aby se psal *z Lorce* a dává mu erb štít modrý, v němž jest oblouk (čti oblak) své přirozené barvy, any dvě ruce oděné z něho vynikají natahujíce samostříl s nataženou střelou červenou se zlatým tulejem, bílým peřím opeřenou, tak jako by hned vystřeliti měl, kolčí helm s modrými a bílými přikr., točenice bílá a červená s oblakem, z něhož vychází křidlo vzhůru rozkřidlené, majíc v sobě samostříl s nataženou střelou tím způsobem, jako ve štítu (Arch. Hradecký.)

Ondřej sice se ještě l. 1571 psal z Lorce (Kniha kl. Sedleckého v zem. arch.), ale není známo, byl-li mu svrchupsaný majestát vydán. zdá se, že se tak nestalo a dán mu majestát (1571, 11. června), aby se psal *z Heslova* a erb sice podobný, ale přece rozdílný totiž: Štít červené barvy, v němž od zpodku do třetího dílu štítu zeď na příč bílá se 3 stínkami, za níž dvě ruce oděné ve zbroji, jedna po pravé po ramena, druhou po levé málo víc, než po pěst střelu nataženou lukem zlaté barvy a bílým peřím obloženou vzhůru držící a pravá tetivu napíná, aby vystřelily, kolčí helm s přikr. bílými červenými, 3 péra, červené, bílé a červené. (Šlecht. archiv. Král

276 a 321.) Když dán (1773, 19. května) rytířský stav Bernátovi D. z H., polepšen mu erb takto: Štít červený, bílá zeď, dvě ruce s rameny, levá držíc zlatý luk, pravá natahujíc zlatou tetivu, aby stříbrnou střelu se zlatým tulejem vystřelila, nad štítem 2 helmice s korunami s červ. bílými přikr. na pravé 3 pštrosova péra, červené bílé a červené, na levé dvě křidla orličí na sobě, zpodní červené, vrchní bílé, v tomto jest pošikem zeď a znamení ve štítě popsané. L. 1814, 26. prosince polepšen tento erb Jozefovi D. z H. bývalému kraj. hejtmanu v Plzni tak, že přidána třetí helmice v prostřed a na ní stříbrný lev drže stříbrnou šavli se zl. rukovětí. (Reg. král.)

Dačický z Taurenperka v. Kukla.

Daniel z Semanína v. Šud.

Daníkové z Ostrova a z Kočice byli potomci Chrudimské rodiny a měšťanův tu osedlých. Melicharovi D. dáno majestátem (1584, 24. února) heslo a erb tento: Štít na příč rozdělený, zpodní pole modré, svrchní bílé, v němž pták papoušek sivé neb popelavé barvy, k pravé obrácený, na větvičce sukovité stojící, zlaté nohy, pysk a řetízek na hrdle s kroužkem dolů visícím se vidí, kolčí helm s přikryvadly modrými a bílými, koruna zlatá, z níž vynikají dvě křidla barvami na příč rozdělená, pravé (zhora) modré a bílé, levé bílé a modré a mezi nimi uprostřed týž papoušek, jako ve štítě. (Reg. král., Rybička, O erbovních rodinách Chrudimských na str. 7. Jak. sb. Králova Heraldika na str. 276. (ale s omyly a špatně na str. 271.) K témuž erbu přijat J. *Kříž*, kr. rychtář v Českém Brodě, a Jiří *Boleslavský* soused Chrudimský, ale majestát n potvrzení vydaný není znám.

Dědek z Vlkové v. Šavel.

Dekara z Rozenetu. Císař Matyáš vyzdvihl (1614, 7. února) Matyáše a Víta bratří a Maximiliana a Albrechta *de Caro*, strýce jich a Jiříka *Strupa* do stavu vladyckého, aby se psali *z Rosennetu.* Erb jich byl: Štít na příč žlutým pruhem rozdělený, v horním poli půl medvěda své přirozené barvy až po zadní kýty vzhůru k pravé obrácený, levou tlapou na již jmenovaný žlutý pruh zpodepřený a v pravé vzhůru vydvižené růži držící, s otevřenými ústy a jazykem vyplazitým, v poli pod tím pruhem 12 pruhův bílých a červených, vždycky červený proti bílému a zase bílý proti červenému proměnně na spůsob krokvic položených (tedy 6 krokví, každá dvojí barvy), kolčí helm s přikr. žlutými černými a bílými červenými, koruna, půl medvěda, levou na též koruně zpodepřeného a v pravé na podobně růži červenou držícího a okolo něho po stranách 2 křidla orličí roztažená a to po pravé straně černé se žlutým pruhem přes na uprostřed pošikem od pravé k levé vzhůru nataženým, a levé červené s bílým pruhem pošikem od levé k pravé vzhůru nataženém se spatřují. (Reg. král.) Psávali se pak po česku Dekara i Decara.

Deklivo Šotnovský v. Břekovec.

Karel *Demuth*, ředitel desk zemských, napřed v Brně a pak v Praze, povýšen (1875, 29. dubna) pro své služby půl století trvající do šlechtického stavu a dán mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole modré s polovičnou orlicí, s bílou a červ. šachovnicí (Morav. erb.), 2. pole bílé a v něm červený pruh pošikem od pravé a v témž pruhu 2 žluté kroužky, 3. bílé a v něm modrá kniha zavřená se zlatou oříškou a na též knize písmeno T (Tovačovská kniha, náhodou i Tábor rodiště), 4. pole erb České země, ot. helm s korunou a přikr. modrými bílými a červenými bílými, nad tím polovičný Český lev touž knihu s písmenou zlatou T. (Meraviglia str. 5, tab. 4.)

Desfours. Mikuláš des Fours v Montu a Adienville ok. r. 1620 se dal do služeb císařských a nabyl 1628 Rohozce jako manství frydlantského, a po r. 1634 i jiných statků. L. 1629 (25. dubna) povýšen s bratrem svým Janem do panského stavu Říšského a vysazen mu erb takto: Štít na příč polovičný, vrchní pole zlaté a v něm černý císařský orel (to je pole přidané, ostatní je prvotní erb), zpodní pole modré je rozděleno krokvicí červenou zlatou barvou lemovanou, zdola nahoru ostřím postavenou, pod ní neb v ní jest zlatá hvězda a po stranách je gryfí noha (hrubá ptačí noha jako složená), helmice s žlutými modrými přikryvadly, koruna, zlatá hlava gryfí i s křidlem majíc červený jazyk vyplazitý. (Reg. VII. Ferdinandi II. Vyobrazení prvot. erbu Miltner, Privatmünzen tab. LXXVIII. N. 665, jiné v díle Kadichově na tab. 17. Viz i Hrady X tab.)

Dětr z Holešova Majestátem d. 1528, 17. září dán Jetřichovi Dětrovi z Holešova tento erb: Štít na dvé rozdělený, vrchní polovice bílá a druhá černá, v té bílé jest čelo buvolové se dvěma rohy a okolo nich jsou dva kroužkové zlatí otočeni řetězem zlatým až na černou polovici štítu, kroužkem rozdělení (?), z něhož řetěz dolů visí a skrz něj jest kruh zlatý procházející poslední kroužek téhož řetězu, helm s přikryvadly bílými a černými, na helmě též čelo buvolové se dvěma rohy, s kruhy okolo rohův s řetězem zlatým, nápadně jako v štítu otočenými a se sedmi péry kohoutími, červenými, tři mezi rohy zcela, dvě mimo rohy a zpodní dvě okolo rohův, z toho zlatého kruhu nahoru čnějící. (Reg. král.).

Dětský z Liboslavě v. Hlavsa.

Děvín z Děvína. Nějaké staročeské rodiny v 15. st. nebylo, ale vyskytuje se přece v 16. st. rodina, která se svrchupsaným jménem jmenovala. Erb její byl štít červený, v němž půl lva až po zadní kýty k levé straně obráceného s rozzavenými ústy se vidělo; kolčí helm s přikryvadly ozdoby žluté a červené a klénotem byla polovice lva týmž způsobem jako ve štítě. Byla to tedy rodina královskou mocí vyvýšená. Cís. Ferdinand polepšil (1561, 22. prosince) týž erb Janovi Pamfílovi Děvínovi z Děvína jinak z Děvčích hradův tak, aby štít byl přes polovici červené a svrchní zbytečná stránka bílé barvy, v červeném poli aby byl lev celý k pravé straně obrácený k předním nohám, skloněný turnéřský helm, přikryvadla bílá, červená a černá zlatá, koruna zlatá, z níž půl lva až po zadní kýty s rozzavenými ústy, k pravé straně obráceného se vidí. (Reg. král.)

Dentulin z Turtlšteina. Rodina tato mající příjmen, i Dentul, pocházela z Roudnice, kdež se zvali Zoubkové (snad: Zubáčkové). Císař Rudolf,

dovolil (1592, 30. ledna) bratřím Janovi, Martinovi a Vítovi D., aby se mohli psáti z Turtlšteina a dal jim tento erb:

Štít všecken červené barvy a v něm u zpodku vršek zelený o třech pahrbcích, z nichž prostřední něco vyšší a na něm stojí hrdlička bílé barvy majíc v letu křidla roztažená, hrdlo šípem prostřelené, v ústech svých zlomený zub držíc, k pravé straně štítu obrácená, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými, nad tím nade vším věnec zelený z listí bobkového postavený a z toho věnce dvě péra pštrosová vzhůru postavená a prohnutá, pravé bílé a druhé červené a mezi nimi hvězda žlutá o 6 špicích. (Pam. arch. VIII. 613, Meraviglia tab. 131, Král na str. 343.)

Diblíkové z Otína (obecně z Votína) byli potomci měšťanův Kouřimských, po nichž zván byl dvůr Diblíkovský. Jiřík D. dostal (1556, 4. května) povolení, aby se psal z Votína a erb: Štít modrý, v jehožto zpodní polovici jest zeď bílá černě štrejchovaná s 5 stíny, vraty otevřenými, na nichž panty a u vrchu brány mříže spouštěcí, vše zlaté barvy, z kterézto zdi půl ptáka noha bílého až po zadní nohy rozkřídleného vyniká, přikryvadla bílá modrá a jako klénot polovice téhož noha. (Reg. král.) S tím souhlasí pečeť z r. 1572 v arch. Českobrodském. (Jak. sb. Meraviglia 358). Týž erb měli: Kocourové z *Otína*, aniž je známo, kdy ho dostali.

z Dietrichsteina. Rodina tato jihoněmecká přišla do Čech za prvních králův z rodu Habsburského zejména cís. Maximiliána a to nedlouho před r. 1575. Prvotní jich erb byl štít pošikem od pravého koutu dolů rozdělený svrchu zlatý neb žlutý a od zpodu červený a v něm dva nože vinařské vzhůru podle sebe postavené a konci ohnutými ven obrácené se zlatými rukověťmi. Při povyšování rodiny v následujících dobách dostal se štít tento jako štítek do prostředku rozmnoženého štítu, tak jako prvotní klénot koruny, tří červených per pštrosích s oběma noži jednoduchý ustoupil pěti helmicím s tolikéž klénoty. (Viz Slovník Naučný VII. 504. Obrazy Meraviglia na tab. 82. Kadich-Blažek tab. 17, Blažek tab. 7 a 8, Král v Hradech VIII. tab.)

z Dindorfu (1637, 29. června) vladyctvím obdarování měli štít polovičný, v pravém poli červeném na zeleném trávníku květina lnu se zelenými listy a třemi květy, v levém poli bílém půl černého orla se zlatou korunou na hlavě, přikryvadla červená bílá a za klénot černé křidlo. (Jak. sb. Král na str. 266.)

Baltazar *Dirleber z Korneuburka* sloužil od l. 1573 při Jachymovské minci a zemřel l. 1602. Od něho pochází žeton (vyobrazený v Miltnerově Privatmünzen V. 38), na jehož líci je jeho erb, štít úzkým pruhem na příč rozdělený; v horní polovici jest kráčející lev s hlavou k dívajícímu obrácenou a s vyzdviženým rozdvojeným ocasem, ve spodním poli jest růže snad pětilistá nejsou-li to játra. Na rubu jest jeho klénot totiž helm, koruna a dvě křidla, na nichž je v Jakubičkově sbírce po růži. Barvy nejsou známy.

Divický z Divic. Majestátem d. 1528, 18. srpna dán Janovi z Divic tento erb: Štít rozdělený na poli (zhora dolů) modrý a žlutý a v modrém

(pravém) poli kůl suku žlutého s žlutým břečťanovým listem v druhé polovici půl modrého suku s modrým listem břečťanovým, helm s přikryvadly modrými žlutými a nad tím dva suky křížem přeložené, jeden modrý s modrým břečťanovým listem, druhý žlutý s žlutým břečť. listem. R. K. Týž erb dán 1544, 8. února Hronovi Divickému, aby se psal z Divic, totiž štít poloviční modrý a žlutý, a pak tak jako nahoře, avšak po každé s břečťanovými listy, klénot, také týž, (R. K.) Jan psal se *Zahrádka z Divci* a tak i potomci.

Diviš Čistecký z Šerlinku. Císař Ferdinand III. povolil Adamovi Divišovi Čisteckému, měštěnímu Nového města Pražského, aby se mohl psáti *z Šerlinku* a obdařil jej tímto erbem: Štít na pokos (od pravého koutu dolů) rozdělený pruhem vlnitým, znamenajícím Vltavu, poněvadž Adam při komisích ke spůsobení plavby potřebován byl, horní pole zlaté, zpodní červené, v horním půl orla černého rozkřidleného k pravé straně obráceného, ve zpodním lev bílý ve skoku, pod korunou, k levé obrácený s vyplazitým jazykem červeným a dvojnásobným ocasem, turn. helm s přikr. zlatými černými a červenými bílými, koruna zlatá, z níž vyniká z levé i pravé strany část rozstřílené zdi městské, za níž osoba mužská pod věncem stočené pinty žluté, černé, bílé a červené ve zbroji náprsní stojí, pravou rukou na ručnici a levou na zeď se podpírající. (Reg. král., Král na str. 305 vykládaje původ ze starých vladyk z Čisté, jemuž tuším sám nevěřil.)

Diviš z Doubravína. Císař Rudolf povolil (1607, 28, dubna) Janovi *Šroubenému*, Václavvi *Kučerovi*, Václavovi *Hořepnickému* a Mikuláši *Divišovi*, měšťanům Starého města Pražského, aby se psali *z Doubravína.* Erb jich byl štít na příč poloviční, vrchní pole žluté, a v něm část jelena majícího korunu na hrdle, zpodní pole červené; klénotem byl jelen tak, jako ve štítě (Král na str. 276). Rodiny ty, jak se zdá, neměly dlouhého trvání a tuším brzo zanikly.

Divišovský z Prošovic v. Zelendár.

Dlouhý z Růženého v. Vacek.

Dlouhý ze Šonpachu. L. 1608, dne 26. dubha dán erbovní list Janovi *Dlouhému*, úředníku při apelacích, Ludvíkovi *Slanskému* a Pavlovi *Julišovi*, úředníku při komorním soudu, aby se psali ze Šonpachu a pečetili tímto erbem:

Štít poloviční, nahoře zlatý a dole tekoucí voda, ze kteréž vyniká do horního pole poloviční jelen s rohy o 12 parozích a jazykem červeným vypl. Otevř. helm pod korunou s přikr. žlutými červenými, dvě spojená křidla, vrchní černé, zpodní zlaté a v obou pošikem od levé vodoteč. (Reg. královská, Král na str. 329.)

Dobeš z Bezděkova. Viz z Bezděkova v II. odd.

z Dobrémysli. Majestátem d. 1572, 12. ledna povolen Jiříkovi vrátnému při české kanceláři, aby se psal z Dobrémysli a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž norec zvíře své přirozené barvy, k pravé straně ke skoku obrácený, kolčí helm s přikryvadly bílými, modrými a nad tím zelina slove

dobrá mysl, mezi kterouž norec zvíře k pravé strně obrácený na helmu sedí. (Reg. král.)

Dobřenští z Černého mostu pocházeli od Václava Dobřenského, měšťana a solního v Starém městě Pražském. Jiří *Nigrin*, měšťan a knihtiskař Pražský, prosil l. 1592 u Říšské kanceláře, aby mu byl erb polepšen a k němu Václav připuštěn tak, aby se psali v Schvarzbruck neb de Nigroponte (Šlechtický arch.). Erb ten byl štít v půli rozdělený černým mostem t. j. pruhem úzkým obloukovitým se stínkami, v horní polovici jsou na dél tři pole, dvě červená a prostřední černé se znamením lilii podobným. Zpodní pole je černé a v něm dva pruhy pošikem znamenající taky vody, přikryvadla černá bílá, točenice týchž barev a klénot tři pera, dvě černá a prostřední bílé. (Jak. sb.)

Dobřichovský z Dobřichova jméno rodiny snad staré, ale spíše erbovní. Erb ten nosil Svatoš z D. a připovídal se k němu Jan D. z D. Císař Ferdinand obnovil (asi 1559—1564) toto znamení vladyctví totiž: půl červeného, půl bílého štítu, na něm šest ratolestí palmových, tři na každou stranu, bílé v červeném, červené v bílém poli, nad helmem kotrkálu husarského půl červeného, půl bílého, a okolo šest per pštrosových, tři červené, tři bílé. (Koncept v arch. Hradeckém, tak i na pečeti l. 1561 v arch. mus.

Dobřichovský z Vyšetína viz Rvačovský.

Dobrušský z Radvan, jméno staré slezské rodiny, o jejíž starožitnosti nemáme dokladů po ruce. Císař Leopold potvrdil (1703, 25. října) Václavovi Františkovi D. z R. rytířský rod a polepšil erb takto: Štít na 4 rovné díly rozdělený, 1. a 4. červené, 2. 3. bílé, v 1. lev bílý s korunou zlatou a dvojnásobným ocasem, k levé obrácený, přední levou nohou bílý kříž Melitenských rytířův držící a přední pravou jej zespod držící, v 2. polštář karmazínové barvy téměř přes celé pole rozestřený a na všech 4 koncích třapci okrášlený, uprostřed něho kapr zlatý, hlavou k pravé obrácený, v 3. hlava buvolova černé barvy až po krk, ze kterého krev vyprýští, uťatá s otevřenou tlamou, k levé obrácená, ve 4. orlice bílá zl. korunou ozdobená k pravé straně patřící, uprostřed štítu malý štítek bílý, v němž korouhev kostelní červená o třech špicích, při vrchu zlatým křížem ozdobená, kterou udatný Radvan za Boleslava Chrabrého za své hrdinské činy nad pohany obdržel*); dvě otevř. helmice s přikr. bíl. červenými, nad levou koruna, z níž vyniká lev v předních tlapách po 3 svinutých (2 bíl. 1 červ.) praporcích držící, nad pravým 5 pštrosových per, první a páté bílé, ostatní červená. (Reg. král. Jest jeden z posledních českých listův.)

Dobšic z Splavu jméno rodiny moravské, o jejímž trvání ze starodávných dob není dokladův po ruce. Štít jich byl červený a na něm byl bílý pruh ohnutý asi tak jako ∩, ale méně prohýbaný, na jeho horním konci zlatý kříž. Tak vymalován ve 4. kvaternu desk zemských Krnovských či knize Bernata Dobšice z Splavu. Podobně na pečeti Jindřicha staršího

*) Znamenej, že tento prvotní jich erb vznikl teprve, když se psali po německu Rotfahn.

D. z S. (1636, v arch. mus.), kdež jest také klénot, tři péra pštrosí. Obraz (trochu odchylný) s klenotem tří per pštrosových bílých Kadich-Blažek tab. 18.

Dolík z Buče v. z Buče.

v. Döllnitz. Erb této rodiny byl: Štít bílý a v něm šest zlatých třtin. totiž tři pošikem a tři pokosem, křížem přeložených, přikryvadla červená bílá, za klénot tři bílá péra pštrosová a mezi nimi tři praporečky, dva červené a prostřední bílý s držadly zlatými, největší pravo a nejmenší v levo. (Náhrobek Doroty Šertyngárové roz. z D. († 1579, 3. října), z něhož svrchupsané vypsal M. Kolář (tuším v Pořejově, též Jak. sb. a Král na str. 350).

Domažlický z Ferdfeldu. Ferdinand II. dal (1628, 26. ledna) erbovní list Viktorynovi Ferdinandovi Domažlickému, aby se psal z Ferdfeldu a vysadil mu tento erb: Štít bílé barvy a na něm červená krokvice vzhůru postavená, na jejímž ostří a dolních koncích je po žluté hvězdě. V poli pod krokví je zelený vršek a na něm strom palma své přirozené barvy. Otevřený helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, nad tím dvě křidla barvami na tři díly dělená, v pravém červené, bíle červené, v levém bílé červené a bílé; mezi nimi na zeleném vršku palma. (Reg. královská. Král na str. 314.)

Domažličtí z Riesengruntu a předek jich Jan obdrželi erb a titul majestátem d. 1541, 16. září, totiž: Štít červený, do kterého od zpodku modré pole nápodobné klínu široce u zpodku až k vrchu štítu čím dále, tím úžeji vyniká, (až u vrchu ostřím končí), v kterémžto modrém poli zvíře rys na zadních nohách vzhůru vzpiaté k pravé straně stojí, majíc zlaté pazoury (sice barvy neurčené), nad štítem helm s přikryvadly červenými modrými, nad tím křidla orlí pravé červené a levé modré vzhůru stojící. (Reg. král.) S tím se shodují Jakubička, jenž vykládá zvíře na tygra, a Král (v Heraldice na str. 311), jenž vykládá na psa neb levharta.

z Dornhainu i Dorhainu a Dorhaimu, rodina německého původu. Kryštof z D. koupil l. 1565 Pohlody a přijal l. 1566 za obyvatele. Erb této rodiny jest štít a na něm liška prostřelená šípem tak, že tulej vyčnívá pod břichem. Kolář domníval se na pečeti r. 1580 viděti koně (Arch. DZ. XV. 1), ale na pečeti jiné z r. 1611 (Arch. min. vnitra v Praze) je zřetelně liška.

Dornkreil z Ebrharce v. Rudolt.

Doubkové z Lautrpaehu bezpochyby byli také rodinou erbovní neb přistěhovalou, poněvadž Lautrpaehu, vladyckého sídla u nás nebylo. Erb jich byl na štítě křidlo brky k levé obrácené a v pravém horním koutě lilie, klénotem bylo křidlo. (Kolář z pečetí v arch. mus.)

Doublebský ze Šterneka. Předky této rodiny byli měšťané v Č. Budějovicích, zejména Jíra, jenž přišel z Daudleb a přiženiv se k Ciglerům také tak se jmenoval (1560 atd.). Jeho syn byl Kašpar, jenž byl r. 1620 prymasem. Císař Ferdinand II. dovolil mu (1620, 1. července), aby se psal Doublebský ze Šterneka, snad proto, že si byli obvyklí psáti se Doublebský. Erb jeho

byl štít poloviční, v pravém poli červeném příčný pruh bílý a na něm tři hvězdy modré, v levém poli modrém poloviční orel bílý, maje ústa rozzavená a jazyk červený vyplazitý, helmice s korunou, z níž vynikají dvě křidla orlicí rozkřidlená, pravé modré a na něm pruh červený s 3 hvězdami bílými a levé bílé a na něm červený pruh s 3 modrými hvězdami, každá hvězda o šesti špicích, přikryvadla červená bílá a bílá modrá. Erb tento polepšen (1735, 9. dubna) Janovi Jiřímu D. ze Št. tak, že mezi křidly v klenotu byla zlatá medalie s okrazem císařovým, zavěšená na křidlech zlatou šňurou a to proto, že týž Jan uvítaje císařev Budějovicích obdržel tuto medaili darem. Erb ten docela změněn (1786, 22. května) když Jakub D. ze Št. vyzdvižen do stavu rytířsbého. Nový erb byl tento: Štít na příč poloviční, v horním poli modrém bílý lev, an drží zlatý řetěz s medailí přivěšenou, zpodní pole bílé a v něm modrá krokvice a pod ní z zpodu modrá hvězda o 6 špicích, dvě helmice s přikryvadly modrými žlutými a modrými bílými, na pravé černý orel, na levé bílé křidlo s krokví a hvězdou, jako ve štítě. L. 1812 (20. srpna) zase týž erb měněn, když byl Jakub povýšen do panského stavu. Štít byl zase na příč poloviční, s vrchu červený s dotčeným řetězem a medalií, zpodní pole zase děleno, v pravo červené s bílým pruhem pošikem (od pravé vzhůru) nataženým, v levé modré s poloviční bílým orlem, helmice s přikryvadly červ. bílými a modrými bílými a z koruny vynikají dvě křidla, pravé modré s bílým pruhem a 3 červenými hvězdami, levé bílé s červeným pruhem (od levé nahoru) a 3 bílými hvězdami. (Reg. král. Obrazy Meraviglia tab. 95, Kadich-Blažek tab. 15.)

z Doubravky a z Hradiště. Pod tímto jménem vyskytují se v Plzni dvě rodiny, jedna se psala tak a druhá se psala *Jílek z Doubravky a z Hradiště* ale obojí byli tuším jednoho erbu. Erb jich byl týž jako dřevních Ebrzvínův z Hradiště, totiž na modrém štítě tři hůlky (snad stříbrné) v trojhran spojené a v rozích s liliemi, jak se spatřuje na IX. svazku desk manských Kroměřížských. Tehdá totiž byl biskupem Olomouckým Jan z D. a z H., jenž se psal obyčejně latinsky Dubravius, což se zase česky překládá chybně Doubravský a přidává se ze Skály; ale Paprocký (Zrcadlo 183) poznamenal dobře, že měl příjmí Skála prve než byl přijat do stavu rytířského. Možná že pocházel po přeslici z rodu Ebrzvínův; strýc jeho Václav psal se i Eberzvín z Doubravky. Klénotem byla panna prostovlasá jako u Ebrzvinův. (K. B. tab. 20, kdež je však i erb biskupství.)

Doubravnický z Klečan. Majestátem d. 1579, 25. dubna povolen Janovi Doubravnickému, písaři důchodnímu na Pernšteině, aby se psal z Klečan a dán mu tento erb: Štít na příč vzhůru k pravé straně (tedy pošikem) rozdělený, svrchní polovice černá, v níž ruka mužská po rameno od levé strany jako z nějakého oblaku až k pravé vztažená žluté barvy, držíc vzhůru ratolest zelenou dubovou a na té tři žaludy se vidí, zpodní pole způsobem šachovnice žluté a černé, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými, nad tím dva buvolové rohy barvami na příč rozdělené, pravý černý žlutý, levý žlutý a černý a mezi nimi ratolest zelená o třech žaludech

jako z koruny vyrůstající. (Reg. král.) Tak: KB tab. 16 a Král na str. 283 a 301.)

Doubravský z Boubína v. Polydor.

Doudlebský z Hartenfelsu. Rodina tato, po většině úřednická, vyskytuje se v Čechách asi od r. 1675 a byla tuším domácího původu. Protože se v rejstřích České kanceláře nevyskytuje, lze se domnívati, že obdržela erb buď z Říšské kanceláře aneb od nějakého cís. palatina. Erb jich byl štít poloviční v pravé modrý a v něm bílé křidlo, v levo zlatý a v něm ruka, s ramenem červeně oděným majíc v hrsti kladivo. (Král na str. 268, ale tu omylem modrý se stříb. skálou, neb na pečeti Matesově [1694] v arch. Píseckém zřetelně je viděti křidlo vzhůru vyzdvižené.)

Král píše na str. 304, že rodiny řečené *Drago, Drahotomský, Perger* a *Somer* byli téhož rodu jako Blovští. Odjinud není o nich niz známo.

Drahnětický z Weissenberka. L. 1612, 20. září dán erbovní list Pavlovi *Drahnětickému* a Blažeji *Píseckému,* aby se psali z Veissenberka a tento erb:

Zlatý štít a v něm lví noha své přirozené barvy, jež jest prostřelena střelou, bílým peřím opeřenou; kolčí helm s točenicí a přikr. zlatými černými, nad tím dvě křidla černé barvy. (Reg. královská, majestát sám v arch. Roudnickém. Trochu jinak Král na str. 326.)

Drachovský z Dráchova. Majestátem d. 1683, 2. srpna povoleno Janovi Chrysostomovi Dráchovskému, aby se psal z Dráchova a dán mu tento erb: Štít poloviční, v pravo žlutý a v něm polovice Říšského orla černé barvy s červeným jazykem vyplazeným, k pravé straně obrácená, v druhé polovici dvě pole nad sebou, horní červené a v něm drak zelený k levé obrácený s otevřenými ústy, s ohněm plápolajícím a vyzviženým ocasem, drže v pravé své tlapě kříž zelený, přes pravé rameno vložený; ve zpodním poli bílém ruka (holá), držící řetěz a pouto železné, turn. helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, koruna, z níž vynikají dvě křidla orličí (černá) a mezi nimi pouto s rukou. (Reg. král. Jak. sb. Král na str. 263.)

Dresslerové a Kynerové (*Kinnerové*) *z Šarfenšteina* měli prý za erb modrý štít s zlatým gryfem, an drží zlatou kouli a klénotem téhož gryfa mezi modrými a zlatými rohy střídavých barev. Tak Král na str. 357.

Drnovský z Děvína v. Bezděkovský.

Drozanský z Litic. Císař Maximilian svolil (1567, 11. ledna) k tomu, aby Adam Jan a Jakub Dražanští psali se z Litic, při čemž jim vysazen tento erb: Štít na tré rozdělený, vrchní a zpodní díl červený, v nichž zpodním dílu jedna a v svrchním dvě bílé růže o 5 listech se vidí, a prostřední modré barvy se žlutými pruhy po krajích, v kterémž se 2 střely žluté na kříž přeložené vidí, kolčí helm s přikr. bílými červenými a žlutými modrými, točenice týchž 4 barev, z níž 2 křidla na příč rozdělená, pravé (zhora) bílé a červené, levé žluté a modré vynikají. (Reg. král.)

Dubský z Lukovan v. Kurkovský.

Dubský z Vitiněvsi. Majestátem d. 1626, 22. května dovoleno Václavovi Dubskému, regentu panství Michnovských, aby se psal z Vitiněvsi a dán

mu tento erb: Štít poloviční, horní pole modré a v něm zelený stromek dubový s pěti větvičkami, každá s dvěma lístky a žaludem, v dolním červeném poli ruka zbrojná, držíc v zavřené pěsti ručnici k pravé obrácenou, vyzdviženou drobet, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, koruna, dvě křidla nad sebou, horní modré, zpodní žluté. Při povýšení Karla Ferd. D. z V. do stavu panského (1707, 30. prosince) přidán helm, ale na každém složená křidla jako dříve; kromě toho jde z popisu na jevo, že mají býti žaludy zlaté. (Reg. král.)

Duchoslav z Libína v. Hradecký.

Dunkl z Klavenšteina. Křištan František Dunokl, bývalý posluchač Pražské university (totiž 1648) obdržel (1652, 24. května) za účast při orbaně Prahy erbovní list, aby se psal z Klahrenšteina a tento erb:

Štít poloviční, zpodní polovice modrá a v ní rozstřílená hradba ze štukoví, v jejímž prostředku jest zděná koruna. Horní polovice jest rozdělená, v levém červeném poli jest bílý Český lev drže v každé přední noze železnou kouli, v pravém žlutém poli jest (černá) orlice s červ. jazykem vypl. Otevř. helm s přikryvadly černými zlatými a červenými bílými, nad tím dvě křidla rozložitá, barvami na příč dělená, levé (zhora) bílé a červené, pravé žluté a černé a na nich po dvou železných koulích spojených svislým řetězem (totiž jedna nade druhou). — (Reg. královská, Král na str. 278.)

Dvorský z Gryfí hory. Císař Matyáš dal (1617, 23. listopadu) erbovní list Janovi Dvorskému, aby se psal z Greifenberka neb z Gryfí hory a tento erb:

Štít modrý, v pravo ostrá šedivá skála, po níž vylézá zlatý pták noh neb gryf, drže v pravé noze červenou růži o 5 listech, kolčí helm s točenicí a přikryvadly stříbrnými červenými a zlatými modrými, dvě křidla složená, zpodní bílé, vrchní červené. L. 1635, 18. května povoleno Janovi Pavlovi Dvorskému, aby přijal Mikuláše *Zicha* za erbovního strýce a tento se psal také z Gryfí hory.

Majestátem d. 1681, 14. listopadu polepšen erb Janovi Kornelovi Dvorskému z G. h., radnímu Nového města Pražského, a to takto:

Štít poloviční, zhora červený, zdola modrý. Dole v pravo bílá skála, na níž stojí žlutý pták gryf opíraje se levou nohou o skálu a pravou drže partazánu, kteráž na skále stojí. Horní pole není popsáno a snad lze rozuměti že skála, gryf a partazána vyplňovaly celý štít. Otevř. helm pod korunou s přikr. černými žlutými a červenými bílými; nad tím poloviční žlutý gryf drže praporec červený a bílý. (Reg. královská, liší se popis Králův na str. 357.)

Dvorský z Hájku viz Hájek.

Dvorský z Rupřtorfu viz Svíčka.

Dynda z Aventína viz Bydžovský.

Dyrynk z Rotnperka. Ferdinand I. dal 1543, 2. srpna erbovní list Kunrátovi Diringovi, měštěnínu Menšího města Praž., aby se psal z Rottenberka, vysadiv mu tento erb:

Štít modrý a na něm pták noh neb gryf zlaté barvy, k pravé straně obrácený, helm s točenicí, a přikr. zlatými modrými, nad tím dva buvolové rohy, pravý zlatý, levý modrý.

Tento erb polepšen mu majestátem d. 1566, 29. ledna totiž tak, aby byl štít rozdělen na 6 pruhův svislých, totiž 1., 3., 5. zlatý, 2., 4., 6. modrý, ale přes ně prostředkem černý široký pruh a v něm pták gryf zlaté barvy. Otevř. helm pod korunou s přikryvadly zlatými černými a zlatými modrými, nad tím dvě křidla barvami podobně rozdělená, jako štít v levém 1., 3., 5. zlatý, 2., 4., 6. pruh modrý, v pravém 1., 3., 5. černý, 2., 4., 6. zlatý pruh. (Reg. královská. Král na str. 273 a 357.) Ještě v tituláři l. 1589 vydaném píši se Dyrynk a 1608 Duringus.

Dyryx z Rotnperka, příjmění rodiny od 17. století v Praze osedlé snad ze Slezska pocházející. Erb její byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole červené a v něm bílý prostý lev ve skoku, k pravé obrácený, 2. a 3. černé a v něm žlutý dub, ot. helm s korunou a přikr. bílými červenými a černými zlatými, nad korunou dva rohy, barvami na příč rozdělené, svrchu žluté u zpodu černé a mezi nimi bílý lev poloviční. (Meraviglia na str. 222. a tab. 96.)

Dystl z Bodláku. Král Ferdinand povolil (1545, 22. února) Janovi Dystlovi, aby se psal z Bodláku, při čemž obdařen tímto erbem: Štít poloviční, pravo modrý, v levo žlutý a od zpodku téhož štítu až do polovice stojí zeď bílá se stíny, za kterouž více než půl muže bradatého, majícího po pravé straně půl sukně otáhlé neb župice žluté a po levé straně modré barvy se zapatými knoflíky s rukama roztaženýma, drže v každé ruce bodlák a na hlavě točenici s rozletitými feflíky týchž barev jako sukně, nad štítem kolčí helm s korunou a přikr. modrými žlutými a nad tím vším mužíček tak, jako ve štítě se vidí. (Reg. král.) Týž král udělil týž erb (1567, 17. dubna) Jakubovi a Janovi bratřím *Míšovským* též *z Bodláku.* Rozdíly v popisu jsou tyto: muž po stehna bradatý s vlasy, v každé ruce od sebe odundané bodláky s kořenem a 3 květy. (Reg. král.)

Ebelin z Frydberka. Ebelmové vyskytují se v Praze od r. 1685 jako úřednická rodina, až pak r. 1698 obdrželi stav rytířský český, od kteréž doby se psali von Ebelin auf Friedberg. Erb jejich byl štít pokosem a pošikem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm na bílé skále holubice majíc prsten v ústech, 2. a 3. pole žluté, klénotem jest táž skala s holubicí, ale po každé straně po 3 praporcích, červeném, bílém a červeném. (Kadich-Blažek tab. 204, Král na str. 311.)

Svobodní páni *z Eben* byli od r. 1677 v panském stavu kr. Č. Erb jejich složitý byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli červený polštář s třapci na rozích a na něm zelený věnec, 2. žluté a v něm černá orlice na pravou stranu patřící, v 3. červeném ruka zbrojná držíc v hrsti meč a na něm tureckou hlavu uťatou, z níž krev kape, 4. pole je rozděleno na 3 žluté a 3 černé pruhy svislé, uprostřed je štítek černý a na něm žlutý noh drže přední pravou nohou lilii, 2 helmice s přikryvadly červenými bílými a čer-

nými žlutými, na pravé koruně černá orlice v levo hledící, na levé zlatý noh drže přední nohou levou dotčenou hlavu.

Ebnar z Vosule. Král Ferdinand povolil (1555 8. května) Adamovi *Štrálarovi* a Kašparovi *Ebnárovi*, aby se psali z Vosule a obdařil je tímto erbem: Štít poloviční, pravá polovice rozdělená na pruhy na příč položené, 1., 3., 5. popelavé, 2., 4. modré barvy, levé pole hřebíčkové barvy a v témž celém štítu beran černý s rohy nahoru zatočenými své přirozené barvy, k pravé straně obrácen jsa stojící, přikryvadla popelavá a hřebíčková, točenice a nad tím půl berana. (Reg. král.)

Ebrspach z Mohelnice v. Medek.

z Eggenberka páni měli tento prvotní erb: Štít bílý a v něm zlatá koruna královská, kterou drží svými zobáky tři rozkřídlení černí havrani, dva z horních koutův vycházejíce a jeden od zpodu, turnéřský helm s korunou a přikryvadly černými bílými a nad tím krkavec jako v letu maje korunu na hlavě.

Císař Rudolf polepšil (1598, 18. května) Ruprechtovi z E. generálnímu komisaři Vindické marky a Charvatského pomezí, majestátem, z Říšské kanceláře daným tak, aby měl u helmy v levo modrý prápor jezdecký a na něm erb Bosenska, totiž červený štít pod korunou, na němž jest zlaté rameno s rukou, držící šavli se zlatou hruškou, a tyč práporu aby byla zlatá. (Arch. šlechtický. Rozšířený erb posledních zobrazil Král v H. III. tab., obrazy mince H. III. 27.

Egnár (Ekenár?) z Kosmačova v. Žďarský.

Ehrlich z Ehrenfeldu Gedeon E., jenž byl dlouhá léta hejtmanem Libereckého panství, obdařen 1668, 18. října tímto heslem a vysazen mu erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. 4. pole žluté, 2., 3. černé. V 1. poli je černý medvěd s červ. jazykem vypl. z levé strany střelou prostřelený a bílý praporeček na červené tyči s zl. korunkou na ostří držící. V druhém poli labuť (bílá) ku pravé straně na vodě plovouc v pysku zlatý prsten s tyrkysem kamenem držíc. Ve 3. poli dvě černá (? pole je černé) křidla orličí přepažena na příč bílým pruhem. Ve 4. poli je mouřenínova hlava ověnčená zeleným věncem vavřínovým, k pravé straně hledící. Otevř. helm pod korunou s přikr. černými žlutými a červenými bílými, nad tím medvěd s praporem tak, jako je na štítu. (Reg. královská, Král. na str. 298.)

Eibenštolárové z Eibenštolu měli za erb štít žlutý a v něm zhora dolů uprostřed pruh bílý, po jehož stranách obou jsou hlemýždi v bílých skořápkách, hlavy své vystrkujíce, ale skořápky jsou dlouhé. (Jak. sbírka, Král na str. 272.) Majestátem d. 1603, 27. června dán týž erb Floryanovi *Teleckému* jakožto od bratří Eibenštolárův k erbu přijatému a povoleno mu, aby se psal z Eibenštolu. (Reg. král.)

Eisen z Lehrberka, na černém štítě 2 meče křížem přeložené a provázené 4 zl. křížky; klénotem je polovičná orlice černá. Tak Král na str. 359.

Eisner z Eisensteina. Předek jich Šebestian obdržel (1688, 7. května) z Říšské kanceláře rytířský stav a polepšený erb totiž na modrém štítě

pruh od prava k levému rohu nahoru červené barvy, nad ním zl. zářící slunce, pod ním skálu na trávníku, helm s korunou s přikr. černými zlatými a modrými červenými, klénot oděnec vynikající maje na přilbici dvě černá a dvě zlatá pštrosí péra svislá, drže v pravici dobytý kord a levici o tělo opíraje. Týž erb potvrzen (1773, 14. června), když Jan Ignác dostal rytířský stav pro Čechy, ale témuž změněn (1792 a 1793) z Říšské kanceláře tak, že z jednoho pruhu učiněny dva v podobě Ondřejského kříže, necháno slunce v horním a skála v dolním poli. Kromě toho přidána helmice s klénotem skály a slunce. Nové polepšení stalo se l. 1890. (Geneol. Taschenbuch 1905. Zpráva Včely Čáslavské 1885 str. 32.)

z Ejcinku (von Eitzing), přijmení Rakouské rodiny, která měla statky i na Moravě. Prvotní erb byl štít pokosem od levé dolů polovičný, zhora červený, zdola černý a na čáře oboje dělící 3 stříbrné koule. Pozdější jejich erb byl tento:

Štít křížem dělený, v 1. a 4. starý erb (ale na obraze tab. 20. jest 4. pole barvami tak děleno, jako první, ale na dělící čáře je bílý sloup,) 2. a 3. pole modré, na němž kulatý klobouk červený s dvěma svislými třapci a nad ním stříbrná rybka; dvě helmy s korunami a př. černými bílými a červenými bílými, nad pravou korunou červený a černý roh každý s 3 stříb. kuličkami, na levé klobouk a rybka, jako na štítě. (Kadich-Blažek str. 29, Král na str. 298 (odchylně) a 302.)

z Ekrštorfu. Předek této rodiny z Kladska pocházející byl prý l. 1464 od krále Jiří erbem a vladyctvím darován. Prvotní jich erb byl štít modrý a na něm bílá ostrev o čtyřech sucích pošikem položená a červenou střelou z dola nahoru k levé straně prostřelená, za klénot měli modré křídlo, na němž bylo též znamení, jako na štítě. Protože Jan z E. 23 let na panství Přerovském sloužil, vyzdvižen jest (1653, 22. června) do panského stavu a erb jeho polepšen takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý štít, v 2. a 3. černém žlutý lev s rozdvojeným ocasem, dva helmy s korunami a přikryvadly modrými bílými a černými žlutými, na pravé dvě křidla orličí složená, zpodní bílé, svrchní modré a na tomto ostrev se střelou, na levé půl žlutého lva pod korunou. (Reg. král. Jak. sb. Král na str. 297, Meraviglia na tab. 96.)

Elbl z Hartmansdorfu, přijmení rodiny, která přišla ze Slezských knížectví do Opavska. Erb jich byl štít červený a na něm 3 bílé plechovnice, dvě u vrchu a jedna u zpodu, helmice s korunou a přikryvadly týchž barev, klenot dvě křidla rozložitá, pravé červené, levé bílé. (Kadich-Blažek tab. 20, Blažek tab. 9, Král na str. 364.)

Elpognárové z Dolního Šenfeldu pocházeli patrně z rodiny Loketské, k níž patřil Hanuš E. l. 1509 měštěnín Chebský. Hornictví pomohlo jim k bohatství, tak že se již l. 1522 psail z Dol. Šenf. Erb jejich prvotní byl bezpochyby modrý štít a v něm ruka s ramenem v lokti ohnutá, která se opakuje jako klenot. (Král na str. 319.) V 16. neb 17. st. polepšen ten erb (snad z Říšské kanceláře) a byl štít křížem na čtvero rozdělený,

1. a 4. pole modré a v něm ruka v lokti ohnutá, obyčejná s červeným rukávem oděná, a 2. a 3. poli hrozen, nad helmicí ruka a na ní 6 per. (Písecké museum a pečeť r. 1641 v arch. DZ. XV. 1, Kadich-Blažek tab. 20, Hrady XIII. tab.)

d'Elvert viz Kadich-Blažek tab. 1.

Endrle z Burgštadtu. Tobiáš E. z B. byl z rodiny úřednické, jež byla zaměstnána v horních úřadech a je o něm to známo, že dal báti pamětní peníze, na nichž je jeho erb. Erb ten byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli půl orla obráceného na venkovskou stranu, v 2. a 3. bylo znamení zvláštní dvakráte nad sebou, totiž složené z horního a dolního ramene kotvového kříže; nad helmicí korunovanou jsou dvě křidla rozložená a v každém je po jednom znamení dotčeném, ze dvou ramen kotvového kříže složeném. (Miltner, Privatmünzen tab. IX. N. 62, 63.) Endrlové žili ještě v 17. stol. v Kutné Hoře, jsouce druhdy ve službách horních.

Engel z Engelflussu. Císař Ferdinand III. obdařil (1651, 20. října) tímto heslem Servacia Engla obchodníka v Praze, pro jeho zásluhy r. 1648. Erb mu daný byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v každém černá orlice ze štítu ven vynikajíc se zlatou korunkou, 2. 3. červené a v prostředku leží pošikem řeka, na níž jest dřevěný most, turn. helmice s korunou a přikr. červenými bílými a černými bílými; klenotem jest anděl pod kolena vynikaje, bílým rouchem oděný s červeným pásem okolo života, s železnou helmicí na hlavě, drže pravicí meč, v levici štít. Když byl povýšen (1658, 16. prosince) do rytířského stavu, polepšen erb tak, že v 1. a 4. poli žlutém byl černý klín a v něm 3 zlaté hvězdy, 2. a 3. zůstala, ale v prostřed všeho štítu štítek žlutý a na něm orlice se zl. korunkou; helmice s korunami dvě a s přikr. jako dříve, na pravé zůstal dřívější anděl jen že dostal na žlutý štít černou orlici, nad levou okrouhlá deska zlatá, zlatým věncem otočená, v níž šel vzhůru černý špikl s 3. zlatými hvězdami a nad tím 5 pštrosových per, červené bílé, žluté, černé a žluté. (Reg. královská.) Když byl Servác (syn Servácův) l. 1667 (27. července) do stavu Říšských sv. panův vyzdvižen, byl erb jeho na dobro změněn a to tak: Štít křížem rozdělený, 1. 4. pole žluté s černou orlicí pod korunkou, 2. 3. pole na příč rozdělené, svrchu bílé, od zpodu černé a v témž celém poli zlatý lev kráčející, drže v jedné noze ohnivou kouli, k tomu uprostřed štítu štítek červený s bílým pruhem a pod korunkou, 3 helmice s přikr. červ. bílými a černými zlatými, na pravé orlice, na prostřední anděl jako dříve ale drže jednou rukou již popsany štítek, na levé lev s ohnivou koulí. (Reg. Leopoldi I. VII., f. 503.)

Svob. páni *Engelhartové* měli za erb štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém černou orlici uvnitř hledící, v 2. 3. modrém byl anděl brněný pod korunou stojící drže meč, štítek byl na příč rozdělen, v horním modrém byl týž anděl poloviční, v dolním v žlutém poli tři červené pruhy pošikem dolů. Nad korunovaným štítem 3 helmice pod korunami a na nich klénoty orlice, poloviční anděl a dva bílé rohy.

Enis z Atter a Jveaghe, příjmení rodiny pocházející z Irska, jež se ale v 16. st. přestěhovala do Německa. Mikuláš E. přišel do Čech jako vojenský důstojník před r. 1648 a přiženil se tu. Majestátem d. 1680, 27. října nabyli rytířského stavu starožitných rodin, ale erb se v témž majestátu nepopisuje. Když povýšeni (1784, 6. února) do panského stavu v kr. Č., vysazen jim tento erb:

Štít bílý a v něm červ. lev ve skoku s rozdvojeným ocasem k pravé straně obrácený a nad ním u vrchu štítu vynikajíc holá pravá ruka lidská červené barvy až po zápěstí majíc prsty roztažené, nad štítem panská koruna a na nad ní 3 helmy s korunami a přikryvadly červené a bílé barvy, na prvním (levém) dvě křidla orličí, pravé červené, levé bílé, na druhém divoká svině černá k pravé straně obrácená majíc na hřbetu zlatou korunu pohanskou o pěti šipcích neb ostnech, na třetí tři pšrosí péra, dvě bílá a prostřední červené. Štít drží 2 jeleni a na stuze při něm je psáno Sola solus servire Deo. (Reg. král. Meraviglia tab. 41.)

Páni a hrabata *z Enkefurtu* (Enkevurt) přišli do Čech po Valdšteinské konfiskací (1634) a usadili se tu (na Ledči), i na Moravě (Náměšti). Erb jejich byl tento:

Štít žlutý a na něm tři černé orlice, dvě nahoře a třetí pod nimi, helmice s korunou a přikryvadly obou barev, na koruně jediná orlice černá se zl. korunou a zl. drápy. V polepšeném erbu měli uprostřed štítu modrý štítek a na něm zl. korunu, v níž byly prostrčeny dvě větve palmové křížem položené. (Kadich-Blažek tab. 24.)

Lazar *Ercker v. Schreckenfels*. Sas z Annaberka rodilý, byl jedním z nejznamenitějších úředníkův horních. Jeho erb byl zvláštního způsobu. Štít byl v prostředku svém dělen vejčitou čárou, která se nahoru zúžovala a končila ostřím u prostřed štítového vrchu. V tomto zavřeném poli byly dva kroužky, jeden pod druhým a pod nimi růže o 4 lupenech. V pravo odtud byla lilie, v levo pětilistá růže. Nad korunovanou helmicí byla 2 křidla rozložená. (Miltner Privatmünzen tab. IX. N. 64.) Odchylně Král na str. 312.

Estereich z Jiměřic (*Zeměřic*, z Emměřic?) rodina od sklonku 16. století v Čechách se vyskytující. Erb jich je štít modrý a v něm stříbrná kotvice a podle ní dvě zlaté hvězdy. Klenotem jsou 3 pera, žluté, modré a bílé, přikryvadla modrá žlutá a modrá bílá. (Meraviglia na str. 222 a tab. 96, Král na str. 368, týž v Hradech II. tab.)

Fabricius z Leonperka. Šimon Brosius z Horšteina, probošt, jako cís. palatin obdařil (1633, 18. června) Jana F. kr. rychtáře ve Vysokém Mýtě erbem a heslem z L., což král. majestátem (1637, 25. srpna) stvrzeno. Psávali se potomci druhdy i z Levenburka. Erb jich byl štít dvakráte na příč dělený, bílý modrý a červený a přes celý štít zlatý lev držící červenou lilii, klénot dvě křidla, rovněž tak barvami dělená jako štít a mezi nimi týž lev, jako na štítě. (Král str. 290. Jiný obraz Kadich-Blažek tab. 21 a 22.)

Fabricius z Rosenteldu a z Hohenfallu. Filip Fabricius sekretář při dvorské kanceláři České obdařen l. 1608 erbem a aby se mohl psáti z Rosenfallu (bezpochyby z Říšské kanceláře). Císař Ferdinand vřadil jej (1623, 24. března) mezi starožitné rodiny, polepšil jeho erb a dovolil, aby se psal také z Hohenfallu, což svrdil (1628, 3. srpna) též jako král český. Erb jeho byl štít křížem na čtvero dělený, v 1. a 4. poli zlatém byla polovice černého orla ven hledícího, 2. 3. pole bylo červené, přes něj byl pošikem od pravé nahoru bílý pruh a v něm červená růže o 5 listech, z koruny vynikají dvě křidla, třikráte barvami pošikem a pokosem dělená, (zhora) černé, bílé, žluté a žluté, bílé černé, v bílém pak po červené růži; mezi křidly je F II. pod vévodskou korunou. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Fafout z Hořkovce. V l. 1594—1600 připomíná se nejednou Václav Fafout jinak Pražák z Hořkovce, po němž se domu v Široké ulici Pražské říkalo u Fafoutů, ještě za naší paměti Na žetonu, kterýž si dal bíti, spatřuje se erb jeho, štít, na němž jest ruka s ramenem držíc meč dobytý, kolčí helm (snad s korunou) a klénot jako na štítě. (Miltner Privatmünzen str. 50.) Král na str. 319 dokládá, že barva štítu jest červená a počítá sem také rodiny řeč. Koukolík, Kryštof, Kutina a Žlutický. Kdy a jak toho erbu F. nabyl, není známo.

Falb z Ploskovic v. Březský.

Falkenhon (vl. Falkenhain) *z Glosku* jméno rodiny, jež se vyskytuje v 16. st. na Moravě. Na pečeti Jiří Adama F. (1635, 24. září v arch. zemském) jest jeho štít a na něm předmět podobný lovecké trubce, silně ohnutý a širším koncem k levé obrácený. Paprocký vida náhrobek Arnoštův v Šternberském klášteře vykládal na roh neb slonovou troubu. (Zrcadlo l. 369.) Kolář vida pečeť Jiříkovou (1566 arch. mus.) hádal na trubku ale byl by se sám opravil, kdyby si byl vzpomněl, že k trubce patří také šňura. Také Král (str. 365) píše o trubce. Klenotem bylo též znamení ozdobené peřím. (Obraz tohoto i polepšeného erbu z r. 1689 Kadich-Blažek tab 22, Blažek tab. 9.)

Faltys z Jamného. Majestátem d. 1600, 13. ledna povoleno Pavlovi Faltysovi, aby se psal z Jamného a dán mu tento erb: Štít na tré pošikem od pravé k levé straně rozdělený, svrchní a zpodní pruhy žluté, v nichž ostrev neb dřevo z obou konců uťaté černé barvy, každé o čtyřech sucích, prostřední pruh modrý, na němž se chrt bílý k běhu k pravé straně obrácený, s černým obojkem spatřuje, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím tři péra pštrosová vzhůru postavená, dvě žlutá a prostřední modré. (Reg. král. Shoduje se Král na str. 304.)

Fára z Bratřic. Majestátem d. 1590, 10. dubna dosáhli Jan Fára a Svatoš Jeník vladyctví a erbu, jenž jest popsán u Jeníkův. V kopiářích opisujíce slovo Ffarowi četli je ssarowi (s dvojím dlouhým s) a tak i napsali, ale není pochyby, že se tu míní Fárové, kteří se psali ode dávna z Bratřic. (Mnoho dokladův v svobodnických knihách.)

Farkaš z Obrovic (vlastně ze Zabrdovic). Majestátem d. 1600, 7. března nadáni Šimon F., opat Zabrdovský a Bartoloměj bratří, aby se psali „z Obrobic" a vysazen jim erb:

Štít od levé dolů pošikem poloviční, svrchu zlatý, u zpodu černý, a na něm dvě pětilisté růže, černá na zlatém a zlatá na černém, helmice otevřená s točenicí a přikr. týchž barev, dva rohy, pravý (zhora) zlatý a černý, levý černý a zlatý a mezi nimi na stonku s 2 lístky zlatá růže. (Kadich-Blažek na str. 266, tab. 142. Král na str. 308.)

Fegálové z Radobyčic (snad Fegelové) měli štít červený a v něm u zpodu zlatou korunu, z kteréž půl páva své přirozené barvy vzhůru vyniká, přikryvadla červená modrá, za klénot půl páva bez koruny. Tento erb dán 1543, 12. května Vavřinci Fegalovi, obyvateli Plzenskému. (Reg. král. Viz i ČČM. 1889 na str. 438.)

Feigl z Feiglfeldu. V 17. st. žila v Praze rodina, která se psala *Fiala* z Feigelfeldu a ještě ku konci 18. st. se připomíná. Jinou rodinu založil Josef Jan Feigl, adjunkt u fiskalního úřadu, obdržev l. 1768, 15. prosince erbovní list a tento erb:

Štít poloviční, v pravé modré polovici u zpodu trávník a na něm sv. Anežka stojí s bílým beránkem držící v ruce červenou fialu (feigl). V levé červené bílá kotvice a nad ní bílá růže. Otevř. helm pod korunou s přikr. žlutými modrými a bílými červenými, nad tím dvě orličí křidla černé barvy a mezi nimi pošikem bílá kotvice a bílá růže. (Reg. královská, neúplně Král na str. 355.)

Feitl z Poněšic v. Pekárek.

Felderndorf z Borotína, jméno rodiny v 16. st. na Moravě osedlé. Erb jich byl štít červený, v něm v prostřed na příč pruh bílý a přes něj zlaté barvy pruh, tak že je napodobno kříži, turn. helm s korunou a přikr. bílými červenými, nad tím 2 buvolové rohy, pravý červený, levý bílý vynikající. Erb ten polepšil císař Maxmilian (1567, 31. ledna) Janovi F. z B. na Hor. Dyjakovicích a bratřím a strýcům jeho takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli je starý štít, 2. a 3. jsou pošikem na 7 pruhův, 4 černé a mezi nimi 3 žluté rozděleny, ve 4. poli modrém ostrva žlutá pošikem od pravé vzhůru o 6 osekách ve zpod a svrchu po 3, na nich dvě pěnkavy své přirozené barvy na dvou osekách po krajích, jedna k pravé druhá k levé straně od sebe obráceny jsou, turn. helm s přikr. žlutými, červ. bílými a žlut. čern. modrými; z koruny vynikají dva rohy, na příč barvami rozdělené, pravý (zhora) žlutý a červený, levý červený, bílý. (Reg. král.)

Felix ze Streitenau. Adam František Lažansky z Bukové jako cís. palatin obdařil (1658, 20. července) Pavla Felixa, prymasa v Domažlicích, po matce potomka Jindrovských z Bučína erbem a heslem. Erb byl: Štít poloviční, v pravo červený, v němž uprostřed pruh na příč bílý a v něm na věčnou památku pravá ruka mužská ve zbroji s obnaženým mečem (protože na vojně nejvyššího svého od Francouzův obklíčeného obhájil

a tam při tom byl postřelen), v levém poli modrém po zpodu skála rudé barvy ve dvou pahrbcích, jelen s rohy o 10 parozích své přirozené barvy na jednom pahrbku při levé straně na zadních nohách ve skoku k pravé obrácený stojí, maje zlatý obojek s kroužkem a jazyk vylazený, otevř. helm s přikr. červ. bílými a modrými bílými, koruna zlatá, z níž vyniká jelen po zadní kýty, jako ve štítu. (Prvotní list byl majetkem rodiny Domečkovské v Táboře.)

Felnár z Feldeka. Bratří Augustin a Urban řečení Fellner, dostali (1589, 10. ledna) erb s korunou z Říšské kanceláře, jenž (1608, 13. října) Matyáši a Augustinovi F. z téže kanceláře polepšen. (Seznam v býv. arch. dvorském.) Tento polepšený erb byl takový: Štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli černém zlatý lev patřící do vnitřku, 2., 3. pole bílé s červ. krokvicí, turn. helm s černými žlutými a červ. bílými přikryvadly a korunou, z níž vynikají dvě křidla barvami dělená, žluté černé a červené bílé, mezi tím dva praporce, bílý červený a černý žlutý. Protože majestát na to sepsaný pro smrt cís. Matyáše nebyl spečetěn, vydal císař Ferdinand II. nový majestát (1622, 2. května) a polepšil erb již popsaný tak, že přidal druhý helm; byly tedy dva, na pravém byla dotčená křidla a na levém dotčené praporce; také povoleno, aby se psali v. Feldegg. (Prvotní list v držení rodiny.) Augutin, nejv. lejtenant, koupil l. 1623 Hroby a od té doby žije ta rodina v Čechách (od r. 1766 v panském stavu). Obraz trochu odchylný Meraviglia na tab. 5, 41, jiný obraz Kadich-Blažek tab. 22.

Ferštátek ze Stríteže. Rodina tato 1596, 26. července vladyctvím obdařená měla erb: Štít polovičný v pravo modrý a v levo žlutý a v každé polovici orličí křídlo (obě proti sobě) žluté v modrém, černé v žlutém, přikryvadla modrá žlutá a modrá (? snad žlutá) černá, za klénot tři křídla žluté, modré a černé (Jak. sb. Král na str. 268).

Fidlárové z Muldavy (od poč. 17. stol.) měli tento erb: Štít polovičný s vrchu černý, od zpodu žlutý a přes celý štít noh pták žlutý v černém, černý ve žlutém, přikryvadla týchž barev a za klénot polovici žlutého noha (Jak. sb. Král na str. 286).

Fikar z Vratu v. Pašek.

Finkové z Finkenšteina jsou hrabská rodina dosud v království Pruském žijící. Jeden z rodu jich Jiřík přiženil se ok. r. 1571 (a spíše před tím) do rodu Štampachův, ale potomci jeho vymřeli v 17. století. Prvotní erb jich byl štít modrý a v něm dva měsíce žluté, rohy na venkovskou stranu obrácené, a mezi jich horními konci hvězda (též žlutá) o 8 špicích; přikryvadla byla modrá, žlutá a klénotem též znamení, jako bylo v štítě (Erbovník Salmovský, našel též Kolář na otisku pečeti z r. 1581 tuším v arch. Roudnickém). Nynější hrabata Finkové mají tento starý štít za štítek, sice lvy a koruny ve 4 polích a dvě helmice, jednu se starým znamením a druhou s orlem.

Finkové z Kolburka v. Koch.

Fišar z Veveří. V 15. století žili měšťané v Krumlově, kteří se psali z Veveří. Erb jich byl muž stoje na hradbě a drže v ruce kouli. Ale kromě toho drželi ves Veveří, odkudž lze znáti, že byli svobodní lidé. Od třetího desítiletí 16. století vyskytují se i Fišárové z Veveří, kteří soudíc podle německého příjmení byli od dřevních Veverských k erbu přijati. Proto obsílal Beneš F. z V. Jana Malovce z Chýnova, vině jej, že na něho sahá pravě, že jest jeho dědičný chlap (Reg. 5 Fk. s. D 1). A od Severyna Fišara žádáno r. 1608, aby dokázal na budoucím sněmu, že patří k rytířskému stavu. (C. k. st. arch. v Praze, kop. 55, list 259.)

Fišl z Paumberka v. Svěchyn.

Flaxius z Čenkova v. Stehlík.

Flavin z Rotenfeldu. Král Ferdinand dovolil (1556, 6. května), Vítovi *Flavinovi*, taxátoru komorního soudu a Matěji *Valvinovi* ingrossatoru menších desk zemských, aby se psali *z Funkšteina* a přidal jim tento erb: Štít na půl na příč rozdělený, zpodní polovice červená, svrchní žlutá; ve svrchní pol. noh černý, k pravé straně obrácený s pravou nohou zdviženou, s ústy otevřenými a jazykem vyplazeným. Kolčí helm, na něm punt s přikryvadly žlutými černými a červenými žlutými, nad tím polovičný noh s jednou nohou pozdviženou, s křídly rozkřídlenými, po pravé straně červenými, po levé černé barvy (Reg. král. Jinak popisuje Král na str. 277). Kolář viděl v Českém Brodě pečeť Flavinovou a štít křížem rozdělený; v 2. a 3. poli nepoznané zvíře; popis 1. a 4. pole je u něho nejasný. Ale s podivením je, že se Flavin i Valvin nepsali jinak, než z Rotenfeldu.

Flavius z Vladoře v. Ursin.

Flda ze Svémyslic. Král Ferdinand dovolil Bartoloměji Fldovi, aby se psal z Veymyslic a dal mu tento erb: Štít modrý a v něm od levé k pravé ruka zbrojí oděná držíc kohoutí hlavu černou s červeným hřebenem, přikryvadla bílá černá, nad helmicí dvě kohoutí křídla rozkřídlená, strakatá bílá a černá a mezi nimi hlavu kohoutí s červeným hřebenem (Reg. král.). Zdá se, že se žádosti Fldově dobře neporozumělo, neb on se nikdy nepsal z Veymyslic, nýbrž vždy z Svémyslic neb Svýmyslic l. 1591 i z Výmyslic. Sice viz Čachovský.

Flejsnar z Ostrovic (Fleissner v. Wostrowitz). Rodina tato byla v Praze osedlá a psala se obyčejně Fleissner. Jozef Mikuláš F. dostal (1733, 7. prosince) z Říšské kanceláře povolení, aby se psáti mohl z Wostroka (má býti Wostrawa), což 1734, 30. srpna opraveno, aby se psal v. Wostrowitz (Seznam v býv. arch. dvorském). Z České kanceláře dán mu 1741, 5. ledna rytířský stav a potvrzen jeho erb, totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole žluté a v něm půl černého orla obráceného na venkovskou stranu, 2. 3. červené a v něm žluté kružidlo na dolní stranu rozevřené, helm pod korunou s přikryvadly černými žlutými a červenými žlutými a nad tím dvě černá křídla proti sobě (Reg. král., Král na str. 294). Jako svobodným pánům přidán jim štítek modrý a v něm půl oděnce

s mečem, též tři helmice, na pravé je půl oděnce, na prostřední Říšský orel a na levé dvě černá křidla (Jak. sb. Obrazy staršího erbu Meraviglia na tab. 41).

Flešginer z Auerspachu. L. 1642, 31. května dán erbovní list Mikuláši Fleschginerovi, aby se psal z Auerspachu. Král na str. 357 popisuje erb jeho takto: Štít bílý a na něm červený pták noh neb gryf drže větvičku se zeleným listem. Klénot jest týž gryf polovičný. Přikryvadla bezpochyby bílá červená.

Flojha z Jestřebí. Majestátem l. 1531, 2. dubna dán Janovi Flojhovi z Jestřebí tento erb: Štít modrý a v něm jsou dvě nohy jestřebí na kříž přeložené (žluté barvy?), helm s přikryvadly modrými a žlutými, a nad ním též nohy (Reg. král.).

Floryan z Neudorfu v. Bukovský.

Floryn z Lamšteina. Erbu a hesla dostalo se 1558, 3. prosince Volfovi Fl. z L. Sylvester Fl. z L., služebník při kr. úřadě berničním, přistěhoval se do Prahy ok. r. 1617 z Kadaně. Na jeho pečeti (1630) je viděti štít polovičný, v pravém je půl jehněte na trávníku, levé pole je pošikem od pravé k levé nahoru dvěma úzkými pruhy na tři pole dělené, v prostředním poli jest kolmý pruh též úzký, v ostatních vycházejí z pruhů polovičné lilie (t. j. jich vrchní část) v horním ostřím nahoru, ve zpodním dolu. Klénotem jest polovičné jehně (Rodopisné listy v zem. arch., Král na str. 267).

Fodor ze Špinerbachu. Cís. Rudolf II. dal Kryštofovi Fodorovi, sekretáři při apoštolské nunciatuře na císařském dvoře (1607, 26. února) rytířský stav, aby se psal v. Spinnerbach a přidal mu tento erb: Modrý štít a na něm v moři plovoucí polyp o 8 chapadlech. (Podle hesla připomínající pavouka (spinne) myslil by každý na něho plovoucího v potoce, ale není tomu tak.) Otevř. helm pod korunou s přikr. modrými, červenými, dvě křidla zavřená, zpodní černé a vrchní modré, a mezi nimi týž polyp. (Šlechtický arch. ve Vídni; Král na str. 348 drží se pavouka).

Šebestian *Fouknár,* písař při komorním soudu, obdařen (1581, 1. prosince) erbem a aby se mohl psáti *z Foukenšteina;* je to známý vydavatel tituláře z r. 1589. Erb jeho byl štít červený, v němž krokvice bílá od zpodu vzhůru až do prostředka vrchu, pod ní obyčejný lev bílý k pravé straně obrácený, v pravo a v levo od krokvice bylina se dvěma zelenými lupeny a stonkem a s květem bílé barvy, přikryvadla červená a bílá, nad helmicí 2 křidla pošikem na tré rozdělená, v každém prostřední pruh bílý a ostatek červený, ale ve vrchním poli u každého táž květina, jako na štítě. (Jak. sbírka, Král na str. 314).

Foglar ze Studené vody (vom Kaltwasser), příjmění Slezské rodiny. Jan Mikuláš F. ze St. povýšen 1726, 5. února do panského stavu a nadán tímto erbem:

Štít, u jehož zpodu jest černé pole; ostatek rozdělen křížem na 4 pole, 1. a 4. červené, 2. a 3. bílé (a nad tím panská koruna), otevř. helmice s ko-

runou a přikr. černými a bílými a bílými červenými, nad tím tři péra pštrosová, bílé, černé a červené. (Reg. královská, Blažek na str. 120, neúplně Král na str. 293).

Fraisichselbst z Freydenpachu Majestátem r. 1570, 2. května z České kanceláře obdrželi bratří Jakub a Jan F. heslo a tento erb:

Štít poloviční, v pravém modrém poli levhart (své přirozené barvy) s rozzavenými ústy, k pravé straně stoje, levá polovice trojdílná (pošikem od pravé dolů) černá, žlutá a černá a v každém poli růže, v prvním žlutá, v druhém černá, v třetím žlutá. Kolčí helm s korunou a přikr. žlutými, modrými, nad tím dvě křidla rozložitá, barvami na příč trojdílná, pravé (zhora) černé, žluté, černé, levé modré, žluté, modré (Arch. šlechtický ve Vídni). V díle o Moravské šlechtě (Kadich Blažek str. 207, tab. 143) jest výkres se odchylující, zejména v barvách, též Král na str. 267).

Fraismutové ze Železné měli prý tento erb: Štít poloviční, dole zlatá hradba s cimbuřím, nad tím modré pole, do něhož vniká z hradby poloviční jelen; klénotem je týž jelen mezi rohy. Tak Král na str. 276, 328 a 369.

Franc z Liblic. Král Ferdinand povolil (1543, 5. srpna) Jiříkovi a Václavovi bratřím Francům, aby se psali z Liblic a dal jim tento erb: Štít žlutý, v němž dva pruhy modré pošikem dolů, mezi kterýmiž pruhy kamzík své přirozené barvy zadními nohami na skále a předními vzhůru spjatými k pravé straně štítu vyniká, helm, na kterém točenice a přikrývadla žlutá modrá, nad tím dvě křidla orlova, pravé u vrchu žluté, u zpodu modré, levé pak u vrchu modré a pod tím žluté a mezi nimi kamzík, jako ve štítě se vidí. (Reg. král.).

Fráněk z Liběchova. V 15. století žila v Čechách vladycká rodina z Liběchova nosíc na štítě půl neb celého jelena, zejména Zikmund (1475, 1476), ale pak je dlouhá mezera, tak že nelze říci jestliže *Liběchovští*, kteří seděli v 16. st. v okolí Prahy, byli potomci dřevních vladyk, ač nelze pochybovati, že měli týž erb. Ke sklonku 15. st. žil Fráněk, ostružník v Starém městě Pražském, Řehoř syn jeho měl již statek zápisný (1482) a syn tohoto Václav Fr. psal se již l. 1545 z Liběchova. Je tedy zřejmo, že nabyl před tím erbu a hesla, byv bezpochyby k nim přijat. Na pečetěch jeho potomkův lze viděti půl jelena v před vyskakujícího, na pečeti l. 1570 je jelen v horní polovici a v dolní polovici řeka. V erbovnících a sbírkách je na modrém štítě půl bílého jelena a tak i klénot. (Král na str. 329.) Také *Lopatští z Liběchova* vyskytují se záhy, zejména Jiří (1521). U nich, jak se zdá, stalo se pouhé přijetí k erbu bez majestátu, proto povoleno teprve l. 1612 (16. července) Simeonovi a Pavlovi strýcům Lop., aby se psali z L. a dán jim erb: Štít modrý, v němž půl jelena po zadní kýty vzhůru k pravé obráceného s rohy o 5 parozích své přir. barvy, přikr. a točenice žluté modré a nad tím půl jelena (Reg. král.). Ovšem byli téhož erbu také *Páteční z Liběchova.*

Franchimont z Frankenfeldu. Císař Ferdinand III. vyzdvihl (1648, 16. prosince) Mikuláše Fr. svého radu, hrabě c. k. dvoru a Lateránského

paláce, do stavu šlechty Říšské a učinil jej cís. palatinem. Erb mu dal tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté s černou orlicí, 2., 3. bílé a v něm lev zelené neb živé barvy vynikaje z pahrbku černého s dvojnásobným ocasem, helmice, koruna a přikryvadla žlutá a černá. (Reg. VII. Ferdinand i III. 1647—1657). Nad helmou mívali císařskou korunu a proto také na stuze latinský nápis: Což jest velebnějšího nad korunou?

Fratský z Bedrštorfu v. Lebeda.

Freiberger z Habrštorfu. Mates F. Moravan obdařen l. 1553 heslem a erbem tímto: Štít bílé barvy, v němž od zpodku u prostřed růže červená, v prostřed štítu trubice černá myslivecká, k levé straně pyskem obrácená s obyčejným uzlíkem neb zavázáním a nad tou trubicí u vrchu štítu z pravé i levé strany téhož svazku růže červené barvy se vidí, kolčí helm, přikryvadla červená bílá a nad tím vším dva rohy černé, buvolové vzhůru vynikají. (Reg. král.).

Frodl z Tatenic. Tak se psal l. 1591 Jiří F. z T. zprávce panství Litomyšlského, ale teprve l. 1602 (22. března) dán list erbovní Janovi a Jiříkovi bratřím Frodlům, aby se psali z Tatenic. Erb jim dán: Štít žlutý, u zpodku trávníček zelený, na němž jeřáb své přirozené barvy, na levé noze stojící, v pravé noze vyzdvižené drže kámen okrouhlý, skřemenatý, bílý, přikryvadla a točenice modrá žlutá, klénot týž jeřáb. (Reg. král.)

Frokštein z Nymsdorfu Jan Kryštof, který se psal „v. Fragstein und Nimbsdorf", povýšen (1664, 30. dubna) do panského stavu, při čemž jeho erb takto polepšen:

Štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm vinný keř se 2. hrozny a po stranách jeho po vinařském noži se zl. držadlem (prvotní erb), 2. a 3. pole bílé, dole v toulci turecký luk, nahoře toulec se střelami. Uprostřed štítu jest štítek černý a žlutý, na příč dělený; nahoře zl. žezlo rovně vzhůru mezi dvěma šavlemi na kříž položenými. Dva otevř. helmy pod korunami s příkl. bílými červenými a černými žlutými. Na levém Moskovec v žlutém kabátu s černými rukama, dlouhou bradou a sobolovou čepicí, maje obě ramena k zádům obrácená. Na pravém helmu 3 pštrosova péra, červené, bílé a červené. (Reg. královská, Kadich-Blažek tab. 23, Král popisuje na str. 350 starý erb s vinným keřem a noži.)

Fruveinové z Podolí pocházeli z městských rodin v Slezsku usedlých, Martin přišel r. 1597 do Prahy ze Šmidberka a Benjamin z Goldberka; onen pak vykazoval se u dvorské kanceláře se Šimonem *Podolským*, příbuzným svým, že byli již od krále Vladislava mezi šlechtice Uherské připočtěni, pročež jim císař Rudolf (1603) erb jich obnovil a heslo *z Podolí* přidal. Erb daný byl takový: Štít poloviční, pravé pole žluté, levé modravé, přes obě je červená ruka (totiž rameno v lokti ohnuté) začínajíc na levém kraji a sahajíc rukávem k pravému poli, držíc v hrsti (zlatý) prsten s bílým kamenem a za ním tři péra (od pravé) černé, modré a červené, za klénot jest týž prsten mezi křidloma proti sobě postavenýma, kteráž jsou barvami na příč rozdělená, totiž pravé (zhora) žluté a černé, levé

modré a červené (Vypsal Kolář odkudsi). Na nádobě v hradě Žlebském je erb jich vyobrazen, ale na místě modrého všude bílé. Avšak erb ten se ve sbírkách nevyobrazuje tak, jak je tu popsán; štít jest celý modrý, ruka brněná, prsten má červený kámen, prostřední péro jest bílé, kteráž barva se pak opakuje při levém horním křidle, přikryvadla jsou černá žlutá a bílá modrá. Tak v Jak. sb. méně dobře v Králově Heraldice na str. 321. (Vyobrazení v Miltnerově díle Privatmünzen tab. IX., Meraviglia tab. 6.) Benjamin Fruvein obdržel (1630, 8. července) rytířský stav, avšak erb jeho není popsán. (Reg. král.)

Fryč z Felsdorfu v. Šultys.

Fryčko z Fyrstenmylu. Arcikníže Ferdinand obdařil (v Inšpruku 13. ledna 1572) Hanuše Fryčko mladšího a jeho bratří, Hanuše staršího, děkana a faráře v Č. Budějovicích, Bartlína a Šebestiana vše F. šlechtictvím a erbem. Erb tento byl štít polovičný, v pravém poli černém žlutý lev, vzhůru stojící (vyskakující), zuřivý (t. j. s rozzavenými ústy a jazykem vyplazitým), levé pole rozdělené na 6 pruhů červených a černých, pošikem od pravé dolů tažených, klénot dvě křidla též pruhovitě na 6 dílů žlutých a černých rozdělená a mezi nimi lev. Císař Rudolf listu toho, vloženého do svého, potvrdil (1578, 14. prosince) a erb podrobně popsati dal. V levém poli kladou se pruhy žluté a černé, ale na vyobrazení jsou červené a černé, Kolčí helm, točenice a přikryvadla žlutá a černá; sice se erb srovnává s předešlým kromě, že polepšen turn. helmem a zlatou korunou. Při tom jim dal Říšské šlechtictví (ale list dán z České kanceláře) a dovolil, aby se psali von Fürstmühl (Rodopisné pam. v zem. arch., kopie psaná l. 1788 v Uhřích). V tituláři r. 1589 jsou psáni z Fyrštenmlýna, tak i v českých pamětech, ale v německých v. Fürstenmühl. Potvrzení nabyli l. 1848, dne 14. září.

Fučíkovský z Grynhofu. Jan Jáchym Slavata jako palatin nadal (1679) Adama Jana F. heslem a erbem, totiž mu dal štít, medvěda černého v zlatě, podle něho po pravé straně 3 růže a na levé kotvici. Klénotem je medvěd mezi křidly. (Neúplný popis v ČČH. XXX, 482.)

Fuch z Fuchyřova. Matěj Fuch byl l. 1583 ve službách Viléma z Rožemberka a snad byl již tehdá v stavu vladyckém, neb v tituláři r. 1589 je psán jako F. z Fuchyřova. Na penízi památném, který dal l. 1586 bíti, zobrazen je jeho erb totiž štít rozdělený klínem od zpodu nahoru, jenž se končí ostřím u prostřed vrchu a jehož strany jsou dovnitř přiohnuty. U zpodu jsou tři pahrbky a na prostředním stojí ptáček rozkřidlený. Pole v pravo a v levo od klínu jsou prázdná, nad korunovanou helmou vidí se zase tři pahrbky s dotčeným ptáčkem. (Miltner, Privatmünzen tab. IX. N. 67). Král (str. 311) vykládá štít za žlutý, klín modrý, pahrbky zelené, ptáčka bílého.

Fuchs. Majestátem d. 1530, 12. března dán Jakubovi Fuxovi tento erb: Štít na dvé rozdělený, svrchní strana červená, v níž jest liška žlutá předními nohami jako vyskakující, zpodní žlutá, v kteréž leží pařez suko-

vatý, nahoře se třemi lístky, přikryvadla červená a žlutá a za klénot půl lišky předními nohami vyskakující. (Reg. král.)

Fuksa z Čimelic. Majestátem d. 1572, 30. května povoleno Václavovi Fuxovi, aby se psal z Čimelic a dán mu tento erb: Štít nadél rozdělený, pravá polovice bílá, levá černá, uprostřed štítu šturmhaub (helmice) černý dvěma šipkami tureckými na kříž prostřelený, Kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými černými, nad tím péro pštrosové bílé, též dvěma tureckými šipkami na kříž prostřelené. (Reg. král.) Velmi odchylně popisuje Král, na str. 363 proti pečeti z r. 1630.

Páni *z Fünfkirchen*, kteří byli v l. 1603—1621 pány na Mladé Vožici a později jiné statky v Čechách drželi, měli za erb štít polovičný, pravé pole bylo zase na příč dělené, svrchu bílé od zpodu modré, levé pole bylo celé žluté, přikryvadla při otevřeném helmu modrá žlutá, z koruny vynikají dva buvolové rohy, pravý je celý žlutý, levý dělený, bílý a modrý. (Rodopisné paměti v zem. arch. Meraviglia tab. 62.)

z Fürstenberka v. Kadich-Blažek tab. 24, Blažek tab. 11, Hrady VIII. na tab.

Furštatové z Letek měli na štítě supí hlavu s krkem, ana něco v zobáku drží; klénotem bylo křidlo, na němž byla táž supí hlava. Tak 1557 na pečeti Janově. (Kolář z arch. mus.)

Gajevský z Gaje, přijmení staré rodiny z Polska příchozí, která také byla osedlá na Moravě. Erb její byl tento:

Štít červený a na něm tři ratiště (kopí, své přirozené barvy?), dvě pošikem a pokosem, ostřím k rohům a třetí svislé a ostřím ke zpodu, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, nad tím polovičný kozel jako by vyskakoval. (Kadich-Blažek str. 34, tab. 25, Král na str. 361.)

Hrabata *z Gallas* měli tento erb: Štít křížem na čtvero polí rozdělený, 1. a 4. pole zlaté a v něm černá orlice pod korunou, 2. a 3. pole napříč rozdělené na tři pruhy, buď 2 zlaté a modrý neb dva modré a zlatý, přikryvadla černá zlatá a modrá zlatá; nad štítem jsou 3 otevřené helmice pod korunami, nad prostřední jsou dvě křidla týchž barev jako 2. a 3. pole a mezi nimi celá černá orlice pod korunou; nad pravou jsou 4 péra pštrosí červené, bílé, modré a černé, nad levým 10 praporečkův, bílý červený, modrý červený, bílý, černý, zlatý, modrý, bílý a červený. (Jak. sbírka.) Nemotorně vyobrazen na památním groši Matyášově v díle Miltner Privatmünzen tab. X, 70, jiné obrazy Kadich-Blažek tab. 143.

Garští z Gars měli za erb štít ve štítě, t. j. štít prázdný po všem okolku pruhem objatý, za klénot 3 péra. Tak na pečetěch z l. 1644—1656. (Listy v arch. zemském a mus.)

Páni *z Gastheimu* měli na žlutém štítě pruh červený pošikem od pravého koutu dolů a na něm běžícího žlutého lva, jak je vyobrazen na křtitelnici v Onšově. Přikryvadla jsou červená žlutá. Nad štítem čtyři helmy s tolikero klénoty. (Meraviglia na tab. 62. Blažek, tab. 11.)

Rodina *z Gellhornu* měla za erb štít modrý a na něm černou trubku loveckou, pyskem v levo obrácenou se šňurou zlatou, přikryvadla modrá žlutá a nad helmou touž trubku a 3 péra pštrosová (modré, žluté a černé barvy) a na nich táž trubka. (Kolář z erbovníku Salmovského, Kadich-Blažek tab. 26, Blažek tab. 64, Král na str. 365.)

Gemerichové z Neuberka měli za erb štít poloviční, v pravo žlutý (bílý?) a v něm půl černého orla, levé pole bylo na 4 pruhy rozděleno, totiž dva žluté a dva červené se střídající, přikryvadla černá bílá a červená žlutá; klénotem bylo pět pavích kyt. (Jak. sbírka.)

Gerallovský z Gerallovic, přijmení rodiny, která se přistěhovala z Opolska na Těšínsko.

Erb jejich byl tak zvaný Jestřábec, totiž štít modrý a na něm stříbrná podkova, mezi jejímiž konci jest zlatý křížek, otevřený helm s korunou a přikryvadly modrými, bílými a nad tím pták vyletující na spůsob jestřába. (Blažek str. 21, tab. 11.)

Gerl z Děvína v. Bezděkovský.

Gerl z Gerlšteina. Rodina málo známá, snad přistěhovalá; z akt České kanceláře totiž se nesezná, kdy a jak k tomuto heslu přišli. Erb Jiříka G. jest vytištěn, totiž na štítě vila držíc v pravici péro a v levici kružítko. (Smolík, Matematikové v Čechách I, 103.)

Geronis z Libušína. Vít Geronis obdržel prý od krále Ferdinanda erbovní list, tuším z Říšské kanceláře, aby se psal z Libušína. Erb daný byl: Štít na poli na pokos od levé k pravé žlutým pruhem rozdělený a v tom pruhu tři hvězdy každá o 6 špicích, černé barvy, vrchní pole modré, v němž zlatý lev s rozkročenýma předníma a zadníma nohama, s vyzdviženým ocasem, rozzavenými ústy a červeným jazykem se vidí, zpodní pole červené a v něm ruka loktem dolů a pěstí nahoru ohnutá, od levé k pravé obrácená, zbrojí oděná a tři šípy, dva železné a prostřední zlatý, předními konci vzhůru obrácené v té pěsti držící, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, točenice, z níž dva rohy buvolové na příč rozdělené žluté modré a červené bílé barvy vynikají, mezi nimiž ruka šípy držící, jako je v štítě. Císař Rudolf potvrdil toho (1596) potomkům a to z Říšské kanceláře, při čemž polepšen erb tak, aby měli místo točenice korunu královskou. (Rybička v Lumíru 1859, I.) A protože Adam nejstarší G. z L. přijal k erbu Jana *Kožku* bratra svého jednobřišného, císař toto r. 1602 potvrdil, aby se také psal z Libušína. (Reg. král.) Popis erbu má také Král na str. 306 počítaje mylně 3 pole.

Gersonové z Ragersdorfu měli na štítě 2 ostrvy asi týmž spůsobem, jako mívali naší Ronovci, každá ostrva tak, že byly k hornímu konci 3 suky neb oseky a k dolnímu konci tolikéž. Tak na pečeti Františka Antonína r. 1766. (Arch. DZ. III, 14.) Gersonové psávali své písemní potřeby skorem vždycky česky.

Giglingár z Knejslšteina. Rodina tato, jež přišla okolo l. 1554 do Čech a pak se usadila v okolí Německého Brodu, měla tento erb: Štít

a v něm pošikem od pravé k levé dolů pruh a v témž pruhu psík běžící s ocasem stočeným, v ostatních polích po třech hvězdách. Tak na pečeti r. 1565 v Něm. Brodě. Polepšení erbu dostali 1605, 28. května z Říšské kanceláře.

Glaubicové z Dubína měli na modrém štítě bílého karasa na příč položeného, jenž jest ovinut červenou tkanicí, ve dvě kličky svázanou, přikryvadla modrá bílá a za klénot tři pera, červené, bílé a modré, aneb jinde pět bílých per. (Paprocký o st. pan. 388, Jak. sb.)

z Gleichen hrabata viz Hrady XIII. tab.

Glich z Miltic. Král Vladislav obdařil (1509, 25. května) bratří Jana a Františka Glichy z Milčic (tuším Lužičany) erbem tímto: Štít červený, v němž jsou tři květy liliové, z jednoho kořene vyrůstající a z každého květu vyniká tvář panenská (s hrdlem) až po prsa, majíc vlasy rozpuštěné a na hlavě zelený věnec; klénotem je kyta z per. (Opis hrab. Seylera v Berlíně, zmínka v díle Zobel. Verz. Oberlausitzer Urk.) Šlechtictví jim potvrzeno 1606, 18. dubna tuším z Říšské kanceláře. (Zobel V. O. U.) Na náhrobku Karlově († 1669) ve Svádově spatřuje se bylina rozkládající se na tři větve a na každém konci panenská hlava, prostřední s průčelím, ostatní ze strany, ale k sobě patříce, nad otevřenou helmicí (s přikryvadly červenými bílými) vévodský klobouk (bývalá točenice) a nad tím pět (bílých) per pštrosích. (Tschernay, Gesch. v. Schwaden 267, též Jak. sb., Král na str. 126.)

Globic z Bučiny. Císař Ferdinand III. vyzdvihl (1653, 4. února) Samuele Globice, měšťénína Starého m. Praž. do stavu vladyckého a obdařil jej erbem: Štít modré barvy od zpodku třemi cviklý (klíny) spojený, prostřední bílý a druhé dva červené, v kterémžto jednom každém cviklu okrouhlá koule (lat. globus), v prostředním žlutá a v ostatních dvou bílá, z nichž (cviklů) vyniká do nadepsaného štítu poloviční jelen o 10 parozích až pod kyčle, k pravé straně obrácený a zlatými křidly, též zlatým okruhem okolo hrdla okrášlený, nad štítem otevřený helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, z koruny pak vyniká poloviční jelen tím spůsobem, jako na štítě. (Reg. král.) Podobný, ale pozměněný erb dán (1662, 23. srpna Janovi Danielovi G. radnímu Starého m. Praž., totiž štít na příč poloviční, v horním poli modrém půl jelena o 12 parozích vzhůru jako ke skoku vyzdviženého své přirozené barvy s zlatými vyzdviženými křidly, žlutým halspantem okrášlený s otevřenými ústy a vyplazitým červeným jazykem, k pravé straně obrácený se vidí, zpodní pole na 3 díly špicem bílým rozdělené, na kterouž nahoře na špici hvězda o 6 špicích modrá, uprostřed bílým punktem vysvětlená, v něm (špici) pak koule žlutá postavena jest, ostatní dva díly téhož pole červené a v každém hvězda šestihranatá oné podobná a nad ní opět koule bílá, turnéřský helm zlatým klénotem ozdobený, přikryvadla modrá žlutá a bílá červená, koruna, z nížto polovice jelena vyniká, tak jako v štítě.

(Reg. král. Podobně v Jak. sb., ale hvězdy jsou na stranách klínu. U Krále (str. 283) popisuje se erb Samuelův.)

Glocár z Sedmi dubův. Král Ferdinand povolil (1537, 18. března) Gabrielovi Glocárovi Moravanu, aby se psal z Sedmi dubův, při čemž mu vysazen tento erb: Štít poloviční, pravá strana blankytná, v níž jest půl orla bílého a levá strana pět polí na příč, tři červené a v každém ratolest dubového zeleného listu s jedním žaludem a mezi těmi dva pruhy bílé, helm, na něm točinec žluté a červené barvy, též přikryvadla červená bílá a blankytná bílá, nad tím vším panna nahá až po pupek s rybím ocasem, držíc v každé ruce ratolest zelenou dubovou s jedním žaludem, a na hrdle zlatý obojek s jedním žaludem a majíc vlasy zlatou šňurou svázané a na hlavě věnec též z dubového zeleného listí a s jedním žaludem. (Reg. král.)

z Golce (von Goltz) od r. 1660 rodina rytířská, od r. 1724 panská a od r. 1731 v hraběcím stavu; pokud byli u nás, měli štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm lev na vnitřní stranu obrácený, v 2. a 3. poli žlutém jeřáb na venkovskou stranu obrácený maje pravou nohu zdviženou a drže v ústech prsten. (Erb Zuzany Adléty vdané Mladotové z Solopisk, Kolář z vývodu Přichovských v arch. mus.)

z Golče rodina prý polská erbu Pravdžič, z níž Rynart se vyskytuje ok. r. 1620 na Moravě, drže Žerotice, a Martin Maximilian v Čechách († 1653), drže Jeníkov po něm jmenovaný: Erb Pravdžič je štít bílý neb stříbrný, u zpodu jeho červená zeď se stínkami, z níž vyniká zlatý lev až po zadní kýty, v pravo obrácený, drže předními nohama zlatý prsten. U nynějších je to jen pravá strana štítu, jenž jest ozdoben třemi helmicemi a tolikéž klenoty. (Viz Slov. Naučný X, 256.)

Gönter z Hužové. Král Ferdinand povolil Beneši Gönterovi, aby se psal z Hužové a dal mu tento erb: Štít poloviční, pravá strana černá, v níž jsou dvě hlavy bílé jednorožcové, a druhá strana bílá a přes to v prostřed pruh na příč černý, nad štítem helm s přikryvadly a točenicí černé a bílé barvy a nad tím nade vším dvě černá křídla orlí (složená), z nichž k pravé straně půl bílého jednorožce předními nohama vyskakovati se vidí. (Reg. král.)

Gotšlár z Kunvaldu. Majestátem d. 1529, 8. září dán Hanušovi a Vaňkovi Gotšlárům z Kunvaldu tento erb: Štít na příč rozdělený, vrchní polovice modrá a zpodní žlutá, v nížto jest půl berana a v té svrchní přední strana berana s panenskou hlavou, na ní věnec zelený a vlasy zlaté majíc, helm s přikryvadly žlutými, modrými, nad tím zelený věnec a z toho pravá ruka, povlečená blankytným rukávem zřezaným a vnitř žlutým podšitým. (RK.)

Hrabata *v. Götz* (i Götzen), původem ze Severních Němec, měli štít poloviční, pravo zlatý, v levo černý a přes celý štít dvě zelená lekna i s kořeny křížem přeložené, přikryvadla černá zlatá, nad helmicí a korunou dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý černý, zlatý, levý zlatý

černý a mezi nimi bílá (lví noha), držíc zrcadélko neb cosi podobného. (Vyobrazení v Nauč. Slovníku X, 369, Meraviglia na tab. 62, tu také obrazy dvou polepšených erbův.)

Graifinger ze Saleku. Rodina tato přišla z Tyrol do Čech prý l. 1571. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole je zase svislou čarou na dvé rozdělené, červené a bílé a na každém péro, bílé v červeném a červené v bílém, v 2. a 3. poli zlatém je černá fraktura, totiž dvě krokvice v jedno spojené a pod tím jako tři pahrbky (zelené? černé?), nad štítem dva helmy, na pravém je na koruně dvanácte per, šest napřed a šest za nimi a jsou červená a bílá (bezpochyby střídavé) na levém korunovaném je vysoký klobouk nahoře peřím okrášlený (snad červený s bílým lemem), přikryvadla bílá, červená černá. (Neurčitý popis a vyobrazení Paprockého o st. ryt. 340.)

Kašpar *z Gramu* (v. Gramb), c. k. válečná rada a nejvyšší, obdržel (1629, 11. prosince) majestát z Říšské kanceláře, jímž obdržel panský stav a polepšení erbu. Nový erb byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole zlaté s černou orlicí, 2. a 3. bílé s modrou lilií, helm s přikryvadly modrými bílými, točenice týchž barev a nad ní orlice. (Reg. VII. Ferdinandi II. f. 298.)

Granovský z Granova. Majestátem d. 1542, 11. května povoleno Jakubovi Granovskému, měšťěnínu Starého města Pražského, aby se psal z Granova a dán mu tento erb: Štít poloviční, v pravé polovici černé tři pruhy pošikem dolů (t. j. od prostředka ke kraji dolů) žluté barvy a mezi těmi pruhy růže žluté, dvě pošikem mezi horními dvěma pruhy a jedna níže mezi druhým a třetím, levá polovice žluté barvy, nad štítem helm s korunou a přikryvadly černými žlutými, nad tím dvě křidla orličí vzhůru stojící, barvami zhora dolů rozdělené, pravé v pravo žluté a v levo černé, levé v pravo černé a v levo zlaté, a v každém křidle po růži, totiž v pravém žlutá v černém, v levém černá v žlutém a mezi těmi křidly u zpodku růže do polovice žlutá a černá se vidí. (Reg. král.) Shoduje se Jak. sb., odchyluje se Král na str. 261 v barvách levého pole a v křidlech.) Erb ten rozšířen jest potom na bratří a strýce Jakubovy a když pak z té rodiny jen tří bratří pozůstali, připuštěni jsou k témuž erbu (maj. 1610, 1. března) Jan *Ledecký*, hejtman Benatský a Burjan, dvořenín císařův, jeho bratr a dán nový erb, totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli černém tři pruhy žluté pošikem a mezi nimi zlaté růže, jako v starém štítě, 2. a 3. pole červené a v nich z koruny (zlaté) kůň vraný maje zlatou úzdu vyskakující, přikryvadla bílá červená a zlatá černá, nad korunou dvě křidla na příč barvami rozdělená, pravé červené bílé, levé černé a žluté a v každém poli těch křidel po růži barev obrácených, bílá v červeném, červená v bílém, žlutá v černém, černá v žlutém. (Reg. král., v Jak. sb. přidává se do klénotu kůň, u Krále str. 309 brněná ruka s mečem.)

Gregorinus v. z Tulechova.

Greifenfels z Pilsenburka. Rodina tato nabyla erbu a hesla snad z Říšské kanceláře aneb od nějakého palatina. Václav G. z P. obdržel (1627, 18. října) majestát z České kanceláře na stav rytířský a erb, totiž štít modrý, u jehož zpodku 3 zelené vedle sebe stojící pahrbkové, prostřední druhé dva převyšující, v kterémž štítu 3 pruhy bílé v prostřed štítu se spojující a již jmenovaný štít jako na 3 díly rozdělující, první pruh na dotčeném prostředním pahrbku rovně stojící, druhý do levého a třetí do pravého rohu štítu na pokos vzhůru vystupuje a v každém svrchupsaném díle růže plná neb dvojnásobní červené barvy se vidí, helm turn. s přikryvadly modrými žlutými a červenými bílými, koruna zlatá starodávní královská, z níž vyniká okrouhlý zelený věnec bobkový, v němžto pták noh až pod kyčle, tváří k pravé straně obrácený žluté barvy, se spatřuje. (Reg. král.)

Grejnár a Benydek z Veveří. Majestátem d. 1598, 24. února povoleno Janovi Benydkovi a Martinovi Grejnarovi služebníkům Rožemberským, aby se psali z Veveří a Mysletína a dán jim erb: Štít na tré na příč rozdělený, modrý bílý a červený, v prostředním bílém zeď se 4 stínkami, nad tím v modrém mezi stínkami půl opice až po kýty přirozené (černé) barvy sedící, v pravé noze vzhůru vyzdvižené jablko a druhou levou nohu na první stínku položenou mající, k pravé straně obrácené, přikryvadla bílá, červená, modrá, za klenot křidlo orličí rozkřidlené a barvami jako štít rozdělené. Týž erb dán (1614, 15. února) Janovi Grejnárovi i s týmž heslem (Reg. král.) Od toho popisu odchylují se malby. (Jak. sb. Králova Heraldika 277 a 317 docela.) Z opice se dělá jinoch v červeném šatě, z jablka granát, zpodní pole červené se vynechává a barvy křidla se mění. Tak (bez barev) je to i na pečeti r. 1619, kdežto starší pečeti se shodují s majestátem.

Gryl z Altorfu. Erb této rodiny byl prý štít trojdílný, totiž prostřední pole zlaté a v něm černá lvice, ostatní dvě pole černá a v každém po zlatém cvrčku, klenotem jsou dva rohy černé se zlatými pásky, na každé pásce černý cvrček, a mezi rohy zlatá hlava lvová v průčelí. Tak Král na str. 288.

Grylové z Grylova byli potomci Cvrčkův v Rakovníce osedlých, Jan C. obdržel majestát (1571, 17. října) na erb a přijmění, v němž se erb popisuje takto: Štít zlatý a v něm červené srdce s červeným křížem na jeho vrchu, proražené obnaženým mečem na zpodu štítu postaveným, tak že ostrý jeho konec ze zpodu srdce proniká, kolčí helm s přikryvadly žlutými červenými, točenice týchž barev, na níž jsou dva buvolové rohy na příč barvami rozdělené (žlutý červený a červený žlutý zhora počítaje) a mezi nimi červené srdce samo s křížem. (Erbovní list jest v arch. města Lounského, koncept v šlecht. archivu, odkudž je výpis a překlad Levým učiněný, též Jak. sb. s chybnými barvami štítu a rohův. Král v Heraldice 322 též s chybnými barvami.) Když mužské potomstvo Janovo vymřelo, dělali nároky na erb a heslo vnuk jeho po přeslici Kryštof Rakovnický jinak Martinovec osedlý v Lounech a jeho příbuzný též Kryštof v Rakovníce

osedlý. Majestátem d. 1612, 26. října povoleno jim, aby se psali Gryl z Grylova a dán jim erb trochu odchylný od předešlého totiž: Štít zlatý, v němž rameno zbrojné a v lokti nahoru ohnuté, držící v ruce meč, který je vražen do červeného srdce, na němž jest zlatý kříž, přikryvadla zlatá černá a červená bílá, zlatá koruna, z níž vynikají dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, bílý a červený, zlatý a černý (zhora počítajíc). (Reg. král.)

Grymiler z Třebeka příjmení vladycké rodiny, která žila v 16. stol. v Praze. Z ní pocházel Pavel, jak se zdá učený muž, jenž byl nejv. prubířem zemským († j. 1594). Král na str. 357 jmenuje jej mylně Geymüller a popisuje jeho erb totiž štít modrý se zeleným zpodkem (tří vršků v i křoví) a v něm žlutý, druhdy bílý jednorožec (až po kýty) a týž za klénot mezi modrými křidly. Erb ten byl všech těch, kteří se psali z Třebska (viz Hána a Švantle). Podle Krále patří sem též *Kozlinský, Sušický a Voda*, což zůstavujeme ve své váze.

Grysingár z Purkštelu. Majestátem d. 1562, 20. srpna povoleno Jindřichovi Grysingárovi, aby se mohl psáti z Purkštelu a dán mu tento erb: Štít pošikem od vrchu pravé strany až dolu rozdělený, vrchní polovice černá a zpodní žlutá, v níž noh pták černý maje pysk žlutý s rozzavenými ústy a vyplazeným jazykem k pravé straně obrácený, vzhůru stojící s rozkročenýma nohama, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými, dva rohy buvolové, pravý černý, levý žlutý a mezi nimi polovice noha ptáka. (Reg. král.)

Gryslové z Gryslu, pocházejí asi z Míšenska. Dva z nich jsouce l. 1409 ve službách Hynka Berky Honšteinského měli na pečetěch svých dva klíče podle sebe postavené a též znamení za klénot. (Arch. Drážďan.) V 15. st. nabyli v Čechách Louče, odkudž se také psávali, sice i v. Grissel neb Grislau držíce drobné statky. Na pečetí r. 1632 spatřuje se týž jejich erb totiž dva klíče starodávného způsobu s uchy kruhovitými a hrubými zuby ven obrácenými, vedle sebe vzhůru stojící. V díle Kadichově na tab. 29 jest též obraz bez barev, klénotem jsou též klíče mezi 2 křidly.

Gryspek z Gryspachu. Rodina tato z Tyrolska pocházející měla prvotně tento erb: Štít poloviční v pravém poli žlutém tři modré pruhy pošikem, v levém modrém tři žluté pruhy pokosem, tak že pruhy ty na celem štítě byly spojeny v krokvice, za klénot měli dvě křidla proti sobě tak zbarvené, jako štít. Floryan, který l. 1532 do Čech přišel dosáhl v desíti letech potom polepšeného erbu a to snad z Říšské neb Rakouské kanceláře. Nový erb byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý štít, v 2. a 3. svislou čarou zase rozdělené, v pravo v bílém červená orlice, v levo dvě pole, pravé červené a levé bílé, v klenotě pak mezi křidly dána červená orlice. Když pak byl r. 1547 od nepokojných stavův do Bílé věže zavřen, obdržel památku na to také polepšením erbu, tak že dán na štít uprostřed štítek modrý, na němž byla bílá věž; také mu přidán helm, tak že na pravém byla křidla sama, na levém orlice a mezi nima nad štítem bílá věž. (Miltner

Privatmünzen d. 89. Všechny troje erby vyobrazeny tamže na tab. XIII., jeden v Hradech VIII. 246, jiný tamže XIII. na tab.)

Gudenus rodina zNěmecka pocházející, jež přišla do Čech teprve v 18. století (inkolát r. 1756). Císař Rudolf vyzdvihl (1586, 15. dubna) Tejze Bartoloměje G. do stavu Říšské šlechty a dal mu erb. Modrý štít, u jehož zpodku je zelený trávník, z něhož vyrostl jetelový lupen a na němž stojí mužík, maje žlutý kabát, pancíř a přilbici, drže v pravici bič a levicí v bok podpíraje, turn. helm s přikryvadly modrými žlutými a korunou, z níž vyniká vrchní polovice téhož mužíka. Císař Leopold dal (1669 5. března) Kryštofovi a jeho bratřím rytířský stav téže říše. V témž majestátu jako i v majestátu daném (1730, 4. dubna) na Říšský stav panský popisuje se polepšený erb takto: Štít pod panskou korunou křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole čtyřikráte a pošikem k pravé na čtyři červené a bílé pruhy dělené, 2 a 3. je žluté a v něm hnědá skála, na níž kamenná věže s železným hřebenem; uprostřed štítu jest štítek s trávníkem, na němž stojí mužík v žluté župici až po nohy sahající s pancířem a přilbicí, drže pravicí palmovou větev a v levici hůl podepřenou o trávník a na vrchu křížem a korunou ozdobenou, 3 helmice s modrými žlutými a černými žlutými přikryvadly, na pravé helmici dvě křidla barvami tak dělená, jako 1. a 4. pole, na prostřední vrchní část dotčeného mužíka, na levé dva rohy barvami dělené, žlutý černý a černý žlutý a mezi nimi dotčená věž. Štít drží orel a lev. (Arch. rodinný ve Lnářích, Kadich-Blažek na tab. 29.)

Guolfinger ze Šteinberka. Rodina tato, píšící se druhdy i Golfinger i Wolfinger (podle výslovnosti), držela již l. 1633 Vracov v jižních Čechách, vyzdvižena (1637, 8. července) do rytířského stavu kr. Č. a přijata za obyvatele. Po většině bývala ve vojenských a panských službách. Štít jich byl poloviční, v pravo bílý, v levo červený, přes celý štít je kříž vzhůru stojící, jehož konce jsou na spůsob kotvic přiohnuty, červený v bílém, bílý v červeném, nad helmicí s korunou vidí se sedící pes. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Guznárové z Komárna měli na modrém šttíě znamení na spůsob Antonského kříže bílé barvy, totiž kusý pruh, který šel prostřed štítkem zhora dolů nedosahuje ani vrchu ani zpodku a od něho k pravému kraji. Klénotem je půl kozla své přirozené barvy. Tak dal namalovati Václav. Leopold G. z K. nejvyšší písař knížectví Opavského (1691) na 17. knihu desk zemských téhož knížectví. (Viz i u Krále na str. 369.)

Gygas z Orličné. Majestátem d. 1556, 4. května povoleno Kašparovi Gygasovi, aby se psal z Orličné. Erb mu dán takový, jako měli Balbínové. Potom l. 1562, 2. prosince polepšen mu erb a připuštěn k němu Mikuláš od *Černé Růže*, aby se také psal z Orličné. (Reg. král. Král na str. 263.) Erb tento polepšený byl: Štít poloviční, pravé pole bílé, z něhož vyniká půl černé orlice, rozkřídlené s krkem a hlavou brunatnou a nohou zlatou, levé pole černé majíc uprostřed pruh žlutý, v němž černá růže o pěti listech

se vidí, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a brunatnými bílými, nad tím dva rohy buvolové, pravý brunatnou a bílou, levý černou a žlutou barvou (na příč) rozdělené a mezi nimi černá růže o pěti listech. (Rybička v Pam. arch. III., 362.)

Gynterové z Moren, kteří se okolo r. 1530 do Čech přistěhovali, měli na žlutém štítě mouřenína nahého své přirozené černé barvy, avšak jen po pás, an drží oběma rukama střelu a maje na hlavě červený špičatý klobouk, na němž jsou tři modrá péra, přikryvadla černá žlutá a za klénot týž mouřenín ze zl. koruny vynikající. Poloha rukou je obyčejně tak, že pravá drží dolejšek péra a levá v loktech ohnutá hořejšek u hrotu. (Tak na pečeti r. 1599, na náhrobku v Tismicích (Soupise Českobrodska 194), v díle Miltnerově Privatmünzen tab. XV., barvy v Jak. sb. a v Králově Heraldice 318.)

Gynter ze Šterneka. Císař Leopold vyzdvihl (1695) Jana Kašpara G., svého dvorního lékarníka do stavu šlechty Říšské, a l. 1700 (29. listopadu) do rytířského stavu téže říše, při čemž mu erb polepšen a to takto: Štít v pravo žlutý a na něm černý pruh (podle pečeti r. 1736 jde od pravé strany pošikem dolů k levé) a na něm zlatá hvězda, levé pole červené s mužem brněným (maje helmici na hlavě a jsa obrácen k dívajícímu, maje meč po boku a drže kopí v ruce). Od r. 1789, kdež povýšení do panského stavu kr. Č. měli nad štítem korunu a tři helmice, na pravé vrchní polovici téhož oděnce, na prostřední orlici a na levé Českého lva s korunou. (Reg. XXXI. Leopoldi f. 200, Obraz erbu v Schallerově vypsání kraje Hradeckého, též na pečeti 1736 v arch. DZ. III., 3.)

Zemané *z Gynterodu* přistěhovali se odkudsi z Němec, psávali se napřed *Gynterod z Raumšteina*, ale známý překladatel Abraham jen z Gynterodu. Erb jich byl štít modrý a v něm korunovaná sova sedící na ostrvě a mající po levé (herald.?) straně u hlavy zlatou hvězdu o 6 špicích. Klénotem bylo též znamení. (J. V. Rozum v předmluvě k překladu Xenofontovy Cyropaedie, Král na str. 340.)

Habrcetlové z Hejny měli prý erb, štít polovičný, vrchní pole červené a v něm polovičný sekáč s kosou, zpodní pole bílé a v něm 3 modré potoky, klénotem dva rohy, modrý bílý a zlatý modrý a mezi nimi polovičný muž s 3 klasy. Tak Král na str. 280.

Had z Hadrštorfu. Král Ferdinand povolil (1561, 17. prosince) M. Janovi, oficialu a faráři u sv. Mouřice v Olomouci, Šebestiánovi a Matoušovi bratřím Hadům, aby se psáti mohli z Hadersdorfu, při čemž jim dán tento erb: Štít pošikem na tré rozdělený, dva díly modré, v nich po hvězdě zlaté o 6 špicích, prostřední červené a v něm celý lev zvíře, bílé s ocasem, maje ústa rozzavená a jazyk vyplazený se vidí, nad štítem otevř. helm s přikryvadly červenými bílými a modrými žlutými, točenice týchž všech barev, z kteréž dvě křidla (složená) modrá a uprostřed na každém pruh červený a v témž pruhu hvězda zlatá se vidí, v těch pak křidlech půl lva bílého s rozzavenými ústy až po zadní kýty vyniká. (Kolář z reg. král.)

Hadové z Proseči byli potomci Jana H. měšťana Starého města Pražského. Týž obdržel majestátem d. 1556, 4. května tento erb: Štít poloviční, v pravo červený, v levo modrý, přes ta pole sanětí hrdlo s rozzavenými ústy, s nohama a pazoury, k pravé straně obrácenými, přikryvadla červená modrá bílá, dvě křidla a každé na poli podluhovatě (t. j. zhora dolů) rozdělená červenou a modrou barvou (t. j. každé v pravo červené, v levo modré.) (Reg. král.) Malby shodují se v tom, že polovičná saň malována bíle neb hnědě. (Jak, sb. Král na str. 270.) Vojtěchovi Augustinovi mladšímu H. z P., radnímu Nového m. Praž., polepšen (1649, 20. října) erb pro pomoc při obraně Prahy, takto: Štít na příč trojdílný žlutý, červený a modrý (zhora počítajíc), v horním poli orel o dvou hlavách rozkřídlený černé barvy se zlatými korunkami a na prsech zeleným bobkovým věncem, v němž se písmeno F III. spatřuje. V prostředním poli je jako v nějakém štítku polovičná saň od hlavy až po kyčle s rozzavenými ústy s předníma nohama, na nichž jsou pazoury, k pravé straně vzhůru obrácená, proti níž z přední i zadní strany lev bílý s korunou zlatou, vyplazeným červeným jazykem, dvojitým ocasem vyzdviženým zuřivě vyskakuje, ten levý v pravé, ten pravý v levé tlapě okrouhlou kouli drže a touž na tu sani jako k uhození napřahuje. Ve zpodním poli se na dílu zdi městské rozstřílené dva granáty neb koule ohnivé spatřují. Na turnýřském helmě s přikryvadly žlutými černými a bílými červenými koruna zlatá, z níž vynikají ruka mužská zbrojná partazánu vzhůru držící a vedle ní křidla orličí podluhovatě rozdělená, totiž zlaté černé a bílé červené. Kromě toho mu přidáno, aby se psal z Pelrštejna (t. j. Pöllerstein). Hadové, kteří od něho nepocházeli, podrželi starý erb.

Hadinger z Hadenberka. Majestátem d. 1579, 1. dubna obdržel Šebestian H. z H. vladyctví a tento erb: Štít modrý, v němž u zpodu trávník, na němž osoba rozkročená v žluté župici s bílými po předu ohnutými výložky a podšitím, střelu nataženou (snad luk natažený) s šípkem přiloženým v rukou držící, v černých botkách až po kolena, v čepici žluté chocholaté a též s bílým výložkem, na sobě pozadu toul a v něm šipky mající, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté černé a bílé modré barvy, nad tím dvě křidla orličí rozkřídlená, barvami rozdělená, pravé žluté a černé, levé modré a bílé a mezi nimi ruku po rameno pěstí vzhůru vyzdviženou a šipku špicí dolů obrácenou držící se žlutým rukávem a bílým výložkem. (Reg. král.)

v. Hagen (druhdy Hogen a Hog z Hogu) rodina německá, snad ze Saska, z níž se Adolf k Solhauzům do Benešova přiženil a l. 1581 do země přijat byl. Rodina ta zde snad jen dvě desítiletí bydlela. Erb jich byl štít poloviční, v pravé straně ovčí růžky na horu obrácené a v levé dva pruhy na příč. Klénotem byla dvě křidla brky ven roztažená a na každém o 2 pruzích na příč. (Podle pečetí r. 1581 v arch. DZ.)

Haidler z Bukové. Jan H. Jihlavan obdržel (1616, 1. září) z Říšské kanceláře stav rytířský, psal se l. 1626 z Bukové, t. r. 18. února polepšen

jeho erb a dán mu inkolát a 1631, 4. října nabyl stavu panského z České kanceláře. Erb jeho byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm zlatý lev korunovaný s rozdvojeným ocasem, 2. 3. červené a v něm zvíře ježek (vzato z erbu Jihlavského), v prostřed červený štítek a na něm pod korunou F, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, dvě helmice s korunami, na pravé vévodský klobouk a z něho vyniká do polovice kněz v bílém rouchu s červenou štolou a černou čapkou, drže v pravici růženec, na druhé žlutý lev. (Kadich-Blažek tab. 29.)

Hain z Mohelnice v. Medek.

Hainl z Lindavy. Erb jejich byl červený štít a na něm bílá orlice se zlatou pružinou, klénotem byl pes sedě mezi zelenými ratolestmi. Tak Král na str. 338.

z Háje měli za erb štít poloviční, pravé pole červené, levé žluté a přes celý štít dvě střely křížem, žluté v červeném, červené v žlutém. Klénotem byly též střely tak, jako na štítě. Tak Král na str. 270. Nepodařilo se najíti dokladův a též jistoty, byla-li to rodina stará neb mladá.

Hájek z Hájku. Majestátem d. 1554, 14. září povoleno Tadeusovi Hájkovi a Matyáši *Kuriusovi (Dvorskému)* strýcům aby se psali z Hájku a dán jim tento erb: Štít poloviční, v horním poli černém zlatá koruna a okolo kraje též koruny osm hvězd malých stříbrných, zpodní pole sedmi pruhy pošikem k pravé straně (t. j. od pravé dolů) rozdělené, liché žluté, sudé černé. Kolčí helm s přikryvadly žlutými a černými a nad tím dva rohy buvolové barvami na poli rozdělené, svrchní žluté, zpodní černé a mezi těmi rohy jest hvězda zlaté barvy. (Reg. král. Jak. sb. Král na str. 284., u onoho odchylky v barvách.) Erb ten polepšen (1595, 22. listopadu) jen Tadeusovi Hájkovi takto: Štít na zdél poloviční, pravá polovice zase na dvé na příč rozdělená, v horním poli černém zlatá koruna a nad ní zlatá hvězda, zpodní žlutá a v ní pošikem od pravé dolů k levé tři černé pruhy, v levé polovici modré jelení roh o semi parozích, své přirozené barvy, který jest v prostředku prostřelen šípem červeným s bílou špicí, nad helmem koruna a dva rohy, černý žlutý, a žlutý černý a každý se končí ve tři péra paví. Roh se střelou dostal jako dědictví po mateři. (Reg. král.)

Hájek z Robčic. Majestátem d. 1534, 1. ledna dovoleno Petrovi *Hájkovi* a Volfovi *Strakonickému,* aby se psali z Robčic a dán jim tento erb: Štít poloviční, vrchní pole modré a dolní žluté, v tom vrchním jest ruka majíc rukáv (v knize je „ruku") žlutý a sahajíc přes to rozdělení a držíc za ocas draka, který v dolním zlatém poli leží (přirozené barvy, snad špinavě nazelenalé), helm s přikryvadly modrými zlatými a nad tím dvě křidla orličí proti sobě též barvy jako štít (tedy modré a žluté, ale maluje se tak jen pravé, a levé je žluté a modré. — Reg. král. a Jak. sb. Avšak tu i v Králově Heraldice na str. 280 vyskytují se pole červené a bílé, sáň

žlutá na zeleném poli a křidla bílé a červené). Hájkové psávali se také *Robčičtí z Robčic.*

Mikuláš *Hájek z Rozenfelzu*, ingrosista České kanceláře, pečetil (1638) štítem poloviČným, v jehož pravé straně byly tři růže nad sebou a v levé půl orla ven obráceného. (Arch. mus. v listech Kouřimských.)

Hájek z Valštatu. Jan Zikmund Hájek rodilý z Uherského Brodu, jenž byl ve službách hrab. z Kounic a při Říšské kanceláři, vyzdvižen 1701, 5. září do starého rytířského stavu Říšského a aby se psal v Waldstätten. (Wald = háj.) Erb mu dán štít na příč poloviČný a dvěma svislými čárami naskrze do 6 polí rozdělený, 1. a 6. pole modré a v něm český lev zlatý, 2. a 4. zlaté a v něm černá orlice pod korunou, 3. a 5. bílé a na zeleném pahrbku tři duby podle sebe. Uprostřed štítu štítek bílý a na něm červená růže. Dva korun. otevř. helmy s přikryvadly zlatými černými a červ. bílými; na levém půl zl. kor. lva držícího dubový strom, na druhém černá orlice. (A. v. Dörr, Die Hayek v. Waldstätten, Kadich-Blažek tab. 32.) Potomci žijí mimo náš stát.

Hájek z Vladoře v. Ursin.

Halamové z Jičína nabyli bezpochyby erbu a hesla za krále Vladislava; erb pak byl takový: Štít na příč poloviČný, v horním (černém) poli tři (zlaté) kohoutí hlavy s krky, dva v pravo obrácené a poslední levý v levo, každý prostřelený šípem, který z krku vyniká, v dolním poli (žlutém) celý kohout (červený) též tak prostřelený a týž i za klénot. Barvy se popisují rozliČně. Kolář maje v ruce úřední potvrzení erbu a barev z r. 1763 (mus. kr. Č.?) poznamenal horní pole červené a dolní žluté, ale nepoznamenal barvy kohoutův, snad že byly přirozené barvy. Odjinud poznamenal, že kohoutí hlavy jsou dvě k levé a prostřední k pravé obráceny. Král (Heraldika 283) poznamenal horní pole černé, dolní žluté, kohouty červené, šíp zlatý. V Jak. sbírce jsou pole také tak, ale barva kohouta zelená a šípu bílá. Vyobrazil i Meraviglia na tab. 98 a Kadich-Blažek tab. 29., Blažek tab. 13, Hrady X. tab.)

Halánek z Hochberka. Václav Halánek byl l. 1636 hejtmanem panství Kumburského a příbuzenstvo jeho bylo v Jičíně. Václav Štěpán, měštěnín Starého m. Praž., byl snad jeho potomek, prodal Hubojedy u Jičína a držel Kosovou horu († 1705). Psával se vždy jen Halánek a teprve l. 1737, když se poslední slečna toho rodu vdávala, vyskytuje se heslo z Hochberka. Erb jich byl štít bílý a v něm býk červený, nad helmou dva rohy červené a bílé barvy, střídavě položené. (Král na str. 334.)

Halašové z Radimovic byli potomci sousedův Pelhřimovských zejména Jíry Halaše, který žil na sklonku 15. st. Syn jeho Petr žil l. 1513 v Táboře, ještě nemaje hesla, ale píše se jím již l. 1523. Obdarování jeho erbem a heslem stalo se tedy před r. 1523. Erb jich byl modrý štít a v něm rameno žluté s rukou držící v hrsti násadku, na níž jest síť na lapaní ryb, oboje žluté barvy a k pravému hornímu koutu nakloněné, přikryvadla modrá žlutá, za klénot křidlo modrou a žlutou barvou kolmo, avšak čárou

klikatou rozdělené. (Jak. sb. Králova Heralidika 321. Pěkné vyobrazení téhož erbu jest v Hájkově kronice.)

Haldius z Najenperka v. Linhart.

Halíř z Olšan v. Olšanský.

z Halvylu (Hallweil) dostali se ze Švýcar do Rakous a odtud l. 1622 do Čech. Erb jich byl žlutý štít a na něm dvě černá křidla, jako klénot byla dvě bílá (?) křidla. (Rodopisné poznámky v arch. zemském, Kadich-Blažek tab. 29 a 30.). Od r. 1671 byli hrabaty. V Čechách vymřeli po meči, tuším l. 1779, ale žijí v cizině.

Hamza z Kamzšteina. Jiřík H. dostal majestátem (1590, 6. dubna) erb a povolení, aby se psal z Kamzšteina. (Reg. král.) Erb ten byl: Štít modrý a v něm na skále bílý kamzík stojící a vzhůru vyzdvižený, klénotem jsou rohy na příč barvami rozdělené, bílý a modrý a modrý a bílý a mezi nimi týž kamzík, ale polovičný až po zadní kýty. (Jak. sb. Králova Heraldika na str. 331.)

Hána z Olivetu v. Šatný.

Hána z Třebska. V Čechách byla v 15. století vladycká rodina *z Třebska.* Matyáš byl l. 1490 kuchmistrem dvoru královského a později nejvyšším mistrem křižovníkův s hvězdou. Jeho příbuzné (snad neteře) byly sestry Anna a Lidmila, které měly l. 1513 statek Nihošovice. Erb jich byla hlava a krk jednorožce. Brzy potom vyskytují se v Písku *Ryšaví z Třebska* a v Praze *Opice odtudž.* Hánové rodina v Písecku, v 15. století osedlá, dědila erb a titul po Ryšavých, zejména Václav, syn Jana Hány l. 1480 zemřelého, jenž měl tuším za manželku dceru Lidmily Ryšavé. Poprvé se psal z Třebska l. 1536. Poslední Hána jmenem Jan přijal k erbu a titulu Jana *Píseckého,* měšťana v Rakovníce a Jana *Píseckého,* měšťana v Lounech, jimž byl bratrancem, a Jana *Skalu* jinak Chrousta, komorníka při dskách zemských, jemuž byl ujcem, tak aby se psali z Třebska. Majestátem d. 1594, 3. února to potvrzeno i erb Hanův, který převeden na přijaté, totiž: Štít modrý, v němž půl jednorožce po přední plece černé barvy, přikryvadla modrá, nad helmicí modré křidlo a v něm díl jednorožce (snad jen krk a hlava. — Reg. král.). Erb Píseckých se maluje aspoň štít buď s polovicí jednorožce aneb je na zlatém kopci viděti krk a hlavu jednorožce. (Jak. sb.) Král na str. 357 odchyluje se v barvách a Hánův nemá.

Hána z Vychunku. Král Ferdinand obdařil (1556, 4. května) Jana Hánu tímto heslem a takovým erbem: Štít všechen pošikem šachovaný červené, černé a žluté barvy a uprostřed trouba myslivecká stříbrná zlatými obručemi při obou krajích a uprostřed ozdobená, na modré šnuře křížem přeložené, jako by trouba visela, se vidí, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a nad tím 4 péra pštrosová, černé, žluté, bílé, červené vzhůru stojí. (Reg. král.)

Hanč z Limuz v. Mitys.

Hanika z Nysdorfu v. Beránek.

Hančperský z Fanalu. Majestátem d. 1665, 2. února dáno heslo a erb Jiřímu Rupertovi H., sekretáři Olomuckého biskupství. L. 1686 nabyli starého ryt. stavu, 1705 a 1731 panského stavu, vše z České kanceláře. Erb jejich od r. 1686 byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli modrém, totiž jako na moři červený koráb s bílou plachtou, v levo odtud bílá věž svítilna z níž jest vystrčena na dlouhé tyčce panev s hořící smolou, v 2. a 3. červeném bílý pruh pošikem k levému rohu, ve 4. modrém černá prostá orlice. Dvě helmice s korunami a přikr. červ. bílými a modrými bílými, na pravé orlice, na levé dvě složená černá křidla a na vrchním zlatá korunka. L. 1705 přidán štítek červený s bílou růží a třetí helmice s 5 pery, třemi červenými a dvěma bílými. (Kadich-Blažek tab. 31 a 32.)

Hanisch z Greifentalu. Jan Adam Hanisch, l. 1665 regent panství Planského a Kočovského, vyzdvižen l. 1695 do stavu vladyckého a l. 1703 do stavu rytířského kr. Č. Erb té rodiny byl štít polovičný v pravo modrý v levo červený, v pravém žlutý lev zvíře, v levém žlutý noh pták, jako by spolu bojovali. Klénot byl lev polovičný drže korunu. (Rodopisné paměti v zem. arch.) Vyobrazení má Meraviglia na tab. 7, k zpodu jest zelené pole, lev má korunu a gryf na prsou červené srdce. Levá polovice je černá.

z Hánu psala se rodina zemanská, jež by se byla psala po německu Hahn. Z té rodiny vyskytuje se první Volf 1593, úředník Kestřanský a 1604 hejtman na Milévště. K téže rodině patřil též Kryštof Hendrych z H. před r. 1630 zprávce na Prádle, soudíc podle pečetí. Bezpochyby patřili k této rodině ti Hánové z Hánu neb Hanu, kteří sídleli v 17. a 18. st. v Plzni. Podle pečeti r. 1601 (v arch. Táborském) byl jich erb tento: Štít pošikem od pravého koutu dolů rozdělený ve zpodním poli jsou tři pruhy, tak že prostřední je jiné barvy, než oba ostatní; v horní polovici jest kohout na nejhořejším pruhu stojící; klénotem jest kohout mezi dvěma buvolovými rohy.

Hanušové ze Šaratic pocházeli od městské rodiny v Čáslavi, kdež žil l. 1564 Martin H. se svým bratrem Augustinem. Císař Maximilian povolil jim (1570, 31. března), aby se psali ze Šaratic a dal jim tento erb: Štít na příč polovičný, ve svrchní polovici žluté kůň černé neb vrané barvy v běhu se vidí, ve zpodní polovici modré dva pruhy bílé způsobem krokvice pošikem (a pokosem) proti sobě postavené a u vrchu v hromadu spojené jsou, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a bílými modrými, nad tím točenice s feflíky všech čtyř barev, z níž dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené vynikají, totiž pravý žlutý a černý, levý modrý a bílý vzhůru stojí. (Arch. šlechtický.) V erbovnících a jiných sbírkách se erb ten odchylně maloval. V Jak. sb. jest bílý kůň v modrém, krokvice bílá v červeném, podlé toho přikryvadla, rohy pravý červený, levý modrý. Jinak zase v Králově Heraldice na str. 281, a v Hradech XII. na tab.,

tak že se oba od majestátu jen v barvách liší. Obraz erbu v Miltnerově díle Privatmünzen na tab. XV. Polovice 17. st. rodina ta nepřečkala.

Harbuval v. Meraviglia tab. 63.

Harer v. Pek.

z Harnachu v. Král v Hradech XIII. tab.

Harovník ze Sferynu. Majestátem d. 1654, 10. ledna dán Fabiánovi Harovníkovi, malíři v Praze, list erbovní, aby se psal ze Sphaerinu a při tom tento erb:

Štít zhora dolů trojdílný, v levém červeném poli pošikem od pravé bílý pruh, pravé pole rozděleno na příč, na hoře zlaté, dole černé, v černém světová koule se zlatým zpodkem, na níž stojí šedivý kohout. Prostřední pole modré a v něm tři žluté hvězdy, jedna nad druhou. Otevř. helm s korunou a přikr. červenými bílými a žlutými černými, nad tím dva buvolové rohy, levý červený s bílým pruhem, pravý z horní polovice žlutý z dolní černý, mezi nimi světová koule s kohoutem. Téhož erbu užil i jeho strýc Jan. (Reg. královská.)

Hartig heslo rodiny napřed rytířské a na posled hraběcí, jež přišla do Čech teprve v 17. věku. Císař Ferdinand III. obdařil (1645 15. října) bratří Jana Jakuba, lékaře republiky Benátské a Křišťana, gubernatora v Žitavě, stavem rytířským Ř. Říše a tímto erbem:

Štít na čtvero rozdělený křížem, 1. a 4. pole trojdílné, v prvním žlutý černý a žlutý díl, ve čtvrtém černý, žlutý a černý díl, v každém z černých polí křížek (podobný maltézskému) majíc na koncích po diamantu, 2. a 3. pole modré a v něm na třech pahorcích černá orlice s červeným jazykem vyplazeným, turn. helm s korunou a přikryvadly černé a žluté barvy a nad tím táž orlice jako na štítě. (Šlecht. arch.) Týž erb potvrzen (1668, 19. prosince) z Říšské kanceláře bratřím Janovi Esaiášovi, Frant. Křišťanovi, Janovi Jakubovi a jich sestrám, jen orlice se tu pokládá za hnědou. (Rejstra císařská.)

Když byl Antonín, svob. p. z H., obdařen (1735, 10. března) hrabským stavem kr. Č., popisuje se jeho erb takto:

Pod hraběcí korunou štít křižem na čtvero rozdělený, v 1. poli žlutém černý pruh na příč a na něm křížek zlatý, na jehož koncích jsou trojhranaté diamanty, ve 4. černém poli žlutý pruh a v černých dílech po témž křížku, 2., 3. pole modré a na bílé skále hnědá orlice, 3 helmy turn. s korunami, u třetího modrá bílá přikryvadla, u ostatních černá žlutá, nad prvním zlaté křidlo orličí s černým pruhem a na pruhu zl. kříž s 2 bílými diamanty, na druhém černá orlice, na třetím dva buvolové rohy modré barvy a mezi nimi bílá skála a na ní orlice. Asi také tak popisuje erb, když byl dán hrabský stav (1763, 16. června) Adamovi Františkovi. (Reg. král. a šlecht. arch. ve Vídni.) Obraz odchylný Meraviglia tab. 63, též Kadich-Blažek tab. 146, 147. Viz i Hrady VIII. tab.

Hartleb z Ernfrylu. Erb jejich byl černý štít a na něm zlatý lev, klénotem týž lev polovičný. Tak Král na str. 323.

Hartman z Hartentálu. Královna M. Terezie vyzdvihla (1750, 11. dubna) Františka Hartmana, rychtáře a radního v Klášteře Novém hradě (u Vídně), do šlechtického stavu dědičných zemí, aby se psal z Hartentálu. Erb mu daný byl tento: Štít poloviční, v pravo žlutý a tu na hnědé stpoce s 2 zelenými lupeny modrý hrozen vinný svislý, v levo červený a tu oděnec stříbrné barvy v pravo obrácený, maje zlatý helm se zl. chocholem na hlavě, drže v pravici 3 zlaté šípy od sebe vzhůru a levicí se o bok opíraje, otevř. helm s přikr. modrými žlutými a bílými červenými, točenice týchž všech barev a nad ní 2 křidla orličí, mezi nimiž stojí již popsaný oděnec. (Šlecht. arch.)

Hartman z Klarštejna. Theodor H. byl ve službách císaře Ferdinanda II. jsa od r. 1625 zetěm Matyáše Arnoldína. Byl obdařen od téhož císaře tímto erbem:

Štít poloviční, vrchní polovice žlutá, v ní černá orlice majíc na prsech žlutou písmenu **F** a v pysku zlatou II., ve zpodní polovici modré zelená hůrka a na ní Samson červeným rouchem oděný, maje nahá ramena a nahé nohy, sedě na zlatém lvu, jehož ústa natrhuje, turnéřský helm s korunou a černými žlutými přikryvadly, nad tím pak týž Samson, ale poloviční.

Císař Ferdinand II. povýšiv (1630, 2. listopadu) Matyáše Arnoldina a zetě jeho Hartmana a J. B. Papazoni do rytířského stavu v Říši vysadil nový erb sloučiv v něm posavadní erby dotčených tří rodin, totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole s červenou a bílou šachovnicí (po Arnoldinech) v 3 bílém 3 modré pruhy příčné (po Papazonech), v 2. modrém Samson na lvu, 2 helmy s korunami a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, na pravém černá orlice s písmenami F II. na prsech, na levém mouřenín s lukem (viz Arnoldin).

Když císař Leopold I. (1658, 8. dubna) Theodora do panského stavu kr. Č. vyzdvihl, posavádní jeho erb změněn takto:

Štít křižem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm muž červeným rouchem oděný, maje na hlavě točenici bílou a červenou a drže nahýma rukama zlatého lva za ústa, 2. a 3. pole s červenou a bílou šachovnicí, na štítku uprostřed černá orlice majíc na prsech zlaté písmeny F II., dva helmy s korunami a přikryvadly černé žluté a bílé červené barvy, na pravém orlice s písmenami F II na prsech, na levém muž se lvem. (Reg. král. DZ. 552, G 14.) Při povýšení na hrabství (1702, 3. května) není erb popsán. Obraz Meraviglia tab. 64, ale jen erbu z r. 1658.

z Hartunkova rodina osedlá na Moravě. Král Ferdinand polepšil (1545, 16. února) Matyáši z H., místopísaři m. Mor., erb předešle (tedy snad za krále Ludvíka daný) daný, tak že měl potom tento erb: Štít modrý, v němž na příč pruh zlatý, v ostatních polích mimo pruh po hvězdě zlaté, kolčí helm, přikryvadla modrá zlatá a nad tím křidlo orlové modré a v něm na příč pruh zlatý a hvězdy. (Reg. král.) Týž erb spatřuje se i v Paproc-

kého Zrcadle na listu 374., též Kadich-Blažek tab. 31. (Viz i u Krále na str. 288.)

Hartyš z Hartyš rodina ze Saska pocházející, jež nabyla l. 1535 vsi Zaluží u Mostu a je do r. 1623 držela. Na pečeti Volfa Dětřicha (1614) spatřuje se tento erb: Dvě štiky s hlavami do horního pravého a levého koutův obrácené, břichy k sobě a ocasy od sebe, klénot dvě křidla rozkřídlená. (Arch. mus.)

Háša z Újezda přijmení vladycké rodiny, jejíž předek byl Háša forberečník (1466) v městě Novém Kolíně, jehož syn Jiřík psal se ještě l. 1501 z Kolína. (Arch. Český VI. 589.) a ještě l. 1515 bez přijmení (Stará kniha Kutnohorská), ale již l. 1518 z Újezda (Reg. kom. soudu), z čehož lze znáti, že před r. 1518 nabyl královského obdarování na erb a titul, Na pečetěch jejich spatřuje se slunce zářící podobné lví hlavě jeřabaté a paví krk s hlavou za klénot, což se srovnává dokonale s erbem Baderských z Újezda, i zdá, se že byli od nich k erbu přijati.

Hataš z Letošic v. Macer.

Hatlákově z Újezda vyskytující se v pamětech od polovice 16. století a není známo, jestli to byla stará rodina aneb bývalá svobodnická. Na štítě měli tři sítinové paličky, jednu rovně vzhůru a obě druhé po stranách nakloněné. (Kolář z erbovníku v Dírném, Král na str. 153.)

Haunschildové z Fyrstenfeldu l. 1583 vladyctvím obdaření měli erb i štít žlutý a v něm obrněný muž sekaje mečem do modrého štítu (hau in Schild), za klénot týž oděnec. (Král na str. 316.)

Havelka ze Šlovic. Císař Ferdinand dovolil (1626, 25. května) Ciprianovi Havelkovi, aby se psal ze Šlovic a obdařil jej tímto erbem: Štít na příč rozdělený, horní pole modré a v něm dva pruhy žluté na pokos, od pravé k levé nahoru, zpodní černé a v něm čáp k pravé obrácený drže prsten zlatý se špičatým dyamantem, turn. helm s pařkryvadly černými bílými a modrými zlatými, koruna křídlo černé a na něm čáp. (Reg. král.)

Havránek z Hostinné v. Mathyseus.

Havránek z Ostrova. Na pečeti Pavla H. z O. r. 1533 (v arch. mus.) spatřuje se fenix pták z plamenův vyletující a takový je též klénot. Erb ten shoduje se ve štítě s tím, který dostal l. 1573 Pavel Šícha z Ostrova, ale u tohoto je klénot jiný.

Havránek z Rybího. Král Ferdinand dovolil (1535, 8. července) Václavovi Havránkovi, aby se psal z Rybího a obdařil jej tímto erbem: Štít pošikem na tré rozdělený, ve svrchní polovici tři polovice kaprové s hlavami své přir. barvy, zpodní polovice modrá a v ní žlutá lilie pošikem ležící, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a nad tím žlutá lilie vzhůru stojící. Skorem týž erb dán (1553, 29. srpna) Martinovi Havránkovi z Rybího. Tu určitě řečeno, že má býti štít dělen od pravé strany dolů k levé, do vrchní polovice kladou se tři ryby kapři vynikajíce od zpodní polovice nahoru hlavami až po ocas, lilie pak je položena pošikem k levé straně. Klénot se popisuje, jako v předešlém. (Reg. král.)

Hažovský z Rozvadova. Král Ferdinand povolil (1562 3. března) Václavovi a Mikuláši, bratřím Hažovským, aby se psali z Rozvadova a dal jim tento erb: Štít všechen červené barvy, v kterémž dvě kyty dubové zelené převázané, jedna podle druhé, zároveň vzhůru stojí a z té každé kyty 2 žaludy vynikají, kolčí helm s přikryvadly červenými a žlutými, točenice týchž barev a na ní kyta dubová zelená taková, jako jedna z těch obou ve štítě, postavená se vidí. (Reg. král.)

Hebenstreit ze Streitsfeldu. Majestátem d. 1560 1. února (z Říšské kanceláře) obdrželi Tomáš a Volf bratří Hebenstreitové tento erb: Štít poloviční, v pravo červený a v něm noh žlutý, vzhůru postavený, v předních pazouřích meč nahý držící, v levém poli modrém půl měsíce žlutého rohama k levé straně obráceného, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými, nad tím dvě křidla orličí, žlutou a modrou barvou shůry dolů rozdělená a žlutým měsícem ozdobená, mezi kterými křidly noh vyniká, jako na štítě. Jiným majestátem 1575, 9. září daným povýšeni Tomáš a Jan Jiří do stavu šlechtického Říše a dědičných zemí, polepšen erb jich a dovoleno jim, aby se psali ze Streitenfeldu. Týž erb dostal l. 1753 Petr Hebenstreit. (Rybička v Pam. arch. III. 361—362, Král na str. 266.)

Hedvábný z Lovče v. Alexi.

Hegner z Reslfeldu. V Praze byl Jan Hegner, dvorský apatekář, jemuž potvrzen (1600, 23. září) z Říšské kanceláře erb a heslo v. Röselfeld (z Růžového pole). Erb jeho byl tento:

Štít modrý a v něm zlatá krokvice, posázena třemi červenými růžemi do trojhranu. Otevř. helm s přikryvadly modrými zlatými, nad tím modré křidlo a na něm krokvice s růžemi. (Šlecht. arch.)

Jan Hegner ujel za rebelie do Nasavska a odtud k cís. armadě; po vítězství císařově stal se kr. rychtářem v Praze a pak sekretářem v České kanceláři. L. 1627, 8. listopadu povýšen do stavu rytířského kr. Č., ale erb není popsán. (Reg. královská. Popis Králův na str. 313 něco odchylný.)

Hecht v. Kyršteín.

z Heissenšteina páni a hrabata prvotně v Porynsku rodilí, přišli napřed na Moravu (v počátcích 17. st.) a ok. r. 1650 do Čech. Erb jich byl štít červený, v němž tři klíny bílé od zpodu vzhůru až přes polovici štítu, ale nikoliv až k vrchu vynikající. Klenotem byla černá psí hlava s hrdlem a jazykem červeným vyplazeným (Vývod Přichovských v arch. mus.) Tak i 1664 na pečeti Amabilie Evy H. roz. Švihovské. (Arch. mus. Viz Hrady X. tab.)

Hejda z Lovčic. Jiří Albrecht H. byl l. 1639 od Liblické vrchnosti z poddanství propuštěn a l. 1645 za měšťana Starého m. Praž. přijat. Tehdá se psal již z Lovčic, neb měl svědomí urozených lidí, že předkové jeho dávno vladyckého stavu užívali; ale byloli tomu tak, jest s podivením, proč si vyprosil nový erbovní list. Jaroslav Bořita z Martinic jako cís. palatin dal mu (1647, 7. ledna) titul z Lovčic a erb tento: Štít rozdělený klínem jdoucím od dolejška a končící se špicí u vrchu na tři pole, v pravo

červené s tureckou hlavou (a bílým turbanem), v levo též červený a v něm brněná ruka držící v hrsti uherskou šavli, prostřední bílé a na něm (na zeleném pahrbku) jabloň štěp s bílými (snad zlatými?) jablky, přikryvadla červená bílá, za klénot roh červený a černé orličí křidlo a mezi nimi polovice bílého lva. (Opis v držení rodiny. Jak. sb. Král na str. 311, Gen. Taschenbuch 1905.)

Hejnicové z Hyršperka měli na štítě mužíka stojícího, majícího na hlavě čepici kuželovitou a držícího v pravé ruce vysokou hůl. (Tedy jako Kartas Lomnických. Tak na pečeti Karla Viléma z r. 1635. (Arch. DZ. IX., I.)

Hejnicové z Kadaně měli koně na štítě. (Král na str. 333.)

Helcl z Šternšteina (Höltzel v. St.). S tímto příjmením a heslem vyskytují se rozličné osobnosti, které bývaly v horních úřadech, zejména v Č. Budějovicích, jako zejména Volf (1583, † 1613). Jan H., jenž byl ženat s Julianou řečenou Pennig zum Peningberg, poslední této rodiny, žádal v Říšské kanceláři, aby erb této manželky byl k jeho erbu připojen a navrhoval tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený 1., 4. pole červené a na něm bílá rukavice s černým třapcem, 2., 3. bílé a v něm zlatý kráčející lev, nad nímž se vznášejí 4 zlaté kříže a v jich středu modrá růže, kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a nad tím křidlo orličí (červené?), na němž je bílá rukavice. (Šlecht. archiv.) V taxovní knize Říšské kanceláře je poznamenáno, že mu na tu prosbu dán majestát 1636, 26. září. (Jinak Král na str. 296 a 304.)

Helm z Orlova. V Praze připomíná se rodina Helmův již od počátku 15. věku, ale Martin Helm předek Helmův přišel ok. l. 1522 do Tábora z Třebiče a obchody do cizích zemí zbohátl. Král Ferdinand vyzdvihl jej (1554, 8. května) do stavu vladyckého, aby se psal z Vorlova, při čemž se mu dostalo tohoto erbu: Štít pošikem od vrchu pravé strany k levé dolů na tré rozdělený, vrchní polovice modré, zpodní žluté barvy, přes kterýžto celý štít až k vrchu křidlo černé orlové rozkřídlené, brkem k levé straně obracené, majíc pruh křivolaký tenký, měsíci napodobný žluté barvy a u vrchu na kraji z téhož křidla k levému rohu štítu hlavu orlí s rozzavenými ústy a jazykem žlutým z brčka vynikajícím, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými, černými a modrými a nad tím orlové křidlo, jako v štítu se vidí. (Reg. král.) Na pečeti Benjaminově z r. 1589 má křidlo 7 brků.

Heltové z Kementu měli na modrém štítě žlutý hřeben jako zbitý ze čtyř kolův příčných a čtyř svislých, kteréžto svislé se končí jako šípy; přikryvadla jsou modrá žlutá, z korunované helmice vyniká poloviční zlatý lev drže meč v pravé přední noze. (Kadich-Blažek tab. 32. Jakub. sb. Král na str. 369.)

z Helversenu, přijmení šlechtické rodiny, která pocházela od Oty Platona, rytmistra Brunšvického, a nemanželského syna Heimarta z H.,

kteréhož syna císař Rudolf (1602, 10. listopadu) vyhlásil za manželského a tímto erbem obdařil:

Štít červený a v něm pokosem dvojí paví kyta, dole a nahoře zašpičatělá a před tím výše otevřený helm s 5 černými praporci, nad štítem turnéřský helm s přikryvadly a točenicí černé a červené barvy, a nad tím 5 černých praporcův. (Z Říšské kanceláře.) Do Čech přibyl Ota Jiří z H. a dosáhl tu l. 1636 rytířského stavu a inkolátu.

Císař Leopold povýšil (1666, 30. prosince) téhož Otu Jiří do panského stavu starožitných rodův a polepšil jeho erb takto:

Červený štít, ale polovičný. V pravé polovici turnéřský helm s zlatou korunou ozdobený, na němž jest 5 černých praporcův s bílými čpičatými topory; z helmu vyniká v pravo a v levo paví kyta. V levé polovici vyniká z bílých oblakův ruka s ramenem brněná držíc jezdeckou korouhev, štít drží dva lvi s rozdvojenými ocasy. Nad štítem dva helmy s korunami a přikryvadly černé a červené barvy, na pravém helmu jest 5 černých praporcův jízdeckých s bílými hroty, na levém dvě bílé korouhve jízdecké a mezi nimi orel s korunkami na hlavách. (Reg. král. DZ. 553. D 11. Obraz Meraviglia na tab. 43 a Hrady IX. tab.)

z Henet (van Hennet). Marcel Hennet ženil se v Praze l. 1710 v osadě u sv. Ducha a psal se již l. 1713 z Henet. Františkovi Leopoldovi z H. († 1752) dostalo se (1749, 30. srpna) rytířského a podkomořímu Janovi Marcelovi z H. (1791, 26. května) panského stavu kr. Č. Erb jich byl tento: Štít pošikem od prostředku levé strany k pravému koutu nahoru polovičný, vrchní polovice rozdělená týmž pošikem na 3 pole, 2 červené a jedno černé, a v tomto zlatá hvězda, v dolní polovici bílé u zpodu zelený pahrbek a na něm stojí kohout celý červený drže v ústech zlatý prsten, otevřený helm s přikryvadly červenými bílými a černými žlutými a z koruny vynikají dvě orličí křidla barvami dělená, černé žluté a bílé červené, mezi nimiž stojí kohout na zeleném vršku. (Obraz v Píseckém museu, též Meraviglia na tab. 43. Kadich-Blažek na tab. 32.)

Henkl z Doursmarku, rodina nyní bohatá velmi, ale z malých počátkův se vyvíjející, jejž měla také inkolát v České koruně. L. 1560 ukazován majestát krále Zikmunda jakožto Uherského krále, jímž udělil (1417 v Kostnici) předkům téhož rodu erb totiž štít polovičný, ve zpodním červeném poli tři bílé růže, ve svrchním žlutém lev polovičný modré barvy s rozzavenými ústy, jazykem vyplazitým a nohama vyzdviženýma, nad tím helm s korunou s přikryvadly červenými žlutými a modrými červenými, ale též bílými po obou stranách; klénot lev, jako na štítě. Proti tomu (ano prvotního listu nikdo neviděl), lecos by se dalo namítati, neb v potvrzovacím listu Zikmunda Augusta, krále Polského (1570, 14. července) popisuje se erb trochu odchylně. Kromě toho znala se kopie krále Ladislava z r. 1456, kdež zase erb ten jest odchylně popsán. Prvotní i potom polepšený obraz Blažek tab. 14.

Henklové byli prvotně v Levoči osedlí, ale přijmení své si obrali od městečka Štvertku, lat. Quintoforum, něm. Donnersmark, ale z pravidla psávali se v. Donnersmark. Povolení tak se psáti dostali l. 1592 z Uherské kanceláře.

Za Rudolfa II. byli dva Henklové u král. dvora v Praze, kdežto ostatní byli po různu v městských živnostech a Lazar H. přijat l. 1609 za obyvatele kr. Č. a l. 1622 dostali majestát, aby mohli kupovati statky v Čechách, čehož však neužili. Týž Lazar obdržel l. 1636, 18. prosince, jsa majitelem Bytoně a Bohumína, panský stav kr. Č. a polepšen mu erb.

Arcikníže Ferdinand Karel, hrabě Tyrolský, dopustil se (1651, 29. července) přechmatu. Pokládaje se totiž podle starých svobod Rakouska, o nichž se nevědělo, že jsou podvrženy, za palatina Římské říše, vyzdvihl Laraza do Říšského hraběcího stavu, při čemž nedbal toho, že právo to platilo jen pro panovníky Štyrska, Korutan a Kraňska. Když tedy to císaři oznamováno, aby se také do kanceláří dalo věděti, vznikly z toho ve Vídni rozpaky a vyhnuli se tím v České kanceláři tak, že vyzdvihli (1661, 5. března) Lazara do hrabského stavu koruny České, při čemž o Říšském hrabství nebylo zmínky. Tím se stal tento stav u nás pravoplatným. (A. v. Dörr, Beiträge zur Gesch. u. Gen. der Familie Henckel von Donnersmarck 1908.)

Her z Hermsperka. Král Maxmilian povolil (1565, 6. června) Francovi Herovi, Moravanu, aby se psal z Hermsperka a obdařil jej tímto erbem: Štít na příč rozdělený, svrchní polovice černá, zpodní žlutá, na kterémž všem štítu mládenec na 3 pahrbcích černých stojí, maje poctivice černé s vytažením, kabát (žlutý) s 5 knoflíky a byryt žluté barvy, ruku levou v bok podepřenou, v pravé pak ruce povytažené žezlo královské, též žluté barvy k pravé straně drží, kolčí helm s přikr. žlutými a černými, točenice týchž barev, z níž dvě křidla orlová na příč rozdělená, žluté černé a černé žluté barvy vynikají, mezi nimiž půl mládence týmž způsobem jako na štítě se vidí. (Reg. král.)

z Herberšteina v. Kadich, 45 Meraviglia 227 a Naučný Slovník XI, 145.

Herkules z Morchendorfu. Majestátem d. 1554, 8. září povoleno Vítovi Herkulovi, aby se psal z Morchendorfu a obdařen erbem. Týž erb se srovnává s erbem Hosianův.

Herman z Herrnrittu. Králová M. T. obdařila (1766, 22. března) Jana Františka Hermana, poštmistra v (Golčově) Jeníkově, erbovním listem, aby se psal z Herrnrittu a vysadila mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a na něm žlutá skála, po níž leze červ z dolejška na venkovskou stranu štítu, 2. 3. pole bílé a na něm černá orlice, hledíc ven ze štítu. Otevř. helm pod korunou s přikr. žlutými modrými a bílými modrými a nad tím táž orlice černá. (Reg. královská.)

z Herndorfu měli štít na příč poloviční, v hořejší červené polovic dvě orličí hlavy s krky bílé barvy, od sebe odvracené a nosy k venkovské

straně obrácené, ve zpodní též červené jsou tři bílé růžice, dvě u vrchu a jedna u zpodu, přikryvadla červená bílá a za klénot též dvě hlavy orličí jako na štítě a mezi nimi zelený strom, jehož koruna je přesahuje. (Jak. sb. Král na str. 281.)

Heroltové ze Stoda měli z neznámého obdarování štít pošikem od levé k pravé nahoru rozdělený, ve vrchní polovici černou orlici až po kýty vynikající, zpodní polovici bílou s dvěma červenými pruhy, též pošikem jdoucími, přikryvadla červená žlutá a červená bílá, dvě křidla, pravé žluté s dvěma černými, levé bílé se dvěma červenými pruhy. (Jak. sb. Králova Heraldika na str. 309, též na náhrobcích.)

Heroltové z Oupy, již se objevují od r. 1567 ve stavu rytířském, měli z neznámého obdarování štít od prostředku vrchu až do prostředku krajův polouokrouhlými čarami na tři díly rozdělený, zpodní polovici černou se zlatým nohem s vyplazitým jazykem ve skoku, v ostatních dvou polích žlutých po modré dvojnásobné lilii, přikryvadla černá žlutá a modrá žlutá, točenici všech tří barev, klénot půl noha zlatého mezi dvěma křidly, černým a modrým anebo i pouhými feflíky. (Jak. sb. Králova Heraldika na str. 311, obraz erbu v Miltnerově Privatmünzen.)

Hertlové z Leitersdorfu měli na štítě levharta vzhůru stojícího a k pravé straně obráceného. Tak na pečeti r. 1643. (Arch. DZ. VII, 1.) Majestátem d. 1609, 13. února potvrzen jim erb a dán stav rytířský. (Arch. šlecht.)

Hildprandtové z Ottenhausen, prvotně Tyrolané l. 1530 erbem obdaření, jenž l. 1591 z Říšské kanceláře polepšen, od r. 1624 v Čechách osedlí a od r. 1756 (13. srpna) v panském stavu kr. Č. mají za erb štít černý a na něm muž v plném brnění, k pravé straně rozkročený, maje bílou bradu, žlutý tafat přes pancíř pokosem, drže v pravici meč vytasený se zlatou rukověti a v levici štít na způsob lví hlavy, pochva meče jest červeně a žlutě pobita; otevř. helm s přikryvadly černými bílými a z koruny vyniká půl oděnce téže způsoby, jako na štítě. (Obraz Meraviglia tab. 44, Král v Hradech VIII. tab.

Hillebrand v. Brandau v. Meraviglia tab. 44.

Hladký z Vladoře v. Ursin.

Hlava z Kyršfeldu. Majestátem d. 1588, 7. dubna povoleno Václavovi a Janovi bratřím *Cirylům*, Jiří *Nyslovi*, Vácslavovi *Nekmířskému*, Václavovi *Hlavovi* a Bartoloměji *Šlechtovi*, aby se psali z Kyršfeldu a dán jim tento erb: Štít poloviční, v pravé žluté straně půl orla (lépe orlice) černé barvy) rozkřidleného s ústy rozzavenými, jazykem vyplazeným, k pravé straně obráceného, v levém poli červeném tři bílé hvězdy o šesti koncích jedna nade druhou, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, nad tím dvě křidla, barvami na délku rozdělená a to pravé žlutou a černou, levé ale bílou a červenou s hvězdou na každém a mezi nimi opět hvězda o šesti koncích žluté a černé barvy. (Rybička v Pam. arch. I V. a 92. též Král na str. 264 a v Jak. sb., tu však dvě křidla

proti sobě, pravé jako štít rozdělené, v pravo žluté v levo černé a na něm hvězda s proměněnými barvami, levé v pravo bílé v levo červené zase s hvězdou červenou na bílém, bílou na červeném a mezi těmi křidly hvězda o šesti špicích, pravo zlatá, v levo černá). Erb Nyslův, shodující se s popisem na hoře položeným vyobrazen jest v erbovníku Salmovském.

Hlaváč z Běhušic. Pod tím příjmením a heslem vyskytuje se v 16. století rodina, o níž nesnadno říci, je-li starousedlá aneb teprve do stavu vyzdvižena. Onomu by nasvědčovalo prosté znamení, tomuto, že nelze najíti ves, po kteréž by se byli psali, a že se také před r. 1531 nikde nevyskytují. Kolář domníval se viděti na pečetěch r. 1578—1580, 1596 a na náhrobcích v Ronově nad Doubravou koňskou hlavu s krkem, tak i Král na str. 333, ale na listu v Heřmanově Městci (1552) je zřetelně čapí hlava s otevřeným zobákem.

Hlaváč z Levhartic. Majestátem daným 1562, 14. července povoleno Ondřeji a Václavovi bratřím Hlaváčům a Matyáši, strýci jich, aby se psali z Levhartic a Matyáš se psal potom *Levhartickým z Levhartic* neb latinsky Leonitius, a Leonitio: Erb jim propůjčený byl tento: Štít na příč poloviční, svrchu červený, od zpodu bílý a v témž štítě zvíře levhart, k pravé straně obrácený, bílý v červeném, červený v bílém, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými a nad tím týž levhart až po kýty vynikaje. (Reg. král., Rybička o erb. rodinách Hradeckých na str. 22, též Král 285 ale chybně v příčlné barvy levhartovy.)

Hlavsa z Liboslavě. Jan Hlavsa přijal l. 1494 městské právo na Starém městě Pražském, píše se tak ještě 1511, ale již l. 1517 z Liboslavě; i zdá se, že byl asi v l. 1514—1517 erbem a heslem obdařen. L. 1522 i pasován na rytířství. Kromě něho byli téhož hesla i ti, kteří se psali *Dětský, Lazar, Sova* a *Zlatník z Liboslavě,* buď že byli s ním povýšeni aneb že je k erbu přijal. Erb těch všech byl štít (červený), jehož zpodní třetina neb polovice vyplněna je druhdy jako šupinami a druhdy jako makovicemi a z těch vyniká jednorožec (bílý), ale jen po prsa, nad helmou jest koruna, z níž vyniká poloviční jednorožec. (Vyobrazení kolikero v Miltnerových Privatmünzen tab. XVI, 128—131, též Král na str. 356), V 17. st. vyskytují se též *Nygrynové z Liboslavě* též erbu poloviční jednorožce. (Arch. Táborský.)

Hložkové z Byslavic měli štít na příč rozdělený, dolní (užší) pole červené, svrchní (širší) bílé a v něm keř neb strom dřeva hlohového, jakž od přirození to dřevo roste, přikryvadla bílá červená, za klénot dvě křidla orlová, bílé (zpodní) a červené, jedno na druhém, a mezi nima vyniká hlava medvědí uťata pod zlatou korunou a té barvy, jako to zvíře medvěd od přirození jest. Tento erb si navrhl Jan Hložek jinak Damašek předstíraje, že jeho předkové obývajíce v kníž. Opavském stavu rytířského užívali, ale pro chudobu se do měst dali. Erb ten a heslo dány mu 1554, 9. září. S tímto popisem souhlasí pečeť Natanaelova (1570, v Českém Brodě) a Jak. sb. (kromě jedině toho, že má barvu lazurovou na místě červené). Neúplný popis je v Králově Heraldice na str. 276.

Hložkové z Opřetic v. Bechynský.

Hoberk z Krahy. Odkud Hoberkové přišli, není mi známo; napřed se vyskytují v Litomyšli. Císař Ferdinand I. potvrdil bratřím Kašparovi a Melicharovi a Adamovi, jich strýci, erb jich zděděný, totiž modrý štít, v němž hora zlatá o třech pahrbcích až k vrchní polovici štítu sahající a na ní červená věž okrouhlá, jejíž stínky a štěrbiny jsou zlaceny a v přízemí dveře a v poschodí dvě okna, vše modré barvy, za klénot nad helmicí a korunou dvě křidla na příč barvami rozdělená, červené žluté a žluté modré a mezi nimi též věž. (Opis v arch. mus.)

Hofman z Grynpichlu (v Gruenpühl) jméno rodiny, jež se vyskytuje ve Štyrsku. Panského stavu nabyli l. 1535 (14. dubna), odkudž se také psali ze Střechova. (Viz ČČM 1860, 507.) Obyvateli stali se l. 1581 na Moravě a tím i 1584, 1597 a l. 1607 v Čechách. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. byl kozel korunovaný, k levé straně vyskakující, v 2. a 3. poli byl snop v prostřed svázaný, uprostřed štítu štítek, na němž lvík tak, jako v erbu král. Č., helmice korunované a otevřené tři, na pravé je polovice kozla jako ve štítu, na prostřední polovice lva v průčelí, an nohy na obě strany rozsahuje a vůkol jest posázen pávovím peřím, na pravé pak týž snop, jako v štítu. (Vyobrazení v Paprockého D. o stavu panském 365, Kadich-Blažek tab. 189. Erb, jejž Král na str. 322 připomenul, totiž modrý lev v bílém, byl snad jejich prvotní štít.)

Hofman z Liboše v. Cipryan.

Hofman z Zeidleru v. Hrady X. tab.

Hofové z Kantorova měli v erbu bílého chrta se zlatým obojkem v červeném poli. (Paprocký Zrcadlo, Král na str. 332.) Přikr. tychž barev a klénot týž chrt, ale nad kytami. (Blažek tab. 14.)

z Hofu v Třebouni Jiří měl na štítě kozla (neb spíše kozoroha) vyskakujícího, jehož hlava s velice dlouhými rohy je v levém koutě horním. Podle pečetí r. 1588 v arch. DZ. VII., 1. n. Kolář poznamenal.)

z Hofu. Maximilian v. Hof, hejtman města Brna, vyprosil si (1646) pro sebe a Gabriela a Jana Litenské, jež přijal za syny, aby zanechajíce přijmění Litenský psali se z Hofu a pečetili tímto erbem:

Štít dělený, v dolní polovici hradba ze štukoví se zavřenou brankou mezi dvěma sloupy mramorovými, majícími zlaté hlavice. Branka jest pošikem černá a žlutá. Horní polovice jest dělená, v pravém žlutém poli orlice černá pod korunou, v levém černém rameno lidské se žlutým rukávem držíc šavli. Otevř. helm pod korunou s přikr. černými žlutými, nad tím dvě křidla orličí, dvakráte barvami dělená, totiž černá, žlutá a černá a mezi nimi rameno s šavlí neb ohnutým mečem. (Reg. královská.) Král na str. 280 popisuje erb nějakých z Hofu štít poloviční na hoře v bílém dva červené kříže a dole v červeném zlatý měsíc a zlatou hvězdu. Jestli někdy tak bylo z příslušných pamětí nejde na jevo.

Nemanželské potomstvo knížat Těšínských. Poslední Piastovci panující v Těšíně byli Adam Václav († 1617) a syn jeho Bedřich Vilém († 1625); po

obou nebylo mužských potomků manželsky splozených, avšak dva potomci z nemanželského lože, totiž z jednoho syn Václav Gotfryd, z druhého dcera Maří Majdaléna. Oba od císaře Ferdinanda III. r. 1640 legitimováni a vyzdviženi do panského stavu kr. Č. a zemí přivtělených, tak aby se psali *z Hohenšteina*. Při tom jim dán erb knížecí Těšínského (zlatá orlice pod korunou na modrém štítě), ale poměrům přizpůsobený, totiž: Na modrém štítě zlatá korunovaná orlice k pravé straně hledící, avšak bez pravého křidla, s rozzaveným pyskem a červ. vyplazitým jazykem, jenž jest v prsou bílým šípem prostřelený, tak že krev z těla vyniká, otevř. helm s přikryvadly zlatými modrými, koruna a nad ní táž orlice. (Malíři malovali tak, že měla jen pravé křidlo a prostřelena byla z pravé strany, kdežto na stítě šla střela z levé strany.) O potomstvu není nic známo. (A. v. Dörr. Die legitimirten Nachkommen der letzten Herzoge von Teschen 1908.)

Hanuš *z Hohenvartu* (1562—1594), činný v České komoře měl erb tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli okrouhlá věž s branou, hřebenem, okny a končitou střechou v 2. a 3. poli dvě křidla rozkřidlená; nad korunovanou helmou 2 křidla rozkřidlená a mezi nimi věž, jako ve štítě. (Vyobrazení Miltner Privatmünzen tab. XVII, 134.)

Hochové z Hochu rodina usedlá v Klatovech, jež teprve l. 1671 erbem a heslem obdařena a později žila také v Praze. Erb jejich byl štít na příč na 3 pole modré, žluté a červené rozdělený, ve svrchním poli byly čtyři červené krokvice v jedno spojené dotýkajíce se jak vrchu štítu tak i konce toho pole, ve zpodním poli je vrch bílý, na jehož temeni zasahujícím do prostředního pole jest zlatá hvězda o 6 špicích. Klénotem je muž drže meč a štít. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Hok z Cvaibruku, jméno rodiny šlechtické, jež si pak dva dobrodruhové osobovali. Císař Karel V. potvrdil (1530, 18. listopadu) Hanušovi v. Zweybruck jeho erb, totiž červený štít a v něm pošikem od pravého koutu dolů k levé bílý pruh, v němž nejvýše je červená hvězda, pak polovičná růže a polovičná hvězda k sobě připojené a nejníže celá růže, vše červené barvy. (Reg. Caroli XII. 249.) Kromě toho dány majestáty z Říšské kanceláře rodině Hack i Hog 1544, 12. března, 1546, 7. června a 1549, 26. května.

Dva dobrodruhové Theobald Hok s bratrem Anastasiem a Jan, jehož Theobald za strýce pokládal, strhli na sebe to právo, které bylo dáno l. 1530 Hanušovi H. Theobald dovede tolik, že císař Rudolf jej (1602, 4. února) s bratrem Anastasiem na šlechtice Římské říše vyzdvihl a jich erb potvrdil a polepšil. Erb ten se popisuje takto: Štít zlatý neb žlutý a v něm tři černé háky „na spůsob řeckého znamení namalované"*) a jako do trojhranu postavené, helmici s korunou, nad ní dvě křidla zlatá a na každém z nich po

*) Jaké to háky byly, je viděti na pečeti při přiznání Theobaldově k zemi (1610, 12. února v arch. zemském). Jsou to vlastně dvojháky podobné, kdyby písmenu Z obrátil v Σ, ale úhly udělal ostřejší nežli jsou u této písmeny, tak že to jsou vlastně dvojité háky neb dvě skoby v jednom, ale s ostrými úhly. Týž erb se spatřuje také na zámečku Žumberském.

háku. (Reg. Rudolfi XXIII, 615. něm. překlad v kopiáři Třeboň. archivu.) Nad to vyzdvihl týž císař (1605, 22. března) Jana Hoka, písaře při apelacích, do stavu šlechtického tak, aby se psal von Hockenau (Starý seznam v býv. arch. dvorském), avšak on se nikdy tak nepsal, nýbrž psal se z Cvaibruku.)

V žalobě l. 1618 k soudu zemskému podané viněn Jan, že majestát jakýsi císaře Karla V., daný v Augšpurce 6. dubna 1548 jisté osobě na erb zfalšoval tím, že jméno osoby původem Janovým vystrouháno, jako i jiná místa a na ta místa zase to, co se mu vidělo, psáno, aby na Hoka svědčil, o čemž prý Theobald věděl; bohužel mně nebylo možno dotčený list v rejstřech Karlových najíti a také nemohu vysvětliti, proč list tento falšoval, když jej Theobald za strýce pokládal; to však je jisto, že Theobald v kanceláři nějaký list krále Ruprechta a dotčený list z r. 1530 překládal, ale že jest podivením, že r. 1602 mu dán docela jiný erb, který se s tím v listu r. 1530 položeným nijak nesrovnával. (O ostatním srovnej v ČČM. 1881 na str. 371.)

Holar z Prachně. Majestátem d. 1600, 10. listopadu povoleno Janovi Holárovi, komorníku při dskách zemských a Jakubovi bratru jeho (rodákům z Horaždovic), též Danielovi *Kalousovi*, kom. při dskách zemských a Janovi bratru jeho, aby se psali *z Prachně* a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž od zpodku hora své přirozené barvy a z každé strany té hory lilie zlatá, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými, též koruna, z níž vynikají dvě křidla orličí vedle sebe postavená, pravé žluté, levé modré a na témž modrém křidle zlatá lilie. (Reg. král.) Jan († 1630) byl ženat s Marketou, dcerou Davida z Löwengrynu a Bareytu, s níž splodil tři syny. Václav nejstarší z nich prosil l. 1636 císaře, protože císař Rudolf rodiny *Löv* a *Grünauer* vladyctvím a heslem v. *Löwengrün* a *Bareuth* obdařil a matka jich byla toho rodu poslední, aby její erb mohli připojiti k svému a psáti se Prachenberger z Löwengrymu a Bareytu. V šlechtickém arch. je koncept Říšské kanceláře, jímž povoleno, jak v žádosti bylo psáno. Z české kanceláře však dostali Holárové jiného vyřízení (1636, 16. října), totiž aby se psali H. z Prachenberka a dán jim tento erb: Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm hvězda o třech špicích těmi špicemi dolů obrácená žluté barvy, z níž vyskakuje jelen do polovice své přirozené barvy, 2. a 3. pole černé se zlatým lvem, turn. helm pod korunou s přikryvadly černými žlutými a modrými žlutými, nad tím žlutý lev držící v pravé noze nahý meč se zlatou hruškou a zl. kříž.

Holešporár z Hošteina. Rodina tato obdržela vladyctví od krále Ludvíka. Erb jich byl zvláštností totiž štít celý bílý a v něm orlice; tato jest zhora dolů na zdél rozdělená, pravá a celá polovice orlice černá, levá však, z níž je jen krk, málo těla a celý ocas (tedy bez křidla), červená přikryvadla černá červená na kolčím helmě točenice týchž barev, z níž čtyři feflíky, dva červené a dva černé vysoké vynikají, nad točenicí znamení na způsob velkého lupenu různě vykrajovaného, z polovice černé a z polovice

červenć. (Soupis Prachaticka na str. 174, též Jak. sb. a Král na str. 338, oba neúplně.)

Holeček z Karlovy hory. Majestátem d. 1535, 5. února povoleno Matyáši *Holečkovi* a Janovi *Srnovi*, aby se psali *z Karlovy hory* a dán jim erb: Štít na příč rozdělený na dva černé a dva bílé pruhy a v tom štítu od zpodu až k vrchu přes ty pruhy muž zbrojný po kolena stojící mečem opásaný, a přes zbroj pošikem červeným tafátem zavázaný, drže přes hlavu oběma rukama cepy železné (totiž cep) k ráně namířené a maje černou bradu a věnec chmelový na hlavě, přikryvadla černá bílá, za klénot chmelový věnec, z něhož vynikají dvě ruce zbrojné po ramena, též cepy držící, jako ve štítu. (Reg. král.) V pozdějších výkresech muž nedostatečně malován a za chmelový věnec dán vinný. (Tak Jak. sb. a Král v Heraldice 290, u obou též psáno chybně z Kutné hory.)

Holejšovský ze Slavětína. Ve vsi Holíšově byla rodina svobodnická, jež se odtud psala Holejšovskými a druhdy i z Holejšova. Majestátem d. 1559, 4. ledna dovoleno Janovi H., aby se psal ze Slavětína, a dán mu erb: Štít modrý a v něm kos pták černé barvy, k pravé straně obrácený, maje nohy, pazoury a nos zlaté, točenice s přikryvadly modrými černými a nad ní bílé pero pštrosové. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 396. S tím se shoduje Jak. sb. a Král na str. 340 vynechajíc větev.) Kromě potomkův Janových byli mnozí Holejšovští, kteří se psali bez hesla. L. 1789 bylo jich 13 rodin.

Holík z Drhonic. Erb staré rodiny Drhonických z Drhonic totiž bílý zajíc na červeném štítě a jako klénot týž mezi červenými péry, potvrzen (1579, 16. září) Pavlovi Dr. z Dr. polepšen zlatou korunou a rozšířen na bratří Jakuba a Matěje *Vejsypy*, Samuele *Počáteckého* a Zikmunda *Holíka*, aby se také psáti mohli z Drhonic. (Arch. šlechtický ve Vídni, Král na str. 332, ale tu barva modrá.)

Holý Šotnovský ze Zavořic v. Břekovec.

Homošta z Rozenpachu v. Vodák.

Hopfenštok z Ehrenšteina. Císař Josef obdařil (1789, 13. června) Jana Karla Hopfenstocka, štábního ranhojiče, erbovním listem, aby se psal z Ehrenšteina a vysadil mu tento erb:

Štít modrý a v něm žlutých hvězd roztroušených veliké množství, že se ani nesečtou a mezi nimi bílý měsíc rohatý. Otevřený helm pod korunou s přikryvadly modrými žlutými a modrými bílými a nad tím tři pštrosova pera, žluté, modré a bílé. (Reg. královská, Král na str. 355 trochu odlišně.)

Horáček Nejepínský z Nejepína. Zdeněk, Jiřík, Urban a Jan bratří Nejepínští přijali l. 1577 Samuele Horáčka k erbu a titulu a prosili císaře Rudolfa, aby to potvrdil. (DZ. 20. H. 2.) To se stalo, však majestátu o tom není a Samuel přijat (1583) do rytířského stavu. (Viz o něm Paměti Dačického II., 73.) Erbem jeho snad byl štít na příč rozdělený, svrchu červený ze zpodu bílý a na obou ruka zbrojná s dýkou, přikryvadla červená bílá,

za klénot bylina s třemi zelenými listy po každé straně a u vrchu chumáč jahod, z polovice bílých a z polovice červených. (Jak. sb. Král na str. 320.)

Horák z Milešovky. Císař Karel V. dal (1541, 22. srpna) Janovi Hasenberkovi proboštovi Litoměřickému a vychovateli dětí krále Ferdinanda a jeho bratru Řehoři řečenému Horaz říšské rytířství a aby se psali von Mileschau. (Šlechtický arch.) Míněna tím patrně Milešovka a tak se již Jiří Horák psával. Erb jeho byl štít poloviční, v pravém poli žlutém od zpodu až do prostředku modrá (černá?) hradba se stínkami, z nichž bílý lev až po kýty vyniká; levé pole černé a v něm žlutá Milešovka, přikryvadla modrá bílá a černá žlutá, za klénot jest polovice bílého lva. Snad Horák neměl synův a přijal k erbu Mráze, kteří měli týž erb.

Jakub *Hořovický z Tepence*, vychovanec jezovitův a hejtman klášterství sv. Jiří, obdařen erbem a titulem r. 1608, 20. října. (Reg. král.) Erb jeho byl štít žlutý a na něm ruka s ramenem zbrojným v lokti ohnutým, ana drží v hrsti střelu černou s nasadištěm černým, jehož konec byl červený kruh s nasazeným červeným měsícem, helmice otevřená s přikryvadly černými žlutými a červenými žlutými, z koruny vynikají dvě křidla dělená pošikem a pokosem, pravé zhora černé, pak zlaté s třemi černými kuličkami, levé červené zlaté s kuličkami, a černé mezi nimi, nad korunou bílý měsíc rohoma vzhůru a nad ním zlaté zářící slunce. (Erb v knize jím sepsané Konfessí katolická, Jak. sb. Králova Heraldika na str. 320, Hrady X. tab.)

Hordárové z Puklic psali se tak teprve, když nabyli statků Puklic u Jihlavy (asi 1530), ale jakým majestátem neb erbovním listem se to stalo, není známo. Erb jich byl tento:

Štít zhora dolů poloviční, v každém poli kozorožec vyskakující tak, že oba jsou k sobě obráceni. Klénotem je poloviční kozorožec. Barvy nejsou známy. (KB. tab. 36.)

Hořenický z Hořénic. Majestátem d. 1579, 6. dubna povoleno Mikuláši H., aby se psal z Hořenic a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž bílý holub chocholatý rozkřídlený, maje zlatou střelu do sebe od zpodku pravé strany skrze prsy do poli vstřelenou, z něhož se krev vystřikuje, k pravé straně jsa obrácený, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými, modrými, nad tím dvě křidla orličí, přední modré a zadní za ním bílé, mezi nimiž od zpodku pravé strany střela vstřelená, jako v štíře se vidí. (Reg. král.)

Hořepnický z Doubravan v. Diviš.

Horn z Libína v. Pacovský.

Horský z Grynfeldu v. Pražák.

Horský z Vosršteina v. Vodička.

Hosian z Morchendorfu. Majestátem d. 1558, 8. prosince dovoleno Viktorynovi *Hosianovi* a Jakubovi *Klivcovi*, aby se psali z Morchendorfu a dán jim tento erb: Štít poloviční, pravo červený, v levo bílý, a v něm vyniká od zpodku z modrých oblakův půl muže divokého nahého, k pravé straně obráceného, majícího dlouhé vlasy, dlouhou bradu špičatou, naše-

divělou a na hlavě zelený věnec břečťanový a držícího v pravé ruce vzhůru nad hlavou palici dubovou, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím divý muž, jako ve štítu, mezi dvěma křidloma, z nichž pravé jest červené a levé bílé. (Rybička v Pam. arch. III. 318, též Král 270.)

Hostinský z Ochsenšteina v. Kyndlík.

z Hostivař. J. v Jak. sbírce i v Králově Heraldice na str. 363 popsán jest erb rodiny z Hostivaře totiž štít (u Krále červený) nachový, na něm při pravé straně kolčí helm s 5 černými praporečky a v levo odtud zelený věnec, v pravé od helmu jsou 2, u zpodu štítu 3 jako lipové lupeny neb srdce, přikryvadla černé a nachové barvy, helm kolčí s točenicí týchž barev a na ní 5 praporcův černých s tyčkami zlatými.

Hostomický z Šonova v. Šovovský.

z Hostouně. Král Vladislav dal (1483, 17. listop.) Jindřichovi z H. Janovi Chrysostomovi, král. sekretáři, Oldřichovi, Isidorovi, a Ambrožovi, synům jeho, znamení vladyctví, štít modré barvy, na němž fenix pták stříbrný do zlata, maje na krku zlatý obojek a křidla roztažená červené barvy, konečky stříbrnými a peřím do zlata se měnícím, zlatou paví korunkou na hlavě, na hranici hořící sedící se spatřuje, nad helmicí a zlatou korunu týž fenix na hranici, podobně jako ve štítě, přikryvadla pak jsou modré barvy s vrchu a ze spod modravé a šedivé barvy. (Prvotní list v arch. mus.) Tak: na pečeti Janově r. 1510 (v arch. Kutnohorském) a Jiříkově (1543 v arch. mus.)

Hostounský z Kosmočova v. Radoňovský.

Hoškové z Proseči měli štít poloviční pravo červený v levo modrý a přes obě pole saňětí hrdlo s rozzavenými ústy a s nohami zdviženými, přikryvadla červená modrá bílá, za klénot dvě křidla orlí vedle sebe (t. j. rozložitá), každé na poli podluhovatě rozdělené červenou a modrou barvou (asi pravé modré červené a levé červené modré). Erbem tímto a titulem z Proseči obdařen 1538, 15. února Bartoloměj Hošek. (Reg. král., Jak. sb. Králová Heraldika na str. 270, kdež však saň označena jako bílá a měla by býti přirozené neb hnědé barvy. Z majestátu jest zřejmo, že nebylo jen hrdlo, nýbrž i nohy přední, protož se vyobrazuje jako poloviční saň sršící z úst zlatý oheň. Tak ku př. v erbovníku Novohradském.)

Hošek z Sukova. Král Ferdinand povolil (1562, 30. května) Tomáši Hoškovi, aby se psal z Sukova a dal mu tento erb: Štít modrý, ve kterém u zpodku tři vrchy žluté barvy jsou, za kterými muž, pergman (horník) v košili havířské, maje ruce ohrnuté a drže v levé ruce kladivo a v pravé perlík, na prostřed ve štítě tepoucí se vidí, kolčí helm s přikryvadly žlutými a modrými, dva buvolové rohy žlutou a modrou barvou šachované, mezi nimiž se vidí týž muž v havířské košili, jako ve štítě. (Reg. král.)

Hošťálkové z Javořice byli stará Žatecká rodina, jež se tak psala již l. 1530 a erbu a vladyctví některý rok před tím nabyla. Erb jejich byl: Štít modrý, u jehož levé kráje je zelený les a z něho vyskakuje jelen, maje hrdlo šípem prostřelené, přikryvadla červená žlutá a za klénot polovice

téhož jelena své přirozené barvy. (Jak. sb. Král na str. 329, kdež však Hošťálkův nejmenuje, obrazy erbu na mincích v Miltnerových Privatmünzen tab. XVIII.)

Hotovec z Husenice. Předkové rodiny této byli svobodníky v Osnici (1515) a jeden již je psán v tituláři r. 1534. Potomek jich Daniel Bedřich Hotovecius rodilý z Domažlic nabyl (1653, 7. února) vladyctví a aby se psal *z Levenhausu.* Zavrhše takto svoje české přijmení, oblíbili si je opět od počátku 18. st. a psali se z Husenice a z Levenhausu. Erb jejich l. 1709 (29. srpna) potvrzený byl tento: Štít pošikem od levé na horu vodotečí, v níž plave bílá labuť (patrně husa) na dvě pole černé a červené, rozdělený, u zpodku dolního červeného pole viděti jest kus hradby městské od děl rozstřílené (bílou a štrejchovanou), nad tou hradbou jest žlutý lev vyskakující k pravé straně s červeným jazykem, ocasem rozdvojeným a zlatou korunou na hlavě, an drží předními nohama kopí s praporečkem červeným a bílým, ovšem přes řeku do černého pole vynikající, nad štítem dvě helmice s přikryvadly žlutými červenými v pravé a bílými černými v levé; na pravé helmici koruna a v ní modrá koule nebeská, nad níž jest černý korunovaný císařský orel, drže pravým pazourem zelenou palmu, levým zlatou korunu, na levé helmici labuť pravo hledící a za ní dva pošikem a pokosem položené praporce, pravý červený, levý bílý a černý. Když pak dosáhl Emanuel František H. z H. panského stavu starožitných rodův, polepšen erb jeho jen tolik, že dána na štít panská koruna. (Reg. král., Kadich-Blažek tab. 149, též Jak. sb., ale jen s jednou helmicí. (Tak i Kadich na druhém obraze.)

Houf ze Slavošovic. Král Ferdinand povoliv (1538, 14. května) Šimonovi z Houfu, měštěnínu Klatovskému, aby se psal ze Slavošovic, dal mu tento erb: Štít poloviční, v pravé polovici modrý, v druhé červený, v kterémž štítu rohy jelení vzhůru stojí, jedna polovice v modrém poli červená, a druhá v červeném modrá, mezi kterými rohy u vrchu na rozdělení toho štítu lilie bílá a u zpodku v modrém poli lilie druhá bílá a v červeném třetí lilie též bílá se vidí, helm s přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, jelení rohy, jako ve štítě, kromě toho, že pravá strana jest modrá a levá červená. (Reg. král.)

Houška z Adlersburka, přijmení erbovní rodiny v Litoměřicích osedlé (1572—1620), o níž není známo, kdy erbu a hesla nabyli. Erb jejich byl štít zlatý a na něm černý orel pásem (modrým?) na příč rozdělený a v témž pásu dvě zlaté hvězdy. (Kolář v Nauč. Sl. XI. na str. 289.) Tak i Král na str. 289, ale oba bez doložení klénotu.)

Hovorčovský z Kolivé hory. Král Ferdinand povolil (1563, 12. června) Jiříkovi a Adamovi Hovorčovským, aby se psali z Kolivé hory, při čemž dán jim tento erb: Štít červený, v němž u zpodku levé strany skála bílá, na níž rys zvíře své přirozené barvy na zadních nohách stojí a přední vzhůru drže s vyplazeným jazykem k pravé straně obrácený a proti němu háječek neb les zelený s trávníčkem se vidí, kolčí helm s přikryvadly bílými čer-

venými, nad tím půl rysa až po přední nohy k pravé straně obráceného, s vyplazeným jazykem se vidí. Protože k témuž erbu byl přijat Jan *Jezbera*, potvrdil toto (1610, 30. srpna) císař Rudolf tak, aby se tento také psal z Kolivé hory.

Hrabinský z Okovna. Erb jejich byl červený štít, a na něm pruh bílý pošikem od levého koutu dolů. Klénotem bylo křidlo týmž způsobem zbarvené. Tak Král na str. 302.

Hradecký z Kosmačova. Císař Ferdinand dovolil (1564, 25. května) Janovi *Klatovskému* a Jiříkovi *Hradeckému*, aby se mohli psáti *z Kosmačova* a dal jim tento erb: Štít modrý, u jehož zpodku jest plot se 4 koly zlaté barvy, přes kterýž vyniká levou nohou půl daněłka zvířete rubínové barvy, maje ústa rozzavená, jazyk vyplazený a na hlavě jeden roh zlatý se 4 parožky, přikryvadla modrá zlatá a rubínová zlatá, křidlo orličí barvami rozdělené, u vrchu zlaté, u zpodu červené a mezi nimi pošikem pruh modré barvy. (Reg. král. Meraviglia tab. 134.) Je tedy erb ten kromě nepatrností týž, jako Radoňovských a jich erbovních strýcův. Podobný erb také obdrželi (1554, 20. září) Ondřej *Montan* a Adam *Kazibaba* a psali se též z Kosmačova. Kromě toho psali se tak i *Bavorové, Bělohradští* a *Sedlčanští.* V žádné známé skupině není tolik erbovních strýcův.

Hradecký z Libína. Jan Činvice z Libína byv l. 1578 erbem a titulem nadán (viz Pacovský) přijal k erbu a titulu s Pavlem Táborským Jakuba *Hradeckého* měštěnína v Novém městě Pražském a Jana *Duchoslava* prymasa Hradeckého, což potvrzeno majestátem d. 1607, 10. prosince a později připustil císař k témuž Jana *Hradeckého* v Hradci, Daniele *Hradeckého* v Nov. m. Praž., a Nikodéma *Noryse*, prymasa Žebráckého, což zase l. 1612, 22. října potvrzeno. Nový tento erb byl: Štít na příč rozdělený, vrchní pole modré a v něm půl jelena po zadní kýty, okřidleného s rohy o šesti parozích, jakoby letícího, zpodní pole čtyřmi pruhy, dvěma červenými a dvěma bílými zhora dolů rozdělené, otevř. helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, nad korunou dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, pravý modrý a žlutý, levý bílý červený a mezi nimi dvě péra pštrosová, červené a žluté. (Rybička o erbov. rodinách Hradeckých v Pojed. Uč. Spol. 1873, Král na str. 283, ale jen o těchto a s odchylkou.)

Hradištští z Hradiště byli potomci Ondřeje, bakaláře Čáslavského, jemuž říkali po hradišti Hradištský. Majestátem (1556, 18. dubna) povoleno mu, aby se psal z Hradiště a dán mu erb: Štít modrý a v něm od zpodu hlava jelení (bez udání barvy a proto přirozené barvy) s červeným jazykem vyplazeným, dvěma rohy s dvanácti parohy vzhůru stojícími, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými a žlutými a nad tím dva rohy jelení o dvanácti parozích. (Reg. král., Králova Heraldika str. 329.) S tím popisem souhlasí vyobrazení na kamenu náhrobním z r. 1582 při kostele Čáslavském. Obraz Meraviglia tab. 133.

Hraše z Herstentálu. Erb jejich prý byl štít červený a v něm bílá krokev, klénotem byla paví kyta. Tak Král na str. 314.

Hrdík z Větčína v. Brodský.

Hrobčičtí z Hrobčice byli kdysi před r. 1526 erbem obdařeni. Jeronym H. z H. přijal za strýce Oldřicha Hrobčického v Berouně k erbu, což králem Ferdinandem (1535, 28. října) potvrzeno. Erb jich vypsán v majestátu tatko: Štít na čtvero (křížem) rozdělený dvojí barvy, tak že jsou 1. a 4. pole červená a ostatní modrá. Přes celý štít jsou dva hadi na kříž (dvakráte se točící), jeden stříbrný přes modré, druhý zlatý přes červené pole, tak že onen má na hlavě zlatou a tento stříbrnou korunu, helmice se zl. korunou a přikryvadly modrými červenými, za klénot kytka pávová (ocas) a před ní dotčení dva hadi. K tomu erbu přijal Jeronym později i Jana Mikše, měštěnína Starého m. Praž, což majestátem (1538, 10. května) stvrzeno. Byli potom dvojí Hrobčičtí rozličné krve, ale jednoho erbu a jména, neb i Mikšové psali se v třetím pokolení jen Hrobčickými. V malovaných erbech spatřuje se klénot tak, že na paví kytě je kotouč, v němž se věrně opakuje štít; tak v rodopisných listech zem. arch. v Jak. sb. V Králově Her. 299 a v Hradech VIII. na tab. je chybná barva hadův. Obraz též v Soupise Kralovicka 52. Hrobčičtí sami zapomněli, jaký erb prvotně měli, neb Frant. Antonín ucházeje se o stav panský (1755) udal štít sice, jak byl prvotně ale s dvěma stříbrnými hady, přikryvadla červená bílá, za klénot štít již popsaný a za ním sedm pavích per (Reg. král.). Viděti odtud, že i v samých rodinách libovolně měněno a to nikoliv k lepšímu, nýbrž k horšímu.

Hron z Sabinova v. Lekeš.

Hrošek, Hruška ze Strkova (také z Trkova). Rodina tato erbovní v městě Táboře vyskytuje se od druhé polovice 15. století a od r. 1499 držela i pozemská zboží. Erb jejich byl týž jako Kropáčův totiž oděnec maje ruce o boky podepřené a za klénot dvě dlouhá péra. Ale v barvách (jež tuším již v 18. st. nikomu známy nebyly) se rozcházejí; v Jak. sb. jest štít červený a péra bílé a červené, Král str. 316 klade modrý štít a v něm klečícího oděnce, což odporuje náhrobku Táborskému, a obě péra bílá.

Hrobčický z Čechtína, příjmení rodiny na Moravě osedlé snad i starého původu. Erb jejich byl:

Štít modrý a v něm pošikem od pravého rohu dolů černý pruh. (Kadich-Blažek str. 51 a tab. 37.) K tomu dodává Král (str. 302) klénot, totiž dvě křidla rozložitá pravé modré, levé černé.

Hrubčický z Poknání. Rodina tato málo známá měla štít červený, v něm na příč žlutý pruh a v tomto červenou růži o čtyřech listech, přikryvadla týchž karev a za klénot tři péra, dvě červená a prostřední žluté. Jak sb. Král (str. 286) také viděl malbu, kde byl pruh bílý bez růže a prostřední péro bílé.

Hrubý z Jelení. Rodina tohoto hesla nabyla vladyctví bezpochyby na rozhraní obou věkův 15. a 16. Erb jich byl štít zlatý a v něm polovice vrchní černého jelena, avšak bez noh, přikryvadla černá zlatá a zase polovice jelena nad helmicí. (Jak sb. a Král na str. 329) S touto starou rodinou nesouvisí nijak nynější Hrubí z Jelení, neb Dr. Leopold, předek jich obdržel l. 1787 šlechtický stav a heslo von Schwanenheim a teprve když jeho potomstvo l. 1814 (24. března) povýšeno do stavu panského, dáno jim heslo z Jelení. Erb jich vyobrazuje Meraviglia na tab. 45.

Hruškové z Března, bohatá rodina rytířského stavu, berou vznik svůj od měšťanů Lounských a zejména od Václava, rychtáře ve Bžanech (z konce 15i sti), jehož syn Jan byl bezpochyby skrze krále Vladislava erbem a heslem obdařen. Jeho prvotní erb, na červeném štítě větev hrušková se čtyřmi zelenými lupeny (dvěma po každé straně) a na konci žlutou hruškou, jak se spatřuje v rodopisných listech zemského arch., změněn později tak, že byl u zpodu kus dřevěné větve, z níž vybíhá větvička s dvěma lupeny a hruškou, přikryvadla červená bílá a za klénot dvě bílá péra. (Kolář z ruk. Vídeňského č. 8330, erbovník Salmovský, Pam. arch. VIII, 319, ale tu 4 listy zelené, odchylně, Jak. sb. co se týče barvy štítu a Králova Heraldika, co se týče barvy klénotu. Pěkný obraz v Soupise Mělnicka na str. 157 a v Böhmově popisu Mělnicka na str. 731. Viz i Hrady VIII. tab.)

Hruškové z Oskořína v. Oftalmius.

Hubaciové z Kotnova žili v 16. st. v městě Táboře píšíce se Hubatý, což se však potomkům nelíbilo, tak že se druhdy psávali i Hubatius. Ludvík Václav Hubatý, prymas, obdařen 1672, 10. října od Tomáše Jana Pošiny z Čecherodu jako palatina erbem a aby se mohl psáti Hubatius z Kotnova podlé starého hradu při Táboře. (Brünner Taschenbuch 1832 str. 201.) Erb jich prvotní byl štít poloviční, hořejší pole červené a v něm bílá orlice rozkřidlená, dolejší modré a v něm bílá kotvice, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, za klénot čtyři bílá péra. (Jak. sb.) S tím se srovnává pečeť Kryštofa, faráře Týnského v Praze. (Rodopisné listy v arch. zemském) a popis Kolářův ve výroční zprávě real. gymn. Táborského r. 1867 na str. 7, čímž opravil svůj popis v časopise Tábor (r. 1864 č 18). Když pak dotčený Kryštof Vojtěch se stal děkanem na Vyšehradě, polepšen jeho štít (1744, 20. října). Erb pak byl takový: Štít na čtvero rozdělený, v 1. poli červeném bílá orlice, v druhém modrém brněná ruka s šavlí, v třetím modrém bílá kotvice, ve čtvrtém červeném nádoba jako krajáč s kvítím. Helmice byly dvě, na pravé pět per (tři bílá a dvě červená) a na levé ruka se šavlí. (Tak na pečeti v arch. zemském a Meraviglia na tab. 10, odchylně Král v Hradech IV. tab.)

Hubáčeh z Olivetu v. Šťastný.

Hubáček z Vodochod, Král Ferdinand povolil (1538, 14. května) Vítovi Hubáčkovi, aby se psal z Vodochod a dal mu tento erb: Štít modrý, v němž pařez od kořene uťatý u zpodku na zeleném trávě-

níku jest, na němžto zvíře levhart své přirozené barvy sedí, helm s přikryvadly a točenicí modré a bílé barvy a nad tím vším levhart celý. (Reg. král.)

Hubecius z Libéhory. Majestátem d. 1912, 12. listopadu potvrzeno přijetí k erbu, které učinil Jan Libocký z Libé hory svým přátelům; byli to Jan *Černovický*, soused Starého města Pražského, Jan *Vulteryn* a Jan *Hubecius*, sousedé v Králové Hradci, tak aby se psali též z Libé hory, a také převeden na ně erb. (Viz Libocký-Rybička, Erbovní rodiny Hradecké na str. 13.)

Hubka z Černčic. Král Vladislav obdařil (1506, 4. července) Václava *Stradala* a Šimona *Hubku* oba z Černčic, kteréž Mikeš. hofrychtéř a Vácslav *z Černčic* za strýce ke svému erbu přijali, tímte erbem: V štítu modrého pole pruh červený se dvěma květy červenými proti sobě stojícími, na kterémž pruhu 3 hvězdy zlaté, helm s přikryvadly modrými zvenčí, červenými vnitř, na helmě křidlo modré orlové, přes které také pruh takový jako na štítě. (Prvotní list v arch. býv. dvorském.) Jak jde na jevo z vyobrazení na témž majestátu, jsou dotčené květy tři lupeny spojené na stonku a pruh jde pošikem od pravého koutu dolů. Tak i na pečetěch pozdějších. (Viz i u Krále na str. 303.)

Hubryk, Huberk z Henrštorfu (Hoberg v. Hennersdorf). Rodina tato ze Slezska pocházející měla takový erb: Štít na příč polovičný, v horním poli bílém tři zelené pahrbky, z nichž prostřední byl vyšší a mezi nimi záře jako od vycházejícího slunce; zpodní polovice s červenou a bílou šachovnicí (na staré pečeti 8 kostek), přikryvadla červená bílá, za klénot dva lipany hlavami dolů obrácené a mezi nimi větev růže s lupeny a květemi. (Jak. sb. Král na str. 280 a v Hradech VIII tab., pečeť z r. 1652, majestát r. 1746, 30. června na stav panský)

Huerta. Známý dobrodruh krutého srdce, Martin de H. přišel z Limburka do Čech na počátku 17. století. Císař Rudolf dal mu (1609, 3. července) hodnost rytířskou Římské říše a erb tento: Štít, jenž klínem od zpodku k vrchu jdoucím a po stranách je do vnitř přiohnut, na tré rozdělený. V červeném poli klínu jest u zpodu zelený pahrbek, z něhož vyrůstá štěp s ovocem a při něm lovecký pes kráčející, maje obojek zlatý. Pravé pole jest modré a na něm přižloutlý lev se zlatou korunou. V levém poli černém bílý kůň ve skoku, pravou nohou hořící kouli k výbuchu podněcuje. K tomu helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a bílými červenými a nad tím ruka brněná s ramenem drže meč vytasený. L. 1628 (20. listopadu) povýšen do panského stavu kr. Č. a dáno mu heslo „svob. pán z Belhartic" (vl. z Velhartic). Erb jeho docela přeměněn. Štít celý jest modrý a uprostřed jeho jest štítek žlutý a v něm černý kříž, jehož kraje jsou zoubkované. Od téhož štítku jde ke zpodu červené pole, rozšiřujíc se dolů, v něm nejzpodněji pahrbek zelený, na něm bílý chrt a za ním štěp. Štítek drží v pravo zlatý lev pod korunou s dvojnásobným ocasem, v levo bílý jezdec s dobytým mečem; nad štítkem

jest zlatá koruna a nad ní půl orla černého. Nad štítem jest turn. helm s pokryvkou jako plášť, svrchu červenou, ve zpod žlutou, nad helmem koruna, z níž vyniká ruka s ramenem, držíc meč vytasený s rukovětí zlatou. (Šlechtický arch. Při aktu jest vyobrazení staré a to proto, aby sami latinskému textu rozuměli.)

Hulčinský z Opřetic v. Bechynský.

Hůlka z Počernic. V 16. st. byla v Praze rodina, jež měla přijmení Hůlka. Jiná neb táž byla v Čáslavi; z této pocházel Matěj H., jenž koupil l. 1562 Počernice. A t. r. 10. srpna obdařen majestátem, aby se psal z Počernic a obdržel tento erb: Štít pošikem od vrchu až do zpodku rozdělený, levé zpodní pole bílé, v němž hůlka se 3 lístky neb pupenci, druhé pole modré, ve kterémž půl vola žlutého, předníma nohama povyskakujícího a k pravé straně obráceného se vidí, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými modrými, točenice, z níž půl bílého koně majícího přední dvě kopyta žlutá k pravé straně ke skoku obráceného vyniká. (Reg. král. a kopiář Třebon. arch.)

Huml z Rupršťorfu v. Svíčka.

Humpolci z Tuchoraze měli štít poloviční, pravo červený a v levo bílý. U prostřed štítu jest červený předmět, z něhož vynikají jetely zelené s dlouhými stonky, jeden do červeného, dva do bílého pole, přikryvadla červená bílá, za klénot křidlo tak rozdělené barvami jako štít a na něm též znamení, které je na štítě. Co se týče předmětu uprostřed štítu, poznamenal Kolař (z rukop. Vídenského 8330), že je to hlava medvědí s otevřenou tlamou obrácená k pravému hoř. koutu a tak se zdá býti pravdivým, srovná-li se pečeť Mikulášova (1556) v archi Třebonském, čemuž i to nevadí, že četl Kolář v rukopise „Humpolec z Rybenska". Král (str. 270) vykládal na mošnu (viz obraz v Hradech III. tab.), v Jak. sbírce je pouhý čtverhran.

Humpolecký z Bukovce. Rodina Humpoleckých byla osedlá v Německém Brodě; tu byl Ondřej H. měšťanem a Jan H. byl ve službách Jana Rudolfa Trčky z Lípy. Oba se píši pak z Bukovce a zdá se, že dostali erb a heslo od dotčeného Trčky, jenž byl od r. 1629 cís. palatinem, tak že povýšení to padá do l. 1629—1631. Po smrti Trčkově dosáhl toho Jan, že mu byl erb jeho polepšen (1635, 12. prosince). Nový erb byl tento: Štít modrý a v něm 3 šípy křížem skládané, špicemi vzhůru obrácené zlaté barvy, helm otevřený s přikryvadly černými bílými a modrými zlatými, nad zlatou korunou tři šípy. (Reg. král.)

Humpolecký z Lovče v. Žďárský

Humpolečtí z Nelechova. Majestátem d. 1539, 11. srpna povoleno Matějovi a Janovi, aby se psali z Nelechova a dán jim erb: Na červeném štítě chrt bílý s vyplazeným jazykem a zatočeným ocasem, předníma nohama vzhůru vyskakující, maje na hrdle oboječek zlatý se zlatým kroužkem, přikryvadla červená bílá, točenice s rozletitými feflíky červenými a nad tím vším chrt, jako na štítě se vidí kromě toliko, že na

zadních a předních nohách sedí. (Reg. král.) Odchylně v Jakub. sb. a Králově Heraldice, že chrt z točenice jen do polovice vyniká.

Humpolečtí z Rybenska byli na poč. 16. st. osedlí v městě Čáslavi, zejména Jan Humpolecký (1522 atd. 1527 starší.) Jan, syn Pavlův (1548 až 1575), jest od něho rozdílný a psal se již z Rybenska snad proto, že byl otec jeho před r. 1526 erbem nadán. Majestátem d. 1531, 15. června povoleno, aby Jan *Netrzpejch* a Jan, Mikuláš a Jiří *Obolecký* z R. přijali k erbu Augustina a Jeronyma Macky a popisuje se týž erb takto: Štít blankytný a v něm konská hlava plesnivá s uzdou po rytířsku a udidly (v Jak. sb. červenou, u Krále zlatou), přikryvadla modrá bílá a za klénot konská hlava, jako na štítě. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 355, Jak. sb., Králova Heraldika str. 333 a v Hradech XII. tab.) Janovi Jiřímu H. z R. na Osovém, místopísaři mar. Mor. polepšen (1616, 25. června) erb tak, aby k té hlavě bílé koňské na modrém štítě s udidly žlutými byl na místě uzdy řetízek zlatý, nad touž hlavu vytažený a k tomu tři zlaté hvězdy, jednu každou o šesti špicích, a to dvě mezi udidla a třetí nad náčelník zlatý též hlavy, místo kolčího turn. helm, přikryvadla bílá modrá, roucho zlaté modré a s uzly po každé straně uvázanými, koruna zlatá a táž hlava se třemi hvězdami. Kromě toho mu povoleno, aby se psal Osovec. H z R. (Reg. král.)

z Hungrkoštu (v. Hungerkasten?). Král Ferdinand povolil (1542, 4. ledna) Ruprechtovi Krupeckému, aby se psal z Hungerkoštu. Erb jeho byl tento: Štít na příč rozdělený, vrchní polovice modrá, zpodní červená, z červené půl srnce přirozené barvy se zlatými rohy vyskakuje do modrého pole, přikryvadla modrá zlatá, koruna a na ní půl srnce. (Reg. král.) Protože pan Václav z Vartenberka měl manželku Kateřinu z Hungrkoštu, dosti víře podobno, že majestát ten vymohl obyvateli Krupky, svého města; nasvědčuje tomu výminka v majestátu, že se k erbu připouští Anna, dcera n. Havla od stříbrné růže, žena ctná.

Hus z Floráně. Erb jejich byl štít poloviční, v horním poli žlutém černý oděnec, v dolním poli modrém muž s pokrytou hlavou drže hůl, klénotem je trup mezi zlatým a modrým křížem. Tak Král na str. 248.

Husman Namedy viz Hrady XIII. tab.

Hutšmukár z Vorhainu v. Zajíček.

Huvarové z Lobenšteina (Hofer v. Lobenstein) přišli do Čech někdy na počátku 16. století a zůstali tu dlouho. Erb jich byl štít bílý a na něm tři červené krokvice nad sebou, každá o třech stínkách neb sucích, jedné na špici a ostatních po stranách, přikryvadla týchž barev, nad korunou vrš na lapání ptákův a na ní paví kyta. (Jak sb., Král str. 315 a v Hradech XIII. na tab.) Kromě toho je ještě polepšený erb, totiž poloviční štít, v jehož pravé polovici jest erb nahoře popsaný, levá polovice modrá a na ní bílý pruh pošikem od pravého kraje dolů (Jakubičkova sbírka.)

Hybl ze Stradoně. Jakob řeč. Huebel ze St., písař při stavbě Pražského hradu, obdržel majestátem d. 1610, 11. února z Říšské kanceláře potvrzení svého šlechtického stavu a erbu, jenž mu i polepšen takto:

Štít poloviční, dolní polovice zase svisle dělena. V každém z obou dolních polí jdou pošikem a pokosem pruhy tvoříce 5 krokvic, v pravé 1. 3. 5., v leve 2. 4. jsou červené a ostatní bílé. V dolní polovici u zpodu jest vyvýšenina o třech horkách své přirozené barvy. V horní polovici žluté poloviční orlice černá s červ. jazykem vyplazitým nahoru se nesouc. Otevř. helm pod korunou s přikr. červenými žlutými a červ. bílými, nad tím zase černá orlice poloviční. (Šlecht. arch. ve Vídni, odchylně Král na str. 279.)

Hylsové z Goldperka měli na štítě i za klénot lilii, jak viděti na pečeti Václavově, jenž byl obyvatelem města Českého Brodu. V Jak. sbírce popisuje se erb tento takto: Štít poloviční, v horním modrém poli bílá lilie, zpodní bílé a v něm tři žluté pahrbky, přikryvadla modrá bílá a bílá modrá a za klénot táž lilie. Tak i v Králově Heraldice na str. 282. Týž erb vyskytuje se i na pečeti Václavově r. 1580 v arch. města Českého Brodu. —

Hymlštein z Velechova. Císař Ferdinand II. nadal (1623, 6. února) Kašpara *Lozelia,* prymasa Staroměstského, Jana Chrysostoma *Hymlšteina,* prymasa Novoměstského a Adama Václava *Andreae,* radního v St. m. Praž. a Jana *Chrousta,* vážného ungeltu, aby se psali z Velechova a obdařil je tímto erbem:

Na modrém štítě žlutý lev s rozdvojeným ocasem a červ. jazykem vypl. drže v předních nohách věnec z 8 růží bílých a červených, otevř. helm pod korunou se žlutými modrými přikryvadly, nad tím poloviční lev drže věnec. (Reg. královská, Král na str. 285, 323. Nesmí se másti se Žibřidem z Velechova.

Hyrš z Pomyšle. Šlechtici tohoto jména mívali erb tento: Štít modrý, při jehožto zpodku až do polovice zeď ze štukoví kamenného barvy cihelné a při vrchu s pěti stínkami, z kteréž půl jelena své přirozené barvy, k pravé straně jako ve skoku obráceného s rohy o 10 parozích vyniká, kolčí helm s přikryvadly a točenicí modré a žluté barvy a nad tím půl jelena týmž způsobem, jako v štítu, vyniká. Císař Matyáš polepšil (1616, 14. března) týž erb Pavlovi a Izaiášovi, bratřím tak, aby rohy jelení byly barvy zlaté, za kolčí helm dal otevřený turnýřský a místo točenice korunu. (Reg. králi)

Hyrš z Roudné v. Klec.

Hyršpergárové z Kynygshainu (Hirschberger von Künigshain) přišli do Čech v 16. století a drželi tu Vartemberk. Erb jich byl žlutý štít a na něm černá hlava orličí s otevřeným nosem a krkem dlouhým, přikryvadla týchž barev a za klénot táž hlava a na ní jako červený polštářiček z něhož vynikají tři (bílá?) péra (Jak. sbírka a Králova Her., na str. 338, též vyobrazení v Soupise Karlínska na str. 298, kdež jest viděti z dotčeného

polštářiku letící feflík, do osmičky zatočený a pak rozletitý. Na pečeti Erazimově (1613) jsou takové feflíky dva a rozletují se na obě strany.

z Hyršperka rodina nizozemská, jež se vyskytuje v 16. st. v Čechách. Zuzana z H. byla manželkou Petra Boubínského, z Újezda. Erb její byl poloviční červený jelen na bílém poli (Paprocký o st. ryt. 297.) Král dodává, že klénotem byl červený a bílý jelení roh (str. 328).

Chaberský z Kochanova. Matouš, svobodník z Chabřec, koupil l. 1542 mlyniště pod Chaberci. Synovi jeho Janovi povolil král Ferdinand (1557, 8. dubna), aby se psal Chaberský z Kochanova, při čemž mu dán tento erb: Štít červený, v němž od zpodku dřevěný kbelík bílé barvy s obroučky pozlacenými, v kterémž bazilika zelená s květem bílým až k vrchu štítu stojí, přikryvadla bílá červená a nad helmicí 3 pštrosová péra, červené, bílé a zelené. Císař Ferdinand vyzdvihl (1628, 12. června) Václava Ch. z K. do rytířského stavu a polepšil předešlý erb tak, aby kbelík byl zespod 4, na hoře 3 obroučkami pozlacenými objat a ke kolčímu helmu přidal korunu. (Reg. král.) Na pečetěch l. 1578 a 1588 spatřuje se kbelík s 5 květinami (větvemi) a 3 péra (Kolář). Odchylně popisuje Král na str. 352.

Chalupa z Oskořína. Král Ferdinand vyzdvihl (1532, 24. května) Jiříka Chalupu do stavu vladyckého, aby se psal z Uoskořína a dal mu tento erb: Štít žlutý, v němž jsou dvě hlavy koňské s krky po život uťaté, černou a popelavou barvou vymalované, v úzdy pojaté s náhlavky a otěžemi žlutými a s udidly pozlacenými, proti sobě hubami stojíce, a nad tím štítem helm, na které přikryvadla žlutá černá a nad tím jest táž hlava koňská s krkem po život uťatá a v úzdu pojatá s náhlavkem a otěží žlutou a udidly pozlacenými a svrchu na té hlavě 3 péra pštrosí, dvě černou a popelatou barvou potažené a prostřední žlutá se vidí. (Reg. král. Král na str. 271 klade Chalupy mylně k Oftalmiům.)

Chanický ze Všehrd v. ze Všehrd.

Charvát ze Zlicka v. ze Zlicka.

František *Chiesa,* Milaňan, vojenský hejtman, vyzdvižen (1628, 12. března) do stavu vladyckého (de Chiesa) a obdařen tímto erbem: Štít napříč rozdělený tak, aby zpodní část byla o něco vyšší, než svrchní, ve zpodní bílé části jest kostel (s střechou) své přirozené neb červené barvy s křížem a lodí dlouhou, mezi níž a kůrem jest věž se vypínající, ve svrchní části žluté jest černá orlice k pravé patřící s korunou zlatou, nad štítem helm otevřený s korunou s přikryvadly bílými červenými a nad tím černé křídlo orličí, na němž je položen kostel, jako ve štítě. (Reg. král.)

z Chlaštova. Král Ferdinand dal (1534, 6. února) erbovní list Janovi z Chlaštova a nadal jej tímto erbem: Štít modrý, v němž jsou dvě kuny své přirozené barvy, na zadních nohách proti sobě vzhůru stojíce s otevřenými ústy, nad tím štítem helm s přikryvadly modrými a žluýtmi a nad tím jedna kuna na zadních dvou nohách stojící tím způsobem, jako na štítu se vidí. (Reg. král.)

Chlivenský z Ryzenska. Král Ferdinand vyzdvihl (1557, 22. ledna) Jana *Chlivenského* a Adama *Rychtera* mezi erbovníky, aby se psali z *Ryhterštejna*, ale polepšiv jim (1560, 15. července) erb dovolil, aby k němu připuštěni byli bratří Jan, Zikmund a Adam a ti všichni aby se psali *z Ryzenska* (Reg. král.) Erb jich byl štít na příč poloviční, horní polovice žlutá a druhá modrá a v té žluté polovice lva modrého s předními nohama roztaženýma, hořejní část ocasů na tré roztřepená, nad helmou dva rohy, žlutý modrý a modrý, žlutý mezi nima týž lev poloviční (Král na str. 276, též na pečetěch r. 1586 a 1638.)

Rytíř *Chlumecký* (Českého původu, ač zněmčilý,) od r. 1827 Rak. šlechtic, od r. 1844 rytíř) měl erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1 pole žluté a na něm černý bazilišk s červeným hřebínkem, 2 modré pole a v něm bílá holubice stojící, 3 pole bílé a na trávníku zeleném hranice hořící, z níž vyniká ptáček ohniváček červený, korunovaný, 4. červené a v něm žlutý lev drže v předních nohách černou kotvici, dvě helmice s přikr. černými žlutými a červenými žlutými. Z pravé koruny vyniká znamení ohniváčka, z levé dvě křidla rozložitá barvami na příč dělená, bílé a modré a červené a žluté, mezi nimi pak 3 péra pštrosová, bílé, černé a žluté (Meraviglia na str. 219 a tab. 94. Kadich-Blažek tab. 13.)

Chlumecký z Vosršteina v. Vodička.

Chmelířové a *Chocholové z Semechova* měli na modrém štítě mužíka nahého s zeleným věncem na hlavě a též okolo ledví, an má v pravici zdvižené kyj napřažený nad hlavou a v levici drže ratolest a též znamení (poloviční) za klénot. (Jak. sb.) Tak i na pečetěch Janových l. 1576 a 1587. V Králově Heraldice str. 317 jest štít červený.

z Chocemic. Prokop *Kroupa* z Chocenic, obyvatel na Horách Kutných, obdařen erbem od krále Vladislava. Týž Kroupa přijal k erbu a rodu Jindřicha bakaláře, Jana *Štolara* a Jana *Kambálka*, též obyvatele Kutnohorské a proto král Ludvík nadal tyto erbem takovým: Štít na příč poloviční, vrchní polovice žlutá a v ní lev modré barvy, zpodní žlutá a modrá, totiž 4 pruhy žluté a 4 modré, kolčí helm s přikryvadlem žlutým a modrým a nad tím 5 per pávových své barvy. (Arch. Český XXVI. 216.) Dotčenému Jindřichovi polepšil král Ferdinand (1543, 16. května) týž erb tak, aby ten lev na prstech napřed hvězdu zlatou nesl. (Reg. král.) Ale z neznámých příčin již Jindřich měnil zpodní pole tak, že na místě pruhů měl je vyplněno znameními na spůsob podkov. Tak zejmena viděti na pečetidle Anny Rubínky z Chocemic, že jdou znamení ta ve 4 řadách pod sebou, napřed po čtyřech a naposled po jediném znamení. Jindřich již tak pečetil (1549, 2. července v arch. knih. Praž.) Viz i Hrady XII. tab.

Zdá se, že s Kroupou povýšen jest do stavu erbovního i Jan *Zigel*, jenž se píše již l. 1515 z Chocenic (stará kniha Sedlecká v arch. zem.) a tak i jeho potomci a je dokázáno, že i oni měli erb takový jako Kroupa. Jiří

Zigel (asi 1542) měl zlatého lva v modrém a ve zpodním poli podkovky neb šupiny a 5 pavích per zlatých modrých (Erbovník Salmovský), ale Kateřina z Chocenic vdaná Šultysova pečetila pruhy pošikem pode lvem (1576 v arch. mus.), držíc se starého erbu. (Viz i u Krále na str. 278). K tomu ještě lze dodati, že byli také *Oryanové* z Chocemic.

Chochol z Semechova v. Chmelíř.

Chotěborský z Greifenberka v. Albin.

Chotěborský z Paumberka v. Svěchyn.

Chotělinský z Breitenbachu. Rodina ta měla prý za erb červený štít a na něm pták noh neb gryf bílé barvy nesoucí bílou střelu. Poloviční týž gryf jest klénotem. Tak Král na str. 357.

Chotěšický z Kopidlna. Jiřík Orfeus rodilý z Chotěšic, malíř, obdržel majestátem l. 1567, 14. dubna povolení, aby se psal z Kopidlna a obdržel tento erb: Štít červený, v němž rohy danělovy o pěti parozích své přirozené barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými a nad tím rohy danělovy. (Rybička Pam. arch. IV a str. 33. Král na str. 330 trochu odchylně a o dvou rodinách. Zapsáno v reg. královských.)

František Petr *Chotětický z Ostroměře* (1691) měl štít poloviční, v pravé ruku a rámě v lokti ohnuté s mečem vytaseným, v levé lva s korunou vzhůru stojícího. (Vypsal Kolář se „zbírky erbův" snad v arch. mus.) Snad obdržel týž Fr. Petr, jenž byl ok. r. 1683 purkrabí na Sovinkách, týž erb od Daniela Pachty z Rajova cís. palatina a pana na Byšicích a Liblicích († 1683).

Chotounský z Chotouně. Majestátem d. 1556, 30. dubna povoleno Janovi, Jiříkovi, Šimanovi a Pavlovi, bratřím Chotounským, aby se psali z Chotouně a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž půl daněle až po zadní stehna bílé barvy se dvěma rohy a 12 parohy a maje halspant nebo kruh zlatý na hrdle a zlatá kopýtka, točenice, přikryvadla bílá modrá, za klénot orličí křidlo rozletité a v něm roh daněle zvířete s sedmi parohy. Jiným majestátem d. 1608, 22. prosince připuštěn k témuž erbu Jan *Turek*, prymas města Hradiště na Moravě, jehož Pavel přijal za erbovního strýce a erb polepšen tak, aby byla nad helmem koruna, ponecháno modré křidlo orličí, ale danělův roh vypuštěn. (Reg. král.) Tak i Jak. sb. Král na str. 329, ale kladou jelena.

Choustnický ze Stranova v. Kavinský.

Chrastlovský z Lípy je pojmenování rodiny v Králově Heraldice (na str. 291), kdež se jim dává erb Trčkův z Lípy. Otázka, zdali kdy taková rodina byla.

Chroust z Velechova v. Hymlštein.

Chrudimský z Častolovic. Majestátem d. 1596, 16. června dáno vladyctví a erb Danielovi Kryštofovi *Chrudimskému*, Tomáši *Šlemerovi*, Jiljí *Pergerovi* a Pavlovi *Kalousovskému*, aby se psali z Častolovic. Erb tento vypisuje se takto: Štít na příč rozdělený, ve zpodní polovici zeď, barvami žlutou a modrou na spůsob šachovnice rozdělená, při vrchu čtyři stínky mající, za níž půl zvířete kamzíka své přirozené barvy po zadní kýty vzhůru

vyzdviženého, přední nohy rozložené, ústa otevřená a jazyk vyplazitý majícího do svrchní polovice téhož štítu blankytné vyniká, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými modrými, dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, pravý žlutý a modrý, levý modrý bílý a mezi nimi půl kamzíka jako na štítě. (Rybička, Erbovní rodiny Chrudimské str. 20, Jak. sb. Král 276, 282 (odchylně). Viz i Šebestian.

Chrudimský z Hořovce. Erb rodinný té byl prý červený štít a na něm ruka až do zápěstí držíc meč, táž ruka je i klénotem. Tak Král na str. 32.

Chvalický z Jenšteina v. Koutský.

Chyba z Kovačova snad pradávná rodina na Moravě. Erb jejich štít poloviční pošikem od levé dolů, svrchu zlatý a zpodu černý, přes celý udice černá v zlatém, zlatá v černém, kolčí helm s přikr. týchž barev, z koruny vynikají dvě křidla rozložitá, pravé zlaté a levé černé (Kadich-Blažek na str. 200, tab. 133. Král na str. 308.)

Chyba z Tamanova. Král Ferdinand dovolil (1538, 27. prosince) Francovi Chybovi, aby se psal z Tamanova a dal mu erb: Štít poloviční, v pravé straně bílé muž přes pás až do půl kolen bradatý v modré odtáhlé suknici neboližto župici, drže v rukou luk červený, tatarský, natažený se střelou naloženou a maje na hlavě modrý klobouk neb kolpak se střapcem u vrchu modrým; a druhá strana téhož štítu červená, helm s přikryvadly a točenicí bílé a červené barvy a nad tím muž stojí, jako jest v štítu (Reg. král.)

Chytva z Karlšperka v. Karolides.

Ichtrycové z Ichtryc, ještě v německé říši žijící (v. Uechtritz) měli na modrém štítě dva zlaté klíče křížem přeložené a za klénot dva rohy buvolové. Tak je viděti na náhrobku vyobrazeném v Soupise Českobrodska 194. V Jak. sb., u Meraviglie na tab. 100 a Králově Heraldice na str. 269 jest erb takto popsán: Štít poloviční v pravo bílý, v levo modrý a v něm křížem dva zlaté klíče, přikryvadla modrá bílá, na koruně dva rohy, barvami na příč rozdělené, pravý zhora bílý a modrý, levý modrý a bílý. Proti tomu je v majestátu daném (1727, 8. března) Arnoštovi Kunratovi, Leopoldovi z I. na stav panský jen zmínka o štítu modrém s klíči, který dán do 1. a 4. pole polepšeného a křížem rozděleného štítu, kdežto do druhého pole dány bílé a červené pruhy pošikem a do třetího též takové žluté a černé, (Reg. král, Viz i obr. v Hradech XII. tab. odchylný.)

z Ilova (Illow) příjmení rodiny panské z Braniborska pocházející, z níž pocházel i Krištan, jenž l. 1634 byl v Chebu zavražděn. Erb jeho byl tento:

Štít poloviční, u vrchu žlutý, u zpodu modrý a přes celý štít zelený věnec vavřínový, helmice s korunou a přikryvadly modrými žlutými, nad tím poloviční dívka, majíc šat barvami svisle rozdělený modrý a žlutý, vlasy zlaté spuštěné, na hlavě věnec a držíc v každé ruce uťatou ratolest. (Kadich-Blažek str. 52 a tab. 38.)

Jahodkové z Turova. Předkové jich drželi šosovní grunty v Chrudimi. Jan odstěhovav se do Prahy a stav se tu registrátorem desk zemských obdržel majestátem (1571, 17. března) právo, aby se psal z Turova a erb tento: Štít pruhem modrým, pošikem od levé k pravé jdoucím, na němž jsou tři jahody, stopkami pořad od vrchu dolů obrácené, na tři pole rozdělený, vrchní pak žluté, zpodní červené a v každém z nich po jedné (herald.) lilii bílé barvy, kolčí helm s přikryvadly zlatými modrými a bílými červenými, za klénot dvě křidla orličí, pravé modré, levé červené, mezi nimi jahoda na stopce, u níž jsou dva listy vzhůru obrácené. K témuž erbu připuštěni od Jana strýci jeho Vít *Zahrádka* a Tymotej *Louka*, což majestátem (1584, 25. května) potvrzeno. (Reg. král. a koncept v Šlecht. archivu, A. Rybička v článku „O erbovních rodinách v městě Chrudimi". V Uč. Sp.1 883. Dobře v Královně Heraldice na str. 305, ale špatně na str. 323.) Zdá se, že Janem Jahodkou přestala tato rodina, jako vymřela rodina *Loukův z Turova* ještě před smrtí Janovou. *Zahrádkové z Turova* žili v Praze až do 18. století. Erb jejich jest vyobrazen v erbovníku Salmovském.

Jakardovský z Sudic, příjmení rodiny neznámého původu, ale bezpochyby v 16. st. do erbovního stavu povýšené, která hospodařila napřed na Moravě a pak v Čechách. Erb jejich byl tento:

Štít červený na 4 pole křížem rozdělený, v 1. a 4. poli na třech zelených pahrbcích bílý kříž, ve 2. a 3. pošikem neb pokosem bílý pruh na spůsob řeky, klénotem jsou dvě křidla složená a na vrchním černém zase kříž. Tak na pečeti Janově (1664 rodopisné listy v zemském arch. v Praze.) KB. tab. 37 má dva erby, první je velice pohybný. Druhý (č. 9) se vněkterých podrobnostech uchyluje. Viz i obraz v Hradech XIV. na tab.

Jakšové z Tisové. Matyáš Jakeš a Jiřík bratr jeho, Moravané, obdrželi majestátem (1551, 2. května) povolení, aby se psali z Tisové a tento erb: Štít žluté barvy, v němž od zpodu páv celý své přirozené barvy, maje ocas roztočený a k pravé straně obrácený stoje, za klénot dva buvolové rohy, na příč rozdělené, pravého půl od zpodku a levého půl od vrchu modré barvy a ostatek žluté barvy (Reg. král.) V Jak. sb. jest bílý štít s bodcem na červeném štítě patřící starší rodině z Tisové a zejména erb Johanky z Tisové, manželky Benešovy z Kalenic. (Paprocký o st. pan. 396.) Tak i mylně v Královně Heraldice na str. 363.

Jalovec z Vranovic. Král Ferdinand dovolil (1539, 17. srpna) Petrovi Jalovcovi, aby se psal z Vranovic. Erb mu daný byl tento: Štít polovičný, pravá strana žlutá a levá černá, přes kteréžto rozdělení jest celý pták noh, přední polovice černá v žlutém stojíc na levé noze a pravou vzhůru držíc s vyplazeným jazykem a majíc na hlavě zlatou korunu královskou a druhá zadní polovice žlutá na zadních nohou stojí, ocas mezi nohy otočený majíc a se 2 křidly, helm s přikryvadly žlutnými černými a nad tím dvě křidla, pravé černé a levé žluté. (Reg. král.)

Janequin v. Muk.

Janinalové z Janganku, přistěhovalí, v 17. st. měli tento erb:

Štít na příč trojdílný, v 1. poli žlutém Říšský orel (dvouhlavý) bez korun, v 2. modrém tři bílé hvězdy podle sebe, v 3. bílém zelená hora o třech pahrbcích a na ní zlatá koruna holá, v níž jsou prostrčeny 2 meče se zlatými jilci; dvě korunované helmice s přikr. černými žlutými a modrými bílými, na pravé dvě bílá křidla rozložitá, a mezi nima bílá hvězda, na levé dvě kladiva křížem položená a bílou pentlí zavinutá, na níž se čte: Spe et patientia. (Meraviglia na str. 11 a tab. 10.)

Janour ze Strachnova, příjmení vladycké rodiny, o níž není známo, jeli to prvotní rodina českomoravská, protože se vyskytují v 16. st. na Moravě. Podle obrazův ve sbírce KB. tab. 37 a 150 nejsou barvy známy, ale na štítě jest ostrva po 5 sucích, na příč položená a nad ní a pod ní po 3. hvězdách. Klenotem jest polovičná panna prostovlasá nahá, opírajíc ruce o boky.

Jaroměřský z Libanu v. Loštický.

Jaroměřský ze Štromberka L. 1650, 20. září propůjčeno rytířství Danielovi Jaroměřskému, obchodníku na Starém m. Praž. a hejtmanu městské kumpanie, aby se psal ze Štromberka a propůjčen mu erb:

Štít křížem rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém od dělící čáry polovičná orlice černá s korunou a vypl. jazykem, 2. 3. voda tekoucí, nad tím výšina o třech horkách a na ní muž drže meč. Otevř. helm s korunou a přikr. černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě orlice barvami v 7 pruhů dělené (na příč) v pravé 1. 3. 5. 7. černý, 2. 4. 6. žlutý, v levé 1. 3. 5. 7. červený, a 2. 4. 6. bílý. Mezi tím polovice Českého lva korunovaného, bílého, an tasí v pravé přední noze meč se žlutou rukovětí. (Reg. král.)

Jedlička z Louštyně v. Zahrádka.

Jelčanský z Jelčan v. Krčín.

Jelen ze Mchenic. V Ústrašínském kostele (Soupis Pelhřimovska na str. 282) pohřben byl 1592 Václav Jelen ze Mchenic. Erb jeho je starožitný a jednoduchý, na štítě znamení jako koza k řezání dříví ale dole spojená příčním dřevem a kde se horní dřeva křižují, jest jako kramle; též znamení jest jako klénot a tuším na křidle. Rodina jeho je úplně neznámá (špatně čteno ze Vohenic.)

Jelínek z Jelení hory. Císař Ferdinand povolil (1560, 27. ledna) Janovi *Trnovanskému*, Jiříkovi *Zdichnovi* a Václavovi Veleslavovi *Jelínkovi*, aby se psali *z Jelení hory* a vysadil jim tento erb: Štít na příč polovičný, svrchní pole 3 pruhy rozdělené, pravý žlutý, prostřední černý a levý bílý, ve zpodní polovici červené jelen s rohoma k pravé straně s hlavou nakřivenou a pod ním muž v košili a kožených poctivicích na trávníce leží, maje rukávy až po loket ohrnuté, jelena rukama za oba rohy drže a obě nohy o čelo téhož jelena opíraje se vidí, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, nad tím 2 rohy jelení, každý 6 parůžkův maje, v poli barvami rozdělené, pravý (zhora) žlutý, černý, levý bílý, červený, mezi kterýmiž rohy polovice téhož muže, jako ve štítě, držícího v každé ruce jeden roh. (Reg. Král.)

Jelínek z Koldína v. Krystyan.

Jelínek z Lovoše. Král Ferdinand dal 1549, 26. října Pavlovi *Strakovi* moc, aby se psáti mohl *z Lovoše* a tento erb: Štít modrý, ve kterémž jest kůň straka, toliko přední polovice hnědé a zadní bílé barvy, maje v čele kříž bílý, zlatá modrá pokryvadla při kolčím helmu, nad tím polovice hnědého koně předními nohami vzhůru stojícího. Tak se psal i Šťastný *Jelínek z Lovoše,* jenž přišel před r. 1598 z Klecan na Nové město Pražské a snad byl od Straky k erbu přijat. Když pak Straka zemřel, dal cís. Rudolf (1601, 9. listopadu) erb jeho odumřelý dotčenému Jelínkovi. Potomek (?) tohoto Václav byl (1631) v Rychnově n. K., psal se tehdá Jelínkem, ale l. 1633 *Lovošínským.*

z Jendorfu rytíři byli ode dávna v Německu. Císař Karel V. potvrdil jim (1531, 1. října) stav, erb a svobody. Od r. 1533 byli osedlí v Čechách. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm ovce vzhůru vyskakující, 2. 3. též červené a v něm dvě orlí hlavy a krky žluté, zádama k sobě obrácené, přikryvadla červená bílá a červená žlutá, dva helmy, na pravém dva červené rohy a mezi nimi přední polovice ovce vyskakující, na levé žlutá orlice rozkřidlená jen po nohy vynikající (Jak. sb.). Několik obrazů celého erbu aneb jen štítu v Miltnerových Privatmünzen tab. XI. a XII. Viz i Hrady XIV na tab.

Jeník z Bratřic. Jeníkové byli svobodníci v Mezilesí. Majestátem daným 1590, 10. dubna povoleno Janovi Fárovi a Svatošovi Jeníkovi, aby se psali z Bratřic a dán jim tento erb: Modrý štít, v němž zvíře srnec se zlatými rohy, dvěma předníma nohama k běhu pozdviženými, maje v hrdle křtán nožem kuchařským neb řeznickým podřezaný a hrdlo naskrze probodené, kolčí helm s přikryvadly modrými a žlutými a korunou, z níž přední polovice téhož srnce vyniká (Reg. královská). S tím nesouhlasí obrazy. V Jak. sb. jest na bílém štítě jelen maje hrdlo šípem prostřelené, Král na str. 328 má jelena mečem probodeného.

Jeník Zásadský z Gamsendorfu. Bratří Mikuláš, Jiří, Matěj a Václav a jich strýc Jan Jeníkové Zásadští narodili se na panství Semilském, propuštěni z poddanství a obdrževše od neznámé osoby erb a vladyctví, psali se z Gamsendorfu. Majestátem d. 1637, 27. června potvrzen jim jejich erb, totiž: Štít poloviční, pravé pole bílé a v něm u zpodu skála o třech pahrbcích, na nichž stojí černý kamzík, k pravé straně obrácený, maje ústa rozzavená a červený jazyk vyplazitý a drže v levé přední noze zelený věnec routový, levé pole modré a v něm tři žluté pruhy, položené pošikem od pravé zhora dolů, kolčí helm s přikryvadly černými bílými a modrými žlutými, nad tím koruna, z níž vynikají tři péra pštrosí, dvě bílá a prostřední červené. Jiným majestátem (1644, 22. prosince) polepšen erb jen Jiříkovi a Matějovi na tři pole takto: V pravém poli zůstal starý erb (vlastně jeho polovice), levé bylo červené a v něm žlutý lev s rozdvojeným ocasem, též na tříhranaté skále stojící, k pravé straně obrácený, maje jazyk červený vyplazitý a drže v přední pravé noze věnec bobkový, prostřední

pole (druhá polovice starého štítu) modré a v něm tři žluté pruhy na pokos proti kamzíkovi čelící (lev tedy byl obrácen k levé), nad těmi třemi štíty turn. helm s korunou a přikryvadly bílými černými a žlutými modrými. Klénot zůstal jako byl dříve. Když byl Jiří 1811, 1. května do panského stavu vyzdvižen, byl erb zase polepšen, totiž štít na čtvero rozdělený, černý a červený, uprostřed štítek, rozdělený ve dvě pole bílé a modré pruhem (starý střední štít), který byl šestkrát žlutými a modrými pruhy pošikem rozdělen, v bílém poli kamzík ve skoku na trávníku stojící, v červeném zlatý lev též na trávníku, oba držíce vavřínový věnec, koruna, dva helmy s přikryvadly modrými žlutými, na pravém křidlo černou a červenou barvou tak rozdělené jako štít, na levém tři pštrosí péra, dvě černá a prostřední červené (Reg. královská a císařská ve Vídni, Meraviglia tab. 6. Viz i obraz v Hradech X. na str. 235, a na tab.).

Jeníkovští z Jeníkova nepřipomínají se u nás před 30. válkou. Jan J. z J. bojoval ve službách i císařských i švédských, ale usadil se v Čechách. Císař Leopold potvrdil (1668, 8. dubna) jeho starožitný stav rytířský. Erb jich byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole na příč rozděleno, v horním žlutém poli modrý lev v pravo obrácený s dvojitým ocasem, an drží v předních nohách pouta řetězi spojená, ve zpodním je modrá a žlutá šachovnice, 2. a 3. pole červené a v něm černé křidlo brky k straně pravé obrácené, dva otevřené helmy s korunami, přikryvadla černá červená a žlutá modrá, na pravém helmu černé křidlo brky k pravé obrácené, na levém modrý lev k pravé straně hledící ale jen pod kyčle, drže pouta. (Reg. král. Obraz odchylný Kadich-Blažek tab. 38.)

Jeníšek z Újezda. Jan Jeníšek, rodák Domažlický (1480 atd.) a zbohatlý psal se již 1500 z Újezda, tedy kdysi na konci 15. stol. obdařen erbem a heslem. Erb jeho a potomků byl štít pošikem zdola nahoru a od levé k pravé poloviční a pole černé a žluté a přes celý štít jednorožec ve skoku k pravé straně obrácený, v černém žlutý, v žlutém černý, přikryvadla týchž barev a za klénot poprsí mouřenína, majícího na kabátu knoflíky zlaté a držícího buzikán v pravici. (Obrazy v Březnici, Jak. sb., M. tab. 7, Hrady VIII. tab., Paprocký o st. ryt. 247, ale tu chybně červená barva, Král na str. 208) Císař Ferdinand III. polepšil (1642, 25. dubna) týž erb tak, aby měli nad korunou orla císařského s křidly rozloženými, uprostřed mezi nimi štítek domu Rakouského, totiž bílý pruh na červeném s literami F III na témž pruhu a nad tím Říšskou korunu; také jim povoleno, aby se psali jen z Újezda. Erb ten po jich vymření připojen k erbu těch Krakovských z Kolovrat, kteří drželi Březnici, ale vyhasl s nimi také. Hrabata Pálfy, držitelé Březnice, píší se také svob. pány z Újezda. (Arch. Březnický a Reg. král.)

Jenšík z Ježova. Již l. 1543 psali se tak Jan a Adam svobodníci, ale teprve majestátem 1574, 9. února dáno povolení Matouši *Mládkovi* a Adamovi *Jenšíkovi*, aby se psali z Ježova a dán jim erb: Štít modrý, v němž jelen zlatý, maje krk nožem naskrze probodený, ve skoku, kolčí helm

s přikryvadly modrými zlatými a točenicí týchž barev a za klénot polovice téhož jelena. (Koncept v šlechtickém arch., Král str. 328.) Na pečetěch Jenšíkovských nachází se jelen probodený mečem a v klénotě kromě něho dvě křidla proti sobě. (Obraz odchylný má Meraviglia na tab. 6.)

Jesenští z Velké Jeseně pocházeli z Uher, odkudž ujeli před Turky. Do Čech přišel nešťastný Jan († 1621). Erb jeho byl štít bílý, u jehož zpodu skála, na níž stojí strom zelený a za ním medvěd své přirozené barvy, maje přední nohu vyzdviženou, u levého koutu horního vyniká z dýmu bílá ruka s ramenem,majíc v hrsti střelu, kterouž bode do těla medvědova, turnéřský helm s korunou a přikryvadly černými a bílými, z koruny vyniká poloviční medvěd, vzhůru postavený, drže v obou nohách větev zelenou s pěti lupeny. (Jak. sb. a vyobrazení v Miltnerově díle Privatmünzen tab. XXI. a XXII.)

Jezbera z Kolivé hory. Císař Rudolf svolil (1610, 30. srpna), aby byl přijat Jan Jezbera k erbu Hovorčovských a psal se po nich z Kolivé hory. Když pak císař Ferdinand II. (1630, 2. listopadu) Jana do stavu rytířského vyzdvihl, změněn a polepšen jest týž erb takto: Štít červený a v něm leopart zvíře své přirozené barvy, věnec růžový na hrdle maje, na skále proti háji neb lesu olivovému, listem obrostému k pravé straně vyzdvižený stojí, helm otevřený s korunou a přikryvadly červenými bílými a nad tím leopart tak, jako ve štítu. (Reg. král.) Od té doby psal se *Jezberovský z Olivé hory.* Vácslavovi († 1661), jenž byl místopísařem kr. Č., polepšen erb posavadní takto: Červený štít, na jehož zpodu jest příkré skalisko (Bergfelsen), na němž stojí vzhůru levhart (bezpochyby přirozené barvy) s červeným jazykem (vyplazeným) a ocasem vymrštěným, drže v pravé přední noze meč se zlatými kříži a maje korunu na hlavě, turnéřská helmice s korunou a přikryvadly červenými a bílými, z kteréž koruny levhart vyniká tak, jako na štítě. (Reg. král. Erbovník Novohradský, Moraviglia na tab. 134., Jak. sb. Král v Heraldice na str. 83 a v Hradech XII. tab.) Druhdy se psávali ještě z Kolivé hory a trvali do 18. st.

Ježdík z Gamsenfalu. Rodina tato l. 1750 erbem obdařená měla takové znamení erbovní: Štít na zdél poloviční v pravo červený v levo modrý, u zpodu obou skála plesnivé barvy, z té v levo vyšší celý kamzík seskakuje, do té nižší kamzík zapadl a polovicí těla vyniká, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, klénotem jsou dvě křidla, pravé červené, levé modré. (Jak. sb.)

Ježek z Rytrsfeldu v. Rytršic.

Jilovský z Krásné hory v. Zelotin.

Jilovský z Úračova v. Vodňanský.

Jindrovský z Bučína. Majestátem d. 1585, 27. května dovoleno Janovi staršímu Jindrovskému, aby se psal z Bučína a dán mu tento erb: Štít poloviční, pravá polovice červená a v ní pruh bílý (na příč) s lilií (herald.) červenou, levá polovice modrá a u spodu skála rudá o dvou pahrbcích a na jednom z nich jelen ve skoku se zlatým halspantem, kolčí helm, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, zlatá koruna a půl téhož jelena (Dsky

zemské 24, J2, schází v reg. král.). S tím se shoduje Jak. sb. až na to, že má ve štítě půl jelena a Král na str. 265, jenž má na místě skály křoví. Viz Felix.

Jirek z Jirkova. Král Ferdinand dovolil (1561, 24. listopadu) Achácovi, písaři radnímu v městě Znojmě, Janovi, Jindřichovi a Zikmundovi bratřím Jirkům, aby se psáti mohli z Jirkova, obdařiv je tímto erbem: Štít na tré rozdělený klínem od zpodu pravé a levé strany jdouc a ostřím prostředku vrchu dosahujíc, v temž klínu žlutém 3 pahrbky a prostřední vyšší, na němž čáp bílý k pravé straně obrácený stojí na jedné noze, v druhé kámen bílý drže. Ostatek štítu jest popelaté barvy a v každém poli hvězda zlatá, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými popelatými, nad tím dotčené 3 pahrbky a čáp na obou nohách k pravé straně obrácený stojí, maje křidla rozkřidlená. (Reg. král.)

Jirkovský z Děvína v. Bezděkovský.

Jirkovští a Rodenové z Krutče měli prý týž erb, jako Stříbrští. Tak Král na str. 284.

Jiskra z Dobešova. Král Ferdinand povolil (1539, 13. prosince) Václavovi a Martinovi, bratřím Jiskrům, aby se psáti mohli z Dobešova. Erb jich byl: Štít na tré na příč rozdělený, vrchní a zpodní pole modré, z nichž v každém jsou 3 jiskry ohnivé pořad podle sebe a prostřední pole černé, v němž jest žlutá hlava lvova, majíc v ústech též barvy houžev, helm s přikryvadly modrými černými, červenými a modrými, žlutými červenými, nad tím břečťanový věnec a nad tím ruka zbrojná (s ramenem) až pod paždí, držíc kladivo zbrojné v zavřené hrsti k ráně vyniká. (Reg. král.)

Jiskra ze Sobětiček v. Kousek.

Jiskrové ze Sobince. Majestátem d. 1558, 26. ledna obdařeni Jan z Nehvizdek, Oldřich *Sudikovský* a Václav *Jiskra,* měšťané v Hradci Králové, aby se psali ze Sobince a dán jim erb: Modrý štít, v němž půl jednorožce až po zadní kýty k pravé straně obráceného žluté barvy, kolčí helm s točenicí týchž barev a přikryvadla modré a žluté barvy, nad tím křidlo rozkřidlené, modré a vzhůru stojící a mezi peřím téhož křidla devět třtin rybničných (t. j. s klasy) žluté barvy (Reg. král. Trochu se odchyluje Král v Heraldice, více Jakubička, tento v barvách, totiž bílé na černém). O rodině této psal A. Rybička v článku Královohradecké rodiny erbovní. (Poj. Sp. N. 1873.)

Jíša z Prošovic v. Zelendár.

Jizbický z Jizbice. Majestátem d. 1592, 19. srpna povoleno Matyáši Jizbickému a synům Václava *Litoměřického,* měšťana Nového m. Praž., aby se psali *z Jizbice* a dán jim tento erb: Štít dvěma bílými pruhy vzhůru v krokvici spojenými na tré rozdělený, zpodní pole modré a v něm koruna zlatá královská, menší dvě pole na vrchu podle krokvice černé barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly černými žlutými a bílými modrými a nad tím dvě křidla orličí, proti sobě rozkřidlená a barvami na příč rozdělená,

totiž pravé žlutou a černou a levé modrou a bílou. (Reg. král., Rybička v Pam. arch. III, 322, Kadich-Blažek tab. 158, Král na str. 314.) Téhož erbu byla i Mandalena *Dobrovítova z Dobrovítova* (1601, Kolář z arch. mus.)

Jonové z Jonu (van der Jhan) měli na štítě raka vzhůru položeného a s klepety roztaženými. Tak na náhrobcích v Horním Litvinově a na pečeti Jáchymově v Arch. DZ. IX, 2.

z Jordánu měli na bílém štítě tři lovecké trubky černé, pysky dolů obrácené, se zlatými šňurami, přikryvadla černá bílá a za klénot dva buvolové rohy, pravý žlutý a levý černý. (Jak. sb. Král na str. 365. U obou (Král na str. 305) jest ještě jeden erb snad vzatý od následující rodiny. Blažek tab. 16 má štít červený, trubky černé, levý roh bílý, pravý červený a mezi nimi zbrojné rámě s mečem, přikryvadla červená bílá.)

Jordán z Klauzenburka. Rodina tato měla za erb štít červený a na něm pošikem bílý pruh, na němž byli vyobrazeni tři štíři své přirozené barvy lezoucí, přikryvadla červená bílá, klénot orličí křidlo týchž barev, jako štít. (Kadich-Blažek tab. 38. Jak. sb. Král na str. 304.)

Jošt z Maloměřic. Císař Maximilian povolil (1572, 30. dubna) Blažeji Joštovi, úředníku na Čejkovicích (Moravanu), aby se psal z Maloměřic a dán mu tento štít: Lev zvíře v běhu zlatý, maje ocas vyzdvižený, ústa rozzavená, jazyk vyplazitý, nohy přední rozkročené, v pravě tlapě bylinu zelenou dětel o třech ratolestech držící (Reg. král., Šlecht. arch. ve Vídni).

Joštové z Ostrovce, osedlí na Čáslavsku, měli na štítě psa s ocáskem nahoru obráceným. Tak r. 1542 na pečeti Arnoštově v Arch. Kutnohorském.

Jozef z Kunratic v. Vořikovský.

Juliš z Šonpachu v. Dlouhý.

Junker z Bigato v. Hrady XIII. tab.

Jurman z Krasenska. Král Ferdinand povolil (1532, 31. května) Ondřejovi a Martinovi, bratřím Jurmanům, aby se psali z Krasenska, přidav jim tento erb: Štít na příč poloviční, svrchní strana žlutá a zpodní modrá a z té modré od zpodu vidí se kůň bílý až po život, vzhůru hlavou až na zlaté pole v uzdu zlatou závodnici pojatý, maje bílou kštici, zlatou šňurou zavázanou, nad tím štítem helm s přikryvadly žlutými modrými a nad tím dvě péra pštrosí, přední zlaté a druhé modré a mezi nimi vidí se ten kůň bílý vzhůru hlavou až po život v uzdu závodnicí zlatou pojatý, maje bílou kštici zlatou šňurkou zavázanou. (Reg. král.)

Kac z Kancenpachu. Král Ferdinand povolil (1542, 11. května) Jakubovi a Matesovi, bratřím *Kacům* (Katz) a Jakubovi *Rutíkovi,* aby se psáti mohli z Kancenpachu, a dal jim tento erb: Štít poloviční, v pravé straně tři strychy neb klíny pošikem, vrchní žlutý, prostřední modrý a dolní černý, levá pak strana (též tak rozdělená), vrchní štrych modré, prostřední černé a dolní žluté barvy, nad štítem helm s točenicí a přikryvadly všech tří barev, jako v štítě, nad tím dvě křidla černá orlí, jedno na druhém po pravé straně jsou a z prostředku těch křidel k levé straně půl kočky bílé s předníma nohama se vidí. (Reg. král.)

Kadner z Greifeneku. Rodina tato přišla v 16. století odkudsi z Němec a byla v královských službách. Erb jejich byl malován takto: Štít modrý a na něm noh bílé barvy ve skoku k pravé obrácený, maje ocas mezi nohy zadní ohnutý, přikryvadla červená bílá a za klénot týž noh, ale jen po kýty. (Jak. sb. Král na str. 357.) S tímto však nesouhlasí vyobrazení na žetonech Jiříka Kadnera (Miltner Privatmünzen tab. XXII); neb tu jest štít pošikem od levé nahoru dělený a tudíž má býti dvojí barva, také se z drobného nákresu tolik pozná, že noh drží v předních nohách kouli neb jablko.

Kadovský z Děvína v. Bezděkovský.

Kadrman z Kelče v. Kelecký.

Kafuňk z Poborovic. Majestátem d. 1557, 23. dubna povoleno bylo Matyáši Poborovskému jinak Kafuňkovi, aby se psal z Poborovic a obdařen erbem. (Reg. král.) Erb ten byl: Štít bílý a v něm muž v červené župici (dlouhé uherské sukni) až po paty, maje na hlavě klobouk červený (tatarský) s střechou bílou nahoru ohnutou a drže v pravici žlutý buzikán nad hlavu povýšený, přikryvadla červená bílá a za klénot týž muž ale jen po kolena. (Jak. sb. Král na str. 317. Soupis Klatovska na str. 81. Tak i pečeť Matyášova r. 1576 v arch. mus. V erbovník u Dírenském vydává se erb Kafuňkův z Chlumu za erb těchto Kapuňkův.

Kahoun z Myšlína. Rodina Kahounův žila v 16. st. v Písku. Jan K. sice tu podržel svůj majetek, ale odstěhoval se do Nového města Pražského. Kdysi v l. 1576—1582 nabyl erbu a hesla. Erb jeho byl: Štít poloviční, v pravé polovici lilie, v levé dva pruhy pošikem od pravé k levé dolů, klénot není znám. Tak na náhrobku manželky jeho Anny Řečické († 1582), v kostele sv. Trojice v Písku. On sám zemřel nedlouho potom. Jedním z poručníkův statku jím zřízených byl Jan starší *Štěpánovský z Myšlína.* Erb jeho popisuje Král na str. 261 jako štít zhora dolů poloviční, černý a bílý a klénot tři pera černé, bílé a černé a jest-li snad předloha Králova byla v tom chybná, že vyplnění štítu bylo vynecháno, mohlo by se pokládati za to, že byl Kahounovým erbovním strýcem.

Kail ze Šternburka, příjmení rodiny u nás osedlé v 17. století, jež se psala také Keyl, Kayl neb Keil. Erb jich byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli pošikem od pravého horního koutu, dole pruh na způsob vody tekoucí, v 2. a 3. poli po okrouhlé věži s dvéřma, dvěma okny a cimbuřím a nad prostřední stínkou hvězda, helm otevřený s korunou a nad ní medvěd pod korunou sedě, drže předníma nohama klín (keil) mezi zadní nohy puštěný, jako by byl z kamene vytesán a majíc na vrchu a spodních rozích po kouli. (Vyobrazení na náhrobku z r. 1677 v soupise Boleslavska na str. 215.)

Svobodní páni *z Kaiseršteina* měli tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm tři pruhy červené pošikem od pravé dolů k levé, 2. a 3. pole černé a v něm žlutý lev ve skoku s ocasem rozdvojeným a korunkou na hlavě, uprostřed štítu štítek poloviční, pravo červený

a levo bílý a na všem štítku lilie, bílá v červeném a červená v bílém, nad štítem dva helmy s korunami a s přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, na pravé dvě křidla barvami rozdělená, žluté černé a černé žluté, nad levou poloviční lev jako ve štítě, ale jen po zadní kýty. (Staré vyobrazení. Též [odchylně s pruhy] Meraviglia na tab. 43, Kadich-Blažek tab. 190, Hrady VIII. tab.)

Kál z Kalmansdorfu. (Kahl v. Kahlmansdorf) rodina, jež se v Čechách vyskytuje od konce 16. století a úřednická. Císař Leopold vyzdvihl Teofila K. do rytířského stavu kr. Č. (1698, 6. listopadu) a potvrdil mu jeho erb totiž: Štít bílý a na něm černý pruh pošikem a v obou částech (mimo pruh) po červené růži, helm s korunou a přikryvadly bílými červenými a bílými černými a nad tím dvě křidla barvami rozdělená, svrchu bílá a od zpodu černá a na každém po červené růži (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Kalenda ze Statenice. Na jednom dvoře ve vsi Statenici seděl sedlák Jan Kalenda, jemuž bratří Sezimové z Ústí (1572) tu ves i s tím dvorem dědičně prodali a tak ho z poddanství vysvobodili, l. 1576 píše se on ze Statenice a není pochyby, že byl v ten čas učiněn erbovníkem. Z pečeti jeho r. 1593 seznáváme jeho erb, totiž na štítě ruka až pod zápěstí držíc meč vytasený a rovně nahoru vyzdvižený; takový je i klénot (Kolář z nějaké sbírky sbírky pečetí, snad Roudnické). O jeho potomstvu nedostává se pamětí.

Kalenda z Větčína v. Brodský.

Kaliště z Otrsfeldu. Majestátem d. 1556, 29. dubna povoleno Matěji, Jánovi a Pavlovi, bratřím *Breslerům*, aby se psali z Otrsfeldu a dán jim tento erb: Štít červený, uprostřed něhož nůž řeznický a kladivo havířské se zlatým topůrkem, jedno přes druhé křížem pošikem a pokosem přeložené a to nůž se špicí k pravé, kladivo však k levé straně obrácené se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými, mezi nimiž je nůž a kladivo tak, jako ve štítě. Václavovi, synu Matějovu dovoleno majestátem d. 1581, 22. února, aby se psal z Kaliště a z Otrsfeldu a polepšen jeho erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli zůstal starý erb Breslerův. 2. a 3. žluté a v něm dva pruhy černé, k pravé straně na pokos položené, nad štítem místo kolčího helmu otevřený s korunou (Rybička v Pam. arch. IV b., 66.) S tímto popisem srovnávají se pečeti zúplna.

Kalous z Prachně v. Holar.

Kalousovský z Častolovic v. Chrudimský.

Kamaryt z Rovin. Majestátem d. 1557, 24. dubna povoleno bylo Václavovi Kamarytovi, kr. rychtáři v Novém městě Pražském, aby se psal z Rovin a obdařen erbem (Reg. král.). Erb ten byl štít modrý a ruka s ramenem obrněná, z oblaku vynikající, jež drží v hrsti hada s korunkou (červeného?), přikryvadla modrá žlutá a červená žlutá a za klénot táž ruka, jako ve štítu. (Jak. sb. Král na str. 324, chybně na str. 279.) Jiný list erbovní dán 1594, 26. listopadu Janovi a Jindřichovi Kamarytům z Rovin a protože Václav přijal k erbu Pavla *Prokopa* měštěnína Starého

města Pražského, i tomuto (1595, 3. října) týž erb a heslo potvrzeny. (Reg. král.)

Kambálek v. z Chocemic.

Kamberští z Varvažova soudíc již z přijmení byli téhož erbu jako Srnovcové a jiní z Varvažova, ale není známo, kým a kdy byli k témuž erbu přijati; možná, že byli potomci některého z těch, kteří byli přijati l. 1580 k erbu Srnovcův. Erb jich byl štít modrý a v něm jelen své přirozené barvy se zlatým obojkem, na zadních nohách stojící a k vrchu štítu vyskakující, přikryvadla modrá žlutá a za klénot polovice téhož jelena. (Jak. sb. Král na str. 330.)

Kamenický z Hojovic. Václav Kamenický, obyvatel v městě Táboře, koupil před r. 1540 (a to asi dosti dávno) ves Hojovice, po níž se pak psával. Jak a kdy erbu nabyl, není známo. Matyáš K. z H. prosil za potvrzení erbu, což povoleno (1587, 6. srpna). Erb se popisuje takto: Pole modré a v něm koroptva přirozené barvy se žlutým nosem a pazoury, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými a nad helmem též koroptva. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 341—342, Meraviglia na tab. 134. Tak i v Jak. sb.)

Kamenický z Ostrova v. Šicha.

Kamenník z Sonenšteina v. Kutnaur.

Kamenohorský z Kamenné hory, přijmení rodiny na Moravě osedlé. Majestátem d. 1565, 6. února obdařeni Jiří a Jakub strýci K. heslem z K. h. a tímto erbem:

Modrý štít, a v něm zlatý kozorožec k pravé straně obrácený, an leze po skále (Kamenné hoře), která sahá až k pravému koutu, kolčí helm s točenicí a přikryvadly zlatými modrými, nad tím polovice zlatého kozorožce v pravo hledícího (Reg. královská. V Kadichově a Blažkově sbírce na str. 54 popisuje se znamení erbovní jako kozí rohy, tak i Král na str. 337, oboje tuším chybně); Kolář viděl erb Jakubův a na něm kozla vyskakujícího (r. 1571).

Kaml z Bernfelsu Tomáš Řehoř byl snad erbem nadán od Jana Jáchyma Slavaty jako palatina. Fr. Teply popisuje (ČČH. XXX. 482) zkrátka, totiž medvěd a podkova.

Kandorský z Kandorské hory. Ferdinand I. dal (1560, 15. července) erbovní list Adamovi a Václavovi, bratřím Kandorským, na heslo a tento erb:

Štít polovičný, v pravé polovici modrý a tu na zeleném pahrbku vinný keř s 3 lupeny a 4 hrozny. V levé červené polovici u zpodu hradba ze štukoví se 3 stínkami, z níž bílý lev s červ. vypl. jazykem do polovice vyniká. Kolčí helm s točenicí a přikr. bílými červenými, nad tím lev polovičný, drže v přední noze pravé zelený hrozen. (Reg. královská, Král na str. 268.)

Kaňka z Karlova, přijmení Pražské rodiny. L. 1622 zemřel Jan K. „z Kadlova" a pohřben jest v kapli Betlemské. Na jeho štítě byl pták s prstenem (Schaller, Prag III, 192) a tedy týž erb jako měli Kapounové

z Karlova. Jan byl snad potomek buď Jiříka Vadasů neb Mikuláše Novobydžovského, kteří l. 1591 připuštěni byli k erbu Jana. Kapouna.

Kaňkovský z Gamsenšteina. Majestátem d. 1534, 14. března povoleno Václavovi Kaňkovskému, aby se psal z Gamsenšteina a dán mu tento erb: Štít od vrchu až ke zpodku na dvé rozdělený, pravá strana blankytná a levá červená, ve kterémžto štítu vidí se skála, na kteréžto skále kamzík své přirozené barvy, zadníma nohama v červeném poli na té skále stojící a předníma nohama přes to rozdělení štítu až k vrchu skály vyskakující, maje růžky i kopýtka zlatá, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, koruna na helmě a v ní dva rohy buvolové, pravý žlutý a blankytný, levý bílý a červený, mezi nimiž se spatřuje půl kamzíka s růžky a kopýtky zlatými. (Reg. král.) Shoduje se Jak. sb. a Král na str. 270, odchylně na str. 331.

Kapan z Rugiru, přijmení rodiny pocházející z Neapolska, jejíž st. erb byl takový: Štít na příč polovičný, svrchní pole modré, ve kterémž lev bílý zadníma nohama rozkročený, k pravé straně obrácený s ocasem dvojnásobným, maje ústa rozzavená s vyplazitým jazykem a na hlavě korunu zlatou, drže pravou nohu vzhůru, přes kterouž, též také přes celý život a nohu levou, kterouž zadu drží, červený pruh jest pošikem, zpodní pole zlaté, v němž tři krokvice červené, kolčí helm, přikryvadla žlutá červená a bílá modrá, nad tím točenice týchž barev, na níž ruka pravá vzhůru se dvěma prsty zdviženými, majíc rukáv na dél rozdělený, pravý díl zlaté, levý červené barvy. Z těch Tarquinius byl na Moravě a stal se hejtmanem na Mikulově. Císař Maximilian polepšil mu (1569, 7. února) dotčený erb tak, že mu dal helm otevřený s korunou a na místě ruky jiný klénot, totiž půl lva bílého, jak je ve štítě i s červeným pruhem přes něj. (Reg. král.)

Kapela z Elbinku v. Placel.

Kapoun z Karlova. Majestátem d. 1577, 15. března povoleno Janovi *Kapounovi,* rybníčnému a obročnímu a Václavovi *Bínovi,* listovnímu, písařům na Poděbradech, aby se psali z Karlova a dán jim tento erb: Štít modrý a u zpodku jeho tři malé pahrbky zlaté, na nichž kapoun s pazourem na hlavě bílé barvy, maje v pysku zlatý prsten s rubínem k pravé straně obrácený vzhůru stojí, kolčí helm s přikryvadly modrými bílými a korunou, na níž stojí týž kapoun, jako v štítě. K témuž erbu připuštěni podle majestátu d. 1591, 4. dubna Jiřík *Vadas* a Mikuláš (Novo) *Bydžovský.* (Reg. král.) Shoduje se Král na str. 342, o Vadasích viz Rybičkovy Erbovní rodiny Hradecké.

Kapr z Kaprštejna. Majestátem d. 1565, 10. října povoleno Pavlovi, Zikmundovi a Jakubovi Kaprům, aby se psali z Kaprštejna a dán jim tento erb: Štít červené barvy, v němž tři kapři přirozené své barvy k jedné hlavě v prostřed štítu spojení, jeden dolů a dva vzhůru ke koutům štítu k pravé a levé straně držíce jsou, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými, za klénot dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené, pravý bílý a červený, levý červený a bílý, mezi nimiž jest kapr své přirozené barvy, hlavou dolů a vzhůru ocasem. (Reg. královská.) Erb ten se pak malo-

vával jinak, totiž na modrém štítě tři kapři hlavami k sobě a rohy celé modré. (Jak. sb. Král na str. 347, tak je i na pečeti r. 1624.)

Kára z Polehrad v. Polehradský.

Karásek ze Lvovic v. Lvovický.

Karban z Olšan. Majestátem d. 1549, 23. listopadu povoleno Václavovi Karbanovi, aby se psal z Volšan a dán mu tento erb: Štít modrý, ve kterémž jsou dva polouměsíce, jeden přes druhý přeložený, jeden oběma rohy nahoru a druhý rohy dolů stojící (barvy nejsou), kolčí helm s přikryvadyl modrými žlutými, za klénot ruka zbrojná až po loket (t. j. celé rameno), kladivo neb čekan husarský držíc a z oblaku vynikajíc. (Reg. král. Rybička v. Pam. arch. III,. 322.) S tím shoduje se náčrtek v erbovníku Salmovském, též pečeť Jiří Kryštofa z r. 1608, Jak. sb. a Král na str. 355.

Karel z Makova v. Makovský.

Páni *z Karlovic,* kteří se sem ze Sas přistěhovali, měli prvotně na bílém štítě tři černé trojlisty jetelové, stopkami v prostřed štítu spojené tak, že dva trojlisty obráceny byly k horním koutům a třetí dolů. Když přišli do Čech, měli již erb rozšířený (1544) erbem vymřelých pp. z Ciglhaimu, tak že erb jich byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. bílém červený pruh pošikem zhora dolů, přikryvadla černá bílá a červená bílá s dvěma helmy korunovanými, na pravém bílé křidlo s třemi trojlisty, na levém bílá koule s červeným pruhem pošikem položeným a na ní drobné peří jako kyta neb choehol. (Jak. sb. Král na str. 395.) Pěkný obraz tohoto erbu je v Miltnerových Privatmünzen tab. III., 25.

Karolides z Karlšperka. Císař Rudolf II. obdařil Karla *Mělnického,* měšťana Nového města Pražského a syna jeho Jiříka Karolidesa, mistra svobodných umění, svého poetu a písaře radního Nového města Pražského (neznámého roku) vladyctvím a erbem tímto: Štít poloviční, v pravo žlutý, v levo černý, ve kterýchž jsou lvi, černý ve žlutém a žlutý v černém, k sobě obrácení, na hlavách majíce korunky a každý přední nohou žezlo držíce, na kolčím helmě s přikryvadly černými žlutými koruna a z ní vynikají čtyři péra pštrosová, dvě žlutá a dvě černá, ale barvami střídavě položená t. j. žluté za černým. Erb ten majestátem d. 1604, 19. října polepšen tak, aby ti lvi stáli na skále o třech pahrbcích, z nichž prostřední jest vyšší a byli ti lvi zadními nohami rozkročenými spjati a místo kolčího helmu aby byl turnýřský otevřený „šturmhaub". Při tom také připuštěni k tomuto erbu Jiříkovi bratří, Havel *Toužil,* měšťan v Rakovníce, strýc jeho, Adam *Rozacín,* měšťan v Sušici, Adam *Chytva,* měšťan v Brandýse n. L. a Adam a Jáchym *Kršňákové,* obyvatele na Táboře, jež Jiřík za erbovní strýce přijal. (Reg. král.) To spjetí těch lvů bývalo tak vyobrazováno, že drželi spolu s předníma nohama jedno žezlo. (Jak. sb. Král na str, 269.) Konečně pak i připuštěn k erbu všech předešlých i Václav *Vodička,* což majestátem d. 1611, 18. srpna potvrzeno. (Reg. král.)

Karpíšek. Gundakar, kníže z Lichtenšteina jako cís. palatin obdařil (1650, 6. prosince) Severyna a Jana Karpíšky z města Mor. Krumlova, své

služebníky, erbem tímto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červeném 2 kapři své přirozené barvy hlavami dolů, 2. 3. pole zlaté a v něm červená růže, v prostřed štítu modrý štítek s dvěma choboty (? rüssel), přikryvadla červená žlutá a žlutá modrá, kolčí helm a na něm dva kapři hlavami dolů a v pravo a v levo od nich žlutá růže a nad ocasy červená růže, pak z obou stran orličí křidla barvami rozdělená, modré červené a červené žluté, v pravém žlutá, v levém modrá lilie tam, kde se barvy dělí. (Kníž. arch. Lichtenšteinský.)

Karvínský z Karvína. Rodina tato ze Slezska pocházející přišla do Čech v 17. století. Jejich prvotní erb byl štít modrý a na něm žluté provazy, jichž konce byly spleteny v uzly na způsob osmiček a položeny byly tak, že dva uzly šly k horním koutům a třetí dolů. Do Čech přišedše snad měli rozšířený erb a l. 1700 potvrzen jim rytířský stav Římské říše i z České kanceláře. Posledně (1813) polepšen Janovi K. z K., c. k. generalmajoru jeho erb takto: Štít křížem na čtvero polí rozdělený, 1. a 4. starý štít, 2., 3. červené a na něm bílý lev s rozdvojeným ocasem, vždy ke vnitřku obrácený, uprostřed štítu štítek bílý a na něm orlice černá pod korunou, nad štítem koruna a tři helmy s korunami a přikryvadly modrými žlutými, černými bílými a červenými bílými na pravé dotčené uzly, na prostřední orlice a na levé lev. (Reg. král. Kadich,-Blažek tab. 40, Blažek tab. 16. a 17.)

Karyk z Řezna. Rodina tato byla v první polovici 16. století v Starém městě Pražském, nabyvši snad před r. 1527 vladyctví a erbu. Erb ten byl takový: Štít bílý a v něm tři pruhy pošikem od pravého horního koutu dolů a to dva červené a třetí mezi nimi bílý a v tom bílém tři hvězdy žluté jedna za druhou, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad ním křidlo s týmiž barvami a hvězdami, jako bylo na štítě. (Meraviglia tab. 134. Jak. sb., Král na str. 306.) S tím shoduje se pečeť Mikulášova r. 1559. (Arch. mus.)

Kasalický z Kaštic. Kromě starých vladyk z Kasalic žila v Kolíně v 15. st. městská rodina Kasalických. Jan, jenž se tak l. 1525 psal, píše se l. 1533 z Kaštic a od té doby byl on a jeho potomci v držení statkův pozemských. Erb jich byl na modrém štítě bílý kolčí helm a jako klénot 3 péra, modré, bílé a modré. (Král na str. 363. Tak i v erbovníku zámku Dírenského.)

Kastus z Růženého v. Vacek.

Kašpárek z Palatinu, přijmení rodiny z Plzně pocházející, z níž Daniel K. z P. první se tak psal a živ byl ještě l. 1599. Protože se jeho list erbovní nikde nezachoval, lze za to míti, že obdržel erb od některého palatina společně s přátely svými *Pechovským, Blovským* a *Zumrem* a že se erb jeho s některým ze jmenovaných srovnával. (Pam. arch. X, 266—267.)

Kašperský z Rajova. Majestátem d. 1556, 10. července obdařen Martin Kašperský heslem a erbem, totiž polovičným rysem zvířetem ke skoku

obráceným. (Poznamenal M. Kolář z rejster královských.) Král (277 a 284) má dva obrazy, které se spolu nesrovnávají, ale rys tam jest.

Kataryn z Kataru přijmení rodiny, kteráž se přistěhovala v 16. st. do Čech. Prvotní jich erb byl štít trojdílný, horní pole červené, střední žluté, zpodní černé a přes všechny tři strom, jedle zelená od kořenův vzhůru stojí. Klénotem byla tři péra černé, červené a černé. Majestátem d. 1599, 4. června dovoleno jim, aby se psali *z Kataru a Šternšteina* a polepšen jich erb takto: Štít křížem rozdělený v 1. a 4. poli červeném byl starý erb, v 2. a 3. lev své přirozené barvy, k pravé straně vzhůru spjatý pod korunkou. Klénotem jsou tři péra, červené, bílé a žluté. (Rybička v Kobrově Nauč. Slov. X, 294, Král 290, 298, Kadich 56 tab. 41.)

Kavan z Čejkov. Majestátem d. 1547, 20. září (úterý před sv. Matoušem) povoleno Šimonovi Kavanovi, aby se psal z Čejkov a dán mu tento erb: Štít bílý (má býti červený), v němž jest bílá noha lvova s pazoury zlatými, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím noha lvova, jako na štítě. (Reg. král., Rybička: O erbovních rodinách Hradeckých na str. 17.)

Kavinský ze Stranova. Majestátem d. 1556, 6. července povoleno Mikuláši *Kavinskému* a Václavovi *Choustinskému,* aby se psali ze Stranova a dán jim tento erb: Štít na příč rozdělený, jehož svrchní pole žluté a v tom čelist lvova s třemi zuby vzhůru vynikajícími a zpodní polovice barvy modré, kolčí helm s přikryvadly žlutými a modrými, nad čímž dvě čelisti lvové vzhůru stojící, a v každé tři zuby se spatřují. (Rybička, Erbovní rodiny Hradecké na str. 17., Král na str. 276 (shodně) 284 (odchylně) 325 (chybně). Choustinský je v reg. král. psáno, ale v tituláři r. 1589 a jinde čte se Choustnický.)

Kavka z Dubečka. Ferdinand III. dal (1649, 26. března) erbovní list Václavovi Augustinovi *Kavkovi* a jeho pastorkovi Klimentovi *Payrovi,* aby se psali z Dubečka. Erb jich byl tento:

Na červeném štítě městská hradba s cimbuřím o 4 stínkách, na něm oděnec, an pravicí tasí dobytý meč a levicí drže štítek (červený), na němž jsou písmena F. III. Otevř. helm s korunou a přikr. červenými bílými, nad tím dva bůvolové rohy barvami na příč dělené, pravý (shora) červený a bílý, levý bílý a červený, mezi nimi 5 pštrosových per, 1., 3., 5. bílé, 2., 4. červené. (Reg. královská, Král na str. 317.)

Kavka Předdvorský z Troskovec. Majestátem d. 1605, 24. října dán Mikuláši Kavkovi tento erb: Štít poloviční, pravo modrý a tu dva háky neb sápě plavecké, háky a špicemi k vrchu obrácené a proti sobě pošikem postavené, na kříž přeložené žluté barvy, v levé polovici žluté dvě ryby lipany své přirozené barvy vedle sebe, jedna po pravé straně hlavou vzhůru a druhá vedle ní hlavou dolů obrácená, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými a žlutými, točenice, z níž dvě křídla orličí vzhůru rozkřídlená a od pravé strany k levé obrácená, jedno na druhém, po zpodu jedno žluté a druhé na něm modré a na témž modrém křídle ryba lipan své přirozené

barvy, pošikem od levé strany k pravé hlavou vzhůru a ocasem dolů obrácená, a přes tu rybu též pošikem sápě plavecká od pravé strany k levé špicem a hákem vzhůru obrácená. (Reg. královská.)

Kavka z Tolenšteina neb *z Tolšteina.* Majestátem 1600, 22. srpna, z Říšské kanceláře daným, vyzdvižen Jan Kavka, hofmistr v Kutné hoře, do stavu vladyckého, aby se psal z Tolenšteina (Kavčího kamene. Býv. arch. dvorský.) Za erb dostal tři kavky pošikem malované. (Dačický II, 80.) Obyčejně se ten erb maloval tak, že na štítě červeném byla černá kavka se zlatým obojkem, přikryvadla červená bílá a jako klénot táž kavka. (Jak. sb., Král na str. 340.)

Kavka z Tulbingšteina. Tímto heslem obdařen 1624, 28. září Jan Václav Kavka majestátem z České kanceláře daným, při čemž obdařen tímto erbem:

Štít polovičný, levá polovice ještě jednou tak dělená, v pravo červená, v levo bílá. Pravá polovice žlutá a v ní černá orlice s červeným vypl. jazykem. Otevř. helm pod korunou s přikr. červenými bílými a černými žlutými, nad tím 5 bílých per pštrosích. (Reg. královská.)

Kazibaba z Kosmačova v. Hradecký.

Kbelský z Kapíhory jako Severyn.

Keč z Kečova (Kötsch von Kötschau), příjmení německé rodiny, která přišla do Čech a v krajině západně od Stříbra zůstávala. Erb jich byl štít černý a v něm krokvice žlutá, od obou dolních koutů začínající a svou špicí u vrchu se končící, ve třech polích kromě ní po jednom žlutém předmětu podobném kuličce s násadkou, přikryvadla černá žlutá, jako klénot žlutá koule a nad ní 5 per, z nichž tři žlutá a dvě černá. (Jak. sb., Král na str. 314 a v Hradech XIII. tab.) S tím shodují se i pečeti z r. 1567 a 1580. (Arch. DZ. VII, 3 a mus.) Meraviglia (tab. 134) má jen červený štít bez klénotu.

Kekrycové z Kekryc (i Kekeryc) přišli do Čech v 15. st. a byli ještě okolo l. 1600 na drobném statku. Erb jich byl štít polovičný, v pravo modrý, v levo bílý, v každém poli byla k vrchu zlatá lilie a třetí lilie byla u zpodu, půl v modrém a půl v bílém poli, přikryvadla modrá bílá a klénotem dva rohy, pravý bílý, levý modrý. (Jakub. sbírka, Král na str. 271, ale klade lilii střídavých barev, což by bylo heraldicky správným.)

Kekule z Žírovic. Václav Kekule ze Stradonic na Pravoníně a Stradonicích splodil s Alžbětou Trojanovou nemanželské dítky, Mikuláše, Václava, Oldřicha, Kateřinu a Annu, kteréž císař Matyáš (1614, 17. února) za právoplatné potomky uznal, erbem vysadil a dovolil, aby se psali Kekule z Žírovic. Erb jich byl tento: Štít na příč rozdělený, vrchní polovice červená a zpodní bílá a v této zelený pahrbek a na něm stojí přes celý štít lev, ve zpodní polovici červený, ve svrchní bílý, vzhůru k pravé straně obrácený s vyplazitým jazykem a předními nohama půl kotve zelené (vlastně hák z erbu otcova) držící se spatřuje, kolčí helm s točenicí bílé a červené barvy a přikryvadly bílé červené a bílé zelené barvy

a nad tím vrchní polovice lva, jak je ve štítě. (Reg. král. Vyobrazení v díle Štěpána Kekule, Das Wappen Hřič in Böhmen und Mähren, Meraviglia na tab. 134, též popisuje Král na str. 285, ale omylem klade lva se zelenou ratolestí.)

Kryštof Frydrych *Kelbich z Ostreychu* pečetil (1646) pečetí, na níž jest pták, jako u Cardův z Petrovic, od pravé k levé pošikem natažený, klénotem jsou dva rohy slonovy (trouby) s okrasou stromkovitou mezi nimi. (Arch. DZ. IX, 1.)

Kelbl z Löwengrimmu (česky druhdy z Lebengrymu, Levengrimu a j.). Císař Ferdinand II. nadal (1630, 5. listopadu) bratří Jana a Bedřicha Kelble erbem a heslem, ale týž majestát jim v Milčíně shořel. Proto obnovil jej císař Ferdinand III. (1648, 17. dubna) a polepšil jejich erb. Tento byl štít na příč poloviční, svrchní pole červené a v něm zlatý lev kráčeje a drže meč, zpodní pole je zhora dolů na modrou a červenou polovicí rozdělené a v celém poli květina, v červeném modrá a červená v modrém. (Arch. mus.) Když byl František K. z L. (1780, 27. ledna) do stavu rytířského kr. Č. povýšen, popisuje se jeho štít takto: V horním poli červeném zlatý lev s dvojnásobným ocasem, drže v levé noze stříbrný meč, ve zpodním poli modrém a bílém na zeleném trávníku 3 pětilisté růže do trojhranu položené, nad tím dvě poupata liliová a lilie. (Šlecht. arch. Kadich-Blažek tab. 44.) Zpodní znamení vzata patrně od Kelblův z Gejzinku.

Kelecký z Kelče. Majestátem d. 1538, 16. února dán Janovi z Kelče, synovi n. Václava bydlícího v Teplici v domě Hanouskovském, tento erb: Štít červený, v němž jest u zpodku kopec zelený a na něm lev celý bílý z rozzavenými ústy, maje ocas skrze zadní nohy zapletený, na kterémž kopci dvě borovice zelené, z každé strany toho lva jedna, vyrostlé stojí; přikryvadla červená bílá a nad helmem jedna borovice zelená. Jiným majestátem d. 1541, 11. prosince polepšen týž erb, aby byl štít modrý, v němž jest od zpodku až do polovice štítu mříže dřevěná, za kteroužto mříží lev bílý celý na zadních nohách stoje vyskakuje, jsa obrácen k pravé a ocas maje vzhůru nad mříží, helm stříbrný s korunou a přikryvadly modrými žlutými a nad tím dva rohy buvolové barvami napříč rozdělené, pravý (zhora) žlutý modrý, levý modrý žlutý. (K tomuto polepšenému erbu připuštěn (1541 23. prosince) Jan *Kadrman,* obyvatel v Hradci Králové, aby se psal také z Kelče (Reg. král.,) Rybička, o erb. rod. Hradeckých, Král na str. 324 (odchylně).

Kemnicár z Dorndorfu v. Arpin.

Kernár z Velikých Kyrbic (i z Karbic). Král Ferdinand I. dovolil (1549, 27. února) Janovi Kernerovi, aby se psal „z Velikého Kyrbice" a dal mu tento erb: Štít pošikem rozdělený, pravá strana červená, v níž jsou 3 klasy ječné, levá bílá, v níž jsou tři hrozny vinné modré barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly červené a žluté barvy, nad tím půl muže až po pas v župici, z polovice červené a z polovice bílé, maje na

hlavě klobouk neb kalpak červený a okolo něho točenice červená a žlutá, kterýž muž drží v pravé ruce 3 klasy a v levé 3 hrozny. (Reg. král.)

Khek ze Švarcpachu. Císař Ferdinand I. obdařil Hanuše Kheka (1561, 2. listopadu) vladyctvím Říšským a erbem, totiž: Černý štít, v něm žlutý lev s ocasem nahoru ohnutým a červeným vyplazeným jazykem a od pravého dolního k hornímu levému koutu přes štít a lva trám pošikem položený a na šest dílův bílých a červených rozdělený, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, helm s korunou, dvě křídla proti sobě, každé pošikem a pokosem barvami dělená, pravé černé žluté, levé žluté černé a přes každé křídlo též trám tak jak je ve štítu, a mezi těmi křídly polovice lva jako na štítě. (Opis v geneal. sbírce arch. zemského, tyž opis vypsal si Kolář snad z téhož opisu. Neúplný popis je v Paprockého o str. ryt. 358, malovaný erb shodující se s popisem u Meraviglie na tab. 37, též v Králově Herald. str. 324, odchylný tamže str. 323 a v Jak. sb.)

Khevenhüller viz Merav. tab. 83—84, Kadich-Bl. tab. 42.

Khuen Belasy v. Merav. 64. Hrady XIII tab.

Khyn z Khynu, příjmení rodiny přistěhovalé, která se psala vlastně Kynne von Kynne. Tak Ondřej, jenž učinil r. 1564 přiznání k zemi. Na štítě měli jelena k pravé vyskakujícího, jehož přední nohy jsou v horním koutě pravém a to na horní polovici štítu jenž jest rozdělen na pokos od levé k pravé. Tak na pečeti Kašparově r. 1611. Arch. DZ. VI.)

Kirchmajer z *Rejchvic.* Erb rodiny této byl: Štít žlutým pruhem na příč rozdělený, svrchní pole modré a v něm žlutá hvězda, zpodní pole červené a v něm zhora dolů tři bílé pruhy, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot dva rohy, pravý modrý, levý červený a mezi nimi žlutá hvězda. (Jak. sb. Král na str. 290.) S tím se shodují pečeti z l. 1618 až 1620 (v arch. zemském). Prvotní jich erb daný 1571 Valentinovi a 1578 polepšený byl jiný, totiž štít na příč rozdělený, svrchní pole modré, zpodní žluté, u zpodu štítu tři vrchy své přirozené barvy, z nich prostřední převyšoval druhé a na něm žluva pták k pravé straně obrácená, ve vrchním poli žlutá hvězda šestihranatá, přikryvadla a točenice žluté a modré barvy, dva rohy na příč rozdělené, pravý žlutý a modrý, levý modrý žlutý a mezi nimi žluva pták. (Reg. král.)

Kirchner v. Neukirchen. Ondřej K. rodilý z Normberka usadil se v Hradci Králové, jsa tu lekárníkem. L. 1644, 23. května dal mu Kryštof z Ruofu, cís. palatin, erbovní list s mocí, aby se psal v. Neukirchen. Na štítě měl boha Merkura a za klénot kostel. Zdá se, že se mu erb nelíbil a vyžádal si proto nový erbovní list, kterýž mu dal Jan Kašpar Hepp, Fil. a Med. Dr. a cís. palatin (1648, 2. května). Nový erb byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli modrém kostel (bílý) se 3 věžemi a červenými střechami, v 2. a 3. poli červeném pruh na příč žlutý, nad ním 2 koule, pod ním jedna, 4. pole modré a v něm nad ostrou skalkou zlatá hvězda, helm otevřený s přikryvadly a točenicí modré žluté a červené bílé barvy a nad tím polovice boha Merkura (Oba listy v držení rodinném.

Viz Gen. Taschenbuch Brn. 1893 str. 297.) Císař Karel VI. potvrdil Jiří Vojtěchovi, vnuku Ondřejovu a též lekárníkovi v Hradci (1731, 2. ledna) šlechtický stav a erb jeho učinil více jednoduchým, než býval.

Štít byl poloviční, v pravém černém poli zelený trávník a na něm bílý kostel s 3 věžemi, kupolí, křížkem zlaté barvy a červenými střechami, levé pole modré a v něm u zpodu zelený trávník, na něm bílá hůrka, nad níž se vznáší zlatá hvězda, kolčí helm s přikryvadly černé bílé a modré bílé barvy, nad tím 2 křidla, pravé modré, levé černé. (Reg. král. DZ. 38, T 8, 643. A 10, Meraviglia tab. 128. Týž erb polepšen (1892, 6. října) když dán rytířský stav Karlovi K. z N., bývalému plukovníkovi, zejména mu přidán druhý helm.

Kladrubský ze Svrčova, příjmení rodiny na Moravě a Slezsku osedlé, jež prý přišla z Polska a byla erbu „svěrček", totiž:

Štít na příč poloviční, zhora červený, zdola stříbrný a v horním poli písmena N stříbrné barvy, kolčí helm s přikryvadly týchž barev, koruna a tři pštrosí péra, z nichž prostřední stříbrné a ostatní červené (Kadich-Blažek str. 98 a tab. 43. Blažek str. 32. Chybně Král na str. 286.)

Hrabata *z Klamu* (Clam) pocházejí prvotně z Korutan, ale nazývají se od r. 1524 po hradu Klamu v Horních Rakousích. Žijí ve dvou pošlostech nazývajíce se po pp. z Martinic a z Gallas, jež podědili. Starý jejich erb jest štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole pošikem zhora dolů k levé je rozděleno na bílé a červené, v 2. a 3. zlatém je černošedá kočka ve skoku. Uprostřed jest štítek pod korunou, ve zl. poli na bílé skále divokou děvu mající na hlavě věnec a držíc pravicí jelení rohy (prvotní erb). Obraz toho v Ottově Slov. Naučném V. 428, Kadich Bl. tab. 13. Klamové z Martinic a Klamové z Gallas sloučili své erby s erby rodin podědených. Obraz těchto Miltner, Privatmünzen tab. X, 71 a Hrady, X. tab., obou v Slovníku Naučném V, 428. Viz i Kadichovo dílo tab. 13.

Klanerové (Clanner) *z Engelshofen,* jsou rodina z Bavor pocházející, jež se přistěhovala do Čech ok. r. 1680 (první byl hejtmanem na Křivoklátě). Erb jich byl štít pokosem od pravého rohu dolů rozdělený, svrchu bílý, od zpodu modrý a přes celý štít zlatá střela vzhůru stojící a ostřím vrchu dosahující, nad zavřenou helmicí jest koruna a z ní vyniká přes pas mouřenín, maje kabát zapjatý, v pravo bílý, v levo modrý, na hlavě pohanskou korunu, drže levicí dotčenou střelu a pravici opíraje o bok. (Vyobrazení v Ottově Slovníku Naučném V, 430 a v Hradech XII. tab.)

Klanicer z Charvatic. Erb této rodiny byl prý štít pošikem od levého koutu dolů poloviční, horní pole červené, zpodní modré a přes oboje bílý jednorožec. Týž poloviční byl klénotem. Tak Král na str. 308 a 356.

Klary (Clary), knížecí rodina prý z Toskanska pocházející, jež se psávala prvotně de Clario, ale když přišli ok. r. 1623 do Čech, psali se C. de Riva i de Clara. Jeronym svob. p. C. oženil se před r. 1652 s Annou z Aldringen († 1665), po níž a její příbuzných podědil jmění. Majestátem d. 1666, 23. ledna povýšen do stavu hrabského a dovoleno mu, aby jméno

vymřelé rodiny Aldringen připojil ke svému a erb také ke svému erbu. V nynějším erbu pocházejí tedy horní dvě pole štítu a 3 klénoty z rodiny Aldringenovské a 3 šindele modré v zlatém štítě a věž bílá o třech stínkách. dvou oknech a černé bráně v modrém poli z prvotního erbu Klarovského (Vyobrazení v Ottově Slovníku Naučném V, 438, a v Soupise Slanska 182, Kadich-Blažek str. 204, Hrady IV. tab.) Od r. 1767 mají prvorozenci knížecí řád. Pošlost jedna psala se ze Šparbersbachu.

Klášterský z Rosengarten. Jiří Pertolt Pontanus z Braitenberka jako cís. palatin nadal (1600, 23. srpna) Jana *Vilémovského*, kanovníka Vyšehradského a faráře Tachlovského a Adama *Klášterského* erbem a heslem. Erb se popisuje takto: Štít červený maje bílou lilii při vrchu i při zpodu a mezi nimi přes štít modrý pruh pošikem natažený, v němž jsou 3 zlaté růže, dělící štít na dvě rovné části, kolčí helm s vavřínovým věncem a přikryvadly červenými bílými a modrými žlutými, nad tím dvě křidla barvami na příč rozdělená, modré žluté a bílé žluté (červené?) a mezi nimi bílá lilie. (Kopiář Pontanův.) Erbovní list měl v ruce Kolář a popisuje erb, avšak odchylně od předešlého. (Časopis Tábor II, č. 2). Také popisuje erb Pavlův, jak je na obrazech v Klokotech (Čas. Tábor I, č. 43.) Klášterští žijíce pak na Táboře zřekli se svého stavu mlčky a vymřeli tuším l. 1867.

Klatovští z Dalmanhorstu, rodina prvotně z Frisska pocházející, měla podle majestátu d. 1545, 17 září erb: Štít modrý, v jehožto poli jsou tři pruhy černé stejně od sebe vzdálené (pokosné?), z nichž horní má jeden, zpodní dva, střední však čtyři zlaté trojlístky, helmice s přikryvadly modré, žluté a černé barvy, na ní koruna zlatá, z níž vynikají dvě křidla, jedno modré (levé?) druhé zlaté s černými pruhy, v nichž jest ostatních šest trojlistův. (A. Rybička v ČČM. 1889 str. 476 z reg. král., podobně i Král v Heraldice na str. 306.) K tomuto erbu vlastně Janovi *Otovu Frisskému* náležitému připuštěni tehdá Ondřej *Klatovský*, Ondřej *Philo* Pražan a Václav *Krušina* z Vysokého Mýta.

Klatovský z Kosmačova v. Hradecký.

Klatovský z Tulešic. Císař Rudolf povolil (1580, 3. srpna) Šimonovi Klatovskému Moravanu, aby se psal z Tulešic a dal mu tento erb: Štít modrý, u zpodku tři pahrbky žluté neb zlaté, z prostředku bodláčí výrostlé a na něm pták stehlík svých přirozených barev k pravé straně obrácený, helm s přikryvadly žlutými modrými a nad tím pták stehlík. (Reg. král.)

Klaudyan z Greifenberka v. Arpin.

Klebelsberg viz Merav. tab. 64, u Blažka 17 a Hrady VIII. tab.

Klement z Ehrenšteina v. Straka.

z Klenče. Král Ferdinand dovolil (1545, 16. února) Duchkovi, aby se psal z Klenče a dal mu tento erb: Štít na dvé rozdělený, pravá polovice červená, levá bílá, v kterémž štítu jsou rohy jelení, jedna polovice bílá v červeném a druhá červená v bílém, helm s přikryvadly červe-

nými bílými a nad tím dva šípy červené opeřené a na kříž přeložené se vidí. (Reg. král. Odchylně Král na str. 330.)

Klenka z Vlastimile. Antonínovi K. měšťanu Pražskému (majoru střelcův), dán 1867, 4. ledna rytířský stav cís. Rakouského a tento erb: Štít, v němž pošikem od pravé dolů bílý pruh a v něm tři žaludy své přirozené barvy za sebou, v horním poli červeném bílý lev s rozdvojeným ocasem, ve zpodním poli modrém prápor zhora žlutý, z dola černý, jenž se dvakrát vine okolo hnědé žerdi, nad štítem 2 helmy s korunami a přikr. červ. bílými a modrými bílými, na pravém dvě křidla barvami rozdělená, bílé červené a červené bílé a mezi nimi vyniká z polovice pes braka bílý se zlatým obojkem, na druhém podobná křidla rozložitá, modré bílé a bílé modré a mezi nimi 5 ječných klasů se stébly. (Meraviglia str. 12, tab. 11.)

Kleo z Roudné. Majestátem d. 1588, 17. září dáno povolení Adamovi *Hyršovi* a Janovi a Václavovi *Kleům* v Plzni, aby se mohli psáti z Roudné a dán jim erb. Jiným majestátem (1705, 12. května) následovalo vyzdvižení do rytířského stavu. Erb jich byl tento: Štít pošikem z dolejška v pravo na horu rozdělený, vrchní polovice žlutá, zpodní modrá a v obou lev zvíře k pravé straně obrácený ve skoku s vyplazeným červeným jazykem, ocasem vyzdviženým, přední jeho díl po kyčle modré, zadní žluté barvy, přes něj a mezi polovicemi položeny jsou pošikem dva trámy, jeden podle druhého, vrchní červený, zpodní bílý, kolčí helm s přikryvadly bílými čerevnými a modrými žlutými a korunou, z níž půl jelena až po zadní kýty modrého s rohy zlatými o osmi parozích vyniká. (Reg. král. Pam. arch. X, 264, Jak. sb, Král na str. 310 a v Hradech XIII. tab.)

Kleplot z Levnturnu a *Vosrtálu.* Erb rodiny té byl tento: Štít na příč poloviční, horní polovice svislou čárou na dvé rozdělená, pravé pole zlaté a v něm polovice černého orla s korunou k pravé straně obráceného, v levém červeném (Král: bílý) lev s dvojitým ocasem a korunou na hlavě, drže v předních nohách, v jedné kouli v druhé meč (u Krále dvě železné koule řetězem spojené), zpodní polovice klínem (strany do vnitř zaohnuté) rozdělená, v klínu modrém trávník, na něm bílá zeď se štukoví a stínkami a uprostřed ní okrouhlá věž s cimbuřím, pole v pravo a v levo od klínu černá a v nich po žlutém jetelovém listu, helm s korunou a přikryvadly červ. bíl. modrými a modrými bíl. červenými, nad tím rohy třikrát na příč barvami rozdělené, modrý červený bílý a červ. žlutý modrý a v nich prostrkaná péra, červ. bílé modré, modré, červ. bílé, u pravého rohu je meč ostřím dolů postavený (u Krále polovice dotčeného lva). (Jakub. sbírka, Král na str. 278.)

Klepsatel z Milhauzu. Rodina tato z Němec pocházející obdržela erb od císaře Maximiliana a přišla v 16. st. do Čech. Majestátem d. 1596, 17. července byl jejich erb potvrzen a polepšen takto: Štít poloviční, v pravo červený, v levo bílý a v každé polovici jelení roh o pěti pa-

rozích, červený v bílém, bílý v červeném, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a nad tím jelení rohy. Polepšení bylo takové, aby měli helm otevřený s korunou a za klénot dvě křidla orličí (černá, Král na str. 270, Rybička o erbovních rod. Hradeckých str. 18).

z Klimkovic rodina neznámého původu snad ze Slezska pocházející. Erb její byl štít modrý a v něm ke zpodku podkova svými štěpy dolů obrácená, v níž jest střela s červeným opeřením a bílou tulejí, vzhůru hrotem obrácená, na podkově stojí černý pták drže v ústech střelu týchž barev, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modré a bílé barvy, nad tím 3 péra, modré, bílé a modré. (Jakub. sbírka.) Albert z Kl. (děkan v Příbrami, pak Karlšteinský) stal se l. 1652 cís. palatinem. (Zmínka o jednom erbovním listu jím vydaném v kn. 560 na l. 56 v arch. m. Prahy.)

Klivec z Morchendorfu v. Hosian.

Klokočovský z Peclinovce v. Peclinovský.

Klolové z Úsína (z Ausína) měli erb snad již v 16. století, ale Ferdinand II. jej (1628, 9. června) rozhojnil a polepšil. Nový tento erb byl: Štít na tři díly nebo pole od boku levé strany k pravé na pokos vzhůru rozdělený, v horním a dolním bílém 2 plné růže vedle sebe stojící a sebe se dotýkající červené barvy a v prostředním poli červeném lev, tváři k pravé straně jako k skoku obrácený, s vyplazitým červeným jazykem a vyzdviženým dvojnásobným ocasem, drže v předních nohách větvičku limonovou o 3 zelených lístcích a 3 limoních, helm otevřený s přikryvadly černými, žlutými a bílými červenými, nad tím koruna zlatá, z nížto vynikají 2 rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, žlutý, černý a červený bílý, mezi nimiž týž lev až po kyčle se vidí. (Reg. král.)

z Kluksu (Klux, Klüx, Kliks) přijmení Lužické rodiny, již l. 1399 četné, z níž se v Čechách vyskytuje l. 1414 Rameš řeč. Kliks. Na pečeti jeho je viděti kus větve s 4 lupeny (Arch. velkého převorství). Podobný je erb na pečeti Karla Rudolfa Kliksa z Kliksu (1651, arch. mus.), jenž tehdá také v Čechách bydlel, klénotem mu byla tři péra. Když Erasmus Bernard z K., starosta v knížectví Hlohovském, byl vyzdvižen do panského stavu, (1712, 10. února) popisuje se štít červený, v něm pošikem ležící pařez a v něm na svrchní straně dvě, na zpodní jedna větev s lupeny zeleným (Reg. král. Obraz pečeti v Hradech VIII. tab.)

Knejzl z Borovska v. Matyáš.

Knobloch z Windšteina. Rodina tato přišla bezpochyby z Německa, protože v našich pamětech nikde není poznamenáno, kdy a odkud erb obdržela. Erb jejich byl štít polovičný, pravá polovice červená a v ní bílá česněková hlavička (knoblauch) se zelenou stopkou a kořeny, levá polovice modrá a v ní bílý, (žlutý?) lev jako ve skoku k pravé straně obrácený, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, jako klénot polovička téhož lva. (Jak. sb. Král na str. 266.) S tímto popisem shoduje se vyobrazení v Miltnerových Privatmünzen tab. XXIII, 190.

Kobedové z Luhu měli na štítě pošikem od pravého koutu dolů pruh jako tok vody a nad ním po růži. Tak pečetil l. 1609 Bedřich Kobeda. (Arch. Třebonský.)

Kober z Koberšperka. Rodina tato byla v Slezsku osedlá, odkudž přišla do Čech, majíc již erb a rytířský stav. Erb jich byl štít žlutý a v něm noh pták modré barvy, držící pravou přední nohou kladivo, přikryvadla modrá žlutá, za klénot dvě křidla barvami na příč rozdělená, pravé žluté, modré a levé modré a žluté. (Jak. sb. Král na str. 357.) S tím souhlasí i obrazy erbu na mincích. (Miltner, Privatmünzen tab. XXII.)

Kober z Tálu (Kober zum Tholl). Jiří Pertolt Pontanus z Breitenberka jako cís. palatin obdařil (asi l. 1600) Lorence, Matouše, Ondřeje a Jeronyma bratří K. z T. úředníky v Osečné (Oschatz) erbem tímto: Štít polovičný, v pravo černý s polovicí zlatého orla, levé pole na příč dělené, nahoře červené, dole modré, dvě bílé lilie v sobě obsahujíc, kolčí helm s přikryvadly a točenicí černé a žluté barvy, nad tím dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené, černý žlutý a žlutý černý a mezi nimi žlutá lilie a na ní tři paví péra. (Kopiář Pontanův.)

z Koberovic v. Nefestyn.

Kobiš z Bytyšky. Z rodiny této znám jest Jan, jenž sepsal 1574 Naučení o měrách vinných. Kdy on aneb předkové nabyli erbu a hesla, není známo. Na štítě měl jelení hlavu i s krkem šípem prostřeleným a touž věc i za klénot. (Smolík, Matematikové v Č. I, 56.)

Kocín z Kocinetu. Císař Maximilian povolil (1571, 12. března) Janovi Kocínovi (ale po otci vlastně Kocianovi), aby se psal *z Kocinova* a dal mu erb: Štít zlatý, v něm hlava jelení s vyplazeným jazykem, každý roh o 6 parozích, vše přirozené barvy, a mezi těmi rohy orlice též přír. barvy, kolčí helm, přikr. zlatá, černá, točenice a nad tím jelení rohy a mezi nimi orlice. (Arch. šlechtický.) Když však císař Rudolf (1597, 7. ledna) toto povýšení Janovi potvrzoval, již jej nazval Kocínem z Kocinetu (v rukop. Kocinotu) jak se obyčejně psával a erb mu polepšil korunou na místě točenice. (Reg. král.) Potomci žili ještě v 18. stol.

Kocour z Otína v. Diblík.

Kočka z Kocenšteina. První tohoto přijmení Jakub K. z K. a Matěj odtudž přijati na sněmě r. 1552 do rytířského stavu, ale kdy a od koho erb obdrželi, není známo. Jak svědčí pečeť Jakubova (1560) a erb jeho (Miltner, Privatmünzen tab. XXIV, 198) byl erb jeho takový: Štít polovičný, v pravé polovici pruh pošikem od pravé nahoru, v levé polovici kočka jako vzhůru vyskakující, otevřený helm a koruna, z níž vynikají dva rohy a mezi nimi kočka sedící, maje obě přední nohy o korunu opřené a hlavu k tobě obrácenou. Tak i Král na str. 268. Kromě toho malován erb jich takto: Na modrém štítě bílá kočka sedící, přikryvadla modrá bílá, na koruně kočka sedící sice k pravé straně obrácená, ale hlavou k sobě otočenou. (Jak. sb. a Král na str. 333.)

Kodicil z Tulechova v. z Tulechova.

Kohout z Horšteina v. Tahlo.

Kohoutové z Lichtenfeldu měli prý erb: Štít polovičný, svrchu bílý, od zpodu červený a přes celý štít pták noh červený v bílém, bílý v červeném drže lilii; klénotem dva rohy, bílý a červený a mezi nimi červená a bílá péra. (Král na str. 285.)

Koch. Bratří Jan Jiří a Petr (tento od r. 1682) pán na Hrobech vyzdviženi (1667, 8. června) do stavu vladyckého a dán jim tento erb: Štít pruhem červeným, v němž jsou 3 hvězdy zlaté o 6 špicích, na dvě polovice rozdělený, v horní polovici dělení trojhranem červeným, který vychází z obou horních koutův a ostřím dosahuje dotčeného pruhu a v něm se vidí obrněný muž po kolena stojící, maje na hlavě modrý biret s feflíky a drže v pravici kuchařskou lžíci a klas pšeničný, pošikem a pokosem položené, levici pak maje na bok podepřeno, ostatek štítuu jest modré barvy, turn. helm s korunou a přikr. červ. bíl. modrými, nad tím dva buvolové rohy barvami rozdělené, modrý červený a červený bílý, do jichž konců vstrčeno jest po pšeničném klasu a mezi nimi vzhůru ruka s brněným ramenem držíc v hrsti touž lžíci a klas, jako na štítě. (Mit. Nordböhm. Exc. Cl. XXX, 299.)

Koch z Kolburka. Podle majestátu d. 1609, 23. ledna byli Daniel K. a Benedikt *Fink z Kolburka* erbovní strýci a připustili k erbu Kryštofa *Všeruba*, komorníka při dskách zemských. Erb jich byl štít polovičný, pravé pole bílé a v něm celý červený noh, držící v pravé přední noze praporeček, pravé pole rozděleno jest pošikem od pravé dolů na 5 neb 6 pruhův černých a žlutých a střídavě položených, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá a za klénot polovice téhož noha, jako na štítě.

Kochan z Prachové. Majestátem d. 1582, 28. května povoleno Jiříkovi, Jakubovi a Tomáši bratřím *Kochanům* a Jiříkovi *Černohorskému*, aby se psali z Prachové a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravá polovice bílá a v něm lilie rozkvětlá, žluté barvy, levá červená a v něm lilie bílá, kolčí helm s točenicí, dvě křidla složená červená s pruhem bílým pošikem položeným a na tom pruhu žlutá lilie. (Reg. král., s čímž se shoduje obraz v Miltnerových Privatmünzen tab. XXIV., jen u křídel nelze podrobnosti seznati, též obraz pečeti (1598)v arch. mus. Odchylně je malován v Jak. sb. a v Králově Herald. na str. 268 totiž pravo modré a v něm dvojnásobná lilie v pravo žluté a v něm táž lilie modrá, křidla složená, vrchní žluté s modrým pruhem pošikem položeným a v něm žlutou lilií, zpodní modré se žlutým pruhem a modrou lilií.)

Kochánek z Kochánku. Kochánkové seděli v 15. a 16 st. v městě Chrudimi. Kdy a kým nabyli vladyctví, není známo. Erb jejich byl: Štít černý, v němž na třech pahrbcích zelených polovice žlutého jednorožce k pravé straně postaveného, kolčí helm s přikryvadly žlutými a černými a nad ním dvě křidla složená černá, na nichž je dvanácte žlutých srdcí neb lupenův. (Rybička o erbovních rodinách Chrudimských z Věstníku Uč.

Spol. 1883 str. 12, Jak. sb. a Král na str. 357, ale v obou křidla černá zlatá, posázená lipovými lupeny střídavých barev.)

Kochtický z Kochtic. Rodina tato měla prvotně modrý štít, u jehož pravého zpodku byla ostrev své přirozené barvy a na ní stojíc volavka nabělavé barvy, ana drží v nose rybičku, přikryvadla modrá a bílá a za klénot též znamení, jako na štítě i s ostrví. (Jak. sb., Král na str 342.) L. 1688 rozšířen erb ten připojením erbu rodiny Witten.

Kojt z Bílé hory. Majestátem d. 1567, 13. května povoleno Bonaventurovi *Kojtovi* a Lorencovi *Vejsperkovi,* aby se psali z Bílé hory a dán jim tento erb: Štít žlutý, u jehož zpodku bílá skála na zeleném trávníčku a to pod krokvicí černou, špicí svou až k svrchu štítu sahající, po obou stranách pak též krokvice v témž žlutém poli po černé hlavě lvové, nad helmem točenice, z níž tři péra pštrosová, žluté, bílé a černé, vynikají. (Rybička o erbovních rodinách Hradeckých na str. 19.) Později psávali se s oblibou z Weissenberka.

Koolenec z Kolna. Majestátem d. 1599, 11. listopadu dán Janovi K. obdařenému vladyctvím tento erb: Štít žlutý, jehožto prostředkem jde potůček (totiž pruh modravý) na příč jej rozděluje, a po témž štítu jeřáb své přirozené barvy, jednou nohou na třech zelených pahorcích stoje a druhou pozdviženou a ohnutou kamínek pazoury sevřený drže, kolčí helm, koruna, přikryvadla žlutá černá a bílá modrá, z koruny vynikají tři zelené pahrbky, na nichž stojí týž jeřáb. (Paprocký o st. ryt. 424, kdež je též obraz, Jak. sb.) Malíři ovšem některé části jako ku př. kamínek, zobák, nohy barvami krášlili. V majestátu d. 1629, 25. července psáno jest, že dostal Jan starší K. z K. l. 1626 vladyctví z Říšské kanceláře a že r. 1629 erb jeho z České kanceláře polepšen, totiž štít na příč polovičný, nahoře červený, dole žlutý a po štítě havran maje na hlavě věneček. (Reg. král., Meraviglia tab. 102 se neshoduje.)

Kolín z Elbinku. L. 1608, 16.května dán majestát Janovi Kolínovi, aby se psal z Elbinku a přidán mu tento erb:

Štít pošikem od pravé dělený. Ve zpodním bílém poli zelený věnec vavřínový, v hořejším modrém měsíc zlatý, rohy k pravé obrácený. Kolčí helm s točenicí a přikr. zlatými modrými a bílými modrými, nad tím dvě křidla orličí, pravé modré se zl. měsícem, levé bílé se zel. věncem. (Reg. královská, Král na str. 301.)

Kolín z Chotěřiny. Na přímluvu Jana Hodějovského z Hodějova dáno majestátem d. 1542, 15. května Matouši *Kolínovi,* Janovi *Orfeovi,* Vítovi *Trojánovi,* Janovi *Šentygárovi* s bratřími a Janovi *Rackovi* (Roderícus) povolení, aby se psali *z Chotěřiny* (podle rodiště Hodějovského, jich příznivce) a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž jest zvíře pegasus bílý, až po kýty vynikaje z oblaku a maje na těle osm zlatých hvězd, jedna na břichu, druhá na konci křidla, třetí na jedné z nohou, čtvrtá na pleci křidla, pátá na koleně, šestá na hrdle, sedmá na hlavě, osmá mezi chřípěma, nad štítem helm s přikryvadly modrými bílými, na helmě

zelený břečťanový věnec, z něhož visí tři větve, zdobené zelenými listy, jež jsouce proplétány břečťanovím, některými větvemi nahoru se ohýbají. (Reg. král. Jak. sb.) Viz podrobně v Jirečkově spisu o Janu Hodějovském v Pojed. Uč. Spol. řady VI, dílu 12. na str. 34. V témž spisu na str. 64 jest psáno o dvou obrazích erbu Kolínova z kamene vytesaných.)

Kolínský z Bílejova v. Zákostelský.

Kolkrejtárové z Kolkrejtu. (Kalkreuter v. Kalkreut) vyskytují se od polovice 16. st. v jižních Čechách, přišedše odkudsi z Němec. Erb jich se maloval takto: Štít poloviční, pravo bílý, levo černý a v obou polích dvě žluté karbovačky nebo kopisti na vápno, křížem přeložené, přikryvadla černá bílá, klénot panna korunovaná, barvami šatu tak rozdělená jako štít, držíc v každé ruce karbovačku (užším koncem dolů, Jak. sb. Král na str. 269). Z majestátu d. 1678, 27, dubna na stav panský dovídáme se, o zlepšeném erbu, z něhož lze souditi, že býval štít žlutý a na něm dvě modré kopisti a klénotem korunovaný mouřenín bez noh v zeleném oděvu s rozšířenými rukávy, drže v každé ruce modrou kopist, jejíž konec je založen v koruně. (Reg. král., Meraviglia tab. 101. Kadich-Blažek tab. 39. Blažek tab. 16, Hrady IX. tab.

Kolloredové (Colloredo) dosáhli inkolátu v Čechách l. 1593 (Ludvíkem), ale trvale se tu usadili teprve po darování Opočna r. 1635. Knížecího stavu říšského pro prvorozence nabyli l. 1763 (29. prosince) poděděvše rod Mansfeldský dědili i jméno a erb (maj. 1789, 26. února). Je tedy nynější jich erb (vyobr. v Ottově Slovníku Naučném V, 519. Meraviglia tab. 80, 81, Kadich-Blažek tab. 138, Hrady IX. tab.) sdružením erbův obou rodin.

Kolokovský z Kolkovic. Majestátem d. 1579, 16. února povoleno Adamovi *Rejsovi* jinak *Kolokovskému*, Slezanu, aby se psal z Kolkovic a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž dole trávníček, na kterém vápenná pec zapálená, z níž oheň a skrze vápno vzhůru dým prochází, před touž pak pec a před ní, kde se zapaluje, po levé straně 6 kamenův vápenných a proti nim z druhé strany tři špalkové dříví, též dva klasy rýžové (žitné) z obou stran té peci po jednom klasu vyrostlé vzhůru stojí, turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými a modrými a nad tím tři klasové rýžoví vzhůru vynikající. (Reg. král.)

Colonna z Felzu. Rodina tato přišla do Čech z Tyrolska a přijata l. 1561 do království. Starý jich jednoduchý erb byl štít červený, a na něm bílý sloup (colonna, lat. columna) se zlatým podstavcem a zlatou korunou na vrchu; klénotem je mořská panna prostovlasá pod korunou, jejíž ocas proniká skrze korunu, držíc v pravé ruce hvězdu. Polepšený erb (již l. 1536) obsahoval štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli černém pruh bílý příčný a v něm červ. křížek, 2. 3. starý erb, 4. s příčným pruhem, v němž jest červená růže, dva helmy korunované, na pravém křidlo černé s bílým pruhem, v němž jest křížek, na levém dotčená panna. (Miltner, Privatmünzen tab. IV. Jak. sb. Král na str. 298. Vyobrazení v Slov. Naučném

V. 524. a Meraviglia tab., kdež jest přidán pozdější štítek. Hrady IX, tab.)

Kolský z Ochsenšteina v. Kyndlík.

Komedka z Rovin. Majestátem d. 1544, 8. února povoleno Jiříkovi *Komedkovi*, Petrovi *Velikému* a Václavovi *Stříbrskému*, aby se psali z Rovin a dán jim erb: Štít modrý, v němž ruka od pravé strany u zpodku z oblakův, až po loket zbrojná, k levé straně vyniká, držíc v hrsti hada zlatého stočeného s červenou korunkou na hlavě, přikryvadla zlatá červená a zlatá modrá, točenice a za klénot táž ruka s hadem. (Reg. král.) Tak ač neúplně v Králově Heraldice na str. 321, avšak zcela špatně na str. 279.) K témuž erbu připuštěn majestátem d. 1589, 27. února Karel *Trubka* měštěnín Starého města Pražského. (Reg. král.) Týmž erbem pečetil také (1555) Václav *Voz z Rovin.* (Univ. knihovna.)

Komínek z Engelshausen. Rodina tato (1634, 7. dubna) šlechtictvím a erbem obdařená, měla štít poloviční, v pravé žluté polovici půl černého orla, v levé červené bílý vysoký komín, z něhož se kouří, klénotem byl týž komín mezi dvěma černými křidly. (Rodopisné paměti v zemském arch. Král na str. 264.)

Komorník z Dalkovic v. II. oddělení v Českých rodinách „z Dalkovic."

Konáč z Hodištkova. Mikuláš Konáč spojil se ok. l. 1507 s Janem Volfem Moravanem k založení knihtiskárny. K přímluvě svého přívržence Jana z Hodějova obdařen (1516) erbem a heslem, jež si volil narážeje na heslo svého přívržence (Jirečkova Rukověť I. 382). Na štítě jeho byly dvě ruce držíce dvě palice tiskařské křížem a hlavami dolů přes sebe a nad oblaky. Klénotem byla 3 péra. Tak na pečeti r. 1524. (Kolář z arch. Kutnohorského. Též Král na str. 364, též Kadich-Blažek tab. 154.)

Konstantin z Červeného pole. Cís. Rudolf povolil (1580, 30. května) Jiříkovi staršímu a Václavovi mladšímu bratřím Konstantinům, aby se psali z Červeného pole a Sumoše dada jim tento erb: Štít poloviční, pravá polovice žlutá, v levé polovici černé pruh modrý na příč a v něm 2 růže zlaté, točenice týchž barev s přikryvadly žlutými modrými a černými, nad helmou v pravo křidlo orličí žluté, v levo ruka zbrojná s sekerou na zlatém topořisku a mezi tím růže z polovice červená a z polovice zlatá. (Reg. král.) Jeden z nich byl polesným na panství Dobříšském a Příbramském.

Kop z Raumentálu. Jan Kop, lékař krále Ferdinanda, povýšen majestátem d. 1532, 28. května do šlechtického stavu Římské říše a vysazen mu při tom tento erb:

Červený štít a na něm černý kapoun se zlatýma nohama stoje na bílém měsíci, pod nímž jest zlatá hvězda, kolčí helm s korunou a přikryvadly černými červenými, jež jsou posety zlatými hvězdami, nad tím 2 černá křidla orlí, na každém křidle červený pruh na příč a na každém pruhu 3 zlaté hvězdičky a mezi těmi křidly jedna velká hvězda. (Reg. č. 297 v arch. šlecht. Vídeňském.)

Kopiník z Ejpovic. Král Ferdinand povolil (1552, 20. ledna) Vavřinci

Kopiníkovi, aby se psal z Vejpovic, při čemž mu dán tento erb: Štít žlutý a v něm dva šercáry neb kopí rejtařská (červené) s modrými praporečky, majíce k vrchu téhož štítu ostří obrácené a jsouce na kříž přeložené, kolčí helm s přikryvadly červenými, žlutými modrými a nad tím šorcáry červené na kříž přeložené, jako na štítě. (Reg. král.)

Korálek z Těšína. Majestátem d. 1560, 10. srpna povoleno Viktorynovi *Korálkovi*, Janovi *Strochovskému* a Janovi *Záhrobskému*, aby se psali z Těšína a dán jim tento erb: Štít poloviční, pravé pole modré a u zpodku jeho trávníček neb pahrbek zelený a na něm jelení roh s šesti parůžky (hnědé barvy) vzhůru postavený, v levém poli žlutém dvě střely křížem přeložené a nahoru špicemi obrácené, kolčí helm s točenicí, feflíky, přikryvadly žlutými modrými, nad tím muž ve žluté župici s výložky a pintou, vpůli opásaný modré barvy, maje na hlavě žlutý věnec břečťanový a drže v pravé ruce dvě střelky a v levé roh jelení jako ve štítě, a až po kolena vynikaje. (Reg. král.) S tím se srovnávají Jak. sb. a Král na str. 264 v podrobnostech, ale odchylují se v barvách; jelení roh je tu korálem. Erb Strochovských popsán v Soupise Klatovska na str. 82.

Koránek z Lumenšteina. Majestátem d. 1634, 8. září připuštěn Daniel Koránek k erbu Eliáše Blovského z Lumenšteina. Popis téhož erbu viz u Blovských. Korankové žili ke sklonku 19 st. v Kutné Hoře.

Kopryc z Kopryc, rodina v 15. století v Lužici usedlá, jež později se i v Čechách vyskytuje. Erb jejich byl tento: Štít barvami na tré rozdělený, bílý, modrý a červený, a to tak, že čáry dělící jsou od obou horních koutův a zpodu štítu do prostředka, helm s přikryvadly modrými bílými i červenými, klénotem jsou dvě znamení na způsob sekáčův olověné barvy s bílými šipkami. (Kolář z rukopisu Vídeňského r. 8330 Tak i na pečeti r. 1557 a 1562 (tato v Arch. Dz. IV. 6.)

Korb z Weidenheimu viz Meraviglia 47.

Korbáč z Saxendorfu v. Velvarský.

Kornel ze Všehrd v. ze Všehrd.

Kosa ze Špremberka. Erb rodiny této byl prý modrý štít a na něm červená liška, majíc pás se stříbrnou a černou šachovnicí přes tělo a nesouc v mordě (tlamě) kosu; táž liška s kosou je i klénotem. (Tak Král na str. 327 a v Hradech X tab.)

Kostelák a Kounický z Břehu. Král Ferdinand povolil (1539, 15. dubna) Volfovi *Kounickému*, aby se psal z Břehu obdařiv jej tímto erbem: Štít rozdělený pošikem, vrchní polovice žlutá, zpodní černá, v nichž (tedy přes celý štít) jest réví vinné se 2 listy zelenými, helm s přikryvadly žlutými černými, nad tím věnec z listí vinného s hrozny (za točenicí) a výše křidlo černé a žluté a přes to křidlo réví jako ve štítě. (Reg. král.). Jak se zdá, erb ten vyhynul. Tedy dán nový list (1575, 17. září) Zdenkovi *Kostelákovi*, aby se psal z Břehu a dán mu týž erb; totiž: Štít na příč od pravé strany dolů (pošikem) rozdělený, vrchní pole zlaté, zpodní černé, uprostřed štítu pošikem rýva vypouštějící do každé polovice vinný list zelený, helm s přikr.

žlutými černými, točenice spletená z zeleného vinného listí s hroznem po každé straně a nad tím křidlo orličí pošikem na žluté a černé dělené a na něm rýva, jako na štítě. (Arch. šlechtický.) Potomci Zdenkovi žili v Kouřimi do 17. století. Týž erb spatřuje se na pečeti Jiříkově z r. 1589. (v arch. mus.). Pečetidlo Hynka Kosteláka z B. našlo se r. 1773 u Zruče, ale viděli tu jen jeden lupen, který měli za jetelový. (Schaller Czasl. Kr. 210.)

Kostelák z Kostelce. Tak psali se l. 1415 Jan a pak v 15. a 16. st. ti, kteří pocházeli od Jana Sekretáře píšíce se druhdy i z Kostelce nad Černými lesy, majíce štít zhora poloviční. Ale l. 1550 vyskytuje se Hynek K. z K., jenž má na štítě kostel a za klénot ruku brněnou. (Arch. mus.) Tak se nachází na pečeti téhož Hynka r. 1560 mezi listy Pardubskými býv. arch. dvorského. Soudíce odtud, že Jan Holec z Nemošic (1563) mluvil o Hynkovi, že jest chlap a letošní zeman, lze za to míti, že byl některý rok před tím erbem a heslem nadán.

Kostelecký ze Sladova. Majestátem d. 1615, 20. července dovoleno Janovi Kosteleckému, aby byl připuštěn k erbu Jana nejstaršího Sladovského ze Sladova a potvrzen mu týž erb, totiž: Štít červený a v něm sekera širočina bílá, ostřím k pravé straně obrácená na topořišti žlutém, přikryvadla bílá červená, koruna zlatá, z níž tři lilie, květiny bílé na ratolestkách zelených vynikají (Reg. král., Jak. sb. Meraviglia Král na str. 360.)

Košetický z Horek. Majestátem d. 1577, 14. března povoleno Šťastnému Košetickému, aby se psáti mohl z Horek a dán mu tento erb: Štít modrý a v něm kozel se dvěma rohoma přes hlavu a jazykem vyplazeným, bílé barvy, jako v běhu vzhůru k pravé straně obrácený, kolčí helm, přikryvadla modrá bílá, točenice s rozletitými feflíky týchž barev, z nichž hlava s krkem kozlová se dvěma rohoma přes hlavu a vyplazeným jazykem vyniká. (Reg. král.) S tím se srovnává obraz pečeti (1602) v Arch. desk zemských a Král na str. 337.

Košín z Freudenfeldu. Císař Ferdinand III. povolil (1649, 17. července) Lorencovi Košínovi pro jeho pomoc při obraně Prahy, aby se psal z Frajdenfeldu (také z Radostova?) obdařiv jej tímto erbem: Štít poloviční, v pravo modrý a v něm lev zlatý pod korunou ve skoku s červeným vyplazitým jazykem a dvojnásobným ocasem, zuřivý a k levé straně obrácený, v levé červené polovici muž v celé zbroji, s obnaženým mečem stoje a s týmž lvem se potýkaje, maje před sebou až nad koleno štítek k podobenství rundáče neb pavézy zlatý a na něm orel černý rozkřídlený, v pyscích zelenou palmu držící, turn. helm s korunou a přikryvadly zlatými černými a červenými bílými, a nad tím týž orel pod sebe na korunu patře. (Reg. král.) Fr. Teplý zmiňuje se v ČČH., XXX. na str. 483 o nobilitaci Slavatovské (1688, 19. listopadu) ale erbu daného nepopisuje.

Košínský z Košína. Jiří K. nabyl r. 1681, 14. listopadu vladyctví v Čechách, ale teprve l. 14. září erb jich, v němž býval jednorožec majestátem z Říšské kanceláře daným polepšen. (Reg. císařská ve Vídni.) Erb

ten byl takový: Štít na 6 polí křížem rozdělený, 1 pole modré, 2. žluté, 3. a 6. červené a v něm zlatá hvězda, 4. a 5. voda, v níž plave pstruh, uprostřed pak všeho štítu jest štítek, na němž jest prvotní erb, totiž štítek na příč poloviční, nahoře modrý, dole zlatý a v něm bílý jednorožec mající v ústech bobkový věnec, nad tím štítkem je koruna a nad ní císařský orel, jehož levá polovice je s červenou bílou a pravá s černobílou šachovnicí, nade vším štítem panská koruna a dva otevřené helmy s přikryvadly zlatými černými a červenými bílými, na pravém helmu jednorožec mezi dvěma křidly (snad tak zbarvenými jako orlice nade štítkem) a na levé hvězda mezi dvěma pstruhy. (Obr. Kadich-Blažek tab. 46.)

V Jak. sb. jest erb Košínských takto malován: Štít křížem na čtvero polí rozdělený, v 1. poli modrém je polovice orla pod korunou barvy červené a bílé s šachovnicí 2. a 3. pole je zase na příč děleno, ve vchní části je červené pole a v něm žlutá hvězda, ve zpodní bílé je pstruh plovoucí ve vodě, 4. pole je též modré, v něm u zpodu hnědý plot, za nímž je viděti půl bílého jednorožce držícího v ústech vavřínový (zelený a nažloutlý) věnec, přikryvadla modrá bílá a červená bílá, helm s korunou, na něm dvě křidla, pravé černé a levé červené a bílé s šachovnicí a mezi nimi půl jednorožce takového, jako je na štítě.

Kotečník z Domaslavě. Král. Vladislav obdařil (1512) Jana Kotečníka erbem, aby se psal z Domaslavě, ale obsah listu již ztraceného není znám. Potomci žili na statcích pozemských a v městě Táboře a naposled v Hradci nad Labem. Erb jich byl štít na příč poloviční, horní pole červené a v něm polovice bílého lva s dvojnásobným ocasem, zpodní polovice s dvěma červenými pruhy na příč položenými (v bílém poli). (Tolik je zřejmo z majestátu l. 1734, jestli tu prvotní erb nebyl měněn.) Václav František „Goteschnig" (jenž se tuším do Vídně přestěhoval) nabyl l. 1734 (9. prosince) potvrzení svého stavu a při tom mu vysazen tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a do jeho prostředku jde zlatá krokvice, na jejímž ostří stojí jestřáb, 2. a 3. pole je na příč rozdělené, nahoře červené a v něm bílý lev s dvojnásobným ocasem a pod tím bílé a v něm 2 červené pruhy na příč položené, turn. helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křidla napříč barvami dělená, žluté modré a červené bílé a mezi tím polovice téhož lva jako na štítě. (Kniha 159 f. 157 šlecht. arch.) Podobného erbu jsou Vlasatí z Domaslavě (viz to).

Kotelík z Horšteina v. Tahlo.

Kotorovský ze Lvovan. Majestátem z. 1600, 10. ledna povoleno Janovi K., měšťanu Plzeňskému, aby se psal ze Lvovan a dán mu tento štít: Štít pošikem od pravé strany k levé rozdělený, svrchní pole pole černé, zpodní modré, a v témž štítě lev zvíře k pravé straně obrácený, na zadních nohách stojící a v předních kříž žlutý držící, maje ocas nahoru vyzdvižený, polovice jeho v černé straně štítu žlutá a v modré bílá, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a bílými modrými, nad tím rohy buvolové,

barvami rozdělené, pravý bílý a modrý, levý žlutý a černý a mezi nimi půl lva žlutého kříž držícího. (Reg. král., Rybička v Pam. arch. X, 267. S tím se shoduje Král na str. 302.)

Kotva z Freifeldu. Císař Rudolf povolil (1599, 28. prosince) Jobovi *Kotvovi* měšťanu Plzeňskému, Zikmundovi *Celestynovi* jinak Nebeskému měšťanu Rokycanskému, aby se psali *z Freifeldu* a dal jim tento erb: Štít pošikem rozdělený, vrchní pole červené a v něm zvíře jednorožec bílé barvy, k pravé straně obrácený a v běhu postavený, zpodní pole modré a v něm kotev bílá špicemi dolů obrácená a přes týž štít v poli pošikem od pravé k levé straně dolů pruh žluté barvy se vidí, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, koruna, dvě křidla, pravé modré, levé červené a přes ně zlatý pruh pošikem (Reg. král., Pam. arch. X., 268., Meraviglia tab. 135 chybně, tak i Kadich tab. 207. Král na str. 305 dobře na str. 285 nedobře). Oba tito nově utvořeni vladyky přijali k erbu a za erbovního strýce Šebestiána *Rejšvického,* purkrabě na Zbiroze, Mikuláše *Celestyna* jinak Nebeského a Ondřeje *Pražáka,* měšťany v Rokycanech, což císař Rudolf, (1605, 10. března) potvrdil a vysadiv jim dotčený erb svolil, aby se také psáti mohli z Freifeldu. (Reg. král.)

Koukolík v. Fafout.

Kounický z Břehu v. Kostelák.

Kouřímský z Vělčína v. Brodský.

Kouskové ze Sobětiček přijati k erbu od starší rodiny. Jiří ze Sobětic seděním v Klatovech přijal za erbovního strýce Mikuláše Jiskru a Jana *Kouska,* rodiče Klatovské. To potvrzeno majestátem d. 1529, 7. října a dán jim erb: Štít červený a v něm bílá zeď se třemi stíny zděnými, ze které vyniká půl srnky barvy přirozené, předními nohama jako vyskakující, přikryvadla červená bílá a za klénot půl srnky týmž spůsobem, jako na štítě. (Reg. král. Meraviglia tab. 11, Hrady IX. tab.) Barvy snad Kouskové měnili, neb v Jak. sb. jest zeď žlutá; sice ve svém složení zachováván týž erb i v 17 století.

Koutkové Nečamští z Minic byli buď pošlost schudlá starých Nečamských (zejména Vlčkův) aneb snad rodina nobilitovaná, čemuž by nasvědčoval jich erb. Václav K. byl nějaký čas písařem na panství Dobřišském a konal v l. 1618—1621 dobré služby císařským (Arch. Roudnický). Jejich prvotní erb byl červený štít, na něm zlaté kolo o šesti loukotěch, na kterémž kole sedí vlček, přikryvadla červená bílá a za klénot zlaté kolo. Majestátem d. 1623, 20. srpna polepšen tento erb tak, aby byla přes červený štít kotvice železná a na ní vloženo a připevněno zlaté kolo s vlčkem sedícím své přirozené barvy, přikryvadla aby zůstala červená bílá, na helmici byla koruna zlatá, klénotem pak dvě černá křidla a mezi nimi dvě ramena zbrojná zavírající zlatou písmenu F pod zlatou korunou, z kterýchžto ramen jedno (v majestátu levé, ale tuším heral. pravé) drží ručnici vypálenou a levé meč. K tomu přidáno heslo: Pro lege et rege. (Reg. král. Popis stručný dobře se vyloží Jak. sbírkou.)

Koutní ze Zářečné. Vavřinec Koutný, registrátor při dskách zemských, obdržel l. 1610, 12. listopadu majestát, aby se psal ze Zářečné a při tom tento erb:

Štít poloviční, u zpodu voda, nad tím červené pole a v něm mlýnské kolo s palci zlatými. V pravo štítu stříbrné rameno lidské opírající se o též kolo. Kolčí helm pod korunou s přikryvadly stříbr. červenými, nad tím dvě orličí křidla dělená, pravé (zhora) stříbrné červené, levé červené stříbrné. (Reg. královská, podobně Král na str. 329, ale nikoliv docela souhlasné. Podle Jakubičkovy sbírky vyniká kolo z polovice z vody.)

Koutský z Jenšteina. Majestátem d. 1597, 30. října povoleno Janovi *Rakovnickému,* Křížovi *Chvalickému,* Pražanům, Valentinovi, Tobiášovi, Řehořovi, Matěji a Vojtěchovi bratřím *Koutským,* měšťanům Nového města Pražského, aby se psali z Jenšteina a dán jim tento erb: Štít poloviční, v pravém žlutém poli polovice černého orla, levá polovice rozdělená pošikem od horního pravého koutu dolů na dvě pole, pravo bílé, v levo modré, přikryvadla červená žlutá a bílá modrá, točenice týchž barev a za klénot křidla barvami rozdělená, žluté červené a modré bílé. (Reg. král., Král na str. 263, avšak odchylně na str. 265 a tak, jako i v Jak. sb.) Majestátem d. 1608, 10. března povoleno ještě, aby k témuž erbu byli připuštěni Jindřich *Čížek,* kr. rychtář v Berouně a Mikuláš *Brazdymský,* písař důchodní na panství Točnickém. (Reg. král.

Koza z Hradiště. Král Ferdinand dovolil (1538, 9. května), Janovi a Václavovi bratřím Kozám, pocházejícím z města Hradiště hory Tábor, aby mohli míti erb, který dal král Vladislav n. Janovi *Nebozézkovi z Hradiště* a také tak se mohli psáti, totiž tento: Štít červený, v němž noh černý stojící s křidly rozkřídlenými, maje nos a pazoury zlaté, helm s korunou a přikryvadly červenými černými, z kteréžto koruny půl noha spatého a rozkřídleného také se zlatým nosem a pazoury, jako by z koruny vyletěti chtěl, se vidí. (Reg. král. Kadich tab. 47., Král na str. 357 odchylně.) S tím se shoduje pečeť Janova z r. 1565 v arch. Třeboňském. Erb rozšířený Kadich-Blažek tab. 191.

Koza z Ouračova. Majestátem d. 1616, 14. března dán bratřím Jiřímu a Janovi Kozám erb kozla a heslo z Ouračova. (Reg. král.)

Kozář z Kozářova. Majestátem d. 1590, 3. května dovoleno Mikuláši, Jiřímu a Janovi *Kozářům,* Tomáši Eliášovi *Skřečkovi* a Jiřímu Samuelovi *Lípovi,* aby se psali z Kozářova a dán jim tento erb: Štít červený, v němž u zpodku koruna zlatá královská, z níž vyniká půl kozla neb kozorožce až po zadní kýty, své přirozené sivé barvy, k pravé straně obráceného, se zlatými rohy, vyskakujícího, turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými a červenými a nad tím koruna s polovicí kozla. (Reg. král. Kadich-Blažek tab. 47. Shoduje se Král na str. 337.)

Kozel z Peclinovce. Rodina tato buď byla stará svobodnická aneb k erbu Peclinovských přijata. Když Jan Sladký a Adam K. z P. přijali k erbu Jana *Bognera,* Šimona *Litického* a Martina *Cejpa* a to majestátem

l. 1557, 15. září potvrzeno, popisuje se jich erb takto: Štít červený a v něm ruka zbrojná držíc kladivo, střelou prostřelená, jako by z oblaků vycházela, kolčí helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými, dvě křidla jedno za druhým, přední červené, zadní bílé, na nichž táž ruka zborcená. (Šlecht. archiv, koncept.) Ještě podrobnější popis v majestátu d. 1612, 12. listopadu, jímž připuštěn Václav *Nedvěd*, prymas města Mělníka, k erbu Jakuba registrátora při komoře a Jindřicha písaře radního v Novém městě Pražském bratří Kozlův z Peclinovce a to takto: Štít červený, v němž ruka zbrojná od vrchu levé strany jako z oblaku vycházející, nad přihbím střelou zlatého dřeva prostřelená, jež kladivo vyzdvižené a špicí k pravé straně obrácené s topořištěm zlatým držící se spatří, kolčí helm s přikryvadly, bílými červenými a točenicí týchž barev, z níž dvě křidla orličí v hromadu spojená, totiž zpodní bílé a vrchní červené a na něm táž ruka jako ve štítě se vidí. (Reg. král. Viz článek Rybičkův O erbovních rodinách Hradeckých na str. 6. Neúplně Král na str. 320.)

Kozel z Rejzntálu. Zikmund Kozel, obývající na Kutných horách, obdařen (1568 16. listopadu) vladyctvím a erbem tímto: Štít v půli rozdělený, svrchní pole modré a v něm půl kozla černého až po zadní kýty k pravé obráceného jako ve skoku, maje pravý roh celý a levého půl sraženého a oba zlaté barvy, zpodní pole červené, přikryvadla bílá černá, točenice všech pěti barev a za klénot týž kozel. Od císaře týž erb polepšen (1587, 15. ledna), aby měl ve zpodní červené polovici bílý pruh na příč a nad helmem korunu. (Reg. král. Meraviglia tab. 20.) Že dotčený bílý pruh nemá jíti na příč, nýbrž pošikem od pravé nahoru, dokazuje se obrazem téhož erbu v Miltnerových Privatmünzen tab. XXV, 205. (S tím se shoduje Král na str. 277, ale rozchází se zase na str. 281 a shoduje se tu s Jak. sbírkou. Oba kladou vrchní pole červené, kozla bílého a zpodní modré se žlutým pruhem.)

Kozelka z Ryzenfelzu. Majestátu o povýšení této rodiny na vladyctví není; odkud se jí erbu dostalo, není známo. Erb ten byl: Štít modrý a u jeho zpodu až do polovice bílá zeď černě štrejchovaná s branou bez vrat, ze kteréž zdi polovice bílého kozla až k vrchu vyniká. Ostatek není znám. (Jak. sb. Král na str. 369.)

Kozlík z Kašenova, přijmení rodiny osedlé na Moravě, jejíž erb byl tento:

Štít červený a na něm zlatý kozel ve skoku, k pravé straně obrácený, ot. helm s korunou a přikryvadla týchž barev a nad tím vyniká poloviční kozel zlaté barvy. (Kadich-Blažek str. 62, tab. 47, Král na str. 337, kdež týž erb dává i Kozlíkům z Podačiny.)

Kozlinský z Třebska v. Grymiler.

Kozlovský z Kaplířova. Erb rodiny této byl prý štít červený a na něm bílý kozel, týž pak poloviční byl klénotem. Tak Král na str. 337. Viž i spisy Kadichův 222 a Blažkův 37.

Kožka z Libušína v. Geronis.

Krac z Šarpfenšteina. Okolo l. 1620 přišel do císařských zemí dobrodruh Jan Filip K. z Š., jenž byl v mládí kanovníkem ve Vormsu, ale pak vystoupiv oddal se vojenství. L. 1622 zakoupil se v Čechách a majestátem d. 1623, 24. ledna vyzdvižen do stavu svob. pánův Říšských i s bratrem svým Adamem Jetřichem. L. 1635 sťat pro zradu. Erb jeho l. 1623 polepšený popisuje se takto:

Bílý štít a v něm na příč červený pruh; ve vrchním a zpodním poli 13 obdélných černých kamenův na spůsob cihel, nahoře u vrchu 4, pod tím 3 za sebou, dole tři po délce, pod tím 2 a pak jediný, nad štítem dva helmy s černými přikryvadly, levý zlatý, pravý stříbrný, na zadním koruna a nad ní brněná ruka se zlatým křížem, na předním (bez koruny) dvě bílá křidla, každé s červeným pruhem a dotčenými kameny. (Reg. císařská ve Vídni.)

Kraft z Lamersdorfu, přijmení rodiny z Říše pocházející, jež se v 17. st. krátce v Čechách zdržovala. Erb jejich byl:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. bílé a v něm tři zelené listy vrbové, dvě výše, třetí níže, 2. 3. žluté pole a v něm modrý kříž položený a v prostřed žlutá růže, uprostřed bílý štítek s černým orlem Říšským, dvě helmy s korunami a přikr. černými žlutými a červenými bílými, nad pravou korunou černá orlice se zlatou korunou, též tak nosem a nohami s ústy rozzavenými, na levou tři péra pštrosová, červené, bílé a červené. (Meraviglia 278, tab. 130.)

Král z Konigstálu. Císař František povýšil (1797, 13. ledna) Františka Jiří Krále, inspektora Lichtenšteinských panství Velkého Meziříčí a Zhoře u Jihlavy, do šlechtického stavu, dada mu erb:

Štít poloviční, nahoře modrý u zpodu žlutý. Ve vrchním poli královská koruna (zlaté barvy), ve zpodním modrý lev drže tři žitné klasy své přirozené barvy. Otevř. helm s přikr. žlutými modrými a nad týmž týž lev. (Reg. královská, Král na str. 283.

Král z Libšteina. L. 1629, 10. listopadu dán erbovní list Jaroslavovi Královi, ingrosistovi v České kanceláři, aby se psal z Libšteina a tento erb:

Na modrém štítě pošikem od pravé strany dolů červený pruh, v němž jsou tři bílé růže, jedna pod druhou. Ve zpodním poli jsou dvě plechovnice, držíce zlatou korunu královskou. Ve vrchním poli bílý lev pod korunou s červ. vypl. jazykem, drže v předních nohách žlutý sloup, na němž se spatřuje bílá růže. Otevř. helm pod korunou s přikr. žlutými modrými a bílými červenými a nad tím lev s rozdvojeným ocasem, jako na štítě. (Reg. královská.)

Král z Třebouně. Císař Ferdinand III. obdařil (1638, 11. září) Daniele Krále, nejv. vachtmistra erbovním listem, aby se psal z Třebouně a vysadil mu tento erb:

Štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm pošikem od pravé dolů bílý pruh, na němž jest nůž vinařský se zeleným ostřím, v 1. poli dolů, ve 4. nahoru obrácený. V 2. a 3. modrém poli žlutý lev ke vnitřku

hledící, v pravé přední noze meč vyzdvihuje. Otevř. helm pod korunou s přikr. modrými žlutými a bílými červenými, nad tím dvě křidla orličí barvami na příč dělená, pravé (shora) červené a bílé, levé žluté a modré a mezi nimi poloviční lev žlutý s červ. jazykem vypl. an meč vyzdvihuje. (Reg. královská.)

Kralický z Cetkovic. Král Ferdinand povolil (1538 25. ledna) Vavřincovi Kralickému, aby se psal z Cetkovic a obdařil jej tímto erbem: Štít poloviční, pravá strana červená a levá modrá a v prostřed téhož štítu hlava kozlova černá s nohama, skrze kteroužto hlavu skrze pravé levým uchem střela vyniká, fafrnochy červené modré a klénot rohy kozlové s ušima. (Reg. král.)

Králík z Brocné neb *Brocenberka.* Rodina tato dosáhla vladyctví l. 1652, 29. října. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. 4. pole bílé a v něm černá orlice rozkřidlená, 2. 3. modré a v něm strom s korunou zelenou, přikryvadla modrá bílá a za klénot černá orlice. (Jak. sb. Meraviglia tab. 102, Král na str. 295, týž v Hradech II. tab.) Přes znění majestátu, že se mohou psáti z Brocenberka, psávali se druhdy z Brocné.

Kralovický z Bochova v. Svitavský.

Kralovický z Šebíkova. Majestátem d. 1564, 31. května obdržel Ambrož Kralovický heslo ze Šebíkova a erb, na jehož štítě byla ruka držící péro. (Reg. král.)

Královský z Neudorfu. Císař Rudolf dovolil (1584, 13. ledna) Jiříkovi Kralovskému, aby se psal z Neudorfu a dal mu tento erb: Štít poloviční, pravá strana žlutá, levá bílá, ve kterémž štítu krokev černá špicí vezpod štítu obrácena jest. (Reg. král.)

Jan *Krato z Kraftheimu,* životní lékař cís. Maximiliana († 1583) měl erb tento: Štít, v jehož dolní části jest polovice hvězdy o 6 špicích, třemi svými špicemi dolů obrácená a dvěma polovičnými rovně položená, na ní polovice mužíka, mající na hlavě čepici s dlouhým feflíkem, troubě na dlouhou troubu, helm s točenicí a nad tím dvě křidla rozkřidlená, v každém polovice též hvězdy, v pravém dolů, v levém nahoru obrácená, a mezi těmi křidly polovice kozla. (Obraz Miltner Privatmünzen tab. XXV., 209.)

Kratochvíle z Kronbachu. Erb rodiny této, l. 1784 erbem a heslem darované, dal Emanuel K. (1793) vymalovati v Památníku Višerovském*) Znamení na štítě volena ze dvou slov hesla, aneb bylo naopak. Erb jest tento:

Štít křížem na čtvero polí rozdělený, v 1. a 4. modrém žlutá koruna tak zvaná pohanská jen s hroty, 2. a 3. pole červené a v něm čára (pruh) bílá vlnitá, nad štítem dva helmy s korunami a přikryvadly modré žluté a červené bílé barvy, na pravém helmu 3 pštrosová péra, modré, bílé, červené a na levém červené křidlo.

*) Opis v arch. města Písku.

Kratoš z Velevsi. Erb rodiny této byl prý červený štít a na něm bílý třmen, klénotem bylo 4 per, bílé, modré, bílé a červené. Tak Král na str. 364.

Kraus z Krauzentálu. Majestátem d. 1590, 16. února povoleno Martinovi a Matouši, bratřím Carohesium, jinak *Krausům*, Danileovi *Pečkovskému* a Martinovi *Jíšovskému*, aby se psali z Krauzentálu a dán jim tento erb: Štít na příč poloviční, v horním poli černém žlutá hlava lvová s krkem, s ústy, rozz. jazykem vypl. červeným, v dolním díle dvě na dél rozdělené čtvrtí, pravá modrá, levá bílá, kolčí helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a modrými bílými, nad tím dvě křidla orličí spojená tak, že zpodní černé křidlo na čtvrt křidla daleko vyniká, druhé pak křidlo zhora modré, zdola bílé a mezi nimi nad korunou táž hlava lvová. (Reg. král.)

Krčín z Jelčan (vlastně z Jedlčan). Krčínové odvozovali se od vladyky, jemuž dal král Vladislav (1509, 8. května) erb totiž ptáka papouška zeleného na modrém štítu, přikryvadla červená modrá a nad helmem tři pštrosová péra bílé, červené a zlaté barvy. Podobně dovolil král Ferdinand, (1541 18. prosince) Jiříkovi a Janovi bratřím *Jelčanským*, aby se psali *z Jelčan* a dal jim týž štít s přikryvadly a za klénot 3 pštrosová péra červené, bílé a zlaté. Tito dva byli také Krčínové a jako takoví přijati l. 1556 do stavu rytířského. Poněvadž Jakub K. z J. byl ve veliké přízni u Viléma z Rožmberka, polepšil mu císař Rudolf (1586, 20. března) posavádní jeho erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli modrém zůstalo posavádní znamení, zelený papoušek, ale polepšen pyskem a nohami zlatými, ve 2. poli (levém svrchním) ve vodním spůsobu štika ohnutá od pravé k levé zlatá, v 3. poli (pravém zpodním) též v spůsobu vodním kapr od levé strany k pravé vzhůru obrácený, zlatý (naráží se na rybničné hospodářství Krčínovo), přikryvadla bílá červená a modrá zlatá, dva helmy, nad pravým koruna a dvě křidla, jedno na druhém, jednoho po zpodu pošikem polovice bílá druhá červená, druhého křidla polovice ze zpodu červená a svrchní bílá a přes obě křidla pruh spůsobu vodního pošikem, na druhém helmu točenice všech 5 barev a 3 péra pštrosová, žluté, bílé a červené. (Reg. král., odchylně Král na str. 297 a 344.)

Křeček z Kozářova v. Kozář.

Krečmár z Šenkenberka, přijmení rodiny německého původu jež se nazývala Kreczmer i Kretschmar t. j. Krčmář.) Erb a heslo obdrželi bezpochyby z Říšské kanceláře. Erb jejich byl štít poloviční, ve vrchním poli bílém půl muže tatarského v úzké (červené) župici a špičatém (červeném) klobouku, v pravé ruce dvojnásobný koflík držícího a levicí se o bok podpírajícího, ve zpodní polovici 5 pruhův od pravé k levé straně dolů pošikem položených, tři bílé a dva červené barvy. Klénotem jest zase polovice téhož muže. (Pam. arch. VIII, 553. 618.)

Krejšťan z Krejštanu (i Krešťan i von Krostin) rodina z Němec pocházející, asi od r. 1553 v Čechách osedlá. Na štítě měli tetřívka jak

viděti na pečetěch r. 1560 a 1640. (Arch. býv. dvorský mezi listy Pardubskými a v Arch. DZ. VI. 4.)

Kremer z Grunova. Majestátem d. 1585, 15. listopadu z Říšské kanceláře byl Matyáš Kremer, rada při apelacích a Jiří, jeho bratr, obdařeni erbem a heslem. (Arch. šlecht.) Erb ten byl štít žlutý, skrze nějž jde pošikem od horního pravého koutu dolů široká modrá cesta, na níž se spatřuje lev žluté barvy s ocasem nad sebou stočeným a červeným vyplazeným jazykem drže v předních pazourech vzhůru nad sebe zralé a napřed otevřené žluté jablko granátové, otevř. helm s přikr. modrými a žlutými, koruna, z níž vynikají dvě křidla orličí (barvy žluté?) a skrze jedno každé též jablko granátové.*) Erb ten polepšen l. 1595 takto: Štít na čtvero rozdělený, 1. 4. pole modré a v něm stojí lev žlutý korunovaný s ocasem vzhůru staženým, jazykem červ. vyplazeným a předními nohami roztaženými, 2. 3. pole červené a v něm špicí vzhůru krokev bílá a zralé, napřed otevřené jablko granátové, otevř. helm s přikr. žlutými modrými a červenými bílými, koruna, na ní dvě křidla orličí roztažená, brky k sobě obrácená a barvami na příč rozdělená, pravé červené bílé, levé žluté modré a mezi nimi dotčené jablko granátové s svou špetkou a dvěma z obou stran zelenými listy. (Překlad majestátu z Říšské kanceláře u Paprockého o st. ryt. 353, kdež jest i vyobrazení, Meraviglia tab. 102.) Viz i Královu Her. 297, 303.)

Křen z Otndorfu. Král Ferdinand obdařil (1544, 15. února) Tomáše Křena, obyvatele měst Pražských, tímto heslem a následujícím erbem: Štít červený, v němž jest muže divokého více než půl, až něco nad kolena, majícího bradu černou dlouhou a hlavu zeleným listím břečťanovým na vrchu přikrytou napodobně věnci, drže týž muž rozpjatýma rukama hada, an se mu přes prsty vine, kolčí helm, na kterém točenice a přikryvadla červená bílá a nad tím divoký muž s hadem týmž způsobem a bez proměny, jako se vidí ve štítu. (Reg. král.)

Kresl z Kvaltenberka. Císař Rudolf dovolil (1593, 20. ledna) Zacharyáši, Matoušovi a Tobiáši, bratřím Kreslům, aby se psali z Gvaltenberka, při čemž jim vysazen tento erb: Štít polovičný, pravo modrý, v levo bílý, u zpodku téhož štítu pařez, z něhož větev vyrostla, majíc na konci 3 listy pomorančové a mezi nimi 2 jablka pomorančová a na té větvi jsa papoušek přirozené barvy (zelený), k pravé straně obrácený, sedící se vidí. Přikryvadla modrá, bílá, klénotem jest týž papoušek. (Reg. král. Meraviglia tab. 47, Král na str. 271.)

Kreuchejm z Ipshofen, přijmení rodiny z Němec pocházející, která se prvotně psávala Kreuzheim v. Iphofen. Linhart K. usadil se r. 1591 v Hradci Králové. (Rybička v pojednáních Uč. Spol. r. 1873.) Štít jejich vyobrazen jest na náhrobku Doroty († 1614) manželky Linhartovy roz. Teuflovny z Ceilberka, totiž na štítu polovičném a na pravé polovici mužík

*) Má býti modrá cesta a v ní — —

Teuflův (erb po otci) a v levé polovici pruh na příč položený a nad ním drak. (Soupis Hradecka na str. 58.)

Kriegelsteinové z Kriegelsteina měli na štítě medvěda vzhůru stojícího a o nějakou větev se opírajícího. Tak na pečeti Martinově r. 1554. (Výpisek Kolářův.) Jiná rodina byl Kriegelstein v. Sternfeld, jejíž erb vyobrazil Meraviglia na tab. 129.

Kříž z Ostrova v. Daník.

Kříž ze Svémyslic v. Čachovský.

Křížek z Kosmačova v. Žďárský.

Krocín z Drahobýle. Majestátem d. 1587, 25. května povoleno Václavovi staršímu Krocínovi (vl. Šafránkovi), aby se psal z Drahobýle a dán mu tento erb: Štít pošikem zdola nahoru k pravé straně rozdělený, vrchní pole černé a v něm půl lva žlutého k pravé obráceného s rozzavenými ústy, vyplazeným jazykem, držícího v pravé noze květ šafránový (lat. crocus), zpodní pole bílé a přes něj zase pošikem červený pruh, v němž jsou dvě (bílé) hvězdy o šesti špicích podle sebe, přikryvadla červená žlutá a bílá červená, koruna, dvě křidla barvami pošikem (jako na štítě) rozdělená, pravé černé a žluté, levé bílé s červeným pruhem a v něm bílými hvězdami. (Lumír 1857, II, 1147.) Majestátem pak d. 1591, 10. srpna připuštěni k tomuto erbu Jáchym Krocín a Šimon *Žabka.* Polepšení erbu Krocínovského nestalo se ani l. 1732, 10. srpna, když Leopold Krocín vyzdvižen do rytířského stavu rodův starožitných. (Reg. král.) S tím se srovnávají Jak. sb. a Král na str. 308. Obraz erbu v Miltnerových Privatmünzen tab. XXVI,. 215, kdež lze i to pozorovati (jako je i v Jak. sb.), že pravé křidlo je jen do třetiny černé a do dvou třetin žluté. Viz i Králův obraz v Hradech IV. na tab.

Kron (la Cron) viz Meraviglia tab. 102.

Kronebergerové 16. století měli na štítě červeném špice na způsob krokvice, pod ní skálu a po stranách nahoře po znamení podobném makovici barvy žluté, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, nad helmem rozletitá křídla barvami rozdělená, žluté modré a bílé červené. (Kolář z erbovníku Salmovského.)

Kropáč z Dřeviče. Majestátem d. 1556, 4. května povoleno Jozefovi *Bártovi,* písaři purkrabství kraje Hradeckého, Adamovi *Kropáčovi* a Bohuslavovi *Pachovi,* aby se psali z Dřeviče a dán jim tento erb: Štít žlutý, v němž dvě černé nohy medvědí křížem přeložené se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a nad tím pět pštrosových per střídavě černých a žlutých. (Reg. král., Rybička O erb. rodinách Hradeckých na str. 21.) S tím se shoduje pečeť Adamova (1562) v arch. mus. a Král na str. 326.

Kropáč z Krymlova. Majestátem d. 1541, 13. března povoleno Janovi *Kropáči* a Václavovi *Medkovi,* měšťanům Pražským, aby se psali z Krymlova a dán jim tento erb: Štít modrý a v něm dětel žlutý s třemi listy (totiž jetelová bylina s třemi listy, každý o třech lalocích) stojí, totiž

jeden dětel (rozuměj list) k pravé straně štítu ke zpodku (nakloněný), druhý k levé straně štítu něco výše a též nakloněný a třetí k vrchu štítu vzhůru, přikryvadla modrá žlutá, za klénot dětel týmž způsobem, jako na štítě kromě, že prostřední dětel dvěma křidly modrými, orličími jest přikryt. Janovi Hynkovi K. dán jiný majestát (1669, 1. července), jímž povýšen do stavu rytířského starožitných rodův a přidáno přijmění *z Hohenfallu* po Filipovi Fabriciovi, dědu jeho z matčiny strany. Kromě toho polepšen jeho erb tak, aby byl turn. helm se zlatým klénotem a zl. korunou, ponechána modrá křidla orlová vzhůru proti sobě obrácená, mezi něž dán dětel vyzdvižený a zeleným pozlaceným věncem propletený. (Reg. král. Jak. sb.) Sto let potom již Kropáče nebylo.

Kropáč ze Strkova viz Hrošek, Hruška. Krásný náhrobek jednoho z nich lze viděti na Táborském krchovu, bohužel do země zapuštěný. (Aspoň bylo tak za mé paměti.)

Kroupa z Dubnice. Král Ludvík obdařil (1523 12. května) Blažeje K. z D. tímto erbem:

Štít, v modrém poli strom dubový celý a mezi listím žaludy, to vše žluté barvy a nad helmem dva rohy, pravý žlutý a druhý modrý, přikryvadla týchž barev. (Strnad, Listář m. Plzně II, 720.)

Kroupa z Ch. v. z Chocenic.

Krsovský z Krsovic. Král Vladislav obdařil (1482) Petra K. z K. heslem a erbem. Tento erb se později takto popisuje: Štít červený, v němž modré kolo palečné (o 6 loukotech), kolčí helm s přikryvadly červenými modrými, nad tím Perský klobouk, dole založený, dole červený, nahoře bílý a konec toho klobouku se ohybá a končí se třapcem. Poněvadž Jindřich Maximilian K. z K. byl té rodiny poslední, dovolil císař Ferdinand II. (1631, 24. března), aby ten erb převedl na Hanuše *Taubmana* (jemuž byl ujcem) a ten aby se psal také z Krsovic. (Reg. král. kopie v arch. mus.)

Kršňák z Božetína. Král Ferdinand dovolil (1559, 4. ledna) Petrovi *Červovi* a Václavovi *Kršňákovi* aby se psali z Božetína, při čemž jim dán tento erb: Štít modrý a v něm kohout o jedné noze (rozuměj na ní stoje maje druhou pozdviženou) s hřebenem červené barvy k pravé obrácený stojí; přikryvadla žlutá modrá a nad helmicí týž kohout. (Reg. král.) Červové byli svobodníci ve vsi Božetíně. L. 1789 žilo jich pět, ale psali se prostě jen Červ. Kršňákové byli v Táboře asi od r. 1420 jsouce v bratrstvu předními osobami, vedle nich vyskytují se v 16. století jiní Kršňákové jako svobodníci zejména v Čelákově Lhotě. Od oněch pocházeli Kršňákové z Karlšperka, od těchto Božetínští. (Král str. 342 poznamenal chybné barvy.)

Kršňák z Karlšperka v. Karolides.

Krtička z Jáden, přijmení Rakouské rodiny (ovšem z Čech pocházející) l. 1810 rytířským stavem a tímto erbem darované:

Štít poloviční, vrchní pole červené a na něm polovičná bohyně Justitia v bílém oděvu a s červenou omrhelkou, držíc pravicí meč a levicí

zlaté vážky, zpodní pole na dél dělené žluté a modré a na všem dva svazky hůlek a seker křížem přeložené, dva helmy s přikr. červ. bílými a modrými, klénoty jsou oboje znamení na štítu. (Meraviglia str. 233, tab. 103.)

Krumlovský z Hyršfelsu. Majestátem d. 1609, 28. ledna povoleno Janovi *Krumlovskému*, aby se psal z Hyršfelsu a dán mu tento erb: Štít poloviční, v pravo červený a v levo bílý a v témž štítu jelen své přirozené barvy s rohy o čtrnácti parozích od zpodku levé strany vzhůru nad třemi pahrbky vyskakuje, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílé červené barvy a nad tím rohy zlaté o čtrnácti parozích proti sobě rozložené. (Rybička o erbovních rodinách Hradeckých na str. 21, Král na str. 270.)

Krušina z Dalmanhorstu v. Klatovský.

Krynyf jako Lysáč v. Crinitus.

Krystyan z Koldína. Král Ferdinand dovolil (1557, 8. dubna) Pavlovi *Krystyanovi* a Janovi *Jelínkovi*, aby se psali z Koldína a dal jim tento erb: Štít červený, v němž uprostřed proti sobě 2 krky kohoutí strakaté, bílé a černé barvy s hlavami, majíce hřebeny červené vzhůru stojí, přikryvadla modrá zlatá a za klénot zase dva krky kohoutí. Podobný, ale přece jiný erb dán (1570, 7. března) Matyášovi Krystyanovi (obyvateli Klatovskému), jenž se pak psal také z Koldína, totiž: Štít červený, v němž dva krky kohoutí proti sobě pysky obrácené bílé neb stříbrné a červené neb rubínové (má býti černé) barvy, majíce na hlavách hřebeny též červené vzhůru stojí, nad štítem kolčí helm a okolo něho přikryvadla modré žluté barvy, nad tím dva rohy bůvolové v půli na příč barvami rozdělené, pravý bílý modrý, levý červený žlutý, mezi kterýmž u prostřed hvězda o 6 špicích zlaté barvy se vidí. (Reg. král., odchylně Král na str. 343, avšak jen druhý erb. Téhož vyobrazení i v Soupise Klatovska na str. 60.)

Kryštof z Hořkovce v, Fafout,

Kubát z Nedvojovic. Král Ferdinand povolil (1541 23. prosince), Václavovi *Kubátovi*, aby se psal z Nedvojovic a dal mu tento erb: Štít poloviční, vrchní pole žluté a zpodní modré, z kteréhož zpodního půl černého kozorožce s rohoma do vrchního pole k pravé straně vyskakuje, helm s korunou a přikryvadly žlutými černými, ze kteréž koruny půl kozorožce vyniká. (Reg. král.)

Kučera z Doubravína v. Diviš.

Kučera z Ostrberka, přijmení rodiny erbovní, v 17. st. v Praze osedlé. Kdy a kým ho i erbu nabyla, není známo. Erb jejich byl: Štít modrý a v něm pták noh žluté barvy k pravé vzhůru obrácený maje křidla rozkřídlená a ocas mezi zadní nohy zatočený a drže pravou nohou přední zlatou lilii, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými, točenice s feflíky týchž barev a nad tím celý (neb jen poloviční?) noh též způsoby, jako v štítě. (Jak. sbírka, Král na str. 357.)

Kudlar z Moldavy, přijmení rodiny erbovní málo známé. Erb její byl štít červený, v němž jde pošikem od pravého horního koutu dolů bílý pruh, v němž jsou 3 červené lupeny lipove, kolčí helm s přikryvadly

modrými (?) bílými a nad tím poprsí muže oděného kabátem týchž barev a znamení jako se vidí na štítě, maje na hlavě červený klobouk špičatý a zaohnutý, jehož bílý rub je dole zaohnut. (Jakub. sb. Král na str. 303.)

z Kuenburka. Císař Leopold vyzdvihl (1665, 2. září) Maximiliana Gandolfa sv. p. z K., biskupa Sekovského a synovce jeho a strýce do stavu hrabského (Rakouských zemí). Erb jejich se popisuje takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole poloviční, v pravo červené, v levo bílé a v té celé čtvrti koule, červená v bílém, bílá v červeném, 2. 3. pole též poloviční, ale napříč, zhora černé, zdola bílé a v též čtvrti závěsa ke dveřím, černá v bílém, bílá v černém, dva turn. helmy s přikryvadly červenými bílými u pravého, černými bílými u levého. Na pravém koule z polovice bílá a červená a na ní černá kyta z volavčích per, na levém dvě křidla orličí barvami rozdělená, černá a bílá s dotčenou závěsou. (Arch. šlechtický ve Vídni, Meraviglia tab. 66, Kadich tab. 50, Blažek tab, 20.) Ferdinand z K., arcibiskup Pražský, přidával si do 1. a 4. čtvrti erb arcibiskupství Pražského, žlutý pruh na černém. (Miltner, Privatmünzen 735.)

Kukla z Taurenperka. Majestátem d. 1576, 11. února dovoleno Kašparovi *Unrurovi,* Lukáši *Tunskému,* Mikuláši *Dačickému* a Janovi *Kuklovi,* aby se psali z Taurnperka a dán jim tento erb: Štít žlutý, kteréhož třetí díl u zpodku od pravé polovice až ke zpodku levé strany pošikem černé barvy, na němž jelen své přirozené barvy, maje rohy na hlavě z každé strany o třech parozích a jazyk vyplazený v běhu vzhůru k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a černé barvy, na tom dva rohy buvolové na příč rozdělené, pravý černý žlutý, levý žlutý černý a mezi nimi polovice jelena vzhůru stojícího, jako na štítě. (Reg. král.)

Kulhánek z Klaudenšteina v. Merav. tab. 66.

Kulíšek z Moravičan. Císař Rudolf obdařil 1597, 12. listopadu Jana *Strnistko Mohelnického,* kanovníka Brněnského a Jiříka *Kuliška* erbem a heslem:

Erb jejich vypisuje se takto: Štít od vrchu dolů na spůsob krokvice na tré pošikem až přes polovici rozdělený. Díl prostřední téhož štítu neb krokvice červené barvy, v němž u zpodku dole skála jako z kropeného mramoru stojí, z níž pramen vody vychází, nad nímž kůň Pegasus řečený bílé barvy maje ústa rozzavená s vyplazitým jazykem, ušima vzhůru stojícíma, dlouhou kadeřavou hřivou, dvěma černými rozkřidlenými křidly, rozšířeným ocasem čtyrmi až pod kolena černými nohami, v skoku jako letící přes týž pramen k pravé straně obrácený se vidí. Pravá polovice téhož štítu modré barvy, v níž tří pahrbkové zlatí na spůsob strniště, vždy jeden větší nežli druhý a na každém klas pšeničný též zlatý vyrostlý jsou postaveni. Třetí díl čili levá strana štítu jest barvy bílé, v níž u zpodku koruna zlatá královská, z kteréž hlava černá orličí s krkem až po prsa, se zlatým otevřeným pyskem a vyplazitým jazykem k pravé straně vzhlédá.

Nad štítem kolčí helm s pokryvadly bílými červenými a zlatými modrými, nad tím koruna zlatá, z níž dva rohy buvolovy, pravého zpodní polovice červená a horní bílá, levého pak zpodní modrá a vrchní žlutá a mezi nimi hlava orličí s krkem až po prsy, jako v štítu, vynikají. (Rybička v ČČM. 1868 str. 240.)

Kunc z Freienturnu viz Hrady X. tab.

Kunc z Krnova. Majestátem d. 1537, 29. srpna dány Šimonovi Kuncovi erb a heslo. Erb byl tento: Štít polovičný, svrchu červený od zpodu modrý. V modrém tři granátová jablka, dvě nad jedním, se zelenými lupeny, v červeném polovičný orel černý s rozletitými křidly a dvěma hlavama maje na hlavě zl. korunu a touž i na krku, helm s přikryvadly modrými červenými, křídlo orlí černé a na něm granátova jablka jako na štítě. (Reg. královská.)

Kundrát z Kunratic v. Vořikovský.

Kunštat z Paumberka v. Svěchyn.

Kupich z Lovče v. Žďárský.

Kurcburger z Hradečné. Cís. Matyáš dovolil (1616, 11. února) Zacharyáši *Kurcburgerovi* Moravanu, měštěnínu města Hradiště, aby se psal z Hradečné, dada mu tento erb: Štít v půli na pokos z hůry od pravé strany dolů k levé rozdělený. ve vrchní polovici červené střela bílá špicem vzhůru čnící, ve zpodní polovici lev žlutý k pravé straně, jako k skoku obrácený s rozzívenými ústy, vyplazitým jazykem a ocasem vzhůru vyzdviženým, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a žlutými modrými a korunou, z níž vyniká jedno křidlo orličí po straně levé rozkřidlené, v brcích modré a v ohýbání červené barvy a z jeho prostředku podobně střela bílá vynikající se vidí. (Reg. král.)

Kurcpach z Trachenberka, přijmení panské rodiny téhož původu a téže krve jako Bechyňové z Lažan a Zejdlícové z Šenfeldu. Prvotně psali se z Vítkova, ale od té doby, když jim dal král Vladislav (1492) v manství hrad Starburk neb Trachenberk, psali se svob. pány na Trachenberce, pak i na Milíči, ač druhdy i přijmení z Vítkova proskakuje. Erb jejich byl štít černý a na něm tři bílí neb stříbrní kapři jeden nad druhým na příč položení, přikryvadla týchž barev a jako klénot černý klobouk kuželovitý, jenž jest dole vyložen bílým rubem, otočen věncem bílých a červených růží a na konci rovně vzhůru jdoucím ozdoben 5 péry bílé barvy. (Meraviglia tab. 103, Jak. sb. Král na str. 347.)

Kuřina z Hořkovce v. Fafout.

Kurius z Hájku v. Hájek.

Kurkovský z Lukovan. Majestátem d. 1575, 26. května obdařeni vladyctvím Václav *Dubský* a Jakub *Kurkovský,* aby se mohli psáti z Lukovan. (Koncept. v šlecht. arch.) Erb jich byl takový: Štít polovičný pravo červený a v něm tři modré pruhy pošikem od levé nahoru a v každém po červené pětilisté růži, v levo červený s polovicí modré dvojnásobné lilie při pravém kraji, přikryvadla červená modrá, za klénot dvě červená

křídla, na pravém pošikem od pravé dolů táž polovice lilie, na levém modrý pruh pošikem od pravé nahoru a v něm červená růže. (Jak. sb. Král na str. 265.)

Kurský z Miloslavic. Erb této rodiny byl prý štít poloviční, v horním bílém půl černého gryfa, v dolním poli černém bílá hvězda. Klénotem je poloviční gryf. Tak Král na str. 280.

Kurto z Morenbachu, přijmení potomstva Jana Curto, měšťana Pražského, jenž nabyl 1736 šlechtictví. L. 1751 nabyli rytířského stavu. Erb jich byl tento:

Štít na příč dělený. Horní pole červené a v něm ruka s ramenem brněná, držíc tureckou šavli se zlatým jilcem, zpodní pole jest modrou krokvicí, vzhůru postavenou rozděleno na tré, v pravo jest v žlutém poli polovičná orlice, v levo v bílém táž orlice červená a v krokvici jest žluté a bílé pole a v každém jest polovičná hlava mouřenínova (Mohr) se zlatým obojkem, tak že obě hlavy jsou srostlé v dělicí čáře, ot. helm s korunou a přikr. černými žlutými a červ. bílými, nad tím dvě černá křídla rozložitá a mezi nimi obě polovičné hlavy srostlé, jako na štítě. (Meraviglia str. 5, tab. 4.)

Kurz v. Senftenau, jméno rakouské rodiny, která se v 17. st. nepříliš dlouho v Čechách zdržovala. Erb jich byl štít zhora poloviční, pravo žlutý v levo černý a v každé polovici polovice kozla, černého na žlutém, žlutého na černém, ale tak že oba jsou obráceni k sobě, přikryvadla a točenice týchž barev a za klénot půl černého kozla. (Jak. sb. Král v Hradech XII. tab.)

Kustoš ze Zubřího a z Lipky. Majestátem d. 1558, 21. listopadu dovoleno Janovi Kustošovi Kunětickému, aby se psal ze Zubřího a dán mu tento erb: Štít červený a v něm půl zubra své přirozené barvy k pravé obráceného a vzhůru stojícího (t. j. ve skoku), kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými a nad tím půl téhož zubra. Jiným majestátem (1569, 17. listopadu) potvrzen Janovi týž erb, rozšířil se na jeho bratří a polepšil se tak, aby byla nad helmem místo točenice koruna zlatá; kromě toho povoleno, aby se psal z Zubřího a z Lipky. Majestátem d. 1630, 18. října vyzdvižen Jindřich mladší K. do stavu panského a erb jeho polepšen takto: Štít na čtvero křížem rozdělený, v 1. a 4. poli byl starý erb ale tak, že zubr byl obrácen po každé na vnitřní stranu, v 2. a 3. byly čtyři pruhy na příč, totiž (zhora počítajíc) ve 2. poli červený, bílý, červený a bílý a ve 3. bílý černý, bílý a černý, dva turn. helmy s korunami a přikryvadly bílými červenými a černými žlutými, na pravém půl zubra, na levém dvě křídla složená a napříč rozdělená, zpodní žluté černé, vrchní červené bílé. Když pak došlo (1725, 28. února) k povýšení do hrabského stavu, polepšen týž erb zase a to tak že 1. 2. a 4. pole zůstaly, jako byly, do 3. dány příčné pruhy žlutý, černý, žlutý a černý, nad štítem hraběcí koruna, přidán jeden helm tak, že na pravém byla dvě černá složená křídla u prostřed zůstal zubr a na levém zůstala táž křídla, jako byla dříve, ale tak

že dolní zbarvení (černé a bílé) šlo jen do třetiny každého křídla. (Reg. král. Rybička v Pam. arch. IV. b 40—41, Meraviglia tab. 66, Kadich-Blažek tab. 51.)

Kuten ze Šprymsberka. Král Ferdinand dovolil (15411, 8. prosince) Martinovi *Kutenovi* a jeho příteli Václavovi *Rubinovi,* aby se mohli psáti ze Šprymsberka a dal jim tento erb: Štít poloviční, v pravé polovici žluté půl černého orla (vl. orlice), jenž nohou svou hada drtí, v druhém pak modrém poli druhá polovice téhož orla avšak bílého, pazourem kolo okřídlené držícího, kolčí helm s přikryvadly bílými modrými a černými žlutými, točenice bílá a modrá, z níž až po pás vyniká nahý muž, an pravou rukou zlatými křídly ozdobenou palmu zelenou vyzdvihuje, levou pak skloněnou, veliký kámen mlýnský drží, pod nímž se had plazí. (Rybička ČČM. 1860 na str. 83, v reg. král. schází, též Král na str. 269.)

Kutnaur z Kutenšteina. Rodina tato málo známá měla tento erb: Štít černý a na něm u zpodu skála se třemi hroty a na ostří každého hrotu zlatá kulička a na prostřední stojí pták k levé straně obrácený (křepelka?), přikryvadla černá žlutá, nad helmem táž skála s kuličkami a ptákem stojícím skořicové světlé barvy s puntíky měděné barvy. (Jak. sbírka, Král na str. 313.)

Kutnaur ze Sonenšteina. V 16. století byly dvě erbovní rodiny, z nichž žili na počátku 17. st. bratří Šimon a Samuel *Simonidové* a David *Sontag* z Sonenšteina. Od těch přijati k erbu Jan a Pavel *Kutnaurové* a Jiří *Kamenník* měšťan v Klatovech, což císařem Rudolfem (1609, 20. srpna) potvrzeno. Erb jich byl štít dělený skrze černé a žluté pruhy a přesto červený klín v němž jest zlaté slunce s paprsky, klénotem jsou křídla barvami černou a žlutou napříč rozdělena, tak že je každá barva jednou na vrchu a jednou u zpodu a mezi nimi též slunce. (Král na str. 290.) V 17. století připomínají se i *Sušičtí z Sonenšteina.*

Kutovec z Úrazu. Majestátem d. 1558, 1. prosince povoleno Janovi Kutovcovi, aby se mohl psáti z Ourazu, poněvadž jej *Albín z Ourazu* ke svému erbu připustil, a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž u zpodku měsíc žlutý špicemi vzhůru až do polovice štítu a z toho měsíce orlice pták bílé barvy majíc na pysku kroužek zlatý s polovicí křídel vyniká až po ocas a nohy, kolčí helm s korunou zl. a přikryvadly bílými modrými, ze kteréž koruny orlice pták až po ocas a nohy s polovicí křídel, pravého modrého a levého bílého, majíc též kroužek zlatý v ústech vyniká. (Reg. král., též Meraviglia tab. 136, Jak. sb. Král na str. 338, též v erbovníku Novohradském.) K témuž erbu připuštěn l. 1579 Ondřej *Purkhamer.*

z Kvernhaimu (v. Quernheim) přijmení rodiny, která dostala inkolát r. 1579. Erb jejich byl velmi starožitné způsoby totiž:

Štít bílý a v něm na příč červený pruh, kolčí helm s korunou a přikryvadly obou barev, nad tím dvě křídla rozložitá barvami tak rozdělená, jako je štít. (Meraviglia str. 250, tab. 114, Král na str. 286.)

Květoň z Rosenvaldu. Majestátem d. 1680 29. května povýšen Václav František Kv. z R. do rytířského stavu a propůjčen mu erb: Štít na čtvero rozdělený, 1. pole modré a v něm noh pták žlutý k pravé straně vzhůru postavený s roztažitými křidly, rozzavenými ústy a jazykem vyplazeným, v předním pazouru červenou růži na zelené stopce s dvěma lístky zelenými drže, v 2. a 3. poli (bílém) červená růže se žlutým jádrem, ve 4. žlutém polovice černého orla (orlice) k levé straně obráceného s roztaženým křidlem, rozzavenými ústy a vyplazitým jazykem červeným, dva otevřené helmy s korunami a přikryvadly bílými, červenými, modrými a bílými, červenými, černými, na pravém černá rozkřídlená orlice, k levé straně obrácená a na levém noh tak, jako na štítě, k pravé straně obrácený. (Rybička v Pam. arch. IV. a 93, Meraviglia tab. 19, též Král na str. 299.)

Květonský ze Strašína v. Labounský.

Kvikman z Pemeránu. Císař Rudolf dovolil (1597, 8. ledna) Jetřichovi *Kvikmanovi*, aby se psal z Pemeranu a dal mu tento erb: Štít žlutý, v němž náprstek bílé barvy, z něhož lilium bílé s zelenými ratolestmi vzhůru stojíc vyniká, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a korunou, na které se vidí malá loďka. (Reg. král.)

Kvos z Pernstorfu přijmení rodiny, která obývala v Čechách od sklonku 16. století. Erb její byl tento:

Štít pošikem od levého rohu dolů rozdělený, vrchní pole černé a zpodní bílé, na dělicí čáře je ostrva červená o 4 sucích a křížem přes ní a po všem štítě zlatá střela opeřená, kolčí helm s korunou a přikryvadly černými bílými a nad tím tři pštrosová péra, (od pravé) černé, červené a bílé. (Meraviglia na str. 251 a tab. 114, Král na str. 309.)

Kyblin z Waffenburka. Rodina tato teprve v 17. století se vyskytující, ale patrně teprve tehdá vladyctvím obdařená. měla za erb štít červený (modrý?) a v něm muže celého brněného, stojícího, an drží v pravici ručnici a v levé kbelík či kyblík s koulemi, přikryvadla červená (modrá?) bílá a za klénot půl lva bílého s korunou zl. na hlavě, an drží otevřenou knihu. (Jak. sb. Král na str. 316.)

Kydlin z Šonova v. Litický.

Kyj z Hyršfeldu neb *z Kyjova,* stará rodina z Lužice pocházející a ještě žijící, píšící se v. Kyaw. V Čechách vyskytují se ojediněle od r. 1410 a stále v l. 1495—1628. Erb jich byl štít žlutý a na něm křidlo rozpeřené černé barvy, přikryvadla týchž barev, klénot dvě křidla černá proti sobě postavená. (Jak. sb. M. tab. 103, 136, Král na str. 344.) Tak i na pečetěch (1604, 1615) a v Soupise Turnovska 246. (Obraz erbu H. X. tab.)

Kyndlík z Ochsenšteina. Král Ferdinand povolil (1534, 8. dubna) Janovi a Pavlovi *Kolským,* Ondřeji *Hostinskému,* Janovi a Šimonovi *Kyndlíkům,* Matouši *Kolskému,* Jiříkovi *Zvíčkovi,* Prokopovi *Píčkovi* a Pavlovi *Běchovskému,* aby se mohli psáti *z Ochsenšteina.* Při tom dán jim tento erb: Štít blankytný neb modrý a v něm půl býka tělné barvy z oblaků vynikajícího, na hrdle majíc věnec rožnový bílý a červený, přikryvadla

blankytnou a tělnou barvou potažené, nad helmicí dvě křidla pravé blankytné a levé tělné barvy a mezi těmi křidly též půl býka, jako ve štítu. (Reg. král.) Z těch Kyndlíkové byli nejvíce známi.

Kyrbicár z Kyrbic. Král Ferdinand povolil Volfovi, Kašparovi, Valentinovi a Ciryakovi, bratřím a strýcům *Kyrbicárům*, aby se psali z Kyrbicu a dal jim tento erb: Štít polovičný, pravé pole červené a v něm dvě tykve (kurbiss) bílé s jediným listem v levém poli bílém jen jedna tykve červená ale s 2 listy, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím muž s bílými vlasy v půl červené a bílé otáhlé a opásané sukničce až po kolena stojí, drže v pravé ruce bílou tykvi s listem a v levé ruce červenou tykvi též jen s jediným listem. (Reg. král., též opis v kopiáři Brandýsském, kterýž jsem viděl u n. Lablera, lékárníka v Chrudimi.)

Kyršteín z Kyršteina. V Praze žil František mladší K. z K. rodič Nového města, jenž přijal l. 1580 městské právo na Starém městě. Jiří Pentanus jako cís. palatin obdařil erbem (kdysi v l. 1595—1601) Martina *Kyršťaina*, faráře v Broumově, Adama jeho bratra, Matuše *Burmana* a Hanuše Hechta a to takovým: Štít dělený modrým klínem, který ostřím začíná u vrchu a jde k oběma dolním koutům, v něm jest žlutý neb červený lev jako ve skoku k pravé obrácený, maje ústa rozzavená a červený jazyk vyplazitý, v poli pravém od klínu červeném černá ostrva s třemi oseky, v levém čeveném tři bílé růže, kolčí helm s přikryvadly černými modrými žlutými a červenými modrými bílými, točenice týchž barev a nad ní předek lva, jak je ve štítě, drže dotčenou černou ostrvu. (Reg. Pontánova.)

Kytlice z Rudolce. Ctibor Vranovský z Vranova, syn Anny Vranovské z Rudolce, poslední tohoto rodu přijal (1534, 10. ledna) Jana řeč. Kytlice k erbu n. děda svého Petra Šabarta z Rudulce a mateře své, protože rod ten docela sešel. Kytlice tím nabyl erbu štítu modrého a v něm bílé pily s obloukem. To potvrdil král Ferdinand (1534, 10. dubna) a vysadil Janovi, aby se psal z Raudulce. (Reg. král.) Psávali se pak obyčejně z Rudolce.

Labounský z Labouně. Král Ferdinand dovolil (1540 28. ledna) Ondřeji *Květonskému* a Jiříkovi *Labounskému*, aby se psali ze *Strašína* a dal jim tento erb: Štít modré barvy, v němž jest stín bílý ode zdi, za kterýmžto stínem daněl zvíře své přirozené barvy až do polu předními nohama se zlatými kopýtky ku pravé straně vyskakovati se vidí, maje na hlavě zlaté rohy, helm s přikryvadly a točenicí modré a bílé barvy a nad tím vším rohy danělovy zlaté barvy vzhůru stojící se vidí. (Reg. král.) Jiří tak se psal až do r. 1552, ale byv l. 1545 přijat do stavu rytířského a 1552 od Bradských a Zlivských z Lobouně za erbovního strýce, psal se potom z Labouně a od té doby také užíval erbu Bradských a Zlivských. Tak pečeť jeho r. 1556 v arch. min. vnitra v Praze.

Labuška z Vladoře v. Ursin.

Lachnit z Hartenberka, přijmení rodiny, která prý nabyla českého šlechtictví r. 1596 25. ledna, ale v reg. královských tak nepoznamenáno. Erb jejich byl tento: Štít polovičný, v pravo bílý, v levo černý, v bílém poli jsou tři černé her. lilie rovně nad sebou, v černém jsou 3 lípové listy ale pošikem od levého rohu dolů, otev. helm s korunou a přikryvadly obou barev, nad tím 3 péra pštrosova, dvě černá a prostřední bílé, a na tomto je jediná lilie černá. (Meraviglia 234, tab. 103, Král na str. 265.)

Lain z Lukova. Erb této rodiny byl prý štít červený a na něm brněné rámě držíc strom i s kořeny vytržený; klénotem jsou 3 stromky. Tak Král na str. 320.

Lainhoz (Leuenhase?) *z Břevnova.* Erb této rodiny známe teprve z polepšení erbu, které dáno (1623, 27. dubna) Ondřeji L. z B. Týž erb polepšený se popisuje takto: Štít celý černý neb uhelné barvy, u jehož zpodku pahrbek zelenou trávou obrostlý, na němžto zvíře leopard své přirozené barvy se vzpínající a k pravé straně obrácený s vyplazitým červeným jazykem a vyzdviženým ocasem, mající na hlavě arciknížecí klobouček červené barvy, jehožto výložky zdobeny chramostejlem, a vršek zlatým křížkem, držící v předních nohách zajíce též k pravé straně vzhůru obráceného své přirozené barvy, otevř. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými, za klénot týž leopard se zajícem, ale jen po zadní kýty. (Reg. král. Jak. sb.)

z Lamberka, příjmení rodiny hrabské s knížecím prvorozenstvím, která bývala osedlou v Kransku. První z nich, který do Čech přišel, byl Karel z L., arcibiskup Pražský. Císař Ferdinand III. vyzdvihl (1641, 3. září) Jana Maximiliana a Jana Viléma, bratří z L. do stavu hrabského a polepšil erb jejich připojiv k němu erb Johanky v. d. Leiter mateře jich, poslední toho rodu Erb polepšený byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole též dělené, v levo červené, v pravo na čtyři pruhy příčné dělené, dva modré, dva bílé, 2. a 3. pole žluté a v něm černý pes se zlatým obojkem; na štítku uprostřed štítu (červeném) zlatý žebřík (Leiter) o 4 příčlích, dole široký, nahoře úzký, vzhůru stojící a po obou stranách jeho psi, jeden černý, druhý bílý, majíce zlaté obojky a týž žebřík držíce, nad štítem 3 helmy turnéřské s přikryvadly bílými, modrými, červenými a černými žlutými, na pravém helmu dva buvolové rohy, levý červený, pravý barvami, modrou a bílou, každou dvakráte dělený a mezi nimi 6 pavích per, na prostředním helmu dvě žlutá křidla orlí a mezi nimi černý a bílý pes s korunou a bez nohou se krčí, maje zlatý obojek, na levém polovice černého psa.

Majestátem d. 1707, 1. listopadu povolen knížecí stav prvorozenci a dědici svěřenství. Posavadní erb popisuje se v maličkostech rozdílně; žebřík na štítku drží dva bílí psi, přikryvadla jsou bílá červená a žlutá černá, při pravém helmu čtyřikráte na bílo a červeno děleném má levý červený po straně 4 pštrosí péra, na prostředním helmu je mezi křidly bílý pes polovičný s korunkou. Polepšením dán nad tento erb knížecí klobouk

a erb položen na císařského orla. (Říšské zápisy v šlecht. arch. Obraz erbů Meraviglia na tab. 66,

Lamotte z Frintroppu vojenská rodina v 17. st. přistěhovalá, jež zdomácněla a statky pozemské držela. Erb její byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole červené prázdné, 2, 3, bílé a na něm černá kotvice držadly vzhůru obrácená, 4. pole žluté též prázdné, uprostřed černý štítek s umrlčí hlavou a hnáty přeloženými, vše bílé, 3 helmy s korunami a přikr. červenými bílými a černými žlutými. Nad helmami jsou 1. dvě křidla, černé žluté a červené bílé a mezi nimi černá kotvice, 2. černá orlice rozkřidlená, 3. dva rohy, zhora bílé, z dola červené, krunýř a helma. (Meraviglia str. 75 a tab. 47, Hrady X. tab.)

Lán z Varvažova v. Srnovec.

Lang z Langenwaldu. Erb rodiny této byl prý štít poloviční nahoře modrý, dole červený a v horním poli žlutá lvice. Klénotem jsou 3 péra, červené bílé a červené. Tak Král na str. 277.

Lankyš z Hornic. Král Ferdinand dal l. 1561 Václavovi L. erbovní list a psal se z Hornic. (Zobel, Verz. Oberb. Urk.) Císař Rudolf vyzdvihl (1580, 10. března) Václava a Matěje, bratří L. z H. do stavu Říšské šlechty a vysadil jim tento erb: Štít na příč na tři pole rozdělený, prostřední pole červené a v něm jelen přirozené barvy v běhu, maje zlaté rohy, ostatní pole na dva pruhy, nahoře modré, dole žluté také na příč rozdělené a v týchž polích lilie žlutá v modrém a modrá v žlutém, turn. helm s přikryvadly červenými bílými a modrými žlutými a s korunou, z níž vynikají dva rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, bílý červený a žlutý modrý, mezi nimiž je přední polovice jelena. (Rodop. paměti v arch. zem. Meraviglia na tab. 12.)

Lasaga v. Paradys.

Lasata z Tošku. Král Ferdinand povolil (1534, 6. února) bratřím Václavovi, Jiříkovi a Mikuláši Lasatům, aby se psali z Tošku a dal jim tento erb: Štít červený a v něm jest pták noh bílý se dvěma ocasy, nad tím štítem helm s přikryvadly černými (?) a bílými a nad tím labuť své přirozené barvy. (Reg. král.)

Lasický z Borečna. Erb této rodiny byl prý štít červený a na něm bílý kohout; týž je také klénotem. Tak Král na str. 342.

Lasota ze Steblova, příjmení rodiny, která pocházela prý z Polska. Erb jejich (na oko starožitný) jest červený štít a na něm bílá střela zavinutá, ot. helmice s korunou a pokr. červenými bílými, na ní paví kýta a na té zase zavinutá střela, avšak na příč položená. (Meraviglia str. 235 a tab. 104, Kadich-Blažek na str. 224, tab. 156, Blažek str. 40.)

Lausecker v. *Lauseck.* Od konce 17. st. vyskytuje se rodina mající příjmení Lausecker, bezpochyby potomci dvořákův, kteří bývali na dvorci u pustého zámku Louzku u Kaplice. Žili jako panští úředníci v jižních Čechách. S heslem de Lusek psal se první Jan, měšťan v Čelakovicích l. 1762, ale teprve l. 1763, 18. října byl Vojtěch L. vyzdvižen do stavu šlechtického.

Obdržel štít křížem rozdělený na čtvero, v 1. a 4. poli byly střely pošikem na kříž přeložené, v 2. a 3. jednorožec vyskakující. (Reg. král.) T. r. dotazoval se Jiří L. z L. dokládaje se výpovědí kněze Václava L. z L. jezovity (1692), že jeho předkové bydleli na zámku Louzku a měli za erb dvě střely křížem přeložené, kde by ten zámek byl, jejž by hledali v okolí buď u Kaplice neb Českého Rychnova, neb Nových hradův neb Č. Krumlova. (Arch. Třebonský). Kolář našel kdesi otisk jich pečeti, jenž se shoduje s popisem r. 1763 (střely a jednorožec); za klénot měli dva buvolové rohy a mezi nimi dotčené střely. Poněvadž se již před r. 1763 za šlechtice měli, je možná, že dostali erbovní list od nějakého palatina a že jim jednorožec přidán teprve r. 1763.

Matěj *z Lausnitz*, Vratislavan a král. rada, psal psaní Jiříkovi z Valdštejna české o porážce, která se stala v Budyni l. 1541 v srpnu. Erb jeho je vyobrazen na památném penízi, kterýž dal r. 1555 líti; je to štít poloviční, v pravé polovici jest lev vyskakující, v levé jsou čtyři pruhy pošikem od pravé k levé dolů a to dvojí barvy; nad helmou (bez koruny) jsou dvě křidla (snad barvami pošikem dělené) a mezi nimi polovice lva (Miltner, Privatmünzen tab. XXVII, N. 221.)

Lavín z Libina v. Pacovský.

Lavin z Otenfeldu. Med. Dr. Václav L. z O. l. 1590 do rytířského stavu pojatý, obdržel erbovní list před tím snad z Říšské kanceláře. Erb jeho byl: Štít na příč poloviční ve svrchní polovici dvě pole, v pravém červeném je pokosem (od pravé k levé nahoru) pruh černý a v něm 3 zlaté hvězdy, v levém poli modrém stříbrná lilie, zpodní polovice je svislými čarami na tré rozdělena, modré červené a černé pole; klénotem jsou křidla žluté červené a žluté modré a mezi nimi bílá lilie. (Meraviglia na tab. 136 Král na st. 280, pečeti z l. 1618 — 1629 v rodopisných pamětech zem. arch.) Od Václava přijali k erbu a heslu Matěj *Timin*, Jakub *Osejn*, Lorenc *Osejn*, Martin *Timin* a Jan *Lavin* a ti psali se císařským povolením (1601 — 1. října) také Lavin z O. (Reg. král.)

Lazar z Liboslavě v. Hlavsa.

Lebeda z Bedrštorfu. Jiří Pontan jako cís. palatin obdařil (1608, 19. srpna) Zachaře, křižovníka a děkana v Staré Boleslavi, Jana jeho bratra, Jiříka *Šrejníka* měšťana Malostranského, Václava *Fratského* komorníka při nejv. purkrabství a Vácslava *Lebedu*, měšťana Starého m. Pr. heslem a tímto erbem: Štít na příč poloviční, ve vrchní polovici černé lev žlutý k pravé straně obrácený ve skoku, s ústy rozzavenými, jazykem červ. vyplazeným, vyzdviženým ocasem drže bílou lilii a maje na hlavě zelený věnec, ve zpodní polovici tři pruhy, horní a dolní bílý, prostřední červený, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, točenice týchž barev a nad ní dvě křidla barvami na příč rozdělená, bílé červené a černé žluté a mezi nimi žlutý lev drže lilie ve všem tak, jako v štítu (Reg. Pontánova). Královského potvrzení není.

Ledčanští z Popic vyskytují se u nás teprve v 16. století jsouce v stavu rytířském. Erb jich složitý nesvědčí o velkém stáří: Štít jest poloviční, pravé pole žluté jest rozděleno tak, že jde pošikem zhora dolů široký černý pruh a v něm je lev zlatý k pravé straně kráčející, levé pole pak jsouc na příč rozdělené, obsahuje ve svrchním modrém bílého jednorožce ve skoku a ve zpodním červeném dva bílé pruhy, přikryvadla černá žlutá a modrá bílá, točenice černá zlatá, modrá bílá a snad červená, za klénot dva rohy, pravý (zhora) modrý a bílý, levý bílý a modrý a mezi nimi poloviční jednorožec bílý. (Jak. sb.) S tím souhlasí pečeť Jakubova. (1623 Arch. desk zemských XVI, 1.)

Ledčárové ze Sionu byli potomci městské rodiny Čáslavské, která se sem přistěhovala z Ledče a zvána proto příjmením Ledecký. Janovi Ledeckému povoleno majestátem (1556, 24. dubna), aby se psal Ledčár ze Sionu a dán mu erb: Štít žluté barvy, v němž jsou (od zpodu) až do jeho polovice dva černé pruhy pošikem, ze kterézto polovice půl ptáka noha červeného rozkřidleného s rozzavenými ústy a nohama rozdělanýma ku pravé straně štítu stojí, na kolčí helmici točenice žluté a černé barvy s přikryvadly týchž barev a nad tím půl ptáka noha, držícího meč dobytý v pazouřích. (Reg. král., Pam. arch. V, 358, u Krále dvakráte na str. 279 dobře a na str. 308 omylně.) Popis noha, který má býti poloviční a jehož nohy mají býti rozdělené, jest nesrozumitelný, leč by se chtělo rozuměti tak, že ty nohy leží na čáře dělící obě pole. Na náhrobku Janově († 1573) jest viděti jen polovici téhož ptáka, totiž hlavu, krk, prsa a křidla, pruhy pak nejdou pošikem, nýbrž na příč. Zdá se, že Ledčarové a jiné rodiny erbovní držely se jen malby na majestátu a nikoliv jeho slov. (Viz o nich Děje Čáslavě na str. 183.)

z Ledeburu páni dostali se do Čech tím, že Jan Jetřich z L. dědil Golčův Jeníkov. Císař Leopold vyzdvihl jej (1669, 19. června) do panského stavu kr. Č. starožitných rodův a potvrdil jeho erb, totiž:

Štít křížem na čtvero rozdělený červené barvy, v 1. a 4. čtvrti tři bílé pruhy na příč, v 2. a 3. bílá krokvice, uprostřed štítu štítek žlutý a v něm orlice pod korunou, dva turnéřské helmy s přikryvadly bílými červenými, na pravém s točenicí, dvě černá péra pštrosí a na nich bílá krokvice, na levém koruna a na ní lev vzhůru se vypínající bílé barvy s červeným jazykem vyplazeným.

Majestátem d. 1719, 7. prosince dán panský stav také Alexandrovi z L. Štít popisuje se tak jako v předešlém, jen že je krokvice v 1. a 4. čtvrti a pruhy v 2. a 3. a lev nad levým helmem je poloviční. (Reg. král. Meraviglia tab. 67.)

Císař František vyzdvihl (1807, 26. listopadu) Augusta sv. p. z L. do hrabského stavu. V témž majestátu popisuje se také erb a jest jednoduchý, červený štít pod hraběcí koru nou a na něm bílá krokvice, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly červ. bílými, nad tím 2 červená péra a na nich bílá krokvice. (Kniha 271 šlechtického arch. ve Vídni.)

Ledecký z Granova v. Granovský.

Ledecký z Ledče. Erb této rodiny byl prý červený štít a na něm bílé křidlo, jež se opakuje jako klénot. Tak Krá.l na str. 345.

Ledecký z Pohnání. Václav a Petr bratří Pohnanové z Pohnání přijali (1593, 26. dubna) do rodu a za strýce erbu a titulu svého Pavla Ledeckého. (Arch. min. vnitra.) Císař Rudolf potvrdil toto dne 27. října a dal Pavlovi erb Pohnánův, štít modrý, v němž bílá lilie, přikryvadla a točenici modré bílé barvy a tři péra pštrosová bílé barvy vedle sebe rozložená a při vrchu ohnutá. (Reg. král.) Pavel pak se psal Pohnan z Pohnání. (Král na str. 351 mýlil se v barvách.)

Ledecký ze Svinčan. Erb rodiny této byl prý modrý štít, a na něm jetel žlutý, totiž větvička, z níž na pravo 2, na levo 1 žl. lístek vyrůstají; táž pak větvička jest i klénotem. Tak Král na str. 350.

Ledenický z Ledenic, přijmení rodiny na Moravě osedlé, jež tu obdržela l. 1590 inkolát. L. 1662 potvrzen jim starý panský stav. Erb jich byl tento:

Štít červený, v něm slon a na něm mužík sedící. Slon jest bílý a má černou deku, mužík (bílý?) má vysoký špičatý klobouk, drží v pravici zlatý pohár a levicí kopí spuštěné a ostřím dolů obrácené, ot. helmice s točenicí a přikr. červenými bílými a nad tím stříbrný lev sedící pod korunou. (Kadich-Blažek na str. 68, Král na str. 316 a 337.)

Lednický z Dolenšteina. Erb rodiny této byla prý na červeném štítě černá kavka, majíc na hrdle zlatý kroužek; táž je i klénotem. Tak Král na str. 340.

Ledský z Chroustovic. Císař Ferdinand dovolil (1561, 22. prosince) Martinovi Ledskému, aby se psal z Chroustovic a dal mu tento erb: Štít modré barvy a v něm beran neb cáp s rohoma k pravé straně k skoku obrácen jest, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými a modrými, nad tím nade vším z oblaku bílého a načerného vyniká ruka nahá k pravé straně, držíc rohy beraní neb cápové žluté. (Reg. král.)

Ledvinkové z Adlersfelsu, l. 1706 erbem obdaření, měli štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli bílém černou orlici korunovanou, v 2. a 3. modrém bílou skálu, helm s korunou a přikrývadly modrými bílými a nad tím touž orlici k pravé straně obrácenou, později druhý helm s 3 pery, dvěma bílými a prostředním modrým. (Meraviglia tab. 12, odchylně v Jak. sbírce.)

Lejbnicové z Lejbnic měli na štítě 3 hvězdy o 6 špicích, dvě u vrchu, třetí bod nimi. Klénotem jsou tři znamení podobná úzkým perům na koncích rtochu širší a přiohnuté. (Kolář z arch. mus.)

Lejfner z Mejjetína. Císař Rudolf dovolil (1601, 13. června) Janovi Lejfnerovi, úředníku kláštera Hradišťského na Moravě, aby se mohl psáti z Mejjetína (Majetína?) a dal mu tento erb: Štít barvou modrou a žlutou na několikero a tímto způsobem rozdělený, tak že v prostřed štítu jest pruh na dél širší, nežli třetí díl téhož štítu, žluté barvy a na

něm 3 lilie modré jedna nad druhou v modrém pak poli po pravé straně toho prostředního pruhu 4 pruhy na pokos, od levé strany vzhůru k pravé obrácené, 1. a 3. od vrchu modrý, 2. a 4. žlutý a po levé straně téhož pruhu v témž štítě také 4 pruhy na příč, 1. a 3. žlutý, 2. a 4. modrý, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, z nichž vynikají 2 rohy buvolové barvami napříč rozdělené žlutý modrý a modrý žlutý a v prostřed těch rohův modrá lilie se vidí. (Reg. král.)

Lekeš z Květné. Kdy a kým rodina ta vladyctví nabyla, není známo, ale bezpochyby se tak stalo Samuelovi L. († j. 1579) asi před r. 1545. Erb jeho byl štít černý a na něm tři obilné klasy (snad kvetoucí) žluté barvy, vzhůru obrácené a vedle sebe stojící, přikryvadla černá žlutá a za klénot tři klasy a tři péra, prostřední bílé a ostatní dvě červená, tak že se péro s klasem střídá. (Jak. sb. Král na str. 350). S tím souhlasí vyobrazení na mincích Samuelových. (Miltner, Privatmünzen, na tab. XVI, 129 začíná pořad na klénotu perem a XXVII, 222 klasem.)

Lekeš z Sabinova. Majestátem d. 1603, 24. srpna nadáni vladyctvím Bartoloměj *Libra*, Řehoř *Smrčka*, Vácslav *Lekeš* a Vácslav *Hron*, aby se psali z Sabinova a dán jim tento erb: Štít na příč poloviční, vrchní polovice modrá, v níž polovice lva žlutého k pravé straně obráceného, zpodní polovice žlutá, v níž dvě tlapy medvězí černé barvy vedle sebe položené se vidí, kolčí helm s přikrývadly černými žlutými a modrými žlutými, koruna a z ní dvě křidla orličí žluté barvy proti sobě postavená vynikají, přes pravé tři modré pruhy na příč, přes levé tři černé. (Reg. král., opis, který patříval J. Lekšovi, faráři v Kostelci, tak i Jak. sb. Král na str. 282, odchylně klénot).

Leksa z Aehrentalu. V Praze žila rodina, která se psala po pravopisu tehdejším Lexa. Její potomek Jan Antonín povýšen (1790, 9. června) od císaře Leopolda do stavu šlechtického království Českého a obdařen tímto erbem: Štít poloviční, pravá polovice modrá, u jejíhož zpodu zlatý pahrbek, z něhož vyrostly 3 žitné klasy na jediném stonku, levá polovice žlutá a na ní dva černé pruhy na příč, na hořejším je jeden, na dolejším jsou dva jetelové listy zlaté barvy, přikryvadla modrá černá, klénotem jsou dvě křidla barvami na příč rozdělená, pravé modré žluté, levé žluté černé a mezi nimi jsou dotčené klasy. (Reg. král. Obr. Hrady X. tab.) Od r. 1909 byli v hrabském stavu císařství Rakouského, píšíce se jen z Aehrentalu. Poslední erb vyobrazil Meraviglia na tab. 38.

Lemajer z Malého Grynberka. Jakub tohoto přijmení objevuje se od sklonku 17. století jako Pražan a pak držitel pozemských statkův se svými bratřími. Erb jeho byl modrý štít a na něm bílý kůň maje na hlavě tři červená péra. Klénot je půl koně. (Král na str. 333.) S tím souhlasí pečeť Jiříka Michala (1704) z zámeckém arch. Pacovském.

Lemberkové z Oltáříka obdrželi majestátem d. 1557, 3. dubna erb: Štít poloviční, v pravo bílý, v levo červený, v němž jsou dvě udice kuchařské na kříž přeložené, bílá v červeném, červená v bílém, přikry-

vadla bílá červená, nad helmicí křidlo rozletité, na dél rozdělené bílou a červenou barvou a v něm ty dvě udice týmž způsobem, jako jsou na štítě. (Reg. král.) Osoba není v majestátu jmenována. V Jak. sb. zakreslen omylem erb jiné rodiny, totiž na modrém štítě bílá orlice se zlatou pružinou.

Lénar z Kouby, přijmení erbovní rodiny teprve za Ferdinanda I. do rytířského stavu přijaté. M. Oldřich z Kouby píše se tak l. 1535, když přijímal městské právo na Starém m. Praž. a později se píše Lehnarem. Erb jeho a potomkův byl tento: Štít poloviční, pravá polovice červená a v ní půl šaška modrého držícího v každé ruce zlatou hlavu lvovou, levá polovice žlutá a v ní dva černé pruhy svislé (zhora dolů). Klénotem jest táž polovice šaška, jako na štítě. (Král na str. 265.)

Lenčický z Vesné (snad Osné?). Erb rodiny této byl prý štít červený a na něm pošikem od levého rohu dolů bílý pruh a v něm tři modré růže, jedna za druhou. Křidlo (klénot) je zbarveno týmž způsobem. (Tak Král na str. 309.)

Hrabata *z Leslie* měli erb: bílý štít a na něm modrý pruh, v němž byly 3 zlaté přastky, klénotem je supí hlava. (Meraviglia na tab. 67, Král na str. 287, Hrady II. tab.)

Lešanský z Grynfeldu v. Horský, Pražák.

Leštinský z Podhajic. Tomáš L. z P. a v Oubenicích, cís. starší úředník nad hajnými, byl přijat l. 1575 do stavu rytířského a nabyl bezpochyby vladyctví nějaký čas před tím. Erb jeho byl štít modrý, u jehož zpodu měsíc žlutý s rohy vzhůru a k němu jdou od vrchu štítu tři střely opeřené s hroty dolů obrácenými, též žluté barvy, přikryvadla týchž barev, za klénot tři péra vzhůru obrácená, prostřední žluté a ostatní dvě modrá. (Král na str. 354, Jak. sb.) S tím souhlasí pečeť přivěšená při přiznání k zemi, v němž je psáno zřetelně z Podhagicz.

Letňanský z Svémyslic v. Čachovský.

Letňanský z Vyšerovic. Není známo, kým a kdy rodina tato erbem nadána, ač se již v 16. st. vyskytuje. Erb jejich byl: Štít na příč poloviční, vrchní pole modré, zpodní bílé (vodové), přes štít ochechule, jejížto horní polovice panna nahá je v modrém, majíc zlaté kruhy na ramenech a na hrdle, držíc v pravé ruce zlatý prsten s rubínem a levicí se držíc ocasu rybího, který se skrze zpodní pole prohýbá a červenavou barvou se končí, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, za klénot táž ochechule, jako na štítě. (Jak. sb. Král na str. 285.)

Leupold z Leventálu. Císař Rudolf povolil (1583, 4. února) Janovi „Leopoldovi", obyvateli Jihlavskému, aby se psal z Lebentálu a vysadil mu tento erb:

Štít modrý a v něm u zpodu hradba s branou otevřenou, z níž vyhlíží žlutá hlava lvova a na hradbě vidí se dvě žluté hlavy lvové, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a červenými bílými,

nad tím 3 pštrosí péra (jdouc od pravé žluté, bílé, modré. (Reg. král.) Tak i na pečeti Martinově r. 1620. (Odchylně Kadich-Blažek tab. 54.)

Leupoltové (Lejpoltové) z Mořežab měli na štítě přední polovici lva stojícího, jenž držel v pravé noze lilii. Tak na pečeti Jakubově (1615 v arch. mus.)

Levhartický z Levhartic v. Hlaváč.

Levínští z Levína, l. 1767 erbem a heslem obdaření, měli erb tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm bílý lev ke vnitřní straně obrácený s jedním ocasem, jako ve skoku, 2. a 3. pole též bílé a v něm polovice orla bez koruny rozkřidleného, na venkovskou stranu obráceného, helm s přikryvadly červenými bílými a černými bílými, z koruny vynikají dvě křidla rozkřidlená černé barvy a mezi nimi polovice lva bílého k pravé straně obráceného. (Jakub. sbírka.)

Lhoták ze Lhoty. Vladislav král vyzdvihl Matouše ze Lhoty (Vysoké u Benešova) do stavu vladyckého a dal mu erb, kterýž se v paměti níže doložené takto popisuje: Štít červený, v němž fart (druh žebříka) zadním koncem v svrchu stojící bílé barvy, kolčí helm s přikryvadly a točenicí červené a bílé barvy, nad tím dvě pštrosová péra, červené a bílé, mezi nimiž se kůl s železným obutím o 6 pružinách, maje na sobě berana spatřuje. Jak si máme ten fart mysliti a zraku připodobniti, o tom nás poučuje pečeť při svědomí Jana ze Lhoty (1584, 2. července v arch. mus.,) kdež jest celý žebík na způsob kříže o 4 stejných ramenech, tak že uprostřed jdou tři žebříky podle sebe. Podobněž jest na pečeti z r. 1735 v Arch. DZ. a trochu odchylně na pečetěch nynějších Lhotákův. Císař Ferdinand II. potvrdil (1627, 28. prosince) týž erb Janovi ze Lhoty a na Vysoké Lhotě a Janovi *Mlékovskému ze Lhoty*, strýcům nedílným a polepšil jej, dav za točenici zlatou korunu. (Reg. král., též opis v arch. mus. Meraviglia na tab. 137.

Lhotka ze Zmyslova. Majestátem d. 1536, 2. dubna povoleno Janovi staršímu *Zmyslovskému*, Jiříkovi *Záleskému* a Janovi a Bohuslavovi *Lhotkům*, aby se psali ze Zmyslova a dán jim tento erb: Štít na příč poloviční, vrchní pole bílé, zpodní červené, na kterémžto zpodním u zpodku štítu tři vršky zelené, v nichž stojí borovice vzhůru až do vrchu štítu, přes které vršky mimo borovici zajíc vyskakuje. přikryvadla bílá červená, za klénot péro pštrosové bílé, vzhůru stojící. (Reg. král.) Malované erby se neshodují. V Jak. sb. jest celý štít modrý a tak i pero, Král na str. 284 shoduje se s popisem až na klénot (červ. a bílé křidlo), méně se shoduje na str. 308, kde má modrou barvu za červenou.

Lhotský z Koberovic v. Nefestyn.

z Libentálu páni měli erb tento: Bílý štít a na něm pošikem pruh s červenou a bílou šachovnicí, helm otevřený a na něm pohár s touž šachovnicí, v němž jsou zastrčena po obou stranách pštrosová péra, vždy čtyři nad sebou. (Univ. Lexicon.)

Libický z Libice. O rodině této není známo, kdy erbu nabyla, erb pak také nesvědčí o velkém stáří. Byl to štít pošikem od pravého horního rohu dolů rozdělený, ve vrchní polovici bílé červený lev kráčející, ve zpodní modré tři bílé lilie dvojnásobné, pošikem za sebou jdoucí, přikryvadla modrá bílá a bílá červená, točenice modrá zlatá, červená, za klénot dvě křidla barvami na příč rozdělená, pravé zlaté a modré, levé červené a bílé a mezi nimi bílá lilie. (Jak. sb., Král na str. 300.)

Libnour z Libnova (Liebenauer v. Liebenau), osedlí v severních Čechách na drobných statcích, měli za erb modrý štít a na něm dva černé rohy, křížem přeložené a každý zlatými penězi posázený, tak že širší, na konci červené části byly obráceny vzhůru, kde mezi nimi neb nad nimi byla zlatá hvězda o šesti špicích, přikryvadla červená bílá a zlatá černá a za klénot černá křidla složená. (Jak. sb. Král na str. 335.) Tak i na pečeti Václavově (1603).

Libocký z Libé hory. Jiří L. soused Starého města Praž. nadán 1580, 30. května erbem a titulem, ale rod jeho již synem jeho po meči vyhynul, tak že erb jeho přešel na rodiny k erbu přijaté. Erb těmto daný popisuje se: Štít červený, v němž hora zlatá s třemi pahrbky, prostředním nad jiné vynikajícím a z každého pahrbku květina žlutá na způsob libečku vyrůstající se spatřuje, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a červené barvy a nad tím půl černé orlice vzhůru vyniká. (Rybička, Erbovní rodiny Hradecké str. 13, v Jak. sb. a u Krále str. 352 černá barva na štítě, v oné orlice, v této černá, ale pravé křidlo žluté a levé bílé.

Libra ze Sabinova v. Lekeš.

Lidl z Lidlova. Rodina tato přišla do Čech z Němec a to za Ferdinanda I. (1573 Řehoř 1576 Pavel). Erb jich byl modrý štít a na něm 3 klíče rozcházejíce se do horních koutův a do zpodu ale tak, že jsou ucha jejich uprostřed štítu mezi sebou prostrkávána a to stříbrné barvy, nad helmem druhdy koruna a nad ní liška sedící k pravé straně obrácená, ana má nad hlavou 3 kohoutí péra, dvě modrá a prostřední bílé; týchž barev jsou přikryvadla. (Rodopisné pam. v zem. arch. Erbovník Salmovský, pečeti (1573 a 1583). Řehořova v arch. Třebonském a v Arch. DZ. III, 2.) Vyobrazení v Miltnerově díle Privatmünzen tab. XXVII,, N. 225, 226. Meraviglia tab. 105, Král v Hradech XIII. na tab.)

Lidl z Myslova. Král Ferdinand dovolil (1537, 30. srpna) Matesovi Lidlovi, aby se psal z Myslova a vysadil mu tento erb: Štít modrý, v němž jest od zpodku až do polovice k vrchu zeď bílá se 3 stíny, za kteroužto zdí a stíny půl lva s otevřenými ústy a vyplazeným jazykem žluté barvy vyniká, drže se levou nohou prostředního stínu a v pravé noze drže nahoru déku (dýku) koncem dolů ke štychu, bráně té zdi, helm s přikryvadly modrými bílými, točenice týchž barev a nad tím půl lva s nahou dékou. K témuž erbu připuštěni (majestátem 1545, 1. března) strýci jeho Jakub, Franc, Hanuš a Mates a erb jim vysazen tak, jak již popsán. (Reg. král.,

Král na str. 276.) Týž erb pak polepšen Matesovi (z Říšské kanceláře 1558, 17. prosince), aby byl štít na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. dva červené a dva bílé pruhy kolmo položené, turn. helm s přikryvadly modrými žlutými a červenými bílými a koruna se lvem. (Rod. paměti v zem. arch.)

Lichtenbergárové z Lichtenberka od 16. st. úřednická rodina (napřed poštovská) měli na štítě půl jelena vyskakujícího z dolejšího levého kouta a dva stromy v celé pravé straně, nad helmicí dva buvolové rohy a mezi nimi neznámé znamení, dole tlustší, nahoře úzké až do výšky rohův sahající. (Našel Kolář na pečeti Martinově z r. 1662, snad v Českém Brodě neb Kostelci n. Č. l.)

z Lichtenšteina, prvotně páni a naposled knížata. Erb jich prvotní byl štít polovičný, v horní polovici zlatý, v dolní červený. Poslední jich erb byl tento:

Štít křížem a od zpodu klínem až do štítku na 5 polí (bez štítku) rozdělený. V 1. poli zlatém černá orlice s pružinou stříbrnou (za Slezsko) 2. Saský erb totiž příčné pruhy a přes ně pošikem koruna. 3. pole dělené v pravo červené, v levo stříbrné (za kn. Opavské), 4. (klín) modré a v něm zlatá trubka se stříbrnými násadkou, krajem a šňůrou. (za kn. Krnovské). 5. zlaté a v něm černá orlice s pružinou, panenskou hlavou a korunou (za Vaduz). Uprostřed štítek s prvotním erbem. Štít jest obklopen knížecím pláštěm, na němž jest knížecí klobouk. (Meraviglia 195 na tab. 84, Kadich-Blažek tab. 55. a 156, 157, Blažek tab. 22, 23.)

z Lichtenšteina a *Kastelkornu*, přijmení staré rodiny Tyrolské, která tam měla prvotně Lichtenštein a potom hrad Castelcorno. Erb jich prvotní byl štít modrý a v něm klín ostřím ke zpodu obrácený, tak že byl štít trojdílný, helm otevřený s korunou, nad tím kloboukovitý klénot modrý s klínem a výše 6 per modrých a bílých. Erb ten potom polepšován, zejména l. 1523. Když konečně povýšeni Karlem V. (1530, 21. srpna) do stavu Říšských hrabat, obdrželi tento polepšený erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červeném jest jednoduchý bílý lev bývalých pánův hradu Castelberco, 2. a 3. pole jest erb bývalých pánův Schenna a jest štít na příč dělen; zpodní část jest černá, ve vrchní bílé jest červený polovičný lev a uprostřed štítu jest jejich prvotní štítek s klínem. Nad štítem tři otevřené helmy pod korunami s přikryvadly červenými bílými a modrými, nad pravým jest polovičný bílý lev, nad prostředním klobouk špičatý ale obrácený (od zpodu modrý, ale střecha bílá) a nad ním pět per (tři modré a dvě bílé); nad levou helmou jest polovičný lev červený a za ním paví kyta. (K. Ausserer, Die Herren von Schloss u. Gericht Castelcorno 1911, Kadich-Blažek tab. 55, Blažek tab. 22.)

Linek z Lintoku. Odkud rodina tato ke svému erbu přišla, není známo, avšak stalo se to nedlouho před r. 1685. Erb jich byl štít červený, na něm pruh bílý pošikem od horního pravého koutu dolů a v něm

ryba lín své přirozené barvy, hlavou k témuž koutu obrácená, klénotem byl též lín, ale hlavou dolů. (Jak. sb., Král na str. 303.)

Linhart z Najenperka. Rodina tato se najednou v druhé polovici 16. st. vyskytuje, aniž pak víme, jestli přišla z ciziny aneb již byla zde dříve v městském stavu. Ale zdá se, že teprve v l. 1560—1590 erbu a vladyctví nabyla. Erb jich byl štít, u něhož jdou v horní polovici dva pruhy nad sebou, (horní bývá také podlé vrchu); od zpodku jde klín ostřím až k vrchu a v něm na 3 pahrbcích věž okrouhlá s cimbuřím, špičatou střechou a makovicí, kolčí helm, koruna a dvě křidla barvami pošikem a pokosem rozdělená a mezi nimi hvězda. (Miltner, Privatmünzen tab. XXVII, 228, též pečeť 1616 v Rodop. Pamětech arch. zem. a Kadich na tab. 55. Rovná se tedy erb ten (a tuším i barvami) docela Betenglovskému. Jisté jest, že byli téhož erbu i *Rydlové z Najenperka*, kteří pocházeli z Broumova, i *Haldiové* odtudž. (Miltner, Privatmünzen.)

Lípa z Kosářova v. Kozář.

Lipničtí z Přiběnic. Jiří *Lipnický*, Vavřinec *Voděradský* a Baltazar, *Balně* obdařeni majestátem d. 1561, 29. prosince, aby se psali z Přiběnic. Erb jich byl štít poloviční, horní pole červené a v něm orlice bílá vynikající jen, ana drží střelu v nose, zpodní pole modré a v něm dva žluté pruhy pošikem od pravé k levé; přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, nad točenicí dvě křidla složená, z nichž přední je zhora žluté, dole modré a zadní zhora červené a ze zpodu bílé a mezi nimi vyniká krk a hlava orličí, držíc v nose střelu s nasadištěm zlatým. (Jak. sb.)

z Lisova (von Lissau), rodina z Braniborska pocházející, jež však záhy s Českým národem srostla. Předek jich Jan, c. k. nejvyšší, povýšen 1635, 2. října do panského stavu kr. Č., při čemž mu potvrzen a polepšen erb: Štít poloviční, pravé pole rozděleno na 6 pruhů, barvy (zhora) červené, bílé a černé (dvakráte), levá polovice je žlutá a v ní dvojité orlí křidlo černé (tedy jedno na druhém), brky k pravé straně obrácené, helm turnéřský s přikryvadly černými bílými a bílými červenými, koruna, dva buvolové rohy a na každém tři praporečky (zhora) červené, bílé a černé barvy. Vnuk jeho Rudolf Jozef byv povýšen do starož. stavu hrabského (1702, 10. července) vyprosil si majestát v české řeči. (Reg. král. též na pečetěch, neúplně Král na str. 266.)

Liška z Duchcova, přijmení rodiny, jež se teprve v 16. st. vyskytuje. Na pečeti Janově r. 1552 vidí se na štítě dvě lopaty křížem přeložené a takový je také klénot. (Arch. Kolínský.) Král na str. 85 klade omylem lišku, kterou má na str. 327 u jiné rodiny nám neznámé; tak i v Hradech XIV. na tab.)

Lišovský z Průchodu. Vít Lišovský byl písařem u Jana a Bernarta bratří z Valdštejna před r. 1521 a snad tehdá ještě erbu neměl; l. 1529 píše se z Průchodu a zdá se, že asi v těch dobách obdržel erbovní list. Ze starých vladyk z Prochodu nepocházel, protože tito měli na štítě růži. Štít jeho byl totiž na příč poloviční, v horním poli byla polovice berana

s obojkem a zpodní bylo mřežováno na routy dvojí barvy. (Král na str. 284.)

Lišvic z Lišvic. Rodina patrně příchozí vyskytuje se l. 1555 mezi many Tachovskými a nepřetrvala tu 17. století. Erb jich byl štít bílý a v něm červený jednorožec, na zadních nohách stojící a k pravé vyskakující, přikryvadla červená bílá, za klénot dvě křidla proti sobě, pravé červené, levé černé a každé posázené třemi korouhvičkami, pravé bílou v prostřed a dvěma červenými, levé červenou a dvěma bílými. (Jak. sb., též obraz v dvořanské světnici zámku Třebonského, též patrné na pečetěch Třebonských l. 1570 a 1602. Král na str. 328 klade chybně jelena.)

Litický z Peclinovce v. Kozel.

Litický z Šonova. Majestátem daným 1527, 2. června dopuštěno Janovi *Šonovskému,* Václavovi řečenému *Vicena,* Vítovi jinak Janovi *Štikovi,* Jiříkovi *Velíkovi,* Janovi *Kydlinovi* a Janovi *Tachovskému,* aby se psali z Šonova a dán jim erb: Modrý štít, u zpodu ostrev stříbrná o třech sucích (jako vidlice se rozcházejících) a na té ostrvi sokol s panenskou hlavou v zlatém čepci a u každé nohy zvonček stříbrný a poutce, kolčí helm s přikryvadly modrými a bílými a za klénot též znamení, jako na štítě. (Reg. král., Jak. sb.) Potomci jednoho ze jmenovaných nabyli statku Litíče a psali se po něm Litickými. L. 1591 žili z potomkův těch, kteří byli l. 1527 nadáni vladyctvím jedině Litičtí a Mikuláš Velík. Ti přijali za strýce erbovního Jana *Papeže* jinak *Milevínského,* což i majestátem d. 1591, 10. srpna potvrzeno. (Reg. král.), ale Milevinští snad vymřeli již po druhém pokolení. (Obraz Meraviglia tab. 13 a Král v Hradech V. tab.)

Litochlebové z Krajovic měli na štítě koníka kráčejícího a za klénot kružidlo. Tak r. 1601 na pečeti Jiříkově v arch. mus.

Litoměřický z Jizbice v. Jizbický.

Liturgus z Turska. Král Ferdinand dovolil (1556, 25. April) Janovi Liturgovi, aby se psal z Turska, při čemž mu vysazen erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole žluté, 2. černé, 3. bílé a 4 žluté a na všem tom štítě siréna žena s rybím ocasem a vavřínovým věncem k pravé straně obrácená majíc v ruce harfu, kolčí helm, přikryvadla žlutá černá a bílá červená, točenice týchž barev, nad tím dva buvolové rohy barvami na příč rozdělené, totiž pravý bílý a modrý, levý žlutý červený a mezi nimi polovice sireny. (Reg. král. Meraviglia tab. 137 [odchylně]. Odchylně i Král na str. 287.)

Líva z Hrabného. Majestátem d. (1577, 25. dubna) povoleno Jiříkovi Lívovi (Lévovi?) aby se psal z Hrabného a obdržel tento erb: Štít bílý, v němž hlava orličí s krkem černé barvy majíc ústa rozzavená a jazyk vyplazený, k pravé straně obrácená se vidí, kolčí helm s přikryvadly a točenicí bílé a černé barvy a nad tím 2 péra pštrosová zlaté barvy a mezi nimi hlava orličí s krkem, tak jako bylo na štítě, se vidí. (Reg. královská.)

Logdman z Auen (druhdy Lodgman). První této rodiny v Čechách byl Melichar, jenž býval vrchním polesným na panství Poděbradském. Majestátem d. 1734, 29. prosince dostalo se jim rytířského stavu kr. Č. a polepšen jich dosavádní erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém černá orlice hlavou ke vnitřní straně obrácená, 2. a 3. pole bílé a v něm červený prostý lev, kráčeje též ke vnitřní straně, uprostřed štítu jest černý štítek a na něm bílá lovecká trubka se zlatou šnůrou, 2 helmy s přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, na pravém jest orlice, na levém lev drže trubku. (Rodopisné paměti v arch. zem. Jinak zobrazuje Meraviglia na tab. 13 a Král v Hradech XII. tab.)

z Logova (i Logu, něm. v. Logau), rodina osedlá ve Slezsku. Erb její byl štít, jehož prostředkem šel červený pruh pošikem s pravé strany dolů k levé, ostatek štítu byl mřežován bílými a modrými routami, klénotem byla deska týchž barev jako štít, na jejímž konci byla kuličky jedna červená, jedna bílá a nad ní černá kyta. (Blažek tab. 23, Král na str. 304, též pečet Kašparova z r. 1603 v arch. zemském.)

Lochman z Gamsenfelsu, rodina, jež nabyla erbu a hesla buď z Říšské kanceláře aneb od nějakého palatina. Do počátku 18. st. bydleli v Kašperských horách, pak v Novém Kníně a asi od r. 1746 až do 19. st. v Písku, vždy jako malířská rodina. Erb jejich byl štít na příč poloviční, u zpodu skála o třech pahrbcích a na ní stojí ve skoku kamzík přes celý štít až k vrchu; nad helmou a korunou vidí se polovice kamzíka. Je také jeden erb malovaný, jehož zpodní polovice jest celá černá a ve vrchní žluté polovici je půl kamzíka své přirozené barvy. (Arch. Písecký.)

Lochnárové z Palic, kteří se v 16. st. v Loketsku vyskytují, měli v erbu svém štít poloviční, pravo červený a v levo modrý, a přes celý štít na příč bílý pruh, klénotem byly dva prosté rohy týchž barev, jako štít. Přikryvadla bílá modrá a bílá červená. (Meraviglia tab. 137, Král na str. 270 a v Hradech XIII. na tab., pečeť Jana Adama z r. 1616 v Archivu DZ.)

Lok z Nebky. Antonín Ronfeldář L. z N. usadil se v polovici 16. st. v Čechách a koupil 1556 Jehnědno; přijmení Ronfeldář, jež připomíná klénot jeho (ron = ostrva) pak zavrhl. Erb té rodiny byl modrý štít a v něm dvě znamení, kteráž by se snadno mátla s klíči, totiž dva bílé žernovy s černou dírou a na každém praporec se zlatou žerdí o třech plamenech, ke kraji obrácených, prostředním bílým a ostatních červených, přikryvadla červená bílá a za klénot červená ostrva o dvou sucích, vždy jednom po straně. (Erbovník Salmovský, Jak. sb., Král na str. 367, též 366 podle chybné předlohy, Soupis Písecka na str. 237.)

Lokšan z Lokšan. Jiří L. z L. rodem ze Slez přišel ke dvoru Ferdinanda I. a potomci jeho seděli na Březnici (Mikovec, Star. a Pam. I, 110). Erb jejich byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. poloviční žluté a modré, v onom polovice černé orla rozletitého, v tomto polovice dvojnásobné lilie, ale tak, že je žlutá půle vždy u kraje, k němuž

se i orel obracuje, 2. a 3. pole je zase křížem na čtyři pole červené a zlaté rozděleno, přikryvadla červená bílá, helm s korunou, za klénot dvě křidla, pravé na čtyři pole, červená a žlutá, křížem rozdělené, levé celé modré a mezi nimi polovice orla a polovice lilie. (Obraz v Písecké museum, v Miltnerových Privatmünzen tab. XXX, Meraviglia tab. 48, Jak. sb., Král na str. 294, též v Hradech VIII. tab.)

Lomničtí z Budče. Šimon Lomnický obdařen (1594, 21. března) tímto erbem: Štít v poli na příč rozdělený, svrchní pole bílé neb stříbrné a zpodní červené, na němž tři stínky též červené barvy způsobem zdi se vidí. Nad štítem kolčí helm s přikryvadly červené a černé barvy, koruna zlatá královská, na níž ochechule mořská, mající vlasy na hlavě své zlaté, bílé, až po břicho stojí, držíc v pravé ruce 5 klasův pšeničných zlaté barvy, ocas pak její skrze korunu a helm dolů až do svrchní polovici štítu zatočený proniká, též aby se psal z Buczie. (Reg. král.) Od tohoto vysazeného erbu odchyluje se obraz v Jak. sb. Ve zpodu zeď se stínkami (bílá) nad tím modré pole a v něm úhoř v kličku zatočený s červenými a bílými pruhy (patrně neporozumění ocasu), přikryvadla červená zlatá a nahá postava zlaté klasy držící (Erb v Soupisu Karlínska na str. 290 není Lomnických, nýbrž Štefkův.)

Longinové z Longinu, kteří se u nás v 17. st. vyskytují, měli erb štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli bylo 5 čtverhránkův tak rozložených jako bývá pětka na kostkách, v 2. a 3. poli jsou tři pruhy pošikem od pravé dolů k levé, klénotem jsou dvě křidla. Tak na pečeti Jakubově r. 1665 v rodopisných pamětech arch. zem.

Lopatský z Liběchova v. Fráněk.

Losy z Losintálu příjmení cizozemské rodiny, po jejímž vymření dědili Windischgrätzové. Erb jich byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli modrém stříbrná labuť ke vnitřku obrácená, stojíc na zeleném trávníku a držíc v pysku zlatou hvězdu, 2. pole černé a v něm červená věž s cimbuřím, a před ní ruka s ramenem meč držíc, 3. pole bílé a na něm pošikem od pravé nahoru 3 modré pruhy, 4. zlaté, černá orlice pod zl. korunou. Uprostřed štítu jest štítek červený, v něm vavřínový věnec a v tom zlatá písmena F III. Nad tím 3 helmy s korunami a přikr. červ. bílými, černými zlatými a modrými bílými; na prvním táž labuť, na druhém věnec, štítek s F III a korunou, na třetím orlice. (Meraviglia str. 144 a tab. 67, ale to je labuť s prstenem.) Viz i Hrady XIII. na tab.

Lošanecký z Lošanek. Majestátem d. 1590, 7. února povoleno Václavovi Brodskému, aby se psal L. z L. a dán mu tento erb: Štít na příč poloviční, vrchní pole červené, v němž půl zvířete leoparta, po zadní kyta své přirozené barvy, maje ústa rozzavená a jazyk vyplazený, též ke skoku se mající, k pravé straně obrácený stojí, zpodní díl bílý, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými a červenýmil, nad tím tři péra pštrosová, dvě červená a prostřední bílé. (Reg. král.) Shoduje se Král na str. 276.

Loštický z Libanu. Císař Rudolf dovolil (1593, 10. července) Severynovi *Loštickému*, Štefanovi *Lounskému* a Jiříkovi *Jaroměřskému*, aby se psali z Libanu (de Libano) a dal jim tento erb: Štít na příč polovičný, ve svrchní polovici modré, bohyně zpěvu (Kallicpe) zlatá majíc na hlavě korunu cedrovou, držíc v pravici střelu a v levici větev cedrovou, majíc po zádech orličí křídla vzhůru stojící a sahajícd o zpodní polovice červené, kolčí helm s korunou, nad níž jest jiná bohyně podobná té, jaká je na štítě, mezi jeleními rohy zlaté barvy, přikryvadla bílá červená. List otiskl Paprocký (O st. ryt. 413) a přidal i obraz erbu, jenž se však velice liší od popisu. Štít není rozdělen, bohyně (jen po život) jest v celém štítě a drží tři střely, táž je jako klénot a bez jeleních rohů. S tímto vyobrazením se srovnává Králův popis (na str. 286). Jak. sbírka shoduje se s majestátem.

Louka z Turova v. Jahodka.

Loukovský z Hamršteina. Král Ferdinand dovolil (1549, 28. března) Jiříkovi *Loukovskému* a Janovi *Břeníkovi*, aby se psáti mohli z *Hamršteina*, při čemž jim dán tento erb: Štít modrý a v něm jeřáb bílý, na levé noze na zeleném trávníku k pravé straně obrácený stojí, maje pravou nohu zdviženou a na hlavě pštrosové péro, přikryvadla a točenice modré, a bílé barvy a nad točenicí 3 péra pštrosová bílé barvy. (Reg. král.)

Mikuláš *Lounský* z *Loun*, doktor lékařství, obdržel majestátem d. 1548, 16. srpna titul (z Loun) a erb tento: Štít na příč polovičný, vrchní pole černé, zpodní žluté a po celém štítu jednorožec, žluty v černém, černý ve žlutém, k pravé straně vyskakuje, maje roh žlutý, helm, na něm točenice s rozletitými feflíky žlutými a černými a přikryvadly týchž barev, za klénot mužíček až po kolena bradatý v černé otáhlé suknici, žlutým pásem opásaný, maje napřed u té suknice čtyři knoflíky žluté barvy na hlavě věnec zelený a opíraje se levou rukou o bok. (Reg. král.)

Lounský z Tiefentálu. Rodina tato l. 1652 vladyckým stavem obdařená, měla tento erb: Štít na příč polovičný a vrchní polovice zase na dvě pole rozdělená, v pravo ve žlutém polovice černého orla k pravé obráceného, v levém červeném Český lev bílý ve skoku drže v předních nohách hořící kouli. Ve zpodní bílé polovici malován je „hluboký důl" (Tiefental), totiž u zpodu zelená výšina s dvěma pahrbky a údolím mezi nimi a nad tím vznáší se zlatá koule majíc po obou stranách černá křídla, přikryvadla černá žlutá a za klénot křídlo s vrchu žluté u zpodu černé. (Jak. sb. Král na str. 278, odchylně Meraviglia na str. 14. a tab. 12.)

Lovčický z Lovčic. Majestátem d. 1581, 26. ledna povoleno Martinovi *Lovčickému*, Janovi *Rudolfovi* a Janovi *Skrejšovskému*, aby se psali z Lovčic a dán jim tento erb: Štít pošikem svrchu pravé strany až dolů k levé rozdělený, vrchní pole modré, zpodní žluté, ve zpodku levé strany ruka v rukavici, z oblaku vystrčená, drží jestřába ptáka jeho přirozené barvy začepeného za putce (poutko) červené, na též ruce vzhůru stojícího, na helmě koruna, a z ní dva buvolové rohy, pravý zlatý a modrý, levý bílý a červený a mezi oběma ostrev se dvěma suky, u kteréž ostrví jestřáb pták

nezačepený k pravé straně obrácený rozkřidlený a k letu se mající se vidí. (Reg. král.)

Löwenstein — Wertheimu viz Miltner, Privatmünzen 277, Kadich 73, Meraviglia 197, tab. 85, Hrady XIII tab.

Lovošínský z Lovoše v. Jelínek.

Lozelius z Velechova v. Hymlštein.

Luda z Lukovan. Členové rodiny této vyskytují se v 17. st. v Klatovech. Jaký byl jejich počátek, není známo, také není známo, kdy a jak nabyli erbu a hesla. Erb jich byl štít modrý a na něm pták noh čili gyf bílé barvy, k pravé straně jako ke skoku obrácený, rozkřidlený, maje jazyk červený vyplazený, ocas mezi nohy zatažený a drže pravou přední nohou ptáka bílého namodralého, jenž má v ústech zelenou ratolístku, přikryvadla modrá bílá a nad helmem vyniká týž noh i s ptákem, ale jen do polovice. (Jak. sbírka trochu neúplně. Král na str. 357.)

Ludvík z Ekrsburka. Majestátem d. 1600, 13. ledna povoleno Tomášovi Ludvíkovi Moravanu, aby se psal z Ekrsburka a dán mu tento erb: Štít při vrchu svém krokvicí zelené barvy rozdělený, větší část pozpodu a pod krokvicí žlutá, v níž orel své přirozené barvy maje křidla povyzdvižená, hlavu k pravé obrácenou, otevřená ústa a vyplazený jazyk na větvičce stojící se vidí, při vrchu pak na krokvicí bílé barvy, jakž na pravé, tak i na levé straně po jedné modré růži, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a modrými bílými nad tím dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, pravý žlutý černý, levý modrý bílý. (Reg. král.)

Luk z Bohuslavic. Kašpar L., doktor práv, byl ve službách Karla z Žerotína a usadil se l. 1606 v Praze. Na listech jeho 1610—1616 (Arch. zemský v Praze) vyskytuje se štít s pruhem pošikem od pravé k levé dolů. a na témž pruhu lev. Klénot jest půl lva mezi křidly. Král na str. 335 popisuje jiný erb patrně ne jeho, nýbrž někoho jiného.

Luk ze Zlonic. Majestátem d. 1557, 14. srpna dovoleno Václavovi *Dětelovi*, Ctiborovi a Adamovi *Lukům*, bratřím, a Janovi *Kašpárkovi*, aby se psali ze Zlonic. (Reg. král.) Erb jejich byl štít červený a na něm pošikem od pravého horního koutu dolů pruh (barva?), na němž tři lístky jetelové zelené barvy a po obou stranách téhož pruhu po jetelovém lístku, přikryvadla červená bílá, za klénot dvě křidla červená a na každém jetelový lístek a mezi těmi křidly, bílá dvojnásobná lilie. (Jak. sb. Král na str. 304.) Takový jest erb na pečetěch Adamových (1568, 1569, 1583), jenže pro drobnost nelze znamének rozeznati, tak že se někde zdají býti hvězdičkami a jinde růžicemi.

Lukařovští z Lištkova přišli sem bezpochyby z nějaké země Slovanské, protože se u nás před 16. st. nepřipomínají. Erb jich byl štít asi do dvou třetin horního pole a třetinu ostatku na příč rozdělený, v horním poli přední polovice koně vyskakujícího s opratí, též znamení pak se opakuje jako klénot. Tak na pečeti Stanislavově z r. 1558. (Arch. mus.)

Lukšan z Luftenšteina příjmení rodiny, z nichž tři pochováni u sv. Jindřicha v Praze. Podle popisu Králova (str. 278) byl jejich erb štít na příč poloviční, v horní žluté polovici polovice modrého lva ku předu obráceného. ve zpodním poli byly 3 bílé a 4 modré pruhy. Klénot je poloviční lev. Vladyctví potvrzeno l. 1596.

Lunikovský z Vraního. Jan Lunikovský a synové jeho Jiřík a Václav, byvše od Václava Tatousa přijati k erbu, psali se s královským povolením (1531, 5. června) z Vraního a měli erb: Štít bílý, v něm koule černá, helm, přikryvadla bílá červená, za klénot černá koule, z níž vynikají tři pštrosí péra. Barva těchto není doložena, ale nelze pochybovati, že byla taková, jako u Tatousův, totiž žluté, prostřední červené a třetí bílé. (Reg. král.)

Lupáč z Hlavačova. Majestátem d. 1562, 13. února povoleno Davidovi *Krynytovi (Crinitus),* Vlasatému?) Nepomuckému, Prokopovi *Lupáčovi* a Janovi *Malinovskému,* aby se mohli psáti z Hlavačova a dán jim tento erb: Štít pošikem na příč (totiž od pravého horního koutu dolů) skrze pruh rozdělený svrchní a spodní pole bílé a v každém věnec zelený od bobkového listí, pruh jest modrý a v něm střela žlutá špicem nahoru k pravé obrácená, přikryvadla žlutá modrá, dva rohy žlutý a modrý a mezi nimi dva věnce a skrze ně střela nahoru špicem postavená. (Reg. král.) Jak. sb. a Král na str. 304 neshodují se v barvách s tímto popisem.

z Lützova, hrabata pocházeli z Meklenburska, jsouce bezpochyby potomci staré rodiny Bodrcuv. Císař Karel VI. vyzdvihl (1732, 20. října) Gotfryda Julia svob. p. z L. do stavu hrabského v kr. Č. vysadiv mu tento erb: Pod hraběcí korunou štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli žlutém černý orel císařský s korunou, 2. a 3. pole modré a na něm hradba o 3 stínkách, zdobena třemi pavími péry, 4. pole žluté a v něm oděnec stojící na trávníku, maje v levici červený štít, v pravici meč, na hlavě helm s 3 péry žlutým, černým a bílým; uprostřed štítu štítek pod korunou žluté barvy a v něm černý žebřík na útok o třech přičlích, 3 helmy s korunami a přikryvadly černými žlutými, na prvním černý orel, na prostředním hradba červená o 5 stínkách, z níž vyniká polovice černého žebříka a paví péra, na třetím dva buvolové rohy, pravý černý a žlutý, levý žlutý a černý a mezi nimi týž oděnec. (Reg. král., DZ. 560. D. 15, Meraviglia tab. 67. Kadich-Blažek tab. 58. Hrady XIII. tab.

Kromě toho byla pošlost která byla ještě v 18. st. v rytířském stavu. Císař Josef II. povýšil Zikmunda z L., nejv. vachmistra, do panského stavu kr. Č. (1786, 10. února), při čemž mu vysazen tento erb:

Štít na čtvero rozdělený křížem, 1. a 4. pole žluté a v něm pošikem černý žebřík, v 2. a 3. pole bílé a v něm červené kolo o 16 palcích a 8 loukotech uprostřed štítu štítek červený a na něm žebřík černé barvy o 4 přičlích; nad štítem dva turnéřské helmy s korunami, první se žlutými červenými přikryvadly, na něm dvě zahradní lilie na zelených prutech a mezi nimi hradba se stínkami a pavími péry, druhý s bílými červenými přikryvadly a mezi zlatými křidly složenými jen vynikajíc bílý pes braka. (Reg. král.)

Lvovický ze Lvovic. Majestátem d. 1534, 24. února povoleno Janovi *Karáskovi* a Matyáši, sousedům v Hradci Králové, aby se psali Lvovičtí ze Lvovic a dán jim tento erb: Štít černý v němžto jest lvova hlava a v ústech té hlavy zafír kámen a za tím kámenem též v ústech té hlavy had pozlacený, v kolo svinutý a turkus kámen v ústech hadových, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a nad tím dvě křidla orličí, žlutou a černou barvou promíšené (pruhované? kropené?) a na každém křidle had stočený pozlacený, turkus v ústech mající. (Reg. král., Rybička o rodinách erbovních Hradeckých na str. 24.) Dobře popisuje Král na str. 325, ale špatně na str. 322. Týž erb měli i *Rubínové* Lv. ze Lv. snad ten, který je v Jak. sb., totiž štít na čtvero rozdělený v 1. a 4. poli modrém starý erb, v 2. 3. dva červené a dva bílé příčné pruhy, přikryvadla modrá žlutá a červ. bílá, klénot dvě křidla, pravé červené, levé bílé.

Lysý z Požova v. Stodola.

Macák z Otenburka. Císař Rudolf povolil (1580, 20. října) bratřím Janovi, Jakubovi a Danielovi Macákům (z kníž. Opavského), aby se psali z Otenburka a dal jim erb: štít černý a na něm leopart zvíře na skalce, žluté pokropený své přirozené barvy, na zadních nohou rozkročený, maje ústa rozzavená s vyplazeným jazykem a drže ocas vzhůru za sebou k pravé straně obrácený, vzhůru jako k skoku stojí. Klénotem byly dva rohy (červené) a mezi nimi polovice levharta, jako na štítě. (Reg. král., odchylně Meraviglia na tab. 14 a 107. Blažek tab. 24. Král na str. 323.

Macer z Letošic. Nelze nikde najíti poznamenání, kdy byli Macerové, *Hatašové* a *Zbynkové*, kteří všichni se psali z Letošic, erbovním listem obdařeni. Erb Macerův (a jak se zdá i obou ostatních) byl tento: Na černém štítě znamení, jež by se mohlo připodobňovati kotvici, totiž vrchní polovice střely, při ní dole hůlka na příč a na koncích té hůlky po udici, vše bělavé barvy, helm s přikryvadly černé a bělavé barvy a nad tím též znamení, jako na štítě. (Jakub. sbírka, pečetí z l. 1614, 1623 a 1651 v Arch. DZ. IX. 1, XV, 1 a Kolář odkudsi, neurčitě Král na str. 368.)

Maceška z Peclinovce v. z Peclinovce.

Magauer z Greifentálu (druhdy z Gräfenau). Martin Köttl, cís. palatin, nadal 1616, 24. října Hanuše Magauera, mýtného v místě Walchen v Rakousích, erbem a heslem (Siebmacher B. 288). Erb této rodiny byl takový: Štít na příč poloviční, v horní polovici modré žlutý gryf k pravé straně obrácený, dolní polovice rozdělena na 6 pruhův pošikem od pravé k levé dolů položených, 3 modré a 3 žluté, nad helmicí 3 péra modrá. (Rodop. pamětí v zem. arch.) V Čechách usadili se kolem r. 1627 a byli tu až do 19. st.

Mach z Saxendorfu v. Velvarský.

Hrabata *Magni* (de Magnis) přišli prý ze Švédska. Hanuš Jakub byl poštmistrem v Praze a dostal l. 1617 pojištění na dvorské hofmistrovství v kr. Č., kterýž úřad l. 1622 prodal. Příbuzní jeho byli pány na Žlebích a Strážnici. Erb Hanušův byl štít na příč trojdílný, ve svrchním poli orlice

rozkřidlená, v prostředním ruka lidská (bez ramene), ve zpodním tři pruhy pokosem od levé k pravé straně dolů, klénotem byla dvě křidla a mezi nimi ruka. (Arch. Bechynský.) Meraviglia na tab. 67. vyobrazuje: štít křížem rozdělený 1. a 4. v zlatě černý orel korunovaný, 2. a 3. bílé a v něm modrý pruh pošikem od pravé dolů, uprostřed štítek červený a v něm rameno se šavlí. Na štítě koruna o 9 špicích. Tak i Kadich-Blažek na tab. 58.

Majdrle z Mansberka. Vavřinci M. z M. potvrzeno (1622, 31. září) vladyctví, kterého nabyl r. 1614, z Říšské kanceláře a tento erb: Štít poloviční, svrchní pole bílé a v něm bílá věž s branou, u níž jest po pravé straně černý orel, zpodní pole červené a v něm zlatý lev, helm s korunou a přikryvadly bílými černými a červenými žlutými, za klénot orel. (Reg. císařská ve Vídni.) To potvrzeno 1627, 6. listopadu i z České kanceláře. (Reg. král.)

Majer. Cís. Rudolf obdařil (1591, 10. července) Pavla Maiera tímto erbem: Na štítě bílý pruh od levé pošikem a v něm 3 žluté lilie, štít černý a žlutý, kolčí helm s přikr. černými zlatými, nad tím dva žluté rohy buvolové a mezi nimi poloviční noh černý, drže v pravé noze žlutou lilii. (Ze šlecht. arch. ve spise A. v. Doerr, Die Adels- und Wappenbriefe des Namens Mayer, str. 35.)

Majer v. Falken. Týž císař polepšil erb Jakuba Meyera, aby se psal v. Falkhen a to tak: Prvotní erb (štít zhora poloviční zlatý a černý, v pravém poli konvalinka vzhůru stojící, v levém zlatý kříž se zl. hvězdou, kolčí helm s korunou a přikr. černými-zlatými a nad tím pštrosova péra, dvě zlatá a dvě černá) polepšen tak, aby na bílém klínu byla modrá hora o třech horkách a na ní zl. velbloud pod zl. měsícem; v polích je v pravo konvalinka a v levo kříž a hvězda, otevřený helm s korunou a přikryv. černými zlatými a modrými bílými, před dotčenými 4 péry brněná ruka s ramenem, držíc meč se zl. jilcem a křížem. (Dörr na str. 41.)

Císař František povýšil (1794, 7. března) Jana Ant. *Mayera,* c. k. solného a výběrčího posudného v Písku, do šlechtictví (Edler von Adlertreu). Erb mu daný byl štít na příč poloviční, ve vrchním žlutém poli poloviční orel s písmeny F II na prsou, v modrém zpodním solná bečka, otevř. helm s korunou a přikr. černými žlutými a modrými žlutými, nad tím poloviční orel. (Dörr na str. 107.)

Majer z Levenšvertu. Jozef Mayer, hejtman u pěchoty, žádal l. 1810 jako „věrný poddaný český" za šlechtictví. Císař František tak učinil 10. dubna, aby se psal von Löwenschwerdt a přidal mu tento erb:

Červený štít, u zpodu bílá vyvýšenina a na ní žlutý lev drže v pravé noze přední meč dobytý se zl. jilcem, otevř. helm s korunou a přikr. červenými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě černá křidla a mezi nimi týž lev. Syn žadatelův František povýšen (1850, 22. ledna) do panského stavu. (Dörr, Adelsbriefe, str. 112, 117.)

Majer z Majersbachu. Marie Terezie králová obdařila Jana Ignáce Mayera, Med. dr. kr. radu a životního lékaře, od r. 1721 prof. vys. učení Pražského, šlechtictvím kr. Č., aby se psal v. Mayersbach a tímto erbem:

Štít zelený, v něm pošikem žlutý pruh, nad ním žl. hvězda, pod ním bílá kotvice vynikajíc z téhož pruhu, turn. helm s přikr. zelenými, žlutými a bílými žlutými, nad tím dvě křidla složená, bílé a zelené se žl. hvězdou. Syn jeho Mouřic Med. dr. a senior lék. fakulty v Praze povýšen (1812, 16. ledna) do rytířského stavu a erb polepšen druhým helmem. (Dörr, Adelsbriefe, str. 91 a 112.)

Majer z Majersberka. Císař Leopold vyzdvihl Jindřicha Mayera, radního ve Vratislavi do šlechtictví kr. Č., aby se psal z Mayersberku a přidal mu erb:

Štít na čtvero rozdělený, 1. pole žluté s černou orlicí pod korunou a červ. jazykem, 2. a 3. s červ. a bílou šachovnicí, 4. žluté a v něm až po kolena muž, maje černý oděv se zl. knoflíky, výložky a páskou okolo života, černou čepici žlutě vyloženou, drže pravicí zelený jetelový list, otevř. helm s korunou a přikr. černými žlutými a červ. bílými, nad tím černá orlice s žl. pyskem a drápy a červ. jazykem. (Dörr, Adelsbriefe, str. 80.)

Majerové z Majersfeldu prý pocházeli z Tyrolska a objevují se u nás teprve v 18. století. Erb jich byl štít pokosem a pošikem na čtvero rozdělený, v horním a dolním poli bylo po 8 pruzích, 4 bílých a 4 červených, pravé a levé pole bylo černé a v každém po žluté lilii, klénotem byla dvě křidla pruhy svislými zhora dolů rozdělena, pravé bílé a červené, levé žluté a černé a mezi těmi křidly černý lev drže černou lilii. (Rodop. pam. v zem. arch.)

Majer z Majersfelsu. Císař Rudolf vyzdvihl (1586, 2. října) Jiří Maiera, purkmistra v Přísečnici, do Říšského šlechtictví a dal mu erb: Štít pošikem od pravé poloviny, černý a zlatý, u zpodu kořen, z něhož vyrostly na zelených stoncích 3 bílé lilie, jako do trojhranu postavené, kolčí helm s přikr. černými zlatými, nad tím 2 černá křidla a mezi nima bílá lilie.

Týž panovník polepšil ten erb (1590, 19. května) z Říšské kanceláře Jiřímu a synovci jeho Kryštofovi, výběrčímu v Přísečnici tak, aby na bílém štítě byly tři červené pruhy kolmé, na nich po 2 bílých klínících příčných a na každém klínku bílá lilie, otevř. helm s korunou a přikr. červenými zlatými a červ. bílými, dvě křidla, pravé bílé s 3 červenými, levé zlaté s 3 černými pruhy kolmými, mezi nimi černý lev, drže přednima nohama bílou lilii. Také dovolil, aby se psali z Mayersfelssu.

Cís. Leopold povýšil (1667, 14. ledna) Jiří Jindřicha M. z M. do rytířského stavu kr. Č. (Dörr v dotčeném spise na str. 31, 33, 69.)

Majer z Majersvaldu. Císař Leopold vyzdvihl (1687, 15. září) Jana Bernarta Mayera radu Olomouckého biskupa a konsistoře tudíž, do ryt. stavu kr. Č., aby se psal v. Mayerswaldt a obdařil jej erbem.

Štít na čtvero rozdělený černou a bílou barvou, v 1. a 4. poli (černém) na bílém zpodku žl. lev s rozdvojeným ocasem a červ. jazykem, drže radlo, v 2. a 3. na černé horce tři plameny, dva helmy s korunami a přikr. černými, bílými a červenými bílými, na 1. poloviční anděl se zeleným věncem vavřínovým, maje místo ramen křidla (bílé černé a černé bílé) a šat též střídavě bílý a černý, na 2. dva černé rohy buvolové, z jichž konců šlehají plameny. (Dörr, Adelsbriefe str. 75.)

Majer z Majrova. Cís. Leopold povolil (1669, 16. prosince) Jiřímu Mayerovi, aby se psal v. Mayerau a dal mu tento erb: Štít na příč poloviční, modrý a červený a mezi těmi polovicemi bílý pruh, nahoře zl. hvězda, dole u zpodu zelený vrch o třech horkách a na něm poloviční kůň své přirozené barvy, otevř. helm s korunou a přikr. modrými zlatými a červenými bílými, nad tím černá orlice s červ. jazykem vyplazeným. (Dörr v dotč. spise na str. 70.)

Majer z Opřetic v. Bechynský.

Majerle. Císař Rudolf obdařil (1592, 18. února) Bernarta Meyerle tímto erbem: Červený štít a na něm bílá hradba ze štukoví o 4 stínkách a na ní medvěd drže v pravé noze vinný hrozen se dvěma lupeny, kolčí helm s přikr. černými žlutými a červenými bílými, a nad tím poloviční medvěd, jako ve štítě. (Ze šlecht. arch. Dörr, Die Adels- und Wappenbriefe des Namens Mayer na str. 35.)

Majerlové ze Sobišku měli na modrém štítu u zpodu zlaté znamení jako věník, totiž násadu a na ní výběžky jako zuby u hřebene, u vrchu pak dvě zelené byliny s lupínky křížem přeložené a na konci každé červené kulaté ovoce, přikryvadla modrá žlutá, na helmici dvě křidla, pravé zlaté a levé modré a přes obě dotčené dvě byliny. (Jak. sb. Obraz v Hradech XIII. na tab.)

Daniel Jozef Ignáci *z Mayru* (něm. v. Meiern), probošt kostela sv. Víta, pak arcibiskup Pražský († 1733), pečetil l. 1701 štítem, na němž byla pošikem od levé k pravé nahoru větev jako s lupeny úzkými a rovnými a nad ní a pod ní po prstenu s kamínkem. (Rodop. pam. v arch. zemském.)

Byla však i jedna rodina *von Mayern* (1793); štít jich byl poloviční, v pravo jednorožec na skále, v levo krokvice a jako klénot půl jednorožce mezi křidly. (Tamže.)

Třetí rodina téhož pojmenování pocházela od Jana Bedřicha sv. p. v. *Mayern,* plukovníka, jenž byl (1748, 8. května) povýšen do hrab. stavu kr. Č. Erb jeho byl na červeném štítě bílá lilie, nad štítem hrab. koruna a helm otevřený s korunou a přikr. červenými bílými, nad tím dvě černé osekané haluze k sobě ohnuté a mezi nimi 5 černých per kohoutích. (Dörr, Adelsbriefe str. 93.)

Makovský z Makové. Majestátem d. 1551, 21. září povoleno Vavřinci Makovskému, aby se psal z Makové, a dán mu tento erb: Štít na příč rozdělený, vrchní pole žluté, v němž medvědí přední nohy tlapami nahoru obráceny a na kříž přeloženy jsou, zpodní pole modré, v kterémž od zpodku

tři vyrostlé prosté hlávky makové až do prostředku štítu se vidí, přikryvadla modrá žlutá, točenice a za klénot dotčené hlávky. Erb ten převeden (1588) na Jeronyma a Adama bratří *Karly* vnuky Vavřincovy z dcery a přidala se jim koruna. (Reg. král. Shoduje se Král na str. 278 až na klénot.

Mála z Lauštyně v. Zahrádka.

Malanotte de Caldes přijmění romanské rodiny, která se v 17. st. přistěhovala a zde se počeštila. Erb jejich byl tento:

Štít polovičný, pravá polovice červená a v ní na příč bílý pruh, v levé modré palmový strom vyrostlý z trávníku, ale jen polovičný, až do čáry obě polovice dělící a před tím stromem medvěd své barvy na zadní nohy postavený, helm s korunou a přikr. červenými bílými; z koruny vyniká bílý jednorožec polovičný, maje na hrdle červený obojek široký. (Meraviglia 16, tab. 14.)

Malcánové z Malcánu, kteří se pokládali l. 1694 za starý rod Slovanský, přicházeli do Čech, majíce tu statky vždy jen nějaký čas, jako na př. r. 1523—1533, 1586—1603 a po r. 1660. Od r. 1530 byli Říšskými pány a od r. 1694 hrabaty kr. Č. Erb jich byl štít polovičný, zhora dolů vlnitým pruhem úzkým, vlastně haluzí vinného kře rozdělený, v levé polovici zlaté vyrůstají z haluze dva listy vinné a mezi nimi uprostřed hrozen s bílými a růžovými zrnky, v pravém poli modrém jsou dvě žluté hlavy zaječí s krky, jako z té haluzi vyrostlé, přikryvadla modrá žlutá, helm s korunou, z níž vynikají tři modré vějíře s pavími péry nastrkanými, dva po třech listech s jediným pérem, prostřední po jednom listu s dvěma péry. (Jakub. sb. Král str. 267. Meraviglia na tab. 106 má přikryvadla zelená žlutá a 7 vějířů. (Viz i Hrady VIII. tab.)

Malinovský z Hlavačova v. Lupáč.

z Maltic rytíři měli na štítě čtyři černé a čtyři bílé pruhy se střídající, tak že se u vrchu s černým začínalo, přikryvadla a točenice černé bílé barvy, nad tím je osm černých per kohoutích, jež jsou spjata zeleným kruhem. (Jak. sb. Odchylně Král na str. 290, maje jen sedm pruhův a v klénotě kus kola s péry. Lépe Meraviglia na tab. 106, ale také trochu odchylně, Blažek tab. 23 dobře.)

Malý z Tulechova v. z Tulechova.

Mandl z Mandlšteina. Erb rodiny této byl prý štít polovičný, v pravo žlutý s polovičnou orlicí černou, v levo červený a přes něj dva žluté pruhy pošikem od pravé dolů. Za klénot 3 péra zlaté, černé a modré (?). Tak Král na str. 263.

z Mangoltu rytíři měli prvotně na štítě jen rybu, jako Prlíkové z Nejdeka; tak 1486 Jetřich. (Kolář z arch. křížov.) Jejich pozdější erb byl štít bílý a v něm na kříž pošikem dva červené praporce, a kde se křižují, je na příč položena ryba, přikryvadla červená bílá a nad helmem zelený oblouk nahoru otevřený a na něm též znamení, jako na štítě. (Jak. sb.) Tak i 1555 Jošt.

z Mansfeldu viz Naučný Slovník V, 519, Kadich 227, Blažek tab. 159.

Manovský z Manova přijmění rodiny na Moravě osedlé. Erb její byl tento:

Štít zlatý a v něm černá hlava buď zubří neb býčí se stříbrnou houžví v chřípech, kolčí helm s přikryvadly černými zlatými, koruna a na ní jelení rohy své přirozené barvy o třech parozích. (Kadich-Blažek na str. 76 a Král na str. 334.)

Mařan Bohdanecký z Hodkova. Pokud lze z vývodu Frankova v Roudnickém arch. souditi, byli předky Mařanův Matouš († 1578) a syn jeho Jan starší († 1617). Tohoto syn Jiří M. Bohdanecký měl již erb, aniž se ví odkud (prý od krále Jiří, což jest pochybné), neb v majestátu d. 1639, 30. listopadu píše se, že se mu dává stav vladycký a erb polepšuje. Nový tento erb obsahoval z části erb starých Bohdaneckých z Hodkova, totiž: Štít na šíř rozdělený, vrchní polovice zase na dél rozdělená, v pravo modrá se 3 zl. hvězdami nad sebou, v levo červená a v ní ryba lín jako oblouk ohnutá, s hlavou nahoru k pravé obrácená a šípem dolů obráceným prostřelená, zpodní polovice bílá a v ní na zeleném vršku žlutý šraňk s sedmi špicemi, z nichž prostřední ostatní převyšuje, helm otevřený s korunou a přikrývadly modrými, červenými a za klénot týž šraňk, jako na štítě. (Reg. král. Meraviglia na tab. 130. Pam. arch. V, 377.) Jan Nikodem, syn Jiříkův, vykládal dvorské kanceláři, že jeho předek Bohuchval, byl již od krále Jiří vladyctvím obdařen a dosáhl toho, že vyzdvižen do rytířského stavu (1678, 14. března). Při tom i změněn erb jeho takto: Štít třemi safíry, v nichž každém je hvězda o šesti špicích na čtyři pole rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm lín své přirozené barvy ohnutý a prostřelený, ale vždy do vnitřku štítu obrácený, 2. a 3. pole bílé a v něm na zeleném vršku šraňk, dvě helmice, na pravé lín, na levé šraňk. (Frankova sbírka v Roudnici.) Odchylně popisuje Král na str. 268.

Marek z Bavorova. Majestátem d. 1595, 6. dubna dán Václavovi Markovi stav vladycký a erb. Tento byl štít červený, u jehož zpodu zelený pahrbek a na něm lev sv. Marka sedící, totiž zlatý lev s tváří k pozorovateli obrácenou, sice tělem k pravé straně, ocasem vzhůru ohnutým a modrými křidly, drže v jedné přední noze péro bílé a v druhé otevřenou knihu, též bílou, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot týž lev. (Jak. sb., Král na str. 325, jenž jej zbytečně nazývá lvicí.)

Marklovský z Žebráče a *z Pernšteina* přijmění staré rodiny v Slezsku. Majestátem d. 1716, 20. října povýšeni bratří Jáchym, Kryštof a Bernart M. z Ž. a z P. do panského stavu kr. Č. a potvrzen jim jejich erb, totiž:

Štít zlatý a v něm černá hlava buvolova, majíc chřipě kruhem (bílým?) prostrčené. Nad štít přidána (1716) panská koruna. Ot. helm s korunou a přikr. zlatými černými; klénot táž hlava černá. (Reg. královská, Meraviglia na str. 239 a tab. 106, Král na str. 334, Blažek na str. 45 popisuje odchylně červený štít.)

Markolt z Tedražic. Majestátem d. 1490, 28. dubna potvrzen Pavlovi z Novévsi, jehož Jan (Mutrplos) z Tedražic, nejvyšší písař kr. kanceláře, k erbu přijal, štít červený a v něm bílá lví noha se žlutými drápy, prostřelena opeřenou střelou, tak že krev prýští a klénot tři péra, prostřední červené, ostatní bílé. (Viz díl I. na str. 94.) Jan a Petr Markolt slovou 1491 sestřenci Mutrplosovými a Petr píše se 1507 poprvé z Tedražic. Jestliže tedy nebyli synové Pavlovi přijati od Mutrplosa k erbu později tři Markoltové měli erb popsaný po dobu svého trvání až do 17. století. (M. tab. 14 a Král v Hradech IX. na tab. mají zcela jiný erb.)

Markvart ze Zlatého pole, přijmění rodiny málo známé, která se nesmí másti s Mazánky ze Zlatého pole. Erb jich popisuje se takto: Štít červený a na něm ze zpodu zlatá koruna, z níž vyniká půl koně bílé barvy s černou uzdou, přikryvadla červená bílá a nad helmem týž kůň poloviční. (Jak. sbírka.) L. 1786 žil Frant. Jiří M. ze Z. p.

Maršovský z Krčína. Král Ferdinand povoliv (1554, 26. října) Martinovi Maršovskému, aby se psal z Krčína, dal mu tento erb: Štít modrý, v němž oblak své přirozené barvy se vidí, z něhož ruka zavřená až po pěst vyniká, k levé straně ukazujíc jedním prstem, kolčí helm s přikryvadly červenými, modrými a nad tím křidlo orlí barvami na příč rozdělené, svrchu červené, pod tím modré. (Reg. král.)

Známý spisovatel Samuel *Martini z Dražova* obdržel erb a heslo buď od nějakého palatina neb krále Bedřicha Falckého; za heslo si volil název lesu u Hořovic. Erb jeho byl štít pošikem od pravé k levé rozdělený a tuším tak, že zpodní polovice byla menší. Tato byla týmž směrem rozdělena, že vrchní část byla černá, zpodní žlutá, v horní straně modré byl lev na dotčené černé straně ležící bílé barvy, maje hlavu průčelím obrácenou a hřbet zlatou střelou, z níž dolní polovice s opeřením vyniká, prostřelenou, nad helmem točenice modrá žlutá s přikryvadly černými žlutými a modrými bílými a nad tím dva rohy buvolové barvami na příč dělené, žlutý černý a černý žlutý, mezi tím meč se zlatou rukovětí ostřím dolů obrácený, a skrze zlatou korunku prostrčený. (Jakub. sb.)

Mašek z Masburka přijmění rodiny Pražské r. 1750 nobilitované, jejíž erb byl tento:

Štít červený a na trávníku stojí průčelím oděnec, maje na helmě 3 péra pštrosová (bílé, žluté, bílé), na stehnech modré nohavice, bílé punčochy, černé střevíce a opásán jsa černou pochvou se zlatým kováním, drže pravicí meč vytasený a levicí se opíraje o pancíř, kdež jest číslo 3, helmice s korunou a přikr. červenými bílými, nad tím zase týž oděnec, ale do polovice. (Kadich-Blažek str. 270, tab. 192.)

Matheides ze Zavětic. Matheidesové měli týž erb jako Závětové ze Zavětic, ale připomínají se teprve v 17. století, kdežto o Závětách se v tu dobu již ničeho nedočítáme, tak že se zdá, jako by byli Matheidesové jich potomci. Majestátem d. 1709, 2. ledna dán Janovi Jozefovi M. ze Z., agentu u dvorské kanceláře, rytířský stav a potvrzen jeho erb. (Reg. král.)

Erb jejich byl: Štít modrý, na pruhu žlutém pošikem od zpodu nahoru jdoucím černá orlice rozkřidlená přikryvadla černá žlutá a modrá žlutá, klénot tři péra pštrosí, prostřední černé, ostatní modré. (Kadich-Blažek tab. 60, Jak. sb., odchylně Král na str. 308.)

Mathiades z Grynfelsu. Rodina tato vyskytuje se v Praze v 17. st. Erb její byl štít na čtvero křížem rozdělený v 1. a 4. poli červeném bílý pelikán na hnízdě s mláďaty 2. a 3. žluté s 3 pruhy (modrými?) pošikem položenými, klénotem jsou dvě křidla barvami rozdělená bílé červené a žluté modré a přes ně dva praporce též barvami dělené, žlutý modrý a bílý červený, na kříž pošikem položené. (Král na str. 296.)

Mathyseus z Hostinné. Král Vladislav obdařil (1483, 7. listopadu) Jindřicha z Hostouně (? de Hostuna) a příbuzné jeho erbem. (Viz díl I. na str. 93.) Tento erb potvrzen (1628, 17. dubna) Samuelovi M. „z Hostiný" a polepšen takto: Štít modrý a v něm pták Phoenix rozkřidlený přirozené barvy (světlohnědé) se zlatou halží na krku, sedě na hnízdě hořícím, turn. helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými, za klénot též znamení, jako na štítě. Při tom připustili se ujcové jeho, synové Jiřího *Havránka,* k témuž erbu, pokud by Samuel dědicův nezanechal. (Reg. král., Jak. sb. Král na str. 358.) K tomu asi nedošlo, poněvadž Mathyseové ještě r. 1788 žili.

Matounský z Florentinu v. Bydžovský.

Kryštof *Mattigkofer* v. *Sternfels* poslední mincmistr v Budějovicích (1578—1612) měl tento erb: Štít dvěma pruhy od prostředku vrchu obloukovitě k oběma stranám jdoucími na 3 díly rozdělený, v obou vrchních částech po hvězdě (o 6 špicích) a měsíci, jehož rohy jsou dolu obráceny ve zpodní části prostý lev ve skoku, drže v přední noze tři proutky nebo cosi tomu podobného, nad helmicí točenice a z ní vynikají rohy na způsob sloních trub, u jichž úst je po hvězdě a mezi těmi rohy polovice lva téže způsoby, jako na štítě. (Vyobrazení Miltner, Privatmünzen tab. XXXI, 261.)

Matyáš z Borovska. Majestátem d. 1586, 6. ledna povoleno Volfovi *Knejzlovi,* písaři při soudu komorním a Václavovi *Matyášovi* komorníku při dskách zemských, aby se psali z Borovska a dán jim tento erb: Štít na příč polovičný, vrchní pole černé a v něm bylina jetel o třech lístcích (totiž jetelový lupen), zpodní dělené, v pravo žluté, v levo červené, točenice, křidlo černé a v něm týž jetel. (Reg. král.)

Matuška z Topolčan, přijmění vladycké rodiny, která pocházela ze Slovenska a odtud se dostala do Moravy a Slezska. Prvotní jich erb byl červený štít a na něm oděnec vykračující, drže pravicí dobytý meč a levici maje o bok popřenou, přikr. týchž barev, klénot tři péra, dvě červená, prostřední bílé.

Když povýšení (1715, 3. května) do panského stavu obdrželi, polepšený erb totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. černém klobouk červený dolů obrácený se zlatou střechou ohrnutou s dotčenými 3 péry, z něho vycházejícími, přikr. červená stříbrná a černá

zlatá, nad štítem tři helmice, na dvou krajních poloviční oděnec, jako na štítě, na třetím klobouk již popsaný. Když nabyli v Prusku hrabského stavu, stal se jich erb ještě složitějším. (KB. tab. 60, B. tab. 24.)

Matyáš a *Netr z Glouchova.* Obě tyto rodiny, které sem přišly ke sklonku 16. století, měli tento erb: Štít modrý, v něm uprostřed bílá lilie, nad ní dvě žluté hvězdy podle sebe, pod ní žlutý měsíc rohy vzhůru, přikryvadla modrá žlutá, za klénot dvě křidla dělená modrou a žlutou barvou a mezi nimi dotčená čtyři znamení, jako na štítě. (Jak. sb. Král na str. 352.) Kolář popisuje (z arch. mus.) erb Barbory Matyášové, štít na čtyři pole křížem rozdělený, v 1. a 4. podobné erbu Příchovských, 2. bílé a na něm červená hlava pohanská s krkem a bílým páskem, 3. červené a v něm 3 bílé hvězdy nad bílým měsícem, klénotem jsou tři paví péra vyzdvižená. Zase jinak Král v Hradech II. tab

Matyáš ze Sudetu. Majestátem d. 1558, 6. prosince propůjčeno Danielovi Matyášovi právo, aby se mohl psáti ze Sudetu a dán mu tento erb: Štít zlatý a v něm od levé k pravé znamení nebeské Taurus (býk) z oblaku až po zadní kýty vyskakuje, maje na pleci a krku sedm hvězd nebeských a rohy zlaté barvy a okolo rohů věnec zelený na hlavě (týž Taurus má býti černé barvy), přikryvadla zlatá černá a za klénot týž Taurus, jako na štítě. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 293, Meraviglia tab. 30. Tak i v Jak. sb. a v Králově Heraldice na str. 334.) Rok před tím (1557, 3. dubna) obdrželi týž erb Šimon *Proxenus* a Jiří *Polenta* a psali se též ze Sudetu. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 394.)

Matyáš z Veveří. Do sídla Veveří starých vladyk z Veveří přiženil se Matyáš (asi l. 1490), a později týž statek i ujal. Možná že byl k jich erbu přijat, možná, že si jej osobil a mlčky podržel. Erb měl po nich hradbu do polovice štítu a na ní opice s jablkem.*) K témuž erbu přijal Jan Matyáš Matěje *Šilhavého,* což majestátem d. 1565, 10. října stvrzeno. (Reg. král.), a Matěj zase přijal k témuž erbu Ondřeje. (Seznam v arch. min. vnitra.)

Matyášovští z Matyášovic bydleli od 16. st. i v Čechách i na Moravě, ale nepocházeli z žádné z obou zemí. Erb jich byl tento: Štít napříč poloviční, v horní červené polovici půl černého psa s jazykem vyplazeným, dolní polovice bílá, u jejíhož zpodu zelený trávník s 3 pahrbky, na nichž vyrostly tři zelené květinky s červenými růžovitými květy, helm s korunou a přikryvadla červená a bílá a z koruny vyniká polovice černého psa, jako lze viděti na štítu. (Jakub. sb. a Král na str. 281 a v Hradech IV. na tab. Trochu jinak a bez barev Kadich-Blažek tab. 60.)

Mauk z Königshanu, přijmění erbovní rodiny ku konci 17. st. v Praze osedlé, o jejíž začátcích není nic známo. Erb jich byl tento: Štít čarou od vrchu ke zpodu na dvě polovice dělený a v té čáře dělené stojí řemdih

*) Kolář viděl pečeť Jana Matyáše z V. z r. 1555 v arch. Novohradském a popisuje veverku s ořechem snad nedopatřením.

neb buzikán palicí vzhůru postavený bílé barvy. Pravá polovice je žlutá a v ní modrý pták noh maje ocas mezi zadní nohy zatočený, v levé polovici červené bílý prostý lev s dvojnásobným ocasem; oba, noh i lev, jsou k sobě obráceni a drží předními nohami dotčený buzikán, jako by se o něj prali, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, točenice červená modrá a na ní dvě křidla barvami na příč rozdělená, žluté modré a červené bílé, mezi nimi pak se polovice bílého lva vidí. (Jakub. sb.)

Max v. Maxu (v. Maxen) přijmění rodiny z Míšně pocházející, která také pobývala v Čechách v 16. a 17. století. Jak jest viděti na pečetěch l. 1585 a 1610, měli na štítě tři lupeny (snad lipové) se stopkami, ostrou stranou dolů obrácené, 2 při vrchu, třetí pod nimi. Za klénot měli tři listy podlouhlé. (ČČM. 1840 str. 153, 161, Arch. DZ. IX, 3.) Zcela jiný erb Kadich-Blažek tab. 60 a 61.)

Mazanec z Frymburka. Majestátem d. 1557, 12. dubna povoleno Bohuslavovi *Mazanci* a Janovi *Škorňovi*, aby se psali z Frymburka a dán jim erb: Štít modrý a v něm u spodku tři pahrbky červené, na nich noh pták celý zadníma nohama k pravé obrácený s rozletitými křidly, rozzavenými ústy, předníma nohama roztaženýma, majíc se k pochopě (totiž ke skoku) zlaté barvy, přikryvadla modrá žlutá, dva rohy buvolové červený a modrý a mezi nimi polovice žlutého lva těch rohův se držícího. (Reg. král.) Již l. 1562, 20. března erb Mazancův polepšen (Konc. arch. šlecht.), tak že měli potom štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm noh žlutý, 2. a 3. červené a v něm lev bílý, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, za klénot dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý černý žlutý, levý bílý červený a mezi nimi lev žlutý předníma nohama se rohů držící. (J. Miltner Privatmünzen tab. XXXI., Jak. sb., Král na str. 298 a v Hradech I. na tab.)

Mazánek ze Zlatého pole neb *z Guldenfeldu.* Majestátem d. 1642, 25. září dovoleno Jiřímu Mazánkovi, aby se psal ze Zlatého pole neb Guldenfeldu a dán mu tento erb: Štít žlutý, přes nějž tři pruhy černé od pravé strany k levé na pokos dolů přetažené, turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými černými, nad tím dvě křidla orlicí žlutou a černou barvou střídavě rozdělená (pravé žluté černé, levé černé žluté) a mezi nimi ruka lidská, zlatý proutek vzhůru držící. (Rybička v Pam. arch. III, 363, Jak. sb. Král na str. 292 a 307, ale rozdílně.)

Mazaný ze Slavětína. Svobodnická rodina Mazaných seděla v 16. stol. v Hrachovicích, ale Jiřík, jenž měl statek v Slavětíně, psal se již l. 1551 ze Slavětína. Majestátem d. 1559, 4. ledna dán bratřím Václavovi, Jiříkovi a Martinovi M. ze Sl. erb tento: Štít modrý, v němž kos pták černé barvy k pravé straně obrácen jsa stojící, maje nohy, pazoury a nos zlaté, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými a černými a nad tím vším pštrosí péro bílé barvy. (Reg. král., Paprocký o st. pan. 396.) S tím se shoduje Meraviglia na tab. 15 a Jak. sb., avšak tu jest i jeden výkres, kdež jest přes štít pošikem od pravého hor. koutu široký bílý pruh a v něm kos.

Větev, na níž kos sedí, v Kralově Heraldice na str. 340, jest pozdější přídavek.

Mecerodové z Mecerodu a *Raichvaldu* měli na bílém štítě pruh pošikem od pravého koutu dolů černé barvy, který buď byl složen ze samých rout aneb se objevuje i jako pruh z obou stran zubatý, nad helmem jest křidlo týchž barev jako štít. (Pečeti z l. 1594 a 1598 v arch. Třebonském a Král na str. 305.)

Medek z Krymlova v. Kropáč.

Medek z Mohelnice. Bratří Václav, Tomáš a Jan Medkové, strýci Albrecht *Šmid,* Ondřej *Hain* a Matěj *Ebrspach* nabyli majestátem d. 1589, 28. září vladyctví. Erb jich byl štít bílý a na něm modré křidlo orličí s hvězdou na něm, přikryvadla modrá bílá a za klénot též znamení, jako na štítě. (Jak. sb. Král na str. 344, avšak Brusův se to netýče.)

Mejtolárové z Mejtolu (v starší době z Majtolu, v. Maiental?) měli na štítě kotouč, okrouhlou desku s krajem povýšeným. Tak na pečeti Jiříkově (1507) v arch. Třebonském.

Mél ze Střelic (něm. Mehl). Král Ferdinand povýšil Baltazara M. ze St. do Říšského stavu šlechtictví (1531, 27. června) a potvrdil a polepšil jeho posavádní erb. Tento posud byl: Štít křížem na čtyři pole, bílá a červená, rozdělený a prostředkem jde modrý pruh, v němž jsou 3 bílé lilie, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a nad tím bílá labuť rozkřidlená a v každém křidle jde po délce modrý pruh, v němž jsou 3 lilie a v pysku drží labuť zlatou střelu. Erb ten byl polepšen tak, aby byl turnérský helm a nad ním koruna. (Rodop. paměti v arch. zemském.) Majestát tento potvrzen (1558, 19. března) Jiříkovi synu Baltazarovu. Obraz odchylný Meraviglia na tab. 107.

Melantrych z Aventinu. Majestátem d. 1557, 14. srpna dovoleno Jiříkovi *Melantrýchovi* a Tomáši, bratřím *Rožďalovským,* aby se psali z Aventinu a dán jim erb: Štít pošikem rozdělený, svrchní polovice žlutá a v ní lilie (dvojnásobná) bílá, zpodní pole černé a v něm půl muže bradatého ve zbroji, majícího na hlavě věnec zelený a ruku levou podepřenou a pravou vzhůru vyzdviženou, drže v ní svíci rytířskou hořící, přikryvadla černá žlutá a černá bílá, točenice, za klénot dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý černý žlutý, levý bílý černý*) a mezi nimi půl muže jako na štítě. (Reg. král. Meraviglia tab. 138, Král na str. 308, Jak. sb., avšak tuto odchylky.) Majestátem d. 1596 26. června polepšen erb tento synům Tomášovým takto: Štít na dél poloviční, pravá strana žlutá a v ní na příč pruh černý a v něm lilie bílá, v levém přidána pod muže skála a do pravé ruky dán mu meč. (Reg. král. O připuštěných k tomuto erbu viz článek *Bydžovský.*)

Melcár z Braitenberka. Jakub M. objevuje se s tímto heslem již l. 1589 v tytuláři, ale Jiří Pontanus též z Braitenberka jako cís. palatin dal

*) V majestátu l. 1596 naopak.

l. 1604, 29. září strýcům Kašparovi. Fabianovi, Jakubovi a Matouši M. z B. tento erb: Štít polovičný, svrchu modrý, od zpodu červený a v tomto pahrbek zlatý, na němž věž bílá s 3 okny a tolikéž kranci, z jejichž vršku anděl přes polovici se vyzdvihuje, jsa oděn bílým rouchem s červenou štůlou a ten vše horní pole obsahuje, pravou rukou mečem ohnivým, jehož rukověť jest pozlacena, blýská, v levé drže zlatý štít okrouhlý, na němž tvářnost slunce stkvoucího, dvě odtud pinty neb šňury, též zlaté, z každé strany meče poznenáhlu dolů se spouštějí, nic méně s křidly po zadu bílými široce roztaženými, na jehož hlavě vlasy zkadeřavené žloutnou a na ní věnec z zeleného bobku uvitý a na čele znamení vítězné kříže se spatřuje, helm zavřený, točenice a přikr. bílá červená a modrá bílá a z točenice přes polovici vychází jiný anděl v té vší postavě, jako v štítě. (Reg. Pontánova.)

Melcerové z Frydberka, v Olomoucku osedlí, měli štít klínem červeným jdoucím od zpodu nahoru a končicím se ostřím v samém vrchu, na tré rozdělený, u zpodu klínu 3 pahrbky, na nichž se spatřuje bílý lev, v polích vedlejších, černém a žlutém po lilii žluté a černé, klénotem jsou dvě křidla barvami napříč rozdělená, černé žluté, červené bílé, na nich lilie proměněné barvy a mezi nimi polovičný lev, drže pravou lilii. (Tak bez barev na pečeti Danielově. (1599, 1600 v arch. zemském, obraz má Blažek na tab. 70. i polepšený erb.)

Melhauzský z Lipan. Majestátem d. 1540, 7. února povoleno Janovi Melhauzskému, aby se psal z Lipan a dán mu tento erb: Štít bílý, v němž jest klas z ovsa, na němž pták strnad sedí, přikryvadla bílá žlutá a nad helmem pták strnad rozkřidlený na klasu ovsa sedí. (Reg. král.)

Melický z Výškova. Majestátem d. 1579, 5. května dáno Ondřeji M. z V. vladyctví a tento erb: Štít v půli na příč rozdělený, svrchní pole žluté, v němž je modrá lilie, zpodní modré a v něm zámeček neboli kastel o třech věžech, po třech stínkách, u vrchu v prostřed nad branou větší věž a z obou stran po jedné menší bílé barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými a bílými modrými, nad tím křidla orlová rozkřidlená, barvami na příč rozdělená, pravé žluté modré a levé modré bílé, mezi nimiž uprostřed zpodku lilie modrá, jako ve štítě. (Reg. král.)

Mělnický z Sonenšteina. Erb této rodiny byl prý modrý štít, u zpodu zelený vršek a na něm dva žlutí lvi k sobě obrácení, držíce zlaté slunce. Klénot mezi černými rohy skála a nad ní slunce. Tak Král na str. 324.

Menci z Kolsdorfu (lat. Menzelius). Cís. Rudolf dal (1578, 24. března) Janovi a Jakubovi *Menclům* bratřím a Floryanovi *Tormaniklovi* strýci jich tento erb: Štít vzhůru k pravé straně dolů (tedy pokosem) rozdělený, vrchní polovice bílá a zpodní červená a uprostřed štítu (totiž přes celý) medvěd své přirozené barvy, ke skoku se maje, jsa oštípem od zpodku na příč probodený (tak že hrot skrze záda vyšel), s vyplazitým jazykem, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, koruna a medvěd s předními nohama (tedy polovičný) jako ve štítě. (Arch. šlech-

tický.) Nad to byl dán Janovi písaři města Brna nový majestát (1596), aby se psal z Kolsdorfu. (Reg. král., souhlasí pečeť Janova z r. 1597.)

Menšík z Menšteina. Menšíkové pocházejí z Prachatic a bratří Jakub a Kašpar nabyvše erbu a hesla psali se z Menšteina. Erb jich byl: Štít napříč polovičný, vrchní polovice žlutá a zpodní modrá, a v té modré u zpodu tři zlaté pahrbky, a na nich stojí lev k pravé obrácený ve skoku s dvojitým ocasem, žlutý v modrém a modrý v žlutém a týž lev drží předními nohama zlatou desku s obrazem zářícího slunce, helm s korunou, přikryvadla modrá žlutá a za klénot polovičný lev modrý drže slunce, jako bylo v štítě. (Jakub. sb., Král na str. 284.)

Meruna z Mohrenfelsu. Erby jich popisuje Fr. Teplý v ČČH. 1924 str. 484, ale dva odchylné.

Václav *Metelský z Felderfu* (prvotně Felndorfu), v jižních Čechách osedlý (1519—1544) měl štít čtyřmi klíny od vrchu dolu položenými a třemi od zpodu proti nim jdoucími, napříč rozdělený. Tak na jeho pečeti z r. 1531 v arch. Novohradském.

Erby *Metternichův* vyobrazeny jsou v dílech Meraviglia tab. 85 a 86 a Kadich-Blažek tab. 61; v Hradech XIII. na tab.

Metychové z Čečova měli na stříbrném štítě lva zelené barvy na zadních nohách stojícího a jako ke skoku se majícího, klénotem byla kyta z pavích per. (Král na str. 323, Hrady XII. tab. též pečeť Jáchymova z r. 1595.)

Mezlecký z Palmolevu. Císař Leopold I. dovolil (1691, 29. května) Janovi Jaroslavovi Mezleckému, hejtmanu panství Brandýsského, aby se mohl psáti z Palmblöwen a obdařil jej tímto erbem:

Štít modrý a v něm mezi dvěma hůrkami, pravou hnědou a levou žlutou strom palma a vedle něho dva žlutí lvi s rozdvojenými ocasy a jazyky červenými vyplazenými, jednou nohou přední se o týž strom opírajíce a v druhé noze zelený věnec vavřínový držíce, kolčí helm s korunou a přikryvadly modré, žluté barvy, nad tím polovice žlutého lva, držícího zelenou větev palmovou. (Reg. král.)

Erb *Mezňanských z Mezného* viděl Kolář v „Moravském museum", totiž na štítě tři střely, dvě křížem pošikem a třetí rovně po ose štítu, u všech hroty nahoru. Král str. 363 popisuje tři zlaté střely na červeném štítě. Klenot není znám.

z Michalovic. Majestátem d. 1554, 14. září povoleno Bohuslavovi a Petrovi bratřím, aby se psali z Michalovic a dán jim tento erb: Štít na tři pole na příč rozdělený, svrchní červené, prostřední žluté a zpodní černé, přes všecky pole půl berana (bílého) se zlatými rohy, vyskakujícího, přikryvadla červená bílá a černá zlatá, za klénot půl berana mezi dvěma rohy, barvami na příč rozdělenými, pravým bílým červeným a levým černým žlutým. (Reg. král.) Jak svědčí obraz erbu současný, má beran vyskakovati ze tří zelených pahrbků. (Miltner Privatmünzen tab. XXXIII. S odchylkami také Jak. sb. a Král na str. 290.)

Michek z Radostína. Majestátem d. 1528, 25. dubna dán Mikuláši z Radostína tento erb: Štít blankytný a přes ten štít pruh žlutý a na něm ještěrka zelená, nad štítem helm s přikryvadly blankytnými žlutými a nad tím tři pštrosová péra, dvě bílá a třetí prostřední žluté. (Reg. král.) S tím shoduje se i pečeť Petra Michka z R. (1549) v arch. mus. Později malováno tak, že byl pošikem šindel a nad ním ještěrka na něm lezoucí. (Paprockého Zrcadlo 373. Tak i Král na str. 346, ale rozdílně v klénotu.) Nicméně pečetí (1613) Lidmila Předborská roz. z Radostína tak, jak je v majestátu popsáno. (Arch. DZ. IX, 2.)

Michna z Vacinova. Martin Michna úředník na Budyni, obdržel majestátem d. 1598, 14. srpna vladyctví, aby se psal z Vacinova a erb tento: Modrý štít a v něm půl zajíce žlutého po zadní kýty vzhůru vyzdviženého, majícího nohy rozložené a obráceného od levé strany k pravé, turn. helm s přikryvadly modrými žlutými a žlutými černými a točenicí s rozletitými feflíky týchž tří barev, z nichž vynikají dva rohy buvolové, na příč barvami rozdělené, žlutý modrý a červený žlutý a mezi týmiž rohy dva šípy křížem přeložené s opeřením modrým. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 421, trochu odchylně Meraviglia tab. 68, Kadich-Blažek tab. 62, Blažek tab. 25., Hrady VIII, XIV. tab. v Jak. sb. a Král na str. 332.) Erb ten a starodávný rytířský stav potvrzen (1617, 12. října) jemu a bratru jeho Jiřímu. (Koncept v arch. šlecht.) Tento štít pak zcela zavržen, když byli oba (1622, 3. srpna) do panského stavu Říše vyzdviženi. Nový erb byl: Štít pošikem od dolního levého koutu nahoru rozdělený, horní pole žluté a v něm černá orlice pod korunou (rozkřidlená), zpodní pole červené a v něm bílý lev s korunou a rozdvojeným ocasem, na zelené výšině o třech pahrbcích stojící, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a bílými červenými, za klénot táž orlice, mající na prsech zlaté F pod korunou. Nové polepšení stalo se, když byl P. M. z V. povýšen do hrabského stavu Říšského (1627, 20. srpna). Nový erb byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole rozděleno na čtyři části pruhy, prvním zpodním a třetím bílým a ostatními červenými, 2. pole žluté a v něm černá orlice rozletitá, pod korunou, 3. pole černé se žlutým lvem (pod korunou) majícím ocas rozdvojený, uprostřed štítu štítek pod zlatou korunou modrý a v něm písmeno F, tři helmice s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, na pravé orlice na levé lev, jako na štítě a u prostřed páv své přirozené barvy drže prsten v ústech. (Reg. císařská ve Vídni.) Vše to platilo pro potomky Pavla, nejstaršího syna Martinova, kteří brzo vymřeli.

Martin Jaroslav Michna, prý nejmladší syn Martinův, dosáhl vladyctví kr. Č. teprve l. 1637. Jeho tuším erb byl štít pošikem od horního pravého koutu dolů poloviční, horní polovice modrá a v ní žlutý lev s rozdvojeným ocasem v běhu, dolní polovice červená a v něm ruka s ramenem zbrojným držící v hrsti kord obnažený, dvě helmice pravá s přikryvadly modrými žlutými a nad ní týž klénot, jako v majestátu r. 1598 (levý roh snad modrý

a žlutý) na levé helmici s přikryvadly červenými žlutými tři praporce, žlutý modrý a červený s tyčkami a hroty žlutými. Avšak když týž Martin l. 1663 6. června do panského stavu starých rodův v král. Č. povýšen, dostal nový erb totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole rozdělené střídavě na bílé a červené pruhy na zdél (kolmo) položené, 2. a 3. pole též tak rozdělené černými a žlutými pruhy, v onom černá orlice k pravé straně obrácená, pod korunou v tomto žlutý lev, erb král. Č. U prostřed štítu je modrý štítek s bílým pruhem a nad tím koruna, nad štítem dvě helmice s korunami a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, na pravé páv své přirozené barvy se zlatou korunou drže v ústech zlatý prsten s drahým kamenem, na levé lev jako na štítě. (Meraviglia tab. 68.) Když pak vnukové jeho (1711 14. ledna) do hrabského stavu povýšeni, ponecháno 1. a 4. pole, jako bylo dříve a do 2. a 3. pole dáno to, co bylo dříve jen v 2. poli, totiž orlice. Štítek v prostředku změněn tak, že byl na příč rozdělen, v horním modrém poli zlatý lev s rozdv. ocasem, v dolním červeném ruka zbrojná s kordem, helmice byly tři s korunami a přikryvadly bílými červenými a žlutými černými, na pravé páv s rozloženým ocasem a chocholkou na hlavě, drže v ústech prsten, na levé lev v pravo obrácený, a uprostřed dva rohy modrý žlutý a žlutý modrý a mezi nimi šípy křížem přeložené. (Reg. král.)

„Michovský z Bočkova". Tak připomíná Král na str. 287 rodinu a popisuje erb její na příčném pruhu 3 růže, ale má státi Mnichovský z Bochova, kteří sice také mají růže, ale jinak, o čemž lze srovnati náš článek Svitavský.

Mikeš z Hrobčice v. Hrobčický.

Milach z Milachu. Baltazar Milach byl l. 1640 pojezdným nad pomezními cly. Císař Ferdinand obdařil jej (1653, 3. ledna) erbem a heslem (snad z Říšské kanceláře). Erb jeho byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm zlatý lev drže 3 lilie, 2. a 3. červené s bílým pruhem uprostřed, štítek modrý s bohyní Fortunou stojící na zeměkouli, helm s přikryvadly červenými, bílými, černými a žlutými a za klénot mužská ruka s ramenem, držíc kord v hrsti. (Arch. v zámku Mníšeckém. Meraviglia str. 80 a na tab. 49 odchyluje se v podrobnostech.)

Milér z Mildenberka. Císař Ferdinand dal Matesovi Müllerovi, měšťanu, radnímu a obchodníku v Novém m. Pr. (1633, 14. prosince) erbovní list, aby se psal z Mildenberka a vysadil mu tento erb:

Poloičný štít, zpodní pole červené a na zlatém vršku skřivan pták, mezi dvěma vinnými révami se zelenými lupeny a jedinym modrým hroznem. Horní polovice jest rozdělena, v levém červeném poli jest bílý gryf pták, drže granátové jablko otevřené, v pravém žlutém vyniká z dělící čáry černá orlice s červ. jazykem vyplazitým. Turn. helm pod korunou s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křidla orličí rozložitá, barvami na příč dělená, levé (shora) bílé a červené, pravé

žluté a černé a na každém granátové jablko; mezi nimi pak dotčený vršek, tak jak je popsán.

S touto rodinou patrně nesouvisela jiná, ač měla skorem stejné heslo. Jiří *Miltner*, obyvatel ve Vratislavi, ale z Mohuče pocházející, obdržel (1666, 30. června) erbovní list, aby se psal *z Mildtenberka*. Erb mu byl dán:

Modrý štít a na něm křížem dvě (zlaté) střely, na ostří žlutý půlměsíc mající, s rohy k levé obrácenými. Turn. helm pod korunou s přikr. modrými, žlutými, a nad tím 2 žluté střely křížem položené. (Oboje v královských reg.)

Milevinský v. Papež.

Miličovský z Braunberka. Jiří Erazim Miličovský byl l. 1628 arcibiskupovým hejtmanem na Červ. Řečici a nabyl asi v ty časy erbu a hesla snad od nějakého palatina. Císař Ferdinand II. polepšil jeho erb (1635, 15. srpna) takto: Štít na čtvero křížem rozdělený, ve dvou polích žlutých skála přičervenalá a na ní kamzík celý, ve skoku k pravé straně obrácený své přirozené barvy, ostatní dvě pole na tři pruhy napříč rozdělená, horní levé (zhora) na černý žlutý a červený a dolní pravé na bílý žlutý a modrý, turn. helm, přikryvadla žlutá černá, modrá a bílá, červená, modrá, koruna a z ní vynikají křidla orličí, barvami na příč rozdělená, bílé červené a žluté černé a mezi nimi dotčený kamzík. Císař Ferdinand III. obdařil (1652, 3. října) Lorence Františka M. týmž erbem a heslem. (Reg. král. Meraviglia na tab. 107 trochu jinak.)

Millesime (vl. Caretto di Savona, conte di Millesimo) přijmění staré italské rodiny, která nabyla l. 1657 inkolátu v Čechách v panském stavu a měla erb tento:

Černý orel Říšský pod korunou a na jeho prsou ovální štít červený a na něm pět zlatých pruhův pošikem od pravého rohu dolů jdoucích. Týž orel stojí pravou nohou na dvou korunovaných zlatých lvech (určitěji na hlavě levého), majících rozzavená ústa a zapřažených do káry (caretto), na níž stojí pravá noha orlova. (Meraviglia na str. 149 a tab. 69. Viz i Hrady VIII. tab.)

Milnerové z Milhauzu (Müllner v. Mühlhausen) přišli do Čech odkudsi z Němec, dosáhli tu přijetí do stavu rytířského a domohli se na krátký čas nemalého jmění. Erb jejich byl štít polovičný, pravé pole modré a v něm polovice žlutého kola palečného (mlýnského, celého o šesti loukotech), levé červené a v něm bílý pruh pošikem od pravého horního koutu dolů a v témž pruhu tři lipové neb leknové lupeny nad sebou a ostřím vzhůru obrácené, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot dvě křidla barvami na příč rozdělená pravé žluté modré, levé bílé červené. (Jak. sb. Král na str. 268.) Obraz štítu v Milnerových Privatmünzen tab. XXXIII., Meraviglia tab. 139, ale tu levé pole žluté, pruh černý a lupeny bílé. Viz i Hrady X. tab.)

Millner z Mildtenberka v. Miler.

Minc z Zárušic. Král Ferdinand dovolil (1537, 13. března) Mikuláši Mincovi, aby se psáti mohl z Zarušic a dal mu tento erb: Štít zelené barvy

a v něm liška přirozené barvy, od zpodku až do vrchu k pravé straně pošikem vyskakující, helm s přikryvadly zelenými žlutými a nad tím vším půl lišky nápodobné té na štítě, vzhůru stojící. (Reg. král. KB. tab. 63. Minka, Král na str. 327.)

Mincíř z Varty. Král (na str. 303) popisuje erb jich a též *Ostrovských z Varty*, totiž štít červený, v něm pošikem bílý pruh a na něm ptačí pazour. O tom buď srovnán náš článek Vartovský.

Minkvicové z Minkvic měli za erb: Štít černý a do něho vnikají od pravé strany 3 bílé klíny, jimiž se štít na rovné polovice rozděluje, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a černými bílými nad korunou kotouč křížem na 4 pole rozdělený, z nichž jsou dvě (horní pravé, dolní levé), bílá a ta druhá červená, kotouč jest posázen 5 pštrosími péry, bílé nejvýše, pod ním 2 černá z obou stran a níže 2 bílá též z obou stran. (Jakub. sbírka, erbovník Salmovský, Meraviglia tab. 208, Kadich-Blažek tab. 63, Blažek tab. 25., Král na str. 327.)

Mirabel z Treuhofu v. Hrady XIII. tab.

Mirotický z Malešova. Jak se zdá, vyhasl na konci 16. století starožitný rod Ruthatův z Malešova. Císař Rudolf povolil proto (1601, 1. října) Janovi Mirotickému Moravanu, jenž se píše v erbovním listu i Ruthartem, aby se psal z Malešova a dal mu tento erb:

Štít modrý a v něm ruka zbrojná k pravé straně obrácená, držíc v zavřené ruce ostrev zlatou se 3 suky, vzhůru vyzdviženou, helm s točenicí a nad tím táž ruka. (Reg. král.) Jest to pozměněný erb starých Ruthartův. Mirotičtí byli pak osedlí v Třeboni.

Mirovský z Radotína v. Šipař.

Miseroni z Lisonu. Rodina tato přišla ze Vlach za cís. Rudolfa II., ale k platnosti přišli teprve v 17. st. Šlechtického stavu nabyli l. 1608 (2. září), ale císař Ferdinand III. polepšil erb (1653, 10. března) Diviši M. a jeho bratřím a to tak:

Štít na příč rozdělený na 6 pruhův, z nichž nejhořejší bílý, druhý jest na spůsob pily sedmi zuby vyřezán a to (zhora počítajíc) střídavě 3 modré a 3 bílé, turnéřský helm, přikryvadla bílá, černá a modrá, koruna, z níž vyniká černá orlice rozletitá se zlatou korunkou, držíc v pravé noze klíč, v jehož uchu je písmeno F, a levou smaragd. *) Majestátem d. 1674, 24. listopadu nabyli rytířského stavu starožitných rodin v král. Českém. (Arch. zámku Lnářského, Meraviglia tab. 139.)

Míšek z Liboše v. Cipryan.

Mišovský z Bodláku v. Dychel.

Rafael *Mišovský* (Mnišovský) *z Sebuzína* jmenoval se prvotně R. Soběhrd a obdržel r. 1621 dne 1. ledna stav rytířský a erb, ale majestátu o tom před rukama není. (Miltner, Privatmünzen 360.) Erb tento byl: Štít polovičný, v pravo žlutý a v něm půl orla černého, v levo červený

*) Tento proto, že první z nich brousili drahé kameny císaře Rudolfa.

s bílým pruhem napříč (tedy součástky císařských erbův), přikryvadla černá žlutá a červená bílá, za klénot 7 per, tři napřed, čtyři za nimi s barvami červ. bílou černou, žlutou, černou, bílou a červenou. (Král na str. 263. Jak. sb.) Pěkný obraz erbu jest na jeho památném penízi. (Miltner, tab. XXXIII.)

Míta z Radostína, přijmění rodiny na Moravě osedlé. Erb její se rozličně popisuje. Podle jednoho obrazu jest štít modrý a na něm od levého koutu dolů zlatý pruh a na něm zelená ještěrka, vzhůru lezoucí. Podle jiného obrazu leze táž ještěrka na šindelu téže polohy, jako pruh lezoucí; klénot pak jsou tři pštrosí péra a na nich táž ještěrka na příč, hledíc k levé straně. (Kadich-Blažek, str. 83, Král na str. 346.) Viz náš článek Michek.

Mitys z Hřešihlav. Císař Rudolf nadal (1609, 9. ledna) Václava M. heslem a tímto erbem: Štít žluté barvy, v němž štír černý, pošikem od levé strany k pravé vzhůru obrácený, se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a nad tím opět štír dolů hlavou, od pravé strany k levé pošikem obrácený, se spatřuje. (Reg. král.)

Mitys z Limuz. Majestátem d. 1556, 4. května dovoleno Tomášovi *Mitysovi* Jiříkovi Vabrušovi (*Vavrušovi*), Janovi *Věžskému* a Jiříkovi Hancziovi (*Hančovi*), aby se psali z Limuz a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž od zpodu labuť (bílá) na zeleném trávníku stojí majíc nohy a nos červené, v ústech zlatý prsten s rubínem kamenem, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a modrými bílými, na helmě labuť stojí tím způsobem, jako na štítě. (Reg. král., Rybička v Erbovních rodinách Hradeckých a v Pam. arch. IV. a 93, Meraviglia tab. 33, též Král na str. 341.

Mladějovský ze Mstětic. Král Vladislav dal (jak se shledalo zpozdější paměti níže doložené) Blažeji Plesnivci heslo a erb tento: Štít modrý, v němž půl jednorožce bílého ve skoku k pravé straně tváří obráceného, kolčí helm s přikryvadly modrými bílými a zlatou korunou, z níž vynikají dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, bílý modrý a modrý bílý, a mezi nimi opěty zvíře půl jednorožce. Protože majestát ten v rebelii (1618—1620) shořel, obnovil císař Ferdinand (1625, 14. listopadu) týž erb Danielovi Pl. Ml. ze M. (Reg. král.)

Mládek z Ježova v. Jenšík.

z Mladkova. Majestátem d. 1527, 1. května dán Janovi z Mladkova tento erb: Štít na příč dělený, vrchní pole červené, zpodní žluté a v tom a témž štítu (tedy v obou polích) půl medvěda své přirozené srsti, nad štítem helm s přikryvadly červenými a žlutými a za klénot půl medvěda. (Reg. král.)

z Mladoňovic. Majestátem d. 1528, 14. května dán Smilovi z Mladoňovic tento erb: Štít bílý a v něm medvězí hlava, šipkou červenou prostřelená, helm s přikryvadly červenými a bílými a nad tím táž medvězí hlava bez šipky. (Reg. král.)

Mlékovský ze Lhoty v. Lhoták.

Mnichovský z Bochova v. Svitavský.

Mniškovský z Entenšlanku. Král Ferdinand povolil (1547, 4. ledna) svému úředníkovi Jiříkovi Mniškovskému (asi po Mnišku jmenovanému), aby se mohl psáti z Entenšlanku (Ente, Schlange) a dal mu tento erb: Štít červené barvy, v němž jest kačice pták bílé barvy, majíc na nohách dřevěné střevíce a hada modré barvy v ústech držíc, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím vším kačice podobná té, která je ve štítě. (Reg. král. Vyobrazení v Soupisu Rokycanska na str. 131.)

Močelnic (Motschelnitz). Tato rodina ze Slezska pocházející měla na žlutém štítě černou orlici, jejíž hlava je v pravém horním koutě a za klénot též znamení. (Kolář z rukop. Vídenského.) Tak pečetí i 1598 Jiří M. von Pischantz, držitel Štokova a 1606 Saloména M. rozená Kfelířka ze Zakšova a na Svatém Kříži. (Kolář z jakési sbírky pečetí a arch. min. vnitra.)

Mol z Modřetic. Rodina tato rytířská měla prvotně ve svém erbu štít, jenž byl na příč rozdělen tak, že v horní třetině červené byly 3 bílé růže podle sebe a ve zpodním poli, asi dvě třetiny štítu obsahujícím, šachovnice černá a bílá. (Podobně Kadich-Blažek tab. 64. Blažek tab. 26.) Císař Rudolf vyzdvih (1604, 8. listopadu) Václava M. z M. v stav panský, polepšil erb jeho takto: Štít na 4 rovné pole křížem rozdělený, v 1. a 4. poli modrém zvíře lev žluté barvy s ústy otevřenými, jazykem vyplazeným, jako ve skoku, v pravém poli k levé a v levém k pravé straně obrácený, ve 2. a 3. starý štít, totiž v 2. dvěma řády, v 3. třemi řády u zpodku jich v každém rozdílně 10 šachův černých a bílých, vždycky jeden ob druhý a nad nimi v poli červeném 3 bílé růže řádem jedna vedle druhé, turn. helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, točenice, koruna zlatá, z niž prostředkem též dvěma řady 10 šachův bílých a černých, tolikéž jeden ob druhý a nad nimi nápodobně řádem vedle sebe příčkou 3 bílé růže a po stranách z koruny vynikají dvě orličí křidla roztažená, žluté modré a bílé červené. (Reg. král., prvotní erb v listech zemského arch. r. 1611 a 1613, též Král na str. 281.)

Ctihodný Jozef Vratislav *Monse,* jehož jména Boček zneužil, vyzdvižen císařem Jozefem II. (1780, 1. prosince) do stavu šlechtického (Edler von Monse) a obdařen štítem šachovaným, u jehož zpodu jsou tři pahrbky, z nichž vyrostla bylina žitná. (Reg. král. Úplný obraz erbu Kadich-Blažek na tab. 65.)

du Mont, přijmění francouzské rodiny, snad v Belgii osedlé, z níž zemřela l. 1848 Johanka vdova (75 l. stará) po Petrovi d. M. c. k. legačním sekretáři, rodilá z Bruselu. Z téže rodiny pocházel Antonín Samuel d. M. farář v Nové Cerekvi, jehož erb jest vyobrazen v počtu zádušním Ústrašínském (1733) v arch. Božejovském. Erb ten je štít a na něm krokvice vzhůru postavena, na jejímž rohu sedí ptáček (holubice?), k pravé obrácený, drže v nosu kvítek; v pravo a v levo od něho je po her. lilií a pod krokví

je hvězda o 8 špicích. Nad korunovanou otevřenou helmicí ruka až po loket držíc střelu.

Montan z Kosmačova v. Hradecký.

Morava z Mezeříčí. Král Ferdinand dovolil (1549, 28. března) Brykcímu Moravovi (Moravanu), aby se psal z Mezeříčí, při čemž mu vysazen tento erb: Štít na dvé napříč rozdělený, vrchní polovice bílá a v ní jelen rohatý červený v běhu, k levé straně předkem obrácený, zpodní polovice červená a v ní jelen rohatý bílé barvy též v běhu, tak jako předešlý, na černém pahrbku stoje, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím půl jelena rohatého své přirozené barvy, předními nohama v skoku k levé straně obrácen jest. (Reg. král.)

Moravičtí z Roudnice byli osedlí v Polsku jsouce herbu Topor, ale přišli také do Opavska. Jan Jáchym M. z R., úředník biskupa Pasovského, povýšen jest majestátem d. 1695, 8. dubna do starož. panského stavu kr. Č. Erb jich byl:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm 3 červená srdce, dvě shora a třetí pod nima, 2. a 3. červené a v něm bílá vojenská sekera ostřím k levé s toporem žlutým, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, nad tím jelení rohy své barvy o 10 (7?) parozích a mezi nimi dotčená sekera. (Meraviglia tab. 49, Blažek tab. 26, kdež jsou také dva starší erby, jeden jen se sekerou a druhý jen se srdci.)

Hrabata *z Morcína* měli erb, v němž obsaženy byly obrazy německých slov Mohr (černoch, mouřenín) a Zinne (cimbuří, stínky). Štít byl křížem na 4 rovné pole rozdělen, v 1. a 4. bílém je trup mouřenína majícího na hlavě zlatou korunu a zlatý pásek okolo hrdla, v 2. a 3. poli červeném hradba se stínkami bílá. Uprostřed štítu jest štítek žlutý a na něm černý orel o dvou hlavách s korunou, tři helmy s korunami, na pravém dvě křidla rozložitá, barvami na příč rozdělená, červené bílé a bílé červené a mezi nimi týž mouřenín, na druhém jest týž orel, na třetím dva rohy též na příč rozdělené, modrý bílý a bílý modrý a mezi nimi bílá dvojitá lilie. Přikr. jsou červená bílá. (Obrazy: Meraviglia na tab. 69, Schaller Bidseh-Kr., Kadich-Blažek tab. 66, Hrady V. tab.)

Morel z Letin. Rodina tato vyskytuje se u nás teprve asi od r. 1630 dostavši se sem skrze tehdejší válku. Erb jejich byl štít na příč poloviční svrchu červený, od zpodu žlutý a přes ten celý štít je dubová větev s dvěma lupeny zelenými po straně a třemi zlatými žaludy na konci. Klénotem je šíp mající zlaté opeření a ostřím vzhůru postavený. Přikryvadla červená a bílá. (Meraviglia tab. 15, Král na str. 285, Hrady IX. tab., pečeť Karlova z r. 1766 v arch. DZ. III 14.)

Mostník z Ništice, příjmení rodiny, jež se vyskytuje v 16. století v jižních Čechách, později i jinde a 1628 se vystěhovala do Míšenska. Na pečeti Lorencově (1521) je viděti štít poloviční, v pravé polovici zajíc vzhůru ke skoku v pravo obrácený, klénotem jsou 2 buvolové rohy a mezi nimi mužík pod pas, maje meč nad hlavou zdvižený. (Kolář snad z rukop.

II A 12 bibl. Praž.) Patrně je to podobný erb jako měli Mostnikové z Třemšína, ale jak se k sobě obě rodiny mají, jest neznámo.

Mostník z Třemšína. Císař Maxmilian povolil (1565, 9. ledna) Janovi a Vavřinci bratřím Mostníkům, aby se psáti mohli z Třemšína a dal jim tento erb: Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. modré, 2.a 3. žluté, v levé zpodní (4) bílý zajíc ve skoku k pravé straně obrácený a v svrchní pravé (1) rožky srnčí o 4 parožcích se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly zlaté modré barvy, nad tím muž v župici modré se žlutými výložky, v půli bílou pintou přepásaný, maje na hlavě klobouček uherský červený a levou ruku podepřenou, v pravé pak šavli tureckou vzhůru přes hlavu zdviženou drže. (Reg. král.)

Mošovští z Moravičan herbu Choleva byli tuším rod z Polska pocházející. Ačkoliv měli statky v Slezsku, přiznal se teprve Šťastný r. 1599 k zemi. Majestátův z České kanceláře nedostávali a zachovali si starožitný erb, totiž:

Štít červený a v něm dva bílé vojenské žebříky. vedle sebe s háky a výsadky ven obrácenými, helm s korunou a přikryvadly červenými a bílými, nad tím 5 pštrosích per, 3 červená, dvě bílá. (V 16. st. tři kohoutí péra.) Paprocký v Zrcadle l. 431, Meraviglia na tab. 108. Kadich-Blažek na tab. 108. Blažek tab. 26.

Mozol z Levenperka. Majestátem d. 1563, 25. srpna, byli Mikuláš *Mozol,* kr. rychtář ve Vodňanech a Bartoloměj a Pavel bratří *Vodňanští* erbem a heslem obdařeni. Na pečeti Mikulášově z r. 1566 spatřuje se štít příčným pruhem na tré rozdělený a v horním poli lev, nad helmem jsou dvě křidla a mezi nimi snad polovice lva. (Arch. min. vnitra.)

Mráček z Leveneku. Císař Leopold vyzdvihl (1686, 15. června) Stan. Mráčka, hejtmana na Heřmanově Městci, do vladyčího stavu, ahy se psal v. Löweneck a vysadil mu tento erb:

Štít křížem rozdělený; v 1. a 4. poli 6 pruhúv (pošikem) tři modré a tři bílé, 2. a 3. pole bílé a v něm na zeleném vršku žlutý lev do vnitř obrácený pod korunou, s rozdvojeným ocasem, an drží v předních nohách modrou kouli, ot. helmice s korunou s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad korunou dvě křidla rozložitá, pravé černé a žluté a levé červené a bílé. (Reg. královská, Kadich-Blažek na str. 86 a tab. 66 trochu odchylně, Král na str. 296 také odchylně.)

Mráz z Milešovky. Majestátem d. 1558, 10. prosince povoleno Jiříkovi *Mrázovi* a Janovi *Tišnovskému,* aby se psali z Milešovky a obdařeni vladyctvím. Erb jich byl: Štít poloviční, v pravo do polovice černá hradba, z níž vyskakuje modrý lev až po kýty do bílého pole, v levé polovici modré žlutá hora (Milešovka), přikryvadla modrá bílá a černá žlutá a za klénot polovice téhož lva. (Meraviglia tab. 139 Jak. sb.) Král (str. 267) zase popisuje hradbu bílou a lva bílého v červeném.

Muk z Mukentálu. Majestátem d. 1629 13. srpna z Česk. kanceláře daným byl Jan M. prymas města Mostu obdařen erbem a heslem:

Erb jeho popisuje se takto: Štít bílým klínem od zpodu jdoucím a ostřím se vrchu dotýkajícím rozdělen jest na tři pole; v klínu jsou tři mouchy (Mücke), jedna na hoře a dvě pod ní vedle sebe; v každém ostatních polí modrých je po žlutém lvu s rozzavenými ústy a rozdvojeným ocasem tak, že na sebe hledí. Ot. helm pod korunou s přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, nad tím žlutý lev poloviční, drže v předních nohách zlatou hvězdu. (Reg. královská, Meraviglia (na str. 243 a tab. 109) odchyluje se tak, že klín se končí zl. hvězdu a má přikryvadla pravá jiných barev. (Erb jak je popsán Králem na str. 282, je ten, který byl polepšen (1877) Josefu M. z M. spolu s rytířským stavem.

Velmi podobný je erb *Janequinův*, kteří nabyli r. 1683 rytířského stavu v Čechách. Na místě much jest černá hlava orličí se zlatými ústy, též jsou dva žlutí lvi, kteří drží zl. kouli na konci klínu se nacházející, klénot jest též lev (celý) drže zl. kouli (Meraviglia na tab. 109.)

z Mukenberka. Matyáš Muckenberger, solný v Cáhlově, vyzdvižen (1643, 23. prosince) do stavu šlechtického (snad z Říšské neb Rakouské kanceláře), což l. 1646, 24. února pro Českou korunu potvrzeno. Na štítě měl mouchu vzhůru obrácenou s nožičkami roztaženými. (Nedopil, Adelsproben I, 632, Rodop. paměti v arch. zemském.)

Mulc z Valdova V Slavkově u Lokte žil Jiří Mulz, jemuž polepšen (1540, 18. března) z Říšské kanceláře erb jeho korunou a polepšen zase (1541, 1. května) otevřenou helmou. (Seznam v stát. arch. Vídenském.) L. 1544 přijat do ryt. stavu a nabyl pak Valdova, po němž se psával. Erb potomkův jeho (tuším posud žijících) byl tento: Štít klínem ostřím nahoru obráceným na tré rozdělený; v klínu bílém sokol své přirozené barvy se zl. obojkem, stoje na suché větvi, pravé odtud pole modré s bílou lilií, levé červené se zl. lilií, přikryvadla modrobílá a červenožlutá, klénot týž sokol, mezi dvěma rohy, pravý zhora modrý, pak bílý ozdoben jest 3 bílými péry pštrosovými a končí se bílou lilií, levý červený a žlutý, též tak ozdoben, ale lilie jest žlutá. (Meraviglia str. 18, tab. 16. Jiný obraz v Hradech IX na tab.)

Munka z Ivančic. Král Ludvík vyzdvihl (1523, 17. ledna) Jana, Václava Matouše a Blažeje Munky v stav a řád rytířských lidí. Erb jim daný byl: Štít poloviční, vrchní polovice žlutá a v ní pták hrdlička, své přirozené barvy, v spodní straně modrá hvězda zlatá, přikryvadla zlaté a modré barvy a nad helmem dvě křikla pštrosová, jedno žluté a druhé modré a mezi nimi hrdlička a nad ní hvězda. Paprocký (v Zrcadle na l. 375) dodává k tomu, že má hrdlička obroučku zlatou okolo hrdla. Majestát Ludvíkův od dešťů něco zkažený a od myší na dvou místech zhryzený potvrzen a obnoven králem Ferdinandem (1556, 6. července). Reg. král. Král na str. 280 skorem dobře, na str. 343 nedobře. Odchylně i Kadich-Blažek tab. 67.

Mužík z Rozenfeldu. Majestátem d. 1604, 18. června obdarován Bedřich Mužík, měšťan Hradištský, Moravan, aby se psal z Rosenfeldu, s tímto erbem:

Štít pošikem od levého rohu dolů rozdělený, k vrchu modrý a ke zpodu červený a přes celý štít lev k pravé hledící, v modrém žlutý, v červeném bílý (Kadich-Blažek: černý), kolčí helm s korunou a přikr. žlutými modrými a bílými červenými, nad tím dvě křidla rozložitá, pravé (od zhora) bílé a červené a levé modré a žluté. Jiným majestátem d. 1605, 3. srpna dán týž erb Absolonovi Mužíkovi. (Reg. královská, Kadich-Blažek na str. 87 a tab. 67, Král na str. 308.)

Myslichové z Vilimšteina. Bratří Adolf a Křišťan Misslichové dostali (1589, 27. listopadu) z Říšské kanceláře erbovní list a erb:

Štít poloviční, u zpodu pole černé a v něm zlatý pruh svislý, svrchní pole červené a v něm stříbrný jednorožec k pravé straně kráčející, kolčí helm s točenicí a přikryvadly černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím dva buvolové rohy barvami dělené, levý (zhora) stříbrný a zlatý, pravý červený a černý, mezi nimi půl stříbrného jednorožce.

Týmž bratřím polepšen (1610, 22. září) zase z Říšské kanceláře erb a dovoleno se psáti v. Wilimstein. Nový erb popisuje se takto:

Štít poloviční, zpodní pole rozdělené na 3 kolmé pruhy, prostřední zlatý, ostatní černé, v onom červená, v těchto zlaté dvojité lilie. Ve vrchním poli červeném tři stříbrné horky a na nich stříbrný jednorožec (v běhu), otevř. helm pod korunou s přikryvadly černými zlatými a červ. stříbrnými, nad tím dvě křidla barvami na příč rozdělená, levé (shora) zlaté a černé' pravé červené stříbrné a mezi nimi stříbrný jednorožec poloviční. (Šlechtický arch., tak i Král na str. 281.)

Myslík z Hyršova. Majestátem d. 1530, 10. ledna, povoleno Šimonovi *Třeštíkovi* a Janovi bratru jeho, Matěji *Myslíkovi* a Janovi *Němečkovi,* aby se psali z Hyršova a dán jim tento erb: Na štítě (zeleném?) bílý kohout v plameni s černými křidly roztaženými, drže v ústech kroužek zlatý, otevř. helm, přikryvadla černá červená a za klénot týž kohout jako na štítě. (Reg. král. Pam. arch. IV a 67.) V erbovnících maluje se červený kohout, jenž se pokládá za ptáka foenix. (Jak. sb. a Král na str. 358.) Obraz téhož erbu je v soupise Příbramském na str. 50, v Miltnerových Privatmünzen, též Meraviglia na tab. 32. Myslíkové přečkali své erbovní strýce. Zikmund M. povýšen (1639, 4. října) do panského stavu a při tom jeho erb tak změněn, že pro starý zůstalo málo místa, totiž tak: štít křížem na čtvero bílých polí rozdělený, v 1. poli tři červené pruhy na příč, nad nimiž stojí v levo hledící žlutý korunovaný lev s rozdvojeným ocasem jako ve skoku, drže v přední noze zelenou větev palmovou, v 2. a 3. poli tři pošikem od pravé k levé položené modré pruhy, ve 4. tři červené pruhy a nad nimi jelen své přirozené barvy v pravo vyskakující, uprostřed starý Myslíkovský štítek, totiž pták foenix, v ohni se ničící, se zlatým prstenem v ústech, dvě turn. helmice s korunami a přikryvadly červenými bílými a modrými, bílými, na pravé 10 červených praporců a na levé lev tak, jako na štítě. (Reg. král.)

Myslinští z Aulenburka (i z Olumburka, Olenburka, Olmburka) měli na štítě kruh na způsob obruče, též znamení i za klénot, ale na jeho vrchu tři krátké hůlky, snad 3 péra. Tak na pečeti Jindřichově r. 1571 (Arch. DZ).

Mýtský z Rychtberka. Král Ferdinand dovolil (1538, 14. dubna) Jiříkovi *Mejtskému* a Jiříkovi *Tišovskému*, aby se psáti mohli z Rychtberka, vysadiv jim erb:

Štít modrý, v němž od zpodku k levé straně ruka až do polu lokte v červeném úzkém rukávě vyniká, držíc střelu nebližto šipku bílou naloženou na luk červený Tatarský natažený, helm s přikryvadly a točenicí modré, červené bílé barvy a nad tím vším až pod paždí (ruka) v červeném rukávě úzkém vzhůru stojí držíc mezi prsty v zavřené ruce tři šipky neb střely křížem přeložené, železky vzhůru obrácené, jednu bílou s červeným opeřením, druhou všecku modrou, třetí červenou s bílým opeřením. (Reg. královská.)

Načerackých z Načerace. Kryštof N. z N., obyvatel města Tábora, jenž ok. l. 1609 tuším bezdětek zemře, pravíval, že od Šudův (viz to) za spolustrýce erbovního byl přijat. Kterak po jeho smrti majestát podvodný Eliáši Šudovi byl navrácen, o tom lze dočísti v ČČM 1899 na str. 323.

Načerackých z Ostromeče. Jiří Načerackých pocházel z Načerace. Dostal pro své služby vojenské majestát (1650, 13. dubna), aby se psal z Ostromeče a erb:

Štít poloviční, v levé modrý, v pravé zlatý. V levém dole tři příčné pruhy, prostřední stříbrný, ostatní červené, nad tím ruka držíc poštovskou trubku. V pravé vyniká z dělící čáry poloviční orlice, černá pod korunou. Otevřený helm s korunou a přikr. červenými stříbrnými a zlatými černými, nad tím dvě křidla na příč dělená, levé (shora) červené a stříbrné, pravé zlaté a černé, mezi nimi ruka držíc palmovou větev. (Reg. královská, Král na str. 263.)

z Naděje. Král Ferdinand nadal (1546, 2. dubna) Šimona a Michala a strýce jich Kornela a Nykodéma Naděje heslem a tímto erbem: Štít poloviční, nahoře žlutý s obrazem anděla bílého s bílými křidly a zlatou stůlou ovázaného, držícího zlatou holubici, dolní strana bílá se zl. hvězdou, přikryvadla bílá žlutá a jako klénot týž anděl. (Reg. král.) Shoduje se pečeť Nykodema z r. 1565 v arch. Třebonském.

Nádherný František obdarován 1832, 2. srpna šlechtictvím a l. 1838, 30. listopadu dán mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený. V l. žlutém poli poloviční horník, maje v levici hornický kahánek, 2. a 3. pole červené a v něm na příč bílý pruh zubatě tažený, ve 4. poli modrém lev bílý s jazykem červ. vyplazeným, ocasem rozdvojeným a korunou. Otevř. helm s korunou a přikr. červenými bílými a černými žlutými, nad tím dvě orličí křidla, pravé černé a na něm bílý pruh přímý, skrze nějž jde červený pruh zubatý, levé červené a na něm tři bílé hvězdy, jedna nad druhou. Erb ten změněn později a přidáno jméno z Borutína (Arch. šlechtický ve Vídni).

Náchodský z Neudorfu v. Bukovský.

Naksera z Rovného v. Růžek.

Nastoupil ze Šifsberka. Rodina tato měla prý za erb štít poloviční, v horním poli bílém skálu, v dolním červeném bílou loď plachtovou; klénotem dvě křidla, červené a modré a mezi nimi skála. Tak Král na str. 283. (Není to Novorakouská rodina, jako Lešetičtí ze Lešehradu u téhož Krále?)

Nebozízek z Hradiště v. Koza.

Nedvěď z Peclinovce v. Kozel.

Nefestyn z Koberovic. Král Vladislav dal (1506, v úterý po sv. Vítu) erb Matouši a Tomáši *z Koberovic*, totiž půl medvěda bílého na štítě červ., helm s přikryvadly týchž barev a nad tím srní růžky barvy své přirozené. (Paprocký o st. ryt. 416.) Zdá se, že rodina ta vymřela, neb cís. Rudolf II. obdařil (1596, 16. října) Matouše *Nefestyna*, písaře soudu komorního, Václava *Lhotského* a Mikuláše *Brodského* tak, aby se psáti mohli *z Koberovic*, při čemž jim dán tento erb: Štít žlutý, v němž po zpodu pošikem od pravé vzhůru k levé skála, z níž půl medvěda od levé strany vzhůru vyzdviženého, k pravé straně obráceného, s porozloženýma předníma nohama, s otevřenými ústy a vyplazeným jazykem své přirozené srsti a barvy vyniká, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými, točenice týchž barev, z níž rohy jelení o 6 parozích vynikají. (Paprocký o st. ryt. 415. Meraviglia. Podobně Král na str. 326.)

Nejedlý z Vysoké. Král Vladislav obdařil předka Nejedlých titulem z Vysoké a erbem bezpochyby týmž, jenž jest níže popsán. Byl to Václav, jenž však ho měl z neznámých příčin jen pro sebe. Majestátem d. 1537, 27. června povoledo mu, aby přijal syny své Pavla a Jiříka k erbu a jiným majestátem (1538, 14. února) povoleno totéž Jindřichovi a Petrovi, synům Václavovým. Erb jich popisuje se takto: Štít zelený, v němž jest okoun přirozené své barvy od spodu až do vrchu k pravé straně pošikem obrácený, přikryvadla zelená žlutá, za klénot péro bílé pštrosové a podlé něho pravé straně okoun. (Reg. král., Jak. sb. Král na str. 347.) Z rodu tohoto žila l. 1634 ještě jedna žena a po meči asi nedávno před tím rod vyhasl*) Proto nemohli ti, kteří se ke sklonku 19. stol. obnovení erbu a vladyctví (neb rytířství) domáhali, žádost svou pravými doklady podepříti a několik dokladů uznáno zemským soudem (1903) za padělky.

Nekmířský z Kyršfeldu v. Hlava.

Nelcl z Levenastu. Erb rodiny této byl prý černý štít a na něm žlutý lev, drže zlatou větev se 4 listy; klénotem byla 2 černá křidla a na každém křidle po zlaté větvi. Tak Král na str, 323.

Němeček z Hyršova v. Myslík.

Nemošický z Kunětic. Král Ferdinand nadal (1556, 29. června) Mikuláše Nemošlckého heslem a erbem tímto:

---

*) Tak: A. Rybička v Pojed. Uč. Sp. 1873.

Štít červený, uprostřed pošikem skrze žlutý pruh rozdělený, v němžto (pruhu) kozorožec celý černý s jazykem vyplazeným a ke skoku se maje, a ve spodním a vrchním každém dílu téhož štítu je po 3 liliích bílé barvy, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a bílými červenými a nad tím nade vším půl kozorožce. (Reg. král.)

Nerhof z Holtrperka (snad *Nerhofer z Holcberka*). Erb rodiny této byl prý štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm zlatý lev, 2. a 3. červené a v něm pruh pošikem od pravé dolů, jsa provázen po 3 zlatých kameneoh ; klénotem je zlatý lev polovičný. Tak Král na str. 297.

Nesslinger v. Schelchengraben. Hanuš Ludvík N. lejtenant a bratří jeho obdařeni (1623, 24. dubna) šlechtictvím a heslo jim dáno od jich dvoru ve Štyrsku. Asi v ten čas usadil se Hanuš v Čechách. Císař Ferdinand III. povýšil jej (1646, 24. prosince) do rytířského stavu kr. Českého a polepšil jeho erb, jenž potom byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli černém bílá ruka brněná s ramenem, držíc, meč k pravé straně obrácená, 2. a 3. pole bílé a v něm muž v červeném kabátu, červených punčochách, černých střevících, zeleném pasu a černém klobouku se zlatou šňurou, drže v pravici natažené zlatou kopřivu (Nessel) o 5 listech, 2 turn. helmy s korunami s černými žlutými a bílými červenými přikryvadly, na pravém červený kornet (korouhev), na němž jest bílý orel o dvou hlavách se zlatými korunami, na levém je praporec s červenou a modrou šachovnicí s bílou korunou a mezi nimi ruka s mečem. (Reg. král., též dsky zemské 149. O 16. a 625. L. 8., Meraviglia na tab. 16. má jen jeden helm.)

Nesslinger ze Šternfeldu. Císař Ferdinand III. dovolil (1645, 25. dubna Danielovi Frankovi Nesslingerovi, aby se mohl psáti ze Šternfeldu, vysadiv mu tento erb:

Štít polovičný, pravá polovice modrá a v ní žlutý měsíc, maje rohy k levé straně obrácené, levá polovice rozdělená na příčná tři pole, dvě žlutá a prostřední modré a v tomto žlutá hvězda, turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými, nad tím dvě křidla orličí, pravé barvami na příč dělené, žluté, modré a žluté, levé křidlo modré a na něm žlutý měsíc, mezi nimi pak bílá věž s branou, nad touto 2 okny, 4 stínkami, modrou, kuželovitou střechou a zlatou makovicí, na kteréž jest zlaté sluníčko (Reg. král.).

Netolický z Eisenberka. Majestátem l. 1599, 2. dubna z Říšské kanceláře daným povoleno Václavovi Netolickému, polesnému lesův u Českých Budějovic a Tomáši jeho bratru, aby se psali z Eisenberka a dán jim erb. (Býv. archiv dvorský.) Erb ten byl štít na zdél polovičný, v pravém žlutém poli polovice černého orla, v levém červeném s třemi šerými skalkami (Eisenberg) u zpodu tři trojlístky jetelové bílé, od pravého pole do tohoto vnikající, přikryvadla červená bílá a černá žlutá, za klénot křidlo modré s bílým pruhem na příč. (Jak. sb. Král na str. 264, Meraviglia na tab. 140 a týž v Hradech X. tab.)

Pozdějším majestátem (1660, 10. dubna) z České kanceláře vydaným polepšen tento erb a byl pak takový: Štít zdél polovičný, v jehož zpodu jsou tři skalky šeré barvy, z nichž prostřední nad ostatní vyniká, pravé pole žluté a v něm polovice černého orla, držícího v ústech palmu (větev) a majícího na křidle zlatou hvězdu, levé pole červené a v něm žlutý lev ve skoku, k pravé straně obrácený, s rozdvojeným ocasem a korunou, an drží v přední pravé noze tři bílé květinky, otevřený helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, nad korunou tři skalky a po obou stranách orličí křidla, pruhy napříč rozdělená, totiž pravé černé žluté černé, levé červené bílé červené a mezi nimi hvězda. (Reg. král., Jak. sb.) Erb ten polepšen (1759, 2. ledna), když byl Václav Kazimír do hrabského stavu vyzdvižen, třemi helmicemi, na nichž byly klénoty orel na třech skalkách, křidla s hvězdou a lev. (Reg. král. Meraviglia na tab. 140.).

Netolický z Florentinu, v. Bydžovský.

Netolický z Netolic. Král Ferdinand dovolil (1537, 4. dubna) Bartoloměji Netolickému, aby se psal z Netolic, vysadiv mu tento erb:

Štít žlutý, v němž jest potvora mořská černá, jež slove Sirenus (t. j. sirena, ochechule), jsouc opásána feflíkem bílým přes pravé rameno až pod paždí levé, držíc v pravé ruce kámen tyrkus, na hlavě majíc točník z rozžetlitými fáchy, nad štítem helm, na kterémžto točinec rozžetlitý žluté a černé barvy, přikryvadla týchž barev a nad tím vším dotčená mořská potvora (Reg. král.)

Netolický z Turova. Císař Maxmilian dovolil (1573, 11. června) Janovi a Havlovi bratřím Netolickým, aby se psali z Turova a dal jim tento erb:

Štit žlutý, v němžto uprostřed od pravé až k vrchu levé strany pošikem pruh modré barvy a z toho pruhu půl tura zvířete po zadní kyta vynikajícího, vzhůru postaveného a k pravé straně obráceného, majícího nohy rozložené, ústa rozzavená, jazyk červený vyplazený a rohy na hlavě, vše černé barvy se vidí, nad štítem kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a žlutými modrými, koruná zlatá, z níž vynikají 2 křidla orličí rozkřidlená, pravé modré, levé žluté a přes ta obě křidla právě u zpodku ruka mužská, zbrojí oděná na příč po rameno, držící dvě šipky špicemi dolů na toho půl tura v štítu se nacházejícího obrácené tolikéž se vidí. (Reg. král., chybně Král na str. 323.)

Netr z Glouchova v. Matyáš.

Netoryn z Dražíče v. Zipanský.

Neubauer z Weitenfeldu. Majestátem d. 1600, 12. dubna povoleno Pavlovi Majbaurovi, c. k. purkrabí na Brandýse, aby se psal z Weyttnfeldu a dán mu erb: Štít (na zdél) polovičný, polovice modrá a v ní lilie žlutá, druhá polovice na příč rozdělená, vrchní pole čtyřmi pruhy na pokos od pravé strany k levé vzhůru rozdělené, dva červené (1. a 3.) a dva bílé, zpodní pole žluté u jehož zpodu vršek o třech pahrbcích, z něhož tři růže červené, na třech větvičkách vzhůru stojící vynikají, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílými, červenými a modrými žlutými, z ko-

runy vyniká ruka pravá po loket, rukávem modrým po pěst oděná, držící zlatou lilii vzhůru vyzdviženou. (Reg. král.)

Neuberk z Neuberka přijmění rodiny, od r. 1760 v rytířském stavu kr. Českého se nacházející. Erb jejich jest:

Štlt křížem na čtvero rozdělené, 1. a 4. žluté a v něm poloviční černý orel na venkovskou stranu hledící, 2. a 3. pole má 2 červené a 2 bílé pruhy na příč, 2 helmy s korunami, pravý s přikryvadly černými žlutými a na něm černá orlice k levé hledící, levý s přikryvadly červenými bílými a na něm paví kyta. (Meraviglia na str. 19 a tab. 16.)

Neuberk z Neuberka. Erb rodiny této byl prý červený štít a na něm bílý medvěd stojící na zadních nohou; týž poloviční byl klénotem. Tak Král na str. 327.

Neuman z Levenšteina. Majestátem d. 1599, 6. května z Říšské kanc. daným polepšen erb bratřím Melchiorovi, Janovi, Bedřichovi a Ondřeji a to takto:

Štít na příč poloviční, horní pole zlaté a na něm dvě černé hlavy lví (v průčelí) vedle sebe; zpodní pole je na 4 díly napříč rozděleno, 1. a 3. pruh bílý, 2. a 4. červený (Kadich na tab. 69 má pole pošikem a pokosem rozdělené, horní a dolní kusy červené, levý a pravý bílé), ot. helm s korunou a přikryvadly černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím 2 křidla rozložitá, barvami dělená, pravé (zhora) zlaté a černé, levé červené a stříbr. (Šlechtický arch. ve Vídni, Kadich-Blažek na str. 89 a tab. 68, Král [jinak] na str. 278.)

Neumanové z Neuberka měli za erb štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém půl černého orla, v 2. a 3. čtyři pruhy na příč, červené a bílé, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, dva helmy s korunami, na pravém černá orlice, na levém kyta z pěti pavích per. (Erbovník, Král na str. 263, jinak Meraviglia na tab. 140.)

Neuman z Puchholce. Císař Ferdinand III. dovolil (1650, 25. dubna) Janovi Valerianovi Neumanovi, aby se psal z Puchholce a dal mu tento erb: Štít křížem na 4 pole rozdělený, 1. a 4. červené a v něm had své přirozené barvy pod korunkou, v kotouči svinutý, k levé straně obrácený a koneček ocásku svého ústy drže, 2. a 3. pole modré a prázdné, turnéřský helm s přikryvadly červenými modrými, koruna a na ní dvě křidla orličí na příč rozdělená barvami, červené modré a modré červené. (Reg. král.)

Neymayer z Vintrberka. Majestátem 1608, 6. června, z Říšské kanc. daným, polepšen erb bratřím a strýcům Janovi, Zikmundovi Danielovi a Gotfrydovi z Jihlavy, aby se psali z Vintrberka. Erb jejich byl tento:

Štít pošikem od levého rohu dolů rozdělený, horní část černá, dolní žlutá a přes štít bílý jednorožec ve skoku k pravé straně obrácený, ot. helm (před tím kolčí) s korunou a přikryvadly černými žlutými. Z koruny vyniká týž jednorožec do polovice. (Šlechtický archiv ve Vídni, Kadich-Blažek na str. 89, trochu odchylně Král na str. 309.)

Nigellus z Oskořína v. Oftalmius.

Nigrin (Nygryn) z Černého mostu v. Dobřenský.
Nigrin z Nigrinu v. Dobřanský.
Nigrin z Liboslavě v. Hlavsa.
Nigrin z Turnšteina v. Turnovský.

Nigroni v Riesenbach. Tomáš Mikuláš Negrony z Ryznbachu, jenž se psal vlastně Tomaso Nicoli Negroni de Risinbach, obdržel l. 1653 statek Hrušovany a byl Vlach, jenž obdržel německé heslo Riesenbach, ale pokládal přece Čechy, kteří byli s králem Vladislavem v Milánu, za své předky. Císař Leopold dav mu (1680, 3. září) rytířský stav král. Č., polepšil jeho erb takto: Štít na příč trojdílný, nahoře černý se zlatou hvězdou, v prostředním poli vzduch smíšený barvami žlutou, bílou a modrou, zpodní část naplněna vodou a v ní dva muži po pás plovouce a majíce kadeřavé vlasy s bílými pintami okolo hlavy a bílou košili v ramenech okasanou, drží oběma rukama dvě mostnice provazy svázané a mezi nimi se nacházející turn. helm s přikryvadly žlutými černými a modrými bílými, koruna, dvě křidla orličí barvami na příč rozdělená, modré bílé a černé žluté a na každém křidle hvězda, pravá bílá v modrém a modrá v bílém, levá žlutá v černém a černá v žlutém a mezi těmi křidly zlatý lev pod korunou. (Reg. král., neúplně Král na str. 283.)

Norys z Libína v. Hradecký.

Nos z Vojkovic, jméno vladycké rodiny, o níž není zřejmo, byla-li starého původu anebo povýšena, protože se již v tituláři l. 1534 vyskytuje. Erb jejich popisuje Král na str. 301, totiž štít pošikem z pravého rohu dolů polovičný, vrchní pole modré, ve zpodním týmž pošikem dva zlaté a dva červené pruhy; klénotem jsou dvě křidla téže barvy jako štít. S tím souhlasí pečeť, kterou viděl Kolář v arch. musejním. Rodina Nebeských z Vojkovic zdá se býti vymyšlena. Sokolové z Vojkovic nebyli, nýbrž psali se Sokolové z Otvovic.

Nosakovci z Čímě. Král Vladislav dal předkovi této rodiny za erb štít červený, v němž jsou dvě kratce stříbrné barvy s dlouhými násadami zlaté barvy, křížem přeložené, nahoru obrácené, přikryvadla stříbrná a červená, točenici týchž barev a za klénot dva kratce týmž způsobem jako v štítě. Protože majestát na to daný byl zmrhán, obnoveno to právo novým majestátem (1609, 1. května) Jeronymovi Nosakovci, císař Matyáš pak (1615, 29. října) polepšil jeho erb tak, aby místo točenice měl korunu zlatou. (Reg. král.)

Nosidlo z Keblic. Král Ferdinand povolil (1542, 2. ledna) Martinovi Nosidlovi, obyvateli Litoměřickému, aby se psal z Geblic, vysadiv mu tento erb: Štít polovičný, pravá strana červená a levá modrá a v tom (celém) štítu jest hrozen vína, půl modré a zelené barvy, helm s přikryvadly červenými a modrými a nad tím vším stojí křidlo orličí barvami (na příč?) rozdělené, půl červené a půl modré. (Rybička v ČČM. 1864, str. 93. Král na str. 270 a 349.)

z Nostic přijmění rodiny od dávných věkův v Lužici usedlé. Ti, kteří do Čech přicházeli v 16. století, psávali se *z Nostvic*. Na štítě mívali ti i ti, kteří v Lužici zůstali, dva kančí zuby šachované na měsíci v modrém štítě. (Král na str. 354 a na pečetěch.) Ota z Nostic přistěhovav se také do Čech, povýšen l. 1623 do panského stavu kr. Č., po čemž následovala táž hodnost pro Říši, což pak přešlo na jeho dědice. Jan Hertvík povýšen l. 1646 do hrabského stavu Českého a l. 1651 Říšského. Když bylo tomuto Janovi povoleno (1675, 10. července), aby mohl některého strýce svého přijati za erbovního strýce a svůj erb s jeho erbem sloučiti, popisuje se erb Janův takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré, 2. a 3. bílé, v 1. poli jest zlatý měsíc a na každé straně rohu je kančí zub, v 2. poli černé křidlo a přes ně žlutý pruh na příč. V obou zpodních polích je mořská kotvice, žlutá v modrém, modrá v bílém, 2 turn. helmy s korunami a přikryvadly červenými bílými, na levém helmu dva buvolové rohy s červeným a bílým šachováním a mezi nimi 3 pštrosová péra, modré, žluté a modré, na pravém křidlo jako ve štítě. Neurčitý tento popis napravuje se majestátem (1691, 22. listopadu), jenž byl Ferdinandovi Leopoldovi na stav panský a to v českém jazyce vydán. Barva polí je jako u předešlého, pak se pokračuje: Při vrchu štítu právě uprostřed levého a pravého pole kotvice na způsob váhy zavěšená (l. 1702 se dodává, že začíná u vrchu kruhem) a všechna pole svými vzhůru obrácenými háky opanuje (tedy sahá až do 1. a 2. pole, l. 1702 dodává se také barva jako bylo v předešlém), v 1. poli měsíc žlutý konci vzhůru obrácený a na něm 2 zuby kancové, proti sobě hřbety obrácené, barvami červenou a bílou na způsob čtverhranatých dlaždiček okrášlené, v 2. poli křidlo černé orlové jako k letu rozprostřené a k pravé straně brkem vzhůru pozdvižené, přes které uprostřed na příč břevno neb trám žlutý. Klénoty popisují se takto: Z levé koruny vynikají dva rohové buvolovi, jeden k pravé, druhý k levé nachýlený, červenou a bílou barvou na způsob dlaždiček okrášlení a mezi nimi tři péra pštrosová, modré, žluté a modré, z pravé koruny vyniká polovičné (jedno) křidlo orlové, k levé straně brkem obrácené a uprostřed břevnem žlutým přeložené. V majestátu (1702, 6. února) Otovi Zikmundovi na stav panský starožitných rodin daném, popisuje se erb zprávně a to tak, že se rovná dvěma předešlým popisům. (Reg. král.) Vyobrazení v Miltnerově Privatmünzen (tab. XXXV, 291 z r. 1650) ukazuje, jaký byl erb před ustálením v l. 1675—1702 dokonaným, v 1. poli je krokvice, v 2. křidlo, v 3. měsíc se zuby a ve 4. tři ryby nad sebou. U levého klénotu (rohův) přidány jsou dva praporce na kříž pošikem přeložené. Tamže N. 292 jest štít pozdější, ale háky kotvice opanují jen zpodní štíty. Na str. 379 je popsán nynější štít, k němuž jest přidán štítek říšského hrabství Rieneck. (Viz i Meraviglia tab. 76, Hrady VIII. tab.)

Nothaftové, od r. 1163 v Chebsku a od r. 1279 v Loketsku se vyskytující, mívali ode dávna štít, v němž byl široký pruh na příč, třetinu štítu zabírající. Klénot vyskytuje se na pečeti r. 1329, totiž pejsek mezi dvěma rohy.

Novák z Říčan. Majestátem d. 1808, 9. listopadu vyzdvižen do šlechtictví Petr N. z Ř. Připomínáme proto, že se tu stalo přiklonění k erbu starých Říčanských. Erb byl tento: V červeném štítě tři dubové lupeny postavené k sobě tak, že konci k oběma horním koutům a zpodku vybíhají, klénotem bylo též znamení mezi 2 černými křidly. (Reg. král.)

Novodvorský z Pozdětína. Pavel Novodvorský sloužil za sekretáře u Bedřicha z Žerotína a tento přimlouval se (1586, 30. července) u Adama z Hradce za něho, an císaře žádati chtěl za list erbovní. (Arch. Hradecký.) Tento vydán 18. srpna, aby se psal z Pozdětína a vysazen mu tento erb:

Štít modrý a v něm pruh od zpodku vzhůru k pravé straně žluté barvy a na něm tři modré hvězdy o 6 špicích, kolčí helm s přikryvadly modrými a žlutými, točenice týchž barev, z níž dva rohy buvolové těmi barvami rozdělené vynikají, mezi nimiž hvězda o 6 špicích, pošikem od zpodku k pravé straně též barvami rozdělená, při zpodku modrá a při vrchu žlutá se spatřuje. (Rybička v ČČM. 1864 str. 91, Paprockého Zrcadlo l. 375, též Kadich na tab. 70 a pečeti Pavlovy 1592—1594 v arch. zemském kr. Č., Král na str. 303.)

Jan *Nožička z Otína* obdařen l. 1541, 18. dubna erbem a titulem. Erb měl týž jako potom Díblíkové a Třídvorští z Otína. (Viz to.)

Nus z Ragrštorfu. Kašparovi Nusovi, polesnému v Trutnově, dovoleno (1575, 1. července), aby se psal z Ragrštorfu a dán mu tento erb:

Poloviční štít, v pravo modrý, v levo stříbrný; v pravém hlava čapí i s hrdlem stříbrná, v levém táž hlava ale červená, obě nosy se dotýkajíce. Otevř. helm s točenicí a př. stříb. červenými a modrými stříbrnými, nad tím dvě křidla, barvami rozdělená, pravé (shora) modré a stříbrné, levé stříbrné a červené. K tomu stříbrná hlava čapí k pravé straně obrácená. (Reg. královská, podobně Král na str. 266 a 342, odchylně Meraviglia na str. 291 a tab. 140.)

Nybšicové z Holtendorfu měli na modrém štítě dva bílé krky husí, pysky zlatými k sobě obrácené a rovně vzhůru vynikající, přikryvadla modrá bílá, jako klénot též krky a mezi nimi dlouhá kyta až k hornímu konci rozvětvená. (Jak. sb. a pečeť Kryštofova z r. 1613 v arch. mus.)

Nyklíček z Popovic. Erb rodiny této byl prý modrý štít, na něm žlutá krokev a pod ní v modrém poli bílá hvězda; klénotem byla žlutá orlice. Tak Král na str. 314.

Nysl z Kyršfeldu v. Hlava.

Nygryn z Černého mostu. Jiří Černý, knihtiskař, zovoucí se podle tehdejšího zlozvyku Nigrinus, zakoupil se l. 1578 v Praze a podal l. 1592 do Říšské kanceláře žádost za polepšení erbu a ten aby byl dán i Václavovi Dobřenskému a oba aby se psali de Nigro ponte neb v. Schwarzbruck, k čemuž 10. července svoleno. Erb popsán u Dobřenských. Dotčený Jiřík a jeho potomci bývali psáni i z Švarcperku a Švarcpochu, česky z Černého mostu.

Oberndorfárové z Oberndorfu přišli sem snad s pány Plavenskými, neb Lorenc O. byl l. 1571 hejtmanem na Žluticích. Erb jich je znám z pečeti Barbory Hrobčické roz. z Oberndorfu, totiž přesýpací hodiny v pravo, za nimi v levo sedí smrt jako ženská přistrojená. Klénotem jsou tři péra pštrosí (Kolář k r. 1608 z arch. mus. Jinak popisuje Král na str. 317 jako štít modrý a na něm jeptiška černá, sedíc a předouc z kužele, klénotem jsou 3 péra, černé, zlaté a černé.)

Obrman z Louštyně v. Zahrádka.

Oder ze Šťavnice. Král Ferdinand dovolil (1545, 13. září) Šimonovi Oderovi, aby se mohl psáti ze Šťavnice a dal mu tento erb: Štít pošikem na tré rozdělený, první pole červené, druhé žluté a třetí černé, přes kterýžto štít jsou havířská dvě kladiva, motyka a nosatec, vše křížem přeložené, u zpodku pak toho štítu jest pahrbek zelený tříhranatý, kolčí helm, na kterémžto věnec se 3 růžemi zlaté, černé a červené barvy se vidí, přikryvadla černá červená, nad tím vším 2 péra pštrosová dlouhá, černé a zlaté barvy, vzhůru stojící se spatřují. (Reg. král.) Král Kadich-Blažek tab. 20 a Král na str. 295 mají zcela jiné erby.

Oderský z Oder. Erb rodiny této byl prý červený štít a na něm bílý pták noh, klénot je bílý kačer s chocholem (?). Tak Král na str. 357.

Odolínský z Odolína. Majestátem l. 1543, 5. června povoleno Pavlovi Odolínskému, aby se psal z *Olivetu* a dán mu erb. Z neznámých příčin odřekl se toho Pavel a žádal za to, aby se mohl psáti *Vodolínský z Vodolína,* což mu majestátem l. 1556, 28. dubna povoleno. Při tom změněn erb, kterýž dán jemu a Janovi Roudnickému, takto: Štít žlutý a od zpodku pošikem do třetího dílu štítu pruh modrý, ze kteréhož pruhu půl noha černého, rozkřidleného s pazoury zlatými k pravé straně obráceného vyniká, kolčí helm, točenice a přikryvadla žlutá modrá a za klénot půl téhož noha. (Reg. král. Rybička v Pam. arch. III, 318. Král na str. 304 a 309.)

Odolinský z Olivetu v. Roudnický.

Oettingen viz Meraviglia na str. 198 a tab. 86.

Oftalmius z Oskořína. Císař Rudolf dovolil (1591, 10. srpna) Vítovi *Oftalmiovi,* Trojanovi *Nigellovi* a Janovi *Hruškovi,* aby se psali z Oskořína a dal jim tento erb: Štít na příč poloviční, svrchu žlutý, zpodu černý, v němž ryba mořská Ranora neb Echeneis řečená (viz Nauč. Slov. VIII, 440) majíc na hlavě korunku zlatou, okolo střely obvinutá a od vrchu dolů touž střelou prostřelená, hlavou dolů a ocasem vzhůru obrácená se vidí, kolčí helm s přikr. černými žlutými a bílými červenými, koruna, z níž dvě křidla proti sobě postavená, barvami na příč rozdělená, pravé bílé červené, levé žluté černé vynikají a mezi tím táž ryba, jako ve štítě. (Rybička v ČČM. 1863, 314, Král, na str. 271, odchylně v Jak. sbírce.)

Okáč z Chyš a *ze Špicberka.* Majestátem (1608, 15. září) povoleno Janovi *Cábovi* a Šimonovi *Vokáčovi,* aby se psali z Chyš a ze Špicberka a dán jim tento erb: Štít poloviční, horní polovice červená a v ní bílá orlice pod korunou s roztaženými křidly, od levé k pravé obrácená, s ústy

rozzavenými a jazykem vyplazitým. Ve zpodní polovici bílé, v níž krokvice (červená?), pod níž (dvojnásobná) lilie (červená?) a po obou stranách dvě červené růže, helm turn. s korunou a přikryvadly bílými červenými a nad tím bílý orel, jako na štítě. (Rybička v Pam. arch. III, 321. Obraz v Hradech XIII na tab.)

Okoun ze Sazavy. Cís. Rudolf povolil (1578, 4. dubna) Janovi a Václavovi bratřím Vokounům a Jakubovi strýci jich, aby se mohli psáti z Sazavy a dal jim tento erb: Štít modrý a v něm dva okouni přirozené barvy na příč přes štít hlavami k pravé straně obrácené, jeden nad druhým, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými, koruna, z níž vyniká jediný okoun. (Šlecht. arch. Krátce i Král na str. 348.)

Olšanský a *Halíř z Olšan.* Erb rodiny této byl prý modrý štít, u jehož zpodu jest zelený vrch a na něm zl. žalud s 2 zl. listy; též znamení jest klénotem. Tak Král na str. 349.

Oneš z Březovic. L. 1567, 9. května dán erbovní list Zikmundovi Mikuláši a Tobiášovi bratřím Onšům, aby se psali z Březovic a vysazen jim tento erb:

Modrý štít, u zpodu 3 klíny, dva červené a prostřední bílý, za nimi na bílé skále vyniká polovičný rys s rozzavenými ústy, s dvěma orlími křidly, barvami dělenými, bílou nad červenou a na nich růžemi modrými o 5 listech nahoře i dole, an drží v předních nohách bílou střelu s bílým a červeným opeřením. Otevř. helm pod korunou s přikr. bílými červenými a žlutými modrými, nad tím dvě křidla orličí barvami dělená, pravé (shora) bílé s červenou a červené s bílou růží, levé zlaté s modrou a modré se zlatou růží; mezi křidly točenice. (Reg. královská.)

Opic z Ehrenšteina. Císař Ferdinand obdařil Jana Bossa jinak Opice, početní radu při puchalteryji (1633, 18. ledna) erbovním listem, aby se psal z Ehrenšteina a tímto erbem:

Štít křížem rozdělený; 1. a 4. pole červené a v něm bílý lev s rozz. ústy, na vnitřní strany obrácený, drže v předních nohách paví kýtu, v 2. a 3. poli žlutém černá polovičná orlice, z čáry dělící vynikající, s červ. jazykem vypl. Otevř. helm pod korunou s přikr. černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě orličí křidla, barvami dělená, levé (shora) žluté a černé, pravé bílé a červené a mezi nimi paví kyta. (Reg. královská, Král na str. 295.)

Opice z Třebska. Nelze o této rodině říci, jestli pošla ze starého rodu vladyckého aneb dosáhla erbu povýšením neb přijetím. V Praze žil 1519 Jan O. z T. Na pečeti Janově r. 1574 jest viděti na štítu hlavu a krk jednorožce a též znamení mezi dvěma křidly jest také klénotem. (Arch. mus.) Barvy byly snad též jako u Hánův a Píseckých.

Opolský z Lisenburka. Kdysi v l. 1601—1605 dal Jiří Pontan jako cís. palatin Kašparovi Malesiovi Opoleskému z Lisenburka, převorovi Pivoňskému, a bratru jeho Matouši tento erb:

Štít žlutý a v něm muž stařec zbrojný, však s tváří obnaženou, drže v pravé ruce jablko s dvěma zelenými listy, ověnčen jsa věncem routovým, nad štítem kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými, na helmě věnec vavřínový, z něhož vynikají dva rohy buvolové a mezi nimi vidí se podobný stařec, jako ve štítě. (Reg. Pontanova.)

Opravdovic z Kolberka v. Plakvic.

Oprcha z Úračova v. Vodňanský.

z Opršdorfu, přijmění rodiny v Slezsku usedlé. Ferdinand I. vyzdvihl je (1554, 21. června) do panského stavu Římské říše a všech svých zemí a polepšil jejich posavadní erb. Tento zůstal zakovým,i i když vyzdviženi (1626, 22. srpna) do hrabského stavu a popisuje se takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. červeném poli po bílé dračí (gryfové) hlavě s hrdlem a ústy sršícími plameny a pod korunkou, ostatní pole žlutá a v nich ruka s ramenem oděná, v lokti ohnutá, držíc meč s pozlacenými kříži a hruškou, nad štítem 2 helmy s přikryvadly červenými bílými a žlutými červenými, na pravém helmu koruna, z níž vyniká dračí hlava k levé straně obrácená, na levé je turban s červenou čapkou a za ním táž ruka s ramenem, držíc prapor červený, na němž jest měsíc rohatý a jehož žerdi jsou červenou a bílou barvou malovány. (Reg. císařská Ferd. II. 1619—1626.) Vyobrazení v Miltnerových Privatmünzen tab. XXXV, 293 a v Soupise Turnovska 17, též Meraviglia na tab. 70. Kadich-Blažek tab. 71, 192, 193 Blažek tab. 29, H. II, 168 a tab. X tab.)

Optalius z Třebnic. Šimon Brotius z Horšteina, cís. palatin, povýšil (1638, 25. února) Jiří Kryštofa *Střelu*, měšťana v Rokycanech a Jakuba Optalia (Optala?), měšťana tudíž do stavu vladyckého a dál jim tento erb: Štít poloviční, v pravo červený, v levo bílý a přes štít na pahrbku zeleném vůl stojící, bílý v červeném a červený v bílém, helm s přikryvadly červenými a bílými, za klénot dva rohy, pravo bílý, v levo červený a mezi nimi (in eorum medio) dvě střely černé, křížem přeložené při čemž jim povoleno, aby se psali ze Střebnic. (List býval v držení rodiny Optaliův v Sadské, opis jeho v šlechtickém archivu, jiný pověřený 1824 ředitelstvím panství Choustnického v držení Divišův Čísteckých, též v časopise Adler 1883 str. 72.) Protože se erb (kromě střel) úplně srovnává s erbem Plachých, dává se znáti, že byl Jakub O. od Plachých přijat k erbu.

z Ordelryku (i Orderliku) rodina od počátku 17. st. v službách císařských se nacházející. Štít jich byl červeným pruhem pošikem položeným na tré rozdělený, v témž pruhu zlatý lev kráčející pod korunkou, v poli nad pruhem zlatém 3 červené růže o 6 listech a v poli zpodním modrém 3 zlaté lilie. (Vypsal Kolář z památníku Václava Ferdinanda z O. z l. 1630 snad ve Vídni.)

Orel z Kozího hradu. Majestátem l. 1561, 6. prosince, povoleno Janovi Vorlovi a Šimonovi, bratru jeho, aby se psali z Kozího hradu a dán jim tento erb: Štít na příč rozdělený, zpodní polovice červená a svrchní žlutá, ve kteréž polovice orla (vlastně orlice) černého rozkřídleného s vy-

plazitým jazykem se vidí, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křidla orličí na poli rozdělená, pravé (od vrchu) žluté černé, levé bílé červené, mezi kterýmiž křidly jest půl kozy bílé k pravé straně obrácené se zlatými nohami a červeným jazykem, pravé křidlo nohama okračující. (Reg. král. Král 276 v klénotu odchylně.)

Orel z Plavče. Král Ferdinand dovolil (1553, 10. června) Jiříkovi bakaláři od Bílých orlův, aby se psal z Plavče a vysadil mu tento erb:

Štít na tré na příč rozdělený, vrchní díl na dvé na dél rozdělený, pravá čtvrť červená a v ní papoušek nazelenavé barvy k levé straně obrácený stojí, levá pak čtvrť modrá, v níž bobr proti témuž papouškovi k pravé straně pošikem na zadních nohách stojí, prostřední díl žlutý, do kteréhož dílu lodička s veslem načernavé barvy vyniká a zpodní díl vodné neb oblakové barvy, kolčí helm a točenice s přikryvadly žluté a modré barvy, z kterézto točenice tři péra pštrosová nahoru stojící, jedno k pravé straně červené, prostřední žluté a levé modré vynikají, při kterýchž na zpodku na točenici papoušek, jako ve štítě. (Reg. král.) Jiří bakalář psal se tak jako psáno v majestátu, ale syn a potomci Orel z Plavče. Chybně popisuje Král na str. 274.

Orfeus z Chotěřiny v. Kolin.

Orfeus v. Chotěšický z Kopidlna.

Orličný z Orličné. Majestátem l. 1581, 21. listopadu povoleno Mikuláši *Vorličnému,* měšťénínu Nového m. Praž., aby se psal *z Vorličné* a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravé pole žluté a v něm půl orlice černé k pravé straně obrácené, levá polovice na příč rozdělená, s vrchu červená, u zpodu bílá, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a bílými červenými, nad tím dvě křidla orličí rozkřidlená, prvé žluté a černé a levé bílé a červené. (Rybička v Pam. arch. III, 362.)

Ornius z Paumberka v. Svěchyn.

Ornys z Lindperka. Císař Ferdinand povolil (1562), 24. srpna) Matouši Ornysovi, malíři a měřiči, aby se psal z Lindperka a dal mu tento erb:

Štít pošikem od zpodku pravé strany až do polovice rozdělený, svrchní polovice černé, zpodní červené barvy a na celém štítě lev celý, na svrchním poli žlutý, ve zpodním bílý, k pravé straně obrácený s rozzavenými ústy a jazykem vyplazitým, drže v předních nohách pravidlo zlaté, jež slove blejšík (krokvice měřičská), ve kterémž jest uprostřed závaží olověné a tím pravidlem všechny věci rovně se spůsobí a dělají, kolčí helm s točenicí a přikryvadly černými žlutými a bílými červenými, dvě křidla vedle sebe postavená, též na příč pošikem rozdělená každé o 7 pérech, pravé žluté černé, levé bílé červené vynikají. (Reg. král.)

Oršinovský z Fyršténfeldu. Majestátem l. 1590, 14. května povoleno Karlovi Oršinovskému, aby se psal z Fyršténfeldu a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravá polovice žlutá, levá modrá na kterémž štítě jest hlava zvířete jelena přirozené barvy s ušima a s rohy o deseti pa-

rozích. (Reg. král.) Pozdější Oršinovští vykládali si klénot za pannu; tak svědčí obrazy na žetonech. (Miltner Privatmünzen tab. XXXV, Král na str. 269. Viz Šturm z F.) Téhož erbu dosáhl současně i Jan *Augustin.* Král sem klade i Cindla a Jindru.

Oryan v. z Chocenic.

Oslavinský z Koukolína. Erb rodiny této byl štít a na něm tři červené a 2 bílé pruhy; klénotem jsou rohy, bílý a červený. Tak Král na str. čís. 273.

Osové z Osu měli na štítě pruh pošikem položený a v něm tři růžičky. (Kolář z pečeti, z r. 1588 v arch. Třebonském.)

Ostner ze Švocu (Astner von Schvatz?) přijmění rodiny jinak neznámé kromě jediného France, jenž byl král. rychtářem v Stříbře a tu l. 1589 zemřel. Erb jeho na náhrobku jest štít na příč polovičný, v jehož svrchním poli jest vrchní polovice orlice s pružinou na prsech a křidlech, na jejímž konci jsou jetelové lupeny, kolčí helm s korunou, z níž vynikají dva rohy na způsob slonových trub, do jichž úst vstrčeno po 3 pérech, za rohy je táž orlice, jako na štítě. (Soupis Stříbrska 240—241.)

Ostrevský z Bánova. Majestátem d. 1572, 8. března povoleno Lorencovi a Martinovi bratřím Ostrevským, aby se psali z Bánova a dán jim tento erb: Štít modrý, v němžto u zpodku v rohu z pravé jedna a u vrchu z levé strany druhá hvězda o osmi špicích žluté barvy a mezi těmi právě u prostředku pošikem od zpodního levého rohu až k vrchnímu pravému ostrev o sedmi sucích též žluté barvy se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými, nad tím křidlo orličí modré a na něm dvě hvězdy a ostrev žluté barvy. (Reg. král.)

Ostříž ze Zručí. Král Ferdinand dovolil (1538, 10. května), aby Pavel Vostříš měštěnín v Mělníce připuštěn byl k erbu Jana Jemnického ze Zručí, darovanému l. 1446 od krále Bedřicha. Erb ten byl štít žlutý a v něm od zpodku ruka až do půl lokte v červeném úzkém rukávě, držíc v hrsti zavřené kytku černou a přikryvadla žlutá (snad i černá?), avšak na místě klénotu černé kytky dal se Ostřížovi pták ostříž maje na hlavě zlatou čepičku. (Reg. král.)

z Ostrova. Michal z O., „mistr řemesla malířského", měl po předcích štít modrý, v němž uprostřed ohně rozníceného fenix pták žluté barvy rozkřídlený stojí, drže v ústech větévku, helm s přikryvadly modrými a žlutými a nad tím fenix pták, jako na štítě. Král Ferdinand polepšil mu tento štít l. 1538, 14. května, totiž takto: Štít polovičný, pravo modrý, v levo červený a v obou polích fenix pták žlutý rozkřídlený uprostřed ohně stojí, rozněcujíc křidly ten oheň, helm s točenicí a přikryvadly modrými, červenými, žlutými, nad tím rohy danělovy, pravý žlutý, levý modrý a mezi nimi půl lva červeného se zlatými pazoury vyniká, držící přední každou nohou ten jeden roh. (Reg. král. Rybička v Pam. arch. III, 138.)

Ostrovec z Kunratic v. Vořikovský.

Ostrovský z Varty v. Mincíř a Vartovský.

Ostrštok z Astfeldu. František O. nadán majestátem 1604, 24. března (tuším z Říšské kanceláře daným) titulem z Astfeldu a erbem tímto: štít poloviční, v pravém červeném poli u zpodku zelený pahrbek, na něm pařez dubový, z něhož větev zelenající se se dvěma zelenými proti sobě z každé strany vysetými listy vzhůru vyrostlá, v druhé polovici křižem na čtyři díly, od rohu k rohu rozdělené, ve vrchním a dolním modrém poli hlava lvová žlutá s červeným jazykem, v ostatních bílých čtvrtčch červená lilie dvojnásobná, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, korunka, na ní dvě křidla proti sobě rozdělená tím způsobem, jako levá polovice, v pravé bílé a červené (dvakráte *každé*), s červenou lilií v bílém, levé modré a žluté se lvovou hlavou v modrém. Majestátem d. 1623, 11. května povýšen do stavu vladyckého kr. č. a polepšen mu erb takto Štít červeným pruhem na dél rozdělený, u jehož zpodku na zeleném pahrbku zlatý pařez dubový a z něho po straně levé větev vzhůru na křivo vyzdvižená s dvěma žlutými listy, zpodním k levé a vrchním k pravé straně obráceným vyrostlá; ostatní dva díly na 4 pole rozdělené, v 1. a 4. žlutém půl orlice přirozené barvy s rozloženými křidly a červenými jazyky, v dolním k levé, ve vrchním k pravé obrácené. 2. a 3. bílé a v něm červený lev ve skoku s rozdvojeným ocasem, ústy rozz. červeným jazykem, na venkovskou stranu obrácený, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křidla orlí proti sobě roztažená, barvami na příč rozdělená, pravé bílé červené a levé žluté černé a mezi těmi křidly oděnec ve zbroji až po kolena z koruny vynikající s železnou lebkou na hlavě, vlasů rusých, tvářnosti přičervené, brady rusé přistřižené, okolo hrdla bílý výložek ryngkrag žlutý okolo něho pozpodu obroučkem a žlutými rukávy, drže v pravé ruce dardu neb piku žlutou vyzdviženou s ostřím bílým a pod ním praporečkem dvojnásobným, bílým a červeným a uprostřed písmena zlatá F II, ruku levou na bok podepřenou a meč při ní s jilcemi a rukovětmi zlatými na pásu černém k levému boku přípásaný maje. (Reg. král., též Rybička v Pam. arch. III, 317.)

Oškobrzský z Oškobrh. Majestátem d. 1554, 14. září dáno Štefanovi *Oškobrzskému* a Matěji *Ovčárskému* povolení, aby se psali z Oškobrh a dán jim erb: Štít červený a v něm půl zubra k pravé straně obráceného své přirozené (černavé) barvy, s předními nohama ven ke skoku se majícího, kolčí helm s přikryvadly červenými a černými a točenicí týchž barev, nad tím dva rohy buvolové, pravý černý a levý červený. (Reg. král., Jak. sb. Odchylně Král na str. 358 a v Hradech XII na tab.) S popisem shodují se pečeti z r. 1559, 1566 a 1619, zejména klénotem všude rohy.

Oštip z Vratišova, přijmění rodiny, která byla osedlá l. 1525 v Táboře. Jan Oštip (1544 sirotek) píše se již l. 1582 z Vratišova, aniž jest odněkud známo, jak k tomuto heslu přišel. Na jeho pečeti r. 1596 (Světeckého Paměti I, 48 v arch. Třebonském) jest štít a na něm znamení podobné svrchní polovici herald. lilie s krátkou hůlkou pod tím, aneb pupenu rozvíjejícímu se, jak bylo v erbu starých Divických.

Otradický z Mehova (snad *ze Mchova*?). Král Ferdinand dovolil (1537, 13. Mart.) Janovi Otradickému, aby se psal „z Mehova" (snad ze Mchova, neb e jest nezřetelné), vysadiv mu erb:

Štít blankytné barvy, v němž jest černá buvolova hlava až po prsy, přikryvadla bílá a černá (měla by býti modrá a černá) a nad tím vším táž hlava buvolova. (Reg. král.)

Otův Frisský z Dalmanhorstu v. Klatovský.

Otto z Ottenfeldu přijmění cizí rodiny, která dostala (1657, 1. října) rytířský stav. kr. Č. Erb jejich byl štít trojdílný, vlastně zdéli poloviční, ale klínem přiohnutým na 3 neb 4 pole rozdělený, pravé a levé pole žluté a bílé a v každém lev vzhůru postavený té druhé barvy, klín pak v pravo bílý a v levo červený a přes něj ruka s ramenem v lokti ohnutým, brněná, držíc v hrsti meč, ot. helm s korunou, z níž vyniká polovičná orlice černá s korunkou na hlavě. (Obraz Meraviglio na tab. 17.)

Otto z Ottlilienfeldu, přijmění rodiny l. 1732 heslem a potom erbem obdařené:

Štít křižem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v nich 6 červených srdcí (dvě a dvě podle sebe a ostatní nad nima a pod nima), 2. a 3. modré se 4 bílými růžemi v rozích a mezi nimi bylina lilie s 2 lupeny, 2 helmy, přikr. bílá červená a modrá žlutá s korunami, na pravém černé křidlo a na něm 6 bílých růží (1, 3, 2), na levém dva rohy barvami na příč dělené, červený a bílý a bílý a červený a mezi nimi červené srdce, z něhož vyrostla bylina lilie s 2 lupeny. (Meraviglia na tab. 17.)

Oulík z Třebnic. Šimon Petr Oulík (Aulicus, snad Dvorský) rodem z Drahonic v Čechách, stal se král. rychtářem v Litoměřicích a povýšen (1628, 3. ledna) do stavu vladyckého, aby se psal z Třebnic a dán mu tento erb: Štít poloviční, pravo červený, v levo žlutý, v levém poli skála do prostředku pole vystupující sivé barvy, z níž půl bílého vola do pravého pole jako k trkání hněvivě vyskakuje, turn. helm s korunou a přikryvadly červenými zlatými a červenými bílými, z koruny vynikají dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý zlatý a červený, levý červený a bílý, mezi nimi věnec zelený routový, skrze kterýž dvě palmy přes sebe křížem přeložené vzhůru vycházejí. (Reg. král.) S tím shodují se pečeti téhož Šimona (1641) a Václava Ferdinanda (1749), jenž se psal i von Königsburg. Obraz: Kadich-Blažek tab. 133; Král (na str. 270) dává Orlíkům omylem erb Plachých.

z Paaru knížata a hrabata nazývali se jsouce ve Vlaších (Bergamu) Beliboni, pak se nazývali „de Parre" a císař Maximilian obdařil je šlechtictvím. Císař Karel vyzdvihl je (1531, 21. května) do stavu panského a Ferdinand I. polepšil jim (1559, 13. června) erb. Posavadní erb byl tento:

Štít na příč poloviční, svrchní strana bílá a v ní červený býk běžící, k němuž přidána korunka (na hlavě), zpodní strana rozdělena 6 pruhy pošikem od pravé dolů nataženými, modrými a žlutými, turn. helm, zlatá

koruna, z níž vyniká polovice červeného býka s nohama vyzdviženýma a s korunou. Erb ten polepšen tak, aby byl štít rozdělen křížem na 4 pole, v 1. a 4. zůstal starý štít, v 2. a 3. poli žlutém má býti černá orlice se zlatou korunkou, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, za klénot dána 2 křidla supí barvami rozdělená, bílé červené a žluté modré. Podobný majestát vydán (1564, 6. května) z Uherské kanceláře s týmž erbem, avšak orlice dána do 1. a 4. pole a starý erb do 2. a 3.

Císař Ferdinand II potvrdil (1623, 4. března) panský stav jako císař a polepšil erb takto: Na žlutém štítě říšský orel černé barvy, maje dvě hlavy s korunkami a nad tím svrchu císařskou korunu, na prsou orlových jest štít pod korunkou, totiž v 1. a 4. poli v zlatě 3 modré pruhy, ve 2. 3. poli v zlatě černá orlice, kromě toho štítek bílý a na něm polovice červeného býka majícího rohy pozlacené. Konečně připojil císař Leopold (1665, 28. listopadu) k posavadnímu erbu erb rodu Švamberského a tím změněn posavadní štít tak, že dán za něj erb Švambersko-Rožemberský, totiž štítek pod korunou držený dvěma medvědy, polovičný, v pravo v horní části bílý s červenou růží, v zpodní části červené 3 pruhy pošikem položené bílé barvy, v levé červené polovici bílá labuť na zeleném pahrbku stojící. (Když konečně Jan Václav hrabě z Paaru povýšen (1765, 1. srpna) do knížecího stavu království Českého, došlo k ustálení erbu, jak se ho nyní užívá, totiž takto:

Černý orel se zl. korunkami, zlatým pyskem a červ. jazykem a nad ním císařská koruna zlatá s modrými stuhami, na prsou orlových štít pod knížecím kloboukem rozdělený kromě štítku na 6 polí 1. 6. tři modré pruhy v zlatě, 2. pole červené a v něm zlatá koruna, 3., 4. žluté s černým orlem, v 5. poli modrém 3 zlaté koruny, štítek zůstal tak, jak byl l . 1665 vysazen. (Arch. kníž. Bechynský, Meraviglia tab. 86 (jen poslední erb.) Kadich-Blažek tab. 73 v Hradech VII. tab., také jen pozdní erby.

Pacovský z Libína I. Majestátem d. 1587, 17. února povoleno Samuelovi *Lavínovi* Mělnickému, Janovi *Pacovskému* měštěnínu Starého, Pavlovi Táborskému, měštěnínu Nového města Praž., Janovi *Činvicovi,* měštěnínu v Hradci králové a Karlovi *Hornovi,* měštěnínu v Mělníce, aby se psali z Libína a dán jim erb: V modrém štítě jelen zvíře bez rohův své přirozené barvy s křidly letící, k pravé straně maje jazyk vyplazitý, přikryvadla žlutá, bílá modrá, točenice, klénot dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý (zhora) žlutý modrý, levý modrý a bílý, a mezi nimi nad točenicí zlatý prsten s demantem. (Reg. král. O Činvicích viz Rybičkův článek o erbovních rodinách Hradeckýchv Pojednáních Uč. Spol. 1873.)

Pacovský z Libína II. Majestátem d. 1765, 4. června povoleno Ferdinandovi Ant. Pacovskému, kr. kraj. komisaři v Chrudimi, aby se psal z Libína a dán mu tento erb: Štít žlutým pruhem na příč rozdělený, horní pole modré a v něm tři listy jetelové (žluté barvy), v dolním červeném poli bílá hvězda o šesti špicích, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot

polovice jelena. (Reg. král., Jak. sb.) Když dosáhl Ferdinand l. 1777 rytířského stavu, přidána mu levá helma s korunou a červeným křídlem, na němž jest bílá hvězda. Tak i dal erb malovati (1794) Jan z Libína do Památníku Višerovského (v Píseckém arch).

Pačenští z Tenčína přišli z Hořejšího Slezska, usadili se na Opavsku a nabyli l. 1692 a 1702 hrabského stavu v kr. Č. Erb jich byl tak zvaný topor, totiž štít červený a na něm širočina se zl. topůrkem, přikr. červená bílá a jako klénot táž širočina buď rovně jako na štítě aneb pošikem postavená. (B, tab 29, 49, a 71.)

Pačkovští z Benže měli na štítě svém podkovu dolů otevřenou a v ní křížek. Tak na náhrobku z l. 1594 v kostele Malešovském v Litoměřicku.

Pach z Dřevíče v. Kropáč.

Pachelbel z Gehagu a *Pilar z Pilhu*. Erb rodiny této byl prý modrý štít a na něm pelikán sedící na hnízdě a napájející 3 mláďata svou krví; týž je i klénotem. Tak Král na str. 344, též i u Blažka 56, 135.

Pachta z Rajova. Císař Ferdinand II. obdařiv (1628, 4. ledna) Jana P. z R. vladyctvím, vysadil mu tento erb:

Štít od levého kouta dolů na pokos rozdělený, svrchní strana červená, zpodní modrá a v té červené lev zlatý ve skoku k pravé straně obrácený s vyplazeným červ. jazykem, vyzdviženým dvojnásobným ocasem, drže v předních nohách sloup okrouhlý bílý, na němž zl. koruna, z níž vynikají 2 zelené palmy přes sebe křížem přeložené, turn. helm s přikr. modrými žlutými, koruna a lev, jako v štítu.

Erb ten změněn l. 1716 majestátem z Říšské kanceláře vydaným takto: Štít poloviční, pravá žlutá, levá strana červená a vprostřed bílý pruh, přes obě strany je černá orlice, na jejíž prsech je korunovaný štítek, zhora červený, zdola bílý a v červené lev bílý drže v předních nohách bílý sloup, z něhož vynikají 2 větve palmové, koruna nad štítem, 2 helmy do modra zkalené a červeně podložené s přikryvadly bílými červenými a černými žlutými, na pravém lev, na levém paví kyta. (Reg. král. Meraviglia tab. 71 a 111 má dva obrazy docela se nesrovnávající, Kadich-Blažek na tab. 74 má několik obrazův, též Blažek tab. 29. Viz i Hrady IX. na tab.)

Pajer z Pajersberka. Majestátem d. 1654, 16. ledna obdržel Petr Pavel Payer erbovní list, aby se psal z Payersberka a Reiffenberka a tento erb:

Štít trojdílný, uprostřed modrý klín ostřím až k vrchu a na něm žlutá lilie. V levém poli červeném bílý lev s červ. vypl. jazykem a ocasem rozdvojeným, v pravém zlatém černá orlice polovičná, od dělící čáry vystupující s korunkou na hlavě. Otevř. helm pod korunou s přikr. černými žlutými a modrými žlutými. Nad tím dvě křidla orličí, levé žluté a pravé černé a mezi nimi rameno v červeném rukávu držíc prapor žlutý a červený se zelenými kraji. Na témž praporu jest černá orlice korunovaná, držíc v pravici meč a majíc na prsou štítek (červený) s bílým lvem. (Reg. královská, asi tak i Král na str. 302.)

Palffy z Erdödu přijmění staré rodiny v Uhřích, jež měla ode dávna také inkolát v Čechách. Erb jejich byl štít modrý, na jehož zpodu jsou 3 zelené horky, nad tím je svrchní polovice červeného kola vozového a za ním vyniká poloviční jelen zlatý, helmice s korunou a přikr. modrými zlatými, z koruny vyniká týž poloviční jelen. Jest ještě druh erbu polepšeného dvěma korouhvemi (Kadich-Blažek str. 95 a tab. 74). Ti, kteří dědili po Hanušovi hrab. z Kolovrat, píší se i svob. pány z Újezda a přijali do levé polovice štítu a za druhý klénot erb Jeníškův z Újezda. (Meraviglia str. 133, tab. 71. Kadich-Blažek tab. 74, Hrady IX. tab.)

Paměťnický v. Prušek.

Pampa z Víckovic, heslo rodiny asi od r. 1520 známé, snad před tím nobilitované. Erb jejich byl štít a na něm dvě medvědí nohy uťaté (křížem přeložené) držíce mezi sebou vzhůru klobouček myslivecký (s peřím vzhůru, Dačického Paměti II, 1). Podobně viděl M. Kolář v Kutné hoře na listu z r. 1520. Král (na str. 326) poznamenává, že štít jest modrý, nohy černé, klobouček bílý a klénot takový, jako znamení na štítě.

Panenka z Weissenburka. Majestátem d. 1728, 15. srpna obdržel Ondřej Bernart P., zemský lékař v Olomouci, erb a heslo a jiným majestátem d. 1731 23. července rytířský stav kr. Č. Erb jeho byl tento:

Štít, u jehož zpodu je stavení se dvěma věžkami, třemi branami a malými okénky bílé barvy (tedy Bělohrad = Weissenburg). Za věžemi je na příč červený pruh. Polovice nad tím je modrá a v ní tři bílé hvězdy, dvě u vrchu a třetí pod nima, helmice s točenicí a přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, nad točenicí poloviční panenka, prostovlasá, majíc modrý oděv, držíc pravicí bílou hvězdu a levicí korouhev červenou s bílým lemováním, na níž jsou zl. písmena C VI. Polepšeno r. 1731 tak, že dostal do vrchního pole ještě jedno pole žluté a v něm černého ptáka noha, příčný pruh červený zúžen a přidán pruh černý, levá přikryvadla byla černá žlutá a za točenici dostal korunu. (Kadich-Blažek str. 232, tab. 13.)

Panoš z Kreuzinfeldu. Antonín Jozef Panosch obdržel (1779, března) erbovní list s heslem a tento erb:

Na zeleném štítě hnědý kříž, v pravo od něho žlutý bazilišk bez noh, v levo oděnec drže v pravici meč, ale dolů obrácený. Otevř. helm pod korunou s přikr. zelenými žlutými a zelenými bílými, nad tím dvě křidla orličí barvami na příč dělená, pravé (shora) bílé a zelené, levé zelené a bílé, mezi nimi brněná ruka držíc kapra. (Reg. královská, Král na str. 369.)

Když rodině této dán byl (1840, 22. května) rytířský stav, polepšen erb druhým otevř. helmem a korunou s přikryvadly zelenými bílými po levé straně a na něm oděnec s červeným chocholem, v pravici meč drže. (Šlecht. arch. ve Vídni).

Papazoni de Mirandola. Jan Bonaventura P., komorník u krále Ferdinanda, oženil se r. 1617 s dcerou Matyáše Arnoldina a týž císař mu

1623, 11. září stav a erb potvrdil a vyzdvihl jej 1627, 8. listopadu do rytířského stavu kr. Č. Jeho erb byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červený lev s rozdvojeným ocasem, v 2. a 3. bílém tři modré pruhy na příč, turnéřský helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a bílými červenými a nad tím černá orlice.

Když císař Ferdinand (1630, 2. listopadu) Matyáše Arnoldina a jeho zetě Hartmana a Papazoni do rytířského stavu Římské Říše a dědičných zemí vyzdvihl, vysadil všem třem nový erb, jímž se sloučily všechny jich erby v jeden; týž popsán jest při rodině Hartmanovské. (Šlechtický arch.) Papazonové psali se pak z Mirandoly a Klaršteina.

Papež Milevinský z Šanova. Majestátem daným 1591, 15. srpna, připuštěn jest Jan Papež jinak Milevinský k erbu Mikuláše Velíka a strýcův Litických ze Šonova. (Reg král.) Měl tedy erb a heslo takové jako Litičtí.

z Pappenheimu viz Hrady X. tab.

Paradys de Echaide. Z Říšské kanceláře dán (1579, 16. ledna) erbovní list Kornelovi de Paradis, hlídači levhartů a jeho synovcům; erb jim daný nesrovnával se s pozdějším erbem Paradysův, tak že lze za to míti, že toto byla jiná rodina. Předek rodiny, jak se píše nahoře, byl Jakub, jenž tuším přišel do císařských zemí ze Španělských zemí. Císař Matyáš potvrdil mu (1613, 4. března) jeho stav a erb přidav k němu korunu. Erb byl štít zlatý a v něm tři trojhrany modré tak položené, že byly dva při vrchu štítu a třetí pod nimi ke zpodu, ale tak, že nad horními byla hvězda červená o pěti špicích pozlacených, helm otevřený s přikryvadly modrými zlatými, nad korunou dvě křidla a mezi nimi dotčená hvězda (z Říšské kanceláře). Císař Ferdinand vyzdvihl (1623, 22. února) Jindřicha (snad syna Jakubova), svého vojenského nejvyššího, do stavu panského Římské říše a stvrdiv erb l. 1613 daný změnil klénot tak, aby byla nad korunou černá orlice (orel?) korunovaná, majíc na prsou písmenu F pod císařskou korunou a okolo kroužek modrý obsahující nápis: Antes muerto que mutado. To pak (1626, 27. května) potvrzeno pro král. České. Poněvadž pak Jindřich odkázal vše své jmění, (Kamenici, Černovice) svému strýci Martinovi a příbuznému Janovi *de Lasago,* vyzdvihl jej císař Ferdinand III. (1637, 4. června) také do stavu Říšských pánův a přenesl na ně předešlý erb. Ten podržel Martin a Lasagovský upraven takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli zůstal štít Paradysovský, v 2. a 3. byl červený lev v zlatém poli, přikryvadla bílá modrá a červená zlatá a klénot zůstal, jak je l. 1623 popsán (Šlechtický arch. a reg. král.) Pozdější Lasagové nerozuměli tomuto erbu a malovali jej tak, že v 1. a 4. poli bílém byly 4 růže, horní červená, prostřední dvě a zpodní modré. Tak bylo malováno na tabuli Voračických. (Rodopis. paměti v zem. arch. Odchylný obraz Meraviglia tab. 71. Viz i Králův obraz v Hradech IV. tab.)

Parma. Majestátem d. 1692, 26. července, dostal Jan Jiří Parma, obyvatel v Mor. Ostravě, erb a šlechtický stav (jak se zdá bez hesla). Erb jeho byl tento:

Štít červený a v něm pošikem od levého rohu dolů bílý pruh na způsob řeky, v níž plave ryba parma k levému rohu. Helmice s korunou a přikryvadly červenými bílými, nad tím polovičný pták noh žluté barvy drže oběma nohama parmu. (Kadich-Blažek str. 232, tab. 163.)

Partutický z Partutic. Císař Maximilian povolil (1574, 3. května) Martinovi a Šimonovi bratřím Partutickým Moravanům, aby se psali z Partutic dav jim erb:

Štít na příč polovičný, ve zpodní polovici 3 pruhy nadél (svislé) dva červené a prostřední žlutý, svrchní polovice červená, do níž z toho žlutého pruhu půl orla (snad orlice?) bílé barvy s rozletitými křidly a rozzavenými ústy, k pravé straně obráceného, vyniká, kolčí helm s točenicí a přikr. červenými bílými a žlutými červenými, dvě křidla orličí, jedno za druhým, barvami na příč rozdělená, pravé (zhora dolů) červené bílé, levé žluté červené. (Šlecht. arch.)

Parys z Rainvaldu. Erb rodiny této byl prý štít polovičný; horní pole modré s bílou holubicí, dolní červené se žlutým pruhem pošikem položeným; táž holubice jest klénotem. Tak Král na str. 282.

Pasecký z Paseky. Majestátem d. 1758 1. prosince dán stav rytířský Jozefovi Řehořovi Paseckému pocházejícímu z Nového města Pražského a povolení, aby se psal z Paseky a tento erb: Červený štít a v něm zvíře pegasus bílé barvy, maje křidla šípem prostřelená, dvě helmice, na jedné orel a na druhé (polovičný) pegasus. (Reg. král. Král na str. 358 vztahuje týž erb chybně i na Štiky. Za klénot má půl pegasa, což může platiti o nějakém starším erbu, daném od některého palatina.)

Paškové z Vratu pocházeli od Jana Paška († 1533), rodilého ze Starého Knína z chudých rodičův, jenž si dovedl zjednati majestát krále Vladislavův na erb se znamením pštrosa a šlechtické přijmění; proto také slove kdesi Struthiger de Vratu (Tomek v ČČM. 1844 str. 32 a 52.) Týmž erbem obdařen i kněz Jan z Vratu, jenž k němu přijal Jakuba *Fikara,* jenž se odtud psal z Vratu, což král Ferdinand (1527, 2. června) potvrdil. Erb obou rodin byl modrý štít a v něm pštros své přirozené barvy, an drží podkovu v ústech, helmice s přikryvadly modrými bílými a nad ní 3 péra pštrosová, jichž barva doložena není (bezpochyby dvě modrá a prostřední bílé). (Reg.. král., tak i v Jak. sb. a odchylně Král na str. 344.) Potomci Fikarovi trvali do 17. století.

Pátecký z Liběchova v. Fráněk.

Pátek z Pátku neb *Frejtoku.* Řehoř P., sekretář u apelačního soudu, nadán asi v l. 1582—1589 erbem a vladyctvím. Erb jeho vyobrazený na penízi jest štít, v němž dva pruhy pošikem od pravé k levé dolů a mezi nimi ryba týmž směrem položená, otevř. helm s korunou, nad ní dvě křidla, každé s pruhem, jeden pošikem, druhý pokosem. (Miltner, Privatmünzen,

tab. XXXVI.) Barvy se popisují rozdílné, v Jak. sb. štít modrý, pruhy žluté, ryba bílá, přikryvadla modrá žlutá a týchž barev i křidla. Král (str. 306) má štít zlatý, pruhy černé, rybu přiroz. barvy, žluté křidlo s modrým, modré křidlo se žlutým pruhem. Téhož erbu byli *Strnadové* a *Řeháčkové z Frejtoku.*

Paungartel z Svobodné hory v. Vondorfer.

Pauspertl z Drachentálu. Cís. Ferd. I. dovolil (1563, 2. Aug.) Janovi a Petrovi bratřím Pauspertlům, aby se psali z Drachentálu, při čemž jim vysazen tento erb:

Štít modrý a v něm polovice muže v červeném šatu s zelenými výložky, maje pravici pozdviženou a levici svislou, v každé ruce žluté jablko drže, též s červeným kloboukem; nad kterým mužem k levé straně (zelený) drak s červeným jazykem vyplazeným, kolčí helm s korunou a přikr. červ. bílými, nad tím polovice téhož muže s drakem. (Reg. král. Kadich na tab. 77., Král na str. 318.)

Pauspertl z Lilienfeldu. Císař Matyáš dovolil (1615, 1. Jul.) bratřím Vavřinci, Davidovi, Pavlovi a Jakubovi Pauspertlům, aby se psali z Lilienfeldu a obdařil je tímto erbem:

Štít polovičný, na vrchní polovici modré žlutý lev pod korunou s červeným jazykem vyplazeným, an drží v pravé noze přední bílou lilii, ve zpodní polovici (barvy?) červený klín s bílou lilií, turn. helm s přikryvadly žluté modré a červ. bílé barvy, nad tím dva buvolí rohy na příč barvami rozdělené, pravý červený bílý, levý žlutý modrý a mezi nimi polovice oděnce držícího v pravici bílou lilii a majícího na hlavě zlatý helm s kytou. (Reg. král.)

Pavlovský z Budčova v. Škronský

Pavlovský z Kronberka v. Zhorský.

Pavoryn z Pavorynu. Majestátem l. 1600, 13. ledna, povoleno Jiřímu P. opatu v Hradišti a jeho strýcům Martinovi a Adamovi, aby se psali z Pavorynu a dán jim tento erb: Štít na čtvrti rozdělený, 1. a 4. modrá, v ní zlatá koruna královská, z níž půl lva žlutého vyniká, k pravé straně jsa obrácen, 2. a 3. bílá, v ní páv pták svých přirozených rozličných barev s rozčepejřeným ocasem, k pravé straně obrácený, uprostřed téhož štítu na čtvero rozděleného na příč pruh modré barvy, turn. helm s korunou a přikryvadly bílými modrými a červenými černými, nad tím dvě křidla orličí, barvami na příč rozdělená, pravé bílé modré, levé červené černé a mezi těmi křidly vyniká z koruny polovice žlutého lva. (Reg. král.)

Pecelius z Adlersheimu Adam P. vyzdvižen l. 1632 (6. března) do stavu rytířského tuším z Říšské kanceláře, což i pro korunu českou potvrzeno (1645 7. ledna).

Erb jeho byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém půl černé orlice na venkovskou stranu obrácené, v 2. a 3. poli bílém dva červené pruhy pokosem od levého horního kouta dolů po-

ložené, helm otevřený s korunou, z níž vynikají dvě křidla, jedno na druhém, obě barvami na příč rozdělená, jedno žluté černé, druhé červené bílé. (Erbovník Novohradský, Král na str. 294). Vyobrazení erbu na náhrobku v Arnoštovicích (Soupis Sedlčanska na str. 3), ale tu je jiný klénot, totiž 6 per.

Peclinovský z Peclinovce. Rodina tato jest bezpochyby ze starého kmene svobodnického a byla již na počátku 16. století rozvětvená. Připomínají se 1527 Václav Sušický z P., 1529 Mikuláš *Sladký* z P., 1543 bratří *Maceškové* z P. byvše snad k erbu přijati. Z prvotního kmene snad pocházel Václav P. z P. 1555. Na pečetěch jeho a Lidmily a Alžběty P. z P. (1567) viděti jest ruku s ramenem v lokti ohnutým, ana drží v pěsti kladivo vyzdvižené, v němž střela, jíž ruka prostřelena buď není neb jí nelze rozeznati. (Arch. Třeb. Barvy v. Kozel.) Jan Sladký píše se 1573 a 1588 Jan Peclinovský jinak Sladký. V tituláři r. 1589 psán je i Jan *Klokočovský* z P. Potomci Peclinovských posud žijí.

Peček z Ralova. Majestátem l. 1612, 6. února, dovoleno Michalovi Peczkovi, měštěnínu Menšího města Pražského, aby se psáti mohl z Ralova (Kalova?), při čemž nabyl tohoto erbu:

Štít na tré na dél rozdělený, pravý pruh modré, levý žluté, prostřední červené barvy a v něm dvě růže bílé, jedna nad druhou o 5 listech, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, koruna zlatá, z níž vynikají dvě křidla, jedno vedle druhého, se třemi pruhy týchž barev, jako ve štítu dolů obrácenými (směru svislého) a v červeném dvě bílé růže zase jedna nad druhou. (Šlechtický arch. Jest koncept, který není vložen v reg. královská.)

Pěček Smržický z Radostic. Císař Maximilian dovolil (1571, 29. března) Janovi Pieczkovi Smržickému, rychtáři v Chrudimi a Jiříkovi *Pivničkovi*, kterého za strýce přijímá, aby se psali z Radostic a dal jim tento erb:

Štít červené barvy, v němž pštros pták, maje hlavu s krkem zdviženou a podkovu zlatou v ústech drže, bílé barvy stojí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílé a červené barvy a nad tím 3 péra pštrosová, dvě po stranách červená a prostřední bílé. (Rybička ve Zprávách učené společ. 1883, Kadich-Blažek na tab. 193.) V Jakub. sbírce jest štít černý, přikryvadla černá žlutá, točenice též tak a vyletují z ní dva feflíky, pravý žlutý, levý černý, péra ovšem pak dvě černá, prostřední žluté. Zdali skutečně se tak odchýlili od majestátu, není známo. Též tak popisuje Král na str. 344 klada chybná příjmení.)

Pečkovský z Krauzentáu v. Kraus.

Pedroni (i Petroni) *z Treuenfelsu.* Ferd. Vilém hrabě Slavata z Chlumu jako cís. palatin vyzdvihl (1659, 13. února) Jana Petra P. měštěnína Malé strany Pražské do stavu šlechtického (prvotní spis v šlecht. arch.) a císař Leopold toto potvrdil (1681, 4. července) jako Říšského šlechtictví. (Reg. císařská Leopoldova XX.)

Erb této rodiny byl štít pošikem na tré dělený, vrchní pole modré a v něm bílá kotvice, prostřední žluté a na něm tři červené (Kolář zelené) růže, třetí pole červené se žlutým lvíčkem, klénot je bílý ohniváček (fénix) omlazuje se v plamenech. (Král na str. 311, Kolář podle obrazu p. M. Pasovské v Mirovicích snad v soukromém držení, protože v soupise Písecka není o něm zmínky.)

Pech z Krásné hory přijmění rodiny erbovní 16. století, která žila ještě v 19. st. Na pečeti Václava P. z K. h. a v městě Kouřimi spatřuje se muž drže meč dobytý nad hlavou a v levé ruce nějakou věc, jíž nelze rozeznati. (Kolář z arch. mus.)

Pecháček z Medlic. Král Ferdinand dovolil (1553, 10. června) Beneši Pecháčkovi, aby se psal z Medlic a dal mu tento erb:

Štít černý, v němž dvě střely neb kluky opeřené bez tulejí neboli železy, žluté barvy na kříž přeložené a k vrchu štítu obrácené (tedy pokosem a pošikem), kolčí helm s přikryvadly červenými modrými a nad tím vším dotčené dvě střely. (Reg. král.)

Pechio z Weitenfeldu přijmení rodiny, která přišla v 17. st. z Tyrolska a nějaký čas držela pošty v Milčíně a v Oticích. Erb jich byl na červeném štítě hvězda o 6 špicích, klénotem dvě křidla orličí (červená?) a mezi nimi táž hvězda. (F. Teplý v Čas. Př. St. Č. IX, 44.)

Pechovský z Turnšteina a *z Palatinu.* Šebestián Pechovský rodák Plzenský, nabyl erbu a hesla z Palatinu neznámým způsobem, což mu majestátem. 1599, 20. října, z Říšské kanceláře daným, potvrzeno a 1606, 19. ledna i na kr. České rozšířeno. Erb jeho se vypisuje takto:

Štít, kterýž jest bílým klínem na tré rozdělen, a v témž klínu se vidí zlatá koule korunovaná, v pravém odtud poli červeném lev bílý k levé straně vzhůru stojící, v levém modrém poli noh pták žluté barvy k pravé straně vyzdvižený, nad štítem kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a modrými žlutými a nad tím dvě křidla pštrosová proti sobě roztažená a barvami rozdělená, pravé žluté a modré a v něm pošikem červený pruh, v němž se bílý lev spatřuje, levé červené a bílé, v němž pošikem modrý pruh, v němž se vidí žlutý noh a mezi těmi křidly lev žlutý vůči postavený, předními nohama těch křidel se dotýkající. (Rybička v Pam. arch. X. 265–266, Král na str. 312 trochu odchylně.)

Peithner z Lichtenfelsu, přijmění cizí rodiny, jež se u nás teprve v 18 st, vyskytuje, z níž vynikli dva Janové (Nauč. Sl. XIX, 405). Pocházejíce z Božího daru a majíce již před tím Tyrolské šlechtictví (1609) vyzdviženi l. 1780 do rytířského stavu (nikoliv Českého). Prvotní erb jejich byl tento:

Štít na příč polovičný, zhora bílý a pak modrý a přes celý štít jelen své přirozené barvy na třech zelených horkách stojící a k pravé vyskakující, maje červený kříž mezi rohy, kolčí helm s přikr. červenými bílými, and tím zelený věnec, z něhož týž jelen do polovice vyniká.

Pozdější erb byl složitý. Na štítě na čtvero rozděleném opakuje se starý štít, 2. a 3. pole jest zase na příč rozděleno, na modrou (horní) a žlutou část, v oné je žluté slunce zářící, v této je strmá skála, 2 helmy s kor. a přikr. červ. bílými a modr. žlutými, na pravém je jelen a na levém 2 rohy (modrý žlutý a žlutý modrý) a mezi nimi slunce nad skálou. (Meraviglia tab. 111, 112.) —

Damian z Pejclsdorfu (v. Peitzelsdorf?), jenž přišel do Čech asi l. 1571 a přijat do země l. 1590, měl štít na příč poloviční, v horní polovici kříž (jako v řádu sv. Jana), v dolní polovici hvězdu o 6 špicích (Čas. Čes. Mus. 1840 str. 154, 161.)

Pejša z Točné prý jako Kamaryt z Rovin.

Pek (Beck) z Krejzu. Erb rodiny této byl prý štít polovižný, pravá polovice rozdělena na 3 modrá a 3 bílá pole čtverhranatá, levé černé s kamzíkem; klénot rohy, žlutý modrý a bílý černý a mezi nimi poloviční kamzík. Tak Král na str. 266.

Pek z Římku. Císař Maximilian dal (1518, 16. února) Hanuši *Pekovi* a Tomanovi *Harerovi* znamení vladyctví a erb takový:

Štít poloviční, pravá strana žlutá, levá černá, a uprostřed páteř (kuličky navlečené), okrouhle rozšířený (t. j. roztažený) v pravo černý, v levo žlutý, maje týž pateř u zpodku třapec, helm s přikr. žlutými černými, dva rohy, černý a zlatý a mezi nimi muž až po pás s sukničkou a pintou okolo hlavy, v pravo zlatý v levo černý, pateř na hrdle, jako ve štítě, a dlouhé vlasy maje, drže ty rohy v rukou. Majestátu toho potvrdil král Ferdinand (1558, 1. prosince) Viktorinovi Pekovi, synu Janovu, jenž měl po otci dědictví v Klatovech a před tím byl přijat do stavu rytířského. (Obr. Hrady IX. tab.)

Viktoryn psal se z Římku po hoře, kterou (1556) s Bezděkovem koupil. Synovi Janovi se erb nelíbil a zažádav za polepšení obdržel majestát (1606, 28. prosince), aby se psal Bezděkovský z Římku a změněn mu štít takto: Štít o 10 pruzích na dél rozdělený, v pravé polovici 3 černé a 2 žluté, po levé 3 žluté a 2 černé pruhy, jeden každý od zpodku popošikem vzhůru obrácený (tak aby se v dělící čáře sbíhaly, tedy jedny od pravé a druhé od levé nahoru); klénot zůstal. pravý roh žlutý, levý černý, muž, jak již popsán, jen to doloženo, že má býti pateř v pravo žlutá (na černé sukni) v levo černá (na žluté sukni). Císař Matyáš přidal pak (1617, 3. listopadu) takové polepšení, že změnil kolčí helm na turnýřský a přidal korunu. (Reg. král.) V erbovníku Dírenském a musejním je vyobrazen jen starý erb, tak i (neúplně) Král na str. 269. Nový erb na pečeti Janově r. 1620 a v Hradech IX. na tab.).

Pekárek z Poněšic. Císař Maximilian povolil (1570, 20. dubna) Matěji *Pekárkovi*, komorníku, Jiříkovi *Břečťanovi*, registrátoru, a Martinovi *Feitlovi* deklamátoru, vše při dskách zemských a Vojtěchovi *Zubovi*, aby se psali z Poněšic. Erb jim dán tento:

Štít modrý a v něm delfin ryba s červeným jazykem, na němž stojí mořská vlašťovka, jako by chtěla vylétnouti, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modré a bílé barvy a nad tím mořská vlaštovka k vyletění se strojící. Šlecht. arch.)

Pelhřim z Třenkovic. Erb rodiny této byl prý štít bílý a na něm černé křidlo se žlutým měsícem vzhůru obráceným. Též znamení bylo klénotem. Tak Král na str. 345.

Pelhřimovský z Branče v. Tuhanský.

Pelhřimovský z Greifenfelsu, příjmení rodiny, o jejímž povýšení jen to je známo, že se l. 1638 přiznala k zemi. Erb jich byl štít modrý a na něm žlutý noh neb gryf, z bílé skály vyskakující, drže červený kvítek, klénotem byla dvě křidla barvami rozdělená, zlaté modré a modré zlaté a mezi nimi týž kvítek (Král na str. 357.)

Pelhřimovský z Vyskořic. Císař Rudolf dal (1588, 1. února) list erbovní Janovi Pelhřimovskému a Václavovi *Výškovi* a Šimonovi jeho bratru, aby se psali z Vyskořic. Jiný majestát (1592, 29. prosince) dán jim na polepšení erbu. (Kopiář v arch. Třebonském.) Posavadní erb podle tohoto polepšení byl štít poloviční, pravá strana rozdělená na tři pole na příč, bílé, červené a bílé, v levé straně bylo 6 pruhův pošikem od pravé dolů, 3 žluté a tři černé střídajíce se a přes celý štít černá orlice s korunkou, helm s korunou, přikryvadla červená bílá a černá žlutá a nad korunou černá orlice pod korunkou. Ten tedy zůstal Výškovi, ale Pelhřimovskému polepšen (1600, 9. prosince) tak, aby byl štít křížem na čtvero rozdělen, 1. pole žluté, 2. bílé, 3. modré a 4. červené a přes celý štít černá orlice pod korunkou, turn. helm pod korunou s přikryvadly červenými modrými bílými a žlutými červenými a nad tím táž orlice. (Šlechtický arch. a týž kopiář, Král na str. 266 a 337 odchylně nesrovnávaje se s majestáty i r. 1592 i 1600.

Pellet von Hund přijmení rodiny odkudsi z Němec přistěhovalé, jejímž erbem byl štít se znamením mluvícím, totiž psa stojícího. (Tak na pečeti Janově r. 1717 v arch. mus.)

Pencik z Penciku, příjmení Lužické rodiny, kteráž se v l. 1491 a 1492 vyprodala a pak v Čechách na Stroužnici a jiných statcích usadila. Čáslav z P. měl (1391) na štítě křidlo podobně jako Meziříčtí z Lomnice, ale s šachovnicí. (Arch. Drážďanský.) Erbu toho nezměnili i později; nosili na modrém štítě křidlo s červenou a bílou šachovnicí a za klénot měli dvě křidla týmž způsobem zbarvená. (Rodop. paměti v arch. Zemském.)

Peprlové z Levenberka. Vít Peprle, prymas a rychtář Starého města Praž. obdařen 1645, 28. července, aby se psal z Levenberka a přidán mu tento erb:

Štít trojdílný; prostředek je modrý klín a tři růže, bílá a pod ní dvě červené. V pravém poli zlatém jest poloviční černá orlice s korunou a vyplazitým červeným jazykem, levé pole jest červené a v něm zlatý korunovaný lev s červeným jazykem vyplazitým, stoje na stříbrné skále, otevř.

helm s korunou a přikryvadly černými zlatými a stříbr. červenými, nad tím poloviční zlatý lev. (Reg. královská, u Krále na str. 312 lev drží hvězdu.)

Pergár z Perku bezpochyby prvotně Perger v. Pergen. Z Dolní Lužice přišli na Moravu a do Čech. Erb jich byl půl kozla červeného v bílém poli a klénot žernov s paví kytou. (Paprockého Zrcadlo na l. 322.) S tím souhlasí Králův popis (na str. 276), totiž štít poloviční, v zpodním poli červený kozel a vrchní pole bílé, jak již bylo psáno.

Perger v. Drago.

Perger z Altenberka. L. 1580, 12. října obdařeni Jozef, Jan, Martin a Václav Pergerové erbem a dovolením, aby se psali z Altenberka. Štít jich byl poloviční, v pravém poli lev k pravé obrácený, v levém dvě růže nad sebou. (Arch. zemský v Praze.)

Perger z Častolovic v. Chrudimský.

Perger neb *Vrchota z Rozenvertu.* Lorenc Perger, důchodní písař na panství Třebonském, povýšen 1629, 5. března do stavu vladyckého a dán mu erb: Štít modrý, v němž jest u zpodku na příč bílá větev o třech sucích, z níž zelená ratolístka o dvou lístcích a na ní papoušek rozdílných barev, v nose drže prsten zlatý turkusem ozdobený, kolčí helm, přikryvadla modrá bílá, koruna a klénotem týž papoušek na ratolístce sedící. Když týž Lorenc (1656, 24. ledna) do stavu rytířského povýšen, dán mu jiný erb, totiž: Štít bílý, na tříhranaté skále zelené po pravé straně rozkvetlá růže červené a zlaté barvy, po levé straně medvěd své přirozené barvy, od kyčle vzhůru k pravé straně vynikaje, maje jazyk červený vyplazený a předními tlapami větvičku té růže drže, otev. helm s kor. a přikryvadly bílými červenými, nad korunou tříhranatá skála, křidla od spodku rozdělená barvami červenou, bílou, žlutou a mezi nimi růže z té skály vyrostlá. (Reg. král., Meraviglia, tab. 17.)

Perger neb *Vrchovský z Vrchoviny*, pocházeli z Charvatska a obrátili se odtud do Rakous, kdež si přeložili příjmení a pak do Čech. Císař Rudolf potvrdil jim l. 1593, 3. února stav jich rytířský a posavadní jich erb (ruku s dobytým mečem) polepšil takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré, v jehož zpodu jsou tři zelené pahrbky a na nich pták slavík žluté barvy, rozkřidlený s hlavou k pravé obrácenou, 2. a 3. pole rozděleno pošikem zdola nahoru ve čtyři pole, dvě bílé a dvě červené, uprostřed štítu štítek se starým erbem, totiž na červeném bílá zbrojná ruka, držíc tureckou šavli, helm otevřený s korunou s přikryvadly modrými žlutými a červenými bílými; klénotem jest ruka s šavlí jako na štítku. Při tom změněno jich příjmení, aby se psali Perger z Pergu. (List z České kanceláře daný, Paprocký o st. ryt. 346, Jak. sb., kdež schází štítek, Král na str. 319.)

Perlenec z Perlbachu příjmení Pražské rodiny 17. a 18. století, o jejichž počátcích není nic známo. Erb jich byl tento: Štít na příč poloviční, v horní polovici červené je lev kráčející, bílé barvy, drže perlu, zpodní polovice je modrá a u jeho vrchu žlutý člun, na němž leží perla, klénotem jsou černá křidla a mezi nimi znamení, jež se rozdítně popisuje, buď jako poloviční

lev bílý, drže perlu, anebo jako čáp (jenž by ovšem také měl držeti perlu). (Král na str. 281, Rodopis. paměti v arch. zemském.)

Pernklo z Šenraitu. Členové rodiny této, posud žijící, přišli do Čech asi ke sklonku 15. století. Erb jejich byl štít červený a na něm liška (přirozené? žluté? barvy) pošikem vyskakující, tak že má hlavu v pravém (druhdy levém) koutě, klénotem jsou tři zelené rovné větve dosti podobné pérům a před nimi liška sedící. Tak na pečetěch r. 1576, 1577 a 1599, Král na str. 327 a v Hradech VIII tab., Meraviglia na tab. 39.)

Pernsdorfský z Ostrova v. Šicha.

Pernek z Pernfelsu. Císař Maximilian obdařil (1572, 14. srpna) Jakuba Perneka, služebníka v kanceláři Č. komory, heslem a tímto erbem:

Štít žlutý a v něm 2 černé pruhy, jeden u zpodku, druhý v prostřed pošikem a na prostředním (tedy v žlutém) medvěd zvíře své přirozené barvy zadními nohami neb tlápami stojící a maje přední nohy neb tlápy rozkročené, ústa rozzívená, jazyk červený vyplazený a obojček červený, k pravé straně obrácený v skoku se vidí, otevřený turn. helm s přikryvadly žlutými černými a točenicí, z nížto 2 rohy buvolové, barvami rozdělená, pravé (zhora) žluté a černé, levé černé a žluté vynikají a uprostřed týchž rohův medvěd zvíře, na zadních nohách sedící. (Reg. král.)

Pešek z Nydrháku. Rodina tato měla prý za erbovní znamení a klénot ruku brněnou držící šíp vzhůru. Tak Král na str. 320.

Vlastenecký kněz Tomáš *Pešina z Čechorodu* nabyl vladyctví kdysi okolo l. 1660. Z české kanceláře mu nebylo dáno, snad je obdržel od některého palatina. Erb jeho byl štít modrý a v něm žlutá kotvice, přikryvadla týchž barev a za klénot dvě křidla orličí, barvami na příč rozdělená, prvé modré žluté, levé žluté modré a mezi nimi žlutá hvězda o šesti špicích. (Zelený v ČČM. 1884 na str. 19, Jak. sb., Král na str. 368, Kadich-Blažek zobrazuje na tab. 78 erb s dvěma helmicemi.)

Pětikostel z Aventinu v. Bydžovský.

Petráček z Vokounšteina. Majestátem daným 1603, 16. července, povoleno Jiříkovi *Vokounovi* a Janovi *Petráčkovi*, měšťanům Star. m. Praž., aby se psali z Vokounšteina a dán jim tento erb: Štít žlutý a přes něj pošikem od pravého horního kouta dolů pruh modrý, v horním a dolním poli štítu a to v každém ryba okoun své přirozené barvy s hlavou k pravé straně obrácenou, kolčí helm a točenice s rozletitými feflíky modré a žluté barvy a přikryvadly týchž barev, nad tím dvě křidla orlí proti sobě postavená, pravé zlaté a přes ně pošikem k levé straně modrý pruh, levého svrchní část zlatá a zpodní modrá a mezi těmi křidly okoun hlavou dolů a ocasem nahoru postavený. (Reg. král. Časopis Sp. Př. St. VII, 107. Tak i Jak. sb. s odchylkou Meraviglia tab. 17, Král na str. 304.)

Petrásek z Petrsfeldu. Majestátem d. 1572, 7. června povoleno Janovi Petráskovi, služebníku v puchalterii České, aby se psal z Petrsfeldu a dán mu tento erb: Štít třemi pruhy na příč rozdělený, první svrchní modrý, ruhý žlutý a zpodní modrý a v tom ruka mužská oděná, vzhůru vyzdvi-

žená a tímiž barvami žlutou a modrou rozdělená, držíc meč nahý, špicí dolů k pravé straně obrácený, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými a modrými, nad tím dvě křidla orličí, tolikéž barvami na příč rozdělená, pravé žluté modré, levé modré žluté a mezi těmi křídly táž ruka s mečem. (Reg. král.)

Petraš z Třezenic. Král Ferdinand obdařil (l. 1557, 27. listopadu) Petra Petraše heslem a tímto erbem:

Štít černé barvy a v něm krokvice nebo váha rybnikářská bílé barvy s přivěšeným pravidlem zlaté barvy na šnuře červené vzhůru stojí, helm, přikryvadla bílá a černá a nad tím kapr své přirozené barvy, rožněm dřevěným naskrz prostrčený, hlavou ke zpodku obrácený se vidí. (Reg. král.)

Petřek z Polkovic. Majestátem d. 1534, 12. Mart. dovoleno Petřkovi aby se psal z Polkovic a dán mu tento erb: Štít červeného pole a v něm půl rohatého srnce nažloutlé barvy, hlavy s rozzavenými ústy k pravé straně obrátíc, rohy vyzdviženými a na konci paŕohy vrchu štítu se dotýkajícími, hrdlem halží neboližto černým řetězem opásaným, kteroužto halži napřed visící zlatý prsten ozdobuje, pravou nohou nad levou vyzdviženou a koleny jako ohýbanými, přikryvadla červená bílá a za klénot též polovice srnce týmž způsobem. (Reg. král.) Protože byl erb ten podobný erbu Hýlovců z Polkovic, možná že byl Petřek od nich k erbu přijat.

Petřík z Benešova. Majestátem d. l. 1548, 10. srpna dán Janovi Petříkovi, obyvateli v Budějovicích erb a dáno dovolení, aby se psal z Benešova. Erb mu daný byl tento: Štít modré neb lazurové barvy, v němž jest mouřenín až po ramena k pravé straně štítu obrácený, maje v ústech 3 péra pštrosí a na hlavě tolikéž tři a pintu neboližto vacoun žluté neb zlaté barvy, pod bradu i na čele uzlem v týle zavázaný, helm s přikryvadly modré a bílé barvy a na něm tři péra bílá pštrosova vynikají. (Reg. král. Viz o něm Jirečkovou Rukověť II 105. Králův popis [na str. 341] neshoduje se.)

Pfalc z Ostřic (něm. Ostritz), příjmení rodiny, jež se u nás vyskytuje od druhé polovice 17. století. Erb jich byl takový:

Štít pošikem od pravého zpodku k levému koutu hornímu rozdělený, levá strana bílá a přes ni jde prostředkem a pošikem (rovnoběžně s dělící čarou) modrý pruh a od toho pruhu v pravo je v bílém poli trojhran s jakýmsi očkem uprostřed něho, zpodní strana černá a v ní zlatá hvězda o 6 špicích, přikryvadla modrá bílá a černá žlutá, z koruny vynikají v pravo brněná ruka s ramenem držíc v hrsti meč, v levo křidlo barvami třikráte na příč rozdělené, modré, černé a žluté a v tom modrém poli zlatá hvězda. (Jakub. sbírka.)

Pfefrkorn z Otopachu. Majestátem d. 1542, 16. května, z Říšské kanc. daným, obdařen Petr Pfefferkorn, cís. drabant, rytířstvím a dán mu erb:

Štít na příč dělený; v horní třetině (bílé) černý orel (jednohlavý) do polovice vynikaje; dolní dvě třetiny modré a poseté černými zrnky pepřovými a mezi nimi zlatý měsíc, maje rohy dolů obrácené a mezi rohy tři zlaté hvězdy, dvě výše a třetí pod nimi. Ot. helm s točenicí a přikryvadly

modrými zlatými a nad tím polovičný orel černý, jako na štítě. (Arch. šl. ve Vídni, též Meraviglia str. 21 (chybně děleno jen do polovice na tab. 18.), Kadich-Blažek 99 Viz i Miltner, Privatmünzen 401 a Králův obraz v Hradech IV, na tab.)

Philo z Dalmanshorstu v. Klatovský.

Píček z Ochsenšteina v. Kyndlík.

Piccolomini. Ottavio P. známý vojvoda třicetileté války, pocházel po přeslici z též rodiny, ze kteréž pocházel Eneaš Sylvius, potomní papež Pius. Erb Ottaviuv byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm modrý kříž a na něm 5 zlatých měsíců s rohy vzhůru obrácenými, na každém rameni jeden a uprostřed pátý, 2. a 3. svislými čarami na čtvero rozdělené a obsahující v těchto pruzích erby Aragonský, Uherský, Andegavský a Jerusalemský (J. B. Rietstop Armorial general II), nad štítem je kníž. klobouk a plášť. Potomci téže rodiny přidali do erbu štítek červený a na něm bílého lva, zejména Jan Václav († 1742) a Ottavio († 1757). Viz i Meraglivia str. 200, tab. 87 a Hrady VIII. tab.

Picin z Tyrnberka (vl. Pizzini) příjmení rodiny, jejíž původ je neznám a jež měla tento erb:

Štít stříbrný a v něm černá orlice rozkřidlená s rozzavenými ústy, k pravé straně patřící, na prsech je zlatý květ hvězdovitý a v nohou drží květy dlouhé s lupénky, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad helmem pohanská koruna, z níž vyniká polovice lva červeného, an drží v předních nohách týž hvězdovitý květ. (Jak. sbírka též Král na str. 338.)

Pichl a *Pichlpergár z Pichlperka.* Císař Bedřich obdařil (1471, 26. srpna) bratří Jiříka a Václava Pichlpergáry novým erbem a to takovým: Štít černý, u jehož zpodu jest červený vršek o třech pahrbcích a z předního buk červený vyrostlý a na těch ostatních dvou stojí lev své přirozené barvy, ocasem vyzdviženým a jazykem vyplazeným, jako by chtěl na ten buk vylézti, nad štítem helm s přikryvadly černými zlatými a nad tím přední polovice lva, an drží pravou nohou buk i s kořeny. (Chmel. Regesta II, 626 č. 6433.) Tento erb ovšem změněn u potomků, kteří se psali Pichly, druhdy však i Pichlpergáry. Z Říšské kanceláře potvrzen (1579, 9. září) Jiříkovi P. a 1582 29. července (1) jemu i bratru jeho Tomáši, ale konečné polepšení a ustanovení událo se (1596, 11. června) z České kanceláře a vypisuje se jich erb takto:

Štít polovičný, pravá polovice s 8 pruhy na pokos barvami rozdělenými, 4 bílými a 4 červenými, levá polovice černá a v ní 3 pahrbkové zelené barvy; na těch dvou nižších lev žlutý, drže v pravé noze hůl neboli regiment (bývalý buk), kteráž hůl je barvami (zhora) červenou bílou a žlutou rozdělena, helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a nad tím půl lva, majícího v nohách praporec vojenský, z polovice (vrchní) bílý a z polovice červený. (Reg. král., odchylně Král na str. 296) Na náhrobku Jiříkově († 1611) u sv. Tomáše jest erb jiný, totiž štít na čtvero rozdělený,

v 1. a 4. poli lev, v 2. a 3. čtyři svislé pruhy, nad helmou je lev mezi dvěma křidly. Barvy štítu jeho jsou tyto: 1. a 4. pole modré a v něm žlutý lev s korunou a rozdvojeným ocasem, 2., 3. rozdělené zhora dolů čtyřmi pruhy: dvěma červenými, dvěma bílými, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, helmice s korunou, z této vynikají dvě křidla, pravé modré a levé červenými a bílými pruhy zhora dolů rozdělené a mezi nimi polovice lva téhož, jako na štítě. (Jak. sb. Král na str. 296 s odchylkami.)

Pikhart z Zeleného Údolu (neb Údolí). Rodina Pikhartův vyskytuje se v Starém městě Pražském od sklonku 15. století. Tak prostě psali se až do 4. desetiletí 16. stol., ale l. 1539 již se píše Zikmund z Z. Ú., patrně tedy nedlouho před tím nabyl odkudsi hesla a erbu.

Erb jich byl tento: Štít červené barvy, v horní polovici (čárou oddělené?) půl orlice bílé, ve zpodní polovici 3 zlaté hvězdy, jedna podle druhé a pod nimi měsíc zlatý, rohy maje vzhůru obrácené, klénotem je polovičná orlice, nad ní dvě bílé větvičky palmové, nad tím týž měsíc rohy vzhůru a na něm dotčené 3 hvězdy. (Meraviglia tab. 18, Král na str. 388 a pečeti.)

Pilárové z Pilchu, rodina vladycká, v 16. st. na Těšínsku osedlá, nosili na modrém štítě bílého pelikána s křidly roztaženými, jak otvírá prsa třem mláďatům, vytečení krve očekávajícím, přikryvadla týchž barev a za klénot též znamení, jako na štítě. (B. tab. 30.)

Pilat (i Rakovnický) z Jenšteina v. Koutský.

Pino z Frydentálu, příjmení rodiny, která pocházela z Lombardie a psávala se jen Pino. Jan Antonius P. vyzdvižen (1727, 2. října) z České kanceláře do stavu šlechtického a dán mu tento erb:

Štít žlutý a na něm na zeleném trávníku zpodek polámaného stromu (smrk, ital. pino) , z něhož zůstala větev a na té stojí černý kos, chtě vylétnouti, kolčí kelm s točenicí a přikryvadly černými žlutými, nad tím dvě křidla rozložitá a barvami na příč dělená, pravé černé a žluté, levé žluté a černé. Když byl povýšen (1728, 10. října) do stavu rytířského král. Č., dovoleno mu, aby se psal v. Fridenthal a erb mu zůstal. (Reg. král., Meraviglia na tab. 51 odchyluje se maje na štítě dvě pole (pravé černé a žluté pruhy a za klénot 2 křidla černá složená.) Dobře Král na str. 353, Blažek (tab. 30 a 31) má čtvero erbův, z nichž dva odchylné.

Pionkotští z Běloblat, kteří sem přišli v 16. století z polských krajin, měli štít na příč pruhem předělený, v hornlm poli trubku a dolní prázdné, touž trubku i za klénot. (Arch. Táborský 1638 a zemský v Brně k. r. 1610.)

Pirchan z Elbinku. Erb jich štít polovičný, u vrchu dvě růže, u zpodu kříž na vršku a za klénot dvě růže popisuje Fr. Teplý v ČČH. XXX, 485.

Pirnes z Pirna. Císař Ferdinand dovolil (1563, 16. srpna) Melicharovi Pirnesovi, v lékařství doktorovi, aby se psal z Pirna a dal mu tento erb:

Štít modrý, ve kterém pruh bílý od vrchu pravé strany téhož štítu až k levé straně pošikem položený a v témž pruhu 3 hrušky (birnen) jedna vedle druhé pořádně s obdélnými zelenými větvemi a s 2 listy zelenými

a stopkami se vidí, kolčí helm s přikryvadly bílými a modrými, koruna, ze kteréž půl kohouta bílého majícího hřeben červený vyniká. (Reg. král. Zmínka i u Krále na str. 303.)

Písečtí z Borové byli potomci městské rodiny Čáslavské. Mikuláš Písecký byl bezpochyby spřízněn s Řehořem Borovským a obdržel po něm (1542, 9. května) týž erb jako on, totiž štít červený, v něm u prostředku půl bílého berana držícího hlavu vzhůru, přikryvadla červená bílá, točenici neb věnec zelený a půl berana jako klénot. (Reg. král. Viz o nich moje Děje Čáslavě na str. 186.)

Písecký z Kranichfeldu. V Písku žil rod Veverynův, kterým se říkalo Písecký, když se vystěhovali. Majestátem d. 1570,12. ledna povoleno Janovi a Václavovi bratřím Píseckým a Adamovi *Čechtickému*, aby se psali *z Kranichfeldu* a dán jim tento erb: Štít polovičný, pravé pole červené a v něm jeřáb k pravé straně obrácený přirozené barvy, drže v pravé noze kámen zlatý a levou nohou na bílé skále stoje, v levé polovici 6 pruhů pošikem, tři žluté a tři černé střídou položené, kolčí helm, přikryvadla žlutá černá a červená bílá, točenice týchž barev, dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý červený a bílý, levý černý a žlutý a mezi nimi jeřáb, jako na štítě. (Reg. král., Pam. arch. IV a 69, Jak. sb. s odchylkami, Král na str. 266.) Obraz erbu Miltner Privatmünzen, totiž Čechtických na str. 28 a Píseckých na str. 432.

Písecký z Třebska v. Hána.

Piskoř z Buči v. z Buče.

z Písnice. Král Jiří povolil (1463, 7. prosince), aby byl Mikuláš Písnický přijat k erbu od Jana „z Kožlovan" (?). Erb Písnických byl štít (modrý) a v něm špalek dubový s osekanými suky, pošikem od levé dolů položený a vedle toho oboustranně větve s dvěma listy dubovými a žaludy, otevř. helm a na něm složená křidla orlová (černá) a na nich též znamení, jako na štítě (Paprocký o st. ryt. 86 a 87.) S tím se shoduje Jak. sb. až na to, že jsou přikryvadla modrá černá. V Královně Heraldice na str. 349 je špalek zlatý a žaludy téže barvy a křidlo modré. Tak i v Hradech XIII. na tab. Když byli bratří z Písnice (1703, 26. listopadu) do hrabského stavu povýšeni, dán jim tento erb: Štít modrým křížem na čtvero rozdělený a uprostřed štítek též modrý, v němž jest žlutý dubový špalek pošikem k levé obrácený, za kterým štítkem prostředkem modrého kříže také černá ostrva pošikem položená se ukazuje; dvě pole (horní) jsou žlutá a v každém je půl orla hlavou ke kraji obrácenou, třetí jest žluté a v něm jest černá krokvice, čtvrté pole jest černé a v něm zlatý lev kr. Č., ale bez koruny, dvě korunované helmice s přikryvadly modrými černými, na pravé opakuje se lev, na levé jest černé křidlo. na něm žlutá krokvice, pod ní tři a nad ní pět plamenův. Erb ten polepšen (1707, 17. ledna) tak, že přidána třetí helmice v prostřed, na níž byl dubový špalek a k vůli tomu obrácen lev na pravé helmici, aby hleděl v levo. (Reg. král. M. tab. 71.)

Pístecký z Weissenberka v. Drahnětický.

Pistorius z Kotnova. Císař Ferdinand III. dovolil (1637, 24. srpna) Janovi Volfovi Pistoriovi, koncipistovi a translatorovi u místodržících aby se psal z Kotnova a dal mu tento erb:

Štít příčným. pruhem rozdělený, vrchní pole žluté a v něm orlice své přirozené barvy, rozkřidlená, k pravé straně obrácená s vyplazeným jazykem červeným, ve zpodní polovici 3 pruhy, dva červené a prostřední bílý na příč tak, že přes ty pruhy kotva žlutá, na níž ta orlice nohami až přes ten prostřední pruh stojí, s obrácenými dvěma háky vzhůru zavěšena jest, helm otevřený s pozlacenou mřížkou a obrvkou, přikryvadla černá žlutá a bílá červená, koruna a 4 péra pštrosová, černé, žluté bílé a červené. (Reg. král.)

Pistorius z Luvka. Jiří Pontanus jako cís. palatin obdařil (1597, 9. července) Pavla Pistoria Žateckého, arcijáhna Plzenského, erbem a heslem. Erb mu propůjčený byl:

Štít křížem na čtvero polí rozdělený a to tak, aby 2. a 3. pole obsahovalo zeď bílou, na níž by byly v 2. poli tři a v 3. poli dvě stínky a za tou zdí aby byla ruka nahá držíc prsten zdobený démantem, 1. a 4. pole modré aby bylo prázdné, kolčí helm s věncem uvitým z větví listů a bobků vavřínových a přikryvadly modrými bílými, nad tím dvě křidla orličí rozkřidlená, pravé modré s bílým cimbuřím, levé bílé s modrým cimbuřím. (Reg. Pontanova.)

Pivnička z Radostic v. Pěček.

Plácel z Elbinku. Václav Plácal a Petr *Kapela* (vlastně Kožka) nadáni erbem a věncem básnickým. Erb ten polepšil císař Rudolf jim oběma majestátem l. 1582, 4. prosince a povolil, aby se psáti mohli z Elbinku. Erb ten byl takový: Štít pošikem od pravé strany k levé straně (dolů) poloviční, v horní modré polovici žlutý měsíc rohy vzhůru obrácený, v dolní bílé zelený věnec bobkový, helm ověnčený, z něhož vynikají dvě křidla složená, jedno na druhém týchž barev jako pole na štítu, na modrém měsíc a na bílém bobkový věnec. (Rybička, O erbovních rodinách Hradeckých str. 16, Král na str. 301, 308.)

Plachý z Třebnic. Rodina Plachých bývala v Horšovském Týně. Majestátem d. 1567, 4. března dáno Jiříkovi P. povolení, aby se psal z Třebnic a tento erb: Štít poloviční, pravé pole červené, levé bílé, a přes celý štít vůl na trávníku zeleném stojící, v červeném bílý, v bílém červený, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a točenicí týchž barev, za klénot dva rohy volové, pravý bílý a levý červený. (Reg. král, Paprocký o st. pan 406, Pam. arch. X, 263.) Tak i Meraviglia na tab. 18, Král na str. 270, avšak odchylně, v Jak. sb. jest pravý roh červený s bílým, levý roh bílý s červeným pruhem.

Plakvic z Georgenberka v. Seidl.

Plakvic z Kolberka. Majestátem d. 1592, 7. dubna povoleno Martinovi *Opravdovic* opatu kl. Břevnovského na Broumově, Matyáši *Štyflovi* a Valentinovi *Plakvici*, aby se psali z Kolberka a dán jim tento erb:

Štít (od pravého horního koutu) pošikem rozdělený, vrchní polovice bílá a v ní tři růže červené, dvě podle sebe a třetí pod nimi, zpodní pole modré a v něm lev, lité zvíře, k pravé straně obrácený žluté barvy, na zadních nohách stojící a přední maje vyzdvižené, s vyplazitým jazykem a ocasem vzhůru vyzdviženým, kolčí helm s přikryvadly žlutými a bílými červenými, koruna, z které vynikají dvě křidla orličí podle sebe, pravé napříč rozdělené, žluté a modré, levé bílé a na něm tři růže, jedna nade druhou. (Paprocký o st. ryt 417, Jak. sb. Král na str. 300.)

Plank z Plankova. Král Vladislav dal prý erbovní list Mikuláši Plankovi, ale ten mu prý v Praze shořel; synovi (?) jeho Janovi P. jenž se psal z Plankova a byl úředníkem kláštersví Zbraslavského, císař Rudolf (1579, 23. října) týž erb obnovil takto:

Štít modrý, v němž po zpodu trávník zelený, na němž plot plaňkový obřídný, plaňky neb koly čtverhranaté pobělavé barvy, při vrchu špičaté a zaostřené, za kterýmž plotem jelen bílé barvy, na témž trávníku postavený, od levé k pravé obrácený, přední nohy rozložené, ústa rozzívená, jazyk vyplazený, rohy červené o 8 parozích mající ve skoku, a při vrchu štítu 2 hvězdy, jedna v pravo, druhá v levo od hlavy se vidí, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, koruna zlatá, 2 rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, ten pravý žlutý modrý, druhý červený bílý a mezi nimi hvězda o 6 špicích. (Arch. šlechtický.)

Plánský z Plekenšteina. Císař Maximilian dovolil (1570, 14. března) Bartoloměji *Planskému* a Janovi *Vintrberskému* Čechům, aby se psali z Plekenšteina obdařiv je tímto erbem:

Štít na poli od zpodku pravé až k vrchu levé strany pošikem rozdělený, zpodní strana modrá, vrchní žlutá, v níž gamzík černý k pravé obrácený ve skoku na zadních nohách stojí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté černé a žluté modré barvy, nad tím muž v župici, na čtvero barvami rozdělené, vrchní pravá žlutá, levá černá, zpodní pravá modrá, levá žlutá, drže v rukou voštíp, maje na hlavě klobouk tatersky modrý s výložky zlatými. (Arch. šlechtický.)

Platejs z Platenšteina. Majestátem d. 1585, 1. října povýšen Jan Platejs usedlý v Praze do stavu šlechtického (z Říšské kanceláře) a dán mu tento erb: Štít na příč poloviční, horní pole černé a v něm žlutý noh sápavý, maje ústa rozzavená a ocas vyzdvižený, ve zpodním poli bílém červený klín vzhůru postavený, v němž bílá lilie a po obou stranách téhož klínu po červené lilii, kolčí helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křidla orličí na sobě položená, zpodní žlutou a černou barvou na příč rozdělené, vrchní bílé s červeným (příčným) pruhem, tak že v bílých částech je červená a v pruhu bílá lilie. (Rybička v Pam. arch. IV. b.) Když byl Jan Karel P. z P. do stavu rytířského starožitných rodin povýšen (1696, 20. listopadu), změněn dotčený erb úplně a dán nový takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm zlatý lev obrácený od kraje do vnitřka a maje ocas roz-

dvojený, 2., 3. pole bílé a v něm tři červené pruhy kolmé, uprostřed štítu štítek, který zpodní lev drží, a v témž žlutém štítku orel, turn. helm s korunou a přikryvadly bílými červenými a žlutými černými, nad tím paví kyta a po obou stranách její po praporci barvami rozděleném, pravém černou žlutou, levém červenou bílou. (Reg. král.) Docela jinak Meraviglia na tab. 18, jiné obrazy mají Kadich-Blažek na tab. 164. a Král v Hradech VIII.tab.)

Plotové z Konařin objevují se v prostřed 16. století v okolí Lipském a později Boleslavském, přišedše tam kdesi od severu a udrželi se v Čechách do 18. století. Erb jejich byl štít poloviční, pravé pole bílé a v něm tři červené růže nad sebou, levé červené a v něm tři bílé dvojnásobné lilie též za sebou, otevř. helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, z koruny vyniká panna prostovlasá v červ. oděvu s poramenicemi neb tráky téže barvy a bílými rukávy, majíc levici opřenou o bok a v pravici natažené držíc kytu z červených růží a zelených listův. (Jak. sb. Král na str. 265, Hrady VI. a XI. tab.) S tím se shodují pečeti Karlova (1609) a Markety Zilvarové z Konařin (1662), obě v arch. desk zemských.

Ploucárovský z Vinné hory. Majestátem d. 1599, 28. září povoleno Mikuláši a Valentinovi bratřím Pl., sousedům v Poličce, aby se psali z Vinné hory a dán jim tento erb: Štít rozdělený pošikem od pravé strany k levé nahoru, svrchní všecka strana dobře přes polovici žlutá, a v ní ruka mužská nahá po rameno, k pravé straně obrácená, ana drží révu nebo ratolest vinnou o pěti listech zelených a čtyřech hroznich, ve zpodní části tři pruhy, žlutý, bílý a modrý, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými, modrými, žlutými, nad tím dvě křidla orlová proti sobě postavená, pravé všecko žluté, levé nahoře modré, uprostřed bílé a zezpod žluté, mezi těmi ruka nahá, jako ve štítě. (Reg. král.)

Počátecký z Drhonic v. Holík.

Počenský z Počenic. Král Ferdinand dovolil (1540, 19. září) Václavovi Počenskému Moravanovi, aby se psal z Počenic a měl pak tento erb:

Štít modrý, v němž je klobouk neboli kolpak červený a u vrchu maje dlouhé bílé péro pštrosové, helm s přikryvadly modrými červenými a nad tím vším týž kolpak. (Reg. král.) Václav objevuje se od r. 1542 jako držitel Želče, píše se potom jen z Počenic, ale od r. 1561 *Želeckým* a zdá se, že pozdější Želečtí byli jeho potomky. Když se jim dostal (1706, 13. července) staročitný stav panský, popisuje se jich erb takto: Štít modrý a v něm červená čepice janičárská se zlatým rubem přeloženým a dlouhou špicí, na níž jest modré péro pštrosové, turn. helm, koruna s přikryvadly červenými modrými a nad tím táž janičárská čepice. (Reg. král.) Tak se popisuje týž erb i v jiných majestátech (1735, 30. června a 1770, 26. května, kdež přidáni dva nohové, štít držící.)

Podhradský z Vlčí hory v. Zahrádecký.

Podolský z Lacenburka. Král Ferdinand povolil (1556, 27. dubna) Janovi Podolskému, jenž se psal po svém dvoru Podolí u Ledče, aby se

mohl psáti, z Lacenburka (snad po pustém hradu Lacenboku u Ledče) a dal mu erb: Štít bílý, v němž 3 pruhy černé pošikem (od pravé strany k levé dolů), helm, točenici s přikryvadly černým bílými a nad tím černé křidlo orličí. (Reg. král.) Erb ten odumřel jeho dcerou.

Podolský z Podolí v. Fruvein.

Podvinský z Doubravičan. Cís Rudolf dal (1596, 24. května) erbovní list Janovi Fryckovi, aby se psal Podvinský z Doubravičan. (Reg. král.) Ten jsa komorníkem při dskách zemských a snad dědicův nemaje, přijal níže psané osoby za erbovní strýce a žádal za potvrzení toho. K jeho žádosti císař Rudolf vyzdvihl (1604, 16. září) Jana *Musila* a Celestina *Šemíka,* oba písaře při nejv. purkrabství, Václava *Kolidia* jinak *Kavka* řečeného, sluhu při puchalterii komory a Ondřeje *Kalihracha* do šlechty na způsob rytířského stavu Římské Říše, aby se psali Podvinský z Doubravičan a vysadil jim tento erb:

Štít poloviční, v horní polovici červené bílý jednorožec, v dolní žluté modrý klín, v němž zlatá lilie a v polích žlutých vedle téhož klínu po modré lilii, turnéřský helm s přikryvadly žluté modré a červené bílé barvy a nad tím polovice bílého jednorožce. (Šlechtický arch. Meraviglia tab. 113 a Král na str. 281 kladou jednorožce okřídleného.)

Polbryc z Polbryc, přijmení rodiny z Němec přistěhovalé v 16. století, z nichž Jindřich držel od r. 1578 Dolanky. Erb jeho byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli ruka v lokti ohnutá, prsty k pravé straně obrácená, v 2. a 3. hrozen na stonku dolů visící, nad helmem ruka 6 pštrosími pery okrášlená. (Kolář z Arch. DZ. IX, 2.)

Polcár z Sparačova. Majestátem d. 1535, 31. března obdařen Štěpán Polcár, aby se psal z Paračova a dán mu tento erb: Štít na dvé rozdělený, vrchní polovice bílá a zpodní červená a přes to rozdělení jsou dva kluky žluté (něm. bolzen) na kříž přeložené, mezi kterýmižto kluky v té vrchní polovici u prostřed štítu hvězda (zlatá?), přikr. bílá červená, za klénot dvě křidla vedle sebe nahoru stojící též rozdělená (barvami) na příč jako štít a přes to rozdělení 2 kluky na příč přeložené kromě hvězdy. (Reg. král.) V listu 1618 (Arch. min. vnitra) pečetí Jetřich Polcar tak, že má hvězdu o 6 špicích také v klénotu mezi křidly. Obraz bez barev Kadich-Blažek tab. 81, jiné na tab. 194.)

Polehradský z Polehrad. Tohoto přijmění byly dvě rodiny a kromě toho psali se ještě tři rodiny z Polehrad.

1. Král Ferdinand dovolil (1538, 10. Maj.) Klimentovi a Bartoloměji Polehradským (mělo by býti Poleradským), aby se psali z Polehrady vysadiv jim tento erb:

Modrý štít, v němž stojí kohout žluté neb ohnivé barvy, helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím křidla orlí jedno na druhém, vrchní modré a zpodín žluté, mezi kterými křidly kohout ohnivé barvy vyniká. (Reg. král.) Rodina ta snad brzo vymřela.

2. Císař Rudolf povolil (1586, 6. ledna) Janovi Polehradskému, aby se psal z Polehrad a dal mu tento erb:

Štít žlutý, v němž do zpodku plot z proutí pletený a za ním na trávníku (zeleném) lev bílý na zadních nohách vzhůru postavený a od levé k pravé straně obrácený, maje rozložené přední nohy, otevřená ústa, jazyk vyplazený a ocas vyzdvižený, kolčí helm s korunou a přikryvadly žluté modré barvy, nad tím modré křidlo orlí se žlutým pruhem pokosem položeným a v témž pruhu tři bílé lilie. (Reg. král., Král na str. 278 a 342, ač odchylně, dobře též v Salmovském erbovníku.)

Týž erb a bez nejmenší změny dán (1590, 29. prosince) Janovi *Károvi*, Jiřímu *Bohdaneckému* a Kašparovi *Vinterovi*, jimž také povoleno, aby se psali z Polehrad. (Reg. král.)

Polenta ze Sudetu v. Matyáš.

Polius Šotnovský ze Zavořic v. Škréta.

Polkovský z Polkovic. Král Ferdinand dovolil (1544, 30. listopadu) Jiříkovi Polkovskému (Moravanovi), aby se mohl psáti z Polkovic nadav jej tímto erbem:

Štít zelené barvy a v něm ruka člověčí až po loket v červeném rukávě vyniká od zpodku z modrých oblaků a v tom rukávě prém pozlacený, držíc ruka v hrsti 6 gbel (t. j. stebel neb zbel) s pšeničnými klasy, přikryvadla červená zelená a nad helmem táž ruka. (Reg. král.)

Polnický z Palovic. Císař Maximilian obdařil (1566, 26. ledna) Šimona Polnického z Palovic Slezana erbem a heslem. Erb byl tento:

Štít na čtvero na kříž rozdělený, 1. pole červené a v něm žlutá hvězda, 2. bílé a v něm též hvězda o 8 špicích, 3. bílé a 4. červené a v nich medvěd své přirozené barvy k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými červenými, nad tím jelení rohy o pěti parožcích, pravý roh sivé neb popelaté a levý červené barvy vynikají. (Reg. královská.)

Rodina Polnických z Polné měla na štítě 3 kluky (střely bez tulejí) pokosně položené a nad helmem 3 pštrosová péra. (Tak na pečeti Zachařově r. 1599. (Arch. mus.)

Polydor z Boubína. Majestátem d. 1621, 11. srpna dovoleno Jiříkovi *Doubravskému*, ingrosistovi menších desk zemských a Šimonovi *Polydorovi*, aby se psáti mohli *z Boubína* a dán jim tento erb:

Štít červený a na něm žlutý korunovaný delfin, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílými a červenými a nad tím paví kyta. (Reg král.)

Poněšický z Poněšic. Majestát krále Ludvíka z r. 1520, který ukazoval l. 1712 Karel P. z P. žádaje za přijetí do Starého města Pražského, byl bezpochyby erbovní list.

Erb jejich byl takový: V štítě modrém (?) ruka obrněná držíc 2 šípy křížem přeložené, takový je i klénot. (Král na str. 320. S tím se také srovnává pečítka v Píseckém arch.)

Pontan z Braitenberka. Jiří Barthold, rodák z Mostu (odtud Pontanus řečený), později probošt kostela Pražského, psal se po prve z Praitenberka l. 1588 (A. Truhlář, Rukověť I, 148). Protože se dokládá v majestátu z r. 1596, že věž vzata z jeho dřevního erbu, zdá se, že první erb jeho byl takový, jako propůjčil Melcárům sám z moci palatinské. Císař Rudolf obdařil z Říšské kanceláře (1596, 2. února) Pontána a všechny budoucí probošty novým erbem, jenž se popisuje takto:

Štít modrý, na němž se vidí kníže brněný, kníž. kloboukem a pláštěm zdobený, na vysokém trůnu sedící a sv. Václava zobrazující, týž pak kníže drží ke svému lůnu a před trůnem štítek, za nímž jest viděti dvě ostrvy křížem na způsob X přeložené a znamení ukazující, jež má Zbyněk Berka z Dubé arcibiskup na svém štítě po otci a předcích. Dotčený štítek jest černý a přes něj na příč jest položen žlutý pruh. V horním poli téhož štítku jest zlatá písmena R zdobená zlatou korunou královskou, znamenající jméno císařovo, v dolním pak poli pod pruhem jest věž vzata ze štítu Pontánova, totiž věž bílá s třemi stínkami a tolikéž okny stojící na třech žlutých skalkách Za trůnem sv. Václava jest jeho bílý prapor, na němž jest černá orlice rozkřidlená mající červenou hvězdu na levém křidle. (Arch. kapit. Praž. Rybička v Pojednáních Uč. Sp. r. 1862 na str. 135, opis také v šlecht. arch. Jako všechny erbovní listy latinské toho věku jest plný prázdných rčení, též mu bez vyobrazení nesnadno rozuměti.)

Popovský ze Šarfenbachu. Císař Ferdinand III. dal (1656, 22. září) Tomáši Ferdinandovi P., hejtmanu Malešovskému, heslo ze Šarfenbachu a tento erb:

Štít je polovičný, v pravo žlutý, v levo modrý, v pravém poli půl orla dvouhlavého své přirozené černé barvy s červeným jazykem, k pravé straně obráceného, v levém poli při zpodku potok bílý k pravé straně tekoucí a z něho lev bílý vystupuje, k pravé straně se sápaje s vyplazeným červeným jazykem a dvojnásobným ocasem, turn. helm se záponou zlatou, přikryvadla žlutá červená a bílá modrá, koruna, dvě křidla orlová s roztaženými brky vzhůru naproti sobě vyzdvižená a barvami rozdělená, levé modré bílé a v něm hvězda zlatá o 6 špicích a pravé žluté černé a v něm uprostřed půlměsíc bílý s rohy k levé straně obrácenými a mezi těmi křidly lev k pravé straně obrácený tak, jako ve štítě. (Reg. král. Meraviglia tab. 18. odchylně.)

Pořický z Roklína. Majestátem d. 1567, 17. dubna obdařeni Jan Junek, Jan Toman a Jakub Amfion strýci, aby se psali P. z R. Erb jich byl lev o dvou ocasích stojící přes pruh šourem k levé od pravé natažený. Tak na pečeti Tomanově. (1574, Kolář z kapit. arch.)

Portnár z Kuglhofu. Portnárové (Portner) seděli na manství Kugelhofu u města Slavkova ještě l. 1549, kdež jim erb od krále Ferdinanda potvrzen. Možná že byli již před tím erbem obdařeni, avšak od r. 1547 píší se stále z Kuglhofu neb Guglhofu a kupovali pozemské statky. Erb jich byl štít modrý a na něm jelen bílé (neb přirozené?) barvy na zadních no-

hách stojící a vyskakující, přikryvadla modrá bílá a za klénot přední polovice téhož jelena s předníma nohama před sebou jako ve skoku. (Jak. sb.) S tím souhlasí pečeť Hanušova (1561) v arch. mus.

Porubský z Poruba. Cisař Matyáš dovolil, (1615, 6. července) Michalovi Porubskému, aby se psal z Poruba a obdařil jej tímto erbem:

Štít žlutý, v jehož prostředku ostrva černá vzhůru vyzdvižená o 3 sucích, na nichžto každém totiž jednou po pravé a dvakrát po levé straně věnec zelený zavěšený se vidí, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými, zl. korunou, z níž ostrva černá tím vším způsobem, jako ve štítu, vyniká. (Reg. král.)

Hrabata *z Pötting*, kteří sem přišli z Rakous po r. 1620, měli tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. červeném poli v polo rozdělená zlatá podkova vzhůru obrácená, mezi níž se dva zlaté hřebíky křížem přeložené nacházejí, v 2. a 3. poli též červeném chrt (bílý) se zlatým obojkem k pravé straně ve skoku obrácený. Na štítě jsou dva korunované helmy s přikryvadly červenými žlutými a červenými stříbrnými, z jedné koruny vynikají orličí křidla červená vedle sebe postavená a brky na obě strany rozkřidlená, na nichž je již dotčená podkova s hřebíky, z druhé chrt, jehož hlava jest ozdobena 3 pštrosovými péry, dvěma červenými a prostředním bílým. (Obr. Meraviglia tab. 71. Kadich-Blažek tab. 81, Hrady IX. tab.)

Potvicové z Potvic měli na štítě dvě metlice vedle sebe zády postavené, klénotem pak byla metlice jedna. Tak na pečeti Oty z P. seděním v Dubči z r. 1609. (Kolář z arch. mus.)

Pouchovští z Pouchova měli na štítě medvěda na zadních nohách stojícího a k pravé hledícího, an drží v předních nohách dobytý meč, pravou za jilec, levou za hořejší konec meče. Klénot jest též takový, ale medvěd poloviční. Tak vyobrazen jest na kosmografii. Král (326) dokládá barvy, štít stříbrný a medvěda černého. Jak si Jan z Pouchova administrátor rozhojnil svůj erb, lze čísti v I. díle této Heraldiky na str. 21, 123, 284. Synovec jeho Zikmund prosil císaře, aby mu dal na štít na místě medvěda lva a aby se psáti mohl z Levenberka. (ČČM. 1878, str. 434.) Povoleno tak majestátem d. 1556, 3. května. (Reg. král.) Od té doby psával se také jen „z Pouchova a ze Lvové hory".

Pour Najburský z Najburka. Filip Ludvík, falckrabě na Rýně, dal l. 1572, dne 31. března Pavlovi Bauerovi, správci kostela v Neuburku nad Dunajem, a jeho bratrovi erbovní list, kterýž se ztratil. Týž kníže jej proto l. 1603, 17. ledna podle opisu obnovil a do nového erbovního listu vložiti dal. Jím také obnoven erb již l. 1572 daný, totiž:

Štít modrý a na něm sedlák (bauer) zasévající na roli, maje červený kabát se zlatými knoflíky, kalhoty též zlaté, černé boty, červený klobouček se zlatou šňůrou a kohoutím pérem; kolčí helm s přikryvadly červenými žlutými a nad tím týž sedlák. (List něco poškozený a bez pečeti l. 1910, majetek Stanislava z Najburka, berního v Klatovech.)

Podle tohoto listu dán 1603, 9. dubna Mikuláši Paurovi list erbovní z České kanceláře, aby se psal Najburský z Najburka a přidán mu týž erb, totiž:

Modrý štít a na něm role a na té roli stojí sedlák v červeném kabátci se zl. knoflíky, zlatými kalhotami, černými botami, červeným kloboukem s bílým pérem kohoutím, maje přes záda bílou plachtu k setí; kolčí helm pod korunou s přikryvadly červenými zlatými a nad tím týž sedlák jako na štítě. (Reg. královská.)

Poust (něm. Paust) *z Libštatu*, příjmení rodiny, která se u nás v 16. a 17. st. vyskytuje.

Erb jejich byl štít na příč polovičný, v horní polovici červené polovice bílého lva, ve zpodní modré bílá meluzina držíc zlatý trojzub dolů obrácený, klénotem byla dvě křidla barvami na příč rozdělená, červené modré a modré červené a mezi nimi polovičný lev bílé barvy. Také se vyskytují složená křidla na příč dělená, vrchní je červené bílé a z nich vyniká polovičný lev. (Meraviglia tab. 111.) Blažek na tab. 71 má křidla bílé, červené modré a modré, červené bílé; přikryvadla modrá bílá. (Král na str. 281.

Volf *Prager*, sice neznámá osobnost, měl za erb štít modrý a v něm pošikem od pravého koutu horního dolů okleštěk skořicové barvy, na níž je zavěšen zelený lipový list dlouhou stopkou, jako by měl spadnouti dolů, odtud k levému koutu hornímu je zlatá hvězda, přikryvadla a točenice nad helmem modrá žlutá a nad tím vším dvě ostrvy skořicové barvy a za každou je zavěšen zelený list za dlouhou stopku. (Jakub. sbírka, též Král na str. 353, ale odchylně.)

Pravětický z Radvanova a Vokachynic. Tak se nazývala rodina, jež byla osedlá v Uhřích a tam od Turkův ožebračena byvši uchýlila se na Moravu. Starodávný jich rytířský stav potvrzen l. 1574, 21. května majestátem, z něhož poznáváme i jejich erb, totiž:

Štít modrý, v tom uprostřed hlava člověčí s vlasy, bradou černou a s kusem ramene uťatého, z něhož krev teče, kolčí helm, přikryvadla modrá bílá, točenice a nad ní 3 péra kohoutí, modré, bílé a černé a u těch per z každé strany buzikán stříbrem obložený. (Arch. šlechtický ve Vídni, Kadich-Blažek tab. 194, Jak. sbírka s chybnými barvami, zcela chybně Král na str. 344.) Obraz erbu pěkně vytesaný jest na náhrobku v kostele sv. Jakuba Brněnském.

Pražák z Freifeldu v. Kotva.

Pražák z Grynfeldu. Císař Rudolf dovolil (1578, 10. listopadu) Václavovi *Pražákovi*, deklamatoru při dskách zemských, Janovi staršímu *Horskému* a Janovi *Lešanskému* strýcům (snad jen erbovním), aby se mohli psáti *z Grynfeldu* a dal jim tento erb: Štít černý a v něm krokvice špicí vzhůru k vrchu obrácená bílá a 3 lvové hlavy, jedna u zpodku pod tou krokvicí a dvě u vrchu oboustranně té krokvice, vše zlaté barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly černé a žluté barvy, dvě křidla orličí rozkřidlená,

pravé černé se zlatým pruhem na příč, levé žluté s černým pruhem. (Šlecht. arch.)

Pražák z Hořkovce v. Fafout.

Pražák z Jindic. Daniel Pražák, měštěnín Nového města Pražského koupil l. 1601 statek Jindice a psal se l. 1603 *z Hořkovce*, dostav snad heslo to od nějakého palatina. L. 1605, (20. května) dostal majestát, aby se mohl psáti z Jindic, při čemž mu vysazen tento erb:

Štít na příč rozdělený, vrchní polovice modrá a v ní půl jednorožce žlutého, od pravé k levé vzhůru obráceného a po zadní kýty vynikajícího, zpodní polovice červená a v ní bílá lilie vzhůru postavená, helm s točenicí a nad tím 3 péra pštrosová, modré, žluté a červené. (Reg. král., též na pečeti r. 1610 v arch. mus.)

Pražák z Petřína. Majestátem d. 1562, 30. května dovoleno Benešovi Pražákovi, sousedu Pražskému, aby se psal z Petřína a dán mu tento erb: Štít poloviční, pravá polovice žlutá a v ní od zpodku pošikem tři pruhy modré a v tom každém pruhu o třech hvězdách žlutých, levá polovice červená a v ní zezpod bílý pahrbek, na němž lev bílý, vzhůru na zadních nohách stojící, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílými červenými a žlutými modrými, nad tím orličí křídlo rozletité žluté barvy, přes něj tři pruhy modré s hvězdami pošikem položeny jsou tak, jako na štítě. (Rybička o erbovních rodinách Hradeckých na str. 29, též Král na str. 263.)

Pražák ze Štomíře v. Štomírský.

Přeborovický z Přeborovic. Král Ferdinand dovolil (1541, 16. prosince) Linhartovi Přeborovickému, aby se psal z Přeborovic, nadav jej tímto erbem:

Štít bílý a v něm jest u prostředku červené kolo mlýnské, nad helmem točenice, též přikryvadla bílé a červené barvy a nad tím vším orlí křidlo barvami na příč rozdělené, zhora bílé, zdola červené. (Reg. král.)

Prefat z Vlkanova. Rodina Prefátův přijata bezpochyby k erbu Sosnovcův a přejala od nich titul i erb, totiž: Štít poloviční, v pravo modrý a v levo červený a přes ten štít vlk (nebo spíše vlčí pes) bílý a to jen přední polovice se zlatým ostnatým obojkem na hrdle jako ve skoku, přikryvadla modrá bílá a červená bílá, točenice týchž barev, dvě křidla, v pravo modré v levo červené a mezi nimi týž chrt polovicí vynikající. (Jak. sb. K. Chytil, Oldřich Prefat z Vlkanova na str. 121.)

Precht z Rotenburka, příjmění rodiny německé, jež byla v 16. st. osedlá v okolí Kašperských hor. Erb jejich byl štít na příč poloviční, horní pole červené, zpodní bílé, v tom červeném 3 routy vzhůru postavené. Klénotem byl vysoký klobouk s obrubou téže barvy jako vrchní polovice štítu a na konci jeho černé peří. (Král na str. 276. Soupis Sušicka 34.)

Prejdar ze Svaté hory v, Trofin.

Přeloucký z Neratova. Císař Ferdinand povolil (1561, 15. července) Martinovi Přelouckému, Moravanu, aby se psal z Neratova a dal mu tento erb:

Štít červený a v něm po levé straně pošikem skála bílé barvy, z níž jelen vyskakuje se zlatými rohy o 2 parozích, helm s točenicí a přikryvadly červené bílé barvy, nad tím rohy jelení zlaté o dvou parozích. (Reg. král.)

Přibyslavští z Modlíkova byli potomci Jiříka Přibyslavského osedlého v Čáslavi, kdež byl král. rychtářem. Majestátem d. 1602, 24. dubna obdržel právo psáti se z Modlíkova a obdařen tímto erbem: Štít poloviční, pravé pole bílé a v něm poloviční orel modrý s celou hlavou, maje pysky otevřené a jazyk vyplazený, levé pole modré a v něm polovičná dvojnásobná lilie bílé barvy, kolčí helm s přikryvadly modrými bílými, koruna zlatá, z níž vynikají dva buvolové rohy barvami na příč rozdělené, pravý (zhora) bílý a modrý, levý modrý a bílý, mezi nimi lilie celá bílé barvy. (Reg. král., Meraviglia tab. 19, Králova Heraldika na str. 265.) Odchyluje se kresba v Jak. sb., neb tu jest černý orel poloviční v zlaté, lilie v červené barvě přikr. čtverých barev a oba rohy červené. Zdali snad potomci tak samovolně měnili, není známo.

Prog z Velnic. Ačkoliv jsou Velnice v Čechách, nezdá se, že by byli Progové domácí rodina, ač se již l. 1537 u nás připomínají. V erbovníku Dírenském a na pečetěch l. 1537, asi 1540 a 1589 popisuje se jejich erb takto: Červený štít a v něm lilie bílá, nad helmou je klobouk červený nízký s plochou střechou a na něm 6 bílých per pštrosových, tři ohnuté v pravo a tři v levo. Kolář našel ve Vídenském erbovníku (č. 8330) jiný popis, totiž štít jako nahoře, klobouk červený s 6 pštrosovými pery černobílými a od střechy klobouku červené jdou šňůry červené zlaté dolů až pod štít, kde jsou svázány v uzel kolem samého štítu.

Prokecius ze Šneberka. Císař Ferdinand II. dovolil (1628, 6. června) Václavovi Prokeciovi a synům Jana, jeho bratra, aby se psali ze Šneberka a obdařil je tímto erbem:

Štít barvami žlutou a fialovou pobrunatělou (karmínovou?) na 4 pole rozdělený, 1. a 4. pole fialové a v něm kotva černá držadlem k rohu, 2. a 3. žluté a v něm kotva k pravé straně obrácená a přes obě pole pruh modrý od boku dolejšího žlutého pravého až do vrchu horního levého na pokos tažený a v něm 2 hvězdy žluté, otevřený helm, přikryvadla žlutá černá, koruna a nad ní věnec bobkový. (Reg. král. Král na str. 298.)

Prokl z Proksdorfu (Pröckl von Procksdorf), příjmení rodiny přistěhovalé. Erb jejich byl štít na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm žluté kolo palečné, 2. a 3. modré a v něm bílý pruh na příč, klénotem byla dvě křidla rozličných barev, modré a na něm stříbrný a žluté a na něm červený pruh na příč a mezi nimi červená lilie. (Král na str. 296, na str. 285 připisuje též rodině jiný erb, totiž štít na příč poloviční červený a bílý a přes něj dvě lovčí trubky svázané, pysky dolů obrácené a za klénot též trubky, ale, jak píše na str. 149, byl to erb *Paklův z Proksdorfu.*)

Prokop z Rovin v. Kamaryt.

Prolhofer z Purkersdorfu, příjmení rodiny, jež odedávna (aspoň od první polovice 16. st.) byla osedlá v Loketsku a také se psávala Brolnhofer v. Porkersdorf; jak se však zdá, přistěhovala se ze sousedství.

Erb jich štít zhora dolů poloviční bílý a modrý a přes něj celý větev dubová s 7 zlatými žaludy, klénotem pak byly 3 zlaté klasy. (Meraviglia tab. 113, Král na str. 269 a v Hradech XIII na tab., též náhrobek v kostele Bochovském z r. 1562.)

z Promnic, příjmení starožitné rodiny z Hlohovska pocházející. Polepšení erbu dosáhli l. 1542 a 1549 stavu panského v Říši. Zikmund Žibřid z P. dosáhl (1652, 9. června) hrabství v České koruně. Při tom polepšen jeho erb a prvotní erb rodiny dán za štítek. Byl erb tu takový:

Štít křížem na čtveto rozdělený, 1. a 4. pole modré a na něm dva lvi s rozdvojenými ocasy v běhu, 2. a 3. zlaté a pošikem od pravé strany dolů dva černé pruhy. Uprostřed štítu jest červený štítek a dotčeným směrem zlatá střela se stříbrným ostřím a nad ní a pod ní po stříb. hvězdě. Tři ot. helmy s korunami a přikryv., u pravé helmice modr. zl. bíl. červ. zl. černými, u prostřední červ. stříbrnými, u levé čern. zl. červ. bíl. zl. modrými. Nad prostřední helmicí 3 péra pštrosová červené, zlaté a černé a před nimi bílý pes doga s čern. jazykem a obojkem zlatem lemovaným, nad pravou korunou modré křidlo a v něm bílý lev s rozdvojeným ocasem k levé hledící, nad levou korunou zlaté křidlo a na něm černý kůň ve skoku k pravé obrácený. (Reg. král., Blažek 61, 136, Král 361.)

Proskovští z Krohenšteina. L. 1628, 26. dubna obdržel Jan Samuel Proskovský, služebník u České kanceláře dvorské, majestát, aby se psal z Krohenšteina, i s tímto erbem:

Štít trojdílný, uprostřed klín nahoru zlatý a v něm na zelené skále vrána své přirozené barvy. V levém poli červeném stříbrný lev s červeným jazykem vyplazitým, v pravém poli stříbrném týž lev, ale červený. Kolčí helm s korunou s přikryvadly červenými zlatými a červenými stříbrnými, 2 křidla orličí, barvami dělená, pravé (zhora) stříbrné a červené, levé zlaté a černé a mezi nimi táž skála s vránou. (Reg. královská, tak i Král na str. 312.)

Protivec z Karlova. Erb rodiny této byl takový: Štít červený a na něm bílé znamení, jako by šat ztočený neb ždímané prádlo bylo otočeno do kruhu a konce by na obou stranách do horních koutů štítu vyčnívaly, přikryvadla červená bílá, za klénot jelení rohy hnědé barvy. (Jak. sb. Král na str. 366.) S tím se srovnává pečeť Janova (1629) v arch. mus.

Proxenus se Sudetu v. Matyáš.

Pruskovský z Pruskova, příjmení Slezské rodiny, která se v Čechách l. 1567 zakoupila. Prvotním jich erbem byly 3 podkovy, otevřenými stranami k oběma bokům a zpodku štítu obrácené. (Paprocký o st. pan. 349.) Když byli Pruskovští (1560, 16. dubna) do panského stavu kr. Č. vyzdviženi, polepšen jejich erb takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole na příč rozdělené, zhora žluté, dole černé a v něm jelen přirozené barvy ve skoku, 2. a 3. pole je starý štít červený s 2 podkovami (otevřenou stranou od sebe) bílé barvy, turn. helm, přikryvadla černá žlutá a bílá červená, koruna a z ní vyniká půl jelena ve skoku. (Reg. král. Paprocký, Meraviglia tab. 71. Kadich-Blažek tab. 83, Blažek tab. 32. Hrady VIII. tab., Král na str. 295 shoduje se s Paprockým, že 2. a 3. pole bylo na dél děleno na červené a bílé, v červeném bílá, v bílém červená podkova.) Patrně si majitelé měnili.

Prušek z Prušova Jiří Pertolt Pontan jakožto palatin obdařil (1607, 1. září) Daniele *Stramonida* (Slámu? Slaměnce?) Bohdaneckého, Martina *Pruška* Přeštického, purkrabě v Nových Benátkách, Matěje *Borka* Lipnického, důchodního písaře v Přerově a Matěje *Pamětinského*, písaře důchodního v Benátkách erbem tímto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole červené s bílou růží, 2. 3. žluté s bílou volavkou, 4. modré se žlutou skálou a křížem, jako klénot dvě křidla modré s červeným a červené s modrým pruhem a mezi nimi žlutý kříž. (Ruk. kl. Strahov.) Avšak Prušek vyprosil si l. 1611 majestát, jímž erb tento takto přeměněn: Štít křížem na čtyři rovné pole rozdělený, 1. a 4. pole červené s bílou růží o pěti listech, 2. a 3. žluté a v nich modrá (dvojnásobná) lilie, turn. helm s přikryvadly bílými červenými a žlutými modrými, točenice týchž barev (v pravo modrá žlutá, v levo červená bílá), dvě křidla orličí proti sobě roztažená, v půli barvami rozdělená, pravé bílé červené, levé modré žluté a mezi nimi lilie modrá vynikající. Při tom dostal titul „z Prušova". (Reg. král.) V Jak. sb. jest týž erb, ale červené v bílém a žluté v modrém, křidla černá a mezi nimi červená růže.

Prymus ze Zvířetína v. Sixt.

Prync z Buchova, příjmení rodiny v 16. století nobilitované.

Daniel *Princ*, rada nad apelacími na hradě Pražském, který byl od cís. Maxmiliána vyslán do Ruska, vyzdvižen (1588, 13. června) do šlechtického stavu z Říšské kanceláře a potvrzen mu tento erb:

Štít bílý a v něm lev s červenou a žlutou šachovnicí, turn. helm, k němuž přidána koruna, přikryvadla žlutá červená a nad tím dvě hořící pochodně. Vnuka jeho vyzdvihl císař Leopold (1664, 5. května) do panského stavu král. Č. Erb jeho změněn takto

Štít se zpodem zeleným, křížem na čtvero rozdělený, v 1 . a4. poli modrém laň přirozené barvy ke vnitř obrácená horní na zelené horce, 2. a 3. pole červené a na něm pes bílý se zl. obojkem s kroužkem, horní též na zeleném poli, oba do vnitř obráceni; uprostřed bílý štítek a v něm na zelené horce červený lev k pravé obrácený, rozzavený a s rozdvojeným ocasem, 2 helmy s korunami a př. červenými zelenými, na levé poloviční laň, na pravé poloviční pes s týmž obojkem. (Reg. král., Rodopisné paměti v arch. zemském, Meraviglia na str. 86 a tab. 51. Král na str. 324 a v Hradech XIV na tab.)

Pštros Drastský z Drasi, rodina patrně do šlechtictví povýšená, jež

byla od konce 16. st. v držení dvora v Drastech. Na štítě měli půl člověka majícího na hlavě korunu snad z peří, dosti hrubou, pravicí drží střelu tulejí vzhůru, levici maje v bok podepřenou. (Rodop. listy v arch. zemském, Král na str. 277 dobře, ale matně na str. 291.)

Pštros z Ebrharce v. Rudolt.

Pštros z Mirotína. Císař Maximilian dovolil (1566, 26. ledna) Janovi Pštrosovi, aby se psal z Mirotína a dal mu tento erb:

Štít na poli na příč rozdělený, svrchní strana modré barvy, v níž hvězda žlutá se 7 špicemi, ve zpodní pak straně 4 pruhy, první a třetí žluté, 2. a 4 (tuším z dola) červené barvy se vidí, kolčí helm s přikryvadly a točenicí žluté, modré, červené barvy, nad tím 2 péra pštrosová, pravé modré, levé žluté, vzhůru stojí. (Reg. král.) Tak i na náhrobním kameni Janově († 1569) v Táboře u sv. Jakuba. (Král na str. 283 sice neúplně, ale něco lépe než na str. 291, kdež matně přidal Pštrosy z Drastu.

Puellacher, přijmění rodiny, která přišla z Rakous asi l. 1528 a sloužila králi při horách Jáchymovských. Na štítě měli velblouda (druhdy o jednom, druhdy o dvou hrbech), nad ním otevřený helm s korunou a nad tím zase velblouda. (Vyobrazení v Miltnerových Privatmünzen tab. XXXVIII. N. 322—328.)

Půhončí z Předmostí. Předek této rodiny byl Martin Půhončí, vrchní na Mirově, l. 1616 vladyctvím obdařený. Erb jejich byl štít na zdél polovičný. V pravé polovici noh ve skoku, levá polovice na příč rozdělená; v horním poli lilie, kterouž týž noh předními nohama drží, ve zpodní dva pruhy pošikem, klénotem jsou dvě křidla orličí a mezi nimi kosíř, nůž vzhůru postavený. (Jak. sb.) Vyobrazen jest týž erb v Miltnerových Privatmünzen na tab. XLI.

Pucheřský z Puchře. Na dvoře v Puchři seděli lidé, kteří nebyli stavu vladyckého, ale byli poddáni přímo králi. Potomkovi neb nástupci jich Janovi Puchřeckému dovolil král Ferdinand (1546, 20. ledna), aby se psal z Puchře a vysadil mu tento erb:

Štít modrý, v němž jestřáb, pták, své přirozené barvy, drže ústy a pazoury kuroptvu se vidí, přikryvadla modrá, bílá a nade vším týž jestřáb, jako v štítě. (Reg. král.) Nepsali se však Puchřeckými, nýbrž Pucheřskými.

Puchomířský z Puchaimu. Erb rodiny této byl prý štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm 3 zlaté snopy, dva nad jedním, 2., 3. trojdílné na příč bílé, červené, bílé, klénoty dva totiž 1. péra červené, bílé, červené a 2. zlatý snop. Tak Král na str. 299.

Pulbřic z Pulbřic (i Pulbryc), rodina z ciziny přistěhovalá, na počátku 17. st. v Praze osedlá. Erb její byl štít polovičný, pravá strana bílá, levá pak šachovnicí bílé a červené barvy (6 řad po 3 kostkách), přikryvadla červená bílá, nad helmem koruna a nad ní kotouč, jehož obruba vybíhá ve 2 konce křížem přeložené; to vše je bílé kromě levé polovice kotouče, jež jest šachovnicí asi tak, jako v štítě. (Jakub. sbírka, Král na str. 261.)

Purek z Chotouně v. Chotounský.

Purkhamer z Úrazu. Majestátem d. 1579, 18. února byl dán erb Ondřeji Purkhamerovi, jehož Jan Kutovec z Úrazu k erbu a vladyctví přijal a to takový: Štít modré barvy, v němž u zpodku měsíc žlutý, špicemi vzhůru až do polovice štítu vyniká a z toho měsíce půl orlice ptáka bílé barvy, mající na pysku kroužek zlatý po ocas a nohy se vidí, turn. helm s korunou zl., přikryvadly bílými modrými a za klénot táž orlice. (Reg. král.)

Pušperský z Pleší. Král Ferdinand dovolil (1551, 21. září) Šťastnému Pušperskému, aby se psal z Pleší a vysadil mu tento erb:

Štít modrý a od zpodku téhož štítu tři pahrbky zelené vynikají a z toho prostředního pak srnec své přirozené barvy k pravé straně obrácen jsa až po zadní nohy, maje dva celé rohy, každý se 3 parůžky, k skoku vyniká, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými a nad tím nade vším srnec k pravé straně obrácený se vidí. (Reg. král.)

Puteani, přijmění (z Putean, de Puteani) cizí rodiny romanské, která přišla do Čech v 17. století a snad tu posud žije. Byvše v rytířském stavu, obdrželi 1782, 3. července panský stav z České kanceláře a tento erb:

Štít bílý a na něm prostředkem červený pruh na příč. V horním poli nad pruhem dva červené hmoždíře a nad nimi červený rak k pravé obrácený, ve zpodním poli jen jediný hmoždíř. Nad štítem panská koruna a ot. helmice pod korunou s přikryvadly červenými bílými. Nad tím tři klénoty, totiž v prostřed tři bílá péra pštrosová, v pravo a v levo po korouhvi na hnědé tyčce a na každé se opakují znamení štítu. (Reg. královská, Meraviglia na tab. 19., též na staré pečeti r. 1712.)

Putz z Adlersturnu. Majestátem d. 1631, 28. srpna povoleno Janovi Putzovi, aby se psal *de Turaquila* neb Adlersthurnu a dán mu erb: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm červená studně jako z cihel vystavěna, které se v rodišti Janově Putz říkalo, 2. a 3. pole žluté a v něm půl černého orla, avšak tak postaveného, aby obě polovice budouce k sobě dány, činily jednoho orla, tedy každá obrácena na venkovskou stranu, přikryvadla černá žlutá a bílá červená, nad korunou zlatý kříž, jehož zpodek dlouhý jest nad polokruhem mezi dvěma černými křidly. (Reg. král.) Když byl Marek, bratr Janův, do Říšského stavu rytířského povýšen (1658, 2. srpna), popisuje se jeho polepšený erb takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm červená studně jako kamenná i se svislým provazem, stojící na zeleném drnu, 2. a 3. pole žluté s polovičným orlem, uprostřed korunovaný štítek Rakouského domu, totiž bílý pruh na červeném a v těch polích písmena L F F nad sebou dva otevřené korunované helmy, na prvním dvě křidla orličí černá a mezi nimi na příč čára ohnutá, podobná měsíci a na ní zlatý věneček, na levé studně jako na štítě. (Reg. císařská.) Bezpochyby užil téhož erbu také Ján téhož dne a do téhož stavu povýšený. (Obraz ale trochu odchylný Meraviglia na tab. 114. B. tab. 33. Viz i Hrady X. tab.)

Putz z Breitenbachu, jméno rodiny, která se sem přistěhovala ke sklonku 17. století. Erb jejich byl štít na příč polovičný, horní polovice červená a skrze ni řeka bílá položená, pod ní a nad ní bílé růže se žlutým jádrem, jedna nahoře, dvě dole (aneb obráceně), zpodní polovice zlatá a v ní modrá dvojnásobná lilie, přikryvadla červená bílá a modrá zlatá, na korunovaném helmě tři péra, dvě červená a prostřední žluté, přes všechna ta křidla jde bílý pruh jako v oblouku, na červených pérech je pod ním růže bílá, na žlutém je bílá růže nad týmž pruhem a pod ním modrá lilie. (Jak. sb. Popis též v Soupise Klatovska 160.)

Pytlíkovic v. Šiška.

z Questenberka viz III. odd. mor. z Kounic k r. 1761.

Rabínek z Vetčína v. Brodský.

Rabšteinský z Gutentálu. Daniel Rabšteinský, důchodní písař panství Pardubského, dostal (1630, 17. ledna) majestát na heslo a erb. Tento byl štít polovičný, zpodní pole bílé a v něm pošikem od levé cesta (pruh), po obou stranách jejích červený kříž a pod levým křížem bílý měsíc. Vrchní pole modré a na něm zl. lev, stoje zadními nohami ve zpodním poli, drže v pravé noze přední 3 žaludy na větvičce. Otevřený helm pod korunou s přikryvadly červenými bílými, nad tím dvě křidla barvami rozdělená, pravé (shora) červené a bílé, levé bílé a červené a mezi nimi týž lev.

Majestátem d. 1652, 11. října přidáno k heslu z Gutentálu heslo v. Friedental a to Danielovi Ferdinandovi R. z G., jenž byl písařem u zemského úřadu berničného. Také erb polepšen takto: Štít křížem rozdělený, v 1. a 4. červeném poli bílý lev pod korunou, s červeným jazykem vyplazitým a ocasem rozdvojeným, na vnitřní stranu obrácený, an drží zlatou kouli, ve 2. žlutém poli černá orlice pod korunou, v 3. bílém červený pruh svislý, po jeho stranách červený kříž, v pravo nad křížem a v levo pod ním modrý měsíc. Otevřený helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, křidla červená a černá, na nich bílý pruh a na něm střela s červeným opeřením, k pravé straně obrácená. (Reg. královská, neúplně u Krále na str. 295.)

Racek z Chotěřiny v. Kolín.

Racl z Třebáně v. odd. III.

Radešínský z Radešovic. Majestátem d. 1590, 9. dubna povoleno Janovi Radešínskému, aby se psal z Radešovic a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž u zpodku zelený pahrbek a na něm pegasus bílý s křidly, k pravé straně obrácený, na zadních nohách vzhůru stojí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly bílými a modrými, dvě křidla orlová proti sobě postavená, pravé modré a levé bílé, a mezi nimi půl pegasa až po kýty. (Reg. král., Kadich-Blažek tab. 84. Blažek tab. 72. Král na str. 358 klade mylně noha.)

Radešínský z Radičova. Majestátem d. 1611, 4. října obdržel Jan R. erb a heslo. Erb ten byl tento:

Štít pošikem od levého rohu dolů poloviční, nahoře modrý, dole bílý, v každém poli růže, bílá v modrém, modrá v bílém, helmice s točenicí a přikryvadly týchž barev, nad tím křidlo tak zbarvené a rozdělené, jako štít. (Kadich-Blažek tab. 84, kdež dvě rodiny spojeny v jedno.)

Radnický ze Zhoře. Václav Radnický pocházel z městečka Radnic, jež asi l. 1575 opustil, a obdržev výhost od vrchnosti (1581) obdržel (1584 v úterý po neděli Judica) majestát císaře Rudolfa na erb, kterým se vykázal ucházeje se o městské právo v Starém městě Pražském (1590). Erb jeho byl štít zhora poloviční, v pravé polovici půl orla, v levé polovici tři pruhy pošikem položené a od pravé k levé, klénotem byla dvě křidla brky na venkovské strany obrácená. (Arch. DZ. VII, 1.) Poněvadž byl podobný erb Skálův ze Zhoře a jiných, kteří se tak psali, zdá se, že byl k erbu přijat, avšak majestát nedán z České kanceláře. Na rytířský stav dostal Václav majestát r. 1600, 22. ledna.

Radoňovský z Kosmačova. Král Ferdinand obdařil (1556, 18. dubna Pavla Radoňovského, výběrčího ungeltu v Klatovech, aby se psáti mohl z Kosmačova a dal mu tento erb: Štít modrý, v němž od zpodku až do polovice na příč všeho štítu plot s 5 koly zlaté barvy a za tím plotem půl daněle červené barvy, k pravé straně obráceného až pod prsy, maje levou nohu přes plot přeloženou, jeden roh po levé straně se 4 parohy, jazyk vyplazený, vše (totiž roh a jazyk) zlaté barvy, přikryvadla zlatá modrá a červená modrá, křidlo orličí tří barev, pošikem rozdělené, (shora) zlaté, modré a červené. Radoňovský přijal k erbu Matyáše *Hostounského,* měšťana Nového m. Praž., což císař Maximilián (1571, 21. dubna) potvrdil. (Šlecht. arch.) Císař Rudolf vztáhl (1583 26. října) toto obdarování i s erbem na Jana *Čecha,* obyvatele v Jindř. Hradci, Jindřicha Jiříka *Slanského,* měšťana v Klatovech a Albrechta *Růženského,* též obyvatele v Klatovech. Erb stejně popsán, jako předešlý. Konečně potvrdil týž císař (1610, 1. března) týž erb Janovi *Římskému,* vnuku n. Pavla Radoňovského, jehož Václav Radoňovský k erbu přijal, tak že se také psal z Kosmačova. (Reg. král., Král na str. 328. — K tomu lze srovnati články o Hradeckých a Žďárských, kteří se též psali z Kosmačova.) Viz i Samša.

Rafius z Klefeldu. Erb rodiny této byl prý štít skrze pruh pošikem protkaný a v obou polích po kvítku s listem. Tak Král na str. 304.

Rachmberk z Rošteina. Král Ferdinand dovolil (1555, 20. prosince) Zachaři *Rachmberkovi* a Martinovi *Rynšovi,* Moravanům, aby se psáti mohli z Rošteina, při čemž jim dán tento erb:

Štít černe barvy, v němž od zpodku až do vrchu dva bílé pruhy spůsobem, jako by krokvice byla neb půl kvadrankle vzhůru stojí, okolo něhož u pravé a levé strany, u zpodku, u vrchu a uprostřed štítu tři slunce jsou, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a černými bílými, koruna, z níž vynikají 2 křidla orličí rozletitá, na tré rozdělená, pravé (jdouc s hora) žluté, bílé černé, levé černé bílé žluté, mezi kterýmiz křidly slunce jedno. (Reg. král.)

Rajchl z Rajchu (i Reichl, Rejchl a Raichl), příjmění rodiny z ciziny přistěhovalé, jež se u nás v 16. st. vyskytuje. Paprocký (o st. ryt. 254) vyobrazil jejich erb, na štítě polovice ptáka vyletujícího, asi tak, jak se vyobrazuje orlice, nad točenicí dva rohy buvolové, pravý barvy dotčeného ptáka, levý barvy štítu. Meraviglia tab. 115. a. Král (na str. 340) popisuje bílý štít, na něm černého havrana vyletujícího; onen 2 rohy černý a bílý. tento téhož ptáka jako klénot. Pečetí, kterými by se ta věc rozluštila, není.

Rajský z Dubnice. Majestátem d. 1548, 15. února povoleno bylo Zikmundovi *Staškovi* a Vincentovi *Rajskému*, aby se psali z Dubnice a dán jim tento erb: Štít poloviční, pravá strana modrá a v ní vlk své přirozené barvy, na zadních nohách stojící, maje ústa rozzavená a jazyk vyplazený, k levé straně stojící, levá strana bílá a v níž pes chrt tělné barvě napodobný, též na zadních nohách stojící maje oboječek červený na hrdle, ústa rozzavená a jazyk vyplazený, k pravé straně proti vlku obrácený, kolčí helm s přikryvadly modrými bílými a točenicí týchž barev, z níž dva buvolové rohy strakaté týchž barev vzhůru vynikají a mezi nimi polovice chrta, jako ve štítě. (Reg. král., Pam. arch. X, 271. Shoduje se Jak. sb. a Král na str. 267 i Meraviglia tab. 52 v Hradech VII. tab.) Když byli Rajští l. 1723, dne 4. října do stavu panského povýšeni, změněn jim klénot a nový erb byl tento: Štít poloviční, v pravém poli (barva není doložena) vlk vzhůru stojící své přirozené barvy, v levém bílém bílý chrt s červeným obojkem, též vzhůru stojící, obě zvířata k sobě obrácená, nad štítem helm a nad ním vznáší se velká zlatá koruna. (Reg. král.) Polepšení to ovšem se nevztahovalo na Stašky, jichž tehda již nebylo.

Rakl. Rodina tato, patrně německá, stýkala se s našimi odedávna. Když l. 1404, 22. května někteří Čechové byli z Vídeňského vězení propuštěni, byl mezi nimi i Volfart z Raklu, (von Rackl). Na jeho pečeti (v býv. dvor. arch.) je viděti jako kly, tenčí osečenou stranou vzhůru stojící, přiohnuté a svým ohnutím ven obrácené. Podobný štít měl i Adam *Rakl z Bainsdorfu* hejtman panství Petršpurského (1601), jen že širší strana klů byla vzhůru obrácena, nad helmou měl rostlinu o 8 lístcích proti sobě stojících. (Kolář z Arch. DZ. VII. 3.)

Rakovnický z Jenšteina v. Koutský.

Rakvic z Černhauzu. Z této rodiny počeštěné objevuje se u nás jediný Bedřich R. l. 1592 seděním ve Lstiboři a od r. 1596 úředník na Černém Kostelci. Na pečetěch jeho (v arch. mus. a města Brodu Českého) objevuje se tento erb: Na štítě 3 měsíce rohy svými ven obrácené, dva proti sobě pod vrchem bílé barvy v modrém štítě. Klénotem je kruh necelý dolů otevřený, do něhož jsou vstrčena tři pštrosova vzhůru stojící péra tak, že je v kruhu viděti konce brků. (Blažek tab. 33, Král na str. 355 popisuje jiný klénot snad jedné větve).

Rampach z Obory. Rodina tato vyskytuje se již l. 1533 v Prachenském kraji, později měla manství v Touškově, odtud řečené Rampachovské. Na

pečeti Kryštofově z r. 1555 (v arch. Třebonském) je v štítě ptáček k levé obrácený, nad štítem 2 rohy, nad tím půl hvězdy a nejvýše též ptáček.

z Řasné (v 16. st. Karel z Řasné, v 17. st. druhdy i Řasný z Řasné), přijmění rodiny, která byla napřed osedlá v Kutné hoře a bezpochyby erbu a hesla před r. 1526 nabyla. Erb její byl štít poloviční, v pravo černý a v levo bílý, v každé polovici půl orla ale nikoliv tak, jako obyčejně bývá, nýbrž jest při kraji štítu a hledí do vnitřku, přikryvadla černá bílá, kolčí helm s točenicí a nad tím polovice mouřenína, který má ruce k prsům ohnuté a v každé ruce drží bílé péro. (Jakub. sbírka. Král na str. 269, ale tu všude doložena barva červená za černou a orlice místo orla.)

Rašovec z Rašovic. Majestátem d. 1546, 18. srpna povoleno Ondřejovi a Jakubovi Rašovcům, aby se psali z Rašovce (ale nepsali se tak, nýbrž vždy z Rašovic) a dán jim erb: Štít červený, v němž stojí muž divoký, nahý, drže v pravé ruce větev zelenou a ruku levou maje v bok levý zpodepřenou, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím půl téhož muže až po pupek. (Reg. král., Jak. sb.) L. 1610 nazývá se Oldřich Mládek plným jménem Oldřich Rašovec jinak Mládek z Ježova a z Rašovic a 1660 Jan Rašovec jinak Mládek z Ježova, ale Mládkové byli jiného erbu.

Ratychové z Alberndorfu. Bratří Vavřinec, Urban a Jiří Ratychové obdarováni majestátem d. 1570, 28. února, aby se psali z Alberndorfu a přidán jim tento erb:

Štít poloviční. Ve zpodním poli šachovnice zlatá a modrá. Vrchní polovice kolmo dělená, pravé pole modré, a v něm vypínající se had se zl. korunkou na hlavě, v ústech bílý kámen drže, v levém černém poli ředkev (rettich) své přirozené barvy se zelenými lupeny. Kolčí helm s korunou a přikryvadly zlatými modrými a bílými červenými, dvě modrá křídla orličí, každé s dotčeným hadem na něm a mezi nimi táž ředkev. (Reg. královská.)

Rausendorf ze Špremberka Rausendorfové jsou cizího původu a ač se v Čechách trvale neusadili, připomíná se tu l. 1382 Kunrat z Rausansdorfu, člen tovaryšstva kroužku s kladivem; tak svědčí erb na jeho pečeti. Rozdělili se pak na pošlosti *z Plakvic* a *ze Špremberka.* Z oné byl v Čechách l. 1526 Adam a pak potomci, z této 1562 Hynek, 1568 Jan a potomci. Úplný erb jich je na náhrobku Petra Raus. z Pl. († 1589. Soupis Jindřichohradecka, str. 188), štít křížem na 4 pole (prázdná) rozdělený, kolčí helm a nad ním obraz muže až po kolena. Štít vídati na pečetěch z l. 1562, 1577—1589, 1591 a 1610. Někdy vyskytuje se na nich úzký pruh podlé štítu aneb jest vrch prvního pole prodloužen, aby šel pruh po vrchu druhého pole. Král na str. 277 popisuje neurčitě (má býti 4 pole, červená a zlatá, v klénotu vidí trup černocha, ale ramena jsou zřetelna. (Viz i obraz v Hradech XIV. na tab.)

Raušové z Raušenpachu. Pavel Rausch obdržel šlechtictví od císaře Maxmiliána II. (tuším Říšskou kanceláří). To potvrdil císař Rudolf (1597) 7. února) synovi jeho Tomáši z České kanceláře, tak aby se psal z Raušen-

pachu a polepšen erb: Štít poloviční, v zpodním červeném poli pošikem od pravé bílá voda tekutá, v horním modrém poli poloviční gryf drže střelu s železným ostřím. Kolčí helm s přikryvadly modrými zlatými a červ. stříbrnými a točenicí, klénot gryf se střelou. Polepšení bylo takové, aby voda tekutá pošikem od pravé byla v černém poli, helm otevřený s korunou a přikryvadly stříb. černými a nad tím orličí hlava (černá) s červ. jazykem vyplazitým, střelou prostřelená. Z téže snad rodiny pocházel Jan Ferdinand R., hospodářský rada u knížete z Lobkovic. Ten obdržel šlechtictví majestátem d. 1735, 2. května a psal se také z Raušenpachu. Erb jeho byl takový: Poloviční štít, horní pole modré a v něm pošikem od levé potok a po jeho obou stranách po zlaté hvězdě, v dolním zlatém poli červená kotvice, otevř. helm s přikryvadly modrými stříbrnými a zl. černými i s točenicí. Mezi dvěma (čern.) křidly zlatá hvězda. Když tento Jan Ferdinand obdržel (1755, 15. dubna) rytířský stav, polepšen jeho erb tak, že horní polovice byla rozdělena, pravé pole zlaté a v něm černá orlice, levé černé a v něm zlatý lev, v dolním poli modrém byl stříbrný potok. Nad štítem dva otevř. helmy pod korunami a s černozlatými a stříb. modrými přikryvadly, na pravém byla zl. hvězda mezi křidly, na levé byl zl. lev. (Reg. královská, i Král. na str. 282.)

z Rederu (von Rädern) byli na počátku 15. stol. ve Slezsku a asi od r. 1413 na krátký čas v Čechách; trvale se tu usadili v polovici 16. století. Erb jich byl štít modrý a na něm bílé kolo o osmi loukotěch, přikryvadla týchž barev a za klénot paví ocas, na němž jest kolo tak, jako na štítě. (Erbovník Salmovský, Jak. sb.) Na pečeti l. 1324 jest kolo o šesti loukotěch. (Arch. velk. převorství.) Pozdější rozšířený erb má Meraviglia na tab. 72. Kadich-Blažek tab. 88, 89. Obraz náhrobku s erby Hrady X. 223. a tab.)

Regnierové z Bleileben, rodina Nizozemská, jejíž jeden jménem Alexander byl ve službách vojenských a vyzdvižen (1626, 3. března) za svob. pána. Erb jich je štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole jest pětkráte pošikem rozděleno na bílé a červené pruhy, 2. a 3. jest na příč rozdělené, žluté a černé, uprostřed štítu jest štítek, v němž černá orlice ve zlatě, nad štítem dvě helmice, na pravé jest křidlo na příč žluté a černé, na pravou stranu rozpeřené, z levé přílbice vyniká bílý jednorožec do polovice. (Meraviglia tab. 19, Kadich-Blažek tab. 86, Král v Hradech VIII. tab. Kolář v Nauč. Slov. IV. 163.)

Řeháček z Frejtoku v. Pátek.

Řeháček z Květnice. Jan Řeháček jinak Řehák vyskytuje se od r. 1532 a přijat l. 1552 do stavu rytířského; jeho otec snad byl Brykcí Ř. z K., jenž l. 1533 zemřel. (Arch. f. K. öst. G. XXXIX. 450, Pam. arch. IV. a 93. Miltner, Privatmünzen 484). Erb jeho byl na modrém štítě bílá kotvice tak že na pravé straně měla jedno, na levé dvě ramena a též znamení za klénot. (Obraz u Miltnera tab. XLIII. 371, též Král na str. 368.) Nobilitováni snad byli před Ferdinandem I.

Reichenbach z Reichenbachu, příjmění rodiny z Němec pocházející, z nichž první Jiřík byl l. 1525 purkrabí na Kornhauzu, ale některý rok potom nabyli statků pozemských a zůstali v zemi trvale. Erb jich byl uprostřed štítu kruh podobný žernovu, z něhož vybíhají 3 oškrdy, dva k horním koutům, třetí ke zpodku, klénotem je polovice jakéhosi zvířete se hřivou, snad koně. Tak viděti na pečeti Sigmundově (1594 v listech zemského arch.), jenž měl příjmění Biller, protože slovo bille znamená v německém oškrd. Podobné znamení v štítě je i na pečeti Kryštofově. (1555 v arch. Třebonském.) Král na str. 367 popisuje štít modrý, znamení bílé a klénot půl černé orlice, což snad bylo zvykem u některých.

Reismann z Ryzemberka. Císař Leopold nadal (1674, 26. července) Jana Jiří Raysmanna, radního Starého m. Praž., heslem a tímto erbem:

Štít poloviční tak, že zpodní modrá polovice je něco menší. V té jsou 3 strmé skály (své barvy?), nahoře v bílém poli poloviční divý muž s šedivou hlavou a bradou, maje hlavu a boky zeleným lupením ověnčené, drže v pravici kyj a levicí vyzdvihuje modrou kouli. Otevř. helm s korunou a modrými bílými přikryvadly, nad tím pak týž divý muž, jako na štítě. (Reg. královská, Král na str. 280.)

Rejnal ze Strašic, příjmení rodiny málo známé, jež snad přišla ze Slezska a bývala v 17. st. ve službách knížat z Lichtenšteina. Erb jich byl štít modrý a na něm dvě bílé kotvice, křížem přeložené, háky dolů, držadly proti horním koutům obrácené; na nich je tam, kde se křižují, červené srdce užším koncem dolů obrácené, helm s korunou a nad tím ruka zbrojná i s ramenem držíc v hrsti střelu, tulejí k pravé straně obrácenou. (Král na str. 322 a 368, vyobrazení v Soupise Českobrodska na str. 141.)

Rejnovský z Rejnova. Král Ferdinand dovolil Jiříkovi Rejnovskému, v Čechách bydlícímu, aby se mohl psáti z Rejnova (1552, 1. ledna), obdařiv jej tímto erbem:

Štít na příč rozdělený, vrchní polovice modré, zpodní žluté barvy a přes celý štít roh jelení s 5 parohy k levé straně vynikaje, helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím dvě křídla barvami na příč rozdělená svrchní modré, u zpodu žluté (zřídka tak bývá) a mezi nimi dotčený jelení roh. (Reg. král.)

Rejšvic z Kadeřína, příjmení slezského rodu, z něhož pocházeli bratří Bedřich a Václav. Ti obdrželi (1653, 24. října) panský stav kr. Č., aby se psali z Kadeřína a Grabovska a vysazen jim tento erb:

Štít křížem rozdělený. 1., 4. pole modré, v prvním měsíc, jehož rohy jsou po jedné zlaté hvězdě posázeny, ve 4. bílá škeble, ve 2. a 3. červeném poli bílý pruh na příč. Otevř. helm pod korunou s přikr. bílými modrými nad tím táž škeble (prý Jakubská) a nad ní měsíc s hvězdami. (Reg. královská, Král na str. 284, 354. Blažek má na tab. 34 tři obrazy, více méně odchylné a ještě dva na tab. 73.

Rejšvický z Freifeldu v. Kotva.

Remiš z Tábora. Majestátem d. 1583, 13. února (2. března?) dovoleno Janovi Remišovi, Moravanovi, aby se psal z Tábora a dán mu tento erb: Štít červený, v němž od zpodku až do polovice štítu nahoru zeď z kvadratového kamene, se čtyřmi stínky, zezpod s branou otevřenou, nad tím vlčice své přirozené barvy s rozzavenými ústy a vyplazeným jazykem, k pravé straně k běhu se majíc a na té každé stínce, totiž na přední k pravé straně pravou nohou, na druhé levou, na třetí zadní pravou a na čtvrté též zadní levou rozkročená stojí, turn. helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými, nad tím tři péra pštrosová, dvě žlutá a prostřední červené. (Reg. král.)

Renička z Čermník, přijmění rodiny osedlé v knížectví Opavském. Erb jich byl štít poloviční pravo černý, v levo modrý (snad vznikla černá barva ze stříbra), přes celý štít dvě žezla křížem přeložená s obrácenými barvami. Tak vymalován erb Janův l. 1486 na dskách zemských Opavských. Král na str. 269 popisuje znamení jako dřevce ke klání a klénot křidlo týchž barev jako štít.

Renšpergárové z Renšperka a z Držkovic vyskytují se v Čechách od polovice 16. st.

Erb jich byl štít a v něm pošikem modrý od horního pravého koutu dolů pruh, složený ze zlatých rout, přikryvadla modrá žlutá, klénotem jsou dvě tabulky (?) modré se zlatým lemováním a červené hlavně bambitek (?) převržené (koncem horním dolů). ((Meraviglia tab. 20, Hrady VIII. tab., Jak. sb. Král 306, 310 popisuje červené na bílém, ale podruhé shodně.) Tak jako nahoře, i na pečeti Ferdinandově (1645) v arch. mus.

Ret z Pístova. Král Vladislav, pasovav mistra Beneše na rytíře v kostele sv. Víta, obdařil jej heslem, aby se psal Ret z Pístova a dal mu tento erb:

Štít černé barvy a v něm lev zlatý na zadních nohách stojící s vyplazeným jazykem a vyzdviženým ocasem, v předních nohách cirkl (kružidlo) špicemi dolů obrácený drže, helm, přikryvadla černá a žlutá a nad tím dvě křidla, pravé zlaté, levé černé. Erb ten potvrdil císař Rudolf (1591, 25. července) Janovi, potomku Benešovu. (Reg. král., Král. na str. 323 dokládá, že je kružidlo železné.)

Rezler z Lišic. Rezlerové neb Rezlárové byli v 15. st. měšťany v Mostě, ale v 16. st. bydleli v Lounech. Heslem byl obdařen bezpochyby Šebestian († 1573) král. rychtář v Lounech, an se již píše z Lišic, ale již Kryštof Rössler měl l. 1546 erb dole psaný. Erb potvrdil císař Rudolf (1604, 24. listopadu) Janovi Rezlerovi, totiž:

Štít poloviční, v pravo červený, v levo modrý, uprostřed štítu růže bílá a skrze ni střela od pravé strany ze zpodku k levu pošikem ostřinou vzhůru obrácená, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a modrými bílými, nad tím dvě křidla, modré a červené a mezi nimi táž růže se střelou. (Reg. král. Meraviglia tab. 141, Král na str. 270.)

Říčanský z Říčan. Císař Matyáš vyhlásil (1614, 7. listopadu), Jana Felixa a tři jeho sestry, děti Jana mladšího z Říčan, jež splodil s Annou Řečickou, kmetičnou svou, za manželské děti a jiným majestátem (1615, 2. října) povolil, aby se psali Říčanskými z Říčan, avšak nenechal jim otcova erbu, nýbrž dal jim tento erb nový:

Štít celý červený a v něm zvíře leopart své přirozené barvy, k pravé straně obrácený a vzhůru stojící, předníma nohama dvě lekna zelená držící s otevřenými ústy a vyplazeným jazykem, helm s přikryvadly žlutými černými, koruna, z níž půl leoparta po zadní kýty, tak jako v štítě, vyniká. (Reg. král. Srov. odd. II.)

Rieger z Hornfelsu. Císař Rudolf vyzdvihl (1592, 2. července) Řehoře Riegra, jenž sloužil u Říšské kanceláře, do stavu šlechtického a vysadil mu tent štít:

Štít polovičný, pravé pole modré, a v něm lev, levé pole na tré na příč rozdělené, prostřední kus bílý, ostatní červené a v nich po zlaté hvězdě. Řehoř byv naposled správcem hradu Pražského žádal (asi ok. l. 1621) u Říšské kanceláře za polepšení erbu, k čemuž sice svoleno, ale majestát nepsán, protože zatím zemřel. (Arch. šlechtický.)

Riesenfelder z Riesenfeldu. Císař Ferdinand III. vyzdvihl (1642, 12. října) Lukáše Vojtěcha Riesenfeldera, prymasa v Jihlavě, do stavu šlechtického dědičných zemí a obdařil jej tímto erbem:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm polovice černé orlice, 2. a 3. modré a v něm bílý pruh na příč, ve kterémž pruhu jest zlatá střela s železnou tulejí, otevřený helm s přikryvadly červenými bílými a černými žlutými a korunou, na níž zelený pahrbek a na něm orlice pod korunou držíc střelu. (Reg. král., opis majestátu, který měli potomci ve Vysokém Mýtě.)

Římský z Kosmačova v. Radoňovský.

Rindsmaul, Hrady VIII. tab.

Roden z Krušce v. Jirkovský.

z Rodvic, v 16. st. držitelé Svojkova, kteří asi tehda přišli do Čech, snad ze Slezska. Erb jejich byl tento:

Štít polovičný, v pravo zlatý a v levo černý, přes štít celý pošikem od pravé dolů ostrva, černá ve zlatém, zlatá v černém a mimo ni v každém poli růže, zlatá v levém nahoře, černá v zlatém dole, helm s korunou a přikryvadly obojí barvy, nad tím tři pštrosí křídla, dvě zlatá, prostřední černé a na něm zlatá růže. (Meraviglia na tab. 115. U Krále na str. 261 zcela jiný erb.)

z Rogendorfu, příjmění rodiny v Rakousích osedlé, jež se přiznala s našimi mocnými rody, avšak l. 1575 se také přiznala k zemi a měla statky v našich zemích.

Erb jejich byl modrý štít, v jehož zpodní straně byla bílá zeď se stínkami a nad tím v modrém poli zlatá hvězda o 6 špicích, helm s přikryvadly modrými žlutými a koruna, z níž vynikají dva buvolové rohy,

barvami na příč rozdělené, žlutý modrý a modrý žlutý, majíce nastrkaných pavích per čtvero po stranách venkovských a po jednom v končinách. (Král na str. 369 a téhož obraz v Hradech, III. tab., rozšířený erb na str. 297, čtvero erbův Kadich-Blažek tab. 89.)

Rogoiský z Rohozníka, přijmění rodiny na Moravě osedlé. Erb jejich byl štít červený a na něm černý jelen bílou rouchou přepásaný, jako by běžící a mající rohy zlaté, nad helmem jelení rohy. (Paprockého Zrcadlo na l. 355, Meraviglia tab. 115. Kadich-Blažek tab. 89. Blažek tab. 35, Král na str. 328 klade za klénot půl jelena.)

Roháč z Srpin. Jiří Pertolt Pontan jako cís. palatin obdařil (1608, 18. července) Nikodema a Daniele Roháče heslem a tímto erbem:

Štít černý a u jeho zpodu vršek zelený a na něm stojí pták noh žluté barvy, předními nohama vzhůru vyzdvižený, s ústy rozzavenými, jazykem vyplazeným a křidly roztaženými, drže v pazouřích pravé nohy meč dobytý, v levé pak maje rohy jelení (jeden? dva?), kolčí helm s přikryvadly černé žluté a červené bílé barvy a točenicí, a nad tím dva rohy buvolové barvami na příč rozdělené, černý žlutý a bílý červený, mezi nimiž se vidí týž noh, jako v štítě. (Reg. Pantanova).

z Rohan a *Guémené.* Majestátem d. 1808, 27. listopadu přiznán jest knížecí stav knížeti Jindřichovi a potvrzen jeho erb, totiž:

Štít poloviční, pravá polovice červená a v ní 9 zlatých rout, jež však jsou proráženy tak, že z každé uprostřed červená barva štítu v podobě menší routy proniká, položeny jsou tři a tři nad sebou a s ostrými konci zhora dolů; levé pole bílé a v něm 13 hranostajových ocásků. Nad štítem, kterýž drží dva lvi, jest knížecí koruna, a za štítem plášť s kníž. kloboukem. (Kniha 274 býv. šlechtického arch. Meraviglia na tab. 87 a 88, Hrady X. tab.)

Rombaldové, nyní u nás osedlí, jsou stará patricijská rodina města řečeného Vídeň (ital. Udine). Albrecht Rombaldi, c. k. nejv. lejtenant, přinesl l. 1655, když se ucházel o městské právo v Praze, vysvědčení d. 1650, 22. února, že patří k urozeným města Udine. Z téhož města došlo také vysvědčení, jaký je jejich štít, totiž modrý štít a na něm holub stříbrný, jakoby chtěl vzlétnouti, stojící na vršku zlatém o třech pahrbcích, z nichž prostřední je trochu povýšen. (Z písemností, jež si opatřil n. Dr. V. Pinsker z dotčeného města.)

Ronovský z Velgenavy, přijmení rodiny málo známé. Erb jejich byl štít žlutým pruhem na příč položeným na tři strany rozdělený, horní červené, zpodní modré barvy, v horní je polovice modrého koně, kolčí helm s přikryvadly modrými červenými a nad ním polovice modrého koně k pravé straně obráceného, jako v štítě. (Jakub. sbírka a Král. na str. 290, oba shodně až na barvu koně, již Král klade bílou.)

Ropal z Ryfmberka. Prvním známým členem této rodiny byl M. Bartoloměj. R. z R. (1542 atd., viz Rybičkův článek v ČČM. 1845 na str. 358), o jehož povýšení na šlechtictví není nic známo. Erb jeho byl štít

bílý a v něm klín modré barvy od zpodu nahoru a ostřím vprostřed vrchu štítu ukončený, v jehož zpodu je vršek o třech pahrbcích (zelených) a na něm polovice bílého lva, v polích pravo a v levo od klínu je po zlaté hvězdě; klénotem jsou tři pera, 2 modrá a prostřední bílé. (Král nas tr. 311.)

Ror z Rorova Melichar, od r. 1530 v Starém m. Praž. osedlý. Na pečeti jeho (1543, 28. června v arch. univ. knihovny) je štít mající tři vrstvy obdélníkův (šindelův) nad sebou, u vrchu 5, pod tím tři a pod tím jeden, dvojí barvy). Na tab. 89 a 90 díla Kadichova jest vyobrazeno 6 erbův, štít bílý a šindele červené neb naopak, přikr. týchž barev, kříž zlatý mezi dvěma rybami, bílou a červenou neb naopak. Též Blažek na tab. 35.

Rorerové, šlechtici, jak se zdá, prvotně v Horní Falci osedlí. Na pečeti Petra R. (1391 mezi listy Valdsasskými v Říš. arch. Mnichovském) je viděti štít příčným pruhem na tré rozdělený a horní a zpodní strana zase svislou čarou na dvé rozdělena. Roverové seděli v 16. st. na Štokově u Tachova a píší se od r. 1575 *z Hochštetu.*

Roslav z Rosentálu. Erb rodiny této byl prý štít, uprostřed klín ostřím vzhůru obrácený bílý s černým koncem, ostatní pole červená a v každém po zl. růži; klénot černý kůň poloviční. Tak Král na str. 311.

Rotkirch. Předkové hrabat téhož přijmění z domu Pantenovského připomínají se na Moravě již v 16. století. Císař Leopold vyzdvihl Jana Kryštofa R. do panského stavu kr. Č. a polepšil mu jeho erb takto:

Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. pole žluté a v něm 3 černé orlí hlavy pod korunami, nahoře dvě, dole jedna, 2. černé a v něm brněný jezdec na bílém koni s červenou šerpou, drže v pravici meč se zl. jilcem; na řemenu konském jsou červená a modrá péra, 3. pole černé a v něm dělo namířené na jezdce, které konstablér zapaluje, ve 4. poli žlutém zlatý (?) lev, nad štítem dva turn. helmy s korunami a přikryvadly černými žlutými, na pravém orlí hlava (černá) s červ. jazykem vyplazeným, na levém dva rohy buvolové a v jejich ústech jezdecké praporce barev (zhora) modré, bílé, červené, žluté, černé, na zlatých toporech a křížem položené. (Reg. král.)

Erb ten zjednodušen, když (1826, 22. ledna) Leopold z R., polní maršálek a Linhart z R., generalmajor, do stavu hrabského povýšeni, totiž tak: žlutý štít a na něm tři černé hlavy orlí s červenými jazyky vyplazenými, dvě nahoře podle sebe, třetí pod nima, nad štítem hraběcí koruna a helm turn. s korunou a černými žlutými přikryvadly, nad tím černá orlí hlava s vyplazeným červeným jazykem. Štít drží dva oděnci majíce na helmech červené chocholy. (Šlechtický arch. Meraviglia na tab. 73.)

Rotleb z Žaboklik v. Orlík.

Rotmberger z Děvína v. Bezděkovský.

Rotšteinský z Rotšteina. Lorencovi a Janovi R. z R. dán (1543, 11. června) tento erb: Štít modrý neb lazurový, v něm jelen celý rohatý své přirozené barvy, jako by kráčel, stojí, maje skrze hrdlo střelu prostřele-

nou, nad štítem helm s přikr. žlutými modrými, nad tím dva rohy buvolové žluté barvy vzhůru stojí a okolo nich plameny modré. (Reg. král.)

Kromě těchto byli jiní *Rotšteinští z Rotšteina*, jak se psal l. 1573 Jan. Ale předek jeho Jakub David Ročtinský z Ročtina dostal (1556, 22. dubna) erb: štít modrý a od zpodku až do třetího dílu téhož štítu voda a z té vody půl osoby mužské, nahé, maje ruce vzhůru stažené k pravé straně obrácené i s vlasy se vidí, helm s přikr. bílými modrými, nad tím dvě křidla, bílé a modré. (Reg. král.) Tak i na pečeti Janově l. 1573. (Arch. DZ. IV. 6.)

z Rottalu viz Kadich na tab. 90.

Roudnický z Březnice. Erb rodiny této byly prý jelení rohy a za klénot polovičný jelen. Tak Král na str. 329.

Roudnický z Mydlovar. Bratří Cipryan, Jan a Mikuláš Roudničtí obdařeni (1561, 28. října) erbem a heslem:

Erb jich byl štít červené barvy, u jehož zpodu jest trávník a na něm bobr své přirozené barvy a nad tím roh jednorožcový křivolaký, klénotem byl klobouk červený s bílým vyložením a pérem. (Reg. král. Král na str. 332.)

Roudnický z Olivetu. Majestátem d. 1543, 5. června povoleno Janovi *Roudnickému* a Pavlovi *Vodolínskému*, aby se psali z Olivetu a dán jim tento erb: štít pošikem od dolního pravého koutu vzhůru rozdělený, vrchní pole zlaté a do něho vyniká od zpodního půl noha ptáka černého ke pravé straně vzhůru, zpodní pole dvěma černými a dvěma žlutými pruhy pošikem ozdobené, točenice a přikryvadla zlatá černá, za klénot půl noha s rozletitými křidly, držícího nahý meč v nohách pazoury. (Reg. král. Jak. sb.)

Rovenský z Libé hory (z Libanberka). Jiřímu Rovenskému, služebníku při kr. prokuratorství, dán erbovní list (1631, 3. února), aby se psal z Libé hory a vysazen mu tento erb:

Modrý štít a na něm bílý lev pod korunou, s červ. jazykem vypl., rozdvojeným ocasem, stoje na skále, drže v pravé přední noze kytici lilií; otevř. helm pod korunou s přikr. modrými žlutými, nad tím modré křidlo orličí a na něm pruh na příč žlutý, na němž jsou tři lilie (barvy?). (Reg. královská.)

Rozacin z Karlšperka v. Karolides.

Páni *z Rozdražova*, kteří byli od r. 1577 osedlí v Čechách, byli původu polského a erbu řečeného Doliva, totiž:

Štít modrý a na něm bílý pruh pošikem od levé k pravé straně dolů položený, na kterémž pruhu jsou tři červené růže, každá o čtyřech lupenech. Klénotem jest panna červeným šatem oděná mezi jeleními rohy. (Miltner, Privatmünzen 467, Meraviglia tab. 73. Blažek tab. 36 a 74. Král na str. 303.)

Rozenhain z Janvic, přijmení rodiny, jež byla u nás již od konce 15. st. a držela pozemské statky až do 18. století.

Erb jich byl štít na příč poloviční, vrchní strana bílá a v ní dvě červené růže, zpodní strana modrá a v ní zlatá hvězda o 6 špicích; za klénot měli tři péra, červené, bílé a modré. (Král na str. 280.) Týmž erbem pečetil (1483) Zikmund z Rozenhajnu, jehož potomci se psali teprve od r. 1559 z Janvic. Na pečeti Dototy Otíkové z Janvic (1620) jest týž erb ale po stranách pes, v klenotě je po růžici. (Kolář z arch. mus.), ale snad jen náhodnou ozdobou, neb na pečeti Janově (1574) nic takového není. —

Rozhovský z Krucemburka. Tak se píše (pokud jest na snadě) první Václav l. 1579; před tím se vyskytují 1460 a 1487 Michal z Krucemburka a v l. 1557—1569 Brykcí z Krucemburka, ale není jisto, jsou-li jeho předky, ač je to možné, protože byl Michal l. 1487 v Chrudimi a Rozhovice nejsou daleko.

Erb jich byl štít červený a na něm kosa s mečem (se zlatou rukovětí) pošikem na kříž přeložené, přikryvadla červená bílá, helm s korunou, z níž vyniká celá kosa vzhůru stojící. (Král v Hradech XI. tab. a v Heraldice na str. 359 klade černý štít.)

Rozín z Javorníka. Císař Maximilian obdařil (1574, 21. dubna) Jiříka, Petra, Eliáše, Daniela a Samuela bratří Rozíny erbem a heslem aby se psali z Javorníka neb Auhornu. Erb jim vyměřen tento:

Štít na čtvero rozdělený, 2. a 3. žluté neb zlaté barvy a v té každé při zpodku hora tříhřbetá, červená a na ní půl mouřenína, držícího v pravé ruce šipku s červenou rukovětí k vyhození té postaveného, majícího na hlavě věnec z bílé a červené růže, 1. a 4. modré barvy a v té každé štrych neb cesta v způsobu krovu (snad krokve) vzhůru postaveného bílé barvy, pod nímž při zpodku hora nebo vrch tříhřbetý černý a z něho větev suchá (na obraze schází) a na té růže bílá rozkvetlá, při vrchu pak té cesty neb krovu z každé strany tolikéž růže bílá rozkvetlá se vidí; nad štítem kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a modrými bílými, nad tím točenice s rozletitými feflíky týchž barev, z nichžto dva rohy bouvolova, barvami vůpol na příč rozdělená, pravého zpodní polovice bílá a svrchu modrá, levého zpodní černá a vrchní žlutá, z kteréhož každého u vrchu růže bílá vynikající a v prostředku týchž rohův tolikéž bílá růže se vidí. (Otištěno z originálu i s obrazem v Časop. Př. St. Č. IV. 39.)

Rozkošný z Kjelnburka. Erbovní znamení rodiny této byla prý mořská panna držíc v každé ruce zrcadlo (chce se líbiti, gefallen). Klénotem jest táž panna mezi křidly. Tak Král na str. 356.

Rozkošský z Rozkoše. O počátcích této rodiny není nic známo, snad dostali erb svůj od nějakého palatina. Na pečeti Šimonově (1642), jenž byl později registrátorem při deskách zemských, vidí se tento erb:

Štít na příč poloviční, na zpodní polovici vidí se ruka s ramenem a rukávem vzhůru stojící a poloviční hrstí do svrchní polovice zasahující, držíc tu tři lilie na hůlkách neboli žezla tak, že prostřední jde přímo

k vrchu a ostatní se kloní k oběma koutům. (Rodopisné paměti v arch. zemském.)

Roznár z Roznova. Císař Ferdinand dovolil (1559, 27. listopadu) Jiříkovi Roznárovi, aby se psal z Roznova (bezpochyby Rosenau) a dal mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené barvy a v tom každém poli růže bílá se vidí, 2. a 3. pole bílé a v tom každém poli papoušek pták zelený stojí, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými, nad tím nade vším 3 péra pštrosová, dvě z obou stran červená a prostřední bílé a papoušek na helmu u per sedě tak, jako v štítu, se vidí. (Reg. královská.)

Rozum z Bílejova v. Zakostelský.

Rožďalovský z Aventinu v. Melantrych.

z Rožné. Majestátem l. 1530, 12. března dán jest Jakubovi z Rožné tento erb: Štít modrý, v němžto jsou dva cilníky zlaté na příč přeložené, nad štítem helm s přikryvadly modrými červenými a nad tím 2 cilníky též na příč přeložené. (Reg. král.)

Rožnovský ze Krtěnova. Tak se psal l. 1530 Mikuláš a jestli on neb předkové jeho nepřišli z ciziny, jest pokládati tuto rodinu za erbovní; neb Rožnova na Moravě nikdy neměli a Krtěnova tam také nebylo. Erb jejich lze seznati z pečetí Bernartových z r. 1593 a 1618, též Jana Jindřicha z r. 1602; tu je na štítě labuť tak jak se vyobrazuje u pp. ze Švamberka, ale drží v pysku jakýsi předmět jako malý obdélník, a v něm vstrčen meč vodorovně postavený a ostřím k levé obrácený, ana labuť hledl k pravé. Na náhrobním kameni, který nalezen (1896) ve farním kostele Bohuňovském (u Kunštatu) při bourání, je týž erb, ale slohově nedonale vytesán, klénotem je táž labuť. Král (str. 341) klade štít za žlutý, labuť za bílou a malý obdélník za rameno, což by bylo pravdě podobno, ale z náhrobku Bohuňovského nejde na jevo.

Rubín ze Lvovic v. Lvovický.

Rubin ze Šprymsberka. Václav Rubin obdařen l. 1541 erbem a heslem, sám druhý. (Viz Kuten a Levého Dějiny Rakovníka na str. 223.) Erb ten, jak je vypsán v majestátu na to vydaném, souhlasí s erbem, kterýž jest na náhrobku téhož Václava. (Viz Soupis Rakovnicka na str. 175.)

Rudolf ze Lovčic v. Lovčický.

Rudolt z Ebrharce. Jak se zdá, byli Rudoltové stará rodina městská v Jihlavě. Rudolt z Ebrharce čili nynějšího Hybralce, připomíná se r. 1440 a byl tehda i potom držitel téže vsi, již Jan syn jeho prodal. (Rel. tab. II. 378.) Téhož erbu byli také *Šindelové z Ebrharce.* Erb obou popisuje se takto: Štít na zdél poloviční, pravé pole červené, levé bílé, přikryvadla červená bílá, nad helmicí klečí mnich v bílé kápi, okásaný s širokými rukávy a s plešem na hlavě, drže v levé ruce berlu zlatou biskupskou a na pravé ruce maje dva prsty přední zdvižené, jako by požehnání dával. (Reg. král.) K tomu sluší poznamenati, že se kápí nemůže

rozuměti pravá kápě, protože je viděti pleš, nýbrž oblek, který je v malbách modrý s bílým pásem a obojkem okolo hrdla. (Jak. sb. V Králově Heraldice na str. 260 neúplně popsáno. (Viz i Hrady XII. tab.) S tím pak, co bylo psáno, shoduje se obraz na minci Mikuláše Šindela (nar. 1519, Miltner Privatmünzen, str. 491). Jan Linhart a Volf bratří Šindelové a Jan a Jiřík bratří Rudoltové, strýcové z Ebrharce, přijali k erbu bratří Kašpara *Pštrosa* a Jakuba *Dornkrejla*, což schváleno majestátem l. 1542, 6. ledna, tak že se i tito psali z Ebrharce. (Reg. král.)

Rudský ze Chřenovic. Jan Sedlecký ukázav list n. Alše Zruckého ze Chřenovic, jímž byl k erbu a heslu jeho připuštěn, obdržel majestátem (d. 1610, 17. května) potvrzení toho a dovolení, aby se psal Rudský ze Ch. Erb jemu daný byl tento:

Štít modré barvy, v němž grejf pták s rozletitými křidly po pravé straně bílé, po levé červené barvy, maje nohy rozložené, hlavu od levé k pravé obrácenou s vyplazeným jazykem (tedy nikoliv orlice, jejíž pružina také schází), helm s přikryvadly bílými modrými a červenými modrými, koruna a na ní 3 pera pštrosová žlutá, modré a bílé. (Reg. král.)

Rukner z Ramova. Císař Rudolf dovolil (1578, 6. prosince) Antonínovi (Ruknerovi?), aby se psáti mohl z Ramova a obdařil jej tímto erbem:

Štít na čtyři čtvrti křížem rozdělený, 1. a 4. čtvrt modrá s pahrbky zelenými u zpodku, na nichž po třech klasích ječných zlatých, vzhůru vedle sebe vyrostlých se spatřuje, 2. a 3. žlutá a přes ni pošikem od svrchu levé až dolů pravé strany 2 pruhy modré barvy, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými, točenice a křidla orličí rozkřidlená, na půl na příč rozdělená, pravé žluté modré, levé modré žluté a mezi těmi křidly 3 klasy ječné. (Arch. šlechtický.)

Páni *z Rumerskirchu* měli na červeném korunovaném štítě jednoduchý kostel s dveřmi po straně, mnohými okny a cihelnou střechou, za níž zříti věž, kostel nepříliš přesahující, s okny a konickou cihelnou střechou, dva helmy s přikryvadly, u pravého červenými žlutými, u levého červenými bílými, též s korunami, na pravé je černá orlice s korunkou, na levé český lev, oba k sobě obráceni. (Meraviglia tab. 52, Kadich-Blažek tab. 91 a 92.)

Rumpál z Kunratic v. Voříkovský.

Ruska z Vlčnova. Erb rodiny této byl prý štít křížem na 4 pole, totiž žluté, bílé, černé a červené a přes ně všechna je delfín šípem prostřelený. Klénotem jsou dvě péra tak zbarvená, jako štít, totiž žluté černé a bílé červené a mezi nimi týž delfin. Tak Král na str. 299).

Rulík z Kanzenpachu viz Kac.

Růt z Rutenšteina. Erb této rodiny štít trojdílný, zhora 3 růže, uprostřed tři pahorky (?), zdola kotvici, uprostřed paprsků a za klénot praporec popisuje Fr. Teplý v ČČH. XXX. 485.

Růže z Orličné v. Gygas.

Růžek z Rovného. Staří vladyky z Rovného měli týž erb, jenž později měli Růžkové, jak viděti na pečeti Jiříkově r. 1498 v arch. Pelhřimovském. Když bratří Jan a Jiřík Růžkové svobodníci z Miřetic koupili 1542 Lhotici, vyprosili si erbovní list. Král Ferdinand tedy dovolil (1543, 31. května) Janovi *Nakserovi* a dotčeným bratřím, aby se psali z Rovného a dal jim tento erb: Štít poloviční, pravá strana bílá, levá modrá, helm s přikryvadly červené a zelené barvy a nad tím vším 3 zelená péra papoušková vzhůru stojící se vidí. (Reg. král.) Za naší paměti falšován majestát ve dsky zemské vložený; padělavatel pokládal tři péra za 3 klasy pšeničné zlaté. Vyobrazení erbu Nakserova na náhrobku z r. 1562 v Čáslavi. (Neúplně Král na str. 260.)

Růženský z Kosmačova v. Radoňovský.

Růžovský z Růžova. Růžovští byli ze staré rodiny v Polsku osedlé, z níž pocházel Vít, jenž se osadil ok. l. 1620 v Praze. Janovi Vilémovi synovi jeho povolil císař Ferdinand III. (1642, 16. července), aby se psal z Růžova neb Rosenhainu (z Růžova již se psali před tím) a polepšil jeho erb totiž:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4, pole žluté a v něm po bílé růži pětilisté se zeleným jádrem, 2. a 3. pole modré a v něm tygr své přirozené barvy (ale na obraze je bílý), nad helmem jsou dvě křidla orličí, modré a žluté a mezi nimi dotčená růže. (Arch. musejní, Král na str. 309 popisuje štít jinak a snad tak, jaký byl před r. 1642.)

Rvačovský z Vyšetína. Císař Maximilian dovolil (1574, 21. April.) Pavlovi Konstantinovi *Dobřichovskému,* Matyáši *Budínskému,* Vítovi a Jiřímu *Žabkovi* a Václavovi *Rvačovskému,* aby se psali z Vyšetína a obdařil je tímto erbem:

Štít bílý a v něm červené váhy pověšené na modrých provazích, turnéřský helm s přikryvadly a točenicí bílé a modré barvy, nad tím tři pštrosí péra, bílé mezi dvěma červenými. (Šlecht. arch. ve Vídni, Král na str. 155.)

Rydl z Najenperka v. Linhart.

Ryhler z Ryzenska v. Chlivenský.

Ryneš z Rošteina v. Rachmberk.

Ryšan z Rosenšteina, rodina málo známá, z níž žil l. 1581 Václav R. z R., císařský služebník. Na jeho pečeti spatřuje se štít poloviční, v pravé polovici dvě herald. lilie na sobě, uprostřed spojené, v levé polovici pruh s hořejší do dolejší třetiny pokosem jdoucí a před ním i za ním po kouli. (Vypsal Kolář odkudsi.)

Ryšavý z Třebska. Rodina Ryšavých byla v 15. st. osedlá v městě Písku a psala se vždy jen Ryšavý, až teprve Václav (1505) se psal z Třebska. Bezpochyby byli k erbu přijati od starší rodiny. Syn jeho Jan byl toho rodu poslední a snad přijal k erbu Václava Hánu, jenž byl ženat s jeho nevlastní sestrou. Erb jeho výslovně není znám, ale nelze o tom pochybovati, že byl takový, jako Hánův (viz to).

Ryter z Hornsfelsu. Císař Rudolf dovolil (1592, 2. července) Řehořovi Ryterovi, poddanému v Čechách, aby se psal z Hornsfelsu a obdařil ho tímto erbem:

Štít poloviční, pravá polovice modrá a v ní u zpodku 2 skalky bílé nápodobné pahrbkům, na nichž lev žlutý, na každé té skalce jednou zadní nohou k pravé straně obrácený stojí, maje vzhůru vyzdvižený ocas a ústa otevřená s vyplazitým jazykem, drže v pravé noze své kosíř stojící, levá strana červená, přes niž pošikem dolů v půli pruh bílý a na něm půl měsíce červeného, jedním rohem dolů a druhým nahoru obráceného, nad tím pak pruhem i pod ním v červeném poli po hvězdě žluté o 6 špicích, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, nad tím nade vším 2 křidla orličí proti sobě postavená, pravé modré a levé červené, a přes každé pošikem pruh bílý s červenou hvězdou a mezi nimi lev tak, jako je na štítě. (Popis a vyobrazení u Paprockého o st. ryt. 411, Král na str. 267, Meraviglio tab. 21. oba něco odchylně,)

Ryter z Velikého Otynku. Erb rodiny této byl prý černý štít a na něm rytíř s válečným kladivem (řemdihem?); klénot jest týž rytíř poloviční. Tak Král na str. 316.

Rytršic z Rytrsfeldu. Ferdinand II. dopustil (1626, 2. ledna) Michalovi *Ryttrschyczovi*, rychtáři v Nov. m. Praž. a Jiřímu *Ježkovi* jeho příbuznému, by se psali z Rytrsfeldu, při čemž jim přidán tento erb:

Štít poloviční, pošikem od levé dělený, nahoře červený, dole modrý; na celém štítě brněné rameno s rukou, držící zlatý meč se zlatým křížem. Otevř. helm s přikr. modrými žlutými a červenými bílými, dvě křidla orličí barvami na příč dělená, levé (shora) žluté a modré, pravé bílé a červené. (Reg. královská, v majestátu nacházejícím se v mus. zemském jest pravé křidlo zhora červené, zdola bílé.)

Sabín z Sabinova. Král Ferdinand dovolil (1549, 12. března) Mikuláši, Danielovi a Sofoniášovi Sabínům, aby se psali z Sabínova, obdařiv je tímto erbem:

Štít na dvé na dél rozdělený, pravá strana červená, levá modrá, ve kterémž (celém) štítu ruka ve zbroji až po ramena k pravé straně obrácená, držíc půl měsíce žluté a modré barvy (bezpochyby tak, že žlutá část padla do modrého, modrá pak do červeného pole), kolčí helm s přikryvadly a točenicí červené, modré barvy, nad tím vynikají 2 křidla orlová, pravé červené a levé modré, mezi nimiž se vidí ruka tak, jako v štítě. (Reg. král.)

Sak z Plumentálu, přijmění rodiny cizí, z níž Jan Jiří držel l. 1600 Nedražice. Z pečetí Jana Adama (1641 v arch. mus.) jde na jevo, že měli na štítě pruh pokosný od horního pravého koutu dolů, klénotem jsou dvě křidla proti sobě postavená a pruhy přetažená, pravé pošikem a levé pokosem.

Salát z Kronberka. V l. 1625—1630 byl Jiří S. z K. hejtmanem panství Dobřišského. Císař Ferdinand III. vyzdvihl (1638, 3. Sept.) Václava a Jana

Saláty do stavu šlechtického za jich služby ve vojně a úřadech a psali se pak z Kronveisenburka, neb z Kron, neb z Kronberka.

Erb jim l. 1638 vysazený byl tento: Štít polovičný, ve vrchní polovici modré žlutá růže, zpodní polovice bílá a na ní šedivá hůrka o třech pahorcích, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými a červenými, nad tím dvě křidla orličí, barvami na příč rozdělená, na pravém (od vrchu) červeném a žlutém bílý pruh pokosem, na levém žlutém a červeném týž pruh pošikem a mezi nimi vrchní kus oděnce s otevřeným helmem. (Reg. král., jinak Král na str. 368.)

Sališ, rodina německá, z níž vyskytuje se l. 1517 Job Sališ jako věřitel Zdenka Lva z Rožmitála. On i Baltazar z S., hejtman na Plané a držitel Dobříšova, jenž se přiznal l. 1579 k zemi, měli za znamení erbovní jelení rohy, tak 1517, ale Baltazar měl štít polovičný, v pravé polovici jelení roh o 5 parozích, v levé křidlo k pravé straně obrácené. (Arch. DZ. IX, 2.)

ze Salmu, přijmění staré rodiny z Němec, která byla naposled v stavu knížecím a hrabském. Prvotním jich erbem byly na stříbrném štítě dva lososi (něm. salm) hřbety k sobě a hlavami vzhůru; též znamení bylo nad korunovanou helmou, ale hlavami dolů. Později polepšen a rozšířen jich erb na mnoho polí tak, že prvotní jich štít asi šestý díl zajímal. Vyobrazili tyto erby Meraviglia na tab. 74 a 89 a Kadich-Blažek na tab. 93 a 94, Blažek na tab. 38. Viz i Miltner Privatmünzen 487, 489 a Hrady X. tab.)

Salomon z Frydberka. Kdy rodina tato dosáhla ryt. stavu, není známo, neb l. 1654 již se vyskytuje Václav S. Frydekar z Frydberka jako taxator kom. soudu, bytem v osadě sv. Mikuláše v Praze. Starý stav potvrzen 1862, 13. prosince známému vlastenci Emanuelovi (tehda majoru naposled FML. † 1908, 11. prosince), jenž povýšen l. 1884 do panského stavu. Erb tohoto pána byl tento: Štít křížem † dělený, v 1. a 4. poli zlatém černá orlice hlavou do vnitř obrácená, v 2. červeném Český lev v kroku, v 3. modrém stříbrná zeď ze štukoví, z níž vyniká oděnec se stříbrným oděním, po krajích pozlaceným, pravicí vyzdvihuje plamenný meč se zl. držadlem, levicí k tělu obrácenou a drže zelenou větev palmovou; v levo od něho padá ke zdi černá puma hořící; přikryvadla černá zlatá a modrá stříbrná. Klénot: muž jako na štítě, z koruny vynikající mezi 6 prápory se stříb. hroty, jež jsou rozličných barev. (Viz Gemal Taschenbuch 1890, str. 384, obr. Meraviglia na tab. 6 a Hrady XIV. tab.) Soudíc z 3. pole, jež bylo bezpochyby prvním štítem, děkovala rodina své povýšení událostem r. 1648, ale z České kanceláře nevydáno.

Samša z Kosmačova. Král Ferdinand dovolil (1546, 9. září) Havlovi Samšovi, aby se mohl psáti z Kosmačova, dav mu tento erb:

Štít modrý, v němž u zpodku plot, přes kterýž vyskakuje levou nohou půl tendle neb daněle zvířete červené barvy, mající na hlavě jeden roh zlatý se 4 parožky, helm s přikryvadly modrými žlutými a červenými

modrými, nad tím křidlo orlové, půl červené, půl žluté vzhůru a uprostřed něho pruh modré barvy. (Reg. král.) Jest to týž erb, který dán později Radoňovským a těm, které k erbu přijali.

Scribonius (Píšek) z Horšova. Císař Ferdinand dovolil majestátem l. 1562, 11. srpna, z Říšské kanceláře daným, knězi Jindřichovi Píškovi a Matěji bratrovi jeho, sousedu v Týně Horšovském, aby se psali z Horšova a dal jim tento erb:

Štít na příč polovičný, zpodní polovice červená, z níž půl bílého beránka s dvěma rohy zlatými k pravé straně obráceného z oblaků do horní polovice modré mezi dvěma zlatými hvězdami vyniká, nad tím turn. helm s korunou a přikryvadly bílými červenými a žlutými modrými a nad tím nade vším polovice beránka, jako na štítě.

K tomuto erbu přijat Šebestian *Agrikola*, měšťénín Starého města Pražského, což stvrzeno majestátem d. 1573, 25. června a dovoleno mu, aby se psal z Horšova. Na místě beránka popisuje se tu skopec. (Pam. arch. X, 273, Reg. král. Shoduje se Král na str. 286, avšak nikoliv na str. 282.)

Sebenář z Hernfelzu. Ondřej z Vochshofen Med. Dr. jakožto cís. palatin vyhlásil listem d. 1656, 13. ledna Filipa, Jakuba, Hanuše, Jiříka, Eliáše, Elenu, Žofku, Barboru, Kateřinu, Evu, Annu, Maří a Evu Rozinu, jež splodil Markvart Hřebenář z Harachu s Martou Grossmylerovou, za řádně splozené potomky a tak, aby se psali Rzebenarz v. Mühlsteinberg. (Arch. mus. a Táborský.) Protože se zachoval tento list i v Tábor. arch., lze za to míti, že Jakub Zebenář, jenž se vyskytuje od r. 1682 na Táboře, byl týž jako svrchupsaný Jakub (l. 1708 psán Hřebenář, l. 1709 Rzebenarz). Císař Karel VI. nadal Jana Antonína Sebenáře šlechtictvím (1737, 19. prosince) svoliv, aby se psal z Hernfelzu a vysadil mu tento erb:

Štít polovičný, pravá polovice bílá a v ní u zpodku zelený trávník, z něhož vyniká polovičný orel černý, v levé polovici červené u zpodu bílá skála a na ní tři jetelové lupeny, turnéřský helm s přikryvadly černými bílými a červenými bílými a nad tím dvě křidla orlí (Reg. král.).

Sedlčanský z Kosmačova v. Hradecký.

Sedlčanský z Sedlčan. Král Ferdinand obdařil (1554, 8. května) Jana Sedlčanského heslem „z Sedlčan" a obdařil ho tímto erbem:

Štít polovičný, vrchní polovice červená, zpodní zelená a v té zpodní je šedivá skála sršíc jiskry a plamenné meče; kolčí helm s přikryvadly a točenicí bílé a červené barvy, nad tím dva buvolové rohy barvami na příč rozdělené, pravý červený bílý, levý bílý červený, a mezi nimi táž skála, jako ve štítě. (Reg. král. Viz i doklad v Králově Heraldice na str. 128 o obrazu v Litomyšlském kancionálu, kdež jen malý kus u zpodku zelený, nad helmem točenice bílá zelená, ale rohy obráceně barvené, pravý bílý červený a levý červený bílý).

Sedlovský ze Ctiboře. Mikuláši Sedlovskému propůjčen l. 1595, 29. března erb totiž: štít černý a v něm dva pruhy bílé na spůsob krokvice,

vycházejíce z horních koutův a končíce špicí na samém zpodku, mezi těmiž pruhy a při dolních koutech po žlutém slunci, přikryvadla černá žlutá a černá bílá, klénot dvě křidla barvami na tři části (tuším pošikem a pokosem) rozdělená, pravé (zhora) žluté, bílé, černé, levé černé, bílé a žluté a mezi nimi žluté slunce. (Reg. král., Jak. sb., Král na str. 129 a 314, kdež se v barvách klénotu odchyluje (snad tiskovou chybou).

Sedmihradský z Sedmihrad (i Sedmohradský z Sedmohradu), přijmění rodiny v Opavsku osedlé, z níž Jan Václav nejv. komorník dal erb svůj na kvateru desk zemských Opavských XVII. vymalovati (1691). Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený 1. a 4. pole červené, 2. a 3. bílé, vše prázdné, helm s přikryvadly červ. bílými, koruna, z níž vynikají dvě husí hlavy s krky bílé, proti sobě pysky červenými postavené. (Kromě dotčeného obrazu Kadich-Blažek na tab. 101, Jakub. sbírka a Král na str. 293.)

Segkrant z (Oplecu a) z Tošperka, totiž Lambert, který koupil 1636 Keblany, měl prý za erb štít na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré s zeleným vrškem, na němž je zlatý jelen ve skoku, 2. a 3. pole červené a v každém 3 bílé lilie. Klénotem jest týž jelen. Tak Král na str. 297.

Seidl z Georgenberka (i Gorgenberka). Jiří Pertolt Pontanus jako cís. palatin obdařil erbem a heslem osoby jmenované: David *Seidl* prymas a jeho bratří Václslav a Kašpar *Plakvicové*, Jiří *Borč*, radní města Broumova a Jiří *Borč*, hejtman panství Broumovského, což se stalo mezi l. 1597 a 1601.

Erb byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm žlutý lev s červ. vyplazeným jazykem a ocasem vyzdviženým, drže v pravé noze přední černou haluz s dvěma suchými větvemi, 2. a 3. pole červené a v něm 3 bílé růže, pošikem od pravé strany dolů k levé položené, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a modré barvy a nad tím polovice lva držícího černou haluz s 3 vyrostlými růžemi. (Reg. Fontánova.)

Seidl z Pramsova, přijmění rodiny v 16. a 17. st. na Moravě osedlé. Na štítě Ondřeje Zejdle z P., jenž byl služebníkem u král. důchodního úřadu (1599), spatřuje se u zpodku skála neb vršek hrbatý, z něhož vyskakuje půl kozla. (Rodop. paměti v zem. arch.) L. 1624 přišli o své skrovné jmění.

Seldešlák z Frydenfeldu (i Frydenfelsu, vl. Seldenschlag), přijmění rodiny u nás v 16. st. osedlé. Erb její byl: Štít na příč polovičný, v horním černém poli zlatý kráčející lev pod korunou, dolní polovice je bílým hrotem vzhůru postaveným na tři díly, bílý a 2 červené, rozdělena; v každém z těch 3 dílův je růže, červená v bílém, bílá v červeném. Klénotem jsou dvě křidla barvami na příč rozdělená, černé žluté a bílé červené a mezi nimi růže, z polovice bílá a z polovice červená. (Erbovník Salmovský, Král na str. 283.)

Semechovský z Semechova. Král Jiří prý dal Václavovi z Semechova majestát na erb, kterýž mu shořel. Král Ludvík jej obnovil (1525, 21. března) Janovi, synu Vácslavovu a strýcům jeho a erb se vypisuje takto: Tři

červené žaludy na modrém štítu, helm, deky žluté a zelené. (DZ. 6. E 1.) Tak i v Jak. sb., kdež jsou dva žaludy u vrchu a třetí u zpodu štítu a za klénot větev s třemi žaludy, také v Králově Heraldice, avšak na pečeti Janově (1534) jest křidlo klénotem. Na pečeti Ambrožově r. 1592 zase je klénotem jediný žalud.

Semenkvoský z Vlkové v. Šavel.

Semilský z Neudorfu v. Bukovský.

Senomatský z Šternštatu. Erb rodiny této byl prý modrý štít s pruhem bílým pošikem a mimo něj 3 zl. hvězdami, klénotem bylo křidlo, zbarvené jako štít. Tak Král na str. 309.

Severyn z Kapíhory. Podle pozdějšího poznamenání obdařeni jsou Severynové vladyctvím a erbem od krále Ludvíka, a bezpochyby se tak stalo i *Vršovským.* Jaký měli erb poznáváme z majestátu d. 1583, 25. února, jímž připuštěno, aby Jiřík a Václav, bratří *Kbelští,* přijati byli k erbu od Václava Severyna z Kapíhory, totiž: Štít červený a v něm bílý klín, od obou krajův špicí k vrchu položený, v každém z těchto tří polí po růži, bílé v červeném, červené v bílém, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a zlatá koruna, z níž vynikají dvě křidla červená a mezi nimi týž klín s růží. (Prvotní list v Pražském městském museum, též v reg. král., v Jak. sb. Král na str. 311 přidává ještě růže na křidlech, což by bylo heraldicky zprávné.)

Sferyn ze Sferynu. Císař Rudolf dovolil (1590, 23. srpna) z Říšské kanceláře Janovi a Jakubovi bratřím Sferynům, aby se psali ze Sferynu (de Sphaerinis) a dal jim tento erb:

Štít po délce na tři díly rozdělený, pravý díl byl na příč rozdělen, v dolním černém poli modrá zeměkoule s kruhem a podstavcem zlatým, ve vrchním žlutém kohout stoje na zeměkouli, po hlavě a hrdlu ohnivé, po těle černavé barvy, střední díl modrý a v něm 3 zlaté hvězdy nad sebou, v levém dílu červeném bílý pruh pokosem od levé strany dolů položený, kolčí helm stříbrný s korunou a přikryvadly bílými červenými a žlutými černými, nad tím dva rohy buvolové barvami tak rozdělené, jako 1. a 3. díl (tedy žluté černé a červené s bílým pruhem?) a mezi nimi již psaná zeměkoule a kohout. (Paprocký o st. ryt. 418, Král na str. 273.)

Sibrt z Lilienšteina, přijmění rodiny erbovní, která byla v 17. st. osedlá v Strakonicích. Erb a heslo snad děkovali nějakému cís. palatinovi.

Erb jich byl štít klínem, vzhůru postaveným a ostřím prostředku vrchu dosahujícím, na 3 pole rozdělený, v žlutém klínu byla modrá lilie, ostatní pole byla modrá a v každém po žluté lilii, helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými a nad tím nade vším 2 rohy buvolové barvami na příč rozdělené, každý žlutý a modrý, mezi nimi pak lilie týmž spůsobem barvami rozdělená, žlutá a modrá. (Jakub. sbírka, Král na str. 312.)

Simonides z Sailenfeldu. Ludvík Simonides, lejtenant ve vojště, obdržel (1706, 29. července) rytířský stav a aby se psal v. Seilenfeld (vlastně Säulenfeld). Erb jemu daný byl takový:

Štít na čtvero rozdělený 1. a 4. pole červené a v něm na příč modrý pruh, ve 2. a 3. modrém bílý sloup (säule). Otevřený helm s přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, nad tím bílý sloup a v levo dvě červená křidla orličí složená. (Reg. královská, trochu odchylně Král na str. 295.)

Simonides z Sonenšteina v. Kutnaur.

ze Sinzendorfu v. Kadich tab. 102, 103, 197.

Sirakovský z Pěrkova, přijmění polské rodiny, která bývala osedlá v zemi Dobřínské a odtud přišla na Moravu, kdež držela pozemské statky v 16. a 17. století.

Erb jich byl červený štít a na něm vrchní polovice střely, jejíž konec byla vrchní polovice prstenu, klénotem byly dvě ruce s rameny v červených rukávech, držíce kus prstenu. Přikr. červená bílá. (Blažek na tab. 42, odchylně Král na str. 363.)

Sixt z Otrsdorfu. Rodina Sixtův bývala v Rakovníce, majíc prvotně přijmění Šouster. (Levý, D. Rakovníka 229.) Kdy a jak nabyli erbu a vladyctví, není známo, ale snad vyšlo z Říšské kanceláře. Erb jich byl štít, na němž koule na spůsob říšského jablka, z něhož vyniká hůlka, okolo níž se otáčí zmije. Po obou stranách koule jsou křidla, kolčí helm s korunou a nad tím orlice. (Miltner, Privatmünzen tab. XXXV.) Barvy se rozličně popisují, koule nikdo nezná; v Jak. sb. jsou křidla žlutá, pole modré, přikryvadla týchž barev a orlice černá, Král (str. 344 a 345) má štít žlutý, křidla a orlici černé. Když asi l. 1604 Janovi Teodorovi z O. potvrzován rytířský stav, popisuje se erb takto: Na zlatém štítě dvě černá křidla, kolčí helm pod korunou s přikryvadly černými zlatými, klénot černá orlice. (Reg. král.)

Sixtové ze Zvířetína byli potomci Sixta Cikána, měštěnína Čáslavského, jehož synové pak měli jméno otcovo za přijmění. Když s Vácslavem Šichovským erb jeho odemřel, převeden ten erb na jeho přátely totiž Jakuba, prymasa v Čáslavi, Vácslava a Jindřicha bratří Sixty a Pavla *Prymusa*, obyvatele města Prostějova a majestátem (d. 1603, 3. června) polepšen takto: Štít na dél pruhem modrým, v němž jest zlatá hvězda o šesti špicích, rozdělený, v pravém poli zlatém ruka oděná zbrojná držíc obnaženou šavli tureckou, napřáhnutou a vzhůru vyzdviženou, s rukovětí a křížem pozlacenými, v levé červené u zpodku pahrbek zelený o třech vrších, na kterémž zvíře daněl na zadních nohách rozkročených stojící, nohy přední rozložené maje, s rohy o pěti parozích, k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, koruna zlatá, z níž vynikají dvě křidla orličí rozkřidlená a pošikem a pokosem třemi barvami rozdělená, totiž žlutou, modrou červenou a bílou modrou červenou (zhora dolů), a mezi nimi ruka s šavlí. Při tom jim dovoleno, aby se psali z Vířetína (t. j. z zvířetína). (Reg. král., Pam. arch. V, 360, Meraviglia tab. 29, Kadich-Blažek tab. 194, 197. Králova Heraldika 273. Viz i Miltner, Privatmünzen na str. 440 a 644.)

Skála z Kolince. Majestátem d. 1551, 6. prosince povoleno Tomáši Skalovi, aby se psal z Kolince a dán mu erb: Štít červený, v němž vlaštovice mořská své přirozené barvy (maluje se černá) předkem k pravé straně obrácená, a skrze hrdlo její střela zlatá, přikryvadla červená bílá, za klénot táž vlaštovice. (Reg. král.) Odchyluje se Jak. sb. neb tu jest štít modrý, pták stojí na větvi končící se červenou růží, kromě toho je u levého horního koutu zelený kvítek s červeným květem a v klénotu kromě ptáka ještě modré křidlo za ním.)

Skála z Třebska v. Hana.

Skálové ze Zhoře žili od 15. století ve Vodňanech a píší se od r. 1550 ze Zhoře. Podle pozdějšího podání byli obdařeni skrze krále Ferdinanda erbem a titulem. Erb jich vypsiuje se takto: Štít poloviční, v pravém poli pět polí pošikem, totiž s vrchu žluté, modré, bílé, modré a žluté se zlatou hvězdou v modrých, levé pole bílé s polovicí červeného orla, turn. helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, dvě křidla orlova, zase pošikem rozdělená, totiž z hora pravé červeným modrým s hvězdou, bílým, levé žlutým, modrým s hvězdou a červeným. Tak to Skálové sami pamatovali. V erbovníku Salmovském popisuje se také tak, jen že co je u Skálů na pravé, je tu na levé straně a naopak. Tak i v Jak. sb. Odchylný je zase popis Králův na str. 264. (Viz ČČM. r. 1858.) Byl to kromě hvězd a barev erb vladycký již l. 1307 dosvědčený, který v 15. století a později odumřel. Zdá se, že Skálové byli k témuž erbu přijati; nějaký majestát na to nebyl dán, sice by se nacházel v rejstrech Ferdinandových.

Skalský z Dubu. Majestátem d. 1527, 22. září potvrzen Jiříkovi Skalskému, jehož přijal Václav Boreš z Dubu a na Jezeře za erbovního strýce, tento erb: Štít bílého pole a v něm pist, kus kola se dvěma špicí na horu stojí a na nich jedna loukota a svrchu na loukotě hřeb v ní vězící černé barvy, nad štítem helm s přikryvadly bílými černými, za klénot pist se dvěma špici, a v nich loukoť a nad loukotí hřeb. Při tom mu dovoleno, aby se psal z Dubu. (Reg. král.) S tím shodují se pečeti a Král na str. 367 až na barvy (žlutou na černém. Tak i v Hradech V. na tab.) Srovnej k tomu I. oddělení č. 17.

Skočnodvorský ze Špinburka. Havel Sk. ze Šp. učinil l. 1602 (19. října) přiznání k zemi a to českým podpisem. Odkud přišel, není mi známo.

Erb této rodiny dvojí se vyskytuje totiž:

1. Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. čtvrt bílá s polovicí červeného orla (orla proto, že je celou hlavu viděti), 2. 3. čtvrt je rozdělena čárou svislou na 8 pruhův polovičných neb 4 pruhy ve dvou řadách, v pravé řadě žlutý modrý, žlutý a modrý, v levé začíná se modrým a střídají se, nad štítem kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, nad tím pak dvě křidla proti sobě položená, pravé křidlo je barvami tak rozděleno, jako 2. a 3. čtvrt, levé křidlo sice podobně, ale jeho pravá řada začíná modrým, levá pak žlutým pruhem. (Jakub. sbírka, Král na str. 295.)

2. Štít poloviční, pravá polovice bílá a v ní půl orla, levá polovice na příč rozdělená ve 2 pole, vrchní opět je rozdělena svislou čarou na dvé a obsahuje dvě krokve tak, že napřed je v pravo modrý pruh pošikem a za ním žlutý pokosem, pod ním druhá krokev se žlutým pruhem v pravo a modrým v levo, zbytek je těmiž barvami vyplněn, zpodní pole je červené a v něm bílá lilie, křidla jsou barvami tak rozdělena jako horní pole levé polovice. (Jakub. sbírka, Král na str. 264.)

Skočovský z Kojkovic. Císař Ferdinand dovolil Janovi Skočovskému (1561, 25. ledna), aby se psáti mohl z Kojkovic a dal mu tento erb:

Štít na poli na příč rozdělený, vrchní polovice černé barvy, v níž lev celý s ocasem vyzdviženým, jazykem vyplazeným, k pravé straně obrácený žluté barvy stojí; zpodní polovice též barvami rozdělená jest, pravá strana žlutá, levá červená, v kterémžto jednom každém rozdílu trubička pastýřská černé barvy se vidí, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými, a červenými žlutými, točenice týchž barev, z kteréž dva rohy buvolové černé a mezi nimi lev žlutý, tak jako v štítě, až po zadní kýta vynikají. (Reg. král.)

Skříček z Kozářova v. Kozář.

Skřišovský ze Střečkovic, přijmění polské rodiny, která přišla napřed na Moravu a odtud v 17. st. také do Čech.

Erb jejich jastřembec (jestřábec) je štít modrý, na něm podkova nahoru otevřená barvy bílé a v témž otevření zlatý kříž, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými a modrými bílými, nad helmem pták (jestřáb?) barvy skořicové až měděné s roztaženými křidly, jednou vysokou nohou stoje a druhou drže dotčenou podkovu a v ní kříž. (Jak. sb. Bez barev v rodopisných pamětech v arch. Zemském v Praze.)

Skrýšovský (Skrejšovský) z Lovčic v Lovčický.

Skuhrovský z Padeřova. Císař Rudolf povolil (1604, 27. listopadu) Martinovi Skuhrovskému, aby se psáti mohl z Padeřova a dán mu tento erb:

Štít modrý, v němž ve prostřed noha orličí nebo orlova se stehnem, v příhbi při zpodku štítu v levé straně ohnutá, od toho ohnutí vzhůru pošikem k pravé straně pazoury obrácená, své přirozené barvy, střelu nebo šíp opeřený peřením od vrchu též levé strany a ostřím dolů k pravé straně též pošikem obrácený držící, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a modré barvy, nad tím 2 křidla orličí proti sobě rozkřidlená, barvami pošikem (a tuším pokosem) rozdělená, modré žluté a žluté modré a mezi oběma křidly takováž noha orličí se střelou, jako v štítě. (Reg. královská.)

Sladký z Peclinovic v. Peclinovský.

Sladovský ze Sladova. Rodina tato pochází z Polska, jak dokládá Paprocký (O st. ryt.) Týž badatel otiskl list Zikmunda, krále Polského (1566, 14. září), jímž týž panovník dává svědectví Stanislavovi Sl. z Sl. do Čech se ubírajícímu, že pošel z předků urozených a jest erbu se-

kery, která slove po polsku topor. Erb ten, jenž přešel na Kostelecké, vypisuje se v článku o nich. U Meraviglie tab. 25 a v Králově Heraldice str. 360 dává se jim sekera i za klénot.

Slanský z Kosmačova v. Radoňovský.

Slanský z Kunratic v. Voříkovský.

Slanský z Šonpachu v. Dlouhý.

Slanský z Varvažova v. Srnovec.

Slavkovský z Šanova a *ze Skalice.* Král Jiří potvrdil (1469, 7. srpna) erb Janu ze Skalice, totiž červený štít, v němž pták sokol nebeské barvy, rozkřidlený, helmici a na ní dvě křidla dole spojená (t. j. složená) svázána ženským závojem neb čechlíkem žluté barvy, přikr. modrá červená. (Paprocký o st. ryt. 299.) V 16 st. nazývali se Š. z Š. a ze Sk. jestliže to byli potomci aneb nebyla rodina k erbuř pijatá. Žili do nedávna a snad ještě žijí. Meraviglia (tab. 25) popisuje erb Slavkovských ze Skalice, bílého (tak!) sokola v červeném a křidla vrchní červené a zpodní bílé. Na tab. 142 popisuje erb Slavkovských z Šanova, kdež stojí sokol bílý v červeném na bílých skalkách; křidla rozložitá jsou bílá. (Obraz H. III. tab.)

Sliviční měli na štítě hlavu, hrdlo a poprsí mouřenínovo bez rukou s pintou okolo hlavy s rozletitými feflíky (tuším na žlutém štítě), přikryvadla černá žlutá a nad helmem křidlo žluté, v němž se opakuje týž mouřenín. (Kolář z erbovníku Salmovského.)

Služatecký ze Služátek. Král Vladislav dal (1493, 31. července) erb Martinovi ze Služátek, totiž štít tříhranatý, jehož pole červené jest a v prostředku 2 střely na příč (t. j. křížem a pošikem) přeložené, bílé, helm kolčí neb obecní s točenicí a přikryvadly červenými a bílými a nad tím 2 střely. Týmž erbem pečetil Martin l. 1502. (Arch. Pelhřimovský.) Též je viděti na náhrobku neumělém v Pelhřimově. (Soupis Pelhřimovska na str. 169 č. 216.) Císař Ferdinand II. potvrdil týž erb (1627, 25. listopadu) Hynkovi Sl. ze Sl. (Reg. král.)

Smertoš z Ryzentálu. Císař Maximilian dovolil (1566, 26. ledna) Martinovi Smertošovi, aby se psal z Ryzentálu, při čemž mu vysazen tento erb:

U zpodu bílá hradba s pěti stínkami a nad ní modré pole, do něhož z též hradby rys s červeným jazykem vyplazeným vyniká, an drží v pravé noze meč, kolčí helm s přikryvadly a točenicí bílé a červené barvy a nad tím polovice rysa, jako v štítě. (Reg. král., Král na str. 369 dobře, ale chybně na str. 277, kdež klade vlka.) Smertošové žijí posud v Sasích.

Smilkovský z Palmberka. Cís. Ferdinand III. dal Vavřinci Smilkovskému registratorovi Tyrolské kanceláře (1648, 26. července) erbovní list a tento erb:

Modrý šlít, a u jeho zpodu trojí zelená hůrka, na níž jest bílý lev s jazykem červ. vypl. a s ocasem rozdvojeným, drže v pravé noze přední zelenou větev palmovou. Otevř. helm pod korunou s žlutými modrými

přikryvadly, nad tím dva buvolové rohy barvami na příč dělené pravý (shora) modrý a žlutý, levý žlutý a modrý a mezi nimi týž lev, k pravé straně obrácený, drže modrý vojenský kornet napjatý na zlaté tyči. (Reg. královská, Král na str. 323.)

Smrčka ze Sabinova v. Lekeš.

ze Smržic. Majestátem d. 1530, 7. ledna dán Dobešovi ze Smržic tento erb: Štít modrý a uprostřed něho jest luk zlatý bílou tětivou natažený, šípkou zlatou a s bílým opeřením na příč naložený, helm s přikryvadly žlutými modrými, nad helmem tři šipky nasazené, zlaté s modrým opeřením, na horu vedle sebe stojíce. (Reg. kr.)

Sobotecký z Růženého v. Vacek.

Sobotecký ze Sobotky. Majestátem l. 1573, 8. ledna povoleno Václavovi Soboteckému, aby se psal ze Sobotky a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž od zpodku půl jelena po zadní kyta vynikajícího, k pravé straně obráceného, majícího na hlavě dva rohy, jeden každý o pěti parozích, vše své přirozené barvy, též také ústa rozzívená, jazyk červený vyplazený, vzhůru stojícího, turn. helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými a nad tím polovice jelena tak, jako na štítě. (Reg. král.)

Sofian z Volknperka v. Vlk.

Sohýrové z Windmühlu přišli ok. l. 1651 z Met a usadili se v Novém městě Pražském jsouce již erbovníky. Tomáš S., nejv. lejtenant, obdržel skrze majestát (1667, 3. Aug.) rytířský stav starožitných rodin a polepšen mu jeho erb, jenž byl takový:

Štít křížem rozdělený, v 1. a 4. červeném poli žlutý lev s ocasem rozdvojeným a červ. jazykem vyplazeným, drže v pravé noze kord a v levé hořící granát a jsa obrácen k venkovské straně, v 2. a 3. poli 3 koule válečné postavené do trojhranu, uprostřed štítu štítek Rak. domu (pruh bílý v červeném) a na něm písmena, nejvýš F II, uprostřed F III a dole L I, dva turn. helmy s korunami a přikryvadly červ. bílými a červenými žlutými, na pravém helmu žlutý lev s rozdvojeným ocasem, drže v pravé noze šavli a v levé korouhev žlutou a červenou, na níž jsou 3 zlaté koruny, na levém 5 pštrosích per kladouc od pravé červené, bílé, modré, žluté a černé. (Reg. král., též nejednou v dskách zemských.)

Sokol z Mor. Sokolové byli měšťané osedlí v Lounech. Erbem byl obdařen Jan Sokol (žil 1466—1496) a to v prvních letech panování krále Vladislavova před r. 1483. Potomci byli v stavu rytířském. Erb jejich byl tento:

Štít pošikem od pravého koutu horního dolů k levé poloviční, vrchní levá polovice bílá, zpodní pravá červená, a přes celý štít pokosem od pravé strany k levému koutu nahoru železná část zbraně podobná oštěpu s hákem, přikryvadla červená bílá, helm s korunou a nad ním dva buvolové rohy, pravý červený, levý bílý. (Meraviglia tab. 26, Jakub. sbírka, Král na str. 301, odchylně pak na str. 361.)

Sokol z Otvovic, přijmení rodiny, která se teprve v 17. a 18. st. vyskytuje; poslední, Jiří Jozef († 1771), byl farářem ve Stobořicích.

Erb jich byl štít poloviční, pravé pole modré, u jehož zpodu skála šedivé barvy a na ní stojí bílý sokol, levá polovice rozdělená na příč, vrchní čtvrt červená, dolní čtvrt zase svislou čárou rozdělená na bílé a černé pole. Klenotem jest sokol, stojící na točenici. Přikr. jsou modrá bílá a červená bílá. (Meraviglia na tab. 26, Král na str. 268.)

Sokolovský z Sokolova, přijmení rodiny z Polska pocházející, kdež se psala jen Sokolovský. V 16. st. přišli na Moravu. Tam obýval Martin S., jemuž císař Ferdinand (1563 v červenci) dovolil, aby se psal ze Sokolova a polepšil jeho starodávný erb, totiž:

Štít modré barvy, v němž větev žlutá se 2 suky, jeden nahoře a druhý dole (ostrva), na níž krkavec své přirozené barvy drže prsten zlatý v ústech stojí, turn. helm s přikryvadly modrými bílými a nad tím 2 rohy buvolové, pravý modrý a levý bílý, mezi kterými rohy stojí krkavec, jakož jest v štítu. To byl posavadní erb a polešen takto:

Štít na dvé na příč rozdělený, vrchní polovice modré barvy, pod ní pruh na příč bílé barvy a ve zpodní polovici byl starý štít, ostatek pak zůstal, jako býval. (Reg. král., Král na str. 340.) Kadich-Blažek na tab. 104 má starý erb a kromě toho erb jiných Sokolovských.

Solhauzové z Solhauzu (von Salhausen) byli ve službách severočeských pánův již v 15. století, avšak teprve l. 1515 přijati za obyvatele a hned potom koupili Děčínské panství. Erb jich byl žlutý štít a na něm hlava a hrdlo ptáka noha (později se vykládá za dračí hlavu) červená, s otevřenými ústy, z nichž šlehají plameny, nazad za hlavou vykukuje mouřenínova hlava (ovšem černá), přikryvadla červená žlutá a za klénot táž hlava majíc vaz a ústa proražena zlatou střelou. (Kolář z rukop. 8330 Jak. sb.) Později měli Solhauzové rozšířený erb, kterýž polepšen majestátem d. 1662, 18. ledna, když byl Gotfrýd Konstantin povýšen do panského stavu starožitnýc rodin. Erb se popisuje takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v každém dračí hlava k levé straně obrácená s otevřenými ústy, z níž šlehají plameny a vzádu na vazu mouřenínova tvář na pravou stranu hledící, 2. a 3. pole obsahuje na příč po čtyřech modrých a čtyřech bílých pruzích, dvě helmice s přikryvadly modrými bílými a červenými žlutými, na pravé helmici (bez koruny) červená hlava dračí k levé straně obrácená, jejíž krk a otevřená ústa prostřelena jsou pošikem žlutou střelou, jdoucí od pravé k levé, nad levou helmicí knížecí klobouk (modrý) se střechou nahoru ohnutou a bílou a černou barvou kropenou, též s knoflíkem (zlatým) na vrchu klobouku, a nad tím nesou se do hůry péra pštrosová, čtyři modrá a čtyři bílá střídajíce se. (Reg. král. Meraviglia tab. 53, Jak. sb. Král na str. 295 a týž v Hradech XI. tab.)

Soiner z Palatinu v. Drago.

Sontag z Sonenšteina v. Kutnaur.

Souček Radoňovský z Nestvořejova, přijmení rodiny málo známé. Kolář viděl v Krumlově pečeť Václava S. z r. 1629 a na jeho štítu „ptáka ohniváka" v pravou stranu kráčejícího, (snad jen obráceného hlavou), an má pravou nohu vyzdviženou.

Sova z Liboslavě v. Hlavsa.

Srna z Karlovy hory v. Holeček.

Srnka z Raichnpachu. Král Ferdinand dovolil (1545, 16. února) Jahnovi Srnkovi, aby se psáti mohl z Raychnpochu a při tom mu dán tento erb:

Štít modrý, v němž od zpodku štítu až k vrchu vzhůru k pravé straně srna celá své přirozené barvy vyskakuje, majíc před sebou jednu zlatou hvězdu a druhou za sebou, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými, nad tím dvě křidla orlí vzhůru stojí, pravé žluté, levé modré a mezi těmi křidly jedna zlatá hvězda se svítí. (Reg. král.)

Srnovec z Varvažova. Majestátem d. 1549, 23. února povoleno Jakubovi a Vítovi bratřím Srnovcům, aby se psali z Varvažova a dán jim tento erb: Štít modrý, v něm půl srnce své přirozené barvy, nohama k pravé straně ke skoku se majícího, přikryvadla žlutá modrá a za klénot polovice téhož srnce. K témuž erbu přijal Jakub Jana *Lána* Kouřimského, Linharta Touškovského a Vavřince *Slanského*, což nejen majestátem (1580, 28. srpna) potvrzeno, nýbrž i erb polepšen takto: Štít modrý, v něm půl srnce (přirozené barvy) s halží neb obojkem zlatým na hrdle, maje mezi růžky věnec z bílých růží a uprostřed téhož věnce zlatou hvězdu, kolčí helm s přikr. zlatými bílými a točenicí a nad tím týž srnec, jako na štítě. (Reg. král. Jak. sb., tu starší erb, ale u zpodu štítu tři zelené pahrbky a u Lánů černý štít, také v Králově heraldice na str. 330 a v Hradech X. tab., ale tu pol. jelen. Obraz téhož erbu v Soupise Rokycanska na str. 118.)

Stadionové byli od r. 1696 obyvateli království Českého jako držitelé Trhanova. Císař Josef I. vyzdvihl Jana Filipa svob. p. ze Stadionu (1705, 1. prosince) do stavu Říšských hrabat a tak i jiné téhož rodu. (Prvotní listy v rodinném arch. ve Lnářích.)

Erb jejich prvotní byl štít černý a na něm tři žlutá znamení jako měsíc a na něm kroužek (vlčí udice). Klénotem jest na černém polštáři se zl. třapci jedna žlutá udice a za ní kyta paví. V pozdějším a posledním erbu jest starý erb jen jako štítek a ve 4 polích střídají se v černém tři zlaté předměty jako krutky a v bílém červený kříž. Helmice jsou tři a starý klénot je nad prostřední. (Meraviglia, str. 172, tab. 76. Kadich-Blažek tab. 106, Hrady IX. tab.)

Stablovští z Kovalovic pocházeli z Olešnicka v Slezsku a usadili se na poč. 16. st. v Opavsku. Erb jich byl červený štít a na něm orlova hlava s hrdlem stříbrné barvy, přikr. zlatá červená a červená bílá, klénot tři péra pštrosová, zlaté, červené a stříbrné. (B. str. 85, tab. 44.)

Staněk z Korytova, příjmění rodiny, o jejíchž počátcích je málo známo. Kolář vypsal štít Arnošta St. z K. (1551), jejž kdesi našel, takto:

Ruka v železném brnění, ohnutá v lokti, tam kde nahoře přestává (brnění), korunkou o 3 stínkách ozdobená, držíc meč rovně vzhůru vytasený.

Staňkovic z Lauštyně v. Zahrádka.

Stařimský z Libšteina. Majestátem d. 1556, 13. května dáno Petrovi Stařimskému povolení, aby se psal z Libšteina a dán mu erb, který měli někdy Tistové z Libšteina, totiž: Štít na tři díly rozdělený, vrchní pole žluté, pod ním modrý pruh a zpodní pole bílé, kolčí helm, přikryvadla modrá žlutá a modrá bílá, točenice týchž barev, za klénot tři péra k pravé straně nakloněná, dvě žlutá a prostřední bílé. (Reg. král. Kolář z rukopisu č. 8330.) Erb ten podrželi až do vymření, ovšem snad si jej sami změnili, neb v erbovnících, u Meraviglie tab. 26 v Jak. sb., v Králově Heraldice, na str. 286 a v Hradech V. na tab. je celý štít žlutý a jen pruh modrý, přikryvadla jen modrá žlutá a prostřední péro v klénotu též modré.

Staroveský ze Staré vsi, rodina osedlá v Polsku, jejíž erbovní znamení bylo kotlové ucho na červeném štítě a prostřed téhož ucha meč. Klénotem byla ruka zbrojná. S tím erbem zajel na Moravu Jan St. ze St. a přiženil se na Krakovec. (Paprocký v Zrcadle na l. 366, Kadich-Blažek natab. 107.)

Staršedlové ze Staršedlu přijati l. 1585 na sněmě za obyvatele království, z něhož zase po r. 1630 vymizeli. Erb jich byl štít pošikem od leva dole k pravu nahoru rozdělený, vrchní pole červené, prostřední (pruh) bílé a zpodní červené, přikryvadla černá bílá a červená bílá, točenice týchž barev, nad tím dvě křidla barvami rozdělená, jako štít, jedno pošikem, druhé pokosem, tak že bílé pruhy jdou v prostředku k sobě a venku se rozbíhají. (Jak. sb.) Tak i pečeť z r. 1618.

Stašek z Dubnice v. Rajský.

Stehlík z Čenkova. Císař Rudolf dovolil (1598, 29. května) knězi Bartoloměji *Flaxiovi,* Mikuláši a Janovi, jeho bratřím a Bartoloměji *Stehlíkovi* Plzenskému, jich ujci, aby se psali z Čenkova a dán jim tento erb:

Štít bílý a v něm orlici (stehlíka?) červenou s roztaženými křidly a na hlavě král. korunkou ozdobenou, ana ze tří pahrbků zelených vyniká, helm otevřený s korunou a s přikryvadly bílými červenými, za klénot dvě křidla orličí na příč barvami rozdělená, pravé červené bílé, levé bílé červené, mající uprostřed sebe trojí pahrbek zelený, z něhož tři květy lněné vycházejí. (Pam. arch. X, 270, Paprocký o st. ryt. 423, Meraviglia tab. 27, Kadich tab. 197. Jak. sb., kdež však orlice má v zobáku tři lněné květy, jež také jsou u Paprockého na obraze, kdež také orlice nevyniká, nýbrž stojí, tedy zjevná nesrovnalost pocházející odtud, že malíř maloval erb na majestátu odchylně od znění téhož listu, též v Králově Heraldice na str. 338, ale s chybnou barvou v křidlech.) Majestátem d. 1640, 3. září dovoleno strýcům St. tehda žijícím, aby se psali z Čenkova *a z Treustettu* a polepšen jich erb tak, že na místě tří květův

lněných položena do klénotu ruka zbrojná v lokti ohnutá, v hrsti meč držící. (Reg. král.)

Stehlík z Lipky. Král Vladislav vyzdvihl Jana Stehlíka do stavu vladyckého (1480, 20. října) a obdařil jej erbem, který císař Ferdinand (1561, 15. července) Samuelovi Stehlíkovi a Janovi, strýci jeho, potvrdil. Erb ten popisuje se takto:

Štít červený a v něm ruka pravá až po ramena, k pravé straně obrácená a v bílém oděvu, držíc střelku bílou s peřím, špicí nahoru obrácenou, helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím táž ruka se střelkou. (Reg. král.)

Stiřín ze Stiřína. Císař Rudolf vyzdvihl (1583, 2. června) Jiří Stiřína do stavu erbovníkův a nadal jej tímto erbem:

Štít „u prostřed od svrchu upřimně dolův na dvé rozdělený" (krátce poloviční), pravá strana žlutá, v níž 2 šípy ke střílení na kříž se špicemi nahoru obrácené se vidí, levá polovice modrá, v níž ruka člověčí až po ramena se zbrojí oděná, s mečem nahým k uhození se majíc, od levé k pravé straně obrácená se spatřuje, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím dvě křidla orličí rozkřidlená, barvami na příč rozdělená, každé (s vrchu) žluté modré, vynikají a mezi nimi 2 šípy, tak jako ve štítu se vidí. (Reg. král., obraz v Nudvojovicích, Soupis Turnovska, str. 71.)

Stoček ze Švanentoru. Majestátem d. 1670, 26. července, nabyl Ondřej Stoček šlechtictví a tohoto erbu: Štít červený, v němž od zpodu trávník a na něm v předu v levo dělo na kolech k pravé straně obrácené a šesti prapořečky bílé a červené barvy ozdobené, v pravo pak buben vojenský se čtyřmi praporci týchž barev a granát (koule) hořící se vidí; vzadu na trávníku jest přes štít zeď bílá s kamene tesného, vynikajíc přes polovici štítu, u vrchu a uprostřed rozstřílená, v ní brána s vraty železnými, v nichž labuť bílá s nohama černýma k pravé straně obrácená, majíc krk střelou od vrchu dolů prostřelený stojí, otevřený helm s korunou a přikryvadly bílými červenými, nad tím vyniká vojín v žlutém kabátě s bílým obojkem a hlavou obvázanou až po kolena, drže v každé ruce mušketu, hlavní vzhůře od sebe obrácenou. (Rybička v Pam. arch. III, 319.)

Stodola z Požova. Císař Maximilian povolil (1575, 1. července) Janovi *Stodolovi* (jenž se také psával Stodolius) a Janovi *Lysému*, aby se psáti mohli z Poziowa a dal jim tento erb:

Štít poloviční, v pravé polovici 3 pole na příč jdoucí, vrchní žluté, prostřední červené a v něm bílý trojhran, v jehož každém rohu je zlatá hvězda, zpodní bílé se zlatou hvězdou, v levé polovici též troje pole dělením na příč, černé, bílé a červené, helm s přikryvadly červenými bílými a černými bílými, nad tím dva rohy barvami na příč rozdělené, bílý červený a černý bílý, mezi nimiž se vidí zlatá hvězda. (Arch. šlecht.)

Straboch v. Štraboch.

Stradal z Černčic v. Hubka.

Strachotínský z Strachotína. Král Ferdinand povolil (1548, 28. prosince) Jiříkovi a Šebastianovi bratřím Strachotínským, aby se psali z Strachotína a obdařil je tímto erbem:

Štít, v němž jsou od zpodku 4 pruhy, dva žluté a dva červené, v prostřed štítu srnec své přirozené barvy v modrém poli, v skoku stoje, u vrchu pak také 4 pruhy týchž barev jako u zpodku, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými červenými a žlutými modrými, nad tím dvě křidla orlová, pravé modré a druhé žluté, mezi těmi křidly polovice srnce, předními nohama ve skoku k pravé straně vynikající se vidí. (Reg. královská.)

Straka z Ehrenšteina. Cís. Matyáš obdařil (1614, 15. února) Nykodéma, Samuela a Jeremiáše bratří *Straky* (z Jindřichova Hradce pocházející), Jana *Bosa,* konšela na Malé straně a Tobiáše *Klementa* erbem a heslem, který dal císař Rudolf (snad z Říšské kanceláře) příteli jich Jiřímu *Špiglovi z Ehrenšteina.* Týž erb s heslem propůjčen (1635, 26. září) Matoušovi *Traumilerovi,* jehož Jiří a Jan bratří Strakové za erbovního strýce přijali. (Reg. král.) Erb byl takový: Štít na příč poloviční a dvěma svislými čarami na 6 polí rozdělený, v horní polovici pole černé, žluté, černé, v dolní žluté, černé, žluté a v každém černém poli paví kyta, helm s přikryvadly týchž barev a z koruny vyniká paví kyta. (Paměti rodopisné v arch. zemském, Jak. sbírka, Král na str. 273. Jinak Fr. Teplý v ČČH. XXX, 489.)

Straka z Kronberka v. Zhorský.

Straka z Lovoše v. Jelínek.

Strakonický z Ploskovic v. Březský.

Stránský ze Stránky. Možná, že rodina ta pocházela od starého rodu, ale vyskytuje se teprve r. 1583, když Jiřík St. ze St. usadil se v Praze, přišed z Kostelce n. L. Erb jich byl zlatý gryf na modrém štítě, přikryvadla týchž barev a klénotem polovice téhož ptáka noha neb gryfa. Majestátem d. 1682, 4. července povýšen jest Martin Karel St. pro své zásluhy v tureckých válkách do Říšského stavu ryt. starožitných rodův, aby se psal *ze Stránky* a *z Greifenfelsu* a polepšen erb jeho takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý štít, ale noh stojí na bílé skále, v 2. a 3. žlutém poli oděnec stojící na zeleném pahrbku a meč držící, helm s korunou a s přikryvadly zlatými modrými, za klénot dva modré rohy a mezi nimi noh po kýty z koruny vynikající. (Reg. císařská ve Vídni, Meraviglia tab. 119, Král na str. 297.) Na erbu Františkově v památníku Višerovském jsou přikryvadla modrá bílá a červená bílá.

Střela z Třebnic v. Optalius.

Střelovec ze Střely. Císař Leopold legitimoval (1670, 5. září) Františka Jindřicha, nemanželského syna Oldřicha Viléma Střely z Rokyc

z Anny Maří Stočkovny z Freydenberka. Témuž pak dal (10. září) řád a stav vladycký, aby se psal Střelovec ze Střely a vysadil mu tento erb:

Štít křížem na 4 pole rozdělený, 1. a 4. červené, 2. a 3. bílé barvy, přes tato čtyři pole dvě střely (šípy) křížem přeložené, za klénot pak vysazeny tytéž střely. (Arch. mus.) Týž erb se vidí na pečeti Františkově r. 1690. (Arch. DZ. IX, 1.)

Stříbrský z Krušce. Král Vladislav dal (1514, 6. ledna) Jiříkovi rodem z Kolína erb a takové znamení vladyctví: Štít na příč polovičný nahoře žlutý, dole modrý a přes celý štít zvíře daněl modrý v žlutém a žlutý v modrém, s rohy žlutými danělovými, na hrdle maje halži zlatou, přikryvadla modrá žlutá a za klénot žluté rohy danělové. (DZ. 25. O 14.) Také mu dáno povolení, aby se psal z Krušce. Někteří potomci psali se Stříbrští z Krušce, zejména bratří Šebestovi a Jan a ti pak přijali 1591 k erbu vnuky dotčeného Jiříka, Alexandra a Adama, ale z dcery Jiříkovy. S popisem se shoduje výkres v Jak. sb. a Král na str. 284.

Stříbrský z Rovin. L. 1544 obdařen Václav Stříbrský, Pražan, erbem, kterýž vypsán v článku Komedka z Rovin. Jak se zdá, rodina ta vymřela. Jiného majestátu (1624, 5. července) dostalo se Janovi Albertovi Stříbrskému, rytíři Božího hrobu, aby se psal z Rovin a dán mu tento erb: Štít na příč polovičný, v horním žlutém poli orel císařský (dvouhlavý), černý, rozkřidlený, ve zpodním červeném bílý jednorožec běžící a k pravé straně obrácený, přikryvadla červená bílá a černá žlutá, helm s korunou, z níž vyniká týž jednorožec až po kýty. (Šlechtický arch. Jak. sb. V Králově Heraldice na str. 279 dobře, jen pokud se týče jedněch Stříbrských.)

Strnadové z Frejtoku měli na modrém štítě dva žluté pruhy pošikem, jeden u pravého dolního a druhý u levého horního kouta a mezi nimi rybu načervenalé barvy, přikryvadla modrá žlutá a za klénot dvě modrá křidla rozložitá a přes každý pruh pokosem a pošikem (vždy mezi obě křidla nahoru, Jak. sb.). S tím se shoduje erb na minci, kterou dal báti Adam S. z F. (1592 — 1624; Miltner Privatmünzen 632). Meraviglia na tab. 28 mění barvy; štít je žlutý a pruhy černé.

Strnad z Tryskovic. Majestátem d. 1530, 10. ledna dán erb Jakubovi Strnadovi, kterýž se odtud psal z Tryskovic a to takový: Štít modrý a v jeho rohu vrchním k helmu jest obláček, z kterého vidí se ruka bílé barvy do prostřed štítu stažená, sekeru červenou, v níž topořiště jest žluté, držíc, přikryvadla modrá bílá a za klénot pták strnad. (Reg. král. Špatně Král na str. 265.) S popisem majestátu srovnává se pečeť Janova r. 1555 v arch. mus.

Strnistko z Moravičan v. Kulíšek.

Král Ferdinand dal (1533, 13. prosince) erbovní list Filipovi *ze Strochovic* a vysadil mu tento erb:

Štít na dvé rozdělený, vrchní strana červená a dolní bílá, přes to rozdělení prostřed štítu tři štrychy (pruhy) černé, přikryvadla červená bílá a nad helmem křidlo orlové. (Reg. král.) Rozeznával se tedy erb tento od erbu starých vladyk ze Strochovic, kteří měli štít pošikem poloviční, Erb tento nachází se na pečetěch Jindřicha a Šebestiana bratří (1564, univ. knih. v Praze) a Adama Jindřicha (1616, Arch. DZ. XV, 1.).

Strochovský z Těšína v. Korálek.

Stropín ze Stropína. Rodina tato měla erb zvláštní způsoby. Štít byl poloviční, obě polovice stejného založení, ale přece různé. V pravé polovici od vrchu jsou tři modré pruhy na příč a pod každým bílý pruh, na jehož levém konci je červená kostka. V levé polovici jde všechno obráceně; od vrchu jdou bílé pruhy a na každém pravém konci je červená kostka, a pod každým pruhem jest modrý pruh. Uprostřed štítu jest tedy střídavě 6 červ. kostek. Přikryvadla jsou modrá bílá a červená bílá, nad helmem koruna a dvě křidla složená, vrchní červené, zpodní modré. (Jakub. sbírka.) Odchylně popisuje Rybička v Pam. arch. VII, 358; odtud je také popis Králův na str. 267, kdežto na str. 279 má popis docela jiný. Kolář poznamenal o pečeti. Kryštofa Stropína (1616) „šachovnice o 4 polích, celý štít vyplněn".

Strup z Rozenetu v. Dekára.

Stryal z Pomnouše. Majestátem d. 1572, 12. ledna povoleno Bohuslavovi *Stryalovi* a Jiříkovi *Tarkovi,* aby se psali z Pomnouše a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž u zpodku červený vrch o třech pahrbcích, z kteréhož po zadní kyta rys zvíře své přirozené barvy, drže v pravé noze neb tlapě sceptrum neb hůlku, dvěma hady obtočenou, a na vrchu té dvě křidla orličí rozkřidlená, vše žluté barvy, maje ústa razzavená a jazyk červený vyplazený, vzhůru vynikaje k pravé straně, kolčí helm s přikr. žlutými modrými a červenými bílými a točenicí a z této dva rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, pravý (zhora) červený žlutý, levý bílý modrý a mezi nimi táž hůlka, jako na štítě. (Reg. král.)

Stvolinští z Pavlovic měli na červeném štítě psí hlavu asi skoricové barvy (neb vlčí?) s rozzavenými ústy a červeným vyplazeným jazykem, snad také bílý obojek; přikryvadla jsou červená bílá. Nad korunovaným helmem obraz ptáka (podle pečeti r. 1616 v arch. min. vnitra čápa), od jehož noh vycházejí v pravo a v levo zelené větve. (Jakub. sbírka.)

Sudikovský ze Sobince v. Jiskra.

Sudkovští z Hendrštorfu měli na nachovém štítě bílou hlavu vlčí neb psí s rozzavenými dlouhými ústy, v nichž viděti jest obě řady zubů a vyplazený jazyk, s ušima nazad a malým kouskem, šikmo ležící od dolního levého koutu, ústy k pravému hornímu obrácenou, též znamení i jako klénot, přikryvadla pak nachová a bílá. (Jak. sbírka.) Tak i popisuje Kolář erb Martina S. z H., hejtmana na Chlumci (1561), podobně i Král maje štít za červený na str. 327.

Jan Frant. *Suchomel* sloužil vojensky proti Turkům a pak byl purkrabí na Brandýse, Zbiroze a Pardubicích. Pro jeho zásluhy povýšil jej Jan Chr. z Eggenberka jako palatin do stavu šlechtického, aby se psal von Khießel Cran a dal mu tento erb:

Modrý štít, na jehož zpodní straně jest 15 křemenů své přirozené barvy jako horka srovnaných a na nich tři lilie o 5 listech a bílých květech vyrostlé, otevřený turnéřský helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými a červenými bílými, a nad tím dotčené tři lilie. (Arch. zámecký Krumlovský.)

Jiříkovi *Sumerovi*, Moravanu, dán majestátem d. 1566, 31. Octb. erb tento: Štít modré barvy, v němž jest pruh na příč (vl. pošikem) od pravé vrchní až dolů k levé straně žluté barvy, kolčí helm, přikryvadla modrá žlutá, točenice týchž barev, z kteréž dvě křidla orličí vedle sebe spojená modré barvy a přes ně pruh pošikem žlutý, jako v štítu, se vidí. (Reg. král.)

Samuelovi a Jeremiáši *Sumerům z Sumrfeldu* dán (1583, 12. Jul.) tento erb: Štít na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm lilie rozkvetlá bílé barvy, 2. a 3. bílé a v něm dřevo lipové, na němž po každé straně zelený list lipový vyniká, kolčí helm, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, točenice týchž barev, z níž labuť pták své přirozené barvy s rozletitými křidly, k pravé straně obrácená, majíc prostřední péro týchž křidel z obou stran modré barvy, v nichž lilie bílá, a majíc táž labuť na hlavě korunu zlatou královskou a v pysku věneček zelený držíc vyniká. (Reg. král.)

Sušický z Peclinovce viz Peclinovský.

Sušický z Sonenšteina v. Kutnaur.

Sušický z Třebska v. Grymiler.

Sušický z Tulechova podle erbu rodina rozdílná od ostatních Tulechovských. Erb jich byl štít žlutý a na něm černá lilie heraldická, kolčí helm s přikryvadly týchž barev, dva buvolové rohy žluté barvy a nad těmi táž lilie. Tak v Jakubičkově sbírce, kdež jsou jména Sušický z Dolegov a Sušický v. Tullenhof a vedle toho poznámka, že se vyskytuje ještě jeden erb, totiž štít polovičný, v jehož levém poli jest štít již popsaný a v pravém poli černém dva pruhy žluté pošikem od pravé k levé nahoru, a nad rohy je obdélník zlatý s jakousi kytovitou ozdobou nahoře a na témž obdélníku černý orel (o dvou hlavách). Z České kanceláře nic takového nedáno.

Sutter ze Suttenbachu. L. 1597, 14. ledna vydán erbovní list Pavlovi Sutterovi a Janovi řečenému *Hornay*, aby se psali ze Suttenbachu a vysazen jim tento erb:

Štít pošikem od levé strany dělený, svrchu černý, od zpodu zlatý a přes ten celý štít gryf s rozzavenými ústy, zlatý na černém, černý na zlatém poli. Kolčí helm pod korunou s přikr. černými a zlatými, nad tím

gryf poloviční, pošikem barvami rozdělený totiž svrchu černý a pod tím zlatý. (Koncept Vídenského dvora v šlecht. arch., Král na str. 358.)

Svach z Loušťyně v. Zahrádka.

ze Sweerts hrabata. Císař Ferdinand II. vyzdvihl Františka Swerts von der Reist, nejv. vachtmistra, do stavu panského Římské Říše a dal mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm modrý pruh na příč, z něhož červený lev s částí těla do horního bílého pole vyniká, a v bílém poli pod týmž pruhem vidí se modrá hvězda, 2. a 3. pole bílé a z levého kraje vniká do něho 5 červených klínů, turnéřský helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými a nad tím poloviční lev červené barvy. (Šlechtický arch.)

Vnuk Františkův Frant. Karel vyzdvižen majestátem d. 1718, 15. prosince, do hrabského stavu kr. Č. a přidána mu i ta milost, aby se mohl psáti také ze Šporku, poněvadž z tohoto rodu pocházely i matka i manželka jeho. Erb polepšen takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm u zpodu dva pruhy na příč, zpodní žlutý s modrou hvězdou, vrchní modrý a z téhož modrého vyniká červený lev s rozdvojeným ocasem, obrácený na vnitřní stranu, 2., 3. pole klínovitou čarou zhora dolů šestkráte dělené, v pravo bílé, v levo červené; vprostřed štítu štítek žlutý a v něm hlava Turkova s hnědým vlasem a čepicí (turbanem) s peřím zastrčeným, nad štítem 5 turn. helmův s korunami a přikryvadly červenými a bílými a s klénoty (od pravé k levé): na 1. kyta, na 2. červený lev po kýty, na 3. černý orel s korunkami, na 4. Turek po kolena vynikající, v pravici zlatou hůl velitelskou držící, na 5. dvě červená křidla a mezi nimi ruka brněná kord držící .(Reg. král., DZ. 558. D 22. Dobrý obraz v Schallerově topogr. Boleslav. kraje a Meraviglia tab. 76. Kadich-Blažek tab. 112.)

Svěchyn z Paumberka. Majestátem d. 1546, 8. září povoleno Vavřinci *Kunštátovi*, purkmistrovi hor viničných v Praze, Jiřímu Svěchovi (lat. Sviechinius), M. Nykodemovi *Chotěborskému* a Matyáši a Janovi bratřím *Orniusům*, aby se psali z Paumberka a dán jim tento erb: Štít poloviční, nahoře žlutý, dole modrý a s prostředku téhož štítu jednorožec bílý, předními nohama v poli žlutém a zadními se zlatými kopýtky v poli modrém a v tom poli nižším kus skály, z níž bylina zelená tak řečená Laurus Alexandrina neb Daphnes (lýkovec) při pravé straně na způsob proutku vyrostlá, kteráž jde skrze přední nohy jednorožcovy a na tom proutku též byliny lístky a červené jahodky mezi týmž listím se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými, nad tím dva buvolové rohy, z pravé strany žlutý, z levé modrý, mezi nimiž půl jednorožce, tím vším způsobem jako ve štítu kromě skály se vidí. (Rybička v ČČM. r. 1862 na str. 259, týž o erbovních rodinách Hradeckých na str. 30.) Majestátem pak d. 1584, 5. března připuštěn k témuž erbu

také Pavel *Fišl* od erbovních strýcův týchž rodin k erbu přijatý. (Popis v Králově Heraldice na str. 284.)

Světlík z Kzesu, jméno rodiny, jež se u nás teprve od počátku 17. st. vyskytuje. Heslo její ukazuje na německé Gesässe, české přijmení vzniklo snad v 16. st. když se usadili kdesi u Nového Bydžova.

Erb jich byl štít polovičný, v pravé polovici dva a dva pruhy rozličné barvy pošikem od pravé strany nahoru k levé běžící, v levé polovici je ohánka. Klénotem jsou tři ohánky širokými konci nahoru obrácené. Tak na pečeti Felixově r. 1616. (Arch. DZ. XVI. 5, Kadich-Blažek na tab. 111 popisují: Pravé pole modré a v něm zlatá ohánka s pavím ocáskem, v levo tři bílé a tři červené pruhy pošikem k pravému rohu nahoru, přikr týchž 4 barev a klénot jako v předešlém. Jiné dva obrazy na tab. 112.) L. 1628 vystěhovali se do ciziny.

Svíčka z Rupprštorfu. Císař Rudolf povolil (1588, 19. Novb.) Jiřímu *Humlovi*, Václavovi *Humlovi*, Václavovi *Svíčkovi*, Alexandrovi *Dvorskému* a Pavlovi *Šetelovi*, aby se psali *z Rupprštorfu.* (Reg. král.) Erb jich byl tento:

Štít polovičný, pravá polovice modrá a v ní ruka (červeně oděná) z oblaků vynikající a držící větev vinnou s 2 lupeny a hroznem fialové barvy; levá polovice modrým pruhem pošikem od pravé dolů k levé v němž jsou 3 hvězdy zlaté o 6 špicích, na tré rozdělená, horní část červená, zpodní pod pruhem bílá. Kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a modrými žlutými, nad tím dvě křidla, pravé modré, levé červené. (Jakub. sb. Král na str. 267.)

Svitavský z Bochova. Cís. Maximilian dal (1574, 21. dubna) erbovní list Bartoloměji *Svitavskému*, Janovi *Mnichovskému*, Matěji *Kralovickému* a Janovi *Štorkovi*, aby se psali *z Bochova* a dal jim tento erb:

Štít pošikem od pravé dolů na 6 pruhův rozdělený, 1., 3. a 5. pruh modré, 2. 4. a 6. stříbrné barvy; na všech třech pruzích modrých po stříb. růžích, kolčí helm s točenicí a přikr. stříbr. modrými, nad tím 2 orličí křidla, barvami tak dělená, jako štít, i s těmi 3 růžemi. (Akt z České kanceláře v šlecht. arch.)

Svilkovský ze Škudl. Král Ferdinand obdařil (1531, 2. Octb.) Burjana ze Škudl tímto erbem: Štít od vrchu až dolů rozdělený, první (levá) strana žlutá a druhá modrá a v první straně štika modrá a v druhé vepř bílý s hřbety k sobě obrácené a nad tím štítem helm, na kterémž přikryvadla žlutou a černou barvou potažená dolů visí a nad tím vším štičí hlava žlutá. (Reg. král. Tak i pečeť téhož Burjana na listu r. 1555 v býv. arch. dvorském mezi Pardubskými listy.)

Sýkora z Eulenšteina. Erb rodiny této byl prý štít klínem vzhůru na tři pole rozdělený; v bílém klínu sova sedíc na pařezu, v ostatních modrých po zlaté hvězdě, klénot dvě křidla modrá se zlatými pruhy pokosem a pošikem položenými a mezi nimi zlatá hvězda. Tak Král na str. 312.

Šafbergár z Trajberka. Majestátem d. 1699, 19. října obdařen Jan Jindřich Šafberger (Schafberger), rada při soudu nejv. purkrabství, jenž

se psal von Treuberg, rytířským stavem starožitných rodův a polepšen jeho erb takto:

Na bílém štítě šedivá troje skalka pod modrou krokvicí, na obou krokvicích a nad skalkami je po žluté hlavě lvově. Otevřený helm s korunou a přikryvadly žlutými, nad tím dvě orličí křidla, barvami na dvé a na příč dělená, levý s hora modrý, bílý a žlutý, pravý žlutý, bílý a modrý. (Reg. královská, Král na str. 314 něco odchylně.)

Šafer z Šafendorfu. Tobiáš Š. z Š. († 1599) byl od r. 1578 v Kutné hoře ve službě u hor a přistěhoval se bezpochyby z Němec. Erb jeho byl štít polovičný, pravá polovice červená a v ní dva bílé pruhy na příč, levá polovice černá a v ní jednorožec žluté barvy na zadních nohách vzhůru postavený, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, nad tím dva buvolové rohy černé barvy a mezi nimi vrchní polovice jednorožce žluté barvy. (Jakub. sb. Obraz pečeti pěkně vyryté v Miltnerových Privatmünzen tab. XLIV., 378.)

Schäfer, jméno nějaké měšťanské rodiny prozatím původu neznámého. Pantanus jako falckrabě obdařil (1597, 1. Jun.) Klimenta Schefera tímto erbem:

Štít polovičný, jehož pravá polovice žlutá a v ní noh (gryf) černý. k pravé straně vzhůru stojící s jazykem červeným vyplazeným, křidly nazpátek roztaženými a ocasem mezi zadní nohy zataženým, an drží předními nohama ovčácký čekan, jako by se hotovil k boji, v levé černé polovici tři žluté beraní hlavy, jedna nad druhou a každá zdobená zlatými rohy; nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly černými žlutými a nad tím vrchní polovice noha držícího čekan tak, jak se v štítu spatřuje. (Reg. Pantanova.)

Šašek z Mezihůří. Jan Šašek měl od r. 1542 dům v Nových Benátkách. Syn jeho Jiří koupil l. 1573 jiný dům a zdědil první po otci. V l. 1602—1603 byl hejtmanem panství Benátského. (L. Šnajdr, Město Nové Benátky 63, 64, 68.) Jeho potomek Daniel obdařen stavem vladyckým s erbem, což se stalo před r. 1636. (Soupis Boleslav. 315.) Králová M. Terezie obnovila (1746, 22. Sept.) Jozefovi Janovi Š. z M. šlechtictví, na něž majestát, dědovi jeho Danielovi daný, shořel, a potvrdila jeho erb totiž:

Červený štít a v něm zlatá hlava buvolova usečená a k pravé straně obrácená, otevřený helm zdobený točenicí žlutou červenou bílou a zl. klénotem a bílými a žlutými přikryvadly; nad tím holé rameno držíc v pěsti čelist zpodní. (Reg. král.) Trochu jinak popisuje Král na str. 334.

Šatný z Olivetu. Majestátem d. 1541, 1. května povoleno Jakubovi *Hubáčkovi,* úředníku mince Kutnohorské a Janovi bratru jeho, Janovi a Václavovi bratřím *Šatným* a Matouši *Hánovi,* písaři mince, aby se psali z Olivetu a dán jim erb: Štít na dvé pošikem od pravé k levé straně rozdělený, vrchní pole žluté a do něho vyniká od spodního půl noha ptáka černého k pravé straně vzhůru, zpodní polovice černá, otevřený helm s přikryvadly černé a žluté barvy a nad tím půl téhož noha s křidly, meč

nahý v pazouřích držícího. (Reg. král., Rybička O erb. rod. Hradeckých 34.) Polepšení toho erbu stalo se 1569, 8. září a to jen Šatným, totiž synům Janovým a Václavovým a to takto: Štít od pravé k levé vzhůru pošikem, na poli rozdělený, svrchní polovice žlutá, do níž ze zpodní půl ptáka noha černého po zadní kýty s křidly rozletělými, nohami rozloženými, rozzívenými ústy a vyplazeným jazykem vyniká, turn, helm se zl. korunou a přikryvadly žlutými černými, za klénot půl noha. (Reg. král., Král 308 s úchylkami na str. 323 chybně.)

Šavel z Vlkové. Rodina tato byla erbem a vladyctvím nadána buď od Jiřího neb Vladislava králův. Erb jich byl: Štít modrý, v němž jest suk žlutý a z každé strany toho suku jest list jetelový též žlutý, helm s přikryvadly modrými žlutými a točenicí a nad tím suk týmž způsobem. (Reg. král., Kolář z rukopisu Vídenského č. 8330, též Jak. sb. a Král na str. 350.) Téhož erbu byli i *Dědkové* a *Semenkovští z Vlkové.* Od Šavlův přijat k erbu Jakub *Hula* (pak také z Vlkové), což král Ferdinand (1531, 12. června) schválil.

Šebestian z Častolovic. Erb daný l. 1596 Danieli Kryštofovi Chrudimskému měl velkou podobnost s tím, kterýž měli pozdější Šebestianové z Častolovic, pocházející od Šebestiana, bratra Kryštofova. Jiří Pontanus jako cís. palatin dal v letech (1597—1600) Šebestianovi *Pergerovi* tento erb: Štít žlutý a od jeho zpodu bílý skalnatý vršek k pravé straně se vypínající, a z něho vyskakuje černý kamzík, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a černé barvy, nad tím dva buvolové rohy na způsob slonových trub, barvami tak rozdělené, že pravý je zhora žlutý a černý a levý černý a žlutý, mezi nimi pak je přední polovice kamzíkova. (Reg. Pontanova.)

Potomci jeho psali se Šebestiany (i Sebastiani po latinsku). (Viz Rybičky O erbovních rodinách Chrudimských.) Císařským listem d. 1810, 8. ledna potvrzeno vladyctví (šlechtictví) Aloisovi Š. z Č. Erb se popisuje takto: Štít žlutý, u jehož paty jest šedivá zeď, ze štukoví stavěná, se dvěma stínkama, za níž vyskakuje černý kozel, přikryvadla černá žlutá, za klénot dva rohy, pravý černý, levý žlutý a mezi nimi týž kozel. (Reg. král. Tak i v Jak. sb. „Chrudimský".)

Šebišovští, rodina polská z horního Slezska pocházející, erbu Jestřábec, totiž:

Štít modrý, na němž bílá podkova vzhůru obrácená a v ní zlatý křížek, přikryvadla modrá bílá, klénotem jest jestřáb své přirozené barvy, v letu ku pravé, an drží v pravém pazouru též znamení (ovšem menší) jako je na štítě. (B. tab. 38.) Téhož erbu byli i *Skřišovští.* (B. tab. 42.)

Scheidlerové z Scheidleru měli od r. 1654, kdež jim dán rytířský stav starožitných rodin, tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli od zpodu bílý pruh a nad ním modré pole, v němž strom palma na zelené hůrce stojící, 2. a 3. pole černé a v něm ruka s ramenem oděným a zeleným věncem věnčeným,

držíc v hrsti obnažený meč. Uprostřed štítu jest štítek na příč poloviční, v horním poli (bílém, není na maltě zřetelno) poloviční orlice červené barvy majíc na křidlech pošikem a pokosem bílé pruhy, ve zpodní části jdou pošikem 4 bílé a 3 černé pruhy, 2 helmy s korunami a přikryvadly černými, žlutými a bílými červenými, na pravém helmu jest poloviční orlice, jako jest na štítku, na levém poloviční lev, drže meč, barvami tak rozdělený, že vrchní část jest bílá a zpodní červená, jazyk vyplazený pak červený. (Obraz ve sbírkách města Písku.)

Šelhart z Hartenfelzu. Majestátem d. 1633, 1. října dán Janovi Bartoloměji Šelhartovi z Hartenfelzu rytířský stav starožitných rodův a vysazen mu tento erb:

Štít křížem ve čtvero rozdělený, v 1. a 4. žlutém poli černá orlice korunovaná, ve 2. a 3. bílém červený lev s ústy rozzavenými a ocasem rozdvojeným, ku vnitřku obrácený. Uprostřed štítu modrý štítek a v něm poprsí mužské bez ramen s dlouhým divým vlasem a takovou i bradou, maje na hlavě zl. korunu. Otevřený helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a nad tím (černý) císařský orel. (Reg. královská.)

Jiným majestátem d. 1637, 10. ledna a z Říšské kanceláře vyšlým polepšen ten erb a rozmnožen erbem mateře jeho z rodu Tolomeya, totiž tak, aby byla v 1. a 4. poli žlutém černá orlice pod korunou, v 2. a 3. červeném mořská panna. V modrém štítku má býti zase poprsí mužské bez ramene v žlutém kabátu, s šedivým vlasem a bradou a královskou korunou. Nad tím byly 2 otevř. helmy s týmiž přikryvadly, na pravém týž černý orel s korunou, na levém bílý kohout s červeným hřebínkem.

Z České kanceláře vydán l. 1674, 12. listopadu Janovi Antonínovi Š. z H. majestát na panský stav a polepšen erb takto:

Štít svislou čarou a dvěma příčnými na 6 polí rozdělený, v 1. žlutém černá orlice pod korunou k levé obrácená, v 2. a 5. červeném korunovaná siréna, oběma rukama své rybí ocasy držíc, v 3. bílém k pravé straně černý lev, ve 4. žlutém kor. orlice k pravé, v 6. černém bílý lev na pravou stranu obrácený, oba lvi s ocasy rozdvojenými. V modrém štítku starý erb Šelhartovský (poprsí), ale s pohanskou korunou. Přidána ještě třetí helmice. (Reg. královská.)

Král popisuje na str. 317 erb Šelhartův z Hrádku, podobný starému erbu Šelhartovskému, není mi však známo, jestli takového rodu bylo.

Valentin *ze Šembeku,* Prušan, stal se l. 1599 opatem v Sedlci a l. 1609 u Zlaté koruny, složil 1616 opatství a přestoupil k jednotě bratrské. Erb jeho byl štít pošikem od pravé k levé dolů na tré rozdělený, ve vrchním a zpodním poli jest běžící kozel (Schönbock), v prostředním jsou 3 pětilisté růže za sebou. Nad korunovaným helmem jsou dvě křidla rozložená a na každém příčný pruh s růží, mezi nimi pak celý kozel ve skoku. (Miltner, Privatmünzen tab. LXXX.)

Šenberkové ze Šenberka, kteří seděli v l. 1577—1585 na Teplici a Malhosticích, zejména Jiří, měli na štítě lva rozkročeného, vzhůru stojícího,

k pravé straně obráceného, jenž měl jazyk vyplazený a ocas vzhůru ohnutý. (Arch. D Z. XVI, 8.)

Šen ze Šeneku. Asi r. 1600 obdařil Pontanus jako palatin Jiří Scheina, radního v Mostu, erbem a heslem, aby se psal v. Schönegg. Erb jeho popisuje se takto:

Modrý štít, v němž se vidí noh (gryf) vzhůru postavený, žluté barvy, an drží v předních nohách zlatou hvězdu o 6 špicích, maje ústa rozzavená, jazyk červený vyplazený, křidla přehnutá a ocas zatažený; na štítě turnéřský helm s přikryvadly žlutými modrými a vavřínovým věncem, z něhož vyniká do polovice týž noh držící hvězdu. (Reg. Pontanova.) Přes to vyprosil si Jiří majestát na týž erb (1614, 12. Febr.), jímž mu dán týž erb, ale koruna zlatá na místo věnce. (Reg. král., Meraviglia na tab. 116. Král na str. 283 shoduje se, co se týče horní polovice štítu; do zpodní červené klade bílý pás pokosem a za gryfa okřídleného lva.)

Šenbornové (Schönborn) přišli sem z knížectví Mohučského a obdrželi inkolat teprve l. 1709. Z naší kanceláře erbovního obdarování nedostali. Prvotní jich erb byl štít červený, u jehož zpodu byly tři bílé zuby neb klíny srostlé a na nich zlatý lev třema nohami na nich stoje a čtvrtou maje pozdviženou, maje korunu na hlavě a ocas rozdvojený, přes záda ohnutý, helm s korunou a přikr. týchž barev, nad tím 2 rohy na příč červenou a bílou barvou rozdělené a mezi nimi týž lev, ale sedě. V pozdějším erbu vzat týž erb do 1. a 4. pole, a v jiném (s 7 helmy) vzat za štítek. (Meraviglia tab. 74, Hrady IX. tab.)

ze Šenfeldu (i Šonfeldu) nazývali se rozličtí rodové různých erbů.

1. Děpolt a Sajfryd z Š. (1381) měli na pečeti ostrvu o 6 sucích. (Arch. mus.) Týž erb měl i Sayfryd z Š., jenž seděl l. 1401 v Bukovici v sev. Čechách. Tak i 1419 Hanuš. (Arch. Drážďanský.) Potomky snad byli ti, kteří seděli v 16. st. na Markvarticích.

2. Osvald ze Šenfeldu, sekretář a pak místokancléř kr. Č. (nar. 1524, † 1589) měl štít na dél poloviční a v každé polovici 6 pruhů bílých a červených, tak že se barvy střídaly. (Pečeť l. 1563 v univ. knih. Miltner Privatmünzen tab. LXV. 546.) Nad korunovaným helmem jest kyta z peří černého. (Tak i Král na str. 270.)

3. Jiného erbu byli hrabata ze Šenfeldu, po nichž dědili Vratislavové z Mitrovic. Obr. Meraviglia tab. 75.

4. Známý knihtiskař Jan Ferd. ze Šenfeldu pocházel z rodiny, která obdržela šlechtictví z Říšské kanceláře r. 1594; jemu šlechtictví l. 1787 obnoveno a potvrzeno. Erb jeho byl štít červený, v jehož prostředku jest bílý pruh jdoucí od vrchu štítu až ke zpodu; kromě toho běží na příč též v prostředku černý pruh a na něm 3 zlaté hvězdy o 6 špicích; přikryvadla černá žlutá a červená bílá; nad korunovaným helmem je ptačí (paví) hlava černé barvy se zl. pyskem a dlouhým krkem pod korunou. (Meraviglia tab. 23. a 53.)

Šenk z Krosku. Rodina tato málo známá nosila na bílém štítě 3 červená znamení, podobající se kladivům, na jednom konci železa zaostřelým a přiohnutým, jež Král (na str. 366) vykládá na kukle, dvě nahoře, jedna pod nima. Přikryvadla jsou červená bílá. Nad korunovaným helmem klénot se též neshodně popisuje; v Jakub. sbírce jsou dvě desky podkovité, jichž kraj jest bílý, podlé Krále je bílá deska s červ. klínem. Pečeti, která by mohla rozhodnouti, není.

Šenk z Rosberka. Erb rodiny této byl prý štít trojdílný na příč červený, bílý a černý, klénot je zlatý náboj kola, ozdobený černým peřím kohoutím. Tak Král na str. 289.

ze Šenkův z Tautenberka vyskytuje se v západních Čechách Vilém, jenž byl již l. 1532 mrtev; titulář l. 1534 vydaný jej ještě připomíná. Předek jeho je Kunrát Šenk (1392, arch. Drážďanský), jenž má na pečeti štít a na něm 5 pruhův jedné a tolikéž druhé barvy pošikem od pravé k levé nahoře položených. V pozdější některé paměti jsou pruhy ty (zase 5 + 5) bílé a červené a jdou pošikem od pravé dolů, přikryvadla týchž barev a nad korunou dva buvolové rohy, dole spojené, jež jsou příčnými čarami na 15 (8 červených a 7 bílých) pruhův rozděleny. (Jakub. sb.)

Šenovec z Ungersverdu. Na počátku 15. století držela rodina řečená Šenvic biskupské manství Hlinku u Osoblahy. Král Ferdinand vyzdvihl (1557, 4. Decb.) Pavla Šenovice Moravana do stavu erbovního, aby se psal z Ungersverdu a obdařil jej tímto erbem:

Štít poloviční na příč rozdělený, v němž od zpodku až do polovice zeď, z kvadrátu udělaná, své kamenné barvy se 7 stíny a při té zdi kůň bílý k pravé straně obrácený, jazyk vyplazený a ocas vyzdvižený maje, v skoku stoje se vidí, svrchní pak polovice modrá v kteréž za těmi stíny (poloviční) muž opásaný v červené župici uherské, přeložky žluté maje, vousy černé a na hlavě klobouk uherský červený a ruku levou spodepřenou a pravou vyzdviženou, drže v ní bozigan uherský, železný s pozlacenými kroužky na konci, až pod pás se vidí, kolčí helm s přikryvadly modrými červenými a bílými červenými, koruna zlatá královská, na které týž muž v červené župici tak, jako v štítě, stojí. (Meraviglia tab. 23.) Od r. 1576 byli osedlí v Čechách majíce Frydnavu.

Když l. 1674, (27. Jan.) dán Augustinovi Arnoštovi Š. rytířský stav starožitných rodův a přidáno heslo v. Adlerslöwen, změněn posavadní štít takto:

Štít zhora dolů poloviční a každá polovice na příč ve tři pole rozdělena (v pravo 1., 2., 3., v levo 4., 5., 6.) 1. pole na příč rozdělené, vrchní část černá a v ní 5 zlatých hvězd podle sebe položených, zpodní část nachové barvy a v ní ruku z oblak vynikající, držíc hořící pochodeň, v 2. poli pruhy pošikem položené, nachový s bílou růží, černý, žlutý, černý, bílý a černý. 3. pole modré a v něm zeď s 5 stíny, při níž jest bílý koník bez uzdy v skoku a na třetí stíně stojí rovně muž v červené župici uherské se žlutými výložky a knoflíky, bílou pintou, černou ráckou bradou a čer-

venou kápí, opíraje se levicí o bok a pravicí máchaje zlatým buzikánem, 4. pole jako 3. V 5. poli pruhy pokosem, modrý s bílou růží, černý, žlutý, černý, bílý, černý. 6. pole jako první. Uprostřed štítu štítek bílý pod korunou a na něm černá orlice držíc v pysku zlatý prsten. (Meraviglia na tab. 23.)

Když dostal Tadeáš Dysmas Š. (1743, 23. Sept.) panský stav, popsán erb jeho takto: Štít zhora dolů jednou a na příč čtyřikráte dělený (v levo č. 1., 2., 3., 4., v pravo 5., 6., 7., 8.). 1. pole jako vrchní část předešlého 1. pole, 2. pole jako jeho zpodní část, 3. pole jako 2. pole předešlého, 4. a 5. pole jako 3. a 4. předešlého, 6. pole jako 5. předešlého, 7. a 8. jako 6. pole předešlého. Štítek také tak, jako v předešlém. Nad štítem 2 helmy s přikryvadly modrými žlutými a černými bílými, na pravém orlice, jako v štítku, na levém zlatý lev kr. Č. drže v pravé noze kouli z polovice žlutou, z polovice bílou. (Reg. král.*), Kadich-Blažek tab. 98. (5 obrazův).

Šentygar z Chotěřiny v. Kolín.

Šercerové z Malého mlýna (neb Malých mlýnův neb Malomlýnku) rodina do nedávna ve Vysokém Mýtě osedlá, měli erb: Štít na příč poloviční, horní pole modré a v něm dvě turecké hlavy s turbany, bíle a červeně vinutými, a mezi nimi zlatá koruna; zpodní pole kolmo na tři části, červenou, bílou a zelenou dělené, nad štítem 3 helmy s korunami (?), s přikr. modrými žlutými a červenými bílými, na 1. tři péra pštrosová, červené, bílé červené, na 2. černá orlice, na třetím žlutý poloviční lev drže zl. lilii. (Meraviglia na tab. 22., jinak Král na str. 282 a Kadich-Blažek na tab. 95., ale lépe na tab. 96.)

Šertyngárové z Šertynku, později spíše *Širntyngarové* z Širntynku (Schirndinger) zvaní připomínají se již ve 14. století, kdež nosili na štítě tři znamení nad sebou podobné ostrvám, ale se suky (otočenými) na obou stranách. V Čechách vyskytují se od 16. století a měli z neznámé příčiny nížepsaný rozšířený erb až do 18. století. Když byli (1737, 11. dubna) do stavu panského vyzdviženi, potvrzen jim tento erb: Štít pod korunou na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm žlutý, do vnitř obrácený lev s ocasem rozdvojeným, 2. a 3. pole žluté a v něm tři na příč nad sebou ležící černé hůlky a na každé po čtyřech plaménccích vyšlehajících (jednom na konci a třech po jedné straně), přikryvadla žlutá černá, dvě korunované helmice, na pravé lev (poloviční) jako ve štítu, na levé dotčené tři hůlky s plameny, avšak vzhůru postavené. (Meraviglia na tab. 22., Hrady IX. tab.) Když pak dosáhli hrabského důstojenství (1793, 18. prosince), ponechán sice štít, ale přidána třetí helmice, tak že hůlky byly uprostřed, ale po stranách lvi (ovšem k sobě obrácení. (Reg. král. Obraz rozšířeného erbu v Soupise Stříbrska na str. 301.)

Šerý z Letovčic. Majestátem d. 1585, 1. srpna povoleno Janovi Šerému, aby se psal z Letovčic a dán mu tento erb: Štít na příč poloviční, vrchní

*) Heraldický sloh hrozný, nejasný, tak že sem a tam položeno jen z domyslu.

polovice modrá a v ní uprostřed prostice solní zabedněná žlutá, zpodní pole žluté a uprostřed pruh na dél červený, v němž jest bílá lilie, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, zlatá koruna královská, ze které vynikají dva rohy buvolové, na příč barvami rozdělené, pravý (zhora) červený a bílý, levý žlutý a modrý a mezi nimi prostice solní, zabedněná, žlutá se vidí. (Reg. král. S tím se shoduje Král na str. 253, odchyluje se Jak. sb., kdež jest prostice dvakráte a jsou i jiné chyby.)

Šetel z Rupršlorfu v. Svíčka.

Šifl z Vosršteina v. Vodička.

Šícha z Ostrova. Majestátem d. 1573, 29. července dovoleno Pavlovi *Šíchovi,* porybnému na panství Chlumeckém, Pavlovi *Šíchovi,* Michalovi *Pernštorfskému,* Václavovi *Kamenickému* a Ondřejovi *Cenderovi,* aby se psali z Vostrova a dán jim tento erb: Štít poloviční, v pravo modrý a v levo červený, u zpodku pahrbek k plameni plápolajícímu nápodobný, ve kterém fenix pták barvy zlaté, maje křidla rozkřidlená, ústa rozzavená, jazyk červený vyplazený vzhůru stojí, přikryvadla žlutá červená a žlutá modrá, nad kolčím helmem točenice a nad ní dva rohy daněle zvířete, pravý zlatý a levý modrý a mezi nimi lev zvíře po zadní kyta červené barvy, držící tlápami předními ty dva rohy. (Reg. král., Šlechtický arch. Srov. Královu Heraldiku na str. 271.)

Šichovský ze Zvěřinky. Václav Šich neb Šichovský, obyvatel města Čáslavě, vyznamenal se v bojích s Turky a obdařen majestátem d. 1556, 3. listopadu, aby se psal ze Zvěřinky a erbem, totiž: Štít pošikem rozdělený, zpodní pole modré a v něm šavle turecká s zlatou rukovětí a křížem, k pravé straně obrácená pošikem stojí, svrchní červené, a v něm daněl zvíře s rohama bílé barvy až po zadní kýty, též k pravé straně obrácený stojí, točenice s přikryvadly bílými červenými a modrými bílými, nad tím dva rohy danělovy barvami uprostřed rozdělené (červený bílý a bílý modrý) každý čtyři parožky maje a mezi nimi šavle turecká. (Reg. král.)Protože však Václav bezdětek zemřel, přestal tento erb na něm a převeden potom na Sixty.*)

Šilhan z Veveří. Matěj Šilhan byl od Jana Matyáše z Veveří přijat za erbovního strýce, což kr. majestátem (1565, 10. října) potvrzeno a vysazen mu erb:

Štít na tré na příč rozdělený, zpodní štrych červený, prostřední část do polovice štítu bílé barvy se 4 stínkami, svrchní polovice modrá, v níž půl opice sedící až po zadní kyta své přirozené barvy, drží v pravé ruce vzhůru jablko zralé a druhou levou na stínku položenou majíc, k pravé straně obrácená se vidí, kolčí helm s přikryvadly bílými, červenými

*) V Pam: arch. V. 360 a v Králově Heraldice 328, kdež jest i chybný popis, dává se mu titul ze Zvířetína, ale v majestátě psáno výslovně ze Zvěřinky. Viz i Dačického Paměti II. 89.

a modrými a nad tím křidlo orličí rozkřidlené, barvami tak rozdělené jako štít, tedy (zhora) modré, bílé a červené. (Reg. král.)

Šilhánek z Choustníka v. Šnobl.

Jan Šilin (Schilin), mistr svobodných umění, obdržel od Pontána jako palatina (listem d. 1594, 8. Mart.) tento erb:

Štít modrý a v něm obraz boha Merkura, držícího v pravici červenou hvězdu o 6 špicích, v levici pak hůl hady otočenou, nad štítem kolčí helm s přikryvadly modrými bílými a nad tím podoba téhož Merkura. (Reg. Pontanova.)

ze Šimberka, rodina zatmělého původu, měli za erb štít a v něm kohouta k pravé straně kráčejícího, nad kolčím helmem točenici a na ni lidskou hlavu s hrdlem. Tak lze viděti na náhrobku l. 1584 postaveném. (Soupis Slanska 241.)

Šimeček z Čejnova v. Šiška.

Šindel z Blumnova, přijmění rodiny pocházející ze Slezska z krajiny Svídnické a píšící se po vsi Blumenau (1455). V Čechách vyskytují se od r. 1520. Na štítě nosili 3 šindele, dva k horním koutům, třetí ke zpodu obrácené. Tak na pečeti Ondřejově (1520) v arch. města Budyně. Kolář našel kdesi touž pečeť u Kašpara Šindela z Lauterbachu (1547). Meraviglia (tab. 30.) má štít polovičný, v pravo červený a v levo žlutý a za klénot bradáče s bisk. berlou.

Šindel z Ebrharce v. Rudolt.

Šipař z Radotína Daniel, kr. rychtář v Starém m. Praž., byl (majestátem d. 1616, 15. Jun.) do stavu erbovního vyzdvižen. Erb jeho byl na štítě pošikem děleném lev s věncem v předních nohách a týž klénot mezi křidly. Tak prý i *Mirovský* a *Štyrský z R.* (Král na str. 309.)

Šípař z Zásmuk. Jan Šípař, syn souseda Lomnického (v sev. Čechách) byl od Matyáše Zásmuckého z Zásmuk k erbu přijat, což stvrzeno majestátem (1594, 25. April) a Šípaři vysazen erb:

Štít modrý a v něm holub sivý hřivnáč, drže v ústech ratolest olivovou, týž holub i klénotem. (Reg. král.)

Širmár z Malikova erbu růže viz ČČH. XXX, 492.

Širočka z Široké, přijmění rodiny snad nějakým palatinem povýšené. Erb jejich byl štít červené barvy a v něm uprostřed zlatá ošatka, z níž tři kachny (husy?), majíce zlaté pysky hlavami a krky a kusem těla vynikají; kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a nad tím též znamení, jako na štítě. (Jakub. sbírka a Král na str. 344.)

Šíška z Jamolice. V 16. st. vyskytuje se rodina svobodníkův v Červ. Záhoří u Tábora, jež měla příjmění Šíška. Někteří usadili se na Táboře, píšíce se také prostě Šíška. Do Prahy přistěhoval se l. 1574 Bohuslav „Šíška z Jamolice" řemesla pekařského a Petr Š. z J. přijat l. 1585 do stavu rytířského. Erb jich je štít žlutý, u jehož zpodu jest trávník a po levé straně štítu křoví neb stromoví, z něhož vyskakuje k levé straně vlk hnědé barvy, maje ústa rozzavená a červený jazyk vyplazený; nad

štítem kolčí helm s přikryvadly modrými, žlutými, točenice, z níž vynikají tři péra, modré, žluté a modré. (Jak. sbírka, odchylně Král. Viz i Hrady XI. tab. Tak i na pečetěch Jindřicha Albrechta (1647) a Kryštofa Albrechta (1700. — Arch. DZ.).

Král Ludvík obdařil N. *Šitupergána* skrze německý majestát erbem tímto: Štít na dvé pošikem od vrchu do zpodu rozdělený, vrchní polovice černá, zpodní žlutá a na témž štítě noh pták celý vzhůru na zadních nohách, barvami rozdělený, žlutý v černém, černý v žlutém, maje jazyk vyplazený, ústa rozzavená, ocas skrze zadní nohy propletený, helm s točenicí a přikryvadly žlutými a červenými, a nad tím půl noha černého jako na štítě. Král Ferdinand potvrdiv to (1544, 24. Sept.) polepšil týž erb Zikmundovi Š. tak, že přidal zlatou korunu, dva rohy buvolové vzhůru vynikající, pravý (shora) žlutý a černý, levý černý a žlutý a mezi nimi půl noha ptáka se vidí. (Reg. král.)

Šitra z Ehrenheimu. Majestátem d. 1792, 21. prosince obdržel Karel Lazar Šitra, sekretář u apelací erb (z České kanceláře) a dovolení, aby se psal z Ehrenheimu. Erb daný byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole zelené a v něm zlatý roh hojnosti s ovocem, 2. a 3. zlaté a v něm vavřínový věnec s červenými jahůdkami; otevř. helma pod korunou s přikryvadly zelenými zlatými. Z koruny vynikají dvě křidla v pravo zlaté, v levo zelené. (Meraviglia tab. 22.) Potomstvo žilo za naší paměti v Uhrách a Bosensku. (Gen. Taschenbuch 1905.)

Škorně z Frymburka v. Mazanec.

Škréta Šotnovský ze Závořic. Majestátem d. 1570, 24. února povoleno Janovi *Poliovi*, písaři při podkomorském úřadě a Janovi *Škrétovi* měšťanu Starého města Pražského, aby se psali Šotnovští ze Závořic a dán jim tento erb: Štít polovičný, ve vrchní polovici (bílé) pruh červený vzhůru postavený a v něm bílá lilie dvojnásobná. ve zpodní polovici čtyři pruhy shora dolů (od pravé) žlutý, černý, bílý a červený, helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a bílými červenými, nad tím dva rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, pravý černou a žlutou, levý červenou a bílou a mezi těmi křidly bílá lilie. (Reg. král. též Rybička v Pam. arch. III, 318, Meraviglia na tab. 29., též Jak. sb. Král na str. 279. Vyobrazení Miltner Privatmünzen tab. LXV.)

Škronský z Budčova. Majestátem d. 1546, 15. května dáno povolení Řehořovi *Budčovskému*, Mikuláši *Škronskému*, Pavlovi a Matěji *Pavlovským*, strýcům a bratřím v knížectví Opolském aby se psali z Budčova a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž k pravé straně jeřáb šerého peří, maje střelu skrze hrdlo proraženou, přikryvadla modrá zlatá, za klénot dva rohy bůvolové barvami na příč rozdělené, totiž pravý modrý žlutý a levý žlutý modrý a mezi nimi pták jeřáb tak jako na štítě. Škronští přešli v 18. století do Čech a povýšeni do stavu panského, při čemž jim potvrzen jich starý erb. V potvrzení se mluví mylně o čápu. (Reg. král.) V erbovnících a sbírkách vyskytuje se tento erb: Štít zlatý s širokým černým pruhem

u samého vrchu a přes celý štít pták jeřáb s hrdlem prostřeleným, přikryvadla černá zlatá, klénot dva rohy, barvami na příč rozdělené, pravý zlatý černý, levý černý zlatý a mezi nimi týž jeřáb. (Podobně i Meraviglia na tab. 25. a Blažek na tab. 42.)

Šleglovský z Šicendorfu. Majestátem d. 1567, 17. dubna povoleno Šimonovi Šleglovskému Moravanovi, aby se psal z Šicendorfu a dán mu erb: Štít modrý a v něm pták noh zlaté barvy s bílými pazoury, maje ústa rozzavená, jazyk vyplazený a přední pravou nohu zdviženou, k pravé straně obrácený, přikryvadla červená bílá a za klénot dvě pera pštrosová, červené a bílé. (Reg. král. tak i Meraviglia tab. 120. Kadich-Blažek tab. 96. Jak. sb. a Král na str. 357, kdež však jsou pera modré a zlaté a to u obou. Obraz u Paprockého o st. ryt. 343.)

Šlechta z Kardaše. Jan Fr. Šlechta, regent panství Slavatovských, nobilitován byl snad od Viléma Slavaty jako palatina asi r. 1642. Erb jeho štít křížem na čtvero rozdělený, v každém poli po růži a štítek s růží, klénot též růže popisuje Fr. Teplý v ČČH. XXX. na str. 493.

Šlechta z Kyršfeldu v. Hlava.

Šlechta z Miknperka. Císař Ferdinand obdařil (1562, 14. Jul.) Adama Šlechtu, aby se psal z Miknperka a vysadil mu tento erb:

Štít na příč polovičný, v zpodní jeho polovici dvě skály své přirozené barvy a mezi nimi voda tekoucí, vrchní pak polovice žlutá, mezi kterýmižto dvěma skalami muž černý neb mouřenín až po pás z vody vynikaje a drže v pravé ruce nad hlavou křivou šavli a levou rukou bok podepřený maje, na jehožto hlavě klobouček červený s bílou pintou rozletitou se vidí; nad štítem kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a černými bílými, nad tím točenice týchž barev, z kteréž tři péra pštrosová, žluté, bílé a černé, vzhůru postavena stojí. (Čas. přát. star. česk. VII, 106.)

Šlechta ze Všehrd v. ze Všehrd.

Šlechtín z Sezemic. Staří vladyky ze Šlechtína nosili v 15. st. na svém štítě zářící kotouč. Kotouč na způsob věnce měl i 1523 Jan Čejka z Sezemic, Jan z Sezemic měl pak l. 1543 dvůr v Šlechtíně svobodnický. Tamže seděl i Matěj Šlechtín, jehož obdařil král Ferdinand (1558, 28. Jan.), aby se mohl psáti z Sezemic a vysadil mu tento erb:

Štít modrý, v němž uprostřed zrcadlo okrouhlé s vsazenými kusy a s červenými točenici (točenci?) neb střébci (střepci?) okolo okrášlené se vidí, přikryvadla bílá modrá a nad helmem 3 péra pštrosová červené bílé a modré. Reg. královská) Na pečeti Matyášově r. (1580 arch. Ledecký) jest viděti kotouč dvěma kruhy zavřený, na náhrobku Tobiášově v Klucích (1592) je plamenná koule. Dotčení točeníci neb střebci jsou tedy ozdoby podobné oněm, jež měli Chobotští z Ostředka na svém kotouči. Obraz Kadich-Blažek tab. 112.

Šlejnic ze Šlejnic, přijmění rodiny ze Sas pocházející, jež u nás zdomácněla. Erb jejich byl štít polovičný, pravá polovice bílá a v ní červená pětilistá růže, druhá červená a v ní dvě takové bílé růže (neb i naopak),

přikryvadla červená bílá, nad korunovaným helmem dva bílé rohy buvolové a mezi nimi červená růže. (Paprocký o st. pan. 49, Zrcadlo 39, Jakub. sbírka, Král na str. 266. V Salmovském erbovníku je štít též tak popsán, ale popis klénotu liší se tím, že jsou rohy jeden červený a druhý bílý a mezi oběma je zlatá pětilistá růže. Obr. Meraviglia na tab. 120. Kadich-Blažek tab. 96, Hrady IX. tab.)

Šlemer z Častolovic v. Chrudimský.

Šlindl z Hyršfeldu. Valentin Schlindl, rodilý z Dol. Kramolína byl učitelem, pak písařem a sekretářem v kl. Teplském († 1648). Obdržel šlechtictví snad od nějakého palatina a l. 1627 majestát na erb. Erb ten byl štít červený a na něm dvě střely křížem přeložené tuleji dolů obrácené, tmavé barvy, avšak s bílým opeřením, na ních je hnědá hlava telecí (podlé hesla by měla býti laní), helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, klénot takový jako znamení na štítě. (Jakub. sbírka, Král na str. 335.)

Šlumbergárové, přišedše z Němec do zemí dědičných domu Rakouského měli prvotně štít pošikem poloviční, zhora černý, zdola žlutý; v čáře dělící byly tři růže, jedna vedle druhé, černé v zlatém, zlaté v černém. Císař Rudolf II. vyzdvihl (1592, 6. Febr.) Martina Šl. a jeho bratří do rytířského stavu Říše a dědičných zemí a polepšil jich erb takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli jest starý štít, v 2. a 3. jest erb vymřelé rodiny řeč. Pröbstl, totiž v bílém poli tři modré pahrbky a za prostředním z nich muž poloviční s černou bradou, modrým kalpákem, z něhož visí červený cíp a třapec, červeným kabátem a zlatými knoflíky a pásem, černou a žlutou barvou kropenatými, drže v pravici šavli vytasenou; nad korun. helmem dvě křidla (barva?) a v každém tři růže a mezi nimi týž poloviční muž jako na štítě. Potomci žili v Praze v městském stavu. (Miltner, Privatmünzen 529.)

Šmerovský z Lidkovic. Majestátem d. 1550, 14. listopadu dopuštěno Petrovi Šmerhofskému, aby se psal z Lidkovic a dán mu tento erb: Štít červený, v němž od zpodku bílá skála, ze kteréžto beran nabělavý až po zadní nohy, k pravé straně obrácený, jsa ve skoku vyniká, maje na předních nohách, na každé dvě zlatá kopýtka a na hlavě rohy, totiž dva beraní křivé a třetí jednorožcový zlaté barvy, z čela vynikající a jazyk červený vyplazený, točenice s feflíky a přikryvadly červenými bílými, za klénot dvě křidla orlová, různo každé na dvé (barvami na příč) rozdělené, totiž červené bílé a bílé červené, mezi nimiž je týž beran (poloviční) ve skoku. (Reg. král. Zhruba tak s malými odchylkami a bez křidel Meraviglia tab. 142. Kadich-Bl. tab. 97. Blažek tab. 40, v Jak. sb. a Král na str. 356 a v Hradech XII. tab.) Rozdílní byli Šmerovští neb Šmerhovští z Rosic.

Šmid z Mohelnice v. Medek.

Schmidel v. Schmiden, přijmění panské a rytířské rodiny, u nás v 17. a 18. st. osedlé. Erb jich štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli bílém 2 červené pruhy na příč, v 2. a 3. červeném na zelené hurce jeřáb stojící, maje v ústech podkovu. Nad štítem koruna a otevřený helm s při-

kryvadly červenými bílými, z koruny vyniká 5 pštrosových per červené, bílé, modré, bílé a červené. (Starý erbovník, Meraviglia tab. 22.)

Šmidgrabnerové z Lusteneku přišli k nám z Pasova asi okolo r. 1578, dostavše se do služby císařské. Jejich erb byl štít na příč poloviční, vrchní polovice žlutá a černá a v ní poloviční mladík v dlouhém kabátě, opásaný pásem rozletitým, pintou okolo čela též rozletitou, drže v pravici kladivo se zlatým toporem a levicí se o bok podpíraje; ve zpodní polovici tři pruhy červené a tři bílé, pošikem od pravé dolů položené, helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křidla, pravé (zhora) žluté černé, levé červené bílé a mezi nimi týž mladík jako na štítě. Tak se i popisuje v majestátu d. 1791, 3. října na panský stav. (Reg. král., Miltner, Privatmünzen tab. LX. 513, Král na str. 277 a v Hradech VIII. na tab.)

v. Schmidlin, přijmění rytířské rodiny, v 17. st. v Čechách usedlé. Štít jejich byl poloviční, v pravé červené polovici pruh krokev, ostrým koutem nahoru obrácený a pod ním hvězda, v levé polovici, též červené, tři bílé koule pošikem od pravé k levé, jedna pod druhou, 2 helmy pod korunami s přikr. červenými bílými, na pravé poloviční bradáč, maje na hlavě židovský klobouk s 3 péry pštrosovými (červ., bíl., červeným) na levé střele, na těle červený kabát s bílými výložkem, krokví a hvězdou, na levém helmu dvě červená křidla rozložitá a na každém pošikem a pokosem tři bílé koule. (Meraviglia tab. 22, Rodopisné spisy v arch. zemském.)

Šmilaur neb *Šmilovský* ze *Šmilova*. Majestátem d. 1572, 12. ledna dovoleno Augustinovi a Jiříkovi bratřím a Janovi strýci Šmilaurům Moravanům, aby se psali ze Šmilova a dán jim tento erb: Štít žlutý, v němžto u zpodku zeď bílá se třemi stínkami, k šachovnici nápodobná, na kteréžto jedné prostřední stínce stojí kohout černý levou nohou, drže v pravé vyzdvižené oštipec myslivecký, pošikem na pravém křidle položený, maje hřeben a lalok červený, k pravé straně obrácený, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými, a nad tím kohout týmž způsobem. (Reg. král., Kadich-Blažek tab. 168, Král na str. 342 až na tu mušketu.) K tomu přidán též rodině (1582, 9. května) turnéřský helm.

Šmirhan z Golštic. Majestátem d. 1582, 5. listopadu povoleno Tomáši Šmirhánovi Moravanu, aby se psal z Golštic a dán mu tento erb: Štít modrý, v němžto kohout mající hřeben a lalok červený, k pravé straně obrácený na dřevě vzhůru stojí, maje v ústech ječný klas, kolčí helm, přikryvadla a točenice bílé modré, nad tím kohout pod krk maje v ústech klas ječný. (Reg. král.)

Šmolcové ze Šmolcu byli ve 14. st. a později osedlí ve Slezsku. Lorenc Š. zakoupil se l. 1538 u Turnova a potomci vymřeli po meči do konce téhož století. Za znamení rytířské měli na štítě velblouda, nad helmem korunu, z níž dva husí krky proti sobě stojící vynikají. (Paprocký o st. ryt. 286, kdež obraz odporuje popisu, ano v tomto stojí „dva hadi naproti sobě stojí“.) Meraviglia na tab. 29. a str. 37 má štít černý, velblouda žlutého,

přikryvadla týchž barev, dva zlaté hady stočené (na obraze jeden zelený). Srov. i Hrady X. tab.

Šnobl z Choustníka. Majestátem d. 1578, 3. prosince povoleno Janovi, Šnoblovi, aby se psal z Choustníka nad Jordánem a dán mu tento erb: Červený štít, přes kterýž na příč žlutý pruh a pod ním a nad ním bílý lev s otevřenými ústy a jazykem vyplazitým, k pravé straně kráčeje a drže pravou přední nohu vzhůru, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými červenými a červenými bílými, jako klénot tři péra pštrosová pravé žluté, prostřední červené a levé bílé. (Paprocký o st. ryt. 396—397, Meraviglia na tab. 142. Jak. sb. Král na str. 287 a v Hradech IV. na tab., též na pečeti Šimonově z Choustníka l. 1610 v arch. mus. mezi listy Kouřimskými.) K erbu Janovu přijat Šimon *Šilhánek*, obyvatel v městě Novém Kolíně, což majestátem d. 1610, 5. dubna potvrzeno. (Reg. král.)

Šober z Greifentálu. L. 1609, 12. února dán erbovní list Kryštofovi Šobrovi, měšťanu Starého m. Pražského, aby se psal z Greifentálu a přidán mu tento erb:

Černý štít a na trojí skále pták noh (gryf) žluté barvy s rozzavenými ústy, v pravé noze bílou lilii drže. Otevřený helm pod korunou s přikr. černými a žlutými a nad tím týž noh (snad jen poloviční), jako na štítě. (Reg. královská.)

Šofmanové z Hemrlesu přinesli si do Čech erb svůj, který jim byl Karel V. císařským majestátem potvrdil a polepšil totiž: Štít na příč poloviční, vrchní pole červené a v něm (bílá) hlava beraní (narážka na jméno Schafmann) s krkem a červeným jazykem vyplazeným, dolní pole bílé a v něm chumáč trávy s třemi lupeny jetelovitými a mezi tím dvěma lístky též zelenými i se stopkami, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím též znamení, jako ve zpodním poli. Polepšení se stalo tak, že dán turnýřský helm a točenice bílá červená s feflíky. (Arch. mus. starý seznam arch. dvorského. Tak i v Jak. sb., kromě že má kozí hlavu, ale neúplně a proto chybně u Meraviglie tab. 29. a v Králově Heraldice na str. 276. Viz i Hrady IX. tab.) Shoduje se i pečet Zikmundova z r. 1657. Od té doby, co Zikmund a Jan František Š. vyzdviženi do panského stavu (1670, 10. dubna), měli Šofmanové rozšířený a ještě více polepšený erb, totiž štít zhora poloviční, v levém poli starý štít, pravé bílé, v něm velký červený kříž a čtyři místa mezi rameny vyplněny tolikéž červenými malými křížky, dvě helmice korunované s přikryvadly červenými a bílými, na pravé bílý prápor s křížem a křížky, jako v pravém poli, na levém starý jich klénot. (Jak. sb. tak i pečeť z r. 1678.)

Šoltár z Fyršenfeldu v. Šturm.

Páni *ze Šoneichu*, dokud krátkou dobu byli v Čechách po r. 1547, měli na štítě žlutém zelený věnec z dubových listův, a též znamení za klénot. (Pečeť r. 1548 v arch. min. vnitra, Král na str. 353.)

Schönfelder v. Schönfelderu. Erb rodiny této, l. 1705 erbem a heslem darované, malován takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a v něm tři žluté koflíky, dva svrchu a jeden pod nima, 2. a 3. pole žluté a v něm orel (se dvěma hlavama černé barvy, maje mezi hlavami, u pysku a nohou bílé květinky se stonky a s zelenými lupénky; uprostřed jest štítek modrý a v něm 5 kvítkův bez stonkův, uložených tak, jako bývá na kostce, helm s korunou a přikryvadly modrými bílými a nad tím orel tak ozdobený, jako byl na štítě. Štít drží dva psi. (Tak Vincent Karel v památníku Višerovském.)

Schönpflug z Gamsenberka, přijmění rodiny šlechtické, jež byla ke sklonku 17. st. v Jilovém, pak v Praze a potom na venkovských statcích. Erb jejich byl štít pošikem od pravé strany k levému koutu hornímu úzkým pruhem rozdělený; v horním modrém poli černý kamzík, po bílé skalnaté hoře nahoru běžící (Gamsenberg), ve zpodním zeleném poli zlatý pluh (Schönpflug) s dřevěnými částmi a s radlicí, nad helmou dvě křidla barvami pošikem a pokosem rozdělená, žluté zelené a modré bílé. Meraviglia na tab. 23, Král na str. 308, mnohé pečeti v arch. Píseckém. V památníku Višerovském jest obraz trochu odchylný.)

Šonovský z Šonova. Jan Š. obdařen 1527, 2. června erbem a titulem (viz Litický) a stal se později komorníkem při dskách zemských. Není známo, byl-li jeho potomkem Jan Vilém z Šanova kr. rychtář v Českém Brodě (1572), ale pečetil tak jako Litičtí. L. 1544, 15. února obdařeni Matěj komorník, Burjan *Hostomický*, Jan *Žichovský* a Jan *Vesecký*, aby se psali *ze Šonova* a měli erb: Štít modrý, v němž stojí pták na stříbrné ostrvi s panenskou hlavou v zlatém čepci, maje u každé nohy zlatý zvonec, kolčí helm, přikryvadla modrá bílá a za klénot pták tím způsobem, jako ve štítě (Reg. král.), tedy skorem tak, jako popsáno u Litických.

Šorf ze Stiřína. Šorfové byli stará rodina v Novém městě Pražském. Mikuláš Kožišník psal se v l. 1513—1517 jen Šorf, ale 1518 a 1519 z Ctiřína a koupil l. 1526 statek Stiřín. Obdržel erb snad od krále Ludvíka. Do stavu rytířského přijat Štěpán Š. l. 1551. Kolář popisuje erb Štěpánův podle pečeti r. 1550 (v arch. mus.) chrt s páskem ozdobným na krku, Král na str. 304 popisuje štít modrý, v něm zlatý pruh s 3 modrými hrozny, po jeho stranách po bílé lilii a klénot modrý hrozen mezi dvěma křidly zlatým a modrým a modrým zlatým. Snad je tu mýlka se Sudy ze Stiřína.

Špaček ze Svatéhory v. Trofin.

Špán ze Španova. Majestátem d. 1558, 28. ledna dopuštěno Vavřinci Špánovi, aby se psáti mohl ze Španova a dán mu tento erb:

Štít poloičný pošikem (od hoř. pravého koutu dolů), nahoře červený, dole bílý, přes celý štít jednorožec, bílý v červeném a červený v bílém, ve skoku stojící se vidí, kolčí helm s točenicí s rozletitými feflíky a přikryvadly bílými červenými, nad tím nade vším dva buvolové rohy, uprostřed (t. j. na příč) barvami rozdělené, totiž pravý bílý červený, levý červený bílý, a mezi nimi půl bílého jednorožce. (Reg. král.) Ve věcech shodují se Jak. sb. a Král na str. 302, ale v barvách se odchylují, štít

jest červený modrý, celý jednorožec bílý, přikryvadla sice jako v majestátu, ale rohy jeden celý červený a druhý modrý.

Hrabata ze *Šparu* (v. Sparr), kteří přišli do Čech v 17. st., měli na štítě orly a krokve (Sparren) mimo štítek a nad štítem 3 helmy s mnohými vojenskými odznaky. Vyobrazení v díle Miltner Privatmünzen tab. LXIII. č. 532.

Špetlovic z Obrvaně. Majestátem d. 1528, 5. května dolvoleno Matoušovi *Špetlovic* a Janovi *Vodičkovi*, aby se psali z Obrvaně a dán jim tento erb:

Štít červený a v něm svícen měděný, kterýž se zavěšuje, a mezi dvěma rúrami toho svícnu veveřice na zadních nohách sedí, majíc mezi nimi a předními dvěma nohama ten svícen, zač se zavěšuje, helm s přikryvadly červenými modrými a nad tím takovýž také svícen s veveřicí, jako ve štítě. (RKP.)

Špigl z Ehrenšteina v. Straka.

Špiglové z Milčic, přistěhovalí z ciziny, připomínají se již v tituláři l. 1534 vydaném. (Viz Miltner, Privatmünzen na str. 598 a obraz erbu tab. LXV., č. 553.) Erb jich byl štít bílý a na něm dva pruhy lomené, nápodobné písmeně W červené barvy, přikryvadla červená bílá a na helmici poprsí lidské*) bez ramen v červeném rouchu s bílým obojkem a čepicí (točenicí?) týchž barev a na ní sedm per, tři červená a čtyři bílá. (Jak. sb. Král na str. 291. Jinak B. tab. 44.) Jiní téhož rodu psali se von Spiegel a byli v 18. st. v Čechách, majíce statky v Loketsku. Jeden z nich Karel povýšen (1815, 3. února) do panského stavu a polepšen jeho erb takto: Zelený štít a na něm na příč dvě stuhy bílé, nad sebou položené, na obou stranách zašpičatělé; panská koruna (nad štítem), tři korunované turn. helmy s přikryvadly zelenými bílými. Na pravé je oděnec bez ramen, na prostředním černý orel, na levém tři pera pštrosova, dvě bílá a prostřední červené. (Šlecht. arch.)

Špís z Hartenfelzu. Císař Rudolf obdařil (1600, 22. Aug.) Jana Špíse, který byl v službách hor Kutnohorských 19 let, právem, aby se psal z Hartenfelzu a vysadil mu tento erb:

Štít poloviční, pravá polovice černá a v ní 3 krokve pruhy žluté barvy, v levé červené na strmé skále kamzík vzhůru stojící a ke skoku připravený své přirozené barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, dvě křidla barvami pošikem a pokosem rozdělená, pravé (shora) černé žluté, levé červené bílé a mezi nima přední kus kamzíka ve skoku. Šlecht. arch. majestát z říšské kanceláře, Král na str. 266, Miltner Privatmünzen tab. LXV. n. 554.)

Šponár z Blinstorfu. Majestátem d. 1554, 31. října obdařeni bratří Beneš a Jan Sponerové, aby se psali z Blínisdorfu a tímto erbem:

Štít červený a v něm poloviční stříbrný lev s rozz. ústy, k pravé obrácený, v pravé noze drže (zlatou) hvězdu o 8 špicích (vynechána tu

*) snad ženské, čemuž by nasvědčoval cop s točenice svislý.

patrně bílá zeď s cimbuřím u zpodu), kolčí helm s přikryvadly červenými, bílými, křidlo červené a na něm týž lev. (Reg. královská, Kadich-Blažek na 144 (trochu odchylně), Blažek na str. 85 (tu lev na celém štítě). Král na str. 369 (též odchylně).

ze Šporku Jan vyzdvižen 1647, 10. října do panského a majestátem d. 1664, 23. srpna do hrabského stavu, při čemž mu tento erb vysazen:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm černý orel císařský s korunkami na hlavách, 2. a 3. červené, v něm na zelené hůrce o 3 pahrbcích Český lev, v předních nohách prápor na čtvero žlutou a černou barvou rozdělený s pozlacenou žerdí k sobě obracuje; uprostřed modrý štítek pod korunou a v něm hlava Turkova usečená, tváře bledé umrlčí barvy, hnědýma očima, širokou bradou a bílým turbanem s čapátkovým peřím, 5 otevřených helmů s korunami a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, na prvním v pravo zelená kyta paví, na druhém lev jako na štítě, na třetím černý orel, na čtvrtém Turek muž maje nachový kabát, žlutý pás, velkou bradu hnědou, bílý turban s černým peřím, drže v pravici zlatý buzikán, na posledním ruka s ramenem brněným držíc kord jezdecký. (Reg. císařská Leopoldova III. f. 190. Obraz v Miltnerových Privatmünzen tab. LXIII. č. 533, též Meraviglia na tab. 76.)

Špryncl z Greifenberka v. Albin.

Šram z Deblína. Šramové byli stará rodina Brněnská, z níž pocházel Štěpán, převor v Dolanech (1414). V 15. a 16. st. byli v Brně pekaři, sladovníky a držiteli domův. Majestátem d. 1573, 7. února obdařeni bratři Matouš, Řehoř a Valentin, aby se psali z Deblína. Erb jejich polepšen (1645, 31. prosince) Gabrielovi kr. rychtáři v Brně a to takto:

Štít klínem vzhůru postaveným na tré rozdělený, v klínu modrém nahý mužík, na zelené hůrce stojící s dlouhou černou bradou, maje na levé tváři krvavou ránu (Schramm), ledví a hlavu vavřínovým listím ověnčenou, levicí se opíraje o bok v pravé ruce drže buzikán železné barvy, pravé pole na příč na žluté (nahoře) a černé rozdělené a v něm kotvice vzhůru postavena železné barvy. Třetí díl také na příč rozdělený, bílý a červený a v něm také kotvice, jako předešlá, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly bílými červenými a černými žlutými, nad tím dvě křidla též barvami na příč rozdělená, žluté černé a bílé červené, mezi nimi poprsí nahého muže s dlouhou černou bradou, ranou, listím atd. Při tom mu povoleno, aby přijmění Šram vynechával a psal se jen z Deblína. (Reg. král. Kadich-Blažek tab. 16.)

Vnukům Gabrielovým týž erb polepšen (1699, 2. září) takto: Klín zůstal, jak byl, ostatní dvě pole rozdělena na příč, každá na dvé. Z těch 4 polí bylo 1. a 4. žluté a v každém kotvice, 2. a 3. červené a v každém ruka s ramenem ohnutá, k pravé obrácená se žlutým rukávem, držíc v pěsti meč a majíc krvavou ránu na lokti, nad tím 2 helmy s korunami a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, na pravém mezi 2 křidly (barvy jako l. 1645 a na každém krokvice) divý muž již popsaný,

na levém mezi rohy (žlutým modrým a modrým žlutým) ruka s ramenem, jako na štítě.

Když byl majestátem d. 1741, 2. února dán hrabský stav, změněn zase erb v podrobnostech. Klín zůstal zase jak byl. Z dotčených 4 polí bylo 1 žluté a 3 červené a v každém z nich kotvice železné barvy, kruhem vzhůru obrácená, 2. a 4. pole černé a v každém rameno s rukou k pravé obrácené, usečené s červeným rukávem, držíc meč; přikryvadla zůstala, jak byla, též zůstal klénot na pravém helmě, jak byl posud, také klénot nad levým helmem zůstal, ale tak, že pravý roh byl černý žlutý a levý žlutý černý. (Reg. král. Kadich-Blažek tab. 17.)

Mikuláš *Schreibersdorf z Deutschenšteina*, l. 1602 rada p. z Rožemberka, před tím purkrabě na Krumlově a Roudnici, měl týž erb, jako Říčanští z Říčan. (Vymalován v erbovně v zámku Třebonském.)

Šrejnárové z Rozeneku měli štít na příč polovičný, vrchní polovici modrou, zpodní žlutou a přes celý štít hnědého medvěda, stojícího vzhůru na prostředním ze tří pahrbků a držícího v pravé přední noze tři bylinky s růžemi, helm s korunou a přikryvadly modrými, žlutými a červenými bílými a nad tím polovici medvěda dotčené růžičky držícího (Jak. sbírka, Král na str. 285.)

Šrejník z Bedrštorfu v. Lebeda.

Šrenk z Nocinku (Schrenck v. Notzing) přijmení rodiny prvotně Mnichovské. Potomci objevují se u nás teprve v 19. století, zastoupeni jsouce arcibiskupem a krajským. Majestátem d. 1628, 12. ledna nadáni bratří Zachař a Jakub Sch. tímto erbem:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole černé a na něm tři bílé horky a na nich zlatý lev s rozdvojeným ocasem, k pravé obrácený, drže v pravé noze hornické kladivo (na památků předkův, kteří byli při horách v Rudolfově), 2. a 3. pole bílé a v něm pošikem od pravé modrá vodoteč, helmice pod korunou s přikryvadly červenými bílými a zlatými černými, dvě křidla, levé červené bílé s modrou vodotečí, pravé černé nad bílými rozdělené pošikem od pravé a k tomu zlatý lev. (Arch. šlechtický, snad z Říšské kanceláře.) V díle Meravigliově na tab. 53 je jiný erb. Jsou-li tu dvě rodiny, není mi známo. Viz i Kadichovo dílo na tab. 212.

Šroubený z Doubravína v. Diviš.

Štádler z Volfrsgrynu. Rodina Štadlerův bydlívala v 16. st. v městě Tachově. Majestátem d. 1562, 12. ledna obdařeni Jošt Volfrum starší a Šebestian, oba Št. erbem a heslem. Znamením erbovním byl jim štít pošikem žlutým pruhem dělený, ve vrchním poli černém vlk k pravé běžící, ve zpodním 7 pruhův příčných, 4 červené, 3 bílé, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a s korunou, z níž vlk jen horním tělem vyniká. (Opis v Národ. mus.) Císař Ferdinand III. polepšil (1640, 4. září) Tomáši Št. z V. erb, jenž byl potom takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. černém poli vlk své přirozené barvy s červeným jazykem vyplazeným, drže v předních nohách

dvě střely, 2. a 3. pole pokosem rozdělené, svrchu bílé, u zpodu červené, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými a nad tím půl téhož vlka pod korunou, an drží dvě střely. (Reg. král. Meraviglia tab. 26.)

Štefek z Koloděj. Majestátem d. 1593, 12. února dvoleno Matějovi a Tobiášovi bratřím Štefkům, aby se psali z Koloděj a dán jim tento erb:

Štít žlutý, v něm pošikem (od pravého horního koutu dolů) modrý pruh a v něm jelen (celý) přirozené barvy s rohy o osmi parozích, k pravé straně obrácený, přikryvadla žlutá modrá, koruna, z níž vynikají tři pera pštrosová, modré, zlaté a modré. (Reg. král. Co se týče znamení, shodují se Jak. sb. a Král na str. 303, odchylují se však v barvách majíce bílý pruh v modrém a prostřední pero bílé.) Obraz erbu v díle Miltner, Privatmünzen na tab., LXVI. č. 559.) Tobiášův mladší syn Tobiáš vystěhoval se do Němec a žije v Anhaltsku žádal l. 1646 za polepšení erbu u Říšské kanceláře. (Šlechtický arch.) Vyobrazení erbu Štefkův v Soupise Karlínska na str. 290 Meraviglia tab. 117.)

Šteflinger z Rysdorfu. Bedřich seděním na Doubravici (1613) měl na pečeti páva. (Kolářův výpisek z arch. Třebonského.)

Štechárové ze Saběnic byli bezpochyby potomci měšťana z nějakého severočeského města, který nabyl l. 1518 šlechtictví z Říšské kanceláře. Erb jich byl tento:

Štít poloviční, horní pole modré, dolní bílé, v každém poli jest dvoje znamení železné barvy, totiž korunky upevněné na konci ratiště (stecher), kteréhož potřebováno při sedání. Klénotem byl tatarský klobouk, z polovice bílý, z polovice modrý, s bílou ohnutou střechou, zdobený na vrchu šesti bílými a modrými péry pštrosovými. Přikryvadla jsou modrá a bílá. Podobný erb vyprosil si Karel Štecher († 1849). (Meraviglia str. 33, tab. 27.)

Šteidl z Tulechova v. z Tulechova.

Steinbach z Kranichšteina. Antonín Šteinbach zakoupil se r. 1660 v Čechách, přišed ze severních Němec. Erb jeho byl štít modrý, v němž je pošikem od pravého kouta horního bílá řeka a v poli pod ní 3 bílé koule křemeny (Steinbach), ale od té doby, co povýšen l. 1664 do ryt. stavu starožitných rodin a obdržel heslo z Kranichšteina, polepšen jeho erb takto:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté a v něm polovice černého orla, 2. a 3. pole červené a v něm bílý jeřáb, drže jednou nohou kouli. Uprostřed štítu jest štítek s prvotním erbem. Klénotem jsou dvě křidla, barvami na příč rozdělená, žluté černé a červené bílé a mezi nimi týž jeřáb. (Písecké museum, Meraviglia tab. 27. Kadich-Blažek tab. 197.)

L. 1579 žádal Hanuš *Šiška,* hejtman na Petršpurce,. Volf a Jiří *Pytlíkovic,* bratří, aby jim byl povolen následující erb: Štít zhora poloviční, v pravo modrý a v něm čáp své přirozené barvy, drže zlatého hada korunovaného a stoje na zlatém vrchu, pravé pole zlaté a v něm dva pruhy černé pošikem od pravé k levé dolů, přikryvadla červená bílá a černá zlatá,

klénot dva rohy, pravý bíle a modře a levý černě a zlatě pruhovaný, po dvou a dvou) a mezi nimi týž čáp. K tomu svoleno dne 4. února, ale obsah majestátu se nezachoval. (Šlecht. arch.)

Že by od Hanuše pocházeli *Šiškové z Čenova* je možno, ale erb jich popisují Rybička (v N. Sl. Kobrově, Dod.) jako štít dvěma pruhy na příč přepásaný a v tom lva vzhůru postaveného a Král (na str. 291) docela jinak a tento pokládá Šišku ze Štírovic (str. 268) za zemana téhož erbu, jako měl Hanuš. Král také dokládá, že téhož erbu, jako Šiškové z Čenova, byli i *Curhálkové* a *Šimečkové.*

Šteinberger ze Steinberka (vl. Steinperger), přijmení Hanuše St., jenž býval v hornických službách. Erb jeho byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli meč přeložený křížem s holí neb podobnou věcí, v 2. a 3. poli pták vyletující. Nad štítem kolčí helm a nad ním týž pták vyletující. (Miltner, Privatmünzen tab. LXV. n. 558.)

ze Šteinberka Volf, též v hornických službách postavený a snad z Tyrolska pocházející, měl tento štít:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli kamzík vyskakující, 2. a 3. pole svislou čárou na dvé rozdělené, v pravém dva kolmé pruhy, v levém 2 her. lilie nad sebou. (Miltner, Privatmünzen tab. LXV. n. 555, 556.)

Šteinekár ze Šteineka. Rodina tato měla prý erb: Černý štít a na něm zlatý pták noh drže bílý hranol; klénotem jest týž noh polovičný. Tak Král na str. 357.

Steinmüller Řehoř, 1604—1623 v hornických službách se nacházející, měl na štítě lva s rozdvojeným ocasem ve skoku a držícího v předních nohách žernov, nad korunovanou přilbicí dvě křidla rozložená a mezi nima týž lev, avšak jen po kýty. Na žetonu, který dal l. 1623 raziti, píše se *von Reichenb.* (bach? berg?). (Miltner Privatmünzen tab. LXV. n. 557.)

Štejgár z Ehrenberka. Bedřich Steiger, bývalý hejtman, dostal 1672, 21. února erbovní list z Říšské kanceláře a s ním erb:

Štít křížem rozdělený, 1. a 4. červené a na něm (ku vnitřku) brněné pravé rameno a ruka meč držící, 2. a 3. černé pole a na něm bílý měsíc, pod ním jedna, nad ním dvě žluté hvězdy. Uprostřed jest štítek (falbes Herzschild, plavé barvy?) a na něm černý orel s císařskou korunou a červ. vypl. jazykem, 2 otevř. helmy pod korunami s přikryvadly žlut. černými a červenými bílými. Na levém ve skoku zl. lev s korunou, červ. vypl. jazykem a rozdvojeným ocasem, na pravém týž orel, jako ve štítku. (Arch. šlechtický, Král na str. 319.)

Štensdorfové ze Štensdorfu (vlastně Steinsdorf) vyskytují se poprvé l. 1502 v Teplici, ale brzo potom nabyli statkův. Erb jich byl štít bílý, u jehož zpodu do polovice byla hradba (zeď) červená se čtyřmi stínkami, dobře vyštrejchovaná, jako by byla ze štukoví, přikryvadla červená bílá, za klénot křidlo bílé, jehož čtvrtina dolní levá byla zabarvená tak, jako hradba ve štítě, ale jen se dvěma stínkama. (Jak. sb. Král str. 275 a v Hradech XIII. na tab. Meraviglia tab. 27.)

Tomáš *Štěpánek z Tourova*, děkan kostela Vyšehradského, l. 1748 do rytířského stavu povýšený měl erb, štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli bílém červený vůl (tour) na trávě kráčející k levé a trávu žvýkající, 2. a 3. žluté a v něm na zelené hůrce strom košatý, 4. pole jako první, ale vůl kráčí k pravé, přikryvadla červená bílá a zelená žlutá a nad helmem a korunou týž strom na zelené hůrce. (Jakub. sbírka, Meraviglia tab. 30.)

Štěpánek z Vltavy. Císař Rudolf dal (1583, 20. května) Vácslavovi a Jiříkovi bratřím Št. z Vl. tento erb: Štít pošikem od pravé k levé straně dolů rozdělený, vrchní pole černé, v němž gryf zvíře žluté barvy s rozzavenými ústy a vyplazitým jazykem, k pravé straně obrácený, ke skoku se maje a v pravé noze meč nahý k uhození drže, v zpodním poli žlutém u zpodku štítu klín černý, k pravé straně ostřím na příč nahoru obrácený, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými černými, 2 buvolové rohy proti sobě na příč barvami rozdělené, pravý žlutý, černý, levý černý žlutý, a mezi nimi polovice gryfa jako ve štítě. (Reg. král.)

ze Štepánova. Král Ferdinand obdařil (1536, 29. Maj.) Blažeje ze Št. tímto erbem: Štít červený, v němž dvě ruce až po lokte nahé, vzhůru stojící, přikryvadla červená bílá a nad helmem též dvě ruce tak, jako na štítě. (Reg. král.)

Štěpanovský z Myšlína v. Kahoun.

Štěrba ze Štěrbic. L. 1569, 6. června dán list erbovní do Čech Petrovi Štěrbovi, aby se psal ze Šterbic. Na štít dostal půl berana.

Štibicové z Metlstorfu měli štít svislými čarami na 5 pruhův rozdělený, tři bílé a dva červené, kolčí helm s přikryvadly týhž barev a nad tím vysoký klobouk červený s bílou střechou vzhůru ohnutou, zlatým knoflíkem na konci a nad tím 3 péry, dvěma červenými a prostředním bílým. (Jakub. sbírka, Král na str. 273 má jiný klénot totiž dvě křidla, jedno bílé a druhé červené.)

Štika z Pasek. Vilém Slavata z Chlumu jako cís. palatin obdařil (1648, 12. srpna) erbem a vladyctvím Martina Štiku, jenž byl 24 let v jeho službách. Erb byl tento: Červený štít a v něm pošikem modrý pruh s třemi zlatými růžemi, v horním červeném borovici své přirozené barvy, v dolním (červeném) poli zelený věnec z rout, otevřený helm s přikryvadly červenými bílými a žlutými modrými, pohanská točenice, za klénot dvě křidla orlicí, barvami na příč rozdělená, modré zlaté a bílé červené, a mezi nimi routový věnec. Při tom mu dopuštěno, aby se psal z Paseky. (Koncept v arch. hrab. v Jindřichově Hradci, Král na str. 358.*)

Štika z Šonova v. Litický.

O *Štirnských ze Štirn* (Štěrnský ze Štěrn) píše Paprocký v Zrcadle (228—229), že pocházeli z polského rodu Besů z Besovic, kteří bydleli ve Štěrnách. Jan Š. probošt Olomoucký a arcijáhen Brněnský, měl erb měsíc rohy vzhůru a nad ním hvězdu. (Zrcadlo 225, 227.) Meraviglia na tab. 119.

*) Teplý v ČČH. XXX. 495—496 popisuje chybně.

popisuje jej takto: Štít modrý a v něm zlatý měsíc rohy vzhůru a nad ním zlatá hvězda, přikryvadla modrá zlatá, klénot paví kyta a na ní měsíc s hvězdou. Obraz též Kadich-Blažek tab. 111., Král v Hradech XII. tab.

Štoček ze Švanentoru. Majestátem d. 1670, 26. července nadán Ondřej Š. heslem, aby se psal von Schwanenthor a užíval pak tohoto erbu:

Štít červený, jehož zpodní polovice jest žlutá hradba o 8 stinkách na zeleném trávníku stojící, v též hradbě jest černá brána a v ní stojí bílá labuť, jíž teče krev z rány na hrdle, kromě toho jsou před hradbou na pravé straně zlatý buben, z něhož vynikají 4 červené bílé korouhvičky a vedle něhož jest hořící granát, na levé straně dělo namířené ke bráně a za ním 6 korouhviček červených a bílých, přikryvadla červená bílá, klénotem jest muž až pod kolena vynikající, maje hlavu zavázanou, zlatý šat s bílým lemováním, červené opásání a drže v každé ruce vzhůru ručnici. (Meraviglia str. 34, tab. 28.)

Štokingár z Ankrštoku viz Bult.

Štolar z Chocemic v. z Chocemic.

Štolcové z Simsdorfu měli štít bílý a v něm čtyři čtverhranná znamení (obdélníky) červené barvy, přikryvadla týchž barev a za klénot pět bílých per. (Jak. sb.) Tak i na pečeti Anny Marie Štensdorfové roz. Štolcovny (1616, v arch. mus.) Troje obrazy mají Kadich-Blažek na tab. 109, Blažek tab. 46.

Štomířský ze Štomíře. (Mělo by býti Žtomírský.) Císař Ferdinand dovolil (1561, 14. ledna) Matějovi a Martinovi bratřím *Štomířským* a Janovi *Pražákovi*, aby se psali ze Štomíře a dal jim tento erb:

Štít poloviční, pravá polovice modrá a v ní od zpodku až do vrchu štítu polovice bílé lilie, levá polovice bílá, ve kteréž 3 pruhy modré a mezi těmi modrými pruhy v bílých polích 4 růže též modré barvy se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými bílými, nad tím 3 péra pštrosová, dvě bílá a prostřední modré, vzhůru postavená stojí. (Reg. král.)

Štork z Bochova v. Svitavský.

Štraboch z Pernstorfu, přijmení rodiny nějaký čas v jižních Čechách osedlé. Na pečeti Václavově (1560 v arch. Hradeckém) spatřuje se štít křížem na čtvero polí rozdělený. 1. a 4. jest zase zhora dolů rozdělené, v 1. jest v levé polovici orel poloviční k levu hledící, ve 4. sice týž orel, ale k pravu hledící,. V 2. a 3. poli jest ruka se šavlí.

Štralár z Vosule v. Ebnár.

Štraus z Štrausenfeldu. Jiří Pertolt Pontan jakožto cís. palatin obdařil erbem (1602, 11. Novb.) Mikuláše Štrause, impresora v Praze a jeho bratří Jana, Zachaře, Kašpara a Melichara, syny Janovy, jakož i Hanuše a Zachaře měšťany v Elstrberce, bratrance jich. Erb byl: Na štítě modrý klín, na něm na 3 zlatých pahrbcích bílý pštros, drže v ústech zlatý prsten, v pravém žlutém poli černý orel (orlice?), v levém červeném bílý příčný pruh, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, točenice a nad tím vrchní část bohyně Pallady s kopím a štítem.

Majestátem d. 1608, 21. března polepšen erb tak, že přidán helm s korunou a nad ním dvě křidla barvami rozdělená černé, žluté a červené bílé a mezi nimi na zlatých pahrbcích týž pštros. (List z r. 1602 předložen kdysi heroltskému úřadu v Berlíně, Koncept r. 1608 v arch. šlechtickém.)

Štrér z Štreruvic. Štrérové byla rodina dávno v Stříbře osedlá. Jozef Š. byl majestátem d. 1743, 15. června nobilitován a potom (1748, 20. dubna) do rytířského stavu kr. Č. povýšen. Erb jeho byl tento:

Štít poloviční, pravé pole červené a v něm tři bílé koule od pravého koutu dolů, levé pole bílé a na něm červený pták noh drže v pravé přední noze meč, přikryvadla bílá červená, klénot dvě červená křidla rozložitá a na každém z nich 3 koule a mezi nimi týž noh jen z koruny vynikaje. (Meraviglia str. 34, tab. 28.)

Štrohalm ze Štroldorfu. Erb rodiny této byl prý takový: Štít trojdílný, vrchní pole modré, prostřední s bílou a červenou šachovnicí, zpodní modré a v něm zlatá hvězda. Klénotem byl poloviční jelen. Tak Král na str. 288.

Štrol z Dejnova (?). Erb rodiny této byl prý štít poloviční, pravá polovice modrá se zlatým lvem, levá červená a na ní 3 bílé šípy zabodené do 3 vršků, klénotem jsou dvě křidla, červené a modré. Tak Král na str. 267.

Štromar z Alkhofu. Císař Ferdinand povolil (1559, 6. Mart.) Matyáši Štromarovi, aby se mohl psáti z Alkhofu a vysadil mu tento erb:

Štít modré barvy, u zpodku tři zelené pahrbky, za kterýmiž k vrchu štítu polovice jelena své přirozené barvy se svrženými rohy a předními nohama k pravé straně obrácený, ústa rozzavená a jazyk vyplazený maje se vidí. Nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly modré bílé barvy, nad tím nade vším půl rohu jeleního o pěti parozích. (Reg. král.)

ze Štubenberka, páni z Rakous pocházející, nosili na černém štítě kotvici šedé barvy zavěšenou na kusu zlatého provazu, přílbici měli zlatou s černými a stříbrnými pokryvadly a nad tím paví kytu z polovice bílou, z polovice šedou. Tak vymalován erb jich na majestátu (d. 1410, 19. Decb. v arch. Stubenberském v Praze), jímž král Václav týž erb zlatou korunou polepšil. (Opis v arch. mus.) Obr. toho i polepšeného erbu Meraviglia na tab. 119.

Štubík z Kynygšteina. Štubíkové byli zámožnou rodinou v Jihlavě a nabyli l. 1562 erbu a hesla. Erb jich, který jim majestáty d. 1614, 14. Febr., 1624, 23. Jan. byl potvrzován, jest tento:

Štít po délce trojdílný, uprostřed žlutý a na jeho zpodku černá hůrka o třech pahrbcích, z nichž prostřední jest nejvyšší a na něm větev šťovíková (šťůvík? šťubík), ostatní dvě třetiny jsou na příč rozděleny, pravé pole horní a levé dolní modré a v každém půl zl. orla, pravé zpodní a levé vrchní pole též na příč na 5 pruhů rozdělené, z nichž tři jsou černé a dva bílé a nad středním černým pruhem jest táž černá hůrka, turn. helm s přikryvadly modrými žlutými a černými bílými, koruna a nad tím

obraz boha Merkura, držící stonek šťovíkový. (Reg. král. Kadich-Blažek tab. 198.)

Štupart z Leventálu. Majestátem d. 5. května 1664 nabyl Petr Št. titule a erbu tohoto: Štít křížem na čtvero polí rozdělený, v 1. a 4. modrém lev žlutý ve skoku, kladivo havířské v levé přední noze držící, 2. a 3. bílé, a v něm tři černé špice (krokvice), jedna nad druhou se vidí, otevřený helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a žlutými modrými, nad tím mezi dvěma modrými péry pštrosovými lev tím spůsobem, jako ve štítě. (Rybička v Pam. arch. III, 320, odchylně, co se týče klénotu, Meraviglia na tab. 28.)

Šturm z Fyršteníeldu. Majestátem d. 1558, 25. února povoleno bylo Pavlovi *Šturmovi* a Jiříkovi *Šoltárovi*, aby se psáti mohli z Fyršteníeldu a vysazen jim tento erb: Štít poloviční, pravá polovice žlutá, levá černá, v kterémž štítu jelení hlava s rohy po 4 parožcích, majíc ústa rozzavená a jazyk vyplazený, k pravé straně obrácená se vidí, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly žluté a černé barvy, nad tím nade vším muž bradatý holý v župici barvami rozdělené, po pravé straně černé, po levé žluté, napřed s černými knoflíky pod pás vyniká, drže před sebou v obou rukou rohy jelení. (Reg. král., Král na str. 269 odchylně. Obraz v Miltnerových Privatmünzen tab. LXVI. N. 566.) Viz i Oršinovský.

Šturm z Greifenberka v. Albin.

Šturm z Hranic. Majestátem d. 1556, 22. června dán Adamovi staršímu Šturmovi erb tento: Štít červený a v něm kozorožec šeré barvy, maje ocas (vlastně zadní polovici těla) stočený k podobenství mořské ryby, s dvěma rohy a ve skoku a před ním zlatá hvězda, helm s přikryvadly bílými červenými, na něm věnec růžový, dvě křidla orlova, červené bílé a bílé červené a mezi nimi hůlka, okolo ní dva hadi a na vrchu holubice. (Reg. král.) V Jak. sb. jest vyobrazen erb rozšířený, totiž štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. též červeném jest věnec, totiž kotouč modrý s žlutým kruhem bílými korálky posázeným, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, nad helmicí dvě křidla barvami na příč rozdělená, pravé zlaté modré, levé červené bílé, mezi nimi dotčený věnec, jako v 2. a 3. poli a na něm stojící bílá holubice.

Šturm z Hyršfeldu. Ludvík Šturm, l. 1538 měšťan Nového města Pražského, obdržel (1549, 10. dubna) královské povolení, aby se psal z Hyršfeldu a tento erb: Štít pošikem rozdělený, zpodní polovice modrá, vrchní červená a v obou půl jelena přirozené barvy, ve skoku s rohy červenými a modrými, přikryvadla červená modrá, točenice týchž barev a za klénot půl jelena rohatého. (Reg. král., tak i erbovník Novohradský, Král str. 302, též obr. v Hradech VI. na tab.)

Později byla v Čechách jiná rodina, též Šturm z Hyršfeldu řečená, jež nabyla stavu a erbu teprve r. 1746. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. poli červeném zelený trávník a na něm tři byliny růže s bílými květy, 2. žluté a v něm černá husa, též na trávníku stojící a k pravé

obrácená, 3. žluté pole a na něm černý lev s rozdvojeným ocasem a k levé vyskakující, 4. červené a v něm ruka oděná s mečem, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, klénot jako jelení rohy a mezi nimi muž po kolena stojící, s červenými péry na špičatém klobouku, maje pravici vyzdviženou a drže v ní meč dobytý. (Jak. sb.)

Štyfl z Kolberka v. Plakvic.

Štyrský z Radotína v. Šipař.

Šubířové z Chobyně měli štít bílý a na něm 3 červené pruhy na příč položené, tak že štít rozdělen byl na 7 pruhův, z nichž čtyři byly bílé. Klénot jest zelený strom smrk. (Erbovník musejní, Meraviglia na tab. 30. Kadich-Blažek tab. 99. Král na str. 292, pečeť r. 1637 mezi listy Zabrdovskými v zem. arch. Brněnském.)

Šud ze Semanína. Majestátem krále Ludvíka d. 1525, 14. září povoleno M. Mikuláši Šudovi, aby se psal z Semanína a dán mu tento erb: Štít na dvé rozdělený zlatem a červeným, okolo vynášený (lemovaný), půl zlatého (nahoře) a červeného (dole), v červeném pruh bílý šmykem (totiž pošikem) dolů, ve štítě dvé z dvanácti nebeských znamení, totiž v zlatém kozorožec našeré barvy, kterýž má zadek v podobenství mořské ryby, v pruhu zlatá váha z pěti zlatých hvězd udělaná, turnýřský helm, na krajích zlatem vynášený se zl. korunou a přikryvadly šerým zlatem vynášeným a červeným stříbrným vynášeným, dvě křidla červenou a bílou barvou rozdělená a mezi nimi zlatá hvězda. (Rybička v Pam. arch. IV. a 93, též Meraviglia tab. 30 a Král na str. 315. Týž erb měli od r. 1525 také *Danielové ze Semanína.* (Rybička, O erbov. rodinách Hradeckých.)

Šudové ze Stiřína měli erb: Štít pruhem jdoucím pošikem od pravého horního koutu dolů k levé na tré rozdělený, pruh sám zlatý a v něm tři modré hrozny, jeden vedle druhého; ostatní pole jsou modrá a v každém je po bílé herald. lilii, helm s přikryvadly modrými žlutými, nad tím dvě křidla rozložitá a barvami rozdělená, pravé (shora) žluté modré, levé modré žluté a mezi nimi vinná větev s 2 zelenými lupeny a modrým hroznem navrchu. (Jakub. sbírka, Král na str. 304.)

Šultys z Čimic. Od 15. st. bydlela v Praze rodina Šoltysův. Kryšpinovi Šultesovi dovoleno (1544, 15. února), aby se psal z Čimnic a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravé pole modré a levé černé, ve kterýchžto polích dva šípy opeřené, jeden modrý a druhý černý, na kříž přeložený, jsou kolčí helm s přikryvadly modrými černými a nad tím 2 šípy týmž spůsobem, jako v štítě, se vidí. (Reg. král. Tak i na pečeti Kryšpinově r. 1557.) (Arch. mus.) V pamětech píší se vždy z Čimic.

Šultys z Felsdorfu. Císař Rudolf dovolil (1604, 23. října) Janovi *Šultysovi*, měšťanu Kutnohorskému a Václavovi *Fryčovi*, měšťanu Starého města Pražského, aby se psali z Felsdorfu a dal jim tento erb: Štít polovičný, pravé pole modré a v něm 3 vlaské čamrhy žluté, jedna nad druhou, špice neb železa majíce dolů obrácené, vzhůru stojí (tedy to, čemu se říká vlk a káča), levé pole zlaté, v něm u zpodu skála o 3 pahrbcích a na přední

(t. j. levé) kamzík přirozené barvy, v pravo obrácený, helmice otevřená s přikryvadly zlatými modrými a zlatými černými, zlatá koruna, z níž vyniká k pravé straně kamzík (tedy necelý). (Reg. král., Dačického paměti II, 93. Král na str. 266 z části chybně. Obrazy dobré v díle Miltner, Privatmünzen tab. LXVI. 567—569.)

Ignác *Šurda*, výtečný starosta Písecký a naposled rada vrchního soudu v Praze, nadán l. 1860 15. dubna stavem šlechtickým a tímto erbem:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a na něm odznaky soudu (svazek metel a sekera s mečem na kříž položené), 2. pole černé a na něm žlutý lev ve skoku, 3. pole žluté, v něm na příč černý pruh a na něm zlatá hvězda, 2 helmy s korunami a přikryvadly červenými, bílými a černými žlutými, na pravém dva rohy barvami na příč dělené, bílý červený a červený bílý, na levém žlutý lev polovičný. (Meraviglia tab. 23.)

Schürer z Waldheimu. Rodina Širérův zabývala se ode dávna výrobou skla a tím se dodělala blahobytu. Císař Rudolf povolil (1592, 1. Jul.) Valentinovi, Kašparovi, Dominikovi a Pavlovi strýcům Š. a Martinovi, synu Valentinovu, aby se psali z Waldheimu a dal jim tento erb:

Štít polovičný, v pravé polovici 6 pruhův žlutých a černých pošikem vzhůru jdoucích, v levé polovici 6 pruhův modrých a červených, ale na příč položených, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím kuželovitý vysoký tatarský klobouk se střechou chramostejlovou ohnutou, červenou a modrou barvou pruhovitě obarvený, nad tím pak 4 péra, černé, žluté, červené, modré (kopie v zem. arch., též i ve Vunšvické sbírce, Schebek, Böhmens Glasindustrie S. 54.) Majestát tento, z České kanceláře vydaný, schválil císař Leopold (1663, 5. Jun.) Eliáši Ignácovi Š. z Říšské kanceláře a polepšil mu štít tak, že přidal do prostředku štítek bílý s třemi úzkými kužely do trojhranu postavenými. Témuž pánu dáno pak 1665, 8. července potvrzení i z České kanceláře. (Reg. císařská a královská, Kadich-Blažek tab. 99.)

Šust z Chotče. Erb rodiny této prý byl štít bílý a na něm černé křídlo se zlatým pazourem (též erbovní znamení, jako bylo u Čabelických z Soutic.) Též znamení jest za klénot. Tak Král na str. 345.

Švábové z Chvatliny vyskytují se u nás od sklonku 16. st. To i erb jich vede k tomu, že jsou potomci nobilitované rodiny, ale kdy a jak k erbu přišli, není známo. Erb ten byl takový:

Štít červený, u jehož zpodu jest hradba bílá jako ze štukoví s branou otevřenou, v pravo a v levo od ní věže též taková, s cimbuřím a oknem. Z levé věže vyskakuje k pravé beránek bílý, maje na hrdle zlatý obojek s rolničkou, přikryvadla červená bílá, klénot dvě černá křídla složená, z nichž vyskakuje do polovice týž beránek. (Meraviglia str. 262, tab. 120.)

Švábové z Ragersdorfu nabyli hesla a erbu již l. 1608 a l. 1626, 4. července jim z České kanceláře potvrzen. Erb jich byl tento:

Štít bílý a v něm dvě červené ostrvy, každá o 6 sucích, přikryvadla černá bílá a červená bílá, helm s korunou a nad tím černá koule se zelenou

kytou na vrchu; z koule vychází k levé straně zlatý předmět neurčité podoby. (Jakub. sbírka, Erbovník Novohradský.)

Švandové ze Semčic, l. 1767 do stavu šlechtického vyzdvižení, měli tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm na příč dva bílé pruhy, 2. a 3. pole černé a v něm vrchní polovice oděnce neb i celý, držící meč v pravici, helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými. Klénot se popisuje rozdílně buď tři péra, dvě bílá a prostřední červené aneb dvě červená křidla s dvěma bílými pruhy na příč a mezi nimi oděnec. (Meraviglia tab. 120. Jakub. sbírka. Král na str. 296.)

Švantle z Třebska. Do Písku přistěhovala se v 15. století rodina, snad z Němec. Obývajíce v Písku až do 17. století psávali se vždy bez hesla; první, který se s heslem psal, byl Viktoryn (1633), aniž jest známo, jak a kdy rodina jeho toho nabyla. Když mu byl dán l. 1634, 4. srpna rytířský stav pro Říši a dědičné země, popisuje se erb jeho takto: Štít na příč polovičný, u vrchu modrý, u zpodu bílý a tu vršek zelený s třemi pahrbky, z nichž vyniká jednorožec (bílý) až po kýty k pravé straně obrácený, jako by chtěl vyskočiti, maje roh zlatý, otevř. helmice pod korunou s přikryvadly bílými modrými, za klénot dvě křidla (složená), vnitřní bílé, zevnější modré a mezi nimi půl jednorožce vyskakujícího. (Reg. král.) Král na str. 283 se v klénotu odchyluje, na str. 357 jmenuje tu rodinu Švandler a pobláznil tím jednu rodinu v Písku.

Švejnochové z Borova byli potomci německé rodiny, která se psala v. Schweinichen, též v. Schweinach; Franc (1577) psal se Švejnoch, Kašpar (1580) Švejnich.

Erb jich byl štít červený a v něm svině bílé barvy, jdoucí, přikryvadla týchž barev a za klénot nad korunou táž svině. Meraviglia tab. 30. má svini ve skoku, tak i Kadich-Blažek na tab. 100. Blažek tab. 41.)

Páni *ze Švendy* obdrželi od císaře Karla V. (1552, 2. Sept.) polepšení erbu svého a asi 10 let potom přišli do Čech. Známý válečník Lazar ze Š. obdržel l. 1569 panský stav v Říši a polepšení erbu. V majestátu na to vydaném popisuje se jejich prvotní erb takto:

Modrý štít, uprostřed na příč žlutý pruh, nad ním 4, pod ním 3 bílé routy (vlastně caltičky, Wecken), turn. helm s přikryvadly modrými bílými, nad tím polštář, pak bílá koule s kytou z černých per pštrosových. (Tak i v Jakub. sbírce, trochu odchylně Král na str. 288.)

Císař Karel V polepšil tento erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli černém žlutý orel (orlice?), v 2. a 3. poli starý štít, přikryvadla pak dvojí barvy, totiž černá žlutá a modrá bílá.

Císař Maximilian II změnil a polepšil erb ten takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červeném 8 tureckých praporův, v 2. a 3. černém žlutý orel, uprostřed erbu je štítek a na něm prvotní erb; ostatek neměněn a jen přidán druhý helm s tureckými prapory. (Opisy v rodopisných pamětech zemského arch.)

Švestka z Chloustné. Král Ferdinand dovolil (1535, 1. Mart.) Jakubovi Švestkovi, aby se mohl psáti z Chloustney a vysadil mu tento erb:

Štít žlutý, v němž od zpodku až k vrchu haluz švestkového stromu se třemi prameny, důle jeden a nahoře druhý uťatý a třetí v prostředku, na němžto švestka své přirozené barvy, helm s přikryvadly černými, zlatými a nad tím tři péra tetřeví, dvě černá a prostřední žluté, vše vzhůru stojící. (Reg. král.)

Švík z Perče. Král Ferdinand dovolil (1549, 28. Octb.) Martinovi, Václavovi a Cipryanovi bratřím Švíkům, aby se psali z Perče a dal jim tento erb:

Štít žluté barvy, ve kterém jest rak celý modré barvy, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a nad tím vším rak tak jako jest na štítu. (Reg. král.) Tento erb i heslo bylo vyprošeno od Švikův, poněvadž vyhynutím Rakovnických z Perče odumřely.

Šimon Švík, kr. rychtář kdesi, měl štít polovičný, z hora červený, zdola bílý a na celém štítě noha ptáka bílého v červeném, červeného v bílém, držícího v pravé přední noze mečík, nad helmem točenici s leticemi na obě strany, a mezi dvěma buvolovými rohy, bílým a červeným dvě pštrosová péra, červené a bílé. (Erbovník Salmovský.)

Hrabata z Taafe, kteří se stali l. 1676 obyvateli kr. Č. (1758 Moravy), mají tento erb: Štít červený, na němž jest prostý bílý kříž ze dvou pruhův křížem položených a mřežovaných pošikem a pokosem modrými čarami. Nad štítem jest hraběcí koruna, nad ní turnýřský helm s točenicí červenou a bílou a nad tím nade vším brněné rameno v lokti ohnuté, držíc v pěsti saracenskou šavli. Štít drží z pravé strany bílý kůň se zlatými hvězdami posetý a z levé strany červený noh, stojíce oba na stuze, na níž je psáno in hoc signo spes mea. (Trochu odchylně Meraviglia na tab. 77., kdež vyobrazeno patero erbův, Kadich-Blažek tab. 112, Blažek tab. 48, Hrady IX. tab.)

Táborští z Dřeviče měli na štítě nohu medvězí z levého dol. kouta do horního pravého jdoucí, kdež jsou pazoury. (Kolář z arch. mus. podle pečeti Matějovi l. 1630.)

Jan *Táborský z Klokotské hory* (nešťastným překladem „z Ahornperka") byl prý l. 1554 heslem a erbem obdařen, ale v rejstrech královských nic o tom není, snad vyšlo od nějakého palatina; l. 1556 pak přijat do rytířského stavu. Erb jeho byl štít křížem na čtvero rozdělený, kde mají býti dělící čáry, je červený kříž po stranách s jetelovými lupeny, u zpodu se zlatou růžicí o 4 listech a na hoře s velkou zlatou korunou, 1. pole je bílé, 2. černé, v 3. černém je bílá hrdlička, majíc zobák zlatý a nohy červené, ve 4. bílém je had černý korunovaný různě ztočený, kolčí helm a nad ním hrdlička, přikryvadla červená a černá bílá. (Soupis Klatovska 94, Časop. př. star. č. IX, 9, Meraviglia tab. 142, Jakub. sbírka, Král na str. 299.)

Táborský z Libína v. Pacovský.

Táhlo z Horšteina. Majestátem daným 1606, 3. září, obdrželi Šimon *Brosius*, děkan kostela Pražského, s Janem bratrem svým a jich příbuzní Severyn *Táhlo*, Ondřej *Kotelík* a Kříž *Kohout* povolení, aby se psali z Horšteina a erb tento: Štít pošikem od pravého horního kouta dolů na dvě polovice rozdělený, svrchní pole černé a v něm lev žlutý s ocasem rozdvojeným, ve zpodní jdou týmž pošikem tři pruhy bílý, červený s dvojím (t. j. dvojnásobným) bílým liliem a žlutý, přikryvadla bílá červená a černá žlutá, koruna, dvě křidla barvy černé žluté a červené bílé. (Reg. král.) Král (str. 301) má půl žlutého lva mezi křidly, v Jak. sb. jest lví hlava v průčelí. V Jak. sbírce jest ještě jeden erb polepšený tuším Táhla samotného se týkající, štít křížem na čtvero rozdělený a v prostřed štítek modrý pod zl. korunou a písmena zlatá F II, 1. a 4. pole je starý erb ale s tou obměnou, že jde pošikem bílý pruh a v něm po třech červených růžích, rostlinách se stopkami, nad tím lev žlutý v černém a pod tím bílá dvojnásobná lilie v červeném, 2. a 3. pole žluté a v něm půl orla se zl. korunou na hrdle, vždy obráceného ke kraji štítu, dvě helmice s korunami a přikryvadly černými zlatými a červenými bílými, na pravé helmici křidlo od vrchu žluté a od zpodu černé an a něm lilie, černá v žlutém, žlutá v černém, na levé helmici křidlo červené, přetažené pošikem bílým pruhem, v němž jsou tři růžičky se zelenými stopkami a pod tím v červeném poli bílá lilie.

Tachovský z Šonova v. Litický.

Talkner z Rotentálu. Majestátem l. 1577, 11. března, dovoleno Tomáši Talknerovi, aby se psal z Rotentálu a dán mu erb: Štít modrý, v němž krokev špicem vzhůru u vrchu prostřed štítu a z obou stran zpodku žluté barvy, v kteréžto jsou modré růže, jedna u vrchu a dvě po jedné u zpodku též krokve, mezi pak dotčenou krokví u zpodku jedna a u vrchu štítu z obou stran po jedné žluté růži, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými, nad tím dvě křidla orličí modrá, v kterémžto každém žlutý pruh v půli pošikem (a pokosem) od prostředku vrchu až z obou stran dolů na straně nápodobně krokvi jako v štítu, na nichž po jedne růži modré a mezi těmi křidly též jedna žlutá růže se vidí. (Reg. král.) Shoduje se Král na str. 314 až na barvy jiné. V Jak. sb. zaměňuje se modrá barva s červenou, a žlutá bílou, sice ostatek dobrý. Heslo je u něho z Růžového dolu, ale u Krále z Rozentálu.)

Tárek z Pomnouše v. Stryal.

Tatírek z Heldenburka. Erb rodiny této byl prý štít poloviční, v horním poli oděnec s mečem, dolní bylo zase na zdél rozděleno, pravo dva pruhy pošikem, v levo orlice (poloviční?). Klénotem byl oděnec poloviční. Tak Král na str. 284.

Tatous z Vraního. O Tatousích není známo, jestli to byla starousedlá rodina, spíše se zdá, že dostali erb teprve na počátku 16. st. Václav T. z V. (1525—1531) měl syny Abrahama a Jiříka, ti pak přijali k erbu Daniele, syna n. Alexandra „z Loun"; ten pak se psal již 1533,

20. srpna, Tatous z Vraního. Erb mu propůjčený byl štít bílý, v němž jest uprostřed černá koule, helm s přikryvadly černými a bílými, za klénot černá koule a v té kouli u vrchu tři péra pštrosí, žluté, červené a bílé. Majestát toto potvrzující psán 1533, 13. prosince, ale tuším vydán teprve r. 1546. (Reg. král., Jak. sb., tu pera černé, zlaté a modré, koule zlatá a přikryvadla černá zlatá. Král str. 369 zase jinak.)

Taubenreuterové z Taubenreutu měli štít modrý, přes nějž položen byl pošikem (zdola nahoru, neb i pokosem) bílý pruh a na něm tři červené dvojnásobné linie, nestojíce však po ose štítu, nýbrž po ose pruhu, přikryvadla červená bílá, otevřený helm s korunou, z níž vynikají dvě křidla orličí složená, z nichž vrchní je barvami tak vyzdobené, jako štít. (Jak. sb. Král 309.) Tak se spatřuje i na památných penězích. (Miltner Privatmünzen tab. LXVII.)

Tauleman z Krsovic v. Krsovský.

z Těchenic měli štít poloviční, ve vrchním červeném poli polovici bílého koně, jako vysyakujícího, ve zpodní modré zlatou dvojnásobnou lilii, přikryvadla červená bílá a modrá zlatá, točenici týchž barev s rozletitými feflíky: červeným a modrým a za klénot tři pera, totiž (od pravé) červené zlaté a modré. (Jak. sb., Král na str. 281.) Tak i na pečetěch, zejména Jáchymově 1611—1618 v gemal. sbírce arch. zemského.)

Tejzink ze Svinova. Erb rodiny této byl prý štít pošikem poloviční, pravé horní pole bílé a druhé červené, přes celý štít jest pták noh, držící zlomený šíp, červený v bílém, bílý v červeném. Klénotem jest týž noh. (Král.)

Rytíři z Techvic, kteří ze Sas přišedše l. 1522 v Čechách se usadili a zakoupili, měli na červeném štítě zlatou krokev, přikryvadla snad týchž barev a nad turnéřským helmem dva rohy snad červené. (A. Tscherney, Schwaden an der Elbe 191.)

Telecký z Eibenštolu v. Eibenštolár.

Těškota z Ploskovic v. Březský.

Těšovec z Těšov. Ondřeji Těšovcovi z T. dán (1623, 28. srpna) tento tento erb:

Štít modré barvy, v němž u zpodku vršek zelený o 3 pahrbcích, na kterých dvou postranních oděnec v celém kyrysu stojící, maje za hemelínem 2 péra pštrosová žluté barvy a dva oštípy ostrým vzhůru, křížem přes sebe přeložené na žlutých holech, v každé ruce jeden držící a k boku po straně levé meč s jilcem a na konci pozlaceným připásáním a zbroj tu, kdež se kolena přehybují, zlatem cezovanou mající se vidí, turn. helm s točenicí a přikryvadly žluté a modré barvy, nad tím dva rohy buvolové, v půli barvami rozdělené, žlutý a modrý a modrý žlutý vynikají a u prostřed těch rohův dva oštípy, křížem vzhůru postavené, se spatřují. (Reg. král.)

Těšovští z Tröstenberka dosáhli l. 1716 stavu rytířského. Erb jejich byl tento: Štít, po jehož vrchu je pruh modrý a v něm 3 zlaté hvězdy za sebou, ostatek štítu jest poloviční, v pravo bílý, v levo červený a v kaž-

dém poli volavka, červená v bílém a bílá v červeném hledíce na sebe, kolčí helm s přikr. modrými zlatými a červenými bílými, nad tím dvě křidla rozložená, pravé bílé a levé červené a mezi nimi zlatá hvězda. (Meraviglia str. 40, tab. 31, chybně z Terešova, Jak. sb., Král na str. 274 a tu lépe než na str. 281.)

Teufel. Majestátem 12. prosince r. 1567 (z Říšské kanceláře vydaným) obdrželi Mikuláš, Volf, Vavřinec, Štěpán, Jiří a Martin, bratří Teuflové, Slezané, erb, totiž: Štít žlutý a v něm mladík v úzkém modrém kaftanu s modrým špičatým kloboučkem na hlavě, v pravé ruce kosíř čili nůž vinařský držící a levou ruku v bok podepřenou mající, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými a nad tím mladík vynikající týmž způsobem jako na štítě. Týmž majestátem (1591, 2. ledna) obdrželi říšské šlechtictví na způsob rytířství a povolení, aby se psali z Cejlberka (Zeilberg). Jeden z nich, Mikuláš, usadil se v Praze a měl dům po něm jmenovaný. Vnuk jeho Tomáš Ferdinand povýšen (1627, 22. prosince) do rytířského stavu král. Českého, obdržel nový titul *z Helenšteina* (Höllenstein) a nový erb takový: Štít černé neb uhelné barvy, v němž jsou čtyři pruhy bílé křížem přeložené, první od vrchu skrze prostředek štítu dolů, druhý též skrze prostředek na příč, třetí od vrchního pravého rohu na pokos, čtvrtý od vrchního levého rohu též na pokos, oba skrze prostředek položené a v témž prostředku menší štít postavený a ten na tři pole na příč rozdělený, totiž dvě žlutá a prostřední modré, v němž sápavý žlutý lev k pravé straně obrácený, maje ústa otevřená, jazyk červený vyplazený a ocas rozdvojený zdvižený, turn. helm s pozlacenou mřížkou a obrůbkou a to onde a onde postříbrný, s přikryvadly modrými žlutými, nad tím koruna, z níž vycházejí dva rohy buvolové, každý z nich na tři díly na příč rozdělený, totiž žlutý, modrý a žlutý a z každého ven se vyskytuje osm per pštrosích, čtyř bílých a čtyř černých, a mezi nimi muž přismědé tváři, bez ruky, pod pas v modrém oděvu postavený, maje na prsech žlutou hvězdu o osmi špicích a na hlavě čapku modrou obdélnou, přišpičatělou, při zpodku s feflíky žlutými a modrými, zataženými a k levé straně rozletělými. (Reg. král., Rybička v Pam. arch. III, 360, 361, Meraviglia tab. 31.)

z Teufenbachu páni pocházeli ze Štýrska a přišli v 16. st. na Moravu. Jejich prvotní erb byl štít zhora dolů trojdílný, červený, bílý a černý, přikr. červ. bílá a klénot dvě křidla rozložitá a barvami tak dělená, jako štít.

Když byli v panském stavu, měli štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a na něm tři routy pošikem od levého rohu dolů položené, 2. 3. modré a v něm zlatý lev pod korunou s ocasem rozdvojeným a k levé straně hledící, štítek a v něm prvotní štít, dvě helmice s korunami a přikr. červ. stříbrnými a modrými zlatými, na pravé klénot prvotního erbu, na levé dvě stříbrná křidla, na nichž jsou dotčené routy

na levém pošikem od levé, na pravé pokosem od pravé a mezi nimi týž lev, jako na štítě. (Kadich-Blažek tab. 114.)

Těžký z Hradiště. Král Ferdinand dovolil (1545, 26. ledna) Janovi Těžkému, aby se mohl psáti z Hradiště a dal mu tento erb:

Štít žluté barvy a od zpodku štítu až do polovice vzhůru jsou dva pruhy pošikem, první bílý a druhý modrý a v půli toho štítu na příč jest stín bílé zdi, za kterouž půl lva černého s předními nohami k pravé straně vyskakuje, maje ústa rozzavená, jazyk vyplazený a ocas vzhůru vynikající, nad štítem kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a modrými bílými, nad tím křidlo orlové žluté vzhůru stojí a přes to křidlo dva pruhy modré pošikem se vidí. (Reg. král.)

Svob. páni *z Thamu* měli za erb štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli modrém bílý lev pod korunou s rozdvojeným ocasem, vždy k vnitřní straně obrácený, v 2. a 3. žlutém červený pruh pošikem zdola nahoru k levé straně a na něm 3 bílé růžice o 5 listech, uprostřed štítu štítek černý a na něm bílé L pod korunkou, 2 helmy korunované s přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, na pravém dva rohy napříč barvami rozdělené, bílý modrý a modrý bílý a mezi nimi vrchní polovice bílého lva, držícího květinu s červenou růží, na levém helmu 6 pštrosových per bílých a na horním konci každého po červené růžici. (Starý erbovník, Meraviglia tab. 30. Kadich-Blažek tab. 113.)

z Thunu hrabata. Kryštof Šimon Herkules a jeho bratří Jan Arbogast a Jan Cipryan a Jiří Zikmund obdrželi z Říšské kanceláře (1604, 9. března) majestát na potvrzení panského stavu (l. 1495 uděleného) a polepšení erbu erbem rodiny Caldes vymřelé, při čemž jim vysazen tento erb:

Erb rodiny Caldes má býti štítkem, ale protože se rovnal Rakouskému štítu, upraven tak, aby byl v červ. štítku stříbrný pruh a v něm červ. hvězda. Hlavní štít byl křížem rozdělen na 4 pole. V 1. a 4. modrém zl. pruh pošikem k pravé, 2. a 3. děleno, v pravém stříbrném poli červený orel vynikající od dělící čary, v levém trojdílný štít, bílé pole mezi 2 červenými. Tři korunované otevř. helmice, přikryvadla červená bílá a modrá zlatá. Na pravé helmici dva rohy třikrát dělené totiž zlaté mezi 2 modrými, na střední vynikající jednorožec zhora stříbrný, zdola červený, na levé černý orel mezi 2 složenými křidly, z nichž zpodní je bílé a červ., přední třikrát dělené, bílé mezi černými. (Arch. šlechtický ve Vídni, Meraviglia tab. 77 a 121. Kadich-Blažek tab. 114, Hrady IX. tab.)

z Thurnu a *Valsassiny*, přijmení rodiny prvotně vlaské, jež se psávala della Torre a měla prvotně na stříbrném štítě červenou věž s cimbuřím a za ní dvě modré hůlky liliové, křížem přeložené, jichž konečky za věží vynikají; za klénot měli samotnou věž. Později měli polepšený erb, tak že byl štít křížem rozdělen, v 1. a 4. poli byl starý jich erb, ve 2. a 3. zlatém červený lev s rozdvojeným ocasem, k pravé hledící, nad

dvěma helmami, z nichž jen pravý měl korunu, znamení ze štítu vzatá jako klénot. Ale kromě toho bylo ještě šestero jiných erbův polepšených a rozšířených, jež popisují Kadich a Blažek na str. 161 a tab. 115, Král v Hradech XIII na tab.)

z Thurnu a *Taxisu.* Prvotní jich erb byl na modrém štítě jezovec (dachs). Když obdržel Michal principe della Torre e Tassis (1767, 21. července) hrabský stav v koruně České, vysazen mu tento erb:

Štít křížem rozdělený. V 1. a 4. poli bílém červená věž s dvojím cimbuřím a za ní dvě holi liliové modré a křížem přeložené, tak že konce za věží vynikají (de la Torre); 2. a 3. pole zlaté a v něm černý orel o dvou hlavách; uprostřed modrý štítek a na něm jezovec k pravé obrácený, nad tím vévodský klobouk s hranostajovým pláštěm a štít drží 2 zlatí lvi s rozdvojenými ohony. (Reg. královská.) Jaký erb platil v Bavořích, má Meraviglia na tab. 90, Kadich-Blažek 247. tab. 174.

Tichtl z Tucinku (v. Tutzingen), příjmení erbovní rodiny, usedlé v Bavořích, z nichž někteří byli v Čechách v rozličných službách. Erb jejich byl štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a na něm pruh modrý pošikem položený od pravé k levé straně dolů, v němž jsou 3 hvězdy podle sebe (prvotní jich erb), 2. a 3. pole červené a v něm bílá krokvice vzhůru postavená, nad štítem dva helmy proti sobě položené, na pravém půl muže osekaného se špičatou čepicí, na levém červená křídla orličí a na nich dotčená krokvice. (Pam. arch. VIII, 553, 618, Meraviglia tab. 143.)

Tichý z Tichovic. Král Ferdinand dovolil (1542, 6. ledna) Burjanovi Tichému, aby se psal z Tichovic obdařiv jej tímto erbem:

Štít červený, v němž jest po pravé straně štítu v prostředku třetí díl štítu do polovice bílý pruh pošikem drobet a po levé straně štítu hvězda zlatá, helm s točenicí a přikryvadly červené a bílé barvy, nad tím dvě křídla orlová vzhůru stojí, pravé červené a levé bílé. (Reg. král.)

Tišnovský z Milešovky v. Mráz.

Tišnovský ze Švarcova. Cís. Rudolf dal erbovní list (1593, 16. října) Ludvíkovi a Mikuláši *Tišnovským* neb *Čerňovským*, aby se psali ze Švarcova a obdařil je tímto erbem:

Štít polovičný, levá polovice modrá a z oblakův vyniká ruka držíc dubovou větev o 6 lupenech a 3 žaludech, na níž sedí hrdlička. Pravá polovice červená a tu pošikem od levé je černý pruh, na němž je zlatý lev s rozz. ústy a korunou; na hoře i dole je po růži. Otevř. helm s točenicí a přikryvadly černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím polovičný lev pod korunou, v pravé přední noze černý zlatý stříbrný, v levé červený stříbrný a zlatý prapor drže. (Reg. královská.)

Tišovský z Rychtberka v. Mýtský.

Tomanykl z Kolsdorfu. Majestátem l. 1578, 24. března povoleno Florianovi Tomanyklovi, aby se psal z Kolsdorfu a dán mu tento erb: Štít polovičný, dělený vzhůru k pravé straně dolů, pole bílé a červené,

a uprostřed štítu medvěd s svou přirozenou srstí, ke skoku se maje a jsa oštípem od zpodku na příč probodený s vyplazeným jazykem se vidí, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými a nad tím medvěd s předními nohama a vyplazeným jazykem, tedy jen polovice. (Reg. král. Viz i Paprockého Zrcadlo 375.) Shoduje se Král na str. 308. Viz i Mencl.

Tomáškovic z Prandtfelzu v. Bartošovic.

Touškovský z Varvažova v. Srnovec.

Toužil z Karlšperka v. Karolides.

Páni *z Tovaru* a *z Encesfeldu* měli na štítě modrém dvě dračí hlavy zelené dřevo si vydírajíce. (Paprockého Zrcadlo na l. 150.) Nad štítem měli helmici s korunou a přikr. modrými bílými; z koruny vyniká bílá hlava dračí i s krkem. (Kadich-Blažek tab. 115.)

Toulov z Rozentálu. Majestátem l. 1780, 1. prosince povýšeni Jozef a Ignác bratří Toulové do rytířského stavu a nabyli erbu:

Štít červený se zlatou obrubou a na něm tři bílé růže, dvě k vrchu a jedna pod nimi, dva helmy pod korunami s přikr. červ. bílými a červ. zlatými, nad pravou korunou dva rohy barvami na příč a stupňovitě rozdělené, pravý (zhora) bílý červený, levý červený bílý a mezi nimi bílá růže (o 5 listech); nad levou korunou tři péra pštrosí, žluté, červené a bílé. (Reg. královská, Meraviglia na str. 38, Kadich-Blažek str. 158, Král na str. 315.)

Traeger v. Königinberg. Císař Karel VI. vyzdvihl Jana Ludvíka Traegera (1715, 8. října) do stavu šlechtického, dav mu heslo vzpomínající Hradce Králové, kdež působil, a tento erb:

Štít bílý a v něm dva modré praporečky křížem přeložené, mezi nimiž černé křidlo a nad ním kapr plynoucí; nad štítem otevř. helm a nad ním všechna znamení štítu, i praporečky, i křidlo, i kapr. (Rybička Erbovní rodiny v Králové Hradci.)

Trajan z Chotěřiny v. Kolín.

Traumiler z Ehrenšteina v. Straka.

z Trautmansdorfu, přijmení rodiny knížecí a hraběcí, jež přišla do Čech v 17. století. Prvotní jejich erb byl štít poloviční, v pravo červený, v levo bílý a na témž štítě růže, bílá v červeném a červená v bílém, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly bílými červenými, nad tím kyta z kohoutích peří též dvojí barvy, červené a bílé a v ní růže zase střídavě zbarvená. (Obr. Hrady IX. tab.)

Král Ferdinand polepšil (1543) týž erb Adamovi z T. přidav erb dvou rodin vymřelých zvaných Kirchberg a Helcl. Onino měli štít na příč poloviční, vrchní pole zase dělené, v pravo červené, v levo bílé, zpodní pole žluté, turn. helm s korunou s přikryvadly červenými bílými žlutými, nad tím dva buvolové rohy na příč barvami na 5 částí dělené, dolní, prostřední a nejhořejší část zase na zdél dělené, v pravo červené, v levo bílé a dvě ostatní celé žluté. Helclové měli na bílém štítě 3 kloboučky

červené, totiž klíny špicemi nahoru, jichž kraje byly dovnitř vyduté, nad tím turn. helm s korunou a přikrivadly bílými a červenými, a nad tím divý muž vrchním tělem vynikaje, maje černý vlas a bradu též barvy, bez ramen a s dlouhýma ušima do špičky. Nový erb byl takový, že do štítu na čtvero rozděleného dán erb Kirchberský do 1. a 4. čtvrti, Helclovský do 2. a 3. a Trautmansdorfský na štítek. Posavádních erbův klénoty dány na tři helmy pod korunami. Erb ten ještě polepšen majestátem (l. 1563, 10. května) erbem rodiny Kastelallovské, již vymřelé, tak že dán do 1. části štítu, totiž pole šestkrát pošikem na pruhy, tři červené a 3 bílé dělené; helmy ponechány tři, totiž (od pravé) Kirchberský, Trautmansdorfský a Helclovský. (Arch. šlechtický.)

Císař František I. obdařil (1805, 12. ledna) Ferdinanda hraběte z Tr. knížecím stavem pro prvorozence v Římské Říši a brzo potom vydán (10. dubna) majestát téhož smyslu pro království České. V tomto popisuje se erb takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. čtvrti 6 pruhův pošikem, tři bílé a tři červené, v 2. a 3. bílém tři červené nízké klíny, 4. čtvrť nahoře červená bílá a dole žlutá, uprostřed je štítek pod knížecím kloboukem červený a bílý s růží pětilistou s barvami se střídajícími. Tedy štít ponechán tak jak vysazen r. 1563. Nad štítem jest 5 helmův s korunami. Jdouc od pravé jsou na 1. helmu přikryvadla červená bílá a nad ním muž vrchní svou polovicí vynikající maje kabát s 6 pruhy bílými a červenými, končitou čepici, červenou a bílou, mezi dvěma rohy buvolovými, které mají červenou bílou šachovnici, na 2. s černými žlutými přikryvadly černý orel císařský, na 3. s přikryvadly červenými bílými dvě kohoutí péra, červené a bílé a na nich růže s barvami se střídajícími, na 4. s přikryvadly červenými bílými vrchní polovice bílého lva pod korunou, 5 s přikryvadly červenými žlutými vrchní kus muže s dlouhýma ušima bez ramen v bílém šatu mezi dvěma buvolovými rohy, kteréž mají šachovnici, pravý červenou bílou, levý červenou žlutou. Štít drží v pravo černý orel pod korunou, v levo bílý lev též pod korunou, nad tím vším pak plášť a klobouk knížecí. (Reg. císařská a kniha šlecht. arch. Meraviglia tab. 90, Kadich-Blažek tab. 175, Blažek tab. 50.)

Trautsonové z Falkenšteina, již záhy Říšská hrabata, měli v rozšířeném erbu štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm bílá podkova, 2. 3. zlaté s černým kohoutem, přikr. týchž barev, klénoty na poduškách v levo obrácený klobouk špicatý s péry a v pravo kohout. (Kadich-Blažek tab. 175.)

Třebický z Olivenberka. Císař Rudolf dovolil (1602, 9. února) Janovi Třebickému Moravanu, aby se psáti mohl z Olivenberka a dal mu tento erb: Štít na půli na příč rozdělený, vrchní pole červené, zpodní žluté a v témž štítu oděnec ve zbroji nad kolena, drže v pravé ruce pod loket obnažené ratolest olivovou, na hlavě věnec olivový a na zbroji přes pravé rameno až pod levou ruku pintu červenou, k tomu při boku rapír

s jilci žlutými maje; nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly červené a žluté barvy, a z té točenice 2 křidla proti sobě postavená a barvami rozdělená, červené žluté a žluté červené a mezi nima ruka od ramene po loket ve zbroji a od lokte k prstům tělné barvy držící ratolest též olivovou. (Reg. král.)

Trejtlár (tištěno Trevtlar) *z Krošvic*, přijmení rod inyvladycké. Adam T. z K. zavděčil se potomstvu tím, že s Veleslavínem nakládal na vytištění herbáře (1596) a protože paměť o tom je hned za titulním listem, kdež jest erb Veleslavínův a vedle toho ještě jiný, lze se domnívati, že je to erb Adamův. Jest to štít poloviční, v horním poli je poloviční lev, dolní je svislou čárou dělené na dvé, v pravo jsou pošikem dva tmavé pruhy ve světlém, v levém pokosem dva světlé pruhy v tmavém, takže pruhy obou dílů tvoří krokve. Klénotem jsou dva rohy barvami na příč dělené a mezi nimi poloviční lev. Barvy jsou v horní modré polovici polovice žlutého lva k pravé straně obráceného, na zpodní bílé dvě červené krokvice (mají býti podle předešlého proměněné barvy), přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, nad helmicí dva rohy buvolové, barvami na příč rozdělené, pravý žlutý a modrý, levý červený bílý a mezi nimi polovice žlutého lva. (Jak. sb. Král na str. 282, ale tu lev v klénotu schází.)

Třeštík z Hyršova v. Myslík.

Třídvorští z Otína (obecně z Votína) byli potomci Ondřeje Třídvorského, měšťana Kouřimského, jenž byl heslem a erbem skrze majestát l. 1575, 12. září obdařen. Erb se popisuje takto:

Štít modrý, od zpodku do polovice zeď bílá, černě štrejchovaná, s pěti stínky a v ní brána s vraty dvojitými otevřenými, na nichž panty a u vrchu brány mříže spouštěcí, vše zlaté barvy z kteréž zdi půl noha po zadní kýty k pravé obráceného s křidly rozkřidlenými, nohami rozloženými, rozživenými pysky a vyplazeným jazykem vyniká, kolčí helm, přikryvadla a točenice modré a bílé barvy a za klénot půl noha jako na štítě. (Koncept v šlecht. arch.) Jest to týž erb, jako Diblíkův z Otína, ale podrobněji popsaný.

Třilický z Turovce. Císař Maximilian dal (1570 26. října) moc Benešovi *Třilickému*, písaři při puchalteryji komory České a Jiříkovi *Novodvorskému* strýcům, aby se psali Třiličtí z Turovce a dal jim tento erb: Štít poloviční, pravé pole červené, levé bílé a ve všem štítu u zpodku hlava daněle přirozené barvy a rohy vzhůru postavená, takže je v každém poli půl hlavy s rohem a uchem, kolčí helm, přikryvadla červená bílá, křidlo orličí na příč rozdělené svrchní bílé, zpodní červené (Šlecht. arch.) Jiřík psal se Třilickým r. 1574 a pečetil daněloyou hlavou. (Arch. kapit.)

Trněný ze Semčic. Erb rodiny této byl prý štít modrý a na něm trnový keř. Tak Král na str. 353.

Vladyky *z Trnice* dostali své obdarování od krále Vladislava, zvolivše si erb podobný, jako měly staré rodiny z Malikovic, Krásného dvora

a j. (Viz díl I. na str. 97.) Erb ten byl: Štít poloviční, pravá polovice modrá, a v ní polovice orla bílého s pazoury pozlacenými, majícího okolo hrdla obojček zlatý, na kterémž zvoneček zlatý visí; levá polovice červená a přes ni tři bílé pruhy pošikem k pravé straně vzhůru, otevřený helm s přikryvadly modrými červenými, za klénot dvě křidla orličí rozkřidlená, modré a červené. Tak se popisuje v potvrzovacím majestátu l. 1570, 2. ledna. (Reg. král., tak i v Jak. sb., kde však pruhy jdou k pravé dolů a jmenují se tu *Srejnárové z Trnice.* Též na pečetěch Jana z T. (1543) a Jana Albrechta (1608).

Trnka ze Křovic. Jan Trnka, úředník panství Miličínského, propuštěn l. 1595 i se syny Václavem, Matějem, Michalem a Janem ze člověčenství. Jan (syn) psal se l. 1621 z Křovic, tak i Václav, užívajíce erbu tohoto: Štít modrý, v němž u zpodku pahrbek zelený a na něm zlatý dubový keř o třech ratolestech, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými a nad ním pahrbek s keřem, jako ve štítě. A poněvadž týž erb dán byl 1603, 9. června Adamovi *Čibuzskému ze Křovic,* zdá se, že přijal oba Trnky ke svému erbu. Majestátem l. 1629, 30. ledna potvrzen jim tento erb a Janovi polepšen, aby měl. turn. helm s korunou, z níž vynikají dvě křidla orlí barvami žlutou a modrou rozdělená a mezi nimi pahrbek s dubovým křem o dvou ratolestích a z prostředku jich žaludem s modrou šešulinkou a žlutým jádrem. (Rybička, Pam. arch. III, 320. Meraviglia tab. 32 (chybně.) Též Král na str. 349.

Trnovanský z Jelení hory v. Jelínek.

Trnovanští z Ořešan přišli do Čech ke sklonku 16. st. Erb jejich byl štít červený, v němž běží na příč dva bílé pruhy na způsob řeky; ve zpodním pruhu jest přes celý štít ruka zbrojná, majíc třikrát zlatý obojček a držíc v pěsti meč vzhůru až do vrchního pruhu sahající, na němž je nabodena lidská hlava; v témž horním pruhu jest zlatý měsíc rohy vzhůru a nad ním v červeném poli zlatá hvězda, přikryvadla červená bílá a modrá bílá, nad helmem dvě křidla proti sobě rozložená, pravé na příč rozděleno ve dvě červené a 2 bílé části, levé zase pošikem z pravé k levé dolů na dvě modré a dvě bílé části rozdělené a mezi nima zase ruka zbrojná s mečem (ale tuším bez hlavy nabodené. — Jakub. sbírka, Král na str. 291.)

Trofin ze Svaté hory. Krystyan Theodor Schosler Emilianský z Frydhelmu, Phil. a Med. Dr., jakožto cís. palatin dal (1630, 28. května) moc Mikuláši *Trofinovi,* sekretáři hrab. z Valdšteina, rodilému z Horažďovic, Janovi *Špačkovi*(jinak řečenému Sturnus) z Klatov, aby se psali *z Heiligenberka* neb ze *Svaté hory* a vysadil jim tento erb:

Štít poloviční, pravá polovice bílá a v ní skála s pramenem, v levé polovici modré tři zelené pahorky a na nich zlatý lev pod korunou, drže zelenou kotvici hadem ovinutou, turnéřský helm a na něm polovice téhož lva, jako jest na štítě. List jest dán v Ústí nad Labem a uložen jest v univ. knihovně v Praze.

Trubka z Rovin v. Komedka.

Tuhanský z Branče. Císař Rudolf dovolil (1594, 9. března) Šimonovi *Pelhřimovskému* a Martinovi *Tuhanskému,* aby se psali z Branczie (psávali se: z Branec) a dal jim tento erb:

Štít červené barvy, v němžto u zpodku napříč pruh modrý a z toho kůň bílý maje sedlo zlaté vynikající, na kterémž muž ve zbroji drže v pravé vyzdvižené ruce šavli tureckou, k pravé straně obrácený se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými a červenými bílými, nad tím dvě křidla orličí modré žluté a bílé červené a mezi těmi křidly 3 buzikány železné na kříž přeložené a vzhůru postavené se vidí. (Reg. král.) Zdá se, že se tuto erbovníci odchylovali v příčině erbu, majíce štít křížem na čtvero rozdělený, červený a modrý, jezdce za koněm s kopím. V Jakub. sbírce je erb tak a scházejí křidla. Král na str. 299 má křidla třikráte dělená a na místě buzikánův kopí.

Tucharové z Šoverova (i Šoberova) přišli asi r. 1571 z Augšpurku do Čech, dostali z Říšské kanceláře (1573, 7. května) polepšení erbu a učinili 1575 přiznání k zemi. Erb jich byl:

Štít na příč poloviční, horní polovice žlutá a v ní poloviční orlice černé barvy, ve zpodní polovici šachovnice žlutá a modrá, nad štítem helm s korunou a přikryvadly černými žlutými (měly by býti i modré žluté), nad tím dva rohy, černý a žlutý druhdy žlutý a černý (Jakub. sbírka, Král na str. 278, pečeť Jana Kašpara r. 1608 v arch. DZ, XVI, 7, obraz v Miltnerových Privatmünzen tab. XLIV, N. 378 a v Hradech XIII na tab.)

z Tulechova psali se *Kodicilové, Malí, Gregorinové, Sušičtí* a *Šteidlové.* Vyzdviženi do stavu šlechtického, aspoň někteří z nich záhy.; neb již l. 1528 píše Žofka z Tulechova o svém otci Václavovi, že dostal l. 1507 list na lán dědiny. A M. Jakub Kodicil, jenž l. 1550 zemřel, také se psal z Tulechova a Malí též v 16. století. Erb jich byl štít modrý, v němž polovice jelena přirozené barvy, jako ve skoku, přikryvadla modrá žlutá, helm s korunou a nad tím dvě křidla barvami rozdělená, modré žluté a žluté modré a mezi nimi půl jelena. (Jakub. sbírka, Král na str. 329, Kadich-Blažek tab. 107 kladou jedno křidlo modré a druhé žluté.)

Tumlířové z Borce měli štít na příč poloviční, v horním poli kůň běžící a pod ním samým na kraji dolního pole cimbuří dolů obrácené se čtyřmi stínkami. A za klénot měli půl oděnce, majícího levici v bok podepřenou a pravici vyzdviženou s šavlí v hrsti. Tak pečetil Dr. Karel Tumlíř, c. k. zemský inspektor v Černovcích. Na pečeti z r. 1669 v arch. Hradeckém je na štítě kůň a za klénot oděnec již popsaný. Kdy a jak toho erbu nabyli, není známo, ale protože se v Jindřichově Hradci zdržovali, lze za to míti, že jej dostali od Viléma Slavaty jako palatina. (Viz i článek Fr. Teplého v ČČH. XXX, 496, kdež opraviti popis erbu r. 1685.)

Tumpergár z Nové vsi, rodina, jež se vyskytuje od r. 1522 a v 16. století. Erb z pomůcek po ruce jsoucích nelze nepokrytě určiti. Král (na

str. 296) popisuje jej jako štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm věnec z květin, 2. a 3. modré a v něm zeď s cimbuřím, za nímž vynikají dvě věže; klénoty jsou dva, totiž tři péra, červené, bílé a červené uprostřed věnce a zlatý sedící lev. Kolář popisuje pečeť Mikulášovu (1522, Arch. Český, VIII, 560) totiž týž štít, v 1. a 4. poli 5 žaludův na rostlině o 5 stoncích, v 2. a 3. jakési znamení, které by se mohlo vykládati na 2 věže nad hradbou.

Tunský z Taurenperka v. Kukla.

z Turby rytíři, potomci Jana Jindřicha řečeného Turba, l. 1701, 14. dubna do rytířského stavu vyzdviženého, měli tento erb:

Štít červený, u jehož zpodu jest žlutý pruh a nad ním v růžovém poli poloviční oděnec, na jehož odění jsou zlaté obojky, maje na hlavě helm s péry bílým, červeným, modrým a bílým, drže pravicí zlaté znamení na způsob Ondřejského kříže (X) a v levici modrý kotouček, na němž je V, nad štítem helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a modrými bílými, nad tím dvě ruce brněné s rameny, pravá držíc V, levá dotčený křížek. (Geneal. Tasch. 1905, Meraviglia tab. 32, Jakubičkova sbírka.)

Turek z Rozentálu. Rodina tato, osedlá v Novém městě pražském, psávala se tak již v 17. století, není však známo, jakým způsobem erbu a hesla nabyla. Protože se Mikuláš František vyznamenal při obraně Prahy, dán mu (1649, 26. března) starožitný stav vladycký a polepšen erb, totiž: Štit poloviční v pravo bílý a v něm půl orla červeného, rozprostřeného s červeným jazykem a zlatou korunkou. Levá polovice všechna žlutá rozdělena na příč na dvě pole; v horním zbrojné mužské rameno s rukou, držící nahý meč s obou stran ostrý, v dolním poli tři modré pruhy na pokos položené a uprostřed téhož pole granát neb koule ohnivá rozpálená. Turnýřský helm a vedle něho z obou stran po šesti praporcích vojenských, protože praporce jako nejv. vachtmistr zpravoval, žlutý, černý, červený, bílý, modrý a zelený, vše vzhůru rozprostřené, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, zlatá koruna, nad tím F pod zlatou korunkou a vedle toho tři štrychy zlaté barvy (totiž III), dvěma zelenými ratolestmi, pravou palmovou, levo olivovou křížem od zpodku jako podložené. Kromě toho mu povoleno, aby se psal *ze Šturmfeldu* a *Rozentálu.* (Reg. král.) První polovice štítu a zpodní levá převzaly bezpochyby z dřevního erbu Turkův, v němž byly klénotem dva rohy, pravý modře a žlutě pruhovaný, levý nahoře modrý (snad spíše červený) a dole bílý. (Jak. sb.) Králův popis na str. 264 jest proti majestátu neúplný.)

Turek z Vorchainu v. Zajíček.

Turek z Vosule. L. 1608, 14. dubna dán Danielovi Turkovi, měšťanu v Krumlově, erbovní list, aby se psal z Vosule a vysazen mu tento erb:

Štít bílým příčným pruhem dělený; ve zpodním červeném poli bílá lilie s dvěma modrými kvítky, ve vrchním poli modrém poloviční muž v zlatém rouchu s bílým turbanem, na němž jsou dvě pštrosová péra,

jedno bílé a druhé červené, drže v ruce buzikán a jsa opásán šavlí. Kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými stříbrnými a modrými zlatými, dvě křidla orličí složená, barvami dělená, zpodní (shora) bílé a červené, vrchní červené s bílou lilií a bílé s modrou květinou. (Reg. král. Lumír r. 1859, I, Král na str. 289.)

Turnovský z Turnšteina. Císař Rudolf dovolil (1603, 13. května) Zikmundovi *Turnovskému*, úředníku v Prachaticích a Jakubovi *Nigrinovi*, písaři v Krumlově, aby se psali *z Turnšteina*, vysadiv jim tento erb:

Štít modrý a na něm kamzík s černými rohy lezoucí na skále, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a točenicí týchž barev, nad tím dvě modrá křidla s pruhy pošikem a pokosem položenými. (Reg. král. Chybně Král na str. 312.)

Tymové z Pošky vyskytují se u nás od počátku 16. století a bezpochyby se přistěhovali soudíc z jejich přijmení, které se do Čech nehodí. Na štítě nosili koně v pravo běžícího, klénotem jim byla obrněná ruka v lokti ohnutá, držíc v pěsti prápor. (Tak na pečeti r. 1582, již viděl Kolář kdesi.)

Tymer z Toužima a *Viňavy* v. Albrecht.

Týnský z Blanska. Majestátem l. 1557, 5. dubna obdařen jest Jan Teynský, aby se psal z Blanska a dán mu tento erb: Štít modrý a v něm mouřenín oblečený bílým rouchem, na hlavě maje špičatý klobouk (zlatý) a pravici pozdviženou, kolčí helm s přikryvadly bílými modrými a točenicí, nad tím tři pštrosí péra, modré, bílé a černé. (Reg. král.)

Ubelly ze Siegburka. Rodina tato pochází snad od Františka Vavřince U., jenž byl l. 1674 kancelistou u České komory. Vladyctví snad dosáhl on, jisto však jest, že Liborovi Václavovi U. dán (1705, 9. ledna) říšský stav rytířský, a aby se psal von Siegburg. Erb jeho byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm černý orel (dvouhlavý) 2. a 3. modré a v něm bílý lev, uprostřed štítu štítek modrý a na něm černý orel, klénot jest bílý lev vynikající, drže v jedné noze meč a v druhé vavřínový věnec. Když byl dán Danielovi Leopoldovi U. rytířský stav v kr. Č., byl týž erb také tak asi popsán (1723, 5. listopadu, Reg. král. ve Vídni.) Když pak došlo l. 1772 (13. listopadu) k povýšení do stavu panského, rozmnožen erb 3 helmicemi; na dvou byl dřevní klénot a na prostředním černý orel. (Meraviglia tab. 32. Kadich-Blažek tab. 117.)

z Újezda Vavřinec obdařen (1534, 6. února) tímto erbem:

Štít na dvé od vrchu až do zpodku na zdél rozdělený, pravá strana bílá, v níž jsou u vrchu 3 pruhy černé na příč a čtvrtý pruh černý od zpodního třetího pruhu a k zpodku pošikem se vidí, a levá strana blankytná, v níž jest uprostřed kapr své přirozené barvy, na zdél ležící, nad štítem helm s přikryvadly černými bílými a červenými blankytnými a nad tím vším kaprova hlava vzhůru vyhlédající. (Reg. Král.)

Uličný ze Semil. Král Ferdinand dovolil (1560, 15. července) Václavovi Uličnému, aby se psal ze Semily a dal mu tento erb:

Štít na poli rozdělený, vrchní polovice bílá, zpodní červená, na kteréžto zpodní polovici vrch nebo pahrbek zelený a na něm sud žluté barvy, obručemi obtažený, z kteréhožto sudu oheň hořící, jakž se na den svatého Jana pálí, plamenem červeným vyskakujíc se vidí (ovšem plamen již v bílém poli), kolčí helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými, nad tím pahrbek a sud s ohněm hořícím. (Reg. král.)

Ulrštorpárové z Němčího mívali na štítě modrém bílý trojhran z proužkův rohem dolů obrácený a stranou jednou k vrchu, každý roh vybíhá v jetelový lupen. Tak na pečeti z r. 1589 v listech Zabrdovských v zem. arch. Brněnském a na listu z r. 1610 v zem. arch. Pražském.) Nad štítem nosili helmici s korunou a přikr. modrými bílými a z koruny vyniká 5 zelených lupenův na způsob vrbových listův. Na jiném obraze je 5 pštrosových per, tři modrá a dvě bílá. (Kadich-Blažek tab. 117 a 118.)

Unčovský z Rozenportu. Jan Unčovský byl bezpochyby od Viléma Slavaty jako palatina obdařen erbem a heslem z Unterfeldu, ale od císaře povýšen (1628, 25. srpna) do rytířského stavu a nadán heslem z Rozenportu. Erb jeho na šikmém pruhu ruka s halapartnou a nad pruhem i pod ním růže (tak rozumím pětilistce), klénot táž ruka s halapartnou mezi křidly, popisuje Fr. Teplý v ČČH. XXX, 500.

Únětický z Trboušan. Král Ferdinand dovolil (1539, 13. prosince) Filipovi Únětickému, aby se psal z Trboušan a vysadil mu tento erb:

Štít žluté barvy, z kteréhožto štítu od vrchu špice (t. j. koutu) při pravé straně až do poli štítu pošikem dolů řetěz s houžví vyniká, jsa na tom řetězu a houžvi medvěd černý s rozzavenými ústy přivázaný, stojící na všech čtyřech nohách a hledě k levé straně štítu, nad štítem helm s přikryvadly zlatými černými a nad tím vším tři péra pštrosová bílá vzhůru stojí. (Reg. král.)

Ungnádové z Weissenwolfu a *z Suneka* měli prvotně štít na příč čárou rozdělený, horní pole žluté, zpodní modré, helm s korunou a přikryvadly modré a žluté barvy, nad tím dva rohy bílé, každý třemi kytami neb větvičkami ozdobený. (Jakub. sbírka, Král na str. 275.) Později měli polepšený štít křížem na čtvero rozdělený, 1. pole červené se psem s červ. obojkem, v 2. a 3. starý štít, ve 4. poli červeném dva bílé psy od sebe odvrácené (soudíc podle přijmení měli by býti vlci — Král na str. 299.)

Unrur z Taurenperka v. Kukla.

z Umvertu, Hrady, XI. tab.

Ursin z Vladoře. Král Ferdinand povolil (1552, 19. ledna) Jiříkovi *Ursinovi*, Janovi *Labuškovi*, Vítovi *Flaviusovi* a Tadeáši Hájkovi, aby se psali *z Vladoře* a obdařil je tímto erbem: Štít na příč rozdělený, vrchní pole modré, zpodní žluté, ve kteréžto od zpodku černá ostrev se 3 suky a na ní papoušek šerý s červeným ocáskem, kteréhož půl až pod křidla do vrchního jde, drže prsten zlatý s rubínem, kolčí helm, přikryvadla

žlutá modrá, točenice, a nad tím rohy barvou na příč rozdělené, s vrchu modré, od zpodu žluté a mezi nimi tři péra pštrosová, modré žluté a modré a žluté. (Reg. král.)

Ursin Vladořský z Vladoře. Král Ferdinand dal r. 1545 německý list Jiříkovi a Václavovi, bratřím Ursinům z Vladoře na erb, totiž štít modrý a v něm medvěd přirozené barvy, přikryvadla žlutá modrá a jako klénot půl medvěda k pravé obráceného. Týž erb jim polepšil (1562, 2. března) takto: Štít poloviční, pravé pole na příč rozdělené na žluté a modré, levé pole bílé, v něm u zpodku pahrbek modrý, na kterém medvěd vzhůru postavený přirozené barvy s vyplazitým jazykem, turn. helmice s přikr. žlutými černými a bílými modrými, koruna a půl medvěda. K témuž erbu připuštěn Matouš *Volynský*, kr. rychtář v Kolíně n. L. Tento psával se i Vladořským i Volynským († 1573). L. 1609 (11. srpna) připuštěn k témuž erbu i Jan Jiří *Hladký*. (Reg. král.)

Úštěcký z Festenburka. Rodina tato vyskytuje se v 17. st. v Náchodě a děkuje snad erb a heslo Janovi Rudolfovi Trčkovi z Lípy, jenž byl cís. palatinem. Na pečeti Jana Václava (1664, hejtmana na Mrači — v rodopisných sbírkách zemského archivu) je štít zhora dolů poloviční, v pravém poli předmět málo zřetelný (snad věž) v levém beran v skoku; klénotem je též beran.

Úštěcký z Levensburka. Majestátem l. 1652, 6. února obdařen jest Jan Bedřich, registrátor a expeditor České kanceláře, erbem a heslem. Erb, kteréhož se mu dostalo, popisuje se takto: Štít poloviční, v pravém modrém poli zlatý lev drže červený prápor s zlatou písmenou F (císaře Ferdinanda), levá strana je na příč rozdělena ve dvě pole černé (na vrchu) a zlaté, v onom je 6 zlatých cihel, totiž tři nad třemi. Klénotem je černý havran drže ratolest. (Reg. král.)

Úštitský z Klenče. Král Ferdinand povolil (1534, 10. března) Jakubovi Auštitskému, aby se psal z Klenče a dal mu tento erb:

Štít hřebíčkové barvy a v něm jsou dva šípy černé na příč přes štít, nad štítem helm s přikryvadly hřebíčkové a černé barvy a nad tím vším jedno péro hřebíčkové barvy vzhůru stojící. (Reg. král.)

Utenhofárové z Utenhofu vyskytuj se v Čechách od 16. století, zejména r. 1567, kdy statky jejich Mířetice a Kozlov propuštěny z manské povinnosti. Na pečeti Hanušově r. 1588 lze seznati jejich erb, totiž štít, v jehož středu jde na příč pruh nahoře s cimbuřím, klénotem jsou dvě křidla. (Arch. DZ.)

Úterý z Úterého. Král Ferdinand dovolil (1549, 10. prosince) Janovi Úterému, aby se psal z Úterého a dal mu tento erb:

Štít na příč poloviční, vrchní pole červené, zpodní modré a v témž štítu kamzík žluté rožky mající předními nohami vzhůru stojí, kolčí helm s přikryvadly bílé červené modré barvy a nad tím vším dva rohy jelení žluté barvy. (Reg. král.)

Uzlár z Kranczberka. Majestátem l. 1606, 19. května dostal Kašpar Uzlár, Novoměstský měšťan, heslo a erb, totiž:

Polovičný, štít, v dolením poli červená zlatá šachovnice, v horním bílém poli dvě červené lilie podle sebe a na nich vavřínový věnec. Kolčí helm pod korunou s přikr. zlatými červenými a bílými červenými, nad tím dva buvolové rohy zlaté barvy a mezi nimi jen jedna lilie s vavřínovým věncem. (Reg. královská, Král na str. 280.)

Vacek z Růženého. Císař Maximilian vyzdvihl Zikmunda a Jana bratří Vacky a tetu jich (1565, 6. února) do stavu šlechtického. Téže milosti dostalo se (1579, 23. května) Václavovi *Vodičkovi*, Martinovi *Soboteckému* a Řehoři *Kastusovi*, rovněž i (1615, 7. srpna) Jakubovi *Dlouhému*, jehož Václav Vacek k erbu a rodu přijal. Erb jich byl tento:

Štít modrý, v němž krokvice špicí vzhůru žluté barvy, na kteréž tři dětele zelené, totiž z obou stran po jedné a třetí prostřed nad nimi pod špicí, kolčí helm, točenice, přikryvadla žlutá modrá, a nad tím křidlo orlové modré, na němž krokvice žlutá se 3 děteli zelenými jako na štítě se vidí. (Reg. král., Král na str. 313.)

Vacetínský z Vacetína. Majestátem l. 1573, 2. prosince obdařeni bratří Nikodém a Jan vladyctvím a takovýmto erbem: Štít polovičný, pravé pole žluté a levé modré, z kteréhožto levého kozorožec černý po zadní kyta do té pravé vyniká, maje ústa rozzavená a jazyk červený vyplazený, v levém poli pak při vrchu jedna hvězda a při zpodku druhá žluté barvy, jedna každá o osmi špicích, turn. helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a modrými žlutými, nad tím dva rohy buvolové, barvou rozdělené, pravý černý a žlutý, levý žlutý a modrý a u prostřed nich jedna hvězda. (Reg. král.)

Vácha z Ořechoviček. Král Ferdinand dovolil (1533, 18. září) Řehořovi Váchovi, aby se mohl psáti z Vořechoviček a vysadil mu tento erb:

Štít pošikem polovičný, svrchní polovice černá a zpodní červená a v tom štítu kůň plesnivý, na skále zadníma nohama stojící a pošikem přes to rozdělení štítu předníma nohama nahoru vyskakující, maje kštici spletenou a ocas zavázaný, nad tím kolčí helm s přikryvadly černými a červenými a nad tím vším tři pštrosová péra (od pravé jdouc) černé, bílé, červené. (Reg. král.)

Vacrlík z Edu (von Oed?). Na pečeti Václava V. z E., an svědčil l. 1529 v posledním pořízení Adama z Hradu, spatřuje se na štítě ruka držíc tři pruty, a též znamení je i klénotem. (Arch Hradecký.)

Vadas z Karlova v. Kapoun.

z Vaispachu (Weissenbach), rodina tuším z Němec přistěhovalá, jež se zakoupila l. 1504 ve Velharticích. Erb její byl štít a na něm volská hlava, klénotem byly dva buvolové rohy a mezi nimi hvězda. (Tak na pečetěch d. 1529 a 1633 v arch. mus.)

Svobodní páni *z Valbrunu* měli na modrém štítě tři bílé routy, dvě svrchu, třetí pod nima. Klénotem jsou dva rohy modré a v každém

po bílé routě, třetí pak větší routa též bílá jest mezi rohy. Přikr. modrá bílá. (Rodopisná sbírka v zemském arch., Meraviglia tab. 55.)

Páni *z Walderode* měli v prvotním erbu štít černý, v něm na příč bílý pruh, nad ním bílý dvojitý kříž a pod ním routu složenou ze čtyř bílých proužků. V rozšířeném erbu měli štítek prvotního štítu a ve 4 polích osly a lvy. (Kadich-Blažek tab. 120.)

Valdfogl z Lohemilu. Císař Rudolf dovolil (1585, 23. ledna) Janovi Tomáši Valdfoglovi, který měl dříve příjmení Janek, aby se psal z Lohemile, po mlýnu, na něž měl nadání od pp. ze Švamberka. Erb mu vysazen tento:

V červeném štítě bílý stupník, kolčí helm s točenicí a přikryvadly červenými bílými, nad tím dvě křidla orličí, pravé bílé, levé červené, v bílém jedna stoupa mlýnská červené barvy, zpodní konec zlatý majíc, od zpodku vzhůru postavená, v červeném křidle totéž ale bílé barvy a mezi těmi křidly ptáček své přirozené barvy, jenž se datel jmenuje (má býti žluna), vidí. (Reg. král.)

Valenta z Rychnova. Erb rodiny této byl prý štít na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v něm červený jelen ve skoku „do křoví", 2. 3. bílé s červeným příčným pruhem. Klénot jest červený jelen polovičný. Tak Král na str. 295.

Wallis hrabata, pocházejí prý z Francie. L. 1645 dostali povolení kupovati statky v Čechách a od r. 1767 jsou zde hrabaty. Prvotní jich erb byl štít modrý a v něm bílý lev s korunou a rozdvojeným ocasem; přes lva a celý štít jde na příč pruh, v pravé polovici bílý, v levé červený, helmice s korunou a přikr. modrými bílými, klénot jest celý lev opásaný tak, jako je pruh ve štítu.

V pozdějším erbu jest tento erb za štítek, sice jest 6 polí, v nichž jsou dva lvi, dvě brněná ramena s mečem a dvě věže. Helmice jsou čtyři a na nich dotčená znamení jako klénoty. (Meraviglia tab. 79. Kadich-Blažek tab. 121, 122, Hrady IX. tab.)

Valter z Valtršperka. Z této rodiny objevuje se první u nás Mikuláš (1556—1578), sekretář království. Erb jeho byl štít a v témž štítu krokvice ostřím se vrchu dotýkající, v níž dva lvi proti sobě vyskakují, v každém ostatních tří polí je po růži. Nad korunovaným helmem dvě křidla a mezi nimi růže o 5 listech. (Miltnerovy Privatmünzen tab. LXXIV, N. 640, Král na str. 314.)

Valter z Valtrštorfu. Císař Rudolf dovolil (1592, 15. června) Václavovi Valtrovi, aby se psal z Valtrštorfu a vysadil mu tento erb:

Štít na tré způsobem krokvice vzhůru špicí v prostřed téhož štítu rozdělený, ten prostřední díl téhož štítu černý, v němž noh pták jináč grejf, ve skoku povyzdvižený, nohy rozložené a křidla vyzdvižená mající žluté barvy, ty pak 2 díly po straně řečeného pole a při vrchu štítu modré a v tom každém dílu hvězda o 6 špicích zlatá, kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými a černými žlutými, nad tím dva buvolové rohy,

červený a žlutý, mezi nimiž půl noha ptáka po zadní kyty, držící v pravé noze hvězdu též o 6 špicích vyniká. (Reg. král.)

Valvin z Rotnfeldu v. Flavín.

Vančata z Vratkova. Císař Maximilian dovolil (1570, 26. ledna) Martinovi Vančatovi Čechovi, aby se psáti mohl z Vratkova a dal mu tento erb:

Štít na příč v půli barvami rozdělený, vrchní část bílé, zpodní zelené barvy, v němž půl daněle zvířete přirozené barvy s rohy o 6 parozích, ke skoku se majíc, k pravé straně obrácený vzhůru stojí, nad tím kolčí helm s přikryvadly černými a žlutými, nad tím vším dva buvolové rohy, černý a žlutý. (Reg. král.)

z Varnspachu páni, pak hrabata, mívali štít modrý a na něm žlutý pruh na příč cimbuřím zavřený, i na svrchní straně i na zpodní. Klénotu nebývá, než vždy jen viděti nad štítem korunu. (Jakub. sbírka, Král na str. 289, vyobrazení v Miltnerových Privatmünzen tab. LXVIII. č. 581.)

Vartovský z Varty. Majestátem l. 1529, 13. září dovoleno Francovi, Matěji, Jiříkovi a Janovi, aby se psali *z Varty* a dán jim erb: Štít modrý, přes něj bílý široký pruh na příč, v němžto jest noha medvědí přirozené barvy s pazoury zlatými, přikryvadla modrá bílá, za klénot křidlo (modré), přes něž je uprostřed na příč bílý pruh a v něm noha medvědí se zlatými pazoury. (Reg. král.) Na pečetěch Vojtěchově (1592) a Viléma Oldřicha Vartovských z Varty jde pruh pošikem, také bývají pazoury vyznačeny tak, jako by byly ptačí. Též tak bývá na malbách, pruh jest pošikem a modrá barva zaměněna za červenou; medvědí noha maluje se tmavohnědou barvou. (Jak. sb., Král na str. 303.)

Vavruš z Limuz v. Mitys.

Včelin z Lumenšteina v. Blovský.

Vejda z Bezděkova, rodina málo známá, jejíž erb jest znám z náhrobku Václava V. z B. jenž l. 1629 zemřel a pohřben jest ve Smečně. Erb jeho byl štít na příč poloviční, v horní polovici beran běžící, dolní polovice je rozdělena na 4 příčné pruhy, dva a dva rozličné barvy, kolčí helm s točenicí, z níž vyniká půl berana ve skoku. (Hrady VIII, 135, Jakub. sbírka, Král na str. 284.)

Vejs z Dalkovic viz z Dalkovic v II. odd. (České rodiny).

Vejs z Hainu. Císař Rudolf dovolil (1594, 25. dubna) Ondřejovi Veysovi, aby se psal z Hainu a dal mu tento erb:

Štít poloviční, pravá polovice na příč rozdělená, v níž v jednom každém rozdělení 4 pruhy (kolmé), dva žluté a dva černé proti sobě a každému zpodnímu žlutému vrchní černý a proti černým žluté pruhy se spatřují, levá polovice červená a v ní půl orlice s poloviční ocasem na dél rozdělené s jednou nohou a jedním křidlem rozkřidlené, vzhůru postavené s krkem celým poohnutým a hlavou od pravé strany k levé obrácené, s ústy otevřenými a na hlavě půl kroužku mající bílé barvy,

kolčí helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými červenými, nad tím dvě křidla orličí, jedno na druhém, vrchní na příč barvami rozdělené, bílé a červené, zpodní také tak, ale žluté a červené. (Reg. královská.)

Vejs z Petřína. Pavel V., obyvatel Pražský, dostal list erbovní l. 1599, 29. července. Erb jeho byl:

Štít poloviční, v pravé polovici červené půl orlice bílé, levá polovice jest na příč rozdělena, horní pole bílé a v něm červená her. lilie, dolní pole bílé a v něm hora plavé barvy, klénotem jsou dvě křidla, barvami na příč rozdělená, bílé červené a červené bílé. (Salmovský erbovník, Král na str. 266 pečeti z l. 1604—1614.)

Vejskopf z Víše. Erb rodiny této byl prý poloviční štít, v horním poli žlutém modrý poloviční oděnec, drže v pravici bílou lilii, zpodní modré a v něm tři bílé lilie. Klénotem je týž oděnec. (Král.)

Vejsperk z Bílé hory v. Kojt.

Vejsyp z Drhonic v. Holík.

Vejšlicové z Vejšlic měli štít na dél poloviční, v pravém poli bílý pruh na příč (barvy?), v levém plot, z něhož tři tyče se špicemi vynikají, klénot pět per. (Jak. sb., Král na str. 267 píše Vejřic.) Kolář popisuje pečeť Albrechta Engelharta V. z V. a na Tetíně 1631 (v arch. mus.) odchylně, zejména levou polovici a maje klénot za pět rostlin, bezpochyby pro nedostatečné vytištění pečeti.

Vejvoda ze Štromberka. Rodina tato Pražská, l. 1746 erbem a šlechtictvím obdařená, měla tento erb: Štít poloviční, vrchní polovice červená, zpodní modrá a v tom štítě mořský lev (t. j. vrchní polovice lev a zpodní ryba), v červené polovici bílý, v modré žlutý. Klénot jest polovice téhož lva, jako na štítě s modrým práporcem. Nad helmicí točenice s přikr. červenými bílými a modrými žlutými. (Meraviglia tab. 35, Král na str. 285.)

Velezský z Velkanic. Král Ferdinand dal (1534, 30. března) Petrovi Veleskému z Velkanic tento erb:

Štít modrý, v němž jest stůl zlatý a nad šítem helm s přikryvadly modrými žlutými a nad tím dva rohy buvolové, modrý a žlutý, na horu stojící. (Reg. král.)

Velík z Šonova. Jiřík V. nadán byl (1527, 2. června) vladyctvím a erbem a to týmž, jako měli Litičtí ze Šonova. (Viz i článek Rybičkův v Pam. arch. IVa., 93.) Týž erb spatřuje se i na pečetěch Jiříkově (1549), a Izaiášově (1566) též na staré minci. (Miltner, Privatmünzen XLIII, 371), Mikuláš syn Jiříkův připomíná se ještě l. 1591. (Viz Litický — Meraviglia tab. 33.)

Veliký z Rovin v. Komedka.

Velišovský z Velišova. Majestátem l. 1529, 11. října bylo potvrzeno, že Jiří, Pavel, Petr a Jan z Velišova přijali za strýce Jana z Velišova a potvrzen tento erb: Štít modrý, v němž jsou tři makovice zlaté s korouhvičkami; dvě křížem nahoru stojíce a třetí přes ně ročně překocena, helm

turnýřský s přikryvadly žlutými a modrými, a nad tím tři zlaté makovice s korouhvičkami. (Reg. král.) Král na str. 361 klade mylně kopí.

Veltrubský z Veltrub. Jaroslav Bořita z Martinic jako cís. palatin dal Jakubovi Veltrubskému, hejtmanu panství Hořovského, list na erb a heslo z Veltrub. (1638, 10 srpna.) Erb mu daný popisuje se takto:

Štít žlutý, u jehož zpodu jest hůrka o třech pahrbcích a na ní kamzík své přirozené barvy, k pravé straně vyskakující, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly modré žluté barvy a nad tím vším polovice kamzíka, jako na štítě. (Opis v arch. šlecht. mezi písemnostmi rodiny Pedroni.)

Velvarský z Lumenšteina v. Blovský.

Velvarský z Saxendorfu. Král Ferdinand dovolil (1554, 2. listopadu) Matějovi *Machovi* a Jiříkovi *Velvarskému*, aby se psáti mohli z Saxendorfu, při čemž jim dán tento erb: Štít poloviční, pravá polovice žlutá a v ní hlava zvířete daněle s krkem své přirozené barvy, k pravé straně obrácená s dvěma rohy (nikoliv parohy, jak píše Rybička) na hlavě, druhá polovice modrá, v kteréž uprostřed černý pruh od vrchu až ke zpodku jdoucí se spatřuje, kolčí helm s točenicí modré a žluté barvy a přikryvadly žlutými černými a žlutými modrými, a nad tím hlava daněle, jako na štítě. K tomuto erbu přijal Jiřík Pavla, Bedřicha a Zikmunda bratří *Korbáře*, kteří se odtud psali ze Saxendorfu, což císař Maximilian 1572, 7. Octob. schválil. (Reg. král.) Rybička ve Věstníku Uč. Spol. 1883.

Bohuš neb Velvarský z Velvareku, jméno rodiny snad vlaské, z níž pocházel Jan B. de Valvarecchio, probošt Fulnecký (1608). Erb jich byl takový:

Štít poloviční; horní polovice zase svislou čárou rozdělená, pravé pole červené a v něm žlutá růže, zadní pole žluté a v něm medvězí noha s mečem, zpodní polovice modrá a v ní mořská laštovice, držíc v ústech hada; klénot bílý lev korunovaný, drže vlající prapor, červenou a bílou barvou na pruhy rozdělený. (Král na str. 280.)

Vencelius z Bochova. Císař Ferdinand dovolil (1642, 14. února) Pavlovi Venceliovi, radě nad apelacími na hradě Pražském a Řehořovi V. registratorovi DZ., bratru jeho, aby se psali z Bochova, a vysadil jim tento erb:

Štít poloviční, horní polovice rozdělená na červené pravé a bílé levé pole a v těch obou polích poloviční orlice, bílá v červeném a červená v bílém, zpodní polovice modrá a v ní pošikem dva bílé pruhy a mezi nimi v modrých pruzích 3 bílé růže, turnéřský helm s korunou a přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, nad tím 2 křidla orličí barvami na příč dělená, pravé modré bílé, levé bílé modré. (Reg. král.)

Vendicil z Rosenšteina. Císař Matyáš dovolil (1617, 21. září) Janovi Vendicilovi, měšťanu Klatovskému, aby se psáti mohl z Rosenšteina a dal mu tento erb:

Štít na čtyři rovné pole rozdělený, v 1. žlutém polovice černého orla s ústy rozzavenými a jazykem vyplazitým, křídlem rozkřidleným a ocasem roztaženým, k pravé straně obráceného, v 2. červeném vedle samého orla polovice lilie bílé „duplované", 3. pole červené a v něm dva osní nože, jež se jináč strugové jmenují, s rukovětmi žlutými, křížem přeložené, ve 4. černém při zpodku tři bílí pahrbkové a na nich žlutá růže o 5 listech, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílé červené a žluté černé barvy, nad tím tři bílí pahrbkové a z nich zase 2 křidla orličí proti sobě roztažená a v půli barvami dělená, totiž pravé (shora) žluté černé, levé bílé červené a mezi nimi žlutá růže o pěti listech se vidí. (Reg. královská.)

Vendlín z Vendlinšteina. Císař Ferdinand II. vyzdvihl (1637, 19. listop.) Jakuba V. do stavu vladyckého dav mu tento erb:

Štít od vrchu až do polovice modrý a v něm lev žlutý s otevřenými ústy, vyplazitým jazykem červeným a dvojnásobným ocasem, tváří k pravé straně obrácený a pod zadních noh kyčle vystupující, pod ním v druhé zpodní polovici štítu 4 pole vždy jedno bílé, druhé červené rovně dolů pruhem rozdělené, kolčí helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými a bílými červenými, nad tím dva rohy buvolové na příč barvami rozdělené, žlutý modrý a bílý červený, mezi nimiž se lev tak, jako na štítě, vidí. (Reg. král.)

Vendschuch ze Žděře. Rodina tato erbovní přistěhovala se sem odkudsi v 17. století. Ferd. III. potvrdil (1655, 20. února) Jakubovi V. ze Ž. heslo a erb:

Štít poloviční. Zpodní polovice modrá a v ní bílá krokvice, pod níž jest bílá lilie a po stranách těchto po zlaté růži. Horní polovice je dělena na tři pole; v levém bílém je poloviční Turek v červeném kabátu s bílými knoflíky, maje na hlavě točenici s jeřábími péry, též bílý opasek, drže měsíc (jehož barva nedoložena) rohy vzhůru postavený. Střední pole je šachovnice a ve třech řadách jsou kostky žluté a černé. Pravé třetí pole je červené a v něm zlatý rubínový prsten. Otevř. helm s korunou a přikr. černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě brněná ramena, jichž ruce jsou spojené, držíce k pravé červeného kohouta za obě nohy, pravici majíce korunovaným hadem otočenou, tak že hadova hlava je ke kohoutu obrácená, a mezi těmi rameny bílá lilie. Majestátem l. 1659, 29. ledna obdržel Jakub rytířský stav a potvrzení předešlého erbu. (Reg. královská.)

Hrabatům *Verdugo* vysazen byl (1628, 19. května) tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté s císařským černým orlem s korunkou a cís. diademem, 2. 3. pole bílé a v každém jest modrý štítek, na němž jest žlutý lev s jednoduchým ocasem a kolem štítku jest 8 černých křížků, 1 dole, 2 po každé straně a nad vrchem štítku 3 podle sebe, nad štítem tři helmy s přikryvadly červenými žlutými, klenoty jsou na pravém bílý lev s jednoduchým ocasem, na pro-

středním orel, na levém žlutý lev s rozdvojeným ocasem. (Reg. císařská ve Vídni.)

Verner z Gaiersberka. Ferdinand III. dal (1649, 24. června) Baltazarovi Bernartovi Vernerovi, zprávci na Brandýse a Staroměstskému měšťanu erbovní list a erb:

Poloviční štít. Levá polovice dole asi od třetiny na příč dělená, dolejšek modrý a v něm granát hořící železné barvy; nad tím (ve dvou třetinách červených) zelené tři horky a na nich Český lev bílý, drže v pravé noze přední zlaté žezlo. V pravé polovici vyniká z dělící čáry poloviční černá orlice pod korunou, držíc zlaté jablko říšské. Otevř. helm pod korunou s přikr. červ. bílými a červenými žlutými a nad tím černá orlice pod korunou s červ. jazykem vyplazitým, majíc na prsou zlatá písmena F III. (Reg. královská, Král na str. 263.)

Páni *de Vernier* byvše l. 1636, 19. května do panského stavu vyzdviženi, dostali tento erb:

Štít modrý křížem na čtvero rozdělený v 1. a 4. žlutý lev maje na hlavě korunku v 2. a 3. tři zlaté pruhy pošikem tažené od horního koutu až dolů dělí tato obě pole, ale jiné tři pruhy, 2 červené a prostřední bílý je protínají, jsouce znaky, ony Burgundského, tyto Rakouského domu, uprostřed štítu jest štítek žlutý s korunkou zlatou, na němž jest císařský orel, přes štít a polovici lva jest zlatá stuha, na níž je lupen vavřínový, tři helmy s přikryvadly žlutými černými a žlutými bílými a s korunami, klénotem dvě trouby slonové modré se zlatým lvem, orel a polovice lva se stuhou. (Opis v rodopisných pamětech zemského arch. — Meravigla na tab. 55 má jen prvotní štít modrý, na něm lva a přes oboje jde bílý pruh s 2 zel. lupeny.)

Erb Jana *z Udertu*, plukovníka († 1652), byl tento: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. modrém kotouč žlutý na způsob kroužku, v 2. a 3. zlatém černá orlice vyletující, uprostřed štítu jest štítek černý, na němž jest zlatý lev s ocasem rozdvojeným. Nad štítem jsou tři helmy s korunami, ale klénotův není. (Obraz v soupise Boleslavska na str. 307. Meraviglia tab. 124 má u kroužkův ještě tři věci jako čtverhranky, klénoty jsou poloviční zl. lev, dvě křidla barvami rozdělená na příč, žluté černé a černé žluté a na nich po štítku s kroužkem a čtverhránky a třetí klénot jest orlice. Kromě toho má jejich prvotní erb, který vzat později za štítek.)

Vesecký z Šonova v. Šonovský.

Věžský z Limuz v. Mitys.

Vicena z Šonova v. Litický.

Vídenský z Českého Ostrova. Císař Ferdinand povolil (1561, 7. ledna) Šimonovi Vídenskému, aby se psal z Českého Ostrova dav mu tento erb:

Štít bílý nebo stříbrný a u zpodku 3 pahrbky modré jsou, na kterýchž pes tisovatý líhavý, maje špice k hlavě připjaté a pravou přední nohu pozdviženou k pravé straně obrácený stojí, nad štítem kolčí helm s při-

kryvadly bílými modrými a nad tím nade vším pes líhavý tisové barvy tím vším způsobem, jako na štítě, se vidí. (Reg. král.)

Vidovle z Lauštyně v. Zahrádka.

z Vildenšteina rytíři vyskytují se u nás v 16. století. Erb jich byl štít, na němž je pruh pošikem od horního pravého kouta dolů, klénotem jsou dvě křidla rozložená. Tak na pečeti Filipově r. 1570 v arch. města Českého Brodu a na zbytcích staré kazatelny v Přistoupimi.

Vilhaim z Vustenova. Rodina tato vyskytující se u nás asi od r. 1589 měla na štítě oděnce Římského, držícího lilii v pravé ruce pozdvižené a v lokti ohnuté; nad štítem helm a nad ním lilii mezi 2 buvolovými rohy. Tak erb Martinův r. 1599 v kostele Vídickém, jak si Kolář poznamenal.

Vilímovští z Lichtenburka. Jan Vilímovský, služebník při soudu komorním k. Č. žádal císaře (1604), aby jej pro jeho věrné služby obdařil erbem a aby se psáti mohl z Lichtenburka. Císař připsal Fiat. (Arch. min. vnitra.) Vyřízení nevyšlo z naší kanceláře, snad vyšlo z Říšské. S tím se nesrovnává majestát l. 1738, 20. března daný Adamovi V. z L., že jeho předek obdržel l. 1542 stav vladycký i s heslem. (DZ. 39, D. 30, 645, D. 25.)

V dotčeném majestátu popisuje se erb Adamův takto: Štít na příč polovičný, ve svrchním černém poli zlatý lev o dvou ohonech ve skoku. Spodní polovice dělena, v pravém červ. poli bílá lilie, levé zase na příč dělené, na vrch zlaté, pod tím černé, korun. kolčí helmice, přikryvadla černá zlatá a červená bílá, křidla nad sebou dělená, zpodní bílé a červené, svrchní černé a zlaté. (Odchylně Meraviglia na tab. 36.)

Vilímovský z Petrovic. Jan, předek této rodiny, obdařen l. 1475, 27. února od krále Vladislava erbem a titulem. Potomek jeho Lukáš žádal za potvrzení a polepšení téhož erbu. To se stalo také 1574, 22. září, avšak koncept toho je přetržen. Z téhož konceptu lze znáti, že měli Vilímovští štít na hoře červený, dole modrý, přes něj bílé kladivo se zlatým násadištěm, kolčí helm s přikryvadly červenými modrými žlutými, nad tím kyta ze pštrosového peří, dvě žlutá, dvě modrá a dvě červená. Polepšeno (1574) tak, aby ruka brněná vynikala od levé strany z oblaků, držíc to násadiště s kladivem a na helmě aby byla zlatá koruna. (Šlecht. arch. Chybně Rybička O erb. rod. Hradeckých a Král na str. 319.)

Vilímovský z Rozengarten v. Klášterský.

Karel *Villani*, starého rodu rytířského, stal se l. 1642 plnoprávným obyvatelem kr. Č. Erb jeho byl tento:

Štít červený na příč polovičný, uprostřed něho štítek (prvotní erb) modré barvy, v němž jest černá orlice s korunou, ve svrchním a zpodním poli štítu jsou 4 žlutí k sobě obráceni lvi s rozdvojenými ocasy, držíce štítek dotčený, nad štítem 2 helmy korunované s přikryvadly modrými žlutými a červenými žlutými, na pravém helmě jest orlice černá, na levém bílý pták ohniváč v ohni, maje v ústech obraz zlatého kotouče slunečního.

(Reg. král. Meraviglia tab. 122.) L. 1649 nabyl panského stavu. Karel byl předek nynějších svob. pánův. Byl-li jeho předek Jan Villani, měšťan v Neapoli, který obdržel (1356, 12. února) říšský stav rytířský, nevíme. Erb tohoto byl štít poloviční, svrchu bílý s modrou hlavou lvovou, od zpodu modrý s bílou nohou lvovou i s hrdlem a nad kolčím helmem lev. (Arch. šlechtický.)

Pozdější erb Villanovský jak byl malován ku konci 18. st., liší se od erbu l. 1642 daného: Štít je červeným křížem na čtyři pole rozdělen a na prostřed štítu a kříže jest bílý štítek s černou orlicí. Ve všech čtyrech polích žluté barvy jsou prostí lvi červení tvářemi k sobě obrácení. Nad štítem jsou dva helmy s korunami a přikryvadly modrými žlutými a červenými žlutými, nad pravým helmem jest černá orlice se zlatými korunkou, pyskem a nohama; z ohniváčka stal se bílý pták huse podobný, vyletující, ač stojí a mezi ním a orlicí je obraz slunce. Tak dal vymalovati (1794) František sv. p. Villani do památníku Višerovského. (V Píseckém arch. jest opis.)

Vimberk z Náměti. Král Ferdinand dovolil (1551, 19. dubna) Janovi, Matěji a Jakubovi bratřím Vimberkům, aby se psali z Náměti a dal jim tento erb:

Štít bílé barvy, v němž u prostřed dva rohy beraní, černé křivolaké (totiž tak, jak jsou na hlavě) podle sebe stojí, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými, nad tím vším dva šorcáři bílí s černými praporečky, jeden k levé a druhý k pravé straně náchylný, vzhůru stojící se vidí. (Reg. král. — Jak Kolář viděl ve Vídeňském rukopise č. 8330, je šorcár žerď praporce.)

Vinár (Wiener) *z Muranu.* Majestátem d. 1538, 24. března povoleno Volfovi Vinárovi, aby se psal z Muranu a dán mu tento erb: Štít pošikem (zdola nahoru) poloviční, svrchu bílý, od zpodu červený a přes to rozdělení celý chrt na zadních nohách stojící, jsa v červeném bílý, v bílém červený, maje ústa rozzavená, jazyk vyplazený a na hrdle obojek zlatý se zlatým kroužkem a předníma nohama vyskakuje, turn. helm se zl. korunou, přikryvadly červenými bílými, nad tím buvolové rohy, pravý bílý, levý červený a mezi nimi celý chrt jako na štítě. (Reg. král.) S tím neshoduje se Král na str. 308, ale jest možno, že si rodina sama barvy zmátla.

Windischgrätz. Erb rodiny této byl dopodrobna vysazen císařem Ferdinandem I. (1557, 21. listopadu) a to majestátem vydaným z Říšské kanceláře. Štít má nejen štítek, nýbrž i štítek v štítku a erb jest takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený v 1. a 4. čtvrti červená hlava bílá s krkem vlčím, jak je od těla usečena, s jazykem červ vyplazeným, na vnitřní stranu obrácená, 2. čtvrt černá a v ní 3 žluté žernovy (r. 1804 tři kruhy), dva nad jedním, 3. čtvrt černá, podle jejího vrchu bílý pruh na příč a pod ním bílá krokvice špicí vzhůru položená. Štítek též na čtvero rozdělený, v 1. a 4. červené čtvrti kostelní korouhev bílá od zpodu dvakráte

vystřižená a nahoře na 3 bílých kroužcích připevněná, ale bez křížku a holi, 2., 3, čtvrt bílá a v ní pokosem černý pruh. Uprostřed téhož štítku ještě štítek červený a v něm žlutá rybí kost (žebro) tlustým koncem k pravé straně obrácená. Nad štítem 3 helmy turnéřské s korunami s přikryvadly v pravo bílými červenými, uprostřed červenými žlutými v levo černými žlutými. Na pravém helmu bílá hlava vlčí k levé obrácená, na prostředním 3 červená péra pštrosí a přes ně na příč žlutá rybí kost, na levém černý kotouč obložený do kola 6 žlutými žernovy (1804 kruhy). Tak i Meraviglia na tab. 91, Kadich-Blažek tab. 125, Hrady XIII. tab.

Když byl hrabě Alfred (1804, 24. května) do stavu Říšských knížat, ale s důstojenstvím knížecím jen pro prvorozence, vyzdvižen, podržen popsaný erb ve všech podrobnostech, ale přidáni dva bílí vlci, aby štít drželi, knížecí klobouk a plášť. (Šlechtický arch. a císař. rejstra.)

Vinkler z Hainfeldu, přijmení rodiny, tuším přistěhovalé, která se vyskytuje v 16. a 17. st. v Loketsku. Na štítě modrém měli úhelník (pravítko do pravého úhlu lomené), jednou bílé, jednou žluté a kromě toho žlutou hvězdu. Klénotem jsou křidla složená modrá a na nich úhelník s hvězdou neb tato sama. (Meraviglia tab. 125. Hrady XIII. tab.)

Vinkler jinak Koutský z Hutenova (též Vinklár). Král Maximilian obdařil Pavla K. majestátem d. 1570 4. dubna (tuším z Říšské kanceláře) erbem a heslem z Hutenavy (Rybička v Kobrově Nauč. Sl. v Dodatcích I., ale erbu nepopisuje), ale psali se obyčejně z Hutenova. Erb popisuje Král (str. 306) takto: Štít trojdílný pošikem od pravého rohu dolů rozdělený. Prostřední pole jako široký pruh černé a na něm zl. noh (gryf) drže zlatou lilii; nad tím pole červené a v něm bílá lilie, pod tím pole bílé a v něm červená lilie. Klénotem jsou dvě křidla rozložitá, pravé bílé s červeným levé zlaté s černým pruhem (oba pokosem a pošikem) a mezi nimi lilie (barva nedoložena).

Vinklman z Házentálu. Rodina tato vyskytuje se u nás od druhé polovice 16 st. jsouc napřed v Mostě a pak po venkově. Erb jich byl štít poloviční, v pravém černém poli zajíc přímo stojící (jinde sedící na zeleném vršku), v levém červeném chrt bílý s obojkem zl. na krku. Za klénot měli chrtí hlavu s krkem (jinde poloviční chrt). Tak na pečeti r. 1598 v posledním pořízení Janově v arch. DZ. XVI., 9. Obraz Meraviglia tab. 125, kdež jest ještě jeden erb s věží v pravém poli.)

Vinter z Polehrad v. Polehradský.

Vintrberský z Plekenšteina v. Plánský.

Wirt z Wehrenfelsu, rodina Klatovská. Erb jejich byl: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm polovice žlutého orla obráceného vždy k venkovské straně, 2. 3. žluté a v něm bílá neb šedivá skála, nad štítem helm s korunou a přikryvadly černými žlutými, nad tím dvě křidla rozložená, barvami na příč rozdělená, modré žluté a žluté modré a mezi nimi ruka oděná, v lokti ohnutá, ana drží v pěsti meč. (Jak. sbírka, Král na str. 297.)

v. Vischer, přijmení šlechtické rodiny, o jichž počátcích je málo známo. Jeden z nich Jozef Jindřich přišel do Písku z Týna n. Vlt. (asi ok. l. 1767). Syn jeho Jozef založil si památník posud zachovaný, v němž je erb jeho vymalován, souhlasící s pečetmi v Píseckém arch. Erb jest tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený, ale uprostřed jsou dvě hnědé rybičky hřbety k sobě obrácené, 1. a 4. pole rozděleno svislým pruhem modrým, v němž jsou tři žluté růžice, v pravo od pruhu je půl bílé orlice v černém, v levo od něho půl černé v bílém, 2. a 3. červené a v něm bílá krokvice ostřím vzhůru postavená, nad níž jsou dvě bílé růžice a pod ní jen jedna, otevř. helm s korunou, z nichž vynikají dva buvolové rohy modré barvy, mezi nimi jsou dotčené dvě rybičky a nad tím hvězda o 8 špicích, v pravé polovici bílá, v druhé žlutá. (Prvopis v soukromém držení, kopie v Píseckém arch.)

Vitásek z Kamzíkové hory. Majestátem d. 1649, 10. července povoleno Jiří Antonínovi Vitáskovi, Pražanu z Nového města, aby se psal za své služby při obléhání Prahy z Kamzíkové hory aneb německy v. Gamsenfels a dán mu tento erb: Štít žlutý, v němž uprostřed černý orel rozkřidlený o dvou hlavách, pod zlatými korunami, jako k letu se vznášející, v pravé noze meč obnažený, v levé ratolest palmovou vzhůru drže, od zpodku štítu vyniká červená úhelnice přes celé prsy orlovy až mezi jeho hlavy, pod níž skála bílá trojhranatá a na ní kamzík k pravé straně obrácený, předními nohama na prvním, zadními na zadním rohu té skály stojící se vidí, otevřený helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, nad tím křidla orličí týmiž barvami jako fafrnochy rozdělená a mezi nimi hlava kamzíkova s růžky s krkem k pravé straně obrácená. (Rybička v Pam. arch. IV. 70, též Král na str. 70.)

Vítek ze Salcberka, přijmení rodiny šlechtické, jež pocházela z Nového města Pražského a erbu a hesla l. 1746, dne 29. prosince nabyla. Erb jejich jest štít poloviční, ve vrchním poli jest jednorožec v běhu k pravé straně obrácený, ve zpodní polovici jest hora a před ní jest kotvice pošikem položená. Klénotem jest polovice jednorožce vzhůru vyskakujícího (podle moderní pečeti).

de Vitte. Jan de V. byl l. 1617 kupcem a měšťěnínem Nového m. Pražského a zbohátl v následujících letech. Majestátem l. 1624, 9. května (tuším z Říšské kanceláře vydaným) dáno mu heslo *z Lilientálu*, což 1627 10. května i pro král. České potvrzeno.

Erb jeho byl: Štít poloviční, v pravém červeném poli dvojnásobná bílá lilie (her.), v levém černém 4 šachy (kostky) žluté barvy, jeden na druhém stojící a od zpodku pravé strany k levé vzhůru na pokos vystupující a špicemi sebe dotýkající, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě černá křidla proti sobě a mezi nimi lilie. (Reg. král.)

Vizner z Nedvídkova. Erb rodiny této byl prý štít poloviční, pravé pole pošikem na tré rozděleno a v každém dílu po růži, v levém poli medvěd

drže palici. Klénotem jest týž medvěd mezi dvěma křidly. Tak Král na str. 267.

Vlasatý z Domaslavě, přijmení rodiny, jež se od počátku 16. stol. často připomíná. Erb jejich podobný erbu Kotečníkův je tento: Štít na příč rozdělený, vrchní polovice bílá a v něm červený (Jak. žlutý) lev s dvojnásobným ocasem (drže v předních nohách znamení jako čekan neb kříž. Jak.), ale jen do polovice, dolní polovice modrá a v ní 3 pruhy bílé, pošikem od pravé dolů položené, helm s přikryvadly modrými bílými a korunou, z níž vyniká hlava Turkova, bradatá, na níž je turban ze závití modrého a bílého (u Krále vrchní polovice Turka červeně oděného — Jak. sbírka, Král na str. 280.)

Vlaský ze Sionu, přijmení rodiny, jejíž předek Pavel se již l. 1526 tak psal, pocházeje tuším z Táborské rodiny. Na pečeti téhož Pavla, jenž byl l. 1535 úředníkem na Stráži, jest nějaký oděnec s mečem dobytým, jako by se vozil na holi. Týž oděnec ale polovičný jest i za klénot. (Arch. městský v Třeboni, Král na str. 317.)

Vlčíhrdlo ze Všehrd v. ze Všehrd.

Vlčovský z Litvinovic, přijmení rodiny, o níž se neví, bylali erbovní aneb pocházela od starých vládyk. Na pečeti Daniele V. z L. (1603 v arch. Táborském) jest štít polovičný pošikem od pravého koutu dolů, v horním poli jest nějaké zvíře, v dolním jest 6 pruhův, z nichž tři a tři jsou rozdílné barvy. Jiná pečeť z r. 1628 je v arch. mus.

Vlk z Vlčího vrchu, přijmení rodiny, která se také psávala z Volfmberka a osedlá byla v krajině Klatovské. Erb jejich byl štít na příč polovičný a v horním poli vlk běžící drže zajíce v ústech, klénotem je 5 pštrosových per. (Pečeť Julia Adalberta z r 1660 v arch, mus., Král na str. 277.)

Vlk z Volknperka. Císař Maximilian dovolil Čechům Matouši *Volknpergárovi*, Jakubovi *Sofianovi* a Mikuláši *Vlkovi*, aby se psali z Volknperka. Co se týče erbu jich, připomeneme jen tolik, že jim dáno znamení lev vyskakující z oblakův drží slunečnici obrácenou ke slunci nade lvem stojícímu. (Šlechtický archiv.)

Vltavský z Manšvertu. Václav Albrecht V. přestěhoval se asi l. 1633 z Týna n. L. do Prahy, nabyl pak neznámým spůsobem erbu a hesla ze Šlangenfeldu a konečně povýšen l. 1649, 8. prosince do rytířského stavu a tak, aby se psal z Manšvertu a z Helfenburka. Erb, jemu tehdá daný, byl tento:

Štít polovičný, pravá polovice červená a v ní vojín maje černý klobouk s bílou kytou, drže meč (Mann Schwert), levá polovice je na příč rozdělená, svrchní pole žluté a v něm černý orel (orlice?) s korunou, drže v pysku palmovou větev, zpodní pole je modré, v něm 3 zlaté hvězdy, nad štítem turn. helm s korunou, nad tím nade vším dva rohy a mezi nimi dotčený vojín. (Reg. král.)

Vnouček z Orličné. Vnoučkové byli starou rodinou v Čáslavi. První, který se psal z Orličné (vlastně Vorličné), byl Jakub a tak zapsán l. 1566 v seznamu těch, kteří byli na vojně. (Arch. Třebonský.) Erb jejich byl tento: Štít poloviční, v pravém díle půl orla, levý je na příč na tré rozdělen aneb jest pruh na příč, nad štítem helm s korunou, z níž vynikají dva rohy a mezi nimi křidlo orličné. Tak na náhrobku Šimonově při kostele Čáslavském. Podobný erb mívali Orliční z Orličné.

Voda z Třebska v. Grymiler.

Vodákové z Rozenpachu. Císař Matyáš obdařil (1616, 8. ledna) Kašpara *Vodáka* a Jana *Homaštu,* měšťany v Novém m. Pražském, aby se psali z Rozenpachu, při čemž jim dán tento erb:

Štít poloviční, zpodní pole černé a v něm 3 růže, totiž zlatá mezi dvěma červenými, svrchní pole zlaté a v něm polovice černého lva s červ. jazykem vypl. a červenou korunou, kolčí helm pod korunou s přikryvadly zlatými černými, nad tím dva rohy barvami dělené, svrchu zlaté, od zpodu černé, mezi nimi poloviční lev černý s červenou korunou, an drží předními nohami pravý roh. (Reg. královská.)

Vodický z Jemnik. Majestátem l. 1572, 8. března povoleno Jiříkovi Vodickému, aby se psal z Jemnik a dán mu tento erb: Štít žlutý a v něm černá hlava buvolova s půl krkem k pravé straně obrácená, majíc ústa rozzavená a jazyk červený vyplazený, kolčí helm s točenicí týchž barev, nad tím křidlo černé orličí, majíc v prostřed pošikem pruh žluté barvy. (Reg. král., Král na str. 334.)

Vodička z Gensdorfu. Na pečeti Karla V. z G. viděti jest na štítě pelikána, jak krmí své mladé. Klénotem byla dvě křidla. (Kolář z nějaké sbírky pečetí, Král na str. 344.)

Vodička z Karlšperka v. Karolides.

Podička z Obrvaně v. Špetlovic.

Vodička z Růženého v. Vacek.

Vodička (Vosrperkár) z Vosrfeldu. Majestátem d. 1616, 31. října dovoleno Václavovi Vodičkovi Pražanu, aby se psal z Vosrfeldu pro rozdíl od každého jiného Vodičky a dán mu tento erb: Štít na pokos od levé k pravé straně vzhůru pěti pruhy rozdělený, tak že první na hoře byl modrý, třetí žlutý a pátý červený a ostatní bílé a v každém z těchto ryba pstruh hlavou vzhůru obrácená, kolčí helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými nad tím dvě křidla orličí, jedno na druhé přiložené, zpodní modré a svrchní na tři díly rozdělené, horní žlutý, prostřední bílý a v něm ryba pstruh a zpodní červený. (Reg. král., Rybička v Pam. arch. IVa, 70, Meraviglia tab. 34. Král na str. 306.)

Vodička z Vosršteina. Majestátem l. 1589, 18. září dáno vladyctví a erb Janovi *Vodičkovi,* Dvorskému, Kryštofovi V. *Horskému,* Václavovi *Chlumeckému* a Janovi *Šiflovi,* aby se psali z Vosršteina. (Reg. král.) Erb jich byl tento: Štít pošikem od pravé dolů na pět polí rozdělený, totiž bílé, červené (pruh), bílé, modré (pruh) a žluté, v prostředním plovoucí

ryba světlohnědé barvy, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, klénot dvě křidla, pravé bílé a v něm pokosem nahoru červený pruh, levé modré a na něm žlutý pruh pošikem. (Jak. sb. Král na str 306.)

Vodňanský z Čazarova v. Čazar.

Vodňanský z Levenperka v. Mozol.

Vodňanský z Úračova. Císař Rudolf povolil (1604, 24. července) Natanielovi *Vodňanskému,* registratoru při puchalteryi Č. komory, Matouši *Jilovskému* při Horách Kutných a Adamovi *Voprchovi,* měšťěnínu v Domažlicích, aby se psali *z Úračova.* Erb jejich byl: Modrý štít a v něm zeď žlutá se 3 stínkami, helm s přikryvadly červenými bílými, nad helmou 2 rohy buvolové těmi barvami rozdělené a mezi nimi brněná ruka, držíc několik klasů (bílých a červených). Reg král., Král na str. 275 a 368 ale s jinými barvami. V Jakub. sbírce je pravý roh bílý a levý červený.)

Vodňanský z Vildfeldu. Pod tímto jménem vyskytuje se v 17. st. rodina v Rokycanech a Stříbře osedlá a není známo, kdy a kým byla nadána, aby měla heslo a erb. Tento byl:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1 a 4 poli bílém (Jak. červeném) žlutý (Jak. bílý) lev vyskakující ke vnitřní straně obrácený, držící v předních nohách zeleného hada, v 2. 3. poli modrém pruh žlutý (Jak. bílý) pošikem položený od pravého rohu dolů. (Druhdy maluje se tak po celém štítě). Nad štítem helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými, nad tím dvě bílá (černá?) křidla rozložená a mezi nimi lev s hadem, ale jen po kýty. (Kadich-Blažek tab. 179, Jak. sbírka, Král na str. 295.) Císař Karel VII. vyzdvihl (1742, 8. května) Václava V. z V. do Říšského stavu rytířského a potvrdil jeho erb.

Vojtěchovský z Doubravice. Erb rodiny této byl prý modrý štít a na něm zlatý jelen; klénotem byl týž jelen poloviční. Tak Král na str. 328. Smýšlím, že se pletl s Vranovskými a Tamchynami z Doubravice. Viz odd. II.

Vokoun z Vokounova (de Vokounio, v. Wokounius) příjmení potomstva Petra Tobiáše V. z V. l. 1763 (30. srpna) do rytířského stavu povýšeného. Erb jich byl tento:

Štít křížem na čtvero rozdělený v 1. a 4. modrém poli bílý lev prostý, vždy k pravé straně obrácený, 2. a 3. pole žluté a v něm okoun své přirozené barvy, pošikem a hlavou k levému hornímu rohu obrácený, nad štítem dva helmy s korunami a přikryvadly modrými žlutými a modrými bílými, na pravém bílý lev až po kýty, na levém dvě křidla orlicí, barvami na příč dělená, modré žluté a žluté modré a mezi nimi okoun hlavou dolů rovně obrácený. (Jakub. sbírka; Král na str. 297 popisuje žlutá křidla s modrými pruhy.)

Vokoun z Vokounšteina v. Petráček.

Volf z Rychtálu. Erb rodiny této byl prý štít a na něm dva měsíce a 3 hvězdy; klénot jest vlk, maje větev v přední noze. Tak Král na str. 355 podle náhrobku v Brandýse nad Orlicí.

Volfové z Volfenberka měli za erb štít na příč polovičný, v horním poli vlka kráčejícího v pravo, dolní pole prázdné, jako klénot 5 pštrosích per. Tak na pečeti Václava Kryštofa V z V. l. 1683 v arch. DZ. III, 10.

Volf z Volfsberka. Tak se psal Křišťan V. z V. cís. pojezdný, jenž obdržel majestátem d. 1673, 5. května rytířský stav. Erb jeho popisuje se se takto:

Modrý štít a v něm u zpodu trojí hůrka zelená a na ní vlk s ústy rozz. drže koňskou uzdu za otěže. Otevř. helm pod korunou s přikr. černými žlutými a červ. bílými, a nad tím týž vlk, jako ve štítě. (Akt Říšské kanceláře v šlecht. arch. ve Vídni.)

Volf z Volfsberka. Tak se již psali Ferd. Erdman a Jan Arnošt, bratří. Onen pocházel z Lipého a bydlel asi od r. 1666 v Praze. Majestátem l. 1671, 3. dubna obdrželi rytířský stav a polepšen jich erb takto:

Modrý štít a v něm pošikem od pravé dolů žlutý pruh a na něm vlk přirozené barvy s ústy rozz. vzhůru běžící. V každém z obou ostatních polí jest žlutá hvězda. Otevř. helm pod korunou s přikr. modrými žlutými, nad tím 2 křidla orličí zavřená, zpodní žluté s pruhem a vlkem, vrchní modré s hvězdou. (Reg. královská, Král na str. 304, Jakub. sbírka, tato odchylně.)

Král (str. 311) připomíná jinou rodinu téhož jména a erb její, totiž štít a v něm klín zdolu nahoru červený, v němž jest vlk své přirozené barvy, ostatní pole jsou bílá a v každém je po červené lilii. Klénotem jsou 3 péra, červené, bílé a černé.

Volf z Volfsburka. Hanuš Volf z V. obdařen l. 1568 erbem a heslem tuším z Říšské kanceláře. Jeho potomku Bohumírovi V. z V. radě a kancléři purkrabě Vartenberského dán l. 1669, 4. května majestát na rytířský stav kr. Č. a vysazen mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a od čáry dělící vyniká černé křidlo orličí, 2. 3. červené a na něm žlutá hlava lvova. U prostřed jest černý štítek a na něm pošikem žlutý pruh, na němž jest vlk své přirozené barvy s rozzavenými ústy Dva otevř. helmy s korunami a přikr. černými žlutými a bílými červenými. Nad levým jsou dvě orličí křídla, barvami rozdělená, levé (shora) bílé a červené, pravé červené bílé a mezi těmi křidly polovičný lev korunovaný s rozz. ústy, an pravou nohou drží červené a levou dolní bílé křidlo. Nad pravým helmem dva buvolové rohy, též barvami rozdělené, levý (shora) černý a žlutý, pravý žlutý a černý a k tomu polovičný vlk své přirozené barvy ke lvu obrácený, drže horní černou část buvolového rohu. (Reg. královská.)

Volfingár z Ploskovic. Již majestátem l. 1534, 25. dubna dán byl Janovi Volfovi erb, jenž popsán při Březských. V majestátu pozdějším se píše, že se předkové Jana Rudolfa Volfingera z Volfsbachu psali z Ploskovic a že měli tento erb: Štít žlutý a u zpodu zeď z modrého kvadrátového kamene ve čtyřech řadách s čtyřmi stínkami a z ní hejduk až po kyčle vynikající, v sukni modré s prořezanými na loktech rukávy

a s knoflíky, též výložky okolo hrdla a pěsti zlatými, místo pasu pintu bílou s rozletitými k též straně pravé feflíky přepásán jsoucí a na ní po straně boku levého pošvu černou, při vrchu zlatem pobitou, zavěšenou mající, kteroužto on rukou levou a v pravé vyzdvižené šavli obnaženou s rukovětem a jilci při ní černými k sekání přes hlavu naměřenou drží a též hlavu oholenou tolikéž pintou modrou s rozletitými k levé straně feflíky obvázanou maje, přikryvadla žlutá modrá, točenice a nad ní týž hejduk. Že pak se psal z Volfsbachu, může se tím vysvětliti, že dostal l. 1609 erbovní list od Pontana. Majestátem l. 1612, 24. září byl ten erb potvrzen a polepšen takto: Štít poloviční, pravá polovice červená a přes ni uprostřed od pravé k levé vzhůru pošikem průh bílý a nejvýš při vrchu od strany levé ruka až po loket s rukávem bílým, za krk vlka své přirozené barvy, vzhůru sepjatého k pravé straně držící. V druhé žluté polovici starý erb, kromě že hejduk přes rameno levé dolů pod rukou pravou na řetěze zlatém groš zlatý na prsech zavěšený a v té bílé pintě (neb pásu) klíč bílý na černé šňurce přes jmenovanou zeď převěšený má, přikryvadla bílá červená a modrá zlatá, koruna zlatá a hejduk, jako na štítě. Také mu dovoleno, aby se psal z Volfsbachu a z Ploskovic. Jiným majestátem (1626, 2. ledna) přidán mu uprostřed štítu štítek modrý bobkovým věncem ozdobený, v němž je písmena F. (Reg. král. Meraviglia tab. 126.)

Volfrsdorfár z Volfrsdorfu. Erb rodiny této byl prý štít modrý a na něm bílý vlk nesa dvě křepelky v mordě. Klénotem je týž vlk poloviční. Tak Král na str. 327.

Volknpergár z Volknperka v. Vlk.

Volynský z Vladoře v. Ursin.

Vondorfer ze Svobodné hory. Král Ferdinand dovolil (1529, 15. července) Kašparovi *Vondorferovi* a Šebestianovi *Paungartlovi,* aby se psáti mohli z Svobodné hory a obdařil je tímto erbem:

Štít na dvé rozdělený, vrchní polovice brunátná, dolní bílá a v tom štítu gamsík z skály vyskakující, drže v ústech prsten zlatý s rubínem, maje růžky a kopyta zlaté, nad štítem helm s přikryvadly brunatné a bílé barvy se zlatými kraji a nad tím gamsík jako na štítě kromě skály. (Arch. šlechtický a reg. král.) Pozn.: Brunatná barva zdá se mi býti karminová; soudím tak z herbářův, kdež jest řeč o brunatném květu, na př. bukvice (betonica).

Vořikovský z Kunratic. Majestátem l. 1604, 27. července dovoleno Markovi *Jozefovi,* Václavovi *Kundrátovi* a Janovi *Altovi,* aby se psali z Kunratic a dán jim erb tento: Štít na příč (vlastně pošikem od pravé k levé vzhůru) rozdělený, hořejší polovice černé, dolejší bílé barvy, přes celý štít lev k pravé obrácený, v horním poli žlutý, v dolním modrý, v přední noze pravé tři klasy pšeničné, v levé radlici železné barvy drže, přikryvadla žlutá černá a modrá bílá, koruna, z níž vynikají dvě křídla rozložená a barvami na příč rozdělená, pravé bílé modré, levé žluté černé

a mezi nimi polovice téhož lva, jako na štítě. (Reg. král.) Žádný z těchto neměl mužského potomstva, takže rodiny jich do polovice 17. věku i po přeslici vymřely. K tomuto erbu byl patrně přijat Václav *Vořikovský*, nákladník pražský, jenž se píše poprve l. 1620 z Kunratic. Jeho erbovní strýcové byli od téhož přijetí Alexander *Rumpál*, Floryan *Slanský* a Jan *Ostrovec*, všichni též z Kunratic, ale není před rukama majestátu, který by byl toho potvrzoval, ale byl snad od Bedřicha Falckého. Avšak jiným majestátem (1659, 22. června) polepšen byl erb ten tak: Štít poloviční, v pravém poli zlatém černá korunovaná orlice, v levém modrém od zpodu bílá zeď, černě štrejchovaná, dílem od děl pobořená, z níž vyniká po kýty žlutý lev pod korunou s ocasem rozdvojeným, vyhazuje pravou nohou bílou kouli a levou se o hradbu opíraje, turn. helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, křidlo bílou, červenou a žlutou barvou pošikem rozdělené a za ním ruka s ramenem oděná, držící v hrsti meč se zlatou rukovětí a zl. kříži. (Vydán prý z kanceláře České, ale není v král. rejstrech.) Když byl 1683, 18. února Danielovi Františkovi V. stav rytířský starožitných rodův dán, polepšen erb zase takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli tak jako bylo v pravé polovici posavadního štítu, v 2. modrém zase posavadního štítu levá polovice 3. pošikem rozdělené, nahoře černé, dole bílé, přes pole celý lev s rozdvoj. ocasem, nahoře žlutý dole modrý, drže pravicí přední radlici a levicí tři klasy ječné, dva turn. helmy s korunami a přikryvadly červenými bílými a černými žlutými, za klénoty v pravo poloviční lev jako v 3. poli (ale obraceje ostří radlice ke koruně), v levo křidlo pošikem černé bílé a za ním již řečená ruka s mečem. (Reg. král.) Poněvadž erb ten jen Danielovi samému platil, obnoven jest 1730, 27. května Karlovi Nikanorovi V. a platí podnes. Erb ten jest: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole žluté s černou orlicí (pod korunou), 2. modré s bílou hradbou, z níž vyniká k pravé žlutý lev s ocasem rozdvojeným, drže bílou kouli, 4. černé a bílé se lvem, jako v předešlém i s tím co drží, helmy a přikryvadla také tak, za klénoty v pravo zase lev, jako v předešlém, v levo však dvě křidla barvami rozdělená žluté červené a žluté černé a mezi nima ruka s mečem. (Reg. král. Meraviglia tab. 36 (odchylně). Viz též Genealogisches Taschenbuch der Adeligen Häuser, Wien 1905 na str. 594.)

Voz z Rovin v. Komedka.

Vranovský z Blíškovic. Majestátem l. 1579, 25. února povoleno Jiříkovi Vranovskému, aby se psal z Blíškovic a dán mu tento erb: Štít v půli pošikem od pravé strany vrchu až do zpodku levé strany rozdělený, vrchní pole bílé a v něm havran pták na dubové osece stojí k pravé straně obrácený, zpodní díl žlutý a v něm u zpodku kopček černý a na něm pařez dubový s dvěma vyrostlými listy a žaludy, jeden uprostřed a druhý u vrchu téhož pařezu, kolčí helm s přikryvadly žlutými bílými a žlutými černými, nad tím černé křidlo havraní rozkřidlené. (Reg. král.)

Vratislavský ze Zvole (i Zvyle a Zvůle), rodina erbovní, jejíž předek Enoch Kliment byl v l. 1600—1680 hejtman na Opočně a tak se psal teprve od r. 1659. (Rojkovy výpisky z arch. Opočenského.)

Erb jejich byl štít červený a u jeho zpodu zelená hůrka, z níž vyrůstají tři bílé lilie květiny na stoncích s zelenými lupeny; též znamení je i za klénot. (Tak na pečeti Jana Jiří r. 1686 v arch. DZ. III, 22, též Král na str. 352.)

Vrbčanský z Velišova. Jan V. přijat k erbu Jiří, Pavla, Petra a Jana z Velišova, což majestátem l. 1529, 11. října potvrzeno. Tím přijetím nabyl tohoto erbu:

Štít modrý, v němžto jsou 3 makovice žluté s korouhvičkami, dvě křížem nahoru stojíce a třetí přes ně rovně překocená, nad štítem helm turnýřský, na kterém přikryvadla žlutá modrá visí, a nad tím nade vším svrchu stojí tři makovičky s korouhvičkami. (Reg. král.) Tak i na pečeti Janově r. 1539 v arch. Českobrodském.

Vrbčanský z Vrbčan. Janovi Vrbčanskému dán majestátem d. 1557, 23. dubna tento erb:

Na štítě žlutém polovice koně černého až po zadní kyta předními nohama ke skoku se majícího, k pravé straně obráceného, helm s přikryvadly žlutými a černými, a nad tím dvě křidla orličí rozkřidlená, pravé černé a levé žluté. (Reg. král.)

Vrbík z Žaboklik. Majestátem l. 1530, 16. ledna dovoleno Burjanovi Vrbíkovi, aby se psáti mohl z Žaboklik, a dán mu tento erb: Štít na dvé rozdělený, přední (pravá) strana bílá, druhá červená a v té bílé jest půl páva přirozené barvy a nohou pravou jako vykračující, a v té červené druhá polovice zadní (téhož páva) s ocasem rozprostřeným až s hlavou za rovno, helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím vším jest vocas pápový rozprostřený. (Reg. král.) Téhož erbu nabyl (1593, 15. května) Václav, předek *Rotlebův z Žaboklik.*

Vrchovský v. Perger.

Vrochyně z Reptů, rodina na Moravě osedlá, z nichž se někteří v 17. století do Čech přestěhovali. Erb jejich byl modrý štít a v něm stříbrný pruh; nad tímto i pod ním po růži pětilisté zlaté a stonku o třech lístcích, klénotem jest čáp v pravo obrácený stojící. (Kolář z rukopisu arch. mus. o Přichovských. Jinak je vyobrazen v díle Blažkově (tab. 56, Wrochem.): Štít jest bílý, uprostřed červený pruh jako řeka, nad ním 2 červené růže a pod ním jedna, přikr. červená a bílá s točenicí týchž barev. Klénotem jest bílá labuť. Srov. Králův spis na str. 288.

Vršovský z Kapíhory v. Severyn.

Vršovský z Těšetin. Majestátem l. 1597, 15. července, povoleno Janovi a Václavovi, bratřím Machům Vršovským, které Jiřík z Těšetin do rodu přijal, aby se psali z Těšetin a potvrzen jim tento erb: Štít červený, v němž pták hýl své přirozené barvy, přikryvadla černá bílá, koruna a nad ní hýl. (Reg. král.) S tím se srovnávají pečeti Janovy 1599 a 1606.

Vrutický z Drsníka. Erb rodiny této byl prý štít pošikem poloviční, horní pole žluté, dolní bílé. Po celém štítě je ruka vynikajíc z modrých oblak, majíc rukáv s modrým a žlutým pruhováním a držíc pero modré, zlaté a bílé; klénotem je táž ruka. Tak Král na str. 301.

ze Všehrd. Po vsi Všehrdech u Údlic v Žatecku nazývali se ve 14. a 15. století rozličtí vladykové a naposled jakási Dorota, po níž zdědil právo ve Všehrdech Daniel, měšťénín Starého města Pražského. Týž vzdal l. 1478 toto své právo synům Martinovi, Václavovi a Janovi. (Arch. Český XXVIII, 350). Tito, jak se zdá, jsou Vlčíhrdlové totiž Jan (1483) od Vlčího hrdla, jenž se píše l. 1498 ze Všehrd a Martin, jenž se píše l. 1493 také ze Všehrd. A protože Všehrdy se od r. 1498 v držení Janově vyskytují, zdá se, že král Vladislav dal dotčeným bratřím erb a heslo před r. 1493. Týž král polepšil Janovi *Šlechtovi*, svému sekretáři a Janovi Vlč. ze Vš. jich předešlý erb, totiž vlka polovičného v červeném štítě tak, aby patřen byl, jak vyskakuje ze zlatého oblaku, ozdoba helmice aby vrch štítu prsténky a závitky rozmanitě se vinouc a otáčejíc, objímala a nad helmicí aby byla zlatá koruna drahými kameny ozdobená, z níž vlk polovičný vyniká. (Reg. král.) Ale jakož se vyskytuje Jan Šlechta jako erbovní strýc Vlčíhrdlův, tak jím byl i *Augustin* (Kösenbrot) doktor v dekretech a svob. uměních. Když pak ti přijali k erbu *Jiříka ze Všehrd* „a jeho spravedlivé dědice", potvrdil král Vladislav i tomuto erb, totiž na zlatočerveném štítě půl vlka šedivého s červeným jazykem, vyskakujícího jako ze zlatého lupení, helmici, přikryvadla modrá bílá i červená, korunu a půl vlka. (Arch. min. vnitra, 1503, 22. pros.) Jakubička má oblak bílý, štít modrý, vlka hnědého, Meraviglia tab. 29 a Král (na str. 327) štít modrý a tento vlčí hlavu.

K dotčenému erbu byl také přijat M. *Viktoryn Kornel* Chrudimský a slove proto Šlechtovým strýcem co do společného erbu. (Rybička v ČČM. 1856, III, 87.) Protože se však Viktoryn psal již r. 1495 ze Všehrd, zdá se, že byl buď od Šlechty aneb od Vlčíhrdla krátce před tím k erbu přijat.

K dotčeným erbovním rodinám patří i *Chaničtí ze Všehrd.* Předek jich Václav Chanický (tak zvaný po vsi Chanicích, nyní Chejnicích) zakoupil se ok. l. 1477 v Praze († 1483). Ke vdově (po druhé vdané za Jiří zlatníka) přiženil se před r. 1505 Jíra Chanický a to jest bezpochyby týž Jiří, který se v majestátu l. 1503 připomíná. On se tak nepíše, ale píše se tak Řehoř, jeho dědic. (Teige, Základy I, 1. díl.)

Všerub z Kolburka v. Koch.

Vulteryn z Libéhory v. Hubecius.

Vunšvicové z Vunšvic, kteří sem přišli z Lužice, měli za erb: Štít černý, u jehož zpodu trávník zelený, na němž jelen bílé barvy na zadních nohách stojící a vzhůru vyskakující se spatřuje, přikryvadla červená černá a za klénot polovičný jelen s červeným vyplazeným jazykem a červeným obojkem na hrdle. Když obdržel Jiří z V. (1629, 15. října) Říšské šlechtictví, polepšen mu erb tak, aby měl jelen na obojku pís-

mena F II. (Jak. sb., Miltner, Privatmünzen 701, Meraviglia tab. 56.) Kadich-Blažek tab. 129, Hrady IX. tab.)

z Vykrantic. Majestátem l. 1554, 8. května dán Kašparovi jinak Matějovi z Vykrantic tento erb: Štít na příč na dvé rozdělený, zpodní pole modré, z něhož od levé strany oblaky nabělavé a z nich vyniká střelec od zpodku až po prsy i s předníma nohama koni nápodobný žluté barvy, vrchní pak pole žluté, do něhož týž střelec až po pas člověku nápodobný maje oděv sukničku modrou, obličej i ruce černé, na hlavě modrý kalpak, drže luk tatarský černý vytažený k pravé straně, střelou žlutou naložený, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými modrými, nad helmicí věnec zelený břečťánový spletený, z něhož dva rohy buvolové křivolaké na horu stojíce vynikají, pravý žlutý, levý černý, a v témž pravém rohu u vrchu černá a v levém žlutá hvězda, mezi kterýmižto rohy jest muž střelec až přes kolena v modré župici, žlutou pintou na polo opásaný, maje na hlavě modrý kalpak a luk se střelou. (Reg. král.) Tak i na jeho náhrobku otřeném v Čáslavi, kdež však z konské polovice nic viděti není, proto omylný popis u Krále na str. 318.

Výšek z Vyskořic v. Pelhřimovský.

Vyšín z Klarenburka. Majestátem daným 1652, 13. listopadu povoleno Václavovi Vyšínovi za jeho platné služby při obléhání Prahy, aby se psal z Klarenburka a dán mu tento erb: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré, dva pruhy žluté na pokos hořejšími konci pospolu spojené (krokvice) a po stranách červenými liliemi na způsob plápolajícího ohně potažené, mezi nimiž jest měsíc rohoma vzhůru obrácený, nad nimi pak po obou stranách po hvězdě o šesti paprscích, 2. 3. pole červené, věže okrouhlá čili bašta s třemi střílnami, turn. helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými modrými, nad tím noh pták žluté barvy pok korunou královskou, k pravé straně obrácený až pod kyčle vyniká, maje ústa rozzavená, jazyk vyplazený a křidla podle sebe k levé straně roztažená, ocas pak pod sebe skrze nohy protažený a drže předními pazoury železnou kouli. (Rybička v Pam. arch. IVa, 68, Meraviglia tab. 34, též Král na str. 296 [dokládá o měsíci a hvězdách, že jsou bílé barvy]).

Výškovský z Vildšteina. Majestátem l. 1573, 10. března povoleno Janovi Výškovskému, aby se psal z Vildšteina a dán mu tento erb: Štít červený, v němžto u zpodku pahrbek bílý, zeleným mechem porostlý, z kteréhož půl medvěda zvířete své přirozené barvy po zadní kyta vyniká, majícího tlapy přední rozložené, okolo hrdla obojek zlatý s kroužkem stříbrným, ústa rozzavená, jazyk červený vyplazený, přikryvadla červená bílá a za klénot půl téhož medvěda. (Reg. král.)

Záblatský z Libentálu. Rodina tato, o níž není známo, jestli byla z České kanceláře povýšena, měla erb tento: Štít, pošikem od pravého rohu, horního na dvě polovice rozdělený, v horní černé zlatý lev v běhu s rozdvojeným ocasem drže v pravé přední noze červenou růži, zpodní polovice je

na čtyři pruhy, bílý, červený, bílý a červený (zhora počítajíc) rozděleno, přikryvala černá zlatá, a červená bílá, klénot, dvě složená křidla, zpodní černé, vrchní tak jako zpodní polovice štítu a mezi nimi vyniká lev až po kýty, tak jako ve štítu, drže červenou růži. (Jak. sb. Král na str. 301.)

Záblatský z Tulešic. Matouš Izidor Záblatský pocházel z Vimberka, ale vyskytuje se od r. 1653 na Moravě. Majestátem d. 1677, 23. února povoleno mu, aby se psal z Tulešic a dán mu erb, heraldicky málo vkusný, totiž: Štít modrý, v němž od zpodku dva pahrbky zelené až téměř do polovice štítu vynikající (rozuměj toliko po stranách a nikoliv uprostřed), mezi nimi strom palmový (ovšem palmě nepodobný, protože nízký) s ratolestmi rozloženými, něco se nad ty pahrbky vyzdvihuje, mezi těmi ratolestmi na témž palmovém stromu kámen mramorový čtverhranatý své přirozené barvy, načervenalý s rukovětí u vrchu a na něm dvě křidla orlová brky proti sobě, vzhůru rozprostřenými, veskrze bílé barvy se vznášejí (tedy dvě křidla rozložitá, jako obyčejně bývá). Nad štítem ot. helm s přikr. bílými červenými a bílými modrými, koruna a na ní týž mramorový kámen a křidla. (Reg. král.) S tím souhlasí erb Jana Z. z T. v rodopisné sbírce zem. arch. Jak. sb., z části i Král na str. 119. Meraglivia na tab. 127 má nezřetelný obraz, tak i Kadich-Blažek tab. 129.

Začal z Biletína Jan Z. z B. sekretář u České kanceláře bezpochyby již erbovní muž, obdarován byl (1629, 12. listopadu) rytířským stavem a vysazen mu tento erb:

Štít poloviční. V pravém žlutém poli bílá orlice s čer. vypl. jazykem, levá polovice trojdílná, nahoře a dole bílá, uprostřed červená a v horním bílém poli červená růže o pěti listech a se žl. jádrem, v dolním bílém poli na 2 zelených pahrbcích dva kapouni proti sobě stojící pestrých barev, majíce krky otočené zlatým kruhem a nad nimi zlatá hvězda. V prostředním poli není znamení. Ot. helm pod korunou a přikr. černými zlatými a bílými červenými, nad ním dvě křidla rozložitá, barvami na příč dělená, pravé zlaté černé, levé bílé červené. (Reg. královská, Kadich-Blažek na str. 255., a tab. 180.) Týž erb i s rytířstvím dán (1655, 18. října) Ondřejovi Začalovi, kr. rychtáři v Unčově a bratru předešlého.

Zahořanský z Orlíka. Majestátem daným 1600, 14. června povoleno Pavlovi Z., aby se psal z Orlíka a dán mu tento erb: Štít poloviční, pravá polovice modrá a v ní dole ze zpodku tři pahrbky zelené, dva sobě rovní a prostřední něco vyšší, na němž orel pták žlutý, maje křidla nahoru vyzdvižená, k pravé straně obrácený, drže v pysku svém prsten zlatý, druhá polovice bílá a v ní tři růže, jedna pod druhou, žluté barvy, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými a bílými žlutými, nad tím dvě křidla orličí proti sobě barvami na příč rozdělená, pravé žlutě modré a levé bílé žluté (Reg. král.) Odchyluje se Král na str. 268.

Zahrádecký z Lipence. Král Ferdinand povolil (1545, 10. září) Janovi Z., aby se psal z Lipence a dal mu tento erb:

Štít bílé barvy, v němž červená noha pštrosova, majíc u zpodku zlaté kopýtko, přikryvadla červená bílá a 2 křidla orlova, mezi kterými červená ruka otevřená s 5 prsty se vidí. (Reg. král.)

Zahrádecký a *Zahradský z Vlčíhory.* Majestátem d. 1549, 23. února dovoleno Václavovi *Podhradskému,* aby se psal z *Vlčí* a ze *Psí hory* a dán mu erb: Štít poloviční, v pravém modrém poli vlk sivé přirozené barvy na zadních nohách, maje v ústech vouzeji (houžev), vzhůru stojící, v levé polovici žluté pes chrt bílé barvy, maje obojek bílý na hrdle, též na zadních nohách stojící a k vlku obrácený, přikryvadla žlutá modrá a za klénot půl vlka ve skoku. Týž erb dán 1552, 6. ledna Jiljímu a Mikuláši *Zahradským,* aby se psali z Vlčíhory. Konečně připuštěni k témuž erbu 1564, 3. ledna. Václav a Jan, bratří *Zahrádečtí,* aby se také psali z Vlčíhory, dán jim týž erb, ale vypuštěna slova „maje v ústech vouzeji". (Reg. král.) Tak i na pečetěch Václavově (1572), Mikuláše staršího (1580), a Vilémově (1604. K tomu lze přirovnati erb Rajských z Dubnice. Obraz erbu Zahradeckých jest na náhrobku v Kovářově. Popis též u Krále na str. 267.

Zahrádka z Divic v. Divický.

Zahrádka z Louštyně. Císař Rudolf dovolil (1596, 12. března) Danieli *Staňkovic,* bakaláři, Janovi *Zahrádkovi,* radnímu, oběma v Rakovníce a Šimonovi *Svachovi,* měšťěnínu Starého m. Praž., aby se psáti mohli z Louštyně a dal jim tento erb:

Štít poloviční, pravá polovice 4 pruhy žlutými a tolikéž modrými na příč rozdělená, druhá polovice bílé barvy, v kteréž u zpodu skála o 3 pahrbcích, z nichž při pravé straně pahrbek něco větší a při levé straně něco nižší nežli prostřední, jest, a na té skále kamzík své přirozené barvy, na zadních nohách vzhůru postavený a k pravé straně obrácený, jak zadní tak i přední nohy rozložené maje se vidí, nad štítem kolčí helm s točeničí a přikryvadly žlutými modrými, nad tím nade vším dvě křidla orličí rozkřídlená a barvami na příč rozdělená, pravé modré žluté, levé žluté modré a mezi těmi křidly půl kamzíka po zadní kýty, tolikéž své přirozené barvy se vidí (Levý, Děje Rakovníka 213—214). Brzo po vydání téhož majestátu učinili dotyční tři erbovníci spolek s Janem *Vídovlí,* Janem *Jedličkou,* Matějem *Málou* a Janem *Obmanem,* že je přijali za erbovní strýce. Obman psal se z L. již 1597, ale majestát na připuštění erbu dán teprve l. 1607, 3. prosince (Reg. král., klamně Král na str. 284).

Zahrádka Sovinský z Eylenfelzu. Kryštof Zahrádka nadán l. 1565 erbem a heslem, ale z České kanceláře nic takového nevyšlo. Vnukovi jeho Lukáši Zikmundovi, radnímu v Čes. Budějovicích, obnoveno vladyctví (1669, 9. září), a polepšen erb, jenž byl takový:

Štít na čtvero křížem rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm prostý lev bílé barvy, an drží šavli, 2. a 3. pole černé a v něm sova, levou nohou na skále stojíc a pravou nohou držíc šíp, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dva buvolové

rohy, barvami na příč rozdělené, žlutý černý a bílý červený a mezi nimi lev tak, jako na štítě (Reg. král.)

Zahrádka z Turova v. Jahodka.

Záhrobský z Těšína v. Korálek.

Zajíček z Worchainu, Král Ludvík dovolil (1523, 8. září) Kryštofovi *Zajíčkovi*, Václavovi *Turkovi* a Volfovi *Hutšmukárovi*, aby se mohli psáti z Worchaynu a dal jim tento erb:

Štít blankytný a v štítě štrych (neb pruh) zlatý a na tom štrychu zajíc tureckou střelkou prostřelený, a u té střelky pozlacený tulej a peří u střelky pozlacené, nad tím štítem helm s fafrnochy blankytné a zlaté barvy a na helmě „tím způsobem jako v štítu" (totiž zajíc prostřelený — List v arch. zemském Brněnském).

Zakostelský z Bílejova Petr *Bílejovský* a Jan a Jakub, bratří Zakostelští nabyli erbu a vladyctví l. 1552 a to snad z Říšské kanceláře, poněvadž majestát není zapsán v rejstrech královských, v nichž je však zmínka o mastátu l. 1552 vydaném. Erb jich popisuje se l. 1561 takto: Štít na tré rozdělený, od zpodku z prostřed (snad až prostřed štítu z tenka(?) a k vrchu k pravé i levé straně štítu černé široké pole, v němž žluté rádlo ostřím dolů obrácené, ostatek štítu z obou stran od zpodku červené a v každém bílá lilie, kolčí helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křidla barvami na příč rozdělená, pravé (zhora) černé bílé, levé bílé černé, mezi kterými pak je rádlo ostřím do koruny obrácené. Majestátem d. 1561, 21. listopadu připuštěni k témuž erbu M. Matyáš *Kolínský* a Jiřík *Rozum*. (Reg. král. Rybička v Pam. arch. IV. b. 62). Majestát v arch. Lounském. (Viz Věst. Uč. Spol. 1898, XIII. str. 71.)

Záleský ze Zmyslova v. Lhotka.

Zalužanský ze Zalužan. Král Vladislav obdařil předka Zalužanských erbem a heslem, což pak císař Rudolf Adamovi Z. potvrdil (1593, 29. června). Erb jich byl štít modrý a na něm polovice jelena, jako ve skoku, nad štítem kolčí helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými a nad tím nade vším dvoje jelení rohy tmavé barvy. (ČČM. 1848, I, 301. Jakub. sbírka Král na str. 329. Srov. též Pam. arch. VII, 360.)

Zalužický z Rozentálu Jan Z. z R., hejtman na Konopišti, obdařen (1710, 22. dubna) erbem a heslem. Erb jeho byl tento:

Štít na příč dělený, v horní části tři pruhy nad sebou, horní a zpodní červený, prostřední bílý a v něm dvě červené růže, jedna vedle druhé, ostatek štítu jest modrý a v něm dva žluté klíny vzhůru stojící a špicemi červeného pruhu se dotýkající, mezi nimiž jest květina narcis své přirozené barvy, nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly červené a bílé barvy, nad tím dvě křidla rozložená, barvami tak dělená, že každé je zhora a zdola červené, uprostřed pak bílé s červenou růži (Jakub. sb. Král na str. 279.)

Zalužský z Helfenšteina. Synům n. Pavla Zalužského, měštěnína v Táboře, dáno majestátem l. 1606, 13. listopadu právo, aby se psali z Helfen-

šteina a dán tento erb: Štít na příč polovičný, v hořejším černém poli polovice lva přirozené barvy, maje ústa otevřená, jazyk vyplazený, drže v předních nohách střelu, an je obrácen od levé k pravé a vzhůru vyzdvižen, ve zpodním poli červeném pole na způsob krokvice bílé, v němžto červená lilie dvojnásobná a po stranách v červených dvou polích též v jednom každém lilie bílá, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a červenými bílými a točenicí týchž barev s rozletitými feflíky, červenými bílými a červenými žlutými, za klénot dva buvolové rohy, pravý žlutý černý, levý červený bílý a mezi nimi polovice lva jako ve štítě. (Reg. král.) Tak: na pečeti l. 1723 v Dírném, v Jak. sb. a Král na str. 283.

Zálužský z Ostroskal. Císař Rudolf obdařil (1588, 15. listopadu) Václava Z. erbem a heslem. Erb jeho byl štít polovičný, v pravo modrý, v levo žlutý a v témž štítu u zpodu dvě skály, na nichž kamzík stojí ve skoku. klénotem byl týž kamzík po kýty (Naučný slovník. Král na str. 271.)

Zálužský ze Zalužic. Erb rodiny této byl štít modrý a na něm kuše napjatá i s heverem žluté barvy, přikryvadla týchž barev a nad helmem dva rohy, zhora modré, od zpodu žluté a mezi nimi táž kuše, jako na štítě. (Jakub. sb. Král na str. 363. Kadisch-Blažek tab. 129 zobrazuje rohy na vrchu žluté a od zpodu modré.)

Záruba z Věčína. Král Jiří propůjčil (1462, 3. března), erb neboližto znamení vladyctví Oldřichovi Z. z V. totiž štít modrý a v něm plechovnice zlatá a nad štítem helm, na kterémžto přikryvadlo a nad helmem dvě péra štrosová a šerou barvou připravená a ohnutá různo jedno od druhého, na témž helmu mezi těmi dvěma péry druhá plechovnice též zlatá a vůkol modrou barvou flores (květy) a žlutou pospolu potaženy. (Kopie v arch. města Prahy.) — Ten erb pak dán Brodským z Větčína.

Zkrybničtí ze Zarybenska byli potomci Ondráčka Lýska (1496), jenž, seděl za velkým rybníkem Čáslavským a odkud byl nazýván Zárybnickým. Potomci jeho, Samuel a Jan, nadáni (1614, 24, března) titulem ze Zarybenska a erbem, jenž se takto popisuje: Štít žlutý, v němž pták čápě své přirozené barvy, vzhůru vyzdvižený, rozkřidlený a k pravé straně obrácený s rozzavenými pysky, oběma nohama na okouna, jenž nad vodou při zpodku štítu splývá a tolikéž k pravé straně obrácen jest, stojící se spatřuje, kolčí helm s přikryvadly, žlutými černými a točeničí týchž barev, nad tím dvě křidla orličí proti sobě postavená a na příč barvami, totiž žlutou a černou střídavě rozdělená, mezi nimiž ryba okoun s ocasem vzhůru vyzdvižená. (Pam. arch. V, 359, též Meraviglia tab. 36. Král v Heraldice na str. 341. Ještě jednou pak opakuje Král o též rodině na str. 368, ale popisuje jiný erb.)

Zástup z Křížkovic. Erb rodiny této byl prý štít žlutý a v něm červené srdce šípem prostřelené; klénotem je též srdce zdobené červeným bílým praporcem. Tak Král na str. 322.

Zatočil z Levenbruku. Císař Leopold dovolil (1659, 5. července) Janovi Norbertovi Zatočilovi, aby se psal z Levenbruku a dal mu tento erb:

Štít modrý, u jehož zpodu vodoteč a přes ni most ze štukoví s dvojím sklenutím, na konci jeho 2 šancovní koše (památka obrany r. 1648) a za ním žlutý lev s ocasem rozdvojeným a korunou, maje levou přední nohu na levém koši a pravicí meč k ráně tase, nad štítem turn helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými nad tím vším dvě křidla orličí sedmkráte barvami dělená, pravé čtyřikráte červené, třikráte bílé, levé čtyřikráte černé, třikráte žluté a mezi nimi týž lev, ale drže v pravé ruce zelený věnec, v němž je zlaté L I. (Reg. král.)

Závěta ze Zavětic. Majestátem d. 1597, 21. ledna dovoleno Jiříkovi Závětovi, aby se psal ze Zavětic a dán mu tento erb: Žlutý štít na poli na pokos od pravé strany k levé vzhůru rozdělený, na vrchním poli orel (vlastně orlice) vzhůru rozkřídlený, od levé strany k pravé hlavou a pyskem obrácený, nohy rozložené maje, ve zpodní polovici při vrchu modrý pruh, též pokosem položený (a ostatek ovšem žlutý), kolčí helm, přikryvadla žlutá černá a žlutá modrá, ze zlaté koruny vynikají tři péra pštrosí, dvě modrá a prostřední černé (Reg. král., Rybička v Pam. arch. III, 32) tak i v Píseckém museu, též Jak. sb., kromě že jde rozdělení od pravé dolů k levé a tu a i v Králově Heraldice na str. 304 jedno pero zlaté. Též Meraviglia na tab. 144.

Zbyněk z Letošic v. Macer.

Zbytek z Greifenberka v. Albin.

Zděnín z Děnína. Císař Ferdinand dovolil (1562, 14. července) Václavovi a Janovi Zděnínům, aby se psáti mohli z Děnína a vysadil jim tento erb:

Štít popelaté neb šeré barvy, kterýž 3 štrychy neb pruhy černými přes příč rozdělen jest, nad štítem kolčí helm s přikryvadly černými a popelatými a nad tím nade vším po pravé straně půl nohy medvězí černé a po levé půl rohu volového, popelatého neb šerého se vidí (Reg. král.)

Zdichen z Jelení hory v. Jelínek.

Zelendár z Prošovic. Václav z Prošovic přijal k erbu Kašpara *Zelendára*, Jana *Jíšu* a Martina *Divišovského*, aby se psali jako on. Majestátem d. 1537, 18. dubna to potvrzeno a dán jim erb: Štít červeného pole a v něm z oblaku vyniká ruka celá od ramena oděná, v hrsti tři bílá pštrosová péra držíc, přikryvadla červená bílá modrá a za klénot táž ruka, jako ve štítě i s pery. (Reg. král. Pam. arch. X, 269, tak i v Jak. sb., Král na str. 320. a v Hradech VIII. na tab.)

Zelenka ze Štorchenfeldu. Jgnác Zelenka obdržel (1755, 26. února) rytířský stav, aby se psal ze Štorchenfeldu a s tímto erbem:

Štít křížem rozdělený, 1. 4. pole na příč děleno, nahoře červené, dole bílé a v obou zelená ratolest se 3 žlutými růžemi, 2. 3. pole modré a v něm na zeleném zpodku čáp ke vnitřku obrácený, drže v noze hada. Dva otevř. helmy s přikr. zelenými a bílými modrými, na prvním ratolest růžová mezi dvěma křidly barvami na příč dělenými, s pravým (shora) žlutým a červeným, levým červeným a žlutým, na druhém týž čáp mezi dvěma

buvolovými rohy též dělenými pravým bílým a modrým, levým modrým a bílým (Reg. královská, Král na str. 296.)

Zelotin z Krásné hory. Císař Maximilian dovolil (1570, 25. října) Václavovi *Zelotínovi* a Tomáši *Jilovskému*, aby se psali z Krásné hory, při čemž jim vysazen tento erb:

Štít poloviční, v pravo bílý, v levo modrý a uprostřed osoba mužská Perseus ve zbroji, v pravici v bílém poli drže šavli napřaženou a v modrém poli panenskou hlavu Medusy s hady místo vlasův s zlatou hvězdou na čele; Perseus jest ozdoben 11 hvězdami po těle a křidloma na nohou; nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými modrými a bílými modrými, nad tím křidla barvami na příč rozdělená, modré bílé a žluté modré a na každém tři hvězdy (žluté), jedna nahoře druhá dole, třetí kde se barvy dělí a mezi těmi křidly Perseus jen po stehna (arch. šlechtický.)

ze Zelštranku, přijmení rodiny málokdy se vyskytující. Erb jich byl štít modrý, v jehož prostředku je na příč široký pruh bílý, po jehož horní i dolní straně jest 6 zubův neb trojhranův žlutých, jako lze spatřiti u pily, nad štítem kolčí helm s přikryvadly modrými žlutými a nad tím tři žluté holi neb tyčky, na nichž jsou tři paví kyty, na káždé jedna (podle Krále žluté kolo vozní posázené pavími pery — Jakub. sbírka, Král na str. 288.)

Zhorský z Kronberka Jiří Pertolt Pontanus jako cís. palatin dal l. 1601, 10. května Matěji *Pavlovskému*, Petrovi Partovskému (Pavlovskému), konšelu v Kladrubech, Mikuláši, Tomáši, Ondřejovi řečeným *Straka* a Mikuláši *Zhorskému* moc psáti se z Kronberka a tento erb: Štít trojdílný, v jednom (horním) poli zlatý lev s jiným bílým lvem v červeném poli stojícím zlatou korunu držící, pod níž je v bílém poli vrána stojící na zeleném pahrbku, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a modrými zlatými a jako klénot lev zlatý drže oběma nohama zlatý prsten se zeleným kamenem mezi dvěma křidly, pravým zeleným, levým červeným, kteráž obě jsou bílou barvou kropeny. (Kopiař Pontanův v knih. Strahovské.) Avšak takového erbu později neměli, nýbrž erb jejich byl takový. Štít na příč až u samého vrchu rozdělený, v horním černém pruhu dvě zlaté hvězdy podle sebe, v dolním modrém poli asi tři čtvrtiny štítu zabírajícím černá vrána s bříškem podbělavým, přikryvadla černá žlutá, točenice všech barev a za klénot táž vrána. (Jak. sb. Král na str. 274.)

Zhorský ze Zhoře. Již l. 1570 (29. března) obdržel Jiřík Z. ze Z. obdarování na erb, štít na příč poloviční, vrchní pole žluté a v něm půl modrého lva po zadní kýty a ve zpodním poli šachovnice žlutá a modrá. Jestli od něho pocházeli Zhorští v Klatovech, není známo. František, syn Jakuba kr. rychtáře v Klatovech, vyžádal si (1725), aby se mohl psáti z Kronberka a dostal erb jakého užívali *Zhořští z Kronberka* totiž modrý štít, na jehož vrchu jest černý pruh s dvěmi zlatými hvězdami a pod tím na zeleném pahrbku „aglaster" (vrána), jenž také byl klénotem. Ale majestát na to daný (3. srpna) buď mu nebyl vydán aneb od něho navrácen, neb zůstal a jest posud ve šlechtickém archivu. Nicméně psal se potom z Kronberka

a ze Zhoře. Teprve l. 1736, 16. května vydán mu nový majestát, aby se psal ze Zhoře a s tím také dán docela nový erb a takový, jenž se podobal erbu l. 1570 danému totiž: Štít poloviční pošikem od pravého horního koutu k levému zpodnímu koutu, v horním zlatém poli modrý lev až do polovice těla vynikající a k pravé obrácený s rozzavenými ústy, červeným jazykem a ocasem přes záda ohnutým a přední nohy s červenými drápy od sebe vystrkuje, zpodní polovice se zlatou a modrou šachovnicí, otevřený helm s korunou a zlatými modrými přikryvadly a za klénot polovice téhož lva jako na štítě. (Reg. král., Meraviglia tab. 36., Kadich-Blažek tab. 131, Blažek tab. 57, též shodně Jak. sb. a Král na str. 300.)

Zhudovský z Hyršova. Adam Myslík z Hyršova a na Košicích přijal k erbu (1580, 26. ledna) Jana Zhudovského na Zhudovicích, aby se psal z Hyršova, což se stalo s královským povolením. Zhudovští odtud měli týž erb jako Myslíkové v 16. století. Tak se spatřuje na křtitelnici v Starém Kníně erb Jakubův (1601), totiž pták maje v ústech kroužek, vyletuje z plamenův.

Zigel z Chocenic v. z Chocenic.

Zich z Gryfí hory v. Dvorský.

Zichové z Rosenfeldu. Majestátem d. 1765, 31. července obdržel Josef Zich, poštmistr v Sobotce, šlechtictví, aby se psal z Rosenfeldu a obdařen tímto erbem:

Štít poloviční, v pravém bílém poli červená růže, v levém červeném dvě bílé růže. Otevř. helm pod korunou s přikryvadly bílými červenými, nad tím dva buvolové rohy, pravý bílý, levý červený. (Reg. královská.)

z Zinzendorfu v. Kadich 131.

Zischka v. Trotzenau a Zischka viz Žižka II. odd.

Zlatník z Liboslavě v. Hlavsa.

Zlenický ze Zlenic. Majestátem d. l. 1558, 10. ledna vyzdvižen Mikuláš Zlenický, Čech, do stavu erbovníkův a dán mu tento erb: Štít modrý, v němž k pravé straně paví krk s hlavou bílé barvy, helm s točenicí a přikryvadly bílými modrými a nad tím pět per pávových své přirozené barvy. (Reg. král.)

ze Zlicka. Majestátem d. 1529, 7. října povoleno Brykcímu Prokopovi, bratřím Jindřichovi *Charvátovi* a Petrovi *Čapkovi*, aby se psali z Licska a dán jim tento erb: Štít modrý, v němžto jest slunce zlaté s paprsky, z něhož jest střelce znamení planetní, v kaftánku brunatném, helm s přikryvadly brunatnými, modrými (klénot není doložen RK.). Protože Brykcí byl rodákem Kouřimským, nelze pochybovati, že se chtěl psáti z Zlicka, ale psáván byl podle výslovnosti z Licka. Z Králova popisu na str. 357, lze znati, že si nechali potom na štítě jen slunce s dvěma rybkami a střelce si dali za klénot.

Zmyslovský ze Zmyslova v. Lhotka.

Znějovský neb *Zniovský z Korkyně.* Michal Bohuslav, pocházející z hrabství Turčanského v Uhřích a to z městečka pod zámkem Zniovem

přišel asi v l. 1616—1621 do Prahy, stal se sekretářem u komory, zbohatl a již l. 1626 koupil statek a psal se z Korkyně, maje prý vladyctví po rodičích. Snad měl erb podobný onomu vladyk z Korkyně a uviděl jej malovaný na Karlštejně, vyhlásil jej hned za svůj a po předcích a dovedl toho, že mu byl majestátem d. 1628, 17. února potvrzen. Erb ten byl štít modrý a v něm žlutá loďka, přikryvadla modrá žlutá, a za klénot loďka, z níž vyniká paví ocas. Ten erb mu polepšen a tak dostal docela nový erb totiž: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli sedm prutův vedle sebe od vrchu dolů a stojící, z nichž čtyři zlaté a tři modré, v 2. modrém loďka zlatá, z níž vyniká paví ocas, v 3. modrém lev zlatý ve skoku k pravé obrácený s červeným jazykem, rozdvojeným ocasem, drže v předních nohách střelu železné barvy, pronikající skrze měsíc zlatý, špicemi vzhůru obrácený, turn. helm. s přikryvadly modrými zlatými, zlatá koruna, z níž vyniká lev pod kyčle tak, jako ve štítě. Kromě toho mu svoleno, aby se psal z Korkyně a z Chalovic. (Reg. král. Meraviglia tab. 144. Kadich-Blažek tab. 132. Blažek tab. 58.)

Zub z Poněsic v. Pekárek.

Zumrfeldové jinak *Častlové z Tumnic*, vyskytující se v našich pamětech od r. 1543 měli na štítě tři ryby na příč, jednu nad druhou a za klénot rybu rovně zhůry dolů položenou. (Tak Kolář ze staré sbírky otiskův, snad v Roudnici, též v erbovníku Novohradském.)

Zumsande ze Sandberka. Císař Ferdinand III. povýšiv Jana řečeného zum Sande (na Písku) do stavu šlechtického (1653, 9. září), dal mu tento erb:

Černý štít, v němž jest modrý klín ostřím neb špicí vrchu štítu se dotýkající, na jehož zpodku jest hůrka s pahrbky a na jich temeni zlatí, hvězda o 6 špicích, v černých polích jsou dva žlutí lvi k sobě obrácená majíce korunky a rozdvojené ocasy, nad štítem turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a bílými červenými, nad tím dvě křidla orličí rozložená, barvami na příč rozdělená, pravé červené bílé, levé žluté černé a mezi nimi žlutý lev až po kýty, drže modrý štítek, na němž je znamení řečené vlčí udice žlutou barvou vymalováno. (Reg. král. Meraviglia tab. 37. Král v Hradech IV. na tab.)

Zvíček z Ochsenšteina v. Kyndlík.

ze Zvíkovce. Majestátem d. 1527, 30. května dán Václavovi ze Zvíkovce tento erb: Štít červený a v něm lilie (bílá), nad štítem helm s přikryvadly červenými bílými, nad tím svrchu dva rohy buvolové a v nich (totiž mezi nimi) lilie. (Reg. král.)

Zvíkovský ze Všerub. Král Ferdinand I. dovolil (1549, 31. srpna) Václavovi Zvíkovskému, aby se psáti mohl ze Všerub, dada mu tento erb:

Štít modrý, v němž 3 kotvice spojené žluté barvy, kolčí helm s přikryvadly modré žluté barvy a nad ním vším polovice kapra své přirozené barvy s hlavou k vrchu obrácenou. (Reg. král.)

Žabka z Drahobýle v. Krocín.

Žabka z Limburka, příjmení starožitné rodiny, jež pocházela z knížectví Litevského a v. 16. st. se usadila na Moravě. Erb jich byl štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červeném je žlutá střela roztržená (mající na místě opeření poloukruh a na násadišti na příč proužek), v 2. a 3. poli modrém zelená žába hlavou vzhůru obrácená, nad štítem jsou dva helmy, nad pravým jest kuželovitý klobouk modrý se žlutým výložkem a s knoflíkem též žlutým, z něhož vynikají tři péra pšrosová, nad levým jest ruka oděnce v lokti ohnutá s mečem v pěsti; přikryvadla jsou žlutá modrá a červená bílá. (Joh. Orphei Idyllion Farrag II., Paprockého Zrcadlo na l. 162, Král na str. 294. Kadich-Blažek zobrazují bílou střelu v modrém a žábu v červeném (tab. 132.).

Žabka z Vyšetína v. Rvačovský.

Žák z Radobýle. O rodině této, jež se vyskytuje od 17. století, není známo, kdy erbu nabyla. Jan Pavel svob. p. Walderode (palatin) potvrdil jim (1684, 27. září) erb jich, který prý měli přes století. Erb ten byl štít křížem na čtvero rozdělený v prvním červeném poli lev bílý pod korunou, v druhém žlutém černá orlice pod korunou, v třetím modrém zajíc na trávníku běžící, ve čtvrtém modrém zelený pahrbek, klénot dvě křidla orličí barvami na příč rozdělená, pravé bílou červenou, levé černou a žlutou barvou a mezi nimi lev; přikryvadla jako křidla ale na druhou stranu. (Šlecht. arch.) Císař Leopold potvrdil to 1698 dne 22. května pro Říši a l. 1700 6. července pro Čechy. Také přidán štítek bílý a v něm písmena LI pod korunou. (Obr. Meraviglia tab. 21.) Zněmčilí potomci psávali se Sack.

Žakavský z Lumenšteina v. Blovský.

Žalkovský z Žalkovic. Král Ferdinand dovolil (1553, 6. listopadu) Matyášovi Tišnovskému, Moravanu, aby se psal Žalkovský z Žalkovic. Erb této rodiny byl tento: Štít červený a v něm ruka z oblak vynikající, ana drží dubovou větev s třemi žaludy a tolikéž lístky, na níž sedí ptáček, též pak znamení je za klénot. (Houdek: O vývoji náhrobkův Moravských na str. 25, Král na str. 320, Kadich-Blažek tab. 132 bez barev.

Žatečtí z Vejkrštorfu vyskytují se v pamětech teprve od r. 1533, byvše před tím bezpochyby v městském stavu a snad v Praze. Erb jejich byl štít černý a na něm potvorné zvíře na spůsob lva žluté barvy, ano drží v přední pravé noze červenou střelu hrotem dolů obrácenou, přikryvadla černá žlutá a nad točenicí polovice téhož zvířete, jako ve štítu. (Jak. sb., Král. na str. 323.)

Žďárský z Kosmačova. Císař Maxmilian dal Pavlovi *Žďárskému*, komorníkovi při dskách zemských a písaři starosty komornicího, Pavlovi *Křížkovi* a Adamovi *Ekenárovi* povolení aby se psali z Kosmačova a dal jim tento erb:

Štít modrý, v jehož zpodu plot, přes který vyskakuje levou nohou polovice tendle neb daniele červeného, majícího na hlavě jeden roh zlatý

s dvěma parožky, kolčí helm, přikryvadla modrá zlatá a červená modrá, točenice týchž barev, křidlo orlové půl červené a půl zlaté a přes ně pošikem (mezi dolním červeným a horním zlatým) modrý pruh. (Dsky zemské 38. G 19 stavovský arch. S tím se shoduje zhruba. Jak. sb.) Když byl dán majestátem (1708, 22. května) stav rytířský starožitných rodův Václavovi Maximilianovi Ž. z K. taxatoru kr. České dvor. kanceláře, změněno mu české heslo tak, aby se psal *ze Sternfeldu* a při tom mu polepšen erb takto: Štít polovičný na příč, jehož vrchní polovice jest rozdělena, v pravo jest žluté pole s černou korunovanou orlicí, v levo modré pole se žlutým lvem korunovaným s rozdvojeným ocasem, an drží v přední pravé noze stříbrnou hvězdu o šesti špicích. Zpodní polovice je bílá a plotem objatá, z něhož červený jelen k pravé straně vyskakuje, turn. helm s přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, z koruny vynikají dvě křidla bílé a žluté a na každém z nich je červený pruh s bílou hvězdou a mezi těmi křidly čtyři pštrosová pera, červené, bílé, černé a žluté. (Reg. král. Odchylně Král v Heraldice na str. 278, kdež i chybně psáno z Borovan.)

Žďárští z Lovče pocházeli od dvou osob, o nichž není zřejmo, jestli byli bratří aneb příbuzní. Král Ferdinand povoliv (1542, 16. ledna) Janovi *Kupidovi*, Pavlovi *Žďárskému* a Jakubovi *Humpoleckému*, aby se psali z Lovče, dal jim tento erb: Štít červený, v němž jest krk bílý pštrosový od zpodku k vrchu vynikající, přikryvadla červená bílá, též dvě křidla orličí červená, mezi nimiž je týž krk. Podobný erb, ale různých barev a bez krku v klénotu obdržel l. 1545, 3. září Jakub *Žďárský* s *Alexim Hedvábným* a psal se též *z Lovče*. (Viz Alexi.) Oboje rodiny tuším 17. věku nepřečkaly.

Želecký z Počenic v. Počenický.

Žibřid z Velechova. Předek jich nejmenovaný dostal l. 1493 od krále Vladislava erb: Štít na příč rozdělený, zpodní polovice modré, svrchní červené barvy, v němž křidlo pštrosové bílé vzhůru stojí, přikryvadla modrá červená a za klénot tři péra pštrosová bílé barvy, vzhůru stojící. Erb ten mu potvrzen majestátem, l. 1546, 4. listopadu daným.

Žichovský z Šonova v. z Šonova.

Žipanský z Dražíče. Pavel, Ž. úředník nejv. mistra křižovníkův, později kr. rychtář v Star. m. Praž., obdařen (1549, 2. listopadu) erbem a heslem. K témuž erbu připuštěni (1556 25. dubna), Jan *Netoryn* a Jan *Bartošek* (tento se psal také Bartuškovic, kteří se též psávali z Dražíče). Erb těch všech byl modrý štít a na něm pták papoušek červený s bílým hrdlem, drže v ústech prsten a sedě na zelené ratolesti, nad helmem dvě křidla, červené a bílé, mezi nimi týž papoušek. (Král na str. 344.)

Žlábecký z Ostroměře. L. 1542, 12. ledna obdařen Václav Žlabecký erbem takovým: Štít modrý, na něm půlka jednorožce červeného, vzhůru vynikajícího, přikryvadla modrá zlatá, točenice a klénot půl jednorožce; také mu svoleno, aby se psal z Ostromierze. (Reg. král.)

Žlutický z Hořkovce v. Fafout.

Žlutický ze Žlutic. Ondřej Ž., písař důchodní na Lysé, obdařen 1577, 25. dubna erbem, totiž štítem modrým, v němž jest prostřed zlatá koruna, nad tím kolčí helm s přikryvadly zlatými modrými, nad tím lilie dvojnásobná bílé barvy, jednou špicí dolů a druhou vzhůru, uprostřed jako obvázaná a tu žluté barvy, též dovoleno, aby se psal ze Žlutic. (Kopiář v arch. min. vnitra.) Potomci žili i v 19. st. v stavu panském. (Meraviglia na tab. 37 vyobrazuje erb jiný.)

Připomenutí k ukazovateli.

Erb skládá se ze tří věcí: *štítu, přilby* neb *helmu* a *klénotu.*

Štít, v rozličných dobách nestejné podoby, buď bývá *dělen* neb *obrazen.*

Dělení jednoduché je, kreslí-li se *poloviční štít,* t. j. dělený buď *kolmou čárou,* neb *příčnou,* neb *pošikem* na polovice. V prvním a druhém pádu se to výslovně neřekne, ale pozná se, mluví-li se o pravé (od pozorujícího levé) neb vrchní (horní) polovici. Pošikem jde čára od jednoho z horních rohův neb koutův. Má-li se naznačiti opak některého směru, nazývá se *pokosem.*

Trojdílný štít vznikne, jestli se dvěma čarami dělí na tři díly buď kolmo neb na příč neb pošikem.

U moderních štítů jest časté dělení na *čtyři pole,* totiž obyčejně čarou příčnou a kolmou, zřídka čárami pošikem a pokosem. Říká se o něm, že je *křížem dělen.* Pole jeho značí se čísly 1., 2., 3., 4., totiž pravé a levé horní a pravé a levé dolní. Často bývá u prostřed 5. pole na spůsob malého štítu. Říká se mu *štítek.* Zřídka bývá jen jedno ze 4 polí, pole pak bývá *vykrojeno.*

Jinak bývá štít dělen i skrze *pruhy;* jdou na příč, kolmo aneb pošikem, buď po jednom neb i více. Je v tom velká rozmanitost a lze se tím dodělati ozdobných štítův. Jde-li pruh jen do polovice štítu, nazývá se *poloupruh.*

Zobrazen může býti štít celý neb i jeho polovice, třetiny, čtvrti i více polí, je-li jich na štítě, též pruh neb pruhy aneb pole vedle nich. Zobrazení se děje *znamením,* totiž obrazem nějakého tvora neb věci. Tato může býti kreslena i přes pruhy i pod nimi a může se roztahovati po celém štítě. U některého znamení kreslí se jen polovice, buď jedna strana (na př. u orlice) aneb vrchní polovice (na př. orlice, lev, pes a j.) Říká se o takovém znamení, že je *poloviční* aneb je-li horní polovice, že odkudsi *vyniká.*

Znamení bývají:

1. *Lidské tělo* aneb jeho části, nejčastěji polovice vrchní, hlava, ruce buď s ramenem neb bez něho, noha neb nohy.

2. *Čtvernožci.* Nejoblíbenější bývají lev a dravci. O nich platí, že mají býti zobrazeni ve své zuřivosti; proto jsou ústa jich *rozzavena,* t. j., co nejvíce otevřená, jazyk vyplazený, drápy roztažené a celé zvíře jako k útoku, ač nemá-li býti schvalně v tichém položení zobrazeno. Často

vyskytují se býk (zubr, tur, vůl), pes, jelen, kůň, zajíc, vlk, beran, medvěd a j. ovšem také jich části.

3. *Ptáci*, nejčastěji orlice celá neb polovičná též ve své zuřivosti, kromě ní jiní dravci, kohout, husa, labuť, holub a j.

4. *Plazi* a *ryby* a z nich nejčastěji had, žába, štír, kapr a štika.

5. *Potvory*, t. j. kombináce z dotčených čtyř oddělení, totiž jednorožec (kůň s rohem na čele), noh neb gryf (půl orla a půl lva), sáň (ještěr hadovitý s nohami), bazilišk (podobný jemu s ptačí hlavou), drak (ještěr okřidlený), lidské tělo s rybím ocasem, orlice s dívčí hlavou.

7. *Rostliny*, stromy, jisté byliny, ovoce, květy. Růže zobrazuje se zřídka jako bylina, nýbrž obyčejně květ růže šípku o pěti listech. Vzácná je také bylina lilie, ale často se vyskytuje tak zvaná lilie, t. j. ozdoba z lupenův uprostřed svázaná.

8. *Nebeské zjevy*, nejčastěji měsíc (obyčejně neplný) a hvězdy, někdy i slunce.

9. *Podnebné zjevy*, totiž ve vzduchu (oblak), oheň, voda (potok), země (vršky, skály).

10. *Věci a nástroje v hospodářství potřebné*, nádoby, kuchynské věci, klíče, mlynářské věci, sekery, věci k honbě potřebné.

11. *Věci od šatstva*, nejčastěji klobouk, též *ozdoby* (koruny, prsteny).

12. *Zbrojné věci*, zbroj, zbraně (nejčastěji meče, kopí, praporce, střely a j.).

13. *Stavení*, totiž zdi s cimbuřím, věže, hrady, kostely, sloupy, brány, šraňky, mosty a j.

14. Věci písma se týkající, jednotlivé písmeny, slova, ozdoby podobné složeninám z písmen neb čar (u nás vzácné), muří nohy a p.

Přilba neb helm bývá v pozdní heraldice buď *kolčí*, t. j. zavřená, majíc jen úzkou díru pro oči, aneb *turnéřská* neb *otevřená*, majíc tam, kde by byla tvář, mříže. Přilba je vždy pokryta šatem, prvotně celým, později ku podivu roztrhaným, ač zase ladně seskupeným. Říkalo se mu *fafrnochy* aneb lépe *přikryvadla*. Na přilbě bývá často *točenice*, totiž vrkoč, spletený ze dvou látek rozličné barvy; koncům jich svislým říkalo se *feflíky*. Točenice později vynechávány a dávány koruny.

Klénotem prostým bývají rohy (obyčejně řečené *buvolové*) i s ostřím i bez něho (chybně slonové trouby), aneb *křidla orličí* buď rozložitá neb složitá. S nimi, na nich, i bez nich mohou býti klenotem všechna znamení, která se dávala na štít, a s oblibou opakovalo se to znamení, které již bylo na štítě.

Ukazovatel.

A písmena na pruhu, z Althanu
Anděl drže holubici, z Nadějova
Týž brněný s orlicí, Engelhart
Týž s věží, Melcár
sv. Anežka s beránkem a fialou, kotvice a růže, Feigl
BI písmeny s orlicí, Binago
Bazilka květina, Chaberský
Bazilišk s holubicí, ohniváčkem a lvem, Chlumecký
Týž s křížem a oděncem, Panoš
Týž maje panenskou hlavu, Arpin
Bažant s květinou, Čtyrkolský
Bečka solná, Majer
Beran Ebnar, Ledský
Týž nad pruhy, Vejda
Týž s věží, Ústecký
Týž maje panenskou hlavu, Gotšlar
Beran poloviční Borovský, Písecký, Štěrba
Týž nad skalou Šmerovský
Týž nad mřežováním, Lišovský
Týž přes 3 pole z Michalovic
Beraní hlava s kytou a kříži, Šofman
Tři beraní hlavy s nohou, Schäfer
Beraní rohy, Vimberk
Beránek se sv. Anežkou, Feigl
Týž s hradbou a věžemi, Šváb
Bobkový věnec s rohem hojnosti, Šitra
Týž s měsícem, Plácel
Týž se střelou, Lupáč
Bobr samotný, Pibr
Týž s jednorožcovým rohem, Roudnický
Týž na části štítu horní, Orel
Bodláčí se stehlíkem, Klatovský
Bohyně držíc střelu a větev, Loštický
Borovice s růží a věncem, Štika
Táž s hvězdami, lvem atd., Borovanský
Táž se zajícem, Lhotka
Bradáč oděný s lilií, Melantrych
Břečťanové listy na ostrvě, Divický
Bříza v ruce divého muže, Březina
Buben na části štítu s rytířem, Bachmaier
Týž při hradbě s dělem atd., Štoček
Buvolí hlava může býti i byčí, turova a p.
Táž s houžví, Marklovský
Táž, ale klénot jelení rohy, Manovský
Táž prostá, Cetryc, Otradický, Sašek, Vodický
Táž uťatá se lvem, orlicí atd., Dobrušský
Buvolové čelo s rohy, Dětr
Býk viz i buvol, tur, vůl, zubr
Býk samotný, Halánek
Týž poloviční věnčený, Kyndlík
Týž (totiž souhvězdí Taurus), Matyáš
Byliny dvě s krokví a lvem, Fouknár
Též křížem s věníkem, Majerle
Byliny tři a květy, jich panenské hlavy, Glich
Bylina žitná, Monse
Táž libeček, Libocký
Cihel 6 se lvem, Úštěcký

Týchž 7 na vrchu a 6 u zpodu s pruhem, Krac
Cilníky (kopí) dva nad sebou z Rožné
Centaur přes dvě polovice z Vykrantic
Cimbuří jako pruh jen s jedním stínem, Těžký
Též jako pruh, ale jednostranný, Utenhofer
Též, ale dvoustranné s korunou z Varnspachu
Též jednostranné s opicí, Grejnar, Šilhan
Též jako horní kraj polovice, Lomnický
Též jako hradba vyplňující zpodní polovici štítu, Štensdorf, Ungnad, Vodňanský
Též s rukou vyplňujíc jen čtvrtinu, Pistorius
Též s hradbou rozstřílenou, s branou a vojenskými věcmi, Štoček
Též tak a se lvem a orlicí, Dunkl
Cimbuří s hradbou pod danělem, Labounský
Též pod hejdukem, Volfingár
Též s horou a pode lvem, Mráz
Též pod hvězdou, z Rogendorfu
Též pod pol. jelenem, Freismut, Hyrš
Též pod pol. kamzíkem, Chrudimský, Perger
Též pod pol. kozlem, Kozelka
Též pod kozlem (vl. kamzíkem), Šebestian
Též pod koněm, Tumlíř
Též s koněm a pod Uhrem, Šenovec
Též pod kohoutem, Šmilaur
Též pode lvem, včelami atd., Bienenberg
Též pod pol. lvem s prstenem, z Golče
Též pod týmž s horou, Horák
Též pod týmž s kopím, Hotovec
Též pod týmž s vinným křem, Kandorský
Též pod týmž s dýkou, Lidl
Též pod týmž s hvězdou, Šponár
Též pod týmž vyh. kouli, Voříkovský
Též s branou a pod lvovými hlavami, Leupold
Též cimbuří s hradbou a na ní lilie pod orlicí, Bydžovský
Též pod medvědem, Majerle
Též pod mouřenínem, Morzin (Mohr, Zinne)
Též pod mužem s bodláky, Dystl
Též pod mužem se šavlí, Březský
Též pod mužem oděncem, Aretin
Též pod pol. nohem, Diblík, Nožička, Třídvorský
Též pod orlem a lvem, Salomon
Též pod orlí hlavou, Člověček
Též pod pavími péry, Lützow
Též pod ramenem, Aulner
Též pod rysem, Smertoš
Též pod rukama střílícími, Dačický
Též pod srnou poloviční, Kousek
Též pod sovou, Brožovský
Též pod vlčicí, Raniš
Cvrček ve dvou dílech, Gryl
Týž pod ramenem, Aulner
Čamrhy tři s kamzíkem, Šultys
Čáp drže hada v polovici, Šiška
Týž i s hadem ve čtvrtině, Zelenka
Týž v klínu drže kámen, Jirek
Týž stoje na okounu, Zarybnický
Týž drže prsten s pruhy, Havelka
Čapí hlava (? koňská?), Hlaváč
Dvě takové hlavy, Nus
Čelist lvova ve vrchní polovici, Kavinský
Červ na štítku, z Aueršperka
Týž se skalou a orlicí, Herman
Znamení na spůsob červa s křížkem na konci, Dobšic

Česněkova hlavička v polovici, Knobloch (něm. Knoblauch = česněk)
Člun mezi lvem a zpodkem, Perlenec
Týž na horce pod holubem a s jiným, Bornemisa
Čtverhran s 3 jetelovými lupeny, Humpolec
Daněk, daněl přes pol. štít, Stříbrský
Týž v třetině s hvězdou a rukou, Sixt
Daněk poloviční přes celý štít, Chotounský
Týž nad stíny a mříží, Čimický
Týž nad plotem, Hradecký, Radoňovský, Samša, Žďárský
Týž nad cimbuřím, Labounský
Týž ve vrchní polovici, Vančata
Týž se šavlí, Šichovský
Danělova hlava přes dvě polovice, Třilický
Táž s hrdlem jen v polovici, Velvarský
Danělovy rohy, Chotěšický
Delfín pod korunou, Polydor
Týž prostřelený šípem, Ruska
Týž s vlašťovkou mořskou, Pekárek
Dělo s orl. hlavami, jezdcem a lvem, Rotkirch
Též u hradby rozstřílené, Štoček
Dětel viz jetel
Drak ve vrchní polovici, Kreuzheim
Týž drže kříž s rukou a orlem, Dráchovský
Týž držen rukou za ocas, Hájek
Týž s polovičným mužem, Pauspertl
Dračí hlava s rukou, jen ve čtvrti, z Oprštorfu
Dvě dračí hlavy dřevo si vydírajíce, z Tovaru
Dubový keř, Trnka
Dubový stromek s rukou, Dubský
Dubový strom, Kroupa
Dub se lvem, Dyryx
Týž s troubou, Bělohorský
Tři duby se lvem, orlem a růží, Hájek
Dubové listy 3 přes celý štít, Novák
Též jen v polovici pod pruhy, Borovský
Dubová větev s listy a žaludy na 2 polovicích, Morel
Táž s 7 žaludy též ve dvou polovicích, Prolhofer
Táž větev ve čtvrtině, vedle lva a pruhův, Aichler
Táž větev se žaludy jen v polovici, Bukovský
Táž jen se žaludy v ruce, Doubravnický, podobně Tišnovský, Žalkovský
Dvě dubové kyty, Hažovský
Dubové větve v pruzích a s orlicí, Glocar
Dubový pařez buď v polovici, aneb dělící dvě polovice, Ostrštok
Týž jen v polovici se vránou, Vranovský
dubový špalek s listy a žaludy, z Pisnice
dubový věnec, z Šonaichu
důl hluboký s koulí, lvem a orlem, Lounský
dům nad pruhy, Austalo
dýka v ruce, z Blna, Horáček
Fart (havířský žebřík), Lhoták
Fasces (svazky hůlek) s Justicií, Krtička
Též s mečem a hvězdou, Šurda
Fiala se sv. Anežkou, Feigl
Fortuna (bohyně štěstí) se lvem a pruhy, Milach
Globus (zeměkoule, s kohoutem a hvězdami) Hárovník, Sferyn
Granát hořící s orlicí a lvem, Verner
Týž s orlicí a ramenem, Turek
Granátové jablko s potokem, Bohl
Tři gr. jablka s orlem, Kunc

Gryf viz noh
Had v 1. a 4. poli, Neuman
Týž okřidlený, stočený, Buček
Týž korunovaný, Ratych
Týž stočený a kuna, Birš
Týž s holubem a lvem, Agricola
Týž s kačicí, Mniškovský
Týž s orlicí, Kuten
Týž se lvem, Vodňanský
Týž v držení čápově, Šiška
Týž držen od muže, Křen
Týž držen rukou, Kamaryt, Komedka
Týž držen mořskou lašťovkou, Bohuš Velvarský
Týž s hrdličkou, křížem atd., Táborský
Hák přes 2 pole, Sokol
Týž jako sudlice, Kubich
Tři háky na obou koncích ohnuté, Hok
Harfa s moř. pannou, Liturgus
Havíř neb horník přes štít, Hošek
Týž s kahánkem jen v 1. čtvrti, Nádherný.
Havran (neb orlice?), Rajchl
Tři havrani s korunou, z Eggenberka
Havran s prstenem na ostrvě, Sokolovský
Hejduk na zdi, Volfingar
Helm, přilba kolčí, Kasalický
Týž prostřelený, Fuksa
Týž s 5 praporečky, věncem a lupeny, z Hostivař
Týž s 5 praporci a paví kytou a j., Helversen
Hlava viz to které zvíře
Táž lidská bradatá, Pravětický
Umrlčí hlava s hnáty, Lamotte
Lidská hlava na meči, Trnovanský
Hloh, stromek v horní polovici, Hložek
Hlemýždi dva ve dvou polích, Eibenštolár
Hmoždíře s pruhem a rakem, Puteani
Hodiny přesýpací a smrt, z Oberndorfu
Holub přes štít, Rombaldi
Týž v 1. a 4. poli vedle krokvic a hvězd, Briffaut
Týž neb holubice ve vrchní polovici, Parys
Týž s baziliškem, ohniváčkem atd., Chlumecký
Týž s hadem, lvem, mečem, Agricola
Týž s prstenem, Ebelin
Týž nad člunem a pod hvězdou, Bornemisa
Týž drže větev, Šípař
Týž chocholatý a prostřelený, Hořenický
Hora (obyčejně tři pahrbky) pod Křepelkou (?) a kuličkami, Kutnaur
Táž pod krokvicemi a orlicí, Hybl
Táž pod libečky, Libocký z Libé hory
Táž pod lilií a s orlicí, Vejs
Táž s liliemi, Holar
Hora Milešovka v polovici, Horák, Mráz
Hora pod věží, Hoberk
Táž se září nad šachovnicí, Hubryk
Hrad o dvou věžích, Borenský
Týž s hvězdou a orlicí, Brechler
Týž pod hvězdami a nohem, Panenka
Hradba v. cimbuří
Táž s věžemi a beránek, Šváb
Táž s brankou a mramorovými sloupy ve zpodní polovici, z Hofu
Hranol držený od noha, Šteinekár
Hrdlička prostřelená držíc zub, Dentulin
Táž s hadem, křížem a korunou, Táborský

Táž s dubovou větví a rukou, Tišňovský
Táž nad hvězdou, Munka
Hřeb. Dva hřeby s podkovou ve 4. čtvrti, Poetting
Hřeben přes štít, Helt
Hrozen vinný přes obě polovice, Nosidlo
Týž ve druhé a třetí čtvrti, Elpognár, Polbryc (stejný erb u obou)
Týž s lupeny vedle oděnce, Hartman
Týž v ruce oděnce, Šelhart
Týž v ruce a s hvězdami, Cukrman
Tři hrozny na pruhu, Šud
Též ve zpodní polovici, Kernár
Hruška s větví a listy, Hruška
Tři hrušky na pruhu, Pirnes
Hůlka se součky ve zpodní polovici, Hůlka
Dvě hůlky neb cosi podobného křížem přeložené, Čistecký
Hůlka hady otočená držená rysem, Stryal
Tři hůlky s plameny ve dvou čtvrtích, Šertyngár
Tři hůlky s liliemi v ruce, Rozkošský
Husa na trávníku ve čtvrtině, Šturm
Husy (kachny) tři v měděnici, Širočka
Husí hrdla dvě, Nybšic
Hvězda sama, Pechio
Táž sama na štítě kromě poloukruhu, Tichý
Táž sama, ale barvami rozdělená, Beník
Poloviční hvězda pod pol. jelenem, Holár
Táž pod mužem troubícím, Krato
Celá hvězda na křidle, Medek
Hvězda vedle ostrvy s lupenem, Prager
Hvězda s koněm, Majer
Hvězda s kotvicí, Majer
Hvězda s kozorožcem, Šturm
Táž nad měsícem, z Amsštatu, Bezděcký
Táž pod měsícem a kapounem, Kop
Táž mezi dvěma měsíci, Fink
Táž při noze nohově, Šen
Táž při ostrvě a sově, z Gynterodu
Táž nad korunou a rukama, z Berbistorfu
Táž nad třemi trojhrany, Paradys
Táž mezi dvěma kly neb rohy, Libnaur
Táž při ruce a měsíci, Trnovanský
Táž v krokvi a vedle kuliček, Schmidlin
Též tak vedle gryfích noh a pod orlem, Desfours
Táž jen v krokvi, Nyklíček
Táž s orlicí nad kohouty, Žačal
Táž mezi kluky, Polcar
Hvězda v horní polovici, a nad hradbou, z Rogendorfu
Táž nad pruhy, Kirchmajer, Pštros
Hvězda v dolní polovici pod andělem, z Nadějova
Táž pod křížem, z Pejclsdorfu
Táž pod polovičným nohem, Arnolt, Kurský
Táž pod růžemi, Rozenhain
Táž pod pruhy, Pfalc
Táž pod hrdličkou, Munka
Táž pod pruhem a listy jetelovými, Pacovský
Hvězda ve zpodní třetině, Štrohalm
Táž ve čvrtině s pruhy a kostelem, Kirchner
Táž ve zpodní šestině a kromě toho trojhran s 3 hvězdami, Stodola
Táž ve čtvrtině s hradem a orlicí, Brechler
Táž v klínu a se lvy, Zumsande
Táž nad holubem a vedle kříže, Bornemisa

Táž nad věží a vedle řeky, Kail
Táž na štítku na pruhu, z Thunu
Táž na pruhu s oděncem, Gynter
Táž na poloupruhu vedle měsíce, Nesslinger
Táž v pruhu nad horou a pod klíny, Hoch
Táž na pruhu a s kohoutem, z Henet
Táž na pruhu ve čtvrti, Šurda
Táž při vrchu štítu a nad muži plovajícími, Nigroni
Táž v pruhu proti klínkům a podle lva, Sweerts
Táž v kolmém pruhu vedle ruky a daněle, Sixt
Táž pod krokví, pod liliemi a ptáčkem, Du Mont
Dvě hvězdy na pruhu po vrchu s vránou, Zhorský
Též s kotvami, Prokecius
Též se lvem, Bezděkovský
Též s pol. lvem, Krocin
Též s orlem, Houška
Též s poloviční orlem, Skála
Též s pol. orlicí, Celer
Dvě hvězdy ve čtvrtích s medvědem, Polnický
Též po štítě se lvem a měsícem, Ryter
Též se lvem na pruhu, Arnolt
Též s jednorožcem a pruhem, Košínský
Též ve dvou polích s nohem, Valter
Též na štítě s ostrvou, Ostrevský
Též tak s lilií a měsícem, Matyáš
Též v levé polovici vedle kozorožce, Vačetínský
Též ve dvou dílech pruhy oddělených vedle lva, Matigkofer
Též v 1. a 4. poli s krokví a měsícem, Vyšín
Též na štítě po obou stranách střely, z Promnic
Též na štítě po obou stranách pruhu s vlkem, Volf
Též při vrchu nad jelenem a plotem, Plank
Též v 1. a 3. třetině a mezi nimi pruh, z Hartunkova
Též ve vrchní polovici po obou stranách řeky a nad kotvou, Rauš
Též týmž spůsobem v levé polovici, vedle lva, Rieger
Též po obou stranách klínu se lvem, Ropal
Též po obou stranách skopce, Scribonius
Též po obou stranách klínu s čápem, Jírek
Též po obou stranách pruhu se lvem, Had
Též po obou stranách srny, Srnka
Též oboje na jedné straně borovice a pod orlicí, Borovanský
Též vedle klínu se sovou, Sýkora
Též ve dvou polích nad jelenem, Bydžovský, z Humburka
Též na štítě po obou stranách kotvy, Esterych
Též při vrchu nad rukou s hroznem, Cukrman
Na štítě 2 měsíce a *tři hvězdy*, Volf
Tři hvězdy na štítě, dvě nad jednou, Lejbnic
Týž na štítě mimo pruh, Senomatský
Tři hvězdy v dolní čtvrtině pod orlem a vedle muže, Vltavský
Též v 2. a 3. poli vedle koruny s háky, Aldringen
Též v levé polovici vedle pol. orlice, Hlava
Též v dolní polovici nad měsícem a pod pol. orlicí, Pikhart
Též v pravé polovici vedle pol. orlice, Čedík

Též ve zpodní polovici při klínu a s kuličkami, Globic
Též na vrchním pruhu nad volavkami, Těšovský
Též v pruhu příčném vedle pol. orla, Doublebský
Též tak a přes trojdílný štít, z Šenfeldu
Též v kolmém pruhu vedle kohouta a globu, Hárovník, Sferyn
Též na pokosném pruhu bez jiného znamení, Cikán, Novodvorský
Též tak, ale vedle jeřába a jelena, Částka
Též tak od rukou a pode lvem, Geronis
Též tak, ale mezi dvěma lvy, Bassevi
Též tak v levé polovici a mimo ruku, Svíčka
Též tak v 1. poli vedle lilie, Lavin
Též tak přes štít, ale po stranách pol. lilie, Hubka
Též tak přes štít, ale mezi pruhy, Karyk
Tři hvězdy v krokvi a nad palmou, Domažlický
Čtyry hvězdy nad třmenem a pod ním, Bremer
Šest hvězd, totiž tři a tři na pruhu pokosném v 1. a 4. poli vedle krokví, Tichtl
Tři a tři nad ostrvou a pod ní, Janour
Též po obou stranách pruhu se psíkem, Giglingár
Též po stranách krokvic a vedle holubův, Briffaut
Též v 1. a 4. poli při ruce s mečem, Briaumont
Sedm hvězd okolo měsíce, Hopfenštok
Devět hvězd po třech na pruzích a vedle lva, Pražák
Hvězdy vedle pol. skopce, Agricola
Též vedle veverky, Aichorn
Hvězdy vedle noha a nad hradem, Panenka
Též s kříži vedle kamenův s kříži, Boos
Též s měsícem ve čtvrtině vedle ruky s mečem, Štejgár
Též okolo koruny a nad pruhy, Hájek
Též s měsícem v 1. čtvrtině a nad mušlí, Rejšvic
Deset hvězd, pět a pět nad ramenem a vedle koně a Uhra, Šenovec
Hvězdy na těle Pegasu, Kolín
Hvězdová soustava, Basilius
Hýl, Vršovský
Chramostýlové ocásky, Rohan
Chrt sám na štítě, Humpolecký, Šorf
Týž se zl. obojkem, Hof
Týž přes štít poloviční, Vinar
Týž v 2. a 3. poli vedle podkovy, Poetting
Týž v polovici vedle vlka, Rajský, Zahrádecký
Týž vedle zajíce, Vinklman
Týž v klínu vedle jezdce, lva a orla, Huerta
Týž na pruhu s ostrvami, Faltys
Jablko při lvu na pruhu, Kremer
Jabloň vedle ruky a Turecké hlavy, Hejda
Jahodky tři na pruhu vedle lilií, Jahoda
Játra se lvem, Dirleber
Ječný klas u kohouta, Šmirhan
Ječné klasy tři, Rukner
Jedle, Kataryn
Jednorožec přes celý štít na příč poloviční, Lounský
Týž, ale mezi zadními nohami bylina lýkovec, Svěchyn
Týž, ale nad horkami, Grymiler, Hána, Švantle

Týž na štítě pošikem polovičném, Albrecht, Jeníšek (klénot mouřenín), Klanicer (klénot pol. jednorožec), Neymajer (týž klénot), Špán

Též tak ve vrchní polovici a vedle kotve, Kotva

Jednorožec na štítku i ve čtvrtině s věncem, Košínský

Týž jen přes štít, Lišvic

Týž ve vrchní polovici nad klínem a liliemi, Podvinský

Též tak, ale nad pruhy s liliemi, Myslich

Též tak, ale nad skalou a kotvicí, Vítek

Týž ve zpodní polovici a pod orlem, Stříbrský

Týž v pravé polovici vedle krokve, z Majru

Týž v levé polovici vedle pruhův, Šafer

Týž ve čtvrtině nad pruhy, Ledčanský

Též tak vedle střel, Lausecker

Jednorožec necelý neb polovičný, Grymiler, Hána, Jiskra, Mladějovský

Týž nad vršky, Kochánek

Týž nad šupinami a makovicemi, Hlavsa

Týž ve vrchní polovici nad lilií, Pražák

Týž ve čtvrtině vedle orla, Cavriani

Jednorožcova hlava s hrdlem, Hána, Opice

Dvě takové hlavy vedle pruhu, Gönter

Jednorožcův roh stočený s bobrem, Roudnický

Jehně vedle liliovitých ozdob, Floryn z Lamšteina

Jelen sám přes štít, Bok, z Hyršperka, Kamberský, Portnár

Týž nad skalou, Přeloucký

Týž nad trávníkem, Vunšvic

Týž plovoucí ve vodě, Dlouhý

Týž vyskakuje s hrdlem prostřeleným, Hošťálek

Týž prostřelený, klénot rohy s plameny, Rotšteinský

Týž maje hrdlo nožem probodené, Jenšík

Týž jsa přepásán rouchem, Rogojský

Týž se svrženými rohy, Štromar

Týž bez rohův, ale s křidly, Pacovský

Týž na pruhu mezi liliemi, Lankyš

Týž přes dvě polovice, Krumlovský

Týž pod hvězdami a nad plotem (plaňkami), Plank

Týž pod dvěma hvězdama, Bydžovský z H.

Týž dvakráte ve dvou polovicích, Morava

Týž v levé polovici a na skále, Jindrovský

Též tak vedle ruky zbrojné, Felix

Týž ve zpodní polovici držen od muže, Jelínek

Týž v horní levé polovici, Khyn

Týž v pravé horní polovici, Kukla

Týž ve čtvrtině, v skoku do křoví, Valenta

Týž ve skoku nad vršky, Segrout

Týž vedle slunce a skály, Plithner

Týž vedle podkov, Pruskovský

Týž s ohniváčkem, Myslík

Týž na pruhu, Štefek

Týž vedle pruhu s hvězdami, Částka

Polovičný jelen přes celý štít, Cipryan, Fráněk, Hrubý, Sobotecký, z Tulechova, Žlábecký

Týž přes polovičný štít, Šturm

Týž v polovici nad cimbuřím, Fraismut, Hyrš

Týž v horní polovici, maje korunku na hrdle, Diviš
Týž okřídlený nad koulemi a hvězdami, Globic
Týž okřídlený nad pruhy, Hradecký
Týž nad polovičnou hvězdou, Holar
Týž v dolní polovici nad plotem, Žďarský
Týž s polovičným kolem, Palfy
Týž s radlem, Zalužanský
Týž ve skoku vedle dvou stromův, Lichtenbergár
Jelení hlava sama na štítě, Abšoc, z Bezdědic, Bírka, Hradištský
Táž přes dvě polovice, Oršinovský, Šturm
Táž s hrdlem prostřeleným, Kobiš
Táž vynikajíc z koruny, Bryknár
Táž s orlicí mezi rohy, Kocín
Jelení roh přes dvě polovice, Brodský, Rejnovský
Týž v pravé polovici vedle křidla, Salis
Též tak, ale vedle pruhu, Bunson
Též tak, ale vedle střel, Korálek
Jelení rohy dva, Roudnický
Též přes dvě polovice, z Klenče, Klepsatel
Též tak, ale při tom tři lilie, Hauf
Též rohy přes tři díly, z Buče
Jeřáb nad trávníkem, přes celý štít, Loukovský
Týž drže podkovu, Pěček
Týž přes pruh a na vršcích drže kamínek (kolečko?), Kolenec
Týž na trávníku drže jednou nohou křemen, Frodl
Týž v pravé polovici na skále drže kámen, Písecký z K.
Týž s prostřeleným hrdlem, Škronský
Týž vedle pruhu s hvězdami, drže kámen, Částka
Týž ve čtvrtích vedle lva, z Golče
Týž ve čtvrtích drže kouli, vedle orla, Steinbach
Týž ve čtvrtích vedle pruhův drže podkovu, Pěček
Jestřáb drže kuroptvu, Pucherský
Týž držen rukou, Lovčický
Týž ve čtvrtích nad krokví, Kotečník
Jestřebí nohy přes štít, Flojha
Ještěrka na pruhu, Michek
Táž běžíc po šindeli, Míta
Jetel, dětel. Bylina s 3 listy, Kropáč
Jetel, zl. větvička, z níž na pravo dva lístky, na levo jeden vyrůstají, Ledecký
Týž ve vrchním poli, Čáslavský, Matyáš
Dva jetelové lístky vedle klínu pod orlem a lvem, Kleplot
Jetelova bylina na skále a vedle orla, Sebenář
Tři listy jetelové při čtverhranu Humpolec
Dva jetelové lístky na krku, Hula a Šavel z Vlkové
Tři jetelové lístky na pruzích, jeden a dva, Leksa
Tři jetelové listy okolo krokve, Vacek
Tři jetelové listy nad pruhem a hvězdou, Pacovský
Pět jetelových lístků, z nichž tři na pruhu, Luk
Jetel držen lvem, Jošt
Viz i trojlist
Jezdec drže meč, Tuhanský
Týž vedle kříže, lva, osla a j., Huerta
Týž ve čtvrti vedle orlích hlav, Rotkirch
Jezovec na štítku, Thurn Taxis
Ježek vedle lva, Haidler
Jiskry sršící ze skály, Sedlčanský

Tři jiskry ve dvou třetinách a vedle lvovy hlavy, Jiskra z D.
Justitia bohyně a fasces, Krtička
Tři *kachny* v mědenici (husy?), Širočka
Kachna na pruhu vedle divokého muže, Bureš
Kačice s hadem, Mniškovský
Kalliope musa, Loštický, Lounský
Kameny tři s kříži a hvězdy s kříži, Boos
Kamzík na skále, Hamza, Turnovský
Týž nad vršky, Lochman, Veltrubský
Týž přes vrchní a zpodní pole, Úterý (kl. jelení rohy)
Týž přes pravé a levé pole nad skalou, Kaňkovský
Též tak, Zalužský
Týž v obou polovicích, Bojanovský
Týž v levé polovici vedle krokví, Špis
Kamzík v pravé polovici zapadlý a druhý v levé seskakující, Ježdík
Týž ze skály vyskakující mezi dvěma pruhy, Franc
Kamzík polovičný (i jako kozel nad cimbuřím), Chrudimský, Šebestiani
Týž ve vrchní polovici, kl. muž, Planský
Též tak, ale s prstenem, Vondorfer
Týž v pravé polovici na skále drže věnec Jeník Zásadský
Týž v levé polovici vedle čamrd, Šultys
Též tak, ale vedle krokví, Špís
Též tak, ale vedle 8 pruhův, Zahrádka
Též tak, ale vedle 6 polí neb pruhův, Pek
Týž v pravé vrchní polovici vedle pluhu, Schönpflug
Týž ve čtvrtině vedle pruhův, Miličovský
Týž vedle pruhův a lilií, ze Šteinberka
Týž v klínu s orlem, Vitásek
Kapoun s prstenem, Kapoun
Týž nad měsícem a hvězdou, Kop
Kapr v levé polovici vedle pruhův, z Újezda
Týž nad křidlem a praporci, Traeger
Týž ve čtvrtině s papouškem a štikou, Krčín
Dva kapři vedle růže, Karpíšek
Tři kapři nad sebou, Kurcpach
Tiž plovouce, Častl
Tiž hlavami k sobě, Kapr
Karas ryba, ovinutý tkanicí, Glaubic
Karbovačky (kopisti na vápno), dvě křížem, Kalkrejtár
Kavka se zl. kroužkem, Lednický
Jedna kavka neb i tři, Kavka z Tolenšteina
Kel. Dva kly křížem s hvězdou, Libnaur
Též, ale vedle sebe úzkým dolů, Rakl
Keř trnový, Trněný
Kladivo s hadem nad pruhy, Buček
Též s nožem a vedle pruhův, Kaliště
Tři kladiva (?) a kukle, Šenk
Kladivo v noze lvově, Štupart
Též ve zbrojné ruce, Kozel, Peclinovský
Též, ale ve dvou polích, Vilimovský
Klas ovsa, strnad na něm, Melhauzský
Tři zl. klasy vedle orličí hlavy a Pegasu, Kulíšek
Tři ječné klasy ve čtvrtině vedle pruhův, Rukner
Též v horní levé polovici vedle hroznův, Kernár

Též klasy v levé polovici vedle jetelův, Leksa
Též obilné na štítě, Lekeš
Dva klasy rýžové vedle vápenné peci, Kolokovský
Tři pšeničné klasy v ruce, Polkovský
Tři zl. klasy v noze lvově, Král
Klíče dva podle sebe, Grysl, Lok (tu omylem praporce, topory a žernovy)
Též, ale křížem, Jchtryc
Tři klíče ze středu vybíhající na tři strany, Lidl
Klín (ostrá část štítu, obyčejně ostrým na horu) ze skály vybíhaje, Ceznár
Klín mezi orlicí a růží, Čečelický
Týž s hvězdou mezi lvy, Zumsande
Týž s kamzíkem nad orlem, Vitásek
Týž s koulí, Pechovský
Týž pod pol. jelenem, Globic
Týž se lvem, mezi ostrvou a růžemi, Kyrštein
Týž s polovičným lvem mezi hvězdami, Ropal
Týž s lilií mezi liliemi, Síbrt
Týž s lilií mezi lvem a orlicí, Pajer
Týž mezi makovicemi, Kronberger
Týž se pštrosem mezi orlicí a pruhem, Štraus
Týž jen s ptáčkem, Fuch
Týž s růží mezi růžemi, Severyn
Týž jen s rysem, Domažlický
Týž se sluncem mezi pruhy, Kutnaur
Týž se sovou mezi hvězdami, Sýkora
Týž s věží, Betengel, Linhart
Týž s vlkem a mezi liliemi, Volf
Týž s vránou mezi lvy, Proskovský
Týž na štítku, Lichtenstein
Týž ve zpodní polovici s růží a mezi růžemi, Seldenšlák
Též tak, ale s lilií a mezi liliemi Podvinský
Též tak, ale prázdný mezi jetely a pod orlem a lvem, Kleplot
Dva klíny ve zpodní polovici a mezi nimi narcis pod pruhy, Zalužický
Tři klíny s rysem a střelou, Oneš
Tři klíny ve zpodní polovici pod medvědem, z Běrunic
Klíny vzhůru (zuby), Metelský
Též tak se strany, Minkvic
Též tak, ale s hvězdou a se lvem, Sweerts
Čtyři klíny v horní třetině nad hvězdou, Hoch
Tři klíny v jedné čtvrtině k levé, ve druhé k pravé vedle lvův, Štupart
Klín pošikem pod nohem, Štěpánek
Klobouk s rybkou ve čtvrtině vedle kuliček, z Ejcinku
Myslivecký klobouk s medvězími nohama, Pampa
Tři kloboučky (zvláštní pruhy) v 2. a 3. čtvrtině, Trautmansdorf
Kluky (tupé střely) dva křížem, Pecháček
Též, ale mezi nimi hvězda, Polcar
Tři kluky, Polnický
Kočka v levé polovici, Kočka
Táž ve 2. a 3. poli, Klamové
Kohout přes celý štít, Lasický
Též tak, kl. lidská hlava, ze Šimberka
Též tak, i za klénot, Kršňák, Polehradský
Týž drže prsten, Cecingár
Též tak, ale jen ve zpodní pravé polovici, Henet
Týž nad pruhy, z Hánu
Týž na dřevě maje v ústech ječný klas, Šmirhan
Týž na hradbě maje v noze oštipec, Šmilaur

Týž ve čtvrtině nad globem a vedle hvězd, Hárovník, Sferyn
Dva kohouti spojeni kruhem, nad nimi hvězda, vedle orlice, Začal
Kohoutí hlava držená rukou, Čachovský, Flda
Dvě kohoutí hlavy proti sobě, Krystyán
Tři kohoutí hlavy prostřelené ve vrchní polovici a celý kohout ve zpodní, Halama
Kolo, z Rederu
Též pod vlčkem, Koutek
Též palečné, Krsovský
Též mlýnské, Přeborovický
Kolo polovičné s pol. jelenem, Palfy
Též palečné s leknovými lupeny Milner z Milhauzu
Kolo palečné ve čtvrtích vedle pruhův, Prökl
Též v držení ruky a nad vodou, Koutný
Kolpak s pérem, Počenský
Komín v levé polovici vedle orla, Komínek
Konvalinka s křížem, Majer z F.
Kopí dvě rejtarská neb šercáry křížem, Kopinník
Kopí dvě neb cilníky nad sebou, z Rožné
Tři kopí neb ratiště bez praporcův, kl. pol. kozel, Gajevský
Kopisti dvě neb karbovačky, Kolkrejtár
Korbel, Skalský
Koroptva sama, Kamenický
Táž v drápech jestřábových, Pucherský
korouhev na štítku, Dobrušský
Táž ve štítku, Windischgrätz
Tři korouhvičky na makovicích, Velišovský, Vrbčanský
Koruna, kl. paví kyta, Brod
Táž, kl. lilie, Žlutický
Táž a 2 pera ve čtvrtině vedle nohou, Bissingen
Dvě koruny nad sebou a skrze ně meč, Boleslavský
Koruna a z ní jelení hlava vyniká, Bryknár
Táž, ale vyniká kozel, Kozář
Táž, ale vyniká orličí hlava, Kulíšek
Táž, ale vyniká pol. páv, Fegal
Táž nad pruhem cimbuřím, z Varnspachu
Táž s hvězdou držená rukama, z Berbistorfu
Táž navlečená na meči v ruce, Jaroměřský
Táž ve čtvrtině vedle křivého pruhu (potoka), Kratochvíle
Táž ve čtvrtině s háky vedlé hvězd, Aldringen
Koruny s orlem nad granát. jablky, Kunc
Koruna a k ní 3 havrani, z Eggenberka
Táž a dvě Turecké hlavy ve vrchní polovici, Šercer
Táž s pruhem vedle orlice, z Lichtenšteina
Táž dvakráte s plechovnicemi a pruh s růžemi, Král
Táž na hrdle pol. jelena, Diviš
Táž ve vrchní polovici a okolo hvězdy, Hájek
Táž prostrčená střelou a praporci, Albin
Táž na kříži, Táborský
Táž pod krokví, Jizbický
Táž pod pol. koněm, Granovský, Markvart
Čtyři štechry neb korunky, Štechár
Kos, Holešovský, Mazaný
Týž sedě na pahýlu, Pino
Kosa s mečem, Rozhovský
Dvě kosy na štítku, Bissingen

Kosíř (zahradní nůž) s mladíkem, Teufel
Kostel, kl. brněná ruka, Kostelák
Týž, kl. orlice a lev, Rumerskirch
Týž ve zpodní polovici pod orlicí, Chiesa
Týž ve čtvrtině neb polovici s hvězdou, Kirchner
Kostky čtyři, vedle lilie, de Vitte
Kotel, kotlové ucho a meč, Staroveský
Kotouč (jako kruh), Šlechtín
Týž, Mejtolár
Kotev, kotvice na štítě, na hoře s kroužkem, Pešina
Táž, kl. paví kyta, ze Štubenberka
Táž a po stranách hvězdy, Esterych
Táž přes celý štít křížem rozdělený, z Nostic
Táž přes celý štít, ale s 3 háky, Řeháček
Táž pod kolem a vlčkem, Koutek
Táž s hvězdou, Majer
Táž s růží v pravé polovici, Feigl
Táž ve zpodní polovici pod potokem a hvězdami, Rauš
Táž v horní polovici nad krocanem, Arioli
Táž ve zpodní, ale nad kotvicí, Hubacius
Též tak na pruzích, ale pod orlicí, Pistorius
Též tak se skalou a pod jednorožcem, Vítek
Též tak pod pruhem a jednorožcem, Kotva
Táž ve třetině nad růžemi a lvíčkem, Pedroni
Táž ve 2. a 3. čtvrtině s umrlčí hlavou, Lamotte
Dvě kotvice křížem přeložené se srdcem, Rejnal
Též ve dvou třetinách vedle divého muže, Šram
Též tak, ale vedle lilií, z Brettfeldu
Tři kotvice na pruhu, Bredimský
Též spojené, Zvíkovský
Čtyři kotvice ve všech čtvrtinách, Prokecius
Koule sama na štítě, Lunikovský, Tatous
Koule se zmijí a nad křidly, Sixt
Koule s křidly pode lvem a orlem, Lounský
koule v klínu vedle lva a noha, Pechovský
koule v 1. a 4. čtvrtině dvojí barvy, Kuenburg
kulička dvakráte na pruhu vedle lva, Blovský
Táž dvakráte vedle pruhu a vedle lilií, Ryšan
Tři kuličky ve zpodní polovici pod pol. jelenem, Globic
Tři koule v pravé polovici vedle noha, Štrér
Troje koule v 2. a 3. čtvrti vedle lva, Sohyr
Tři kuličky nad vršky a pod křepelkou, Kutnaur
Tři kuličky s násadkami okolo krokve, Keč
Koza (nástroj na řezání). Znamení jí podobné, Jelen
Koza, kozel, po celém štítě, Košetický
Koza samotná, Koza
kozel stojící, Břínský
Kozlík samotný, Kozlík, Kozlovský
Kozel ve skoku, z Hofu v Třebouni
Týž ve dvou polovicích, Kurz
Poloviční kozel, Seidl
Týž s hlavou prostřelenou, Kralický
Týž v pravé vrchní polovici, Kozel z R.
Týž ve vrchní polovici, Pergár
Týž nad hradbou, Kozelka

Týž po obou stranách pruhu s růžemi, ze Šembeku
Týž v 1. a 4. čtvrtině vedle snopův, Hofman
Též tak, ale se zajícem a vedle střelce, Allman
Týž vynikaje z koruny, Kozář
Kozorožec na skále, Kamenohorský
Týž s hvězdou, Šturm
Týž na pruhu vedle lilií, Nemošický
Týž s rybím ocasem v souhvězdí ve vrchní polovici, Šud
Dva kozorožci, Hordár
Poloviční kozorožec, vedle hvězd, Vačetínský
Týž přes dvě polovice, Kubat
Dvě *kratce* křížem, Nosakovec
Křemeny u zpodu štítu pod květinami, Suchomel
Křepelka nad kuličkami a vršky, Kutnaur
Dvě křepelky chycené od vlka, Volfrsdorfár
Křidlo samo přes štít, Kyj, Ledecký
Též přes dvě polovice, Albrecht, Žibřid
Též a s lilií, Doubek
Též a na něm hvězda, Medek
Též a na něm měsíc, Pelhřim
Též na něm s pružinou měsíci podobnou a orlí hlavou, Helm
Též s ptačím drápem, Šust
Též s šachovnicí, Pencik
Též s 2. a 3. čtvrtině, vedle lva a šachovnice, Jenikovský
Též v levé polovici vedle jeleního rohu, Sališ
Též ve čtvrtině majíc pruh a při kotvě, z Nostic
Též tak v 1. a 4. čtvrt. se lvovou hlavou, Volf
Křidélka pod kaprem a mezi praporci Traeger
Křidlo v pravé polovici vedle ruky s kladivem, Doudlebský z H.
Dvě křidla v 2. a 3. čtvrti vedle věží, Hohenwart
Dvě křidla složená v levé polovici vedle pruhův, z Lisova
Táž objímajíce kouli a zmiji, Sixt
Táž, každé v jedné polovici, Ferštatek
Táž, ale samotna ve štítě, z Halvylu
Táž s kamenem nad palmou, Záblatský
Táž ve 3. čtvrti vedle medvěda atd., Ehrlich
Kříž přes dvě oddělení, Gnolfinger
Kříž ve štítě, na něm koruna, po straně had a hrdlička, Táborský
Kříž z pruhův, Taaffe
Též tak, ale dvou barev, Felderndorf
Týž, ale na něm měsíčkové, Piccolomini
Takové pruhy na štítku, Huerta
Kříž v levé polovici a při něm 4 křížky, Šofman
Kříž na vršku jen v 1. čtvrti, vedle hvězdy a j., Bornemisa
Kříže v 1. a 4. čtvrti vedle řek, Jakardovský
Kříž s baziliškem a oděncem, Panoš
Kříž vražený do srdce a pod tím meč, Gryl
Kříž v horní polovici nad hvězdou, z Pejclsdorfu
Kříž s konvalinkou, Majer z F.
Kříž v podkově, kl. jestřáb, Geraltovský, Šebišovský
Též tak, kl. ptáček, Skřišovský
Též tak, ale podkova obrácena dolů, Pačkovský
Kříž s 2 rameny a nad routou, Valderode
Křížek na konci červa, Dobšic
Křížky na pruzích vedle orlice, Hartig

Křížky s růží a lev, Helcl
Též čtyři okolo mečův, Eisen
Tři hvězdy a tři kameny s křížky, Boos
Křížky okolo štítku se lvem, Verdugo
Křížek na pruhu vedle sloupův, Colonna
Krkavec v. havran
Krocan na vršku v dolní polovici pod kotvicí, Arioli
Krokev ostřím vzhůru samotná na štítě, Canal, z Techvic
Táž mezi bylinami, Fouknár
Táž nad hvězdou, Nyklíček
Táž nad korunou, Jizbický
Táž s hvězdami nad palmou, Domažlický
Táž mezi jetelovými listy, Vacek
Táž mezi kuličkami, Keč
Táž mezi lvovými hlavami, Kojt, Horský, Pražák
Táž se lvovými hlavami, Šafberger (ovčí hlavy?)
Táž ostřím dolů na dvou polovicích, Kralovský
Táž mezi sluncemi, Rachmberk
Krokev nad růží, Hraše
Táž mezi dvěma růžemi a nad orlem, Ludvík
Táž mezi 3 růžemi, Alsterle, Hegner
Táž se lvy a mezi růžemi, Valter
Táž s ptáčkem, hvězdou a liliemi, Du Mont
Krokev s 3 růžemi a tři mimo to, Talkner
Táž v levé polovici vedle jednorožce, z Majru
Táž v spodní polovici s lilií a růžemi, Venšuh
Též tak, ale pod orlicí, Okáč
Též tak, ale pod koněm, Hanuš
Též tak, ale s hvězdou a gryfovými nohama, Desfours
Též tak, ale s pol. orlicemi a hlavami, Kurto
Táž ve 3 čtvrt. vedle vlčích hlav, Windischgrätz
Táž v 2. a 3. čtvrti vedle holubův, Briffaut
Táž v 1. a 4. čtvrti s měsícem a hvězdami, vedle věží (hradův?), Vyšín
Táž v 2. a 3. čtvrti vedle pruhův s hvězdami, Tichtl
Táž v 1. a 4. čtvrti s jestřábem, Kotečník
Táž v 2. a 3. čtvrti vedle lvův, Felnár
Táž ve čtvrtích s včelami, Bienenberg
Táž ve 2. a 3. čtvrti na horkách vedle per, Graifinger
Též tak, ale s medvědy, Beern
Též tak, ale s pruhy a orlicí, Ledebur
Táž v 1. a 4. čtvrti s růžemi vedle mouřenína, Rozin
Táž v 2. a 3. čtvrti s růžicemi rybiček a orlův, Vischer
Dvě krokvice ve zpodní polovici pod lvem, Trejtlár
Tři krokvice se stínkami, Huvar
Pět krokvic na horkách a pod orlicí, Hýbl
Tři krokve v pravé polovici vedle kamzíka, Špís
Krokve a orli, Špaar
Lev s krokvicí, Ornys
Krokvice (tříhraník k měření), Petraš
Kroužek, kruh samoten na štítě, Myslinský
Týž jako prsten vedle Turka, hvězd a lilie, Vendšuch
Týž v 1. a 4. čtvrti vedle orlic, Wert
Dva kroužky na pruhu s orlicí a lvem a T, Demuth
Též s ružicí ve vejčitém do ostra za-

točeném zavření s růžicí vedle lilie a růže, Ercker
Tři kroužky ve 2. čtvrti vedle vlčích hlav, Windischgrätz
Kružidlo v 2. a 3. čtvrti vedle orlův, Fleissner
Též drženo lvem, Ret
Kukle (?) tři s kladivy, Šenk
Kuličky tři v 1. čtvrti, vedle klobouku a rybky, z Ejcinku
Kůň na štítě, Hejnic
Týž a klénot ruka s práporem, Tym
Koník kráčející, kl. kružidlo, Litochleb
Kůň s péry na hlavě, Lemajer
Týž s černým pasem, Cibulka
Týž straka s křížem na čele, Jelínek
Týž ve dvou polovicích (na příč), Jurman
Kůň s jezdcem ve vrchní části nad pruhem, Tuhanský
Týž na cimbuří pod Uhrem a j., Šenovec
Týž běžící nad cimbuřím, Tumlíř
Týž s hvězdou, Majer
Týž v klínu vedle růží, Kyrštein
Kůň vraník v horní polovici nad krokví, Hanuš
Týž poloviční samostatný, Čižovský, Lukařovský, Vrbčanský
Týž poloviční nad korunou, Markvart
Týž ve vrchním poli nad pruhem, Ronovský
Týž vraník nad korunou v 2. a 3. čtvrti, Granovský
Týž ve vrchním poli nad lilií, z Těchenic
Kůň celý ve dvou polích, Vácha
Koňská hlava s uzdou, Humpolecký
Dvě hlavy proti sobě, Chalupa
Koňská noha, z Abensperka
Kuna na skále, vedlé hada, Birš
Dvě kuny proti sobě, z Chlašťova
Kuše samostříl, Zalužský
Květina, kytka. Květina ve dvou polích pode lvem, Kelbl
Krajáč s květinkou bazilikou, Chaberský, Hubatius
Kvítek s lístkem po obou stranách pruhu, Rafius
Dva kvítky s lilií pod pruhem a Turkem, Turek
Tři květinky na vrškách pode psem, Matyášovský
Květy a lupení s orlicí, Pičín
Ruka držíc kytku, Ostříž
Kytka pod beraní hlavou, Šofman
Labuť (husa?) na řece (pruhu) se lvem, Hotovec z Husenice
Táž držíc prsten svým pyskem, Mitys z Limuz
Táž držíc meč, Rozhovský
Táž s růží na štítku, Paar
Táž s hrdlem prostřeleným a j., Štoček
Táž plovoucí s prstenem v pysku, Ehrlich
Táž s hvězdou v první čtvrti, Losy
Dvě labuti ve dvou čtvrtích se střelami, Born
Lekno. Lupen na ostrvě s hvězdou, Prager
Dvě lekna ve dvou polích, Götz
Tři leknové lupeny pod helmicí a věncem, z Hostivař
Tři takové lupeny, jako u Říčanských, Schreibersdorf
Tři lupeny, dva a jeden, po štítě, Max
Též na pruhu pošikem položeném, Kudlár
Laň ve čtvrtích se psy, Prinz
Len bylina v pravé polovici vedle orla, z Dindorfu
Les, z něhož vyskakuje jelen, Hošťálek
Týž s rysem, Hovorčovský

Z téhož vlk vyskakující, Šiška
Lev. Rozvrh u něho a lilii, 1 lev na štítě, 2. lev na polovicích, 3. na čtvrtcích, 4. u klínův a krokví, 5. u klína, 6. části lva, 7. lvice
Lev na štítě, Šemberk
Lev Č. nekorunovaný, Adlspach
Lev, kl. pol. lev, Hartleb, Děvín
Týž nad skálou, Blovský
Týž nad trojzubím, Šenborn
Týž, kl. paví kyta, Metych
Týž drže dětel, Jošt
Týž drže hák ze hříče, Kekule
Týž přes dvě polovice drže kříž, Kotarovský
Týž tak s krokvicí, Ornys
Týž drže kružidlo, Ret
Týž přes trojdílný štít drže lilii
Týž při skále nesa lilii, Rovenský
Týž drže meč, Majer z L.
Týž s mečem u mostu, Zatočil
Týž s měsícem a hvězdami, Bezděkovský
Týž za mříží, Kelecký
Týž za plotem, Polehradský
Týž drže slunce, Menšík
Týž drže palmovou větev, Smilkovský
Týž drže radlo, Majer.
Týž z oblaků drže slunečnici, Vlk
Týž přes dvě polovice drže věnec, Šipař
Týž nesa věnec s růží, Hymlštein
Týž drže větev se 4 listy, Nelcl
Týž drže zvon, Brykcí
Týž drže žernov, Šteinmiler
Lev sv. Marka na kopečku, Marek
Lev mořský, Vejvoda
Lev pod pruhem, Khek
Týž přes pruh, Pořický
Též tak, kl. pštrosí péra, Čankovský
Týž se šachovnicí, Prinz
Týž na štítku s laní a psem, Prinz
Též tak mezi pruhy, Bílek
Též tak mezi kroužky a orlicemi, Wert
Též tak mezi kozly a snopy, Hofman
Též tak ve čtvrti mezi křížky, Verdugo
Týž ve štítku trojdílném, Teufel
Dva lvi držíce žezlo, Karolides
Tíž k sobě obrácení, ani drží slunce, Mělnický
Tíž a ruka s mečem, Ott
Štít s pruhem a lev, Wallis
Týž na příčném pruhu mezi pruhy, Bucek
Týž ve středním a jiný v dolním pruhu, Belcredi
Týž v nejhořejším pruhu, Mozol
Týž v horním a jiný v dolním poli a mezi nimi pruh, Šnobl
Týž pod pruhem dvojbarevným, Khek
Týž pod několika pruhy, Kleo
Týž na pruhu pošikem položeném s hvězdami, Had
Též tak, kl. polov. lev, Luk
Též tak, ale s jablkem, Kremer
Též tak, ale s větví limonovou a mezi růžemi, Klol
Též tak, ale mezi hvězdami, Arnolt
Též tak mezi růžemi, z Ordelryku
Též tak, ale jen v polovici vedle ruky, Tišnovský
Též tak vedle jednorožce a pruhův, Ledčanský
Dva lvi a štítek na jednom pruhu pod orlem a nade zdí, Had
Lev v pravé polovici s nohem, Hanisch
Též tak s praporem, Úštecký
Též tak vedle hvězd, Bezděkovský?
Též tak drže kosíř vedle hvězd a měsíce, Ryter
Též tak vedle oděnce, Košín
Též tak vedle pruhův, Fryčko, Lausnitz

Též tak vedle pruhův a dubové větve, Bukovský
Též tak vedle růží, Perger
Též tak vedle střel, Štrol
Lev v levé polovici vedle česnekové hlavičky, Knobloch
Týž vedle orlice a štítek, de Couriers
Týž vedle orla s palmou, Netolický
Týž nad potokem vedle polov. orla, Popovský
Týž ve skoku vedle pruhův s hvězdami, Pražák
Týž s holí vedle pruhův, Pichl, Pichlberger
Týž vedle ruky s mečem, Chotětický
Týž s kotvicí vedle skály, Trofin.
Lev po levé straně proti jezdci, Huerta
Též tak proti orlici a hvězdám, Borovanský
Dva lvi proti sobě u palmy, Mezlecký
Lev s gryfem držíce čekan, Mauk
Lev ve zpodní polovici pod věží, Majdrle
Lev pod rukou, Enis
Lev při zpodu drže 3 proutky pod měsíci a hvězdami, Mattigkofer
Týž ve zpodní polovici pod korunou, Král
Lev ve vrchní polovici, drže perlu a nad člunem, Perlenec
Týž nad pruhem a játry (?), Dirleber
Týž s mečem nad květinou, Kelbl
Týž nad lilií a rozděleným polem, Vilímovský
Týž drže lilii nad klínem s lilií, Pauspertl
Týž drže lilii nad třemi pruhy, Fabricius
Týž drže trubici nad rozdělenou polovicí, Čazar
Týž kráčeje nad pruhy neb znameními na spůsob podkov, z Choremic
Týž pod pruhem a nad krokvemi, Kapan
Týž s korunou nad třemi růžemi, Vodák
Týž nad třemi růžemi, z nichž jedna jest v klínu, Veldenšlak
Týž nad šachovnicí, Vendlín
Týž nad trubičkami, Skočovský
Týž nad vlčími udicemi, Alleman
Týž na štítě pošikem děleným ve vrchní polovici nad hadem a holubem drže meč, Agricola
Též tak kráčeje nad liliemi, Libický
Týž nad pruhy s lilií, aneb s hvězdou aneb růžemi, Tahlo
Týž drže růži nad pruhy, Zablatský
Týž drže sloup nad pruhem s růžemi, Král
Týž drže sloup nad prázdnou polovicí, Pachta
Týž nad pruhem s žaludy, Klenka
Týž leže prostřelený nad černým pruhem, Martini
Týž ve vrchní pol. nad hvězdami a rukou, Geranis
Týž na témž štítě v dolní polovici pod potokem a pol. orlem, Diviš
Týž pod orlicí, Michna
Týž pod 3 růžemi, Plakvic
Lvíček pod růžemi a kotvicí, Pedroni
Lev pod střelou, Kuroburger
Dva lvi na témž štítě, každý v polovici, Mužík
Též tak, ale mezi nimi pruh s 3 hvězdami, Bassevi
Též tak, ale mezi nimi pruh s liliemi, Blovský
Lev v jediné čtvrti a to pravé zejména s buvolí hlavou, orlicí a t. d., Dobrušský

Též tak, ale maje kord a granát, Sohyr
Lev, ale s orlicí a zajícem, Žák
Týž, ale jen v polovici a s palmou nad pruhy, Myslík
Lev v jediné čtvrti a to levé vedle svazkův prutův, Šurda
Týž vedle orla a hradby, Salomon
Týž vedle polov. orla a nad jetelovými lístky, Kleplot
Týž vedle orla a nad okřidlenou koulí, Lounský
Týž drže dvě koule vedle orlice a nad rozstřílenou hradbou, Dunkl
Týž maje žezlo vedle pol. orlice a nad hoř. granátem, Verner
Lev v dolní čtvrti levé s baziliskem a t. d., Chlumecký
Týž pod kroužky a orlicí, Demuth
Týž pod horníkem a zubatým pruhem, Nádherný
Týž pod jezdcem a vedle děla, Rotkircl.
Týž v též čtvrti pravé pod růžemi a husou, Šturm
Též tak, ale pod pruhy a orlicí, Michna
Též tak, ale pod pruhy a loďkou a paví kytou, Zňovský
Dva lvi ve dvou čtvrtích vedle dubu, Dyryx
Též tak a po obou stranách dubového pařezu, Ostrštok
Tíž vedle hůlek s plameny, Šertyngár
Tíž vedle jedlí, Kataryn
Tíž vedle pol. jelena a pol. hvězdy, Holar
Tíž vedle jeřábův, z Golce (Goltz)
Tíž vedle ježkův, Haidler
Tíž vedle krokví, Felnár
Tíž vedle nohův, Mazanec
Tíž vedle nožův vinařských, Král
Tíž vedle okounův, Vokoun
Tíž vedle orlic, Franchimont, Logdman, Šelhart
Tíž vedle orlův, Ubelly, z Valderode
Tíž vedle polovičných orlův, Levínský
Tíž vedle ostrví, de Bois
Tíž vedle ostrve a střely, z Ekrštorfu
Tíž vedle provazův stočených, Karvinský
Tíž vedle pruhu pošikem a kamenův, Nerhof
Tíž vedle pruhu s růžemi, Tham
Tíž vedle dvou pruhův, Pichl
Tíž vedle 3 pruhův, Platejs
Tíž vedle 3 pruhův příčních, Papazoni
Tíž vedle rout, z Teufenbachu
Tíž vedle sov, Zahrádka
Tíž vedle šachovnic, Albin, Mol
Tíž vedle věže a lilie, z Turnu
Tíž na pahorcích vedle vodoteči, Šrenk
Tíž, ale rozličně (nad hradbou, na dvou polovinách) vedle orlice, Vořikovský
Tíž pod pruhem, štítek orel, Vernier
Lvi ve dvou čtvrtích držíce po hadu, Vodňanský
Tíž držíce po holi vedle pruhův, Pichl
Tíž držíce po kladivu vedle klínův, Štupart
Tíž v krokvi držíce po kordu vedle orlic, Berchthold
Tíž s korouhvemi vedle orlův, ze Šporku
Tíž držíce po kouli vedle pruhův, Mráček
Též tak vedle orlic, Rabšteinský
Tíž s křižky vedle rukavic, Helcl
Tíž s liliemi vedle pruhův, Milach
Tíž držíce po meči vedle srdcí, Čech

Týž držíce po paví kytě vedle orlic, Opic
Týž držíce po větvi vedle růží, Seidl
Týž ale jen v částech těch čtvrtí, Hájek, Jenikovský, Kotečník
Týž ale jeden samotný a druhý pol· nad hradbou, Bienenberg
Čtyři lvi, dva celí a dva poloviční nad pruhem, Lichtenštein
Samson na lvu na rozličných částech štítu, Hartman
Lev v klínu mezi liliemi, Melcer
Týž mezi ostrvou a růžemi, Kyrštein
Týž v pravo od klínu s koulí, Pechovský
Týž v levo od klínu, též orlice, Pajer
Dva lvi po stranách klínu s hvězdou, Zumsande
Též tak vedle klínu s mouchami, Muk
Též tak vedle klínu s rukou, Bauler
Též tak vedle klínu s vránou, Proskovský
Lev pod krokví a bylinami, Fouknár
Dva lvi na krokvi mezi růžemi, Valter
Čtyři lvi a štítek s orlem, Villani
Lvova hlava sama na štítě, Bechynský
Táž majíc v ústech safír a hada, Lvovický
Táž ve vrchní polovici štítu, Kraus
Dvě hlavy v též polovici, Neuman
Též nad hradbou a třetí hlava v bráně, Leupold
Též v 2. a 3. čtvrti vedle křidel, Volf
Též tak ale držíce po lilií, z Bynu
Lvova hlava na pruhu mezi jiskrami, Jiskra
Dvě hlavy, každá po straně krokve, Kojt
Tři hlavy okolo krokve, Horský, Pražák
Tři hlavy lví (?) na krokvi, Šafbergár
Tři hlavy ve 2. a 3. čtvrti, vedle střel, Šrenk
Lví hlavy drženy šaškem, vedle pruhův, Lénar
Lvova čelist ve vrchní polovici štítu, Kavinský
Lvova noha sama na štítě, Kavan
Táž prostřelena, Drahnětický, Markolt
Poloviční lev sám na štítě Děvín
Týž drže lilií, Leupolt
Týž v pravé polovici štítu nad hradbou a vedle hory, Horák, Mráz
Týž v levé polovici nad hradbou vedle vinného kře, Kandorský
Týž ve vrchní polovici a týž v klénotě, Chlivenský
Též tak a nad dvěma krokvemi, Trejtlár
Též tak drže střelu a nad liliemi, Zalužský
Týž nad cimbuřím drže prsten, z Golče
Týž nad 3 liliemi, Bahenský
Též tak nad meluzinou, Poust
Též tak nad medvězími nohama, Lekeš
Týž ku předu obrácený v svrchní polovici nad kolmými pruhy, Lukšan
Pol. lev nad stínkem a pruhy, Těžký
Týž nad pokosnými pruhy, Vlasatý
Týž nad růžemi, Henkl
Týž s dýkou nad cimbuřím, Lidl
Týž drže hvězdy nad cimbuřím, Šponár
Týž drže šafránový květ nad pruhem s hvězdami, Krocin
Týž nad šachovnicí, Zhorský
Týž v dolní polovici drže praporec nad cimbuřím a pod labutí, Hotovec

Dva pol. lvi ve dvou čtvrtěch nad korunami a vedle pávův, Pavoryn
Tíž v poloviečných čtvrtěch nad pruhem a hvězdou vedle klínův, Sweerts
Jen jeden v klínu mezi hvězdami, Ropal
Levhart, Hertl, Macák
Týž přes polovice, Hlaváč
Týž drže lekna, Říčanský
Týž drže meč nad skalou, Jezberovský
Týž na trávníku drže zajíce, Lainhoz
Týž sedě na pařezu, Hubáček
Týž při lesu, Jezbera
Týž v pravé polovici vedle růží, Freisichselbst
Poloviečný levhart v horní polovici, Lošanecký
Lvice v horní polovici, Lang
Táž na pruhu mezi cvrčky, Gryl
Libeček bylina, trojí na horkách, Libocký
Lidské tělo s rybím ocasem, Brudrle
Lilie (heraldická) na štítě samotna, Sušický, ze Zvíkovce
Táž, kl. 3 péra, Ledecký
Táž kl. klobouk, Prog
Táž nad měsícem a pod hvězdami, Matyáš
Táž dvojí barvy na štítku, Kaiserstein
Táž jako pupen (poloviečná), Oštíp
Táž v pravé polovici vedle kostek, de Vitte
Táž vedle medvěda, Cetl
Táž vedle pruhův, Kahoun
Táž vedle pruhův a rostlin, Neubauer
Též tak dvě lilie vedle koulí, Ryšan
Též tak tři lilie vedle lipových listův, Lachnit
Dvě lilie v levých dvou čtvrtích vedle pol. orla, Kober
Tři lilie v levé polovici vedle pol. orlice, Beránek
Též tak vedle růží, Plot
Lilie ve vrchní polovici nad pahrbky, Hyls
Táž nad zámečkem, Melický
Též tak dvě lilie spojené věncem nad šachovnicí, Uzlár
Lilie ve zpodní polovici pod pol. jednorožcem, Pražák
Táž pod pol. koněm, z Těchenic
Táž pod růžemi a řekou, Putz
Též tak tři lilie pod pol. lvem, Bahenský
Též tak pod oděncem držícím lilií, Vilheim
Též tak ve 2 pruzích pod jednorožcem, Myslich
Též tak v klínech pod nohem, Platejs
Podobně ale pode lvem držícím střelu, Zalužský
Dvě lilie ve vrchním a jedna ve zpodním poli, Brunar
Lilie jen ve zpodní třetině pod pruhem a Turkem, Turek
Lilie ve vrchním pokosném poli nad bradáčem, Melantrych
Táž ve zpodním poli pod rybami kapry, Havránek
Též tak 3 lilie pode lvem, Libický
Dvě lilie po obou stranách pruhu s jelenem, Lankyš
Lilie v horní levé čtvrti nad horou vedle pol. orlice, Vejs
Též tak vedle hvězd a nad pruhy, Lavin
Táž v pravém horním koutě vedle křidla, Doubek
Táž nad pruhy a vedle noha, Půhončí
Lilie ve dvou čtvrtěch vedle jelenův, Segrant
Též vedle orlic, Gramb

Táž ve zpodní čtvrti pode lvem, Vilímovský
Táž pod krokvemi vedle pol. orla, Skočnodvorský
Táž pod krokví, růžemi a orlicí, Okáč
Lilie plamenité na krokvích s hvězdami a měsícem, Vyšín
Lilie v pruhu, Majer
Též s pruhy, Majer
Tři lilie na polovičném štítu, 2. a 1., Kekryc
Lilie pod krokví, růžemi, Turkem atd. Vendšuch
Dvě lilie nad krokví s ptákem, Du Mont
Lilie v klínu pode lvem s lilií, Pauspertl
Táž mezi lvem a orlicí, Pajer
Dvě lilie vedle klínu s radlicí, Zakostelský
Též tak vedle klínu, se lvem, Melcer
Též tak vedle noha, Herolt
Též tak vedle sokola, Mulc
Též tak vedle vlka, Volf
Lilie s růží vedle vejčitého klínu s kroužky a růži, Ercker
Dvě lilie ve čtvrtích proti sobě vedle pruhův, Majer
Též tak vedle lvových hlav, ale jen v levé polovici, Ostrštok
Tři lilie na štítě jedna, v klíně, dvě podle něho, Sibrt
Dvě lilie podle hory (Prachně), Holar
Tři lilie pod pruhem se lvem, z Adelryku
Dvě lilie po stranách pruhu s jahodkami, Jahodka
Též tak vedle hroznův, Šud
Tři a tři též tak vedle kozorožce, Nemošický
Dvě též tak vedle noha, Vinkler
Též tak vedle pruhu s růžemi, Klášterský
Liliovitá ozdoba nad pruhem a vodami, Dobřanský
Lilie na pruhu polovičném vedle jelena, Jindrovský
Táž na poloupruhu v horním poli a nad pruhy, Břekovec, Škréta
Též tak ale v dolním poli a pod prostící, Šerý
Táž v pokosném pruhu dolní polovice pode lvem, Tahlo
Dvě lilie ve dvou čtvrtěch na poloupruhu vedle kamzíka, ze Šteinberka
Tři lilie na pokosném pruhu mezi lvy, Blovský
Též bez provázení, Taubenreuter
Též mezi kotvicemi, z Bretfeldu
Též na kolmém pruhu mezi čtyřmi čtvrtmi, Mél
Též tak, ale mezi dvěma třetinami s pruhy, Majer
Tři lilie na hůlkách držené rukou, Rozkošský
Lilie s růžemi po dvou čtvrtěch vedle srdcí, Ott
Tři lilie při jeleních rozích, Hauf
Lilie s věží vedle orla, Thurn a Taxis
Polovičné lilie na hůlkách vedle pol. jehněte, Floryn
Též při pruhu s hvězdami, Hubka
Lilie na cimbuří pod orlicí, Bydžovský
Lilie držena lvem, Fabricius
Táž držena pol. lvem, Leupolt
Táž držena lví hlavou, z Bynu
Táž držena oděncem, Vilhaim
Táž držena nohem, Šober
Tři lilie do trojhranu, Cetlec
Polovična lilie jen o jedné čtvrti vedle orla, noží atd. Vendicil
Táž ale pospolu s orlicí ve dvou čtvrtích, Lokšan
Táž v pravé polovici vedle pruhův s růžemi, Štomířský

Též tak v levém poli, Kurkovský
Táž v levém poli s pol. orlem, Přibyslavský
Lilie květina dvakráte v polovicích, Kochan
Táž vynikajíc z náprstku, Kvikman
Tři lilie byliny vyrostlé z hůrky, Vratislavský
Lilie rozkvetlá ve dvou čtvrtěch, Sumer
Tři lilie květiny nad křemeny, Suchomel
Lilie držena lvem, Rovenský
Tři lilie rozkvetlé, Majer
Lín ryba na pruhu, Linek
Týž prostřelený jen ve čtvrti a nad šraňkem, Mořan
Lípa. Pařez lipový s 3 lupeny, Branický
Lipové dřevo s listy, Sumer
Tři lipové listy, Lachnit
Lipany ryby dvě vedle sápi, Kavka
Liška samotná na štítě, Minc, Pernkló
Táž šípem prostřelená, z Dornheimu
Táž s kostkovaným pásem přes tělo nesouc v mordě kosu, Kosa
Táž v horní polovici ve skoku nad pařezem, Fuchs
Loď viz i člun
Loďka buď samotná na štítě neb jen ve čtvrti s paví kytou, Zňovský
Loď plachtová ve zpodní polovici a pod skalou, Nastoupil
Loď s věží svítilnou jen v jedné čtvrti vedle pruhu a orlice, Hančperský
Lodička na příčném pruhu pod bobrem a papouškem, Orel
Lopaty dvě křížem, Liška
Lososy dva, Salm
Luk se střelou naloženou, ze Smržíc
Týž napjatý se střelou, držen rukou, Mýtský
Muž s lukem, Chyba
Tři luky, Arco
Makovice dvě vedle klínu, Kroneberger
Tři korouhve s makovičkami, křížem složené, Vrbčanský
Též tak, ale všechny vedle sebe, Velišovský
Tři makovice ve zpodní polovici pod medvězími nohama, Makovský
Makovice a šupiny pod jednorožcem, Hlavsa
Sv. Marka lev na hůrce, Marek
Meč, s ním svazky metel vedle lva a hvězdy, Šurda
Meč s kosou, Rozhovský
Týž s kotlovým uchem, Staroveský
Týž držen lvem, Majer L.
Týž držen levhartem, Jezberovský
Týž držen nohem, Hebenstreit
Týž držen labutí (husou?) Rožnovský
Týž držen lvem a jiný s váhami vedle hada a holuba, Agricola
Ruka až do zápěstí držíc meč, Chrudimský
Ruka s mečem a 2 lvi, Ott
Ruka s korunou navlečenou na meči, Jaroměřský
Ruka zbrojná s mečem, Fafout, Žlutický
Táž ve dvou čtvrtěch, Štejgár
Ruka zbrojná s mečem na pruhu vedle jelena, Felix
Ruka s mečem a hvězdami dvakráte ve čtvrtěch vedle pruhův, Briaumont
Meč vražený do srdce, též kříž, Gryl
Dva meče křížem přeložené dvakráte s ptákem, Šteinberger
Též tak jednou na štítě s 4 křížky, Eisen
Skála sršící jiskry a plamenné meče, Sedlčanský

Měděnice (mísa) s 3 kachnami, Širočka
Medvěd drže hrozen, Majerle
Týž drže meč, Pouchovský
Týž stoje na zadních nohou, Neuberk
Týž s větví, Kriegelstein
Týž drže růžičky, Šrejnár
Týž vedle růže byliny, Perger
Týž ve dvou polovicích jsa oštipem prostřelen, Mencl, Tomanykl
Týž za stromem a ruka do něho bodající, Jesenský
Týž nad dvěma pruhy, Pervek
Týž s řetězem a houžví, Únětický
Týž v levé polovici vedle lilie, Cetl
Též tak s palmou a vedle pruhův, Malanotte
Též tak drže palici a vedle pruhův s růžemi, Vizner
Též tak na hůrce vedle dvou čtvrtí, Ursin
Týž ve dvou dolejších čtvrtěch pod hvězdami, Polnický
Poloviční medvěd na dvou polovicích, z Mladkova
Týž na pahrbku, Výškovský
Týž na útesu, Nefestýn
Týž ve vrchní polovici nad 3 klíny, z Berunic
Též tak, drže růži a nad krokvemi, Dekára
Týž v horní čtvrti pravé drže prápor, Ehrlich
Týž v 1. a 4. poli vedle krokví, v. Beern
Medvězí hlava se střelou, z Mladoňvic
Táž ve zpodní polovici a pod pruhy, Bílský
Medvědí noha, Táborský
Táž prostřelená, Albin
Táž noha na pruhu, Vartovský
Táž s mečem v levé čtvrti horní vedle růže, Bohuš Velvarský
Dvě nohy ve vrchní polovici nad makovicemi, Makovský
Též ve zpodní polovici pod pol. lvem, Lekeš
Též křížem přeložené, Kropáč
Též držíce myslivecký klobouk, Pampa
Meluzina ve zpodní polovici pod pol. lvem, Poust
Merkůr bůh, Šilin
Měsíc přibývající (v heraldice vždy rohatý) se 7 hvězdami, Hopfenštok
Měsíc pod hvězdou, z Arnstorfu, Bezděcký
Týž nad hvězdou a pod kapounem, Kop
Týž pod lilií a hvězdami, Matyáš
Týž pod pol. orlicí, Kutovec
Též tak ale orlice s kroužkem, Purkhamer
Ruska s měsícem na dvou polovicích, Sabin
Měsíc s dvěma střelami na kříž přeloženými, Miler
Týž pod 3 střelami, Leštinský
Křidlo na štítě a na něm měsíc, Pelhřim
Dva měsíce s hvězdou, Fink
Dva měsíce a 3 hvězdy, Volf
Tři měsíce rohy ven, Rakvic
Dva měsíce, jeden přes druhého, Karban
Měsíc v pravé polovici vedle pruhu s hvězdou, Nesslinger
Týž v levé polovici vedle noha, Hebenstreit
Týž s hvězdami ve zpodní polovici pod pol, orlicí, Pikhart
Též tak a pod orlem, Pfefrkorn
Týž ve vrchní polovici s hvězdami v rozích, Rejšvic
Dva měsíce s hvězdami ve dvou horních polích nade lvem, Mattigkofer

Měsíc v levé horní polovici vedle věnce, Kolín
Týž v pravé horní polovici nad věncem, Plácel (Týž co předešlý)
Měsíc na poloupruhu mezi hvězdami vedle lva, Ryter
Dva měsíčky mezi pruhy a nad ramenem, Trnovanský
Měsíc a kly v 1. čtvrti u kotve, z Nostic
Měsíčky (5) v křížích vedle erbův 4 zemi, Piccolomini
Měsíček pod krokví a hvězdami, vedle věží, Vyšín
Metlice dvě, Potvic
Mořský lev, Vejvoda
Mořská panna držíc v každé ruce zrcadlo, Rozkošný
Táž s harfou, Liturgus
Táž částí erbu, Šelhart
Most vlastně zaokrouhlený pruh nad vodami, Dobřanský
Most a lev s mužem, Zatočil
Moucha, z Mukenberka
Tři mouchy v klínu mezi lvy, Muk
Mouřenín s kloboukem, Týnský
Týž s šavlí nad skalami, Šlechta
Týž se střelou a lukem nad šachovnicí, Arnoldin
Trup jeho, Slivický
Týž ověnčený drže šíp, Rozin
Týž s péry a vacounem, Petřík
Týž jen po dvou čtvrtěch vedle cimbuří, Morzin, (Mohr, Zinne)
Hlava mouřenínova ověnčena pod labutí a v 4. čtvrti, Ehrlich
Dvě hlavy mouřenínské srostlé pod krokví, Kurto
Mříž v levé polovici vedle trojdílné polovice, Vejslic
Mušle Jakubská pod měsícem, Rejšvic
Muž viz i oděnec
Divoký muž, Rašovec
Týž drže břízu, Březina
Týž drže hada, Křen
Týž drže palici nad oblakem, Herkules, Hosian
Týž drže buzikán, Kafuněk
Týž s končitou čepicí drže hůl, Hejnic
Týž s též takovým kloboukem jeda na slonu, drže kopí a pohár, Ledenický
Muž až po nohy drže rukou hůl, Gynter
Muž mladík s kosířem, Teufel
Muž nahý s kyjem a ratolestí, Chmelíř
Muž s kyblíkem a ručnicí, Kyblin
Týž s hořící svící, Bydžovský
Týž ve vodě, Rotšteinský
Mužík po kolena drže rybu prostřelenou, Albin
Muž s mečem dobytým, Pech
Týž v župici na štítku, Gudenus
Muž mládenec se žezlem, Her
Muž se šavlí nad cimbuřím, Březský
Týž drže střely a pavézu též nad cimbuřím, Aretin
Trup oděného muže s pokrytou hlavou držícího hůl, Hus
Poloviční muž tatarský ve vrchní polovici nad pruhy, Krečmář
Muž drže bodláky nad cimbuřím, Dystl
Mužík s kladivem ve vrchní polovici nad pruhy, Šmidgrabner
Muž drže jelena ve zpodní polovici, Jelínek
Dva muži ve zpodní třetině plovouce drží dvě mostnice, Nigroni
Muž oděnec v levé polovici vedle lva, Košín
Muž s lukem (Tatarský střelec) v pravé polovici, Chyba
Muž s mečem v téže polovici vedle orla a hvězd, Vltavský

Týž jen ve čtvrtině nad cimbuřím drže v pravici praporec letitý nad sebou a levicí palmovou větev, Salomon
Týž v horní čtvrtině nad cimbuřím s mečem, Nesslinger
Týž s šachovnicí a orlicí, Majer
Divý muž se stromem v horní pravé čtvrti vedle kachny, Bureš
Muž se šavlí v levé čtvrti, Šlumbergár
Muž oděnec v dolní čtvrti, Lützow
Divý muž v klíně vedle kotví, Šram
Poprsí muže, to i později na štítku, Šelhart
Polovičný muž drží střelu, Pštros
Týž troubící nad pol. hvězdou, Krato
Týž s drakem, Pauspertel
Týž v horní polovici drže kyj a kouli a nad skalou, Reisman
Trup muže držícího hůl, Hus
N neb znamení Svěrček v horní polovici, Kladrubský
Náprstek s lilií z něho vyrůstající, Kvikman
Narcis květina v klíně pod pruhy s růžemi, Zalužický
Noh (gryf) sám na štítě, Bankovský, Bochauf, Kadner, Koza, Oderský (kl. kačer), Šleglovský
Týž nad horkami a později ve 2 čtvrtích se lvem, Mazanec
Týž na štítku, v. Eben
Týž zbarvený tak, jako u pp. z Kolovrat, Rudský
Týž přes dvě příčné polovice, Fidlár, Švík
Týž přes dvě polovice kolmo dělené, Jalovec
Týž přes dvě polovice pokosné (kl. pol. noh) Šitnpergár
Též tak, Sutter, Grysingár
Též tak, ale drže střelu přelomenou, Albrecht, Tejzínk
Noh přes celý štít drže hranol, Šteinekar
Týž drže hvězdu, Šen
Týž drže kladivo, Kober
Týž drže kouli, Dressler
Týž drže květinu, Arsenius
Též tak, ale nad skalou, Pelhřimovský
Týž přes dvě polovice drže lilii, Kohout
Týž po štítě drže lilii, Kučera
Též tak, ale nad horkami, Šober
Týž drže meč a jelení rohy, Roháč
Týž drže partizánu, neb praporec neb růži, Dvorský
Týž drže ptáčka, Luda
Týž drže střelu, Chotělínský
Též tak ale nad horkami, Albin
Týž drže větvičku s listem, Flešginer
Týž se dvěma ocasy, Lasata
Týž v pravé polovici vedle beraních rohův, Schäfer
Týž tak drže se lvem žezlo, Mauk
Týž tak drže meč vedle měsíce, Hebenštreit
Týž tak s praporečkem vedle pruhův Koch
Týž v levé polovici vedle lva, Hanisch
Týž tak drže lilií a s pruhy, Půhončí
Týž tak s mečem vedle koulí, Štrér
Týž ve vrchní polovici, Flavin
Též tak ale nad třemi liliemi, Platejs
Též tak, ale nad pruhy, Magauer
Též tak drže střelu a jsa nad vodou, Rauš
Noh s mečem ve vrchní pokosné polovici, Štěpánek
Týž ve čtvrti drže granátové jablko nad skřivanem, Miler
Též tak sám vedle hvězd a nad hradem, Panenka

Též tak drže růžový květ vedle růží a pol. orlice, Květoň
Nohové ve dvou čtvrtěch vedle oděncův, Stránský
Tíž vedle ruky zbrojné a koruny, Bissingen
Týž na příčném pruhu mezi pruhy, Dyrynk
Týž na pokosném pruhu drže lilii a vedle lilií, Vinkler
Týž v klíně vedle hvězd, Valter
Též tak vedle lilií, Herolt
Týž vedle klínu s koulí, Pechovský
Polovičný noh nad cimbuřím, Diblík, Nožička, Třídvorský
Týž ve vrchní polovici nad hvězdou, Kurský, Arnolt
Též tak ale nad pruhy, Ledčár
Týž přes pokosné polovice, Šatný
Týž nad pokosným pruhem, Odolínský
Týž nad pokosným pruhy, Roudnický
Nohova hlava oheň sršící, ze Solhauzu
Gryfí nohy nad krokví a pod orlem, Desfours
Norec z Dobré mysli
Nůž řeznický s kladivem, Kaliště
Dva nože vedle orla, lilie a růže, Vendicil
Dva nože vinařské podle sebe, Dietrichstein
Tíž ale ve dvou pokosných pruzích vedle lvův, Král
Ovčí nůžky v pravém poli vedle pruhův, v. Hagen
Oblak s pol. vlkem, ze Všehrd
Týž a ruka po pěst, Maršovský
Týž a ruka s klasy, Polkovský
Týž a ruka se sekerou, Strnad
Týž a ruka se žaludy v hoř. levé polovici, Doubravnický
Oděnec (viz i *muž*) a obrácený klobouk, Matuška
Oděnec samoten, Mašek
Týž drže cep přes 4 pruhy, Holeček
Týž, Hrošek, Kropáč
Týž s baziliškem a věncem, Panoš
Týž voze se na holi, Vlaský
Týž drže lilii, Vilhaim
Týž s mečem a lvovitým štítem, Hildprandt
Týž drže dva oštěpy, Těšovec
Týž drže rolničku a vinný hrozen, Šelhart
Týž přes dvě polovice drže ratolest, Třebický
Týž v horní polovici drže lilii nad liliemi, Vejskopf
Týž nad cimbuřím drže pavezu a dvě střely, Aretin
Týž v horním poli drže X a V v kroužku, z Turby
Týž v levé polovici vedle lva, Košín
Trup téhož držícího hůl přes obě polovice, Hus
Oděnec na zdi se štítem a písmenou F III, Kavka
Týž sekaje do štítu, Haunschild
Týž v levé polovici drže střely vedle vinného hroznu, Hartman
Též tak vedle pruhu s hvězdou, Gynter
Týž ve vrchní polovici s mečem, Tatírek
Týž v trojhranu u vrchu štítu drže lžici a klas, Koch
Týž ve dvou čtvrtěch vedle nohův, Stránský
Též tak vedle pruhův, Švanda
Týž jen v dolní čtvrti, Lützow
Týž tak na hradbě drže praporec a palmovou větev, Salomon
Oháňka v levé polovici vedle pruhův, Světlík
Ohniváček (pták Fénix) Havránek, z Hostouně, Mathyseus, z Ostrova

(i přes dvě polovice), Souček Radoňovský
Týž maje v ústech kroužek vyletuje z plamenův, Myslík, Zhudovský
Týž jen v jedné čtvrti, Chlumecký
Týž přes dvě polovice nad vyvýšeninou, Šícha
Ochechule přes dvě polovice, Letňanský
Oko jako ždímané prádlo stočené, Protivec
Okoun sám na štítě, Nejedlý
Dva okouni na příč, Okoun
Též tak, ale vedle pruhu, Petráček
Okouni ve 2 čtvrtěch vedle lvův, Vokoun
Okoun a na něm čáp, Zarybnický
Orlice a *orel*, které někde nelze rozlišiti, zejména v polovičném znamení
Orlice přes dvě polovice dvou barev se štítkem, Pachta
Táž (neb havran), Rajchl
Táž s květem na prsou a lupením, Pičín
Orel (?) přes dvě polovice a týž klénot, Bělecký
Orlice přes dvoje pruhy aneb na čtyřdílném štítě, Pelhřimovský
Táž s křidlem prostřeleným, z Hohenšteina
Orel maje na prsou šikmé pruhy, Millesimo
Týž maje na prsou písmenu F II, Majer
Orlice nakloněná ke koutu hornímu, Močelnic
Táž ve dvou odděleních v jednom s hadem, v druhém s kolem, Kuten
Orel na celém štítě, přes něj příčný pruh s dvěma hvězdami, Houška
Orlice přes celý štít, pravá polovice celá, levice kusá bez křidla a nohy, Holcšporár
Orlice s kroužkem vynikajíc z měsíce, Purkhamer
Pol. orlice nad měsícem, Kutovec
Táž mezi jeleními rohy, Kocín
Orel na štítě, do něho ze skály klín s kamzíkem, Vitásek
Orlové a orlice na štítku, Aichler, Bornemisa, Karvinský, Kraft, Ledebur, Morzin, Platejs, Regnier, Štejgar, Vernier, Villani
Orlice s dvěma hvězdami v levo od borovic, Borovanský
Též s šachovnicí a mužem, Majer
Táž v pravé polovici vedle cimbuří, Vořikovský
Poloviční orel vedle draka a ruky s poutem, Dráchovský
Polovičná orlice vedle poloviční ch listův jetelových, Netolický (později vedle lva)
Polovičná orlice v levé polovici vedle tří hvězd, Čedík
Orlice (kavka?) v pravé polovici vedle polovice kolmo dělené, Kavka
Poloviční orel v pravé polovici vedle lva, de Couriers
Taková orlice v též polovici s říš. jablkem, vedle lva a granátu, Verner
Takový orel vedle lva a potoka, Popovský
Pol. orlice vedle polovice na příč dělené, Orličný
Táž vedle granátu a ruky s mečem, Turek
Táž vedle hory a lilie, Vejs
Táž vedle tří hvězd, Hlava
Též vedle klínu, Koutský
Táž vedle komína, Komínek
Táž vedle korun a růží, Boleslavský
Táž vedle poloviční lilie, Přibyslavský
Táž vedle dvou lilií, Kober

Táž vedle tří lilií, Beránek
Táž vedle příčného pruhu, Balbin, Vnouček
Též tak ale jiných barev, Mišovský
Táž vedle příčného pruhu s růží, Gygas
Táž vedle růže, pruhu a kohoutův, Začal
Táž vedle dvou a dvou pruhův příčných, Gemerich
Táž vedle pěti (dvou ve třech) pruhův s dubovými větvemi, Glocar
Táž vedle dvou pruhův pokosných, Mandl
Pol. orel s obojkem vedle tří pruhův pokosných, z Trnice
Týž vedle tří pruhův pokosných, Radnický
Pol. orlice vedle ruky s trubkou, Načerackÿ
Táž vedle skály s jetelovou bylinou, Sebenář
Celá orlice v pravé polovici na horkách vedle růže, Zahořanský
Pol. orel v levé polovici vedle lnu, z Dindorfu
Týž vedle poloupruhů s hvězdami, Doublebský
Týž vedle dvou pruhův s hvězdami, Skála
Týž vedle 8 pruhův kolmých, Vejs
Týž vedle tří růží, Zahořanský
Dva poloviční orlové ve dvou polovicích, hlavami a pysky k sobě, z Řasné
Orel ve vrchním poli císařský nad jednorožcem, Stříbrský
Pol. orlice ve vrchním poli nad polem prázdným, Orel
Též tak ale ve zpodním poli hůrka, Ostner
Orlice nad písmenami B I, Binago
Pol. orlice nad cimbuřím, Bydžovský.
Orel s korunami nad granátovými jablky, Kunc
Pol. orlice nad hvězdami a měsícem, Pikhart
Orlice nad kostelem, Chiesa
Táž nad kotvicí, Hubatius
Též tak, ale pod kotvicí pruhy, Pistorius
Orlice nad krokví s růžemi a lilií, Okáč
Táž nad krokvicemi a horkami, Hybl
Táž na vrchním poli trojdílného štítu nade lvy, Belcredi
Orel nad krokví s hvězdou a gryfovými nohama, Desfours
Týž s věží nade lvem, Majdrle
Týž na vrchním poli trojdílného štítu nade lvy s koulemi, Had
Týž nad měsícem a zrnky, Pfefrkorn
Orlice nad pruhem s růží, Antoní
Táž nad třemi pruhy kolmými, Partutický
Pol. orlice majíc střelu v nose nad dvěma pruhy pokosnými, Lipnický
Táž nad dvěma pruhy pok. s růžemi, Celer
Táž ve dvou vrchních polích nad pruhy s růžemi, Vencelius
Orlice na vrchním poli trojdílného štítu nad rukou a pruhy, Magni
Táž s pís. F II nad Samsonem se lvem, Hartman
Pol. orlice nad šachovnicí, Tuchar
Táž nad pokosným pruhem, Závěta
Táž nad dvěma pruhy pokosnými, Herolt
Pol. orel nad pokosným potokem, Diviš
Orlice jen v horní čtvrti vedle hvězdy nad hradem, Brechler

Táž tak vedle lva s hvězdou nad jelenem a plotem, Žďárský
Též tak vedle lva s koulí Rabšteinský
Též tak vedle lva s 2 koulemi a nad hradbou, Dunkl
Též tak vedle lva a nad zajícem, Žák
Též tak vedle noha a nad skřivanem, Miler
Táž vedle ruky se šavlí a nad hradbou, z Hofu
Orel v horní čtvrti vedle lva s korouhví a nad Turkovou hlavou, ze Šporku
Též tak vedle muže s mečem a nad hvězdami, Vltavský
Orlice ve zpodní čtvrti vedle pruhu pokosného a pod lodí, Hausperský
Též tak vedle pruhův a pod oděncem s mečem, Tatírek
Též tak pod polštářem s rybou a vedle buvolovy hlavy, Dobrušský
Též tak pod věží a ruka s mečem, Losy
Poloviční orel (i orlice) nad štítkem a křížem, lvem a jezdcem, Huerta
Týž v horní čtvrti vedle hvězdy a pstruha, Košínský
Týž vedle Č. lva a nad koulí okřidlenou, Lounský
Též tak ale nad jetelovými listy, Kleplot
Též tak vedle pol. lilie a nad noži, Vendicil
Pol. orlice Mor. vedle kroužkův a nad T, Demuth
Orlice vedle polštáře, na štítku noh, v. Eben
Pol. orel v dolní čtvrti vedle růže, Květoň
Orlové neb orlice ve dvou čtvrtích, zejména s andělem, Engelhart
Též tak s trojí hvězdou, Engel
Též tak vedle polov. jednorožce, Cavriani
Též tak orlice Slezská a jiná s dívčí hlavou, z Lichtenšteina
Též tak vedle krokví se lvem, Berchthold
Též tak vedle kroužkův, Wert
Též tak s Č. lvem, Šelhart
Též tak se lvem, štítek s křížem a routou, z Valderode
Též tak a štítek s orlem, Ubelly
Též tak se lvem s ohnivou koulí, Engel
Též tak s Č. lvem, Franchimont
Též tak se lvem nad hradbou, Voříkovský
Též tak se lvem a mužem držícím praporec, Salomon
Též tak se lvem a na štítku trubka, Logdman
Též tak vedle lva s křížky, Verdugo
Též tak vedle lilie, Gramb
Též tak vedle poloupruhu s křížkem, Hartig
Též tak vedle Tureckých praporův, ze Švendy
Též tak vedle pruhův, Gallas
Též tak vedle pruhův a šťovíku, Štubík
Též tak vedle příčných pruhův, Altvater
Též tak vedle řeky neb potoka, Engel
Též tak vedle skály, Ledvinka
Též tak vedle skály s červem, Herman
Též tak vedle stromu, Králík
Též tak vedle věže a lilie, Thurn, Taxis
Též tak na lavici a vedle zubra, z Aueršperka
Orli v polovicích těch čtvrtí mezi krokvovými pruhy, Gryspek
Tíž se lvy mezi duby, Hájek

Tíž mezi rukama s šavlí, Straboch
Tíž vedle trojdílného štítku a mezi pokosnými pruhy, z Thunu
Poloviční orlové neb orlice ve dvou čtvrtěch, zejména vedle jeřábův, Šteinbach
Tíž vedle kružidel, Fleissner
Tíž a na štítku lev a ruka, Michna
Tíž vedle lvův, Levinský
Tíž vedle lvův a dubového pařezu, Ostrštok
Tíž vedle lvův a pruhův s růžemi, Tahlo
Tíž vedle lvův s pavími kytami, Opic
Tíž vedle pruhův s růží, Fabricius
Tíž vedle 2 pruhův příčných, Neuman
Tíž vedle 2 pruhův pokosných, Pecelin
Tíž vedle 8 poloupruhův, Skočnodvorský
Tíž vedle skal, Wirt
Tíž vedle studní, Putz
Tíž vedle střel na pruzích, Riesenfelder
Tíž vedle dvou znamení na spůsob písmeny x, Endrle
Polovičný orel s polovičnou lilií v horní čtvrti, Lokšan
Poloviční orlové s růžemi v částech dvou čtvrtí, v. Vischer
Orlice na větvi pod krokví, Ludvík
Polovičné orlice po stranách krokve, pod níž jsou mouřenínské hlavy, Kurto
Orlice na pokosném pruhu, Matheidas
Táž po straně klínu, v němž je pštros, Štraus
Táž polovičná po straně klínu a růže v třetím poli, Čečelický
Též tak ale vedle lilie a lva, Pajer
Též tak ale vedle tří růží a lva, Peprle
Dva orli a krokve, Sparr
Tři orlice, z Enkefurtu
Orlí hlava, Hyršpergár, Stablovský
Též tak, Líva z Hrabného
Táž s prstenem nad cimbuřím, Človíček
Táž vynikajíc z koruny v třetině štítu, Kulíšek
Táž při křidle, Helm
Dvě orličí hlavy nad růžemi, z Herndorfu
Dvě a dvě hlavy ve čtvrtěch vedle ovec, z Jendorfu
Tři a tři hlavy ve čtvrtěch vedle jezdce a děla, Rofkirch
Orličí noha držíc střelu, Skuhrovský
Opice polovičná držíc jablko nad cimbuřím, Grejnár, Matyáš
Ostrev neb *ostrva* samotná, Bernhart, ze Šenfeldu
Táž vedle klínu se lvem a růžemi, Kyrštein
Táž s břečťanovými listy, Divický
Táž s hvězdou a lupenem leknovým, Prager
Táž s dvěma hvězdami, Ostrevský
Táž s 3 a 3 hvězdami, Janour
Táž s pěnkavami, z Borotína, Feldendorf
Táž držena rukou, Mirotický
Táž ve dvou polovicích s růžemi, Rodvic
Táž mezi sekerami, z Bílé
Táž se sovou a hvězdou, z Gynterodu
Táž prostřelena, z Ekrštorfu
Táž na kříž se střelou, Kvos
Táž s věncem, Porubský
Táž s volavkou, Kochticky
Dvě ostrvy křížem, Gerson
Dvě červené ostrvy, Šváb

Též tak, ale každá po straně pruhu s chrtem, Faltys
Též tak, ale každá ve čtvrti vedle lva, de Bois
Tři *oškrdy* v kruhu (žernově?) Reichenbach
Oštípec držen kohoutem nad cimbuřím, Šmilaur
Ovce ve dvou čtvrtěch vedle orlích hlav, z Jendorfu
Pahrbky viz Horky
Tři pahrbky ve zpodní polovici, pod lilií, Hyls
Pahýl s větví a kosem, Pino
Paličky sitínové tří, Hatlák
Palma se lvy vedle lvův, Mezlecký
Táž vedle rukou s mečem, Scheidler
Táž s okřidleným kamenem mezi vrchy, Zablatský
Táž pod krokví s hvězdami, Domažlický
Táž při poloviěném orlu vedle Č. lva, Netolický
Tři a tři palmové ratolesti na dvou polovicích, Dobřichovský
Palmova větev držena lvem, Smilkovský
Panna mořská (s rybím ocasem) s orlicí, Šelhart
Táž držíc v každé ruce zrcadlo, Rozkošný
Táž ve všech čtvrtěch s harfou, Liturgus
Divoká panna na štítku s kočkami, Klamové
Panenská hlava u baziliška, Arpin
Táž u berana, Gotšlár
Tři panenské hlavy na bylinách kvetoucích, Glich
Papoušek samotný neb se štikou, Krčín
Týž na ratolesti, Žipanský
Týž drže prsten na ostrvě, Ursin
Týž na větvi v horní polovici, Daník
Týž na větvi po celém štítě, Berger
Týž na pařezu a větvi pomerančové, Kressl
Týž ve dvou čtvrtěch vedle růží, Roznár
Týž v polovici horní třetiny vedle bobra a nad lodičkou, Orel
Pařez lipový s listy na skále, Branický
Pařez s lístky v dolní polovici pod liškou, Fuchs
Týž na trávníku u levharta sedícího, Hubáček
Týž s větví pomerančovou a papouškem, Kressl
Parma na pokosném pruhu, Parma
Páteř (růženec), Pek
Páv sám na štítě, Jakeš, Šteflinger
Týž přes poloviěný štít, Vrbík
Týž ve dvou čtvrtěch vedle korun a lvův, Bavoryn
Páv poloviěný nad korunou, Fegal
Paví hlava s hrdlem, Zlenický
Paví kýta ve třech pruzích, Straka
S ní lvi vedle orlic, Opic
S ní kavka vedle pruhův, Znějovský
Paví péra na hradbě dvakráte Lützow
Pazour u křidla, Šust
Pec vápenná hořící a rýžové klasy Kolokovský
Pegasus, Bacháček
Týž na zeleném vršku, Radešínský
Týž na polov. štítě, Adam
Týž sám na štítě, Pasecký
Týž vyskakuje na skály ve třetině štítu pod klasy a orliěí hlavou, Kulíšek
Pegagus poloviěný s hvězdami na těle, Kolín
Pelikán krmě mladé svou krví, Pachelbel, Pilar, Vodička
Týž ve dvou čtvrtěch, Mathiades

Pěnkavy na ostrvi, z Borotína, Feldendorf

Pepřová zrnka s měsícem, pod orlem, Pfefrkorn

Péra dvě po dvou čtvrtech vedle krokví, Graifinger

Tři péra ve čtvrtině s pruhy a snopy, Puchomířský

Perla držena lvem nad člunem, Perleaec

Perseus na polovičním štítě, Zelotin

Pes sám na štítě, Jošt, Pellet

Týž v pravé polovici vedle šachovnice, Albin

Dva psi na čtvrtěch vedle laní, Prinz

Týž vedle pruhův, na štítku žebřík, z Lamberka

Pes líhavý na horkách, Vídenský

Psík na pokosném pruhu vedle hvězd Giglingár

Pes chrt též tak vedle ostrví, Faltys

Pes poloviční v horní polovici, Matyášovský

Psí (neb vlčí?) *hlava*, Stvolinský, Sudkovský

Pila s obloukem, Kytlice

Plachtová loď v dolní polovici pod skalou, Nastoupil

Plamen vynikaje ze sudu, Uličný

plameny se lvem, Majer

Plechovnice sama na štítě, Brodský, Záruba

Dvě pl. podle pruhu s růžemi, Král

Tři pl. na štítě, dvě nahoře, jedna pod nima, Elbl

Plot poloviční daněk za ním, Hradecký, Radoňovský, Samša, Žďárský

Za ním jelen pod hvězdami, Plank

Za ním lev, Polehradský

V dolní čtvrti za ním jednorožec, Košínský

Pluh ve zpodním poli pod kamzíkem, Schönpflug

Podkova s křížem, Pačkovský, Skřišovský, Šebišovský (kl. jestřáb)

Táž s křížkem, kl. jestřáb, Geraltovský

Táž držena jeřábem, Pěček

Táž držena pštrosem, Pašek

Táž držena jeřábem po dvou čtvrtěch vedle pruhův, Schmiedel

Táž se 2 hřeby křížem přeloženými ve dvou čtvrtěch vedle chrta, Pötting

Dvě a dvě podkovy po dvou čtvrtěch vedle jelenův, Pruskovský

Znamení na spůsob podkov v dolní polovici, z Chocemic

Poleno hořící na příčném pruhu, Bartošovic

Polštář jen v jediné čtvrti vedle orlice a nad rukou, v. Eben

Týž s rybou vedle lva a nad orlicí, Dobrušský

Polyp podobný pavouku, Fodor

Popelice a pruhy, Buquoy

Potok, řeka, pruh vlnitý pošikem, kl. sviní hlava, Coudenhove

Týž na štítku s kuličkami s orlem a jeřábem, Steinbach

Týž pošikem nad granát. jablkem, Bohl

Týž mezi růžemi, Kobeda

Týž mezi orlem a lvem, Diviš

Týž ale jen polovici buď vrchní mezi hvězdami neb zpodní, Rauš

Týž jen v levé polovici pode lvem a vedle orla, Popovský

Tři potoky ve zpodní polovici pod sekáčem, Habrcetl

Týž dvakráte ve čtvrtěch a napříč vedle korun, Kratochvíle

Též tak ale pošikem vedle orlic, Engel

Též tak ale vedle křížkův, Jakardovský
Též tak ale vedle věže a hvězdy, Kail
Potvorné zvíře na spůsob lva držíc střelu, Žatecký
Poutník na oblouku (duze?) drže hůl, Cortesi
Pramen se skalou vedle lva s kotvicí, Trofin
Prapor Svatováclavský s orlicí nad štítkem, Pontan
Prapor pod pruhem s žaludy, Klenka
Praporec držen oděncem, ale jen v dolní čtvrti, Salomon
Dva praporečky křížem přeložené a na příč ryba, Margolt
Též tak, ale nad nimi kapr a křidlo, Traeger
Též tak, ale mezi nimi střela a na příč koruna, Albin
Pět praporcův na přilbici vedle věnce, z Hostivař
Osm praporcův Tureckých jen v jedné čtvrti, ze Švendy
Tři *přastky* na příčném pruhu, Leslie
Prostice soli v horní polovici nad lilií, Šerý
Provazy troje stočené, Karvinský
Prsten, polovice jeho spojená se střelou, Sírakovský
Labuť prsten držící v pysku, Mitys
Prsten držen kohoutem, Cecingár
Též tak, ale jen ve zpodní polovici pod pruhem a hvězdou, v. Henet
Týž při ruce nad cimbuřím, ale po dvou čtvrtěch, Pistorius
Dva prsteny podle větve, z. Majru
Pruh pruhy (Nejsou vyjmenovány všechny, nýbrž připomínají se ty, které vykazují pozoruhodnou zvláštnost.)
Pruh neb pruhy samotné na štítě
Pruh příčný, z Kvernhaimu
Týž na polovičném (kolmo) štítu, Rorer
Týž přes štít a zejména dva kolmé pruhy v levé polovici, z Burgsdorfu
Pruh kolmý, Brahe
Pruh pošikem neb pokosem, Hrabinský, Hrubčický, Sak, Senomatský, ze Staršedlu, Sumer, z Vildenšteina
Týž na štítku na štítě křížem děleném, Volf
Dva pruhy na příč (klénot pes), Beck
Tři takové pruhy (kl. strom), Šubíř
Též tak (kl. medvězí nohy) Zděnín
Též tak, ale mezi prvním a druhým pruhem pruh vlnitý (kl. orlice s klíčem) Miseroni
Čtyři pruhy na příč z Maltic
Tři a tři poloupruhy ve dvou polovicích podle sebe, z Šenfeldu
Dva poloupruhy jen v polovici, Černhouz
Dva kolmé pruhy (kl. rohy) Oslavinský
Též tak (ale kl. kloubok), Štibic
Tři kolmé pruhy přes štít na příč polovičný, ze Strochovic
Tři pruhy pošikem, Amerynk, Mazánek, Podolský
Též tak, ale na štítku a štítu křížem děleném, Cavriani
Dva pruhy v polovici štítu pošikem polovičného, Nos
Pět pruhův pošikem, Šenk
Tři a tři polopruhy vedle sebe a přes dva kolmé pruhy, Stropín
Tři pokosné a tři příčné pruhy podle sebe v štítě kolmo polovičném, Schürer
Příčný pruh, po jehož krajích je obruba na spůsob pily, ze Zelštranku

Dva pruhy na příč. ale lomené, Špigl
Též tak, ale v 2. a 3. čtvrti štítu křížem děleného, Nádherný
Příčný poloupruh a při něm necelý kolmý pruh, Guznar
13 kol. pruhův na spůsob šachovnice, Ror
Poloupruh pošikem a hvězda, Tichý
Tři kolmé pruhy ve 2. a 3. čtvrti se lvy, Platejs
Dva pruhy pošikem pod lilií a vedle noha, Púhončí
Dva příčné pruhy ve svrchní polovici a mezi nimi dvě růže, Zalužický
Tři pruhy pokosem v pravé polovici a mezi nimi růže, Granovský
Dva pruhy pošikem ve zpodní polovici a mezi nimi po růži, Vencelius
Dva pruhy pokosem přes štít a mezi nimi ryba, Strnad
Pruh pošikem a na něm střela, Arcat
Týž pruh, ale na něm tři hvězdy a po stranách poloviční lilie, Hubka
Dva pruhy pošikem, v levé polovici vedle stromu, Behem
Pět pruhův pošikem a na dvou po pstruhu, Vodička
Pět pruhův příčných na štítku vedle lva a orla, de Couriers
Dva pruhy pokosem v pravé polovici a na nich hvězdy, vedle pol. orel, Skála
Dva příčné pruhy ve zpodní polovici a přes ně kotev, Pistorius
Pruh pošikem a na něm tři routy, Bartodějský
Dva pruhy pošikem a na nich po růži, Cerhovský
Tři takové pruhy a na prostředním tři růže, Bystřický
Dva příčné pruhy a na každém po růži, Černý
Úzký pruh pokosem s 2 hvězdami přes celý štít křížem rozdělený, Prokecius
Pruh pošikem s jetelovými lístky a tak i po ostatním štítě Luk
Pruh pokosem se třemi růžemi a po stranách po lilií, Klášterský
Pruhy pokosem neb kolmo se lvem neb lvy s holí, Pichl
Příčný pruh se hvězdami přes orla, Houška
Pruh pošikem a přes něj celý lev, Čankovský
Pruh pokosem s šachovnicí přes lva, Khek
Dva příčné pruhy a přes ně klín s věží, Betengl, Linhart
Poloupruhy s ostrými horkami na prostředním, mezi nimi kolmý pruh se šťovíkem a v 4. čtvrti pol. orel, Štubík
Pruh příčný v 1. a 4. čtvrti, v první na něm křížek, ve 4. křížky podle něho, Hartig
Příčný pruh na štítku pokosný přes štít a dvakráte příčný poloupruh ve čtvrtěch z Thunu
Dva pruhy pošikem v levé polovici vedle čápa, Šiška
Dva příčné pruhy nad srncem a dva pod ním, Strachotínský
Tři pruhy pošikem ve zpodní polovici a nad nimi vlk, Vlčovský
Též tak dva pruhy a nad nimi lev s růži, Zablatský
Dva pruhy pošikem v 2. a 3. čtvrti vedle nože s kladivem, Kaliště
Pruh podle zpodní polovice pošikem a na něm leže lev prostřelený, Martini
Šest pruhův trojích barev v pravé polovici vedle křídel, z Lisova
Kolmý pruh s lilií ve zpodní polovici a nad ním prostice, Šerý

Poloupruh příčný vedle starce aneb celý pruh se štítkem, Bílek
Příčný pruh se lvem a v ostatním štít po pokosném pruhu, Bucek
Tři pruhy pošikem a na prostředním hvězdy, Karyk
Kolmý pruh a na něm dvě růže, Peček
Dva pruhy pošikem a mezi nimi ryba, Pátek
Příčný pruh u zpodu, jiný pošikem přes polovici a nad tím medvěd, Pernek
V pravé polovici 6 pruhův na spůsob šachovnice vedle kamzíka, Pek
V též tři příčné pruhy a pod nimi jeden pokosný vedle kapra, z Újezda
V 2. a 3. čtvrti po 8 poloupruzích vedle orlův, Skočnodvorský
V pravé polovici 8 kosmých poloupruhův vedle orlice, Vejs
Sedm polí kolmých na spůsob pruhův a na jednom lilie, Břekovec, Škréta
Kolmé pruhy ve dvou čtvrtěch štítu, pošikem a pokosem děleného vedle lilií, Majer
Šest kolmých pruhův a přes ně příčný pruh s nohem, Dyrynk
Tři takové pruhy a přes ně příčný s hvězdami, z Šenfeldu
Čtyři takové a příčný s hořícím polenem, Tomáškovic
Pruhy v 1. a 4. čtvrti vedle loďky a lva, Znějovský
Pokosné pruhy v 2. a 3. čtvrti a příčné v ostatních pode lvem, Myslík
Přes celý štít pruh a v 2. a 3. čtvrti tři a tři pruhy křížem přeložené, Vernier
Pruhy na způsob krokve ve zpodní polovici a pod pol. medvědem, Dekara
Pruhy na způsob krokví a na dvou z nich po růži, Brambouzský
Pruhy krokvovité ve zpodní polovici pode lvem a pokosném pruhu, Kapan
Pruhy krokvovité v 1. a 4. čtvrti polovičně položené vedle orlic, Gryspek
Pruhy krokvovité, v nich lev s kordem a vedle orlic, Berchthold
Dva pruhy pokosem a pošíkem křížem přeložené se skalou a sluncem, Eisner
Tři pruhy rozbíhajíce se jako Y a mezi nimi růže, Greifenfels
Dva pruhy rozbíhajíce se jako čtvrtiny kruhu vedle měsíce, hvězd a lva, Mattigkofer
Čtyři pruhy křížem přeložené, dva na kolmo a příč a dva pošikem a pokosem, uprostřed štítek, Teufel
Štít se 3 pokosnými pruhy s popelicemi, Buquoy
Tři *pruty* v ruce, Vaculík
Dva *pstruzi* na dvou z 5 pruhův, Vodička
Pstruh ve 4. a 5. poli děleného štítu i s hvězdami, Košínský
Pštros drže podkovu, Pašek
Týž v klíně drže prsten, vedle orlice, Štraus
Hlava a krk pštrosí, Alexi a Žďárský
Tři péra pštrosí v ruce, Zelendár
Pštrosí noha, Zahrádecký
Ptáček sám na štítě, Rampach
Týž ve vrchní polovici a nad pruhy, Borman
Týž vyletující ve 2. a 3. poli, Steinberger
Týž (sirnad) na ovesném klasu, Melhouzský
Týž v klíně nad vršky, Fuch

Týž na krokvi drže větvičku vedle lilií a nad hvězdou, Du Mont
Týž drže střelu nad podkovou, z Klimkovic
Týž při ruce s dubovou větví, Žalkovský
Ptačí pazour na pruhu, Mincíř
Pupen (polovičná lilie) Oštíp
R pod korunou na štítku pod praporem sv. Václava, Pontan
Radlo viz i pluh, radlice v klíně, Zakostelský
s pol. jelenem, Zalužanský, drženo lvem, Majer
Rak sám na štítě i za klénot, Švík
Týž ale kl. ruka s šavlí, Bulvan
Týž, Jon z Jonu
Týž s hmožďířem a pruhem, Puteani
Ratolest s růži v 1. čtvrti vedle čápa, Zelenka
Ředkev mezi křidly v druhém poli vrchní polovice, Ratych
Řeka viz potok
Řetěz při bůvolově čelu, Dětr
Týž při medvědu, Únětický
Roh viz jednorožec, jelen atd.
Týž jako trubka, Falkenhon, Gellhorn
Roh hojnosti v 1. a 4. poli, Šitra
Dva rohy neb kly s hvězdou, Libnour
Routa ve zpodní třetině a pod křížem Valderode
Tři routy na štítě, z Valbrunu
Též ale jen ve vrchní polovici a podle sebe, Precht
Tři routy na pokosném pruhu, Bartodějský
Sedm rout nad sebou pošikem položených, Mecerod
Čtyři routy ve vrchní a jiné ve zpodní třetině, ze Švendy
Devět rout (tři a tři nad sebou) v pravé polovici vedle hermelinových ocásků, Rohan
Tři routy v 1. a 4. poli, z Teufenbachu
Routy pošikem, Renšpergár
Ruka znamená ruku i s ramenem, pokud není zvláště poznamenáno
Ruka po pěst s oblakem, Maršovský
Ruka na pruhu mezi orlicí a pruhy, Magni
Ruka holá a lev Č. Enis
Ruka s mečem na štítku, Štejgár
Dvě ruce na štítě vzhůru, ze Štěpánova
Ruka i v 1. i 4. čtvrti vedle hroznův, Elpognár, Polbryc
Ruka v horní polovici držíc draka ve zpodní polovici se nacházejícího za ocas, Hájek
Ruka v levé polovici s dubovou větví a hrdličkou, Tišnovský
Táž z oblak na celém štítě s touž větví a ptáčkem, Žalkovský
Ruka s dýkou v horní a dolní polovici, Horáček
Táž brněná v pravé a levé polovici, z Blna
Ruka z oblaku držíc hada, Kamaryt, Komedka
Táž držíc hrozen pod hvězdami, Cukrman
Ruka ve dvou polovicích držíc jestřába, Lovčický
Táž tak s kladivem, Vilímovský
Ruka držíc kladivo, z Peclinovce a Kozel
Táž, ale jen v levé polovici vedle křidla, Doudlebský
Táž na celém štítě držíc kohoutí hlavu, Čachovský, Flda
Táž držíc palečné kolo nad vodou, Koutný
Táž brněná držíc korouhev jízdeckou Helversen

Táž s květinou jen v 1. čtvrti, Bisaingen
Ruka s kytkou, Ostříž
Táž vzhůru držíc v horní polovici 3 liliové hůlky, Rozkošský
Táž držíc luk napjatý se střelou naloženou, Mýtský
Táž s mečem, Fafout, Kalenda, Staněk
Táž ve zpodní polovici pode lvem, Michna
Táž ve zpodním pruhu držíc meč, na němž jest naboden měsíc, Trnovanský
Táž v 2. čtvrti u věže, vedle labuti s hvězdou, Losy
Táž ve 2. čtvrti vedle dračí hlavy, z Oprštorfu
Táž tamže vedle palmy, Scheidler
Táž nad cimbuřím pošikem běžícím, Aulner
Táž v klíně mezi lvy, Bauler
Táž mezi hvězdami v 1. a 4. čtvrti a vedle pruhův, Briaumont
Táž na poloupruhu vedle jelena, Felix
Táž se zlatou korunkou nastrčenou na meči, Jaroměrský
Táž s 2 lvy, Ott
Ruka až do zápětí držíc meč, Chrudimský
Táž v levé polovici vedle střel, Stiřín
Ruka zbrojná s mečem v 1. a 4. čtvrti vedle mužíka s mečem, Nesslinger
Ruka s mečem v 2. a 3. čtvrti, ale vedle klínu, Šram
Táž přes celý trojdílný štít, Petrásek
Táž v nejzpodnějším z 5 polí pode lvem a krokví, Bienenberg
Táž v 3. čtvrti pod polštářem a vedle pruhův, v. Eben
Táž přes štít pošikem poloviční, Rytršic
Táž v pravé polovici vedle lva, Chotětický
Táž ve čtvrti nad pruhy a vedle orlice, Turek
Ruka bodající do medvěda za stromem, Jesenský
Ruka držíc měsíc, Sabin
Táž držíc ostrvu, Mirotický
Táž držíc péro, Kralovický
Táž drží tři péra pštrosova, Zelendár
Táž majíc pruhovaný rukáv a držíc trojbarevné péro, Vrutický
Ruka v 4. čtvrti držíc pouto, Drachovský
Táž v 2. a 3. čtvrti nad cimbuřím držíc prsten, Pistorius
Ruka přes dvě polovice držíc prsten a za ním tři péra, Fruvein
Táž držíc 3 pruty, Vacrlík
Táž z oblak držíc pšeničné klasy, Polkovský
Táž v horní polovici nad šachovnicí držíc ratolest se žaludy, Doubravnický
Táž zbrojná ve zpodní polovici držíc ručnici, Dubský
Ruka držíc sekeru, Bledina
Též tak ale z oblak, Strnad
Táž držíc síť neb šouf, Halaš
Táž zbrojná držíc střelu s kroužkem a měsícem, Horčický
Ruka držíc střelku, Stehlík
Táž zbrojná držíc vzhůru střelu, Pešek
Ruka držíc 2 střely, Poněšický
Táž ve zpodní polovici držíc 3 střely Geronis
Ruka zbrojná držíc strom vytržený, Lain
Ruka se šavlí v horní polovici, Kurto
Táž v pravé polovici držíc Tureckou šavli, Sixt

Táž se šavlí na štítku, Berger
Táž v 2. čtvrti se šavlí, z Hofu, Hubacius
Táž v 2. a 3. čtvrti, Straboch
Táž zbrojná vedle klínu s jabloní, Hejda
Ruka ve 2. čtvrti s trubkou, Načerack ý
Táž držíc vinnou větev v pravé polovici, Svíčka
Ruka nahá držíc vinnou ratolest, Ploucárovský
Ruka držíc vlka jen v části štítu, Volfingar
Dvě ruce držíce korunu a hvězdu, z Berbistorfu
Též držíce tiskařské palice, Konáč
Též nad cimbuřím, jako by vystřelovaly, Dačický
Rukavice v 1. a 4. čtvrti vedle křížkův a růže, Helcl
Růže vedle labutí na štítku, Paar
Táž prostřelená v obou polovicích, Rezler
Táž na štítku, Hájek z V. Trautmansdorf
Růže ve vrchní polovici, nad horkami, Salát
Táž v 1. čtvrti vedle medvězí nohy a nad vlaštovicí, Bohuš Velvarský
Táž ve 4. čtvrti vedle nožův, Vendicil
Růže ve zpodní polovici 1. čtvrti pod ratolestí a vedle čápa, Zelenka
Táž v levé třetině podle klínu a orlice, Čečelický
Táž v levém koutu a lilie v pravém, Ercker
Táž v 2. a 3. čtvrti v kříži, Kraft
Táž s kotvicí v pravé polovici vedle sv. Anežky, Feigl
Táž v příčném pruhu, Hrubčický
Též tak ale jen v 4. čtvrti, Colonna
Též tak ale jen v levé polovici, Gygas
Táž v pokosném pruhu zpodní polovice pod orlicí, Antoni
Též tak v levé polovici a jiné růže podle pruhu vedle levharta, Freisichselbst
Táž nad příčným pruhem levé polovice vedle pol. orlice, Začal
Táž v krokvi vezpod, Hraše
Dvě růže na štítě pošikem polovičném, Farkač, Radešínský
Dvě růže na štítě kolmo polovičném s ostrvou, Rodvic
Též v levé polovici nad sebou vedle lva, Perger
Též ve dvou čtvrtěch vedle lilií, Průšek
Též tak vedle noha a křidla, Květoň
Též tak vedle kaprův, Karpíšek
Též tak vedle papouškův, Roznár
Dvě růže na kolmém pruhu, Peček
Též na dvou pokosných pruzích zpodní polovice, pod pol. orlicí, Celer
Dvě růže na příčném pruhu vrchní polovice nad narcisem, Zalužický
Dvě růže na dvou příčných pruzích, Černý
Též nad příčným pruhem a pod ním, Kál, Vrochyně (kl. čáp)
Též nad pokosným pruhem se lvem a pod ním vedle ruky, Tišnovský
Též na dvou pokosných pruzích, Cerhovský
Též nad lilií na vrchní polovici a mezi nimi potok, Putz
Též podle potoku pokosného, Kobeda
Též ve zpodní polovici nad krokví s lilií a pod orlicí, Okáč
Též tak ale pod krokví lilie a nad tím 3 pole, Vendšuch

Též na celém štítě nad krokví a orlem, Ludvík
Též po stranách klínu s koněm, Roslav
Dvě růže v klínu podle pol. orlice a lva, Peprle
Tři růže, dvě a jedna na štítě ve štítě, Toulov
Též tak s trubkou, Freiberger
Tři růže jedna v pravé,, dvě v levé polovici, Šlejnic, Zich
Tři růže v pravé polovici vedle pol. orla, Hájek
Též tak vedle lilií, Plot
Též v levé polovici vedle trojdílné polovice, Borbonius
Též tak vedle orlice, Zahořanský
Tři růže ve zpodní polovici, jedna v klínu, ostatní podle nebo pode lvem, Seldenšlák
Též tak pode lvem, Vodák
Též tak pod orlovými hlavami, z Herndorfu
Též tak pod pol. lvem, Henkl
Též tak ale mezi pruhy a krajem a pod pol. orlicí, Vencelius
Též tak, každé v jedné čtvrti vedle mužův s šavlí, Šlumbergár
Tři růže pokosem, každé v jedné čtvrti vedle lva s větví, Seidl
Tři růže ve vrchní pokosné polovici nade lvem, Plakvic
Též podle krokve celého štítu, Alstrle, Hegner
Též tak, ale na krokvi lvi, Valter
Též tak podle krokve ve dvou čtvrtech ale v druhých nad sebou na kolmém pruhu, v. Vischer
Též tak ve 2 čtvrtech vedle mouřenína, Rozin
Růže v klíně a dvě vedle něho, Severyn
Tři tůže v pravé třetině podle klínu se lvem, Kyrštein
Též, dvě nad pruhem se střelami třetí pod ním, Drozanský
Tři růže šestilisté nad pruhem se lvem, dole lilie, z Ordelryku
Tři růže ve zpodní třetině trojdílné polovice, vedle pol. orlice, Boleslavský
Tři růže podle pruhův na spůsob Y, Greifenfels
Tři růže na příčném pruhu, Bělský
Též na poloupruhu levé polovice, Konstantin
Též na pokosném pruhu podle plechovnice a lva, Král
Též tak vedle kozlův, ze Šembeku
Též tak pošikem pod kotví a nade lvíčkem, Pedroni
Též tak vedle lilií, Klášterský
Též tak (kl. panna mezi jeleními rohy), z Rozdražova
Též tak ve dvou čtvrtěch vedle lvův, v. Tham
Též tak, ale samotné na štítě, Lenčický, Os
Též tak pod sosnou a nad věncem, Štika
Též tak ale v pruhu dvou čtvrtí a pode lvem, Tahlo
Též tak v jedné čtvrti pod křížem a vedle holuba, Bornemisa
Též tak ve dvou čtvrtěch ale po horním kraji, Mol
Tři růže na pokosných pruzích pravé polovice vedle pol. lilií, Kurkovský
Též ve třech polích pravé polovice vedle medvěda, Vizner
Též mezi pruhy pravé polovice, dvě a jedna, Granovský
Tři růže a 6 pruhův, Svitavský
Čtyři růže, dvě nad pruhem se lvem a dvě pod ním, Klol
Též s lilií ve 2 čtvrtech vedle srdcí, Ott

Též mezi pruhy levé polovice vedle pol. lilie, Štomířský
Šest růží, tři na krokvi a tři podle ní, Talkner
Růže držena lvem, Záblatský
Tři růžičky držené medvědem, Šrejnár
Dvě růžičky na střele, Burský
Růže bylina vedle medvěda, Perger
Táž o 6 květech na dvou poloupruzích, Brambouzský
Tři růžové květy vedle husy a nade lvem, Šturm
Též ve zpodní polovici pod pol. psem, Matyášovský
Ryba karas ovinutá tkanicí, Glaubic
Ryba, Echeneis (štitonoš) prostřelená a okolo střely se vinoucí, Oftalmius
Ryba lín na pokosném pruhu, Línek
Ryba parma na témž, Parma
Ryba ve zpodní polovici pod trubkou, Bielský
Ryba mezi dvěma pokosnými pruhy, Pátek, Strnad, Vodička
Rybka s kloboukem ve čtvrti, z Ejcinku
Ryby pstruzi na dvou z pěti pruhův, Vodička
Ryba kapr nad křidlem a praporečky Traeger
Ryba na příč přes praporečky, Mangolt
Ryba prostřelená držena mužíkem, Albin
Polštář s rybou v 2. čtvrti, Dobrušský
Tři ryby nad sebou, Zumrfeld
Tři ryby kapři necelí ve vrchní polovici nad lilií, Havránek
Ryby ve škopku, z Čachtic
Souhvězdí, kozorožec s rybím ocasem ve vrchní polovici, Šud
Lidské tělo s rybím ocasem, Brudrle (Viz Sirena)
Dvě rybičky hřbety k sobě uprostřed štítu, v. Vischer
Rys u lesu na skalách, Hovorčovský
Týž v klínu, Domažlický
Týž s mečem nad cimbuřím, Smertoš
Týž se střelou, Oneš
Rys polovičný, Kašperský
Týž drže hůlku hady otočenou, Stryal
Rytíř s válečným kladivem, Ryter
Týž na koni, ale ve dvou čtvrtech, Bachmaier
Rýžové klasy vedle vápenné peci, Kolokovský
Samson na lvu v části štítu, Hartman
Sanětí hrdlo s nohama v obou polovicích, Had, Hošek
Sápě (druh hákův) dvě křížem v pravé polovici, vedle lipanův, Kavka
Sedlák rozsévaje obilí z plachty do záhonu, Pour
Sekáč polovičný s kosou v horní polovici nad potoky, Habrcetl
Sekera sama, Kostelecký, Sladovský
Sekera širočina, Počenský
Sekera se zl. toporem, Bielský
Táž v ruce Bledna, Strnad
Sekera v 2. a 3. čtvrti vedle srdcí Moravický
Dvě sekery vedle ostrvy, z Bílé
Viz i bradatice a širočina
Sirena mořská potvora, Netolický
Lidské tělo s rybím ocasem, Brudrle
Síť neb šouf v ruce, Halaš
Sitinové paličky tři, Hatlák
Skála pod poloberanem, Šmerovský
Táž pod kozorožcem, Kamenohorský
Táž ve zpodní polovici pod divým mužem, Reisman

Táž ve zpodu polovici s kotvicí a pod jednorožcem, Vítek
Táž pod pruhy neb pruhem a pod sluncem, Eisner
Táž v levé polovici vedle pol. vola, Oulík
Táž u zpodu klínu, Ceznar
Táž sršící jiskry a plamenné meče, Sedlčanský
Skála v 2. a 3. čtvrti vedle orlic, kl. ruka s mečem a křidla, Virt
Též tak, ale kl. orlice, Ledvinka
Táž v 1. a 4. čtvrti s červem vedle orlic, Herman
Táž se sluncem v 2. a 3. čtvrti vedle jelenův, Peithuer
Skalky troje mezi pruhy ve 3 odděleních, v každém jedny, Štubík
Skopec poloviční a hvězdy, Agricola, Scribonius
Skřivan mezi révami ve zpodní polovici pod pol. orlicí a nohem, Miler
Slavík nad vršky v 1. a 4. čtvrti, štítek: ruka s šavlí, Perger
Slon a na něm mužík, Ledenický
Sloup v 2. a 3. čtvrti vedle trojdílných polí, Colonna, Simonides
Týž držen lvem nad pruhem s růžemi, Král
Slunce samo, Háša
Též na pruhy neb pruhem a nad skalou, Eisner
Slunce a klínu, Kutnaur
Tři slunce při krokvi vzhůru stojící, Rachmberk
Též tak ale při krokvi obrácené, Sedlovský
Slunce na skále (Lichtenfels), v 2. a 3. čtvrti vedle jelenův, Peithner
Též drženo lvem, Menšík
Též drženo dvěma lvy, Mělnický
Též se střelcem, ze Zlicka
Slunečnice držena lvem, Vlk
Smrt a přesýpací hodiny, z Oberndorfu
Snop v 2. a 3. čtvrti vedle kozlův Hofman
Tři snopy v 1. a 4. čtvrti vedle trojdílných polí, Puchomířský
Sokol rozkřidlený, Slavkovský
Týž v pravé polovici na skále, Sokol
Týž v klínu vedle lilií, Mulc
Sosna (borovice) ve vrchním poli nad pruhem s růžemi a věncem, Štika
Sova v 2. a 3. čtvrti vedle lvův, Zahrádka, Sovinský
Táž na ostrvě a hvězda, z Gynterodu
Táž v levé polovici nad cimbuřím a vedle úlu, Brožovský
Táž sedíc na pařezu v klíně mezi hvězdami, Sýkora
Srdce prostřelené, Zástup
Též na meči a kříži, Gryl
Též na kotvicích křížem přeložených, Rejnal
Též na vršku v 1. a 4. čtvrti vedle lvův, Čech
Tři srdce v 1. a 4. čtvrti vedle seker, Moravický
Šest srdcí též tak vedle růže a lilií, Ott
Tři srdce obrácené na pruhu levé polovice vedle pol. kola, Milner
Srna mezi hvězdami, Srnka
Táž poloviční nad cimbuřím, Kousek
Srnec pod proužky a nad nimi, Strachotínský
Srnec nad vršky, Pušperský
Týž maje hrdlo nožem prořízнuté, Jeník
Týž poloviční, Petřek

Týž s věncem mezi růžky a hvězdou, Srnovec
Týž na obou polovicích horní a dolní, z Hungerkoštu
Srnčí hlava v pravém poli vedle pruhu, Bystřický
Srnčí rožky v 1. čtvrti vedle prázdných polí a zajíce, Mostník
Stařec zbrojný, Opolský
Týž šedý v pravé polovici, Bílek
Stehlík nad bodláčím, Klatovský
Týž (?) aneb spíše orlice na vrškách, Stehlík
Stín (zub cimbuří) jako příčný pruh štítu, Těžký
Dva stíny pod pol. danělem, Čimický
Střela zavinutá, Lasota
Podobná, ale zavití jako polokruh, Sirakovský
Střela na konci rozdvojená s růžičkami, Barský
Střela na příčce s udicemi, Macer
Střela mezi dvěma hvězdami, z Promnic
Střela přes obě polovice pošikem děleně, Klaner
Střela v horní polovici vedle lva, Kurcburger
Střela roztržená ve dvou čtvrtěch vedle žab, Žabka
Dvě střely nad sebou, Úštitský
Též křížem, Služatecký
Též tak ale v obou polovicích pravé a levé, z Háje, Šultys
Též tak, ale na čtyřech čtvrtěch, Střelovec
Dvě střely křížem s měsíci, Miltner (Miler)
Též v levé polovici vedle korálu, Korálek
Též v 1. a 4. čtvrti vedle jednorožcův, Lausecker
Tři střely, jedna rovně, dvě přes ni křížem, Humpolecký, Mezňanský
Tři střely zabodené do tří vršků, ale jen v levé polovici vedle lva, Štrol
Též vedle sebe v 1. a 4. čtvrti vedle labutí, Born
Dvě střely křížem na příčném pruhu mezi růžemi, Drozanský
Střela na příčném pruhu ve 2. a 3. čtvrti vedle pol. orlic, Riesenfelder
Střela na pokosném pruhu, Arcat
Též tak, ale vedle věnců, Lysáč
Též tak, ale jen v 1. a 4. čtvrti vedle lvích hlav, Šrenk
Helm prostřelený, Fuksa
Holub chocholatý prostřelený, Hořenický
Jeřáb prostřelený, Škronský
Lev prostřelený leže na pruhu, Martini
Ostrev prostřelená, z Ekrštorfu
Ryba prostřelená, Oftalmius
Vlaštovice mořská prostřelená, Skála
Bohyně držíc střelu a větev, Lošťický
Střela s praporečky skrze korunu, Albin
Táž držena pol. lvem a jsouc nad liliemi, Zalužský
Luk se střelou naloženou, ze Smržic
Medvězí hlava s ní, z Mladoňovic
Pol. muž s ní, Pštros
Noh s ní, Albin, Chotětínský
Též tak ale jen ve vrchní polovici, Rauš
Pol. orlice s ní ve vrchní polovici, Lipnický
Orličí noha s ní, Skuhrovský
Ostrva s ní, na pol. štítě, Kvos
Ptáček s ní, z Klimkovic
Ruka s ní, Pešek, Stehlík
Táž s ní, kruhem a měsícem, Horčický
Rys s ní, Oneš

Veveřice s ní, Badurek
Dvě střely s rukou, Poněšický
Též s telecí hlavou, Šlindl
Tři střely ostřím dolů nad měsícem, Leštinský
Též v ruce pod pruhem s hvězdami a lvem, Geronis
Střelec se sluncem, z Zlicka
Týž s lukem v 1. a 4. čtvrti, Allman
Týž v župici, Hadinger
Strom v pravé polovici a v levé pruhy, Behem
Týž jabloň v třetině a klínu vedle hlavy a rukou s šavlí, Hejda
Strom vytržený držen rukou, Lain
Týž v 2. a 3. čtvrti vedle tura neb vola, Štěpánek
Též tak vedle orlic, Králík
Týž s divým mužem vedle kachny, Bureš
Dva stromy a pol. jelen, Lichtenberger
Studně v 1. a 4. čtvrti vedle pol. orlův, Putz
Stůl samotný, Velezský
Sůl a solná bečka, Majer
Sud s plamenem, Uličný
Supí hlava s hrdlem, Furštat
Svěrček, totiž **N**, Kladrubský
Svíce hořící u muže, Bydžovský
Svícen u veveřice, Špetlovic
Svině sama, Švejnoch (Viz i vepře)
Šachovnice Táž pošikem na štítě polovičném, jehož středem běží pošikem pruh, z Logova
Táž v dolní polovici pod vršky se září, Hubryk
Též tak pode lvem, Vendlin
Též tak pod lilií a věncem, Uzlár
Též tak pod mouřenínem s lukem, Arnoldin
Též tak pod pol. orlicí, Tuchar
Též tak, ale routování pod korunou a ředkví, Ratych
Táž v levé polovici vedle prázdné pravé, Pulbryc
Též tak vedle psa, Albin
Táž v polovici zpodní pošikem oddělené vedle pol. lva, Zhorský
Též tak ale pod rukou s dubovou ratolestí, Doubravnický
Šachovnice na příčném pruhu, Čišvic
Táž, ale pod ní hvězda, Štrohalm
Táž na pokosném pruhu se lvem, Khek
Táž v 2. a 3. čtvrti se lvy, Albin
Táž v 1. a 4. (neb i 2. a 3.) čtvrti se Samsonem, Hartman
Táž jen v části 2. a 3. čtvrti pod růžemi, Mol
Též tak, ale pode lvem, Jenikovský
Táž na křidle, Pencík
Šašek poloviční drže lví hlavy v pravé polovici vedle pruhův, Lénar
Šavle samotna ve zpodní polovici pod danělem, Šichovský
Sice rozuměti v následujících ruku se šavlí
Táž (Turecká) na štítku, Perger
Táž ve vrchní polovici nad pol. orlicemi a krokví, Kurto
Táž (Turecká) v pravém poli vedle pruhu s hvězdou a daněla, Sixt
Táž (Tur.) v třetině, vedle Turk. hlavy a nad stromem, Hejda
Táž v 2. čtvrti vedle orlice a nad kvítím, Hubacius
Též tak, ale nad hradbou, z Hofu
Táž v 2. a 3. čtvrti vedle pol. orlův, Straboch
Táž držena pol. mužem ve dvou čtvrtěch podle růží, Šlumberger
Šindel pokosný s běžící ještěrkou, Míta
Týž ve 4. čtvrti u klobouku s rybkou z Ejcinku
Tři šindele od sebe, Šindel

Též s věží, Klary
Čtyři šindele, dva a dva, nad sebou, Štolc
Šíp viz střelu
Širočina, Počenský
Škopek s 2 rybami, z Čachtic
Šouf v ruce, Halaš
Špalek dubový s listy a žaludy, z Pisnice
Šraňk nad vrškem s línem prostřeleným, Mařan
Štika v levé polovici vedle vepře, Svítkovský
Táž v 2. čtvrti vedle papouška, Krčín
Dvě štiky samotné, Hartyš
Tři štiky pošikem, Čulík
Štír samotný, Mitys
Tři štíři na pokosném pruhu, Jordan
Štít viz cimbuří a pruhy
Štít ve štítě, Garský
Též tak, ale uvnitř růže, Toulov
Též tak, ale uvnitř lilie a medvěd, Cetl
Štít kolmo poloviční, ale čarami tak rozdělený, že dva vnitřní trojhrany jsou dohromady čtverhran, Kac
Štít kolmo poloviční, ale obě polovice prázdné, Čáslavský (kl. rohy)
Též tak, Růžek (kl. péra)
Též tak, Rudolf (kl. mnich)
Též tak, ale levá polovice na příč dělena, Břevnovský
Též tak, ale pravá polovice dělena, Fünfkirchen
Štít pošikem poloviční a v dolní polovici dvoje pruhy, Nos
Štít na příč trojdílný, Cedvic, Stařimský, Šenk
Štít trojdílný, ale horní pole trojhran Kopryc
Štít kolmo poloviční a přes něj příčný pruh, Lochnár
Štít a na něm pruh pošikem u zpodu vršky, Oder
Štít křížem na čtvero rozdělený, Rausendorf
Též tak, Collalto (kl. had s dítětem)
Též tak, Sedmihradský (kl. husí hrdlo)
Štít klíny dělený neb zuby, Metelský
Též tak ale tři zuby, (kl. psí hlava), z Heissensteina
Štít klínem na tré rozdělený, u zpodu skála, Ceznár
Štít, přes něj kříž z pruhův ozdobných křižováním, Taaffe
Též tak, ale bez ozdob, Feldendorf
Výběr některých štítův zvláštního složení:
Štít s práporem Svatováclavským, dole ostrvy, křížem nad nimi štítek Rak. domu, na něm u vrchu R s korunou a u zpodu věž, Pontan
Štít na příč poloviční, přes celý dubová větev, Morel
Též tak, v horním poli pol. beran, v dolním mřežování, Lišovský
Též tak, ale v každé polovici jelen a u zpodu vršek, Morava
Též tak, ale v horním poli lvova hlava a dolní kolmo rozdělené, Kraus
Též tak, ale v horním jetelový list, Čáslavský, Matyáš
Týž poloviční, ve vrchní polovici orlice, zpodní kolmo dělena na tré, Partutický
Též tak, ale ve vrchní souhvězdí, zpodní pošikem na tré dělena a tu také souhvězdí, Šud
Týž poloviční, nahoře lev a dole příčný pruh, Lebeda
Týž ale ve zpodní polovici sud, a ve vrchní z něho plamen, Uličný
Týž, ve vrchní hvězda, ve zpodní

kolmé pruhy, obě dělí příčný pruh, Kirchmajer

Týž, ve vrchní pol. příčný pruh s růžemi, ve zpodní narcis a zuby, Zalužický

Týž, nahoře trojhran s oděncem a od zpodní prázdné děleno pruhem, Koch

Týž dělený obloukovým pruhem, obě polovice dosti složité, Dobřanský

Štít kolmo poloviční, v pravé pruhy v levé lev s holí, Pichl

Též tak, ale v každé polovici pruhy pošikem a pokosem a na dvou po růži, Brambouzský

Též tak, ale bez růží, Pek

Týž poloviční, ale přes celý štít čtverhran s 3 jetelovými listy, Humpolec

Týž, v pravé příčný pruh, v levé pokosné pruhy, přes vše orlice, Pelhřimovský

Týž, v pravé týž pruh, v levé mříž, Vejšlic

Týž, v pravé pol. orlice, levá na příč rozdělená, Orličný

Týž, v pravé pol. orel, levá pošikem rozdělená, Koutský

Týž a každá polovice na příč na tré rozdělena, v pravé ve dvou polích hvězdy, Stodola

Štít pošikem poloviční, ve vrchní noh, ve zpodní klín od levé k pravé Štěpánek

Též tak v horní polovici pruh, v dolní hvězda, Pfalc

Štít pošikem na pruhy rozdělený a v sudých trojlístky, Klatovský

Štít dělený kolmým pruhem, v němž je štovík, v ostatních polích pol. orel a pruhy se skalkami, Štubík

Též tak, na kolmém pruhu lilie, v ostatních polích pruhy, Lejfner

Též tak i s liliemi, ale ostatní pole na příč rozdělena, Mél

Též tak, na pruhu dvě růže, ostatek prázdný, Peček

Štít křížem rozdělený, ve dvou čtvrtech po hadu, Neuman

Též tak uprostřed 2 rybičky, v jedněch čtvrtěch po dvou polovičných orlech a pruhu s růžemi, ve dvou po krokvi s růžemi, Vischer

Týž, v 1. čtvrti horník, ve 4. lev, v ostatních příčný pruh zubatý, Nádherný

Týž v 1. čtvrti kříž z pruhů, v 2. 3. pruhy pošikem, ve 4. pěnkavy na ostrvě, Feldendorf

Týž, ve dvou čtvrtěch po třech trojlistech, v ostatních po pruhu, z Karlovic

Týž na dvou po sloupu a ve dvou příčný pruh, Simonides

Též tak, ale pruh zdoben, Colonna

Týž, měsíc s hvězdou, pruh příčný a škeble, Rejšvic

Týž, na štítku orlice, v polích příčné pruhy a krokev, Ledebur

Týž, na štítku orel, v polích pruhy a polovice, Regniers

Též tak, v polích vrbové listy a kříže s růží, Kraft

Též tak, v polích kříž, hvězda, pruh s růžemi, holub a člun, Bornemisa

Týž, štítek Rak. domu, v polích lvi s kordy a koule, Sohyr

Týž, štítek na příč poloviční (prvotní erb), a v polích orlice, pruh s korunou, trubka a orlice s dívčí hlavou, z Lichtenšteina

Týž, na témž štítku žezlo a 2. šavle, v polích vinné kře s noži, toulce s Tureck. lukem, Frokštein

Týž, na štítku korouhev, v polích lev, polštář s rybou, bůvolí hlava, orlice, Dobrušský

Na štítku lilie, v polích pruhy a lvi, Kaiserstein
Týž, na štítku panna divoká, v polích polovice a kočka, Klam
Týž bez štítku, v polích rytíři a bubny s šachovnicí, Bachmaier
Týž, v polích pol. orlice s pol. lilií a zase čtvrcená pole, Lokšan
Týž, pole prázdná a u zpodu páté pole prázdné, Foglar
Též tak, v polích krokve s včelami, lvi a rámě s mečem, Bienenberg
Štít pošikem a pokosem na čtvero dělený, v polích kolmé pruhy a lilie, Majer
Štít šestidílný (kolmo), pole prázdné a s pavími kytami, Straka
Štít s krokví, skalou a hlavami lvovými, Kojt
Týž s krokví, hlavami a skalou, Šafbergár
Štít třemi zuby neb klíny dělený a se lvem, Šenborn
Štít s lilií a růží, mezi nimi vějčité nahoře ostré pole s trojím znamením, Ercker
Štít s kolmým pruhem, na němž jest šťovík, po stranách orlice a pruhy se skalkami, Štubík
Švestková větev sama, kl. 3. péra tetřeví, Švestka
Písmena T v 3. čtvrti, pod orlicí a vedle lva, Demuth
Táž otočená písmenou S, Albin
Taurus souhvězdí, Matyáš
Telecí hlava na střelách křížem přeložených, Šlindl
Tetřívek, Krejšťan
Toulce, jedna s lukem v 2. čtvrti, Frokštein
Tour (býk) v 1. a 4. čtvrti vedle stromu, Štěpánek
Týž polovičný nad pokosným pruhem, Netolický
Třmen sám, Kratoš
Týž na polovičném štítě s hvězdami, Bremer
Trnový keř sám, Trněný
Trojhran sám ostřím dolů, Cedlic
Též tak, ale na rozích trojlisty, Ulrštorfár
Malý trojhran nan pokosným pruhem v horní polovici, dole hvězda, Pfalc
Tři trojhrany a hvězda, Paradys
Trojlístky (jetelové) na třech pokosných pruzích, Klatovský, Viz i jetel.
Trojlístky na hůlkách v podobě Y v 1. a 4. čtvrti vedle pruhův, z Karlovic
Trojlístky polovičné podle čáry kolmé dělící štít, Netolický
Třetiny šestery, křížem přeložené, v. Döllnitz
Trubka (roh?) sama, Falkenhon, Gellhorn
Lovecká trubka s růžemi, Freiberger
Táž na mřežovaném štítě, Hána
Trubka ve vrchní polovici nad pruhem, Pionkotský
Též tak lovecká, Bielský
Trubka na štítku, v polích orlice a lvi, Logdman
Dub s troubou, Bělohorský
Trubice pastýřská držena lvem ve vrchní polovici, Čazar
Trubka v ruce jen ve čtvrti, Načerack
Dvě trubky samy, Pakl
Též na dvou dolních čtvrtěch pode lvem, Skočovský
Tři trubky samy, Jordán
Turek ve vrchní třetině, dole lilie, Turek
Turkova hlava na štítku vedle orlův a lvův, ze Šporku
Též tak vedle lvův a zubrův, Sweerts

Táž hlava v pravé třetině vedle ruky s šavlí a stromu, Hejda
Dvě hlavy a koruna ve vrchní polovici, Šercer
Tykve, dvě v pravé, jedna v levé polovici, Kyrbicár
Udice přes poloviční štít, Chyba
Dvě udice kuchařské křížem přeložené, Lemberk
Tři udice vlčí, Stadion
Též ve zpodní polovici, Alleman
Úhelnice (jako klín) s kamzíkem na skále a nad orlem, Vitásek
Úhelník (do pravého úhlu lomené pravítko), Vinkler
Uher s buzikánem ve vrchní polovici nad cimbuřím a koněm, Šenovec
Ucho kozlové s mečem, Staroveský
Úl včelí v pravé polovici, Brožovský
Prapor *sv. Václava* a j. Pontán
Váhy se šňurami, Rvačovský
Váhá, souh vězdí na pruhu pod kozorožcem, Šud
Váhy při meči s hadem a holubem, Agricola
Vápenná pec hořící a dva rýžové klasy, Kolokovský
Včely na krokvi, lvi, ruka s mečem, Bienenberg
Včelný úl vedle sovy a cimbuří, Brožovský
Velbloud, Šmolc Puellacher
Věnec na štítě pošikem poloviční, Ilov
Týž vedle přilby s praporečky, z Hostivař
Dubový věnec, ze Šonaichu
Bobkový věnec ve zpodní polovici, pod měsícem, Plácel, Kolín
Týž vedle pruhu se střelou, Lupáč
Týž ve 3. čtvrti, Šitra
Věnec pod pruhem s růžemi, Štika
Týž držen lvem, Šipař
Též tak, ale věnec z růží, Hymlštein
Týž pojící dvě lilie nad šachovnicí, Uzlár
Týž okolo ostrvy Porubský
Věnec z květin v 1. čtvrti, Tumpergár
Věník pod bylinkami, Majerle
Vepř v pravé polovici vedle štiky, Snitkovský
Veslo v levé polovici a za pruhem srnčí hlava, Bystřický
Větev mezi 2 prsteny, z Majru
Dubová větev ve 4. čtvrti pod věžemi, Tumpergár
Větev s 3 lístky, z Klikan
Větev jetelova s 3 lístky, Ledecký
Táž a střela v rukou bohyně, Lošťický
Táž s 4. listy držena lvem, Nelcl
Táž palmová držena lvem, Smitkovský
Větev s papouškem, Perger
Veveřice v polovici vedle hvězd, Aichorn
Táž se svícnem, Špetlovic
Táž se střelou, Badurek
Věž a 3 šindele, Klary
Věž na vršcích, Hoberk
Věž v pravé polovici vedle berana, Ústecký
Věž na trávníku ve zpodní polovici pod andělem, Melcár
Táž ve vrchní polovici s orlem a nade lvem, Majdrle
Táž na zpodním poli štítku, Pontán
Táž v klínu a nad pruhy, Beteugel, Linhart
Táž s hradbou v klínu vedle jetelových listův, Kleplot
Věž a lilie ve čtvrtěch, z Thurnu, a Taxis
Táž ve čtvrtěch vedle pruhův, Gudenus
Též tak vedle křidel, Hohenwart

Věž světlárna vedle pruhův a orlice, Hanšperský
Táž s hvězdou ve dvou čtvrtěch a vedle potokův, Kail
Hradba s věžemi pod beránkem, Šváb
Táž v 2. a 3. čtvrti, Tumpergár
Vidle křížem přeložené, Belvic
Vila držíc péro a kružidlo, Gerl
Dva *vinařské nože* na poloviční štítě, Dietrichstein
Vinařský nůž na pruhu, Král
Též nože a vinný keř v 1. čtvrti vedle toulcův, Frokštein
Vinný keř v pravé polovici vedle lva a cimbuří, Kandorský
Vinné réví na pol. štítě, Kostelák
Vinná větev vedle zaječích hlav, Malcán
Táž držena rukou v pravé polovici, Svíčka
Táž držena nahým ramenem nad pruhy, Ploucárovský
Vinný hrozen s lupeny vedle oděnce, Hartman
Vlašťovice mořská sama prostřelená, Skála
Táž držíc hada ve zpodní polovici, Bohuš Velvarský
Táž s delfínem, Pekárek
Vlčice nad hradbou, Remiš
Vlk (neb vlčí pes?) přes dvě polovice, Prefát
Týž z uzdou, Volf
Týž nesa 2 křepelky, Volfrsdorfár
Týž poloviční z oblak, ze Všehrd
Vlček nad kolem, Koutek
Vlk v horní polovici (kl. 5 per), Volf
Týž v pravé polovici s chrtem, Zahrádecký, Rajský
Týž poloviční z lesa, Šiška
Týž v horní polovici nesa zajíce, Vlk
Zvíře vlku podobné v horní polovici nad pruhy, Vlčovský
Vlk drže střely jen v části štítu, Štadler
Týž běže na pruhu vedle hvězd, Volf
Týž v klíně vedle lilií, Volf
Týž držen rukou jen v části, Volfingár
Vlčí (neb psí?) hlava, Stvolinský (kl. čáp), Sudkovský (kl. hlava)
Táž jen ve 2 čtvrtěch vedle křidel, Volf
Vlčí udice v. udice
Voda, dva rovné pruhy ve zpodní polovici, Dobřanský
Voda ve zpodní třetině a v ní muži plovouce, Nigroni
Na štítě jen jelen plovoucí ve vodě, Dlouhý
Volavka na ostrvě, držíc rybu, Kochtický
Táž dvakráte v polovicích pod hvězdami, Těšovský
Vrána pod hvězdami, Zhorský
Táž na dubové osece ve vrchním poli nad dubovým pařezem, Vranovský
Táž v klínu vedle lvův, Proskovský
Vrbové listy v 1. a 4. čtvrti vedle křížův s růži, Kraft
Vršky v dolní polovici pod růží, Salát
Vršky pod palmou a kamenem s křidly, Záblatský
Též se září ve vrchní polovici nad šachovnicí, Hubryk
Vůl ve dvou polovicích nad trávníkem, Optalius, Plachý
Jeho jen polovice, Oulík
Týž poloviční v horní polovici nad hůlkou, Hůlka
Volská hlava sama, z Vaisbachu
Vzduch v prostřední třetině nad vodou a muži, Nigroni
Zajíc sám, Holík
Týž v pravé polovici, Mostník

Též tak vedle chrta, Vinklman
Týž poloviční sám, Michna
Týž celý na vrších pod sosnou, Lhotka
Týž (?kozel?) ve dvou čtvrtích vedle střelcův, Allman
Zajíc jen v jedné čtvrti vedle srnčích růžkův, Mostník
Též tak pode lvem a orlicí, Žák
Zajíc prostřelený na pruhu příčném, Zajíček
Týž držen levhartem, Lainhoz
Týž nesen vlkem, Vlk
Dvě *zaječí hlavy* vedle vinné větve, Malcán
Zámeček s 3 věžemi pod lilií, Melický
Závěsa ve dvou čtvrtěch vedle koulí, Kuenburg
Zeď s granáty pode lvy a orlem, Had
Zmije otočena o hul strčenou do koule a tato v křidlech, Sixt
Znamení dvoje na spůsob písmeny x vedle pol. orlice, Endrle
Zubr v 1. a 4. čtvrti vedle orlic na lavici, z Aueršperka
Týž poloviční sám, Oškobrzský, Ovčárský
Též tak, i po dvou čtvrtěch, Kustoš
Zubří hlava s houžví, Manovský Marklovský
Zuby Zub držen hrdličkou, Dentulin
Tři zuby neb klíny štít dělící, z Heissensteina, (kl. psí hlava)
Též tak, Šenborn
Několik týchž zubův, Minkvic, Metelský
Zuby neb klíny na příč ve čtvrtěch, Sweerts
Dva zuby neb klíny ve zpodní polovici s narcisem, Zalužický
Zvíře potvorné na způsob lva střelu držící, Žatecký
Zvon držen lvem, Brykcí z C.
Žába ve dvou čtvrtěch vedle střel, Žabka
Žalud s 2 zelenými listy na vrchu, Halíř, Olšanský
Tři žaludy, dva nad jedním, Semechovský
Též tak ale za sebou na pruhu pode lvem a nad praporem, Klenka
Žebřík na štítku vedle psův a pruhův, z Lamberka
Též tak vedle orla, pavích per a oděnce, Lützow
Žebřík řečený fart (na spůsob kříže), Lhoták
Dva vojenské žebříky, Mošovský
Žernov držen lvem, Steinmüller
Týž s třemi oškrdy, Reichenbach
Žezlo uprostřed štítu kolmo drženo nohem a lvem, Mauk
Táž tak, ale po obou stranách lvi, Karolides
Dvě žezla na polovičném štítu, Renička
Žitná bylina, Monse